॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ವಿನಯಪಿಟಕೇ

ವಿಮತಿವಿನೋದನೀ-ಟೀಕಾ (ಪಠಮೋ ಭಾಗೋ)

ಗನ್ಥಾರಮ್ಭಕಥಾ

ಕರುಣಾಪುಣ್ಣಹದಯಂ , **ಸುಗತಂ** ಹಿತದಾಯಕಂ।
ನತ್ವಾ **ಧಮ್ಮಞ್ಚ** ವಿಮಲಂ, **ಸಙ್ಘಞ್ಚ** ಗುಣಸಮ್ಪದಂ॥

ವಣ್ಣನಾ ನಿಪುಣಾಹೇಸುಂ, ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ಯಾ।
ಪುಬ್ಬಕೇಹಿ ಕತಾ ನೇಕಾ, ನಾನಾನಯಸಮಾಕುಲಾ॥

ತತ್ಥ ಕಾಚಿ ಸುವಿತ್ಥಿಣ್ಣಾ, ದುಕ್ಖೋಗಾಹಾ ಚ ಗನ್ಥತೋ।
ವಿರದ್ಧಾ ಅತ್ಥತೋ ಚಾಪಿ, ಸದ್ದತೋ ಚಾಪಿ ಕತ್ಥಚಿ॥

ಕಾಚಿ ಕತ್ಥಚಿ ಅಪುಣ್ಣಾ, ಕಾಚಿ ಸಮ್ಮೋಹಕಾರಿನೀ।
ತಸ್ಮಾ ತಾಹಿ ಸಮಾದಾಯ, ಸಾರಂ ಸಙ್ಖೇಪರೂಪತೋ॥

ಲೀನತ್ಥಞ್ಚ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ, ವಿರದ್ಧಞ್ಚ ವಿಸೋಧಯಂ।
ಉಪಟ್ಠಿತನಯಞ್ಚಾಪಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಕಾಸಯಂ॥

ವಿನಯೇ ವಿಮತಿಂ ಛೇತುಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಲಹುವುತ್ತಿನಂ।
ಸಙ್ಖೇಪೇನ ಲಿಖಿಸ್ಸಾಮಿ, ತಸ್ಸಾ ಲೀನತ್ಥವಣ್ಣನಂ॥

ಗನ್ಥಾರಮ್ಭಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾರಮ್ಭೇ ರತನತ್ತಯಂ ನಮಸ್ಸಿತುಕಾಮೋ ತಸ್ಸ ವಿಸಿಟ್ಠಗುಣಯೋಗಸನ್ದಸ್ಸನತ್ಥಂ **ಯೋ ಕಪ್ಪಕೋಟೀಹಿಪೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ವಿಸಿಟ್ಠಗುಣಯೋಗೇನ ಹಿ ವನ್ದನಾರಹಭಾವೋ, ವನ್ದನಾರಹೇ ಚ ಕತಾ ವನ್ದನಾ ಯಥಾಧಿಪ್ಪೇತಮತ್ಥಂ ಸಾಧೇತಿ । ಏತ್ಥ ಚ ಸಂವಣ್ಣನಾರಮ್ಭೇ ರತನತ್ತಯಪಣಾಮಕರಣಪ್ಪಯೋಜನಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಬಹುಧಾ ಪಪಞ್ಚೇನ್ತಿ ಆಚರಿಯಾ, ಮಯಂ ಪನ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತಮೇವ ಪಯೋಜನಂ ದಸ್ಸಯಿಸ್ಸಾಮ। ತಸ್ಮಾ ಸಂವಣ್ಣನಾರಮ್ಭೇ ರತನತ್ತಯಪಣಾಮಕರಣಂ ಯಥಾಪಟಿಞ್ಞಾತಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಅನನ್ತರಾಯೇನ ಪರಿಸಮಾಪನತ್ಥನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತಥಾ ಹಿ ವುತ್ತಂ “ತಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ ಹತನ್ತರಾಯೋ”ತಿ। ರತನತ್ತಯಪಣಾಮಕರಣೇನ ಹಿ ರಾಗಾದಿದೋಸವಿಗಮತೋ ಪಞ್ಞಾದಿಗುಣಪಾಟವತೋ ಆಯುಆದಿವಡ್ಢನತೋ ಪುಞ್ಞಾತಿಸಯಭಾವಾದಿತೋ ಚ ಹೋತೇವ ಯಥಾಪಟಿಞ್ಞಾತಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಅನನ್ತರಾಯೇನ ಪರಿಸಮಾಪನಂ।

ತತ್ಥ ಪಠಮಂ ತಾವ ಭಗವತೋ ವನ್ದನಂ ಕತ್ತುಕಾಮೋ "ಯೋ ಕಪ್ಪಕೋಟೀಹಿಪಿ…ಪೇ॰… ತಸ್ಸಾ"ತಿ ಆಹ। ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪನ ವಿನಯದೇಸನಾಯ ಕರುಣಾಪ್ಪಧಾನಞಾಣಸಮುಟ್ಠಿತತಾಯ ಕರುಣಾಪ್ಪಧಾನಮೇವ ಥೋಮನಂ ಆರದ್ಧಂ। ಏಸಾ ಹಿ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಪಕತಿ, ಯದಿದಂ ಆರಮ್ಭಾನುರೂಪಥೋಮನಾ। ಕರುಣಾಗ್ಗಹಣೇನ ಚೇತ್ಥ ಅಪರಿಮೇಯ್ಯಪ್ಪಭಾವಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಬುದ್ಧಗುಣಾ ನಯತೋ ಸಙ್ಗಹಿತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ ತಂಮೂಲಕತ್ತಾ ಸೇಸಬುದ್ಧಗುಣಾನಂ। ತತ್ಥ **ಯೋತಿ** ಇಮಸ್ಸ ಅನಿಯಮವಚನಸ್ಸ ನಾಥೋತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಕಪ್ಪಕೋಟೀಹಿಪಿ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಂ ಕಾಲ**ನ್ತಿ ಕಪ್ಪಕೋಟಿಗಣನಾವಸೇನಪಿ "ಏತ್ತಕಾ ಕಪ್ಪಕೋಟಿಯೋ"ತಿ ಪಮೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಂ ಕಾಲಂ। **ಅಪಿ**-ಸದ್ದೇನ ಪಗೇವ ವಸ್ಸಗಣನಾಯಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಂ ಕಾಲನ್ತಿ ಚ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ, ತೇನ ಕಪ್ಪಕೋಟಿಗಣನಾವಸೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತುಮಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಮಪಿ, ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯವಸೇನ ಪನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬತೋ ಸಲಕ್ಖಂ ಚತುರಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಕಪ್ಪಕಾಲಂ ಅಚ್ಚನ್ತಮೇವ ನಿರನ್ತರಂ ಪಞ್ಚಮಹಾಪಅಚ್ಚಾಗಾದಿ**ಅತಿದುಕ್ಕರಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ ಖೇದಂ** ಕಾಯಿಕಂ ಪರಿಸ್ಸಮಂ ಪತ್ತೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಲೋಕಹಿತಾಯಾತಿ ಸತ್ತಲೋಕಸ್ಸ ಹಿತಾಯ। ನಾಥತೀತಿ **ನಾಥೋ,** ವೇನೇಯ್ಯಾನಂ ಹಿತಸುಖಂ ಆಸೀಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ ನಾಥತಿ ವೇನೇಯ್ಯಗತೇ ಕಿಲೇಸೇ ಉಪತಾಪೇತಿ, ನಾಥತಿ ವಾ ಯಾಚತಿ ವೇನೇಯ್ಯೇ ಅತ್ತನೋ ಹಿತಕರಣೇ ಯಾಚಿತ್ವಾಪಿ ನಿಯೋಜೇತೀತಿ **ನಾಥೋ,** ಲೋಕಪಟಿಸರಣೋ ಲೋಕಸಾಮೀ ಲೋಕನಾಯಕೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಮಹಾಕಾರುಣಿಕಸ್ಸಾ**ತಿ ಯೋ ಕರುಣಾಯ ಕಮ್ಪಿತಹದಯತ್ತಾ ಲೋಕಹಿತತ್ಥಂ ಅತಿದುಕ್ಕರಕಿರಿಯಾಯ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಂ ತಾದಿಸಂ ದುಕ್ಖಂ ಅನುಭವಿತ್ವಾ ಆಗತೋ, **ತಸ್ಸ ಮಹಾಕಾರುಣಿಕಸ್ಸಾ**ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ಕಿರತೀತಿ **ಕರುಣಾ,** ಪರದುಕ್ಖಂ ವಿಕ್ಖಿಪತಿ ಅಪನೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ದುಕ್ಖಿತೇಸು ವಾ ಕಿರಿಯತಿ ಪಸಾರಿಯತೀತಿ ಕರುಣಾ। ಅಥ ವಾ ಕಿಣಾತೀತಿ ಕರುಣಾ, ಪರದುಕ್ಖೇ ಸತಿ ಕಾರುಣಿಕಂ ಹಿಂಸತಿ ವಿಬಾಧೇತಿ, ವಿನಾಸೇತಿ ವಾ ಪರಸ್ಸ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪರದುಕ್ಖೇ ಸತಿ ಸಾಧೂನಂ ಕಮ್ಪನಂ ಹದಯಖೇದಂ ಕರೋತೀತಿ ವಾ ಕರುಣಾ। ಅಥ ವಾ ಕಮಿತಿ ಸುಖಂ, ತಂ ರುನ್ಧತೀತಿ ಕರುಣಾ। ಏಸಾ ಹಿ ಪರದುಕ್ಖಾಪನಯನಕಾಮತಾಲಕ್ಖಣಾ ಅತ್ತಸುಖನಿರಪೇಕ್ಖತಾಯ ಕಾರುಣಿಕಾನಂ ಸುಖಂ ರುನ್ಧತಿ ವಿಬಾಧೇತಿ। ಕರುಣಾಯ ನಿಯುತ್ತೋ **ಕಾರುಣಿಕೋ,** ಮಹನ್ತೋ ಕಾರುಣಿಕೋ **ಮಹಾಕಾರುಣಿಕೋ, ತಸ್ಸ ನಮೋ** ಅತ್ಥೂತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ।

ಏವಂ ಕರುಣಾಮುಖೇನ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಸಕಲಸಬ್ಬಞ್ಞುಗುಣೇಹಿ ಭಗವನ್ತಂ ಥೋಮೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಥೋಮೇತುಂ **ಅಸಮ್ಬುಧ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಬುದ್ಧನಿಸೇವಿತಂ ಯಂ ಅಸಮ್ಬುಧಂ ಜೀವಲೋಕೋ ಭವಾ ಭವಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮವರಸ್ಸ ನಮೋತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತತ್ಥ **ಅಸಮ್ಬುಧ**ನ್ತಿ ಅಸಮ್ಬುಜ್ಝನ್ತೋ, ಯಥಾಸಭಾವಂ ಅಪ್ಪಟಿವಿಜ್ಝನತೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಹೇತುಅತ್ಥೋ ಹೇತ್ಥ ಅನ್ತಪಚ್ಚಯೋ। **ಯ**ನ್ತಿ ಅನಿಯಮತೋ ಸಪರಿಯತ್ತಿಕೋ ನವಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋ ಕಮ್ಮಭಾವೇನ ನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ। **ಬುದ್ಧನಿಸೇವಿತ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸೇವ ವಿಸೇಸನಂ, ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ, ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಸಾವಕಬುದ್ಧೇಹಿಪಿ ವಾ ಗೋಚರಾಸೇವನಭಾವನಾಸೇವನಾಹಿ ಯಥಾರಹಂ ನಿಸೇವಿತಂ, ಅಜಹಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ಪರಿಯತ್ತಿಫಲನಿಬ್ಬಾನಾನಿ ಗೋಚರಾಸೇವನವಸೇನೇವ ನಿಸೇವಿತಾನಿ, ಮಗ್ಗೋ ಪನ ಭಾವನಾಸೇವನವಸೇನಾಪಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಾದಿವಸೇನ ಗೋಚರಾಸೇವನವಸೇನಾಪಿ ನಿಸೇವಿತೋ। **ಭವಾಭವ**ನ್ತಿ ಭವತೋ ಭವಂ। ಅಥ ವಾ ಹೀನಪಣೀತಾದಿವಸೇನ ಖುದ್ದಕಂ ಮಹನ್ತಞ್ಚ ಭವನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ವುದ್ಧತ್ಥೋಪಿ ಹಿ **ಅ**-ಕಾರೋ ದಿಸ್ಸತಿ ಅಸೇಕ್ಖಾ ಧಮ್ಮಾತಿಆದೀಸು (ಧ॰ ಸ॰ ತಿಕಮಾತಿಕಾ ೧೧) ವಿಯ। ಅಥ ವಾ ಭವೋತಿ ವುದ್ಧಿ, ಅಭವೋತಿ ಹಾನಿ। ಭವೋತಿ ವಾ ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿ, ಅಭವೋತಿ ಉಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿ । ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೋ ಭವೋ ಚ ಅಭವೋ ಚ ಭವಾಭವೋ, ತಂ ಭವಾಭವಂ। **ಗಚ್ಛತೀತಿ** ಉಪಗಚ್ಛತಿ। **ಜೀವಲೋಕೋತಿ** ಸತ್ತಲೋಕೋ। **ಅವಿಜ್ಜಾದಿಕಿಲೇಸಜಾಲವಿದ್ಧಂಸಿನೋತಿ** ಧಮ್ಮವಿಸೇಸನಂ। ತತ್ಥ ನ ವಿದತಿ ಧಮ್ಮಾನಂ ಯಥಾಸಭಾವಂ ನ ವಿಜಾನಾತೀತಿ ಅವಿಜ್ಜಾ, ಅಞ್ಞಾಣಂ। ಸಾ ಆದಿ ಯೇಸಂ ತಣ್ಹಾದೀನಂ, ತೇಯೇವ ಕಿಲಿಸ್ಸನ್ತಿ ಏತೇಹಿ ಸತ್ತಾತಿ ಕಿಲೇಸಾ, ತೇಯೇವ ಚ ಸತ್ತಾನಂ ವಿಬಾಧನಟ್ಠೇನ ಜಾಲಸದಿಸಾತಿ ಜಾಲಂ, ತಂ ವಿದ್ಧಂಸೇತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ವಿನಾಸೇತಿ ಸೀಲೇನಾತಿ **ಅವಿಜ್ಜಾದಿಕಿಲೇಸಜಾಲವಿದ್ಧಂಸೀ,** ತಸ್ಸ।

ನನು ಚೇತ್ಥ ಸಪರಿಯತ್ತಿಕೋ ನವಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ, ತತ್ಥ ಚ ಮಗ್ಗೋಯೇವ ಕಿಲೇಸೇ ವಿದ್ಧಂಸೇತಿ, ನೇತರೇತಿ ಚೇ? ವುಚ್ಚತೇ - ಮಗ್ಗಸ್ಸಾಪಿ ನಿಬ್ಬಾನಮಾಗಮ್ಮ ಕಿಲೇಸವಿದ್ಧಂಸನತೋ ನಿಬ್ಬಾನಮ್ಪಿ ಕಿಲೇಸೇ ವಿದ್ಧಂಸೇತಿ ನಾಮ, ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಕಿಲೇಸವಿದ್ಧಂಸನಕಿಚ್ಚಂ ಫಲೇನ ನಿಟ್ಠಿತನ್ತಿ ಫಲಮ್ಪಿ "ಕಿಲೇಸವಿದ್ಧಂಸೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಪರಿಯತ್ತಿಧಮ್ಮೋಪಿ ಕಿಲೇಸವಿದ್ಧಂಸನಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಪಚ್ಚಯತ್ತಾ "ಕಿಲೇಸವಿದ್ಧಂಸೀ"ತಿ ವತ್ತುಂ ಅರಹತೀತಿ ನ ಕೋಚಿ ದೋಸೋ। **ಧಮ್ಮವರಸ್ಸ ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅನಿಯಮಿತಸ್ಸ ನಿಯಾಮಕವಚನಂ। ತತ್ಥ ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೇ ಚತೂಸು ಅಪಾಯೇಸು ಸಂಸಾರದುಕ್ಖೇ ಚ ಅಪತಮಾನೇ ಧಾರೇತೀತಿ ಧಮ್ಮೋ। ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೋ ಧಮ್ಮೋ ಏವ ಅತ್ತನೋ ಉತ್ತರಿತರಾಭಾವೇನ ವರೋ ಪವರೋ ಅನುತ್ತರೋತಿ ಧಮ್ಮವರೋ, ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮವರಸ್ಸ ನಮೋ ಅತ್ಥೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ಸಙ್ಖೇಪನಯೇನೇವ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಗುಣೇಹಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಥೋಮೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅರಿಯಸಙ್ಘಂ ಥೋಮೇತುಂ **ಗುಣೇಹೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಗುಣೇಹಿ ಯೋ ಯುತ್ತೋ, ತಮರಿಯಸಙ್ಘಂ ನಮಾಮೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಸೀಲಾದಯೋ ಗುಣಾ ಚೇತ್ಥ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। "ವಿಮುತ್ತಿವಿಮುತ್ತಿಞಾಣ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಏಕದೇಸಸರೂಪೇಕಸೇಸನಯೇನ "ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ಆದಿಸದ್ದಪರಿಯಾಯೇನ ಪಭುತಿಸದ್ದೇನ ವಾ ವಿಮುತ್ತಿಗ್ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ **ವಿಮುತ್ತೀ**ತಿ ಫಲಂ। **ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಂ। **ಪಭುತಿ**-ಸದ್ದೇನ ಛಳಭಿಞ್ಞಾಚತುಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾದಯೋ ಗುಣಾ ಸಙ್ಗಹಿತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ಕುಸಲತ್ಥಿಕಾನಂ ಜನಾನಂ ಪುಞ್ಞಾತಿಸಯವುದ್ಧಿಯಾ ಖೇತ್ತಸದಿಸತ್ತಾ ಖೇತ್ತನ್ತಿ ಆಹ "ಖೇತ್ತಂ ಜನಾನಂ ಕುಸಲತ್ಥಿಕಾನ"ನ್ತಿ। ಖಿತ್ತಂ ಬೀಜಂ ಮಹಪ್ಫಲಭಾವಕರಣೇನ ತಾಯತೀತಿ ಹಿ **ಖೇತ್ತಂ**। **ಅರಿಯಸಙ್ಘ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಆರಕತ್ತಾ ಕಿಲೇಸೇಹಿ, ಅನಯೇ ನ ಇರಿಯನತೋ, ಅಯೇ ಚ ಇರಿಯನತೋ, ಸದೇವಕೇನ ಲೋಕೇನ "ಸರಣ"ನ್ತಿ ಅರಣೀಯತೋ ಉಪಗನ್ತಬ್ಬತೋ, ಉಪಗತಾನಞ್ಚ ತದತ್ಥಸಿದ್ಧಿತೋ ಅರಿಯಾ, ಅಟ್ಠ ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲಾ, ಅರಿಯಾನಂ ಸಙ್ಘೋ ಸಮೂಹೋತಿ ಅರಿಯಸಙ್ಘೋ, ತಂ ಅರಿಯಸಙ್ಘಂ।

ಇದಾನಿ ರತನತ್ತಯಪಣಾಮಜನಿತಂ ಕುಸಲಾಭಿಸನ್ದಂ ಯಥಾಧಿಪ್ಪೇತೇ ಪಯೋಜನೇ ನಿಯೋಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಸಂವಣ್ಣಿಯಮಾನಸ್ಸ ವಿನಯಸ್ಸ ಸಕಲಸಾಸನಮೂಲಭಾವದಸ್ಸನಮುಖೇನ ಸಂವಣ್ಣನಾಕರಣಸ್ಸಾಪಿ ಸಾಸನಮೂಲತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಇಚ್ಚೇವ**ಮಿಚ್ಚಾದಿಗಾಥಾದ್ವಯಮಾಹ। **ಪುಞ್ಞಾಭಿಸನ್ದ**ನ್ತಿ ಪುಞ್ಞೋಘಂ, ಪುಞ್ಞಪ್ಪವಾಹಂ ಪುಞ್ಞರಾಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಸ್ಸಾನುಭಾವೇನಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ಯಥಾವುತ್ತಸ್ಸ ಪುಞ್ಞಪ್ಪವಾಹಸ್ಸ ಆನುಭಾವೇನ ಬಲೇನ ಹತನ್ತರಾಯೋ ವಿನಯಂ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಅಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಸುಸಣ್ಠಿತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನಂ ಯಸ್ಮಿಂ ಠಿತೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಂ ಹೋತೀತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ **ಯಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ವಿನಯಪಿಟಕೇ। **ಠಿತೇ**ತಿ ಪಾಳಿತೋ ಚ ಅತ್ಥತೋ ಚ ಅನೂನಂ ಹುತ್ವಾ ಲಜ್ಜೀಪುಗ್ಗಲೇಸು ಪವತ್ತನಟ್ಠೇನ ಠಿತೇ। **ಸಾಸನ**ನ್ತಿ ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಸಙ್ಗಹಿತಂ ಸಾಸನಂ। **ಅಟ್ಠಿತಸ್ಸಾ**ತಿ ಕಾಮಸುಖಲ್ಲಿಕತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗಸಙ್ಖಾತೇ ಅನ್ತದ್ವಯೇ ಅಟ್ಠಿತಸ್ಸ, "ಪರಿನಿಬ್ಬುತಸ್ಸಪಿ ಭಗವತೋ"ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಸುಸಣ್ಠಿತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅನ್ತದ್ವಯವಿರಹಿತಾಯ ಮಜ್ಝಿಮಾಯ ಪಟಿಪದಾಯ ಸುಟ್ಠು ಠಿತಸ್ಸ। **ಅಮಿಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಭಾವನಪುಂಸಕನಿದ್ದೇಸೋ, ನಿಕಾಯನ್ತರಲದ್ಧೀಹಿ ಅಸಮ್ಮಿಸ್ಸಂ ಕತ್ವಾ, ಅನಾಕುಲಂ ಕತ್ವಾ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನಿಸ್ಸಾಯ ಪುಬ್ಬಾಚರಿಯಾನುಭಾವ**ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬಾಚರಿಯೇಹಿ ಸಂವಣ್ಣಿತಂ ಅಟ್ಠಕಥಂ ನಿಸ್ಸಾಯ, ನ ಅತ್ತನೋ ಬಲೇನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಅಥ ಪೋರಾಣಟ್ಠಕಥಾಸು ವಿಜ್ಜಮಾನಾಸು ಪುನ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾ ಕಿಂಪಯೋಜನಾತಿ? ಆಹ **ಕಾಮಞ್ಚಾ**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಕಾಮ**ನ್ತಿ ಏಕನ್ತೇನ, ಯಥಿಚ್ಛಕಂ ವಾ, ಸಬ್ಬಸೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಸಂವಣ್ಣಿತೋಯಂ ವಿನಯೋತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಪುಬ್ಬಾಚರಿಯಾಸಭೇಹೀ**ತಿ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಾದಯೋ ಪುಬ್ಬಾಚರಿಯಾ ಏವ ಅಕಮ್ಪಿಯಟ್ಠೇನ ಉತ್ತಮಟ್ಠೇನ ಚ ಆಸಭಾ, ತೇಹಿ ಪುಬ್ಬಾಚರಿಯವರೇಹೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಕೀದಿಸಾ ಪನ ತೇ ಪುಬ್ಬಾಚರಿಯಾತಿ? ಆಹ **ಞಾಣಮ್ಬೂ**ತಿಆದಿ। ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಞಾಣಸಙ್ಖಾತೇನ ಅಮ್ಬುನಾ ಸಲಿಲೇನ ನಿದ್ಧೋತಾನಿ ನಿಸ್ಸೇಸತೋ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿಧಮ್ಮತಾಪಾದನೇನ ಧೋತಾನಿ ವಿಸೋಧಿತಾನಿ ರಾಗಾದೀನಿ ತೀಣಿ ಮಲಾನಿ ಕಾಮಾಸವಾದಯೋ ಚ ಚತ್ತಾರೋ ಆಸವಾ ಯೇಹಿ ತೇ **ಞಾಣಮ್ಬುನಿದ್ಧೋತಮಲಾಸವಾ,** ತೇಹಿ ಖೀಣಾಸವೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಖೀಣಾಸವಭಾವೇಪಿ ನ ಏತೇ ಸುಕ್ಖವಿಪಸ್ಸಕಾತಿ ಆಹ

“ವಿಸುದ್ಧವಿಜ್ಜಾಪಟಿಸಮ್ಭಿದೇಹೀ”ತಿ। ತತ್ಥ **ವಿಜ್ಜಾತಿ** ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ, ಅಟ್ಠ ವಿಜ್ಜಾ ವಾ। ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪ್ಪತ್ತೇಸುಪಿ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಾದೀನಂ ಉಚ್ಚಿನಿತ್ವಾ ಗಹಿತತಾಯ ತೇಸಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಸಂವಣ್ಣನೇ ಸಾಮತ್ಥಿಯಂ ಸಾತಿಸಯನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ “ಸದ್ಧಮ್ಮಸಂವಣ್ಣನಕೋವಿದೇಹೀ”ತಿ।

ಕಿಲೇಸಜಾತಂ, ಪರಿಕ್ಖಾರಬಾಹುಲ್ಲಂ ವಾ ಸಲ್ಲಿಖತಿ ತನುಂ ಕರೋತೀತಿ ಸಲ್ಲೇಖೋ, ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾದಿಗುಣಸಮೂಹೋ, ಇಧ ಪನ ಖೀಣಾಸವಾಧಿಕಾರತ್ತಾ ಪರಿಕ್ಖಾರಬಾಹುಲ್ಲಸ್ಸ ಸಲ್ಲಿಖನವಸೇನೇವ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಸಲ್ಲೇಖೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಸಲ್ಲೇಖಿಯಂ, ತಸ್ಮಿಂ **ಸಲ್ಲೇಖಿಯೇ,** ಧುತಙ್ಗಪರಿಹರಣಾದಿಸಲ್ಲೇಖಪಟಿಪತ್ತಿಯನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನೋಸುಲಭೂಪಮೇಹೀತಿ** ಸಲ್ಲೇಖಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ “ಅಸುಕಸದಿಸಾ”ತಿ ನತ್ಥಿ ಸುಲಭಾ ಉಪಮಾ ಏತೇಸನ್ತಿ ನೋಸುಲಭೂಪಮಾ, ತೇಹಿ। **ಮಹಾವಿಹಾರಸ್ಸಾತಿ** ಇಮಿನಾ ನಿಕಾಯನ್ತರಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ । ವಿಹಾರಸೀಸೇನ ಹೇತ್ಥ ತತ್ಥ ನಿವಾಸಿನೋಪಿ ಗಹಿತಾ। ಅಞ್ಞಥಾ ತೇಹಿ ಸಮಲದ್ಧಿಕಾನಞ್ಚ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಗಹಣಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಮಹಾವಿಹಾರವಾಸೀನಂ ದಿಟ್ಠಿಸೀಲವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಪಭವತ್ತೇನ ಸಞ್ಞಾಣಭೂತತ್ತಾ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಾದಯೋ “ಮಹಾವಿಹಾರಸ್ಸ ಧಜೂಪಮಾ”ತಿ ವುತ್ತಾ, ತೇಹಿ **ಅಯಂ ವಿನಯೋ ಸಂವಣ್ಣಿತೋ** ಸಮ್ಮಾ ಅನೂನಂ ಕತ್ವಾ ವಣ್ಣಿತೋ। ಕಥನ್ತಿ ಆಹ “ಚಿತ್ತೇಹಿ ನಯೇಹೀ”ತಿ। **ವಿಚಿತ್ತೇಹಿ ನಯೇಹಿ ಸಮ್ಬುದ್ಧವರನ್ವಯೇಹಿ** ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧವರಂ ಅನುಗತೇಹಿ, ಭಗವತೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಾನುಗತೇಹಿ ನಯೇಹೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಏವಂ ಪೋರಾಣಟ್ಠಕಥಾಯ ಅನೂನಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅತ್ತನೋ ಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಪಯೋಜನವಿಸೇಸಂ ಅಞ್ಞೇಸಕಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಸಂವಣ್ಣನಾತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಸಙ್ಖತತ್ತಾತಿ** ರಚಿತತ್ತಾ। **ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ಥಂ ಅಭಿಸಮ್ಭುಣಾತೀತಿ** ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಅತ್ಥಂ ಸಾಧೇತಿ।

ಸಂವಣ್ಣನಂ ತಞ್ಚಾತಿಆದಿನಾ ಅತ್ತನೋ ಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಕರಣಪ್ಪಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ ತಞ್ಚ ಇದಾನಿ ವುಚ್ಚಮಾನಂ ಸಂವಣ್ಣನಂ **ಸಮಾರಭನ್ತೋ** ಸಕಲಾಯಪಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಇಧ ಗಹೇತಬ್ಬತೋ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಂ **ತಸ್ಸಾ** ಇದಾನಿ ವುಚ್ಚಮಾನಾಯ ಸಂವಣ್ಣನಾಯ **ಸರೀರಂ ಕತ್ವಾ** ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಯೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವುತ್ತೋ, ತಥೇವ ಕುರುನ್ದೀನಾಮಾದೀಸು **ವಿಸ್ಸುತಾಸು ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಯೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ** ವುತ್ತೋ, ತತೋಪಿ ವಿನಿಚ್ಛಯತೋ ಯುತ್ತಮತ್ಥಂ **ಅಪರಿಚ್ಚಜನ್ತೋ** ಅನ್ತೋಗಧತ್ಥೇರವಾದಂ ಕತ್ವಾ **ಸಂವಣ್ಣನಂ** ಸಮ್ಮಾ **ಸಮಾರಭಿಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಪದತ್ಥಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಅತ್ಥೋ ಕಥೀಯತಿ ಏತಾಯಾತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾ ತ್ಥ-ಕಾರಸ್ಸ ಟ್ಠ-ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರೀನಾಮಿಕಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಪಚ್ಚರೀತಿ ಉಳುಮ್ಪಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಕತತ್ತಾ ತಮೇವ ನಾಮಂ ಜಾತಂ। “ಕುರುನ್ದೀವಲ್ಲಿವಿಹಾರೋ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಕತತ್ತಾ 'ಕುರುನ್ದೀ'ತಿ ನಾಮಂ ಜಾತ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಆದಿ**ಸದ್ದೇನ ಅನ್ಧಕಟ್ಠಕಥಂ ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಞ್ಚ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ।

ಯುತ್ತಮತ್ಥನ್ತಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾನಯೇನ, ಚತುಬ್ಬಿಧವಿನಯಯುತ್ತಿಯಾ ವಾ ಯುತ್ತಮತ್ಥಂ। “ಅಟ್ಠಕಥಂಯೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಂವಣ್ಣನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತತ್ಥೇರವಾದಾನಂ ಬಾಹಿರಭಾವೋ ಸಿಯಾತಿ ತೇಪಿ ಅನ್ತೋಕತ್ತುಕಾಮೋ “ಅನ್ತೋಗಧಥೇರವಾದ”ನ್ತಿ ಆಹ, ಥೇರವಾದೇಪಿ ಅನ್ತೋಕತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ತಂ ಮೇತಿ ಗಾಥಾಯ ಸೋತೂಹಿ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮಪ್ಪದೀಪಸ್ಸಾತಿ** ಧಮ್ಮೋ ಏವ ಮೋಹನ್ಧಕಾರವಿದ್ಧಂಸನತೋ ಪದೀಪಸದಿಸತ್ತಾ ಪದೀಪೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಧಮ್ಮಪ್ಪದೀಪೋ, ಭಗವಾ, ತಸ್ಸ। **ಪತಿಮಾನಯನ್ತಾತಿ** ಪೂಜೇನ್ತಾ ಮನಸಾ ಗರುಂ ಕರೋನ್ತಾ **ನಿಸಾಮೇನ್ತು** ಸುಣನ್ತು।

ಬುದ್ಧೇನಾತಿಆದಿನಾ ಅತ್ತನೋ ಸಂವಣ್ಣನಾಯ ಆಗಮನಸುದ್ಧಿದಸ್ಸನಮುಖೇನ ಪಮಾಣಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಅನುಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ ಯಥೇವ ಬುದ್ಧೇನ ಯೋ ಧಮ್ಮೋ ವಿನಯೋ ಚ ವುತ್ತೋ, ಸೋ ತಸ್ಸ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಯೇಹಿ ಪುತ್ತೇಹಿ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಾದೀಹಿ ತಥೇವ ಞಾತೋ, ತೇಸಂ ಬುದ್ಧಪುತ್ತಾನಂ ಮತಿಮಚ್ಚಜನ್ತಾ ಸೀಹಳಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಾ ಯಸ್ಮಾ ಪುರೇ ಅಟ್ಠಕಥಾ ಅಕಂಸೂತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ **ಧಮ್ಮೋತಿ** ಸುತ್ತಾಭಿಧಮ್ಮೇ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ವಿನಯೋತಿ** ಸಕಲಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ।

ವುತ್ತೋತಿ ಪಾಳಿತೋ ಚ ಅತ್ಥತೋ ಚ **ಬುದ್ಧೇನ** ಭಗವತಾ ವುತ್ತೋ। ನ ಹಿ ಭಗವತಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ನಾಮ ತನ್ತಿಪದಂ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭಗವತಾ ಪವತ್ತಿತಪಕಿಣ್ಣಕದೇಸನಾಯೇವ ಹಿ ಅಟ್ಠಕಥಾ। **ತಥೇವ ಞಾತೋ**ತಿ ಯಥೇವ ಬುದ್ಧೇನ ವುತ್ತೋ, ತಥೇವ ಏಕಪದಮ್ಪಿ ಏಕಕ್ಖರಮ್ಪಿ ಅವಿನಾಸೇತ್ವಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಞ್ಚ ಅವಿಕೋಪೇತ್ವಾ ಞಾತೋ ವಿದಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತೇಸಂ ಮತಿಮಚ್ಚಜನ್ತಾ**ತಿ ತೇಸಂ ಬುದ್ಧಪುತ್ತಾನಂ ಮತಿಸಙ್ಖಾತಂ ಥೇರಪರಮ್ಪರಾಯ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಭತಂ ಅಬ್ಬೋಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪಾಳಿವಣ್ಣನಾವಸೇನ ಚೇವ ಪಾಳಿಮುತ್ತಕವಸೇನ ಚ ಪವತ್ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಅಟ್ಠಕಥಾವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಅಪರಿಚ್ಚಜನ್ತಾ। **ಅಟ್ಠಕಥಾ ಅಕಂಸೂ**ತಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಮಹಾಪಚ್ಚರಿಆದಿಕಾ ಸೀಹಳಟ್ಠಕಥಾಯೋ ಅಕಂಸು। "ಅಟ್ಠಕಥಾಮಕಂಸೂ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ತತ್ಥಾಪಿ ಸೋಯೇವತ್ಥೋ।

ತಸ್ಮಾತಿ ಯಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಬುದ್ಧಪುತ್ತಾನಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅವಿಕೋಪೇತ್ವಾ ಪುರೇ ಅಟ್ಠಕಥಾ ಅಕಂಸು, ತಸ್ಮಾ। **ಯಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತಂ,** ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಪಮಾಣನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। **ಹೀ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ ಹೇತುಅತ್ಥಸ್ಸ ತಸ್ಮಾತಿ ಇಮಿನಾಯೇವ ಪಕಾಸಿತತ್ತಾ, ಅವಧಾರಣತ್ಥೋ ವಾ, ಪಮಾಣಮೇವಾತಿ। ಯದಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಪಮಾಣಂ, ಏವಂ ಸತಿ ತತ್ಥ ಪಮಾದಲೇಖಾಪಿ ಪಮಾಣಂ ಸಿಯಾತಿ ಆಹ "ವಜ್ಜಯಿತ್ವಾನ ಪಮಾದಲೇಖ"ನ್ತಿ, ಅಪರಾಪರಂ ಲಿಖನ್ತೇಹಿ ಪಮಾದೇನ ಸತಿಂ ಅಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಲಿಖಿತಬ್ಬಂ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಲಿಖನಾದಿವಸೇನ ಪವತ್ತಿತಾ ಪಮಾದಲೇಖಾ ನಾಮ, ಸಾ ಚ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸಯಮೇವ ಆವಿಭವಿಸ್ಸತಿ। ಪುನ **ಯಸ್ಮಾ**ತಿ ಪದಸ್ಸ ಸಮ್ಬನ್ಧದಸ್ಸನವಸೇನ ಅಯಂ ಅತ್ಥಯೋಜನಾ - ಯಸ್ಮಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತಂ ಇಧ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ ಸಿಕ್ಖಾಸು ಸಗಾರವಾನಂ ಪಣ್ಡಿತಾನಂ ಪಮಾಣಮೇವ, ಯಸ್ಮಾ ಚ ಅಯಂ ವಣ್ಣನಾಪಿ ಭಾಸನ್ತರಪರಿಚ್ಚಾಗಾದಿಮತ್ತವಿಸಿಟ್ಠತಾಯ ಅತ್ಥತೋ ಅಭಿನ್ನಾ, ತತೋ ಏವ ಪಮಾಣಭೂತಾವ ಹೇಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅನುಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಾತಿ।

ತತೋತಿ ತಾಹಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಹಿ। **ಭಾಸನ್ತರಮೇವ ಹಿತ್ವಾ**ತಿ ಸೀಹಳಭಾಸಂಯೇವ ಅಪನೇತ್ವಾ। **ವಿತ್ಥಾರಮಗ್ಗಞ್ಚ ಸಮಾಸಯಿತ್ವಾ**ತಿ ಪೋರಾಣಟ್ಠಕಥಾಸು ಯಥಾಠಾನೇ ವತ್ತಬ್ಬಮ್ಪಿ ಪದತ್ಥವಿನಿಚ್ಛಯಾದಿಕಂ ಅತಿವಿತ್ಥಿಣ್ಣೇನ ವಚನಕ್ಕಮೇನ ಚೇವ ವುತ್ತಮೇವ ಅತ್ಥನಯಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕವಿಸೇಸೇನ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕಥನೇನ ಚ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಪಞ್ಚಿತಂ ತಾದಿಸಂ ವಿತ್ಥಾರಮಗ್ಗಂ ಪಹಾಯ ಸಲ್ಲಹುಕೇನ ಅತ್ಥವಿಞ್ಞಾಪಕೇನ ಪದಕ್ಕಮೇನ ಚೇವ ವುತ್ತನಯಸದಿಸಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಅತಿದಿಸಿತ್ವಾ ಚ ಸಙ್ಖೇಪನಯೇನೇವ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** ಪನ ವಿನಯಟೀಕಾಯಂ "ಪೋರಾಣಟ್ಠಕಥಾಸು ಉಪರಿ ವುಚ್ಚಮಾನಮ್ಪಿ ಆನೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪಪಞ್ಚಿತಂ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನ ಕಮ್ಮೇನ...ಪೇ॰... ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಏತ್ಥ ಅಪಲೋಕನಾದೀನಂ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಾನಂ ವಿತ್ಥಾರಕಥಾ ವಿಯ ತಾದಿಸಂ ವಿತ್ಥಾರಮಗ್ಗಂ ಸಙ್ಖಿಪಿತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ತನ್ತಿಕ್ಕಮಂ ಕಞ್ಚಿ ಅವೋಕ್ಕಮಿತ್ವಾತಿ ಏತ್ಥೇವ ವತ್ತುಂ ಯುತ್ತಂ। ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪಾಳಿಯಾ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಕಥನಞ್ಹಿ ತನ್ತಿಕ್ಕಮಂ ವೋಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಕಥನಂ ನಾಮ। ತಥಾ ಹಿ ವುತ್ತಂ "ತಥೇವ ವಣ್ಣಿತುಂ ಯುತ್ತರೂಪಂ ಹುತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಆಗತಂ ಪಾಳಿಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಸಂವಣ್ಣನತೋ ಸೀಹಳಟ್ಠಕಥಾಸು ಅಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ವಣ್ಣಿತಂ ಯಥಾಠಾನೇಯೇವ ವಣ್ಣನತೋ ಚ ವುತ್ತಂ 'ತನ್ತಿಕ್ಕಮಂ ಕಞ್ಚಿ ಅವೋಕ್ಕಮಿತ್ವಾ'"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನೇವ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಕಥಂ ಪನ ವಿತ್ಥಾರಮಗ್ಗಸ್ಸ ಸಙ್ಖಿಪನೇ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ನ ಹೀಯತೀತಿ? ಆಹ "ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಸಬ್ಬಮಸೇಸಯಿತ್ವಾ"ತಿ। ಸಙ್ಖಿಪನ್ತೋಪಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ವಚನಾದಿಮೇವ ಸಙ್ಖಿಪನ್ತೋ, ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಪನ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಸಬ್ಬಾಸುಪಿ ವುತ್ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಅಸೇಸಯಿತ್ವಾ, ಕಿಞ್ಚಿಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅಪರಿಹಾಪೇತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ತನ್ತಿಕ್ಕಮಂ ಕಞ್ಚಿ ಅವೋಕ್ಕಮಿತ್ವಾ**ತಿ ಕಞ್ಚಿ ಪಾಳಿಕ್ಕಮಂ ಅನತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ, ಅನುಕ್ಕಮೇನೇವ ಪಾಳಿಂ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸುತ್ತನ್ತಿಕಾನಂ ವಚನಾನಮತ್ಥನ್ತಿ ವೇರಞ್ಜಕಣ್ಡಾದೀಸು ಆಗತಾನಂ ಝಾನಕಥಾದೀನಂ ಸುತ್ತನ್ತವಚನಾನಂ ಸೀಹಳಟ್ಠಕಥಾಸು "ಸುತ್ತನ್ತಿಕಾನಂ ಭಾರೋ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅವಣ್ಣಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನಂ ಅತ್ಥಂ ತಂತಂಸುತ್ತಾನುರೂಪಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಪರಿದೀಪಯಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಹೇಸ್ಸತೀ**ತಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಕರೀಯಿಸ್ಸತೀತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಪಠಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ "ಭಾಸನ್ತರಪರಿಚ್ಚಾಗಾದಿಕಂ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಕಿಚ್ಚಂ ನಿಪ್ಫಾದೇತ್ವಾ ಸುತ್ತನ್ತಿಕಾನಂ ವಚನಾನಮತ್ಥಂ **ಪರಿದೀಪಯನ್ತೀ** ಅಯಂ ವಣ್ಣನಾ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ವಣ್ಣನಾವಸೇನ

ಸಮಾನಕತ್ತುಕತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಪಚ್ಛಿಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ ಪನ "ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಭಾಸನ್ತರಪರಿಚ್ಚಾಗಾದಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಸುತ್ತನ್ತಿಕಾನಂ ವಚನಾನಮತ್ಥಂ ಪರಿದೀಪಯನ್ತೀ ಅಯಂ ವಣ್ಣನಾ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಕರೀಯಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏವಂ ಆಚರಿಯವಸೇನ ಸಮಾನಕತ್ತುಕತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಗನ್ಥಾರಮ್ಭಕಥಾವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಬಾಹಿರನಿದಾನಕಥಾ

ಇದಾನಿ ಸಂವರವಿನಯಪಹಾನವಿನಯಾದೀಸು ಬಹೂಸು ವಿನಯೇಸು ಅತ್ತನಾ "ತಂ ವಣ್ಣಯಿಸ್ಸಂ ವಿನಯ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಸಂವಣ್ಣೇತಬ್ಬಭಾವೇನ ಪಟಿಞ್ಞಾತಂ ವಿನಯಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **ತತ್ಥಾ**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ತತ್ಥಾ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಾಸು ಗಾಥಾಸು। **ತಾವ**-ಸದ್ದೋ ಪಠಮನ್ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ತೇನ ಪಠಮಂ ವಿನಯಂ ವವತ್ಥಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ತಸ್ಸ ವಣ್ಣನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ದೀಪೇತಿ। **ವವತ್ಥಪೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ನಿಯಮೇತಬ್ಬೋ। **ತೇನೇತಂ ವುಚ್ಚತೀ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ವವತ್ಥಪೇತಬ್ಬೋ, ತೇನ ಹೇತುನಾ ಏತಂ ವಿನಯೋ ನಾಮಾತಿಆದಿಕಂ ನಿಯಾಮಕವಚನಂ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ವಿನಯಸ್ಸ। **ಮಾತಿಕಾ**ತಿ ಉದ್ದೇಸೋ। ಸೋ ಹಿ ನಿದ್ದೇಸಪದಾನಂ ಜನನೀಠಾನೇ ಠಿತತ್ತಾ ಮಾತಾ ವಿಯಾತಿ "ಮಾತಿಕಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಇದಾನಿ ಸಂವಣ್ಣೇತಬ್ಬಮತ್ಥಂ ಮಾತಿಕಂ ಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **ವುತ್ತಂ ಯೇನಾ**ತಿಆದಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಏತಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾ ವೇರಞ್ಜಾಯಂ ವಿಹರತೀತಿಆದಿನಿದಾನವಚನಪಟಿಮಣ್ಡಿತಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಯೇನ ಪುಗ್ಗಲೇನ ವುತ್ತಂ, ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ವುತ್ತಂ, ಯಸ್ಮಾ ಕಾರಣಾ ವುತ್ತಂ, ಯೇನ ಧಾರಿತಂ, ಯೇನ ಚ ಆಭತಂ, ಯೇಸು ಪತಿಟ್ಠಿತಂ, ಏತಂ ಯಥಾವುತ್ತವಿಧಾನಂ ವತ್ವಾ ತತೋ ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿಆದಿಪಾಠಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರತೋ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ವಿನಯಸ್ಸ ಅತ್ಥವಣ್ಣನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ।

ಏತ್ಥ ಚ **ವುತ್ತಂ ಯೇನ ಯದಾ ಯಸ್ಮಾ**ತಿ ಇದಂ ವಚನಂ ತೇನ ಸಮಯೇನ ಬುದ್ಧೋ ಭಗವಾತಿಆದಿನಿದಾನವಚನಮತ್ತಂ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ವತ್ತುಕಾಮೋಪಿ ವಿಸುಂ ಅವತ್ವಾ "ನಿದಾನೇನ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಂ, ಇದಮವೋಚಾತಿ ನಿಗಮನೇನ ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣ"ನ್ತಿ ವಚನತೋ ನಿದಾನನಿಗಮನಾನಿಪಿ ಸತ್ಥುದೇಸನಾಯ ಅನುವಿಧಾನತ್ತಾ ತದನ್ತೋಗಧಾನೇವಾತಿ ನಿದಾನಸ್ಸಾಪಿ ವಿನಯಪಾಳಿಯಂಯೇವ ಅನ್ತೋಗಧತ್ತಾ ವುತ್ತಂ ಯೇನ ಯದಾ ಯಸ್ಮಾತಿ ಇದಮ್ಪಿ ವಿನಯಪಿಟಕಸಮ್ಬನ್ಧಂಯೇವ ಕತ್ವಾ ಮಾತಿಕಂ ಠಪೇತಿ। ಮಾತಿಕಾಯ ಹಿ ಏತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂಯೇವ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಮ್ಬನ್ಧಮುಪಗಚ್ಛತಿ।

ಇದಾನಿ ಪನ ತಂ ವಿಸುಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ತತ್ಥ ವುತ್ತಂ ಯೇನಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತೇಸು ಮಾತಿಕಾಪದೇಸು। **ಇದ**ನ್ತಿ ತೇನ ಸಮಯೇನಾತಿಆದಿನಿದಾನವಚನಂ। **ಹಿ**-ಸದ್ದೋ ಯಸ್ಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ಯಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅತ್ತಪಚ್ಚಕ್ಖವಚನಂ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅತ್ತಪಚ್ಚಕ್ಖವಚನಂ ನ ಹೋತೀ**ತಿ ಅತ್ತನಾ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತವಚನಂ ನ ಹೋತಿ। ಅಥ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಚ್ಚಕ್ಖಕಾಲೇ ಧರಮಾನಕಾಲೇ ವುತ್ತವಚನಂ ನ ಹೋತಿ। ತದುಭಯೇನಾಪಿ ಭಗವತೋ ವುತ್ತವಚನಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿ ನಾಮ ಚೇಸಾತಿ ಏತ್ಥ **ಚ**-ಸದ್ದೋ ವತ್ತಬ್ಬಸಮ್ಪಿಣ್ಡನತ್ಥೋ, ಉಪಞ್ಞಾಸತ್ಥೋ ವಾ, ಉಪಞ್ಞಾಸೋತಿ ಚ ವಾಕ್ಯಾರಮ್ಭೋ ವುಚ್ಚತಿ। ಏಸಾ ಹಿ ಗನ್ಥಕಾರಾನಂ ಪಕತಿ, ಯದಿದಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ವಾ ಪುನ ಅಪರಂ ವತ್ತುಮಾರಭನ್ತಾನಂ ಚ-ಸದ್ದಪ್ಪಯೋಗೋ। ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ದೇಸಿತತ್ತಾ ವಿಪ್ಪಕಿಣ್ಣಾನಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಾನಂ ಸಭಾಗತ್ಥವಸೇನ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ

ಗಾಯನಂ ಕಥನಂ ಸಙ್ಗೀತಿ, ಮಹಾವಿಸಯತ್ತಾ ಪೂಜನೀಯತ್ತಾ ಚ ಮಹತೀ ಸಙ್ಗೀತಿ ಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿ। ದುತಿಯಾದಿಂ ಉಪಾದಾಯ ಚೇಸಾ "ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತೀ"ತಿ ವುತ್ತಾ। ನಿದದಾತಿ ದೇಸನಂ ದೇಸಕಾಲಾದಿವಸೇನ ಅವಿದಿತಂ ವಿದಿತಂ ಕತ್ವಾ ನಿದಸ್ಸೇತೀತಿ **ನಿದಾನಂ,** ತತ್ಥ **ಕೋಸಲ್ಲತ್ಥಂ**।

ವೇನೇಯ್ಯಾನಂ ಮಗ್ಗಫಲುಪ್ಪತ್ತಿಹೇತುಭೂತಾವ ಕಿರಿಯಾ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯೇನ ಬುದ್ಧಕಿಚ್ಚನ್ತಿ ಆಹ "ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಪ್ಪವತ್ತನಞ್ಹಿ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ"ತಿ। ತತ್ಥ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದಿಧಮ್ಮೋ ಏವ ಪವತ್ತನಟ್ಠೇನ ಚಕ್ಕನ್ತಿ **ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ,** ಚಕ್ಕನ್ತಿ ವಾ ಆಣಾ, ತಂ ಧಮ್ಮತೋ ಅನಪೇತತ್ತಾ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ, ಧಮ್ಮೇನ ಞಾಯೇನ ಚಕ್ಕನ್ತಿಪಿ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ। **ಕತಬುದ್ಧಕಿಚ್ಚೇ**ತಿ ನಿಟ್ಠಿತಬುದ್ಧಕಿಚ್ಚೇ ಭಗವತಿ ಲೋಕನಾಥೇತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಕುಸಿನಾರಾಯ**ನ್ತಿ ಸಮೀಪತ್ಥೇ ಏತಂ ಭುಮ್ಮವಚನಂ। **ಉಪವತ್ತನೇ ಮಲ್ಲಾನಂ ಸಾಲವನೇ**ತಿ ತಸ್ಸ ನಗರಸ್ಸ ಉಪವತ್ತನಭೂತಂ ಮಲ್ಲರಾಜೂನಂ ಸಾಲವನುಯ್ಯಾನಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತಾ ಉಯ್ಯಾನತೋ ಉಪೇಚ್ಚ ವತ್ತನ್ತಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಏತೇನಾತಿ "ಉಪವತ್ತನ"ನ್ತಿ ಉಯ್ಯಾನಸ್ಸ ಚ ನಗರಸ್ಸ ಚ ಮಜ್ಝೇ ಸಾಲವನಂ ವುಚ್ಚತಿ। ಕುಸಿನಾರಾಯ ಹಿ ದಕ್ಖಿಣಪಚ್ಛಿಮದಿಸಾಯ ತಂ ಉಯ್ಯಾನಂ ಹೋತಿ, ತತೋ ಉಯ್ಯಾನತೋ ಸಾಲವನರಾಜಿವಿರಾಜಿತೋ ಮಗ್ಗೋ ಪಾಚೀನಾಭಿಮುಖೋ ಗನ್ತ್ವಾ ನಗರಸ್ಸ ದಕ್ಖಿಣದ್ವಾರಾಭಿಮುಖೋ ಉತ್ತರೇನ ನಿವತ್ತೋ, ತೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಮನುಸ್ಸಾ ನಗರಂ ಪವಿಸನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ "ಉಪವತ್ತನ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತತ್ಥ ಕಿರ ಉಪವತ್ತನೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸಂಸಟ್ಠವಿಟಪಾನಂ ಸಮ್ಪನ್ನಛಾಯಾನಂ ಸಾಲಪನ್ತೀನಮನ್ತರೇ ಭಗವತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಮಞ್ಚೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ಯಮಕಸಾಲಾನಮನ್ತರೇ"ತಿ। ಉಪಾದೀಯತಿ ಕಮ್ಮಕಿಲೇಸೇಹೀತಿ ಉಪಾದಿ, ವಿಪಾಕಕ್ಖನ್ಧಾ ಕಟತ್ತಾ ಚ ರೂಪಂ। ತದೇವ ಕಮ್ಮಕಿಲೇಸೇಹಿ ಸಮ್ಮಾ ಅಪ್ಪಹೀನತಾಯ ಸೇಸೋ, ನತ್ಥಿ ಏತ್ಥ ಉಪಾದಿಸೇಸೋತಿ **ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾ,** ನಿಬ್ಬಾನಧಾತು, ತಾಯ। ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಲಕ್ಖಣೇ ಚಾಯಂ ಕರಣನಿದ್ದೇಸೋ। **ಪರಿನಿಬ್ಬಾನೇ**ತಿ ನಿಮಿತ್ತತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮಂ, ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಹೇತು ತಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಥೇರೋ ಜೇಟ್ಠೋ **ಸಙ್ಘತ್ಥೇರೋ।** ಏತ್ಥ ಚ ಸಙ್ಘಸದ್ದಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸತಸಹಸ್ಸಸದ್ದಸಾಪೇಕ್ಖತ್ತೇಪಿ ಗಮಕತ್ತಾ ಥೇರಸದ್ದೇನ ಸಮಾಸೋ ಯಥಾ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ಗರುಕುಲನ್ತಿ। ಆಯಸ್ಮಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪೋ ಧಮ್ಮವಿನಯಸಙ್ಗಾಯನತ್ಥಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಜನೇಸೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ತಥಾ ಉಸ್ಸಾಹಂ ಜನನಸ್ಸ ಕಾರಣಮಾಹ **ಸತ್ತಾಹಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ**ತಿಆದಿ। ಸತ್ತ ಅಹಾನಿ ಸಮಾಹಟಾನಿ ಸತ್ತಾಹಂ, ಸತ್ತಾಹಂ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾತಿ ಸತ್ತಾಹಪರಿನಿಬ್ಬುತೋ, ಸತ್ತಾಹಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸುಭದ್ದೇನ ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತೇನ ವುತ್ತವಚನಮನುಸ್ಸರನ್ತೋತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಅಲಂ, ಆವುಸೋ**ತಿಆದಿನಾ ತೇನ ವುತ್ತವಚನಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ **ಅಲ**ನ್ತಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪವಚನಂ। **ತೇನ ಮಹಾಸಮಣೇನಾ**ತಿ ನಿಸ್ಸಕ್ಕೇ ಕರಣವಚನಂ, ತತೋ ಮಹಾಸಮಣತೋ ಸುಟ್ಠು ಮುತ್ತಾ ಮಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ, ಉಪದ್ದುತಾ ಚ ಹೋಮ ತದಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ಹೋಮಾತಿ ವಾ ಅತೀತತ್ಥೇ ವತ್ತಮಾನವಚನಂ, ಅಹುಮ್ಹಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಠಾನಂ ಖೋ ಪನೇತಂ ವಿಜ್ಜತೀ**ತಿ ತಿಟ್ಠತಿ ಏತ್ಥ ಫಲಂ ತದಾಯತ್ತವುತ್ತಿತಾಯಾತಿ **ಠಾನಂ,** ಹೇತು। **ಖೋ**ತಿ ಅವಧಾರಣೇ, ಏತಂ ಕಾರಣಂ ವಿಜ್ಜತೇವ, ನೋ ನ ವಿಜ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಿಂ ತಂ ಕಾರಣನ್ತಿ? ಆಹ **ಯಂ ಪಾಪಭಿಕ್ಖೂ**ತಿಆದಿ। ಏತ್ಥ **ಯ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ಕಾರಣನಿದ್ದೇಸೋ ವಾ, ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ಅನ್ತರಧಾಪೇಯ್ಯುಂ, ತದೇತಂ ಕಾರಣಂ ವಿಜ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅತೀತೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಸತ್ಥಾ ಏತ್ಥ, ಏತಸ್ಸಾತಿ ವಾ **ಅತೀತಸತ್ಥುಕಂ,** ಪಾವಚನಂ। ಪಧಾನಂ ವಚನಂ **ಪಾವಚನಂ,** ಧಮ್ಮವಿನಯನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಪಕ್ಖಂ ಲಭಿತ್ವಾ**ತಿ ಅಲಜ್ಜೀಪಕ್ಖಂ ಲಭಿತ್ವಾ। **ನ ಚಿರಸ್ಸೇವಾ**ತಿ ನ ಚಿರೇನೇವ। **ಯಾವ ಚ ಧಮ್ಮವಿನಯೋ ತಿಟ್ಠತೀ**ತಿ ಯತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಧಮ್ಮೋ ಚ ವಿನಯೋ ಚ ಲಜ್ಜೀಪುಗ್ಗಲೇಸು ತಿಟ್ಠತಿ।

ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ ಭಗವತಾತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಮಞ್ಚೇ ನಿಪನ್ನೇನ ಭಗವತಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದೇಸಿತೋ ಪಞ್ಞತ್ತೋ**ತಿ ಸುತ್ತಾಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕಸಙ್ಗಹಿತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚೇವ ವಿನಯಪಿಟಕಸಙ್ಗಹಿತಸ್ಸ ವಿನಯಸ್ಸ ಚ ಅತಿಸಜ್ಜನಂ ಪಬೋಧನಂ ದೇಸನಾ। ತಸ್ಸೇವ ಪಕಾರತೋ ಞಾಪನಂ ಅಸಙ್ಕರತೋ ಠಪನಂ ಪಞ್ಞಾಪನಂ। **ಸೋ ವೋ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಸತ್ಥಾ**ತಿ ಸೋ ಧಮ್ಮವಿನಯೋ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಮಮಚ್ಚಯೇನ ಸತ್ಥಾ ಮಯಿ ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಸತ್ಥುಕಿಚ್ಚಂ ಸಾಧೇಸ್ಸತಿ। **ಸಾಸನ**ನ್ತಿ ಪರಿಯತ್ತಿಪಟಿಪತ್ತಿಪಟಿವೇಧವಸೇನ

ತಿವಿಧಂ ಸಾಸನಂ, ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯತೋ ಪನ ಸತ್ತತ್ತಿಂಸ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಧಮ್ಮಾ। **ಅದ್ಧನಿಯ**ನ್ತಿ ಅದ್ಧಾನಕ್ಖಮಂ, ತದೇವ **ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಅಸ್ಸ** ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಇದಾನಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ಅತ್ತನೋ ಕತಂ ಅನುಗ್ಗಹವಿಸೇಸಂ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ಆಹ **ಯಞ್ಚಾಹಂ ಭಗವತಾ**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಯಞ್ಚಾಹ**ನ್ತಿ ಏತಸ್ಸ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋತಿ ಏತೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತತ್ಥ **ಯ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಮಾ, ಯೇನ ಕಾರಣೇನಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಕಿರಿಯಾಪರಾಮಸನಂ ವಾ ಏತಂ, ತೇನ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋತಿ ಏತ್ಥ ಅನುಗ್ಗಹಣಂ ಪರಾಮಸತಿ। **ಧಾರೇಸ್ಸಸೀ**ತಿಆದಿಕಂ ಭಗವತಾ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಚೀವರಪರಿವತ್ತನಂ ಕಾತುಕಾಮೇನ ವುತ್ತವಚನಂ। **ಧಾರೇಸ್ಸಸಿ ಪನ ಮೇ ತ್ವಂ ಕಸ್ಸಪಾ**ತಿ "ಕಸ್ಸಪ, ತ್ವಂ ಇಮಾನಿ ಪರಿಭೋಗಜಿಣ್ಣಾನಿ ಪಂಸುಕೂಲಾನಿ ಪಾರುಪಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವದತಿ, ತಞ್ಚ ಖೋ ನ ಕಾಯಬಲಂ ಸನ್ಧಾಯ, ಪಟಿಪತ್ತಿಪೂರಣಂ ಪನ ಸನ್ಧಾಯ ಏವಮಾಹ। **ಸಾಣಾನಿ ಪಂಸುಕೂಲಾನೀ**ತಿ ಮತಕಳೇವರಂ ಪಲಿವೇಠೇತ್ವಾ ಛಡ್ಡಿತಾನಿ ತುಮ್ಬಮತ್ತೇ ಕಿಮಯೋ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ಗಹಿತಾನಿ ಸಾಣವಾಕಮಯಾನಿ ಪಂಸುಕೂಲಚೀವರಾನಿ। ರಥಿಕಾದೀನಂ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಪಂಸೂನಂ ಉಪರಿ ಠಿತತ್ತಾ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತಟ್ಠೇನ ತೇಸು ಕೂಲಮಿವಾತಿ ಪಂಸುಕೂಲಂ। ಅಥ ವಾ ಪಂಸು ವಿಯ ಕುಚ್ಛಿತಭಾವಂ ಉಲತಿ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಪಂಸುಕೂಲನ್ತಿ ಪಂಸುಕೂಲಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ನಿಬ್ಬಸನಾನೀ**ತಿ ನಿಟ್ಠಿತವಸನಕಿಚ್ಚಾನಿ, ಪರಿಭೋಗಜಿಣ್ಣಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಕಮೇವ ತಂ ಚೀವರಂ ಅನೇಕಾವಯವತ್ತಾ ಬಹುವಚನಂ ಕತಂ। **ಸಾಧಾರಣಪರಿಭೋಗೇನಾ**ತಿ ಅತ್ತನಾ ಸಮಾನಪರಿಭೋಗೇನ, ಸಾಧಾರಣಪರಿಭೋಗೇನ ಚ ಸಮಸಮಟ್ಠಪನೇನ ಚ ಅನುಗ್ಗಹಿತೋತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಇದಾನಿ ನವಾನುಪುಬ್ಬವಿಹಾರಛಳಭಿಞ್ಞಾಪ್ಪಭೇದೇ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೇ ಅತ್ತನಾ ಸಮಸಮಟ್ಠಪನತ್ಥಾಯ ಭಗವತಾ ವುತ್ತಂ **ಕಸ್ಸಪಸಂಯುತ್ತೇ** (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೫೨) ಆಗತಂ ಪಾಳಿಂ ಪೇಯ್ಯಾಲಮುಖೇನ ಆದಿಗ್ಗಹಣೇನ ಚ ಸಙ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **ಅಹಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಯಾವದೇ ಆಕಙ್ಖಾಮೀ**ತಿ ಯಾವದೇವ ಆಕಙ್ಖಾಮಿ, ಯತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಇಚ್ಛಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ, "ಯಾವದೇವಾ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ನವಾನುಪುಬ್ಬವಿಹಾರಛಳಭಿಞ್ಞಾಪ್ಪಭೇದೇ**ತಿ ಏತ್ಥ **ನವಾನುಪುಬ್ಬವಿಹಾರೋ** ನಾಮ ಅನುಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಭಾವತೋ ಏವಂಸಞ್ಞಿತಾ ನಿರೋಧಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸಹ ಅಟ್ಠ ರೂಪಾರೂಪಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ। **ಛಳಭಿಞ್ಞಾ** ನಾಮ ಆಸವಕ್ಖಯಞಾಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಾಭಿಞ್ಞಾಯೋ। **ಅತ್ತನಾ ಸಮಸಮಟ್ಠಪನೇನಾ**ತಿ "ಅಹಂ ಯತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಯತ್ತಕೇ ಸಮಾಪತ್ತಿವಿಹಾರೇ ಅಭಿಞ್ಞಾಯೋ ಚ ವಳಞ್ಜೇಮಿ, ತಥಾ ಕಸ್ಸಪೋಪೀ"ತಿ ಏವಂ ಯಥಾವುತ್ತಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೇ ಅತ್ತನಾ ಸಮಸಮಂ ಕತ್ವಾ ಠಪನೇನ, ಇದಞ್ಚ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಸಾಮಞ್ಞೇನ ಥೇರಸ್ಸ ಪಸಂಸಾಮತ್ತೇನ ವುತ್ತಂ, ನ ಭಗವತಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಮತಾಯ। ಭಗವತೋ ಹಿ ಗುಣವಿಸೇಸಂ ಉಪಾದಾಯ ಸಾವಕಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಚ ಕಲಮ್ಪಿ ಕಲಭಾಗಮ್ಪಿ ನ ಉಪೇನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ಕಿಮಞ್ಞಂ ಆಣಣ್ಯಂ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅಞ್ಞತ್ರ ಧಮ್ಮವಿನಯಸಙ್ಗಾಯನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತತ್ಥ **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ಅನುಗ್ಗಹಸ್ಸ, ತಸ್ಸ ಮೇತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಪೋತ್ಥಕೇಸು** ಹಿ ಕೇಸುಚಿ "ತಸ್ಸ ಮೇ"ತಿ ಪಾಠೋ ದಿಸ್ಸತಿ। **ಆಣಣ್ಯಂ** ಅಣಣಭಾವೋ। **ಸಕಕವಚಇಸ್ಸರಿಯಾನುಪ್ಪದಾನೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಚೀವರಸ್ಸ ನಿದಸ್ಸನವಸೇನ ಕವಚಸ್ಸೇವ ಗಹಣಂ ಕತಂ, ಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ನಿದಸ್ಸನವಸೇನ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಗಹಿತಂ।

ಇದಾನಿ ಯಥಾವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಪಾಳಿಯಾ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ಆಹ **ಯಥಾಹಾ**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಏಕಮಿದಾಹ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಇದ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಏಕಂ ಸಮಯ**ನ್ತಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಾವಾಯಾ**ತಿ ಪಾವಾನಗರತೋ। **ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ**ತಿ ದೀಘಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನೋ। ದೀಘಪರಿಯಾಯೋ ಹೇತ್ಥ ಅದ್ಧಾನಸದ್ದೋ। **ಸಬ್ಬಂ ಸುಭದ್ದಕಣ್ಡಂ ವಿತ್ಥಾರತೋ ವೇದಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ **ಪಞ್ಚಸತಿಕಕ್ಖನ್ಧಕೇ** ಆಗತಂ ಸುಭದ್ದಕಣ್ಡಂ ಇಧ ಆನೇತ್ವಾ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಂ।

ತತೋ ಪರನ್ತಿ ಸುಭದ್ದಕಣ್ಡತೋ ಪರಂ। ಸಬ್ಬಂ **ಸುಭದ್ದಕಣ್ಡಂ** ವಿತ್ಥಾರತೋ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಇಮಿನಾ "ಯಂ ನ ಇಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮ, ನ ತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಏತಂ ಪರಿಯನ್ತಂ ಸುಭದ್ದಕಣ್ಡಪಾಳಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅವಸೇಸಂ ಉಸ್ಸಾಹಜನನಪ್ಪಕಾರಪ್ಪವತ್ತಂ ಪಾಳಿಮೇವ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಹನ್ದ ಮಯಂ ಆವುಸೋ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪುರೇ ಅಧಮ್ಮೋ ದಿಪ್ಪತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ "**ಅಧಮ್ಮೋ** ನಾಮ

ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತೋ ಅಧಮ್ಮೋ"ತಿ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ೧.ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ। ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಹಣತ್ಥಂ ಉಸ್ಸಾಹಜನನಪ್ಪಸಙ್ಗತ್ತಾ ಪನ ಧಮ್ಮವಿನಯಾನಂ ಅಸಙ್ಗಾಯನಹೇತುದೋಸಗಣೋ ಸಮ್ಭವತಿ, ಸೋ ಏವ ಏತ್ಥ ಅಧಮ್ಮೋ ದಿಪ್ಪತಿ ತಪ್ಪಟಿಪಕ್ಖೋ ಧಮ್ಮೋ ಚ ಪಟಿಬಾಹೀಯತೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಅಪಿ ಚ "ಅಧಮ್ಮವಾದಿನೋ ಬಲವನ್ತೋ ಹೋನ್ತಿ ಧಮ್ಮವಾದಿನೋ ದುಬ್ಬಲಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚಮಾನತ್ತಾ ಯೇನ ಅಧಮ್ಮೇನ ತೇ ಸುಭದ್ದವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾದಯೋ ಅಧಮ್ಮವಾದಿನೋ, ಯೇನ ಚ ಧಮ್ಮೇನ ಇತರೇ ಧಮ್ಮವಾದಿನೋವ ಹೋನ್ತಿ। ತೇಯೇವ ಇಧ "ಅಧಮ್ಮೋ" "ಧಮ್ಮೋ"ತಿ ಚ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ತಸ್ಮಾ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಆದಿಹೇತುಕೋ ಪಾಪಿಚ್ಛತಾದಿದೋಸಗಣೋ ಅಧಮ್ಮೋ, ತಪ್ಪಟಿಪಕ್ಖೋ ಸೀಲಸಮ್ಪದಾದಿಹೇತುಕೋ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾದಿಗುಣಸಮೂಹೋ ಧಮ್ಮೋತಿ ಚ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಪುರೇ ದಿಪ್ಪತೀತಿ** ಅಪಿ ನಾಮ ದಿಪ್ಪತಿ। ಅಥ ವಾ ಯಾವ ಅಧಮ್ಮೋ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಬಾಹಿತುಂ ಸಮತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ತತೋ ಪುರೇತರಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಿಪ್ಪತೀತಿ** ದಿಪ್ಪಿಸ್ಸತಿ। ಪುರೇಸದ್ದಯೋಗೇನ ಹಿ ಅನಾಗತತ್ಥೇ ಅಯಂ ವತ್ತಮಾನಪ್ಪಯೋಗೋ, ಯಥಾ ಪುರಾ ವಸ್ಸತಿ ದೇವೋತಿ। **ಅವಿನಯೋತಿ** ಪಹಾನವಿನಯಾದೀನಂ ಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತೋ ಅವಿನಯೋ।

ತೇನ ಹೀತಿ ಉಯ್ಯೋಜನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಸಕಲನವಙ್ಗಸತ್ಥುಸಾಸನಪರಿಯತ್ತಿಧರೇತಿ** ಸಕಲಂ ಸುತ್ತಗೇಯ್ಯಾದಿನವಙ್ಗಂ ಏತ್ಥ, ಏತಸ್ಸ ವಾ ಅತ್ಥೀತಿ ಸಕಲನವಙ್ಗಂ, ಸತ್ಥುಸಾಸನಂ। ಅತ್ಥಕಾಮೇನ ಪರಿಯಾಪುಣಿತಬ್ಬತೋ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾದಿಪುರಿಸತ್ಥಪರಿಯತ್ತಿಭಾವತೋ ಚ "ಪರಿಯತ್ತೀ"ತಿ ತೀಣಿ ಪಿಟಕಾನಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ತಂ ಸಕಲನವಙ್ಗಸತ್ಥುಸಾಸನಸಙ್ಖಾತಂ ಪರಿಯತ್ತಿಂ ಧಾರೇನ್ತೀತಿ ಸಕಲನವಙ್ಗಸತ್ಥುಸಾಸನಪಅಯತ್ತಿಧರಾ, ತಾದಿಸೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಮಥಭಾವನಾಸಿನೇಹಾಭಾವೇನ ಸುಕ್ಖಾ ಲೂಖಾ ಅಸಿನಿದ್ಧಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಸುಕ್ಖವಿಪಸ್ಸಕಾ। ತಿಪಿಟಕಸಬ್ಬಪರಿಯತ್ತಿಪ್ಪಭೇದಧರೇತಿ** ತಿಣ್ಣಂ ಪಿಟಕಾನಂ ಸಮಾಹಾರೋ ತಿಪಿಟಕಂ, ತದೇವ ನವಙ್ಗಾದಿವಸೇನ ಅನೇಕಭೇದಭಿನ್ನಂ ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಯತ್ತಿಪ್ಪಭೇದಂ ಧಾರೇನ್ತೀತಿ ತಿಪಿಟಕಸಬ್ಬಪರಿಯತ್ತಿಪ್ಪಭೇದಧರಾ।

ಕಿಸ್ಸ ಪನಾತಿ ಕಸ್ಮಾ ಪನ। ಸಿಕ್ಖತೀತಿ **ಸೇಕ್ಖೋ**। ತಮೇವಾಹ "ಸಕರಣೀಯೋ"ತಿ। ಉಪರಿಮಗ್ಗತ್ತಯಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಅಪರಿಯೋಸಿತತ್ತಾ ಸಕಿಚ್ಚೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸ್ಸಾತಿ** ಅನೇನ। **ಬಹುಕಾರತ್ತಾತಿ** ಬಹುಪಕಾರತ್ತಾ। **ಅಸ್ಸಾತಿ** ಭವೇಯ್ಯ। **ಅತಿವಿಯ ವಿಸ್ಸತ್ಥೋತಿ** ಅತಿವಿಯ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕೋ। **ನನ್ತಿ** ಆನನ್ದತ್ಥೇರಂ **ಓವದತೀತಿ** ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಆನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಕದಾಚಿ ಅಸಳ್ಹತಾಯ ನವಕಾಯ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಪರಿಸಾಯ ಜನಪದಚಾರಿಕಾಚರಣಂ, ತೇಸಞ್ಚ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾನಂ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಉಪ್ಪಬ್ಬಜ್ಜನಞ್ಚ ಪಟಿಚ್ಚ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರೋ ತಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಏವಮಾಹ "ನ ವಾಯಂ ಕುಮಾರಕೋ ಮತ್ತಮಞ್ಞಾಸೀ"ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ **ವಾ**-ಸದ್ದೋ ಪದಪೂರಣೋ, ಅಯಂ ಕುಮಾರೋ ಅತ್ತನೋ ಪಮಾಣಂ ನ ಪಟಿಜಾನಾತೀತಿ ಥೇರಂ ತಜ್ಜೇನ್ತೋ ಆಹ। **ತತ್ರಾತಿ** ಏವಂ ಸತಿ।

ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸೇಕ್ಖೋತಿ ಇದಂ ನ ಸೇಕ್ಖಾನಂ ಅಗತಿಗಮನಸಬ್ಭಾವೇನ ವುತ್ತಂ, ಅಸೇಕ್ಖಾನಞ್ಞೇವ ಪನ ಉಚ್ಚಿನಿತ್ವಾ ಗಹಿತತ್ತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾ "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸೇಕ್ಖೋ, ತಥಾಪಿ ಥೇರೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತಮ್ಪಿ ಆನನ್ದಂ ಉಚ್ಚಿನತೂ"ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ನ ಪನ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸೇಕ್ಖೋ, ತಥಾಪಿ ಅಭಬ್ಬೋ ಅಗತಿಂ ಗನ್ತುನ್ತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಅಭಬ್ಬೋತಿಆದಿ** ಪನಸ್ಸ ಸಭಾವಕಥನಂ। ತತ್ಥ **ಛನ್ದಾತಿ** ಛನ್ದೇನ ಸಿನೇಹೇನ। **ಅಗತಿಂ ಗನ್ತುನ್ತಿ** ಅಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕಾತುಂ। **ಪರಿಯತ್ತೋತಿ** ಅಧೀತೋ ಉಗ್ಗಹಿತೋ।

ರಾಜಗಹಂ ಖೋ ಮಹಾಗೋಚರನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಗಾವೋ ಚರನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಗೋಚರೋ, ಗುನ್ನಂ ಗೋಚರಟ್ಠಾನಂ। ಗೋಚರೋ ವಿಯಾತಿ ಗೋಚರೋ, ಭಿಕ್ಖಾಚರಣಟ್ಠಾನಂ। ಸೋ ಮಹನ್ತೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಮಹಾಗೋಚರಂ, ರಾಜಗಹಂ। **ಉಕ್ಕೋಟೇಯ್ಯಾತಿ** ನಿವಾರೇಯ್ಯ।

ಸತ್ತಸು ಸಾಧುಕೀಳನದಿವಸೇಸೂತಿ ಏತ್ಥ ಸಂವೇಗವತ್ಥುಂ ಕಿತ್ತೇತ್ವಾ ಕಿತ್ತೇತ್ವಾ ಸಾಧುಕಂ ಏವ ಪೂಜಾವಸೇನ ಕೀಳನತೋ ಸಾಧುಕೀಳನಂ। **ಉಪಕಟ್ಠಾತಿ** ಆಸನ್ನಾ। ವಸ್ಸಂ ಉಪನೇತಿ ಉಪಗಚ್ಛತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾ**।

ತತ್ರ ಸುದನ್ತಿ ತಸ್ಸಂ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ, **ಸುದನ್ತಿ** ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಉಸ್ಸನ್ನಧಾತುಕನ್ತಿ** ಉಪಚಿತಪಿತ್ತಸೇಮ್ಹಾದಿಧಾತುಕಂ। **ಸಮುಸ್ಸಾಸೇತು**ನ್ತಿ ಸನ್ತಪ್ಪೇತುಂ। **ದುತಿಯದಿವಸೇ**ತಿ ಜೇತವನವಿಹಾರಂ ಪವಿಟ್ಠದಿವಸತೋ ದುತಿಯದಿವಸೇತಿ ವದನ್ತಿ। ವಿರಿಚ್ಚತಿ ಏತೇನಾತಿ ವಿರೇಚನಂ। ಓಸಧಪರಿಭಾವಿತಂ ಖೀರಮೇವ ವಿರೇಚನನ್ತಿ **ಖೀರವಿರೇಚನಂ**। **ಯಂ ಸನ್ಧಾಯಾ**ತಿ ಯಂ ಭೇಸಜ್ಜಪಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಭೇಸಜ್ಜಮತ್ತಾ**ತಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ। ಅಪ್ಪತ್ಥೋ ಹಿ ಅಯಂ **ಮತ್ತಾ**-ಸದ್ದೋ ಮತ್ತಾ ಸುಖಪರಿಚ್ಚಾಗಾತಿಆದೀಸು (ಧ॰ ಪ॰ ೨೯೦) ವಿಯ।

ಖಣ್ಡಫುಲ್ಲಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖರಣನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಖಣ್ಡ**ನ್ತಿ ಛಿನ್ನಂ, **ಫುಲ್ಲ**ನ್ತಿ ಭಿನ್ನಂ, ತೇಸಂ **ಪಟಿಸಙ್ಖರಣಂ** ಅಭಿನವಕರಣಂ।

ಪರಿಚ್ಛೇದವಸೇನ ವೇದಿಯತಿ ದಿಸ್ಸತೀತಿ **ಪರಿವೇಣಂ**। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತೇಸು ವಿಹಾರೇಸು ಖಣ್ಡಫುಲ್ಲಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖರಣನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಪಠಮಂ ಮಾಸ**ನ್ತಿ ವಸ್ಸಾನಸ್ಸ ಪಠಮಂ ಮಾಸಂ, ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೇ ಚೇತಂ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। ಸೇನಾಸನವತ್ತಾನಂ ಬಹೂನಂ ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾ, **ಸೇನಾಸನಕ್ಖನ್ಧಕೇ** (ಚೂಳವ॰ ೨೯೪ ಆದಯೋ) ಸೇನಾಸನಪಟಿಬದ್ಧಾನಂ ಬಹೂನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ವಿಹಿತತ್ತಾ "ಭಗವತಾ…ಪೇ॰… ವಣ್ಣಿತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ದುತಿಯದಿವಸೇತಿ "ಖಣ್ಡಫುಲ್ಲಪ್ಪಟಿಸಙ್ಖರಣಂ ಕರೋಮಾ"ತಿ ಚಿನ್ತಿತದಿವಸತೋ ದುತಿಯದಿವಸೇ। ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕದಿವಸೇಯೇವ ತೇ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸುಂ। **ಸಿರಿಯಾ ನಿಕೇತನಮಿವಾ**ತಿ ಸಿರಿಯಾ ನಿವಾಸನಟ್ಠಾನಂ ವಿಯ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪಾನೀಯತಿತ್ಥೇ ಸನ್ನಿಪತನ್ತಾ ಪಕ್ಖಿನೋ ವಿಯ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಜನಾನಂ ಚಕ್ಖೂನಿ ಮಣ್ಡಪೇಯೇವ ನಿಪತನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ 'ಏಕನಿಪಾತತಿತ್ಥಮಿವ ಚ ದೇವಮನುಸ್ಸನಯನವಿಹಙ್ಗಾನ'ನ್ತಿ। **ಲೋಕರಾಮಣೇಯ್ಯಕ**ನ್ತಿ ಲೋಕೇ ರಮಣೀಯಭಾವಂ, ರಮಣಂ ಅರಹತೀತಿ ವಾ ಲೋಕರಾಮಣೇಯ್ಯಕಂ । **ದಟ್ಠಬ್ಬಸಾರಮಣ್ಡ**ನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೇಸು ಸಾರಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಸಾರಂ, ತತೋ ವಿಪ್ಪಸನ್ನನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಸಾರಮಣ್ಡಂ। ಅಥ ವಾ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ ಸಾರಭೂತೋ ವಿಸಿಟ್ಠತರೋ ಮಣ್ಡೋ ಮಣ್ಡನಂ ಅಲಙ್ಕಾರೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಸಾರಮಣ್ಡೋ, ಮಣ್ಡಪೋ। ಮಣ್ಡಂ ಸೂರಿಯರಸ್ಮಿಂ ಪಾತಿ ನಿವಾರೇತೀತಿ ಮಣ್ಡಪೋ। ವಿವಿಧಾನಿ ಕುಸುಮದಾಮಾನಿ ಚೇವ ಮುತ್ತೋಲಮ್ಬಕಾನಿ ಚ ವಿನಿಗ್ಗಲನ್ತಂ ವಮೇನ್ತಂ ನಿಕ್ಖಾಮೇನ್ತಮಿವ ಚಾರು ಸೋಭನಂ ವಿತಾನಂ ಏತ್ಥಾತಿ **ವಿವಿಧಕುಸುಮದಾಮೋಲಮ್ಬಕವಿನಿಗ್ಗಲನ್ತಚಾರುವಿತಾನೋ**। ನಾನಾಪುಪ್ಫೂಪಹಾರವಿಚಿತ್ತಸುಪರಿನಿಟ್ಠಿತಭೂಮಿಕಮ್ಮತ್ತಾ ಏವ "ರತನವಿಚಿತ್ತಮಣಿಕೋಟ್ಟಿಮತಲಮಿವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಮಣಿಯೋ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ಕತತಲಂ ಮಣಿಕೋಟ್ಟಿಮತಲಂ ನಾಮ, ತಮಿವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಆಸನಾರಹ**ನ್ತಿ ನಿಸೀದನಾರಹಂ। **ದನ್ತಖಚಿತ**ನ್ತಿ ದನ್ತೇಹಿ ಖಚಿತಂ।

ಆವಜ್ಜೇಸೀತಿ ಉಪನಾಮೇಸಿ। **ಅನುಪಾದಾಯಾ**ತಿ ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ಕಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ। **ಕಥಾದೋಸೋ**ತಿ ಕಥಾಯ ಅಸಚ್ಚಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

ಯಥಾವುಡ್ಢನ್ತಿ ವುಡ್ಢಪಟಿಪಾಟಿಂ ಅನತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ। **ಏಕೇ**ತಿ ಮಜ್ಝಿಮಭಾಣಕಾನಂಯೇವ ಏಕೇ। ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹಿ ಸಬ್ಬಂ ಮಜ್ಝಿಮಭಾಣಕಾ ವದನ್ತಿಯೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ದೀಘಭಾಣಕಾ ಪನ "ಪದಸಾವ ಥೇರೋ ಸನ್ನಿಪಾತಮಾಗತೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ತೇಸು ಕೇಚಿ "ಆಕಾಸೇನಾ"ತಿ, "ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ತಥಾ ತಥಾ ಆಗತದಿವಸಾನಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಿತಾಯ ಏಕಮೇಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಥಾ ತಥಾ ವದಿಂಸೂ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಕಂ ಧುರಂ ಕತ್ವಾತಿ ಕಂ ಜೇಟ್ಠಕಂ ಕತ್ವಾ। **ಬೀಜನಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಬೀಜನೀಗಹಣಂ ಪರಿಸಾಯ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾನಂ ಹತ್ಥಕುಕ್ಕುಚ್ಚವಿನೋದನಮುಖವಿಕಾರಪಟಿಚ್ಛಾದನತ್ಥಂ ಧಮ್ಮತಾವಸೇನ ಆಚಿಣ್ಣನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ ಹಿ ಅಚ್ಚನ್ತಸಞ್ಞತಪ್ಪತ್ತಾ ಬುದ್ಧಾಪಿ ಸಾವಕಾಪಿ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾನಂ ಧಮ್ಮತಾದಸ್ಸನತ್ಥಮೇವ ಚಿತ್ತಬೀಜನಿಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। **ಪಠಮಂ, ಆವುಸೋ ಉಪಾಲಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ ಕತ್ಥ ಪಞ್ಞತ್ತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕಥಂ ಸಙ್ಗೀತಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇ ಪಠಮಭಾವೋ ಸಿದ್ಧೋತಿ? ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಾನುಕ್ಕಮಾದಿನಾ ಪುಬ್ಬೇ ಪಠಮಭಾವಸ್ಸ ಸಿದ್ಧತ್ತಾ। ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಹಿ ತೀಣಿ ಪಿಟಕಾನಿ ಭಗವತೋ ಧರಮಾನಕಾಲೇಯೇವ ಇಮಿನಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ

ಸಙ್ಗಾಯಿತಾನಿ, ತೇನೇವ ಕಮೇನ ಪಚ್ಛಾಪಿ ಸಙ್ಗೀತಾನಿ ವಿಸೇಸತೋ ವಿನಯಾಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕಾನೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಕಿಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿನ್ತಿ** ನಿಮಿತ್ತತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮಂ। **ಅನ್ತರಾ ಚ, ಭನ್ತೇ, ರಾಜಗಹಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ನಾಳನ್ದ**ನ್ತಿ ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಚ ನಾಳನ್ದಾಯ ಚ ಅನ್ತರಾ, ವಿವರೇ ಮಜ್ಝೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನ್ತರಾ**-ಸದ್ದೇನ ಪನ ಯುತ್ತತ್ತಾ ಉಪಯೋಗವಚನಂ ಕತಂ। **ರಾಜಾಗಾರಕೇ**ತಿ ರಞ್ಞೋ ಕೀಳನತ್ಥಾಯ ಕತೇ ಅಗಾರಕೇ। **ಅಮ್ಬಲಟ್ಠಿಕಾಯ**ನ್ತಿ ರಞ್ಞೋ ಏವಂನಾಮಕಂ ಉಯ್ಯಾನಂ। **ಕೇನ ಸದ್ಧಿ**ನ್ತಿ ಇಧ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ? ಯಸ್ಮಾ ಪನೇತಂ ನ ಭಗವತಾ ಏವ ವುತ್ತಂ, ರಞ್ಞಾಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ವುತ್ತಮತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ "ಕಮಾರಬ್ಭಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ ಏವಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ವೇದೇಹಿಪುತ್ತೇನಾ**ತಿ ಅಯಂ ಕೋಸಲರಞ್ಞೋ ಧೀತಾಯ ಪುತ್ತೋ, ನ ವಿದೇಹರಞ್ಞೋ ಧೀತಾಯ। ಯಸ್ಮಾ ಮಾತಾ ಪನಸ್ಸ ಪಣ್ಡಿತಾ, ತಸ್ಮಾ ಸಾ ವೇದೇನ ಞಾಣೇನ ಈಹತಿ ಘಟತಿ ವಾಯಮತೀತಿ "ವೇದೇಹೀ"ತಿ ಪಾಕಟನಾಮಾ ಜಾತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಏವಂ ನಿಮಿತ್ತಪಯೋಜನಕಾಲದೇಸದೇಸಕಕಾರಕಕರಣಪ್ಪಕಾರೇಹಿ ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತತ್ಥ ವವತ್ಥಾಪಿತೇಸು ಧಮ್ಮವಿನಯೇಸು ನಾನಪ್ಪಕಾರಕೋಸಲ್ಲತ್ಥಂ ಏಕವಿಧಾದಿಭೇದೇ ದಸ್ಸೇತುಂ **ತದೇತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪೀ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಅನಾವರಣಞಾಣಪದಟ್ಠಾನಂ ಮಗ್ಗಞಾಣಂ, ಮಗ್ಗಞಾಣಪದಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಅನಾವರಣಞಾಣಂ "ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತೇನ ವಾ**ತಿ ಉದಾನಾದಿವಸೇನ ಪವತ್ತಧಮ್ಮಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ವಿಮುತ್ತಿರಸ**ನ್ತಿ ಅರಹತ್ತಫಲಸ್ಸಾದಂ, ವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪತ್ತಿಕಂ ವಾ ಅಗ್ಗಫಲನಿಪ್ಫಾದನತೋ, ವಿಮುತ್ತಿಕಿಚ್ಚಂ ವಾ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಅಚ್ಚನ್ತವಿಮುತ್ತಿಸಮ್ಪಾದನತೋ। **ಅವಸೇಸಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯದಿಪಿ ಧಮ್ಮೋ ಏವ ವಿನಯೋಪಿ ಪರಿಯತ್ತಿಯಾದಿಭಾವತೋ, ತಥಾಪಿ ವಿನಯಸದ್ದಸನ್ನಿಧಾನೇನ ಭಿನ್ನಾಧಿಕರಣಭಾವೇನ ಪಯುತ್ತೋ ಧಮ್ಮ-ಸದ್ದೋ ವಿನಯತನ್ತಿವಿರಹಿತಂ ತನ್ತಿಂ ದೀಪೇತಿ, ಯಥಾ ಪುಞ್ಞಞಾಣಸಮ್ಭಾರೋ ಗೋಬಲಿಬದ್ದನ್ತಿಆದಿ।

ಅನೇಕಜಾತಿಸಂಸಾರನ್ತಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಗಾಥಾಯ ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಅಹಂ ಇಮಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವಗೇಹಸ್ಸ ಕಾರಕಂ ತಣ್ಹಾವಡ್ಢಕಿಂ **ಗವೇಸನ್ತೋ** ಯೇನ ಞಾಣೇನ ತಂ ದಟ್ಠುಂ ಸಕ್ಕಾ, ತಂ ಬೋಧಿಞಾಣಂ **ಅನಿಬ್ಬಿಸಂ** ಅಲಭನ್ತೋ ಏವ ಅಭಿನೀಹಾರತೋ ಪಭುತಿ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಅನೇಕಜಾತಿಸತಸಹಸ್ಸಸಙ್ಖ್ಯಂ ಇಮಂ ಸಂಸಾರವಟ್ಟಂ **ಸನ್ಧಾವಿಸ್ಸಂ** ಸಂಸರಿಂ, ಯಸ್ಮಾ ಜರಾಬ್ಯಾಧಿಮರಣಮಿಸ್ಸತಾಯ ಜಾತಿ ನಾಮೇಸಾ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಉಪಗನ್ತುಂ ದುಕ್ಖಾ, ನ ಚ ಸಾ ತಸ್ಮಿಂ ಅದಿಟ್ಠೇ ನಿವತ್ತತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಗವೇಸನ್ತೋ ಸನ್ಧಾವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಿಟ್ಠೋಸೀ**ತಿ ಇದಾನಿ ಮಯಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝನ್ತೇನ ದಿಟ್ಠೋ ಅಸಿ। **ಪುನ ಗೇಹ**ನ್ತಿ ಪುನ ಇಮಂ ಅತ್ತಭಾವಸಙ್ಖಾತಂ ಮಮ ಗೇಹಂ। **ನ ಕಾಹಸೀ**ತಿ ನ ಕರಿಸ್ಸಸಿ। ಕಾರಣಮಾಹ **ಸಬ್ಬಾ ತೇ**ತಿಆದಿ। ತವ **ಸಬ್ಬಾ** ಅವಸೇಸಕಿಲೇಸಫಾಸುಕಾ ಮಯಾ **ಭಗ್ಗಾ**। ಇಮಸ್ಸ ತಯಾ ಕತಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವಗೇಹಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾತಂ **ಕೂಟಂ** ಕಣ್ಣಿಕಮಣ್ಡಲಂ **ವಿಸಙ್ಖತಂ** ವಿದ್ಧಂಸಿತಂ। **ವಿಸಙ್ಖಾರಂ** ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಮ್ಮಣಕರಣವಸೇನ ಗತಂ ಮಮ **ಚಿತ್ತಂ**। ಅಹಞ್ಚ **ತಣ್ಹಾನಂ ಖಯ**ಸಙ್ಖಾತಂ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಫಲಂ **ಅಜ್ಝಗಾ** ಪತ್ತೋಸ್ಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೇಚಿ ಪನ "ವಿಸಙ್ಖಾರಗತಂ ಚಿತ್ತಮೇವ ತಣ್ಹಾನಂ ಖಯಂ ಅಜ್ಝಗಾ"ತಿ ಏವಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ।

ಕೇಚೀತಿ ಖನ್ಧಕಭಾಣಕಾ। **ಪಾಟಿಪದದಿವಸೇ**ತಿ ಇದಂ **ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಾ**ತಿ ಏತೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ, ನ **ಸಬ್ಬಞ್ಞುಭಾವಪ್ಪತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತೇನ। **ಸೋಮನಸ್ಸಮಯಞಾಣೇನಾ**ತಿ ಸೋಮನಸ್ಸಸಮ್ಪಯುತ್ತಞಾಣೇನ। **ಆಮನ್ತಯಾಮೀ**ತಿ ನಿವೇದಯಾಮಿ, ಬೋಧೇಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನ್ತರೇ**ತಿ ಅನ್ತರಾಳೇ, ವೇಮಜ್ಝೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕನ್ತಿ ಯಥಾ ಕಮ್ಮಮೇವ ಕಮ್ಮನ್ತಂ, ಏವಂ ಸುತ್ತಮೇವ ಸುತ್ತನ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಅಸಙ್ಗೀತ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಗೀತಿಕ್ಖನ್ಧಕ (ಚೂಳವ॰ ೪೩೭ ಆದಯೋ) ಕಥಾವತ್ಥುಪ್ಪಕರಣಾದಿಕಂ। ಸೋಳಸಹಿ ವಾರೇಹಿ ಉಪಲಕ್ಖಿತತ್ತಾ "ಸೋಳಸ ಪರಿವಾರಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಥಾ ಹಿ **ಪರಿವಾರಪಾಳಿಯಂ** (ಪರಿ॰ ೧ ಆದಯೋ) ಪಠಮಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಕತ್ಥ ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಂ। ಪಞ್ಞತ್ತಿವಾರೋ ಕಥಾಪತ್ತಿವಾರೋ ವಿಪತ್ತಿವಾರೋ ಸಙ್ಗಹವಾರೋ ಸಮುಟ್ಠಾನವಾರೋ ಅಧಿಕರಣವಾರೋ ಸಮಥವಾರೋ ಸಮುಚ್ಚಯವಾರೋತಿ ಇಮೇ ಅಟ್ಠ ವಾರಾ, ತದನನ್ತರಂ "ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವನಪಚ್ಚಯಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಕತ್ಥ ಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿ (ಪರಿ॰ ೧೮೮) ಏವಂ

ಪಚ್ಚಯಮತ್ತವಿಸೇಸೇನ ಪುನ ವುತ್ತಾ ತೇಯೇವ ಅಟ್ಠ ವಾರಾ ಚಾತಿ ಇಮೇಸಂ ಸೋಳಸನ್ನಂ ವಾರಾನಂ ವಸೇನ ಭಿಕ್ಖುವಿಭಙ್ಗಸ್ಸ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗಸ್ಸ ಚ ಪಕಾಸಿತತ್ತಾ ಸೋಳಸಹಿ ವಾರೇಹಿ ಉಪಲಕ್ಖಿತೋ ಪರಿವಾರೋ ''ಸೋಳಸಪರಿವಾರೋ''ತಿ ವುತ್ತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ದಳ್ಹೀಕಮ್ಮಸಿಥಿಲಕರಣಪ್ಪಯೋಜನಾತಿ ಇದಂ ಲೋಕವಜ್ಜಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜೇಸು ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಸಞ್ಞಮವೇಲಂ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಪವತ್ತೋ ಆಚಾರೋ **ಅಜ್ಝಾಚಾರೋ,** ವೀತಿಕ್ಕಮೋ। **ತೇನಾ**ತಿ ವಿವಿಧನಯತ್ತಾದಿಹೇತುನಾ। **ಏತ**ನ್ತಿ **ವಿವಿಧವಿಸೇಸನಯತ್ತಾ**ತಿಆದಿಗಾಥಾವಚನಂ। **ಏತಸ್ಸಾ**ತಿ ವಿನಯಸ್ಸ।

ಇತರಂ ಪನಾತಿ ಸುತ್ತಂ। **ಅತ್ತತ್ಥಪರತ್ಥಾದಿಭೇದೇ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕತ್ಥೇ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾದಿಅತ್ಥೇ ಚ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ವೇನೇಯ್ಯಜ್ಝಾಸಯಾನುಲೋಮೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ**ತಿ ವಿನಯಂ ವಿಯ ಇಸ್ಸರಭಾವತೋ ಆಣಾಪತಿಟ್ಠಾಪನವಸೇನ ಅದೇಸೇತ್ವಾ ವೇನೇಯ್ಯಾನಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಾನುಲೋಮೇನ ಚರಿತಾನುರೂಪಂ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಅನುಪುಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾದಿವಸೇನ ಅದೇಸೇತ್ವಾ ವೇನೇಯ್ಯಾನಂ ಕಾಲನ್ತರೇ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ ''ಸಸ್ಸಮಿವ ಫಲ''ನ್ತಿ। ಉಪಾಯಸಮಙ್ಗೀನಂಯೇವ ನಿಪ್ಫಜ್ಜನಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ''ಧೇನು ವಿಯ ಖೀರ''ನ್ತಿ ಆಹ। ನ ಹಿ ಧೇನುಂ ವಿಸಾಣಾದೀಸು, ಅಕಾಲೇ ವಾ ಅವಿಜಾತಂ ವಾ ದೋಹನ್ತೋ ಖೀರಂ ಪಟಿಲಭತಿ।

ಯನ್ತಿ ಯಸ್ಮಾ। **ಏತ್ಥಾ**ತಿ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ। **ಅಭಿಧಮ್ಮೇ**ತಿ ಸುಪಿನನ್ತೇನ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿಭಾವೇಪಿ ಅಕುಸಲಚೇತನಾ ಉಪಲಬ್ಭತೀತಿಆದಿನಾ ವಿನಯಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಸಙ್ಕರವಿರಹಿತೇ ಧಮ್ಮೇ, ''ಪುಬ್ಬಾಪರವಿರೋಧಾಭಾವತೋ ಸಙ್ಕರವಿರಹಿತೇ ಧಮ್ಮೇ''ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಆರಮ್ಮಣಾದೀಹೀ**ತಿ ಆರಮ್ಮಣಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಮ್ಮದ್ವಾರಪಟಿಪದಾದೀಹಿ। **ಲಕ್ಖಣೀಯತ್ತಾ**ತಿ ಸಞ್ಜಾನಿತಬ್ಬತ್ತಾ। **ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅವಿಸಿಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ವಿನಯಪಿಟಕನ್ತಿಆದೀಸು ತೀಸು ಸದ್ದೇಸು ಯಂ ಅವಿಸಿಟ್ಠಂ ಸಮಾನಂ, ತಂ ಪಿಟಕಸದ್ದನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಾ ಪಿಟಕಸಮ್ಪದಾನೇನಾ**ತಿ ಪಾಳಿಸಮ್ಪದಾನವಸೇನ ಮಾ ಗಣ್ಹಿತ್ಥಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಯಥಾವುತ್ತೇನಾ**ತಿ ಏವಂ ದುವಿಧತ್ಥೇನಾತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನ।

ದೇಸನಾಸಾಸನಕಥಾಭೇದನ್ತಿ ಏತ್ಥ ದೇಸನಾಭೇದಂ ಸಾಸನಭೇದಂ ಕಥಾಭೇದನ್ತಿ **ಭೇದ**ಸದ್ದೋ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ। **ಭೇದ**ನ್ತಿ ಚ ನಾನತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತೇಸೂ**ತಿ ಪಿಟಕೇಸು। ಸಿಕ್ಖಾ ಚ ಪಹಾನಾನಿ ಚ ಗಮ್ಭೀರಭಾವೋ ಚ **ಸಿಕ್ಖಾಪಹಾನಗಮ್ಭೀರಭಾವೋ,** ತಞ್ಚ ಯಥಾರಹಂ ಪರಿದೀಪಯೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪರಿಯತ್ತಿಭೇದ**ನ್ತಿ ಪರಿಯಾಪುಣನಭೇದಂ ವಿಭಾವಯೇತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಯಹಿಂ** ಯಸ್ಮಿಂ ವಿನಯಾದಿಕೇ ಯಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಞ್ಚ ವಿಪತ್ತಿಞ್ಚ ಯಥಾ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ವಿಭಾವಯೇತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಅಥ ವಾ ಯಂ ಪರಿಯತ್ತಿಭೇದಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ ವಿಪತ್ತಿಞ್ಚ ಯಹಿಂ ಯಥಾ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ವಿಭಾವಯೇತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಪರಿದೀಪನಾ ವಿಭಾವನಾ ಚಾ**ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಗಾಥಾಸು ವುತ್ತಸ್ಸ ಅನುರೂಪತೋ ವುತ್ತಂ, ಅತ್ಥತೋ ಪನ ಏಕಮೇವ।

ಆಣಾರಹೇನಾತಿ ಆಣಂ ಪಣೇತುಂ ಅರಹತೀತಿ ಆಣಾರಹೋ, ಭಗವಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧತ್ತಾ। ಸೋ ಹಿ ಮಹಾಕಾರುಣಿಕತಾಯ ಚ ಅವಿಪರೀತತೋ ದೇಸಕಭಾವೇನ ಪಮಾಣವಚನತ್ತಾ ಚ ಆಣಂ ಪಣೇತುಂ ಅರಹತಿ। ವೋಹಾರಪರಮತ್ಥಾನಮ್ಪಿ ಸಮ್ಭವತೋ ಆಹ ''ಆಣಾಬಾಹುಲ್ಲತೋ''ತಿ। ಇತೋ ಪರೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಪಠಮ**ನ್ತಿ ವಿನಯಪಿಟಕಂ। **ಪಚುರಾಪರಾಧಾ** ಸೇಯ್ಯಸಕತ್ಥೇರಾದಯೋ। ತೇ ಹಿ ದೋಸಬಾಹುಲ್ಲತೋ ''ಪಚುರಾಪರಾಧಾ''ತಿ ವುತ್ತಾ । ಪಚುರೋ ಬಹುಕೋ ಬಹುಲೋ ಅಪರಾಧೋ ದೋಸೋ ವೀತಿಕ್ಕಮೋ ಯೇಸನ್ತೇ ಪಚುರಾಪರಾಧಾ। **ಅನೇಕಜ್ಝಾಸಯಾ**ತಿಆದೀಸು ಆಸಯೋವ ಅಜ್ಝಾಸಯೋ, ಸೋ ಚ ಅತ್ಥತೋ ದಿಟ್ಠಿ ಞಾಣಞ್ಚ। **ಚರಿಯಾ**ತಿ ರಾಗಚರಿಯಾದಿಕಾ ಛ ಮೂಲಚರಿಯಾ। ಅಥ ವಾ **ಚರಿಯಾ**ತಿ ಚರಿತಂ, ತಂ ಸುಚರಿತದುಚ್ಚರಿತವಸೇನ ದುವಿಧಂ। **ಅಧಿಮುತ್ತಿ** ನಾಮ ಸತ್ತಾನಂ ಪುಬ್ಬಪರಿಚಯವಸೇನ ಅಭಿರುಚಿ, ಸಾ ದುವಿಧಾ ಹೀನಪಣೀತಭೇದೇನ। **ಯಥಾನುಲೋಮ**ನ್ತಿ ಅಜ್ಝಾಸಯಾದೀನಂ ಅನುರೂಪಂ। **ಯಥಾಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಧಮ್ಮಸಭಾವಾನುರೂಪಂ।

ಸಂವರಾಸಂವರೋತಿ ಏತ್ಥ ಖುದ್ದಕೋ ಮಹನ್ತೋ ಚ ಸಂವರೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ವುಡ್ಢಿಅತ್ಥೋ ಹೇತ್ಥ **ಅ-ಕಾರೋ**। **ದಿಟ್ಠಿವಿನಿವೇಠನಾ**ತಿ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಿಮೋಚನಂ। **ಸುತ್ತನ್ತಪಾಳಿಯಂ** ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹೀತಿಆದಿನಾ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೨೬; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೫೨) ಸಮಾಧಿದೇಸನಾಬಾಹುಲ್ಲತೋ ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕೇ "ಅಧಿಚಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ವೀತಿಕ್ಕಮಪ್ಪಹಾನಂ ಕಿಲೇಸಾನ**ನ್ತಿ ಸಂಕಿಲೇಸಧಮ್ಮಾನಂ, ಕಮ್ಮಕಿಲೇಸಾನಂ ವಾ ಯೋ ಕಾಯವಚೀದ್ವಾರೇಹಿ ವೀತಿಕ್ಕಮೋ, ತಸ್ಸ ಪಹಾನಂ। ಅನುಸಯವಸೇನ ಸನ್ತಾನಮನುವತ್ತನ್ತಾ ಕಿಲೇಸಾ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾಪಿ ಸೀಲಭೇದವಸೇನ ವೀತಿಕ್ಕಮಿತುಂ ನ ಲಭನ್ತೀತಿ ಆಹ "ವೀತಿಕ್ಕಮಪಟಿಪಕ್ಖತ್ತಾ ಸೀಲಸ್ಸಾ"ತಿ। **ಪರಿಯುಟ್ಠಾನಪ್ಪಹಾನ**ನ್ತಿ ಓಕಾಸದಾನವಸೇನ ಚಿತ್ತೇ ಕುಸಲಪ್ಪವತ್ತಿಂ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ ಸಮುಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಠಾನಂ ಪರಿಯುಟ್ಠಾನಂ, ತಸ್ಸ ಪಹಾನಂ। **ಅನುಸಯಪ್ಪಹಾನ**ನ್ತಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗೇನ ಅಪ್ಪಹೀನಭಾವೇನ ಸನ್ತಾನೇ ಕಾರಣಲಾಭೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಾರಹಾ ಥಾಮಗತಾ ಕಾಮರಾಗಾದಯೋ ಸತ್ತ ಕಿಲೇಸಾ ಸನ್ತಾನೇ ಅನು ಅನು ಸಯನತೋ ಅನುಸಯಾ ನಾಮ, ತೇಸಂ ಪಹಾನಂ।

ತದಙ್ಗಪ್ಪಹಾನನ್ತಿ ತೇನ ತೇನ ದಾನಸೀಲಾದಿಕುಸಲಙ್ಗೇನ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಅಕುಸಲಙ್ಗಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ತದಙ್ಗಪ್ಪಹಾನಂ। **ದುಚ್ಚರಿತಸಂಕಿಲೇಸಸ್ಸ ಪಹಾನ**ನ್ತಿ ಕಾಯವಚೀದುಚ್ಚರಿತಮೇವ ಯತ್ಥ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಸನ್ತಾನಂ ಸಮ್ಮಾ ಕಿಲೇಸೇತಿ ಉಪತಾಪೇತೀತಿ ಸಂಕಿಲೇಸೋ, ತಸ್ಸ ತದಙ್ಗವಸೇನ ಪಹಾನಂ। ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಪಟಿಪಕ್ಖತ್ತಾ **ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕೇ** ತಣ್ಹಾಸಂಕಿಲೇಸಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ವುತ್ತಂ। ಅತ್ತಾದಿಸುಞ್ಞಸಭಾವಧಮ್ಮಪ್ಪಕಾಸನತೋ **ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕೇ** ದಿಟ್ಠಿಸಂಕಿಲೇಸಸ್ಸ ಪಹಾನಂ ವುತ್ತಂ।

ಏಕಮೇಕಸ್ಮಿಞ್ಚೇತ್ಥಾತಿ ಏತ್ಥ ಏತೇಸು ತೀಸು ಪಿಟಕೇಸು ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಪಿಟಕೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಧಮ್ಮೋತಿ ಪಾಳೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸೀಲಾದಿವಿಸಿಟ್ಠತ್ಥಯೋಗತೋ, ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಭಾವನಿರುತ್ತಿಭಾವತೋ ಚ ಪಕಟ್ಠಾನಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠಾನಂ ವಚನಪ್ಪಬನ್ಧಾನಂ ಆಳಿ ಪನ್ತೀತಿ **ಪಾಳಿ,** ಪರಿಯತ್ತಿಧಮ್ಮೋ। ಸಮ್ಮುತಿಪರಮತ್ಥಭೇದಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಅನುರೂಪವಾಚಕಭಾವೇನ ಪರಮತ್ಥಸದ್ದೇಸು ಏಕನ್ತೇನ ಭಗವತಾ ಮನಸಾ ವವತ್ಥಾಪಿತೋ ನಾಮಪಞ್ಞತ್ತಿಪ್ಪಬನ್ಧೋ ಪಾಳಿಧಮ್ಮೋ ನಾಮ। ದೇಸನಾಯ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಕೋ ವಿಸೇಸೋತಿ ಚೇ? ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನ ಮನಸಾ ವವತ್ಥಾಪಿತಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪರೇಸಂ ಬೋಧನಭಾವೇನ ಅತಿಸಜ್ಜನಾ ವಾಚಾಯ ಪಕಾಸನಾ "ದೇಸನಾ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತೇನಾಹ - "ದೇಸನಾತಿ ತಸ್ಸಾ ಮನಸಾ ವವತ್ಥಾಪಿತಾಯ ಪಾಳಿಯಾ ದೇಸನಾ"ತಿ। ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಪನ ಪರಮತ್ಥತೋ ಸದ್ದೋ ಏವ ಪರಮತ್ಥವಿನಿಮುತ್ತಾಯ ಸಮ್ಮುತಿಯಾ ಅಭಾವಾ। ಇಮಮೇವ ನಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕೇಚಿ ಆಚರಿಯಾ "ಧಮ್ಮೋ ಚ ದೇಸನಾ ಚ ಪರಮತ್ಥತೋ ಸದ್ದೋ ಏವಾ"ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ, ತೇಪಿ ಅನುಪವಜ್ಜಾಯೇವ। ಯಥಾ "ಕಾಮಾವಚರಪಟಿಸನ್ಧಿವಿಪಾಕಾ ಪರಿತ್ತಾರಮ್ಮಣಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಏವಂಸಮ್ಪದಮಿದಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ "ಕಾಮಾವಚರಪಟಿಸನ್ಧಿವಿಪಾಕಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತಪರಮತ್ಥವಿಸಯಾಯೇವಾ"ತಿ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾದಿಆಕಾರಪರಿವಿತಕ್ಕಪುಬ್ಬಕಾನಂ ರಾಗಾದಿಅಕುಸಲಾನಂ ಮೇತ್ತಾದಿಕುಸಲಾನಞ್ಚ ಆರಮ್ಮಣಂ ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜನತೋ। ಪರಮತ್ಥಧಮ್ಮಮೂಲಕತ್ತಾ ಪನಸ್ಸ ಪರಿಕಪ್ಪಸ್ಸ ಪರಮತ್ಥವಿಸಯತಾ ಸಕ್ಕಾ ಪಞ್ಞಾಪೇತುಂ, ಏವಮಿಧಾಪೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತೀಸುಪಿ ಚೇತೇಸು ಏತೇ ಧಮ್ಮತ್ಥದೇಸನಾಪಟಿವೇಧಾ ಗಮ್ಭೀರಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಪಿಟಕಾವಯವಾನಂ ಧಮ್ಮಾದೀನಂ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಗಮ್ಭೀರಭಾವೋ ತಂಸಮುದಾಯಸ್ಸ ಪಿಟಕಸ್ಸಾಪಿ ವುತ್ತೋ ಯೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ದುಕ್ಖೇನ ಓಗಯ್ಹನ್ತಿ, ದುಕ್ಖೋ ವಾ ಓಗಾಹೋ ಓಗಾಹನಂ ಅನ್ತೋಪವಿಸನಮೇತೇಸೂತಿ **ದುಕ್ಖೋಗಾಹಾ। ಏತ್ಥಾ**ತಿ ಏತೇಸು ಪಿಟಕೇಸು, ನಿದ್ಧಾರಣೇ ಚೇತಂ ಭುಮ್ಮವಚನಂ।

ಹೇತುನೋ ಫಲಂ **ಹೇತುಫಲಂ। ಧಮ್ಮಾಭಿಲಾಪೋ**ತಿ ಅತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಕೋ ಅವಿಪರೀತಾಭಿಲಾಪೋ। **ವಿಸಯತೋ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಚಾ**ತಿ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಾನಂ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಅವಬೋಧಪ್ಪಕಾರದಸ್ಸನಂ, ಏತಸ್ಸ ಅವಬೋಧೋತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಲೋಕಿಯೋ ಹಿ ಧಮ್ಮತ್ಥಾದಿಂ ಆಲಮ್ಬಿತ್ವಾವ ಪವತ್ತನತೋ ವಿಸಯತೋ ಅವಬೋಧೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಲೋಕುತ್ತರೋ ಪನ ನಿಬ್ಬಾನಾರಮ್ಮಣತಾಯ ತಂ ಅನಾಲಮ್ಬಮಾನೋಪಿ ತಬ್ಬಿಸಯಮೋಹವಿದ್ಧಂಸನೇನ ಧಮ್ಮಾದೀಸು ಪವತ್ತನತೋ

ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಅವಬೋಧೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಅತ್ಥಾನುರೂಪಂ ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ** ಕಾರಿಯಾನುರೂಪಂ ಕಾರಣೇಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಞ್ಞತ್ತಿಪಥಾನುರೂಪಂ ಪಞ್ಞತ್ತೀಸೂತಿ** ಛಬ್ಬಿಧನಾಮಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಪಥೋ ಪಞ್ಞತ್ತಿಪಥೋ, ತಸ್ಸ ಅನುರೂಪಂ ಪಞ್ಞತ್ತೀಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಧಮ್ಮಜಾತನ್ತಿ ಕಾರಣಪ್ಪಭೇದೋ ಕಾರಣಮೇವ ವಾ। **ಅತ್ಥಜಾತ**ನ್ತಿ ಕಾರಿಯಪ್ಪಭೇದೋ, ಕಾರಿಯಮೇವ ವಾ। ಯಾ ಚಾಯಂ ದೇಸನಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಯೋ ಚೇತ್ಥಾ**ತಿ ಏತಾಸು ಧಮ್ಮತ್ಥದೇಸನಾಸು ಯೋ ಪಟಿವೇಧೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏತ್ಥಾ**ತಿ ಏತೇಸು ತೀಸು ಪಿಟಕೇಸು।

ಅಲಗದ್ದೂಪಮಾತಿ ಏತ್ಥ ಅಲಗದ್ದಸದ್ದೇನ ಅಲಗದ್ದಗ್ಗಹಣಂ ವುಚ್ಚತಿ ವೀಣಾವಾದನಂ ವೀಣಾತಿಆದೀಸು ವಿಯ, ಗಹಣಞ್ಚೇತ್ಥ ಯಥಾ ಡಂಸತಿ, ತಥಾ ದುಗ್ಗಹಣಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ಇತರಗ್ಗಹಣೇ ವಿರೋಧಾಭಾವಾ। ತಸ್ಮಾ ಅಲಗದ್ದಸ್ಸ ಗಹಣಂ ಉಪಮಾ ಏತಿಸ್ಸಾತಿ ಅಲಗದ್ದೂಪಮಾ। ಅಲಗದ್ದೋತಿ ಚೇತ್ಥ ಆಸಿವಿಸೋ ವುಚ್ಚತಿ। ಸೋ ಹಿ ಅಲಂ ಪರಿಯತ್ತೋ, ಜೀವಿತಹರಣಸಮತ್ಥೋ ವಾ ವಿಸಸಙ್ಖಾತೋ ಗದೋ ಅಸ್ಸಾತಿ "ಅಲಂಗದೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಅಲಗದ್ದೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ವಟ್ಟತೋ ನಿಸ್ಸರಣಂ ಅತ್ಥೋ ಪಯೋಜನಂ ಏತಿಸ್ಸಾತಿ **ನಿಸ್ಸರಣತ್ಥಾ**। ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೋ ವಿಯಾತಿ **ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೋ,** ಧಮ್ಮರತನಾನುಪಾಲಕೋ, ತಸ್ಸ ಅತ್ಥನಿರಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಪರಿಯತ್ತಿ **ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಪರಿಯತ್ತಿ**। **ದುಗ್ಗಹಿತಾನೀ**ತಿ ದುಟ್ಠು ಗಹಿತಾನಿ। ತೇನಾಹ "ಉಪಾರಮ್ಭಾದಿಹೇತು ಪರಿಯಾಪುಟಾ"ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಉಪಾರಮ್ಭೋ ನಾಮ ಪರಿಯತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪರವಮ್ಭನಂ। ಆದಿ-ಸದ್ದೇನ ಇತಿವಾದಪ್ಪಮೋಕ್ಖಲಾಭಸಕ್ಕಾರಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಯಂ ಸನ್ಧಾಯಾ**ತಿ ಯಂ ಪರಿಯತ್ತಿದುಗ್ಗಹಣಂ ಸನ್ಧಾಯ। **ವುತ್ತ**ನ್ತಿ **ಅಲಗದ್ದೂಪಮಸುತ್ತೇ** (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೮) ವುತ್ತಂ। **ತಞ್ಚಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ನಾನುಭೋನ್ತೀ**ತಿ ತಞ್ಚ ಅಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸೀಲಪರಿಪೂರಣಾದಿಸಙ್ಖಾತಂ ಅತ್ಥಂ ಏತೇ ದುಗ್ಗಹಿತಗಾಹಿನೋ ನಾನುಭೋನ್ತಿ ನ ವಿನ್ದನ್ತಿ। **ಪಟಿವಿದ್ಧಾಕುಪ್ಪೋ**ತಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಅರಹತ್ತಫಲೋ।

ಇದಾನಿ ತೀಸು ಪಿಟಕೇಸು ಯಥಾರಹಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿವಿಪತ್ತಿಯೋ ನಿದ್ಧಾರೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **ವಿನಯೇ ಪನಾ**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ತಾಸಂಯೇವಾ**ತಿ ಅವಧಾರಣಂ ಛಳಭಿಞ್ಞಾಚತುಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾನಂ ವಿನಯೇ ಪಭೇದವಚನಾಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ವೇರಞ್ಜಕಣ್ಡೇ** (ಪಾರಾ॰ ೧೨) ಹಿ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾವ ವಿಭತ್ತಾ। ದುತಿಯೇ **ತಾಸಂಯೇವಾ**ತಿ ಅವಧಾರಣಂ ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಕತಂ ತಿಸ್ಸನ್ನಮ್ಪಿ ವಿಜ್ಜಾನಂ ಛಸು ಅಭಿಞ್ಞಾಸು ಅನ್ತೋಪವಿಟ್ಠತ್ತಾ। **ತಾಸಞ್ಚಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಚ**-ಸದ್ದೇನ ಸೇಸಾನಮ್ಪಿ ತತ್ಥ ಅತ್ಥಿಭಾವಂ ದೀಪೇತಿ। **ಅಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕೇ** ಹಿ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾ ಚತಸ್ಸೋ ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ ಚ ವುತ್ತಾ ಏವ। ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾನಂ ತತ್ಥೇವ ಸಮ್ಮಾ ವಿಭತ್ತಭಾವಂ ದೀಪೇತುಂ **ತತ್ಥೇವಾ**ತಿ ಅವಧಾರಣಂ ಕತಂ। **ಉಪಾದಿನ್ನಫಸ್ಸೋ**ತಿ ಮಗ್ಗೇನ ಮಗ್ಗಪಟಿಪಾದನಫಸ್ಸೋ। **ತೇಸ**ನ್ತಿ ತೇಸಂ ಪಿಟಕಾನಂ। **ಏತ**ನ್ತಿ ಏತಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ।

ಚತುತ್ತಿಂಸೇವ ಸುತ್ತನ್ತಾತಿ ಗಾಥಾಯ ಅಯಮತ್ಥಯೋಜನಾ - ಯಸ್ಸ ನಿಕಾಯಸ್ಸ ಸುತ್ತಗಣನತೋ ಚತುತ್ತಿಂಸೇವ ಸುತ್ತನ್ತಾ ವಗ್ಗಸಙ್ಗಹವಸೇನ ತಯೋ ವಗ್ಗಾ ಯಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹಸ್ಸಾತಿ ತಿವಗ್ಗೋ ಸಙ್ಗಹೋ, ಏಸ ಪಠಮೋ ನಿಕಾಯೋ ಇಧ ದೀಘನಿಕಾಯೋತಿ। **ಅನುಲೋಮಿಕೋ**ತಿ ಅಪಚ್ಚನೀಕೋ, ಅತ್ಥಾನುಲೋಮನತೋ ಅನ್ವತ್ಥನಾಮೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಏಕನಿಕಾಯಮ್ಪೀ**ತಿ ಏಕಸಮೂಹಮ್ಪಿ। **ಏವಂ ಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಏವಂ ವಿಚಿತ್ತಂ। **ಯಥಯಿದ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಇಮೇ। **ಪೋಣಿಕಚಿಕ್ಖಲ್ಲಿಕಾ** ಖತ್ತಿಯಾ, ತೇಸಂ ನಿವಾಸೋ "ಪೋಣಿಕನಿಕಾಯೋ ಚಿಕ್ಖಲ್ಲಿಕನಿಕಾಯೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪಞ್ಚದಸವಗ್ಗಪರಿಗ್ಗಹೋ**ತಿ ಪಞ್ಚದಸಹಿ ವಗ್ಗೇಹಿ ಪರಿಗ್ಗಹಿತೋ। **ಸುತ್ತನ್ತಾನಂ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸತ್ತ ಸುತ್ತಸತಾನಿ ಚಾ**ತಿ ಪಾಠೇ ಸುತ್ತನ್ತಾನಂ ಸತ್ತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಸತ್ತ ಸುತ್ತಸತಾನಿ ಚಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಕತ್ಥಚಿ ಪನ "ಸತ್ತ ಸುತ್ತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಸತ್ತ ಸುತ್ತಸತಾನಿ ಚಾ"ತಿ ಪಾಠೋ। **ಪುಬ್ಬೇ ನಿದಸ್ಸಿತಾ**ತಿ ಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕನಿದ್ದೇಸೇ ನಿದಸ್ಸಿತಾ।

ವೇದನ್ತಿ ಞಾಣಂ। **ತುಟ್ಠಿ**ನ್ತಿ ಪೀತಿಂ। **ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧವಸೇನಾ**ತಿ ಧಮ್ಮರಾಸಿವಸೇನ। ದ್ವಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸಾನಿ ಬುದ್ಧತೋ ಗಣ್ಹಿನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ದ್ವೇ ಸಹಸ್ಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುತೋ**ತಿ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಆದೀನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಿಕಾ ತೇಹಿಯೇವ ದೇಸಿತಾನಿ ದ್ವೇ ಸಹಸ್ಸಾನಿ

ಗಣ್ಹಿಂ। **ಮೇತಿ** ಮಮ ಹದಯೇ, ಇತಿ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಅತ್ತಾನಂ ನಿದ್ದಿಸತಿ। **ಯೇ ಧಮ್ಮಾ** ಮಮ ಹದಯೇ **ಪವತ್ತಿನೋ, ತೇ ಚತುರಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸಾನೀ**ತಿ ಯೋಜನಾ। ಇದಞ್ಚ ಭಗವತೋ ಧರಮಾನಕಾಲೇ ಉಗ್ಗಹಿತಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಪನ ಭಗವತಿ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೇನ ದೇಸಿತಾನಂ ಸುಭಸುತ್ತ(ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೪೪೪ ಆದಯೋ) ಗೋಪಕಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸುತ್ತಾನಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೭೯ ಆದಯೋ), ತತಿಯಸಙ್ಗೀತಿಯಂ ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೇನ ಕಥಿತಕಥಾವತ್ಥುಪ್ಪಕರಣಸ್ಸ ಚ ವಸೇನ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಚತುರಾಸೀತಿಸಹಸ್ಸತೋಪಿ ಅಧಿಕತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಏಕಾನುಸನ್ಧಿಕಂ ಸುತ್ತನ್ತಿ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾದಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೩೭೨ ಆದಯೋ; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦೬ ಆದಯೋ)। **ಅನೇಕಾನುಸನ್ಧಿಕ**ನ್ತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಸುತ್ತಾದಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೧೩೧ ಆದಯೋ)। ತಞ್ಹಿ ನಾನಾಠಾನೇಸು ನಾನಾಧಮ್ಮದೇಸನಾನಂ ವಸೇನ ಪವತ್ತಂ। ತಿಕದುಕಭಾಜನಂ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಣಿಯಂ ನಿಕ್ಖೇಪಕಣ್ಡ(ಧ॰ ಸ॰ ೯೮೫ ಆದಯೋ) ಅಟ್ಠಕಥಾಕಣ್ಡವಸೇನ (ಧ॰ ಸ॰ ೧೩೮೪ ಆದಯೋ) ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಚಿತ್ತವಾರಭಾಜನ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಕಣ್ಡವಸೇನ (ಧ॰ ಸ॰ ೧ ಆದಯೋ) ವುತ್ತಂ। **ಅತ್ಥಿ ವತ್ಥೂ**ತಿಆದೀಸು **ವತ್ಥು** ನಾಮ ಸುದಿನ್ನಕಣ್ಡಾದಿ (ಪಾರಾ॰ ೨೪ ಆದಯೋ)। **ಮಾತಿಕಾ**ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। **ಅನ್ತರಾಪತ್ತೀ**ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತರೇಸು ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿ। **ತಿಕಚ್ಛೇದೋ**ತಿ ತಿಕಪಾಚಿತ್ತಿಯಾದಿತಿಕಪರಿಚ್ಛೇದೋ । ಬುದ್ಧವಚನಂ ಸಙ್ಗಹಿತನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಬುದ್ಧವಚನಸ್ಸ। ಸಙ್ಗೀತಿಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಾಧುಕಾರಂ ದದಮಾನಾ ವಿಯಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಅಚ್ಛರಂ ಪಹರಿತುಂ ಯುತ್ತಾನಿ **ಅಚ್ಛರಿಯಾನಿ,** ಪುಪ್ಫವಸ್ಸಚೇಲುಕ್ಖೇಪಾದೀನಿ। ಯಾ "ಪಞ್ಚಸತಾ"ತಿ ಚ "ಥೇರಿಕಾ"ತಿ ಚ ಪವುಚ್ಚತಿ, ಅಯಂ ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿ ನಾಮಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಮತಿವಿನೋದನಿಯಂ

ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ದುತಿಯಸಙ್ಗೀತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಏವಂ ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಯದತ್ಥಂ ಸಾ ಇಧ ದಸ್ಸಿತಾ, ತಂ ನಿಗಮನವಸೇನ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಇಮಿಸ್ಸಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ತತ್ರಾಯಂ ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಅಯಂ ಆಚರಿಯಾನಂ ಪವೇಣೀ ಪಟಿಪಾಟಿ। **ವಿಜಿತಾವಿನೋ**ತಿ ವಿಜಿತಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಪಟಿಪಕ್ಖತ್ತಾ ವಿಜಿತವನ್ತೋ। **ಜಮ್ಬುಸಿರಿವ್ಹಯೇ**ತಿ ಜಮ್ಬುಸದಿಸೋ ಸಿರಿಮನ್ತೋ ಅವ್ಹಯೋ ನಾಮಂ ಯಸ್ಸ ದೀಪಸ್ಸ, ತಸ್ಮಿಂ ಜಮ್ಬುದೀಪೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಮಹನ್ತೇನ ಹಿ ಜಮ್ಬುರುಕ್ಖೇನ ಅಭಿಲಕ್ಖಿತತ್ತಾ ದೀಪೋಪಿ "ಜಮ್ಬೂ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಅಚ್ಛಿಜ್ಜಮಾನಂ** ಅವಿನಸ್ಸಮಾನಂ ಕತ್ವಾ। **ವಿನಯವಂಸ**ನ್ತಿಆದೀಹಿ ತೀಹಿ ವಿನಯಪಾಳಿಯೇವ ಕಥಿತಾ ಪರಿಯಾಯವಚನತ್ತಾ ತೇಸಂ। **ಪಕತಞ್ಞುತ**ನ್ತಿ ವೇಯ್ಯತ್ತಿಯಂ, ಪಟುಭಾವನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಧುರಗ್ಗಾಹೋ**ತಿ ಪಧಾನಗ್ಗಾಹೀ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾಮೋಕ್ಖೋ ಹುತ್ವಾ ಗಣ್ಹೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮುದಾಯೋ ಸಮೂಹೋ **ಭಿಕ್ಖುಸಮುದಾಯೋ**।

ಯದಾತಿ ನಿಬ್ಬಾಯಿಂಸೂತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಜೋತಯಿತ್ವಾ ಚ ಸಬ್ಬಧೀ**ತಿ ತಮೇವ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಕಾಸಯಿತ್ವಾ। **ಜುತಿಮನ್ತೋ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಜುತಿಯಾ ಯುತ್ತಾ, ತೇಜವನ್ತೋ ವಾ, ಮಹಾನುಭಾವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿಬ್ಬಾಯಿಂಸೂ**ತಿ ಅನುಪಾದಿಸೇಸಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಧಾತುಯಾ ನಿಬ್ಬಾಯಿಂಸು। **ಅನಾಲಯಾ**ತಿ ಅಸಙ್ಗಾ।

ಅಥಾತಿ ಪಚ್ಛಾ, ಯದಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾಯಿಂಸು, ತತೋ ಪರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಪ್ಪತಿ ಸಿಙ್ಗೀಲೋಣಕಪ್ಪೋ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಕಪ್ಪ**-ಸದ್ದೋ ವಿಕಪ್ಪತ್ಥೋ, ತೇನ ಸಿಙ್ಗೀಲೋಣವಿಕಪ್ಪೋಪಿ ಕಪ್ಪತಿ। ಇದಮ್ಪಿ ಪಕ್ಖನ್ತರಂ ಕಪ್ಪತೀತಿ ಅತ್ಥೋ, ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ। ತತ್ಥ ಸಿಙ್ಗೇನ ಲೋಣಂ ಪರಿಹರಿತ್ವಾ ಅಲೋಣಕಪಿಣ್ಡಪಾತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ಕಪ್ಪತಿ , ಸನ್ನಿಧಿಂ ನ ಕರೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಕಪ್ಪತಿ ದ್ವಙ್ಗುಲಕಪ್ಪೋ**ತಿ ದ್ವಙ್ಗುಲಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ಛಾಯಾಯ ವಿಕಾಲೇ ಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ಕಪ್ಪತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಪ್ಪತಿ ಗಾಮನ್ತರಕಪ್ಪೋ**ತಿ "ಗಾಮನ್ತರಂ

ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪವಾರಿತೇನ ಅನತಿರಿತ್ತಭೋಜನಂ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ಕಪ್ಪತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಪ್ಪತಿ ಆವಾಸಕಪ್ಪೋ**ತಿ ಏಕಸೀಮಾಯ ನಾನಾಸೇನಾಸನೇಸು ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಉಪೋಸಥಾದೀನಿ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಪ್ಪತಿ ಅನುಮತಿಕಪ್ಪೋ**ತಿ "ಅನಾಗತಾನಂ ಆಗತಕಾಲೇ ಅನುಮತಿಂ ಗಹೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ತೇಸು ಅನಾಗತೇಸುಯೇವ ವಗ್ಗೇನ ಸಙ್ಘೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಅನುಮತಿಂ ಗಹೇತುಂ ಕಪ್ಪತಿ, ವಗ್ಗಕಮ್ಮಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಕಪ್ಪತಿ ಆಚಿಣ್ಣಕಪ್ಪೋ**ತಿ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ ಆಚಿಣ್ಣೋ ಕಪ್ಪತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೋ ಪನ ಏಕಚ್ಚೋ ಕಪ್ಪತಿ ಧಮ್ಮಿಕೋ, ಏಕಚ್ಚೋ ನ ಕಪ್ಪತಿ ಅಧಮ್ಮಿಕೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಕಪ್ಪತಿ ಅಮಥಿತಕಪ್ಪೋ**ತಿ ಯಂ ಖೀರಂ ಖೀರಭಾವಂ ವಿಜಹಿತಂ ದಧಿಭಾವಂ ಅಸಮ್ಪತ್ತಂ, ತಂ ಭುತ್ತಾವಿನಾ ಪವಾರಿತೇನ ಅನತಿರಿತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ಕಪ್ಪತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಪ್ಪತಿ ಜಳೋಗಿಂ ಪಾತು**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಜಳೋಗೀ**ತಿ ತರುಣಸುರಾ, ಯಂ ಮಜ್ಜಸಮ್ಭಾರಂ ಏಕತೋ ಕತಂ ಮಜ್ಜಭಾವಮಸಮ್ಪತ್ತಂ, ತಂ ಪಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಜಾತರೂಪರಜತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಸರಸತೋ ವಿಕಾರಂ ಅನಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬದಾ ಜಾತರೂಪಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಜಾತಂ ರೂಪಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಜಾತರೂಪಂ,** ಸುವಣ್ಣಂ। ಧವಲಸಭಾವತಾಯ ರಾಜತೀತಿ **ರಜತಂ,** ರೂಪಿಯಂ। **ಸುಸುನಾಗಪುತ್ತೋ**ತಿ ಸುಸುನಾಗಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ। **ಕಾಕಣ್ಡಕಪುತ್ತೋ**ತಿ ಕಾಕಣ್ಡಕಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ। **ವಜ್ಜೀಸೂ**ತಿ ಜನಪದನಾಮತ್ತಾ ಬಹುವಚನಂ ಕತಂ।

ತದಹುಪೋಸಥೇತಿ ಏತ್ಥ **ತದಹೂ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಅಹನಿ। ಉಪವಸನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ಉಪೋಸಥೋ,** ಉಪವಸನ್ತೀತಿ ಚ ಸೀಲಸಮಾದಾನೇನ ವಾ ಅನಸನಾದಿನಾ ವಾ ಉಪೇತಾ ಹುತ್ವಾ ವಸನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಂಸಪಾತಿ**ನ್ತಿ ಸುವಣ್ಣಪಾತಿಂ। **ಮಾಸಕರೂಪ**ನ್ತಿ ಮಾಸಕೋ ಏವ। **ಸಬ್ಬಂ ತಾವ ವತ್ತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ **ಸತ್ತಸತಿಕಕ್ಖನ್ಧಕೇ** (ಚೂಳವ॰ ೪೪೬ ಆದಯೋ) ಆಗತಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಪಾಳಿ ಇಧ ಆನೇತ್ವಾ ವತ್ತಬ್ಬಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಙ್ಗಾಯಿತಸದಿಸಮೇವ ಸಙ್ಗಾಯಿಂಸೂತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಸಾ ಪನಾಯಂ ಸಙ್ಗೀತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ತೇಸೂ**ತಿ ತೇಸು ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರಕೇಸು ಥೇರೇಸು। ವಿಸ್ಸುತಾ ಏತೇ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾ ಞೇಯ್ಯಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಸಾಣಸಮ್ಭೂತೋ**ತಿ ಸಾಣದೇಸವಾಸೀ ಸಮ್ಭೂತತ್ಥೇರೋ। ದುತಿಯೋ ಸಙ್ಗಹೋತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। **ಪನ್ನಭಾರಾ**ತಿ ಪತಿತಕ್ಖನ್ಧಭಾರಾ।

ಅಬ್ಬುದನ್ತಿ ಉಪದ್ದವಂ ವದನ್ತಿ। "ಭಗವತೋ ವಚನಂ ಥೇನೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಚನಸ್ಸ ದೀಪನತೋ ಅಬ್ಬುದನ್ತಿ ಚೋರಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ಏಕೇ। **ಇದ**ನ್ತಿ ವಕ್ಖಮಾನನಿದಸ್ಸನಂ। ಸನ್ದಿಸ್ಸಮಾನಾ ಮುಖಾ **ಸಮ್ಮುಖಾ। ಭಾವಿತಮಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಉಪ್ಪಾದಿತಜ್ಝಾನಂ। **ಸಾಧು ಸಪ್ಪುರಿಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಸಾಧೂ**ತಿ ಆಯಾಚನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ, ತಂ ಯಾಚಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಹಟ್ಠಪಹಟ್ಠೋ**ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಸನ್ತುಟ್ಠೋ। **ಉದಗ್ಗುದಗ್ಗೋ**ತಿ ಸರೀರವಿಕಾರುಪ್ಪಾದನಪೀತಿವಸೇನ ಉದಗ್ಗುದಗ್ಗೋ, ಪೀತಿಮಾ ಹಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕಾಯಚಿತ್ತಾನಂ ಉಗ್ಗತತ್ತಾ "ಉದಗ್ಗುದಗ್ಗೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನಾತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ದುತಿಯಂ ಸಙ್ಗೀತಿಂ ಅಕರಿಂಸು, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ನ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿಂಸೂ**ತಿ ತಂ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕೇಹಿ ಉಪ್ಪಾದಿತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತುಂ ನ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿಂಸು ನಾಗಮಿಂಸು। ನೋ ಅಹುವತ್ಥಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಯಾವತಾಯುಕಂ ಠತ್ವಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಕಿಂ ಪನ ಕತ್ವಾ ಥೇರಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾತಿ? ಆಹ **ದುತಿಯಂ ಸಙ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ**ತಿಆದಿ। **ಅನಿಚ್ಚತಾವಸ**ನ್ತಿ ಅನಿಚ್ಚತಾಧೀನತಂ। **ಜಮ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಲಾಮಕಂ। **ದುರಭಿಸಮ್ಭವಂ** ಅನಭಿಭವನೀಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಂ ಅನಿಚ್ಚತಂ ಏವಂ ಞತ್ವಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ದುತಿಯಸಙ್ಗೀತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ತತಿಯಸಙ್ಗೀತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಸತ್ತ ವಸ್ಸಾನೀತಿ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। **ಅತಿಚ್ಛಥಾತಿ** ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಇಚ್ಛಥ, ಇತೋ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖಂ ಪರಿಯೇಸಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭತ್ತವಿಸ್ಸಗ್ಗಕರಣತ್ಥಾಯಾತಿ** ಭತ್ತಸ್ಸ ಅಜ್ಝೋಹರಣಕಿಚ್ಚತ್ಥಾಯ, ಭುಞ್ಜನತ್ಥಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಸೋಳಸವಸ್ಸೋ"ತಿ ಉದ್ದೇಸೋ ಕಥನಂ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸಿಕೋ,** "ಸೋಳಸವಸ್ಸಿಕೋ"ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತೀಸು ವೇದೇಸೂತಿಆದೀಸು ಇರುವೇದಯಜುವೇದಸಾಮವೇದಸಙ್ಖಾತೇಸು ತೀಸು ವೇದೇಸು। ತಯೋ ಏವ ಕಿರ ವೇದಾ ಅಟ್ಠಕಾದೀಹಿ ಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಇಸೀಹಿ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಗ್ಗಮಗ್ಗವಿಭಾವನತ್ಥಾಯ ಕತಾ। ತೇನೇವ ಹಿ ತೇ ತೇಹಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಆಥಬ್ಬಣವೇದೋ ಪನ ಪಚ್ಛಾ ಅಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಪಾಣವಧಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಕತೋ। ಪುರಿಮೇಸು ಚ ತೀಸು ವೇದೇಸು ತೇಹೇವ ಧಮ್ಮಿಕಸಾಖಾಯೋ ಅಪನೇತ್ವಾ ಯಾಗವಧಾದಿದೀಪಿಕಾ ಅಧಮ್ಮಿಕಸಾಖಾ ಪಕ್ಖಿತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ನಿಘಣ್ಡೂತಿ** ರುಕ್ಖಾದೀನಂ ವೇವಚನಪ್ಪಕಾಸಕಂ ಪರಿಯಾಯನಾಮಾನುರೂಪಂ ಸತ್ಥಂ। ತಞ್ಹಿ ಲೋಕೇ "ನಿಘಣ್ಡೂ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಕೇಟುಭನ್ತಿ** ಕಿಟತಿ ಗಮೇತಿ ಕಿರಿಯಾದಿವಿಭಾಗನ್ತಿ ಕೇಟುಭಂ, ಕಿರಿಯಾಕಪ್ಪವಿಕಪ್ಪೋ ಕವೀನಂ ಉಪಕಾರಸತ್ಥಂ। ಏತ್ಥ ಚ **ಕಿರಿಯಾಕಪ್ಪವಿಕಪ್ಪೋತಿ** ವಚೀಭೇದಾದಿಲಕ್ಖಣಾ ಕಿರಿಯಾ ಕಪ್ಪೀಯತಿ ವಿಕಪ್ಪೀಯತಿ ಏತೇನಾತಿ ಕಿರಿಯಾಕಪ್ಪೋ, ಸೋ ಪನ ವಣ್ಣಪದಬನ್ಧಪದತ್ಥಾದಿವಿಭಾಗತೋ ಬಹುವಿಕಪ್ಪೋತಿ "ಕಿರಿಯಾಕಪ್ಪವಿಕಪ್ಪೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇದಞ್ಚ ಮೂಲಕಿರಿಯಾಕಪ್ಪಗನ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸಹ ನಿಘಣ್ಡುನಾ ಕೇಟುಭೇನ ಚ **ಸನಿಘಣ್ಡುಕೇಟುಭಾ,** ತಯೋ ವೇದಾ, ತೇಸು ಸನಿಘಣ್ಡುಕೇಟುಭೇಸು। ಠಾನಕರಣಾದಿವಿಭಾಗತೋ ಚ ನಿಬ್ಬಚನವಿಭಾಗತೋ ಚ ಅಕ್ಖರಾ ಪಭೇದೀಯನ್ತಿ ಏತೇನಾತಿ **ಅಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದೋ,** ಸಿಕ್ಖಾ ಚ ನಿರುತ್ತಿ ಚ। ಸಹ ಅಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದೇನಾತಿ **ಸಾಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದಾ,** ತೇಸು ಸಾಕ್ಖರಪ್ಪಭೇದೇಸು। ಆಥಬ್ಬಣವೇದಂ ಚತುತ್ಥಂ ಕತ್ವಾ "ಇತಿಹ ಆಸ ಇತಿಹ ಆಸಾ"ತಿ ಈದಿಸವಚನಪಟಿಸಂಯುತ್ತೋ ಪೋರಾಣಕಥಾಸಙ್ಖಾತೋ ಇತಿಹಾಸೋ ಪಞ್ಚಮೋ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮಾ,** ತಯೋ ವೇದಾ, ತೇಸು ಇತಿಹಾಸಪಞ್ಚಮೇಸು।

ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತನ್ತಿಆದಿ ಪಞ್ಹದ್ವಯಂ ಖೀಣಾಸವಾನಂ ಚುತಿಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಕ್ಖಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಪಠಮಪಞ್ಹೇ **ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ** ಉಪ್ಪಾದಕ್ಖಣಸಮಙ್ಗಿತಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। **ನ ನಿರುಜ್ಝತೀತಿ** ನಿರೋಧಕ್ಖಣಂ ಅಪ್ಪತ್ತತಾಯ ನ ನಿರುಜ್ಝತಿ। **ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತನ್ತಿ** ತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಕಿಂ ನಿರುಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ ಆಯತಿಞ್ಚ ನುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ ಪುಚ್ಛಾ, ತಸ್ಸಾ ಚ ವಿಭಜ್ಜಬ್ಯಾಕರಣೀಯತಾಯ ಏವಮೇತ್ಥ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅರಹತೋ ಪಚ್ಛಿಮಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಕ್ಖಣೇ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ನ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಆಯತಿಞ್ಚ ನುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಅವಸ್ಸಮೇವ ನಿರೋಧಕ್ಖಣಂ ಪತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ, ತತೋ ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕತ್ತಾ ಅಞ್ಞಂ ನುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ। ಠಪೇತ್ವಾ ಪನ ಪಚ್ಛಿಮಚಿತ್ತಸಮಙ್ಗಿಂ ಖೀಣಾಸವಂ ಇತರೇಸಂ ಉಪ್ಪಾದಕ್ಖಣಸಮಙ್ಗಿಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದಕ್ಖಣಸಮಙ್ಗಿತಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಭಙ್ಗಂ ಅಪ್ಪತ್ತತಾಯ ನ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ಭಙ್ಗಂ ಪನ ಪತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝಿಸ್ಸತೇವ, ಅಞ್ಞಂ ಪನ ತಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ವಾ ಅತ್ತಭಾವೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ ಚೇವ ನಿರುಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ ಚಾತಿ। **ಯಸ್ಸ ವಾ ಪನಾತಿ**ಆದಿ ದುತಿಯಪಞ್ಹೇ ಪನ **ನಿರುಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ ನುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ** ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದಕ್ಖಣಸಮಙ್ಗಿತಾಯ ಭಙ್ಗಕ್ಖಣಂ ಪತ್ವಾ ನಿರುಜ್ಝಿಸ್ಸತಿ ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕತಾಯ ನುಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಕಿಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ನ ನಿರುಜ್ಝತೀತಿ ಪುಚ್ಛಾ, ತಸ್ಸಾ ಏಕಂಸಬ್ಯಾಕರಣೀಯತಾಯ "ಆಮನ್ತಾ"ತಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಉದ್ಧಂ ವಾ ಅಧೋ ವಾ ಹರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋತಿ** ಉಪರಿಮಪದೇ ವಾ ಹೇಟ್ಠಿಮಪದಂ ಹೇಟ್ಠಿಮಪದೇ ವಾ ಉಪರಿಮಪದಂ ಅತ್ಥತೋ ಸಮನ್ನಾಹರಿತುಂ ಘಟೇತುಂ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಅತ್ಥಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸೋತಾಪನ್ನಾನಂ ಸೀಲೇಸು ಪರಿಪೂರಕಾರಿತಾಯ ಸಮಾದಿನ್ನಸೀಲತೋ ನತ್ಥಿ ಪರಿಹಾನೀತಿ ಆಹ "ಅಭಬ್ಬೋ ದಾನಿ ಸಾಸನತೋ ನಿವತ್ತಿತು"ನ್ತಿ। **ವಡ್ಢೇತ್ವಾತಿ** ಉಪರಿಮಗ್ಗತ್ಥಾಯ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ। ದನ್ತೇ ಪುನನ್ತಿ ವಿಸೋಧೇನ್ತಿ ಏತೇನಾತಿ **ದನ್ತಪೋನಂ** ವುಚ್ಚತಿ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ। ಅಭಿನವಾನಂ ಆಗನ್ತುಕಾನಂ ಲಜ್ಜೀಸಭಾವಂ ಖನ್ತಿಮೇತ್ತಾದಿಗುಣಸಮಙ್ಗಿತಞ್ಚ ಕತಿಪಾಹಂ ಸುಟ್ಠು ವೀಮಂಸಿತ್ವಾವ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಾದಿಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನಂ ಸಙ್ಗಹಕರಣಞ್ಚ ಯುತ್ತನ್ತಿ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಚೇವ ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಾನಂ ಞಾಪನತ್ಥಂ ಥೇರೋ ತಸ್ಸ ಭಬ್ಬರೂಪತಂ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ಇತ್ತಾಪಿ ಪುನ ಸಮ್ಮಜ್ಜನಾದಿಂ ಅಕಾಸಿ। "ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತದಮನತ್ಥ"ನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಬುದ್ಧವಚನಂ ಪಟ್ಠಪೇಸೀತಿ** ಬುದ್ಧವಚನಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇತುಂ ಆರಭಿ। ಸಕಲವಿನಯಾಚಾರಪಟಿಪತ್ತಿ

ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾನಮೇವ ವಿಹಿತಾತಿ ತಪ್ಪರಿಯಾಪುಣನಮಪಿ ತೇಸಞ್ಞೇವ ಅನುರೂಪನ್ತಿ ಆಹ "ಠಪೇತ್ವಾ ವಿನಯಪಿಟಕ"ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತೇ ಠಪಿತಮ್ಪಿ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಸಙ್ಗೋಪನತ್ಥಾಯ ನಿಯ್ಯಾತಿತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಹತ್ಥೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಏಕರಜ್ಜಾಭಿಸೇಕನ್ತಿ ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಏಕಾಧಿಪಚ್ಚವಸೇನ ಕರಿಯಮಾನಂ ಅಭಿಸೇಕಂ। **ರಾಜಿದ್ಧಿಯೋ**ತಿ ರಾಜಾನುಭಾವಾನುಗತಪ್ಪಭಾವಾ। **ಯತೋ**ತಿ ಯತೋ ಸೋಳಸಘಟತೋ। ದೇವತಾ ಏವ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಆಹರನ್ತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ದೇವಸಿಕ**ನ್ತಿ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ। **ಅಗದಾಮಲಕ**ನ್ತಿ ಅಪ್ಪಕೇನೇವ ಸರೀರಸೋಧನಾದಿಸಮತ್ಥಂ ಸಬ್ಬದೋಸಹರಂ ಓಸಧಾಮಲಕಂ। **ಛದ್ದನ್ತದಹತೋ**ತಿ ಛದ್ದನ್ತದಹಸಮೀಪೇ ಠಿತದೇವವಿಮಾನತೋ, ಕಪ್ಪರುಕ್ಖತೋ ವಾ, ತತ್ಥ ತಾದಿಸಾ ಕಪ್ಪರುಕ್ಖವಿಸೇಸಾ ಸನ್ತಿ, ತತೋ ವಾ ಆಹರನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸುತ್ತಮಯಿಕ**ನ್ತಿ ಸುತ್ತೇಹಿ ಅಬದ್ಧಂ ದಿಬ್ಬಸುಮನಪುಪ್ಫೇಹೇವ ಕತಂ ಸುಮನಪುಪ್ಫಪಟಂ। **ಉಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಸಾಲಿನೋ**ತಿ ಸಯಂಜಾತಸಾಲಿನೋ, ಸಮುದಾಯಾಪೇಕ್ಖಞ್ಚೇತ್ಥ ಏಕವಚನಂ, ಸಾಲೀನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನವ ವಾಹಸಹಸ್ಸಾನೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಚತಸ್ಸೋ ಮುಟ್ಠಿಯೋ ಏಕೋ ಕುಡುವೋ, ಚತ್ತಾರೋ ಕುಡುವಾ ಏಕೋ ಪತ್ಥೋ, ಚತ್ತಾರೋ ಪತ್ಥಾ ಏಕೋ ಆಳ್ಹಕೋ, ಚತ್ತಾರೋ ಆಳ್ಹಕಾ ಏಕಂ ದೋಣಂ, ಚತ್ತಾರಿ ದೋಣಾನಿ ಏಕಾ ಮಾನಿಕಾ , ಚತಸ್ಸೋ ಮಾನಿಕಾ ಏಕಾ ಖಾರೀ, ವೀಸತಿ ಖಾರಿಕಾ ಏಕೋ ವಾಹೋ, ತದೇವ "ಏಕಂ ಸಕಟ"ನ್ತಿ **ಸುತ್ತನಿಪಾತಟ್ಠಕಥಾದೀಸು** (ಸು॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.ಕೋಕಾಲಿಕಸುತ್ತವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ। **ನಿತ್ಥುಸಕಣೇ ಕರೋನ್ತೀ**ತಿ ಥುಸಕುಣ್ಡಕರಹಿತೇ ಕರೋನ್ತಿ। ತೇನ ನಿಮ್ಮಿತಂ ಬುದ್ಧರೂಪಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಪುಞ್ಞಪ್ಪಭಾವನಿಬ್ಬತ್ತಗ್ಗಹಣಂ ನಾಗರಾಜನಿಮ್ಮಿತಾನಂ ಪುಞ್ಞಪ್ಪಭಾವನಿಬ್ಬತ್ತೇಹಿ ಸದಿಸತಾಯ ಕತಂ। **ವಿಮಲಕೇತುಮಾಲಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಕೇತುಮಾಲಾ** ನಾಮ ಸೀಸತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಉಪರಿಮುದ್ಧನಿ ಪುಞ್ಜೋ ಹುತ್ವಾ ದಿಸ್ಸಮಾನರಸ್ಮಿರಾಸೀತಿ ವದನ್ತಿ।

ಬಾಹಿರಕಪಾಸಣ್ಡನ್ತಿ ಬಾಹಿರಕಪ್ಪವೇದಿತಂ ಸಮಯವಾದಂ। **ಪರಿಗ್ಗಣ್ಹೀ**ತಿ ವೀಮಂಸಮಾನೋ ಪರಿಗ್ಗಹೇಸಿ। **ಭದ್ದಪೀಠಕೇಸೂ**ತಿ ವೇತ್ತಮಯಪೀಠೇಸು। **ಸಾರೋ**ತಿ ಗುಣಸಾರೋ। **ಸೀಹಪಞ್ಜರೇ**ತಿ ಮಹಾವಾತಪಾನಸಮೀಪೇ। ಕಿಲೇಸವಿಪ್ಫನ್ದರಹಿತಚಿತ್ತತಾಯ **ದನ್ತಂ**। ನಿಚ್ಚಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಸತಾರಕ್ಖತಾಯ **ಗುತ್ತಂ**। **ಖುರಗ್ಗೇಯೇವಾ**ತಿ ಕೇಸೋರೋಪನಾವಸಾನೇ। ಅತಿವಿಯ ಸೋಭತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ವಾಣಿಜಕೋ ಅಹೋಸೀ**ತಿ ಮಧುವಾಣಿಜಕೋ ಅಹೋಸಿ।

ಪುಬ್ಬೇ ವ ಸನ್ನಿವಾಸೇನಾತಿ ಪುಬ್ಬೇ ವಾ ಪುಬ್ಬಜಾತಿಯಂ ವಾ ಸಹವಾಸೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಹಿತೇನ ವಾ**ತಿ ವತ್ತಮಾನಭವೇ ಹಿತಚರಣೇನ ವಾ। **ಏವಂ** ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ **ತಂ** ಸಿನೇಹಸಙ್ಖಾತಂ **ಪೇಮಂ ಜಾಯತೇ**। ಕಿಂ ವಿಯಾತಿ? ಆಹ "ಉಪ್ಪಲಂ ವ ಯಥೋದಕೇ"ತಿ। **ಉಪ್ಪಲಂ ವಾ**ತಿ ರಸ್ಸಕತೋ **ವಾ**-ಸದ್ದೋ ಅವುತ್ತಸಮ್ಪಿಣ್ಡನತ್ಥೋ। **ಯಥಾ**-ಸದ್ದೋ ಉಪಮಾಯಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ಉಪ್ಪಲಞ್ಚ ಸೇಸಞ್ಚ ಪದುಮಾದಿ ಉದಕೇ ಜಾಯಮಾನಂ ದ್ವೇ ಕಾರಣಾನಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜಾಯತಿ ಉದಕಞ್ಚೇವ ಕಲಲಞ್ಚ, ಏವಂ ಪೇಮಮ್ಪೀತಿ (ಜಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೨.೧೭೪)।

ಧುವಭತ್ತಾನೀತಿ ನಿಚ್ಚಭತ್ತಾನಿ। **ವಜ್ಜಾವಜ್ಜ**ನ್ತಿ ಖುದ್ದಕಂ ಮಹನ್ತಞ್ಚ ವಜ್ಜಂ। **ಮೋಗ್ಗಲಿಪುತ್ತತಿಸ್ಸತ್ಥೇರಸ್ಸ ಭಾರಮಕಾಸೀ**ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಮಹಾನುಭಾವತಂ, ತದಾ ಸಾಸನಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ನಾಯಕಭಾವೇನ ಸಙ್ಘಪರಿಣಾಯಕತಞ್ಚ ರಞ್ಞೋ ಞಾಪೇತುಂ ಸಙ್ಘೋ ತಸ್ಸ ಭಾರಮಕಾಸೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅಜಾನನತಾಯ। **ಸಾಸನಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ**ತಿ ಸಾಸನಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರೋ ಞಾತಕೋ ಹೋಮಿ ನ ಹೋಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯೇ ಸಾಸನೇ ಪಬ್ಬಜಿತುಂ ಪುತ್ತಧೀತರೋ ಪರಿಚ್ಚಜನ್ತಿ, ತೇ ಬುದ್ಧಸಾಸನೇ ಸಾಲೋಹಿತಞಾತಕಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ಸಕಲಸಾಸನಧಾರಣೇ ಸಮತ್ಥಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಓರಸಪುತ್ತಾನಂ ಪರಿಚ್ಚತ್ತತ್ತಾ ನ ಪಚ್ಚಯಮತ್ತದಾಯಕಾತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ಥೇರೋ "ನ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಏತ್ತಾವತಾ ಸಾಸನಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ ಹೋತೀ"ತಿ ಆಹ। **ಕಥಞ್ಚರಹೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಚರಹೀ**ತಿ ನಿಪಾತೋ ಅಕ್ಖನ್ತಿಂ ದೀಪೇತಿ। **ತಿಸ್ಸಕುಮಾರಸ್ಸಾ**ತಿ ರಞ್ಞೋ ಏಕಮಾತುಕಸ್ಸ ಕನಿಟ್ಠಸ್ಸ। **ಸಕ್ಖಸೀ**ತಿ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸಿ। **ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸು**ನ್ತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಆದೀಸು ವಿಕಾಲಭೋಜನಾ ವೇರಮಣಿಪರಿಯೋಸಾನಾಸು ಛಸು ಸಿಕ್ಖಾಸು ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿಂ ದ್ವೇ ವಸ್ಸಾನಿ ಅವೀತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸಮಾದಾನಂ ಸಮಾದಿಯಾಮೀತಿಆದಿನಾ (ಪಾಚಿ॰ ೧೦೭೯)

ಸಮಾದಾನವಸೇನ ಸಿಕ್ಖಾಸಮ್ಮುತಿದಾನಾನನ್ತರಂ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸುಂ। ಛ ವಸ್ಸಾನಿ ಅಭಿಸೇಕಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಛವಸ್ಸಾಭಿಸೇಕೋ**।

ಸಬ್ಬಂ ಥೇರವಾದನ್ತಿ ದ್ವೇ ಸಙ್ಗೀತಿಯೋ ಆರುಳ್ಹಾ ಪಾಳಿ। ಸಾ ಹಿ ಮಹಾಸಙ್ಘಿಕಾದಿಭಿನ್ನಲದ್ಧಿಕಾಹಿ ವಿವೇಚೇತುಂ "ಥೇರವಾದೋ"ತಿ ವುತ್ತಾ। ಅಯಞ್ಹಿ ವಿಭಜ್ಜವಾದೋ ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಾದೀಹಿ ಅಸಙ್ಕರತೋ ರಕ್ಖಿತೋ ಆನೀತೋ ಚಾತಿ "ಥೇರವಾದೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, "ಸಥೇರವಾದ"ನ್ತಿಪಿ ಲಿಖನ್ತಿ। ತತ್ಥ "ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಆಗತಥೇರವಾದಸಹಿತಂ ಸಾಟ್ಠಕಥಂ ತಿಪಿಟಕಸಙ್ಗಹಿತಂ ಬುದ್ಧವಚನ"ನ್ತಿ ಆನೇತ್ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ತೇಜೋಧಾತುಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ**ತಿ ತೇಜೋಕಸಿಣಾರಮ್ಮಣಂ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ।

ಸಭಾಯನ್ತಿ ನಗರಮಜ್ಝೇ ವಿನಿಚ್ಛಯಸಾಲಾಯಂ। **ದಿಟ್ಠಿಗತಾನೀ**ತಿ ದಿಟ್ಠಿಯೋವ। **ನ ಖೋ ಪನೇತಂ ಸಕ್ಕಾ ಇಮೇಸಂ ಮಜ್ಝೇ ವಸನ್ತೇನ ವೂಪಸಮೇತು**ನ್ತಿ ತೇಸಞ್ಹಿ ಮಜ್ಝೇ ವಸನ್ತೋ ತೇಸುಯೇವ ಅನ್ತೋಗಧತ್ತಾ ಆದೇಯ್ಯವಚನೋ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಚಿನ್ತೇಸಿ। **ಅಹೋಗಙ್ಗಪಬ್ಬತ**ನ್ತಿ ಏವಂನಾಮಕಂ ಪಬ್ಬತಂ। "ಅಧೋಗಙ್ಗಾಪಬ್ಬತ"ನ್ತಿಪಿ ಲಿಖನ್ತಿ, ತಂ ನ ಸುನ್ದರಂ। **ಪಞ್ಚಾತಪೇನ ತಪ್ಪೇನ್ತೀ**ತಿ ಚತೂಸು ಠಾನೇಸು ಅಗ್ಗಿಂ ಜಾಲೇತ್ವಾ ಮಜ್ಝೇ ಠತ್ವಾ ಸೂರಿಯಮಣ್ಡಲಂ ಉಲ್ಲೋಕೇನ್ತಾ ಸೂರಿಯಾತಪೇನ ತಪ್ಪೇನ್ತಿ। **ಆದಿಚ್ಚಂ ಅನುಪರಿವತ್ತನ್ತೀ**ತಿ ಉದಯಕಾಲತೋ ಪಭುತಿ ಸೂರಿಯಂ ಓಲೋಕಯಮಾನಾ ಯಾವ ಅತ್ಥಙ್ಗಮನಾ ಸೂರಿಯಾಭಿಮುಖಾವ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ। **ವೋಭಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಪಗ್ಗಣ್ಹಿಂಸೂ**ತಿ ವಿನಾಸೇಸ್ಸಾಮಾತಿ ಉಸ್ಸಾಹಮಕಂಸು।

ವಿಸ್ಸಟ್ಠೋತಿ ಮರಣಸಞ್ಞಾರಹಿತೋ, ನಿಬ್ಭಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಿಗವಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ**ತಿ ಅರಞ್ಞೇ ವಿಚರಿತ್ವಾ ಮಿಗಮಾರಣಕೀಳಾ ಮಿಗವಂ, ತಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಮಿಗವಧತ್ಥಂ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಹಿನಾಗಾದಿತೋ ವಿಸೇಸನತ್ಥಂ "ಹತ್ಥಿನಾಗೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ತಸ್ಸ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸೇವಾ**ತಿ ಅನಾದರೇ ಸಾಮಿವಚನಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಪಸ್ಸನ್ತೇಯೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆಕಾಸೇ ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಯಂ ವಿಕುಬ್ಬನಿದ್ಧಿ ನ ಹೋತೀತಿ ಗಿಹಿಸ್ಸಾಪಿ ಇಮಂ ಇದ್ಧಿಂ ದಸ್ಸೇಸಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಿದ್ಧಿಯಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ। ಪಕತಿವಣ್ಣಞ್ಹಿ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ನಾಗವಣ್ಣಾದಿದಸ್ಸನಂ ವಿಕುಬ್ಬನಿದ್ಧಿ। **ಛಣವೇಸ**ನ್ತಿ ಉಸ್ಸವವೇಸಂ। **ಪಧಾನಘರ**ನ್ತಿ ಭಾವನಾನುಯೋಗವಸೇನ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭಸ್ಸ ಅನುರೂಪಂ ವಿವಿತ್ತಸೇನಾಸನಂ। **ಸೋಪೀ**ತಿ ರಞ್ಞೋ ಭಾಗಿನೇಯ್ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಕುಸಲಾಧಿಪ್ಪಾಯೋತಿ ಮನಾಪಜ್ಝಾಸಯೋ। **ದ್ವೇಳ್ಹಕಜಾತೋ**ತಿ ಸಂಸಯಮಾಪನ್ನೋ। **ಏಕೇಕಂ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಪರಿವಾರ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ "ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛಥಾ"ತಿ ಆಣಾಕಾರೇನ ವುತ್ತೇಪಿ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಾಸನಹಿತತ್ತಾ ಗತಾ। ಕಪ್ಪಿಯಸಾಸನಞ್ಹೇತಂ, ನ ಗಿಹೀನಂ ಗಿಹಿಕಮ್ಮಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ। **ಥೇರೋ ನಾಗಚ್ಛೀ**ತಿ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ "ರಾಜಾ ಪಕ್ಕೋಸತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮತ್ಥಾಯ ಆಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪನ ಪೇಸಿತೇಪಿ "ಅನನುರೂಪಾ ಯಾಚನಾ"ತಿ ನಾಗತೋ, "ಮಹಾನುಭಾವೋ ಥೇರೋ ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಕೋ ಪಮಾಣಭೂತೋ"ತಿ ರಞ್ಞೋ ಚೇವ ಉಭಯಪಕ್ಖಿಕಾನಞ್ಚ ಅತ್ತನಿ ಬಹುಮಾನುಪ್ಪಾದನವಸೇನ ಉದ್ಧಂ ಕತ್ತಬ್ಬಕಮ್ಮಸಿದ್ಧಿಂ ಆಕಙ್ಖನ್ತೋ ಅಸಾರುಪ್ಪವಚನಲೇಸೇನ ನಾಗಚ್ಛಿ। ಏಕತೋ ಸಙ್ಘಟಿತಾ ನಾವಾ **ನಾವಾಸಙ್ಘಾಟಂ**। ಸಾಸನಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾನಂ ಬಹುಭಾವತೋ ಆಹ "ಆರಕ್ಖಂ ಸಂವಿಧಾಯಾ"ತಿ। **ಯ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಮಾ। **ಅಬ್ಬಾಹಿಂಸೂ**ತಿ ಆಕಡ್ಢಿಂಸು। **ಬಾಹಿರತೋ**ತಿ ಉಯ್ಯಾನಸ್ಸ ಬಾಹಿರತೋ। ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಅತಿದುಕ್ಕರಭಾವೇನ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಪದೇಸಪಥವೀಕಮ್ಪನಂ ದುಕ್ಕರ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಅಧಿಟ್ಠಾನೇ ಪನೇತ್ಥ ವಿಸುಂ ದುಕ್ಕರತಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ।

ದೀಪಕತಿತ್ತಿರೋತಿ ಸಾಕುಣಿಕೇಹಿ ಸಮಜಾತಿಕಾನಂ ಗಹಣತ್ಥಾಯ ಪೋಸೇತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖೇತ್ವಾ ಪಾಸಟ್ಠಾನೇ ಠಪನಕತಿತ್ತಿರೋ। **ನ ಪಟಿಚ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ಫುಸತೀ**ತಿ ಗಾಥಾಯ ಯದಿ ತವ ಪಾಪಕಿರಿಯಾಯ **ಮನೋ ನಪ್ಪದುಸ್ಸತಿ,** ಉದ್ದೇನ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕತಮ್ಪಿ ಪಾಪಕಮ್ಮಂ ತಂ **ನ ಫುಸತಿ**। ಪಾಪಕಿರಿಯಾಯ ಹಿ **ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕಸ್ಸ** ನಿರಾಲಯಸ್ಸ **ಭದ್ರಸ್ಸ** ಸತೋ ತವ ತಂ **ಪಾಪಂ ನ ಉಪಲಿಮ್ಪತಿ,** ತವ ಚಿತ್ತಂ ನ ಅಲ್ಲೀಯತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕಿಂ ವದತಿ ಸೀಲೇನಾತಿ **ಕಿಂವಾದೀ।** ಅಥ ವಾ ಕೋ ಕತಮೋ ವಾದೋ ಕಿಂವಾದೋ, ಸೋ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಕಿಂವಾದೀ।** ಅತ್ತಾನಞ್ಚ ಲೋಕಞ್ಚ ಸಸ್ಸತೋತಿ ವಾದೋ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಸಸ್ಸತವಾದಿನೋ।** ಸತ್ತೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ವಾ ಏಕಚ್ಚಂ ಸಸ್ಸತನ್ತಿ ಪವತ್ತೋ ವಾದೋ ಏಕಚ್ಚಸಸ್ಸತೋ, ತಸ್ಮಿಂ ನಿಯುತ್ತಾ **ಏಕಚ್ಚಸಸ್ಸತಿಕಾ।** "ಅನ್ತೋ, ಅನನ್ತೋ, ಅನ್ತಾನನ್ತೋ, ನೇವನ್ತೋ ನಾನನ್ತೋ"ತಿ ಏವಂ ಅನ್ತಾನನ್ತಂ ಆರಬ್ಭ ಪವತ್ತಾ ಚತ್ತಾರೋ ವಾದಾ ಅನ್ತಾನನ್ತಾ, ತೇಸು ನಿಯುತ್ತಾ **ಅನ್ತಾನನ್ತಿಕಾ।** ನ ಮರತಿ ನ ಉಪಚ್ಛಿಜ್ಜತೀತಿ ಅಮರಾ, ಏವನ್ತಿಪಿ ಮೇ ನೋ, ತಥಾತಿಪಿ ಮೇ ನೋತಿಆದಿನಾ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೬೨) ಪವತ್ತಾ ದಿಟ್ಠಿ ಚೇವ ವಾಚಾ ಚ, ತಸ್ಸಾ ವಿಕ್ಖೇಪೋ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಅಮರಾವಿಕ್ಖೇಪಿಕಾ।** ಅಥ ವಾ ಅಮರಾ ನಾಮ ಮಚ್ಛಜಾತಿ ದುಗ್ಗಹಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸಾ ಅಮರಾಯ ವಿಯ ವಿಕ್ಖೇಪೋ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಅಮರಾವಿಕ್ಖೇಪಿಕಾ।** ಅಧಿಚ್ಚ ಯದಿಚ್ಛಕಂ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾರಣಂ ಅನಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ ಅತ್ತಾ ಚ ಲೋಕೋ ಚಾತಿ ವಾದೇ ನಿಯುತ್ತಾ **ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಿಕಾ।** ಸಞ್ಞೀ ಅತ್ತಾತಿ ವಾದೋ ಯೇಸನ್ತೇ **ಸಞ್ಞೀವಾದಾ।** ಏವಂ **ಅಸಞ್ಞೀವಾದಾ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀವಾದಾ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ। "ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾ ಸತ್ತೋ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೮೫-೮೬) ಏವಂ ಉಚ್ಛೇದಂ ವದನ್ತೀತಿ **ಉಚ್ಛೇದವಾದಾ। ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಪಚ್ಚಕ್ಖೋ ಯಥಾಸಕಂ ಅತ್ತಭಾವೋ, ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಯಥಾಕಾಮಂ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಪರಿಭೋಗೇನ ನಿಬ್ಬಾನಂ ದುಕ್ಖೂಪಸಮಂ ವದನ್ತೀತಿ **ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನವಾದಾ।** ವಿಭಜಿತ್ವಾ ವಾದೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ವಿಭಜ್ಜವಾದೀ,** ಭಗವಾ। ಸಬ್ಬಂ ಏಕರೂಪೇನ ಅವತ್ವಾ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ನಿಜ್ಜಟಂ ನಿಗುಮ್ಬಂ ಕತ್ವಾ ಯಥಾ ದಿಟ್ಠಿಸನ್ದೇಹಾದಯೋ ವಿಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಸಮ್ಮುತಿಪರಮತ್ಥಾ ಚ ಧಮ್ಮಾ ಅಸಙ್ಕರಾ ಪಟಿಭನ್ತಿ, ಏವಂ ಏಕನ್ತವಿಭಜನಸೀಲೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಪರಪ್ಪವಾದಂ ಮದ್ದಮಾನೋ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ಆಯತಿಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಞ್ಚ ಸಬ್ಬಂ ಪರವಾದಂ ಕಥಾವತ್ಥುಮಾತಿಕಾವಿವರಣಮುಖೇನ ನಿಮ್ಮದ್ದನಂ ಕರೋನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತತಿಯಸಙ್ಗೀತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಕೇನಾಭತನ್ತಿ ಇಮಂ ಪಞ್ಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೇನ ಜಮ್ಬುದೀಪೇ ತಾವ ಯಾವ ತತಿಯಸಙ್ಗೀತಿ, ತಾವ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಸೀಹಳದೀಪೇ ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ತತಿಯಸಙ್ಗಹತೋ ಪನ ಉದ್ಧ**ನ್ತಿಆದಿ ಆರದ್ಧಂ। **ಇಮಂ ದೀಪ**ನ್ತಿ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಂ। ತಸ್ಮಿಂ ದೀಪೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಆಚರಿಯೇನ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಕತತ್ತಾ "ಇಮಂ ದೀಪ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಕಞ್ಚಿ ಕಾಲ**ನ್ತಿ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ, ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಕಾಲೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪೋರಾಣಾ**ತಿ ಸೀಹಳದೀಪೇ ಸೀಹಳಟ್ಠಕಥಾಕಾರಕಾ। **ಭದ್ದನಾಮೋ**ತಿ ಭದ್ದಸಾಲತ್ಥೇರೋ। ಆಗುಂ ಪಾಪಂ ನ ಕರೋನ್ತೀತಿ **ನಾಗಾ।** ವಿನಯಪಿಟಕಂ ವಾಚಯಿಂಸೂತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿಯಾ**ತಿ ಭುಮ್ಮವಚನಂ। **ನಿಕಾಯೇ ಪಞ್ಚಾ**ತಿ ವಿನಯಾಭಿಧಮ್ಮಾನಂ ವಿಸುಂ ಗಹಿತತ್ತಾ ತಬ್ಬಿನಿಮುತ್ತಾ ಪಞ್ಚ ನಿಕಾಯಾ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। **ಪಕರಣೇ**ತಿ ಅಭಿಧಮ್ಮಪಕರಣೇ **ವಾಚೇಸು**ನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। ತೀಣಿ ಪಿಟಕಾನಿ ಸ್ವಾಗತಾನಿ ಅಸ್ಸಾತಿ "ತೇಪಿಟಕೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ತಿಪೇಟಕೋ"ತಿ ಛನ್ದಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ತಾರಕರಾಜಾ**ತಿ ಚನ್ದಿಮಾ। **ಪುಪ್ಫನಾಮೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೋ ಸುಮನತ್ಥೇರೋ ಚ ಞಾತಬ್ಬೋತಿ ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ "ಪುಪ್ಫನಾಮೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ವನವಾಸಿನ್ತಿ ವನವಾಸೀರಟ್ಠಂ। **ಕರಕವಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಹಿಮಪಾತನಕವಸ್ಸಂ, ಕರಕಧಾರಾಸದಿಸಂ ವಾ ವಸ್ಸಂ। **ಹರಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಉದಕೋಘೇನ ಹರಾಪೇತ್ವಾ। **ಭಿನ್ನಭಿನ್ನಪಟಧರೋ**ತಿ ಸತ್ಥಕೇನ ಛಿನ್ನಂ ರಙ್ಗೇನ ಭಿನ್ನಂ ಪಟಂ ಧಾರಣಕೋ। **ಭಣ್ಡೂ**ತಿ ಮುಣ್ಡಕೋ। **ಮಕ್ಖಂ ಅಸಹಮಾನೋ**ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಆನುಭಾವಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅತ್ತನೋ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರೇಸಂ ಗುಣಮಕ್ಖನಲಕ್ಖಣಂ ಮಕ್ಖಂ ತಥಾ ಪವತ್ತಂ ಕೋಧಂ ಅಸಹಮಾನೋ। **ಅಸನಿಯೋ ಫಲನ್ತೀ**ತಿ ಗಜ್ಜನ್ತಾ ಪತನ್ತಿ। ಮೇ ಮಮ ಭಯಭೇರವಂ ಜನೇತುಂ ಪಟಿಬಲೋ ನ ಅಸ್ಸ ನ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಯೋಜನಾ। **ಅಞ್ಞದತ್ಥೂ**ತಿ ಏಕಂಸೇನ। **ಕಸ್ಮೀರಗನ್ಧಾರಾ**ತಿ ಕಸ್ಮೀರಗನ್ಧಾರರಟ್ಠವಾಸಿನೋ। **ಇಸಿವಾತಪಟಿವಾತಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಚೀವರಚಲನಕಾಯಚಲನೇಹಿ ಸಞ್ಜನಿತವಾತೇಹಿ ಪರಿತೋ ಸಮನ್ತತೋ ಬೀಜಯಮಾನಾ ಅಹೇಸುಂ। **ಧಮ್ಮಚಕ್ಖು**ನ್ತಿ ಹೇಟ್ಠಾಮಗ್ಗತ್ತಯೇ ಞಾಣಂ। **ಅನಮತಗ್ಗಿಯ**ನ್ತಿ ಅನಮತಗ್ಗಸಂಯುತ್ತಂ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೨೪ ಆದಯೋ)। **ಸಮಧಿಕಾನೀ**ತಿ ಸಾಧಿಕಾನಿ।

ಪಞ್ಚ ರಟ್ಠಾನೀತಿ ಪಞ್ಚ ಚೀನರಟ್ಠಾನಿ। **ವೇಗಸಾತಿ** ವೇಗೇನ। **ಸಮನ್ತತೋ ರಕ್ಖಂ ಠಪೇಸೀತಿ** ತೇಸಂ ಅಪ್ಪವೇಸನತ್ಥಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ರಕ್ಖಂ ಠಪೇಸಿ। **ಅಡ್ಢುಡ್ಢಾನಿ ಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ** ಅಡ್ಢೇನ ಚತುತ್ಥಾನಿ ಅಡ್ಢುಡ್ಢಾನಿ, ಅತಿರೇಕಪಞ್ಚಸತಾನಿ ತೀಣಿ ಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಿಯಡ್ಢಸಹಸ್ಸನ್ತಿ** ಅಡ್ಢೇನ ದುತಿಯಂ ದಿಯಡ್ಢಂ, ಅತಿರೇಕಪಞ್ಚಸತಿಕಂ ಸಹಸ್ಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿದ್ಧಮೇತ್ವಾನಾತಿ** ಪಲಾಪೇತ್ವಾ।

ರಾಜಗಹನಗರಪರಿವತ್ತಕೇನಾತಿ ರಾಜಗಹನಗರಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ತತೋ ಬಹಿ ತಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕತ್ವಾ ಗತಮಗ್ಗೇನ, ಗಮನೇನ ವಾ। **ಆರೋಪೇಸೀತಿ** ಪಟಿಪಾದೇಸಿ। **ಪಳಿನಾತಿ** ಆಕಾಸಂ ಪಕ್ಖನ್ದಿಂಸು। **ನಗುತ್ತಮೇತಿ** ಚೇತಿಯಗಿರಿಮಾಹ। **ಪುರತೋತಿ** ಪಾಚೀನದಿಸಾಭಾಗೇ। **ಪುರಸೇಟ್ಠಸ್ಸಾತಿ** ಸೇಟ್ಠಸ್ಸ ಅನುರಾಧಪುರಸ್ಸ। **ಸಿಲಕೂಟಮ್ಹೀತಿ** ಏವಂನಾಮಕೇ ಪಬ್ಬತಕೂಟೇ। **ಸೀಹಕುಮಾರಸ್ಸ ಪುತ್ತೋತಿ** ಏತ್ಥ "ಕಲಿಙ್ಗರಾಜಧೀತು ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಸೀಹಸ್ಸ ಜಾತೋ ಸೀಹಕುಮಾರೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಜೇಟ್ಠಮಾಸಸ್ಸ ಪುಣ್ಣಮಿಯಂ ಜೇಟ್ಠನಕ್ಖತ್ತಂ ವಾ ಮೂಲನಕ್ಖತ್ತಂ ವಾ ಹೋತೀತಿ ಆಹ "ಜೇಟ್ಠಮೂಲನಕ್ಖತ್ತಂ ನಾಮ ಹೋತೀ"ತಿ। ಮಿಗಾನಂ ವಾನತೋ ಹಿಂಸನತೋ ಬಾಧನತೋ **ಮಿಗವಂ,** ಮಿಗವಿಜ್ಝನಕೀಳಾ। **ರೋಹಿತಮಿಗರೂಪನ್ತಿ** ಗೋಕಣ್ಣಮಿಗವೇಸಂ। **ರಥಯಟ್ಠಿಪ್ಪಮಾಣಾತಿ** ರಥಪತೋದಪ್ಪಮಾಣಾ। **ಏಕಾ ಲತಾಯಟ್ಠಿ ನಾಮಾತಿ** ಏಕಾ ರಜತಮಯಾ ಕಞ್ಚನಲತಾಯ ಪಟಿಮಣ್ಡಿತತ್ತಾ ಏವಂ ಲದ್ಧನಾಮಾ। ಪುಪ್ಫಯಟ್ಠಿಯಂ ನೀಲಾದೀನಿ ಪುಪ್ಫಾನಿ, ಸಕುಣಯಟ್ಠಿಯಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಾ ಮಿಗಪಕ್ಖಿನೋ ವಿಚಿತ್ತಕಮ್ಮಕತಾ ವಿಯ ಖಾಯನ್ತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ರಾಜಕಕುಧಭಣ್ಡಾನೀತಿ** ರಾಜಾರಹಉತ್ತಮಭಣ್ಡಾನಿ। **ಸಙ್ಖನ್ತಿ** ದಕ್ಖಿಣಾವಟ್ಟಂ ಅಭಿಸೇಕಸಙ್ಖಂ। **ವಡ್ಢಮಾನನ್ತಿ** ಅಲಙ್ಕಾರಚುಣ್ಣಂ, "ನಹಾನಚುಣ್ಣ"ನ್ತಿ ಕೇಚಿ। **ವಟಂಸಕನ್ತಿ** ಕಣ್ಣಪಿಳನ್ಧನಂ ವಟಂಸಕನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನನ್ದಿಯಾವಟ್ಟನ್ತಿ** ನನ್ದಿಯಾವಟ್ಟಪುಪ್ಫಾಕಾರೇನ ಮಙ್ಗಲತ್ಥಂ ಸುವಣ್ಣೇನ ಕತಂ। **ಕಞ್ಞನ್ತಿ** ಖತ್ತಿಯಕುಮಾರಿಂ। **ಹತ್ಥಪುಞ್ಛನನ್ತಿ** ಪೀತವಣ್ಣಂ ಮಹಗ್ಘಹತ್ಥಪುಞ್ಛನವತ್ಥಂ। **ಅರುಣವಣ್ಣಮತ್ತಿಕನ್ತಿ** ನಾಗಭವನಸಮ್ಭವಂ। **ವತ್ಥಕೋಟಿಕನ್ತಿ** ವತ್ಥಯುಗಮೇವ। **ನಾಗಮಾಹಟನ್ತಿ** ನಾಗೇಹಿ ಆಹಟಂ। **ಅಮತೋಸಧನ್ತಿ** ಏವಂನಾಮಿಕಾ ಗುಳಿಕಜಾತಿ। ಅಮತಸದಿಸಕಿಚ್ಚತ್ತಾ ಏವಂ ವುಚ್ಚತಿ। **ಭೂಮತ್ಥರಣಸಙ್ಖೇಪೇನಾತಿ** ಭೂಮತ್ಥರಣಾಕಾರೇನ। **ಉಪ್ಪಾತಪಾಠಕಾತಿ** ನಿಮಿತ್ತಪಾಠಕಾ। **ಅಲಂ ಗಚ್ಛಾಮಾತಿ** "ಪುರಸ್ಸ ಅಚ್ಚಾಸನ್ನತ್ತಾ ಸಾರುಪ್ಪಂ ನ ಹೋತೀ"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಆಹ। **ಅಡ್ಢನವಮಾನಂ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನನ್ತಿ** (ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೫೩) ಪಞ್ಚಸತಾಧಿಕಾನಂ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಪಾಣಸಹಸ್ಸಾನಂ। **ಅಪ್ಪಮಾದಸುತ್ತನ್ತಿ** ಅಙ್ಗುತ್ತರನಿಕಾಯೇ ಮಹಾಅಪ್ಪಮಾದಸುತ್ತಂ, ರಾಜೋವಾದಸುತ್ತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಮಹಚ್ಚಾತಿ ಮಹತಾ। **ಉಪಸಙ್ಕಮನ್ತೋತಿ** ಅತಿವಿಯ ಕಿಲನ್ತರೂಪೋ ಹುತ್ವಾ ಉಪಸಙ್ಕಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತುಮ್ಹೇ ಜಾನನತ್ಥನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಪಞ್ಚಪಣ್ಣಾಸಾಯಾತಿ** ಏತ್ಥ "ಚತುಪಞ್ಞಾಸಾಯಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಸತಿ ಉಪರಿ ವುಚ್ಚಮಾನಂ ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ಅರಹನ್ತೋತಿ ವಚನಂ ಸಮೇತೀ"ತಿ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ೧.ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಕಥಾವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ। **ದಸಭಾತಿಕಸಮಾಕುಲನ್ತಿ** ಮುಟಸಿವಸ್ಸ ಪುತ್ತೇಹಿ ದೇವಾನಂಪಿಯತಿಸ್ಸಾದೀಹಿ ದಸಹಿ ಭಾತಿಕೇಹಿ ಸಮಾಕಿಣ್ಣಂ। **ಚಿರದಿಟ್ಠೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ** ಧಾತುಯೋ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಸಬ್ಬತಾಳಾವಚರೇತಿ** ಸಬ್ಬಾನಿ ತುರಿಯಭಣ್ಡಾನಿ, ತಂಸಹಚರಿತೇ ವಾ ವಾದಕೇ। **ಉಪಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾತಿ** ಉಪಹಾರಕಾರಾಪನವಸೇನ ಸನ್ನಿಪಾತೇತ್ವಾ। **ವಡ್ಢಮಾನಕಚ್ಛಾಯಾಯಾತಿ** ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ। **ಪೋಕ್ಖರವಸ್ಸನ್ತಿ** ಪೋಕ್ಖರಪತ್ತೇ ವಿಯ ಅತೇಮಿತುಕಾಮಾನಂ ಉಪರಿ ಅತೇಮೇತ್ವಾ ಪವತ್ತನಕವಸ್ಸಂ। **ಮಹಾವೀರೋತಿ** ಸತ್ಥುವೋಹಾರೇನ ಧಾತು ಏವ ವುತ್ತಾ। **ಪಚ್ಛಿಮದಿಸಾಭಿಮುಖೋವ ಹುತ್ವಾ ಅಪಸಕ್ಕನ್ತೋತಿ** ಏತ್ಥ ಪುರತ್ಥಾಭಿಮುಖೋ ಠಿತೋವ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅಪಸಕ್ಕನೇನ ಪಚ್ಛಿಮದಿಸಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ತಾದಿಸೋಪಸಙ್ಕಮನಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಪಚ್ಛಿಮದಿಸಾಭಿಮುಖೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ। "ಮಹೇಜವತ್ಥು ನಾಮ ಏವಂನಾಮಕಂ ದೇವಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಪಜ್ಜರಕೇನಾತಿ ಅಮನುಸ್ಸಸಮುಟ್ಠಾಪಿತೇನ ಪಜ್ಜರಕರೋಗೇನ। **ದೇವೋತಿ** ಮೇಘೋ। **ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛೀತಿ** ವಿಮುಚ್ಚಿ। **ವಿವಾದೋ ಹೋತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಕಿರಿಯಾಕಾಲಮಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ವತ್ತಮಾನಪ್ಪಯೋಗೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಈದಿಸೇಸು ಸಬ್ಬತ್ಥ। **ತದೇತನ್ತಿ** ಠಾನಂ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। "ಛನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಸಮ್ಬನ್ಧಭೂತಾನಂ ರಂಸಿಯೋ ಚಾ"ತಿ ಅಜ್ಝಾಹರಿತಬ್ಬಂ, "ಛನ್ನಂ ವಣ್ಣಾನಂ ಉದಕಧಾರಾ ಚಾ"ತಿ ಏವಮ್ಪೇತ್ಥ ಸಮ್ಬನ್ಧಂ ವದನ್ತಿ। ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇಪಿ ಭಗವತಿ ತಸ್ಸಾನುಭಾವೇನ ಏವರೂಪಂ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಅಹೋಸಿ ಏವಾತಿ

ದಸ್ಸೇತುಂ **ಏವಂ ಅಚಿನ್ತಿಯಾ**ತಿಆದಿಗಾಥಮಾಹ। **ರಕ್ಖಂ ಕರೋನ್ತೋ**ತಿ ಅತ್ತನಾ ಉಪಾಯೇನ ಪಲಾಪಿತಾನಂ ಯಕ್ಖಾನಂ ಪುನ ಅಪ್ಪವಿಸನತ್ಥಾಯ ಪರಿತ್ತಾನಂ ಕರೋನ್ತೋ। **ಆವಿಜ್ಜೀ**ತಿ ಪರಿಯಾಯಿ।

ರಞ್ಞೋ ಭಾತಾತಿ ರಞ್ಞೋ ಕನಿಟ್ಠಭಾತಾ। **ಅನುಳಾದೇವೀ** ನಾಮ ರಞ್ಞೋ ಜೇಟ್ಠಭಾತು ಜಾಯಾ। **ಸರಸರಂಸಿಜಾಲವಿಸ್ಸಜ್ಜನಕೇನಾ**ತಿ ಸಿನಿದ್ಧತಾಯ ರಸವನ್ತಂ ಓಜವನ್ತಂ ರಂಸಿಜಾಲಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೇನ। ಏಕದಿವಸೇನ ಅಗಮಾಸೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಅಪ್ಪೇಸೀ**ತಿ ಲೇಖಸಾಸನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। **ಉದಿಕ್ಖತೀ**ತಿ ಅಪೇಕ್ಖತಿ ಪತ್ಥೇತಿ। **ಭಾರಿಯ**ನ್ತಿ ಗರುಕಂ, ಅನತಿಕ್ಕಮನೀಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಂ ಪಟಿಮಾನೇತೀ**ತಿ ಮಂ ಉದಿಕ್ಖತಿ। **ಕಮ್ಮಾರವಣ್ಣ**ನ್ತಿ ರಞ್ಞೋ ಪಕತಿಸುವಣ್ಣಕಾರವಣ್ಣಂ। **ತಿಹತ್ಥವಿಕ್ಖಮ್ಭ**ನ್ತಿ ತಿಹತ್ಥವಿತ್ಥಾರಂ। **ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪರಜ್ಜೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ರಞ್ಞೋ ಇದನ್ತಿ ರಜ್ಜಂ, ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಆಯೋ ಚೇವ ಆಣಾದಯೋ ಚ, ತೇನ **ಪೂಜೇಮೀ**ತಿ ಅತ್ಥೋ, ನ ಸಕಲಪಥವೀಪಾಸಾದಾದಿವತ್ಥುನಾ ತಸ್ಸ ಸತ್ತಾಹಂ ದೇಮೀತಿಆದಿನಾ ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ದಾತುಂ ಅಯುತ್ತತ್ತಾ। ಏವಞ್ಹಿ ದೇನ್ತೋ ತಾವಕಾಲಿಕಂ ದೇತಿ ನಾಮ ವತ್ಥುಪರಿಚ್ಚಾಗಲಕ್ಖಣತ್ತಾ ದಾನಸ್ಸ, ಪಥವಾದಿವತ್ಥುಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ಚ ಪುನ ಗಹಣಸ್ಸ ಅಯುತ್ತತ್ತಾ। ನಿಯಮಿತಕಾಲೇ ಪನ ಆಯಾದಯೋ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಾ ಏವಾತಿ ತತೋ ಪರಂ ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತತ್ತಾ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತನಯೇನೇತ್ಥ ಇತೋ ಪರಮ್ಪಿ ಆಯಾದಿದಾನವಸೇನೇವ ರಜ್ಜದಾನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಪುಪ್ಫಳಕಾ ಹುತ್ವಾ**ತಿ ಕೇತಕೀಪಾರೋಹಙ್ಕುರಾ ವಿಯ ಉದಕಪುಪ್ಫಳಕಾಕಾರಾ ಹುತ್ವಾ। **ಗವಕ್ಖಜಾಲಸದಿಸ**ನ್ತಿ ಭಾವನಪುಂಸಕಂ, ವಾತಪಾನೇಸು ಜಾಲಾಕಾರೇನ ಠಪಿತದಾರುಪಟಸದಿಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ, ಗವಕ್ಖೇನ ಚ ಸುತ್ತಾದಿಮಯಜಾಲೇನ ಚ ಸದಿಸನ್ತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ।

ದೇವದುನ್ದುಭಿಯೋತಿ ಏತ್ಥ ದೇವೋತಿ ಮೇಘೋ, ತಸ್ಸ ಅಚ್ಛಸುಕ್ಖತಾಯ ಆಕಾಸಮಿವ ಖಾಯಮಾನಸ್ಸ ಅನಿಮಿತ್ತಗಜ್ಜಿತಂ ದೇವದುನ್ದುಭಿ ನಾಮ, ಯಂ "ಆಕಾಸದುನ್ದುಭೀ"ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಥಲಿಂಸೂ**ತಿ ಥನಿಂಸು। **ಪಬ್ಬತಾನಂ ನಚ್ಚೇಹೀ**ತಿ ಪಥವೀಕಮ್ಪೇನ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಭಮನ್ತಾನಂ ಪಬ್ಬತಾನಂ ನಚ್ಚೇಹಿ। ವಿಮ್ಹಯಜಾತಾ ಯಕ್ಖಾ "ಹಿ"ನ್ತಿಸದ್ದಂ ನಿಚ್ಛಾರೇನ್ತೀತಿ ಆಹ "ಯಕ್ಖಾನಂ ಹಿಙ್ಕಾರೇಹೀ"ತಿ। **ಸಕಸಕಪಟಿಭಾನೇಹೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಸಿಪ್ಪಕೋಸಲ್ಲೇಹಿ। **ಅಭಿಸೇಕಂ ದತ್ವಾ**ತಿ ಅನೋತತ್ತದಹೋದಕೇನ ಅಭಿಸೇಕಂ ದತ್ವಾ।

ದೇವತಾಕುಲಾನೀತಿ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ಠಿತನಾಗಯಕ್ಖಾದಿದೇವತಾಕುಲಾನಿ ದತ್ವಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಗೋಪಕರಾಜಕಮ್ಮಿನೋ ತಥಾ "ತರಚ್ಛಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಇಮಿನಾ ಪರಿವಾರೇನಾ**ತಿ ಸಹತ್ಥೇ ಕರಣವಚನಂ, ಇಮಿನಾ ಪರಿವಾರೇನ ಸಹಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಾಮಲಿತ್ತಿ**ನ್ತಿ ಏವಂನಾಮಕಂ ಸಮುದ್ದತೀರೇ ಪಟ್ಟನಂ। **ಇದಮಸ್ಸ ತತಿಯ**ನ್ತಿ ಸುವಣ್ಣಕಟಾಹೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಸಾಖಾಬೋಧಿಯಾ ರಜ್ಜಸಮ್ಪದಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತತೋ ಪನ ಪುಬ್ಬೇ ಏಕವಾರಂ ರಜ್ಜಸಮ್ಪದಾನಂ ಅಚ್ಛಿನ್ನಾಯ ಸಾಖಾಯ ಮಹಾಬೋಧಿಯಾ ಏವ ಕತಂ, ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಚತುಕ್ಖತ್ತುಂ ರಾಜಾ ರಜ್ಜೇನ ಪೂಜೇಸಿ। ರಜ್ಜೇನ ಪೂಜಿತದಿವಸೇಸು ಕಿರ ಸಕಲದೀಪತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಆಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಹಾಬೋಧಿಮೇವ ಪೂಜೇಸಿ।

ಪಠಮಪಾಟಿಪದದಿವಸೇತಿ ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖಪಾಟಿಪದದಿವಸೇ। ತಞ್ಹಿ ಕಣ್ಹಪಕ್ಖಪಾಟಿಪದದಿವಸಂ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ "ಪಠಮಪಾಟಿಪದದಿವಸ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ಇದಞ್ಚ ತಸ್ಮಿಂ ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪೇ ವೋಹಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ಇಧ ಪನ ಪುಣ್ಣಮಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಅಪರಾ ಪುಣ್ಣಮೀ, ತಾವ ಏಕೋ ಮಾಸೋತಿ ವೋಹಾರೋ। ತಸ್ಮಾ ಇಮಿನಾ ವೋಹಾರೇನ "ದುತಿಯಪಾಟಿಪದದಿವಸೇ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ ಕಣ್ಹಪಕ್ಖಪಾಟಿಪದಸ್ಸ ಇಧ ಪಠಮಪಾಟಿಪದತ್ತಾ। **ಗಚ್ಛತಿ ವತರೇ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಅರೇ**ತಿ ಖೇದೇ। **ಸಮನ್ತಾಯೋಜನ**ನ್ತಿ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ, ಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣೇ ಪದೇಸೇ ಸಬ್ಬತ್ಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸುಪಣ್ಣರೂಪೇನಾ**ತಿ ಮಹಾಬೋಧಿಂ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ನಾಗಭವನಂ ನೇತುಕಾಮಾನಿ ನಾಗರಾಜಕುಲಾನಿ ಇದ್ಧಿಯಾ ಗಹಿತೇನ ಗರುಳರೂಪೇನ **ಸನ್ತಾಸೇತಿ**। **ತಂ ವಿಭೂತಿಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ**ತಿ ದೇವತಾದೀಹಿ ಕರೀಯಮಾನಂ ಪೂಜಾಮಹತ್ತಂ, ಮಹಾಬೋಧಿಯಾ ಚ ಆನುಭಾವಮಹತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ, ಸಯಮ್ಪಿ ತಥಾ ಪೂಜೇತುಕಾಮಾ ಥೇರಿಂ **ಯಾಚಿತ್ವಾ**ತಿ ಯೋಜನಾ।

ಸಮುದ್ದಸಾಲವತ್ಥುಸ್ಮಿನ್ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಠತ್ವಾ ರಾಜಾ ಸಮುದ್ದೇ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ಬೋಧಿಂ ಥೇರಾನುಭಾವೇನ ಅದ್ದಸ, ಯತ್ಥ ಚ ಪಚ್ಛಾ ಸಮುದ್ದಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಪಕಾಸೇತುಂ ಸಮುದ್ದಸಾಲಂ ನಾಮ ಸಾಲಂ ಅಕಂಸು, ತಸ್ಮಿಂ ಸಮುದ್ದಸಾಲಾಯ ವತ್ಥುಭೂತೇ ಪದೇಸೇ। **ಥೇರಸ್ಸಾತಿ** ಮಹಾಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ। **ಪುಪ್ಫಅಗ್ಘಿಯಾನೀತಿ** ಕೂಟಾಗಾರಸದಿಸಾನಿ ಪುಪ್ಫಚೇತಿಯಾನಿ। **ಆಗತೋ ವತರೇತಿ** ಏತ್ಥ **ಅರೇತಿ** ಪಮೋದೇ। ಅಟ್ಠಹಿ ಅಮಚ್ಚಕುಲೇಹಿ ಅಟ್ಠಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲೇಹಿ ಚಾತಿ **ಸೋಳಸಹಿ ಜಾತಿಸಮ್ಪನ್ನಕುಲೇಹಿ। ರಜ್ಜಂ ವಿಚಾರೇಸೀತಿ** ರಜ್ಜಂ ವಿಚಾರೇತುಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ। **ರಾಜವತ್ಥುದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಟ್ಠಾನೇತಿ** ರಾಜುಯ್ಯಾನಸ್ಸ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಟ್ಠಾನೇ। **ಅನುಪುಬ್ಬವಿಪಸ್ಸನನ್ತಿ** ಉದಯಬ್ಬಯಾದಿಅನುಪುಬ್ಬವಿಪಸ್ಸನಂ। “ಸಹ ಬೋಧಿಪತಿಟ್ಠಾನೇನಾ”ತಿ ಕರಣವಚನೇನ ವತ್ತಬ್ಬೇ ವಿಭತ್ತಿಪರಿಣಾಮೇನ “ಸಹ ಬೋಧಿಪತಿಟ್ಠಾನಾ”ತಿ ನಿಸ್ಸಕ್ಕವಚನಂ ಕತಂ। ಸತಿ ಹಿ ಸಹಸದ್ದಪ್ಪಯೋಗೇ ಕರಣವಚನೇನೇವ ಭವಿತಬ್ಬಂ। **ದಸ್ಸಿಂಸೂತಿ** ಪಞ್ಞಾಯಿಂಸು। **ಮಹಾಆಸನಟ್ಠಾನೇತಿ** ಪುಬ್ಬಪಸ್ಸೇ ಮಹಾಸಿಲಾಸನೇನ ಪತಿಟ್ಠಿತಟ್ಠಾನೇ। **ಪೂಜೇತ್ವಾ ವನ್ದೀತಿ** ಆಗಾಮಿನಂ ಮಹಾಚೇತಿಯಂ ವನ್ದಿ। ಪುರಿಮೇ ಪನ ಮಹಾವಿಹಾರಟ್ಠಾನೇ ಪೂಜಾಮತ್ತಸ್ಸೇವ ಕತತ್ತಾ ಅನಾಗತೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸಪಿ ನವಕತಾ ಅವನ್ದಿತಬ್ಬತಾ ಚ ಪಕಾಸಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅನಾಗತೇ ಪನ ಮೇತ್ತೇಯ್ಯಾದಿಬುದ್ಧಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಚ ಬುದ್ಧಭಾವಕ್ಖಣಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ವನ್ದಿತಬ್ಬಾವ ಸಭಾವೇನ ವಿಸಿಟ್ಠಪುಗ್ಗಲತ್ತಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಮಹಾಅರಿಟ್ಠೋತಿ ಪಞ್ಚಪಞ್ಞಾಸಾಯ ಭಾತುಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚೇತಿಯಗಿರಿಮ್ಹಿ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಮೇಘವಣ್ಣಾಭಯಅಮಚ್ಚಸ್ಸ ಪರಿವೇಣಟ್ಠಾನೇತಿ** ಮೇಘವಣ್ಣಅಭಯಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ ಅಮಚ್ಚೇನ ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ಪರಿವೇಣಸ್ಸ ವತ್ಥುಭೂತೇ ಠಾನೇ। ಮಙ್ಗಲನಿಮಿತ್ತಭಾವೇನ ಆಕಾಸೇ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೋ ಮನೋಹರಸದ್ದೋ ಆಕಾಸಸ್ಸ ರವೋ ವಿಯ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ “ಆಕಾಸಂ ಮಹಾವಿರವಂ ರವೀ”ತಿ। ನ ಹಿ ಆಕಾಸೋ ನಾಮ ಕೋಚಿ ಧಮ್ಮೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೋ ಸದ್ದಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಯ್ಯ, ಆಕಾಸಗತಉತುವಿಸೇಸಸಮುಟ್ಠಿತೋವ ಸೋ ಸದ್ದೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಪಠಮಕತ್ತಿಕಪವಾರಣದಿವಸೇ...ಪೇ॰... ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಪಕಾಸೇಸೀತಿ** ಇದಂ ವಿನಯಂ ವಾಚೇತುಂ ಆರದ್ಧದಿವಸಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅನುಸಿಟ್ಠಿಕರಾನನ್ತಿ** ಅನುಸಾಸನೀಕರಾನಂ। **ರಾಜಿನೋತಿ** ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಸಾಮಿವಚನಂ, ದೇವಾನಂಪಿಯತಿಸ್ಸರಾಜಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಞ್ಞೇಪೀತಿ** ಮಹಿನ್ದಾದೀಹಿ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಮಹಾಥೇರೇಹಿ ಅಞ್ಞೇಪಿ, ತೇಸಂ ಸರೂಪಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **ತೇಸಂ ಥೇರಾನನ್ತಿ**ಆದಿ। ತತ್ಥ **ತೇಸಂ ಥೇರಾನಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾತಿ** ಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರಾದೀನಂ ಅಟ್ಠಸಟ್ಠಿಮಹಾಥೇರಾನಂ ಅರಿಟ್ಠಾದಯೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ಚ ಮಹಾಅರಿಟ್ಠತ್ಥೇರಸ್ಸ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾ ತಿಸ್ಸದತ್ತಕಾಳಸುಮನಾದಯೋ ಚಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾತಿ** ಉಭಯತ್ಥ ವುತ್ತಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಪರಮ್ಪರಾ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾತಿ** ಮಹಿನ್ದೋ ಇಟ್ಟಿಯೋ ಉತ್ತಿಯೋತಿಆದಿಗಾಥಾಹಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.ತತಿಯಸಙ್ಗೀತಿಕಥಾ) ಪಕಾಸಿತಾ ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾ।

ನ ಪಗ್ಘರತೀತಿ ನ ಗಳತಿ, ನ ಪಮುಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸತಿಗತಿಧಿತಿಮನ್ತೇಸೂತಿ** ಏತ್ಥ **ಸತೀತಿ** ಉಗ್ಗಹಧಾರಣೇ ಸತಿ। **ಗತೀತಿ** ಸದ್ದತ್ಥವಿಭಾಗಗ್ಗಹಣೇ ಞಾಣಂ। **ಧಿತೀತಿ** ಉಗ್ಗಹಪರಿಹರಣಾದೀಸು ವೀರಿಯಂ। **ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕೇಸೂತಿ** “ಕಪ್ಪತಿ ನ ಕಪ್ಪತೀ”ತಿ ವೀಮಂಸಕಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕಾರೀಸು। **ಮಾತಾಪಿತುಟ್ಠಾನಿಯೋತಿ** ವತ್ವಾ ತಮೇವತ್ಥಂ ಸಮತ್ಥೇತುಂ ಆಹ **ತದಾಯತ್ತಾಹೀತಿ**ಆದಿ। **ವಿನಯಪರಿಯತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯಾತಿ** ವಿನಯಪಿಟಕಪರಿಯಾಪುಣನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ। **ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ ಸುಗುತ್ತೋತಿ** ಲಜ್ಜಿನೋ ವಿನಯಧಾರಣಸ್ಸ ಅಲಜ್ಜಿಅಞ್ಞಾಣತಾದೀಹಿ ಛಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪಜ್ಜನತೋ ಅತ್ತನೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ ಖಣ್ಡಾದಿದೋಸವಿರಹಿತೋ ಸುಗುತ್ತೋ **ಸುರಕ್ಖಿತೋ ಹೋತಿ। ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಪಕತಾನನ್ತಿ** ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚೇನ ಪಕತಾನಂ ಉಪದ್ದುತಾನಂ ಅಭಿಭೂತಾನಂ ಯಥಾವಿನಯಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ ಸುದ್ಧನ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪನೇನ **ಪಟಿಸರಣಂ ಹೋತಿ**। ವಿಗತೋ ಸಾರದೋ ಭಯಮೇತಸ್ಸಾತಿ **ವಿಸಾರದೋ**। “ಏವಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ದೋಸೋ ಏವಂ ನ ದೋಸೋ”ತಿ ಞತ್ವಾವ ಕಥನತೋ ನಿಬ್ಭಯೋವ **ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ವೋಹರತಿ । ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇತಿ** ಅತ್ತಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇ ಚೇವ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾದಿಸಾಸನಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇ ಚ। **ಸಹಧಮ್ಮೇನಾತಿ** ಸಕಾರಣೇನ ವಚನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಯಥಾ ತೇ ಅಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಏವಂ

ಸುನಿಗ್ಗಹಿತಂ ಕತ್ವಾ **ನಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ।** **ಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಯಾತಿ** ಪರಿಯತ್ತಿಪಟಿಪತ್ತಿಪಟಿವೇಧಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ತಿವಿಧಸ್ಸಾಪಿ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ, ಪವತ್ತಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಿನಯೋ ಸಂವರತ್ಥಾಯಾತಿಆದೀಸು ವಿನಯಪರಿಯಾಪುಣನಂ **ವಿನಯೋ,** ವಿನಯಪಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ ಕಾಯವಚೀದ್ವಾರಸಂವರತ್ಥಾಯ। **ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೋ**ತಿ ಕತಾಕತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾಭಾವೋ ಸನ್ತಾಪಾಭಾವೋ। **ಪಾಮೋಜ್ಜಂ** ತರುಣಪೀತಿ। **ಪೀತಿ** ನಾಮ ಬಲವಪೀತಿ। **ಪಸ್ಸದ್ಧೀ**ತಿ ಕಾಯಚಿತ್ತಪಸ್ಸದ್ಧಿ। **ಯಥಾಭೂತಞಾಣದಸ್ಸನ**ನ್ತಿ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯನಾಮರೂಪಪರಿಗ್ಗಹೋ। **ನಿಬ್ಬಿದಾ**ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾ। **ವಿರಾಗೋ**ತಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ। **ವಿಮುತ್ತೀ**ತಿ ಅಗ್ಗಫಲಂ। **ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಂ। **ಅನುಪಾದಾ**ತಿ ಕಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಪಾದಿಯಿತ್ವಾ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ। **ಪರಿನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣೇ ಅನುಪ್ಪನ್ನೇ ಅನ್ತರಾ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾಭಾವೇನ ತಂಪರಿನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಾಯಾತಿ ಪಚ್ಚಯತ್ತೇನ ವುತ್ತಂ ಅನನ್ತರಾದಿಪಚ್ಚಯತ್ತಾ। **ಏತದತ್ಥಾ ಕಥಾ**ತಿ ಅಯಂ ವಿನಯಕಥಾ ನಾಮ ಏತಸ್ಸ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮನ್ತನಾ**ತಿ ವಿನಯಮನ್ತನಾಯೇವ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ "ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ, ಏವಂ ನ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವಿನಯಪಟಿಬದ್ಧಮನ್ತನಾ। **ಉಪನಿಸಾ**ತಿ ಉಪನಿಸೀದತಿ ಏತ್ಥ ಫಲನ್ತಿ ಉಪನಿಸಾ, ಕಾರಣಂ। ವಿನಯೋ ಸಂವರತ್ಥಾಯಾತಿಆದಿಕಾರಣಪರಮ್ಪರಾಪಿ ಏತದತ್ಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೋತಾವಧಾನ**ನ್ತಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪರಮ್ಪರಪಚ್ಚಯಕಥಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮನತ್ಥಾಯ ಸೋತಾವಧಾನಂ, ತಮ್ಪಿ ಏತಮತ್ಥಂ। **ಯದಿದ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತೋ। ಯೋ ಅಯಂ ಚತೂಹಿ ಉಪಾದಾನೇಹಿ ಅನುಪಾದಿಯಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಸಙ್ಖಾತೋ, ತಪ್ಫಲಸಙ್ಖಾತೋ ವಾ ವಿಮೋಕ್ಖೋ, ಸೋಪಿ ಏತದತ್ಥಾಯ ಅನುಪಾದಾಪರಿನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಾಯ। ಅಥ ವಾ ಯೋ ಅಯಂ ಕಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಂ ಅನುಪಾದಾಚಿತ್ತಸ್ಸ **ವಿಮೋಕ್ಖೋ** ವಿಮುಚ್ಚನಂ ವಿಗಮೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಏತದತ್ಥಾ ಕಥಾತಿ ಏವಂ ಉಪಸಂಹರಣವಸೇನ ಯೋಜೇತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ ಮಗ್ಗಫಲವಿಮೋಕ್ಖಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತತ್ತಾ। **ಆಯೋಗೋ**ತಿ ಉಗ್ಗಹಣಾದಿವಸೇನ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಅಭಿಯೋಗೋ।

ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಕಥಾವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಮತಿವಿನೋದನಿಯಂ

ಬಾಹಿರನಿದಾನಕಥಾವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ವೇರಞ್ಜಕಣ್ಡವಣ್ಣನಾ

ಸೇಯ್ಯಥಿದನ್ತಿ ತಂ ಕತಮಂ, ತಂ ಕಥನ್ತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ। **ಅನಿಯಮನಿದ್ದೇಸವಚನನ್ತಿ** ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಂ ಸರೂಪೇನ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ನಿದ್ದಿಸತೀತಿ ನಿಯಮನಿದ್ದೇಸೋ, ನ ನಿಯಮನಿದ್ದೇಸೋ ಅನಿಯಮನಿದ್ದೇಸೋ। ಸೋಏವ ವುಚ್ಚತೇ ಅನೇನಾತಿ ವಚನನ್ತಿ ಅನಿಯಮನಿದ್ದೇಸವಚನಂ। **ತಸ್ಸಾತಿ** ತೇನಾತಿಪದಸ್ಸ। **ಪರಿವಿತಕ್ಕೋತಿ** "ಕತಮೇಸಾನಂ ಖೋ ಬುದ್ಧಾನಂ ಭಗವನ್ತಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಅಹೋಸೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ॰ ೧೮) ಪವತ್ತೋ। **ಪುಬ್ಬೇ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾತಿ** ತೇನಾತಿಪದತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಪಾಠೇ ವಾ ಉಪರಿ ವಕ್ಖಮಾನಪಾಠೇ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅತ್ಥತೋ ಸಿದ್ಧೇನಾತಿ** ಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ ಸಿದ್ಧೇನ। **ತತ್ರಿದಂ ಮುಖಮತ್ತನಿದಸ್ಸನನ್ತಿ** ತಸ್ಸಾ ಯಥಾವುತ್ತಯುತ್ತಿಯಾ ಪರಿದೀಪನೇ ಇದಂ ಉಪಾಯಮತ್ತನಿದಸ್ಸನಂ। ಮುಖಂ ದ್ವಾರಂ ಉಪಾಯೋತಿ ಹಿ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಂ।

ಸಮಯಸದ್ದೋ ದಿಸ್ಸತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಅಸ್ಸಾತಿ** ಸಮಯಸದ್ದಸ್ಸ ಸಮವಾಯೋ ಅತ್ಥೋತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಕಾಲಞ್ಚ ಸಮಯಞ್ಚ ಉಪಾದಾಯಾತಿ** ಏತ್ಥ **ಕಾಲೋ** ನಾಮ ಉಪಸಙ್ಕಮನಸ್ಸ ಯುತ್ತಕಾಲೋ, **ಸಮಯೋ** ನಾಮ ಸರೀರಬಲಾದಿಕಾರಣಸಮವಾಯೋ, ತೇ ಉಪಾದಾಯ ಪಟಿಚ್ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಖಣೋತಿ** ಓಕಾಸೋ। ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಾದಯೋ ಹಿ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಓಕಾಸೋ। ಸೋ ಏವ ಸಮಯೋ। ತೇನೇವ "ಏಕೋವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಮಹಾಸಮಯೋತಿ** ಮಹಾಸಮೂಹೋ। **ಪವನಸ್ಮಿನ್ತಿ** ವನಸಣ್ಡೇ। **ಸಮಯೋಪಿ ಖೋ ತೇ ಭದ್ದಾಲೀತಿ** ಏತ್ಥ **ಸಮಯೋತಿ** ಸಿಕ್ಖಾಪದಾವಿಲಙ್ಘನಸ್ಸ ಹೇತು, ಕೋ ಸೋ? ಅತ್ತನೋ ವಿಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಭಗವತೋ ಜಾನನಂ, ಸೋ ಸಮಯಸಙ್ಖಾತೋ ಹೇತು ತಸ್ಸಾ **ಅಪ್ಪಟಿವಿದ್ಧೋತಿ** ಅತ್ಥೋ। **ಭಗವಾತಿ**ಆದಿ ತಸ್ಸ ಪಟಿವಿಜ್ಝನಾಕಾರದಸ್ಸನಂ। **ಉಗ್ಗಹಮಾನೋತಿ** ಕಿಞ್ಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಉಗ್ಗಹೇತುಂ ಸಮತ್ಥತಾಯ ಉಗ್ಗಹಮಾನೋ, ಸುಮನಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸೇವೇತಂ ನಾಮಂ। ಸಮಯಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಪವದನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ಸಮಯಪ್ಪವಾದಕೋ,** ಮಲ್ಲಿಕಾಯ ಆರಾಮೋ। ಸ್ವೇವ ತಿನ್ದುಕಾಚೀರಸಙ್ಖಾತಾಯ ತಿಮ್ಬರುರುಕ್ಖಪನ್ತಿಯಾ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ "ತಿನ್ದುಕಾಚೀರ"ನ್ತಿ ಚ, ಏಕಾವ ನಿವಾಸಾ ಸಾಲಾ ಏತ್ಥಾತಿ "ಏಕಸಾಲಕೋ"ತಿ ಚ ವುಚ್ಚತಿ। **ಅತ್ಥಾಭಿಸಮಯಾತಿ** ಯಥಾವುತ್ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಸಮ್ಪರಾಯಿಕಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಹಿತಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭತೋ। **ಮಾನಾಭಿಸಮಯಾತಿ** ಮಾನಪ್ಪಹಾನಾ। **ಪೀಳನಟ್ಠೋತಿ** ಪೀಳನಂ ತಂಸಮಙ್ಗಿನೋ ಹಿಂಸನಂ, ಅವಿಪ್ಫಾರಿಕತಾಕರಣಂ, ಪೀಳನಮೇವ ಅತ್ಥೋ ಪೀಳನಟ್ಠೋ । **ಸನ್ತಾಪೋತಿ** ದುಕ್ಖದುಕ್ಖತಾದಿವಸೇನ ಸನ್ತಾಪನಂ। **ವಿಪರಿಣಾಮೋತಿ** ಜರಾಯ ಮರಣೇನ ಚಾತಿ ದ್ವಿಧಾ ವಿಪರಿಣಾಮೇತಬ್ಬತಾ ಅಭಿಸಮೇತಬ್ಬೋ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತಬ್ಬೋತಿ ಅಭಿಸಮಯೋ, ಸೋವ **ಅಭಿಸಮಯಟ್ಠೋ,** ಪೀಳನಾದೀನಿ।

ಏತ್ಥ ಚ ಉಪಸಗ್ಗಾನಂ ಜೋತಕಮತ್ತತ್ತಾ ಸಮಯಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರೇಪಿ ಸಉಪಸಗ್ಗೋ ಅಭಿಸಮಯಸದ್ದೋ ಉದ್ಧಟೋ। ತತ್ಥ ಸಙ್ಗಮವಸೇನ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ಫಲುಪ್ಪಾದನಂ ಪಟಿ ಅಯನಂ ಏಕತೋ ಪವತ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಸಮಯೋ, **ಸಮವಾಯೋ**। ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಸಙ್ಗಮೇ ಸತಿ ಏನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಸತ್ತಾ ಪವತ್ತನ್ತೀತಿ ಸಮಯೋ, **ಖಣೋ**। ಸಮೇತಿ ಏತ್ಥ ಸಙ್ಖತಧಮ್ಮೋ, ಸಯಂ ವಾ ಏತಿ ಆಗಚ್ಛತಿ ವಿಗಚ್ಛತಿ ಚಾತಿ ಸಮಯೋ, **ಕಾಲೋ**। ಸಮೇನ್ತಿ ಅವಯವಾ ಏತಸ್ಮಿಂ, ಸಯಂ ವಾ ತೇಸೂತಿ ಸಮಯೋ, **ಸಮೂಹೋ**। ಪಚ್ಚಯನ್ತರಸಙ್ಗಮೇ ಏತಿ ಆಗಚ್ಛತಿ ಏತಸ್ಮಾ ಫಲನ್ತಿ ಸಮಯೋ, **ಹೇತು**। ಸಞ್ಞಾವಸೇನ ವಿಪಲ್ಲಾಸತೋ ಧಮ್ಮೇಸು ಏತಿ ಅಭಿನಿವಿಸತೀತಿ ಸಮಯೋ, **ದಿಟ್ಠಿ**। ಸಮೀಪಂ ಅಯನಂ ಉಪಗಮನಂ ಸಮಯೋ, **ಪಟಿಲಾಭೋ**। ಸಮ್ಮದೇವ ಸಹಿತಾನಂ ವಾಚಾನಂ ಅಯನಂ ವಿಗಮೋತಿ ಸಮಯೋ, **ಪಹಾನಂ**। ಸಮ್ಮದೇವ, ಸಹಿತಾನಂ ವಾ ಸಚ್ಚಾನಂ ಅಯನಂ ಜಾನನನ್ತಿ ಸಮಯೋ, **ಪಟಿವೇಧೋ**। ಏವಂ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಸಮಯಸದ್ದಸ್ಸ ಪವತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಏತ್ಥ ಚ ಸಮಯಸದ್ದಸ್ಸ ಸಾಮಞ್ಞೇನ ಅನೇಕತ್ಥತಾ ವುತ್ತಾ। ನ ಹಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥವಿಸೇಸೇ ವತ್ತಮಾನೋ ಸದ್ದೋ ತದಞ್ಞೇಪಿ ವತ್ತತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅತ್ಥಾ ವಿಯ ತಂತಂವಾಚಕಾ ಸಮಯಸದ್ದಾಪಿ ಭಿನ್ನಾ ಏವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರೇಸು।

ತತ್ಥ ತಥಾತಿ ತೇಸು ಸುತ್ತಾಭಿಧಮ್ಮೇಸು ಉಪಯೋಗಭುಮ್ಮವಚನೇಹಿ। **ಇಧಾತಿ** ವಿನಯೇ, **ಅಞ್ಞಥಾತಿ** ಕರಣವಚನೇನ। **ಅಚ್ಚನ್ತಮೇವಾತಿ** ನಿರನ್ತರಮೇವ। ಭಾವೋ ನಾಮ ಕಿರಿಯಾ, ಕಿರಿಯಾಯ ಕಿರಿಯನ್ತರೂಪಲಕ್ಖಣಂ **ಭಾವೇನಭಾವಲಕ್ಖಣಂ,** ಯಥಾ ಉದಯೇ ಸತಿ ಚನ್ದೇ ಜಾತೋ ರಾಜಪುತ್ತೋತಿ। **ಅಧಿಕರಣಞ್ಹೀತಿ**ಆದಿ ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಸಮಯಸದ್ದೋ ಕಾಲಸಮೂಹಖಣಸಮವಾಯಹೇತುಸಙ್ಖಾತೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಅತ್ಥೇಸು ವತ್ತತಿ, ನ ವಿನಯೇ ವಿಯ ಕಾಲೇ ಏವ, ತೇಸು ಚ ಕಾಲಸಮೂಹತ್ಥಾ ದ್ವೇ ತತ್ಥ ವುತ್ತಾನಂ ಫಸ್ಸಾದಿಧಮ್ಮಾನಂ ಅಧಿಕರಣಭಾವೇನ ನಿದ್ದಿಸಿತುಂ ಯುತ್ತಾ। ಖಣಸಮವಾಯಹೇತುಅತ್ಥಾ ಪನ ತಯೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಭಾವೇನ ಫಸ್ಸಾದೀನಂ ಭಾವಸ್ಸ ಉಪಲಕ್ಖಣಭಾವೇನ ನಿದ್ದಿಸಿತುಂ ಯುತ್ತಾತಿ ವಿಭಾವನಮುಖೇನ ಯಥಾವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಸಮತ್ಥೇತುಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಕಾಲೇ, ಧಮ್ಮಸಮೂಹೇ ವಾ ಸಮಯೇ ಅಧಿಕರಣಭೂತೇ ಕುಸಲಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ತಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಕಾಲೇ, ಧಮ್ಮಸಮೂಹೇ ವಾ ಸಮಯೇ ಫಸ್ಸಾದಯೋ ಹೋನ್ತೀತಿ ಏವಂ ಅಧಿಕರಣತ್ಥಯೋಜನಾ, ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ಖಣೇ, ಸಮವಾಯೇ ಹೇತುಮ್ಹಿ ವಾ ಸಮಯೇ ಸತಿ ವಿಜ್ಜಮಾನೇ ಕುಸಲಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ತಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಖಣಾದಿಮ್ಹಿ ಸಮಯೇಪಿ ವಿಜ್ಜಮಾನೇ ಫಸ್ಸಾದಯೋ ಹೋನ್ತೀತಿ ಭಾವೇನಭಾವಲಕ್ಖಣತ್ಥಯೋಜನಾ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಹೋತಿ ಚೇತ್ಥಾತಿ ಏತ್ಥ ಯಥಾವುತ್ತಅತ್ಥವಿಸಯೇ ಸಙ್ಗಹಗಾಥಾ ಹೋತಿ। **ಅಞ್ಞತ್ರಾತಿ** ಸುತ್ತಾಭಿಧಮ್ಮೇಸು। **ಅಭಿಲಾಪಮತ್ತಭೇದೋತಿ** ದೇಸನಾವಿಲಾಸತೋ ಸದ್ದಮತ್ತೇನೇವ ಭೇದೋ, ನ ಅತ್ಥತೋ।

ಅವಿಸೇಸೇನಾತಿ ಸಾಮಞ್ಞೇನ। **ಇರಿಯಾಪಥೋತಿ**ಆದೀಸು ಇರಿಯಾಯ ಸಬ್ಬದ್ವಾರಿಕಕಿರಿಯಾಯ ಪಥೋ ಪವತ್ತನಟ್ಠಾನಂ ತಬ್ಬಿನಿಮುತ್ತಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅಭಾವಾತಿ ಠಾನಾದಯೋ ಇರಿಯಾಪಥೋ, ಸೋವ ವಿಹಾರೋ। ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಾ ಸೇಟ್ಠಭೂತಾ ಪರಹಿತಚಿತ್ತಾದಿವಸಪ್ಪವತ್ತಿತೋ ಮೇತ್ತಾದಯೋ **ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರೋ** ನಾಮ। ತದವಸೇಸಾ ಪನ ಮಹಗ್ಗತಾ ಸಬ್ಬನೀವರಣವಿಗಮನಾದಿಸಿದ್ಧೇನ ಜೋತನಾದಿಅತ್ಥೇನ **ದಿಬ್ಬವಿಹಾರೋ** ನಾಮ। ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಭಾವೇನ ವಿಸುಂ ಗಹಿತತ್ತಾ ಮೇತ್ತಾದಯೋ ಇಧ ಅಸಙ್ಗಹಿತಾ। ಅರಿಯಾನಮೇವ ವಿಹಾರೋತಿ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ **ಅರಿಯವಿಹಾರೋ** ನಾಮ।

ರುಕ್ಖಾದಿಮೂಲೇಯೇವ ಮೂಲಸದ್ದಸ್ಸ ನಿರುಳ್ಹಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಅಪರೇನ ಮೂಲಸದ್ದೇನ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ "ಮೂಲಮೂಲೇ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಯಥಾ ದುಕ್ಖದುಕ್ಖನ್ತಿ (ವಿಭ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೯೦)। ಲೋಭಾದೀನಂ ದೋಸಮೂಲಾದಿಚಿತ್ತಾಸಾಧಾರಣತ್ತಾ "ಅಸಾಧಾರಣಹೇತುಮ್ಹೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥ ಸಿಯಾತಿ ತತ್ಥ ವೇರಞ್ಜಾಯನ್ತಿಆದೀಸು ಪದೇಸು ಕಸ್ಸಚಿ ಚೋದನಾ ಸಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಉಭಯಥಾ ನಿದಾನಕಿತ್ತನಸ್ಸ ಪನ ಕಿಂ ಪಯೋಜನನ್ತಿ? ಆಹ **ಗೋಚರಗಾಮನಿದಸ್ಸನತ್ಥನ್ತಿ**ಆದಿ। ತತ್ಥ **ಅಸ್ಸಾತಿ** ಭಗವತೋ।

ಕಿಲಮೋವ ಕಿಲಮಥೋ, ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಕಿಲಮಥೋ ಅತ್ತಕಿಲಮಥೋ, ತಸ್ಸ ಅನು ಅನು ಯೋಗೋ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಪವತ್ತನಂ **ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗೋ।** ವತ್ಥುಕಾಮಾರಮ್ಮಣೇ ಸುಖೇ ಸಮ್ಪಯೋಗವಸೇನ ಲೀನಾ ಯುತ್ತಾ, ಕಾಮತಣ್ಹಾ , ತಂಸಹಚರಿತೇ ಕಾಮೇ ಸುಖೇ ವಾ ಆರಮ್ಮಣಭೂತೇ ಅಲ್ಲೀನಾ ಪವತ್ತತೀತಿ ಕಾಮಸುಖಲ್ಲಿಕಾ ತಣ್ಹಾ, ತಸ್ಸಾ ಕಾಮಸುಖಲ್ಲಿಕಾಯ ಅನು ಅನು ಯೋಗೋ **ಕಾಮಸುಖಲ್ಲಿಕಾನುಯೋಗೋ। ಲೋಕೇ ಸಂವಡ್ಢಭಾವ**ನ್ತಿ ಆಮಿಸೋಪಭೋಗೇನ ಸಂವಡ್ಢಿತಭಾವಂ। **ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋ** ಬಹುಜನಹಿತಾದಿಅತ್ಥಾಯೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ದಿಟ್ಠಿಸೀಲಸಾಮಞ್ಞೇನ ಸಂಹತತ್ತಾ ಸಙ್ಘೋತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ಆಹ **ದಿಟ್ಠೀ**ತಿಆದಿ। ಏತ್ಥ ಚ "ಯಾಯಂ ದಿಟ್ಠಿ ಅರಿಯಾ ನಿಯ್ಯಾನಿಕಾ ನಿಯ್ಯಾತಿ ತಕ್ಕರಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ, ತಥಾರೂಪಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿಸಾಮಞ್ಞಗತೋ ವಿಹರತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೨೪, ೩೫೬; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೯೨; ೩.೫೪; ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೧೨; ಪರಿ॰ ೨೭೪) ಏವಂ ವುತ್ತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ। "ಯಾನಿ ತಾನಿ ಸೀಲಾನಿ ಅಖಣ್ಡಾನಿ…ಪೇ॰… ಸಮಾಧಿಸಂವತ್ತನಿಕಾನಿ, ತಥಾರೂಪೇಸು ಸೀಲೇಸು ಸೀಲಸಾಮಞ್ಞಗತೋ ವಿಹರತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೨೪, ೩೫೬; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೯೨; ೩.೫೪; ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೧೨; ಪರಿ॰ ೨೭೪) ಏವಂ ವುತ್ತಾನಞ್ಚ ಸೀಲಾನಂ ಸಾಮಞ್ಞಸಙ್ಖಾತೇನ

ಸಙ್ಘಾತೋ ಸಙ್ಘಟಿತೋ ಸಮಣಗಣೋ, ತೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ದಿಟ್ಠಿಸೀಲಸಾಮಞ್ಞಸಙ್ಘಾತಸಙ್ಘಾತೇನಾ"ತಿ ವಾ ಪಾಠೇನೇತ್ಥ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಸೀಲಸಾಮಞ್ಞಭೂತೇನ ಸಂಹನನೇನ ಸಙ್ಘಾತೋ ಸಮಣಗಣೋ, ತೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಞ್ಹಿ ಪಾಠೇ ಸದ್ದತೋ ಅತ್ಥೋ ಯುತ್ತತರೋ ಹೋತಿ। **ಅಸ್ಸಾತಿ** ಮಹತೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ।

ಬ್ರಹ್ಮಂ ಅಣತೀತಿ ಏತ್ಥ **ಬ್ರಹ್ಮ**-ಸದ್ದೇನ ವೇದೋ ವುಚ್ಚತಿ, ಸೋ ಮನ್ತಬ್ರಹ್ಮಕಪ್ಪವಸೇನ ತಿವಿಧೋ। ತತ್ಥ ಇರುವೇದಾದಯೋ ತಯೋ ವೇದಾ ಮನ್ತಾ, ತೇ ಚ ಪಧಾನಾ, ಇತರೇ ಪನ ಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಾ, ತೇನ ಪಧಾನಸ್ಸೇವ ಗಹಣಂ। **ಮನ್ತೇ ಸಜ್ಝಾಯತೀತಿ** ಇರುವೇದಾದಿಕೇ ಮನ್ತಸತ್ಥೇ ಸಜ್ಝಾಯತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇರುವೇದಾದಯೋ ಹಿ ಗುತ್ತಭಾಸಿತಬ್ಬತಾಯ "ಮನ್ತಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। "ಬಾಹಿತಪಾಪತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ಸಮಿತಪಾಪತ್ತಾ ಸಮಣೋ"ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಮತ್ಥದ್ವಯಂ ಉದಾಹರಣದ್ವಯೇನ ವಿಭಾವೇತುಂ **ವುತ್ತಞ್ಚೇತನ್ತಿ**ಆದಿ ವುತ್ತಂ। "ಸಮಿತತ್ತಾ ಹಿ ಪಾಪಾನಂ 'ಸಮಣೋ'ತಿ ಪವುಚ್ಚತೀ"ತಿ ಹಿ ಇದಂ ವಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಸಮಿತಪಾಪತ್ತಾ 'ಸಮಣೋ'ತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಬಾಹಿತಪಾಪೋತಿ ಇದಂ ಪನ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಗಾಥಾಬನ್ಧೇ ವುತ್ತವಚನಂ। **ಯಥಾಭುಚ್ಚಗುಣಾಧಿಗತನ್ತಿ** ಯಥಾಭೂತಗುಣಾಧಿಗತಂ। **ಸಕಿಞ್ಚನೋತಿ** ಸದೋಸೋ।

ಗೋತ್ತವಸೇನಾತಿ ಏತ್ಥ ಗಂ ತಾಯತೀತಿ ಗೋತ್ತಂ, ಗೋ-ಸದ್ದೇನ ಚೇತ್ಥ ಅಭಿಧಾನಂ ಬುದ್ಧಿ ಚ ವುಚ್ಚತಿ। **ಕೇನಚಿ ಪಾರಿಜುಞ್ಞೇನಾತಿ** ಞಾತಿಪಾರಿಜುಞ್ಞಾದಿನಾ ಕೇನಚಿ ಪಾರಿಜುಞ್ಞೇನ , ಪರಿಹಾನಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತತೋ ಪರನ್ತಿ** ವೇರಞ್ಜಾಯನ್ತಿಆದಿವಚನಂ। **ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಾಖ್ಯಾನತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನನ್ತಿ** ಇತ್ಥಂ ಇಮಂ ಪಕಾರಂ ಭೂತೋ ಆಪನ್ನೋತಿ ಇತ್ಥಮ್ಭೂತೋ, ತಸ್ಸ ಆಖ್ಯಾನಂ ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಾಖ್ಯಾನಂ, ಸೋಯೇವತ್ಥೋ ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಾಖ್ಯಾನತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ "ಇತ್ಥಂ ಏವಂಪಕಾರೋ ಭೂತೋ ಜಾತೋ"ತಿ ಏವಂ ಕಥನತ್ಥೋ ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಾಖ್ಯಾನತ್ಥೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಉಪಯೋಗವಚನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತ್ಥ ಚ **ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋತಿ** ಏತ್ಥ ಅಭಿ-ಸದ್ದೋ ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಾಖ್ಯಾನತ್ಥಜೋತಕೋ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಉಗ್ಗಮನಪ್ಪಕಾರಸ್ಸ ದೀಪನತೋ, ತೇನ ಯೋಗತೋ ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮನ್ತಿ ಇದಂ ಉಪಯೋಗವಚನಂ ಸಾಮಿಅತ್ಥೇಪಿ ಸಮಾನೇ ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಾಖ್ಯಾನದೀಪನತೋ "ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಾಖ್ಯಾನತ್ಥೇ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತೇನೇವಾಹ "ತಸ್ಸ ಖೋ ಪನ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ"ತಿ।

ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಥಾ ಸಾಧು ದೇವದತ್ತೋ ಮಾತರಮಭೀತಿ ಏತ್ಥ ಅಭಿಸದ್ದಯೋಗತೋ ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಾಖ್ಯಾನೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ ಕತಂ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ ಅಭಿ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಉಗ್ಗತೋತಿ ಅಭಿಸದ್ದಯೋಗತೋ ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಾಖ್ಯಾನೇ ಉಪಯೋಗವಚನನ್ತಿ। ಸಾಧು ದೇವದತ್ತೋ ಮಾತರಮಭೀತಿ ಏತ್ಥ ಹಿ "ದೇವದತ್ತೋ ಮಾತರಮಭಿ ಮಾತರಿ ವಿಸಯೇ ಮಾತುಯಾ ವಾ ಸಾಧೂ"ತಿ ಏವಂ ಅಧಿಕರಣತ್ಥೇ ವಾ ಸಾಮಿಅತ್ಥೇ ವಾ ಭುಮ್ಮವಚನಸ್ಸ ಸಾಮಿವಚನಸ್ಸ ವಾ ಪಸಙ್ಗೇ ಇತ್ಥಮ್ಭೂತಾಖ್ಯಾನತ್ಥಜೋತಕೇನ ಅಭಿಸದ್ದೇನ ಯೋಗೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ ಕತಂ, ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ ದೇವದತ್ತೋ ಮಾತುವಿಸಯೇ ಮಾತುಸಮ್ಬನ್ಧೀ ವಾ ಸೋ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಪ್ಪತ್ತೋತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ಭೋತೋ ಗೋತಮಸ್ಸ ಸಮ್ಬನ್ಧೀ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಉಗ್ಗಮನಪಕಾರಪ್ಪತ್ತೋತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। ತತ್ಥ ಹಿ ದೇವದತ್ತಗ್ಗಹಣಂ ವಿಯ ಇಧ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದಗ್ಗಹಣಂ, ತತ್ಥ ಮಾತರನ್ತಿ ವಚನಂ ವಿಯ ಇಧ ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮನ್ತಿ ವಚನಂ, ತತ್ಥ ಸಾಧುಸದ್ದಗ್ಗಹಣಂ ವಿಯ ಇಧ ಉಗ್ಗತಸದ್ದಗ್ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋತಿ** ಕಿತ್ತಿಭೂತೋ ಸದ್ದೋ, ನ ಕೇವಲೋತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವಿಸೇಸಿತನ್ತಿ ಆಹ "ಕಿತ್ತಿ ಏವಾ"ತಿ। ತತೋ **ಕಿತ್ತೀತಿ** ಥುತಿ, ತಸ್ಸಾ ಪಕಾಸಕೋ **ಸದ್ದೋ** ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಥುತಿಘೋಸೋ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಸೋ ಭಗವಾತಿ ಏತ್ಥ **ಸೋತಿ** ಪಸಿದ್ಧಿಯಂ, ಯೋ ಸೋ ಸಮತ್ತಿಂಸ ಪಾರಮಿಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇ ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ಕಮ್ಪೇನ್ತೋ ಅನುತ್ತರಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬೋಧಿಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ, ಸೋ ಲೋಕೇ ಅತಿಪಾಕಟೋತಿ "ಸೋ

ಭಗವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಭಗವಾತಿ ಚ ಇದಂ ಸತ್ಥು ನಾಮಕಿತ್ತನಂ, ನ ಗುಣಕಿತ್ತನಂ। ಪರತೋ ಪನ ಭಗವಾತಿ ಗುಣಕಿತ್ತನಮೇವ। **ಇಮಿನಾ ಚ ಇಮಿನಾ ಚಾತಿ** ಏತೇನ ಅರಹನ್ತಿಆದಿಪದಾನಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಅನೇಕಗುಣಗಣಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪವತ್ತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಸುವಿದೂರವಿದೂರೇತಿ ದ್ವೀಹಿ ಸದ್ದೇಹಿ ಅತಿವಿಯ ದೂರೇತಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ಸುವಿದೂರತಾ ಏವ ಹಿ ವಿದೂರತಾ। **ಸವಾಸನಾನಂ ಕಿಲೇಸಾನಂ ವಿದ್ಧಂಸಿತತ್ತಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ಅಸಾಧಾರಣಂ ಭಗವತೋ ಅರಹತ್ತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ ತೇಸಂ ವಾಸನಾಯ ಅಪ್ಪಹೀನತ್ತಾ, **ವಾಸನಾ** ಚ ನಾಮ ನಿಕ್ಕಿಲೇಸಸ್ಸಾಪಿ ಸಕಲಞೇಯ್ಯಾನವಬೋಧಾದಿದ್ವಾರತ್ತಯಪ್ಪಯೋಗವಿಗುಣತಾಹೇತುಭೂತೋ ಕಿಲೇಸನಿಹಿತೋ ಆಕಾರೋ ಚಿರನಿಗಳಿತಪಾದಾನಂ ನಿಗಳಮೋಕ್ಖೇಪಿ ಸಙ್ಕುಚಿತತಾಗಮನಹೇತುಕೋ ನಿಗಳನಿಹಿತೋ ಆಕಾರೋ ವಿಯ। ಯಾಯ ಪಿಲಿನ್ದವಚ್ಛಾದೀನಂ ವಸಲವೋಹಾರಾದಿವಿಗುಣತಾ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ವಾಸನಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। **ಆರಕಾತಿ** ಏತ್ಥ ಆಕಾರಸ್ಸ ರಸ್ಸತ್ತಂ ಕ-ಕಾರಸ್ಸ ಚ ಹ-ಕಾರಂ ಸಾನುಸ್ಸರಂ ಕತ್ವಾ ನಿರುತ್ತಿನಯೇನ "ಅರಹ"ನ್ತಿ ಪದಸಿದ್ಧಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಏವಂ ಉಪರಿಪಿ ಯಥಾರಹಂ ನಿರುತ್ತಿನಯೇನ ಪದಸಿದ್ಧಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಯಞ್ಚೇತಂ ಸಂಸಾರಚಕ್ಕನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಪುಞ್ಞಾದೀತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಅಪುಞ್ಞಾಭಿಸಙ್ಖಾರಆನೇಞ್ಜಾಭಿಸಙ್ಖಾರೇ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಆಸವಾ ಏವ ಅವಿಜ್ಜಾದೀನಂ ಕಾರಣತ್ತಾ ಸಮುದಯೋತಿ ಆಹ "ಆಸವಸಮುದಯಮಯೇನಾ"ತಿ। "ಆಸವಸಮುದಯಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯೋ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦೩) ಹಿ ವುತ್ತಂ। ವಿಪಾಕಕಟತ್ತಾರೂಪಪ್ಪಭೇದೋ ತಿಭವೋ ಏವ ರಥೋ, ತಸ್ಮಿಂ **ತಿಭವರಥೇ**। **ಸಂಸಾರಚಕ್ಕ**ನ್ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಕಿಲೇಸಕಮ್ಮವಿಪಾಕಸಮುದಯೋ।

> "ಖನ್ಧಾನಞ್ಚ ಪಟಿಪಾಟಿ, ಧಾತುಆಯತನಾನ ಚ।
> ಅಬ್ಬೋಚ್ಛಿನ್ನಂ ವತ್ತಮಾನಾ, 'ಸಂಸಾರೋ'ತಿ ಪವುಚ್ಚತೀ"ತಿ॥ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೨.೬೧೮; ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೯೫ ಅಪಸಾದನಾವಣ್ಣನಾ; ಸಂ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೨.೬೦; ಅ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೪.೧೯೯; ಧ॰ ಸ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನಕಥಾ; ವಿಭ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨೨೬ ಸಙ್ಖಾರಪದನಿದ್ದೇಸ; ಸು॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೫೨೩; ಉದಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩೯; ಇತಿವು॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೪, ೫೮; ಥೇರಗಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೬೭, ೯೯; ಬು॰ ವಂ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೫೮; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೧.೧೧೭; ಚೂಳನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೬) –

ಏವಂ ವುತ್ತೋ ಸಂಸಾರೋವ ಚಕ್ಕಂ ವಿಯ ಪರಿಬ್ಭಮನತೋ ಚಕ್ಕಂ, ತಸ್ಸ ಚಕ್ಕಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇ ಅರಾ ಹತಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಅನೇನಾತಿ** ಭಗವತಾ। ಬೋಧೀತಿ ಞಾಣಂ, ತಂ ಏತ್ಥ ಮಣ್ಡಂ ಪಸನ್ನಂ ಜಾತನ್ತಿ **ಬೋಧಿಮಣ್ಡೋ**। **ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಕರಂ ಞಾಣಫರಸು**ನ್ತಿ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಞಾಣಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಭಿನ್ದಿತಬ್ಬಂ ಅಭಿಸಙ್ಖಾರಸಙ್ಖಾತಂ ಕಮ್ಮಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದತೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಕಮ್ಮಕ್ಖಯಕರವಿಸೇಸನವಿಸಿಟ್ಠಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಏವಂ ಕತಿಪಯಙ್ಗೇಹಿ ಸಂಸಾರಚಕ್ಕಂ ತದವಸೇಸಙ್ಗೇಹಿ ಫಲಭೂತನಾಮರೂಪಧಮ್ಮೇಹಿ ತಿಭವರಥಞ್ಚ ತಸ್ಮಿಂ ರಥೇ ಯೋಜಿತಸಂಸಾರಚಕ್ಕಾರಾನಂ ಹನನಪ್ಪಕಾರಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಸಬ್ಬೇಹಿಪಿ ದ್ವಾದಸಹಿ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಙ್ಗೇಹಿ ರಥವಿರಹಿತಮೇವ ಕೇವಲಂ ಸಂಸಾರಚಕ್ಕಂ, ತಸ್ಸ ಅರಘಾತನಪ್ಪಕಾರಭೇದಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅಥವಾತಿ**ಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅನಮತಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಅನು ಅನು ಅಮತಗ್ಗಂ, ಸಬ್ಬಥಾ ಅನುಗಚ್ಛನ್ತೇಹಿಪಿ ಅವಿಞ್ಞಾತಕೋಟಿಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅವಿಜ್ಜಾಮೂಲಕತ್ತಾ ಜರಾಮರಣಪರಿಯೋಸಾನತ್ತಾತಿ** ಇದಂ ಸಙ್ಖಾರಾದೀನಂ ದಸನ್ನಂ ಅರಭಾವೇನ ಏಕತ್ತಂ ಸಮಾರೋಪೇತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ತೇಸಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಅವಿಜ್ಜಾಮೂಲಕತಾ ಜರಾಮರಣಪರಿಯೋಸಾನತಾ ಚ ಅತ್ಥಿ ತಥಾ **ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಪಾಳಿಯಂ** ಅವುತ್ತತ್ತಾ। ಅಥ ವಾ ತೇಸಮ್ಪಿ ಯಥಾರಹಂ ಅತ್ಥತೋ ಅವಿಜ್ಜಾಮೂಲಕತ್ತಂ, ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಲಕ್ಖಣಭೂತಖಣಿಕಜರಾಮರಣವಸೇನ ತಪ್ಪರಿಯೋಸಾನತಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏವಞ್ಚ ತೇಸಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಅರಭಾವೋ ಸಿದ್ಧೋ ಹೋತಿ।

ಏವಂ ಸಬ್ಬಾಕಾರಂ ಸಂಸಾರಚಕ್ಕಮೇವ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಯೇನ ಞಾಣೇನ ಇಮಸ್ಸ ಸಂಸಾರಚಕ್ಕಸ್ಸ ಅರಾನಂ ಭೇದೋ ಭಗವತೋ ಸಿದ್ಧೋ, ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣಸ್ಸ "ಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಹೇ ಪಞ್ಞಾ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣ"ನ್ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೪; ೧.೪೫) ಮಾತಿಕಾ

ವುತ್ತತ್ತಾ ಭವಚಕ್ಕಾವಯವೇಸು ಅವಿಜ್ಜಾದೀಸು ಪಚ್ಚಯಪಚ್ಚಯುಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಪರಿಗ್ಗಹವಸೇನ ಪವತ್ತಿಆಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪರತೋ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಿಗಮನವಸೇನ ವುತ್ತೇನ **ಏವಮಯಂ ಅವಿಜ್ಜಾಹೇತೂ**ತಿಆದಿಕೇನ **ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪಾಳಿ**ಸಹಿತೇನ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೪೫) ಪಾಠೇನ ಸರೂಪತೋ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣಂ, ತಸ್ಸ ಚ ತೇಸುಯೇವ ಅವಿಜ್ಜಾದೀಸು ಚತುಸಙ್ಖೇಪಾದಿವಸೇನ ಪವತ್ತಿವಿಭಾಗಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತತೋ ಪರಂ **ಇತಿ ಭಗವಾ**ತಿಆದಿಪಾಠೇನ ಭಗವತೋ ತೇನ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣೇನ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಸ್ಸ ಸಬ್ಬಾಕಾರತೋ ಪಟಿವಿದ್ಧಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುನ **ಇಮಿನಾ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣೇನಾ**ತಿಆದಿನಾ ಭಗವತೋ ತೇನ ಞಾಣೇನ ಸಂಸಾರಚಕ್ಕಾರಾನಂ ವಿದ್ಧಂಸಿತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ತತ್ಥ ದುಕ್ಖಾದೀಸು ಅಞ್ಞಾಣಂ ಅವಿಜ್ಜಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ತಿಣ್ಣಂ ಆಯತನಾನ**ನ್ತಿ ಚಕ್ಖುಸೋತಮನಾಯತನಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ। ಏಸ ನಯೋ **ತಿಣ್ಣಂ ಫಸ್ಸಾನ**ನ್ತಿಆದೀಸುಪಿ। ರೂಪತಣ್ಹಾದಿವಸೇನ ಛ ತಣ್ಹಾಕಾಯಾ ಏವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಸಗ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿನ್ತಿ ಕಾಮಸುಗತೀಸು ಸಮ್ಪತ್ತಿಂ। **ತಥೇವಾ**ತಿ ಕಾಮುಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಏವ। **ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಮ್ಪತ್ತಿ**ನ್ತಿ ರೂಪೀಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಮ್ಪತ್ತಿಂ। ತೇಭೂಮಕಧಮ್ಮವಿಸಯಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸ್ಸಾಪಿ ರಾಗಸ್ಸ ಕಿಲೇಸಕಾಮಭಾವತೋ ಭವರಾಗೋಪಿ ಕಾಮುಪಾದಾನಮೇವಾತಿ ಆಹ "ಕಾಮುಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾಯೇವ ಮೇತ್ತಂ ಭಾವೇತೀ"ತಿ। **ಸೇಸುಪಾದಾನಮೂಲಿಕಾಸುಪೀ**ತಿ ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಮೂಲಿಕಾಸುಪಿ ಯೋಜನಾಸು। ತತ್ರಾಯಂ ಯೋಜನಾನಯೋ - ಇಧೇಕಚ್ಚೋ "ನತ್ಥಿ ಪರಲೋಕೋ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ ಅತ್ತಾ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೮೫-೮೬ ಅತ್ಥತೋ ಸಮಾನಂ) ದಿಟ್ಠಿಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸೋ ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತೀತಿಆದಿನಾ, ಅಪರೋ "ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ಭವೇ ಅತ್ತಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜತೀ"ತಿ ದಿಟ್ಠಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಾಮರೂಪಾರೂಪಭವೂಪಪತ್ತಿಯಾ ತಂ ತಂ ಕುಸಲಂ ಕರೋತೀತಿಆದಿನಾ ಚ ದಿಟ್ಠುಪಾದಾನಮೂಲಿಕಾ ಯೋಜನಾ, ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಅತ್ತವಾದುಪಾದಾನಮೂಲಿಕಾ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅಪರೋ "ಸೀಲೇನ ಸುದ್ಧಿ ವತೇನ ಸುದ್ಧೀ"ತಿ ಅಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗಂ "ಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೋ"ತಿ ಪರಾಮಸನ್ತೋ ಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಯೇನ ದುಚ್ಚರಿತಂ ಚರತೀತಿಆದಿನಾ ಸಬ್ಬಭವೇಸು ಸೀಲಬ್ಬತುಪಾದಾನಮೂಲಿಕಾ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಇದಾನಿ ಯಸ್ಸ ಸಂಸಾರಚಕ್ಕಾರಾನಂ ಘಾತನಸಮತ್ಥಸ್ಸ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾದಿಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಹಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಕಾಮಭವೇ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾ ಕಾಮಭವೇ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೀ**ತಿಆದಿನಾ ಅವಿಜ್ಜಾದೀನಂ ಪಚ್ಚಯಪಚ್ಚಯುಪ್ಪನ್ನಭಾವೋ ದಸ್ಸಿತೋ, ತಮೇವ ಞಾಣಂ ಅವಿಜ್ಜಾದೀಸು ಪವತ್ತಿಆಕಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ **ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಮಗ್ಗಪಾಳಿಂ** ಆನೇತ್ವಾ ನಿಗಮನವಸೇನ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಏವಮಯ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗಟೀಕಾಯಂ** ಪನ "ಇದಾನಿ ಯ್ವಾಯಂ ಸಂಸಾರಚಕ್ಕಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ ಕಾಮಭವೇ ಅವಿಜ್ಜಾ ಕಾಮಭವೇ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೀತಿಆದಿನಾ ಅವಿಜ್ಜಾದೀನಂ ಪಚ್ಚಯಭಾವೋ ಸಙ್ಖಾರಾದೀನಂ ಪಚ್ಚಯುಪ್ಪನ್ನಭಾವೋ ದಸ್ಸಿತೋ, ತಮೇವ **ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಮಗ್ಗಪಾಳಿಂ** ಆನೇತ್ವಾ ನಿಗಮನವಸೇನ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಏವಮಯನ್ತಿಆದಿಮಾಹಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಾ** ವಿನಯಟೀಕಾಯಪಿ ಅಯಮೇವ ಪಾಠೋ ಲಿಖಿತೋ। ತತ್ಥ ಚ **ಕಾಮಭವೇ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾ**ತಿಆದಿನಾ ಅವಿಜ್ಜಾದೀನಂ ಪಚ್ಚಯಪಚ್ಚಯುಪ್ಪನ್ನಭಾವೋ ಸಂಸಾರಚಕ್ಕಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ ವುತ್ತೋ ನ ಹೋತಿ **ತಸ್ಸ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾ ನಾಭಿ, ಮೂಲತ್ತಾ**ತಿಆದಿನಾ ಪುಬ್ಬೇವ ದಸ್ಸಿತತ್ತಾ ಉಪರಿ ಚಕ್ಕರೂಪತೋ ಪಯೋಗತ್ತೇನ ಉಪಸಂಹಾರಾಭಾವಾ ಚ। "ಅಪಿ ಚ ತಮೇವ ಪಚ್ಚಯಪಚ್ಚಯುಪ್ಪನ್ನಭಾವಂ ನಿಗಮನವಸೇನ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ"ತಿ ಚ ವುತ್ತಂ, ನ ಚೇತ್ಥ ಪಚ್ಚಯಪಚ್ಚಯುಪ್ಪನ್ನಭಾವೋ ನಿಗಮನವಸೇನ ಪಧಾನತ್ತೇನ ದಸ್ಸಿತೋ, ಅಥ ಖೋ ಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಹವಸಪ್ಪವತ್ತಂ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣಮೇವ ಯಥಾವುತ್ತಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಹಾಕಾರಸ್ಸ ನಿಗಮನವಸೇನ ದಸ್ಸಿತಂ। ತಥಾ ಹಿ "ಏವಮಯಂ ಅವಿಜ್ಜಾ ಹೇತು, ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೇತುಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ, ಉಭೋಪೇತೇ ಧಮ್ಮಾ ಹೇತುಸಮುಪ್ಪನ್ನಾತಿ ಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಹೇ ಪಞ್ಞಾ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣಂ। ಅತೀತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಾನಂ। ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಅದ್ಧಾನಂ ಅವಿಜ್ಜಾ ಹೇತು...ಪೇ॰... ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣ"ನ್ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೪೬) ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣಮೇವ ಪಧಾನತ್ತೇನ ದಸ್ಸಿತಂ। "ಅವಿಜ್ಜಾ ಹೇತು, ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೇತುಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ"ತಿಆದಿ ಪನ ಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಹೇ ಪಞ್ಞಾ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣನ್ತಿ

(ಪಟಿ॰ ಮ॰ ಮಾತಿಕಾ ೪; ೧.೪೫) ವುಚ್ಚಮಾನತ್ತಾ ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಹಾಕಾರಪರಿದೀಪನತ್ಥಂ ವಿಸಯತ್ತೇನ ವುತ್ತಂ, ನ ಪಧಾನತ್ತೇನ।

ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - **ಏವನ್ತಿ** ಅನನ್ತರೇ ವುತ್ತನಯೇನ **ಅಯಂ ಅವಿಜ್ಜಾ** ಸಙ್ಖಾರಾನಂ **ಹೇತು, ಸಙ್ಖಾರಾ** ಚ ತೇನ ಹೇತುನಾ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ। **ಉಭೋಪೇತೇತಿ** ಯಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಅವಿಜ್ಜಾ ಪರಪರಿಕಪ್ಪಿತಪಕತಿಇಸ್ಸರಾದಿ ವಿಯ ಅಹೇತುಕಾ ನಿಚ್ಚಾ ಧುವಾ ನ ಹೋತಿ, ಅಥ ಖೋ "ಆಸವಸಮುದಯಾ ಅವಿಜ್ಜಾಸಮುದಯೋ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦೩) ವಚನತೋ ಸಯಮ್ಪಿ ಸಹೇತುಕಾ ಸಙ್ಖತಾ ಅನಿಚ್ಚಾಯೇವ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಉಭೋಪೇತೇ ಅವಿಜ್ಜಾಸಙ್ಖಾರಾ ಹೇತುಸಮುಪ್ಪನ್ನಾಯೇವ। **ಇತೀತಿ** ಏವಂ ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನ ಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಣ್ಹನೇ ಯಾ ಪಞ್ಞಾ, ತಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಠಿತಿಸಙ್ಖಾತೇ ಕಾರಣೇ ಯಾಥಾವತೋ ಪವತ್ತತ್ತಾ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣಂ ನಾಮಾತಿ।

ಏತ್ಥ ಹಿ ಞಾಣಸ್ಸ ವಿಸಯವಿಭಾವನವಸೇನೇವ ಅವಿಜ್ಜಾದೀನಂ ಪಚ್ಚಯಾದಿಭಾವೋ ವುತ್ತೋ, ನ ಪಧಾನತ್ತೇನ, ಞಾಣಮೇವ ಪನೇತ್ಥ ಪಧಾನತೋ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಏತಸ್ಸ ಞಾಣಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಹಾಕಾರದಸ್ಸನತ್ಥಮೇವ ಹೇಟ್ಠಾಪಿ **ಕಾಮಭವೇ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾತಿ**ಆದಿನಾ ಅವಿಜ್ಜಾದೀನಂ ಪಚ್ಚಯಾದಿಭಾವೋ ವುತ್ತೋ, ಇಧಾಪಿ ನಿಗಮನವಸೇನ ಉಪಸಂಹಟೋ, ನ ಭವಚಕ್ಕದಸ್ಸನತ್ಥನ್ತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ಮತಿ।

ತತ್ಥ ಚ ಪಚ್ಚಯುಪ್ಪನ್ನಧಮ್ಮೇಸು ಅದಿಟ್ಠೇಸು ಹೇತೂನಂ ಪಚ್ಚಯಭಾವೋಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ದಟ್ಠುನ್ತಿ "ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೇತುಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ"ತಿ **ಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಹಞಾಣನಿದ್ದೇಸೇ** (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೪೫) ಪಚ್ಚಯುಪ್ಪನ್ನಧಮ್ಮಾನಮ್ಪಿ ಗಹಣಂ ಕತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಏತೇನ ನಯೇನಾತಿ** ಅವಿಜ್ಜಾಯಂ ವುತ್ತನಯೇನ ಸಙ್ಖಾರಾ ಹೇತು, ವಿಞ್ಞಾಣಂ ಹೇತುಸಮುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿಆದಿನಾ ಸಬ್ಬಾನಿ ಜಾತಿಪರಿಯೋಸಾನಾನಿ ಪದಾನಿ ವಿತ್ಥಾರೇತಬ್ಬಾನಿ।

ಏವಂ **ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಮಗ್ಗಪಾಳಿಯಾ** ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾದೀಸು ಪವತ್ತಿಆಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತಸ್ಸ ತೇಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಅಞ್ಞೇಹಿಪಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಪವತ್ತಿಆಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ತತ್ಥಾತಿ**ಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ತತ್ಥಾತಿ** ತೇಸು ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಙ್ಗೇಸು। ಸಙ್ಖಿಪ್ಪನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಅವಿಜ್ಜಾದಯೋ ಹೇತುಸಾಮಞ್ಞೇನ ಫಲಸಾಮಞ್ಞೇನ ವಾತಿ **ಸಙ್ಖೇಪೋ,** ಸಙ್ಗಹೋ, ಕೋಟ್ಠಾಸೋ ರಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೋ ಪನ ಜಾತಿತೋ ದುವಿಧೋಪಿ ಕಾಲಭೇದವಸೇನ ಚತುಬ್ಬಿಧೋ ಜಾತೋ। **ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೋ ಅದ್ಧಾತಿ** ಅನುವತ್ತತಿ। **ತಣ್ಹುಪಾದಾನಭವಾ ಗಹಿತಾ** ಕಿಲೇಸಕಮ್ಮಸಾಮಞ್ಞತೋ ತದವಿನಾಭಾವತೋ ಚ। ಅವಿಜ್ಜಾದಿಕಿಲೇಸವಟ್ಟಮ್ಪಿ ವಿಪಾಕಧಮ್ಮಧಮ್ಮತಾಸರಿಕ್ಖತಾಯ ಇಧ ಕಮ್ಮವಟ್ಟಮೇವಾತಿ ಆಹ **ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾ**ತಿಆದಿ। ವಿಪಾಕಾ ಧಮ್ಮಾತಿಆದೀಸು ಕಮ್ಮಜಅರೂಪಕ್ಖನ್ಧಾನಮೇವ ವಿಪಾಕಸದ್ದವಚನೀಯತ್ತೇಪಿ ನಾಮರೂಪಾದಿಪದೇಸು ರೂಪಮಿಸ್ಸಮ್ಪಿ ಫಲಪಞ್ಚಕಂ ಅರೂಪಪ್ಪಧಾನತಾಯ ಚ ತಬ್ಬಹುಲತಾಯ ಚ "ವಿಪಾಕವಟ್ಟ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ವಿಪಾಕಪ್ಪಧಾನಂ ವಟ್ಟಂ, ವಿಪಾಕಬಹುಲಂ ವಾ ವಟ್ಟನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಮ್ಮಜಪರಿಯಾಯೋ ವಾ ಏತ್ಥ ವಿಪಾಕ-ಸದ್ದೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಜಾತಿಜರಾಮರಣಾಪದೇಸೇನಾತಿ** ಪರಮತ್ಥಧಮ್ಮವಿನಿಮುತ್ತಜಾತಿಜರಾಮರಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ತದಪದೇಸೇನ ತೇಸಂ ಕಥನೇನ ತಂಮುಖೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಆಕಿರೀಯನ್ತಿ ಪಕಾಸೀಯನ್ತೀತಿ **ಆಕಾರಾ,** ಅವಿಜ್ಜಾದಿಸರೂಪಾ, ತತೋ ಪಚ್ಚಯಾಕಾರತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಕೋ ಸನ್ಧೀತಿ** ಅವಿಚ್ಛೇದಪ್ಪವತ್ತಿಹೇತುಭೂತೋ ಹೇತುಫಲಸನ್ಧಿ, ದುತಿಯೋ ಫಲಹೇತುಸನ್ಧಿ, ತತಿಯೋ ಹೇತುಫಲಸನ್ಧೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಏವಂ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಾದೀಸು ಅನೇಕೇಹಿ ಪಕಾರೇಹಿ ಪವತ್ತಿಆಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತೇಹಿ, ಅವುತ್ತೇಹಿ ಚ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಭಗವತೋ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಸ್ಸ ಪಟಿವಿದ್ಧಭಾವಂ, ತಸ್ಸ ಚ ಞಾಣಸ್ಸ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣಸದ್ದಪ್ಪವತ್ತಿನಿಮಿತ್ತತಂ **ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪಾಳಿ**ನಯೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ ಉಪಸಂಹಾರವಸೇನ **ಇತಿ ಭಗವಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಇತೀತಿ** ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಪರಾಮಸನಂ, ತೇನಾಹ **ಚತುಸಙ್ಖೇಪ**ನ್ತಿಆದಿ। **ಸಬ್ಬಾಕಾರತೋತಿ** ಇಧ ಕಾಮಭವೇ ಚ ಅವಿಜ್ಜಾ ಕಾಮಭವೇ ಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಪಚ್ಚಯೋತಿಆದಿನಾ

ಇಧ ವುತ್ತೇಹಿ ಚ ಅವುತ್ತೇಹಿ ಚ **ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದ**ವಿಭಙ್ಗಾದೀಸು (ವಿಭ॰ ೨೨೫ ಆದಯೋ) ಆಗತೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಪಕಾರೇಹಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝತಿ। **ತನ್ತಿ** ಯೇನ ಞಾಣೇನ ಭಗವಾ ಏವಂ ಜಾನಾತಿ, ತಂ ಞಾಣಂ। **ಞಾತಟ್ಠೇನಾತಿ** ಜಾನನಟ್ಠೇನ। **ಪಜಾನನಟ್ಠೇನಾತಿ** ಪಟಿವಿಜ್ಝನಟ್ಠೇನ।

ಇದಾನಿ ಯಮಿದಂ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣಂ ಪಚ್ಚಯಪರಿಗ್ಗಹಾಕಾರಭೇದೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಪಞ್ಚತೋ ದಸ್ಸಿತಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಅರಹಾತೇ ಏತಸ್ಸ ಉಪಯೋಗಿತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಇಮಿನಾ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣೇನಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣೇನ ಅರೇ ಹನೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಕಥನ್ತಿ? ಆಹ **"ತೇ ಧಮ್ಮೇ"**ತಿಆದಿ। ತೇ ಅವಿಜ್ಜಾದಿಕೇ ಧಮ್ಮೇ ಮಹಾವಜಿರಞಾಣಾವುಧೇನ ತೇನ **ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣೇನ ಯಥಾಭೂತಂ** ಞತ್ವಾ ತೇನ ಬಲವವಿಪಸ್ಸನಾವುಧೇನ **ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತೋ** ಅರಿಯಮಗ್ಗಾವುಧೇನ **ವಿರಜ್ಜನ್ತೋ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ ಅರೇ ಹನೀತಿ** ಯೋಜನಾ। ಅರಿಯಮಗ್ಗಞಾಣಮ್ಪಿ ಹಿ ಕಿಚ್ಚತೋ ಸಮುದಯಸಚ್ಚಾದಿಬೋಧತೋ "ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಞಾಣ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಏಕೇಕಂ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಂ ಏಕೇಕವಿಹಾರೇನ ಪೂಜೇಮೀತಿ ಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಂ ಆರಬ್ಭ ಪವತ್ತಾಪಿ ವಿಹಾರಕರಣಪೂಜಾ ಭಗವತಿ ಪೇಮೇನೇವ ಪವತ್ತತ್ತಾ ಸಧಾತುಕಾದಿಚೇತಿಯಪಟಿಮಣ್ಡಿತತ್ತಾ ಚ ಭಗವತೋವ ಪೂಜಾತಿ ಆಹ **ಭಗವನ್ತಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸಾ**ತಿಆದಿ। **ಕಿಲೇಸಾರೀನ ಸೋ ಮುನೀತಿ** ಏತ್ಥ ನಿಗ್ಗಹೀತಲೋಪೋ, ಕಿಲೇಸಾರೀನಂ ಹತತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಚ್ಚಯಾದೀನ ಚಾರಹೋತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ನಿಗ್ಗಹೀತಲೋಪೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಏತ್ಥ **ಸಂ**-ಸದ್ದೋ ಸಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೇ ಪವತ್ತತೀತಿ ಆಹ "ಸಾಮ"ನ್ತಿ, ಅಪರನೇಯ್ಯೋ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನನ್ತಿ** ಇದಂ ಕಸ್ಸಚಿ ವಿಸಯವಿಸೇಸಸ್ಸ ಅಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಸಿದ್ಧಂ। ಪದೇಸಗ್ಗಹಣೇ ಹಿ ಅಸತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಸ್ಸ ನಿಪ್ಪದೇಸತಾವ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ಯಥಾ ದಿಕ್ಖಿತೋ ನ ದದಾತೀತಿ। ಏವಞ್ಚ ಕತ್ವಾ ಅತ್ಥವಿಸೇಸಾನಪೇಕ್ಖಾ ಕತ್ತರಿಯೇವ ಬುದ್ಧ-ಸದ್ದಸಿದ್ಧಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ ಕಮ್ಮವಚನಿಚ್ಛಾಯ ಅಭಾವತೋ। "ಸಮ್ಮಾ ಸಾಮಂ ಬುದ್ಧತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೋ"ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ಹಿ ಇಧ ಸದ್ದತೋ ಲಬ್ಭತಿ। **ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನನ್ತಿ** ಇದಂ ಪನ ಅತ್ಥತೋ ಲಬ್ಭಮಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ನ ಹಿ ಬುಜ್ಝನಕಿರಿಯಾ ಅವಿಸಯಾ ಯುಜ್ಜತಿ। **ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇತಿ** ಲಕ್ಖಣಾದಿತೋ ಅನಿಚ್ಚಾದಿತೋ ಚ ಅಭಿವಿಸಿಟ್ಠೇನ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಞಾಣೇನ ಜಾನಿತಬ್ಬೇ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮೇ। **ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯೇತಿ** ಅನಿಚ್ಚಾದಿವಸೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಜಾನಿತಬ್ಬಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಮಾಹ। **ಪಹಾತಬ್ಬೇತಿ** ಸಮುದಯಸಚ್ಚಂ। **ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬೇತಿ** ನಿರೋಧಸಚ್ಚಂ। ಬಹುವಚನನಿದ್ದೇಸೋ ಪನೇತ್ಥ ಸೋಪಾದಿಸೇಸಾದಿಕಂ ಪರಿಯಾಯಸಿದ್ಧಂ ಭೇದಂ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಕತೋ।

ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯನ್ತಿ ಗಾಥಾಯ ಪಹಾತಬ್ಬಭಾವೇತಬ್ಬಾನಂ ಸಮುದಯಮಗ್ಗಸಚ್ಚಾನಂ ಹೇತುಧಮ್ಮಾನಂ ಗಹಣೇನೇವ ತಪ್ಫಲಾನಂ ದುಕ್ಖಸಚ್ಚನಿರೋಧಸಚ್ಚಾನಮ್ಪಿ ಸಿದ್ಧಿತೋ ಪರಿಞ್ಞಾತಬ್ಬಞ್ಚ ಪರಿಞ್ಞಾತಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಞ್ಚ ಸಚ್ಛಿಕತನ್ತಿ ಇದಮ್ಪೇತ್ಥ ಸಙ್ಗಹಿತಮೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ತೇನಾಹ "ತಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧೋಸ್ಮೀ"ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚತ್ತಾರಿಪಿ ಸಚ್ಚಾನಿ ಮಯಾ ಬುದ್ಧಾನಿ, **ತಸ್ಮಾ** ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಞೇಯ್ಯಂ **ಬುದ್ಧೋಸ್ಮಿ,** ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಿಚಿತ್ತವಿಸಯಪತ್ಥನಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ತಣ್ಹಾ ದುಕ್ಖವಿಚಿತ್ತತಾಯ ಪಧಾನಕಾರಣನ್ತಿ ಆಹ "ಮೂಲಕಾರಣಭಾವೇನಾ"ತಿ। **ಉಭಿನ್ನನ್ತಿ** ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ತಂಸಮುದಯಸ್ಸ ಚ। **ಅಪ್ಪವತ್ತೀತಿ** ಅಪ್ಪವತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಂ, ನ ಅಭಾವಮತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಅವತ್ಥುತ್ತಾ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯತ್ತಾದಿಅನೇಕಭೇದಾ ಸಬ್ಬಸಙ್ಗಹಿತಾ। **ನಿರೋಧಪ್ಪಜಾನನಾತಿ** ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಭಿಸಮಯವಸೇನ ನಿರೋಧಸ್ಸ ಪಟಿವಿಜ್ಝನಾ। **ಏಕೇಕಪದುದ್ಧಾರೇನಾಪೀತಿ** ಚಕ್ಖು ಚಕ್ಖುಸಮುದಯೋತಿಆದಿನಾ ಏಕೇಕಕೋಟ್ಠಾಸನಿದ್ಧಾರಣೇನಾಪಿ, ನ ದುಕ್ಖಸಚ್ಚಾದಿಸಾಮಞ್ಞತೋ ಏವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತಣ್ಹಾಯಪಿ ಸಙ್ಖಾರದುಕ್ಖಪರಿಯಾಪನ್ನತಾಯ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯತ್ತಾ ದುಕ್ಖಸಚ್ಚಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಠಪೇತ್ವಾ ತಣ್ಹಂ" ಪೆ॰ ತಣ್ಹಾಕಾಯಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ಅತ್ತಭಾವೇ ಸಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಸ ಮೂಲಕಾರಣಭಾವೇನ ಸಮುಟ್ಠಾಪಿಕಾ ಪುರಿಮಭವಸಿದ್ಧಾ ತಣ್ಹಾ ಸಮುದಯಸಚ್ಚನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। **ಕಸಿಣಾನೀತಿ** ಕಸಿಣಾರಮ್ಮಣಾನಿ ಝಾನಾನಿ। **ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರಾತಿ** ಕೇಸಾದಯೋ

ತದಾರಮ್ಮಣಞ್ಞಾನಾನಿ ಚ। **ನವ ಭವಾತಿ** ಕಾಮಭವಾದಯೋ ತಯೋ ಸಞ್ಞೀಭವಾದಯೋ ತಯೋ ಏಕವೋಕಾರಭವಾದಯೋ ತಯೋ ಚಾತಿ ನವ ಭವಾ। **ಚತ್ತಾರಿ ಝಾನಾನೀತಿ** ಆರಮ್ಮಣವಿಸೇಸಂ ಅನಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ಚತ್ತಾರಿ ಝಾನಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ। ವಿಪಾಕಕಿರಿಯಾನಮ್ಪಿ ಯಥಾರಹಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಙ್ಗಹೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಕುಸಲಧಮ್ಮಾನಂ ಉಪನಿಸ್ಸಯಭೂತಾ ತಣ್ಹಾಸಮುಟ್ಠಾಪಿಕಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಕಿರಿಯಧಮ್ಮಾನಂ ಪನ ತಸ್ಸ ಅತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಕಾರಣಭೂತಾ ತಣ್ಹಾ। **ಅನುಲೋಮತೋತಿ** ಏತ್ಥ ಅವಿಜ್ಜಾ ದುಕ್ಖಸಚ್ಚಂ, ತಂಸಮುಟ್ಠಾಪಿಕಾ ಪುರಿಮತಣ್ಹಾ ಆಸವಾ ಸಮುದಯಸಚ್ಚನ್ತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಸಙ್ಖಾರಾದೀಸು ಪನ ಅವಿಜ್ಜಾದಯೋವ ಸಮುದಯಸಚ್ಚಭಾವೇನ ಯೋಜೇತಬ್ಬಾ। **ತೇನಾತಿ** ತಸ್ಮಾ।

ವಿಜ್ಜಾತಿ ಅತ್ತನೋ ವಿಸಯಂ ವಿದಿತಂ ಕರೋತೀತಿ ವಿಜ್ಜಾ। **ಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾತಿ** ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ, ಸಮ್ಪುಣ್ಣತ್ತಾ ವಾ। **ತತ್ರಾತಿ** ಅಮ್ಬಟ್ಠಸುತ್ತೇ। **ಮನೋಮಯಿದ್ಧಿಯಾತಿ** ಏತ್ಥ "ಇಧ ಭಿಕ್ಖು ಇಮಮ್ಹಾ ಕಾಯಾ ಅಞ್ಞಂ ಕಾಯಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನಾತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೬) ವುತ್ತತ್ತಾ ಸರೀರಬ್ಭನ್ತರಝಾನಮನೇನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಸರೀರಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿವಸೇನ ಪವತ್ತಾ ಮನೋಮಯಿದ್ಧಿ ನಾಮ, ಸಾ ಅತ್ಥತೋ ಝಾನಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಪಞ್ಞಾಯೇವ। **ಸತ್ತ ಸದ್ಧಮ್ಮಾ** ನಾಮ ಸದ್ಧಾ ಹಿರೀ ಓತ್ತಪ್ಪಂ ಬಾಹುಸಚ್ಚಂ ವೀರಿಯಂ ಸತಿ ಪಞ್ಞಾ ಚ। **ಗಚ್ಛತಿ ಅಮತಂ ದಿಸ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಖನಿತ್ಥರಣತ್ಥಿಕೇಹಿ ದಟ್ಠಬ್ಬತೋ ಅಮತಂ ನಿಬ್ಬಾನಮೇವ ದಿಸಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಇಮಿನಾ ಚ ಚರಣಾನಂ ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಸಙ್ಗಹಿತಅರಿಯಮಗ್ಗಭಾವತೋ ನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಿಕೇಹಿ ಏಕಂಸೇನ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇದಾನಿಸ್ಸಾ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪದಾಯ ಸಾವಕಾದಿಅಸಾಧಾರಣತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ತತ್ಥ ವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಪದಾತಿ**ಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಆಸವಕ್ಖಯವಿಜ್ಜಾವಸೇನ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಾ ಸಿಜ್ಝತಿ, ಚರಣಧಮ್ಮಭೂತೇಸು ಝಾನೇಸು ಅನ್ತೋಗಧಾಯ ಮಹಾಕರುಣಾಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ವಸೇನ ಮಹಾಕಾರುಣಿಕತಾ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ ಆಹ "ವಿಜ್ಜಾ...ಪೇ॰... ಮಹಾಕಾರುಣಿಕತ"ನ್ತಿ। **ಯಥಾ ತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ತ**ನ್ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ಯಥಾ ಅಞ್ಞೋಪಿ ವಿಜ್ಜಾಚರಣಸಮ್ಪನ್ನೋ ಬುದ್ಧೋ ನಿಯೋಜೇತಿ, ತಥಾ ಅಯಮ್ಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತೇನಾತಿ** ಅನತ್ಥಪರಿವಜ್ಜನಅತ್ಥನಿಯೋಜನೇನ। **ಅತ್ತನ್ತಪಾದಯೋತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಪರನ್ತಪಉಭಯನ್ತಪಾ ಗಹಿತಾ। **ಅಸಜ್ಜಮಾನೋ ಭವೇಸು ಅಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛನ್ತೋತಿ** ಪಹೀನಾನಂ ಪುನಾನುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ನ ಪುನ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತೋ।

ತತ್ರಾತಿ ಯುತ್ತವಾಚಾಭಾಸನೇ ಸಾಧೇತಬ್ಬೇ ಚೇತಂ ಭುಮ್ಮಂ। **ಅಭೂತ**ನ್ತಿ ಅಭೂತತ್ಥಂ। **ಅತಚ್ಛ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ಅನತ್ಥಸಂಹಿತ**ನ್ತಿ ಪಿಸುಣಾದಿದೋಸಯುತ್ತಂ। **ಸಮ್ಮಾಗದತ್ತಾತಿ** ಸುನ್ದರವಚನತ್ತಾ, ಗದನಂ ಗದೋ, ಕಥನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸುನ್ದರೋ ಗದೋ ವಚನಮಸ್ಸಾತಿ "ಸುಗದೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ನಿರುತ್ತಿನಯೇನ ದ-ಕಾರಸ್ಸ ತ-ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ "ಸುಗತೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಸಭಾವತೋತಿ ದುಕ್ಖಸಭಾವತೋ। **ಲೋಕ**ನ್ತಿ ಖನ್ಧಾದಿಲೋಕಂ। ಯಥಾವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಸುತ್ತತೋ ಆಹ **ಯತ್ಥಾತಿ**ಆದಿ। ತತ್ಥ **ಯತ್ಥಾತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ಲೋಕನ್ತಸಙ್ಖಾತೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ। **ತ**ನ್ತಿ ಲೋಕಸ್ಸನ್ತಂ, ಓಕಾಸಲೋಕೇ ಕಾಯಗಮನೇನ ಞಾತಬ್ಬಂ ಪತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ನಾಹಂ ವದಾಮೀತಿ ಯೋಜನಾ। ಇದಞ್ಚ **ರೋಹಿತ**ದೇವಪುತ್ತೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ಕಾಯಗತಿವಸೇನ ಅನ್ತಗಮನಸ್ಸ ಪುಚ್ಛಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಲೋಕಸ್ಸನ್ತ**ನ್ತಿ ಖನ್ಧಾದಿಲೋಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಕಿನ್ತೇ ಪದಸಾ ಓಕಾಸಲೋಕಪರಿಬ್ಭಮನೇನ, ಪರಿಮಿತಟ್ಠಾನೇ ಏವ ತಂ ಞಾಣಗಮನೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇಮೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಅಪಿ ಚಾತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಬ್ಯಾಮಮತ್ತೇ ಕಳೇವರೇತಿ** ಸರೀರೇ। ತೇನ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಸಞ್ಞಿಮ್ಹೀತಿ** ಸಞ್ಞಾಸೀಸೇನ ವೇದನಾದಯೋ ತಯೋ ಖನ್ಧೇ। **ಸಮನಕೇತಿ** ವಿಞ್ಞಾಣಕ್ಖನ್ಧಂ। **ಲೋಕ**ನ್ತಿ ಖನ್ಧಾದಿಲೋಕಂ, ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಲೋಕನಿರೋಧ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನೇನ ಲೋಕಸ್ಸ ನಿರುಜ್ಝನಂ, ನಿಬ್ಬಾನಮೇವ ವಾ। ಅದೇಸಮ್ಪಿ ಹಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಯೇಸಂ ನಿರೋಧಾಯ ಹೋತಿ, ಉಪಚಾರತೋ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಯ ಹೋತೀತಿ "ಬ್ಯಾಮಮತ್ತೇ ಕಳೇವರೇ ಲೋಕನಿರೋಧಮ್ಪಿ ಪಞ್ಞಪೇಮೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಚಕ್ಖು ಲೋಕೇ ಪಿಯರೂಪಂ, ಸಾತರೂಪಂ, ಏತ್ಥೇಸಾ ತಣ್ಹಾ ನಿರುಜ್ಝಮಾನಾ ನಿರುಜ್ಝತೀತಿಆದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೪೦೧; ವಿಭ॰ ೨೦೪) ವಿಯ। **ಕುದಾಚನ**ನ್ತಿ ಕದಾಚಿಪಿ। **ಅಪ್ಪತ್ವಾತಿ** ಅಗ್ಗಮಗ್ಗೇನ ಅನಧಿಗನ್ತ್ವಾ। **ತಸ್ಮಾತಿ** ಯಸ್ಮಾ ತಂ ಗಮನೇನ ಪತ್ತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ,

ತಸ್ಮಾ। **ಹವೇತಿ** ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ಏಕಂಸತ್ಥೇ ವಾ । **ಲೋಕವಿದೂತಿ** ಸಭಾವಾದಿತೋ ಖನ್ಧಾದಿಜಾನನಕೋ। ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮಾನಂ ಅಭಿಸಮಿತತ್ತಾ **ಸಮಿತಾವೀ,** ಸಮಿತಕಿಲೇಸೋತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ। **ನಾಸೀಸತಿ** ನ ಪತ್ಥೇತಿ ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕತ್ತಾ।

ಏವಂ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಲೋಕಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ವಿತ್ಥಾರತೋ ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅಪಿ ಚ ತಯೋ ಲೋಕಾತಿ**ಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಇನ್ದ್ರಿಯಬದ್ಧಾನಂ ಖನ್ಧಾನಂ ಸಮೂಹಸನ್ತಾನಭೂತೋ **ಸತ್ತಲೋಕೋ**। ಸೋ ಹಿ ರೂಪಾದೀಸು ಸತ್ತವಿಸತ್ತತಾಯ "ಸತ್ತೋ"ತಿ ಚ, ಲೋಕಿಯನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕಮ್ಮಕಿಲೇಸಾ ತಬ್ಬಿಪಾಕಾ ಚಾತಿ "ಲೋಕೋ"ತಿ ಚ ವುಚ್ಚತಿ। ಅನಿನ್ದ್ರಿಯಬದ್ಧಾನಂ ಉತುಜರೂಪಾನಂ ಸಮೂಹಸನ್ತಾನಭೂತೋ **ಓಕಾಸಲೋಕೋ**। ಸೋ ಹಿ ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರಾನಂ ಆಧಾರತೋ "ಓಕಾಸೋ"ತಿ ಚ, ಲೋಕಿಯನ್ತಿ ಏತ್ಥ ತಸ್ಸಾಧಾರಾ ಚ ಆಧೇಯ್ಯಭೂತಾತಿ "ಲೋಕೋ"ತಿ ಚ ಪವುಚ್ಚತಿ। ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಿನ್ದ್ರಿಯಬದ್ಧಾ ಪನ ಸಬ್ಬೇವ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಸಙ್ಖತಟ್ಠೇನ ಲುಜ್ಜನಪಲುಜ್ಜನಟ್ಠೇನ ಚ "ಸಙ್ಖಾರಲೋಕೋ"ತಿ ಚ ವುಚ್ಚತಿ। ಆಹರತಿ ಅತ್ತನೋ ಫಲನ್ತಿ ಆಹಾರೋ, ಪಚ್ಚಯೋ। ತೇನ ತಿಟ್ಠನಸೀಲಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಯಾವ ಭಙ್ಗಾ ಪವತ್ತನಸೀಲಾತಿ **ಆಹಾರಟ್ಠಿತಿಕಾ,** ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಖತಧಮ್ಮಾ। **ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾ**ತಿ ಚ ಇಮಿನಾಪಿ ವೇನೇಯ್ಯಾನುರೂಪತೋ ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನತ್ತಾ ದೇಸನಾಯ ಸಙ್ಖಾರಾವ ಗಹಿತಾ।

ಯಾವತಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಪರಿಹರನ್ತೀತಿ ಯತ್ತಕೇ ಠಾನೇ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಪರಿವತ್ತನ್ತಿ ಪವತ್ತನ್ತಿ। **ವಿರೋಚನಾತಿ** ತೇಸಂ ವಿರೋಚನಹೇತು ಓಭಾಸನಹೇತೂತಿ ಹೇತುಮ್ಹಿ ನಿಸ್ಸಕ್ಕವಚನಂ। **ದಿಸಾ ಭನ್ತೀ**ತಿ ಸಬ್ಬಾ ದಿಸಾ ಯಾವತಾ ವಿಗತನ್ಧಕಾರಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ। ಅಥ ವಾ **ದಿಸಾತಿ** ಉಪಯೋಗಬಹುವಚನಂ। ತಸ್ಮಾ ವಿರೋಚಮಾನಾ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾ ಯತ್ತಕಾ ದಿಸಾ ಭನ್ತಿ ಓಭಾಸೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಾವ ಸಹಸ್ಸಧಾ ಲೋಕೋ**ತಿ ತತ್ತಕೇನ ಪಮಾಣೇನ ಸಹಸ್ಸಪ್ಪಕಾರೋ ಓಕಾಸಲೋಕೋ, ಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏತ್ಥಾ**ತಿ ಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳೇ। **ವಸೋ**ತಿ ಇದ್ಧಿಸಙ್ಖಾತೋ ವಸೋ ವತ್ತತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಮ್ಪೀತಿ ತಿವಿಧಮ್ಪಿ ಲೋಕಂ। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಅನೇನ ಭಗವತಾ ಸಙ್ಖಾರಲೋಕೋಪಿ ಸಬ್ಬಥಾ ವಿದಿತೋತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಏಕೋ ಲೋಕೋ**ತಿ ಯ್ವಾಯಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖತಾನಂ ಪಚ್ಚಯಾಯತ್ತವುತ್ತಿತೋ ತೇನ ಸಾಮಞ್ಞೇನ ಸಙ್ಖಾರಲೋಕೋ ಏಕೋ ಏಕವಿಧೋ, ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸೇಸುಪಿ। ಸಬ್ಬತ್ಥಾಪಿ ಲೋಕಿಯಧಮ್ಮಾವ ಲೋಕೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ ಲೋಕುತ್ತರಾನಂ ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯತ್ತಾಭಾವಾ। ಉಪಾದಾನಾನಂ ಆರಮ್ಮಣಭೂತಾ ಖನ್ಧಾ **ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ**। **ಸತ್ತ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯೋ**ತಿ ತಥಾ ತಥಾ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಪಜಾಯೇವ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ನಾನತ್ತಕಾಯಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ, ನಾನತ್ತಕಾಯಾ ಏಕತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ, ಏಕತ್ತಕಾಯಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ, ಏಕತ್ತಕಾಯಾ ಏಕತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ, ಹೇಟ್ಠಿಮಾ ಚ ತಯೋ ಆರುಪ್ಪಾತಿ ಇಮಾ ಸತ್ತವಿಧಾ ಪಜಾಯೇವ ವಿಞ್ಞಾಣಂ ತಿಟ್ಠತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯೋ ನಾಮ। ತತ್ಥ ನಾನತ್ತಂ ಕಾಯೋ ಏತೇಸಮತ್ಥೀತಿ ನಾನತ್ತಕಾಯಾ। ನಾನತ್ತಂ ಸಞ್ಞಾ ಏತೇಸನ್ತಿ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ। ಸಞ್ಞಾಸೀಸೇನೇತ್ಥ ಪಟಿಸನ್ಧಿವಿಞ್ಞಾಣಂ ಗಹಿತಂ, ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸೇಸುಪಿ।

ತತ್ಥ ಸಬ್ಬಮನುಸ್ಸಾ ಚ ಛ ಕಾಮಾವಚರದೇವಾ ಚ **ನಾನತ್ತಕಾಯಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ** ನಾಮ। ತೇಸಞ್ಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿಸದಿಸತಾಯ ನಾನಾ ಕಾಯೋ, ಪಟಿಸನ್ಧಿಸಞ್ಞಾ ಚ ನವವಿಧತಾಯ ನಾನಾ। ತೀಸು ಪಠಮಜ್ಝಾನಭೂಮೀಸು ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾ ಚೇವ ಚತೂಸು ಅಪಾಯೇಸು ಸತ್ತಾ ಚ **ನಾನತ್ತಕಾಯಾ ಏಕತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ** ನಾಮ। ತೇಸು ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಿಸಜ್ಜಾದೀನಂ ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ಸರೀರಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿಸದಿಸಂ, ಪಟಿಸನ್ಧಿಸಞ್ಞಾ ಪನ ಪಠಮಜ್ಝಾನವಿಪಾಕವಸೇನ ಏಕಾವ, ತಥಾ ಆಪಾಯಿಕಾನಮ್ಪಿ, ತೇಸಂ ಪನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅಕುಸಲವಿಪಾಕಾಹೇತುಕಾವ ಪಟಿಸನ್ಧಿಸಞ್ಞಾ। ದುತಿಯಜ್ಝಾನಭೂಮಿಕಾ ಚ ಪರಿತ್ತಾಭ ಅಪ್ಪಮಾಣಾಭ ಆಭಸ್ಸರಾ **ಏಕತ್ತಕಾಯಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ** ನಾಮ। ತೇಸಞ್ಹಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಏಕಪ್ಪಮಾಣೋವ ಕಾಯೋ, ಪಟಿಸನ್ಧಿಸಞ್ಞಾ ಪನ ದುತಿಯತತಿಯಜ್ಝಾನವಿಪಾಕವಸೇನ ನಾನಾ ಹೋತಿ। ತತಿಯಜ್ಝಾನಭೂಮಿಯಂ ಪರಿತ್ತಸುಭಾದಯೋ ತಯೋ, ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಭೂಮಿಯಂ ಅಸಞ್ಞಸತ್ತವಜ್ಜಿತಾ ವೇಹಪ್ಫಲಾ, ಪಞ್ಚ ಚ ಸುದ್ಧಾವಾಸಾತಿ ನವಸು ಭೂಮೀಸು ಸತ್ತಾ **ಏಕತ್ತಕಾಯಾ ಏಕತ್ತಸಞ್ಞಿನೋ** ನಾಮ। ಆಭಾನಾನತ್ತೇನ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಕಾಯನಾನತ್ತಂ ನ ಗಯ್ಹತಿ, ಸಣ್ಠಾನನಾನತ್ತೇನೇವ ಗಯ್ಹತೀತಿ। ಅಸಞ್ಞಸತ್ತಾ ವಿಞ್ಞಾಣಾಭಾವೇನ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನಂ ಪನ ಯಥಾ ಸಞ್ಞಾಯ, ಏವಂ

ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸಾಪಿ ಸುಖುಮತ್ತಾ ನೇವವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಾವಿಞ್ಞಾಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಪರಿಬ್ಯತ್ತವಿಞ್ಞಾಣಕಿಚ್ಚವನ್ತೇಸು ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತೀಸು ನ ಗಯ್ಹತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೇಸಾನಿ ಆಕಾಸಾನಞ್ಚಾಯತನಾದೀನಿ ತೀಣಿಯೇವ ಗಹಿತಾನಿ, ತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಇಮಾ ಸತ್ತ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಅಟ್ಠ ಲೋಕಧಮ್ಮಾತಿ ಲಾಭೋ ಅಲಾಭೋ ಯಸೋ ಅಯಸೋ ನಿನ್ದಾ ಪಸಂಸಾ ಸುಖಂ ದುಕ್ಖನ್ತಿ ಇಮೇ ಅಟ್ಠ ಲೋಕಸ್ಸ ಸಭಾವತ್ತಾ ಲೋಕಧಮ್ಮಾ। ಲಾಭಾಲಾಭಾದಿಪಚ್ಚಯಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಾ ಪನೇತ್ಥ ಅನುರೋಧವಿರೋಧಾ ವಾ ಲಾಭಾದಿಸದ್ದೇಹಿ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ನವ ಸತ್ತಾವಾಸಾ**ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಾ ಸತ್ತ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯೋ ಏವ ಅಸಞ್ಞಸತ್ತಚತುತ್ಥಾರುಪ್ಪೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ "ನವ ಸತ್ತಾವಾಸಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। ಸತ್ತಾ ಆವಸನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಸತ್ತಾವಾಸಾ, ಸತ್ತನಿಕಾಯೋ, ಅತ್ಥತೋ ತಥಾ ಪವತ್ತಾ ಪಜಾ ಏವ ಇಧ ಸಙ್ಖಾರಲೋಕಭಾವೇನ ಗಯ್ಹನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ದಸಾಯತನಾನೀ**ತಿ ಧಮ್ಮಾಯತನಮನಾಯತನವಜ್ಜಿತಾನಿ ದಸ।

ಏತ್ಥ ಚ ತೀಸು ಭವೇಸು ಅಸ್ಸಾದದಸ್ಸನವಸೇನ ತಿಸ್ಸೋ ವೇದನಾವ ಲೋಕಭಾವೇನ ವುತ್ತಾ, ತಥಾ ಪಚ್ಚಯದಸ್ಸನವಸೇನ ಚತ್ತಾರೋವ ಆಹಾರಾ। ಅತ್ತಗ್ಗಾಹನಿಮಿತ್ತದಸ್ಸನವಸೇನ ಛ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನೇವ ಆಯತನಾನಿ। ಥೂಲಸಞ್ಞೀಭವದಸ್ಸನವಸೇನ ಸತ್ತ ವಿಞ್ಞಾಣಟ್ಠಿತಿಯೋವ, ಅನುರೋಧವಿರೋಧದಸ್ಸನವಸೇನ ಅಟ್ಠ ಲೋಕಧಮ್ಮಾ ವಾ, ಥೂಲಾಯತನದಸ್ಸನವಸೇನ ದಸಾಯತನಾನೇವ ಲೋಕಭಾವೇನ ವುತ್ತಾನಿ। ತೇಸಂ ಗಹಣೇನೇವ ತನ್ನಿಸ್ಸಯತಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಾ ತದಾರಮ್ಮಣಾ ಸಬ್ಬೇ ತೇಭೂಮಕಾ ನಾಮರೂಪಧಮ್ಮಾ ಅತ್ಥತೋ ಗಹಿತಾ ಏವ ಹೋನ್ತಿ। ಸೇಸೇಹಿ ಪನ ಏಕವಿಧಾದಿಕೋಟ್ಠಾಸೇಹಿ ಸರೂಪೇನೇವ ತೇ ಗಹಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಆಸಯಂ ಜಾನಾತೀತಿಆದೀಸು ಆಹಚ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಏತ್ಥ ಸೇತೀತಿ ಆಸಯೋ, ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ವಿಸಯೇ ಪವತ್ತಿತ್ವಾಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಯತ್ಥ ಸರಸೇನ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸೋ ವಟ್ಟಾಸಯೋ ವಿವಟ್ಟಾಸಯೋತಿ ದುವಿಧೋ। ತತ್ಥ ವಟ್ಟಾಸಯೋಪಿ ಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿವಸೇನ ದುವಿಧೋ। ವಿವಟ್ಟಾಸಯೋ ಪನ ವಿಪಸ್ಸನಾಸಙ್ಖಾತಾ ಅನುಲೋಮಿಕಾ ಖನ್ತಿ, ಮಗ್ಗಸಙ್ಖಾತಂ ಯಥಾಭೂತಞಾಣಞ್ಚಾತಿ ದುವಿಧೋ। ಯಥಾಹ –

> "ಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿ ಚ, ಖನ್ತಿ ಚೇವಾನುಲೋಮಿಕಂ।
> ಯಥಾಭೂತಞ್ಚ ಯಂ ಞಾಣಂ, ಏತಂ ಆಸಯಸದ್ದಿತ"ನ್ತಿ॥ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ೧.ವೇರಞ್ಜಕಣ್ಡವಣ್ಣನಾ)।

ಏತಂ ದುವಿಧಮ್ಪಿ ಆಸಯಂ ಸತ್ತಾನಂ ಅಪ್ಪವತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಭಗವಾ ಸಬ್ಬಥಾ ಜಾನಾತಿ। **ಅನುಸಯ**ನ್ತಿ ಕಾಮರಾಗಾನುಸಯಾದಿವಸೇನ ಸತ್ತವಿಧಂ ಅನುಸಯಂ। **ಚರಿತ**ನ್ತಿ "ಸುಚರಿತದುಚ್ಚರಿತ"ನ್ತಿ **ನಿದ್ದೇಸೇ** ವುತ್ತಂ। ಅಥ ವಾ ಚರಿತನ್ತಿ ಚರಿಯಾ, ತೇ ರಾಗಾದಯೋ ಛ ಮೂಲಚರಿಯಾ, ಸಂಸಗ್ಗಸನ್ನಿಪಾತವಸೇನ ಅನೇಕವಿಧಾ ಹೋನ್ತಿ। **ಅಧಿಮುತ್ತಿ**ನ್ತಿ ಅಜ್ಝಾಸಯಧಾತುಂ, ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಭಿರುಚಿವಸೇನ ನಿನ್ನತಾ, ಸಾ ದುವಿಧಾ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿ ಪಣೀತಾಧಿಮುತ್ತೀತಿ। ಯಾಯ ದುಸ್ಸೀಲಾದಿಕೇ ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇ ಸೇವನ್ತಿ, ಸಾ **ಹೀನಾಧಿಮುತ್ತಿ**। ಯಾಯ ಪಣೀತಾಧಿಮುತ್ತಿಕೇ ಸೇವನ್ತಿ, ಸಾ **ಪಣೀತಾಧಿಮುತ್ತಿ**। ತಂ ದುವಿಧಮ್ಪಿ ಅಧಿಮುತ್ತಿಂ ಭಗವಾ ಸಬ್ಬಾಕಾರತೋ ಜಾನಾತಿ। ಅಪ್ಪಂ ರಾಗಾದಿರಜಂ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಅಪ್ಪರಜಕ್ಖಾ,** ಅನುಸ್ಸದರಾಗಾದಿದೋಸಾ। ಉಸ್ಸದರಾಗಾದಿದೋಸಾ **ಮಹಾರಜಕ್ಖಾ**। ಉಪನಿಸ್ಸಯಭೂತೇಹಿ ತಿಕ್ಖೇಹಿ ಸದ್ಧಾದಿಇನ್ದ್ರಿಯೇಹಿ ಮುದುಕೇಹಿ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತಾ **ತಿಕ್ಖಿನ್ದ್ರಿಯಾ ಮುದಿನ್ದ್ರಿಯಾ** ಚ। ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತೇಹಿ ಆಸಯಾದೀಹಿ ಸುನ್ದರೇಹಿ ಅಸುನ್ದರೇಹಿ ಚ ಸಮನ್ನಾಗತಾ **ಸ್ವಾಕಾರಾ ದ್ವಾಕಾರಾ** ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯಾಮಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಸುಕರಾ **ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯಾ,** ವಿಪರೀತಾ **ದುವಿಞ್ಞಾಪಯಾ**। ಮಗ್ಗಫಲಪಟಿವೇಧಾಯ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನಾ **ಭಬ್ಬಾ,** ವಿಪರೀತಾ **ಅಭಬ್ಬಾ**। ಏವಂ ಸತ್ತಸನ್ತಾನಗತಧಮ್ಮವಿಸೇಸಜಾನನೇನೇವ **ಸತ್ತಲೋಕೋಪಿ ವಿದಿತೋ** ಧಮ್ಮವಿನಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಸತ್ತಸ್ಸ ಅಭಾವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಏಕಂ ಚಕ್ಕವಾಳಂ…ಪೇ॰… ಪಞ್ಞಾಸಞ್ಚ ಯೋಜನಾನೀತಿ ಏತ್ಥ ಹೋತೀತಿ ಸೇಸೋ। **ಪರಿಕ್ಖೇಪತೋ** ಪಮಾಣಂ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಸೇಸೋ। ಚಕ್ಕವಾಳಸ್ಸ ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಮಣ್ಡಲಂ ಛತ್ತಿಂಸ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ…ಪೇ॰… ಸತಾನಿ ಚ ಹೋನ್ತೀತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ಚಕ್ಕವಾಳೇ, ದ್ವೇ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ನಹುತಾನಿ ಚ ಯೋಜನಾನಿ ಯಾನಿ ಏತ್ತಕಂ ಏತ್ತಕಪ್ಪಮಾಣಂ ಬಹಲತ್ತೇನ ಅಯಂ ವಸುನ್ಧರಾ ಸಙ್ಖಾತಾತಿ ಯೋಜನಾ। ತತ್ಥ **ಏತ್ತಕ**ನ್ತಿ ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸನ್ಧಾರಕಂ ಜಲಂ ಏತ್ತಕಂ ಏತ್ತಕಪ್ಪಮಾಣಂ ಹುತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಿತನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। **ಏತ್ಥಾ**ತಿ ಚಕ್ಕವಾಳೇ। **ಅಜ್ಝೋಗಾಳ್ಹುಗ್ಗತಾ**ತಿ ಅಜ್ಝೋಗಾಳ್ಹಾ ಚ ಉಗ್ಗತಾ ಚ। **ಬ್ರಹಾ**ತಿ ಮಹನ್ತಾ। **ಯೋಜನಾನಂ ಸತಾನುಚ್ಚೋ, ಹಿಮವಾ ಪಞ್ಚಾ**ತಿ ಯೋಜನಾನಂ ಪಞ್ಚಸತಾನಿ ಉಚ್ಚೋ ಉಬ್ಬೇಧೋ। **ತಿಪಞ್ಚಯೋಜನಕ್ಖನ್ಧಪರಿಕ್ಖೇಪಾ**ತಿ ಪನ್ನರಸಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣಕ್ಖನ್ಧಪರಿಣಾಹಾ। **ನಗವ್ಹಯಾ**ತಿ ರುಕ್ಖಾಭಿಧಾನಾ ಜಮ್ಬೂತಿ ಯೋಜನಾ। **ಸಮನ್ತತೋ**ತಿ ಸಬ್ಬಸೋಭಾಗೇನ, ಆಯಾಮತೋ ಚ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಚ ಸತಯೋಜನವಿತ್ಥಾರಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಸ್ಸಾನುಭಾವೇನಾ**ತಿ ಯಸ್ಸಾ ಮಹನ್ತತಾಕಪ್ಪಟ್ಠಾಯಿಕಾದಿಪ್ಪಕಾರೇನ ಪಭಾವೇನ। **ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಂ ಸಬ್ಬಂ, ಲೋಕಧಾತುಮಯಂ ಠಿತೋ**ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ತಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ **ಚಕ್ಕವಾಳಸಿಲುಚ್ಚಯೋ** ಠಿತೋ, **ಅಯಂ** ಏಕಾ **ಲೋಕಧಾತು** ನಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ, **ಮ**-ಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿವಸೇನ ವುತ್ತೋ। ಅಥ ವಾ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಲೋಕಧಾತುಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಯಂ ಚಕ್ಕವಾಳಸಿಲುಚ್ಚಯೋ ಠಿತೋತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ತತ್ಥಾತಿ ತಸ್ಸಂ ಲೋಕಧಾತುಯಂ। **ತಾವತಿಂಸಭವನ**ನ್ತಿ ತಿದಸಪುರಂ। **ಅಸುರಭವನ**ನ್ತಿ ಅಸುರಪುರಂ। ಅವೀಚಿಮಹಾನಿರಯೋ ಚ ತಥಾ ದಸಸಹಸ್ಸಯೋಜನೋ, ಸೋ ಪನ ಚತುನ್ನಂ ಲೋಹಭಿತ್ತೀನಮನ್ತರಾ ಯೋಜನಸತಾಯಾಮವಿತ್ಥಾರೋಪಿ ಸಮನ್ತಾ ಸೋಳಸಹಿ ಉಸ್ಸದನಿರಯೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದಸಸಹಸ್ಸಯೋಜನೋ ವುತ್ತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ತದನನ್ತರೇಸೂ**ತಿ ತೇಸಂ ಚಕ್ಕವಾಳಾನಂ ಅನ್ತರೇಸು। ಲೋಕಾನಂ ಚಕ್ಕವಾಳಾನಂ ಅನ್ತರೇ ವಿವರೇ ಭವತ್ತಾ **ಲೋಕನ್ತರಿಕಾ**। ತಿಣ್ಣಞ್ಹಿ ಸಕಟಚಕ್ಕಾನಂ ಪತ್ತಾನಂ ವಾ ಆಸನ್ನಟ್ಠಪಿತಾನಂ ಅನ್ತರಸದಿಸೇ ತಿಣ್ಣಂ ತಿಣ್ಣಂ ಚಕ್ಕವಾಳಾನಂ ಅನ್ತರೇಸು ಏಕೇಕೋ ಲೋಕನ್ತರಿಕನಿರಯೋ ಅಟ್ಠಯೋಜನಸಹಸ್ಸಪ್ಪಮಾಣೋ ಸೀತನರಕೋ ಸತ್ತಾನಂ ಅಕುಸಲವಿಪಾಕೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತತಿ। **ಅನನ್ತಾನೀ**ತಿ ತಿರಿಯಂ ಅಟ್ಠಸು ದಿಸಾಸು ಚಕ್ಕವಾಳಾನಿ ಆಕಾಸೋ ವಿಯ ಅನನ್ತಾನಿ। ಉದ್ಧಂ ಪನ ಅಧೋ ಚ ಅನ್ತಾನೇವ। **ಅನನ್ತೇನ ಬುದ್ಧಞಾಣೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅನನ್ತಞೇಯ್ಯಪಟಿವೇಧಸಾಮತ್ಥಿಯಯೋಗತೋವ ಞಾಣಂ "ಅನನ್ತ"ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅತ್ತನೋತಿ ನಿಸ್ಸಕ್ಕೇ ಸಾಮಿವಚನಮೇತಂ, ಅತ್ತತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಗುಣೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ವಿಸಿಟ್ಠತರಸ್ಸಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ, ತರಗ್ಗಹಣಞ್ಚೇತ್ಥ ಅನುತ್ತರೋತಿ ಪದಸ್ಸ ಅತ್ಥನಿದ್ದೇಸವಸೇನ ಕತಂ, ನ ವಿಸಿಟ್ಠಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಅತ್ಥಿತಾಯ। ಸದೇವಕೇ ಹಿ ಲೋಕೇ ಸದಿಸಕಪ್ಪೋಪಿ ನಾಮ ಕೋಚಿ ತಥಾಗತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ, ಕುತೋ ಸದಿಸೋ, ತೇನಾಹ **ಸೀಲಗುಣೇನಾಪಿ ಅಸಮೋ**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ ಅಸಮೇಹಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇಹಿ ಸಮೋ **ಅಸಮಸಮೋ**। ನತ್ಥಿ ಪಟಿಮಾ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಅಪ್ಪಟಿಮೋ**। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸೇಸುಪಿ। ತತ್ಥ ಉಪಮಾಮತ್ತಂ ಪಟಿಮಾ, ಸದಿಸೂಪಮಾ ಪಟಿಭಾಗೋ। ಯುಗಗ್ಗಾಹವಸೇನ ಠಿತೋ ಪಟಿಮೋ ಪುಗ್ಗಲೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಅತ್ತನಾ**ತಿ ಅತ್ತತೋ। **ಪುರಿಸದಮ್ಮೇ**ತಿಆದೀಸು ದಮಿತಬ್ಬಾ ದಮ್ಮಾ, "ದಮ್ಮಪುರಿಸಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ವಿಸೇಸನಸ್ಸ ಪರನಿಪಾತಂ ಕತ್ವಾ "ಪುರಿಸದಮ್ಮಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಪುರಿಸಗ್ಗಹಣಞ್ಚೇತ್ಥ ಉಕ್ಕಟ್ಠವಸೇನ ಇತ್ಥೀನಮ್ಪಿ ದಮೇತಬ್ಬತೋ। **ನಿಬ್ಬಿಸಾ ಕತಾ** ದೋಸವಿಸಸ್ಸ ವಿನೋದನೇನ। **ಅತ್ಥಪದ**ನ್ತಿ ಅತ್ಥಾಭಿಬ್ಯಞ್ಜನಕಂ ಪದಂ, ವಾಕ್ಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಕಪದಭಾವೇನ ಚ ಅನಞ್ಞಸಾಧಾರಣೋ ಸತ್ಥು ಪುರಿಸದಮ್ಮಸಾರಥಿಭಾವೋ ದಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ, ತೇನಾಹ **ಭಗವಾ ಹೀ**ತಿಆದಿ। **ಅಟ್ಠ ದಿಸಾ**ತಿ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ। **ಅಸಜ್ಜಮಾನಾ**ತಿ ವಸೀಭಾವಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ನಿಸ್ಸಙ್ಗಚಾರಾ।

ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೋ ವುಚ್ಚತಿ ಪಚ್ಚಕ್ಖೋ ಅತ್ತಭಾವೋ, ತತ್ಥ ನಿಯುತ್ತೋತಿ **ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕೋ,** ಇಧಲೋಕತ್ಥೋ। ಕಮ್ಮಕಿಲೇಸವಸೇನ ಸಮ್ಪರೇತಬ್ಬತೋ ಸಮಾಗನ್ತಬ್ಬತೋ ಸಮ್ಪರಾಯೋ , ಪರಲೋಕೋ, ತತ್ಥ ನಿಯುತ್ತೋತಿ **ಸಮ್ಪರಾಯಿಕೋ,** ಪರಲೋಕತ್ಥೋ। ಪರಮೋ ಉತ್ತಮೋ ಅತ್ಥೋ ಪರಮತ್ಥೋ, ನಿಬ್ಬಾನಂ। ಸಹ ಅತ್ಥೇನ ವತ್ತತೀತಿ **ಸತ್ಥೋ,** ಭಣ್ಡಮೂಲೇನ ವಾಣಿಜ್ಜಾಯ ದೇಸನ್ತರಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಜನಸಮೂಹೋ। ಸೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಸತ್ಥಾ, **ಸತ್ಥವಾಹೋ**ತಿ ನಿರುತ್ತಿನಯೇನ। ಸೋ ವಿಯ ಭಗವಾತಿ ಆಹ "ಸತ್ಥಾ,

ಭಗವಾ ಸತ್ಥವಾಹೋ''ತಿ। ಇದಾನಿ ತಮತ್ಥಂ ನಿದ್ದೇಸಪಾಳಿನಯೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಯಥಾ ಸತ್ಥವಾಹೋ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸತ್ಥೇ**ತಿ ಸತ್ಥಿಕೇ ಜನೇ। ಕಂ ಉದಕಂ ತಾರೇನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ಕನ್ತಾರೋ,** ನಿರುದಕೋ ಅರಞ್ಞಪ್ಪದೇಸೋ। ಚೋರಾದೀಹಿ ಅಧಿಟ್ಠಿತಅರಞ್ಞಪ್ಪದೇಸಾಪಿ ದುಗ್ಗಮನಟ್ಠೇನ ತಂಸದಿಸತಾಯ ಕನ್ತಾರಾತ್ವೇವ ನಿರುಳ್ಹಾತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ''ಕನ್ತಾರಂ ತಾರೇತೀ''ತಿ ವತ್ವಾ ತಂ ವಿವರನ್ತೋ **ಚೋರಕನ್ತಾರ**ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಭಗವತೋತಿ ನಿಸ್ಸಕ್ಕೇ ಸಾಮಿವಚನಂ, ಭಗವನ್ತತೋ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಥಾ ''ಉಪಜ್ಝಾಯತೋ ಅಜ್ಝೇತೀ''ತಿ, ಭಗವತೋ ಸನ್ತಿಕೇತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ। **ಸರೇ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಗ್ಗಹೇಸೀ**ತಿ ಪುಬ್ಬಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇಸು ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಪರಿಚಯೇನ ''ಧಮ್ಮೋ ಏಸೋ ವುಚ್ಚತೀ''ತಿ ಸರೇ ಆಕಾರಂ ಗಣ್ಹಿ। ಪುಬ್ಬಾಭಿಯೋಗವಸೇನೇವ ಹಿ ಈದಿಸಾನಂ ತಿರಚ್ಛಾನಾನಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾದೀಸು ಪಸಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ವಗ್ಗುಲಿಆದೀನಂ ವಿಯ। ಇತರಥಾ ಸಬ್ಬತಿರಚ್ಛಾನಾನಮ್ಪಿ ತಥಾ ಪಸಾದುಪ್ಪತ್ತಿಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ। ಯದಿ ಹಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಭಗವಾ ಅನನ್ತಚಕ್ಕವಾಳೇಸು ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಮ್ಪಿ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಸಪ್ಪಾಟಿಹಾರಿಯಧಮ್ಮಂ ಸಾವೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ ಸಬ್ಬಸತ್ತಾನಮ್ಪಿ ಇತೋ ಪುಬ್ಬೇವ ವಿಮುತ್ತಿಪ್ಪಸಙ್ಗೋ ಸಿಯಾ। ಯೇ ಪನ ದೇವಮನುಸ್ಸನಾಗಸುಪಣ್ಣಾದಯೋ ಪಕತಿಯಾವ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞ್ಞಾಣಾದಿಯುತ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಯೇವ ಪುಬ್ಬೇ ಅನುಪನಿಸ್ಸಯಾಪಿ ಭಗವತೋ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಾದಿನಾ ಪಠಮಂ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಪಸಾದಂ ಉಪ್ಪಾದೇತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ನ ಇತರೇತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಅರೇ ಅಹಮ್ಪಿ ನಾಮಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ''ಕುತೋಹಂ ಇಧ ನಿಬ್ಬತ್ತೋತಿ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಮಣ್ಡೂಕಭಾವತೋತಿ ಞತ್ವಾ''ತಿ ಇದಂ ಏತ್ತಕಮ್ಪಿ ಅರೇ ಅಹಮ್ಪಿ ನಾಮಾತಿ ವಿಮ್ಹಯವಚನೇನೇವ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ ಅವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಜಲ**ನ್ತಿ ಜಲನ್ತೋ ವಿಜ್ಜೋತಮಾನೋ। **ಮಣ್ಡೂಕೋಹ**ನ್ತಿ ಗಾಥಾಯ **ಉದಕೇ**ತಿ ಸಞ್ಜಾತಟ್ಠಾನದಸ್ಸನಂ, ತೇನ ಥಲಮಣ್ಡೂಕತಾ ನಿವತ್ತನಂ ಕತಂ ಹೋತಿ। ಉದಕೇ ಜಾತಾನಮ್ಪಿ ಕಚ್ಛಪಾದೀನಂ ಥಲಗೋಚರತಾಪಿ ಅತ್ಥೀತಿ ತಂ ನಿವತ್ತನತ್ಥಂ ''ವಾರಿಗೋಚರೋ''ತಿ ವುತ್ತಂ, ಉದಕಸಞ್ಚಾರೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿಕಞಾಣವಸೇನಾತಿ ಏತ್ಥ ಸಬ್ಬಸೋ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಿಮುಚ್ಚತೀತಿ ವಿಮೋಕ್ಖೋ, ಅಗ್ಗಮಗ್ಗೋ, ತಸ್ಸ ಅನ್ತೋ, ಅಗ್ಗಫಲಂ, ತತ್ಥ ಭವಂ ವಿಮೋಕ್ಖನ್ತಿಕಂ, ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಬುದ್ಧಞಾಣಂ। ಇದಾನಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಪದತೋ ಬುದ್ಧಪದಸ್ಸ ವಿಸೇಸಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಯಸ್ಮಾ ವಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಪದೇನ ಹಿ ಸತ್ಥು ಪಟಿವೇಧಞಾಣಾನುಭಾವೋ ವುತ್ತೋ, ಇಮಿನಾ ಪನ ಬುದ್ಧಪದೇನ ದೇಸನಾಞಾಣಾನುಭಾವೋಪಿ, ತೇನಾಹ **ಅಞ್ಞೇಪಿ ಸತ್ತೇ ಬೋಧೇಸೀ**ತಿಆದಿ।

ಗುಣವಿಸಿಟ್ಠಸತ್ತುತ್ತಮಗರುಗಾರವಾಧಿವಚನನ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಸೀಲಾದಿಗುಣೇಹಿ ವಿಸಿಟ್ಠಸ್ಸ ತತೋ ಏವ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಹಿ ಉತ್ತಮಸ್ಸ ಗರುನೋ ಗಾರವವಸೇನ ವುಚ್ಚಮಾನವಚನಮಿದಂ **ಭಗವಾ**ತಿ। **ಸೇಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಸೇಟ್ಠವಾಚಕಂ ವಚನಂ ಸೇಟ್ಠಗುಣಸಹಚರಣತೋ। ಅಥ ವಾ ವುಚ್ಚತೀತಿ ವಚನಂ, ಅತ್ಥೋ, ಸೋ ಸೇಟ್ಠೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉತ್ತಮ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಗರುಗಾರವಯುತ್ತೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಗರುಭಾವೋ ಗಾರವಂ, ಗರುಗುಣಯೋಗತೋ ಗರುಕರಣಂ ವಾ ಗಾರವಂ, ತೇನ ಸಾವಕಾದೀನಂ ಅಸಾಧಾರಣತಾಯ ಗರುಭೂತೇನ ಮಹನ್ತೇನ ಗಾರವೇನ ಯುತ್ತೋತಿ ಗರುಗಾರವಯುತ್ತೋ। ಅಥ ವಾ ಗರು ಚ ಸಬ್ಬಲೋಕಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಕತ್ತಾ ತೇನೇವ ಗಾರವಯುತ್ತೋ ಚಾತಿಪಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ಅವತ್ಥಾಯ ವಿದಿತಂ **ಆವತ್ಥಿಕಂ**। ಏವಂ **ಲಿಙ್ಗಿಕಂ**। ನಿಮಿತ್ತತೋ ಆಗತಂ **ನೇಮಿತ್ತಿಕಂ**। ಅಧಿಚ್ಚ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಧಿವಚನವಸೇನ ಅನಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪವತ್ತಂ **ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ,** ತೇನಾಹ ''ವಚನತ್ಥಮನಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ''ತಿ। ಯದಿಚ್ಛಾಯ ಆಗತಂ ಯಾದಿಚ್ಛಕಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಬಾಹಿರಂ ದಣ್ಡಾದಿ **ಲಿಙ್ಗಂ,** ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ತೇವಿಜ್ಜಾದಿ **ನಿಮಿತ್ತಂ**। ಪಚುರಜನವಿಸಯಂ ವಾ ದಿಸ್ಸಮಾನಂ **ಲಿಙ್ಗಂ,** ತಬ್ಬಿಪರೀತಂ **ನಿಮಿತ್ತ**ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಸಚ್ಛಿಕಾಪಞ್ಞತ್ತೀ**ತಿ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾನಿಮಿತ್ತಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ। ಅಥ ವಾ **ಸಚ್ಛಿಕಾಪಞ್ಞತ್ತೀ**ತಿ ಪಚ್ಚಕ್ಖಸಿದ್ಧಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿ। ಯಂಗುಣನಿಮಿತ್ತಾ ಹಿ ಸಾ, ತೇ ಗುಣಾ ಸತ್ಥು ಪಚ್ಚಕ್ಖಭೂತಾತಿ ಗುಣಾ ವಿಯ ಸಾಪಿ ಸಚ್ಛಿಕತಾ ಏವ ನಾಮ ಹೋತಿ, ನ ಪರೇಸಂ, ವೋಹಾರಮತ್ತೇನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಯಂಗುಣನೇಮಿತ್ತಿಕ**ನ್ತಿ ಯೇಹಿ ಗುಣೇಹಿ ನಿಮಿತ್ತಭೂತೇಹಿ **ಏತಂ**

ನಾಮಂ ನೇಮಿತ್ತಿಕಞ್ಚ ಜಾತಂ। **ವದನ್ತೀ**ತಿ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿಸ್ಸ ಗರುಭಾವತೋ ಬಹುವಚನೇನಾಹ, ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರೇಹಿ ವಾ ಕತಮನುವಾದಂ ಸನ್ಧಾಯ।

ಇಸ್ಸರಿಯಾದಿಭೇದೋ ಭಗೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಭಗೀ**। ಮಗ್ಗಫಲಾದಿಅರಿಯಗುಣಂ ಅರಞ್ಞಾದಿವಿವೇಕಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಭಜಿ ಸೇವಿ ಸೀಲೇನಾತಿ **ಭಜೀ**। ಚೀವರಾದಿಪಚ್ಚಯಾನಂ ಅತ್ಥರಸಾದೀನಞ್ಚ ಸೀಲಾದಿಗುಣಾನಞ್ಚ **ಭಾಗೀ,** ದಾಯಾದೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ವಿಭಜಿ ಉದ್ದೇಸನಿದ್ದೇಸಾದಿಪ್ಪಕಾರೇಹಿ ಧಮ್ಮರತನಂ ಪವಿಭಜೀತಿ **ವಿಭತ್ತವಾ**। ರಾಗಾದಿಪಾಪಧಮ್ಮಂ **ಭಗ್ಗಂ ಅಕಾಸೀತಿ ಭಗವಾ**ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಗರುಪಿ **ಲೋಕೇ** ಭಗವಾತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಆಹ "ಗರೂ"ತಿ, ಯಸ್ಮಾ ಗರು, ತಸ್ಮಾಪಿ ಭಗವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಾರಮಿತಾಸಙ್ಖಾತಂ ಭಗ್ಯಮಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಭಗ್ಯವಾ**। **ಬಹೂಹಿ ಞಾಯೇಹೀ**ತಿ ಕಾಯಭಾವನಾದಿಕೇಹಿ ಅನೇಕೇಹಿ ಭಾವನಾಕ್ಕಮೇಹಿ। **ಸುಭಾವಿತತ್ತನೋ**ತಿ ಪಚ್ಚತ್ತೇ ಏತಂ ಸಾಮಿವಚನಂ, ತೇನ ಸುಭಾವಿತಸಭಾವೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಭವಾನಂ ಅನ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಗತೋತಿ **ಭವನ್ತಗೋ**। ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭಗವಾತಿ ಸದ್ದಸಿದ್ಧಿ ನಿರುತ್ತಿನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಇದಾನಿ ಭಗೀ ಭಜೀತಿ ನಿದ್ದೇಸಗಾಥಾಯ ನವಹಿ ಪದೇಹಿ ದಸ್ಸಿತಮತ್ಥಂ ಭಗ್ಯವಾತಿ ಗಾಥಾಯ ಛಹಿ ಪದೇಹಿ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪದಸಿದ್ಧಿಂ ಅತ್ಥಯೋಜನಾನಯಭೇದೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅಯಂ ಪನ ಅಪರೋ ನಯೋ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ವಣ್ಣವಿಪರಿಯಯೋ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಇತಿ**-ಸದ್ದೋ ಆದಿಅತ್ಥೋ, ತೇನೇವ ವಣ್ಣವಿಕಾರೋ ವಣ್ಣಲೋಪೋ ಧಾತುಅತ್ಥೇನ ನಿಯೋಜನಞ್ಚಾತಿ ಇಮಂ ತಿವಿಧಂ ಲಕ್ಖಣಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಸದ್ದನಯೇನಾ**ತಿ ಸದ್ದಲಕ್ಖಣನಯೇನ। ಪಿಸೋದರಾದೀನಂ ಸದ್ದಾನಂ ಆಕತಿಗಣಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ **"ಪಿಸೋದರಾದಿಪಕ್ಖೇಪಲಕ್ಖಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ"**ತಿ। ಪಕ್ಖಿಪನಮೇವ ಲಕ್ಖಣಂ। ತಪ್ಪರಿಯಾಪನ್ನತಾಕರಣಞ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿಪನಂ। **ಭಗ್ಯನ್ತಿ** ಕುಸಲಂ।

ಲೋಭಾದಯೋ ಚತ್ತಾರೋ ದೋಸಾ ಏಕಕವಸೇನ ಗಹಿತಾ। ಅಹಿರಿಕಾದಯೋ ದುಕವಸೇನ। ಅಕ್ಕೋಚ್ಛಿಮನ್ತಿಆದಿನಾ (ಧ॰ ಪ॰ ೩-೪) ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕುಜ್ಝನವಸೇನ ಚಿತ್ತಪರಿಯೋನನ್ಧನೋ ಕೋಧೋವ **ಉಪನಾಹೋ**। ಪರೇಸಂ ಪುಬ್ಬಕಾರಿತಾಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಗುಣಸ್ಸ ನಿಪುಞ್ಛನೋ **ಮಕ್ಖೋ** ನಾಮ। ಬಹುಸ್ಸುತಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯುಗಗ್ಗಾಹೋ ಅತ್ತನೋ ಸಮಕರಣಂ **ಪಲಾಸೋ**। ಅತ್ತನೋ ವಿಜ್ಜಮಾನದೋಸಪಟಿಚ್ಛಾದನಾ **ಮಾಯಾ**। ಅವಿಜ್ಜಮಾನಗುಣಪ್ಪಕಾಸನಂ **ಸಾಠೇಯ್ಯಂ**। ಗರೂಸುಪಿ ಥದ್ಧತಾ ಅನೋನತತಾ **ಥಮ್ಭೋ**। ತದುತ್ತರಿಕರಣಲಕ್ಖಣೋ **ಸಾರಮ್ಭೋ**। ಜಾತಿಆದಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉನ್ನತಿಲಕ್ಖಣೋ **ಮಾನೋ**। ಅಬ್ಭುನ್ನತಿಲಕ್ಖಣೋ **ಅತಿಮಾನೋ**। ಜಾತಿಆದಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಜ್ಜನಾಕಾರಪ್ಪತ್ತೋ ಮಾನೋವ **ಮದೋ** ನಾಮ। ಸೋ ಸತ್ತವೀಸತಿವಿಧೋ। ಕಾಮಗುಣೇಸು ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವೋಸ್ಸಗ್ಗೋ **ಪಮಾದೋ**। ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದೀನಿ **ತಿವಿಧದುಚ್ಚರಿತಾನಿ**। ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿದುಚ್ಚರಿತವಸೇನ **ತಿವಿಧಸಂಕಿಲೇಸಾ**। ರಾಗದೋಸಮೋಹಾವ **ಮಲಾನಿ**। ತೇಯೇವ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದಯೋ ಚ **ತಿವಿಧವಿಸಮಾನಿ**। ಕಾಮಬ್ಯಾಪಾದವಿಹಿಂಸಾಸಞ್ಞಾ **ತಿವಿಧಸಞ್ಞಾ** ನಾಮ। ತೇಯೇವ **ವಿತಕ್ಕಾ**। ತಣ್ಹಾದಿಟ್ಠಿಮಾನಾ **ಪಪಞ್ಚಾ**। ಸುಭಸುಖನಿಚ್ಚಅತ್ತವಿಪರಿಯೇಸಾ **ಚತುಬ್ಬಿಧವಿಪರಿಯೇಸಾ**। ಛನ್ದಾದಯೋ **ಅಗತಿ**। ಚೀವರಾದೀಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಲೋಭಾ **ಚತ್ತಾರೋ ತಣ್ಹುಪಾದಾ**। ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಸಙ್ಘಸಿಕ್ಖಾಸು ಕಙ್ಖಾ, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಕೋಪೋ ಚ **ಪಞ್ಚ ಚೇತೋಖಿಲಾ**। ಕಾಮೇ ಕಾಯೇ ರೂಪೇ ಚ ಅವೀತರಾಗತಾ, ಯಾವದತ್ಥಂ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಸೇಯ್ಯಸುಖಾದಿಅನುಯೋಗೋ, ಅಞ್ಞತರಂ ದೇವನಿಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಚರಣಞ್ಚ **ಪಞ್ಚ ಚೇತೋವಿನಿಬನ್ಧಾ**। ರೂಪಾಭಿನನ್ದನಾದಯೋ **ಪಞ್ಚ ಅಭಿನನ್ದನಾ**। ಕೋಧಮಕ್ಖಇಸ್ಸಾಸಾಠೇಯ್ಯಪಾಪಿಚ್ಛತಾಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸಾ **ಛ ವಿವಾದಮೂಲಾನಿ**। ರೂಪತಣ್ಹಾದಯೋ **ಛ ತಣ್ಹಾಕಾಯಾ**। ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಆದಯೋ ಅಟ್ಠಮಗ್ಗಙ್ಗಪಟಿಪಕ್ಖಾ **ಮಿಚ್ಛತ್ತಾ**। ತಣ್ಹಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪರಿಯೇಸನಾ, ಪರಿಯೇಸನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಲಾಭೋ, ಲಾಭಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ, ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಛನ್ದರಾಗೋ, ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಅಜ್ಝೋಸಾನಂ, ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪರಿಗ್ಗಹೋ, ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಮಚ್ಛರಿಯಂ, ತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಆರಕ್ಖಾ, ಆರಕ್ಖಾಧಿಕರಣಂ ದಣ್ಡಾದಾನಾದಿಅನೇಕಾಕುಸಲರಾಸೀತಿ **ನವ ತಣ್ಹಾಮೂಲಕಾ** ಧಮ್ಮಾ। ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಯೋ **ದಸ ಅಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಾ**। ಚತ್ತಾರೋ ಸಸ್ಸತವಾದಾ ತಥಾ ಏಕಚ್ಚಸಸ್ಸತವಾದಾ ಅನ್ತಾನನ್ತಿಕಾ ಅಮರಾವಿಕ್ಖೇಪಿಕಾ ದ್ವೇ ಅಧಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪನ್ನಿಕಾ ಸೋಳಸ ಸಞ್ಞೀವಾದಾ ಅಟ್ಠ ಅಸಞ್ಞೀವಾದಾ ಅಟ್ಠ ನೇವಸಞ್ಞೀನಾಸಞ್ಞೀವಾದಾ ಸತ್ತ ಉಚ್ಛೇದವಾದಾ ಪಞ್ಚ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮನಿಬ್ಬಾನವಾದಾತಿ ಏತಾನಿ **ದ್ವಾಸಟ್ಠಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಾನಿ**। ರೂಪತಣ್ಹಾದಿಛತಣ್ಹಾ ಏವ ಪಚ್ಚೇಕಂ

ಕಾಮತಣ್ಹಾಭವತಣ್ಹಾವಿಭವತಣ್ಹಾವಸೇನ ಅಟ್ಠಾರಸ ಹೋನ್ತಿ, ತಾ ಅಜ್ಝತ್ತಬಹಿದ್ಧರೂಪಾದೀಸು ಪವತ್ತಿವಸೇನ ಛತ್ತಿಂಸ, ಪುನ ಕಾಲತ್ತಯವಸೇನ **ಅಟ್ಠಸತತಣ್ಹಾವಿಚರಿತಾನಿ** ಹೋನ್ತಿ। **ಪಭೇದ**-ಸದ್ದಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಲೋಭಪ್ಪಭೇದೋತಿಆದಿನಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಸಬ್ಬದರಥಪರಿಳಾಹಕಿಲೇಸಸತಸಹಸ್ಸಾನೀ**ತಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ಸತ್ತಾನಂ ದರಥಸಞ್ಜಾತಪರಿಳಾಹಕರಾನಿ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಅನೇಕಾನಿ ಸತಸಹಸ್ಸಾನಿ, ಆರಮ್ಮಣಾದಿವಿಭಾಗತೋ ಪವತ್ತಿಆಕಾರವಿಭಾಗತೋ ಚ ನೇಸಂ ಏವಂ ಪಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಪಞ್ಚ ಮಾರೇ ಅಭಞ್ಜೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಪರಿಸ್ಸಯಾನ**ನ್ತಿ ಉಪದ್ದವಾನಂ।

ಏವಂ ಭಗ್ಯವಾ ಭಗ್ಗವಾತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪದಾನಂ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಗಹಿತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಭಗ್ಯವನ್ತತಾಯ ಚಸ್ಸಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸತಪುಞ್ಞಜಲಕ್ಖಣಧರಸ್ಸಾ**ತಿ ಅನೇಕಸತಪುಞ್ಞನಿಬ್ಬತ್ತಮಹಾಪುರಿಸಲಕ್ಖಣಧರಸ್ಸ ಭಗವತೋ। **ಸಕಚಿತ್ತೇ ಇಸ್ಸರಿಯಂ** ನಾಮ ಪಟಿಕ್ಕೂಲಾದೀಸು ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೂಲಸಞ್ಞಿತಾದಿವಸಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ಚೇವ ಚೇತೋಸಮಾಧಿವಸೇನ ಚ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಸೀಭಾವಾಪಾದನಮೇವ। **ಅಣಿಮಾ ಲಘಿಮಾದಿಕ**ನ್ತಿ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಮಹಿಮಾ ಪತ್ತಿ ಪಾಕಮ್ಮಂ ಈಸಿತಾ ವಸಿತಾ ಯತ್ಥಕಾಮಾವಸಾಯಿತಾತಿ ಇಮೇ ಛಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। ತತ್ಥ ಕಾಯಸ್ಸ ಅಣುಭಾವಕರಣಂ **ಅಣಿಮಾ**। ಆಕಾಸೇ ಪದಸಾ ಗಮನಾದಿಅರಹಭಾವೇನ ಲಹುಭಾವೋ **ಲಘಿಮಾ**। ಕಾಯಸ್ಸ ಮಹನ್ತತಾಪಾದನಂ **ಮಹಿಮಾ**। ಇಟ್ಠದೇಸಸ್ಸ ಪಾಪುಣನಂ **ಪತ್ತಿ**। ಅಧಿಟ್ಠಾನಾದಿವಸೇನ ಇಚ್ಛಿತತ್ಥನಿಪ್ಫಾದನಂ **ಪಾಕಮ್ಮಂ**। ಸಯಂವಸಿತಾ ಇಸ್ಸರಭಾವೋ **ಈಸಿತಾ**। ಇದ್ಧಿವಿಧೇ ವಸೀಭಾವೋ **ವಸಿತಾ**। ಆಕಾಸೇನ ವಾ ಗಚ್ಛತೋ, ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಕರೋತೋ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವೋಸಾನಪ್ಪತ್ತಿ **ಯತ್ಥಕಾಮಾವಸಾಯಿತಾ,** "ಕುಮಾರಕರೂಪಾದಿದಸ್ಸನ"ನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಸಬ್ಬಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಸಿರೀ**ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅಙ್ಗಪಚ್ಚಙ್ಗಾನಂ ಸೋಭಾ। **ಅತ್ಥೀ**ತಿ ಅನುವತ್ತತಿ। ಲಹುಸಾಧನಂ ತಂ ತಂ ಕಾಲಿಕಂ ಇಚ್ಛಿತಂ, ಗರುಸಾಧನಂ ಚಿರಕಾಲಿಕಂ ಬುದ್ಧತ್ತಾದಿಪತ್ಥಿತಂ । **ಭಗಾ ಅಸ್ಸ ಸನ್ತೀತಿ ಭಗವಾ**ತಿ ಇದಂ ಸದ್ದಸತ್ಥನಯೇನ ಸಿದ್ಧಂ, ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಂ ನಿರುತ್ತಿನಯೇನ ಸಿದ್ಧನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಪೀಳನಸಙ್ಖತಸನ್ತಾಪವಿಪರಿಣಾಮಟ್ಠೇನಾತಿಆದೀಸು ಪೀಳನಟ್ಠೋ ಸಙ್ಖತಟ್ಠೋತಿಆದಿನಾ ಅತ್ಥ-ಸದ್ದೋ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ಸಭಾವೇನ ಪೀಳನಲಕ್ಖಣಂ ದುಕ್ಖಂ। ತಸ್ಸ ಯೋ ಪೀಳನಮೇವ ಅತ್ಥೋ "ಪೀಳನಟ್ಠೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಸೋ ಸಭಾವೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ತಂಸಮುದಯೇನ ಸಙ್ಖತಂ, ತಸ್ಮಾ **ಸಙ್ಖತಟ್ಠೋ** ಸಮುದಯದಸ್ಸನೇನ ಆವಿಭೂತೋ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಮಗ್ಗೋ ಕಿಲೇಸಸನ್ತಾಪಹರತ್ತಾ ಸುಸೀತಲೋ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ಮಗ್ಗದಸ್ಸನೇನ **ಸನ್ತಾಪಟ್ಠೋ** ಆವಿಭೂತೋ ತಪ್ಪಟಿಯೋಗತ್ತಾ। ಅವಿಪರಿಣಾಮಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪನ ನಿರೋಧಸ್ಸ ದಸ್ಸನೇನ **ವಿಪರಿಣಾಮಟ್ಠೋ** ಆವಿಭೂತೋತಿ। ಏಕಸ್ಸೇವ ಸಭಾವಧಮ್ಮಸ್ಸ ಸಕಭಾವತೋ ಇತರಸಚ್ಚತ್ತಯನಿವತ್ತಿತೋ ಚ ಪರಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬತ್ತಾ ಚತ್ತಾರೋ ಅತ್ಥಾ ವುತ್ತಾ। ಸಮುದಯಸ್ಸ ಪನ ರಾಸಿಕರಣತೋ **ಆಯೂಹನಟ್ಠೋ** ಸಭಾವೋ, ತಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಖದಸ್ಸನೇನ **ನಿದಾನಟ್ಠೋ** ಆವಿಭೂತೋ। ವಿಸಂಯೋಗಭೂತಸ್ಸ ನಿರೋಧಸ್ಸ ದಸ್ಸನೇನ **ಸಂಯೋಗಟ್ಠೋ**। ನಿಯ್ಯಾನಭೂತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ದಸ್ಸನೇನ **ಪಲಿಬೋಧಟ್ಠೋ** ಆವಿಭೂತೋ।

ನಿರೋಧಸ್ಸ ಪನ **ನಿಸ್ಸರಣಟ್ಠೋ** ಸಭಾವೋ, ತಸ್ಸೇವ ಸಮುದಯದಸ್ಸನೇನ **ವಿವೇಕಟ್ಠೋ** ಆವಿಭೂತೋ। ಸಙ್ಖತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ದಸ್ಸನೇನ **ಅಸಙ್ಖತಟ್ಠೋ,** ವಿಸಯಭೂತಸ್ಸ ಮರಣಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ದಸ್ಸನೇನ **ಅಮತಟ್ಠೋ**। ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಪನ **ನಿಯ್ಯಾನಟ್ಠೋ** ಸಭಾವೋ, ತಸ್ಸೇವ ಸಮುದಯದಸ್ಸನೇನ ದುಕ್ಖಸ್ಸೇವಾಯಂ ಹೇತು, ನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪನ ಅಯಮೇವ ಹೇತೂತಿ **ಹೇತ್ವಟ್ಠೋ,** ಅತಿಸುಖುಮನಿರೋಧದಸ್ಸನೇನ ಇಧಮೇವ ದಸ್ಸನನ್ತಿ **ದಸ್ಸನಟ್ಠೋ,** ಅಧಿಕಪಣಸ್ಸ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ದಸ್ಸನೇನ **ಅಧಿಪತೇಯ್ಯಟ್ಠೋ** ಆವಿಭೂತೋ। ಏತೇ ಏವ ಚ ಪೀಳನಾದಯೋ ಸೋಳಸ ಆಕಾರಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

ಕಾಮೇಹಿ ವಿವೇಕಟ್ಠಕಾಯತಾ **ಕಾಯವಿವೇಕೋ**। ನೀವರಣಾದೀಹಿ ವಿವಿತ್ತಾ ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ **ಚಿತ್ತವಿವೇಕೋ**। ಉಪಧೀಯನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯಥಾಸಕಂ ಫಲಾನೀತಿ ಉಪಧಯೋ, ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಸಙ್ಖಾತಕಾಮಖನ್ಧಕಿಲೇಸಅಭಿಸಙ್ಖಾರಾ, ತೇಹಿ ಚತೂಹಿ ವಿವಿತ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ **ಉಪಧಿವಿವೇಕೋ** ನಾಮ।

ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಪಟಿಲದ್ಧೋ ದುಕ್ಖಾನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾಹಿ ಚ ಪಟಿಲದ್ಧೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ಆಗಮನವಸೇನ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ **ಸುಞ್ಞತಅಪ್ಪಣಿಹಿತಅನಿಮಿತ್ತವಿಮೋಕ್ಖ**ಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಲಭತಿ, ಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಿಮುತ್ತತ್ತಾ ಹಿ ಏಸ ವಿಮೋಕ್ಖೋತಿ।

ಯಥಾ ಲೋಕೇ ಏಕೇಕಪದತೋ ಏಕೇಕಮಕ್ಖರಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಮೇಖಲಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಏವಮಿಧಾಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮೇಹನಸ್ಸಾತಿ** ಗುಯ್ಹಪ್ಪದೇಸಸ್ಸ। **ಖಸ್ಸಾತಿ** ಓಕಾಸಸ್ಸ।

ಸಹ ದೇವೇಹೀತಿಆದೀಸು ಸಹ ದೇವೇಹಿ ವತ್ತತೀತಿ **ಸದೇವಕೋ** ಲೋಕೋ। **ತಂ ಸದೇವಕನ್ತಿ**ಆದಿನಾ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಸದೇವಕವಚನೇನಾತಿ** ಸದೇವಕ-ಸದ್ದೇ ವಿಸೇಸನಭಾವೇನ ಠಿತದೇವವಚನೇನ। ತಸ್ಸಾಪಿ ಸದೇವಕಪದೇ ಅನ್ತೋಭೂತತ್ತಾ ಅವಯವೇ ಸಮುದಾಯೋಪಚಾರವಸೇನ ವೋಹಾರೋ ಕತೋ। ಇತರಥಾ ತೇನ ದೇವವಿಸಿಟ್ಠಲೋಕಸ್ಸೇವ ಗಹಣತೋ ಪಞ್ಚಕಾಮಾವಚರದೇವಗ್ಗಹಣಂ ನ ಸಿಯಾ, ಏವಂ ಉಪರಿಪಿ। **ಸಮಾರಕವಚನೇನ** ಮಾರಸದ್ದೇನ ತೇನ ಸಹಚರಿತಾ ಸಬ್ಬೇ ವಸವತ್ತಿದೇವಾ ಚ ಗಹಿತಾತಿ ಆಹ "ಛಟ್ಠಕಾಮಾವಚರದೇವಗ್ಗಹಣ"ನ್ತಿ। ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾ ನಾಮ ಪಠಮಜ್ಝಾನಭೂಮಿಕಾ। ತೇ ಆದಿ ಯೇಸಂ ಆರುಪ್ಪಪರಿಯನ್ತಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ತೇಸಂ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಗಹಣಂ **ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಿಕಾದಿಬ್ರಹ್ಮಗ್ಗಹಣಂ।** ಲೋಕ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಓಕಾಸಲೋಕಾದೀನಮ್ಪಿ ಸಾಧಾರಣತ್ತಾ ಸತ್ತಲೋಕಾವೇಣಿಕಮೇವ ಪಜಾಗಹಣಂ ಕತನ್ತಿ ಆಹ "ಪಜಾವಚನೇನ ಸತ್ತಲೋಕಗ್ಗಹಣ"ನ್ತಿ। ಸದೇವಕಾದಿವಚನೇನ ಉಪಪತ್ತಿದೇವಾನಂ, ಸಸ್ಸಮಣವಚನೇನ ವಿಸುದ್ಧಿದೇವಾನಞ್ಚ ಗಹಿತತ್ತಾ ಆಹ "ಸದೇವಮನುಸ್ಸವಚನೇನ ಸಮ್ಮುತಿದೇವಅವಸೇಸಮನುಸ್ಸಗ್ಗಹಣ"ನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ಸಮ್ಮುತಿದೇವಾ** ರಾಜಾನೋ, **ಅವಸೇಸಮನುಸ್ಸಾ** ಸಮ್ಮುತಿದೇವಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಹಿ ಅವಸಿಟ್ಠಾ। ಸತ್ತಲೋಕಾವೇಣಿಕಸ್ಸ ಪಜಾಸದ್ದಸ್ಸ ವಿಸುಂ ಗಹಿತತ್ತಾ ಸದೇವಕಂ ಲೋಕನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಲೋಕಸದ್ದಗ್ಗಹಣಂ ಓಕಾಸಲೋಕಮೇವ ನಿಯಮೇತೀತಿ ಆಹ "ತೀಹಿ ಪದೇಹಿ ಓಕಾಸಲೋಕೋ"ತಿ। ಇದಞ್ಚ ಸದೇವಕಾದಿಪದತ್ತಯವಚನೀಯಸ್ಸ ಪಧಾನತ್ಥಸ್ಸ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಓಕಾಸಲೋಕವಿಸೇಸನಸ್ಸ ಪನೇತ್ಥ ದೇವಮಾರಾದಿಸತ್ತಲೋಕಸ್ಸಾಪಿ ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ ಗಮ್ಯಮಾನತ್ತಾ ಸಪುತ್ತೋ ಆಗತೋತಿಆದೀಸು ಪುತ್ತಾದೀನಂ ವಿಯ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ನಯೇ ಸದೇವಕಂ ಸಮಾರಕಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಕಂ ಓಕಾಸಲೋಕಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಪಜಞ್ಚಾತಿ **ಚ**-ಕಾರಂ ಆನೇತ್ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ, ಓಕಾಸಸತ್ತಲೋಕಾನಂ ಗಹಣೇನ ಚೇತ್ಥ ತದುಭಯಸಮ್ಮುತಿನಿಮಿತ್ತಭೂತೋ ಸಙ್ಖಾರಲೋಕೋಪಿ ತದವಿನಾಭಾವತೋ ಗಹಿತೋ ಏವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಅಪರೇ ಪನ "ಸದೇವಕನ್ತಿಆದೀಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪದೇಹಿ ಸತ್ತಲೋಕೋವ ಅತ್ತನೋ ಅವಯವಭೂತದೇವಾದಿವಿಸೇಸನೇಹಿ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ಗಹಿತೋ, ತಗ್ಗಹಣೇನ ತದಾಧಾರೋ ಓಕಾಸಲೋಕೋ, ತದುಭಯಪಞ್ಞತ್ತಿವಿಸಯೋ ಸಙ್ಖಾರಲೋಕೋ ಚ ಗಹಿತಾ ಏವ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ತೇಸಞ್ಚ ಪಜನ್ತಿ ಇದಂ ಲೋಕಸದ್ದಸ್ಸ ವಿಸೇಸನಂ ಕತ್ವಾ ಸದೇವಕಂ ಪಜಂ ಲೋಕಂ…ಪೇ॰… ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಪಜಂ ಲೋಕನ್ತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ಅರೂಪಾವಚರಲೋಕೋ ಗಹಿತೋ ಪಾರಿಸೇಸಞಾಯೇನ ಇತರೇಸಂ ಪದನ್ತರೇಹಿ ಗಹಿತತ್ತಾ। ಮಾರಗ್ಗಹಣೇನ ತಪ್ಪಧಾನಾ ತಂಸದಿಸಾ ಚ ಉಪಪತ್ತಿದೇವಾ ಸಙ್ಗಯ್ಹನ್ತೀತಿ ಆಹ "ಛಕಾಮಾವಚರದೇವಲೋಕೋ"ತಿ। ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಸಮಣಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕತಾವತಿಂಸಮಾರಬ್ರಹ್ಮಪರಿಸಾತಿ ಇಮಾಸು ಅಟ್ಠಸು ಪರಿಸಾಸು ಚಾತುಮಹಾರಾಜಿಕಾದೀನಂ ಚತುನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ ಸದೇವಕಾದಿಪದೇಹಿ ಸಙ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಇಧ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮಣಪರಿಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪರಿಸಾ ಚ, ಸದೇವಮನುಸ್ಸನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಖತ್ತಿಯಪರಿಸಾ ಗಹಪತಿಪರಿಸಾ ಚ ವುತ್ತಾತಿ ಆಹ "ಚತುಪರಿಸವಸೇನಾ"ತಿ। ತಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೋ ಗಹಿತೋತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತತ್ಥ **ಮನುಸ್ಸಲೋಕೋತಿ** ಮನುಸ್ಸಸಮೂಹೋ, ತೇನಾಹ "ಅವಸೇಸಸಬ್ಬಸತ್ತಲೋಕೋ ವಾ"ತಿ।

ವಿಕಪ್ಪನ್ತರಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ "ಸಮ್ಮುತಿದೇವೇಹಿ ವಾ ಸಹ ಮನುಸ್ಸಲೋಕೋ"ತಿ। ದೇವಪದೇನ ಸಮ್ಮುತಿದೇವಾ, ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಮನುಸ್ಸಪದೇಹಿ ಸೇಸಮನುಸ್ಸಾ ಚ ಗಹಿತಾತಿ ಏವಂ ವಿಕಪ್ಪದ್ವಯೇಪಿ ಮನುಸ್ಸಂ ಪಜಂ ಮನುಸ್ಸಿಂ ಪಜನ್ತಿ ಪಜಾ-

ಸದ್ದಂ ಮನುಸ್ಸ-ಸದ್ದೇನ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ತಂ ಪುನ ಸಹ ದೇವೇಹಿ ವತ್ತತೀತಿ ಸದೇವಾ, ಪಜಾ। ಸದೇವಾ ಚ ಸಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಚಾತಿ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಾ, ತಂ ಸದೇವಮನುಸ್ಸಂ ಪಜಂ। ಪುನ ಕಿಂ ಭೂತಂ ಸಸ್ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಿನ್ತಿ ಏವಂ ಯಥಾ ಪಜಾಸದ್ದೇನ ಮನುಸ್ಸಾನಞ್ಞೇವ ಗಹಣಂ ಸಿಯಾ, ತಥಾ ನಿಬ್ಬಚನಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಇತರಥಾ ಮನುಸ್ಸಾನಞ್ಞೇವ ಗಹಣಂ ನ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಬ್ಬಮನುಸ್ಸಾನಂ ವಿಸೇಸನಭಾವೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ ಅಞ್ಞಪದತ್ಥಭೂತಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಮನುಸ್ಸಸ್ಸ ಅಭಾವಾ। ಇದಾನಿ ಪಜನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅವಸೇಸನಾಗಾದಿಸತ್ತೇಪಿ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಕಾಮೋ ಆಹ "ಅವಸೇಸಸಬ್ಬಸತ್ತಲೋಕೋ ವಾ"ತಿ। ಏತ್ಥಾಪಿ ಚತುಪರಿಸವಸೇನ ಅವಸೇಸಸಬ್ಬಸತ್ತಲೋಕೋ ಸಮ್ಮುತಿದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ವಾ ಸಹ ಅವಸೇಸಸಬ್ಬಸತ್ತಲೋಕೋತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ಏತ್ತಾವತಾ ಭಾಗಸೋ ಲೋಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯೋಜನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಏಕೇಕಪದೇನ ಅಭಾಗಸೋ ಸಬ್ಬಲೋಕಾನಂ ಗಹಣಪಕ್ಖೇಪಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ವಿಸೇಸನಸ್ಸ ಸಪ್ಫಲತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅಪಿ ಚೇತ್ಥಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಉಕ್ಕಟ್ಠಪರಿಚ್ಛೇದತೋ**ತಿ ಉಕ್ಕಟ್ಠಾನಂ ದೇವಗತಿಪರಿಯಾಪನ್ನಾನಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನವಸೇನ ಜಾನನವಸೇನ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಸಯಂ ಅತ್ತನೋ ಅವಯವಭೂತೇನ ಸದೇವಕವಚನೇನ ತಂ ಸುಣನ್ತಾನಂ ಸಾವೇನ್ತೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋತಿ ಯೋಜನಾ। **ಅನುಸನ್ಧಿಕ್ಕಮೋ**ತಿ ಅತ್ಥಾನಞ್ಚೇವ ಪದಾನಞ್ಚ ಅನುಸನ್ಧಾನಕ್ಕಮೋ, ಜಾನನಕ್ಕಮೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಭಿಞ್ಞಾತಿ ಯ-ಕಾರಲೋಪೇನ ನಿದ್ದೇಸೋತಿ ಆಹ "ಅಭಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ। **ಸಮನ್ತಭದ್ರಕತ್ತಾ**ತಿ ಸಬ್ಬಭಾಗೇಹಿ ಸುನ್ದರತ್ತಾ। **ಸಾಸನಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಪಟಿಪತ್ತಿಪಟಿವೇಧಸಾಸನಸ್ಸ ಪಕಾಸಕೋ ಪರಿಯತ್ತಿಧಮ್ಮೋ। **ಬುದ್ಧಸುಬೋಧಿತತಾಯಾ**ತಿ ಇದಂ ತಿಕಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಹೇತುಸರೂಪಫಲವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ತಥಾ ನಾಥಪಭವತ್ತಿಕಮ್ಪಿ। ಮಜ್ಝೇ ತಿಕದ್ವಯಂ ಫಲವಸೇನೇವ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಕಿಚ್ಚಸುದ್ಧಿಯಾ**ತಿ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಯಥಾಸುತವಸೇನ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಾನಂ ಸುಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಸಙ್ಖಾತಕಿಚ್ಚಸುದ್ಧಿಯಾ।

ಇದಾನಿ ಆದಿಕಲ್ಯಾಣಾದಿಪ್ಪಕಾರಮೇವ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಭಗವಾ ಸೋತೂನಂ ಯಂ ಸಾಸನಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಞ್ಚ ಪಕಾಸೇತಿ, ತಪ್ಪಕಾಸಕಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪದಸ್ಸ **ಸಾತ್ಥ**ನ್ತಿಆದೀನಿ ಪದಾನಿ ವಿಸೇಸನಭಾವೇನ ವುತ್ತಾನಿ, ನ ಧಮ್ಮಪದಸ್ಸಾತಿ ದಸ್ಸನಮುಖೇನ ನಾನಪ್ಪಕಾರತೋ ಅತ್ಥಂ ವಿವರಿತುಕಾಮೋ **ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನನ್ತಿ ಏವಮಾದೀಸು ಪನಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ತಿಸ್ಸೋ ಸಿಕ್ಖಾ ಸಕಲೋ ಚ ತನ್ತಿಧಮ್ಮೋ **ಸಾಸನಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ** ನಾಮ। ಭಗವಾ ಹಿ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಸೀಲಾದಿಕೇ ವಿಯ ತಪ್ಪಕಾಸಕಂ ತನ್ತಿಧಮ್ಮಮ್ಪಿ ಪಕಾಸೇತಿ ಏವ ಸದ್ದತ್ಥಸಮುದಾಯತ್ತಾ ಪರಿಯತ್ತಿಧಮ್ಮಸ್ಸ। **ಯಥಾನುರೂಪ**ನ್ತಿ ಯಥಾರಹಂ। ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಸಙ್ಗಹಿತಞ್ಹಿ ಸಾಸನಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಞ್ಚ ಅತ್ಥಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಮ್ಪನ್ನತ್ಥತಾಯ, ಉಪರೂಪರಿ ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬವಿಸೇಸಸಙ್ಖಾತಅತ್ಥಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚ ಸಹ ಅತ್ಥೇನ ಪಯೋಜನೇನ ವತ್ತತೀತಿ ಸಾತ್ಥಮೇವ, ನ ತು ಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ, ತನ್ತಿಧಮ್ಮಸಙ್ಖಾತಂ ಸಾಸನಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಯಥಾವುತ್ತೇನ ಅತ್ಥೇನ ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನಞ್ಚ। ಕಿರಾತಾದಿಮಿಲಕ್ಖವಚನಾನಮ್ಪಿ ಸಾತ್ಥಸಬ್ಯಞ್ಜನತ್ತೇ ಸಮಾನೇಪಿ ವಿಸಿಟ್ಠತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನಯೋಗಂ ಸನ್ಧಾಯ ಸಹತ್ಥೋ ದೇವದತ್ತೋ ಸವಿತ್ತೋತಿಆದಿ ವಿಯ "ಸಾತ್ಥಂ ಸಬ್ಯಞ್ಜನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ "ಅತ್ಥಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಾತ್ಥಂ, ಬ್ಯಞ್ಜನಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಬ್ಯಞ್ಜನ"ನ್ತಿ। ತತ್ಥ ಯಂ ಅತ್ಥಂ ಸುತ್ವಾ ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜನ್ತಾ ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಕ್ಖಯಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ತಾದಿಸಸಮ್ಪತ್ತಿ **ಅತ್ಥಸಮ್ಪತ್ತಿ** ನಾಮ, ಸಮ್ಪನ್ನತ್ಥತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬ್ಯಞ್ಜನಸಮ್ಪತ್ತಿ** ನಾಮ ಸಿಥಿಲಧನಿತಾದಿಬ್ಯಞ್ಜನಪರಿಪುಣ್ಣಾಯ ಮಾಗಧಿಕಾಯ ಸಭಾವನಿರುತ್ತಿಯಾ ಗಮ್ಭೀರಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಂ ಉತ್ತಾನಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸನಸಮತ್ಥತಾ ಸಮ್ಪನ್ನಬ್ಯಞ್ಜನತಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇದಾನಿ **ನೇತ್ತಿಪ್ಪಕರಣನಯೇನಾಪಿ** (ನೇತ್ತಿ ೪ ದ್ವಾದಸಪದ) ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಸಙ್ಕಾಸನಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಕಾಸೇಯತಿ ದೀಪೇಯತೀತಿ **ಸಙ್ಕಾಸನ**ನ್ತಿ ಕಮ್ಮಸಾಧನವಸೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ। ಪಠಮಂ ಕಾಸನಂ **ಪಕಾಸನಂ**। ಉಭಯಮ್ಪೇತಂ ಉದ್ದೇಸತ್ಥವಚನಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರವಚನಂ। ಸಕಿಂ ವುತ್ತಸ್ಸ ಪುನ ವಚನಞ್ಚ **ವಿವರಣವಿಭಜನಾನಿ**। ಉಭಯಮ್ಪೇತಂ ನಿದ್ದೇಸತ್ಥವಚನಂ। ವಿವಟಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರತರಾಭಿಧಾನಂ ವಿಭತ್ತಸ್ಸ ಚ ಪಕಾರೇಹಿ ಞಾಪನಂ **ಉತ್ತಾನೀಕರಣಪಞ್ಞತ್ತಿಯೋ**। ಉಭಯಮ್ಪೇತಂ ಪಟಿನಿದ್ದೇಸತ್ಥವಚನಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರವಚನಂ। **ಅತ್ಥಪದಸಮಾಯೋಗತೋ**ತಿ

ಯಥಾವುತ್ತಾನಿ ಏವ ಛ ಪದಾನಿ ಪರಿಯತ್ತಿಯಾ ಅತ್ಥವಿಭಾಗತ್ತಾ ಅತ್ಥಪದಾನಿ, ತೇಹಿ ಸಹಿತತಾಯ ಅತ್ಥಕೋಟ್ಠಾಸಯುತ್ತತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಪರಿಯೋಸಿತೇ ಪದೇ ಆದಿಮಜ್ಝಗತವಣ್ಣೋ **ಅಕ್ಖರಂ,** ಏಕಕ್ಖರಂ, ಪದಂ ವಾ ಅಕ್ಖರಂ। ವಿಭತ್ತಿಯನ್ತಂ **ಪದಂ**। ಪದಾಭಿಹಿತಂ ಅತ್ಥಂ ಬ್ಯಞ್ಜೇತೀತಿ **ಬ್ಯಞ್ಜನಂ,** ವಾಕ್ಯಂ। ಕಥಿತಸ್ಸೇವತ್ಥಸ್ಸ ಅನೇಕವಿಧೇನ ವಿಭಾಗಕರಣಂ **ಆಕಾರೋ** ನಾಮ। ಆಕಾರಾಭಿಹಿತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಚನಂ **ನಿರುತ್ತಿ**। ನಿಬ್ಬಚನತ್ಥವಿತ್ಥಾರೋ **ನಿದ್ದೇಸೋ**। ಅಥ ವಾ "ಅಕ್ಖರೇಹಿ ಸಙ್ಕಾಸೇತಿ, ಪದೇಹಿ ಪಕಾಸೇತಿ, ಬ್ಯಞ್ಜನೇಹಿ ವಿವರತಿ, ಆಕಾರೇಹಿ ವಿಭಜತಿ, ನಿರುತ್ತೀಹಿ ಉತ್ತಾನಿಂ ಕರೋತಿ, ನಿದ್ದೇಸೇಹಿ ಪಞ್ಞಪೇತೀ"ತಿ ವಚನತೋ ಸಙ್ಕಾಸನಪಕಾಸನಸಙ್ಖಾತಉದ್ದೇಸತ್ಥವಾಚಕಾನಿ ವಚನಾನಿ ಅಕ್ಖರಪದಾನಿ ನಾಮ। ವಿವರಣವಿಭಜನಸಙ್ಖಾತನಿದ್ದೇಸತ್ಥವಾಚಕಾನಿ ವಚನಾನಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಾಕಾರಾ ನಾಮ। ಉತ್ತಾನೀಕರಣಪಞ್ಞತ್ತಿಸಙ್ಖಾತಪಟಿನಿದ್ದೇಸತ್ಥವಾಚಕಾನಿ ವಚನಾನಿ ನಿರುತ್ತಿನಿದ್ದೇಸಾ ನಾಮ, ತೇಸಂ ಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಬ್ಯಞ್ಜನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅತ್ಥಗಮ್ಭೀರತಾತಿಆದೀಸು **ಅತ್ಥೋ** ನಾಮ ತನ್ತಿಅತ್ಥೋ, ಹೇತುಫಲಂ ವಾ। **ಧಮ್ಮೋ** ನಾಮ ತನ್ತಿ, ಹೇತು ವಾ। **ದೇಸನಾ** ನಾಮ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮಾಭಿಲಾಪೋ। **ಪಟಿವೇಧೋ** ನಾಮ ಯಥಾವುತ್ತಅತ್ಥಾದೀನಂ ಅವಿಪರೀತಾವಬೋಧೋ। ತೇ ಪನೇತೇ ಅತ್ಥಾದಯೋ ಯಸ್ಮಾ ಸಸಾದೀಹಿ ವಿಯ ಮಹಾಸಮುದ್ದೋ ಮನ್ದಬುದ್ಧೀಹಿ ದುಕ್ಖೋಗಾಹಾ ಅಲಬ್ಭನೇಯ್ಯಪತಿಟ್ಠಾ ಚ, ತಸ್ಮಾ **ಗಮ್ಭೀರಾ**। ತೇಸು ಪಟಿವೇಧಸ್ಸಾಪಿ ಅತ್ಥಸನ್ನಿಸ್ಸಿತತ್ತಾ ಅತ್ಥಸಭಾಗತ್ತಾ ಚ ವುತ್ತಂ "ಅತ್ಥಗಮ್ಭೀರತಾಪಟಿವೇಧಗಮ್ಭೀರತಾಹಿ ಸಾತ್ಥ"ನ್ತಿ। ಧಮ್ಮದೇಸನಾನಂ ಅತ್ಥಸನ್ನಿಸ್ಸಿತತ್ತೇಪಿ ಸಯಂ ಬ್ಯಞ್ಜನರೂಪತ್ತಾ ವುತ್ತಂ "ಧಮ್ಮಗಮ್ಭೀರತಾದೇಸನಾಗಮ್ಭೀರತಾಹಿ ಸಬ್ಯಞ್ಜನ"ನ್ತಿ। ಯಥಾವುತ್ತಅತ್ಥಾದೀಸು ಪಭೇದಗತಾನಿ ಞಾಣಾನಿ **ಅತ್ಥಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ**ದಯೋ। ತತ್ಥ **ನಿರುತ್ತೀ**ತಿ ತನ್ತಿಪದಾನಂ ನಿದ್ಧಾರೇತ್ವಾ ವಚನಂ, ನಿಬ್ಬಚನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೀಸು ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಸು ಞಾಣಂ **ಪಟಿಭಾನಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾ**। ಲೋಕಿಯಾ ಸದ್ಧೇಯ್ಯವಚನಮುಖೇನೇವ ಅತ್ಥೇಸು ಪಸೀದನ್ತಿ, ನ ಅತ್ಥಮುಖೇನಾತಿ ಆಹ **ಸದ್ಧೇಯ್ಯತೋ**ತಿಆದಿ। **ಕೇವಲ**ಸದ್ದೋ ಸಕಲಾಧಿವಚನನ್ತಿ ಆಹ "ಸಕಲಪರಿಪುಣ್ಣಭಾವೇನಾ"ತಿ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ**-ಸದ್ದೋ ಇಧ ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಸಙ್ಗಹಂ ಸಕಲಂ ಸಾಸನಂ ದೀಪೇತೀತಿ ಆಹ **ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಪರಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ**ತಿಆದಿ।

ಯಥಾವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಅಪರೇನಾಪಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅಪಿ ಚಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸನಿದಾನ**ನ್ತಿ ದೇಸಕಾಲಾದಿದೀಪಕೇನ ನಿದಾನವಚನೇನ ಸನಿದಾನಂ। **ಸಉಪ್ಪತ್ತಿಕ**ನ್ತಿ ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಆದಿಯುತ್ತಿಯುತ್ತಂ। ತತ್ರಾಯಂ ಪಾಳಿಯೋಜನಾಕ್ಕಮೋ - "ವೇರಞ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಸಮಣೋ ಖಲು ಭೋ...ಪೇ॰... ವಿಹರತೀ"ತಿ ಚ, "ತಂ ಖೋ ಪನ ಭವನ್ತಂ ಗೋತಮಂ 'ಇತಿಪಿ ಸೋ...ಪೇ॰... ಪವೇದೇತೀ'ತಿ ಏವಂ ಕಲ್ಯಾಣೋ ಕಿತ್ತಿಸದ್ದೋ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋ"ತಿ ಚ, "ಸೋ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತಿ...ಪೇ॰... ಪರಿಯೋಸಾನಕಲ್ಯಾಣಂ, ದೇಸೇನ್ತೋ ಚ ಸಾತ್ಥಸಬ್ಯಞ್ಜನಾದಿಗುಣಸಂಯುತ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತೀ"ತಿ ಚ, "ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ"ತಿ ಚ ಅಸ್ಸೋಸಿ, ಸುತ್ವಾ ಚ ಅಥ ಖೋ ವೇರಞ್ಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯೇನ ಭಗವಾ ತೇನುಪಸಙ್ಕಮೀತಿ।

ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ "ದಸ್ಸನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸಾಧು ಹೋತೀತಿ ಏವಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಕತ್ವಾ ಅಥ ಖೋ ವೇರಞ್ಜೋ...ಪೇ॰... ಉಪಸಙ್ಕಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಸಾಧು ಖೋ ಪನಾತಿಆದಿಪಾಠಸ್ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಪರಿವಿತಕ್ಕನಭಾವೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಪಕಾಸೇತೀತಿ ಪದಾನನ್ತರಮೇವ ಅಸ್ಸೋಸೀತಿ ಪದಂ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ ವಿಯ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತಥಾಪಿ "ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ"ತಿ ಏವಂ ಯಥಾವುತ್ತನಿದಸ್ಸನತ್ಥೇನ ಇತಿ-ಸದ್ದೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪನ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಇತಿ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಅದಸ್ಸನತೋ ಚ ಅಥ ಖೋ ವೇರಞ್ಜೋತಿಆದಿನಾ ಕತ್ತಬ್ಬನ್ತರದಸ್ಸನಮುಖೇನ ಪಾಳಿಯಾ ಪಕಾರನ್ತರೇ ಪವತ್ತಿತೋ ಚ ಯಥಾವುತ್ತವಸೇನೇವ "ಸಾಧು ಖೋ ಪನ ತಥಾರೂಪಾನಂ ಅರಹತಂ ದಸ್ಸನಂ ಹೋತೀ"ತಿ ವಚನಾನನ್ತರಮೇವ ಅಸ್ಸೋಸೀತಿ ಪದಂ ಆನೇತ್ವಾ ಸಮ್ಬನ್ಧನಂ ಯುತ್ತಂ। ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯೇನ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸ ಅತ್ತನಾ ಸುತವಸೇನೇವ ಅಜ್ಝಾಸಯೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಉಪಸಙ್ಕಮನಹೇತುದಸ್ಸನಮುಖೇನ **ದಸ್ಸನಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸಾಧು ಹೋತೀತಿ ಏವಂ ಅಜ್ಝಾಸಯಂ ಕತ್ವಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

೧. **ಸೀತೋದಕಂ ವಿಯ ಉಣ್ಹೋದಕೇನಾತಿ** ಇದಂ ಉಕ್ಕಮೇನ ಮುಖಾರುಳ್ಹವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಅನುಪಸನ್ತಸಭಾವತಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಸೇವ ಉಣ್ಹೋದಕಂ ವಿಯ ಸೀತೋದಕೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ, ಞಾಣತೇಜಯುತ್ತತಾಯ ವಾ ಭಗವಾ ಉಣ್ಹೋದಕೋಪಮೋತಿ ಕತ್ವಾ ತಬ್ಬಿರಹಿತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸೀತೋದಕಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ ತಥಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಏಕೀಭಾವ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮೋದನಕಿರಿಯಾಯ ಏಕರೂಪತಂ। **ಯಾಯಾ**ತಿಆದೀಸು ಯಾಯ ಕಥಾಯ ಸಮ್ಮೋದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ, ತಂ ಸಮ್ಮೋದನೀಯಂ ಕಥನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। ತತ್ಥ **ಖಮನೀಯ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಖಬಹುಲಂ ಇದಂ ಸರೀರಂ, ಕಚ್ಚಿ ಖಮಿತುಂ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಂ। **ಯಾಪನೀಯ**ನ್ತಿ ಚಿರಪ್ಪಬನ್ಧಸಙ್ಖಾತಾಯ ಯಾಪನಾಯ ಯಾಪೇತುಂ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಂ। ರೋಗಾಭಾವೇನ **ಅಪ್ಪಾಬಾಧಂ**। ದುಕ್ಖಜೀವಿತಾಭಾವೇನ **ಅಪ್ಪಾತಙ್ಕಂ**। ತಂತಂಕಿಚ್ಚಕರಣತ್ಥಾಯ ಲಹುಂ ಅಕಿಚ್ಛೇನ ಉಟ್ಠಾತುಂ ಯೋಗ್ಗತಾಯ **ಲಹುಟ್ಠಾನಂ**। **ಬಲ**ನ್ತಿ ಸರೀರಸ್ಸ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಕ್ಖಮಂ ಬಲಂ ಕಚ್ಚಿ ಅತ್ಥೀತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **ಫಾಸುವಿಹಾರೋ**ತಿ ಸುಖವಿಹಾರೋ। ಸರಣೀಯಮೇವ ದೀಘಂ ಕತ್ವಾ “ಸಾರಣೀಯ”ನ್ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ “ಸರಿತಬ್ಬಭಾವತೋ ಚ ಸಾರಣೀಯ”ನ್ತಿ। **ಪರಿಯಾಯೇಹೀ**ತಿ ಕಾರಣೇಹಿ।

ಭಾವೋತಿ ಕಿರಿಯಾ, ತಸ್ಮಿಂ ವತ್ತಮಾನೋ ನಪುಂಸಕ-ಸದ್ದೋ **ಭಾವನಪುಂಸಕನಿದ್ದೇಸೋ** ನಾಮ, ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸನಸದ್ದೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಕಮನ್ತೇ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತೇ ಯುತ್ತಪ್ಪದೇಸೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಖಣ್ಡಿಚ್ಚಾದಿಭಾವ**ನ್ತಿ ಖಣ್ಡಿತದನ್ತಪಲಿತಕೇಸಾದಿಭಾವಂ। **ರಾಜಪರಿವಟ್ಟೇ**ತಿ ರಾಜೂನಂ ಪರಿವತ್ತನಂ, ಪಟಿಪಾಟಿಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪುರಾತನುಚ್ಚಕುಲಪ್ಪಸುತತಾಯ ಜಿಣ್ಣತಾ, ನ ವಯಸಾತಿ ಆಹ “ಚಿರಕಾಲಪ್ಪವತ್ತಕುಲನ್ವಯೇ”ತಿ। ವಿಭವಾನಂ ಮಹನ್ತತ್ತಂ ಲಾತಿ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಮಹಲ್ಲಕೋತಿ ಆಹ “ವಿಭವಮಹತ್ತತಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೇ”ತಿ। **ವಿಭಾವನೇ ನಾಮ ಅತ್ಥೇ**ತಿ ಪಕತಿವಿಭಾವನಸಙ್ಖಾತೇ ಅತ್ಥೇ। ನ ಅಭಿವಾದೇತಿ ವಾತಿ ಅಭಿವಾದೇತಬ್ಬನ್ತಿ ನ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತಿ, ಏವಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖಣಪಕತಿಕೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ರೂಪಂ ನಿಚ್ಚಂ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ನಿಚ್ಚಪಕತಿಕಂ ಅನಿಚ್ಚಪಕತಿಕಂ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನಿಚ್ಚಂ ವಾತಿ** ಏತ್ಥ **ವಾ**-ಸದ್ದೋ ಅವಧಾರಣತ್ಥೋ।

ಸಮ್ಪತಿಜಾತೋತಿ ಮುಹುತ್ತಜಾತೋ, ಜಾತಸಮನನ್ತರಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸತ್ತಪದವೀತಿಹಾರೇನ ಗನ್ತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಓಲೋಕೇಸೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ದ್ವಾರಂ ಪಿಧಾಯ ನಿಕ್ಖನ್ತೋತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಗಮನತೋ ಪುರೇ ಕತಮ್ಪಿ ಓಲೋಕನಂ ಪಚ್ಛಾ ಕತಂ ವಿಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಓಲೋಕೇಸಿ**ನ್ತಿ ಚ ಲೋಕವಿವರಣಪಾಟಿಹಾರಿಯೇ ಜಾತೇ ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾ ವೋಲೋಕೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೇಟ್ಠೋ**ತಿ ಪಸತ್ಥತರೋ। **ಪತಿಮಾನೇಸೀ**ತಿ ಪೂಜೇಸಿ। **ಆಸಭಿ**ನ್ತಿ ಉತ್ತಮಂ।

೩. **ತಂ ವಚನ**ನ್ತಿ ನಾಹಂ ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತಿಆದಿವಚನಂ। **ಅಞ್ಞಾಯ ಸಣ್ಠಹೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಅರಹತ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಹೇಯ್ಯ। **ಜಾತಿವಸೇನಾ**ತಿ ಖತ್ತಿಯಾದಿಜಾತಿವಸೇನ। **ಉಪಪತ್ತಿವಸೇನಾ**ತಿ ದೇವೇಸು ಉಪಪತ್ತಿವಸೇನ। **ಆವಿಞ್ಛನ್ತೀ**ತಿ ಆಕಡ್ಢನ್ತಿ। ಯಸ್ಸ ಅಭಿವಾದಾದಿಕರಣಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಸಾಮಗ್ಗಿರಸಸ್ಸ ಭಗವತಿ ಅಭಾವಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ “ಅರಸರೂಪೋ”ತಿ ಆಹ, ತಬ್ಬಿಧುರಸ್ಸ ರೂಪತಣ್ಹಾದಿಕಸ್ಸೇವ ಸಾಮಗ್ಗಿರಸಸ್ಸ ಅಭಾವೇನ ಭಗವಾ “ಅರಸರೂಪೋ”ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಸಾಮಗ್ಗಿರಸಸದ್ದಸ್ಸ ರೂಪರಸಾದೀಸು ವತ್ತನಪ್ಪಕಾರಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **ವತ್ಥಾರಮ್ಮಣಾದೀ**ತಿಆದಿ।

ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾತಿ ಉಚ್ಛಿನ್ನಮೂಲಾನಂ ತಾಲಾನಂ ವತ್ಥು ವಿಯ ನೇಸಂ ರೂಪರಸಾದೀನಂ ವತ್ಥು ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನಂ ಕತನ್ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಮಜ್ಝೇಪದಲೋಪಂ ದೀಘಞ್ಚ ಕತ್ವಾ ನಿದ್ದೇಸೋತಿ ಆಹ **ತಾಲವತ್ಥು ವಿಯಾ**ತಿಆದಿ। ತಾಲವತ್ಥು ವಿಯ ಯೇಸಂ ವತ್ಥು ಕತಂ ತೇ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾತಿ ವಿಸೇಸನಸ್ಸ ಪರನಿಪಾತೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ಕತತಾಲವತ್ಥುಕಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಮತ್ಥಕಚ್ಛಿನ್ನತಾಲೋಯೇವ ಪತ್ತಫಲಾದೀನಂ ಅಕಾರಣತಾಯ ಅವತ್ಥೂತಿ ತಾಲಾವತ್ಥು, ತಂ ವಿಯ ಯೇಸಂ ವತ್ಥು ಕತಂ ತೇ ರೂಪರಸಾದಯೋ ತಾಲಾವತ್ಥುಕತಾ, ಅಯಂ ಅಞ್ಞಪದತ್ಥವಸೇನ ಅತ್ಥಗ್ಗಾಹೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಸುಗಮೋತಿ ವಿಸೇಸಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ “ಮತ್ಥಕಚ್ಛಿನ್ನತಾಲೋ ವಿಯ ಕತಾ”ತಿ। ಏವಞ್ಚ ಮತ್ಥಕಸದಿಸೇಸು ರೂಪರಸಾದೀಸು ರಾಗೇಸು ಛಿನ್ನೇಸುಪಿ ತಬ್ಬತ್ಥುಭೂತಸ್ಸ ತಾಲಾವತ್ಥುಸದಿಸಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನಸ್ಸ ಯಾವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಟ್ಠಾನಂ ಉಪಪನ್ನಮೇವ ಹೋತಿ। ಯಥಾರುತತೋ ಪನ ವಿಸೇಸನಸಮಾಸವಸೇನ ಅತ್ಥೇ ಗಯ್ಹಮಾನೇ ರೂಪರಸಾದೀನಂ ತಾಲಾವತ್ಥುಸದಿಸತಾಯ ಠಾನಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಯಂ ಪನ

ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ೧.೩) ಏತಂ ದೋಸಂ ಪರಿಹರಿತುಂ ರೂಪರಸಾದೀನಂ ಕುಸಲಾಕುಸಲತ್ತಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ತೇ ತಥಾಗತಸ್ಸ ಪಹೀನಾತಿಆದಿಪಾಳಿಯಾ, ಕಾಮಸುಖಸ್ಸಾದಸಙ್ಖಾತಾ ರೂಪರಸಾತಿಆದಿಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಚ ನ ಸಮೇತಿ, ಖೀಣಾಸವಾನಮ್ಪಿ ಯಾವ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಾ ಕುಸಲಾಕುಸಲಾನಂ ಫಲುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ತೇಸಂ ಮತ್ಥಕಚ್ಛಿನ್ನತಾಲಸದಿಸತಾಪಿ ನ ಯುತ್ತಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅಥ ವಾ ಮತ್ಥಕಚ್ಛಿನ್ನತಾಲಸ್ಸ ಠಿತಂ ಅಟ್ಠಿತಞ್ಚ ಅಮನಸಿಕತ್ವಾ ಪುನ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿಧಮ್ಮತಾಸದಿಸಮತ್ತಂ ಉಪಮೇತ್ವಾ ತಾಲಾವತ್ಥು ವಿಯ ಕತಾತಿ ವಿಸೇಸನಸಮಾಸವಸೇನ ಅತ್ಥಗ್ಗಹಣೇಪಿ ನ ಕೋಚಿ ದೋಸೋ। **ಅನು**-ಸದ್ದೋ ಪಚ್ಛಾತಿ ಅತ್ಥೇ ವತ್ತತೀತಿ ಆಹ **ಪಚ್ಛಾಭಾವೋ ನ ಹೋತೀತಿ**ಆದಿ। **ಅನು ಅಭಾವಂ ಗತಾತಿ** ಪಚ್ಛಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿಧಮ್ಮತಾವಸೇನ ಅಭಾವಂ ಗತಾ। **ಅನಚ್ಛರಿಯಾತಿ** ಅನು ಅನು ಉಪರೂಪರಿ ವಿಮ್ಹಯಕತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಞ್ಚ ಖೋ ತ್ವಂ ವದೇಸೀತಿ** ಯಂ ವನ್ದನಾದಿಸಾಮಗ್ಗೀರಸಾಭಾವಸಙ್ಖಾತಂ ಕಾರಣಂ ಅರಸರೂಪತಾಯ ವದೇಸಿ, ತಂ ಕಾರಣಂ ನ ವಿಜ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪. **ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಮತ್ಥ**ನ್ತಿ ಯಂ ಅತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನಿಬ್ಭೋಗೋ ಭವಂ ಗೋತಮೋತಿಆದಿಮಾಹ, ಭಗವಾ ಚ ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ನಿಬ್ಭೋಗತಾದಿಂ ಅತ್ತನಿ ಅನುಜಾನಾತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಮತ್ಥಂ।

೫. **ಕುಲಸಮುದಾಚಾರಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಕುಲಾಚಾರಕಮ್ಮಂ। ಕಾಯತೋ ಕಾಯದ್ವಾರತೋ ಪವತ್ತಂ ದುಚ್ಚರಿತಂ **ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಂ**। **ಅನೇಕವಿಹಿತಾತಿ** ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಾ।

೬. **ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಿಕರಾಗಸ್ಸಾತಿ** ರೂಪಾದೀಸು ಪಞ್ಚಸು ಕಾಮಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು ಅತಿವಿಯ ಸಜ್ಜವಸೇನ ನಿಯುತ್ತಸ್ಸ ಕಾಮರಾಗಸ್ಸ, ಏತೇನ ಅನಾಗಾಮೀನಂ ವತ್ಥಾಭರಣಾದೀಸು ಸಙ್ಗನಿಕನ್ತಿವಸೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಾಮರಾಗಸ್ಸ ಕಾಮರಾಗತಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ ತಸ್ಸ ರೂಪರಾಗಾದೀಸು ಸಙ್ಗಹತೋ। **ಅವಸೇಸಾನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಸಕ್ಕಾಯದಿಟ್ಠಿವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನಂ ಪಠಮೇನ ಮಗ್ಗೇನ, ಸೇಸಾನಂ ಚತೂಹಿಪಿ ಉಚ್ಛೇದಂ ವದತಿ, ತೇನಾಹ "ಯಥಾನುರೂಪ"ನ್ತಿ।

೭. **ಜಿಗುಚ್ಛತಿ ಮಞ್ಞೇತಿ** ಜಿಗುಚ್ಛತಿ ವಿಯ, "ಜಿಗುಚ್ಛತೀ"ತಿ ವಾ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇಮಿ। **ಅಕೋಸಲ್ಲಸಮ್ಭೂತಟ್ಠೇನಾತಿ** ಅಞ್ಞಾಣಸಮ್ಭೂತಟ್ಠೇನ।

೮-೧೦. **ತತ್ರಾತಿ** ಯಥಾವುತ್ತೇಸು ದ್ವೀಸು ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇಸು। ಪಟಿಸನ್ಧಿಪರಿಯಾಯೋಪಿ ಇಧ ಗಬ್ಭಸದ್ದೋತಿ ಆಹ "ದೇವಲೋಕಪಟಿಸನ್ಧಿಪಟಿಲಾಭಾಯಾ"ತಿ। **ಅಪುನಬ್ಭವಭೂತಾತಿ** ಖಣೇ ಖಣೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾನಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಿ।

೧೧. **ಧಮ್ಮಧಾತು**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ। ತಞ್ಹಿ ಧಮ್ಮೇ ಯಾಥಾವತೋ ಧಾರೇತಿ ಉಪಧಾರೇತೀತಿ "ಧಮ್ಮಧಾತೂ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ದೇಸನಾವಿಲಾಸಪ್ಪತ್ತೋತಿ** ಅಭಿರುಚಿವಸೇನ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ದೇಸೇತುಂ ಸಮತ್ಥತಾ ದೇಸನಾವಿಲಾಸೋ, ತಂ ಪತ್ತೋ। **ಕರುಣಾವಿಪ್ಫಾರ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಮಹಾಕರುಣಾಯ ಫರಣಂ। ತಾದಿಗುಣಲಕ್ಖಣಮೇವ ಉಪಮಾಯ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ಆಹ "ಪಥವೀಸಮಚಿತ್ತತ"ನ್ತಿ। ತತೋಯೇವ ಅಕುಜ್ಝನಸಭಾವತೋ **ಅಕುಪ್ಪಧಮ್ಮತಾ**। **ಜಾತಿಯಾ ಅನುಗತ**ನ್ತಿ ಜಾತಿಯಾ ಅನುಬದ್ಧಂ। **ಜರಾಯ ಅನುಸಟ**ನ್ತಿ ಜರಾಯ ಪಲಿವೇಠಿತಂ। **ವಟ್ಟಖಾಣುಭೂತ**ನ್ತಿ ವಟ್ಟತೋ ಉದ್ಧರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತಾಯ ವಟ್ಟೇ ನಿಚ್ಚಲಭಾವೇನ ಠಿತಂ ಖಾಣು ವಿಯ ಭೂತಂ। ಜಾತಾನಂ ಮಚ್ಚಾನಂ ನಿಚ್ಚಂ ಮರಣತೋ ಭಯನ್ತಿ ಆಹ **ಅಜ್ಜ ಮರಿತ್ವಾತಿ**ಆದಿ। **ಅಪ್ಪಟಿಸಮಂ ಪುರೇಜಾತಭಾವ**ನ್ತಿ ಅಸದಿಸಂ ಅರಿಯಾಯ ಜಾತಿಯಾ ಪಠಮಜಾತಭಾವಂ, ಸಬ್ಬಜೇಟ್ಠಭಾವನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

"ಅಪೀ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಪೀ"ತಿ ವದನ್ತೋ **ಪಿ**-ಸದ್ದೋ ವಿಸುಂ ಅತ್ಥಿ ನಿಪಾತೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಮ್ಮಾ ಅಧಿಸಯಿತಾನೀತಿ** ಪಾದಾದೀಹಿ ಉಪಘಾತಂ ಅಕರೋನ್ತಿಯಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಉಪರಿ ಸಯಿತಾನಿ, ಅಕಮ್ಮಕಸ್ಸಾಪಿ ಸಯತಿಧಾತುನೋ ಅಧಿಪುಬ್ಬತಾಯ ಸಕಮ್ಮಕತಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। **ನಖಸಿಖಾತಿ** ನಖಗ್ಗಾನಿ। ಸಕುಣಾನಂ ಪಕ್ಖಾ ಹತ್ಥಪಾದಟ್ಠಾನಿಯಾತಿ ಆಹ "ಸಙ್ಕುಟಿತಹತ್ಥಪಾದಾ"ತಿ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ಆಲೋಕಟ್ಠಾನೇ। **ನಿಕ್ಖಮನ್ತಾನ**ನ್ತಿ ನಿಕ್ಖಮನ್ತೇಸು, ನಿದ್ಧಾರಣೇ ಹೇತಂ ಸಾಮಿವಚನಂ। **ಅಣ್ಡಕೋಸ**ನ್ತಿ ಅಣ್ಡಕಪಾಲಂ।

ಲೋಕೋಯೇವ **ಲೋಕಸನ್ನಿವಾಸೋ**। ಅಬುಜ್ಝಿ ಏತ್ಥಾತಿ ರುಕ್ಖೋ **ಬೋಧಿ,** ಸಯಂ ಬುಜ್ಝತಿ, ಬುಜ್ಝನ್ತಿ ವಾ ತೇನಾತಿ ಮಗ್ಗೋಪಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಮ್ಪಿ ಬೋಧಿ। ಬುಜ್ಝೀಯತೀತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಬೋಧಿ। **ಅನ್ತರಾ ಚ ಬೋಧಿನ್ತಿ** ದುತಿಯಮುದಾಹರಣಂ ವಿನಾಪಿ ರುಕ್ಖ-ಸದ್ದೇನ ಬೋಧಿ-ಸದ್ದಸ್ಸ ರುಕ್ಖಪ್ಪವತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ। **ವರಭೂರಿಮೇಧಸೋತಿ** ಮಹಾಪಥವೀ ವಿಯ ಪತ್ಥಟಪಞ್ಞೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾತಿ** ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೋ ಅತ್ತನಾ ಸಹ ವತ್ತಮಾನಂ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಸಙ್ಖಾತಂ ಆಸವಕ್ಖಯಞಾಣಞ್ಚೇವ ಇತರಾ ದ್ವೇ ಮಹಗ್ಗತವಿಜ್ಜಾ ಚ ತಬ್ಬಿನಿಬನ್ಧಕಕಿಲೇಸವಿದ್ಧಂಸನವಸೇನ ಉಪ್ಪಾದನತೋ "ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಛ ಅಭಿಞ್ಞಾತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಸಾವಕಪಾರಮೀಞಾಣನ್ತಿ** ಅಗ್ಗಸಾವಕೇಹಿ ಪಟಿಲಭಿತಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬಮೇವ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಞಾಣಂ। **ಪಚ್ಚೇಕಬೋಧಿಞಾಣನ್ತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಓಪಮ್ಮಸಮ್ಪಟಿಪಾದನನ್ತಿ ಓಪಮ್ಮತ್ಥಸ್ಸ ಉಪಮೇಯ್ಯೇನ ಸಮಂ ಪಟಿಪಾದನಂ। **ಅತ್ಥೇನಾತಿ** ಉಪಮೇಯ್ಯತ್ಥೇನ। **ತಿಕ್ಖಖರವಿಪ್ಪಸನ್ನಸೂರಭಾವೋತಿ** ಇಮಿನಾ ಸಙ್ಖಾರುಪೇಕ್ಖಾಪತ್ತತಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪರಿಣಾಮಕಾಲೋತಿ** ಇಮಿನಾ ವುಟ್ಠಾನಗಾಮಿನಿಭಾವಾಪತ್ತಿಂ। ತದಾ ಚ ಸಾ ಮಗ್ಗಞಾಣಗಬ್ಭಂ ಧಾರೇನ್ತೀ ವಿಯ ಹೋತೀತಿ ಆಹ "ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣಕಾಲೋ"ತಿ। **ಅನುಪುಬ್ಬಾಧಿಗತೇನಾತಿ** ಪಠಮಮಗ್ಗಾದಿಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅಧಿಗತೇನ। **ಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತನ್ತಿ** "ಕಾಮಂ ತಚೋ ಚ ನ್ಹಾರು ಚ ಅಟ್ಠಿ ಚ ಅವಸಿಸ್ಸತು (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೧೮೪; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೨೨; ಅ॰ ನಿ॰ ೨.೫; ಮಹಾನಿ॰ ೧೯೬), ಸರೀರೇ ಉಪಸುಸ್ಸತು ಮಂಸಲೋಹಿತ"ನ್ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಚತುರಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ವೀರಿಯಂ।

ಛನ್ದೋ ಕಾಮೋತಿಆದೀಸು ಪತ್ಥನಾಕಾರೇನ ಪವತ್ತೋ ದುಬ್ಬಲೋ ಲೋಭೋ ಇಚ್ಛನಟ್ಠೇನ **ಛನ್ದೋ**। ತತೋ ಬಲವಾ ರಞ್ಜನಟ್ಠೇನ **ರಾಗೋ**। ತತೋಪಿ ಬಲವತರೋ **ಛನ್ದರಾಗೋ**। ನಿಮಿತ್ತಾನುಬ್ಯಞ್ಜನಸಙ್ಕಪ್ಪವಸೇನ ಪವತ್ತೋ **ಸಙ್ಕಪ್ಪೋ**। ತತೋಪಿ ಬಲವಸಙ್ಕಪ್ಪವಸೇನೇವ ಪವತ್ತೋ **ರಾಗೋ**। ತತೋಪಿ ಬಲವತರೋ **ಸಙ್ಕಪ್ಪರಾಗೋ**। ಸ್ವಾಯಂ ಪಭೇದೋ ಏಕಸ್ಸೇವ ಲೋಭಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಆಕಾರಭೇದೇನ ಅವತ್ಥಾಭೇದೇನ ಚ ವುತ್ತೋ।

ಪಠಮಜ್ಝಾನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಸೇಯ್ಯಥಿದನ್ತಿ ತಂ ಕಥನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏತನ್ತಿ** ಪುಬ್ಬಪದೇಯೇವ ಅವಧಾರಣಕರಣಂ, ಏತಂ ಅತ್ಥಜಾತಂ ವಾ। **ತನ್ನಿಸ್ಸರಣತೋತಿ** ತೇಸಂ ಕಾಮಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣತ್ತಾ। **ಏಸಾತಿ** ಏವ-ಕಾರೋ। ಕಾಮಧಾತು ನಾಮ ಕಾಮಭವೋ, **ನೇಕ್ಖಮ್ಮನ್ತಿ** ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ। **ಏಸಾತಿ** ನಿಯಮೋ। ತದಙ್ಗವಿಕ್ಖಮ್ಭನಸಮುಚ್ಛೇದಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿನಿಸ್ಸರಣವಿವೇಕಾ **ತದಙ್ಗವಿವೇಕಾದಯೋ**। ಕಾಯಚಿತ್ತಉಪಧಿವಿವೇಕಾ **ಕಾಯವಿವೇಕಾದಯೋ, ತಯೋ ಏವ ಇಧ** ಝಾನಕಥಾಯ, ಸಮುಚ್ಛೇದವಿವೇಕಾದೀನಂ ಅಸಮ್ಭವಾ। **ನಿದ್ದೇಸೇತಿ** ಮಹಾನಿದ್ದೇಸೇ। **ತತ್ಥೇವಾತಿ** ಮಹಾನಿದ್ದೇಸೇ ಏವ। **ವಿಭಙ್ಗೇತಿ** ಝಾನವಿಭಙ್ಗೇ। **ಏವಞ್ಚ ಸತೀತಿ** ಉಭಯೇಸಮ್ಪಿ ಕಾಮಾನಂ ಸಙ್ಗಹೇ ಸತಿ।

ಪುರಿಮೇನಾತಿ ಕಾಯವಿವೇಕೇನ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ಏತಸ್ಮಿಂ ಕಾಯಚಿತ್ತವಿವೇಕದ್ವಯೇ। **ದುತಿಯೇನಾತಿ** ಚಿತ್ತವಿವೇಕೇನ। **ಏತೇಸನ್ತಿ** ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನ ವತ್ಥುಕಾಮಕಿಲೇಸಕಾಮವಿವೇಕದ್ವಯಸ್ಸ ವಾಚಕಭೂತಾನಂ ವಿವಿಚ್ಚೇವ ಕಾಮೇಹಿ ವಿವಿಚ್ಚ ಅಕುಸಲೇಹೀತಿ ಇಮೇಸಂ ಪದಾನಂ, ನಿದ್ಧಾರಣೇ ಚೇತಂ ಸಾಮಿವಚನಂ। **ಬಾಲಭಾವಸ್ಸ** ಹೇತುಪರಿಚ್ಚಾಗೋತಿ ಅನುವತ್ತತಿ। ಅಕುಸಲಧಮ್ಮೋ ಹಿ ಬಾಲಭಾವಸ್ಸ ಹೇತು। **ಆಸಯಪೋಸನನ್ತಿ** ಆಸಯಸ್ಸ ವಿಸೋಧನಂ ವಡ್ಢನಞ್ಚ। ವಿಭಙ್ಗೇ ನೀವರಣಾನೇವ ವುತ್ತಾನೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತತ್ಥ ಕಾರಣಮಾಹ "ಉಪರಿಝಾನಙ್ಗಪಚ್ಚನೀಕಪಟಿಪಕ್ಖಭಾವದಸ್ಸನತೋ"ತಿ। ತತ್ಥ ಉಪರಿ ಸವಿತಕ್ಕನ್ತಿಆದಿನಾ ವುಚ್ಚಮಾನಾನಿ ಝಾನಙ್ಗಾನಿ, ತೇಸಂ ಅತ್ತನೋ ಪಚ್ಚನೀಕಾನಂ ಪಟಿಪಕ್ಖಭಾವದಸ್ಸನತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಉಪರಿಝಾನಙ್ಗಾನಂ ಪಚ್ಚನೀಕಪಟಿಪಕ್ಖಭಾವಸ್ಸ ದಸ್ಸನತೋತಿಪಿ ಪಾಠೋ। ತತ್ಥ "ಉಪರಿ ವುಚ್ಚಮಾನಝಾನಙ್ಗಾನಂ ಉಜುವಿಪಚ್ಚನೀಕವಸೇನ ಪಟಿಪಕ್ಖಭಾವದಸ್ಸನತೋ"ತಿ "ನೀವರಣಾನಂ ತಾನೇವ ವಿಭಙ್ಗೇ ವುತ್ತಾನೀ"ತಿಪಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ। **ಪೇಟಕೇತಿ**

ಮಹಾಕಚ್ಚಾಯನತ್ಥೇರೇನ ಕತಂ ನೇತ್ತಿಪ್ಪಕರಣನಯಾನುಸಾರಿಪಕರಣಂ, ತಂ ಪನ ಪಿಟಕಾನಂ ವಣ್ಣನಾಭೂತತ್ತಾ "ಪೇಟಕ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಿತಕ್ಕನಂ ನಾಮ ಆರಮ್ಮಣಪರಿಕಪ್ಪನನ್ತಿ ಆಹ "ಊಹನ"ನ್ತಿ। ರೂಪಂ ರೂಪನ್ತಿಆದಿನಾ ವಿಸಯೇ ಆಕೋಟೇನ್ತಸ್ಸ ವಿಸಯಪ್ಪವತ್ತಿಆಹನನಂ ಉಪರಿ ಆಹನನನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಆರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಆನಯನಂ** ನಾಮ ಆರಮ್ಮಣಾಭಿಮುಖಕರಣಂ। **ಅನುಸಞ್ಚರಣ**ನ್ತಿ ಅನುಪರಿಬ್ಭಮನಂ, ತಞ್ಚ ಖಣನ್ತರಸ್ಸ ತಥಾಕಾರೇನ ಉಪ್ಪಾದನಮೇವ, ನ ಹಿ ಪರಮತ್ಥತೋ ಏಕಸ್ಸ ಸಞ್ಚರಣಮತ್ಥಿ, ಏವಮಞ್ಞತ್ಥಾಪಿ ಈದಿಸೇಸು। **ಅನುಮಜ್ಜನ**ನ್ತಿ ಪರಿಮಜ್ಜನಂ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ಆರಮ್ಮಣೇ। **ಸಹಜಾತಾನುಯೋಜನಂ** ಸಕಿಚ್ಚಾನುವತ್ತಿತಾಕರಣೇನ। **ಕತ್ಥಚೀ**ತಿ ದುತಿಯಜ್ಝಾನವಿರಹಿತೇಸು ಸವಿಚಾರಚಿತ್ತೇಸು ಸಬ್ಬತ್ಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ವಿಚಾರೇನ ಸಹ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೋಪಿ ವಿತಕ್ಕೋ ಆರಮ್ಮಣೇ ಅಭಿನಿರೋಪನಾಕಾರೇನ ಪವತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಪಠಮಾಭಿನಿಪಾತೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ। **ವಿಪ್ಫಾರವಾ**ತಿ ಅವೂಪಸನ್ತಸಭಾವತಾಯ ವೇಗವಾ, ತೇನೇವೇಸ ದುತಿಯಜ್ಝಾನೇ ಪಹಾನಙ್ಗಂ ಜಾತಂ। **ಪಠಮದುತಿಯಜ್ಝಾನೇಸೂ**ತಿ ಪಞ್ಚಕನಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅಙ್ಗವಿನಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ರುಕ್ಖೋ ವಿಯಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ವಿವೇಕ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಭಾವಸಾಧನಪಕ್ಖೇ "ತಸ್ಮಾ ವಿವೇಕಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಇತರಪಕ್ಖೇ "ತಸ್ಮಿಂ ವಿವೇಕೇ"ತಿ। **ಪಿನಯತೀ**ತಿ ತಪ್ಪೇತಿ, ವಡ್ಢೇತಿ ವಾ। **ಫರಣರಸಾ**ತಿ ಪಣೀತರೂಪೇಹಿ ಕಾಯೇ ಬ್ಯಾಪನರಸಾ। **ಸಾತಲಕ್ಖಣ**ನ್ತಿ ಇಟ್ಠಸಭಾವಂ, ಮಧುರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾನಂ ಪೀಳನಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನಂ ಅಕತ್ವಾ ಅನು ಅನು ಗಣ್ಹನಂ ಉಪಕಾರಿತಾ ವಾ **ಅನುಗ್ಗಹೋ**। ವನಮೇವ **ವನನ್ತಂ**। ಉದಕಮೇವ **ಉದಕನ್ತಂ**। **ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಪಾಕಟಭಾವತೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಇಟ್ಠಾರಮ್ಮಣಾದಿಪಟಿಲಾಭಸಮಯೇಪಿ ಸುಖಂ ವಿಜ್ಜಮಾನಮ್ಪಿ ಅಪಾಕಟಂ, ಪೀತಿಯೇವ ತತ್ಥ ಪಾಕಟಾ, ಪಟಿಲದ್ಧರಸಾನುಭವನಸಮಯೇ ಚ ವಿಜ್ಜಮಾನಪೀತಿತೋಪಿ ಸುಖಮೇವ ಪಾಕಟತರನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಚೇತಸಿಕಸುಖವಸೇನೇವ ಪಟಿಲದ್ಧರಸಾನುಭವನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ನ ಕಾಯಿಕಸುಖವಸೇನ ತಸ್ಸ ಪೀತಿಸಮ್ಪಯೋಗಸ್ಸೇವ ಅಭಾವೇನ ಇಧಾನಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ। **ಅಯಞ್ಚ ಪೀತೀ**ತಿಆದಿ ಅಞ್ಞಪದತ್ಥಸಮಾಸದಸ್ಸನಂ, ಅಸ್ಸತ್ಥಿಪಕ್ಖೇ ತದ್ಧಿತಪಚ್ಚಯದಸ್ಸನಂ ವಾ। ದುತಿಯವಿಕಪ್ಪೇನ ಅಞ್ಞಪದತ್ಥಸಮಾಸವಸೇನೇವ "ವಿವೇಕಜಂ ಪೀತಿಸುಖ"ನ್ತಿ ಇದಂ ಏಕಂ ಪದನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ವಿಭತ್ತಿಯಾ ಚ ಅಲೋಪಂ।

ಗಣನಾನುಪುಬ್ಬತಾತಿ ದೇಸನಾಕ್ಕಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಪಠಮಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತೀ**ತಿ ಇದಂ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಚಿಣ್ಣವಸೀನಂ ಪನ ಯೋಗೀನಂ ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾಪಿ ಝಾನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೇವ। **ಝಾಪೇತೀ**ತಿ ದಹತಿ। ಅನಿಚ್ಚಾದಿಲಕ್ಖಣವಿಸಯಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಉಪನಿಜ್ಝಾಯನಂ ಕಥಂ ನಿಬ್ಬಾನಾಲಮ್ಬನಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **ವಿಪಸ್ಸನಾಯಾ**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಮಗ್ಗೇನ ಸಿಜ್ಝತೀ**ತಿ ನಿಚ್ಚಾದಿವಿಪಲ್ಲಾಸಪ್ಪಹಾಯಕೇನ ಸಹ ಮಗ್ಗೇನೇವ ತಂ ಲಕ್ಖಣೂಪನಿಜ್ಝಾನಂ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಅತ್ತನೋ ಸಿಜ್ಝತಿ। ಅಥ ವಾ ಮಗ್ಗೇನಾತಿ ಮಗ್ಗಕಿಚ್ಚೇನ, ವಿಪಲ್ಲಾಸಪ್ಪಹಾನೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಞ್ಞೋತಿ ಸತ್ತೋ। **ಅವುತ್ತತ್ತಾ**ತಿ "ಸಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತ"ನ್ತಿ **ಝಾನಪಾಳಿಯಂ** (ವಿಭಂ॰ ೫೦೮ ಆದಯೋ) ಅವುತ್ತತ್ತಾ। **ವುತ್ತತ್ತಾ**ತಿ ತಸ್ಸಾ ಝಾನಪಾಳಿಯಾ **ವಿಭಙ್ಗೇ** ವುತ್ತತ್ತಾ।

ದುತಿಯಜ್ಝಾನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಅಜ್ಝತ್ತನ್ತಿ ಝಾನವಿಸೇಸನತ್ತಾ ವುತ್ತಂ "ಇಧ ನಿಯಕಜ್ಝತ್ತಮಧಿಪ್ಪೇತ"ನ್ತಿ। ಝಾನಞ್ಹಿ ಅಜ್ಝತ್ತಜ್ಝತ್ತಂ ನ ಹೋತಿ ಛಳಿನ್ದ್ರಿಯಾನಮೇವ ತಬ್ಭಾವತೋ। ಖುದ್ದಕಾ ಊಮಿಯೋ **ವೀಚಿಯೋ**। ಮಹತಿಯೋ **ತರಙ್ಗಾ**। **ಸನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ ಸಮಿತಾ**ತಿಆದೀನಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞವೇವಚನಾನಿ, ಝಾನಬಲೇನ ಸಮತಿಕ್ಕನ್ತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅಪ್ಪಿತಾ**ತಿ ಗಮಿತಾ ವಿನಾಸಂ ಪಾಪಿತಾ। **ಪರಿಯಾಯೋ**ತಿ ಝಾನಪರಿಕ್ಖಾರೇ ಝಾನವೋಹಾರತ್ತಾ ಅಪರಮತ್ಥತೋ।

ತತಿಯಜ್ಝಾನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ತದಧಿಗಮಾಯಾತಿ ತತಿಯಮಗ್ಗಾಧಿಗಮಾಯ। **ಉಪಪತ್ತಿತೋ ಇಕ್ಖತೀತಿ** ಪಞ್ಞಾಯ ಸಹಚರಣಪರಿಚಯೇನ ಯಥಾ ಸಮವಾಹಿಭಾವೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಯುತ್ತಿತೋ ಪಸ್ಸತಿ। **ವಿಪುಲಾಯಾತಿ** ಮಹಗ್ಗತಭಾವಪ್ಪತ್ತಾಯ। **ಥಾಮಗತಾಯಾತಿ** ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಪೀತಿವಿಗಮೇನ ಥಿರಭಾವಪ್ಪತ್ತಿಯಾ, ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಪೀತೀಹಿ ಅನಭಿಭೂತತ್ತಾ"ತಿಆದಿ। (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೧ ತತಿಯಜ್ಝಾನಕಥಾ)। ಉಪೇಕ್ಖಾಭೇದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತಂ ಉಪೇಕ್ಖಂ ಪಕಾಸೇತುಂ **ಉಪೇಕ್ಖಾ ಪನಾತಿ**ಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತತಾವ ಖೀಣಾಸವಾನಂ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠಛಳಾರಮ್ಮಣಾಪಾಥೇ ಪರಿಸುದ್ಧಪಕತಿಭಾವಾವಿಜಹನಾಕಾರೇನ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನತೋ "ಛಳಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾ"ತಿ ಚ, ಸತ್ತೇಸು ಮಜ್ಝತ್ತಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತತ್ತಾ "ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರುಪೇಕ್ಖಾ"ತಿ ಚ, ಸಹಜಾತಧಮ್ಮಾನಂ ಮಜ್ಝತ್ತಾಕಾರಭೂತಾ "ಬೋಜ್ಝಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾ"ತಿ ಚ, ಕೇವಲಾ "ತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತುಪೇಕ್ಖಾ"ತಿ ಚ, ತತಿಯಜ್ಝಾನಸಹಗತಾ ಅಗ್ಗಸುಖೇಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಅಪಕ್ಖಪಾತಭೂತಾ "ಝಾನುಪೇಕ್ಖಾ"ತಿ ಚ, ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಹಗತಾ ಸಬ್ಬಪಚ್ಚನೀಕಪರಿಸುದ್ಧಿತಾಯ "ಪಾರಿಸುದ್ಧುಪೇಕ್ಖಾ"ತಿ ಚ ತೇನ ತೇನ ಅವತ್ಥಾಭೇದೇನ ಛಧಾ ವುತ್ತಾ।

ವೀರಿಯಮೇವ ಪನ ಅನಚ್ಚಾರದ್ಧಅನತಿಸಿಥಿಲೇಸು ಸಹಜಾತೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಉಪೇಕ್ಖನಾಕಾರೇನ ಪವತ್ತಂ "ವೀರಿಯುಪೇಕ್ಖಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಟ್ಠನ್ನಂ ರೂಪಾರೂಪಜ್ಝಾನಾನಂ ಪಟಿಲಾಭತೋ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಏವ ನೀವರಣವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾದೀನಂ ಪಹಾನಾಭಿಮುಖೀಭೂತತ್ತಾ ತೇಸಂ ಪಹಾನೇಪಿ ಅಬ್ಯಾಪಾರಭಾವೂಪಗಮನೇನ ಮಜ್ಝತ್ತಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತಾ ಸಮಾಧಿವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಅಟ್ಠ ಪಞ್ಞಾ ಚೇವ ಉಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಭೂತೇಸು ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತಾ ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಚತುನ್ನಂ ಮಗ್ಗಾನಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಚತಸ್ಸೋ ಚತುನ್ನಂ ಫಲಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಅಧಿಗಮಾಯ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತವಿಮೋಕ್ಖವಸೇನ ಪವತ್ತಾ ಚತಸ್ಸೋ ಸುಞ್ಞತಅನಿಮಿತ್ತವಿಮೋಕ್ಖವಸೇನ ದ್ವೇತಿ ದಸ ಪಞ್ಞಾ ಚಾತಿ ಇಮೇ ಅಟ್ಠಾರಸ ಪಞ್ಞಾ **ಸಙ್ಖಾರುಪೇಕ್ಖಾ** ನಾಮ। ಯಥಾವುತ್ತವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾವ ಲಕ್ಖಣವಿಚಿನನೇಪಿ ಮಜ್ಝತ್ತಭೂತಾ **ವಿಪಸ್ಸನುಪೇಕ್ಖಾ** ನಾಮ। ಅದುಕ್ಖಮಸುಖವೇದನಾ **ವೇದನುಪೇಕ್ಖಾ** ನಾಮ। ಇಮಾಸಂ ಪನ ದಸನ್ನಮ್ಪಿ ಉಪೇಕ್ಖಾನಂ "ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಆಗತನಯತೋ ವಿಭಾಗೋ **ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಹಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತನಯೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ"ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **ಏವಮಯಂ ದಸವಿಧಾಪೀತಿ**ಆದಿ। ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಆಗತನಯತೋತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಹಿ ತಾಸಂ ವಿಭಾಗದಸ್ಸನಸ್ಸ ಭೂಮಿಪುಗ್ಗಲಾದಿಪದಂ ವಿಯ ವಿಸುಂ ಮಾತಿಕಾಪದವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಭೂಮಿಪುಗ್ಗಲಾದಿವಸೇನ ವಿಭಾಗದಸ್ಸನಸ್ಸ ಆಗತಟ್ಠಾನಪರಾಮಸನಂ ಆಗತಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅಟ್ಠಸಾಲಿನಿಯಾತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ೧.೧೧ ತತಿಯಜ್ಝಾನಕಥಾ) ಯಂ ವುತ್ತಂ "ಇಮಾಸಂ ಪನ ದಸನ್ನಮ್ಪಿ ಉಪೇಕ್ಖಾನಂ ಭೂಮಿಪುಗ್ಗಲಾದಿವಸೇನ ವಿಭಾಗೋ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ ಏವಮಯಂ ದಸವಿಧಾತಿಆದೀ"ತಿ, ತಂ ಅಮನಸಿಕತ್ವಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಆಗತನಯತೋತಿ** "ಇಧ (ಖೀಣಾಸವೋ) ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾ ನೇವ ಸುಮನೋ ಹೋತಿ, ನ ದುಮ್ಮನೋ, ಉಪೇಕ್ಖಕೋ ವಿಹರತಿ ಸತೋ ಸಮ್ಪಜಾನೋ"ತಿಆದಿನಾ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೪೮; ಅ॰ ನಿ॰ ೬.೧) ಛಳಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾ ಆಗತಾ, "ಉಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತೇನ ಚೇತಸಾ ಏಕಂ ದಿಸಂ ಫರಿತ್ವಾ ವಿಹರತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೦೮; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೭೭; ೨.೩೦೯; ೩.೨೩೦) ಏವಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರುಪೇಕ್ಖಾ ಆಗತಾತಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ದಸನ್ನಮ್ಪಿ ಉಪೇಕ್ಖಾನಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವುತ್ತಪದೇಸೇಸು ಆಗತನಯದಸ್ಸನತೋ ಚ ಅಯಂ ದಸವಿಧಾಪಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಹಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಭೂಮೀತಿಆದೀಸು ಪನ ಛಳಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾ ಕಾಮಾವಚರಾ, ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರುಪೇಕ್ಖಾ ರೂಪಾವಚರಾತಿಆದಿನಾ **ಭೂಮಿತೋ** ಚ, ಛಳಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾ ಅಸೇಕ್ಖಾನಮೇವ, ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರುಪೇಕ್ಖಾ ಪುಥುಜ್ಜನಾದೀನಂ ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ಪುಗ್ಗಲಾನನ್ತಿಆದಿನಾ **ಪುಗ್ಗಲತೋ** ಚ, ಛಳಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾ ಸೋಮನಸ್ಸುಪೇಕ್ಖಾಸಹಗತಚಿತ್ತಸಮ್ಪಯುತ್ತಾತಿಆದಿನಾ **ಚಿತ್ತತೋ** ಚ, ಛಳಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾ ಛಳಾರಮ್ಮಣಾತಿಆದಿನಾ **ಆರಮ್ಮಣತೋ** ಚ, "ವೇದನುಪೇಕ್ಖಾ ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧೇನ ಸಙ್ಗಹಿತಾ, ಇತರಾ ನವ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧೇನಾ"ತಿ **ಖನ್ಧಸಙ್ಗಹವಸೇನ** ಚ, "ಛಳಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರಬೋಜ್ಝಙ್ಗಝಾನ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತುಪೇಕ್ಖಾ ಚ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಾ। ತಸ್ಮಾ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಚ ತಾಸು

ಏಕಾಯ ಸತಿ ಇತರಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತಥಾ ಸಙ್ಖಾರುಪೇಕ್ಖಾ ವಿಪಸ್ಸನುಪೇಕ್ಖಾಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ವೇದನಾವೀರಿಯುಪೇಕ್ಖಾನಮೇಕಕ್ಖಣೇ ಸಿಯಾ ಉಪ್ಪತ್ತೀ"ತಿ **ಏಕಕ್ಖಣವಸೇನ** ಚ, "ಛಳಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾ ಅಬ್ಯಾಕತಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರುಪೇಕ್ಖಾ ಕುಸಲಾಬ್ಯಾಕತಾ, ತಥಾ ಸೇಸಾ। ವೇದನುಪೇಕ್ಖಾ ಪನ ಸಿಯಾ ಅಕುಸಲಾಪೀ"ತಿ ಏವಂ **ಕುಸಲತ್ತಿಕವಸೇನ** ಚ, "ಸಙ್ಖೇಪತೋ ಚತ್ತಾರೋ ಚ ಧಮ್ಮಾ ವೀರಿಯವೇದನಾತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತತಾಞಾಣವಸೇನಾ"ತಿ ಏವಂ **ಸಙ್ಖೇಪವಸೇನ** ಚ ಅಯಂ ದಸವಿಧಾಪಿ ಉಪೇಕ್ಖಾ **ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಹಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ ಯೋಜನಾ।

ಏತ್ಥ ಚೇತಾ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ **ಅಟ್ಠಸಾಲಿನಿಯಂ** ಭೂಮಿಪುಗ್ಗಲಾದಿವಸೇನ ಸರೂಪತೋ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ನ ವುತ್ತಾ, ತಥಾಪಿ ತತ್ಥ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇಹೇವ ತಾಸಂ ಭೂಮಿಪುಗ್ಗಲಾದಿವಿಭಾಗೋ ನಯತೋ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕಾ ಞಾತುನ್ತಿ ತತ್ಥ ಸರೂಪತೋ ವುತ್ತಞ್ಚ ಅವುತ್ತಞ್ಚ ಏಕತೋ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಆಗತನಯತೋತಿಆದೀಹಿ ನವಹಿ ಪಕಾರೇಹಿ ಅತಿದೇಸೋ ಕತೋ, ತೇನೇವ "ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಹಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತವಸೇನಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "**ವುತ್ತನಯೇನೇವಾ**"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಥಾಹಿ ಖೀಣಾಸವೋ ಭಿಕ್ಖು ಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಂ ದಿಸ್ವಾತಿ ಆದಿಮ್ಹಿ ವುತ್ತೇ ಛಳಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾ ರೂಪಾದಿಆರಮ್ಮಣತಾಯ ಭೂಮಿತೋ ಕಾಮಾವಚರಾ ಚ ಪುಗ್ಗಲತೋ ಅಸೇಕ್ಖಾನಮೇವ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಚಿತ್ತತೋ ಸೋಮನಸ್ಸುಪೇಕ್ಖಾಚಿತ್ತಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ, ಆರಮ್ಮಣತೋ ಛಳಾರಮ್ಮಣಾ, ಕುಸಲತ್ತಿಕತೋ ಅಬ್ಯಾಕತಾ ಚಾತಿ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಞಾತುಂ, ತಥಾ ಛಳಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾ ಚ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರುಪೇಕ್ಖಾ ಚ ತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತುಪೇಕ್ಖಾ ಚ ಝಾನುಪೇಕ್ಖಾ ಚ ಪಾರಿಸುದ್ಧುಪೇಕ್ಖಾ ಚ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಾತಿಆದಿಮ್ಹಿ ವುತ್ತೇ ಪನಸ್ಸ ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧಸಙ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿಹಾರುಪೇಕ್ಖಾದೀಹಿ ಸಹ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿಆದಯೋ ಚ ಸಕ್ಕಾ ಞಾತುಂ, ಯಥಾ ಚ ಛಳಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾ, ಏವಂ ಸೇಸಾನಮ್ಪಿ ಯಥಾರಹಂ ಅಟ್ಠಸಾಲಿನಿಯಂ ವುತ್ತನಯತೋ ಭೂಮಿಆದಿವಿಭಾಗುದ್ಧಾರನಯೋ ಞಾತಬ್ಬೋ। **ಅನಾಭೋಗರಸಾತಿ** ಪಣೀತಸುಖೇಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಅವನತಿಪಟಿಪಕ್ಖಕಿಚ್ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪುಗ್ಗಲೇನಾತಿ ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ। ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾನಂ **ಆರಕ್ಖಾ**। **ತೀರಣಂ** ಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಪಾರಗಮನಂ। **ಪವಿಚಯೋ** ವೀಮಂಸಾ। **ಇದನ್ತಿ** ಸತಿಸಮ್ಪಜಞ್ಞಂ। ಯಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ನಾಮಕಾಯೇನ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಸುಖನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸ ತಸ್ಮಾ ಏತಮತ್ಥನ್ತಿಆದಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ತಸ್ಸಾತಿ** ಝಾನಸಮಙ್ಗಿನೋ। **ತಂಸಮುಟ್ಠಾನೇನಾತಿ** ತಂ ಯಥಾವುತ್ತನಾಮಕಾಯಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಸುಖಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಕಾರಣಂ ಯಸ್ಸ ರೂಪಸ್ಸ ತೇನ ತಂಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ರೂಪೇನ। **ಅಸ್ಸಾತಿ** ಯೋಗಿನೋ। **ಯಸ್ಸಾತಿ** ರೂಪಕಾಯಸ್ಸ। **ಫುಟತ್ತಾತಿ** ಅತಿಪಣೀತೇನ ರೂಪೇನ ಫುಟತ್ತಾ। **ಏತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋತಿ** ಕಾಯಿಕಸುಖಹೇತುಭೂತರೂಪಸಮುಟ್ಠಾಪಕನಾಮಕಾಯಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದಿಯಮಾನೋ ಏವ ಝಾನಸಮಙ್ಗೀತಾಕರಣೇ ಕಾರಿಯೋಪಚಾರತೋ "ಸುಖಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಪಟಿಸಂವೇದೇತೀ"ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯನ್ತಿ** ಹೇತುಅತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋತಿ ಆಹ "**ಯಂಝಾನಹೇತೂ**"ತಿ। **ಸುಖಪಾರಮಿಪ್ಪತ್ತೇತಿ** ಸುಖಸ್ಸ ಉಕ್ಕಂಸಪರಿಯನ್ತಂ ಪತ್ತೇ। ಏವಮೇತೇಸಂ ಪಹಾನಂ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಅಥ ಕಸ್ಮಾ ಝಾನೇಸ್ವೇವ ನಿರೋಧೋ ವುತ್ತೋತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಕತ್ಥ ಚುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಕತ್ಥಾತಿ** ಹೇತುಮ್ಹಿ ಭುಮ್ಮಂ, ಕಸ್ಮಿಂ ಹೇತುಮ್ಹಿ ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಾನಾವಜ್ಜನೇತಿ** ಅಪ್ಪನಾವೀಥಿಆವಜ್ಜನತೋ ನಾನಾ ಭಿನ್ನಂ ಪುರಿಮವೀಥೀಸು ಆವಜ್ಜನಂ ಯಸ್ಸ ಉಪಚಾರಸ್ಸ, ತಸ್ಮಿಂ ನಾನಾವಜ್ಜನೇ। ವಿಸಮನಿಸಜ್ಜಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಕಿಲಮಥೋ ವಿಸಮಾಸನುಪತಾಪೋ। **ಉಪಚಾರೇ ವಾತಿ**ಆದಿ ಪಕ್ಖನ್ತರದಸ್ಸನಂ ಏಕಾವಜ್ಜನೂಪಚಾರೇಪಿ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪೀತಿಫರಣೇನಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಅಪ್ಪನಾವೀಥಿಯಾ ವಿಯ ಏಕವೀಥಿಯಮ್ಪಿ ಕಾಮಾವಚರಪೀತಿಯಾ ಫರಣಮತ್ತಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಅಸ್ಸ ಸಿಯಾ ಉಪ್ಪತ್ತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಏತನ್ತಿ** ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಪ್ಪಚ್ಚಯೇಪೀತಿ** ಪಿ-ಸದ್ದೋ ಅಟ್ಠಾನಪ್ಪಯುತ್ತೋ। ಸೋ "ಪಹೀನಸ್ಸಾ"ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಪದಾನನ್ತರಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ "ಪಹೀನಸ್ಸಾಪಿ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸಾ"ತಿ। **ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಭಾವೇತಿ** ಏತ್ಥ "ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯ"ನ್ತಿ

ಆನೇತ್ವಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। ನಿಮಿತ್ತತ್ಥೇ ಚೇತಂ ಭುಮ್ಮಂ, ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಭಾವಹೇತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಇತಿ**-ಸದ್ದೋ ತಸ್ಮಾತಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ತೇನ ಯಸ್ಮಾ ಏತಂ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಂ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಪಚ್ಚಯೇ…ಪೇ॰… ನೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಯತ್ಥ ಪನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತತ್ಥ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಭಾವೇಯೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಅಪ್ಪಹೀನಾಯೇವ ದುತಿಯಜ್ಝಾನೂಪಚಾರೇ ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರಾ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥಸ್ಸ ಸಿಯಾ ಉಪ್ಪತ್ತೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ತತ್ಥಾತಿ ದುತಿಯಜ್ಝಾನೂಪಚಾರೇ। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ದೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ। **ಸಿಯಾ ಉಪ್ಪತ್ತೀ**ತಿ ಇದಞ್ಚ ಪಚ್ಚಯಮತ್ತದಸ್ಸನೇನ ಸಮ್ಭಾವನಮತ್ತತೋ ವುತ್ತಂ। ದೋಮನಸ್ಸುಪ್ಪತ್ತಿಸಮ್ಭಾವನಾಪಿ ಹಿ ಉಪಚಾರಕ್ಖಣೇಯೇವ ಕಾತುಂ ಯುತ್ತಾ, ವಿತಕ್ಕವಿಚಾರರಹಿತೇ ಪನ ದುತಿಯಜ್ಝಾನಕ್ಖಣೇ ತದುಪ್ಪತ್ತಿಸಮ್ಭಾವನಾಪಿ ನ ಯುತ್ತಾ ಕಾತುನ್ತಿ। ಇತರಥಾ ಕುಸಲಚಿತ್ತಕ್ಖಣೇ ಅಕುಸಲದೋಮನಸ್ಸುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅಸಮ್ಭವತೋ "ತತ್ಥಸ್ಸ ಸಿಯಾ ಉಪ್ಪತ್ತೀ"ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ। ಸಮೀಪತ್ಥೇ ವಾ ಏತಂ ಭುಮ್ಮಂ, ಉಪಚಾರಜ್ಝಾನಾನನ್ತರವೀಥೀಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದುತಿಯಜ್ಝಾನೇ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಅನನ್ತರವೀಥೀಸುಪಿ ನ ತ್ವೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ, ಏವಂ ಉಪರಿ ಸುಖಿನ್ದ್ರಿಯೇಪಿ। ಸೋಮನಸ್ಸಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಪಹೀನಾತಿ ವುತ್ತಾ**ತಿ ಇದಂ "ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಓರಮ್ಭಾಗಿಯಾನಂ ಸಂಯೋಜನಾನಂ ಪರಿಕ್ಖಯಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ದುಕ್ಖಾಭಾವೇನಾ**ತಿ ದುಕ್ಖತಾಭಾವೇನ। ಏವಂ **ಸುಖಾಭಾವೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ। **ಏತೇನಾ**ತಿ ದುಕ್ಖಸುಖಪಟಿಕ್ಖೇಪವಚನೇನ। **ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠವಿಪರೀತಾನುಭವನಲಕ್ಖಣಾ**ತಿ ಅತಿಇಟ್ಠಅತಿಅನಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಪರೀತಸ್ಸ ಮಜ್ಝತ್ತಾರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಅನುಭವನಲಕ್ಖಣಾ, ಮಜ್ಝತ್ತಾರಮ್ಮಣಮ್ಪಿ ಹಿ ಇಟ್ಠಾನಿಟ್ಠೇಸು ಏವ ಪವಿಟ್ಠಂ ತಬ್ಬಿನಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಅಭಾವಾ।

ಝಾನಚತುಕ್ಕಕಥಾವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೨. ಅರೂಪಜ್ಝಾನಾನಮ್ಪಿ ಅಙ್ಗಸಮತಾಯ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನೇ ಸಙ್ಗಹೋತಿ ಆಹ **ಕೇಸಞ್ಚಿ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಾನೀ**ತಿಆದಿ, ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ಅಟ್ಠ ಸಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ"ತಿಆದಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೨)। ತೇಸು ಚ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಮೇವ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಾದಕಂ ನಿರೋಧಪಾದಕಂ ಹೋತಿ, ನ ಇತರಾನಿ। ದೂರಕಾರಣತಂ ಪನ ಸನ್ಧಾಯ "ಚತ್ತಾರಿ ಝಾನಾನೀ"ತಿ ನೇಸಮ್ಪಿ ಏಕತೋ ಗಹಣಂ ಕತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಚಿತ್ತೇಕಗ್ಗತತ್ಥಾನೀ**ತಿ ಇದಂ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಸುಖವಿಹಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **ಖೀಣಾಸವಾನ**ನ್ತಿಆದಿ। **ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಸಾಧಕ**ನ್ತಿ ದಿಬ್ಬವಿಹಾರಾದಿಸಬ್ಬಬುದ್ಧಕಿಚ್ಚಸಾಧಕಂ। **ಸಬ್ಬಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಗುಣದಾಯಕ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಯಥಾವುತ್ತಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಾದಕತ್ತಾದಿಸಬ್ಬಂ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತಿ। ಇದಞ್ಹಿ ಝಾನಂ ಭಗವತೋ ಸಬ್ಬಬುದ್ಧಗುಣದಾಯಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಞಾಣಸ್ಸ ಪದಟ್ಠಾನತ್ತಾ ಏವಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಯಥಯಿದ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಇದಂ। **ಅಭಿನೀಹಾರಕ್ಖಮ**ನ್ತಿ ಇದ್ಧಿವಿಧಾದಿಅತ್ಥಂ ತದಭಿಮುಖಂ ನೀಹರಣಯೋಗ್ಗಂ।

ಝಾನಪ್ಪಟಿಲಾಭಪಚ್ಚಯಾನನ್ತಿ ಝಾನಪ್ಪಟಿಲಾಭಹೇತುಕಾನಂ ಝಾನಪ್ಪಟಿಲಾಭಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಾನಂ। **ಪಾಪಕಾನ**ನ್ತಿ ಲಾಮಕಾನಂ। **ಇಚ್ಛಾವಚರಾನ**ನ್ತಿ ಇಚ್ಛಾಯ ವಸೇನ ಓತಿಣ್ಣಾನಂ ನೀವರಣಭಾವಂ ತದೇಕಟ್ಠತಞ್ಚ ಅಪ್ಪತ್ತಾನಂ ಅತ್ತುಕ್ಕಂಸನಾದಿವಸಪ್ಪವತ್ತಾನಂ ಅಹೋ ವತ ಮಮೇವ ಸತ್ಥಾ ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಏವರೂಪಂ ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇಯ್ಯಾತಿಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತಾನಂ ಮಾನಾದೀನಂ। ಪೋತ್ಥಕೇಸು ಪನ "ಝಾನಪ್ಪಟಿಲಾಭಪಚ್ಚನೀಕಾನ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠಂ ಲಿಖನ್ತಿ, ಸೋ ಪಮಾದಪಾಠೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬೋ "ಝಾನಪ್ಪಟಿಲಾಭಪಚ್ಚನೀಕಾನಂ ನೀವರಣಾನಂ ಅಭಾವಸ್ಸ ನೀವರಣದೂರೀಭಾವೇನ ಪರಿಸುದ್ಧೋ"ತಿ ಏವಂ ಪುಬ್ಬೇ ಪರಿಸುದ್ಧಪದೇಯೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ। **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ೧.೧೨) ಪನ "ಇಚ್ಛಾವಚರಾನನ್ತಿ ಇಚ್ಛಾಯ ಅವಚರಾನಂ ಇಚ್ಛಾವಸೇನ ಓತಿಣ್ಣಾನಂ ಪವತ್ತಾನಂ ನಾನಪ್ಪಕಾರಾನಂ ಕೋಪಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ"ತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ಪಾಠೋ ಅಯುತ್ತೋ ಏವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತತೋ ಏವ ಚ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ಅಯಂ ಪಾಠೋ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ನ ದಸ್ಸಿತೋ"ತಿ

ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಚ ನಾನಪ್ಪಕಾರಾನಂ ಕೋಪಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾನನ್ತಿ ಏವಂ ನೀವರಣಭಾವಪ್ಪತ್ತದೋಸಾನಂ ಪರಾಮಟ್ಠತ್ತಾ ಅಯಂ ಪಾಠೋ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಭಿಜ್ಝಾದೀನನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಅಭಿಜ್ಝಾ-ಸದ್ದೇನ ಚ ಅನೀವರಣಸಭಾವಸ್ಸೇವ ಲೋಭಸ್ಸ ಮಾನಾದೀನಞ್ಚ ಗಹಣಂ ಝಾನಪ್ಪಟಿಲಾಭಪಚ್ಚಯಾನನ್ತಿ ಅನುವತ್ತಮಾನತ್ತಾ। **ಉಭಯಮ್ಪೀ**ತಿ ಅನಙ್ಗಣತ್ತಂ ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸತ್ತಞ್ಚಾತಿ ಏತಂ ಉಭಯಮ್ಪಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ **ಅನಙ್ಗಣಸುತ್ತವತ್ಥಸುತ್ತಾ**ನುಸಾರೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇಸು ಚ ಸುತ್ತೇಸು ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ನೀವರಣಸಭಾವಪ್ಪತ್ತಾ ಥೂಲದೋಸಾಪಿ ವುತ್ತಾ, ತಥಾಪಿ ಅಧಿಗತಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸ್ಸ ವಸೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ಇಧ ಸುಖುಮಾ ಏವ ತೇ ಗಹಿತಾ। ಅಙ್ಗಣುಪಕ್ಕಿಲೇಸಸಾಮಞ್ಞೇನ ಪನೇತ್ಥ ಸುತ್ತಾನಂ ಅಪದಿಸನಂ। ತಥಾ ಹಿ "ಸುತ್ತಾನುಸಾರೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಸುತ್ತವಸೇನಾತಿ।

ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಯಂ ಞಾಣಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಞಾಣನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಚನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಮ್ಹೀ**ತಿಆದಿ। ಇದಾನಿ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಂ ತತ್ಥ ಞಾಣಞ್ಚ ವಿಭಾಗತೋ ದಸ್ಸೇತುಂ **ತತ್ಥಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಪುಬ್ಬ**-ಸದ್ದೋ ಅತೀತಭವವಿಸಯೋ, **ನಿವಾಸ**-ಸದ್ದೋ ಚ ಕಮ್ಮಸಾಧನೋತಿ ಆಹ "ಪುಬ್ಬೇ ಅತೀತಜಾತೀಸು ನಿವುತ್ಥಕ್ಖನ್ಧಾ"ತಿ। ನಿವುತ್ಥತಾ ಚೇತ್ಥ ಸಕಸನ್ತಾನೇ ಪವತ್ತತಾ, ತೇನಾಹ **ಅನುಭೂತಾ**ತಿಆದಿ। ಇದಾನಿ ಸಪರಸನ್ತಾನಸಾಧನವಸೇನ ನಿವಾಸ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ನಿವುತ್ಥಧಮ್ಮಾ ವಾ ನಿವುತ್ಥಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ತಂ ವಿವರಿತುಂ **ಗೋಚರನಿವಾಸೇನಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಗೋಚರಭೂತಾಪಿ ಹಿ ಧಮ್ಮಾ ಞಾಣೇನ ನಿವುತ್ಥಾ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ತೇ ಪನ ಸಪರವಿಞ್ಞಾಣಗೋಚರತಾಯ ದುವಿಧಾತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅತ್ತನೋ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಪರವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಾಪಿ ವಾ ನಿವುತ್ಥಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಇಧಾಪಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾತಿ ಪದಂ ಆನೇತ್ವಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। ಅನಮತಗ್ಗೇಪಿ ಹಿ ಸಂಸಾರೇ ಅತ್ತನಾ ಅವಿಞ್ಞಾತಪುಬ್ಬಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಖನ್ಧಾ ಪರೇಹೇವ ಕೇಹಿಚಿ ವಿಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಪರವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಾ ನಾಮ ವುತ್ತಾ, ತೇಸಂ ಅನುಸ್ಸರಣಂ ಪುರಿಮತೋ ದುಕ್ಕರಂ ಯೇಹಿ ಪರೇಹಿ ವಿಞ್ಞಾತತಾಯ ತೇ ಪರವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಾ ನಾಮ ಜಾತಾ, ತೇಸಂ ವತ್ತಮಾನಸನ್ತಾನಾನುಸಾರೇನ ವಿಞ್ಞಾತಬ್ಬತೋ। ತೇ ಚ ಪರವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಾ ದುವಿಧಾ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾ ಅಪರಿನಿಬ್ಬುತಾತಿ। ತೇಸು ಚ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾನುಸ್ಸರಣಂ ದುಕ್ಕರಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಸುಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಸನ್ತಾನತ್ತಾ। ತಂ ಪನ ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತಪರವಿಞ್ಞಾತಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಛಿನ್ನವಟುಮಕಾನುಸ್ಸರಣಾದೀಸೂ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಛಿನ್ನವಟುಮಕಾ** ಅತೀತೇ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಾ ಖೀಣಾಸವಾ ಛಿನ್ನಸಂಸಾರಮಗ್ಗತ್ತಾ । **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಅಪರಿನಿಬ್ಬುತಾನಂ ಪರವಿಞ್ಞಾಣವಿಞ್ಞಾತಾನಮ್ಪಿ ಸೀಹೋಕ್ಕನ್ತಿಕವಸಏನ ಅನುಸ್ಸರಣಂ ಗಹಿತಂ। ಯಾಯ ಸತಿಯಾ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಂ ಅನುಸ್ಸರತಿ, ಸಾ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತೀತಿ ಆನೇತ್ವಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ।

ವಿಹಿತ-ಸದ್ದೋ ವಿಧ-ಸದ್ದಪರಿಯಾಯೋತಿ ಆಹ "ಅನೇಕವಿಧ"ನ್ತಿ, ಭವಯೋನಿಆದಿವಸೇನ ಬಹುವಿಧನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿಹಿತ**ನ್ತಿ ವಾ ಪಯುತ್ತಂ ವಣ್ಣಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಅನೇಕೇಹಿ ಪಕಾರೇಹಿ ವಿಹಿತ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಮಜ್ಝೇಪದಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ ನಿದ್ದಿಟ್ಠನ್ತಿ ಆಹ "ಅನೇಕೇಹಿ...ಪೇ०... ಸಂವಣ್ಣಿತ"ನ್ತಿ। **ಪಕಾರೇಹೀ**ತಿ ನಾಮಗೋತ್ತಾದಿಪಕಾರೇಹಿ। **ಸಂವಣ್ಣಿತ**ನ್ತಿ ಬುದ್ಧಾದೀಹಿ ಕಥಿತಂ। ಅನು-ಸದ್ದೋ ಅನನ್ತರತ್ಥದೀಪಕೋತಿ ಆಹ "ಅಭಿನಿನ್ನಾಮಿತಮತ್ತೇ ಏವಾ"ತಿ, ಏತೇನ ಚ ಪರಿಕಮ್ಮಸ್ಸ ಆರದ್ಧತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪೂರಿತಪಾರಮೀನಞ್ಹೀ**ತಿಆದಿನಾ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ವಿನಾಪಿ ಸಿದ್ಧಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಆರದ್ಧಪ್ಪಕಾರದಸ್ಸನತ್ಥೇತಿ ಅನುಸ್ಸರಿತುಂ ಆರದ್ಧಾನಂ ಪುಬ್ಬೇ ನಿವುತ್ಥಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ದಸ್ಸನತ್ಥೇ। ಜಾಯತೀತಿ ಜಾತಿ, ಭವೋ। ಸೋ ಏಕಕಮ್ಮಮೂಲಕೋ ಆದಾನನಿಕ್ಖೇಪಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೋ ಖನ್ಧಪ್ಪಬನ್ಧೋ ಇಧ "ಜಾತೀ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋತಿ ಆಹ **ಏಕಮ್ಪೀ**ತಿಆದಿ। **ಕಪ್ಪೋ**ತಿ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಕಪ್ಪೋ, ಸೋ ಪನ ಅತ್ಥತೋ ಕಾಲೋ ತಥಾಪವತ್ತಧಮ್ಮಮುಪಾದಾಯ ಪಞ್ಞತ್ತೋ, ತೇಸಂ ವಸೇನಸ್ಸ ಪರಿಹಾನಿ ಚ ವಡ್ಢಿ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸಂವಟ್ಟೋ ಸಂವಟ್ಟನಂ ವಿನಾಸೋ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಸಂವಟ್ಟೋ, ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಕಪ್ಪೋ। ಸಂವಟ್ಟೇನ ವಿನಾಸೇನ ಸಹ ತಿಟ್ಠತಿ ಸೀಲೇನಾತಿ **ಸಂವಟ್ಟಟ್ಠಾಯೀ**। ಏವಂ **ವಿವಟ್ಟೋ**ತಿಆದೀಸುಪಿ। ತತ್ಥ ವಿವಟ್ಟನಂ ವಿವಟ್ಟೋ, ಉಪ್ಪತ್ತಿ, ವಡ್ಢಿ ವಾ। ತೇಜೇನ

ವಿನಾಸೋ **ತೇಜೋಸಂವಟ್ಟೋ**। **ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪನಾ**ತಿ ಪುಥುಲತೋ ಪನ ಸಂವಟ್ಟಸೀಮಾಭೇದೋ ನತ್ಥಿ, ತೇನಾಹ "ಸದಾಪೀ"ತಿ। ಏಕನಗರಿಯಾ ವಿಯ ಅಸ್ಸ ಜಾತಕ್ಖಣೇ ವಿಕಾರಾಪಜ್ಜನತೋ ಜಾತಿಕ್ಖೇತ್ತವೋಹಾರೋತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಪಟಿಸನ್ಧಿಆದೀಸು ಕಮ್ಪತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಆನುಭಾವೋ ಪವತ್ತತೀ**ತಿ ತದನ್ತೋಗಧಾನಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸತ್ತಾನಂ ರೋಗಾದಿಉಪದ್ದವೋ ವೂಪಸಮ್ಮತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಯಂ ಯಾವತಾ ವಾ ಪನ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯಾತಿ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಯಂ ವಿಸಯಕ್ಖೇತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಏವ ಖಣೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸರೇನ ಅಭಿವಿಞ್ಞಾಪನಂ, ಅತ್ತನೋ ರೂಪಕಾಯದಸ್ಸನಞ್ಚ ಪಟಿಜಾನನ್ತೇನ ಭಗವತಾ "ಯಾವತಾ ವಾ ಪನ ಆಕಙ್ಖೇಯ್ಯಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಏತೇಸೂತಿ ನಿದ್ಧಾರಣೇ ಭುಮ್ಮಂ। **ಪವತ್ತಫಲಭೋಜನೋ**ತಿ ಸಯಂಪತಿತಫಲಾಹಾರೋ, ಇದಞ್ಚ ತಾಪಸಕಾಲಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಇಧೂಪಪತ್ತಿಯಾ**ತಿ ಇಧ ಚರಿಮಭವೇ ಉಪಪತ್ತಿಯಾ। **ಏಕಗೋತ್ತೋ**ತಿ ತುಸಿತಗೋತ್ತೇನ ಏಕಗೋತ್ತೋ। **ಇತರೇ**ತಿ ವಣ್ಣಾದಯೋ। **ತಿತ್ಥಿಯಾ**ತಿ ಕಮ್ಮಫಲವಾದಿನೋ। **ಅಭಿನೀಹಾರೋ**ತಿ ಅಭಿನೀಹಾರೋಪಲಕ್ಖಿತೋ ಪುಞ್ಞಞಾಣಸಮ್ಭರಣಕಾಲೋ ವುತ್ತೋ। **ಚುತಿಪಟಿಸನ್ಧಿವಸೇನಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪರಸ್ಸ ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಚುತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಅನ್ತರಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಅನಾಮಸಿತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾ ಏವ ಗಹಣವಸೇನ ಏವಂ ಜಾನನಂ ಇಚ್ಛಿತಪ್ಪದೇಸೋಕ್ಕಮನನ್ತಿ ಆಹ **ತೇಸಞ್ಹೀ**ತಿಆದಿ। **ಉಭಯಥಾಪೀ**ತಿ ಖನ್ಧಪಟಿಪಾಟಿಯಾಪಿ ಚುತಿಪಟಿಸನ್ಧಿವಸೇನಪಿ। **ಸೀಹೋಕ್ಕನ್ತವಸೇನಪೀ**ತಿ ಸೀಹನಿಪಾತವಸೇನಪಿ। ಕಿಲೇಸಾನಂ ಆತಾಪನಪರಿತಾಪನಟ್ಠೇನ ವೀರಿಯಂ ಆತಾಪೋತಿ ಆಹ "ವೀರಿಯಾತಾಪೇನಾ"ತಿ।

ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೩. ದಿವಿ ಭವತ್ತಾ ದಿಬ್ಬನ್ತಿ ದೇವಾನಂ ಪಸಾದಚಕ್ಖು ವುಚ್ಚತೀತಿ ಆಹ "ದಿಬ್ಬಸದಿಸತ್ತಾ"ತಿ। **ದೂರೇಪೀ**ತಿ ಪಿ-ಸದ್ದೇನ ಸುಖುಮಸ್ಸಾಪಿ ಆರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಗಹಣಂ। ವೀರಿಯಾರಮ್ಭವಸೇನ ಇಜ್ಝನತೋ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಭಾವನಾ, ಪಧಾನಸಙ್ಖಾರಸಮನ್ನಾಗತೋ ವಾ ಇದ್ಧಿಪಾದಭಾವನಾವಿಸೇಸತೋ ವೀರಿಯಭಾವನಾತಿ ಆಹ "ವೀರಿಯಭಾವನಾಬಲನಿಬ್ಬತ್ತ"ನ್ತಿ। **ದಿಬ್ಬವಿಹಾರವಸೇನಾ**ತಿ ಕಸಿಣಾದಿಜ್ಝಾನಚತುಕ್ಕವಸೇನ। ಇಮಿನಾ ದೂರಕಾರಣತ್ಥೇ ಅಸ್ಸ ದಿಬ್ಬಭಾವಮಾಹ। **ದಿಬ್ಬವಿಹಾರಸನ್ನಿಸ್ಸಿತತ್ತಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಆಸನ್ನಕಾರಣಭೂತಪಾದಕಜ್ಝಾನತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತನ್ತಿ ದಿಬ್ಬವಿಹಾರಸನ್ನಿಸ್ಸಿತತ್ತಾತಿ ಇಮಸ್ಸ ದಿಬ್ಬವಿಹಾರಪಅಯಾಪನ್ನಂ ಅತ್ತನಾ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ರೂಪಾವಚರಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ನಿಸ್ಸಯಪಚ್ಚಯಭೂತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣಸ್ಸ ಪವತ್ತತ್ತಾತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। ದಿವುಧಾತುಸ್ಸ ಜುತಿಗತಿಯೋಗಂ ಸನ್ಧಾಯ **ಆಲೋಕಪಅಗ್ಗಹೇನಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಆಲೋಕಪರಿಗ್ಗಹೇನಾ**ತಿ ಕಸಿಣಾಲೋಕಪರಿಗ್ಗಹವಸೇನ। **ದಸ್ಸನಟ್ಠೇನಾ**ತಿ ರೂಪದಸ್ಸನಭಾವೇನ, ಇಮಿನಾ "ಚಕ್ಖತಿ ರೂಪಂ ವಿಭಾವೇತೀ"ತಿ ನಿಬ್ಬಚನತೋ ಚಕ್ಖುತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಚಕ್ಖುಕಿಚ್ಚಕರಣೇನಾ**ತಿ ಇದಂ ಚಕ್ಖುಮಿವ ಚಕ್ಖೂತಿ ಉಪಮಾಯ ಸದಿಸನಿಮಿತ್ತದಸ್ಸನಂ, ಸಮವಿಸಮಾದಿದಸ್ಸನಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಚಕ್ಖುಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಕರಣತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯಥಾಹಾತಿ **ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಸುತ್ತ**ಪ್ಪದೇಸಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೨೪೨) ನಿದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ **ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ**ತಿಆದೀಸು ಭಗವತೋ ಬೋಧಿಮೂಲೇ ಅನಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸೇವ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ನಾನಾವಿಧಾನಿ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ "ಇದಂ ನು ಖೋ ಕಿಂ, ಇದಂ ನು ಖೋ ಕಿ"ನ್ತಿ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ತತೋ ಪನ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಾನಿವತ್ತನತ್ಥಂ ತಾನಿ ರೂಪಾನಿ **ಅಮನಸಿಕರೋತೋ** ಅಮನಸಿಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಥಿನಮಿದ್ಧಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ತತೋ ನಿವತ್ತನತ್ಥಂ ಪುನ ಸಬ್ಬರೂಪಾನಿ ಮನಸಿಕರೋತೋ ರಕ್ಖಸಾದೀಸು ಛಮ್ಭಿತತ್ತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, "ಕಿಮೇತ್ಥ ಭಾಯಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಭಯವಿನೋದನವಸೇನ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅತ್ತನೋ ಮನಸಿಕಾರಕೋಸಲ್ಲಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪಿಲಸಙ್ಖಾತಾ ಸಮಾಧಿದೂಸಿಕಾ ಗೇಹಸಿತಪೀತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ತನ್ನಿಸೇಧಾಯ ಮನಸಿಕಾರವೀರಿಯಂ ಸಿಥಿಲಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯಾಲಸಿಯಸಙ್ಖಾತಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ, ತನ್ನಿಸೇಧಾಯ ಪುನ ವೀರಿಯಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹತೋ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧವೀರಿಯಂ, ಪುನ ತನ್ನಿಸೇಧಾಯ ವೀರಿಯಂ ಸಿಥಿಲಯತೋ ಅತಿಲೀನವೀರಿಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ತನ್ನಿಸೇಧೇತ್ವಾ ದಿಬ್ಬರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸತೋ ಅಭಿಜಪ್ಪಾಸಙ್ಖಾತಾ ತಣ್ಹಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ತನ್ನಿಸೇಧಾಯ ಹೀನಾದಿನಾನಾರೂಪಾನಿ ಮನಸಿಕರೋತೋ ನಾನಾರಮ್ಮಣವಿಕ್ಖೇಪಸಙ್ಖಾತಾ ನಾನತ್ತಸಞ್ಞಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ। ಪುನ ತಂ ವಿಹಾಯ ಏಕಮೇವ ಮನಸಿಕರೋತೋ ಅತಿನಿಜ್ಝಾಯಿತತ್ತಂ ರೂಪಾನಂ ಅತಿವಿಯ ಚಿನ್ತನಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ।

ಓಭಾಸನ್ತಿ ಪರಿಕಮ್ಮಸಮುಟ್ಠಿತಂ ಓಭಾಸಂ। **ನ ಚ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ** "ಪರಿಕಮ್ಮೋಭಾಸಮನಸಿಕಾರಪಸುತತಾಯ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ರೂಪಾನಿ ನ ಪಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿಕ್ಕಮಸಹಿತೋ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ, ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಇದನ್ತಿ ಮಾನುಸಕಂ ಮಾನುಸಕಚಕ್ಖುಗೋಚರಂ ಥೂಲರೂಪಂ ವುಚ್ಚತಿ। ತದೇವ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ದಸ್ಸನೂಪಚಾರತ್ತಾ ಮನುಸ್ಸೂಪಚಾರೋತಿ ಆಹ "ಮನುಸ್ಸೂಪಚಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ"ತಿ। **ರೂಪದಸ್ಸನೇನಾತಿ** ದೂರಸುಖುಮಾದಿರೂಪದಸ್ಸನೇನ।

ಯಸ್ಮಾ ನಿಯಮೇನ ಪುರೇಜಾತಟ್ಠಿತರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣಂ ಆವಜ್ಜನಪರಿಕಮ್ಮೇಹಿ ವಿನಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ನ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಭಿಜ್ಜಮಾನಂ ರೂಪಮಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣಂ ಹೋತಿ ದುಬ್ಬಲತ್ತಾ, ಚುತಿಚಿತ್ತಞ್ಚ ಕಮ್ಮಜರೂಪಸ್ಸ ಭಙ್ಗಕ್ಖಣೇ ಏವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಪಟಿಸನ್ಧಿಚಿತ್ತಞ್ಚ ಉಪಪತ್ತಿಕ್ಖಣೇ, ತಸ್ಮಾ ಆಹ **ಚುತಿಕ್ಖಣೇತಿ**ಆದಿ। ರೂಪದಸ್ಸನಮೇವೇತ್ಥ ಸತ್ತದಸ್ಸನನ್ತಿ **ಚವಮಾನೇತಿ**ಆದಿನಾ ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ ವುತ್ತಂ। **ಅಭಿರೂಪೇ ವಿರೂಪೇತಿಪೀತಿ** ಇದಂ ವಣ್ಣ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಸಣ್ಠಾನವಾಚಕತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ ಮಹನ್ತಂ ಹತ್ಥಿರಾಜವಣ್ಣಂ ಅಭಿನಿಮ್ಮಿನಿತ್ವಾತಿಆದೀಸು (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೩೮) ವಿಯ। ಸುನ್ದರಂ ಗತಿಂ ಗತಾ ಸುಗತಾತಿ ಆಹ "ಸುಗತಿಗತೇ"ತಿ। **ಇಮಿನಾ ಪನ ಪದೇನಾತಿ** ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗೇತಿ ಇಮಿನಾ ಪದೇನ।

ನೇರಯಿಕಾನಂ ಅಗ್ಗಿಜಾಲಸತ್ಥನಿಪಾತಾದೀಹಿ ವಿಭಿನ್ನಸರೀರವಣ್ಣಂ ದಿಸ್ವಾ ತದನನ್ತರೇಹಿ ಕಾಮಾವಚರಜವನೇಹೇವ ಞಾತಂ ತೇಸಂ ದುಕ್ಖಾನುಭವನಮ್ಪಿ ದಸ್ಸನಫಲಾಯತ್ತತಾಯ "ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಕಿಚ್ಚಮೇವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಏವಂ ಮನಸಿಕರೋತೀತಿ** ತೇಸಂ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಞಾತುಕಾಮತಾವಸೇನ ಪಾದಕಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಪರಿಕಮ್ಮವಸೇನ ಕಿನ್ನು ಖೋತಿಆದಿನಾ ಮನಸಿಕರೋತಿ। ಅಥಸ್ಸ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಆವಜ್ಜನಪರಿಕಮ್ಮಾದೀನಂ ಉಪರಿ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ರೂಪಾವಚರಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನೇನ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಯಂ ಞಾಣಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಇದಂ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗಞಾಣಂ ನಾಮಾತಿ ಯೋಜನಾ। ದೇವಾನಂ ದಸ್ಸನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ವಿಸುಂ ಪರಿಕಮ್ಮನ್ತಿ** ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾದೀನಂ ವಿಯ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣಪರಿಕಮ್ಮಂ ವಿನಾ ವಿಸುಂ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ನತ್ಥಿ। ಕೇಚಿ ಪನೇತ್ಥ "ಪಾದಕಜ್ಝಾನಸಮಾಪಜ್ಜನಪರಿಕಮ್ಮೇಹಿ ಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಕಿನ್ನು ಖೋ ಕಮ್ಮನ್ತಿಆದಿಮನಸಿಕಾರಾನನ್ತರಮೇವ ಕಮ್ಮಂ। ಕಮ್ಮಸೀಸೇನ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತೇ ಚ ಧಮ್ಮೇ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಅಪ್ಪನಾವೀಥಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಏವಮನಾಗತಂಸಞಾಣೇಪಿ, ತೇನೇವ ವಿಸುಂ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ನತ್ಥಿ...ಪೇ॰... ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ಸಹೇವ ಇಜ್ಝನ್ತೀತಿ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ ವಸೀಭೂತಾನಮ್ಪಿ ಅಭಿಞ್ಞಾನಂ ಪಾದಕಜ್ಝಾನಾದಿಪರಿಕಮ್ಮಂ ವಿನಾ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿತೋ। ಪಾದಕಜ್ಝಾನಾದಿಮತ್ತೇನ ಚ ವಿಸುಂ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾವ ಏತಾನಿ ಞಾಣಾನಿ ಸಿದ್ಧಾನೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಏವಂ ಅನಾಗತಂಸಞಾಣಸ್ಸಾಪೀತಿ** ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುನಾ ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ಸತ್ತಸ್ಸ ಅನಾಗತೇ ಪವತ್ತಿಂ ಞಾತುಕಾಮತಾಯ ಪಾದಕಜ್ಝಾನಾದೀನಮನನ್ತರಂ ಞಾಣಬಲಾನುರೂಪಂ ಅನಾಗತೇಸು ಅನೇಕಕಪ್ಪೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜನಾರಹೇ ಪುಬ್ಬೇ ಅತ್ತಭಾವಪರಿಯಾಪನ್ನೇ ಪಞ್ಚಕ್ಖನ್ಧೇ ತಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇ ತದಾರಮ್ಮಣೇ ಚ ಸಬ್ಬೇ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮೇ ಸಮ್ಮುತಿಞ್ಚ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಆಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮ್ಪಯುತ್ತಸ್ಸ ಅನಾಗತಂಸಞಆಣಸ್ಸಾಪಿ ವಿಸುಂ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ಕೇಚಿ ಪನೇತ್ಥ "ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಯಂ ವಿಯ ನಾಮಗೋತ್ತಾದಿಗಹಣಮ್ಪಿ ಅತ್ಥೇವ, ತಞ್ಚ ನ ಅಭಿಞ್ಞಾಕ್ಖಣೇ, ಅಥ ಖೋ ತದನನ್ತರೇಸು ಕಾಮಾವಚರಜವನಕ್ಖಣೇಸು ಏವ ಹೋತಿ ನಾಮಪರಿಕಪ್ಪಕಾಲೇ ಇತರಪರಿಕಪ್ಪಾಸಮ್ಭವಾ ಕಮ್ಮೇನುಪ್ಪತ್ತಿಯಞ್ಚ ಪರಿಯನ್ತಾಭಾವಾ। ಸಬ್ಬಪರಿಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತೇಸು ಪನ ಧಮ್ಮೇಸು ಅತ್ಥೇಸುಪಿ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಅಭಿಞ್ಞಾಯ ದಿಟ್ಠೇಸು ಯಥಾರುಚಿವಸೇನ ಪಚ್ಛಾ ಏವಂನಾಮೋತಿಆದಿನಾ ಕಾಮಾವಚರಚಿತ್ತೇನ ವಿಕಪ್ಪೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುನಾ ದಿಟ್ಠೇಸು ಬಹೂಸು ರೂಪೇಸು ಥಮ್ಭಕುಮ್ಭಾದಿವಿಕಪ್ಪೋ ವಿಯ। ಯಞ್ಚ ಕತ್ಥ ಅವಿಕಪ್ಪಿತಂ, ತಮ್ಪಿ ವಿಕಪ್ಪನಾರಹನ್ತಿ ಸಬ್ಬಂ ನಾಮಗೋತ್ತಾದಿತೋ ವಿಕಪ್ಪಿತಮೇವ ಹೋತಿ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ, ಏವಂ ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಾನುಸ್ಸತಿಯಮ್ಪಿ ಪರಿಕಪ್ಪಾರಹತಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾಯ **ಪಾಳಿಯಂ** ಏವಂನಾಮೋತಿಆದಿನಾ ಅಪದೇಸಸಹಿತಮೇವ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಞ್ಞೇ ಪನ "ನಾಮಗೋತ್ತಾದಿಕಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಅಭಿರುಚಿತಂ ಪನ ವಚಸಾ ವೋಹರನ್ತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತೇಪಿ ಅತ್ಥತೋ ಪುರಿಮೇಹಿ ಸದಿಸಾ ಏವ, ಪುಬ್ಬೇ ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ಪುನ ವೋಹಾರಕಾಲೇಪಿ ಪರಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬತೋ ಪರಿಕಪ್ಪಾರಹಧಮ್ಮದಸ್ಸನಮೇವ ತೇಹಿಪಿ ಅತ್ಥತೋ ಉಪಗತಂ। ಏಕೇ ಪನ "ಸೋ ತತೋ ಚುತೋ ಅಮುತ್ರ

ಉದಪಾದಿನ್ತಿಆದಿವಚನತೋ ಕಮೇನೇವ ಅತೀತಾನಾಗತಧಮ್ಮಜಾನನೇನ ನಾಮಗೋತ್ತಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಗಹಣಂ ಸುಕರ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಅಯುತ್ತಮೇವ ಬುದ್ಧಾನಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಞಾತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತಾಯ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಾಹಾನಿಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ। **ಪಾಳಿಯಂ** ಇಮೇ ವತ ಭೋನ್ತೋತಿಆದಿ ಯಥಾಕಮ್ಮೂಪಗಞಾಣಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಆಕಾರದಸ್ಸನಂ। ಕಾಯವಾಚಾದಿ ಚೇತ್ಥ ಕಾಯವಚೀವಿಞ್ಞತ್ತಿಯೋ।

ಭಾರಿಯನ್ತಿ ಆನನ್ತರಿಯಸದಿಸತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಖಮಾಪನೇ ಹಿ ಅಸತಿ ಆನನ್ತರಿಯಮೇವ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಭಾರಿಯಸಭಾವಸ್ಸ ಉಪವಾದಸ್ಸ। **ಮಹಲ್ಲಕೋ**ತಿ ಕೇವಲಂ ವಯಸಾವ ಮಹಲ್ಲಕೋ, ನ ಞಾಣೇನ, "ನಾಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಲೋಕವೋಹಾರಮತ್ತಮ್ಪಿ ಜಾನಾತಿ, ಪರಿಸದೂಸಕೋ ಏವ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಲಜ್ಜಿತಬ್ಬಸ್ಸ ಕರಣತೋ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಹೀಳೇತ್ವಾ ವುತ್ತತ್ತಾ ಗುಣಪರಿಧಂಸನೇನ ಉಪವದತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಆವುಸೋ**ತಿಆದಿನಾ ಥೇರೋ ಉಪರಿಮಗ್ಗುಪ್ಪತ್ತಿಮಸ್ಸ ಆಕಙ್ಖನ್ತೋ ಕರುಣಾಯ ಅತ್ತಾನಮಾವಿಕಾಸಿ। **ಪಾಕತಿಕಂ ಅಹೋಸೀ**ತಿ ಮಗ್ಗಾವರಣಂ ನಾಹೋಸೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅತ್ತನಾ ವುಡ್ಢತರೋ**ತಿ ಸಯಮ್ಪಿ ವುಡ್ಢೋ। ಏತ್ಥಾಪಿ "ಉಕ್ಕುಟಿಕಂ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ"ತಿ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ವುತ್ತಂ। ಅನಾಗಾಮೀ ಅರಹಾ ಚ ಆಯತಿಂ ಸಂವರತ್ಥಾಯ ನ ಖಮೇಯ್ಯುಂ, ಸೇಸಾ ದೋಸೇನಪೀತಿ ಆಹ "ಸಚೇ ಸೋ ನ ಖಮತೀ"ತಿ।

ಯೇ ಚ…ಪೇ॰… ಸಮಾದಪೇನ್ತಿ, ತೇಪಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಮ್ಮಸಮಾದಾನಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಸೀಲಸಮ್ಪನ್ನೋ**ತಿಆದೀಸು ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯತೋ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗಟ್ಠೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ ತಸ್ಸೇವ ಅಞ್ಞಾರಾಧನಾ ನಿಯಮತೋ, ಸೇಸಾಪಿ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಭವಿಕಾ ಸೀಲಾದೀಸು ಠಿತಾ ತೇಸಮ್ಪಿ ಅಞ್ಞುಪ್ಪತ್ತಿನಿಯಮತೋ। **ಅಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಅರಹತ್ತಫಲಂ। **ಏವಂ ಸಮ್ಪದ**ನ್ತಿ ಏವಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಕಂ। ಯಥಾ ತಂ ಅವಿರಜ್ಝನಕನಿಬ್ಬತ್ತಿಕಂ, ಏವಮಿದಮ್ಪಿ ಏತಸ್ಸ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಏವಂಸಮ್ಪದಮಿದ"ನ್ತಿ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಂ, ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ತಂ ವಾಚ**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ತಂ ವಾಚ**ನ್ತಿ ಅರಿಯೂಪವಾದಂ। **ಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಅರಿಯೂಪವಾದಕಚಿತ್ತಂ। **ದಿಟ್ಠಿ**ನ್ತಿ ಅರಿಯೂಪವಾದೇ ದೋಸಾಭಾವದಸ್ಸನದಿಟ್ಠಿಂ। "ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಪಜಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತೇನ ಅಚ್ಚಯಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಖಮಾಪನವಸೇನ ಅಪ್ಪಹಾಯ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ। **ಯಥಾಭತಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏವಂ ನಿರಯೇ**ತಿ ಯಥಾ ನಿರಯಪಾಲೇಹಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ನಿರಯೇ ಠಪಿತೋ, ಏವಂ ನಿರಯೇ ಠಪಿತೋ ಏವ, ಅರಿಯೂಪವಾದೇನೇವಸ್ಸ ಇದಂ ನಿಯಮೇನ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತನಂ ಯಥಾ ಮಗ್ಗೇನ ಫಲಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏವಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜನಕನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ ಸಬ್ಬಪಾಪಮೂಲತ್ತಾ ಪರಮಾ ಪಧಾನಾ ಯೇಸಂ ವಜ್ಜಾನಂ ತಾನಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಪರಮಾನಿ ವಜ್ಜಾನಿ, ಸಬ್ಬವಜ್ಜೇಹಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯೇವ ಪರಮಂ ವಜ್ಜನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅವೀತರಾಗಸ್ಸ ಮರಣತೋ ಪರಂ ನಾಮ ಭವನ್ತರುಪಾದಾನಮೇವಾತಿ ಆಹ "ಪರಂ ಮರಣಾತಿ ತದನನ್ತರಂ ಅಭಿನಿಬ್ಬತ್ತಕ್ಖನ್ಧಗ್ಗಹಣೇ"ತಿ। ಯೇನ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಸ್ಸ ಉಪಚ್ಛೇದೇನೇವ ಕಾಯೋ ಭಿಜ್ಜತೀತಿ ಆಹ "ಕಾಯಸ್ಸ ಭೇದಾತಿ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸುಪಚ್ಛೇದಾ"ತಿ। ಏತಿ ಏತಸ್ಮಾ ಸುಖನ್ತಿ ಅಯೋ, ಪುಞ್ಞಂ। **ಆಯಸ್ಮಾ**ತಿ ಆಗಮನಸ್ಸ, ಹೇತುಸ್ಸ ವಾ। ಅಯತಿ ಇಟ್ಠಾರಮ್ಮಣಾದೀಹಿ ಪವತ್ತತೀತಿ ಆಯೋ, ಅಸ್ಸಾದೋ। **ಅಸುರಸದಿಸ**ನ್ತಿ ಪೇತಾಸುರಸದಿಸಂ।

ಆಸವಕ್ಖಯಞಾಣಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೪. **ಸರಸಲಕ್ಖಣಪಟಿವೇಧೇನಾ**ತಿ ಸಭಾವಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಪಟಿವಿಜ್ಝನೇನ। **ನಿಬ್ಬತ್ತಿಕ**ನ್ತಿ ನಿಪ್ಫಾದನಂ। **ಯಂ ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ**ತಿ ಯಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣಪಚ್ಚಯಟ್ಠೇನ ಠಾನಂ ಕಾರಣಭೂತಂ ಆಗಮ್ಮ। **ಅಪ್ಪವತ್ತಿ**ನ್ತಿ ಅಪ್ಪವತ್ತಿಹೇತುಂ। **ಕಿಲೇಸವಸೇನಾ**ತಿ ಯೇಸಂ ಆಸವಾನಂ ಖೇಪನೇನ ಇದಂ ಞಾಣಂ ಆಸವಕ್ಖಯಞಾಣಂ ಜಾತಂ, ತೇಸಂ ಕಿಲೇಸಾನಂ ವಸೇನ, ತೇಸಂ ಆಸವಾನಂ ವಸೇನ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಾನಂ ಸಙ್ಗಹಣತೋ **ಪರಿಯಾಯತೋ** ಪಕಾರನ್ತರತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಾಳಿಯಂ** ಅತೀತಕಾಲವಸೇನ "ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾಪಿ ಅಭಿಸಮಯಕಾಲೇ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಜಾನನಸ್ಸ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನತಂ ಉಪಾದಾಯ "ಏವಂ ಜಾನತೋ ಏವಂ ಪಸ್ಸತೋ"ತಿ ವತ್ತಮಾನಕಾಲೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ। ಕಾಮಾಸವಾದೀನಂ ವಿಮುಚ್ಚನೇನೇವ ತದವಿನಾಭಾವತೋ ದಿಟ್ಠಾಸವಸ್ಸಾಪಿ ವಿಮುತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

“ಖೀಣಾ ಜಾತೀ”ತಿ ಜಾನನಂ ಕಿಲೇಸಕ್ಖಯಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣವಸೇನ, ವುಸಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನ್ತಿಆದಿಜಾನನಂ ಮಗ್ಗಫಲನಿಬ್ಬಾನಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣವಸೇನ ಹೋತೀತಿ ಆಹ “ಖೀಣಾ ಜಾತೀತಿಆದೀಹಿ ತಸ್ಸ ಭೂಮಿ”ನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ಭೂಮಿ**ನ್ತಿ ವಿಸಯಂ, ತೀಸು ಕಾಲೇಸುಪಿ ಜಾತಿಕ್ಖಯಂ ಪತಿ ಉಜುಕಮೇವ ವಾಯಾಮಾಸಮ್ಭವೇಪಿ ತಂ ಪತಿ ವಾಯಾಮಕರಣಸ್ಸ ಸಾತ್ಥಕತಂ, ತಸ್ಸ ಅನಾಗತಕ್ಖನ್ಧಾನುಪ್ಪತ್ತಿಫಲತಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಯಾ ಪನಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಯಾ ಪನ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅಭಾವಿತತ್ತಾ**ತಿಆದಿನಾ ಹಿ ಮಗ್ಗೇನಾವಿಹತಕಿಲೇಸೇಹೇವ ಆಯತಿಂ ಖನ್ಧಾನಂ ಜಾತಿ ಹೇಸ್ಸತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಮಗ್ಗೇನ ವಿನಾಸೇ ಸತಿ ಖನ್ಧಾ ನ ಜಾಯಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಕಿಲೇಸಾನಞ್ಚ ತೇಕಾಲಿಕತಾಯ ಜಾತಿಯಂ ವುತ್ತನಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪಚ್ಚಯೇನ ವಿನಾಸಯೋಗೇಪಿ ಚಿತ್ತಸನ್ತಾನೇ ಕಿಲೇಸವಿರುದ್ಧಅರಿಯಮಗ್ಗಕ್ಖಣುಪ್ಪಾದನಮೇವ ತಬ್ಬಿನಾಸೋ ವಿರುದ್ಧಪಚ್ಚಯೋಪನಿಪಾತೇನ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಜ್ಜನತೋ ಬೀಜಸನ್ತಾನೇ ಅಗ್ಗಿಕ್ಖನ್ಧೋಪನಿಪಾತೇನ ಆಯತಿಂ ಬೀಜತ್ತಾನುಪ್ಪತ್ತಿ ವಿಯ, ಇತಿ ಮಗ್ಗಕ್ಖಣುಪ್ಪತ್ತಿಸಞ್ಜಾತಕಿಲೇಸಾಭಾವೇನ ಕಿಲೇಸಫಲಾನಂ ಖನ್ಧಾನಂ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿಯೇವ ಜಾತಿಕ್ಖಯೋತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವಿಭಾವೀಯತಿ, ತೇನಾಹ “ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮತಂ ಆಪಜ್ಜನೇನ ಖೀಣಾ”ತಿ। ಏತ್ಥ ಚಾಯಮತ್ಥೋ ಕಿಲೇಸಾಭಾವಸಞ್ಜಾತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಭಾವಿತತ್ತಾ ಉಪ್ಪಾದಿತತ್ತಾ ಪಚ್ಚಯಾಭಾವೇನ ಅನುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀ ಖನ್ಧಾನಂ ಜಾತಿ ತೇನ ಆಯತಿಂ ಅನುಪ್ಪಜ್ಜನಸಞ್ಜಾತೇನ ಅನುಪ್ಪಾದಧಮ್ಮತಂ ಆಪಜ್ಜನೇನ **ವೋಹಾರತೋ** ಖೀಣಾ ಮೇ ಜಾತೀತಿ। ನ ಹಿ ಸಙ್ಖತಧಮ್ಮಾನಂ ಪಚ್ಚಯನ್ತರೇನ ವಿನಾಸೋ ಸಮ್ಭವತಿ, ಸಮ್ಭವೇ ಚ ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯನ್ತರತಾದಿಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ। ತಬ್ಬಿರುದ್ಧಕ್ಖಣುಪ್ಪಾದನಮೇವ ತಬ್ಬಿನಾಸುಪ್ಪಾದನಂ। **ತನ್ತಿ** ಖೀಣಜಾತಿಂ ಅಬ್ಭಞ್ಞಾಸಿನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ**ತಿ ಇಮೇ ಪಕಾರಾ ಇತ್ಥಂ, ತಬ್ಭಾವೋ ಇತ್ಥತ್ತಂ, ತದತ್ಥಾಯ। **ದಸ್ಸೇನ್ತೋ**ತಿ ನಿಗಮನವಸೇನ ದಸ್ಸೇನ್ತೋತಿ।

ವಿಜ್ಜಾತ್ತಯಕಥಾವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಉಪಾಸಕತ್ತಪಟಿವೇದನಾಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೫. **ಅಞ್ಞಾಣನ್ತಿ** **ಧಿ**-ಸದ್ದಯೋಗೇನ ಸಾಮಿಅತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। **ಪಾದಾನೀ**ತಿ ಪಾದೇ। **ಯಸಸಾ**ತಿ ಪರಿವಾರೇನ। **ಕೋತೂಹಲಚ್ಛರೇ**ತಿ ಕೋತೂಹಲೇ ಅಚ್ಛರೇ ಚ। **ಅಯ**ನ್ತಿ ಅಮಿಕ್ಕನ್ತ-ಸದ್ದೋ। ನಯಿದಂ ಆಮೇಡಿತವಸೇನ ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ, ಅಥ ಖೋ ಅತ್ಥದ್ವಯವಸೇನಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಅಥ ವಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಅವಿಸೇಸೇನ ಅತ್ಥಸಾಮಞ್ಞೇನ ನಿಪ್ಫನ್ನೋ ಅಭಿಕ್ಕನ್ತನ್ತಿ ಭಾವನಪುಂಸಕನಿದ್ದೇಸೋ, ದೇಸನಾಪಸಾದಾದಿವಿಸೇಸಾಪೇಕ್ಖಾಯಪಿ ತಥೇವ ತಿಟ್ಠತಿ ಪುಬ್ಬೇ ನಿಪ್ಫನ್ನತ್ತಾತಿ ಆಹ “ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಂ… ಪೇ॰… ಪಸಾದೋ”ತಿ। **ಅಧೋಮುಖಠಪಿತಂ** ಕೇನಚಿ। **ಹೇಟ್ಠಾಮುಖಜಾತಂ** ಸಯಮೇವ। **ಪರಿಯಾಯೇಹೀ**ತಿ ಪಕಾರೇಹಿ, ಅರಸರೂಪತ್ತಾದಿಪಟಿಪಾದಕಕಾರಣೇಹಿ ವಾ।

ಗಮುಧಾತುಸ್ಸ ದ್ವಿಕಮ್ಮಕತ್ತಾಭಾವಾ ಗೋತಮಂ ಸರಣನ್ತಿ ಇದಂ ಪದದ್ವಯಮ್ಪಿ ನ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। ಅಪಿ ಚ ಖೋ ಪುರಿಮಮೇವ, ಪಚ್ಛಿಮಂ ಪನ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ “ಗೋತಮಂ ಸರಣನ್ತಿ ಗಚ್ಛಾಮೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನ ಚ ಇತಿ-ಸದ್ದೋ ಲುತ್ತನಿದ್ದಿಟ್ಠೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಘಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಘತೋ ಪಾಪತೋ। **ತಾತಾ**ತಿ ಹಿ ಪದಂ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ನಿಸ್ಸಕ್ಕಸ್ಸೇವ ಯುತ್ತತ್ತಾ। **ಅಧಿಗತಮಗ್ಗೇ ಸಚ್ಛಿಕತನಿರೋಧೇ**ತಿ ಪದದ್ವಯೇನಾಪಿ ಫಲಟ್ಠಾ ಏವ ದಸ್ಸಿತಾ, ನ ಮಗ್ಗಟ್ಠಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “ಯಥಾನುಸಿಟ್ಠಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನೇ ಚಾ”ತಿ ಆಹ। **ವಿತ್ಥಾರೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ “ಯಾವತಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಧಮ್ಮಾ ಸಙ್ಖತಾ ವಾ ಅಸಙ್ಖತಾ ವಾ, ವಿರಾಗೋ ತೇಸಂ ಅಗ್ಗಮಕ್ಖಾಯತೀ”ತಿ (ಇತಿವು॰ ೯೦; ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೩೪) ವುತ್ತಪದಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಅನೇಜ**ನ್ತಿ ನಿತ್ತಣ್ಹಂ। **ಅಪ್ಪಟಿಕೂಲ**ನ್ತಿ ಅವಿರೋಧತ್ಥದೀಪನತೋ ಅವಿರುದ್ಧಸುಚಿಂ ಪಣೀತಂ ವಾ। ವಾಚಾಯ ಪಗುಣೀಕತತ್ತಬ್ಬತೋ, ಪಕಟ್ಠೇಹಿ ಸದ್ದತ್ಥಗುಣೇಹಿ ಯೋಗತೋ ವಾ **ಪಗುಣಂ**। **ಸಂಹತೋ**ತಿ ಘಟಿತೋ ಸಮೇತೋ । **ಯತ್ಥಾ**ತಿ ಯೇಸು ಪುರಿಸಯುಗೇಸೂತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಅಟ್ಠ ಚ ಪುಗ್ಗಲಧಮ್ಮದಸಾ ತೇ**ತಿ ತೇ ಅಟ್ಠ ಪುಗ್ಗಲಾ ಅರಿಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ದಿಟ್ಠತ್ತಾ ಧಮ್ಮದಸಾ।

ಸರಣನ್ತಿಆದೀಸು ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ - ಭಯಹಿಂಸನಾದಿಅತ್ಥೇನ ರತನತ್ತಯಂ **ಸರಣಂ** ನಾಮ, ತದೇವ ಮೇ ರತನತ್ತಯಂ ತಾಣಂ ಲೇಣಂ ಪರಾಯಣನ್ತಿ ಬುದ್ಧಸುಬುದ್ಧತಾದಿಗುಣವಸೇನ ತಪ್ಪರಾಯಣತಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತೋ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೋ **ಸರಣಗಮನಂ** ನಾಮ। ಯಥಾವುತ್ತೇನ ಇಮಿನಾ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ **ಸರಣಂ ಗಚ್ಛತಿ** ನಾಮ। ಏತಸ್ಸ ಚ ಸರಣಗಮನಸ್ಸ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರವಸೇನ ದುವಿಧೋ ಪಭೇದೋ। ತತ್ಥ ಲೋಕುತ್ತರಂ ಸರಣಗಮನೂಪಕ್ಕಿಲೇಸಸಮುಚ್ಛೇದೇನ ಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇಯೇವ ಸಿಜ್ಝತಿ। ಲೋಕಿಯಸರಣಗಮನಂ ಚತುಧಾ ಪವತ್ತತಿ ಅಹಂ ಅತ್ತಾನಂ ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚಜಾಮೀತಿಆದಿನಾ ಅತ್ತನಿಯ್ಯಾತನೇನ, ಯಥಾವುತ್ತತಪ್ಪರಾಯಣತಾಯ, ಸಿಸ್ಸಭಾವೂಪಗಮನೇನ, ಪಣಿಪಾತೇನ ಚಾತಿ। ಸಬ್ಬತ್ಥಾಪಿ ಚೇತ್ಥ ಸೇಟ್ಠದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಭಾವವಸೇನೇವ ಸರಣಗಮನಂ ಹೋತಿ, ನ ಞಾತಿಭಯಾಚರಿಯಾದಿವಸೇನಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಞಾತಿಆದಿವಸೇನ ತಿತ್ಥಿಯಂ ವನ್ದತೋ ಸರಣಂ ನ ಭಿಜ್ಜತಿ, ದಕ್ಖಿಣೇಯ್ಯಭಾವೇನ ಅಞ್ಞಂ ವನ್ದತೋ ಸರಣಂ ಭಿಜ್ಜತಿ। ಲೋಕಿಯಸ್ಸ ಸರಣಗಮನಸ್ಸ ನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತಿನಿಯಮಂ ಸದಿಸಫಲಂ ಸರಣಗತಸ್ಸ ಅನಾಗತೇ ನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತಿನಿಯಮತೋ। ಸಬ್ಬಲೋಕಿಯಸಮ್ಪತ್ತಿಸಮಧಿಗಮೋ ಪನ ಅಪಾಯದುಕ್ಖಾದಿಸಮತಿಕ್ಕಮೋ ಚ ಆನಿಸಂಸಫಲಂ। ತೀಸು ವತ್ಥೂಸು ಚಸ್ಸ ಸಂಸಯಮಿಚ್ಛಾಞಾಣಾದಿ ಸಂಕಿಲೇಸೋ। ಭೇದೋಪಿಸ್ಸ ಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜವಸೇನ ದುವಿಧೋ। ತತ್ಥ ಪರಮೋ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಪುಬ್ಬಕೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯಪಣಿಪಾತಾದೀಹಿ ಹೋತಿ, ಸೋ ಚ ಅನಿಟ್ಠಫಲತ್ತಾ ಸಾವಜ್ಜೋ। ಅನವಜ್ಜೋ ಪನ ಕಾಲಕಿರಿಯಾಯ ಹೋತಿ। ಲೋಕುತ್ತರಸರಣಗಮನಸ್ಸ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಂಕಿಲೇಸೋ ವಾ ಭೇದೋ ವಾ ನತ್ಥೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಕೋ ಉಪಾಸಕೋತಿಆದಿ ಉಪಾಸಕತ್ತಸರೂಪಕಾರಣಾದಿಪುಚ್ಛಾ। ತತ್ಥ ಯೋ ಗಹಟ್ಠೋ ಮನುಸ್ಸೋ ವಾ ಅಮನುಸ್ಸೋ ವಾ ವುತ್ತನಯೇನ ತಿಸರಣಂ ಗತೋ, ಅಯಂ **ಉಪಾಸಕೋ**। ಯೋ ಚ ಸರಣಗಮನಾದಿಕಿರಿಯಾಯ ರತನತ್ತಯಂ ಉಪಾಸನತೋ "ಉಪಾಸಕೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಪಞ್ಚ ವೇರಮಣಿಯೋ ಚಸ್ಸ **ಸೀಲಂ**। ಪಞ್ಚಮಿಚ್ಛಾವಾಣಿಜ್ಜಾದಿಪಾಪಾಜೀವಂ ಪಹಾಯ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ಜೀವಿತಕಪ್ಪನಮಸ್ಸ **ಆಜೀವೋ**। ಅಸ್ಸದ್ಧಿಯದುಸ್ಸೀಲತಾದಯೋ ಉಪಾಸಕತ್ತಸ್ಸ **ವಿಪತ್ತಿ,** ತದಭಾವೋ **ಸಮ್ಪತ್ತೀತಿ** ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ವಿಹಾರಗ್ಗೇನಾತಿ ಓವರಕಾದಿವಸನಟ್ಠಾನಕೋಟ್ಠಾಸೇನ। **ಅಜ್ಜಭಾವನ್ತಿ** ಅಸ್ಮಿಂ ಅಹನಿ ಪವತ್ತಂ ಪಸಾದಾದಿಂ। ಕಾಯವಿಞ್ಞತ್ತಿಹೇತುಕೋ ಸರೀರಾವಯವೋ **ಕಾಯಙ್ಗಂ**। ವಚೀವಿಞ್ಞತ್ತಿಹೇತುಕಂ ಓಟ್ಠಜಿವ್ಹಾದಿ **ವಾಚಙ್ಗಂ**। **ಅಚೋಪೇತ್ವಾತಿ** ಅಚಾಲೇತ್ವಾ। ಏತೇನ ಚ ವಚೀಪವತ್ತಿಯಾ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಠಾನಕರಣಾನಂ ಚಲನಪಚ್ಚಯೋ ವಾಯೋಧಾತುಯಾ ವಿಕಾರಾಕಾರೋ ವಿಸುಂ ಕಾಯವಿಞ್ಞತ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ತೇನ ವಿಸುಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಬ್ಬಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಅಭಾವಾ ವಚೀವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಮೇವ ಸಙ್ಗಯ್ಹತಿ ತದುಪಕಾರತ್ತಾ। ಯಥಾ ಕಾಯೇನ ಕಾಯಕಣ್ಡುಯನಾದೀಸು ಸದ್ದುಪ್ಪತ್ತಿಹೇತುಭೂತೋ ಪಥವೀಧಾತುಯಾ ಆಕಾರವಿಕಾರೋ ವಿಸುಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಅವಿಞ್ಞಾಪನತೋ ವಚೀವಿಞ್ಞತ್ತಿ ನ ಹೋತಿ, ಏವಮಯಮ್ಪೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಧಿಪ್ಪಾಯವಿಞ್ಞಾಪನತೋ ಹೇತಾ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯೋ ನಾಮ ಜಾತಾ, ನ ಕೇವಲಂ ವಾಯುಪಥವೀನಂ ಚಲನಸದ್ದುಪ್ಪತ್ತಿಪಚ್ಚಯಭೂತವಿಕಾರಾಕಾರಮತ್ತತಾಯ। ಏವಞ್ಚ ಬಹಿದ್ಧಾ ರುಕ್ಖಾದೀಸು ಚಲನಸದ್ದುಪ್ಪತ್ತಿಪಚ್ಚಯಾನಂ ಯಥಾವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾನಂ ವಿಕಾರಾಕಾರಾನಂ ಅವಿಞ್ಞತ್ತಿತಾ ಸಮತ್ಥಿತಾ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಕೇಚಿ **ವಾಚಙ್ಗನ್ತಿ** "ಹೋತು ಸಾಧೂ"ತಿ ಏವಮಾದಿವಾಚಾಯ ಅವಯವನ್ತಿಆದಿಂ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಅಚೋಪೇತ್ವಾತಿ ಇಮಿನಾ ನ ಸಮೇತಿ। **ಖನ್ತಿಂ ಚಾರೇತ್ವಾತಿ** ಅನುಮತಿಂ ಪವತ್ತೇತ್ವಾ। "ಖನ್ತಿಂ ಧಾರೇತ್ವಾ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಬಹಿ ಅನಿಕ್ಖಮನವಸೇನ ಗಣ್ಹಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಮುಖೋತಿ** ಭಗವತಿ ಪಟಿನಿವತ್ತಮುಖೋ, ತೇನಾಹ "ಅಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ"ತಿ।

೧೯. ಯಾಚಧಾತುಸ್ಸ ದ್ವಿಕಮ್ಮಕತ್ತಾ "ಭಗವಾ ವಸ್ಸಾವಾಸಂ ಯಾಚಿತೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಸುಸಸ್ಸಕಾಲೇಪೀತಿ** ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಪಾಕಟಂ ಕಾತುಂ "ಅತಿಸಮಗ್ಘೇಪೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅತಿವಿಯ ಅಪ್ಪಗ್ಘೇಪಿ ಯದಾ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ದತ್ವಾ ಬಹುಂ ಪುಬ್ಬಣ್ಣಾಪರಣ್ಣಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತಾದಿಸೇ ಕಾಲೇಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭಿಕ್ಖಮಾನಾತಿ** ಯಾಚಮಾನಾ। **ವುತ್ತಸಸ್ಸನ್ತಿ** ವಪಿತಸಸ್ಸಂ। **ತತ್ಥಾತಿ** ವೇರಞ್ಜಾಯಂ, ಏತೇನ "ವುತ್ತಂ ಸಲಾಕಾ ಏವ ಹೋತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಸಲಾಕಾವುತ್ತಾ"ತಿ ವಿಸೇಸನಸ್ಸ ಪರನಿಪಾತೇನ ನಿಬ್ಬಚನಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅಥ ವಾ "ಸಬ್ಬಂ ಸಸ್ಸಂ ಸಲಾಕಾಮತ್ತಮೇವ ವುತ್ತಂ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಸಮ್ಪನ್ನಂ ಏತ್ಥಾತಿ ಸಲಾಕಾವುತ್ತಾ"ತಿಪಿ ನಿಬ್ಬಚನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ತೇನಾಹ "ಸಲಾಕಾ

ಏವ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। "ಸಲಾಕಾಯ ವುತ್ತಂ ಜೀವಿಕಾ ಏತಿಸ್ಸನ್ತಿ ಸಲಾಕಾವುತ್ತಾ"ತಿಪಿ ನಿಬ್ಬಚನಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಸಲಾಕಾಯ ವಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಧಞ್ಞಕರಣಟ್ಠಾನೇ**ತಿ ಧಞ್ಞಮಿನನಟ್ಠಾನೇ। **ವಣ್ಣಜ್ಝಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಕಹಾಪಣಪರಿಕ್ಖಕಂ।

ಉಞ್ಛೇನ ಪಗ್ಗಹೇನಾತಿ ಏತ್ಥ **ಪಗ್ಗಹೇನಾ**ತಿ ಪತ್ತೇನ, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಗ್ಗಯ್ಹತಿ ಏತೇನ ಭಿಕ್ಖಾತಿ ಹಿ ಪಗ್ಗಹೋ, ಪತ್ತೋ। ತೇನಾಹ **ಪಗ್ಗಹೇನ ಯೋ ಉಞ್ಛೋ**ತಿಆದಿ। ಅಥ ವಾ **ಪಗ್ಗಹೇನಾ**ತಿ ಗಹಣೇನ, ಉಞ್ಛತ್ಥಾಯ ಗಹೇತಬ್ಬೋ ಪತ್ತೋತಿ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ ಆಹ "ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ"ತಿ।

ಗಙ್ಗಾಯ ಉತ್ತರದಿಸಾಪದೇಸೋ ಉತ್ತರಾಪಥೋ, ಸೋ ನಿವಾಸೋ ಏತೇಸಂ, ತತೋ ವಾ ಆಗತಾತಿ ಉತ್ತರಾಪಥಕಾ, ತೇನಾಹ **ಉತ್ತರಾಪಥವಾಸಿಕಾ**ತಿಆದಿ। "ಉತ್ತರಾಹಕಾ"ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ಸೋ ಏವ ಅತ್ಥೋ ನಿರುತ್ತಿನಯೇನ। **ಮನ್ದಿರ**ನ್ತಿ ಅಸ್ಸಸಾಲಂ। "ಮನ್ದುರ"ನ್ತಿಪಿ ಲಿಖನ್ತಿ, ತಂ ನ ಸುನ್ದರಂ। ಸಾ ಚ ಮನ್ದಿರಾ ಯಸ್ಮಾ ಪರಿಮಣ್ಡಲಾಕಾರೇನ ಬಹುವಿಧಾ ಚ ಕತಾ, ತಸ್ಮಾ "ಅಸ್ಸಮಣ್ಡಲಿಕಾಯೋ"ತಿ ವುತ್ತಾ।

ಗಙ್ಗಾಯ ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ದೇಸೋ ದಕ್ಖಿಣಾಪಥೋ, ತತ್ಥ ಜಾತಾ ಮನುಸ್ಸಾ **ದಕ್ಖಿಣಾಪಥಮನುಸ್ಸಾ**। ಬುದ್ಧಂ ಮಮಾಯನ್ತಿ ಮಮೇವಾಯನ್ತಿ ಗಣ್ಹನಸೀಲಾ **ಬುದ್ಧಮಾಮಕಾ,** ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ। **ಏವ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಛಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಅತ್ಥೇ ಗಯ್ಹಮಾನೇ। **ಪಟಿವೀಸ**ನ್ತಿ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ। **ತದುಪಿಯ**ನ್ತಿ ತದನುರೂಪಂ ತಪ್ಪಹೋನಕಂ। **ಲದ್ಧಾ**ತಿ ಲಭಿತ್ವಾ ನೋ ಹೋತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। "ಲದ್ಧೋ"ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ಉಪಟ್ಠಾಕಟ್ಠಾನಂ ನೇವ ಲಭಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಞಾತಿ ಚ ಪಸತ್ಥತಮಗುಣಯೋಗತೋ ಸೇಟ್ಠೋ ಚಾತಿ **ಞಾತಿಸೇಟ್ಠೋ। ಏವರೂಪೇಸು ಠಾನೇಸು ಅಯಮೇವ ಪತಿರೂಪೋ**ತಿ ಆಮಿಸಸ್ಸ ದುಲ್ಲಭಕಾಲೇಸು ಪರಿಕಥೋಭಾಸಾದಿಂ ಅಕತ್ವಾ ಪರಮಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿಯಾ ಆಜೀವಸುದ್ಧಿಯಂ ಠತ್ವಾ ಭಗವತೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಾನುಗುಣಂ ಆಮಿಸಂ ವಿಚಾರೇನ್ತೇನ ನಾಮ ಞಾತಿಸಿನೇಹಯುತ್ತೇನ ಅರಿಯಸಾವಕೇನೇವ ಕಾತುಂ ಯುತ್ತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಮಾರಾವಟ್ಟನಾಯಾತಿ ಮಾರೇನ ಕತಚಿತ್ತಪರಿವಟ್ಟನೇನ, ಚಿತ್ತಸಮ್ಮೋಹನೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಮ್ಪೀ**ತಿ ಉತ್ತರಕುರುಂ ವಾ ತಿದಸಪುರಂ ವಾ ಆವಟ್ಟೇಯ್ಯ।

> "ಫುಸ್ಸಸ್ಸಾಹಂ ಪಾವಚನೇ, ಸಾವಕೇ ಪರಿಭಾಸಯಿಂ।
> ಯವಂ ಖಾದಥ ಭುಞ್ಜಥ, ಮಾ ಚ ಭುಞ್ಜಥ ಸಾಲಯೋ"ತಿ॥ (ಅಪ॰ ಥೇರ ೧.೩೯.೮೮) –

ಅಪದಾನೇ ವುತ್ತಸ್ಸ ಅಕುಸಲಸ್ಸ ತದಾ ಓಕಾಸಕತತ್ತಾ। **ನಿಬದ್ಧದಾನಸ್ಸಾ**ತಿ "ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವಾಚಾಯ ನಿಯಮಿತದಾನಸ್ಸ। **ಅಪ್ಪಿತವತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಕಾಯೇನ ಅತಿಹರಿತ್ವಾ ದಿನ್ನವತ್ಥುನೋಪಿ। **ವಿಸಹತೀ**ತಿ ಸಕ್ಕೋತಿ। **ಸಞ್ಞೇಪೇನಾ**ತಿ ನೀಹಾರೇನ। **ಬ್ಯಾಮಪ್ಪಭಾಯಾ**ತಿ ಸಮನ್ತತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಚ ಉಪರಿ ಚ ಅಸೀತಿಹತ್ಥಮತ್ತೇ ಠಾನೇ ಘನೀಭೂತಾಯ ಛಬ್ಬಣ್ಣಾಯ ಪಭಾಯ, ಯತೋ ಛಬ್ಬಣ್ಣರಂಸಿಯೋ ತಳಾಕತೋ ಮಾತಿಕಾಯೋ ವಿಯ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ದಸಸು ದಿಸಾಸು ಧಾವನ್ತಿ, ಸಾ ಯಸ್ಮಾ ಬ್ಯಾಮಮತ್ತಾ ವಿಯ ಖಾಯತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಬ್ಯಾಮಪ್ಪಭಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ಚ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಭಗವತೋ ಸರೀರೇ ಪಭಾಸಮ್ಪತ್ತಿಯುತ್ತಾ ಆಕಾಸೇ ಚನ್ದಸೂರಿಯಾದಯೋ ವಿಯ ವಿಭಾತಾ ವಿರೋಚನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಾನಿ ಬ್ಯಾಮಪ್ಪಭಾಯ ಸಹ ಕೇನಚಿ ಅನಭಿಭವನೀಯಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ।

ಅನತ್ಥಸಞ್ಹಿತೇತಿ ಘಾತಾಪೇಕ್ಖಂ ಸಾಮಿಅತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮವಚನಂ, ತೇನಾಹ "ತಾದಿಸಸ್ಸ ವಚನಸ್ಸ ಘಾತೋ"ತಿ। ಅತ್ಥೋ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಹೇತು ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಏತ್ಥ, ಧಮ್ಮದೇಸನಾದಿಕೋ ವಾ ಅತ್ಥೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಏತಾಯಾತಿ **ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿ,** ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನವತ್ಥು।

ಏಕಂ ಗಹೇತ್ವಾತಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಸಞ್ಞಾತೇಸು ದ್ವೀಸು ಧಮ್ಮದೇಸನಾಕಾರಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ। **ರತ್ತಿಚ್ಛೇದೋ ವಾತಿ** ಸತ್ತಾಹಕರಣೀಯವಸೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಬಹಿ ಅರುಣುಟ್ಠಾಪನವಸೇನ ವುತ್ತೋ, ನ ವಸ್ಸಚ್ಛೇದವಸೇನ ತಸ್ಸ ವಿಸುಂ ವುಚ್ಚಮಾನತ್ತಾ। ಏತೇನ ಚ ವಸ್ಸಚ್ಛೇದಪಚ್ಚಯೇ ಸತ್ತಾಹಕರಣೀಯೇನ ಗಮನಂ ಅನುಞ್ಞಾತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ನ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚೀತಿ** ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ಗುಣೇ ಸಮ್ಭಾವನಾವಸೇನ ನ ಮಞ್ಞನ್ತಿ। **ಪಚ್ಛಾ ಸೀಲಂ ಅಧಿಟ್ಠಹೇಯ್ಯಾಮಾತಿ** ಆಜೀವಹೇತು ಸನ್ತಗುಣಪ್ಪಕಾಸನೇನ ಆಜೀವವಿಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅತಿಮಞ್ಞಿಸ್ಸತೀತಿ** ಅವಮಞ್ಞಿಸ್ಸತಿ।

೧೭. “ಆಯಸ್ಮಾತಿ ಪಿಯವಚನಮೇತ”ನ್ತಿ ಉಚ್ಚನೀಚಜನಸಾಮಞ್ಞವಸೇನ ವತ್ವಾ ಪುನ ಉಚ್ಚಜನಾವೇಣಿಕವಸೇನೇವ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ “ಗರುಗಾರವಸಪ್ಪತಿಸ್ಸಾಧಿವಚನ”ನ್ತಿ ಆಹ। ತತ್ಥ ಸಹ ಪತಿಸ್ಸಯೇನ ನಿಸ್ಸಯೇನಾತಿ **ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ,** ಸನಿಸ್ಸಯೋ, ತಸ್ಸ ಗರುಗುಣಯುತ್ತೇಸು ಗಾರವವಚನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಧ ಪನ ವಚನಮೇವ ಅಧಿವಚನಂ। **ಪಪ್ಪಟಕೋಜ**ನ್ತಿ ಆದಿಕಪ್ಪೇ ಉದಕೂಪರಿ ಪರಮಂ ಪಥವೀಭಾವೇನ ಸಞ್ಜಾತಂ ನವನೀತಪಿಣ್ಡಸದಿಸಂ ಉದಕೇಪಿ ಉಪ್ಪಿಲನಸಭಾವಂ ಅವಿಲೀಯನಕಂ ಅತಿಸಿನಿದ್ಧಮಧುರಂ ಅನೇಕಯೋಜನಸಹಸ್ಸಬಹಲಂ ರಸಾತಲಸಞ್ಞಾತಂ ಪಥವೋಜಂ। ಯಂ ಆದಿಕಪ್ಪಿಕೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ರಸತಣ್ಹಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಮಾನಂ ತೇಸಂ ಕಮ್ಮಬಲೇನ ಉಪರಿಭಾಗೇ ಕಕ್ಖಳಭಾವಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಪುರಿಮಾಕಾರೇನೇವ ಠಿತಂ, ಯಸ್ಸ ಚ ಬಲೇನ ಅಯಂ ಮಹಾಪಥವೀ ಸಪಬ್ಬತಸಮುದ್ದಕಾನನಾ ಹೇಟ್ಠಾಉದಕೇ ಅನಿಮುಜ್ಜಮಾನಾ ಅವಿಕಿರಿಯಮಾನಾ ಕುಲ್ಲುಪರಿ ವಿಯ ನಿಚ್ಚಲಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಂ ಪಥವೀಸಾರಮಣ್ಡನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ, ತೇನಾಹ **ಪಥವೀಮಣ್ಡೋ**ತಿಆದಿ। **ಸಮ್ಪನ್ನ**ನ್ತಿ ಮಧುರರಸೇನ ಉಪೇತಂ, ತೇನಾಹ “ಸಾದುರಸ”ನ್ತಿ। **ಉಪಪನ್ನಫಲೋ**ತಿ ಬಹುಫಲೋ। “ನಿಮ್ಮಕ್ಖಿಕ”ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ “ನಿಮ್ಮಕ್ಖಿಕಣ್ಡ”ನ್ತಿ ಮಕ್ಖಿಕಣ್ಡಾನಮ್ಪಿ ಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಯೇ ಪಥವೀನಿಸ್ಸಿತಾ ಪಾಣಾ, ತೇ ತತ್ಥ ಸಙ್ಕಾಮೇಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಮನುಸ್ಸಾಮನುಸ್ಸತಿರಚ್ಛಾನಗತಿಕ್ಥೀನಮ್ಪಿ ಹತ್ಥಸಙ್ಕಾಮನೇ ಕಿಂ ಅನಾಮಾಸದೋಸೋ ನ ಹೋತೀತಿ? ನ ಹೋತಿ, ಕಸ್ಮಾ? “ಅನಾಪತ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಮಸ್ಸ ಇದ್ಧಿವಿಸಯೇ”ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೫೯) ವಚನತೋ, ತೇನೇವ ಭಗವಾಪಿ ಅನಾಮಾಸದೋಸಂ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ “ವಿಪಲ್ಲಾಸಮ್ಪಿ ಸತ್ತಾ ಪಟಿಲಭೇಯ್ಯು”ನ್ತಿ ಆಹ, ಖುದ್ದಕೋ **ಗಾಮೋ**। ಮಹನ್ತೋ ಸಾಪಣೋ **ನಿಗಮೋ**। **ಪದವೀತಿಹಾರೇನಾ**ತಿ ಪದನಿಕ್ಖೇಪೇನ।

ವಿನಯಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾಚನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೮. **ವಿನಯಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಮೂಲತೋ ಪಭುತೀತಿ** ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಗರುಕಾನಂ, ತದಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಕ್ಕಮೇನ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಪಞ್ಞತ್ತತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಅಪಞ್ಞತ್ತತಾಯ। ತೇನೇವ ಥೇರೋ ಭಗವನ್ತಂ “ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖ”ನ್ತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸೇನ ಸಹ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಯಾಚಿ। **ಖನ್ಧಕೇ** ಹಿ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಾದೀನಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ರಾಹುಲಭದ್ದಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನನುಞ್ಞಾತೋ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಪುತ್ತೋ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬೋ, ಯೋ ಪಬ್ಬಾಜೇಯ್ಯ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೦೫) ಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ದಿಸ್ಸತಿ। ಇಧೇವ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಮ್ಪಿ “ಸಾಮಮ್ಪಿ ಪಚನಂ...ಪೇ॰... ನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಚ, “ರತ್ತಿಚ್ಛೇದೋ ವಸ್ಸಚ್ಛೇದೋ ವಾ ನ ಕತೋ”ತಿ ಚ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪುಬ್ಬೇವ ಸಾಮಪಾಕಾದಿಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಅತ್ಥೀತಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಏವಂ ಕತಿಪಯಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಪಞ್ಞತ್ತಿಸಬ್ಭಾವೇಪಿ ಅಪಞ್ಞತ್ತಪಾರಾಜಿಕಾದಿಕೇ ಸನ್ಧಾಯ “ನ ತಾವ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ಸತ್ಥಾ ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇತೀ”ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಪುಥುತ್ತಾರಮ್ಮಣತೋ ಪಟಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಏಕಾರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತೇನ ಲೀನೋ ಪಟಿಸಲ್ಲೀನೋ ನಾಮಾತಿ ಆಹ “ಏಕೀಭಾವಂ ಗತಸ್ಸಾ”ತಿ, ಚಿತ್ತವಿವೇಕಂ ಗತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚಿರ**ನ್ತಿ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ।

ಸೋಳಸವಿಧಾಯ ಪಞ್ಞಾಯಾತಿ ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯೇ **ಅನುಪದಸುತ್ತನ್ತದೇಸನಾಯಂ** “ಮಹಾಪಞ್ಞೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಪುಥುಪಞ್ಞೋ ಹಾಸಪಞ್ಞೋ ಜವನಪಞ್ಞೋ ತಿಕ್ಖಪಞ್ಞೋ ನಿಬ್ಬೇಧಿಕಪಞ್ಞೋ”ತಿ ಆಗತಾ ಛ ಪಞ್ಞಾ ಚ ನವಾನುಪುಬ್ಬವಿಹಾರಸಮಾಪತ್ತಿಪಞ್ಞಾ ಚ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾ ಚಾತಿ ಏವಂ ಸೋಳಸವಿಧೇನ ಆಗತಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ। ಯೇಸಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಾವಕಾ ಸುದ್ಧಾವಾಸೇಸು ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತೇಯೇವ ಲೋಕೇ ಪಾಕಟಾತಿ ವಿಪಸ್ಸೀಆದಯೋವ ಇಧ ಉದ್ಧಟಾ, ನ ಇತರೇ

ಪುಬ್ಬಬುದ್ಧಾ। ತೇನೇವ **ಆಟಾನಾಟಿಯಸುತ್ತೇ** (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೨೭೫ ಆದಯೋ) ದೇವಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪಾಕಟಾನಂ ತೇಸಞ್ಞೇವ ಗಹಣಂ ಅಕಂಸು, ನಾಞ್ಞೇಸನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೧೯. **ಕಿಲಾಸುನೋತಿ** ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕಾ ಪಯೋಜನಾಭಾವೇನ ನಿರುಸ್ಸಾಹಾ ಅಹೇಸುಂ, ನ ಆಲಸಿಯೇನ, ತೇನಾಹ **ನ ಆಲಸಿಯಕಿಲಾಸುನೋತಿ**ಆದಿ। **ನಿದ್ದೋಸತಾಯಾತಿ** ಕಾಯವಚೀವೀತಿಕ್ಕಮಸಮುಟ್ಠಾಪಕದೋಸಾಭಾವಾ। ಪಾಣಂ ನ ಹನೇ ನ ಚಾದಿನ್ನಮಾದಿಯೇತಿಆದಿನಾ (ಸು॰ ನಿ॰ ೪೦೨) ಓವಾದಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ ವುತ್ತಂ **ಸತ್ತಾಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧವಸೇನಾ**ತಿಆದಿ। ಛನ್ನಂ ಛನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಓಸಾನದಿವಸಂ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ "ಸಕಿಂ ಸಕಿ"ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ತದಪೇಕ್ಖಮೇತ್ಥ ಸಾಮಿವಚನಂ। ಸಕಲಜಮ್ಬುದೀಪೇ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಉಪೋಸಥಂ ಅಕಾಸೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಖನ್ತೀ ಪರಮನ್ತಿಆದೀಸು ತಿತಿಕ್ಖಾಸಙ್ಖಾತಾ ಖನ್ತಿ ಸತ್ತಸಙ್ಖಾರೇಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಾನಿಟ್ಠಾಖಮನಕಿಲೇಸತಪನತೋ **ಪರಮಂ ತಪೋ** ನಾಮ। ವಾನಸಙ್ಖಾತಾಯ ತಣ್ಹಾಯ ನಿಕ್ಖನ್ತತ್ತಾ **ನಿಬ್ಬಾನಂ** ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇಹಿ **ಪರಮಂ** ಉತ್ತಮನ್ತಿ ಬುದ್ಧಾ ವದನ್ತಿ। ಯಥಾವುತ್ತಖನ್ತಿಯಾ ಅಭಾವೇನ ಪಾಣವಧಂ ವಾ ಛೇದನತಾಳನಾದಿಂ ವಾ ಕರೋನ್ತೋ **ಪರೂಪಘಾತೀ** ಪರಸ್ಸಹರಣಪರದಾರಾತಿಕ್ಕಮನಾದೀಹಿ ಮುಸಾಪೇಸುಞ್ಞಫರುಸಾದೀಹಿ ಚ ಪರಂ **ವಿಹೇಠಯನ್ತೋ** ಚ ಬಾಹಿತಪಾಪತಾಯ ಅಭಾವೇನ ಪಬ್ಬಜಿತೋ ವಾ ಸಮಿತಪಾಪತಾಯ ಅಭಾವೇನ ಸಮಣೋ ವಾ ನ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೀಲಸಂವರೇನ ಸಬ್ಬಪಾಪಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪಾದನಂ ಲೋಕಿಯಸಮಾಧಿವಿಪಸ್ಸನಾಹಿ ಕುಸಲಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪಾದನಂ ನಿಪ್ಫಾದನಂ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಮಗ್ಗಫಲೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪರಿಸೋಧನಂ ಪಭಸ್ಸರಭಾವಕರಣಂ ಯಂ, ತಮೇತಂ ಬುದ್ಧಾನಂ **ಸಾಸನಂ** ಅನುಸಿಟ್ಠಿ। **ಅನುಪವಾದೋತಿ** ವಾಚಾಯ ಕಸ್ಸಚಿ ಅನುಪವದನಂ। **ಅನುಪಘಾತೋತಿ** ಕಾಯೇನ ಕಸ್ಸಚಿ ಉಪಘಾತಾಕರಣಂ ವುತ್ತಾವಸೇಸೇ ಚ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಙ್ಖಾತೇ ಸೀಲೇ ಅತ್ತಾನಂ ಸಂವರಣಂ। ಭತ್ತಸ್ಮಿಂ ಮತ್ತಞ್ಞುತಾಸಙ್ಖಾತಆಜೀವಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಚ್ಚಯಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಸೀಲಸಮಾಯೋಗೋ ತಮ್ಮುಖೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಸಂವರೋ ಪನ್ತಸೇನಾಸನಸಙ್ಖಾತಂ ಅರಞ್ಞವಾಸಂ ತಮ್ಮುಖೇನ ಪಕಾಸಿತೇ ಚತುಪಚ್ಚಯಸನ್ತೋಸಭಾವನಾರಾಮತಾಸಙ್ಖಾತಮಹಾಅರಿಯವಂಸೇ ಪತಿಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಅಧಿಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾತೇ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ತದುಪ್ಪಾದನವಸೇನ **ಆಯೋಗೋ** ಅನುಯೋಗೋ ಚ ಯಂ, ತಮೇತಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅನುಸಿಟ್ಠೀತಿ ಯೋಜನಾ।

"ಯಾವ ಸಾಸನಪರಿಯನ್ತಾ"ತಿ ಆಣಾಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾನತೋ ಪನ ಉದ್ಧಂ ಓವಾದಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸೋಪಿ ನತ್ಥೇವ, ಬುದ್ಧಾ ಏವ ಹಿ ತಂ ಉದ್ದಿಸನ್ತಿ, ನ ಸಾವಕಾ। **ಪಠಮಬೋಧಿಯ**ನ್ತಿ ಬೋಧಿತೋ ವೀಸತಿವಸ್ಸಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇ ಕಾಲೇ, **ಆಚರಿಯಧಮ್ಮಪಾಲತ್ಥೇರೇನ** ಪನ "ಪಞ್ಚಚತ್ತಾಲೀಸಾಯ ವಸ್ಸೇಸು ಆದಿತೋ ಪನ್ನರಸ ವಸ್ಸಾನಿ ಪಠಮಬೋಧೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, **ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಕಾಲತೋ ಪನ ಪಭುತಿ ಆಣಾಪಾತಿಮೋಕ್ಖಮೇವ ಉದ್ದಿಸನ್ತೀತಿ** ಇದಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಕ್ಕಮೇನೇವ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಕಾಲಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅಟ್ಠಾನಂ ಅನವಕಾಸೋತಿ** ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಹೇತುಪಚ್ಚಯಪಟಿಕ್ಖೇಪವಸೇನ ಕಾರಣಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ। **ಯ**ನ್ತಿ ಯೇನ ಕಾರಣೇನ। **ಅಪರಿಸುದ್ಧಾಯ ಪರಿಸಾಯಾತಿ** ಅಲಜ್ಜೀಪುಗ್ಗಲೇಹಿ ವೋಮಿಸ್ಸತಾಯ ಅಸುದ್ಧಾಯ ಪರಿಸಾಯ, ನ ಕೇವಲಂ ಬುದ್ಧಾನಞ್ಞೇವ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸೋ ಅಯುತ್ತೋ, ಅಥ ಖೋ ಸಾವಕಾನಮ್ಪಿ। ಚೋದನಾಸಾರಣಾದಿವಸೇನ ಪನ ಸೋಧೇತ್ವಾ ಸಂವಾಸಕರಣಂ ಸಾವಕಾನಞ್ಞೇವ ಭಾರೋ, ಬುದ್ಧಾ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಾದಿಕರಣವಿಧಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತಿ, ಚೋದನಾಸಾರಣಾದೀನಿ ನ ಕರೋನ್ತಿ, ತೇನೇವ ಭಗವಾ ಅಸುದ್ಧಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಅನುದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ಸಕಲರತ್ತಿಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋ ನಿಸೀದಿ। ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಭಗವತೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಞತ್ವಾ ಅಸುದ್ಧಪುಗ್ಗಲಂ ಬಹಿ ನೀಹರಿಂಸು। ತಸ್ಮಾ ಸಾವಕಾನಮ್ಪಿ ಅಸುದ್ಧಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಞತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಾದಿಸಙ್ಘಕಮ್ಮಕರಣಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯನ್ತರಾಯಕರಣಂ ವಿನಾ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಸಮ್ಮುಖಸಾವಕಾನನ್ತಿ ಬುದ್ಧಾನಂ ಸಮ್ಮುಖೇ ಧರಮಾನಕಾಲೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮಾನಂ ಸಾವಕಾನಂ। ಉಳಾರಾತಿಸಯಜೋತನತ್ಥಂ "ಉಳಾರುಳಾರಭೋಗಾದಿಕುಲವಸೇನ ವಾ"ತಿ ಪುನ ಉಳಾರಸದ್ದಗ್ಗಹಣಂ ಕತಂ। ಆದಿ-ಸದ್ದೇನ ಉಳಾರಮಜ್ಝತ್ತಅನುಳಾರಾದೀನಂ ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಸಾವಕಾ ಅನ್ತರಧಾಪೇಸುನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಅಪಞ್ಞತ್ತೇಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಯದಿ ಸಾವಕಾ ಸಮಾನಜಾತಿಆದಿಕಾ ಸಿಯುಂ, ಅತ್ತನೋ ಕುಲಾನುಗತಗನ್ಥಂ ವಿಯ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ನ ನಾಸೇಯ್ಯುಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಞ್ಚ ನ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ಇಮೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ನ ಸಮಾನಜಾತಿಆದಿಕಾ, ತಸ್ಮಾ ವಿನಾಸೇಸುನ್ತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಯಸ್ಮಾ ಏಕನಾಮಾ...ಪೇ॰... ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿಹೇಠೇನ್ತಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕವಾರೇ ಪನ ಸಾವಕಾನಂ ನಾನಾಜಚ್ಚಾದಿಭಾವೇ ಸಮಾನೇಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಪರಿಪುಣ್ಣತಾಯ ಸಾಸನಸ್ಸ ಚಿರಪ್ಪವತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಯದಿ ಏವಂ ಕಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಬುದ್ಧಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೀತಿ? ಯಸ್ಮಾ ಚ ಸಾಸನಸ್ಸ ಚಿರಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ನ ಕೇವಲಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯೇವ ಹೇತು, ಅಥ ಖೋ ಆಯತಿಂ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಾವಕೇಹಿ ವಿನೇತಬ್ಬಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಸಮ್ಭವೋಪಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ಸಮ್ಭವೇ ಸತಿ ಬುದ್ಧಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ನಾಸತೀತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಪಞ್ಞತ್ತಿಯೇವ ವೇನೇಯ್ಯಸಮ್ಭವಸ್ಸಾಪಿ ಸೂಚನತೋ ಸಾಸನಸ್ಸ ಚಿರಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ಹೇತು ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಪಾಳಿಯಂ **ಸಹಸ್ಸಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಂ...ಪೇ॰... ಓವದತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಹಸ್ಸಸಙ್ಖ್ಯಾಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೋ ಸಙ್ಘೋ ಸಹಸ್ಸೋ ಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತೂತಿಆದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೧೮) ವಿಯ। ತಂ ಸಹಸ್ಸಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। ಸಹಸ್ಸಸದ್ದಸ್ಸ ಏಕವಚನನ್ತತಾಯ "ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಸ್ಸಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಅವಯವಾಪೇಕ್ಖಾಯ "ಓವದಿಯಮಾನಾನ"ನ್ತಿ ಬಹುವಚನನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಅನುಪಾದಾಯ ಆಸವೇಹಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸೂತಿ ಏತ್ಥ **ಆಸವೇಹೀ**ತಿ ಕತ್ತುಅತ್ಥೇ ಕರಣವಚನಂ। **ಚಿತ್ತಾನೀ**ತಿ ಪಚ್ಚತ್ತಬಹುವಚನಂ। **ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸೂ**ತಿ ಕಮ್ಮಸಾಧನಂ। ತಸ್ಮಾ ಆಸವೇಹಿ ಕತ್ತುಭೂತೇಹಿ ಅನುಪಾದಾಯ ಆರಮ್ಮಣಕರಣವಸೇನ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮೋಚಿತಾನೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋತಿ ಆಹ **ತೇಸಞ್ಹಿ ಚಿತ್ತಾನೀ**ತಿಆದಿ। **ಯೇಹಿ ಆಸವೇಹೀ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಕತ್ತುಅತ್ಥೇ ಏವ ಕರಣವಚನಂ। **ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸೂ**ತಿ ಕಮ್ಮಸಾಧನಂ। **ತೇ**ತಿ ಆಸವಾ। **ತಾನೀ**ತಿ ಚಿತ್ತಾನಿ, ಉಪಯೋಗಬಹುವಚನಞ್ಚೇತಂ। **ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸೂ**ತಿ ಕತ್ತುಸಾಧನಂ, ವಿಮೋಚೇಸುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸೂ**ತಿ ಆರಮ್ಮಣವಸೇನ ತಾನಿ ಚಿತ್ತಾನಿ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಸವಾ ತೇಹಿ ಚಿತ್ತೇಹಿ ಮುತ್ತವನ್ತೋ ಅಹೇಸುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ **ಆಸವೇಹೀ**ತಿ ನಿಸ್ಸಕ್ಕವಚನಂ, **ವಿಮುಚ್ಚಿಂಸೂ**ತಿ ಕತ್ತುಸಾಧನಂ। ತಸ್ಮಾ ಕಞ್ಚಿ ಸಙ್ಖತಧಮ್ಮಂ ತಣ್ಹಾದಿವಸೇನ ಅನುಪಾದಿಯಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತಾನಿ ವಿಮುತ್ತವನ್ತಾನಿ ಅಹೇಸುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಪುರಿಮವಚನಾಪೇಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಭಿಂಸನಕೇ ವನಸಣ್ಡೇತಿ ವುತ್ತವಚನಸ್ಸ ಅಪೇಕ್ಖನಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುರಿಮವಚನೇತಿ ಏವಂ ಅಪೇಕ್ಖನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ, ತೇನಾಹ **ಯಂ ವುತ್ತ**ನ್ತಿಆದಿ। ಭಿಂಸನಸ್ಸ ಭಯಸ್ಸ ಕತಂ ಕರಣಂ ಕಿರಿಯಾ ಭಿಂಸನಕತಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಭಿಂಸನಕಿರಿಯಾಯಾತಿ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ "ಭಿಂಸನಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ। ಭಿಂಸಯತೀತಿ ಭಿಂಸನೋ, ಸೋವ ಭಿಂಸನಕೋ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ "ಭಿಂಸನಕತ್ತ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ತ-ಕಾರಸ್ಸ ಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಪಕಾರನ್ತರೇನ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಅಥ ವಾ"**ತಿಆದಿ। **ಬಹುತರಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ವಾ**ತಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನಾತಿ ಪದಸ್ಸ ಅತ್ಥದಸ್ಸನಂ। ತೇನ ಚ ಯೋ ಕೋಚೀತಿ ಪದಸ್ಸಾಪಿ ಯೋ ಯೋ ಪವಿಸತೀತಿ ವಿಚ್ಛಾವಸೇನ ನಾನತ್ಥೇನ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ಯೋ ಯೋ ಪವಿಸತಿ, ತೇಸು ಬಹುತರಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥಸಮ್ಭವತೋ।

ನಿಗಮನನ್ತಿ ಪಕತೇ ಅತ್ಥೇ ಯಥಾವುತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಉಪಸಂಹಾರೋ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ನಿಗಮನಕ್ಕಮೋ - ಯಾ ಹಿ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ವಿಪಸ್ಸೀಆದೀನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನತೋ ಉಪರಿ ಪರಿಯತ್ತಿವಸೇನ ವಿನೇತಬ್ಬಾನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅಭಾವೇನ ತೇಸಂ ಅತ್ಥಾಯ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಂ ಕಿಲಾಸುತಾ ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕತಾ, ಯಾ ಚ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ವೇನೇಯ್ಯಾನಂ ಚೇತಸಾ ಚೇತೋ ಪರಿಚ್ಚ ಭಿಂಸನಕವನಸಣ್ಡೇಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಓವದನ್ತಾನಂ ತೇಸಂ ಮಗ್ಗಫಲುಪ್ಪಾದನತ್ಥಾಯ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಏವ ಅಕಿಲಾಸುತಾ ಸಉಸ್ಸಾಹತಾ, ನ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಧಮ್ಮವಿನಯದೇಸನಾಯ, ಅಯಂ ಖೋ, ಸಾರಿಪುತ್ತ,

ಹೇತು, ಅಯಂ ಪಚ್ಚಯೋ, ಯೇನ ವಿಪಸ್ಸೀಆದೀನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ನ ಚಿರಟ್ಠಿತಿಕಂ ಅಹೋಸೀತಿ। **ಪುರಿಸಯುಗವಸೇನಾತಿ** ಪುರಿಸಾನಂ ಯುಗಂ ಪವತ್ತಿಕಾಲೋ, ತಸ್ಸ ವಸೇನ, ಪುರಿಸವಸೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಿಮಕೋತಿ** ಪರಿನಿಬ್ಬಾನದಿವಸೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ **ಸುಭದ್ದ**ಸದಿಸೋ। **ಸತಸಹಸ್ಸಂ ಸಟ್ಠಿಮತ್ತಾನಿ ಚ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಾನೀ**ತಿ ಇದಂ ಭಗವತೋ ಜಾತಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವುತ್ತಂ, ಬೋಧಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಗಣಿಯಮಾನಂ ಊನಂ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ದ್ವೇಯೇವಾತಿ** ಧರಮಾನೇ ಭಗವತಿ ಏಕಂ, ಪರಿನಿಬ್ಬುತೇ ಏಕನ್ತಿ ದ್ವೇ ಏವ ಪುರಿಸಯುಗಾನಿ।

೧೦-೧. **ಅಸಮ್ಭುಣನ್ತೇನಾತಿ** ಅಪಾಪುಣನ್ತೇನ। **ಕೋ ಅನುಸನ್ಧೀತಿ** ಪುರಿಮಕಥಾಯ ಇಮಸ್ಸ ಕೋ ಸಮ್ಬನ್ಧೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಂ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಯಂ ಯಾಚಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯೇಸೂತಿ** ವೀತಿಕ್ಕಮಧಮ್ಮೇಸು। **ನೇಸ**ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾದಿಆಸವಾನಂ। **ತೇತಿ** ವೀತಿಕ್ಕಮಧಮ್ಮಾ। ಞಾತಿಯೇವ ಪಿತಾಮಹಪಿತುಪುತ್ತಾದಿವಸೇನ ಪರಿವಟ್ಟನತೋ ಪರಿವಟ್ಟೋತಿ **ಞಾತಿಪರಿವಟ್ಟೋ। ಲೋಕಾಮಿಸಭೂತ**ನ್ತಿ ಲೋಕಪರಿಯಾಪನ್ನಂ ಹುತ್ವಾ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಆಮಸಿತಬ್ಬತೋ ಲೋಕಾಮಿಸಭೂತಂ। **ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಸಙ್ಖೇಪೇನೇವಾತಿ** ದಸಸಿಕ್ಖಾಪದದಾನಾದಿಪಬ್ಬಜ್ಜಾಮುಖೇನ। **ಏತ**ನ್ತಿ ಮೇಥುನಾದೀನಂ ಅಕರಣಂ। **ಥಾಮ**ನ್ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞಾಪನಸಾಮತ್ಥಿಯಂ। **ಸಙ್ಛವಿ**ನ್ತಿ ಸುಕ್ಕಚ್ಛವಿಂ ಪಕತಿಚ್ಛವಿಂ, ಸುನ್ದರಚ್ಛವಿಂ ವಾ। **ಸೇಸ**ನ್ತಿ ಸೇಸಪದಯೋಜನದಸ್ಸನಂ। ಇದಾನಿ ಅತ್ಥಯೋಜನಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **ಅಯಂ ವಾ ಹೇತ್ಥಾ**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ವಾ**-ಸದ್ದೋ ಅವಧಾರಣೇ। **ಹಿ**-ಸದ್ದೋ ಪಸಿದ್ಧಿಯಂ, ಅಯಮೇವ ಹೇತ್ಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ಸತ್ಥಾತಿ ಪದಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತಿ "ತದಾ ಸತ್ಥಾ"ತಿ। **ರೋಪೇತ್ವಾತಿ** ಫಾಲಿತಟ್ಠಾನೇ ನಿನ್ನಂ ಮಂಸಂ ಸಮಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ। **ಸಕೇ ಆಚರಿಯಕೇತಿ** ಅತ್ತನೋ ಆಚರಿಯಭಾವೇ, ಆಚರಿಯಕಮ್ಮೇ ವಾ।

ವಿಪುಲಭಾವೇನಾತಿ ಬಹುಭಾವೇನ। **ಅಯೋನಿಸೋ ಉಮ್ಮುಜ್ಜಮಾನಾತಿ** ಅನುಪಾಯೇನ ಅಭಿನಿವಿಸಮಾನಾ, ವಿಪರೀತತೋ ಜಾನಮಾನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ರಸೇನ ರಸಂ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾತಿ** ಅನವಜ್ಜಸಭಾವೇನ ಸಾವಜ್ಜಸಭಾವಂ ಸಮ್ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ। **ಉದ್ಧಮ್ಮಂ ಉಬ್ಬಿನಯ**ನ್ತಿ ಉಗ್ಗತಧಮ್ಮಂ ಉಗ್ಗತವಿನಯಞ್ಚ, ಯಥಾ ಧಮ್ಮೋ ಚ ವಿನಯೋ ಚ ವಿನಸ್ಸಿಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಘಾಧಿಕಾರೇ। **ಪಭಸ್ಸರೋತಿ** ಪಭಾಸನಸೀಲೋ। **ಏವಂನಾಮೋ ಏವಂಗೋತ್ತೋತಿ** ಸೋಯಮಾಯಸ್ಮಾ ಸೋತಾಪನ್ನೋತಿನಾಮಗೋತ್ತೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಅಯಂ ವುಚ್ಚತಿ ಸೋತಾಪನ್ನೋತಿ ಪಕತೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಅವಿನಿಪಾತಧಮ್ಮೋತಿ** ಏತ್ಥ **ಧಮ್ಮ**-ಸದ್ದೋ ಸಭಾವವಾಚೀ, ಸೋ ಚ ಅತ್ಥತೋ ಅಪಾಯೇಸು ಖಿಪನಕೋ ದಿಟ್ಠಿಆದಿಅಕುಸಲಧಮ್ಮೋ ಏವಾತಿ ಆಹ **"ಯೇ ಧಮ್ಮಾ"**ತಿಆದಿ। ಇದಾನಿ ಸಭಾವವಸೇನೇವ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ವಿನಿಪತನಂ ವಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ನಿಯತೋತಿ** ಸತ್ತಭವಬ್ಭನ್ತರೇ ನಿಯತಕ್ಖನ್ಧಪರಿನಿಬ್ಬಾನೋ। ತಸ್ಸ ಕಾರಣಮಾಹ "ಸಮ್ಬೋಧಿಪರಾಯಣೋ"ತಿ।

೧೧. **ಅನುಧಮ್ಮತಾತಿ** ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಾನುಗತೋ ಸಭಾವೋ। **ಪವಾರಣಾಸಙ್ಗಹಂ ದತ್ವಾತಿ** "ಆಗಾಮಿನಿಯಾ ಪುಣ್ಣಮಿಯಾ ಪವಾರೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಅನುಮತಿದಾನವಸೇನ ದತ್ವಾ, ಪವಾರಣಂ ಉಕ್ಕಡ್ಢಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ಏತೇನ ನಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪಚ್ಚಯೇನ ಪವಾರಣುಕ್ಕಡ್ಢನಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದೀಪಿತಂ ಹೋತಿ। **ಮಾಗಸಿರಸ್ಸ ಪಠಮದಿವಸೇತಿ** ಚನ್ದಮಾಸವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಅಪರಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಾಯ ಅನನ್ತರೇ ಪಾಟಿಪದದಿವಸೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಫುಸ್ಸಮಾಸಸ್ಸ ಪಠಮದಿವಸೇತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಇದಞ್ಚ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ ವೇನೇಯ್ಯಾನಂ ಅಪರಿಪಾಕಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಫುಸ್ಸಮಾಸತೋ ಪರಞ್ಚ ಏಕದ್ವಿತಿಚತುಮಾಸಮ್ಪಿ ತತ್ಥೇವ ವಸಿತ್ವಾ ಸೇಸಮಾಸೇಹಿ ಚಾರಿಕಾಯ ಪರಿಯೋಸಾಪನತೋ। **ದಸಸಹಸ್ಸಚಕ್ಕವಾಳೇತಿ** ಇದಂ ದೇವಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಮನುಸ್ಸಾ ಪನ ಇಮಸ್ಮಿಂಯೇವ ಚಕ್ಕವಾಳೇ ಬೋಧನೇಯ್ಯಾ ಹೋನ್ತಿ। ಇತರಚಕ್ಕವಾಳೇಸು ಪನ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಚಕ್ಕವಾಳೇ ಉಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಛನ್ದುಪ್ಪಾದನತ್ಥಂ ಅನನ್ತಮ್ಪಿ ಚಕ್ಕವಾಳಂ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ತದನುಗುಣಾನುಸಾಸನೀ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಕರೋನ್ತಿಯೇವ।

ಆಯಾಮಾತಿ ಏತ್ಥ **ಆ**-ಸದ್ದೋ ಆಗಚ್ಛಾತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮಾನತ್ಥೋತಿ ಆಹ "ಆಗಚ್ಛ ಯಾಮಾ"ತಿ, ಏಹಿ ಗಚ್ಛಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸುವಣ್ಣರಸಪಿಞ್ಜರಾಹೀತಿ** ವಿಲೀನಸುವಣ್ಣಜಲಂ ವಿಯ ಪಿಞ್ಜರಾಹಿ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣಾಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಾಳಿಯಂ** ನಿಮನ್ತಿತಮ್ಹಾತಿಆದೀಸು "ನಿಮನ್ತಿತಾ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾ ಅಮ್ಹಾ"ತಿ ಚ, "ನಿಮನ್ತಿತಾ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾ ಅತ್ಥಾ"ತಿ ಚ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಯನ್ತಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಜಾತಂ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನೋ ನತ್ಥೀ**ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ನತ್ಥಿ, ನೋತಿ ವಾ ಏತಸ್ಸ ವಿವರಣಂ ನತ್ಥೀತಿ। **ಏತ್ಥಾ**ತಿ ಘರಾವಾಸೇ। **ತನ್ತಿ** ತಂ ಕಾರಣಂ, ಕಿಚ್ಚಂ ವಾ। **ಕುತೋ**ತಿ ಕತರಹೇತುತೋ। **ಯನ್ತಿ** ಯೇನ ಕಾರಣೇನ, ಕಿಚ್ಚೇನ ವಾ। ದುತಿಯೇ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ ಏತ್ಥಾತಿ ಇಮಸ್ಸ ವಿವರಣಂ **ಇಮಸ್ಮಿಂ ತೇಮಾಸಬ್ಭನ್ತರೇ**ತಿ। **ತನ್ತಿ** ತಂ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಂ।

ತತ್ಥ ಚಾತಿ ಕುಸಲೇ। ತಿಕ್ಖವಿಸದಭಾವಾಪಾದನೇನ **ಸಮುತ್ತೇಜೇತ್ವಾ**। **ವಸ್ಸೇತ್ವಾ**ತಿ ಆಯತಿಂ ವಾಸನಾಭಾಗಿಯಂ ಧಮ್ಮರತನವಸ್ಸಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ। **ಯಂ ದಿವಸನ್ತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ।

೧೩. ಪತ್ತುಣ್ಣಪತ್ತಪಟೇ ಚಾತಿ ಪತ್ತುಣ್ಣಪಟೇ ಚೇನಪಟೇ ಚ। **ತುಮ್ಬಾನೀ**ತಿ ಚಮ್ಮಮಯತೇಲಭಾಜನಾನಿ। **ಅನುಬನ್ಧಿತ್ವಾ**ತಿ ಅನುಪಗಮನಂ ಕತ್ವಾ। **ಅಭಿರನ್ತ**-ಸದ್ದೋ ಇಧ ಅಭಿರುಚಿಪರಿಯಾಯೋತಿ ಆಹ **“ಯಥಾಜ್ಝಾಸಯ”**ನ್ತಿಆದಿ। **ಸೋರೇಯ್ಯಾದೀನಿ** ಮಹಾಮಣ್ಡಲಚಾರಿಕಾಯ ಮಗ್ಗಭೂತಾನಿ ಸೋರೇಯ್ಯನಗರಾದೀನಿ। **ಪಯಾಗಪತಿಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಗಙ್ಗಾಯ ಏಕಸ್ಸ ತಿತ್ಥವಿಸೇಸಸ್ಸಾಪಿ, ತಂಸಮೀಪೇ ಗಾಮಸ್ಸಾಪಿ ನಾಮಂ। **ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯಾ**ತಿ ಸಮನ್ತತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಪಸಾದಂ ಜನೇತೀತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾ, ತಸ್ಸಾ।

ಯೇ ಪನ ಪಕಾರೇ ಸನ್ಧಾಯ “ಸಮನ್ತತೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತೇ ಪಕಾರೇ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಂ **ತತ್ರಿದ**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ “ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾ”ತಿ ಯಾ ಸಂವಣ್ಣನಾ ವುತ್ತಾ, ತತ್ರ ತಸ್ಸಂ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯಂ ಸಮನ್ತಪಸಾದಿಕಭಾವೇ ಇದಂ ವಕ್ಖಮಾನಗಾಥಾವಚನಂ ಹೋತೀತಿ ಯೋಜನಾ। ಬಾಹಿರನಿದಾನಅಬ್ಭನ್ತರನಿದಾನಸಿಕ್ಖಾಪದನಿದಾನಾನಂ ವಸೇನ **ನಿದಾನಪ್ಪಭೇದದೀಪನಂ** ವೇದಿತಬ್ಬಂ। “ಥೇರವಾದಪ್ಪಕಾಸನಂ ವತ್ಥುಪ್ಪಭೇದದೀಪನ”ನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। “ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನವತ್ಥುಪ್ಪಭೇದದೀಪನ”ನ್ತಿಪಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಸಿಕ್ಖಾಪದನಿದಾನನ್ತಿ ಪನ ವೇಸಾಲೀಆದಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಕಾರಣಭೂತದೇಸವಿಸೇಸೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಏತ್ಥಾ**ತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ। ಸಮ್ಪಸ್ಸತಂ ವಿಞ್ಞೂನನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ, ತಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾತ್ವೇವ ಪವತ್ತಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಾ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಮತಿವಿನೋದನಿಯಂ

ವೇರಞ್ಜಕಣ್ಡವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೧. ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡೋ

೧. ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಂ

ಸುದಿನ್ನಭಾಣವಾರವಣ್ಣನಾ

೨೪. ವಿಕ್ಕಾಯಿಕಭಣ್ಡಸ್ಸ ವಿಕ್ಕಿಣನಂ ಇಣದಾನಞ್ಚ **ಭಣ್ಡಪ್ಪಯೋಜನಂ** ನಾಮ। ಏವಂ ಪಯೋಜಿತಸ್ಸ ಮೂಲಸ್ಸ ಸಹ ವಡ್ಢಿಯಾ ಗಹಣವಾಯಾಮೋ **ಉದ್ಧಾರೋ** ನಾಮ। **ಅಸುಕದಿವಸೇ ದಿನ್ನ**ನ್ತಿಆದಿನಾ ಪಮುಟ್ಠಸ್ಸ ಸತುಪ್ಪಾದನಾದಿ **ಸಾರಣಂ** ನಾಮ। **ಚತುಬ್ಬಿಧಾಯಾ**ತಿ ಖತ್ತಿಯಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಹಪತಿಸಮಣಾನಂ ವಸೇನ, ಭಿಕ್ಖುಆದೀನಂ ವಾ ವಸೇನ ಚತುಬ್ಬಿಧಾಯ। **ದಿಸ್ವಾನಸ್ಸ ಏತದಹೋಸೀ**ತಿ ಹೇತುಅತ್ಥೇ ಅಯಂ ದಿಸ್ವಾನ-ಸದ್ದೋ ಅಸಮಾನಕತ್ತುಕತ್ತಾ, ಯಥಾ ಘತಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಬಲಂ ಹೋತೀತಿ, ಏವಮಞ್ಞತ್ಥಾಪಿ ಏವರೂಪೇಸು। **ಭಬ್ಬಕುಲಪುತ್ತೋ**ತಿ ಉಪನಿಸ್ಸಯಮತ್ತಸಭಾವೇನ ವುತ್ತಂ, ನ ಪಚ್ಛಿಮಭವಿಕತಾಯ। ತೇನೇವಸ್ಸ ಮಾತಾದಿಅಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಸಮಾಯೋಗೇನ ಕತವೀತಿಕ್ಕಮನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇನ ಅಧಿಗಮನ್ತರಾಯೋ ಜಾತೋ। ಪಚ್ಛಿಮಭವಿಕಾನಂ ಪುಬ್ಬಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇಸು ಲದ್ಧಬ್ಯಾಕರಣಾನಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಅನ್ತರಾಯಂ ಕಾತುಂ। ತೇನೇವ **ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲ**ತ್ಥೇರಾದಯೋ ಅಕುಸಲಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಅಧಿಗಮಸಮ್ಪನ್ನಾ ಏವ ಅಹೇಸುನ್ತಿ। **ಚರಿಮಕಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಚುತಿಚಿತ್ತಂ। ಸಙ್ಖಂ ವಿಯ ಲಿಖಿತಂ ಘಂಸಿತ್ವಾ ಧೋವಿತಂ ಸಙ್ಖಲಿಖಿತನ್ತಿ ಆಹ **ಧೋತ**ಇಚ್ಚಾದಿ। **ಅಜ್ಝಾವಸತಾ**ತಿ ಅಧಿ-ಸದ್ದಯೋಗೇನ ಅಗಾರನ್ತಿ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನನ್ತಿ ಆಹ "ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ"ತಿ। ಕಸಾಯರಸರತ್ತಾನಿ ಕಾಸಾಯಾನೀತಿ ಆಹ "ಕಸಾಯರಸಪೀತತಾಯಾ"ತಿ। ಕಸಾಯತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತತ್ತಾಯ ಚ ಹಿ ರಸೋಪಿ "ಕಸಾಯರಸೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

೨೬. ಯದಾ ಜಾನಾತಿ-ಸದ್ದೋ ಬೋಧನತ್ಥೋ ನ ಹೋತಿ, ತದಾ ತಸ್ಸ ಪಯೋಗೇ ಸಪ್ಪಿನೋ ಜಾನಾತಿ ಮಧುನೋ ಜಾನಾತೀತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಕರಣತ್ಥೇ ಸಾಮಿವಚನಂ ಸದ್ದಸತ್ಥವಿದೂ ಇಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಆಹ "ಕಿಞ್ಚಿ ದುಕ್ಖೇನ ನಾನುಭೋಸೀ"ತಿ। ಕೇನಚಿ ದುಕ್ಖೇನ ನಾನುಭೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ, ಕಿಞ್ಚೀತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಹಿ ಕರಣತ್ಥೇ ಸಾಮಿವಚನಸ್ಸ ಲೋಪೋ ಕತೋ, ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ವಿಕಪ್ಪದ್ವಯೇಪಿ ಪುರಿಮಪದಸ್ಸ ಉತ್ತರಪದೇನ ಸಮಾನವಿಭತ್ತಿಲೋಪೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ"ತಿ। ಯದಾ ಪನ ಜಾನಾತಿ-ಸದ್ದೋ ಸರಣತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ತದಾ ಮಾತು ಸರತೀತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಸಾಮಿವಚನಂ ಸದ್ದಸತ್ಥವಿದೂ ವದನ್ತೀತಿ ಆಹ "ಅಥ ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ದುಕ್ಖಂ ನಸ್ಸರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ"ತಿ, ಕಸ್ಸಚಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನನುಭೂತತಾಯ ನಸ್ಸರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿಕಪ್ಪದ್ವಯೇಪೀ**ತಿ ಅನುಭವನಸರಣತ್ಥವಸೇನ ವುತ್ತೇ ದುತಿಯತತಿಯವಿಕಪ್ಪದ್ವಯೇ। **ಪುರಿಮಪದಸ್ಸಾ**ತಿ ಕಿಞ್ಚೀತಿ ಪದಸ್ಸ। **ಉತ್ತರಪದೇನಾ**ತಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾತಿಪದೇನ। ಸಮಾನಾಯ ಸಾಮಿವಚನಭೂತಾಯ ವಿಭತ್ತಿಯಾ "ಕಸ್ಸಚಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಕಿಞ್ಚಿ ದುಕ್ಖಸ್ಸಾ"ತಿ ಲೋಪೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಮರಣೇನಪಿ ಮಯಂ ತೇ**ತಿ ಏತ್ಥ **ತೇ**ತಿ ಪದಸ್ಸ ಸಹತ್ಥೇ ಕರಣವಸೇನಪಿ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ತಯಾ ವಿಯೋಗಂ ವಾ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸಾಮಾ**ತಿ ಅತ್ಥನ್ತರಂ ವುತ್ತಂ।

೨೮. **ಗನ್ಧಬ್ಬಾ** ನಾಮ ಗಾಯನಕಾ। **ನಟಾ** ನಾಮ ರಙ್ಗನಟಾ। **ನಾಟಕಾ** ಲಙ್ಘನಕಾದಯೋ। ಸುಖೂಪಕರಣೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಚರಣಂ ಕರೋನ್ತೋ ಯಸ್ಮಾ ಲಳನ್ತೋ ಕೀಳನ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ದುತಿಯೇ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ **ಲಳಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ದಾನಪ್ಪದಾನಾದೀನೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ನಿಚ್ಚದಾನಂ **ದಾನಂ** ನಾಮ, ವಿಸೇಸದಾನಂ **ಪದಾನಂ** ನಾಮ, **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಸೀಲಾದೀನಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ।

೩೦. **ಚುದ್ದಸ ಭತ್ತಾನೀ**ತಿ ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ ಉದ್ದೇಸಭತ್ತಂ ನಿಮನ್ತನಂ ಸಲಾಕಂ ಪಕ್ಖಿಕಂ ಉಪೋಸಥಿಕಂ ಪಾಟಿಪದಿಕಂ ಆಗನ್ತುಕಂ ಗಮಿಕಂ ಗಿಲಾನಂ ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕಂ ವಿಹಾರ-ಧುರ-ವಾರಭತ್ತನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ಚುದ್ದಸ ಭತ್ತಾನಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಸೇನಾಸನಾದಿಪಚ್ಚಯತ್ತಯನಿಸ್ಸಿತೇಸು ಆರಞ್ಞಕಙ್ಗಾದಿಪಧಾನಙ್ಗಾನಂ ಗಹಣವಸೇನ ಸೇಸಧುತಙ್ಗಾನಿಪಿ ಗಹಿತಾನೇವ ಹೋನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ವಜ್ಜೀನ**ನ್ತಿ ವಜ್ಜೀರಾಜೂನಂ। **ವಜ್ಜೀಸೂ**ತಿ ಜನಪದಾಪೇಕ್ಖಂ ಬಹುವಚನಂ, ವಜ್ಜೀನಾಮಕೇ ಜನಪದೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಾಯೇವ ಉಪಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬತೋ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬತೋ ಚ **ಉಪಭೋಗಪರಿಭೋಗಾ,** ಇತ್ಥಿವತ್ಥಾದೀನಿ ಚ ತದುಪಕರಣಾನೀತಿ ಆಹ **"ಯೇಹಿ ತೇಸ"**ನ್ತಿಆದಿ। **ಉಕ್ಕಟ್ಠಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕತ್ತಾ**ತಿ ಸೇಸಧುತಙ್ಗಪರಿವಾರಿತೇನ ಉಕ್ಕಟ್ಠಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಧುತಙ್ಗೇನ ಸಮನ್ನಾಗತತ್ತಾ, ತೇನಾಹ "ಸಪದಾನಚಾರಂ ಚರಿತುಕಾಮೋ"ತಿ।

೩೦. **ದೋಸಾ**ತಿ ರತ್ತಿ। ತತ್ಥ ಅಭಿವುತ್ಥಂ ಪರಿವುಸಿತಂ **ಆಭಿದೋಸಿಕಂ,** ಅಭಿದೋಸಂ ವಾ ಪಚ್ಚೂಸಕಾಲಂ ಗತೋ ಪತ್ತೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಆಭಿದೋಸಿಕೋ, ತೇನಾಹ **ಏಕರತ್ತಾತಿಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ವಾ**ತಿಆದಿ।

೩೧. **ಉದಕಕಞ್ಜಿಯ**ನ್ತಿ ಪಾನೀಯಪರಿಭೋಜನೀಯಉದಕಞ್ಚ ಯಾಗು ಚ। **ತಥಾ**ತಿ ಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೇ।**ಅನೋಕಪ್ಪನಂ** ಅಸದ್ದಹನಂ, **ಅಮರಿಸನಂ** ಅಸಹನಂ।

೩೪. **ತದ್ಧಿತಲೋಪ**ನ್ತಿ ಪಿತಾಮಹತೋ ಆಗತಂ "ಪೇತಾಮಹ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ತದ್ಧಿತಪಚ್ಚಯನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಏ-ಕಾರಸ್ಸ ಲೋಪಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯೇಸಂ ಸನ್ತಕಂ ಧನಂ ಗಹಿತಂ, ತೇ **ಇಣಾಯಿಕಾ। ಪಲಿಬುದ್ಧೋ**ತಿ 'ಮಾ ಗಚ್ಛ ಮಾ ಭುಞ್ಜಾ'ತಿಆದಿನಾ ಕತಾವರಣೋ, ಪೀಳಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೫. **ಅತ್ತನಾ**ತಿ ಸಯಂ। ಸಪತಿನೋ ಧನಸಾಮಿನೋ ಇದಂ **ಸಾಪತೇಯ್ಯಂ,** ಧನಂ। ತದೇವ **ವಿಭವೋ।**

೩೬. **ಭಿಜ್ಜನ್ತೀ**ತಿ ಅಗಹಿತಪುಬ್ಬಾ ಏವ ಭಿಜ್ಜನ್ತಿ। **ದಿನ್ನಾಪಿ ಪಟಿಸನ್ಧೀ**ತಿ ಪಿತರಾ ದಿನ್ನಂ ಸುಕ್ಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸತ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಸನ್ಧಿಪಿ ತೇನ ದಿನ್ನಾ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ಸುಕ್ಕಮೇವ ವಾ ಇಧ ಪಟಿಸನ್ಧಿನಿಸ್ಸಯತ್ತಾ "ಪಟಿಸನ್ಧೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತೇನಾಹ "ಖಿಪ್ಪಂ ಪತಿಟ್ಠಾತೀ"ತಿ। ನ ಹಿ ಪಿತು ಸಂಯೋಗಕ್ಖಣೇಯೇವ ಸತ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿನಿಯಮೋ ಅತ್ಥಿ ಸುಕ್ಕಮೇವ ತಥಾ ಪತಿಟ್ಠಾನನಿಯಮತೋ। ಸುಕ್ಕೇ ಪನ ಪತಿಟ್ಠಿತೇ ಯಾವ ಸತ್ತ ದಿವಸಾನಿ, ಅಡ್ಢಮಾಸಮತ್ತಂ ವಾ, ತಂ ಗಬ್ಭಸಣ್ಠಾನಸ್ಸ ಖೇತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ ಮಾತು ಮಂಸಸ್ಸ ಲೋಹಿತಲೇಸಸ್ಸ ಸಬ್ಬದಾಪಿ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ। ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಸಬ್ಭಾವತೋ **ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ**ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅಟ್ಠಪಿತೇತಿ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ। **ಏವರೂಪ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಗರುಕಸಭಾವಂ, ಪಾರಾಜಿಕಸಙ್ಖಾದಿಸೇಸವತ್ಥುಭೂತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ, ತೇನಾಹ "ಅವಸೇಸೇ ಪಞ್ಚಖುದ್ದಕಾಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧೇ ಏವ ಪಞ್ಞಪೇಸೀ"ತಿ। ಯಂ ಆದೀನವನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಕಾಯವಿಞ್ಞತ್ತಿಚೋಪನತೋ**ತಿ ಕಾಯವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಚಲನತೋ।

ತೇನೇವಾತಿ ಅವಧಾರಣೇನ ಯಾನಿ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣಕಾರಣಾನಿ ನಿವತ್ತಿತಾನಿ, ತಾನಿಪಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಕಿಂ ಪನಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಉಭಯೇಸಂ ಛನ್ದರಾಗವಸೇನ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೋ ವುತ್ತೋ। ಇತ್ಥಿಯಾ ಏವ ಛನ್ದರಾಗವಸೇನ ನಾಭಿಪರಾಮಸನಂ ವಿಸುಂ ವುತ್ತಂ। **ಸಾಮಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ** ಹಿ ಮಾತಾ ಪುತ್ತುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಞ್ಜಾತಾದರಾ ನಾಭಿಪರಾಮಸನಕಾಲೇ ಕಾಮರಾಗಸಮಾಕುಲಚಿತ್ತಾ ಅಹೋಸಿ, ಇತರಥಾ ಪುತ್ತುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಏವ ಅಸಮ್ಭವತೋ। "ಸಕ್ಕೋ ಚಸ್ಸಾ ಕಾಮರಾಗಸಮುಪ್ಪತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಅಕಾಸೀ"ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ, ವತ್ಥುವಸೇನ ವಾ ಏತಂ ನಾಭಿಪರಾಮಸನಂ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗತೋ ವಿಸುಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಮಾತಙ್ಗಪಣ್ಡಿತಸ್ಸ** ದಿಟ್ಠಮಙ್ಗಲಿಕಾಯ ನಾಭಿಪರಾಮಸನೇನ ಮಣ್ಡಬ್ಯಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಅಹೋಸಿ। **ಚಣ್ಡಪಜ್ಜೋತಮಾತು** ನಾಭಿಯಂ ವಿಚ್ಛಿಕಾ ಫರಿತ್ವಾ ಗತಾ, ತೇನ ಚಣ್ಡಪಜ್ಜೋತಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿ ಅಹೋಸೀತಿ ಆಹ **ಏತೇನೇವ ನಯೇನಾ**ತಿಆದಿ।

ಅಯನ್ತಿ ಸುದಿನ್ನಸ್ಸ ಪುರಾಣದುತಿಯಿಕಾ। **ಯಂ ಸನ್ಧಾಯಾ**ತಿ ಯಂ ಅಜ್ಝಾಚಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ। **ಮಾತಾಪಿತರೋ ಚ ಸನ್ನಿಪತಿತಾ ಹೋನ್ತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಸುಕ್ಕಸ್ಸ ಸಮ್ಭವಂ ದೀಪೇತಿ, **ಮಾತಾ ಚ ಉತುನೀ ಹೋತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಸೋಣಿತಸ್ಸ। **ಗನ್ಧಬ್ಬೋ**ತಿ ತತ್ರುಪಗೋ ಸತ್ತೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ, ಗನ್ತಬ್ಬೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತ-ಕಾರಸ್ಸ ಚೇತ್ಥ ಧ-ಕಾರೋ ಕತೋ। ಅಥ ವಾ ಗನ್ಧಬ್ಬಾ ನಾಮ ರಙ್ಗನಟಾ, ತೇ ವಿಯ ತತ್ರ ತತ್ರ ಭವೇಸು ನಾನಾವೇಸಗ್ಗಹಣತೋ ಅಯಮ್ಪಿ "ಗನ್ಧಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ, ಸೋ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ಸನ್ನಿಪಾತಕ್ಖಣತೋ ಪಚ್ಛಾಪಿ ಸತ್ತಾಹಬ್ಭನ್ತರೇ ತತ್ರ ಉಪಪನ್ನೋ "ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ। **ಗಬ್ಭಸ್ಸಾ**ತಿ ಕಲಲರೂಪಸಹಿತಸ್ಸ ಪಟಿಸನ್ಧಿವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ। ತಞ್ಹಿ ಇಧ "ಗಬ್ಭೋ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ ಸಾ ತೇನ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹೀತಿಆದೀಸು (ಪಾರಾ॰ ೩೬) ವಿಯ। ಅಸ್ಸ ತಂ ಅಜ್ಝಾಚಾರನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಪಾಳಿಯಂ** ನಿರಬ್ಬುದೋ ವತ ಭೋ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ನಿರಾದೀನವೋತಿ ಇಮಸ್ಸ ಅನನ್ತರಂ ತಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇತಿ ಅಜ್ಝಾಹರಿತ್ವಾ ಸುದಿನ್ನೇನ...ಪೇ॰... ಆದೀನವೋ

ಉಪ್ಪಾದಿತೋತಿ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಇತಿಹಾ**ತಿ ನಿಪಾತಸಮುದಾಯಸ್ಸ **ಏವ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಅತ್ಥಭವನಂ। **ಮುಹುತ್ತೇನಾ**ತಿ ಇದಂ **ಖಣೇನಾ**ತಿ ಪದಸ್ಸ ವೇವಚನಂ। ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾ ಅಬ್ಭುಗ್ಗತೋಪಿ ದೇವಾನಂ ತಾವಮಹನ್ತೋ ಸದ್ದೋ ತೇಸಂ ರೂಪಂ ವಿಯ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಗೋಚರೋ ನ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ಸುದಿನ್ನೇನ ವುತ್ತೇ ಏವ ಜಾನಿಂಸೂತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೩೭. **ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಪದಟ್ಠಾನಂ ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಮೇವ ಉಪಚಾರತೋ ವುತ್ತಂ ತಸ್ಸೇವ ಯಾವಜೀವಂ ಚರಿತಬ್ಬತ್ತಾ। **ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿ**ತಿ ಉದ್ದೇಸಾದೀಸು ಅಬ್ಯಾವಟೋ। **ವಹಚ್ಛಿನ್ನೋ**ತಿ ಛಿನ್ನಪಾದೋ, ಛಿನ್ನಖನ್ಧೋ ವಾ। **ಚಿನ್ತಯೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ **ಪಜ್ಝಾಯೀ**ತಿ ಪದಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಪದತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನ "ಕಿಸೋ ಅಹೋಸಿ…ಪೇ॰… ಪಜ್ಝಾಯಿ ಚಾ"ತಿ ಚ-ಕಾರಂ ಆನೇತ್ವಾ ಪಾಳಿಯೋಜನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ।

೩೮. ಗಣೇ ಜನಸಮಾಗಮೇ ಸನ್ನಿಪಾತನಂ ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಾ, ಸಾವ ಪಪಞ್ಚೋ, ತೇನ **ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಾಪಪಞ್ಚೇನ**। **ಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಯೇ ಅಸ್ಸ। **ಕಥಾಫಾಸುಕಾ**ತಿ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕಭಾವೇನ ಫಾಸುಕಕಥಾ, ಸುಖಸಮ್ಭಾಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಉಪಾದಾರೂಪಂ ಭೂತರೂಪಮುಖೇನೇವ ಮನ್ದನಂ ಪೀನನಞ್ಚ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **ಪಸಾದ**ಇಚ್ಚಾದಿ। **ದಾನೀ**ತಿ ನಿಪಾತೋ ಇಧ ಪನ-ಸದ್ದತ್ಥೇ ವತ್ತತಿ ತಕ್ಕಾಲವಾಚಿನೋ ಏತರಹಿ-ಪದಸ್ಸ ವಿಸುಂ ವುಚ್ಚಮಾನತ್ತಾತಿ ಆಹ "ಸೋ ಪನ ತ್ವ"ನ್ತಿ। ನೋ-ಸದ್ದೋಪಿ ನು-ಸದ್ದೋ ವಿಯ ಪುಚ್ಛನತ್ಥೋತಿ ಆಹ "ಕಚ್ಚಿ ನು ತ್ವ"ನ್ತಿ। **ತಮೇವಾ**ತಿ ಗಿಹಿಭಾವಪತ್ಥನಾಲಕ್ಖಣಮೇವ। ಅನಭಿರತಿಮೇವಾತಿ ಏವ-ಕಾರೇನ ನಿವತ್ತಿತಾಯ ಪನ ತದಞ್ಞಾಯ ಅನಭಿರತಿಯಾ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅಧಿಕುಸಲಾನ**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ, ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾ **ಅಧಿಕುಸಲಾ** ನಾಮ। **ಇದಂ ಪನಾ**ತಿಆದಿ ಉಪರಿ ವತ್ತಬ್ಬವಿಸೇಸದಸ್ಸನಂ। **ಪರಿಯಾಯವಚನಮತ್ತ**ನ್ತಿ ಸದ್ದತ್ಥಕಥನಮತ್ತಂ।

ತಸ್ಮಿನ್ತಿ ಧಮ್ಮೇ, ಏವಂ ವಿರಾಗಾಯ ದೇಸಿತೇ ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಾಮಾ**ತಿ ಗರಹಾಯಂ। **ಲೋಕುತ್ತರನಿಬ್ಬಾನ**ನ್ತಿ ವಿರಾಗಾಯಾತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಕಿಲೇಸಕ್ಖಯನಿಬ್ಬಾನತೋ ವಿಸೇಸೇತಿ। ಜಾತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಮಾನೋ ಏವ ಮದಜನನಟ್ಠೇನ ಮದೋತಿ **ಮಾನಮದೋ**। "ಅಹಂ ಪುರಿಸೋ"ತಿ ಪವತ್ತೋ ಮಾನೋ **ಪುರಿಸಮದೋ**। "ಅಸದ್ಧಮ್ಮಸೇವನಾಸಮತ್ಥತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಾನೋ, ರಾಗೋ ಏವ ವಾ **ಪುರಿಸಮದೋ**"ತಿ ಕೇಚಿ। **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಬಲಮದಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ತೇಭೂಮಕವಟ್ಟ**ನ್ತಿ ತೀಸು ಭೂಮೀಸು ಕಮ್ಮಕಿಲೇಸವಿಪಾಕಾ ಪವತ್ತನಟ್ಠೇನ ವಟ್ಟಂ। **ವಿರಜ್ಜತೀ**ತಿ ವಿಗಚ್ಛತಿ। **ಯೋನಿಯೋ**ತಿ ಅಣ್ಡಜಾದಯೋ, ತಾ ಪನ ಯವನ್ತಿ ತಾಹಿ ಸತ್ತಾ ಅಮಿಸ್ಸಿತಾಪಿ ಸಮಾನಜಾತಿತಾಯ ಮಿಸ್ಸಿತಾ ಹೋನ್ತೀತಿ "ಯೋನಿಯೋ"ತಿ ವುತ್ತಾ।

ಞಾತತೀರಣಪಹಾನವಸೇನಾತಿ ಏತ್ಥ ಲಕ್ಖಣಾದಿವಸೇನ ಸಪ್ಪಚ್ಚಯನಾಮರೂಪಪರಿಗ್ಗಹೋ **ಞಾತಪರಿಞ್ಞಾ** ನಾಮ। ಕಲಾಪಸಮ್ಮಸನಾದಿವಸೇನ ಪವತ್ತಾ ಲೋಕಿಯವಿಪಸ್ಸನಾ **ತೀರಣಪರಿಞ್ಞಾ** ನಾಮ। ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ **ಪಹಾನಪರಿಞ್ಞಾ** ನಾಮ। ಇಧ ಪನ ಞಾತತೀರಣಕಿಚ್ಚಾನಮ್ಪಿ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಸಿಜ್ಝನತೋ ಅರಿಯಮಗ್ಗಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ತಿವಿಧಾಪಿ ಪರಿಞ್ಞಾ ವುತ್ತಾ, ತೇನೇವ "ಲೋಕುತ್ತರಮಗ್ಗೋವ ಕಥಿತೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಕಾಮೇಸು ಪಾತಬ್ಯತಾನ**ನ್ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮೇಸು ಪಾತಬ್ಯತಾಸಙ್ಖಾತಾನಂ ಸುಭಾದಿಆಕಾರಾನಂ ತದಾಕಾರಗಾಹಿಕಾನಂ ತಣ್ಹಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ವಿಸಯಮುಖೇನ ಹೇತ್ಥ ವಿಸಯಿನೋ ಗಹಿತಾ। **ತೀಸು ಠಾನೇಸೂ**ತಿ "ವಿರಾಗಾಯ ಧಮ್ಮೋ ದೇಸಿತೋ…ಪೇ॰… ನೋ ಸಉಪಾದಾನಾಯಾ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತೇಸು।

೩೯. **ಕಲಿಸಾಸನಾರೋಪನತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ದೋಸಾರೋಪನತ್ಥಾಯ। ಕಲೀತಿ ಕೋಧಸ್ಸ ನಾಮಂ, ತಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಕಲಿಸಾಸನಂ, ಕೋಧವಸೇನ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ಗರಹಾ। ಅಜ್ಝಾಚಾರೋವ ವೀತಿಕ್ಕಮೋ। **ಸಮಣಕರಣಾನಂ ಧಮ್ಮಾನ**ನ್ತಿ ಸಮಣಭಾವಕರಾನಂ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಾದಿಧಮ್ಮಾನಂ। **ಪಾಳಿಯಂ** ಕಥಂ-ಸದ್ದಯೋಗೇನ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಸೀತಿ ಅನಾಗತವಚನಂ ಕತಂ, "ನಾಮ-ಸದ್ದಯೋಗೇನಾ"ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಅತಿವಿಯ ದುಕ್ಖವಿಪಾಕ**ನ್ತಿ ಗಹಟ್ಠಾನಂ ನಾತಿಸಾವಜ್ಜಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಪಬ್ಬಜಿತಾನಂ ಭಗವತೋ ಆಣಾವೀತಿಕ್ಕಮತೋ ಚೇವ ಸಮಾದಿನ್ನಸಿಕ್ಖತ್ತಯವಿನಾಸನತೋ ಚ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜಂ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ಉದಕೇ ಭವಂ ಓದಕಂ, ಧೋವನಕಿಚ್ಚನ್ತಿ ಆಹ **ಉದಕಕಿಚ್ಚ**ನ್ತಿಆದಿ। ಸಮಾಪಜ್ಜಿಸ್ಸಸೀತಿ ಅನಾಗತವಚನಂ ನಾಮ-ಸದ್ದಯೋಗೇನ ಕತನ್ತಿ ಆಹ "ನಾಮ-ಸದ್ದೇನ ಯೋಜೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ದುಬ್ಭರತಾದೀನಂ ಹೇತುಭೂತೋ ಅಸಂವರೋ ಇಧ ದುಬ್ಭರತಾದಿ-ಸದ್ದೇನ ವುತ್ತೋ ಕಾರಣೇ ಕಾರಿಯೋಪಚಾರೇನಾತಿ ಆಹ "ದುಬ್ಭರತಾದೀನಂ ವತ್ಥುಭೂತಸ್ಸ ಅಸಂವರಸ್ಸಾ"ತಿ। **ಅತ್ತಾ**ತಿ ಅತ್ತಭಾವೋ। **ದುಬ್ಭರತ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನಾ ಉಪಟ್ಠಾಕೇಹಿ ಚ ದುಕ್ಖೇನ ಭರಿತಬ್ಬತಂ। ಸತ್ತೇಹಿ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ಚ ಸಙ್ಗಣನಂ ಸಮೋಧಾನಂ ಸಙ್ಗಣಿಕಾತಿ ಆಹ **ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಾಯಾ**ತಿಆದಿ। **ಅಟ್ಠಕುಸೀತವತ್ಥುಪಾರಿಪೂರಿಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಏಕಂ, ತಥಾ ಅಕಾಸಿನ್ತಿ, ಮಗ್ಗೋ ಗನ್ತಬ್ಬೋತಿ ಅಗಮಾಸಿನ್ತಿ, ನಾಲತ್ಥಂ ಭೋಜನಸ್ಸ ಪಾರಿಪೂರಿನ್ತಿ, ಅಲತ್ಥನ್ತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಮೇ ಆಬಾಧೋತಿ, ಅಚಿರವುಟ್ಠಿತೋ ಗೇಲಞ್ಞಾತಿ ಏಕನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ಅಟ್ಠ ಕುಸೀತವತ್ಥೂನಿ ನಾಮ। ಏತ್ಥ ಚ ಕೋಸಜ್ಜಂ ಕುಸೀತ-ಸದ್ದೇನ ವುತ್ತಂ। ವಿನಾಪಿ ಹಿ ಭಾವಜೋತನಪಚ್ಚಯಂ ಭಾವತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ ಯಥಾ ಪಟಸ್ಸ ಸುಕ್ಕನ್ತಿ। **ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಾಪಚಯಭೂತಾಯ ವಿವಟ್ಟಾಯಾ**ತಿ ರಾಗಾದಿಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಾನಂ ಅಪಚಯಹೇತುಭೂತಾಯ ನಿಬ್ಬಾನಾಯ, ನಿಬ್ಬಾನತ್ಥನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಂವರಪ್ಪಹಾನಪಟಿಸಂಯುತ್ತ**ನ್ತಿ ಸೀಲಸಂವರಾದೀಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಸಂವರೇಹಿ ಚೇವ ತದಙ್ಗಪ್ಪಹಾನಾದೀಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಹಾನೇಹಿ ಚ ಉಪೇತಂ। **ಅಸುತ್ತನ್ತ ವಿನಿಬದ್ಧ**ನ್ತಿ ತೀಸು ಪಿಟಕೇಸು ಪಾಳಿಸಙ್ಖಾತಸುತ್ತನ್ತವಸೇನ ಅರಚಿತಂ, ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರೇಹಿ ಚ ಅನಾರೋಪಿತಂ, ತೇನಾಹ "ಪಾಳಿವಿನಿಮುತ್ತ"ನ್ತಿ। ತೇನ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಯಥಾನುರೂಪಂ ಸಙ್ಗಹಿತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏವರೂಪಾ ಹಿ ಪಕಿಣ್ಣಕದೇಸನಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಮೂಲಂ। **ಓಕ್ಕನ್ತಿಕಧಮ್ಮದೇಸನಾ** ನಾಮ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪಸಙ್ಗೇ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಓತಾರೇತ್ವಾ ನಾನಾನಯೇಹಿ ಕಥಿಯಮಾನಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ, ತೇನಾಹ **ಭಗವಾ ಕಿರಾ**ತಿಆದಿ। **ಪಟಿಕ್ಖಿಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ**ತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಮ್ಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ "ಕಿಮೇತೇನಾ"ತಿ ಮದ್ದನಚಿತ್ತಾ।

ವುತ್ತತ್ಥವಸೇನಾತಿ ಪತಿಟ್ಠಾಅಧಿಗಮುಪಾಯವಸೇನ। **ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿಭಙ್ಗೇ** ಯಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ಆರತಿ ವಿರತೀತಿಆದಿನಾ (ವಿಭ॰ ೭೦೩) ನಿದ್ದಿಟ್ಠವಿರತಿಯೋ ಚೇವ, ಯಾ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚೇತನಾ ಸಞ್ಚೇತನಾತಿಆದಿನಾ (ವಿಭ॰ ೭೦೪) ನಿದ್ದಿಟ್ಠಚೇತನಾ ಚ, ಕಾಮೇಸುಮಿಚ್ಛಾಚಾರಾ ವಿರಮನ್ತಸ್ಸ ಫಸ್ಸೋ…ಪೇ॰… ಅವಿಕ್ಖೇಪೋತಿಆದಿನಾ (ವಿಭ॰ ೭೦೫) ನಿದ್ದಿಟ್ಠಫಸ್ಸಾದಿಧಮ್ಮಾ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಅಯಞ್ಚ ಅತ್ಥೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿಭಙ್ಗೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। "ಯೋ ತತ್ಥ ನಾಮಕಾಯೋ ಪದಕಾಯೋತಿ ಇದಂ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ನಾಮಕಾಯೋ**ತಿ ನಾಮಸಮೂಹೋ ನಾಮಪಣ್ಣತ್ತಿಯೇವ, ಸೇಸಾನಿಪಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಾನಿ। **ಸಿಕ್ಖಾಕೋಟ್ಠಾಸೋ**ತಿ ವಿರತಿಆದಯೋ ವುತ್ತಾ ತಪ್ಪಕಾಸಕಞ್ಚ ವಚನಂ।

ಅತ್ಥವಸೇತಿ ಹಿತವಿಸೇಸೇ ಆನಿಸಂಸವಿಸೇಸೇ, ತೇ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಹೇತೂತಿ ಆಹ "ಕಾರಣವಸೇ"ತಿ। ಸುಖವಿಹಾರಾಭಾವೇ ಸಹಜೀವನಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ **ಸಹಜೀವಿತಾ**ತಿ ಸುಖವಿಹಾರೋವ ವುತ್ತೋ। **ದುಸ್ಸೀಲಪುಗ್ಗಲಾ**ತಿ ನಿಸ್ಸೀಲಾ ದೂಸಿತಸೀಲಾ ಚ। ಪಾರಾಜಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದಪ್ಪಸಙ್ಗೇ ಹಿ ನಿಸ್ಸೀಲಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ, ಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದಪಸಙ್ಗೇ ತೇಹಿ ತೇಹಿ ವೀತಿಕ್ಕಮೇಹಿ ಖಣ್ಡಛಿದ್ದಾದಿಭಾವಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ದೂಸಿತಸೀಲಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ಉಭಯೇನಪಿ ಅಲಜ್ಜಿನೋವ ಇಧ "ದುಸ್ಸೀಲಾ"ತಿ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಮ್ಪಿ ದಸ ಅತ್ಥವಸೇ ಪಟಿಚ್ಚೇವ ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾ ಉಪರಿ ದುಸ್ಸೀಲಪುಗ್ಗಲೇ ನಿಸ್ಸಾಯಾತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ, ತೇನೇವ "ಯೇ ಮಙ್ಕುತಂ…ಪೇ॰… ನಿಗ್ಗಹೇಸ್ಸತೀ"ತಿ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದಸಾಧಾರಣವಸೇನ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ। ತತ್ಥ **ಮಙ್ಕುತ**ನ್ತಿ ನಿತ್ತೇಜತಂ ಅಧೋಮುಖತಂ। **ಧಮ್ಮೇನಾ**ತಿಆದೀಸು **ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಭೂತಂ ವತ್ಥು। **ವಿನಯೋ**ತಿ ಚೋದನಾ ಚೇವ ಸಾರಣಾ ಚ। **ಸತ್ಥುಸಾಸನ**ನ್ತಿ ಞತ್ತಿಸಮ್ಪದಾ ಚೇವ ಅನುಸಾವನಸಮ್ಪದಾ ಚ। **ಸನ್ದಿಟ್ಠಮಾನಾ**ತಿ ಸಂಸಯಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನಾ। **ಉಬ್ಬಾಳ್ಹಾ**ತಿ ಪೀಳಿತಾ। **ದುಸ್ಸೀಲಪುಗ್ಗಲೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಹಿ ಉಪೋಸಥೋ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪವಾರಣಾ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಿ ನಪ್ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಸಾಮಗ್ಗೀ ನ ಹೋತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಲಜ್ಜೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪೋಸಥಾದಿಸಕಲಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ ಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗತ್ತಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಾನಂ ನಿಯತಕಾಲಿಕತಾಯ ಚ ಅವಸ್ಸಂ ಕತ್ತಬ್ಬತ್ತಾ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮತೋ ವಿಸುಂ ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಅಕಿತ್ತಿ** ಗರಹಾ। **ಅಯಸೋ** ಪರಿವಾರಹಾನಿ।

ಚುದ್ದಸ ಖನ್ಧಕವತ್ತಾನಿ ನಾಮ **ವತ್ತಕ್ಖನ್ಧಕೇ** (ಚೂಳವ॰ ೩೫೬ ಆದಯೋ) ವುತ್ತಾನಿ ಆಗನ್ತುಕವತ್ತಂ
ಆವಾಸಿಕಗಮಿಕಅನುಮೋದನಭತ್ತಗ್ಗಪಿಣ್ಡಚಾರಿಕಆರಞ್ಞಕಸೇನಾಸನಜನ್ತಾಘರವಚ್ಚಕುಟಿಉಪಜ್ಝಾಯಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಆಚರಿಯಅನ್ತೇವಾಸಿಕವತ್ತನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ಚುದ್ದಸ ವತ್ತಾನಿ, ಏತಾನಿ ಚ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಬ್ಬದಾ ಚ ಯಥಾರಹಂ ಚರಿತಬ್ಬಾನಿ। **ದ್ವೇ ಅಸೀತಿ ಮಹಾವತ್ತಾನಿ** ಪನ ತಜ್ಜನೀಯಕಮ್ಮಕತಾದಿಕಾಲೇಯೇವ ಚರಿತಬ್ಬಾನಿ, ನ ಸಬ್ಬದಾ। ತಸ್ಮಾ ವಿಸುಂ ಗಣಿತಾನಿ। ತಾನಿ ಪನ "ಪಾರಿವಾಸಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವತ್ತಂ ಪಞ್ಞಪೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೭೫) ಆರಭಿತ್ವಾ "ನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… ನ ಛಮಾಯ ಚಙ್ಕಮನ್ತೇ ಚಙ್ಕಮೇ ಚಙ್ಕಮಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಾವಸಾನಾನಿ

ಛಸಟ್ಠಿ, ತತೋ ಪರಂ “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾರಿವಾಸಿಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಾರಿವಾಸಿಕೇನ ವುಡ್ಢತರೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸದ್ಧಿಂ, ಮೂಲಾಯಪಟಿಕಸ್ಸನಾರಹೇನ, ಮಾನತ್ತಚಾರಿಕೇನ, ಮಾನತ್ತಾರಹೇನ, ಅಬ್ಭಾನಾರಹೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಚ್ಛನ್ನೇ ಆವಾಸೇ ವತ್ಥಬ್ಬ”ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಚೂಳವ॰ ೮೨) ವುತ್ತವತ್ತಾನಿ ಪಕತತ್ತೇನ ಚರಿತಬ್ಬೇಹಿ ಅನಞ್ಞತ್ತಾ ವಿಸುಂ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಪಾರಿವಾಸಿಕವುಡ್ಢತರಾದೀಸು ಪುಗ್ಗಲನ್ತರೇಸು ಚರಿತಬ್ಬತ್ತಾ ತೇಸಂ ವಸೇನ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತ್ವಾ ಏಕೇಕಂ ಕತ್ವಾ ಗಣಿತಾನಿ ಪಞ್ಚಾತಿ ಏಕಸತ್ತತಿವತ್ತಾನಿ ಚ ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಕಮ್ಮಕತವತ್ತೇಸು ಚ ವುತ್ತಂ “ನ ಪಕತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಭಿವಾದನಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾನಂ…ಪೇ॰… ನಹಾನೇ ಪಿಟ್ಠಿಪರಿಕಮ್ಮಂ ಸಾದಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೮೬) ಇದಂ ಅಭಿವಾದನಾದೀನಂ ಅಸಾದಿಯನಂ ಏಕಂ, “ನ ಪಕತತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಬ್ಬೋ”ತಿಆದೀನಿ (ಚೂಳವ॰ ೫೧) ಚ ದಸಾತಿ ಏವಂ ದ್ವಾಸೀತಿ ವತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಏತೇಸ್ವೇವ ಪನ ಕಾನಿಚಿ ತಜ್ಜನೀಯಕಮ್ಮಾದಿವತ್ತಾನಿ ಕಾನಿಚಿ ಪಾರಿವಾಸಿಕಾದಿವತ್ತಾನೀತಿ ಅಗ್ಗಹಿತಗ್ಗಹಣೇನ ದ್ವಾಸೀತಿಯೇವ। ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪನ ಅಟ್ಠಕಥಾಪದೇಸೇ ಅಪ್ಪಕಂ ಊನಮಧಿಕಂ ವಾ ಗಣನೂಪಗಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಸೀತಿಖನ್ಧಕವತ್ತಾನೀತಿ ಆಗತಂ। ಅಥ ವಾ ಪುರಿಮೇಹಿ ಚುದ್ದಸವತ್ತೇಹಿ ಅಸಙ್ಗಹಿತಾನಿ ವಿನಯಾಗತಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ವತ್ತಾನಿ ಯಥಾ ದ್ವಾಸೀತಿ ವತ್ತಾನಿ, ಅಸೀತಿ ವತ್ತಾನಿ ಏವ ವಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಥಾ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ಞಾತಬ್ಬಾನಿ।

ಸಂವರವಿನಯೋತಿ ಸೀಲಸಂವರೋ ಸತಿಸಂವರೋ ಞಾಣಸಂವರೋ ಖನ್ತಿಸಂವರೋ ವೀರಿಯಸಂವರೋತಿ ಪಞ್ಚವಿಧೋಪಿ ಸಂವರೋ ಯಥಾಸಕಂ ಸಂವರಿತಬ್ಬಾನಂ ವಿನೇತಬ್ಬಾನಞ್ಚ ಕಾಯದುಚ್ಚರಿತಾದೀನಂ ಸಂವರಣತೋ ಸಂವರೋ, ವಿನಯನತೋ ವಿನಯೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪಹಾನವಿನಯೋ**ತಿ ತದಙ್ಗಪ್ಪಹಾನಂ ವಿಕ್ಖಮ್ಭನಪ್ಪಹಾನಂ ಸಮುಚ್ಛೇದಪ್ಪಹಾನಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಪ್ಪಹಾನಂ ನಿಸ್ಸರಣಪ್ಪಹಾನನ್ತಿ ಪಞ್ಚವಿಧಮ್ಪಿ ಪಹಾನಂ, ಯಸ್ಮಾ ಚಾಗಟ್ಠೇನ ಪಹಾನಂ, ವಿನಯನಟ್ಠೇನ ವಿನಯೋ, ತಸ್ಮಾ “ಪಹಾನವಿನಯೋ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸಮಥವಿನಯೋ**ತಿ ಸತ್ತ ಅಧಿಕರಣಸಮಥಾ। **ಪಞ್ಞತ್ತಿವಿನಯೋ**ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಮೇವ। ತಮ್ಪಿ ಹಿ ಭಗವತೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾವ ಅನುಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತಿ ತಬ್ಭಾವೇ ಏವ ಭಾವತೋ। ಸಙ್ಖಲಿಕನಯಂ ಕತ್ವಾ ದಸಕ್ಖತ್ತುಂ ಯೋಜನಞ್ಚ ಕತ್ವಾ ಯಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತತ್ಥ ಪುರಿಮಪುರಿಮಪದಸ್ಸ ಅನನ್ತರಪದೇನೇವ ಯೋಜಿತತ್ತಾ ಅಯೋಸಙ್ಖಲಿಕಸದಿಸನ್ತಿ “ಸಙ್ಖಲಿಕನಯ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ದಸಸು ಪದೇಸು ಏಕಮೇಕಂ ಪದಂ ತದವಸೇಸೇಹಿ ನವನವಪದೇಹಿ ಯೋಜಿತತ್ತಾ “ಏಕೇಕಪದಮೂಲಿಕ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಅತ್ಥಸತಂ ಧಮ್ಮಸತನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯೋ ಹಿ ಸೋ **ಪರಿವಾರೇ** (ಪರಿ॰ ೩೩೪) ಯಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠು, ತಂ ಸಙ್ಘಫಾಸೂತಿ ಆದಿಂಕತ್ವಾ ಯಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿಯಾ, ತಂ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯಾತಿ ಪರಿಯೋಸಾನಂ ಖಣ್ಡಚಕ್ಕವಸೇನೇವ ಸಙ್ಖಲಿಕನಯೋ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಮಿಂ ಏಕಮೂಲಕನಯೇ ಆಗತಬದ್ಧಚಕ್ಕನಯೇನ ಯಂ ವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾಯ, ತಂ ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠೂತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಬದ್ಧಚಕ್ಕೇ ಕತೇ ಪುರಿಮಪುರಿಮಾನಿ ದಸ ಧಮ್ಮಪದಾನಿ, ಪಚ್ಛಿಮಪಚ್ಛಿಮಾನಿ ದಸ ಅತ್ಥಪದಾನಿ ಚಾತಿ ವೀಸತಿ ಪದಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಏಕಮೂಲಕನಯೇ ಪನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ವಾರೇ ನವೇವ ಅತ್ಥಪದಾನಿ ಲಬ್ಭನ್ತಿ। ಏವಂ ದಸಹಿ ವಾರೇಹಿ ನವುತಿ ಅತ್ಥಪದಾನಿ ನವುತಿ ಧಮ್ಮಪದಾನಿ ಚ ಹೋನ್ತಿ, ತಾನಿ ಸಙ್ಖಲಿಕನಯೇ ವುತ್ತೇಹಿ ದಸಹಿ ಅತ್ಥಪದೇಹಿ ದಸಹಿ ಧಮ್ಮಪದೇಹಿ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜಿತಾನಿ ಯಥಾವುತ್ತಂ ಅತ್ಥಸತಂ ಧಮ್ಮಸತಞ್ಚ ಹೋನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ ಟೀ॰ ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡ ೧.೩೯) ಸಙ್ಖಲಿಕನಯೇಪಿ ಏಕಮೂಲಕನಯೇಪಿ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಅತ್ಥಸತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸತಸ್ಸ ಯೋಜನಾಮುಖಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ತಥಾ ಸಿದ್ಧೇಪಿ ಅತ್ಥಸತಂ ಧಮ್ಮಸತನ್ತಿ (ಪರಿ॰ ೩೩೪) ಗಾಥಾಯ ನ ಸಮೇತಿ ದ್ವೇ ಅತ್ಥಸತಾನಿ ದ್ವೇ ಧಮ್ಮಸತಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ನಿರುತ್ತಿಸತಾನಿ ಅಟ್ಠ ಞಾಣಸತಾನೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬತೋ। ತಸ್ಮಾ ಇಧ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಅತ್ಥಸತಂ ಧಮ್ಮಸತನ್ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ದ್ವೇ ಚ ನಿರುತ್ತಿಸತಾನೀ**ತಿ ಅತ್ಥಜೋತಿಕಾನಂ ನಿರುತ್ತೀನಂ ವಸೇನ ನಿರುತ್ತಿಸತಂ, ಧಮ್ಮಭೂತಾನಂ ನಿರುತ್ತೀನಞ್ಚ ವಸೇನ ನಿರುತ್ತಿಸತನ್ತಿ ದ್ವೇ ನಿರುತ್ತಿಸತಾನಿ। **ಚತ್ತಾರಿ ಚ ಞಾಣಸತಾನೀ**ತಿ ಅತ್ಥಸತೇ ಞಾಣಸತಂ, ಧಮ್ಮಸತೇ ಞಾಣಸತಂ, ದ್ವೀಸು ನಿರುತ್ತಿಸತೇಸು ದ್ವೇ ಞಾಣಸತಾನೀತಿ ಚತ್ತಾರಿ ಞಾಣಸತಾನಿ। **ಅತಿರೇಕಾನಯನತ್ಥೋ**ತಿ ಅವುತ್ತಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೋ।

ಪಠಮಪಞ್ಞತ್ತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಸುದಿನ್ನಭಾಣವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಮಕ್ಕಟೀವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೪೦. **ಪಚುರತ್ಥೇ ಹಿ ವತ್ತಮಾನವಚನ**ನ್ತಿ ಏಕದಾ ಪಟಿಸೇವಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಅನೋರಮಿತ್ವಾ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಸೇವನಿಚ್ಛಾಯ ವತ್ತಮಾನತ್ತಾ ಸೇವನಾಯ ಅಭಾವಕ್ಖಣೇಪಿ ಇಹ ಮಲ್ಲಾ ಯುಜ್ಝನ್ತೀತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಅಬ್ಬೋಚ್ಛಿನ್ನತಂ ಬಾಹುಲ್ಲವುತ್ತಿತಞ್ಚ ಉಪಾದಾಯ ಪಟಿಸೇವತೀತಿ ವತ್ತಮಾನವಚನಂ ಕತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆಹಿಣ್ಡನ್ತಾ**ತಿ ವಿಚರನ್ತಾ।

೪೧. **ಸಹೋಡ್ಢಗ್ಗಹಿತೋ**ತಿ ಸಭಣ್ಡಗ್ಗಹಿತೋ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ತಥೇವ ಹೋತೀ**ತಿ ಮನುಸ್ಸಾಮನುಸ್ಸಾದಿಪುಗ್ಗಲವಿಸೇಸಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅನುಪಾದಿಯಿತ್ವಾ ಸಾಮಞ್ಞತೋ “ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವೇಯ್ಯಾ”ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೩೯) ವುತ್ತತ್ತಾ ಮನುಸ್ಸಾಮನುಸ್ಸತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಂ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಪಣ್ಡಕಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಾನಂ ತಿಂಸವಿಧೇಪಿ ಮಗ್ಗೇ ಮೇಥುನಂ ಸೇವನ್ತಸ್ಸ ತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜಕರಂ ಹೋತಿ ಏವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಏತೇನ ಯಂ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಮೂಲಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಏವ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಪ್ಪಕಾಸನವಸೇನ ಸುಬೋಧತ್ಥಾಯ ವತ್ಥುವಸೇನ ಪವತ್ತಾನಂ ವಿಸೇಸತ್ಥಜೋತಕವಸೇನಾತಿ ದಸ್ಸಿತಂ ಹೋತಿ। **ಆಮಸನಂ** ಆಮಟ್ಠಮತ್ತಂ। ತತೋ ದಳ್ಹತರಂ **ಫುಸನಂ**। **ಘಟ್ಟನಂ** ಪನ ತತೋ ದಳ್ಹತರಂ ಕತ್ವಾ ಸರೀರೇನ ಸರೀರಸ್ಸ ಸಙ್ಘಟ್ಟನಂ। **ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪೀ**ತಿ ಅನುರಾಗೇನ ಪವತ್ತಿತಂ ದಸ್ಸನಾದಿಸಬ್ಬಮ್ಪಿ।

೪೨. **ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ**ದಿಸಚಿತ್ತಕಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ **ಸುರಾಪಾನಾ**ದಿಅಚಿತ್ತಕಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಞ್ಚ (ಪಾಚಿ॰ ೩೨೬ ಆದಯೋ) ಏಕೇನೇವ ಲಕ್ಖಣವಚನೇನ ಲೋಕವಜ್ಜತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ “ಯಸ್ಸ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವ ಹೋತಿ, ತಂ ಲೋಕವಜ್ಜಂ ನಾಮಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ**ತಿ ಇದಂ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅಚಿತ್ತಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸನ್ಧಾಯೇವ ವತ್ತುಂ ಯುತ್ತಂ ತಸ್ಸೇವ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖಸಮ್ಭವತೋ, ತಥಾಪಿ ಸಚಿತ್ತಕಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಮ್ಪಿ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಚಙ್ಕಮನಾದೀಸು ಲೋಕೇ ಪಾಣಘಾತವೋಹಾರಸಮ್ಭವೇನ ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖಂ ಪರಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸಚಿತ್ತಕಾಚಿತ್ತಕಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಸಾಧಾರಣವಸೇನ “ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇತರಥಾ ಸಚಿತ್ತಕಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಾಕ್ಯೇ ಲೋಕವಜ್ಜತಾಲಕ್ಖಣಂ ನ ವುತ್ತಂ ಸಿಯಾ। “ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ಸಚಿತ್ತಕಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವ, ಇತರೇಸಂ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಯೇವ ಅಕುಸಲನಿಯಮೋ, ನ ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ। ತತ್ಥ ಪನ ಯಥಾಸಮ್ಭವಂ ಕುಸಲಂ ವಾ ಸಿಯಾ, ಅಕುಸಲಂ ವಾ, ಅಬ್ಯಾಕತಂ ವಾತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ**ತಿ ವತ್ಥುವೀತಿಕ್ಕಮವಿಜಾನನಚಿತ್ತೇನ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ನ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಿಜಾನನಚಿತ್ತೇನ ತಥಾ ಸತಿ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಮ್ಪಿ ಲೋಕವಜ್ಜತಾಪಸಙ್ಗತೋ। “ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಮಿದಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜೇಪಿ ಅನಾದರಿಯವಸೇನ ಪಟಿಘಚಿತ್ತಮೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ಇದಂ ವಾಕ್ಯಂ ನಿರತ್ಥಕಮೇವ ಸಿಯಾ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿಪಿ ಲೋಕವಜ್ಜಾನೀತಿ ಏತ್ತಕಮತ್ತಸ್ಸೇವ ವತ್ತಬ್ಬತಾಪಸಙ್ಗತೋ।

ಏತ್ಥ ಚ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಯೇವ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲನ್ತಿ ನಿಯಮಸ್ಸ ಅಕತತ್ತಾ ಸುರಾಪಾನಾದೀಸು ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಂ ನ ಹೋತೇವಾತಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ನಿಯಮೇತುಂ, ಕೇವಲಂ ಪನ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವ, ನ ಕುಸಲಾದೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ನಿಯಮೋ ಸಿಜ್ಝತಿ, ಏವಞ್ಚ ಸುರಾತಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನೇವ ಪಾನಂ ಗನ್ಧವಣ್ಣಕಾದಿಭಾವಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಲಿಮ್ಪನ್ತೀನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ವಿನಾಪಿ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಲಿಮ್ಪನಞ್ಚ, ಉಭಯತ್ಥಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಸಮ್ಭವೋ ಚ ಸಮತ್ಥಿತೋ ಹೋತಿ। ಯಂ ಪನ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡ ೧.೪೨) “ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವಾತಿ ವಚನತೋ ಅಚಿತ್ತಕಸ್ಸ ವತ್ಥುಅಜಾನನವಸೇನ ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವಾತಿ ಅಯಂ ನಿಯಮೋ ನತ್ಥೀತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ । ಅಚಿತ್ತಕೇಸು ಹಿ ತೇರಸಸು ಲೋಕವಜ್ಜೇಸು ಸುರಾಪಾನಸ್ಸೇವ ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಪಿ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತನಿಯಮೋ, ನ ಇತರೇಸಂ ದ್ವಾದಸನ್ನಂ ಅಕುಸಲಾದಿಚಿತ್ತೇನಾಪಿ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ। ಯಂ ಪನ ಏವಂ ಕೇನಚಿ ಅನಿಚ್ಛಮಾನಂ ಸದ್ದತೋಪಿ ಅಪತೀಯಮಾನಮಿಮಂ ನಿಯಮಂ ಪರಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಂ “ಯದಿ ಹಿ ಅಚಿತ್ತಕಸ್ಸ ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವ ಸಿಯಾ, ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇತಿ ಇದಂ ವಿಸೇಸನಂ ನಿರತ್ಥಕಂ ಸಿಯಾ”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನಿರತ್ಥಕಮೇವ ಏವಂ ನಿಯಮಸ್ಸ ಕೇನಚಿ ಅನಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ। ನ ಹಿ ಕೋಚಿ ಸದ್ದಸತ್ಥವಿದೂ ನಿಯಮಂ ಇಚ್ಛತಿ, ಯೇನ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇತಿ ಇದಂ ವಿಸೇಸನಂ ನಿರತ್ಥಕಂ ಸಿಯಾತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ ಭವೇಯ್ಯ, ಕಿನ್ತು ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವ, ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಪನ ಚಿತ್ತಂ ಅನಿಯತಂ ಅಕುಸಲಮೇವ ವಾ ಸಿಯಾ, ಕುಸಲಾದೀಸು ವಾ ಅಞ್ಞತರನ್ತಿ

ಏವಮೇವ ಇಚ್ಛತಿ। ತೇನ **ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ**ತಿ ವಿಸೇಸನಮ್ಪಿ ಸಾತ್ಥಕಂ ಸಿಯಾ। ಅಚಿತ್ತಕಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಸು ಅಕುಸಲನಿಯಮೇನ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ ಚ ಸಿಜ್ಝತಿ। ತೇಸು ಚ ಸುರಾಪಾನಸ್ಸೇವ ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಪಿ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತತಾ ಚ, ಇತರೇಸಂ ಪನ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಏವಾತಿ ವಾದೋಪಿ ನ ವಿರುಜ್ಝತೀತಿ ನ ಕಿಞ್ಚೇತ್ಥ ಅನುಪಪನ್ನಂ ನಾಮ।

ಯಂ ಪನೇತ್ಥ "ಸುರಾತಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ…ಪೇ॰… ವಿನಾಪಿ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಆಪತ್ತಿಸಮ್ಭವತೋ…ಪೇ॰… ಸುರಾಪಾನಾದಿಅಚಿತ್ತಕಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ ನ ಸಿಯಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಯಞ್ಚ ತಮತ್ಥಂ ಸಾಧೇತುಂ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** ಆಗತವಚನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಬಹುಂ ಪಪಞ್ಚಿತಂ, ತಂ ನ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚೇತಬ್ಬಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಹಿ ವಿರುದ್ಧತ್ತಾ। ತಥಾ ಹಿ "ವತ್ಥುಅಜಾನನತಾಯ ಚೇತ್ಥ ಅಚಿತ್ತಕತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ ಅಕುಸಲೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತಾಯ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಞ್ಚೇತಸ್ಸ "ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಅಕುಸಲೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತೋ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನಂ, ತಂ ನ ಸುನ್ದರಂ। "ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವಾ"ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಲೋಕವಜ್ಜಾನಂ ಇಧೇವ ಪಾರಾಜಿಕಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವತ್ವಾ ಸುರಾಪಾನಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾಯಂ "ಅಕುಸಲೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತಾಯಾ"ತಿ ಏವಂ ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಪಿ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತತಾಯ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ವುತ್ತತ್ತಾ। ನ ಹಿ "ಸಾಮಞ್ಞತೋ ಇಧ ವುತ್ತೋವ ಅತ್ಥೋ ಪುನ **ಸುರಾಪಾನಟ್ಠಕಥಾಯಮ್ಪಿ** ವುತ್ತೋ"ತಿ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ ವುತ್ತಸ್ಸೇವ ಪುನ ವಚನೇ ಪಯೋಜನಾಭಾವಾ, ತದಞ್ಞೇಸುಪಿ ಅಚಿತ್ತಕಲೋಕವಜ್ಜೇಸು ವತ್ತಬ್ಬತಾಪಸಙ್ಗತೋ ಚ, ನಾಪಿ ಏಕತ್ಥ ವುತ್ತೋ ನಯೋ ತದಞ್ಞೇಸುಪಿ ಏಕಲಕ್ಖಣತಾಯ ವುತ್ತೋ ಏವ ಹೋತೀತಿ "ಸುರಾಪಾನಸಿಕ್ಖಾಪದೇಯೇವ (ಪಾಚಿ॰ ೩೨೬ ಆದಯೋ) ವುತ್ತೋ"ತಿ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ ಅಚಿತ್ತಕಲೋಕವಜ್ಜಾನಂ ಸಬ್ಬಪಠಮೇ ಉಯ್ಯುತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದೇಯೇವ (ಪಾಚಿ॰ ೩೧೧ ಆದಯೋ) ವತ್ತಬ್ಬತೋ, ಸುರಾಪಾನಸಿಕ್ಖಾಪದೇಯೇವ ವಾ ವತ್ವಾ ಏಸೇವ ನಯೋ ಸೇಸೇಸು ಅಚಿತ್ತಕಲೋಕವಜ್ಜೇಸುಪೀತಿ ಅತಿದಿಸಿತಬ್ಬತೋ ಚ।

ಅಪಿಚ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವದನ್ತೇನ "ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಅಕುಸಲೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತಾಯಾ"ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಕ್ಕಮೇನೇವ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸನ್ದೇಹಾದಿವಿಗಮತ್ಥತ್ತಾ ಪುನ ವಚನಸ್ಸ। ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿಸಯೇ ಚ ವಿಸೇಸಿತಬ್ಬಂ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾವ ವುಚ್ಚತಿ, ಇತರಥಾ ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಾದಿಭೇದಸ್ಸ ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯತ್ತಾ। ತಥಾ ಹಿ **ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ವಿನಾಪಿ ಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಅಚಿತ್ತಕಾನಿ, ಚಿತ್ತೇ ಪನ ಸತಿ ಅಕುಸಲೇನೇವ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಲೋಕವಜ್ಜಾನಿ ಚೇವ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಾನಿ ಚಾ"ತಿ ಗಿರಗ್ಗಸಮಜ್ಜಾದೀನಂ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಏವ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತತಾ ಚ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ವುತ್ತಾ, ನ ಏವಂ ಸುರಾಪಾನಸ್ಸ। ತಸ್ಸ ಪನ ಪಕ್ಖದ್ವಯಸ್ಸಾಪಿ ಸಾಧಾರಣವಸೇನ "ಅಕುಸಲೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತಾಯಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ "ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ"ತಿ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ। ತಸ್ಮಾ ಇದಂ ಸುರಾಪಾನಂ ಸಚಿತ್ತಕಾಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖದ್ವಯೇಪಿ ಲೋಕವಜ್ಜಂ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಞ್ಚಾತಿ ದಸ್ಸೇತುಮೇವ "ಅಕುಸಲೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತಾಯ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ"ತಿ ವಿಸುಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಸುಟ್ಠು ಸಿಜ್ಝತಿ। ಏತೇನೇವ ಯಂ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** "ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಅಕುಸಲೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತಾಯ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ"ತಿ ವುತ್ತಸ್ಸ ಇಮಸ್ಸೇವ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಪಟಿಪಾದಕಮೇತನ್ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಇಮಿನಾ ಏವ ಹಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಅಞ್ಞೇಸುಪಿ ಲೋಕವಜ್ಜೇಸು ಅಚಿತ್ತಕಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಅಕುಸಲಚಿತ್ತತಾ ಏವ ವುತ್ತಾ, ನ ಪನ ತಿಚಿತ್ತತಾ। ತೇನೇವ **ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ "ಗಿರಗ್ಗಸಮಜ್ಜಂ ಚಿತ್ತಾಗಾರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸಙ್ಘಾಣಿ ಇತ್ಥಾಲಙ್ಕಾರೋ ಗನ್ಧವಣ್ಣಕೋ ವಾಸಿತಕಪಿಞ್ಞಾಕೋ ಭಿಕ್ಖುನೀಆದೀಹಿ ಉಮ್ಮದ್ದನಪರಿಮದ್ದನಾನೀತಿ ಇಮಾನಿ ದಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಅಚಿತ್ತಕಾನಿ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಾನಿ, ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ವಿನಾಪಿ ಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಅಚಿತ್ತಕಾನಿ, ಚಿತ್ತೇ ಪನ ಸತಿ ಅಕುಸಲೇನೇವ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಲೋಕವಜ್ಜಾನಿ ಚೇವ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಾನಿ ಚಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಮ್ಪಿ ಪಟಿಸಿದ್ಧಂ ಹೋತಿ ತಬ್ಬಿಪರೀತಸ್ಸೇವ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನ ಸಾಧನತೋ। ತಸ್ಮಾ ಸುರಾಪಾನಸ್ಸ ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವಾತಿ ಇಮಂ ವಿಸೇಸಂ ದಸ್ಸೇತುಮೇವ ಇದಂ ವಚನಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವತ್ಥುಅಜಾನನತಾಯ ಚೇತ್ಥಾತಿ ಏತ್ಥ ಚ-ಕಾರೋ ವಿಸೇಸತ್ಥಜೋತಕೋ ಅಪಿಚಾತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮಾನತ್ಥೋ। ತಸ್ಮಾ ಯದಿದಂ ಅಞ್ಞೇಸು ಅಚಿತ್ತಕಲೋಕವಜ್ಜೇಸು ವಿನಾಪಿ ಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಅಚಿತ್ತಕಾನಿ, ಚಿತ್ತೇ ಪನ ಸತಿ ಅಕುಸಲೇನೇವ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಲೋಕವಜ್ಜಾನಿ ಚೇವ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಾನಿ ಚಾತಿ ಲೋಕವಜ್ಜತಾಯ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತತಾಯ ಚ ಲಕ್ಖಣಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಏತ್ಥ ಸುರಾಪಾನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ನಾಗಚ್ಛತಿ, ಇಧ ಪನ ವಿಸೇಸೋ ಅತ್ಥೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ಕತರೋತಿ ಚೇ? ವತ್ಥುಅಜಾನನತಾಯ ಏವ ವತ್ಥುಜಾನನಚಿತ್ತೇನ ವಿನಾಪಿ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತಾಯ ಏವ ಅಚಿತ್ತಕತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ನತ್ಥೇತ್ಥ ಅಚಿತ್ತಕತಾಯ ವಿಸೇಸೋ। ಕಿನ್ತು ವತ್ಥುಅಜಾನನಸಙ್ಖಾತಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಪಿ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನೇವ ಸುರಾಮೇರಯಸ್ಸ ಅಜ್ಝೋಹರಿತಬ್ಬತಾಯಾತಿ ಇಮಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಪಿ ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಪಿ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತತಾ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ವಿಸೇಸೋ। ಇಧ ಹಿ "ಚಿತ್ತೇ ಪನ ಸತೀ"ತಿ ಅವಿಸೇಸೇತ್ವಾ "ಅಕುಸಲೇನೇವಾ"ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ ಉಭಯಪಕ್ಖೇಪಿ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತತಾ ಚ ಸಿದ್ಧಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತೇನೇವ **ಪರಮತ್ಥಜೋತಿಕಾಯ** (ಖು॰ ಪಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.ಪಚ್ಛಿಮಪಞ್ಚಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ಖುದ್ದಕಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾಯ "ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಂ ಕಾಯತೋ ಚ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಚಾತಿ ದ್ವಿಸಮುಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸುರಾತಿ ಜಾನನಚಿತ್ತಾಭಾವೇನೇವ ಹೇತ್ಥ ಚಿತ್ತಙ್ಗವಿರಹಿತೋ ಕೇವಲೋಪಿ ಕಾಯೋ ಏಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ ವುತ್ತೋ, ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಏಕಸಮುಟ್ಠಾನಕ್ಖಣೇಪಿ ಯಾಯ ಚೇತನಾಯ ಪಿವತಿ, ಸಾ ಏಕನ್ತಅಕುಸಲಾ ಏವ ಹೋತಿ। ತೇನೇವ ತತ್ಥೇವ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ "ಪಠಮಾ ಚೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಏಕನ್ತಅಕುಸಲಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನತ್ತಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದೀನಂ ಪಕತಿವಜ್ಜತೋ ವೇರಮಣಿಯೋ, ಸೇಸಾ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜತೋ"ತಿ ಏವಂ ಪಞ್ಚನ್ನಮ್ಪಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತತಾ ಲೋಕವಜ್ಜತಾಸಙ್ಖಾತಾ ಪಕತಿವಜ್ಜತಾ ಚ ವುತ್ತಾ। ಅಙ್ಗೇಸು ಚ ಜಾನನಙ್ಗಂ ನ ವುತ್ತಂ। ತಥಾ ಹಿ "ಸುರಾಮೇರಯಮಜ್ಜಪಮಾದಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಪನ ಸುರಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಹೋತಿ ಮದನೀಯಂ, ಪಾತುಕಾಮತಾಚಿತ್ತಞ್ಚ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ, ತಜ್ಜಞ್ಚ ವಾಯಾಮಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಪೀತೇ ಚ ಪವಿಸತೀತಿ ಇಮಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಸುರಾತಿ ಜಾನನಙ್ಗೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚಾತಿ। ಯದಿ ಹಿ ಸುರಾತಿ ಜಾನನಮ್ಪಿ ಅಙ್ಗಂ ಸಿಯಾ, ಅವಸ್ಸಮೇವ ತಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ನ ಚ ವುತ್ತಂ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ, ಏವಂ ಅಞ್ಞಾಸುಪಿ **ಸುತ್ತಪಿಟಕಾದಿಅಟ್ಠಕಥಾಸು** ಕತ್ಥಚಿ ಜಾನನಙ್ಗಂ ನ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ "ಅಕುಸಲೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತಾಯ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಅಟ್ಠಕಥಾಪಾಠಸ್ಸ ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಪಿ "ಅಕುಸಲೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತಾಯ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ"ತಿ ಏವಮೇವ ಅತ್ಥೋತಿ ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ।

ಅಪಿಚ ಯಂ **ಗಣ್ಠಿಪದೇಸು** "ಏತಂ ಸತ್ತಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪದೇಸೇ ನಿಪನ್ನಂ ಅಞ್ಞಂ ಮಾರೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಣಸಾಮಞ್ಞಸ್ಸ ಅತ್ಥಿತಾಯ ಯಥಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಏತಂ ಮಜ್ಜಂ ಪಿವಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಞ್ಞಂ ಮಜ್ಜಂ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ಮಜ್ಜಸಾಮಞ್ಞಸ್ಸ ಅತ್ಥಿತಾಯ ಅಕುಸಲಮೇವ ಹೋತಿ, ಯಥಾ ಪನ ಕಟ್ಠಸಞ್ಞಾಯ ಸಪ್ಪಂ ಘಾತೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ನ ಹೋತಿ, ಏವಂ ನಾಳಿಕೇರಪಾನಸಞ್ಞಾಯ ಮಜ್ಜಂ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ಅಕುಸಲಂ ನ ಹೋತೀ"ತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಮಾನತ್ತೇನ ಉಪಮೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಅತಿವಿಯ ಅಯುತ್ತಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿಅಕುಸಲಾನಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಮಾನತಾಯ ನಿಯಮಾಭಾವಾ। ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಹಿ ಪರಿಯಾಯೇನಾಪಿ ಸಿಜ್ಝತಿ, ನ ತಥಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ। ತಂ ಪನ ಆಣತ್ತಿಯಾಪಿ ಸಿಜ್ಝತಿ, ನ ಚ ಮೇಥುನಾದೀಸು। ತಸ್ಮಾ ಪಯೋಗಙ್ಗಾದೀಹಿಪಿ ಭಿನ್ನಾನಮೇವ ಸಂಸಟ್ಠಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸಮೀಕರಣಂ ಅಯುತ್ತಮೇವ। "ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ವಿಯ ಅದಿನ್ನಾದಾನಮೇಥುನಾದೀನಿಪಿ ಪರಿಯಾಯಕಥಾದೀಹಿ ಸಿಜ್ಝನ್ತೀ"ತಿ ಕೇನಚಿ ವುತ್ತೇ ತಂ ಕಿನ್ತಿ ನ ಗಯ್ಹತಿ ತಥಾ ವಚನಾಭಾವಾತಿ ಚೇ? ಇಧಾಪಿ "ತಥಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಸದಿಸಂ ಸುರಾಪಾನ"ನ್ತಿ ವಚನಾಭಾವಾ ಇದಮ್ಪಿ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಮೇವ। ಕಿಞ್ಚಿ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನೇನೇವ ಸಿದ್ಧಮೇವತ್ಥಂ ಪಟಿಬಾಹನ್ತೇನ ವಿನಯಞ್ಞುನಾ ಸುತ್ತಸುತ್ತಾನುಲೋಮಾದೀಹಿ ತಸ್ಸ ವಿರೋಧಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪಟಿಬಾಹೇತಬ್ಬಂ, ನ ಪನ ಪಯೋಗಙ್ಗಾದೀಹಿ ಅಚ್ಚನ್ತವಿಭಿನ್ನೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತರೇನ ಸಹ ಸಮೀಕರಣಮತ್ತೇನ। ನ ಹಿ "ಸುರಾತಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅಕುಸಲಮೇವಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ಸುತ್ತಾದಿವಿರೋಧೋ ಅತ್ಥಿ, ವಿನಯಪಿಟಕೇ ತಾವ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿರುದ್ಧಂ ಸುತ್ತಾದಿಕಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ನಾಪಿ ಸುತ್ತಪಿಟಕಾದೀಸು।

ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ "ಮನೋಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಧಮ್ಮಾತಿ (ಧ॰ ಪ॰ ೧, ೨) ವುತ್ತತ್ತಾ ಸಬ್ಬಾನಿ ಅಕುಸಲಾನಿ ಪುಬ್ಬೇ ವೀತಿಕ್ಕಮವತ್ಥುಂ ಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ। ತಂ ತೇಸಂ ಸುತ್ತಾಧಿಪ್ಪಾಯಾನಭಿಞ್ಞಾತಮೇವ ಪಕಾಸೇತಿ। ನ ಹಿ "ಮನೋಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾ ಧಮ್ಮಾ"ತಿ ಇದಂ ವಚನಂ ಪುಬ್ಬೇ ವೀತಿಕ್ಕಮವತ್ಥುಂ ಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದೀಪೇತಿ, ಅಥ ಖೋ ಕುಸಲಾಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಉಪ್ಪಾದಪಚ್ಚಯಟ್ಠೇನ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಭೂತಂ ಸಹಜಾತಚಿತ್ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನ ವಿನಾ ಚಿತ್ತೇನಾತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದೀಪೇತಿ। ನ ಹೇತ್ಥ "ಸುರಾತಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ಅಕುಸಲಮೇವಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಸಹಜಾತಚಿತ್ತಂ ವಿನಾಪಿ ಲೋಭಾದಿಅಕುಸಲಚೇತಸಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಯೇನ ತಂ ನಿಸೇಧಾಯ ಇದಂ ಸುತ್ತಂ ಆಹರಣೀಯಂ ಸಿಯಾ, ಅಭಿಧಮ್ಮವಿರೋಧೋಪೇತ್ಥ ನತ್ಥಿ ಪುಬ್ಬೇ ನಾಮಜಾತಿಆದಿವಸೇನ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ಪಞ್ಚವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿಯಂ ಕುಸಲಾಕುಸಲಜವನುಪ್ಪತ್ತಿವಚನತೋ।

ಅಪಿಚ ಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ಛಸು ದ್ವಾರೇಸು ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾನಿ ಜವನಾನಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಕುಸಲಾನೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಕುಸಲಾನಿ ಪನ ತೇಸಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾದಿಉಪನಿಸ್ಸಯಬಲೇನ ಅಪ್ಪಕಾನೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತುಣ್ಹೀಭೂತಾನಮ್ಪಿ ನಿದ್ದಾಯಿತ್ವಾ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಉದ್ಧಚ್ಚಾದಿಅಕುಸಲಜವನಸ್ಸೇವ ಯೇಭುಯ್ಯಪ್ಪವತ್ತಿತೋ ಕುಸಲಾಕುಸಲವಿರಹಿತಸ್ಸ ಜವನಸ್ಸ ತೇಸಂ ಅಭಾವಾ। ಅಕುಸಲಾ ಹಿ ವಿಸಯಾನುಗುಣಂ ವಾಸನಾನುಗುಣಞ್ಚ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಕಿಂ ಪುಬ್ಬೇ ಜಾನನಾಜಾನನನಿಬದ್ಧೇನ। ಯೇ ಪನ ಜಾನನಾದಿಅಙ್ಗಸಮ್ಪನ್ನಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಯೋ, ಯೇ

ಚ ಜಾನನಾದಿಂ ವಿನಾಪಿ ಸಿಜ್ಝಮಾನಾ ಸುರಾಪಾನಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಆದಯೋ, ತೇ ತೇ ತಥಾ ತಥಾ ಯಾಥಾವತೋ ಞತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಾ, ತೇಸಞ್ಚ ಯಥಾನಿದ್ದಿಟ್ಠವಸೇನ ಗಹಣೇ ಕೋ ನಾಮ ಅಭಿಧಮ್ಮವಿರೋಧೋ। ಏವಂ ಸುತ್ತಾದಿವಿರೋಧಾಭಾವತೋ, ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಚ ವುತ್ತತ್ತಾ ಯಥಾವುತ್ತವಸೇನೇವೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಯದಿ ಏವಂ ಕಸ್ಮಾ "ಸಾಮಣೇರೋ ಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತೋ ಸೀಲಭೇದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ನ ಅಜಾನಿತ್ವಾ"ತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತನ್ತಿ? ನಾಯಂ ದೋಸೋ ಸೀಲಭೇದಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಆಣಾಯತ್ತತ್ತಾ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾನುವತ್ತಿಕಾದೀನಂ ಸೀಲಭೇದೋ ವಿಯ। ನ ಹಿ ತಾಸಂ ಅಕುಸಲುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಏವ ಸೀಲಭೇದೋ ಹೋತಿ ಸಞ್ಞಾಯತ್ತಸಮನುಭಾಸನಾನನ್ತರೇಯೇವ ವಿಹಿತತ್ತಾ। ಏವಮಿಧಾಪಿ ಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನೇ ಏವ ವಿಹಿತೋ, ನ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನೇ। ಅಞ್ಞೋ ಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿಸಯೋ, ಅಞ್ಞೋ ಅಕುಸಲವಿಸಯೋ। ತೇನೇವ ಸಾಮಣೇರಾನಂ ಪುರಿಮೇಸು ಪಞ್ಚಸು ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಏಕಸ್ಮಿಂ ಭಿನ್ನೇ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಭಿಜ್ಜನ್ತಿ। ಅಕುಸಲಂ ಪನ ಯಂ ಭಿನ್ನಂ, ತೇನ ಏಕೇನೇವ ಹೋತಿ, ನಾಞ್ಞೇಹಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ಸೀಲಭೇದಾಭಾವೇಪಿ ಕಮ್ಮಪಥಪ್ಪತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಯಂ ಪನ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡ ೨.೪೨) "ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಸುರಾತಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ, ಅಕುಸಲಂ ಪನ ಹೋತೀ"ತಿ ಕೇಹಿಚಿ ವುತ್ತವಚನಂ "ತಂ ತೇಸಂ ಮತಿಮತ್ತ"ನ್ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಜಾನಿತ್ವಾಪಿ ಬೀಜತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಮಜ್ಜಂ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸಾಮಣೇರೋ ಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತೋ ಸೀಲಭೇದಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ನ ಅಜಾನಿತ್ವಾತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ಹಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತಂ, ಅಕುಸಲಂ ಪನ ಹೋತೀತಿ ನ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ತತ್ಥ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಅಕಾರಣಂ। ನ ಹಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಸಾಮಣೇರಾನಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನೇ ಏವ ಸೀಲಭೇದೋ, ನ ಅಜಾನಿತ್ವಾತಿ ಸೀಲಭೇದಕಥನಟ್ಠಾನೇ ಅಕುಸಲಂ ಪನ ಹೋತೀತಿ ಅವಚನಂ ಅಜಾನನಪಕ್ಖೇ ಅಕುಸಲಾಭಾವಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಪಸಙ್ಗಾಭಾವಾ, ವತ್ತಬ್ಬಟ್ಠಾನೇ ಏವ "ಅಕುಸಲೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತಾಯ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಚ। ನ ಚ ತೇ "ಅಕುಸಲಂ ಪನ ಹೋತೀ"ತಿ ವದನ್ತಾ ಆಚರಿಯಾ ಇಮಂ ಸಾಮಣೇರಾನಂ ಸೀಲಭೇದಪ್ಪಕಾಸಕಂ ಖನ್ಧಕಟ್ಠಕಥಾಪಾಠಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಅವೋಚುಂ, ಯೇನ "ಏತ್ತಕಮೇವ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ಅಥ ಖೋ ಸುರಾಪಾನಟ್ಠಕಥಾಗತಂ ಸುತ್ತಪಿಟಕಟ್ಠಕಥಾಗತಞ್ಚ ಅನೇಕವಿಧಂ ವಚನಂ, ಮಹಾವಿಹಾರವಾಸೀನಂ ಪರಮ್ಪರೋಪದೇಸಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ಅವೋಚುಂ। ಭಿನ್ನಲದ್ಧಿಕಾನಂ ಅಭಯಗಿರಿಕಾದೀನಂ ಮತಞ್ಚೇತಂ, ಯದಿದಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತಸ್ಸೇವ ಅಕುಸಲನ್ತಿ ಗಹಣಂ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ವುತ್ತಂ ಕೇಹಿಚಿ "ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಸುರಾತಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ, ಅಕುಸಲಂ ಪನ ಹೋತೀ"ತಿ, ತಂ ಸುವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಯಞ್ಚ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡ ೨.೪೨) "ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಸೋತಾಪನ್ನಸ್ಸ ಮುಖಂ ಸುರಾ ನ ಪವಿಸತಿ ಕಮ್ಮಪಥಪ್ಪತ್ತಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತೋ"ತಿ ಕೇಹಿಚಿ ವುತ್ತವಚನಂ "ನ ಸುನ್ದರ"ನ್ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಬೋಧಿಸತ್ತೇ ಕುಚ್ಛಿಗತೇ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತು ಸೀಲಂ ವಿಯ ಹಿ ಇದಮ್ಪಿ ಅರಿಯಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮತಾಸಿದ್ಧನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಧಮ್ಮತಾಸಿದ್ಧತ್ತಂಯೇವ ಸಮತ್ಥೇತುಂ "ಭವನ್ತರೇಪಿ ಹಿ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಜೀವಿತಹೇತುಪಿ ನೇವ ಪಾಣಂ ಹನತಿ, ನ ಸುರಂ ಪಿವತಿ। ಸಚೇ ಪಿಸ್ಸ ಸುರಞ್ಚ ಖೀರಞ್ಚ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ಖೀರಮೇವ ಪವಿಸತಿ, ನ ಸುರಾ। ಯಥಾ ಕಿಂ? ಯಥಾ ಕೋಞ್ಚಸಕುಣಾನಂ ಖೀರಮಿಸ್ಸಕೇ ಉದಕೇ ಖೀರಮೇವ ಪವಿಸತಿ, ನ ಉದಕಂ। ಇದಂ ಯೋನಿಸಿದ್ಧನ್ತಿ ಚೇ, ಇದಮ್ಪಿ ಧಮ್ಮತಾಸಿದ್ಧನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಇದಂ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನಂ ದಸ್ಸಿತಂ, ತಮ್ಪಿ ನ ಯುತ್ತಮೇವ। ಯಥಾ ಹಿ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತು ಸೀಲಂ ವಿಯ ಅರಿಯಸಾವಕಾನಂ ಧಮ್ಮತಾಸಿದ್ಧನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತು ಧಮ್ಮತಾ ನಾಮ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಚ ಅತ್ತನೋ ಚ ಪಾರಮಿತಾನುಭಾವೇನ ಅಕುಸಲಾನುಪ್ಪತ್ತಿನಿಯಮೋ ಏವ। ತಥಾ ಅರಿಯಸಾವಕಾನಮ್ಪಿ ಭವನ್ತರೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದೀನಂ ದಸನ್ನಂ ಕಮ್ಮಪಥಾನಂ ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ಅಪಾಯಹೇತುಕಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಅಚ್ಚನ್ತಪ್ಪಹಾಯಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಆನುಭಾವೇನ ತಂತಂಸೀಲವೀತಿಕ್ಕಮಹೇತುಕಸ್ಸ ಅಕುಸಲಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿನಿಯಮೋ ಏವ ಧಮ್ಮತಾ। ನ ಹಿ ಸಭಾವವಾದೀನಂ ಧಮ್ಮತಾ ವಿಯ ಅಹೇತುಕತಾ ಇಧ ಧಮ್ಮತಾ ನಾಮ। ಯಥಾ ವಾ ಏವಂಧಮ್ಮತಾನಯೇ ಕಾರಣಸ್ಸ ಭಾವೇ ಅಭಾವೇ ಚ ಕಾರಿಯಸ್ಸ ಭಾವೋ ಅಭಾವೋ ಚ ಧಮ್ಮತಾ, ನ ಅಹೇತುಅಪ್ಪಚ್ಚಯಾಭಾವಾಭಾವೋ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿಕಮ್ಮಪಥಾನಂ ಹೇತುಭೂತಸ್ಸ ಕಿಲೇಸಸ್ಸ ಅಚ್ಚನ್ತಾಭಾವೇನ ತೇಸಂ ಅಭಾವೋ, ತದವಸೇಸಾನಂ ಅಕುಸಲಾನಂ ಹೇತುನೋ ಭಾವೇನ ಭಾವೋ ಚ ಧಮ್ಮತಾ , ನ ಅಹೇತುಕತಾ। ತಸ್ಮಾ ಅಪಾಯಹೇತುನೋ ರಾಗಸ್ಸ ಅಭಾವೇನೇವ ಅರಿಯಾನಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾಪಿ ಸುರಾಯ ಅನಜ್ಝೋಹರಣನ್ತಿ ಸುವುತ್ತಮೇವಿದಂ ಕೇಹಿಚಿ "ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಸೋತಾಪನ್ನಸ್ಸ ಮುಖಂ ಸುರಾ ನ ಪವಿಸತಿ ಕಮ್ಮಪಥಪ್ಪತ್ತಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತೋ"ತಿ, ತಂ ಕೇನ ಹೇತುನಾ ನ ಸುನ್ದರಂ ಜಾತನ್ತಿ ನ ಞಾಯತಿ, ಧಮ್ಮತಾಸಿದ್ಧನ್ತಿ ವಾ ಕಥನೇನ ಕಥಂ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತನ್ತಿ।

ಯಮ್ಪಿ **ದೀಘನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೩೫೨) "ಸುರಞ್ಚ ಖೀರಞ್ಚ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಇದಂ ಧಮ್ಮತಾಸಿದ್ಧ"ನ್ತಿ ವಚನಂ, ತಮ್ಪಿ ಸುರಾಪಾನಸ್ಸ ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಪಿ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಞ್ಞೇವ ಸಾಧೇತಿ। ತಥಾ ಹಿ "ಭವನ್ತರೇಪಿ ಹಿ ಅರಿಯಸಾವಕೋ ಜೀವಿತಹೇತುಪಿ ಪಾಣಂ ನ ಹನತಿ, ನಾದಿನ್ನಂ ಆದಿಯತಿ…ಪೇ॰… ನ ಸುರಂ ಪಿವತೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಪುರಿಮಾನಂ ತಾವ ಚತುನ್ನಂ ಕಮ್ಮಪಥಾನಂ ಸಚಿತ್ತಕತ್ತಾ ವಿರಮಣಂ ಸುಕರಂ, ಪಚ್ಛಿಮಸ್ಸ ಪನ ಸುರಾಪಾನಸ್ಸ ಅಚಿತ್ತಕತ್ತಾ ಕಥಂ ವಿರಮಣಂ ಭವೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಚೋದನಾಸಮ್ಭವಂ ಮನಸಿಕತ್ವಾ ವತ್ಥುಅಜಾನನವಸೇನ ಅಚಿತ್ತಕತ್ತೇಪಿ ಯಸ್ಮಾ ಕಮ್ಮಪಥಪ್ಪತ್ತಅಕುಸಲೇನೇವ ಸುರಾ ಅಜ್ಝೋಹರಿತಬ್ಬಾ, ತಾದಿಸೀ ಚ ಅಕುಸಲಪ್ಪವತ್ತಿ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಮಗ್ಗೇನೇವ ಹತಾ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ ಪರಗಲಂ ಸುರಾಯ ಪವಿಸನಂ ನತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥತೋ ಗಮ್ಯಮಾನತ್ಥಂ ಪರಿಹಾರವಚನಂ ವದತಾ "ಸಚೇ ಪಿಸ್ಸ ಸುರಞ್ಚ ಖೀರಞ್ಚಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಖೀರಮೇವ ಪವಿಸತಿ, ನ ಸುರಾತಿ ಇದಂ ಸುರಾಯ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ಪರಗಲಪ್ಪವೇಸಾಭಾವದಸ್ಸನಪರಂ, ನ ಪನ ಸುರಾಮಿಸ್ಸಖೀರಸ್ಸ ಸುರಾಯ ವಿಯೋಜನಸಾಮತ್ಥಿಯದಸ್ಸನಪರಂ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯದಿ ಹಿ ಸುರಾಮಿಸ್ಸೇ ಖೀರೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಪವಿಸೇಯ್ಯ, ಖೀರಮೇವ ಪವಿಸೇಯ್ಯ, ನ ಸುರಾ। ಖೀರೇ ಪನ ಸುರಾಯ ಅವಿಯುತ್ತೇ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಪವಿಸತೀತಿ । **ಇದಂ ಯೋನಿಸಿದ್ಧ**ನ್ತಿ ಉದಕಸ್ಸ ಮುಖೇ ಅಪ್ಪವಿಸನಂ ಯೋನಿಸಿದ್ಧಂ। ಯೋನೀತಿ ಚೇತ್ಥ ಜಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ತಸ್ಮಾ ಕೋಞ್ಚಜಾತಿಕಾನಂ ಮುಖತುಣ್ಡಸಞ್ಞಿತಾನಂ ರೂಪಧಮ್ಮಾನಂ ಖೀರಮಿಸ್ಸಉದಕಜ್ಝೋಹರಣಹೇತುತ್ತಾಭಾವೇನ ತಂ ಅಪ್ಪವಿಸನಂ ಸಿದ್ಧನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಮ್ಪಿ ಹಿ ಖೀರಮಿಸ್ಸಾಯ ಸುರಾಯ ಖೀರೇ ಪವಿಸನ್ತೇಪಿ ಪರಗಲಾಪವಿಸನನ್ತಿ। **ಧಮ್ಮತಾಸಿದ್ಧ**ನ್ತಿ ಅರಿಯಸಾವಕಸ್ಸ ಅರೂಪಧಮ್ಮಾನಂ ಸುರಾಪಿವನಹೇತುಭೂತಕಿಲೇಸಸಹಿತತ್ತಾಭಾವಸಞ್ಞಿತಾಯ ಧಮ್ಮತಾಯ ಸಿದ್ಧಂ। ಏವಮೇತ್ಥ ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಪಿ ಸುರಾಯ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತೋ ಅರಿಯಸಾವಕಾನಂ ಅಪಿವನಂ ಸಮತ್ಥಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಥಾಪಿ ಸಿಯಾ ಅಜಾನನಪಕ್ಖೇ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ವಿನಾವ ಪಾತಬ್ಬತ್ತೇಪಿ ಸುರಾಯ ಅಪಿವನಂ ಅರಿಯಾನಂ ಧಮ್ಮತಾತಿ ಸಮತ್ಥನಪರಮೇತನ್ತಿ, ತಂ ನ, ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನನ್ತರೇಹಿ ವಿರುಜ್ಝನತೋ। ಯಥಾ ಹಿ ವಚನನ್ತರೇಹಿ ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ, ತಥಾಯೇವ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ಅಪಿಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದೀನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಕಮ್ಮಪಥಾನಂ ಭವನ್ತರೇಪಿ ಅಕರಣಂ ಅರಿಯಾನಂ ಧಮ್ಮತಾಸೀಲಮೇವ, ತೇಸಞ್ಚ ಯದಿ ಸಚಿತ್ತಕತಂ ಸಮಾನಂ। ಸುರಾಪಾನಂ ವಿಯ ಇತರಾನಿಪಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಜಾನನ್ತೇನಾಪಿ ಅರಿಯಸಾವಕೇನ ನ ಕತ್ತಬ್ಬಾನಿ ಸಿಯುಂ, ತಥಾ ಚ ಅಜಾನನ್ತಾನಂ ಅರಿಯಾನಂ ಕುಸಲಾಬ್ಯಾಕತಚಿತ್ತೇಹಿಪಿ ವಿರಮಣಪರಮಾರಣಪರಸನ್ತಕಗಹಣಾದೀಸು ಕಾಯವಚೀಪವತ್ತಿ ನ ಸಮ್ಭವೇಯ್ಯ, ನೋ ಚೇ ಸಮ್ಭವತಿ, ಚಕ್ಖುಪಾಲತ್ಥೇರಸ್ಸ ಚಙ್ಕಮನೇನ ಪಾಣವಿಯೋಗಸ್ಸ, ಉಪ್ಪಲವಣ್ಣತ್ಥೇರಿಯಾ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಮಗ್ಗೇನಮಗ್ಗಫುಸನಸ್ಸ ಚ ಪವತ್ತತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ ಸುರಾಪಾನಸ್ಸ ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಪಿ ಅಕುಸಲೇನೇವ ಪಾತಬ್ಬತಾಯ ಸುರಾ ಅರಿಯಾನಂ ಪರಗಲಂ ನ ಪವಿಸತೀತಿ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ನನು ವತ್ಥುಂ ಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ಸಬ್ಬೇ ಕಮ್ಮಪಥಾ ವುತ್ತಾತಿ? ನ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಿಪರೀತಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಪವತ್ತತ್ತಾ। ಕಥಞ್ಚಿ ನಾಮ ಅಸಬ್ಬಞ್ಞುಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತೋ, ಅನಿಚ್ಚಾದಿಂ ನಿಚ್ಚಾದಿತೋ ಚ ಗಹಣನ್ತೀ ದಿಟ್ಠಿ ವತ್ಥುಂ ವಿಜಾನಾತಿ। ಯದಿ ಹಿ ಜಾನೇಯ್ಯ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯೇವ ನ ಸಿಯಾ। ಸಾ ಚ ಕಮ್ಮಪಥೇಸು ಗಣಿತಾತಿ ಕುತೋ ಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಪಥಪ್ಪವತ್ತಿನಿಯಮೋ। ಅಥ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞೂತಿ ಗಣ್ಹನ್ತೀಪಿ "ಅಯಂ ಸತ್ಥೋ"ತಿ ತಸ್ಸ ಸರೂಪಗ್ಗಹಣತೋ ದಿಟ್ಠಿಪಿ ವತ್ಥುಂ ವಿಜಾನಾತೀತಿ ಚೇ? ನ, ಸುರಾಪಾನಸ್ಸಪಿ "ಅಯಂ ನ ಸುರಾ"ತಿ ಸರೂಪಗ್ಗಹಣಸ್ಸ ಸಮಾನತ್ತಾ। "ಅಯ"ನ್ತಿ ಚ ವತ್ಥುಪರಾಮಸನೇಪಿ "ಸುರಾ"ತಿ ವಿಸೇಸವಿಜಾನನಾಭಾವಾ ನ ಜಾನಾತೀತಿ ಚೇ? "ಅಯ"ನ್ತಿ ಪುಗ್ಗಲತ್ತಂ ಜಾನನ್ತೀಪಿ "ಅಸಬ್ಬಞ್ಞೂ"ತಿಪಿ ವಿಸೇಸಜಾನನಾಭಾವಾ ದಿಟ್ಠಿಪಿ ವತ್ಥುಂ ನ ಜಾನಾತೀತಿ ಸಮಾನಮೇವ। ಏವಞ್ಚ ತೇಸಂ ಬುದ್ಧಾತಿ ಅಹಿತೋತಿ ಅಹಿತಂ ವಾ ಪೂರಣಕಸ್ಸಪಾದಿಂ ಹಿತೋ ಪಟಿಘಸ್ಸ ವಾ ಅನುನಯಸ್ಸ ವಾ ಉಪ್ಪಾದನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ವಿಪಲ್ಲಾಸಪುಬ್ಬಕಞ್ಚ ಸಬ್ಬಂ ಅಕುಸಲಂ।

ಅಪಿಚ ಸುರಾಯ ಪೀಯಮಾನಾಯ ನಿಯಮೇನ ಅಕುಸಲುಪ್ಪಾದನಂ ಸಭಾವೋ ಪೀತಾಯ ವಿಯ। ಖೀರಾದಿಸಞ್ಞಾಯ ಪೀತಸುರಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಮಾತುಭಗಿನಿಆದೀಸುಪಿ ರಾಗದೋಸಾದಿಅಕುಸಲಪ್ಪಬನ್ಧೋ ವತ್ಥುಸಭಾವೇನೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏವಂ ಪೀಯಮಾನಕ್ಖಣೇಪಿ ತಿಖಿಣೋ ರಾಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೇವ, ತೇನೇವ ಸಾಗತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನಕಾಲೇ

ಪಞ್ಞಾಭಿಞ್ಞಾದಿಝಾನಪರಿಹಾನಿ, ಪಚ್ಛಾ ಚ ಬುದ್ಧಾದೀಸು ಅಗಾರವಾದಿಅಕುಸಲಪ್ಪಬನ್ಧೋ ಯಾವ ಸುರಾವಿಗಮಾ ಪವತ್ತಿತ್ಥ। ತೇನೇವ ಭಗವಾಪಿ ತಸ್ಸ ಅಗಾರವಾದಿಅಕುಸಲಪ್ಪವತ್ತಿದಸ್ಸನಮುಖೇನ ಸುರಾದೋಸಂ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಸಿ। ನ ಹಿ ಪಞ್ಚನೀವರಣುಪ್ಪತ್ತಿಂ ವಿನಾ ಝಾನಪರಿಹಾನಿ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಸುರಾ ಪೀಯಮಾನಾ ಪೀತಾ ಚ ಅತ್ತನೋ ಸಭಾವೇನೇವ ಅಕುಸಲುಪ್ಪಾದಿಕಾತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಸಾಗತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಝಾನಪರಿಹಾನಿಯಾ ಅನ್ವಯತೋಪಿ, ಅರಿಯಾನಂ ಕಿಲೇಸಾಭಾವೇನ ಮುಖೇನ ಸುರಾಯ ಅಪ್ಪವೇಸಸಙ್ಖಾತಬ್ಯತಿರೇಕತೋಪಿ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಗಹಣಮೇವ ಹಿ ವಿಭಜ್ಜವಾದೀಮತಾನುಸಾರಂ।

ಯಂ ಪನ "ಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವನ್ತಸ್ಸೇವ ಅಕುಸಲ"ನ್ತಿ ಗಹಣಂ, ತಂ ಭಿನ್ನಲದ್ಧಿಕಾನಂ ಅಭಯಗಿರಿಕಾದೀನಮೇವ ಮತಂ, ತಂ ಪನ ಗಣ್ಠಿಪದಕಾರಕಾದೀಹಿ "ಪರವಾದೋ"ತಿ ಅಜಾನನ್ತೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಮತಿಯಾ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಲಿಖಿತಂ ವಿಭಜ್ಜವಾದೀಮಣ್ಡಲಮ್ಪಿ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಯಾವಜ್ಜತನಾ ಸಾಸನಂ ದೂಸೇತಿ, ಪುರಾಪಿ ಕಿರ **ಇಮಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ದಮಿಳರಟ್ಠೇ** ಕೋಚಿ ಭಿನ್ನಲದ್ಧಿಕೋ ನಾಗಸೇನೋ ನಾಮ ಥೇರೋ ಕುಣ್ಡಲಕೇಸೀವತ್ಥುಂ ಪರವಾದಮಥನನಯದಸ್ಸನತ್ಥಂ ದಮಿಳಕಬ್ಬರೂಪೇನ ಕಾರೇನ್ತೋ "ಇಮಂ ಸುರಾಪಾನಸ್ಸ ಜಾನಿತ್ವಾವ ಪಿವನೇ ಅಕುಸಲನಯಂ, ಅಞ್ಞಞ್ಚ ದೇಸಕಾಲಾದಿಭೇದೇನ ಅನನ್ತಮ್ಪಿ ಞೇಯ್ಯಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ ಸಲಕ್ಖಣವಸೇನೇವ ಞಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಞಾಣೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನತ್ತೇನ ಞೇಯ್ಯಸ್ಸ ಅನನ್ತತ್ತಹಾನಿಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ। ಅನಿಚ್ಚಾದಿಸಾಮಞ್ಞಲಕ್ಖಣವಸೇನೇವ ಪನ ಞಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತೀ"ತಿ ಚ, "ಪರಮತ್ಥಧಮ್ಮೇಸು ನಾಮರೂಪನ್ತಿಆದಿಭೇದೋ ವಿಯ ಪುಗ್ಗಲಾದಿಸಮ್ಮುತಿಪಿ ವಿಸುಂ ವತ್ಥುಭೇದೋ ಏವಾ"ತಿ ಚ ಏವಮಾದಿಕಂ ಬಹುಂ ವಿಪರೀತತ್ಥನಯಂ ಕಬ್ಬಾಕಾರಸ್ಸ ಕವಿನೋ ಉಪದಿಸಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಪಬನ್ಧೇ ಕಾರಣಾಭಾಸೇಹಿ ಸತಿಂ ಸಮ್ಮೋಹೇತ್ವಾ ಪಬನ್ಧಾಪೇಸಿ, ತಞ್ಚ ಕಬ್ಬಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಇಮಂ ಭಿನ್ನಲದ್ಧಿಕಮತಂ ಇಧ ವಿಭಜ್ಜವಾದೀಮತೇ ಸಮ್ಮಿಸ್ಸಂ ಚಿರಂ ಪವತ್ತಿತ್ಥ। ತಂ ಪನ ಪಚ್ಛಾ ಆಚರಿಯಬುದ್ಧಪ್ಪಿಯಮಹಾಥೇರೇನ ಬಾಹಿರಬ್ಭರಿಕಂ ದಿಟ್ಠಿಜಾಲಂ ವಿಘಾಟೇತ್ವಾ ಇಧ ಪರಿಸುದ್ಧಂ ಸಾಸನಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇನ್ತೇನ ಸೋಧಿತಮ್ಪಿ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಾ** (ಸಾರತ್ಥ° ಟೀ° ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡ ೧.೪೧) ವಿನಯಟೀಕಾಯ ಸುರಾಪಾನಸ್ಸ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಯೇವ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲನ್ತಿ ಸಮತ್ಥನವಚನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕೇಹಿಚಿ ವಿಪಲ್ಲತ್ತಚಿತ್ತೇಹಿ ಪುನ ಉಕ್ಖಿತ್ತಸಿರಂ ಜಾತಂ, ತಞ್ಚ ಮಹಾಥೇರೇಹಿ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತ್ವಾ ಗಾರಯ್ಹವಾದಂ ಕತ್ವಾ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಲದ್ಧಿಗಾಹಕೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಯೋಜೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮೇನ ವಿನಯೇನ ಸತ್ಥುಸಾಸನೇನ ಚಿರೇನೇವ ವೂಪಸಮಿತಂ। ತೇನೇವೇತ್ಥ ಮಯಂ ಏವಂ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಇದಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿಮ್ಹ "ಮಾ ಅಞ್ಞೇಪಿ ವಿಭಜ್ಜವಾದಿನೋ ಅಯಂ ಲದ್ಧಿ ದೂಸೇಸೀ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಇಧ ವುತ್ತಾನಿ ಅವುತ್ತಾನಿ ಚ ಕಾರಣಾನಿ ಸುಟ್ಠು ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಯಥಾ ಆಗಮವಿರೋಧೋ ನ ಹೋತಿ, ತಥಾ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ಸೇಸನ್ತಿ ಯಸ್ಸ ವತ್ಥುವಿಜಾನನಚಿತ್ತೇನ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಪಿ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವಾತಿ ನಿಯಮೋ ನತ್ಥಿ, ತಂ ಸಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ರುನ್ಧನ್ತೀತಿ** "ತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥಿಯಾ ದೋಸೋ ನತ್ಥೀ"ತಿಆದಿನಾ ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ಲೇಸಗ್ಗಹಣಂ ನಿವಾರೇನ್ತಿ। **ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹನ್ತೀತಿ** "ತಞ್ಚ ಖೋ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ° ೪೧) ಲೇಸಗ್ಗಹಣಸ್ಸ ಕಾರಣಸಙ್ಖಾತಂ ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹನ್ತಿ। **ಸೋತಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಮಾನಾತಿ** ತದುಭಯಲೇಸಗ್ಗಹಣದ್ವಾರಾನಂ ವಸೇನ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನಂ ವೀತಿಕ್ಕಮಸೋತಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಮಾನಾ। **ಗಾಳ್ಹತರಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ** ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಪಠಮಪಞ್ಞತ್ತಿಸಿದ್ಧಂ ಆಪತ್ತಿಞ್ಞೇವ ದಳ್ಹಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ಓಕಾಸಂ ಅದದಮಾನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಾ ಚ ಯಸ್ಮಾ ವೀತಿಕ್ಕಮಾಭಾವೇ, ಅವಿಸಯತಾಯ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕೇ ವೀತಿಕ್ಕಮೇ ಚ ಲೋಕವಜ್ಜೇಪಿ ಸಿಥಿಲಂ ಕರೋನ್ತೀ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಥಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿಕಾರಣಞ್ಚ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಧಿಮಾನಾತಿ**ಆದಿ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಧಿಮಾನಾತಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ "ವೀತಿಕ್ಕಮಾಭಾವಾ"ತಿ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ। ಅಞ್ಞತ್ರ ಸುಪಿನನ್ತಾತಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ "ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕತ್ತಾ"ತಿ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ವೀತಿಕ್ಕಮಾಭಾವಾತಿ** ಪಾಪಿಚ್ಛಾಯ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಸ್ಸ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನತೋ ಪಕಾಸನವಸಪ್ಪವತ್ತವಿಸಂವಾದನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ವೀತಿಕ್ಕಮಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ। ಅಧಿಮಾನಿಕಸ್ಸ ಹಿ ಅನಧಿಗತೇ ಅಧಿಗತಸಞ್ಞಿತಾಯ ಯಥಾವುತ್ತವೀತಿಕ್ಕಮೋ ನತ್ಥಿ। **ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕತ್ತಾತಿ** "ಅತ್ಥೇಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚೇತನಾ, ಸಾ ಚ ಖೋ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಾ"ತಿ (ಪಾರಾ° ೧೩೫) ವಚನತೋ ಮೋಚನಸ್ಸಾದಚೇತನಾಯ ಉಪಕ್ಕಮನಸ್ಸ ಚ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತೇಪಿ ಥಿನಮಿದ್ಧೇನ ಅಭಿಭೂತತಾಯ ಅವಸತ್ತೇನ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕತ್ತಾ, ಆಪತ್ತಿಕಾರಣವೋಹಾರಾಭಾವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಾ**-ಸದ್ದೋ ಚೇತ್ಥ ಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, "ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕತ್ತಾ ಚಾ"ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ। **ವುತ್ತಾತಿ** ದುವಿಧಾಪಿ ಚೇಸಾ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿ ಅನಾಪತ್ತಿಕರಾ ವುತ್ತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಅಕತೇ ವೀತಿಕ್ಕಮೇತಿ ಆಪದಾಸುಪಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದವೀತಿಕ್ಕಮೇ ಅಕತೇ, ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾ ನ ಭುಞ್ಜಿಂಸೂತಿಆದೀಸು ವಿಯ ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಅಕತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಅತ್ತನೋ ದುಕ್ಖುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಆರೋಚಿತಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಿಥಿಲಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ** ಪಠಮಂ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ಬದ್ಧಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಿಸಯೇ ಅನಾಪತ್ತಿಕರಣವಸೇನ ಸಿಥಿಲಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ದ್ವಾರಂ ದದಮಾನಾತಿ** ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ದ್ವಾರಂ ದದಮಾನಾ। **ಅಪರಾಪರಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕುರುಮಾನಾತಿ** ದಿನ್ನೇನ ತೇನ ದ್ವಾರೇನ ಉಪರೂಪರಿ ಅನಾಪತ್ತಿಭಾವಂ ದೀಪೇನ್ತಿ। ಪಞ್ಞತ್ತೇಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಉದಾಯಿನಾ "ಮುಹುತ್ತಿಕಾಯ ವೇಸಿಯಾ ನ ದೋಸೋ"ತಿ ಲೇಸೇನ ವೀತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ **ಸಞ್ಚರಿತ್ತಾಪಜ್ಜನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** (ಪಾರಾ° ೧೯೭ ಆದಯೋ) ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾ "ಕತೇ ವೀತಿಕ್ಕಮೇ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಞ್ಞತ್ತಿಗತಿಕಾತಿ** ಅತ್ಥತೋ ಮೂಲಪಞ್ಞತ್ತಿಯೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಮಕ್ಕಟೀವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಸನ್ಥತಭಾಣವಾರೋ

ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೪೩-೪೪. ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕವತ್ಥುಕಥಾಯ **ಪಾಳಿಯಂ** "ವೇಸಾಲಿಕಾ…ಪೇ°… ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿಂಸೂ"ತಿ ಏತ್ಥ ತೇ ಞಾತಿಕುಲಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಗಿಹಿಭೂತಾ ಮಯ"ನ್ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಮೇಥುನಂ ಪಟಿಸೇವಿಂಸೂತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ತೇನಾಹ **ಞಾತಿಬ್ಯಸನೇನಪಿ ಫುಟ್ಠಾತಿ**ಆದಿ। ಞಾತೀನಂ ವಿನಾಸೋ ರಾಜದಣ್ಡಾದಿಕಾರಣೇನ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **ರಾಜದಣ್ಡ**ಇಚ್ಚಾದಿ। ಧಞ್ಞಹಿರಞ್ಞದಾಸಿದಾಸಗೋಮಹಿಂಸಾದಿಧನಾನಿ **ಭೋಗಾ** ನಾಮ, ತೇಸಮ್ಪಿ ರಾಜದಣ್ಡಾದಿನಾವ ವಿನಾಸೋತಿ ಆಹ "ಏಸ ನಯೋ ದುತಿಯಪದೇಪೀ"ತಿ। ನ ಸಬ್ಬಞ್ಞುಬುದ್ಧೋತಿಆದಿನಾ ತೀಸು ವತ್ಥೂಸು ಅಪ್ಪಸನ್ನಾವ ಸಾಸನೇ ಅಭಬ್ಬಾತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಅತ್ತನೋ ಭಬ್ಬತಂ ಪಕಾಸೇನ್ತಾ **ನ ಮಯನ್ತಿ**ಆದಿಮಾಹಂಸೂತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। "ಅಟ್ಠತಿಂಸಾರಮ್ಮಣೇಸೂ"ತಿ **ಪಾಳಿಯಂ** ಅನಾಗತೇ ಆಲೋಕಾಕಾಸಕಸಿಣೇ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ತೇಹಿ ಪನ ಸದ್ಧಿಂ ಚತ್ತಾಲೀಸ ಹೋನ್ತಿ। **ವಿಭತ್ತಾ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿ** "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಆರಮ್ಮಣೇ ಇದಂ ಹೋತೀ"ತಿ ವಿಭಾಗಸೋ ದಸ್ಸಿತಾ ಸಉಪಚಾರಜ್ಝಾನಾ ಮಹಗ್ಗತಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ। **ಗಿಹಿಪಲಿಬೋಧನ್ತಿ** ಸಹಸೋಕಿತಾದಿವಸೇನ ಗಿಹೀಸು ಬ್ಯಾವಟತಂ। **ಆವಾಸಪಲಿಬೋಧನ್ತಿ** ಸೇನಾಸನೇಸು ನವಕಮ್ಮಾದಿವಸೇನ ನಿಚ್ಚಬ್ಯಾವಟತಂ। ದುಪ್ಪರಿಚ್ಚಾಗಾನಂ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಲಿಬೋಧಾನಂ ವಸೇನ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಪಲಿಬೋಧಾ ಸಙ್ಗಹಿತಾ ಏವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಯೇನಾತಿ ಕಾರಣೇನ। **ಅಸಂವಾಸೋತಿ** ಇದಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಕೇನಚಿಪಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ಭಿಕ್ಖು ಹುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಾಸಂ ನಾರಹತೀತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ "ಅಸಂವಾಸೋ"ತಿ। **ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಸಮೂಹನೇಯ್ಯಾತಿ** "ಸೋ ಆಗತೋ ನ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ಏತ್ತಕಸ್ಸೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ ಸಾಮಣೇರಭೂಮಿ ಅನುಞ್ಞಾತಾತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ತೇನಾಹ **ಸಾಮಣೇರಭೂಮಿಯಂ ಪನ ಠಿತೋತಿ**ಆದಿ। "ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ (ಪಾರಾ° ೩೯) ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಸಿಕ್ಖೋ ಯಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖು ನ ಹೋತಿ, ಮೇಥುನಸೇವನೇ ಚ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನಾಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾಸ್ಸ "ಆಗತೋ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಅನುಜಾನನ್ತೋ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನ ಸಮೂಹನತಿ ನಾಮ, ತೇನಾಹ "ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇ ಠತ್ವಾ ಅವಿಪನ್ನಸೀಲತಾಯಾ"ತಿ। **ಉತ್ತಮತ್ಥಂ** ಅರಹತ್ತಂ, ನಿಬ್ಬಾನಮೇವ ವಾ।

ಚತುಬ್ಬಿಧವಿನಯಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೪೫. ನೀಹರಿತ್ವಾತಿ ಪಾಳಿತೋ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ, ತಥಾ ಹಿ “ಪಞ್ಚಹುಪಾಲಿ, ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ನಾನುಯುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಕತಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ? ಸುತ್ತಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ ನ ಜಾನಾತೀ”ತಿಆದಿಪಾಳಿತೋ ಸುತ್ತಂ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಞ್ಚ ನೀಹರಿಂಸು। “ಅನಾಪತ್ತಿ ಏವಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯಾನಂ ಉಗ್ಗಹೋ ಪರಿಪುಚ್ಛಾತಿ ಭಣತೀ”ತಿ ಏವಮಾದಿತೋ ಆಚರಿಯವಾದಂ। “ಆಯಸ್ಮಾ ಉಪಾಲಿ ಏವಮಾಹ - ‘ಅನಾಪತ್ತಿ, ಆವುಸೋ, ಸುಪಿನನ್ತೇನಾ’ತಿ” ಏವಮಾದಿತೋ ಅತ್ತನೋ ಮತಿಂ ನೀಹರಿಂಸು, ಸಾ ಚ ಥೇರಸ್ಸ ಅತ್ತನೋಮತಿ ಸುತ್ತೇನ ಸಙ್ಗಹಿತತ್ತಾ ಸುತ್ತಂ ಜಾತಂ, ಏವಮಞ್ಞಾಪಿ ಸುತ್ತಾದೀಹಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾವ ಗಹೇತಬ್ಬಾ, ನೇತರಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಥ ವಾ **ನೀಹರಿತ್ವಾತಿ** ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಸಾಟ್ಠಕಥಂ ಸಕಲಂ ವಿನಯಪಿಟಕಂ ಸುತ್ತಾದೀಸು ಚತೂಸು ಪದೇಸೇಸು ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಚತುಧಾ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ವಿನಯಂ ಪಕಾಸೇಸುಂ ತಬ್ಬಿನಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಅಭಾವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ವುತ್ತನ್ತಿ** ನಾಗಸೇನತ್ಥೇರೇನ **ಮಿಲಿನ್ದಪಞ್ಹೇ** ವುತ್ತಂ। ಕಣ್ಠಾದಿವಣ್ಣುಪ್ಪತ್ತಿಟ್ಠಾನಕರಣಾದೀಹಿ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಚೀವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾವ ಭಾಸಿತವಚನಂ **ಆಹಚ್ಚಪದಂ। ರಸೋತಿ** ಸಾರೋ “ಪತ್ತರಸೋ”ತಿಆದೀಸು (ಧ॰ ಸ॰ ೬೨೮-೬೩೦) ವಿಯ, ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಅನುಞ್ಞಾತಸುತ್ತಸಾರೋತಿ ಅತ್ಥೋ, **ರಸೋತಿ** ವಾ ಲಕ್ಖಣಂ ಪಟಿವತ್ಥುಕಂ ಅನುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಲಕ್ಖಣಾನುಲೋಮೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕಾದಿಆಚರಿಯವಂಸೇನ ಆಭತಾ ಅಟ್ಠಕಥಾ ಆಚರಿಯವಂಸೋತಿ ಆಹ “ಆಚರಿಯವಂಸೋತಿ ಆಚರಿಯವಾದೋ”ತಿ।

ವಿನಯಪಿಟಕೇ ಪಾಳೀತಿ ಇಧ ಅಧಿಕಾರವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಸೇಸಪಿಟಕೇಸುಪಿ ಸುತ್ತಾದಿಚತುನಯಾ ಯಥಾನುರೂಪಂ ಲಬ್ಭನ್ತೇವ। **ಮಹಾಪದೇಸಾತಿ** ಮಹಾಓಕಾಸಾ ಮಹಾವಿಸಯಾ, ತೇ ಅತ್ಥತೋ “ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ”ತಿಆದಿಪಾಳಿವಸೇನ ಅಕಪ್ಪಿಯಾನುಲೋಮತೋ ಕಪ್ಪಿಯಾನುಲೋಮತೋ ಚ ಪುಗ್ಗಲೇಹಿ ನಯತೋ ತಥಾ ತಥಾ ಗಯ್ಹಮಾನಾ ಅತ್ಥನಯಾ ಏವ। ತೇ ಹಿ ಭಗವತಾ ಸರೂಪತೋ ಅವುತ್ತೇಸುಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾನುಲೋಮೇಸು, ಅನುಞ್ಞಾತಾನುಲೋಮೇಸು ಚ ಸೇಸೇಸು ಕಿಚ್ಚೇಸು ನಿವತ್ತಿಪವತ್ತಿಹೇತುತಾಯ ಮಹಾಗೋಚರಾತಿ “ಮಹಾಪದೇಸಾ”ತಿ ವುತ್ತಾ, ನ ಪನ “ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಯಾ ಇದಂ ನ ಕಪ್ಪತೀ”ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಾ ಸಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಪಾಳಿಯೇವ ತಸ್ಸಾ ಸುತ್ತೇ ಪವಿಟ್ಠತ್ತಾ। “ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಮ್ಪಿ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… ಸುತ್ತಮೇವ ಬಲವತರ”ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೪೫) ಹಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಹೇಸಾ ಸಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ ಪಾಳಿ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬಾ, ನ ಗಹೇತಬ್ಬಾ ವಾ ಹೋತಿ, ಯೇನಾಯಂ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ ಸಿಯಾ। ತಸ್ಮಾ ಇಮಂ ಪಾಳಿಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪುಗ್ಗಲೇಹಿ ಗಹಿತಾ ಯಥಾವುತ್ತಅತ್ಥಾವ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ। ತಪ್ಪಕಾಸಕತ್ತಾ ಪನ ಅಯಂ ಪಾಳಿಪಿ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ತೇನಾಹ **ಯೇ ಭಗವತಾ ಏವಂ ವುತ್ತಾತಿ**ಆದಿ। ಯಂ ಭಿಕ್ಖವೇತಿಆದಿಪಾಳಿನಯೇನ ಹಿ ಪುಗ್ಗಲೇಹಿ ಗಹೇತಬ್ಬಾ ಯೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಾನುಲೋಮಾದಯೋ ಅತ್ಥಾ ವುತ್ತಾ, ತೇ ಮಹಾಪದೇಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಭಗವತೋ ಪಕಿಣ್ಣಕದೇಸನಾಭೂತಾ ಚ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಭೂತಾ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾ। ಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕತ್ಥೇರೇಹಿ ಪಾಳಿವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೇನ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ “ಆಚರಿಯವಾದೋ”ತಿ ವುತ್ತಾ, ಏತೇನ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾ ಸುತ್ತಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇಸು ಅತ್ಥತೋ ಸಙ್ಗಯ್ಹತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಯಥಾ ಚ ಏಸಾ, ಏವಂ ಅತ್ತನೋಮತಿಪಿ ಪಮಾಣಭೂತಾ। ನ ಹಿ ಭಗವತೋ ವಚನಂ ವಚನಾನುಲೋಮಞ್ಚ ಅನಿಸ್ಸಾಯ ಅಗ್ಗಸಾವಕಾದಯೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಞಾಣಬಲೇನ ಸುತ್ತಾಭಿಧಮ್ಮವಿನಯೇಸು ಕಞ್ಚಿ ಸಮ್ಮುತಿಪರಮತ್ಥಭೇದಂ ಅತ್ಥಂ ವತ್ತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ವಚನಂ ಸುತ್ತೇ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇ ಚ ಸಙ್ಗಯ್ಹತಿ। ವಿಸುಂ ಪನ ಅಟ್ಠಕಥಾದೀನಂ ಸಙ್ಗಹಿತತ್ತಾ ತದವಸೇಸಂ ಸುತ್ತಸುತ್ತಾನುಲೋಮತೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಚತುಧಾ ವಿನಯೋ ನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ। ಸುತ್ತಾದಯೋ ನಿಸ್ಸಾಯೇವ ಪವತ್ತಾಪಿ ಅತ್ತನೋಮತಿ ತೇಸು ಸರೂಪೇನ ಅನಾಗತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ “ಸುತ್ತಸುತ್ತಾನುಲೋಮಆಚರಿಯವಾದೇ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ”ತಿ, ತೇನಾಹ “ಅನುಬುದ್ಧಿಯಾ ನಯಗ್ಗಾಹೇನಾ”ತಿ। ತತ್ಥ ಸುತ್ತಾದೀನಿ ಅನುಗತಾಯ ಏವ ಬುದ್ಧಿಯಾ ತೇಹಿ ಲದ್ಧನಯಗ್ಗಾಹೇನ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಥೇರವಾದೋತಿ ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರಾದೀನಂ ಗಾಹೋ। ಸುತ್ತಾದಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯೇವ ವಿಪರೀತತೋಪಿ ಅತ್ತನೋಮತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಆಹ **ತಂ ಪನಾತಿ**ಆದಿ। **ಅತ್ಥೇನಾತಿ** ಅತ್ತನಾ ನಯಗ್ಗಹಿತೇನ ಅತ್ಥೇನ। **ಪಾಳಿನ್ತಿ** ಅತ್ತನೋ ಗಾಹಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಯಭೂತಂ ಸಾಟ್ಠಕಥಂ ಪಾಳಿಂ। **ಪಾಳಿಯಾತಿ** ತಪ್ಪಟಿಕ್ಖೇಪತ್ಥಂ ಪರೇನಾಹಟಾಯ ಸಾಟ್ಠಕಥಾಯ ಪಾಳಿಯಾ, ಅತ್ತನಾ ಗಹಿತಂ ಅತ್ಥಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಾಳಿಞ್ಚ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆಚರಿಯವಾದೇತಿ** ಅತ್ತನಾ ಪರೇನ ಚ ಸಮುದ್ಧಟಅಟ್ಠಕಥಾಯ। **ಓತರತಿ ಚೇವ ಸಮೇತಿ ಚಾತಿ** ಅತ್ತನಾ ಉದ್ಧಟೇಹಿ ಸಂಸನ್ದನವಸೇನ ಓತರತಿ, ಪರೇನ ಉದ್ಧಟೇನ ಸಮೇತಿ। **ಸಬ್ಬದುಬ್ಬಲಾತಿ** ಅಸಬ್ಬಞ್ಞುಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ದೋಸವಾಸನಾಯ ಯಾಥಾವತೋ ಅತ್ಥಸಮ್ಪಟಿಪತ್ತಿಅಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ। ಪಮಾದಪಾಠವಸೇನ ಆಚರಿಯವಾದಸ್ಸ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇನ ಅಸಂಸನ್ದನಾಪಿ ಸಿಯಾತಿ ಆಹ “ಇತರೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ”ತಿ।

ಸಮೇನ್ತಮೇವ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಯೇ ಸುತ್ತೇನ ಸಂಸನ್ದನ್ತಿ, ಏವರೂಪಾವ ಅತ್ಥಾ ಮಹಾಪದೇಸತೋ ಉದ್ಧರಿತಬ್ಬಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ ತಥಾ ತಥಾ ಉದ್ಧಟಅತ್ಥಾನಮೇವ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮತ್ತಾ, ತೇನಾಹ “ಸುತ್ತಾನುಲೋಮತೋ ಹಿ ಸುತ್ತಮೇವ ಬಲವತರ”ನ್ತಿ। **ಅಪ್ಪಟಿವತ್ತಿಯನ್ತಿ** ಅಪ್ಪಟಿಬಾಹಿಯಂ। **ಕಾರಕಸಙ್ಘಸದಿಸನ್ತಿ** ಪಮಾಣತ್ತಾ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರಕಸಙ್ಘಸದಿಸಂ। **ಬುದ್ಧಾನಂ ಠಿತಕಾಲಸದಿಸನ್ತಿ** ಧರಮಾನಕಬುದ್ಧಸದಿಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಕವಾದೀ ಸುತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತೀತಿ**ಆದೀಸು ಯೋ ಯಥಾಭೂತಮತ್ಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥನಸೀಲೋ, ಸೋ **ಸಕವಾದೀ। ಸುತ್ತನ್ತಿ** ಸಙ್ಗೀತಿತ್ತಯಾರುಳ್ಹಂ ಪಾಳಿವಚನಂ। **ಪರವಾದೀತಿ** ಮಹಾವಿಹಾರವಾಸೀ ವಾ ಹೋತು ಅಞ್ಞನಿಕಾಯವಾಸೀ ವಾ, ಯೋ ವಿಪರೀತತೋ ಅತ್ಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥನಸೀಲೋ, ಸೋವ ಇಧ “ಪರವಾದೀ”ತಿ ವುತ್ತೋ। **ಸುತ್ತಾನುಲೋಮನ್ತಿ** ಸಙ್ಗೀತಿತ್ತಯಾರುಳ್ಹಂ ವಾ ಅನಾರುಳ್ಹಂ ವಾ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ವಿಪಲ್ಲಾಸತೋ ವಾ ವಞ್ಚನಾಯ ವಾ “ಸಙ್ಗೀತಿತ್ತಯಾಗತಮಿದ”ನ್ತಿ ದಸ್ಸಿಯಮಾನಂ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ। ಕೇಚಿ “ಅಞ್ಞನಿಕಾಯೇ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ಸಕವಾದೀಪರವಾದೀನಂ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗೀತಿತ್ತಯಾರುಳ್ಹಸುತ್ತಾದೀನಂ ಏವ ಗಹೇತಬ್ಬತೋ। ತಥಾ ಹಿ ವಕ್ಖತಿ “ತಿಸ್ಸೋ ಸಙ್ಗೀತಿಯೋ ಆರುಳ್ಹಂ ಪಾಳಿಆಗತಂ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಗಹೇತಬ್ಬ”ನ್ತಿಆದಿ। ನ ಹಿ ಸಕವಾದೀ ಅಞ್ಞನಿಕಾಯಸುತ್ತಾದಿಂ ಪಮಾಣತೋ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಯೇನ ತೇಸು ಸುತ್ತಾದೀಸು ದಸ್ಸಿತೇಸು ತತ್ಥ ಠಾತಬ್ಬಂ ಭವೇಯ್ಯ, ವಕ್ಖತಿ ಚ “ಪರೋ ತಸ್ಸ ಅಕಪ್ಪಿಯಭಾವಸಾಧಕಂ ಸುತ್ತತೋ ಬಹುಂ ಕಾರಣಞ್ಚ ವಿನಿಚ್ಛಯಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತಿ…ಪೇ॰… ‘ಸಾಧೂ’ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯೇಯೇವ ಠಾತಬ್ಬ”ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೪೫)। ತಸ್ಮಾ ಪರವಾದಿನಾಪಿ ಸಙ್ಗೀತಿತ್ತಯೇ ಅನಾರುಳ್ಹಮ್ಪಿ ಅನಾರುಳ್ಹಮಿಚ್ಚೇವ ದಸ್ಸೀಯತಿ, ಕೇವಲಂ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಸುತ್ತಾದಿನೋ ಸಙ್ಗೀತಿತ್ತಯೇ ಅನಾಗತಸ್ಸ ಕೂಟತಾ, ಆಗತಸ್ಸ ಚ ಬ್ಯಞ್ಜನಚ್ಛಾಯಾಯ ಅಞ್ಞಥಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಯೋಜನಾ ಚ ವಿಸೇಸೋ। ತತ್ಥ ಚ ಯಂ ಕೂಟಂ, ತಂ ಅಪನೀಯತಿ। ಯಂ ಅಞ್ಞಥಾ ಯೋಜಿತಂ, ತಸ್ಸ ವಿಪರೀತತಾಸನ್ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ತದಞ್ಞೇನ ಸುತ್ತಾದಿನಾ ಸಂಸನ್ದನಾ ಕರೀಯತಿ। ಯೋ ಪನ ಪರವಾದಿನಾ ಗಹಿತೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಸುತ್ತನ್ತಾದಿನಾ ಸಂಸನ್ದತಿ, ಸೋ ಸಕವಾದಿನಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಗಾಹಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬೋತಿ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗೀತಿತ್ತಯಾಗತಮೇವ ಸುತ್ತಾದಿಪಮಾಣನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ **ಕಥಾವತ್ಥು**ಪ್ಪಕರಣೇ ಸಕವಾದೇ ಪಞ್ಚ ಸುತ್ತಸತಾನಿ ಪರವಾದೇ ಪಞ್ಚಾತಿ (ಧ॰ ಸ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನಕಥಾ; ಕಥಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನಕಥಾ) ಸುತ್ತಸಹಸ್ಸಮ್ಪಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಗ್ಗಹಣನಾನತ್ತೇನ ಸಙ್ಗೀತಿತ್ತಯಾಗತಮೇವ ಗಹಿತಂ, ನ ನಿಕಾಯನ್ತರೇ ಕಿಞ್ಚೀತಿ।

ಖೇಪನ್ತಿ “ಕಿಂ ಇಮಿನಾ”ತಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಂ ಛಡ್ಡನಂ। **ಗರಹನ್ತಿ** “ಕಿಮೇಸ ಬಾಲೋ ಜಾನಾತೀ”ತಿ ನಿನ್ದನಂ। **ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬನ್ತಿ** ಯಸ್ಸ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಅನುಲೋಮನತೋ ಇದಂ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ ಅಕಾಸಿ, ತಸ್ಮಿಂ, ತದನುರೂಪೇ ವಾ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ಅತ್ತನಾ ಗಹಿತಂ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಂ ಅತ್ಥತೋ ಸಂಸನ್ದನವಸೇನ ಓತಾರೇತಬ್ಬಂ, “ಇಮಿನಾ ಚ ಇಮಿನಾ ಚ ಕಾರಣೇನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ಸಂಸನ್ದತೀ”ತಿ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಯನ್ತಿ** ಸಕವಾದೀ। **ಪರೋತಿ** ಪರವಾದೀ। **ಆಚರಿಯವಾದೋ ಸುತ್ತೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬೋತಿ** ಯಸ್ಸ ಸುತ್ತಸ್ಸ ವಣ್ಣನಾವಸೇನ ಅಯಂ ಆಚರಿಯವಾದೋ ಪವತ್ತೋ, ತಸ್ಮಿಂ, ತಾದಿಸೇ ಚ ಅಞ್ಞತರಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತೇ ಪುಬ್ಬಾಪರಅತ್ಥಸಂಸನ್ದನವಸೇನ ಓತಾರೇತಬ್ಬಂ। **ಗಾರಯ್ಹಾಚರಿಯವಾದೋತಿ** ಪಮಾದಲಿಖಿತೋ, ಭಿನ್ನಲದ್ಧಿಕೇಹಿ ವಾ ಠಪಿತೋ, ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ।

ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕೂಟಸುತ್ತಂ ಬಾಹಿರಕಸುತ್ತಾದಿವಚನಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಸುತ್ತಂ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇ ಓತಾರೇತಬ್ಬನ್ತಿ**ಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಗುಳ್ಹವೇಸ್ಸನ್ತರಾದೀನಿ ಮಹಾಸಙ್ಘಿಕಾದಿಭಿನ್ನಲದ್ಧಿಕಾನಂ ಪಕರಣಾನಿ। **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಗುಳ್ಹಉಮ್ಮಗ್ಗಾದೀನಂ ಗಹಣಂ । ಸಕವಾದೀ ಸುತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಕಥೇತಿ, ಪರವಾದೀಪಿ ಸುತ್ತನ್ತಿಆದಿನಾ ಅಞ್ಞೇಪಿ ವಾದಾಲಮ್ಬನಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಸಕ್ಕಾ ಞಾತುನ್ತಿ ಇಧ ನ ವುತ್ತಾ।

ಏವಂ ಸುತ್ತಸುತ್ತಾನುಲೋಮಾದಿಮುಖೇನ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವಿವಾದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ವಿಸೇಸತೋ ವಿವಾದವತ್ಥುಂ ತಬ್ಬಿನಿಚ್ಛಯಮುಖೇನ ಸುತ್ತಾದೀನಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅಥ ಪನಾಯಂ ಕಪ್ಪಿಯನ್ತಿ**ಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಸುತ್ತೇ ಚ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮೇ ಚಾತಿ** ಏತ್ಥ **ಚ**-ಕಾರೋ ವಿಕಪ್ಪತ್ಥೋ, ತೇನ ಆಚರಿಯವಾದಾದೀನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹೋ, ತೇನಾಹ “ಕಾರಣಞ್ಚ ವಿನಿಚ್ಛಯಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತೀ”ತಿ। ತತ್ಥ **ಕಾರಣನ್ತಿ** ಸುತ್ತಾದಿನಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅತ್ತನೋಮತಿಯಾ ಉದ್ಧಟಂ ಹೇತುಂ। **ವಿನಿಚ್ಛಯನ್ತಿ** ಅಟ್ಠಕಥಾವಿನಿಚ್ಛಯಂ। **ಕಾರಣಚ್ಛಾಯಾತಿ** ಸುತ್ತಾದೀಸು “ಕಪ್ಪಿಯ”ನ್ತಿ ಗಾಹಸ್ಸ, “ಅಕಪ್ಪಿಯ”ನ್ತಿ ಗಾಹಸ್ಸ ಚ ನಿಮಿತ್ತಭೂತಂ

ಕಿಚ್ಚೇನ ಪಟಿಪಾದನೀಯಂ ಅವಿಭೂತಕಾರಣಂ ಕಾರಣಚ್ಛಾಯಾ, ಕಾರಣಪತಿರೂಪಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿನಯಞ್ಚ ಪತ್ವಾತಿ** ಇಮಸ್ಸ ವಿವರಣಂ **ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯವಿಚಾರಣಮಾಗಮ್ಮಾತಿ। ರುನ್ಧಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಾಯ ವೀತಿಕ್ಕಮಕರಣಂ ರುನ್ಧಿತಬ್ಬಂ, ತಂನಿವಾರಣಚಿತ್ತಂ ದಳ್ಹತರಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। **ಸೋತಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ತತ್ಥ ವೀತಿಕ್ಕಮಪ್ಪವತ್ತಿ ಪಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಾ। **ಗರುಕಭಾವೇತಿ** ಅಕಪ್ಪಿಯಭಾವೇ। **ಸುತ್ತವಿನಿಚ್ಛಯಕಾರಣೇಹೀತಿ** ಸುತ್ತೇನ ಅಟ್ಠಕಥಾವಿನಿಚ್ಛಯೇನ ಚ ಲದ್ಧಕಾರಣೇಹಿ। **ಏವನ್ತಿಆದಿ** ಯಥಾವುತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಿಗಮನವಚನಂ। **ಅತಿರೇಕಕಾರಣನ್ತಿ** ಸುತ್ತಾದೀಸು ಪುರಿಮಂ ಪುರಿಮಂ ಅತಿರೇಕಕಾರಣಂ ನಾಮ, ಬಹುಕಾರಣಂ ವಾ।

ವಾಚುಗ್ಗತನ್ತಿ ವಾಚಾಯ ಉಗ್ಗತಂ, ತತ್ಥ ನಿರನ್ತರಂ ಠಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। “ಸುತ್ತಂ ನಾಮ ಸಕಲಂ ವಿನಯಪಿಟಕ”ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪುನ **ಸುತ್ತತೋತಿ** ತದತ್ಥಪಟಿಪಾದಕಂ ಸುತ್ತಾಭಿಧಮ್ಮಪಾಳಿವಚನಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। **ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನತೋತಿ** ಇಮಸ್ಸ ವಿವರಣಂ **ಪರಿಪುಚ್ಛತೋ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾತೋ ಚಾತಿ।** ತತ್ಥ **ಪರಿಪುಚ್ಛಾತಿ** ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕಾ ಪಾಳಿಯಾ ಅತ್ಥಸವನಂ। **ಅಟ್ಠಕಥಾತಿ** ಪಾಳಿಮುತ್ತಕವಿನಿಚ್ಛಯೋ। ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಪಾಳಿಂ ಅನುಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ “ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ವಿನಯೇತಿ** ವಿನಯಾಚಾರೇ, ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ **ವಿನಯಂ ಅವಿಜಹನ್ತೋ ಅವೋಕ್ಕಮನ್ತೋತಿಆದಿ।** ತತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪಜ್ಜನಾದಿ **ಹೋತೀತಿ** ಆಹ “ಲಜ್ಜೀಭಾವೇನ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ”ತಿ, ತೇನ ಲಜ್ಜೀ **ಹೋತೀತಿ** ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ವಿನಯಧರಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣೇ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಕಿಂ ಇಮಿನಾ ಲಜ್ಜೀಭಾವೇನಾತಿ ಆಹ **ಅಲಜ್ಜೀ ಹೀತಿಆದಿ।** ತತ್ಥ **ಬಹುಸ್ಸುತೋಪೀತಿ** ಇಮಿನಾ ಪಠಮಲಕ್ಖಣಸಮನ್ನಾಗಮಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಲಾಭಗರುತಾಯಾತಿಆದಿನಾ** ವಿನಯೇ ಠಿತತಾಯ ಅಭಾವೇ ಪಠಮಲಕ್ಖಣಯೋಗೋ ಕಿಚ್ಚಕರೋ ನ ಹೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ಅಕಿಚ್ಚಕರೋ ಅನತ್ಥಕರೋ ಏವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಙ್ಘಭೇದಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗೋ ಕಲಹೋ **ಸಙ್ಘರಾಜಿ।**

ವಿತ್ಥುನತೀತಿ ವಿತ್ಥಮ್ಭತಿ, ನಿತ್ಥುನತಿ ವಾ ಸನ್ತಿಟ್ಠಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತೇನಾಹ **ಯಂ ಯನ್ತಿಆದಿ। ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾತಿ** ಆಚರಿಯಾನಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಪರಮ್ಪರಾ, ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ “ಅತ್ತನೋ ಮತಿಂ ಪಹಾಯ…ಪೇ॰… ಯಥಾ ಆಚರಿಯೋ ಚ ಆಚರಿಯಾಚರಿಯೋ ಚ ಪಾಳಿಞ್ಚ ಪರಿಪುಚ್ಛಞ್ಚ ವದನ್ತಿ, ತಥಾ ಞಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ। ನ ಹಿ ಆಚರಿಯಾನಂ ನಾಮಮತ್ತತೋ ಪರಮ್ಪರಾಜಾನನೇ ಪಯೋಜನಮತ್ಥಿ। **ಪುಬ್ಬಾಪರಾನುಸನ್ಧಿತೋತಿ** ಪುಬ್ಬವಚನಸ್ಸ ಅಪರವಚನೇನ ಸಹ ಅತ್ಥಸಮ್ಬನ್ಧಜಾನನತೋ। **ಅತ್ಥತೋತಿ** ಪದತ್ಥಪಿಣ್ಡತ್ಥಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ಥಾದಿತೋ। **ಕಾರಣತೋತಿ** ತದತ್ಥುಪಪತ್ತಿತೋ। **ಥೇರವಾದಙ್ಗನ್ತಿ** ಥೇರವಾದಪಟಿಪಾಟಿಂ, ತೇಸಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಪಟಿಪಾಟಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇಮೇಹಿ ಚ ಪನ ತೀಹಿ ಲಕ್ಖಣೇಹೀತಿ ಏತ್ಥ ಪಠಮೇನ ಲಕ್ಖಣೇನ ವಿನಯಸ್ಸ ಸುಟ್ಠು ಉಗ್ಗಹಿತಭಾವೋ ವುತ್ತೋ। ದುತಿಯೇನಸ್ಸ ಲಜ್ಜೀಭಾವೇನ ಚೇವ ಅಚಲತಾಯ ಚ ಪತಿಟ್ಠಿತತಾ। ತತಿಯೇನ ಪಾಳಿಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಅನುರೂಪೇನ ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ತದನುಲೋಮತೋ ಆಚರಿಯೇಹಿ ದಿನ್ನನಯತೋ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತುಂ ಸಮತ್ಥತಾ। **ಓತಿಣ್ಣೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿನ್ತಿ** ಚೋದನಾವಸೇನ ವೀತಿಕ್ಕಮವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಓತಿಣ್ಣೇ। **ಚೋದಕೇನ ಚುದಿತಕೇನ ಚ ವುತ್ತೇ ವತ್ತಬ್ಬೇತಿ** ಏವಂ ಓತಿಣ್ಣೇ ವತ್ಥುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಚೋದಕೇನ “ದಿಟ್ಠಂ ಸುತ”ನ್ತಿಆದಿನಾ ಚುದಿತಕೇನ “ಅತ್ಥಿ ನತ್ಥೀ”ತಿಆದಿನಾ ಚ ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಿಂ ವತ್ತಬ್ಬೇ ವುತ್ತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯದುಬ್ಭಾಸಿತಾನಂ ಮಾತಿಕಾಯ ಅನಾಗತತ್ತಾ “ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಆಪತ್ತೀನ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ತಿಕದುಕ್ಕಟನ್ತಿ** “ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸಞ್ಞೀ ಉಜ್ಝಾಯತಿ ವಾ ಖೀಯತಿ ವಾ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ”ತಿಆದಿನಾ (ಪಾಚಿ॰ ೧೦೬ ಥೋಕಂ ವಿಸದಿಸಂ) ಆಗತಂ ತಿಕದುಕ್ಕಟಂ। **ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ಆಪತ್ತಿನ್ತಿ** “ಕಾಲೇ ವಿಕಾಲಸಞ್ಞೀ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ, ಕಾಲೇ ವೇಮತಿಕೋ ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ”ತಿಆದಿಕಂ (ಪಾಚಿ॰ ೨೫೦) ದುಕದುಕ್ಕಟಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿನ್ತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಆಗತವತ್ಥುವೀತಿಕ್ಕಮಂ ವಿನಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುವೀತಿಕ್ಕಮೇ ನಿದಾನತೋ ಪಭುತಿ ವಿನೀತವತ್ಥುಪರಿಯೋಸಾನಾ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ವುತ್ತಂ ಆಪತ್ತಿಂ। ಇಧ ಪನ “ವತ್ಥುಂ ಓಲೋಕೇತೀ”ತಿ ವಿಸುಂ ಗಹಿತತ್ತಾ ತದವಸೇಸಾ ಅನ್ತರಾಪತ್ತೀತಿ ಗಹಿತಾ। **ಪಟಿಲಾತಂ ಉಕ್ಖಿಪತೀತಿ** ಇದಂ ವಿಸಿಬ್ಬನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ (ಪಾಚಿ॰ ೩೫೦-೩೫೧) ಆಗತಂ। ತತ್ಥ ಡಯ್ಹಮಾನಂ ಅಲಾತಂ ಅಗ್ಗಿಕಪಾಲಾದಿತೋ ಬಹಿ ಪತಿತಂ ಅವಿಞ್ಞಾತಮೇವ ಪಟಿಉಕ್ಖಿಪತಿ , ಪುನ ಯಥಾಠಾನೇ ಠಪೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ವಿಞ್ಞಾತಂ ಪನ ಪಕ್ಖಿಪನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। **ಅನಾಪತ್ತಿನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ವುತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿಪಿ ಅತ್ಥಿ, “ಅನಾಪತ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಮಸ್ಸ ಇದ್ಧಿವಿಸಯೇ”ತಿಆದಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೫೯) ವಿಯ ಸಾಪಿ ಸಙ್ಗಯ್ಹತಿ।

ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತೀತಿ ನ ತಾವ ವತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಇದಂ ಆಪನ್ನಪುಗ್ಗಲೇನ ಲಜ್ಜೀಧಮ್ಮೇ ಠತ್ವಾ ಯಥಾಭೂತಂ ಆವಿಕರಣೇಪಿ ದುಬ್ಬಿನಿಚ್ಛಯಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾದಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯಂ ಪನ ಮೇಥುನಾದೀಸು ವಿಜಾನನಂ, ತಂ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ, ತೇನಾಹ **ಮೇಥುನಧಮ್ಮವೀತಿಕ್ಕಮೋ ಹೀತಿಆದಿ।** ಯೋ ಪನ ಅಲಜ್ಜಿತಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಅದತ್ವಾ ವಿಕ್ಖೇಪಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಓಳಾರಿಕಾಪಿ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತುಂ, ಯಾವ ಸೋ ಯಥಾಭೂತಂ ನಾವಿ ಕರೋತಿ, ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ಆಪತ್ತಿಸನ್ದೇಹೋ ನ ವಿಗಚ್ಛತಿ, ತಾವ ನಾಸಿತಕೋವ ಭವಿಸ್ಸತಿ। **ಸುಖುಮಾತಿ** ಚಿತ್ತಪರಿವತ್ತಿಯಾ ಸುಖುಮತಾಯ ಸುಖುಮಾ। ತೇನಾಹ “ಚಿತ್ತಲಹುಕಾ”ತಿ, ಚಿತ್ತಂ ತಸ್ಸ ಲಹುಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತೇತಿ** ವೀತಿಕ್ಕಮೇ। **ತಂವತ್ಥುಕನ್ತಿ** ಅದಿನ್ನಾದಾನಾದಿಮೂಲಕಂ। **ಯಂ ಆಚರಿಯೋ ಭಣತಿ, ತಂ ಕರೋಹೀತಿಆದಿ** ಸಬ್ಬಂ ಲಜ್ಜೀಪೇಸಲಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯೋ ಯಾಥಾವತೋ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ಸುದ್ಧಿಮೇವ ಗವೇಸತಿ, **ತೇನಾಪಿ, ಪಾರಾಜಿಕೋಸೀತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬೋತಿ** ಅನಾಪತ್ತಿಕೋಟಿಯಾಪಿ ಸಙ್ಕಿಯಮಾನತ್ತಾ ವುತ್ತಂ, ತೇನೇವ “ಪಾರಾಜಿಕಚ್ಛಾಯಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಸೀಲಾನಿ ಸೋಧೇತ್ವಾತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ವೀತಿಕ್ಕಮೇ ಪಾರಾಜಿಕಾಸಙ್ಕಾ ವತ್ತತಿ, ತತ್ಥ ಪಾರಾಜಿಕಾಭಾವಪಕ್ಖಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದೇಸನಾವುಟ್ಠಾನಗಾಮಿನೀನಂ ಆಪತ್ತೀನಂ ಸೋಧನವಸೇನ ಸೀಲಾನಿ ಸೋಧೇತ್ವಾ। **ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರನ್ತಿ** ಪಾಕಟಭಾವತೋ ಉಪಲಕ್ಖಣವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಭಿರುಚಿತಂ ಮನಸಿಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೇವ। **ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಘಟಿಯತೀತಿ** ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಮೂಲಕೇನ ವಿಕ್ಖೇಪೇನ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಖಣ್ಡಂ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪಬನ್ಧವಸೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಸಙ್ಘಟಿಯತಿ। **ಸಙ್ಖಾರಾತಿ** ವಿಪಸ್ಸನಾಕಮ್ಮಟ್ಠಾನವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಸಾಪತ್ತಿಕಸ್ಸ ಹಿ ಪಗುಣಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ನ ಸುಟ್ಠು ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಪಗೇವ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ। ತಸ್ಸ ಹಿ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರನಿನ್ನತಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಏಕಗ್ಗಂ ನ ಹೋತಿ। ಏಕಸ್ಸ ಪನ ವಿತಕ್ಕವಿಕ್ಖೇಪಾದಿಬಹುಲಸ್ಸ ಸುದ್ಧಸೀಲಸ್ಸಪಿ ಚಿತ್ತಂ ನ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ತಂ ಇಧ ಪಾರಾಜಿಕಮೂಲಕನ್ತಿ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಕತಪಾಪಮೂಲಕೇನ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇನೇವೇತ್ಥ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಸಮಾಧಿಯನಂ ಸನ್ಧಾಯ “ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ನ ಘಟಿಯತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ತೇನಾಹ **ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಗ್ಗಿನಾತಿಆದಿ। ಅತ್ತನಾತಿ** ಚಿತ್ತೇನ ಕರಣಭೂತೇನ ಪುಗ್ಗಲೋ ಕತ್ತಾ ಜಾನಾತಿ, ಪಚ್ಚತ್ತೇ ವಾ ಕರಣವಚನಂ, ಅತ್ತಾ ಸಯಂ ಪಜಾನಾತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಚತುಬ್ಬಿಧವಿನಯಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ

ಯೋ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತೀತಿ **ಯಾದಿಸೋ,** ಯಂ-ಸದ್ದತ್ಥೇ ಯಥಾ-ಸದ್ದೋ ವತ್ತತೀತಿ ಆಹ “ಯೇನ ವಾ ತೇನ ವಾ ಯುತ್ತೋ”ತಿ। ಯೇನ ತೇನಾತಿ ಹಿ ಪದದ್ವಯೇನ ಅನಿಯಮತೋ ಯಂ-ಸದ್ದತ್ಥೋವ ದಸ್ಸಿತೋ। **ವಾಸಧುರಯುತ್ತೋತಿ** ವಿಪಸ್ಸನಾಧುರಯುತ್ತೋ। ಯಾ ಜಾತಿ ಅಸ್ಸಾತಿ ಯಂಜಾತಿ, ಪುಗ್ಗಲೋ, ಸೋವ **ಯಂಜಚ್ಚೋ** ಸಕತ್ಥೇ ಯಪಚ್ಚಯಂ ಕತ್ವಾ। ಗೋತ್ತವಸೇನ ಯೇನ ವಾ ತೇನ ವಾ ಗೋತ್ತೇನ ಯಥಾಗೋತ್ತೋ ವಾ ತಥಾಗೋತ್ತೋ ವಾ ಹೋತೂತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಸೀಲೇಸೂತಿ** ಪಕತೀಸು। **ಅಥ ಖೋತಿ** ಇದಂ ಕಿನ್ತೂತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ। ಕಿಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಾರಾಜಿಕವಿಸಯೇ। **ಏಸೋತಿ** ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ಪಕಾರೇಹಿ ಯುತ್ತೋ। **ಅರಿಯಾಯಾತಿ** “ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅರಿಯಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಏಸಾ ಅರಿಯಾನಂ ಯಾಚನಾ”ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಾಯ, ನ, “ದೇಹಿ ಮೇ”ತಿ ಕಪಣಾಯ। **ಲಿಙ್ಗಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನೇನಾತಿ** “ಭಿಕ್ಖಂ ಚರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿತ್ತಾಭಾವೇಪಿ ಭಿಕ್ಖಾಹಾರನಿಸ್ಸಿತಪಬ್ಬಜ್ಜಾಲಿಙ್ಗಸ್ಸ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನೇನ। **ಕಾಜಭತ್ತನ್ತಿ** ಕಾಜೇಹಿ ಆನೀತಭತ್ತಂ। **ಅಧಮ್ಮಿಕಾಯಾತಿ** ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾದಿಭಿಕ್ಖುಗುಣಾಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ, ತೇನಾಹ “ಅಭೂತಾಯಾ”ತಿ। “ಮಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿ ವದನ್ತಾ ಪಟಿಞ್ಞಾಮತ್ತೇನೇವ ಭಿಕ್ಖೂ, ನ ಅತ್ಥತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಞ್ಚ “ಮಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿ ಪಟಿಜಾನನಸ್ಸಾಪಿ ಸಮ್ಭವತೋ ವುತ್ತಂ। “ಮಯಂ ಭಿಕ್ಖೂ”ತಿ ಅಪ್ಪಟಿಜಾನನ್ತಾಪಿ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುವೋಹಾರನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಲಿಙ್ಗಸ್ಸ ಗಹಣೇನ ಚೇವ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ದಿನ್ನಪಚ್ಚಯಭಾಗಗ್ಗಹಣಾದಿನಾ ಚ ಭಿಕ್ಖುಪಟಿಞ್ಞಾ ಏವ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। ತಥಾ ಹಿ ವುತ್ತಂ **ಪುಗ್ಗಲಪಞ್ಞತ್ತಿಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** –

> “‘ಅಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಪಟಿಞ್ಞೋ’ತಿ ಅಞ್ಞೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿನೋ ಸುನಿವತ್ಥೇ ಸುಪಾರುತೇ ಸುಮ್ಭಕಪತ್ತಧರೇ ಗಾಮನಿಗಮಜನಪದರಾಜಧಾನೀಸು ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತೇ ದಿಸ್ವಾ ಸಯಮ್ಪಿ ತಾದಿಸೇನ ಆಕಾರೇನ ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜನತೋ ‘ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ’ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಂ ದೇನ್ತೋ ವಿಯ ಹೋತಿ। ‘ಅಹಂ ಭಿಕ್ಖೂ’ತಿ ವತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಗ್ಗಾದೀನಿ ಪವಿಸನ್ತೋ ಪನ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಪಟಿಞ್ಞೋ ಹೋತಿಯೇವ, ತಥಾ ಸಙ್ಘಿಕಂ ಲಾಭಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ”ತಿ (ಪು॰ ಪ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೯೧)।

ತಸ್ಮಾ ಏವರೂಪೇಹಿ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಗೋತ್ರಭುಪರಿಯೋಸಾನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಭೋಗಪರಿಭೋಗೋ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಅಲಜ್ಜಿಪರಿಭೋಗೋವ ಹೋತಿ। ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಆಪತ್ತಿಆಪಜ್ಜನಾದಿಅಲಜ್ಜಿಲಕ್ಖಣಂ ಪನ ಉಕ್ಕಟ್ಠಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ ಸಾಮಣೇರಾದೀನಮ್ಪಿ ಅಲಜ್ಜಿವೋಹಾರದಸ್ಸನತೋ। "ಅಲಜ್ಜೀಸಾಮಣೇರೇಹಿ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ। ಯಥಾವಿಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಅತಿಟ್ಠನಞ್ಹಿ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣಂ ಅಲಜ್ಜಿಲಕ್ಖಣಂ। ದುಸ್ಸೀಲಾ ಲಿಙ್ಗಗ್ಗಹಣತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಥಾವಿಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ಏಕನ್ತಾ ಲಜ್ಜಿನೋವ ಮಹಾಸಙ್ಘಿಕಾದಿನಿಕಾಯನ್ತರಿಕಾ ವಿಯ, ಲಿಙ್ಗತ್ಥೇನಕಾದಯೋ ವಿಯ, ಚ। ಯಾವ ೧೧ ಚ ತೇಸಂ ಭಿಕ್ಖುಪಟಿಞ್ಞಾ ಅನುವತ್ತತಿ, ತಾವ ಭಿಕ್ಖು ಏವ, ತೇಹಿ ಚ ಪರಿಭೋಗೋ ಅಲಜ್ಜಿಪಅಭೋಗೋವ, ತೇಸಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸಞ್ಞಾಯ ದಿನ್ನಂ ಸಙ್ಘೇ ದಿನ್ನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ ಭಗವತಾ -

> "ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ ಖೋ ಪನಾನನ್ದ, ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ ಗೋತ್ರಭುನೋ ಕಾಸಾವಕಣ್ಠಾ ದುಸ್ಸೀಲಾ ಪಾಪಧಮ್ಮಾ, ತೇಸು ದುಸ್ಸೀಲೇಸು ಸಙ್ಘಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ದಾನಂ ದಸ್ಸನ್ತಿ, ತದಾಪಾಹಂ, ಆನನ್ದ, ಸಙ್ಘಗತಂ ದಕ್ಖಿಣಂ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಂ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಂ ವದಾಮೀ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೩.೩೮೦)।

ಭಗವತೋ ಸಙ್ಘಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ದಿನ್ನತ್ತಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾ ಅಪ್ಪಮೇಯ್ಯಾ ಜಾತಾ। ದುಸ್ಸೀಲಾನಂ ದಿನ್ನತ್ತಾ ನಾತಿ ಚೇ? ನ, ತೇಸು ಸಙ್ಘಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸಾತಿ ಗೋತ್ರಭೂನಂ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕತ್ತೇನ ಪರಾಮಟ್ಠತ್ತಾ, ಇತರಥಾ "ಯೇಸು ಕೇಸುಚಿ ಗಹಟ್ಠೇಸು ವಾ ಪಬ್ಬಜಿತೇಸು ವಾ ಸಙ್ಘಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತಾಪಸಙ್ಗತೋ, ತಥಾ ಚ "ತದಾಪಾಹಂ, ಆನನ್ದಾ"ತಿ ಹೇಟ್ಠಿಮಕೋಟಿದಸ್ಸನಸ್ಸ ಪಯೋಜನಂ ನ ಸಿಯಾ। ತಸ್ಮಾ ಗೋತ್ರಭೂನಮ್ಪಿ ಅಭಾವೇ ಸಙ್ಘಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ದಾನಂ ನತ್ಥಿ, ಹೇಟ್ಠಿಮಕೋಟಿಯಾ ತೇಸುಪಿ ದಿನ್ನಾ ಸಙ್ಘಗತಾ ದಕ್ಖಿಣಾ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಾ, ನ ತತೋ ಪರಂ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ ತೇಪಿ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಭಿಕ್ಖು ಏವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಬ್ರಹ್ಮಘೋಸನ್ತಿ ಉತ್ತಮಘೋಸಂ, ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ಘೋಸಸದಿಸಂ ವಾ ಘೋಸಂ। **ಏಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ "ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿಸಮ್ಬೋಧನಂ। ಸಂಸಾರೇ ಭಯಇಕ್ಖಕ ತಸ್ಸ ಭಯಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸೋ ವಿನಾಸನತ್ಥಂ ತಿಸರಣಂ, ಸಾಸನಂ ವಾ **ಏಹಿ** ಮನಸಾ "ತಾಣಂ ಲೇಣ"ನ್ತಿ ಪವಿಸ ಉಪಗಚ್ಛ। ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಪಿ **ಚರ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಸಾಸನಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಞ್ಚ ಚರಸ್ಸು। **ಭಣ್ಡೂ**ತಿ ಮುಣ್ಡಿತಕೇಸೋ। **ವಾಸೀ**ತಿ ದನ್ತಕಟ್ಠಾದಿಚ್ಛೇದನವಾಸಿ। **ಬನ್ಧನ**ನ್ತಿ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ। ಯುತ್ತೋ ಯೋಗೋ ಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಾವಸೇನ ಸೋ **ಯುತ್ತಯೋಗೋ,** ತಸ್ಸ ಅಟ್ಠೇತೇ ಪರಿಕ್ಖಾರಾತಿ ಸೇಸೋ। ಸರೀರೇ ಪಟಿಮುಕ್ಕೇಹಿಯೇವ ಉಪಲಕ್ಖಿತೋತಿ ಸೇಸೋ। "ತೀಣಿ ಸತಾನೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಗಾಥಾಬನ್ಧಸುಖತ್ಥಂ "ತೀಣಿ ಸತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ತಸ್ಮಾತಿ ಭಗವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಂ ಪರಾಮಸತಿ। ಹೇಟ್ಠಾ ಹಿ "ಅಹಂ ಖೋ ಪನ, ಕಸ್ಸಪ, ಜಾನಞ್ಞೇವ ವದಾಮಿ 'ಜಾನಾಮೀ'ತಿ, ಪಸ್ಸಞ್ಞೇವ ವದಾಮಿ 'ಪಸ್ಸಾಮೀ'"ತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧೫೪) ವುತ್ತಂ, ತಂ ಪರಾಮಸತಿ, ಯಸ್ಮಾ ಅಹಂ ಜಾನಂ ವದಾಮಿ, ತಸ್ಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇಹಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ। **ತಿಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಮಹನ್ತಂ। **ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ಥೇರಾದಿಉಪಸಙ್ಕಮನತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ತೇಸು ಯಂನೂನ ಮೇ ಹಿರೋತ್ತಪ್ಪಂ ಉಪಟ್ಠಿತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕುಸಲೂಪಸಂಹಿತ**ನ್ತಿ ಅನವಜ್ಜಧಮ್ಮನಿಸ್ಸಿತಂ। **ಅಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ತೇನ ಧಮ್ಮೇನ ಅಟ್ಠಿಕಂ ಕತ್ವಾ, ತಂ ವಾ ಧಮ್ಮಂ "ಏಸ ಮೇ ಅತ್ಥೋ"ತಿ ಅತ್ಥಂ ಕತ್ವಾ। **ಓಹಿತಸೋತೋ**ತಿ ಧಮ್ಮೇ ನಿಹಿತಸೋತೋ। **ಏವಞ್ಹಿ ತೇ, ಕಸ್ಸಪ, ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಞಾಣಸೋತಞ್ಚ ಪಸಾದಸೋತಞ್ಚ ಓದಹಿತ್ವಾ "ಧಮ್ಮಂ ಸಕ್ಕಚ್ಚಮೇವ ಸುಣಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಮೇವ ತಯಾ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। **ಸಾತಸಹಗತಾ ಚ ಮೇ ಕಾಯಗತಾಸತೀ**ತಿ ಅಸುಭೇಸು ಚೇವ ಆನಾಪಾನೇ ಚ ಪಠಮಜ್ಝಾನವಸೇನ ಸುಖಸಮ್ಪಯುತ್ತಕಾಯಗತಾಸತಿ। ಯಂ ಪನೇತಸ್ಸ ಓವಾದಸ್ಸ ಸಕ್ಕಚ್ಚಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ, ಅಯಮೇವ ಥೇರಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಚ ಅಹೋಸಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೨.೧೫೪)।

ಉದ್ಧುಮಾತಕಪಟಿಭಾಗಾರಮ್ಮಣಂ ಝಾನಂ **ಉದ್ಧುಮಾತಕಸಞ್ಞಾ।** ಕಸಿಣಾರಮ್ಮಣಂ ರೂಪಾವಚರಜ್ಝಾನಂ **ರೂಪಸಞ್ಞಾ। ಇಮೇ**ತಿ ಸಞ್ಞಾಸೀಸೇನ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಾ ಇಮೇ ದ್ವೇ ಝಾನಧಮ್ಮಾ। ಸೋಪಾಕೋ ಚ ಭಗವತಾ ಪುಟ್ಠೋ "ರೂಪಾವಚರಭಾವೇನ ಏಕತ್ಥಾ, ಬ್ಯಞ್ಜನಮೇವ ನಾನ"ನ್ತಿ ಆಹ। **ಆರದ್ಧಚಿತ್ತೋ**ತಿ ಆರಾಧಿತಚಿತ್ತೋ। ಗರುಧಮ್ಮಪಟಿಗ್ಗಹಣಾದಿಉಪಸಮ್ಪದಾ ಉಪರಿ ಸಯಮೇವ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಯಾಯೇನಾತಿ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ। ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಾ ಕಮ್ಮವಾಚಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕಾರಣತ್ತಾ ಠಾನಂ, ತಸ್ಸ ಠಾನಸ್ಸ ಅರಹಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕನ್ತಿ ವತ್ಥುದೋಸಾದಿವಿನಿಮುತ್ತಕಮ್ಮಂ "ಠಾನಾರಹ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ವತ್ಥಾದಿದೋಸಯುತ್ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸಭಾವತೋ ಕಮ್ಮವಾಚಾರಹತ್ತಾಭಾವಾ। ಅಥ ವಾ ಠಾನನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಪ್ಪತ್ತಿಹೇತುತೋ ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಸಙ್ಗಹಂ ಸಾಸನಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಸ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ಕಮ್ಮಂ ಠಾನಾರಹಂ। ಯಥಾವಿಹಿತಲಕ್ಖಣೇನ ಹಿ ಕಮ್ಮೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋವ ಸಕಲಂ ಸಾಸನಂ ಸಮಾದಾಯ ಪರಿಪೂರೇತುಮರಹತಿ। ತಸ್ಮಾ ಪರಿಸುದ್ಧಕಮ್ಮವಾಚಾಪರಿಯೋಸಾನಂ ಸಬ್ಬಂ ಸಙ್ಘಕಿಚ್ಚಂ ಠಾನಾರಹಂ ನಾಮ, ತೇನಾಹ "ಸತ್ಥುಸಾಸನಾರಹೇನಾ"ತಿ, ಸೀಲಾದಿಸಕಲಸಾಸನಪರಿಪುಣ್ಣಸ್ಸ ಅನುಚ್ಛವಿಕೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ**ತಿ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸೇವ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ವುತ್ತತ್ತಾ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂಪಸಮ್ಪದಾದೀಹಿ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಸುದ್ಧಸತ್ತಾನಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದವೀತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಅಭಬ್ಬತಾ ವಾ ದೋಸಾಭಾವೋ ವಾ ಸದ್ದತೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತಥಾಪಿ ಅತ್ಥತೋ ತೇಸಮ್ಪಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜೇಸು, ಲೋಕವಜ್ಜೇಸುಪಿ ವಾ ಸುರಾಪಾನಾದಿಲಹುಕೇಸು ಮಗ್ಗುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾದಿನಾ ಆಪತ್ತಿಆಪಜ್ಜನಂ ಸಿಜ್ಝತಿಯೇವ। ತಥಾ ಹಿ "ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ಅಭಬ್ಬಾ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ ಬುದ್ಧಾ ಚ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾ ಚ। ದ್ವೇ ಪುಗ್ಗಲಾ ಭಬ್ಬಾ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚಾ"ತಿ (ಪರಿ॰ ೩೨೨) ವುತ್ತಂ। **ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ**ತಿ ಇದಂ ಪನ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದವೀತಿಕ್ಕಮಾರಹೇ ಸಬ್ಬಕಾಲಿಕೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಹೇತ್ವಾ ಯೇಭುಯ್ಯವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ನಿರುತ್ತಿವಸೇನಾ**ತಿ ನಿಬ್ಬಚನವಸೇನ। **ಅಭಿಲಾಪವಸೇನಾ**ತಿ ವೋಹಾರವಸೇನ। **ಗುಣವಸೇನಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುವೋಹಾರನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಗುಣಾನಂ ವಸೇನ।

ಸಾಜೀವಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ

ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಾ ಸೀಲಾದಯೋ ಲೋಕಿಯೇಹಿ ಅಭಿವಿಸಿಟ್ಠತ್ತಾ ಅಧಿಸೀಲಾದಿವೋಹಾರೇನ ವುತ್ತಾತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಕತಮಂ ಪನಾ**ತಿಆದಿ ಆರದ್ಧಂ। ತತ್ಥ **ಪಞ್ಚಙ್ಗದಸಙ್ಗಸೀಲ**ನ್ತಿ ಅಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಕಾಲೇ ಸೀಲಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ ತಸ್ಸ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯತ್ತಾಭಾವಾ। ಯಂ ಪನ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇ ರತನತ್ತಯಗುಣಂ ತಥತೋ ಞತ್ವಾ ಸಾಸನೇ ಸುನಿವಿಟ್ಠಸದ್ಧಾಹಿ ಉಪಾಸಕೋಪಾಸಿಕಾಹಿ ಚೇವ ಸಾಮಣೇರಸಿಕ್ಖಮಾನಾಹಿ ಚ ರಕ್ಖಿಯಮಾನಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗಅಟ್ಠಙ್ಗದಸಙ್ಗಸೀಲಂ, ತಮ್ಪಿ ಅಧಿಸೀಲಮೇವ ಮಗ್ಗುಪ್ಪತ್ತಿಹೇತುತೋ। ವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗುಪ್ಪತ್ತಿನಿಮಿತ್ತತಾಯ ಹಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಂ ಲೋಕಿಯಾನಂ ಸೀಲೇಹಿ ಅಧಿಸೀಲಂ ಜಾತಂ ಅಧಿಚಿತ್ತಂ ವಿಯ। ನ ಹಿ ವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗನಿಮಿತ್ತತಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಲೋಕಿಯಚಿತ್ತತೋ ಅಧಿಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಚಿ ವಿಸೇಸೋ ಉಪಲಬ್ಭತಿ, ತದುಭಯಞ್ಚ ಅನಾದಿಮತೋ ಸಂಸಾರವಟ್ಟಸ್ಸ ಅತ್ತಾದಿಸಾರವಿರಹಿತತಾಯ ತಿಲಕ್ಖಣಬ್ಭಾಹತತ್ತಂ, "ಅಹಂ ಮಮಾ"ತಿ ಆಕಾರೇನ ಪವತ್ತಅವಿಜ್ಜಾತಣ್ಹಾದಿದೋಸಸಮೂಲಕತ್ತಞ್ಚ, ತಂದೋಸಸಮೂಲವಿದ್ಧಂಸನಸಮತ್ಥಾಯ ಸೀಲಚಿತ್ತಬಲೋಪತ್ಥದ್ಧಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಉಕ್ಕಂಸೇನೇವ ತಸ್ಸ ಸಂಸಾರವಟ್ಟಸ್ಸ ವಿಗಮಞ್ಚ, ತದುಪದೇಸಕಸ್ಸ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಾದಿಅಪರಿಮಿತಗುಣಗಣಯೋಗೇನ ಅವಿಪರೀತಸದ್ಧಮ್ಮದೇಸಕತ್ತಞ್ಚ ಯಾಥಾವತೋ ಞತ್ವಾ ಪಟಿಪನ್ನೇನ ಸಮಾದಾಯ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬತಾಯ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಜಾತಂ, ನ ಅಞ್ಞೇನ ಕಾರಣೇನ, ತಞ್ಚ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯತ್ತಂ ಯದಿ ಸಾಸನೇ ಪಞ್ಚಸೀಲಾದಿಸ್ಸಾಪಿ ಸಮಾನಂ, ಕಿಮಿದಂ ಅಧಿಸೀಲಂ ನ ಸಿಯಾ। ಪಞ್ಚಸೀಲಾದಿಮತ್ತೇ ಠಿತಾನಞ್ಹಿ ಅನಾಥಪಿಣ್ಡಿಕಾದೀನಂ ಗಹಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ಮಗ್ಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ನ ಹಿ ಅಧಿಸೀಲಾಧಿಚಿತ್ತಂ ವಿನಾ ಮಗ್ಗುಪ್ಪತ್ತಿ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಅನುಪನಿಸ್ಸಯತಾಯ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಮಗ್ಗುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಹೇತು ನ ಹೋತಿ, ತಥಾಪಿ ಭವನ್ತರೇ ಅವಸ್ಸಂ ಹೋತೇವಾತಿ ಅಧಿಸೀಲಮೇವ ಕಾಲಂ ಕರೋನ್ತಾನಂ ಕಲ್ಯಾಣಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಂ ವಿಯ, ತೇನಾಹ **ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇಯೇವ ಚ ಪವತ್ತತೀ**ತಿಆದಿ। ವಿವಟ್ಟಂ ಪತ್ಥೇತ್ವಾ ರಕ್ಖಿಯಮಾನಮ್ಪಿ ಪಞ್ಚಸೀಲಾದಿ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇಯೇವ ಪವತ್ತತಿ। **ನ ಹಿ ತಂ ಪಞ್ಞತ್ತಿ**ನ್ತಿಆದಿ ಪನ ಉಕ್ಕಟ್ಠವಸೇನ ಸಬ್ಬಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತದೇಕದೇಸಭೂತಮ್ಪಿ ಹಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿನ್ನಾದಾನಾದಿಗಹಟ್ಠಸೀಲಮ್ಪಿ। ಬುದ್ಧಾಯೇವ ವಿನಯೇ ಪಾರಾಜಿಕಸುತ್ತವಿಭಙ್ಗಾದೀಸು ಆಗತವಸೇನ ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಯವಚೀದ್ವಾರೇಸು ಮಗ್ಗುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ವಿಬನ್ಧಕಅಜ್ಝಾಚಾರಸೋತಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪದಟ್ಠಾನಭಾವೇನ ಪಞ್ಞಪೇತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ನ ಅಞ್ಞೇ। ಮಗ್ಗುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ಹಿಸ್ಸ ಅಧಿಸೀಲತಾ ವುತ್ತಾ। ತೇನಾಹ "ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರತೋಪಿ ಚ ಮಗ್ಗಫಲಸಮ್ಪಯುತ್ತಮೇವ ಸೀಲಂ ಅಧಿಸೀಲ"ನ್ತಿ। ತಸ್ಸೇವ ಹಿ ಅಧಿಸೀಲನ್ತಿ ಅಬ್ಯವಧಾನೇನ ಮಗ್ಗಾಧಿಟ್ಠಾನಾತಿ। **ಇಧ ಅನಧಿಪ್ಪೇತ**ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕವಿಸಯೇ "ಸಿಕ್ಖಾ"ತಿ ಅನಧಿಪ್ಪೇತಂ।

ಲೋಕಿಯಅಟ್ಠಸಮಾಪತ್ತಿಚಿತ್ತಾನೀತಿ ಸಾಸನಸಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತೇಹಿ ಲೋಕಿಯಜನೇಹಿ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾನಿ ಅಟ್ಠ ರೂಪಾರೂಪಜ್ಝಾನಸಮ್ಪಯುತ್ತಚಿತ್ತಾನಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ಮಹಗ್ಗತೇಸು ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಭೇದೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೇನ ಲೋಕಿಯವಿಸೇಸನಂ ಲೋಕುತ್ತರನಿವತ್ತನಂ ಸಿಯಾ। ತಸ್ಮಾ ಸಾಸನಿಕೇಹಿ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಮಹಗ್ಗತಜ್ಝಾನನಿವತ್ತನಮೇವ ಲೋಕಿಯವಿಸೇಸನಂ ಕತಂ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ, ಏವಂ **ಕಾಮಾವಚರಾನಿ ಪನ ಅಟ್ಠ ಕುಸಲಚಿತ್ತಾನೀ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಲೋಕಿಯವಿಸೇಸನಂ ಕಾತಬ್ಬಮೇವ। ಅಯಮೇವ ಹಿ ಅಧಿಚಿತ್ತತೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಭೇದೋ, ಯಂ ಸಾಸನಂ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜನಂ। ಏವಞ್ಚ ಅಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇಪಿ ಸಾಸನಸಭಾವಂ ಜಾನನ್ತಾನಂ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಾದೀನಮ್ಪಿ ಸೀಲಚಿತ್ತಾನಂ ಅಧಿಸೀಲಾಧಿಚಿತ್ತತಾ ಸಮತ್ಥಿತಾ ಹೋತಿ। **ನ ವಿನಾ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದಾ**ತಿ ಇದಂ ಪನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅಭಿಸಮಯಹೇತುಭಾವೇನ ಪಚ್ಚೇಕಬುದ್ಧಬೋಧಿಸತ್ತಾದೀನಂ ದೇಸನಾಸಾಮತ್ಥಿಯಾಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ। ಆಯತಿಂ ವಾಸನಾಹೇತುಂ ಪನ ಸೀಲಚಿತ್ತಂ ತೇಪಿ ದೇಸೇನ್ತಿಯೇವ, ತಞ್ಚ ಮಗ್ಗಹೇತುತಾಯ ಅಧಿಸೀಲಾಧಿಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಹೋನ್ತಂ ಅಪ್ಪಕತಾಯ ವಿಪ್ಫಾರಿಕತಾಬಾಹುಜಞ್ಞತ್ತಾಭಾವೇನ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕನ್ತಿ "ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇಯೇವಾ"ತಿ ಅವಧಾರಣಂ ಕತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ನ ಹಿ ತಂಸಮಾಪನ್ನೋ**ತಿಆದಿಅಟ್ಠಕಥಾವಚನೇಹಿ ಇಧ ಅಧಿಚಿತ್ತನಿದ್ದೇಸೇ, ಉಪರಿ ಅಧಿಪಞ್ಞಾನಿದ್ದೇಸೇ ಚ ಮಗ್ಗಫಲಸಮ್ಪಯುತ್ತಅಧಿಚಿತ್ತಅಧಿಪಞ್ಞಾನಮೇವ ಪಟಿಕ್ಖೇಪತೋ ಲೋಕಿಯಾಧಿಚಿತ್ತಾಧಿಪಞ್ಞಾನಂ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತತಾ, ತಂ ದ್ವಯಂ ಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸಾಪಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸಮಾಪಜ್ಜನಸಭಾವೋ ಚ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, **ಪಾಳಿಯಂ** ಪನ "ಯಾಯಂ ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾ, ಅಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ ಸಿಕ್ಖಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಲೋಕಿಯಾಪಿ ಅಧಿಚಿತ್ತಾಧಿಪಞ್ಞಾ ಅನಧಿಪ್ಪೇತಾತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। ತಸ್ಮಾ **ಪಾಳಿಯಂ** ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ ಏವಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - "ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಮತ್ತೇ ಲೋಕಿಯಂ ಅಧಿಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಪಞ್ಞಾ ಚ ಪರಿಹಾಯತಿ, ಅಧಿಸೀಲಂ ಪನ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮತ್ತೇನ ನ ಪರಿಹಾಯತೀತಿ **ಪಾಳಿಯಂ** ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾವ ವುತ್ತಾ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ಪಟಿಲದ್ಧಲೋಕುತ್ತರಮಗ್ಗಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ "ಮೇಥುನಂ ಪಟಿಸೇವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಅಕುಪ್ಪಧಮ್ಮತ್ತಾ, ಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ಸಮಾಪತ್ತಿಲಾಭೀನಮ್ಪಿ ಕೇನಚಿ ಕಾರಣೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಕುಪ್ಪಧಮ್ಮತ್ತಾತಿ ಇಮಂ ವಿಸೇಸಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ನ ಹಿ ತಂಸಮಾಪನ್ನೋ"ತಿ ಲೋಕುತ್ತರಾವ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅತ್ಥಿ ದಿನ್ನನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ದಿನ್ನ**ನ್ತಿ ದಾನಚೇತನಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ, ತಸ್ಸ ದಿನ್ನಸ್ಸ ಫಲಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಸ ನಯೋ **ಅತ್ಥಿ ಯಿಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ। **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಹುತಾದೀನಂ ಸಙ್ಗಹೋ। ತತ್ಥ **ಯಿಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಮಹಾಯಾಗೋ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣಂ ಮಹಾದಾನಮೇವ। **ಹುತ**ನ್ತಿ ಪಹೋನಕಸಕ್ಕಾರೋ, ಅತ್ತನೋ ವಾ ಹೋತು, ಪರೇಸಂ ವಾ ದಸ ಅಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಾ, ಸಬ್ಬೇಪಿ ವಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅನತ್ಥುಪ್ಪಾದನತೋ ನ ಸಕಂ ಕಮ್ಮಂ ನಾಮ, ತಬ್ಬಿಪರೀತಾ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಕಂ ನಾಮ, ತದುಭಯಮ್ಪಿ ವಾ ಕುಸಲಾಕುಸಲಂ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕೋಮ್ಹೀತಿಆದಿವಚನತೋ ಸತಿ ಸಂಸಾರಪ್ಪವತ್ತಿಯಂ ಅಧಿಮುಚ್ಚನಟ್ಠೇನ ಸತ್ತಾನಂ ಸಕನ್ತಿ ಏವಂ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಾಯ ಸಕಭಾವೇ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕತಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಞಾಣಂ **ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞ್ಞಾಣಂ,** ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಞ್ಚೇತಂ। ಸಾಸನನಿಸ್ಸಿತಾ ಪನ ಸಬ್ಬಾಪಿ ವಟ್ಟಗಾಮಿನಿಕುಸಲಪಞ್ಞಾ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞ್ಞಾಣೇ ಪವಿಟ್ಠಾ। ಸಾಸನನಿಸ್ಸಿತಾ ಹಿ ವಿವಟ್ಟಗಾಮಿನೀ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಪಞ್ಞಾ "ಸಚ್ಚಾನುಲೋಮಿಕಞಾಣ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಸಾ ಏವ ಚ ಅಧಿಪಞ್ಞಾ ತದವಸೇಸಂ ಸಬ್ಬಂ ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞ್ಞಾಣನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ತೇನೇವ ಭಗವಾ "ಕಮ್ಮಸ್ಸಕತಞ್ಞಾಣಂ ಸಚ್ಚಾನುಲೋಮಿಕಞಾಣಂ ಮಗ್ಗಸಮಙ್ಗಿಸ್ಸ ಞಾಣಂ ಫಲಸಮಙ್ಗಿಸ್ಸ ಞಾಣ"ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಞಾಣಚತುಕ್ಕೇಯೇವ ಸಙ್ಗಹೇಸಿ। **ತಿಲಕ್ಖಣಾಕಾರಪರಿಚ್ಛೇದಕಂ ಪನ ವಿಪಸ್ಸನಾಞಾಣ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಪನ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಆಸನ್ನಪಚ್ಚಯತಾಯ ಉಕ್ಕಟ್ಠವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ತದಿತರಾಸಞ್ಹಿ ರತನತ್ತಯಾನುಸ್ಸರಣಾದಿಪಞ್ಞಾನಮ್ಪಿ ಮಗ್ಗಹೇತುತಾಯ ಅಧಿಪಞ್ಞತಾ ಸಮಾನಾವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಸಾಜೀವಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನವಿಭಙ್ಗವಣ್ಣನಾ

ದುಬ್ಬಲ್ಯೇ ಆವಿಕತೇತಿ ಯಂನೂನಾಹಂ ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖೇಯ್ಯನ್ತಿಆದಿನಾ ದುಬ್ಬಲಭಾವೇ ಪಕಾಸಿತೇ। **ಮುಖಾರುಳ್ಹತಾ**ತಿ ಲೋಕಜನಾನಂ ಸತ್ತಟ್ಠಾತಿಆದೀಸು ಮುಖಾರುಳ್ಹಞಾಯೇನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ದಿರತ್ತತಿರತ್ತ**ನ್ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೫೧) ಏತ್ಥ ಯಥಾ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಸಹಸೇಯ್ಯಾವಸೇನ ತಿರತ್ತಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ನಿರನ್ತರಮೇವ ತಿಸ್ಸೋ ರತ್ತಿಯೋ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಹಸೇಯ್ಯಾಯ ಅರುಣುಟ್ಠಾಪನವಸೇನ ತಿರತ್ತಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ "ದಿರತ್ತತಿರತ್ತ"ನ್ತಿ ಅಬ್ಯವಧಾನೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಿರತ್ತಗ್ಗಹಣಸ್ಸ ಪಯೋಜನಮ್ಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಗಹೇತುಂ, ಏವಮಿಧಾಪಿ **ದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಅನಾವಿಕತ್ವಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಸಾಪಿ ಗಹಣಸ್ಸ ಪಯೋಜನಮತ್ಥೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಯಸ್ಮಾ ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಸ್ಸಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಇದಾನಿ ದುಬ್ಬಲ್ಯಂ ಅನಾವಿಕತ್ವಾತಿ ಇಮಸ್ಸ ಪುರಿಮಪದಸ್ಸೇವ ವಿವರಣಭಾವಂ ವಿನಾಪಿ ವಿಸುಂ ಅತ್ಥಸಬ್ಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅಪಿಚಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ವಿಸೇಸಾವಿಸೇಸ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯೇನ ವಾಕ್ಯೇನ ದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಮೇವ ಹೋತಿ, ನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ, ತತ್ಥ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನದುಬ್ಬಲ್ಯಾವಿಕಮ್ಮಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿಸೇಸೋ ಹೋತಿ। ಯೇನ ಪನ ವಚನೇನ ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ನೇವತ್ಥಿ ವಿಸೇಸೋ ಅವಿಸೇಸೋಪಿ, ತಂ ವಿಸೇಸಾವಿಸೇಸಂ। "ಕಠ ಕಿಚ್ಛಜೀವನೇ"ತಿ ಧಾತೂಸು ಪಠಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ "ಕಿಚ್ಛಜೀವಿಕಪ್ಪತ್ತೋ"ತಿ। ಉಕ್ಕಣ್ಠನಞ್ಹಿ ಉಕ್ಕಣ್ಠಾ, ತಂ ಇತೋ ಗತೋತಿ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ, ಕಿಚ್ಛಜೀವಿಕಂ ಪತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಉದ್ಧಂ ಗತೋ ಕಣ್ಠೋ ಏತಿಸ್ಸಾತಿ ಉಕ್ಕಣ್ಠಾ, ಅನಭಿರತಿಯಾ ವಜೇ ನಿರುದ್ಧಗೋಗಣೋ ವಿಯ ಗಮನಮಗ್ಗಂ ಗವೇಸನ್ತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಉಕ್ಕಣ್ಠೋ ಹೋತಿ, ತಂ ಉಕ್ಕಣ್ಠಂ। ಅನಭಿರತಿಂ ಇತೋತಿಪಿ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋತಿ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ - "ಉದ್ಧಂ ಕಣ್ಠಂ ಕತ್ವಾ ವಿಹರಮಾನೋ"ತಿ। ಸಾ ಚ ಉಕ್ಕಣ್ಠತಾ ವಿಕ್ಖೇಪೇನೇವಾತಿ **ವಿಕ್ಖಿತ್ತೋ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಸಮಣಭಾವತೋತಿ ಉಪಸಮ್ಪದತೋ। **ಭಾವವಿಕಪ್ಪಾಕಾರೇನಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಾವತೋ ಚವಿತ್ವಾ ಯಂ ಯಂ ಗಿಹಿಆದಿಭಾವಂ ಪತ್ತುಕಾಮೋ "ಅಹಂ ಅಸ್ಸ"ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಭವನಂ ವಿಕಪ್ಪೇತಿ, ತೇನ ತೇನ ಗಿಹಿಆದಿಆಕಾರೇನ, ಅತ್ತನೋ ಭವನಸ್ಸ ವಿಕಪ್ಪನಾಕಾರೇನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೪೯. ಪಾಳಿಯಂ ಯದಿ ಪನಾಹನ್ತಿ ಅಹಂ ಯದಿ ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖೇಯ್ಯಂ, ಸಾಧು ವತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪಾಹಂ, ಹನ್ದಾಹ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। "ಹೋತಿ ಮೇ ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಮಮ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ವದತಿ।

೫೦. ನ ರಮಾಮೀತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ದುಕ್ಖಬಹುಲತಾಯ ಸುಖಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ನಾಭಿರಮಾಮೀ**ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ವಿಜ್ಜಮಾನೇಪಿ ಅನವಜ್ಜಸುಖೇ ಅತ್ತನೋ ಅಭಿರತಿಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

೫೧. ತೇನೇವ ವಚೀಭೇದೇನಾತಿ ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಅಞ್ಞೇನ ಕಾಯಪ್ಪಯೋಗೇನ ವಿಞ್ಞಾಪನಂ ನಿವತ್ತೇತಿ। **ಅಯಂ ಸಾಸನಂ ಜಹಿತುಕಾಮೋ**ತಿಆದಿನಾ ಭಾಸಾಕೋಸಲ್ಲಾಭಾವೇನ ಸಬ್ಬಸೋ ಪದತ್ಥಾವಬೋಧಾಭಾವೇಪಿ "ಅಯಂ ಅತ್ತನೋ ಪಬ್ಬಜಿತಭಾವಂ ಜಹಿತುಕಾಮೋ ಇಮಂ ವಾಕ್ಯಭೇದಂ ಕರೋತೀ"ತಿ ಏತ್ತಕಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ಥಮತ್ತಂ ಚೇಪಿ ಸೋ ತಾವ ಜಾನಾತಿ, ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಮೇವ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ "ಏತ್ತಕಮತ್ತಮ್ಪಿ ಜಾನಾತೀ"ತಿ। **ಪದಪಚ್ಚಾಭಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಪದಪರಾವತ್ತಿ, ಮಾಗಧಭಾಸತೋ ಅವಸಿಟ್ಠಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಭಾಸಾ "ಮಿಲಕ್ಖಭಾಸಾ"ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಖೇತ್ತಮೇವ ಓತಿಣ್ಣ**ನ್ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಸ್ಸ ರುಹನಟ್ಠಾನಭೂತಂ ಖೇತ್ತಮೇವ ಓತಿಣ್ಣಂ।

ದೂತನ್ತಿ ಮುಖಸಾಸನಂ। **ಸಾಸನ**ನ್ತಿ ಪಣ್ಣಸಾಸನಂ, ಭಿತ್ತಿಥಮ್ಭಾದೀಸು ಅಕ್ಖರಂ ವಾ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತುಕಾಮತಾಚಿತ್ತೇ ಧರನ್ತೇಯೇವ ವಚೀಭೇದಸಮುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಚಿತ್ತಸಮ್ಪಯುತ್ತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ನಿಯಮಿತಾನಿಯಮಿತವಸೇನ ವಿಜಾನನಭೇದಂ ದಸ್ಸೇತುಮಾಹ **ಯದಿ ಅಯಮೇವ ಜಾನಾತೂ**ತಿಆದಿ। ಅಯಞ್ಚ ವಿಭಾಗೋ ವದತಿ **ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಸ್ಸ ವದತಿ, ತಸ್ಸೇವ ವಿಜಾನನಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಲದ್ಧೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ನ ಹೇತ್ಥ ಏಕಸ್ಸ ವದತಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಸಮ್ಭವತಿ। "ತೇಸು ಏಕಸ್ಮಿಂ ಜಾನನ್ತೇಪೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ "ದ್ವೇಯೇವ ಜಾನನ್ತು ಏಕೋ ಮಾ ಜಾನಾತೂ"ತಿ ಏವಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಜನಾನಂ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಆರೋಚಿತೇಪಿ ತೇಸು ಏಕಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಜಾನನ್ತೇ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿಯೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಪರಿಸಙ್ಕಮಾನೋ**ತಿ "ವಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಆಸಙ್ಕಮಾನೋ। **ಸಮಯಞ್ಞೂ**ತಿ ಸಾಸನಸಙ್ಕೇತಞ್ಞೂ, ಇಧ ಪನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಮತ್ತಜಾನನೇನಾಪಿ ಸಮಯಞ್ಞೂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತೇನಾಹ **ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ**ತಿಆದಿ। ತಸ್ಮಾ ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿಆದಿಖೇತ್ತಪದಾನಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಅತ್ಥಂ ಇತ್ವಾಪಿ ಸಚೇ "ಭಿಕ್ಖುಭಾವತೋ ಚವಿತುಕಾಮತಾಯ ಏಸ ವದತೀ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ನ

ಜಾನಾತಿ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಅತ್ಥಂ ಪನ ಅಜಾನಿತ್ವಾಪಿ "ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ ವದತೀ"ತಿ ತಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಸೋತವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿಯಾ ಸದ್ದಮತ್ತಗ್ಗಹಣಮೇವ, ಅತ್ಥಗ್ಗಹಣಂ ಪನ ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿಪರಮ್ಪರಾಯಾತಿ ಆಹ **ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವಾ**ತಿಆದಿ।

೫೩. ವಣ್ಣಪಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಸತ್ಥುಗುಣವಣ್ಣಪ್ಪಕಾಸಕಂ ಪಕರಣಂ। **ಉಪಾಲಿಗಾಥಾಸೂ**ತಿ ಉಪಾಲಿಸುತ್ತೇ ಉಪಾಲಿಗಹಪತಿನಾ ಧೀರಸ್ಸ ವಿಗತಮೋಹಸ್ಸಾತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಗಾಥಾಸು। **ಯಥಾರುತ**ನ್ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನನ್ತಬುದ್ಧೀ**ತಿಆದೀನಿ ವಣ್ಣಪಟ್ಠಾನೇ ಆಗತನಾಮಾನಿ। **ಧೀರ**ನ್ತಿಆದೀನಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೭೬) ಪನ ಉಪಾಲಿಗಾಥಾಸು। ತತ್ಥ ಬೋಧಿ ವುಚ್ಚತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ, ಸಾ ಜಾನನಹೇತುತ್ತಾ ಪಞ್ಞಾಣಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಬೋಧಿಪಞ್ಞಾಣೋ। ಸ್ವಾಕ್ಖಾತಂ ಧಮ್ಮ**ನ್ತಿಆದೀಸು **ಧಮ್ಮ**-ಸದ್ದೋ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತಾದಿಪದಾನಂ ಧಮ್ಮವೇವಚನಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತೋ। ತಸ್ಮಾ ಸ್ವಾಕ್ಖಾತಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತೇಯೇವ ವೇವಚನೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಧಮ್ಮ-ಸದ್ದೇನ ಸಹ ಯೋಜೇತ್ವಾ ವುತ್ತೇ ಪನ ಯಥಾರುತವಸೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಸುಪ್ಪಟಿಪನ್ನಂ ಸಙ್ಘ**ನ್ತಿಆದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಕುಸಲಂ ಧಮ್ಮ**ನ್ತಿಆದೀನಿಪಿ ಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾ ಧಮ್ಮಾತಿಆದಿಧಮ್ಮಮೇವ (ಧ॰ ಸ॰ ತಿಕಮಾತಿಕಾ ೧) ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನಾಮಾನಿ, ಇತರಥಾ ಅಕುಸಲಧಮ್ಮಪಚ್ಚಕ್ಖಾನೇ ದೋಸಾಭಾವಪ್ಪಸಙ್ಗತೋತಿ, ತೇನಾಹ **ಚತುರಾಸೀತಿಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಸಹಸ್ಸೇಸೂ**ತಿಆದಿ। **ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕ**ನ್ತಿಆದಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂಯೇವ ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ನ ಆಪತ್ತೀನಂ।

ಯಸ್ಸ ಮೂಲೇನಾತಿ ಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ। ಆಚರಿಯವೇವಚನೇಸು ಯೋ ಉಪಜ್ಝಂ ಅದತ್ವಾ ಆಚರಿಯೋವ ಹುತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಯೋ ಮಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ತಸ್ಸ ಮೂಲೇನಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ। **ಓಕಲ್ಲಕೋ**ತಿ ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಾದಿದುಕ್ಖಾತುರಾನಂ ಕಿಸಲೂಖಸರೀರವೇಸಾನಂ ಗಹಟ್ಠಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಮೋಳಿಬದ್ಧೋ**ತಿ ಬದ್ಧಕೇಸಕಲಾಪೋ ಗಹಟ್ಠೋ। **ಕುಮಾರಕೋ**ತಿ ಕುಮಾರಾವತ್ಥೋ ಅತಿವಿಯ ದಹರೋ ಸಾಮಣೇರೋ। **ಚೇಲ್ಲಕೋ**ತಿ ತತೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಮಹನ್ತೋ। **ಚೇಟಕೋ**ತಿ ಮಜ್ಝಿಮೋ। **ಮೋಳಿಗಲ್ಲೋ**ತಿ ಮಹಾಸಾಮಣೇರೋ। **ಸಮಣುದ್ದೇಸೋ**ತಿ ಅವಿಸೇಸತೋ ಸಾಮಣೇರಾಧಿವಚನಂ। **ಅಸುಚಿಸಙ್ಕಸ್ಸರಸಮಾಚಾರೋ**ತಿ ಅಸುಚಿ ಹುತ್ವಾ "ಮಯಾ ಕತಂ ಪರೇ ಜಾನನ್ತಿ ನು ಖೋ, ನ ನು ಖೋ"ತಿ ಅತ್ತನಾ, "ಅಸುಕೇನ ನು ಖೋ ಇದಂ ಕತ"ನ್ತಿ ಪರೇಹಿ ಚ ಸಙ್ಕಾಯ ಸರಿತಬ್ಬೇನ ಅನುಸ್ಸರಿತಬ್ಬೇನ ಸಮಾಚಾರೇನ ಯುತ್ತೋ। ಸಞ್ಜಾತರಾಗಾದಿಕಚವರತ್ತಾ **ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋ। ಕೋಣ್ಠೋ**ತಿ ದುಸ್ಸೀಲಾಧಿವಚನಮೇತಂ।

೫೪. ತಿಹೇತುಕಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾತಿ ಅತಿಖಿಪ್ಪಂ ಜಾನನಸಮತ್ಥೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ದುಹೇತುಕಾನಂ ತತ್ಥ ಅಸಮ್ಭವತೋ। **ಸಭಾಗಸ್ಸಾ**ತಿ ಪುರಿಸಸ್ಸ। **ವಿಸಭಾಗಸ್ಸಾ**ತಿ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ। **ಪೋತ್ಥಕರೂಪಸದಿಸಸ್ಸಾ**ತಿ ಮತ್ತಿಕಾದೀಹಿ ಕತರೂಪಸದಿಸಸ್ಸ । **ಗರುಮೇಧಸ್ಸಾ**ತಿ ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಲಹುಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ದನ್ಧಗತಿಕತಾಯ ಗರುಪಞ್ಞಸ್ಸ, ಮನ್ದಪಞ್ಞಸ್ಸಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಇದಾನೇತ್ಥ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನವಾರಸ್ಸ **ಪಾಳಿಯಂ** ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ ವುತ್ತನಯಾನಂ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡನತ್ಥವಸೇನ ಏವಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ - ತತ್ಥ ಹಿ ಸಾಮಞ್ಞಾ ಚವಿತುಕಾಮೋತಿಆದೀಹಿ ಪದೇಹಿ ಚಿತ್ತನಿಯಮಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಬುದ್ಧನ್ತಿಆದೀಹಿ ಪದೇಹಿ ಖೇತ್ತನಿಯಮಂ, ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮಿ ಧಾರೇತೀತಿ ಏತೇನ ಕಾಲನಿಯಮಂ, ವದತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಪಯೋಗನಿಯಮಂ, ಅಲಂ ಮೇ ಬುದ್ಧೇನ, ಕಿಂ ನು ಮೇ, ನ ಮಮತ್ಥೋ, ಸುಮುತ್ತಾಹನ್ತಿಆದೀಹಿ ಅನಾಮಟ್ಠಕಾಲವಸೇನಪಿ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀತಿ ಇಮಿನಾ ವಿಜಾನನನಿಯಮಂ, ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ ಉಮ್ಮತ್ತಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇತಿಆದೀಹಿ ಪುಗ್ಗಲನಿಯಮಂ, ಸೋ ಚ ನಪ್ಪಟಿವಿಜಾನಾತೀತಿಆದೀಹಿ ವಿಜಾನನನಿಯಮಾಭಾವೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ದವಾಯಾತಿಆದೀಹಿ ಚಿತ್ತನಿಯಮಾಭಾವೇನ, ಸಾವೇತುಕಾಮೋ ನ ಸಾವೇತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಪಯೋಗನಿಯಮಾಭಾವೇನ, ಅವಿಞ್ಞುಸ್ಸ ಸಾವೇತಿ ವಿಞ್ಞುಸ್ಸ ನ ಸಾವೇತೀತಿ ಏತೇಹಿ ಯಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸಾವೇತಿ, ತಸ್ಸೇವ ಸವನೇ ಸೀಸಂ ಏತಿ, ನಾಞ್ಞಸ್ಸಾತಿ। ಸಬ್ಬಸೋ ವಾ ಪನ ನ ಸಾವೇತಿ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾತಿ ಇದಂ ಪನ ಚಿತ್ತಾದಿನಿಯಮೇನೇವ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ಅಞ್ಞಥಾತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಚಿತ್ತಖೇತ್ತಕಾಲಪಯೋಗಪುಗ್ಗಲವಿಜಾನನವಸೇನ ಸಿಕ್ಖಾಯ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಞತ್ವಾ ತದಭಾವೇನ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಕಥಂ? ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಭಾವತೋ ಚವಿತುಕಾಮತಾಚಿತ್ತೇನೇವ ಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ದವಾ ವಾ ರವಾ ವಾ ಭಣನ್ತಸ್ಸ। ಏವಂ ಚಿತ್ತವಸೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ತದಭಾವೇನ। ತಥಾ ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಾನಂ ಬುದ್ಧಾದೀನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಪರಿಯೋಸಾನಾನಂ ಚತುದ್ದಸನ್ನಞ್ಚೇವ ಗಿಹೀತಿ ಮಂ ಧಾರೇಹೀತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಾನಂ ಗಿಹಿಆದೀನಂ ಅಸಕ್ಯಪುತ್ತಿಯಪರಿಯೋಸಾನಾನಂ ಅಟ್ಠನ್ನಞ್ಚಾತಿ ಇಮೇಸಂ ದ್ವಾವೀಸತಿಯಾ ಖೇತ್ತಪದಾನಂ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸವೇವಚನಸ್ಸ ವಸೇನ ತೇಸು ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತುಕಾಮಸ್ಸ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ವದತೋಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಖೇತ್ತವಸೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ತದಭಾವೇನ। ತತ್ಥ ಯದೇತಂ "ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿ ಚ ಮಂ ಧಾರೇಹೀತಿ ಚಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ ವತ್ತಮಾನಕಾಲವಚನಂ, ಯಾನಿ ಚ "ಅಲಂ ಮೇ ಬುದ್ಧೇನ, ಕಿಂ ನು ಮೇ ಬುದ್ಧೇನ, ನ ಮಮತ್ಥೋ ಬುದ್ಧೇನ, ಸುಮುತ್ತಾಹಂ ಬುದ್ಧೇನಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಆಖ್ಯಾತವಸೇನ ಕಾಲಂ ಅನಾಮಸಿತ್ವಾ ಪುರಿಮೇಹಿ ಚುದ್ದಸಹಿ ಪದೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ವುತ್ತಾನಿ ಅಲಂ ಮೇತಿಆದೀನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪದಾನಿ, ತೇಸಂಯೇವ ಚ ಸವೇವಚನಾನಂ ವಸೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ಪನ "ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಸಿ"ನ್ತಿ ವಾ, "ಪಚ್ಚಕ್ಖಿಸ್ಸ"ನ್ತಿ ವಾ, "ಮಂ ಧಾರೇಸೀ"ತಿ ವಾ, "ಮಂ ಧಾರೇಸ್ಸಸೀ"ತಿ ವಾ, "ಯಂನೂನ ಪಚ್ಚಕ್ಖೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ವಾತಿಆದೀನಿ ಅತೀತಾನಾಗತಪರಿಕಪ್ಪವಚನಾನಿ ಭಣನ್ತಸ್ಸ। ಏವಂ ವತ್ತಮಾನಕಾಲವಸೇನ ಚೇವ ಅನಾಮಟ್ಠಕಾಲವಸೇನ ಚ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ತದಭಾವೇನ। ಪಯೋಗೋ ಪನ ದುವಿಧೋ ಕಾಯಿಕೋ ವಾಚಸಿಕೋ, ತತ್ಥ ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಯಾಯ ಕಾಯಚಿ ಭಾಸಾಯ ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ವಾಚಸಿಕಪಯೋಗೇನೇವ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ಅಕ್ಖರಲಿಖನಂ ವಾ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾದಿದಸ್ಸನಂ ವಾ ಕಾಯಪಯೋಗಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ। ಏವಂ ವಾಚಸಿಕಪಯೋಗೇನೇವ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ತದಭಾವೇನ।

ಪುಗ್ಗಲೋ ಪನ ದುವಿಧೋ ಯೋ ಚ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಯಸ್ಸ ಚ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ತತ್ಥ ಯೋ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಸೋ ಸಚೇ ಉಮ್ಮತ್ತಕಖಿತ್ತಚಿತ್ತವೇದನಟ್ಟಾನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ನ ಹೋತಿ, ಯಸ್ಸ ಪನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಿ, ಸೋ ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕೋ ಹೋತಿ, ನ ಚ ಉಮ್ಮತ್ತಕಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೋ ಚ, ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ। ನ ಹಿ ಅಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಸ್ಸ ದೂತೇನ ವಾ ಪಣ್ಣೇನ ವಾ ಆರೋಚನಂ ರುಹತಿ। ಏವಂ ಯಥಾವುತ್ತಪುಗ್ಗಲವಸೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ತದಭಾವೇನ। ವಿಜಾನನಮ್ಪಿ ನಿಯಮಿತಾನಿಯಮಿತವಸೇನ ದುವಿಧಂ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಸ ಯೇಸಂ ವಾ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಇಮಸ್ಸ ಇಮೇಸಂ ವಾ ಆರೋಚೇಮೀತಿ ವದತಿ, ಸಚೇ ತೇ ಯಥಾ ಪಕತಿಯಾ ಲೋಕೇ ಮನುಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಆವಜ್ಜನಸಮಯೇ ಜಾನನ್ತಿ, ಏವಂ ತಸ್ಸ ವಚನಾನನ್ತರಮೇವ "ಅಯಂ ಉಕ್ಕಣ್ಠಿತೋ"ತಿ ವಾ, "ಗಿಹಿಭಾವಂ ಪತ್ಥಯತೀ"ತಿ ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಆಕಾರೇನ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕೋ ವಚನತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ। ಅಥ ಅಪರಭಾಗೇ "ಕಿಂ ಇಮಿನಾ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಜಾನನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಜಾನನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾವ ಹೋತಿ। ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ಆರೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಸಚೇ ವುತ್ತನಯೇನ ಯೋ ಕೋಚಿ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕೋ ವಚನತ್ಥಂ ಜಾನಾತಿ, ಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾ, ಏವಂ ಜಾನನವಸೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ತದಭಾವೇನ। ಇತಿ ಇಮೇಸಂ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಾನಂ ಚಿತ್ತಾದೀನಂ ವಸೇನೇವ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಂ ಹೋತಿ, ನ ಅಞ್ಞಥಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಮೂಲಪಞ್ಞತ್ತಿವಣ್ಣನಾ

೫೫. ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾತಿ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಪದತೋ ಪಟ್ಠಾಯ। ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋ ಯಥಾ ಸರೂಪೇನೇವ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ, ಏವಂ ದಸ್ಸನಾದಿದುಟ್ಠುಲ್ಲಧಮ್ಮಪರಿವಾರತ್ತಾಪಿ ದುಟ್ಠುಲ್ಲನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಯಸ್ಮಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಅವಸ್ಸುತಾನ**ನ್ತಿ ಮೇಥುನರಾಗೇನ ತಿನ್ತಾನಂ। **ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಾನ**ನ್ತಿ ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಅಭಿಭೂತಚಿತ್ತಾನಂ। ಮೇಥುನ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಸದಿಸಸದ್ದಪರಿಯಾಯತ್ತಾ ವುತ್ತಂ "ಸದಿಸಾನ"ನ್ತಿ, ರತ್ತತಾದೀಹಿ ಸದಿಸಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಞ್ಚ ಯೇಭುಯ್ಯತೋ ವುತ್ತಂ ಉಭೋಸು ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ರಾಗಾಭಾವೇಪಿ ಇತರಸ್ಸ ಮೇಥುನಸೇವನಸಂಸಿದ್ಧಿತೋ। ಮೇಥುನ-ಸದ್ದೋ ವಾ ಉಭಯಸದ್ದಪರಿಯಾಯೋ, ಮೇಥುನಂ ಯುಗಳಂ ಯಮಕಂ ಉಭಯನ್ತಿ ಹಿ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಂ, ತೇನಾಹ "ಉಭಿನ್ನಂ ರತ್ತಾನ"ನ್ತಿ। "ದ್ವಯಂದ್ವಯಸಮಾಪತ್ತೀ"ತಿ ಹಿ **ಪಾಳಿಯಮ್ಪಿ** ವುತ್ತಂ। **ನಿಮಿತ್ತೇನಾ**ತಿ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಕರಣವಚನಂ, ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತೇ ಅತ್ತನೋ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪವೇಸೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಙ್ಗಜಾತನ್ತಿ ಅತ್ಥತೋ ಏಕಂ। ತಿಲಫಲನ್ತಿ ಸಾಸಪಮತ್ತಂ ತಿಲಬೀಜಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ನ ಕೋಸಸಹಿತಂ

ಫಲನ್ತಿ ಆಹ "ತಿಲಬೀಜಮತ್ತಮ್ಪೀ"ತಿ। **ಅಲೋಕಾಸೇತಿ** ಸಭಾವೇನ ಪಿಹಿತಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಪಕತಿವಾತೇನ ಅಸಮ್ಫುಟ್ಠೇ ತಿನ್ತಪ್ಪದೇಸೇ। ತಾದಿಸೋ ಪದೇಸೋ ಸಚೇಪಿ ಕೇನಚಿ ವಾತಾದಿವಿಕಾರೇನ ಸುಕ್ಖತಿ, ತಥಾಪಿ ಅನಲೋಕಾಸೋತಿ ಉಪಕ್ಕಮತೋ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ।

ವೇಮಜ್ಝನ್ತಿ ಯಥಾ ಚತ್ತಾರಿ ಪಸ್ಸಾನಿ ಅಫುಸನ್ತೋ ಪವೇಸೇತಿ, ಏವಂ ಕತವಿವರಸ್ಸ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರತಲಂ ವುಚ್ಚತಿ। ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತೇ ಪನ **ಮಜ್ಝನ್ತಿ** ಅಗ್ಗಕೋಟಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಉಪರೀತಿ** ಮಜ್ಝಿಮಪಬ್ಬೇನ ಸಮಿಞ್ಜಿತ್ವಾ ಪವೇಸಿಯಮಾನಸ್ಸ ಅಙ್ಗಜಾತಸ್ಸ ಸಮಿಞ್ಜಿತಙ್ಗುಲಿಯಾ ಮಜ್ಝಿಮಪಬ್ಬಪಿಟ್ಠಿಸದಿಸಅಗ್ಗಕೋಟಿಯೇವ। **ಹೇಟ್ಠಾ ಪವೇಸೇನ್ತೋತಿ** ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾಭಾಗೇನ ಛುಪಿಯಮಾನಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋ, ಯಥಾ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಅಲೋಕಾಸಂ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲಂ ತಿಲಬೀಜಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅತ್ತನೋ ನಿಮಿತ್ತೇನ ಛುಪತಿ, ಏವಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಛುಪನಮೇವ ಹೇತ್ಥ ಪವೇಸನಂ, ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ। **ಮಜ್ಝೇನ ಪವೇಸೇನ್ತೋತಿ** ಅಬ್ಭನ್ತರತಲೇನ ಛುಪಿಯಮಾನಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋ, ಯಥಾ ಅಬ್ಭನ್ತರತಲಂ ಛುಪತಿ, ಏವಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕತ್ಥಚಿ ಅಛುಪನ್ತಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಆಕಾಸಗತಮೇವ ನೀಹರನ್ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ದುಕ್ಕಟಂ ಪನ **ಹೋತಿ ಭಿನ್ನಸೀಸವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** (ಪಾರಾ॰ ೭೩) ವಿಯ। **ಮಜ್ಝೇನೇವ ಛುಪನ್ತಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋತಿ** ಅಗ್ಗಕೋಟಿಯಾ ಛುಪನ್ತಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋ। **ಮಜ್ಝಿಮಪಬ್ಬಪಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಙ್ಕೋಚೇತ್ವಾತಿ** ನಿಮಿತ್ತಂ ಅತ್ತನೋ ಮಜ್ಝಿಮಪಬ್ಬಪಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಿಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಪರಿಭಾಗೇನ ಛುಪನ್ತಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋಪಿ। ಕಿಂ ವಿಯ? ಸಮಿಞ್ಜಿತಙ್ಗುಲಿ ವಿಯಾತಿ ಯೋಜನಾ। ಅಥ ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಪಬ್ಬಪಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮಿಞ್ಜಿತಙ್ಗುಲಿ ವಿಯಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ, ಸಮಿಞ್ಜಿತಙ್ಗುಲಿಂ ವಾ ಮಜ್ಝಿಮಪಬ್ಬಪಿಟ್ಠಿಯಾ ಪವೇಸೇನ್ತೋ ವಿಯಾತಿಪಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಉಪರಿಭಾಗೇನಾತಿ** ಸಙ್ಕೋಚಿತಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪರಿಕೋಟಿಯಾ।

ಇದಾನಿ ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತೇಸು ಛಸು "ಉಪರೀ"ತಿ ವುತ್ತಸ್ಸ ಛಟ್ಠಸ್ಸ ಠಾನಸ್ಸ ವಸೇನ ವಿಸುಂ ಚತ್ತಾರಿ ಪಸ್ಸಾನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತೇ ದಸಟ್ಠಾನಭೇದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ತತ್ಥಾತಿಆದಿಮಾಹ**। ಹೇಟ್ಠಾ ಪನ ಅಗಹಿತಗ್ಗಹಣವಸೇನ ಛ ಠಾನಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ। **ತುಲಾದಣ್ಡಸದಿಸಂ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸಾಪೀತಿ** ಅಸಮಿಞ್ಜಿತ್ವಾ ಉಜುಕಂ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸ। **ಚಮ್ಮಖೀಲನ್ತಿ** ಏಳಕಾದೀನಂ ಗೀವಾಯ ವಿಯ ನಿಮಿತ್ತೇ ಜಾತಂ ಚಮ್ಮಙ್ಕುರಂ, "ಉಣ್ಣಿಗಣ್ಡೋ"ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। "ಉಪಹತಕಾಯಪ್ಪಸಾದ"ನ್ತಿ ಅವತ್ವಾ **ನಟ್ಠಕಾಯಪ್ಪಸಾದನ್ತಿ** ವಚನೇನ ಉಪಾದಿನ್ನಭಾವೇ ಸತಿ ಕೇನಚಿ ಪಚ್ಚಯೇನ ಉಪಹತೇಪಿ ಕಾಯಪ್ಪಸಾದೇ **ಉಪಹತಿನ್ದ್ರಿಯವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** (ಪಾರಾ॰ ೭೩) ವಿಯ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಪನ ನಟ್ಠೇಪಿ ಉಪಾದಿನ್ನಭಾವೇ ಸತಿ ಮತಸರೀರೇ ವಿಯ ಪಾರಾಜಿಕಕ್ಖೇತ್ತತಾ ನ ವಿಜಹತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಮೇಥುನಸ್ಸಾದೇನಾತಿ** ಇದಂ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇ ಸತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ। **ಬೀಜಾನೀತಿ** ಅಣ್ಡಾನಿ।

ಮುಖಂ ಅಪಿಧಾಯಾತಿ ಪಮಾದೇನ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಮ್ಪಿ ಹಾಸಂ ಬೀಜನಿಯಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದನಮ್ಪಿ ಅಕತ್ವಾ ನಿಸೀದನಂ ಅಗಾರವನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಥ ವಾ **ಅಪಿಧಾಯಾತಿ** ಪಿದಹಿತ್ವಾ, ಬೀಜನಿಯಾ ಮುಖಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಹಸಮಾನೇನ ನ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದನ್ತವಿದಂಸಕನ್ತಿ** ದನ್ತೇ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ। **ಗಬ್ಭಿತೇನಾತಿ** "ಅಯುತ್ತಕಥಾ"ತಿ ಸಙ್ಕೋಚಂ ಅನಾಪಜ್ಜನ್ತೇನ, ನಿರವಸೇಸಾಧಿಪ್ಪಾಯಕಥನೇ ಸಞ್ಜಾತುಸ್ಸಾಹೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿವಣ್ಣನಾ

ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಭೂತಾತಿ ಯೇಸಂ ತೀಸು ಮಗ್ಗೇಸು ತಿಲಬೀಜಮತ್ತಮ್ಪಿ ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಪವೇಸೋಕಾಸೋ ಹೋತಿ, ತೇ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾದಿಭೇದಾ ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಗಯ್ಹನ್ತಿ, ನ ಇತರೇ। ಇಧ ಪನ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾಯಾತಿ-ಪಾಳಿಪದಾನುರೂಪತೋ ನ ಸಬ್ಬಾತಿಆದಿನಾ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ಗೋನಸಾತಿ** ಸಪ್ಪವಿಸೇಸಾ, ಯೇಸಂ ಪಿಟ್ಠೀಸು ಮಹನ್ತಮಹನ್ತಾನಿ ಮಣ್ಡಲಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। ಕಚ್ಛಪಮಣ್ಡೂಕಾನಂ ಚತುಪ್ಪದತ್ತೇಪಿ ಓದಕತಾಸಾಮಞ್ಞೇನ ಅಪದೇಹಿ ಸಹ ಗಹಣಂ। **ಮುಖಸಣ್ಠಾನನ್ತಿ** ಓಟ್ಠಚಮ್ಮಸಣ್ಠಾನಂ। **ವಣಸಙ್ಖೇಪನ್ತಿ** ವಣಸಙ್ಗಹಂ। ವಣೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಞ್ಚ "ಅಮಗ್ಗೇನ ಅಮಗ್ಗಂ ಪವೇಸೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೬೬) ಇಮಸ್ಸ ಸುತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಮಙ್ಗುಸಾತಿ** ನಕುಲಾ। **ಏತಮೇವ ಹಿ ಅತ್ಥನ್ತಿ** ಯೋ ನಂ ಅಜ್ಝಾಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಪರಾಜೇತೀತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ವುತ್ತಾನಂಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಸದ್ದಾನಂ ನಿಬ್ಬಚನಪ್ಪಸಙ್ಗೇ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪರಿವಾರಗಾಥಾಯ ಪವತ್ತತ್ತಾ। **ಭಟ್ಠೋತಿ** ಸಾಸನತೋ ಪರಿಹೀನೋ। **ನಿರಙ್ಕತೋತಿ** ನಿರಾಕತೋ। **ಏತನ್ತಿ** ಆಪತ್ತಿರೂಪಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಭಿನ್ನೋತಿ** ಅನ್ತರಾಖಣ್ಡಿತೋ।

ಪಕತತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹೀತಿ ಏತ್ಥ **ಪಕತತ್ತಾ** ನಾಮ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಅನಾಪನ್ನಾ ಅನುಕ್ಖಿತ್ತಾ ಚ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಪಕತತ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಏಕತೋ ಕತ್ತಬ್ಬತ್ತಾತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಕತತ್ತಭೂತೇಹಿ ಅಲಜ್ಜೀಹಿಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪೋಸಥಾದಿಸಙ್ಘಕಮ್ಮಕರಣೇ ದೋಸೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ, ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಅಸಿಜ್ಝನತೋ। ಯದಿ ಹಿ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ ಕರೀಯತಿ, ಪಕತತ್ತೇಹೇವ ಕರೀಯತಿ, ನ ಅಪಕತತ್ತೇಹೀತಿ ಏವಂ ಅಪಕತತ್ತೇಹಿ ಸಹಸಂವಾಸಪಟಿಕ್ಖೇಪಪರಂ ಇದಂ ವಚನಂ, ನ ಪನ ಪಕತತ್ತೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಅಲಜ್ಜೀಆದೀಹಿ ಏಕತೋ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ ಕತ್ತಬ್ಬಮೇವಾತಿ। ಏವಂ ಸಂವಾಸವಿಧಾನಪರಂ ಪಕತತ್ತೇಸುಪಿ ಸಭಾಗಾಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಞ್ಚ ಅಲಜ್ಜೀಹಿ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋ ಕಮ್ಮಕರಣಸ್ಸ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ "ಸಚೇ ಸಬ್ಬೋ ಸಙ್ಘೋ ಸಭಾಗಾಪತ್ತಿಯಾ ಸತಿ ವುತ್ತವಿಧಿಂ ಅಕತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಂ ಕರೋತಿ, ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸಬ್ಬೋ ಸಙ್ಘೋ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿಆದಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನವಣ್ಣನಾ)। "ಯತ್ಥ ಆಮಿಸಪರಿಭೋಗೋ ವಟ್ಟತಿ, ಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗೋಪಿ ತತ್ಥ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಅಲಜ್ಜೀಹಿ ಸಹ ಪರಿಭೋಗೋ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏಕತೋ ಕಮ್ಮಕರಣಸ್ಸಾಪಿ ಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ **ಹಿ ಪಾಳಿಯಂ** ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಆಪಜ್ಜನಕಪುಗ್ಗಲನಿಯಮತ್ಥಂ ಯ್ವಾಯಂ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನ ಕಮ್ಮೇನ...ಪೇ॰... ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ, ಅಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಚನೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ಪಾರಾಜಿಕಾಪಜ್ಜನಕಪುಗ್ಗಲಾಯೇವಾತಿ ನಿಯಮೋ ನ ಸಿಜ್ಝತಿ ಪಾರಾಜಿಕಾನಾಪಜ್ಜನಕಾನಮ್ಪಿ ಸೇಕ್ಖಾದೀನಂ ಸಮ್ಭವಾ, ಅಥ ಖೋ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೇಸುಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಆಪಜ್ಜನಕಾ ಅಲಜ್ಜೀ ಬಾಲಪುಥುಜ್ಜನಾ ಲಬ್ಭನ್ತಿ, ನ ಪನ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಆದೀಸೂತಿ ಏವಂ ನಿಯಮೋ ಸಿಜ್ಝತಿ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ಪಕತತ್ತೇಸುಯೇವ ಏಕತೋ ಕಮ್ಮಕರಣಾರಹಾ ಅನಾಪತ್ತಿಕಾ ಲಜ್ಜೀ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕಾ ಸಿಕ್ಖಾಕಾಮಾ ಉಪಲಬ್ಭನ್ತಿ , ನ ಅಪಕತತ್ತೇಸೂತಿ ಏವಮೇವ ನಿಯಮೋ ಸಿಜ್ಝತಿ ಅಪಕತತ್ತಾನಂ ಗಣಪೂರಣತ್ತಾಭಾವೇನ ಅಸಂವಾಸಿಕತ್ತನಿಯಮತೋ। ಅಲಜ್ಜಿನೋ ಪನ ಗಣಪೂರಕಾ ಹುತ್ವಾ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸಾಧನತೋ ಅಸಂವಾಸಿಕೇಸು ನ ಗಹಿತಾ ಕತ್ತಬ್ಬವಿಧಿಂ ಅಕತ್ವಾ ತೇಹಿ ಸಹ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾನಂ ಆಪತ್ತಿ ಅಲಜ್ಜಿತಾ ಚ ನ ವಿಗಚ್ಛತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। "ಏಕೋ ಅಲಜ್ಜೀ ಅಲಜ್ಜೀಸತಮ್ಪಿ ಕರೋತೀ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೫೮೫) ಹಿ ವುತ್ತಂ, ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ಸಬ್ಬೇಪಿ ಲಜ್ಜಿನೋ ಏತೇಸು ಕಮ್ಮಾದೀಸು ಸಹ ವಸನ್ತೀ"ತಿಆದಿ। ಅಯಞ್ಚತ್ಥೋ ಉಪರಿ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ತಥಾತಿ ಸೀಮಾಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇಹೀತಿಆದಿಂ ಪರಾಮಸತಿ। ಏಕತೋ ವನ್ದನಭುಞ್ಜನಗಾಮಪ್ಪವೇಸನವತ್ತಾಪಟಿವತ್ತಕರಣಉಗ್ಗಹಪರಿಪುಚ್ಛಾಸಜ್ಝಾಯಕರಣಾದಿಸಾಮಗ್ಗಿಕಿರಿಯಾವಸೇನ ಭಗವತಾ ಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಸಿಕ್ಖನಂ ಸಮಸಿಕ್ಖತಾ ನಾಮ, ತಞ್ಚ ಲಜ್ಜೀಹೇವ ಸಮಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ, ನ ಅಲಜ್ಜೀಹೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಪನ...ಪೇ॰... ಸಮಸಿಕ್ಖತಾ ನಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಅನತಿಕ್ಕಮನವಸೇನ ಉಗ್ಗಹಪರಿಪುಚ್ಛಾದಿವಸೇನ ಚ ಲಜ್ಜೀಪುಗ್ಗಲೇಹಿ ಸಮಂ ಏಕತೋ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ ಸಮಸಿಕ್ಖಾತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ, ತಾಸಂ ಸಮಸಿಕ್ಖನಂ ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನ ಲಜ್ಜೀಹಿ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಭಾವೋ ಸಮಸಿಕ್ಖತಾ ನಾಮಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಯಥಾವುತ್ತೇಸು ಏಕಕಮ್ಮಾದೀಸು ಅಲಜ್ಜೀನಂ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮೇ ಅನೋಕ್ಕನ್ತೇ ಲಜ್ಜೀಹಿ ಸಹ ಸಂವಾಸೋ ನತ್ಥಿ, ತತೋ ಬಹಿಯೇವ ತೇ ಸನ್ದಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಆಹ **ಸಬ್ಬೇಪಿ ಲಜ್ಜಿನೋತಿಆದಿ**।

೫೯. ಯಂ ತಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ವತ್ಥುಮೇವ ನ ಹೋತೀತಿ** ಸುವಣ್ಣಾದೀಹಿ ಕತಇತ್ಥಿರೂಪಾನಂ ಅಙ್ಗಜಾತೇಸುಪಿ ನಿಮಿತ್ತವೋಹಾರದಸ್ಸನತೋ ತತ್ಥ ಪಾರಾಜಿಕಾಸಙ್ಕಾನಿವತ್ತನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವ ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು ಲೇಪಚಿತ್ತಾದಿವತ್ಥೂಸು ಸಞ್ಞಾತಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ।

ಪಠಮಚತುಕ್ಕವಣ್ಣನಾ

೫೭. ಅಸ್ಸಾತಿ ಆಖ್ಯಾತಪದನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "ಹೋತೀ"ತಿ ಆಹ, ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ದುತಿಯೇ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ "ಹೋತೀ"ತಿ ಇದಂ ವಚನಸೇಸೋ।

೫೮. ಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸೇವಾತಿ ಏತ್ಥ ಸಾದಿಯನಂ ನಾಮ ಸೇವೇತುಕಾಮತಾಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದನಮೇವಾತಿ ಆಹ "ಪಟಿಸೇವನಚಿತ್ತಸಮಙ್ಗಿಸ್ಸಾ"ತಿ। **ಪಟಿಪಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಅನಿಟ್ಠಂ ಅಹಿತಂ। "ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ ಭಿಕ್ಖುಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಉಪರಿ ವುಚ್ಚಮಾನಾ ರಾಜಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾದಯೋಪಿ ಇಧೇವ ಪವಿಸನ್ತೀತಿ ತಂ ನಿವತ್ತನತ್ಥಂ **ಭಿಕ್ಖೂ ಏವ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ**ತಿ ರಾಜಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾನುರೂಪೇನ ಅತ್ಥೋ ದಸ್ಸಿತೋ। **ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ**ತಿ ಪವೇಸನಕ್ಖಣೇ। ಅಗ್ಗತೋ ಹಿ ಯಾವ ಮೂಲಾ ಪವೇಸನಕಿರಿಯಾಯ ವತ್ತಮಾನಕಾಲೋ ಪವೇಸನಕ್ಖಣೋ ನಾಮ। **ಪವಿಟ್ಠಕಾಲೇ**ತಿ ಅಙ್ಗಜಾತಸ್ಸ ಯತ್ತಕಂ ಠಾನಂ ಪವೇಸನಾರಹಂ, ತತ್ತಕಂ ಅನವಸೇಸತೋ ಪವಿಟ್ಠಕಾಲೇ, ಪವೇಸನಕಿರಿಯಾಯ ನಿಟ್ಠಿತಕ್ಖಣೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಪವಿಟ್ಠಸ್ಸ ಉದ್ಧರಣಾರಮ್ಭತೋ ಅನ್ತರಾ ಠಿತಕಾಲೇ ಠಿತಂ ಅಙ್ಗಜಾತಂ, ತಸ್ಸ ಠಿತಿ ವಾ **ಠಿತಂ** ನಾಮ, **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಂ ಪತ್ವಾ ಸಬ್ಬಥಾ ವಾಯಾಮತೋ ಓರಮಿತ್ವಾ ಠಿತಕಾಲಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಸಮಯೇ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಠಿತಮೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಉದ್ಧರಣಂ** ನಾಮ ಯಾವ ಅಗ್ಗಾ ನೀಹರಣಕಿರಿಯಾಯ ವತ್ತಮಾನಕಾಲೋತಿ ಆಹ "ನೀಹರಣಕಾಲೇ ಪಟಿಸೇವನಚಿತ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತೀ"ತಿ।

ಏತ್ಥ ಚ ಯಸ್ಮಾ ಪರೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಮಿಯಮಾನಸ್ಸ ಅಙ್ಗಜಾತಾದಿಕಾಯಚಲನಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ ಸೇವನಚಿತ್ತೇ ಉಪಟ್ಠಿತಮತ್ತೇ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಚಿತ್ತಜರೂಪೇನ ಸಞ್ಞಾಯಮಾನಂ ಅಙ್ಗಜಾತಾದಿಚಲನಂ ಇಮಿನಾ ಸೇವನಚಿತ್ತೇನ ಉಪ್ಪಾದಿತಮೇವ ಹೋತಿ। ಅಪಿಚ ಸೇವನಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪರೇಹಿ ಅನುಪಕ್ಕಮಿಯಮಾನಸ್ಸಾಪಿ ಅಙ್ಗಜಾತೇ ಚಲನಂ ಹೋತೇವ, ತಞ್ಚ ತೇನ ಕತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಿತಂ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಂ ಸೋ ಆಪಜ್ಜತಿಯೇವ **ಉಬ್ಭಜಾಣುಮಣ್ಡಲಿಕಾ** (ಪಾಚಿ॰ ೬೫೭-೬೫೮) ವಿಯ। ತತ್ಥಾಪಿ ಹಿ "ಅಧಕ್ಖಕಂ ಉಬ್ಭಜಾಣುಮಣ್ಡಲಂ ಆಮಸನಂ ವಾ...ಪೇ॰... ಪಟಿಪೀಳನಂ ವಾ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೬೫೭) ಸಾದಿಯನಮತ್ತೇಯೇವ ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೇ ಪನ "ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೨೭೦) ಅತ್ತನೋ ಉಪಕ್ಕಮಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಭಾವೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಫುಸಿಯಮಾನಸ್ಸ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇ ಚ ಇತ್ಥಿಯಾ ಸಞ್ಜನಿತಕಾಯಚಲನೇ ಚ ವಿಜ್ಜಮಾನೇಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪಯೋಗಾಭಾವೇನ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ ವುತ್ತಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಪಠಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸವಿಸಯೇಪಿ ಪರೇಹಿ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಹತ್ಥಾದೀಹಿ ಉಪಕ್ಕಮಿಯಮಾನಸ್ಸ ಮೋಚನಸ್ಸಾದೋ ಚ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತೇನ ಚ ಅಸುಚಿಮ್ಹಿ ಮುತ್ತೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ಅಮುತ್ತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಏವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಅಙ್ಗಾರಕಾಸು**ನ್ತಿ ಅಙ್ಗಾರರಾಸಿಂ, ಅಙ್ಗಾರಪುಣ್ಣಾವಾಟಂ ವಾ। ಇತ್ಥಿಯಾ ಉಪಕ್ಕಮಿಯಮಾನೇ ಅಸಾದಿಯನಂ ನಾಮ ನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ವಿಸಯೋತಿ ಆಹ **ಇಮಞ್ಹೀ**ತಿಆದಿ। **ಏಕಾದಸಹಿ ಅಗ್ಗೀಹೀ**ತಿ ರಾಗದೋಸಮೋಹಜಾತಿಜರಾಮರಣಸೋಕಪರಿದೇವದುಕ್ಖದೋಮನಸ್ಸುಪಾಯಾಸಸಙ್ಖಾತೇಹಿ ಏಕಾದಸಗ್ಗೀಹಿ। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸ। **ಚತುಕ್ಕಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಠಪೇಸೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಏಕಪುಗ್ಗಲವಿಸಯತಾಯ ಏಕೋಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿವಾರೋ ಪವೇಸನಪವಿಟ್ಠಠಿತಉದ್ಧರಣಸಙ್ಖಾತಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಪದಾನಂ ವಸೇನ "ಚತುಕ್ಕ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೋ। **ಪಠಮಚತುಕ್ಕಕಥಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಅನಾಪತ್ತಿವಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ವಾರಾನಂ ವುತ್ತನಯೇನ "ಪಞ್ಚ ಚತುಕ್ಕಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇಪಿ ಏಕಮಗ್ಗವಿಸಯತಾಯ ತೇಸಂ ಏಕತ್ತಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಪಠಮಚತುಕ್ಕತಾ ವುತ್ತಾ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ **ತಿಣ್ಣಂ ಮಗ್ಗಾನಂ ವಸೇನ ತೀಣಿ ಸುದ್ಧಿಕಚತುಕ್ಕಾನೀ**ತಿಆದಿ।

ಏಕೂನಸತ್ತತಿದ್ವಿಸತಚತುಕ್ಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೫೯-೬೦. ಮತ್ತನ್ತಿ ಸುರಾದೀಹಿ ಮತ್ತಂ। ಅಕ್ಖಾಯಿತನಿಮಿತ್ತಾ ಇಧ ಉತ್ತರಪದಲೋಪೇನ ಅಕ್ಖಾಯಿತಸದ್ದೇನ ವುತ್ತಾತಿ ಆಹ "ಅಕ್ಖಾಯಿತನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ। **ಜಾಗರನ್ತಿ**ನ್ತಿಆದಿ ವಿಸೇಸನರಹಿತತ್ತಾ "ಸುದ್ಧಿಕಚತುಕ್ಕಾನೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಸಮಾನಾಚರಿಯಕಾಥೇರಾ**ತಿ ಏಕಾಚರಿಯಸ್ಸ ಉದ್ದೇಸನ್ತೇವಾಸಿಕಾ। ಗಙ್ಗಾಯ ಅಪರಭಾಗೋ **ಅಪರಗಙ್ಗಂ**। **ವತರೇ**ತಿ ಗರಹತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। **ಏವಂ ವಿನಯಗರುಕಾನ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಉಪರಿ ಉಪತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೇನ ವುಚ್ಚಮಾನವಿನಿಚ್ಛಯಸ್ಸ ಗರುಕರಣೀಯತಾಯ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ। **ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾ**ತಿ ಸಬ್ಬಂ ಪಾರಾಜಿಕಖೇತ್ತಂ ಅನವಸೇಸತೋ ಗಹೇತ್ವಾ। ಯದಿ ಹಿ ಸಾವಸೇಸಂ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ, ಅಲಜ್ಜೀನಂ ತತ್ಥ ಲೇಸೇನ ಅಜ್ಝಾಚಾರಸೋತೋ ಪವತ್ತತೀತಿ ಆಹ "ಸೋತಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ"ತಿ। ಸಹಸೇಯ್ಯಾದಿಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸುಯೇವ (ಪಾಚಿ॰ ೪೯-೫೧) ಸಾವಸೇಸಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಪಞ್ಞಾಪನಂ ಸಮ್ಭವತಿ, ನ ಲೋಕವಜ್ಜೇಸೂತಿ ಆಹ **ಇದಞ್ಹೀ**ತಿಆದಿ। **ಸಹಸೇಯ್ಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಹಿ** (ಪಾಚಿ॰ ೪೯ ಆದಯೋ) ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಯೇಭುಯ್ಯಚ್ಛನ್ನೇ ಯೇಭುಯ್ಯಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ಹೇಟ್ಠಿಮಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ದಸ್ಸಿತಂ, ಉಪಡ್ಢಚ್ಛನ್ನೇ ಉಪಡ್ಢಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ತಥಾಪಿ ಸಾವಸೇಸತ್ತಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಯೇಭುಯ್ಯಚ್ಛನ್ನಉಪಡ್ಢಪರಿಚ್ಛನ್ನಾದೀಸುಪಿ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ ದಸ್ಸಿತಂ। ಇಧ ಪನ ನಿರವಸೇಸತ್ತಾ ಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಭಗವತಾ ದಸ್ಸಿತಂ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಕ್ಖಾಯಿತನಿಮಿತ್ತತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಾರಾಜಿಕಕ್ಖೇತ್ತಂ ನತ್ಥಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾದಿಮೇವ ತತ್ಥ ಲಬ್ಭತಿ।

ಉಪತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೇನ ವುತ್ತಸ್ಸೇವ ವಿನಿಚ್ಛಯಸ್ಸ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಉಪತ್ಥಮ್ಭಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಅಪಿಚಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। ನಿಮಿತ್ತೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾಪಿ ಮಂಸರಾಜಿ ಸಚೇ ಅವಸಿಟ್ಠಾ ಹೋತಿ, ತಂ ಯೇಭುಯ್ಯಕ್ಖಾಯಿತಮೇವ ಹೋತಿ, ತತೋ ಪರಂ ಪನ ಸಬ್ಬಸೋ ಖಾಯಿತೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ "ತತೋ ಪರಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ನತ್ಥೀ"ತಿ। ಕೇಚಿ ಪನೇತ್ಥ ವಚ್ಚಮಗ್ಗಾದಿಂ ಚತ್ತಾರೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಕತ್ವಾ "ತೇಸು ದ್ವೇ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಯಾವ ತತಿಯಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸ ಪರಿಯೋಸಾನಾ ಖಾಯಿತಂ ಯೇಭುಯ್ಯಕ್ಖಾಯಿತಂ ನಾಮ, ತತೋ ಪರಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ನತ್ಥಿ, ಯಾವ ಚತುತ್ಥಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸ ಪರಿಯೋಸಾನಾ ಖಾಯಿತಂ, ತಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಯೇವಾ"ತಿ ಚ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ। **ಮತಸರೀರಸ್ಮಿಂಯೇವ ವೇದಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಮತಂ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಕ್ಖಾಯಿತನ್ತಿಆದಿವಚನತೋ ವುತ್ತಂ। **ಯದಿಪಿ ನಿಮಿತ್ತ**ನ್ತಿಆದಿ ಜೀವಮಾನಕಸರೀರಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ ತಸ್ಸೇವ ಅಧಿಕತತ್ತಾ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ) "ಜೀವಮಾನಕಸರೀರಸ್ಸ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇ ಮಗ್ಗೇ ಸಚೇಪಿ ತಚಾದೀನಿ ಅನವಸೇಸೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಛಿನ್ನೇ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಸಬ್ಬಸೋ ಖಾಯಿತ**ನ್ತಿ ನಿಮಿತ್ತಮಂಸಂ ಸಬ್ಬಂ ಛಿನ್ನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿಮಿತ್ತಸಣ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಛಿನ್ನಮಂಸಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಯಾವ ಮುತ್ತವತ್ಥಿಕೋಸಾ ಛಿದ್ದಾಕಾರೋ ಅಬ್ಭನ್ತರಛವಿಚಮ್ಮಮತ್ತೋ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಾಕಾರೋ, ತೇನಾಹ "ಪವೇಸನಂ ಜಾಯತೀ"ತಿ। **ನಿಮಿತ್ತಸಣ್ಠಾನಂ ಪನ ಅನವಸೇಸೇತ್ವಾ**ತಿ ಪವೇಸನಾರಹಛಿದ್ದಾಕಾರೇನ ಠಿತಅಬ್ಭನ್ತರಮಂಸಾದಿಂ ಅನವಸೇಸೇತ್ವಾ। ಏತೇನ ಯಾವ ಪವೇಸೋ ಲಬ್ಭತಿ, ತಾವ ಮಗ್ಗೋಯೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ನಿಮಿತ್ತತೋ ಪತಿತಾಯ ಮಂಸಪೇಸಿಯಾ**ತಿ ಇದಂ ನಿಮಿತ್ತಸಣ್ಠಾನವಿರಹಿತಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಮಂಸಖಣ್ಡಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ನಿಮಿತ್ತಸಣ್ಠಾನಂ ಅಕೋಪೇತ್ವಾ ಸಮನ್ತತೋ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಉದ್ಧಟಮಂಸಪೇಸಿಯಾ ಪನ ಮತಸರೀರೇ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಕ್ಖಾಯಿತನಿಮಿತ್ತೇ ವಿಯ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ।

ಏವಂ ಜೀವಮಾನಕಮನುಸ್ಸಸರೀರೇ ಲಬ್ಭಮಾನವಿಸೇಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಮತಸರೀರೇ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಮತಸರೀರೇ ಪನಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ವತ್ಥಿಕೋಸೇಸೂ**ತಿ ಪುರಿಸಾನಂ ಅಙ್ಗಜಾತಕೋಸಚಮ್ಮೇಸು। "ನವದ್ವಾರೋ ಮಹಾವಣೋ"ತಿಆದಿ (ಮಿ॰ ಪ॰ ೨.೬.೧) ವಚನತೋ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಅಕ್ಖಿನಾಸಾದೀನಿ ವಣಸಙ್ಖೇಪೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಕ್ಖೇತ್ತಾನೀತಿ ತೇಸುಪಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ, ಏವಂ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಮತಸರೀರೇಪಿ, ತೇನಾಹ **ಮತೇ ಅಲ್ಲಸರೀರೇ**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಅಲ್ಲಸರೀರೇ**ತಿ ಅಕುಥಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಪಾರಾಜಿಕಕ್ಖೇತ್ತೇ**ತಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಕ್ಖಾಯಿತಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಕ್ಖೇತ್ತೇ**ತಿ ಉಪಡ್ಢಕ್ಖಾಯಿತಾದಿಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಅಕ್ಖಿನಾಸಾದಿಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಕ್ಖೇತ್ತೇಸು ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಕ್ಖಾಯಿತೇಸುಪಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಉಪಡ್ಢಕ್ಖಾಯಿತಾದೀಸು ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪೀ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಹತ್ಥಿಆದೀಹಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ತಿರಚ್ಛಾನಾನಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಂ ಅಕ್ಖಿಕಣ್ಣವಣೇಸು ದುಕ್ಕಟಂ ಪನ ಅಟ್ಠಕಥಾಪ್ಪಮಾಣೇನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, "ಅಮಗ್ಗೇನ ಅಮಗ್ಗಂ ಪವೇಸೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೬೬) ಹಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಮನುಸ್ಸಾನನ್ತಿ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ। ಯದಿ ಹಿ ಮನುಸ್ಸಾನಞ್ಞೇವ ವಣೇಸು ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಸಿಯಾ, ಹತ್ಥಿಅಸ್ಸಾದೀನಂ ನಾಸವತ್ಥಿಕೋಸೇಸುಪಿ ಪಟಙ್ಗಮುಖಮಣ್ಡೂಕಸ್ಸ ಮುಖಸಣ್ಠಾನೇಪಿ ಚ ವಣಸಙ್ಖೇಪತೋ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ವುತ್ತಞ್ಚ। ತಸ್ಮಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಾ ಏವೇತ್ಥ ಪಮಾಣಂ। ಮತಾನಂ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನನ್ತಿ ಮತಕೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಮೇಥುನರಾಗೇನ ವತ್ಥಿಕೋಸಂ ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ "ವತ್ಥಿಕೋಸಂ ಅಪ್ಪವೇಸೇನ್ತೋ"ತಿ। **ಮೇಥುನರಾಗೋ** ಚ ನಾಮ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗಂ ಮೋಚನಸ್ಸಾದಞ್ಚ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ವಿಸುಂ ದ್ವಯಂದ್ವಯಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ರಾಗೋ, ಸೋ ಚ ಪುರಿಸಾದೀಸುಪಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತೇನ ಚ ಅಪಾರಾಜಿಕಕ್ಖೇತ್ತೇ ಇತ್ಥಿಸರೀರೇಪಿ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಅಸುಚಿಮ್ಹಿ ಮುತ್ತೇಪಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ನ ಹೋತಿ, ಖೇತ್ತಾನುರೂಪಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯದುಕ್ಕಟಮೇವ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಅಪ್ಪವೇಸೇನ್ತೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ತೀಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಪವೇಸನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇ ಅಸತಿಪಿ ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಬಹಿ ಘಟ್ಟನಂ ಸಮ್ಭವತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ತೇನೇವ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ, ಇತರಥಾ ಪವೇಸನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಬಹಿ ಛುಪನ್ತಸ್ಸ ಮೇಥುನಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ। **ನಿಮಿತ್ತೇನ ನಿಮಿತ್ತಂ ಛುಪತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯ**ನ್ತಿ ಇದಞ್ಚ "ನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರತ್ತಚಿತ್ತೇನ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಛುಪಿತಬ್ಬಂ, ಯೋ ಛುಪೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೫೨) ಇಮಸ್ಸ ಚಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಕೇ ಆಗತಸ್ಸ ಸುತ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಚ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪಸ್ಸ ಬೀಜಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಮುಖೇನೇವ ಛುಪನಂ ಸನ್ಧಾಯಾ**ತಿ ಓಟ್ಠಜಿವ್ಹಾದಿಮುಖಾವಯವೇನ ಛುಪನಂ ಸನ್ಧಾಯ। **ಓಳಾರಿಕತ್ತಾ**ತಿ ಅಜ್ಝಾಚಾರಸ್ಸ ಥುಲ್ಲತ್ತಾ। **ತಂ ಸನ್ಧಾಯಭಾಸಿತ**ನ್ತಿ ತಂ ಯಥಾವುತ್ತಸುತ್ತಂ। ಸುತ್ತಞ್ಹಿ ಅಜ್ಝಾಚಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ ಪಟಿಚ್ಚ ವುತ್ತತ್ತಾ "ಸನ್ಧಾಯಭಾಸಿತ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಸುಟ್ಠುಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ**ತಿ ಪಿಟ್ಠಿಂ

ಅಭಿರುಹನ್ತಾನಂ ಅಙ್ಗಜಾತಮುಖೇನೇವ ನಿಮಿತ್ತಛುಪನಸ್ಸ ಸಮ್ಭವಂ ಮೇಥುನರಾಗೇನಞ್ಚ ಅಙ್ಗಜಾತೇನ ಛುಪನಸ್ಸೇವ ಅನುರೂಪತಞ್ಚ ಸುತ್ತೇ ಚ "ಮುಖೇನಾ"ತಿ ಅವುತ್ತತಞ್ಚ ಅಞ್ಞಞ್ಚ ನಯಂ ಯಥಾಬಲಂ ಸುಟ್ಠು ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ** ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗನ್ತಿ** ಇದಂ **ಚಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಕೇ** ನಿದಾನವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಇತರಮಗ್ಗದ್ವಯಂ ಪನ ನಿಮಿತ್ತಮುಖೇನ ಛುಪನ್ತಸ್ಸ ವಣಸಙ್ಖೇಪೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ। **ವುತ್ತನಯೇನೇವಾತಿ** ಮೇಥುನರಾಗೇನೇವ। ನಿಮಿತ್ತಮುಖೇನ ಪನ ವಿನಾ ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗಂ ಪಕತಿಮುಖೇನ ಛುಪನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಪಕತಿಮುಖೇನ ಪಕತಿಮುಖಛುಪನೇ ವಿಯ, ಇತರಥಾ ತತ್ಥಾಪಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ತಞ್ಚ ನ ಯುತ್ತಂ ಖನ್ಧಕಸುತ್ತೇಪಿ ತಥಾ ಅವುತ್ತತ್ತಾ। **ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ** ನಿಮಿತ್ತಮುಖೇನ ವಾ ಪಕತಿಮುಖಾದಿಂ ಇತರಕಾಯೇನ ವಾ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಛುಪನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮೇವ।

ಏತ್ಥ ಚ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಬಹಿನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮತೋ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸೇವ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಯದಿ ಪಾರಾಜಿಕಕ್ಖೇತ್ತಂ ಛುಪತಿ, ತತ್ಥ ಕಿಂ ಹೋತೀತಿ? ಕೇಚಿ ತಾವ "ಮೇಥುನರಾಗಸ್ಸ ಅಭಾವಾ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಯಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ಸೇಸೇಸು ವತ್ಥುವಸೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯದುಕ್ಕಟಾನೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಞ್ಞೇ ಪನ "ಪವೇಸನಕ್ಖಣೇ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಸಾದಿಯನಸಮ್ಭವತೋ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಉಪಕ್ಕಮನಕ್ಖಣೇ ವಿಯ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಇದಮೇವ ಯುತ್ತತರಂ। ಮಗ್ಗತ್ತಯತೋ ಹಿ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇಯೇವ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಾದಿರಾಗಭೇದತೋ ಆಪತ್ತಿಭೇದೋ ಲಬ್ಭತಿ, ನ ಮಗ್ಗತ್ತಯೇ। ತತ್ಥ ಪನ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಆಕಾರೇನ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಸಾದಿಯನಕ್ಖಣೇ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ, ತೇನೇವ ಪರೋಪಕ್ಕಮೇನ ಪವೇಸನಾದೀಸು ರಾಗಭೇದಂ ಅನುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಸಾದಿಯನಮತ್ತೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವುತ್ತಂ।

ಸನ್ಥತಚತುಕ್ಕಭೇದಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೬೧-೨. **ಪಟಿಪನ್ನಕಸ್ಸಾತಿ** ಆರದ್ಧವಿಪಸ್ಸಕಸ್ಸ। **ಉಪಾದಿನ್ನಕನ್ತಿ** ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಉಪಾದಿನ್ನಕೇನ ಫುಸತೀತಿ** ಉಪಾದಿನ್ನಕಸರೀರೇನ ಫುಸೀಯತೀತಿ ಕಮ್ಮಸಾಧನೇನ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಅಥ ವಾ ಏವಂ ಕರೋನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಿಞ್ಚಿ ಉಪಾದಿನ್ನಕಂ ಉಪಾದಿನ್ನಕೇನ ನ ಫುಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಲೇಸಂ ಓಡ್ಡೇಸ್ಸನ್ತೀತಿ** ಲೇಸಂ ಠಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ಪರಿಕಪ್ಪೇಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸನ್ಥತಾದಿಭೇದೇಹಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾತಿ** ಸನ್ಥತಾದಿವಿಸೇಸನೇಹಿ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ। **ಸನ್ಥತಾಯಾತಿ** ಸಮುದಾಯೇ ಏಕದೇಸವೋಹಾರೋ ದಡ್ಢಸ್ಸ ಪಟಸ್ಸ ಛಿದ್ದನ್ತಿಆದೀಸು ವಿಯ। ಯಥಾ ಹಿ ಪಟಸ್ಸ ಏಕದೇಸೋವ ವತ್ಥತೋ ದಡ್ಢೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಏಕದೇಸವೋಹಾರಂ ಸಮುದಾಯೇ ಪಟೇ ಉಪಚಾರತೋ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಪುನ ತಂ ಸಮುದಾಯಂ ದಡ್ಢಪ್ಪದೇಸಸಙ್ಖಾತಛಿದ್ದಸಮ್ಬನ್ಧೀಭಾವೇನ "ದಡ್ಢಸ್ಸ ಪಟಸ್ಸ ಛಿದ್ದ"ನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ಮಗ್ಗಪ್ಪದೇಸವೋಹಾರಂ ಸಮುದಾಯಭೂತಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಪುನ ತಂ ಇತ್ಥಿಂ ಸನ್ಥತಮಗ್ಗಸಮ್ಬನ್ಧಿನಿಂ ಕತ್ವಾ **ಸನ್ಥತಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೇನಾತಿಆದಿ** ವುತ್ತಂ। ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡ ೨.೬೧-೬೨) ಪನೇತ್ಥ "ಏಕದೇಸೇ ಸಮುದಾಯವೋಹಾರೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ಅವಯವವೋಹಾರೇನ ಸಮುದಾಯಸ್ಸೇವ ಪತೀಯಮಾನತ್ತಾ। ಇತರಥಾ ಹಿ ಸನ್ಥತಾಯ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೇನಾತಿ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗತಾ ಮಗ್ಗಸಮ್ಬನ್ಧಿತಾ ಚ ನ ಸಿಯಾ, ಏಕದೇಸೇ ಸಮುದಾಯೋಪಚಾರಸ್ಸ ಪನ ಏಕದೇಸೋವ ಅತ್ಥೋ ಸಾಖಾಯ ಛಿಜ್ಜಮಾನಾಯ ರುಕ್ಖೋ ಛಿಜ್ಜತೀತಿಆದೀಸು ವಿಯ।

ವತ್ಥಾದೀನಿ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಅಪ್ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಬಹಿಯೇವ ವೇಠನಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಪಲಿವೇಠೇತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸಮುದಾಯೇ ಅವಯವೂಪಚಾರೇನೇವ ಭಿಕ್ಖುಪಿ **ಸನ್ಥತೋ ನಾಮಾತಿಆದಿ** ವುತ್ತಂ। **ಯತ್ತಕೇ ಪವಿಟ್ಠೇತಿ** ತಿಲಬೀಜಮತ್ತೇ ಪವಿಟ್ಠೇ। ಅಕ್ಖಿನಾಸಾದೀನಂ ಸನ್ಥತತ್ತೇಪಿ ಯಥಾವತ್ಥುಕಮೇವಾತಿ ಆಹ **ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಕ್ಖೇತ್ತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿಆದಿ**। **ಖಾಣುಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ** ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಖಾಣುಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಸಮತಲಂ, ಅತಿರಿತ್ತಂ ವಾ ಠಿತಂ ಖಾಣುಂ ಸಚೇ ಘಟ್ಟೇತಿ, ಘಟ್ಟೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ಪವೇಸಾಭಾವತೋ। ಸಚೇ ಪನ ಈಸಕಂ ಅನ್ತೋ ಅಲ್ಲೋಕಾಸೇ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಠಿತಂ ಅನುಪಾದಿನ್ನಮೇವ ಖಾಣುಸೀಸಂ ಅಙ್ಗಜಾತೇನ ಛುಪತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। **ತಸ್ಸ ತಲನ್ತಿ** ವೇಳುನಳಾದಿಕಸ್ಸ ಅನ್ತೋತಲಂ। **ಬಹಿದ್ಧಾ ಖಾಣುಕೇತಿ** ಅನ್ತೋ ಪವೇಸಿತವೇಳುಪಬ್ಬಾದಿಕಸ್ಸ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಸೀಸಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಯಥಾ ಚ ಇತ್ಥಿನಿಮಿತ್ತೇತಿಆದೀಸು** ಯಥಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗೇ ಖಾಣುಂ ಕತ್ವಾ ಘಟ್ಟನಾದಿಕಂ ವುತ್ತಂ, ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಚ್ಚಮಗ್ಗಾದೀಸುಪಿ ಲಕ್ಖಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ರಾಜಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾದಿಚತುಕ್ಕಭೇದಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೬೫. **ಕೇರಾಟಿಕಾತಿ** ವಞ್ಚಕಾ। ಪಠಮಂ ಇತ್ಥಿಧುತ್ತಮೇವ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಇತರಧುತ್ತೇಪಿ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಇತ್ಥಿಧುತ್ತಸುರಾಧುತ್ತಾದಯೋ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿವಾರವಣ್ಣನಾ

೬೬. ಪಟಿಞ್ಞಾತಕರಣಂ ನತ್ಥಿ ಸೇವೇತುಕಾಮತಾ ಮಗ್ಗೇನ ಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪತ್ತೀತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಅಙ್ಗಾನಂ ಸಿದ್ಧತ್ತಾ। ದೂಸಿತಸ್ಸ ಪನ ಮಗ್ಗೇನ ಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿ ಏವಮೇಕಂ ಅಙ್ಗಂ ಸಿದ್ಧಂ, ಸೇವೇತುಕಾಮತಾಸಙ್ಖಾತಂ ಸಾದಿಯನಂ ಅಸಿದ್ಧಂ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ "ಸಾದಿಯಿ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಪಟಿಞ್ಞಾಯ ನಾಸೇತಬ್ಬೋ। **ತತ್ಥೇವಾತಿ** ವೇಸಾಲಿಯಂ ಮಹಾವನೇ ಏವ। **ಸಬ್ಬಙ್ಗಗತನ್ತಿ** ಸಬ್ಬಕಾಯಗತಂ। "ಲೋಹಿತಂ ವಿಯಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಕೇಸಾದೀನಂ ವಿನಿಮುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಸಬ್ಬತ್ಥಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ನಿಚ್ಚಮೇವ ಉಮ್ಮತ್ತಕೋ ಹೋತೀತಿ** ಯಸ್ಸ ಪಿತ್ತಕೋಸತೋ ಪಿತ್ತಂ ಚಲಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬದಾ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಪಿತ್ತಂ ಚಲಿತ್ವಾ ಪಿತ್ತಕೋಸೇಯೇವ ಠಿತಂ ಹೋತಿ, ಕದಾಚಿ ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಂ ಪುನ ನಿಕ್ಖಮತಿ, ಸೋಪಿ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಸಞ್ಞಂ ಪಟಿಲಭತಿ ಭೇಸಜ್ಜೇನ ಚ ಪಕತಿಆರೋಗ್ಯಂ ಪಟಿಲಭತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಪಕಿಣ್ಣಕನ್ತಿ ವೋಮಿಸ್ಸಕನಯಂ। **ಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿ** ಉಪ್ಪತ್ತಿಕಾರಣಂ। **ಕಿರಿಯಾತಿಆದಿ** ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ ಅಕಿರಿಯಾದೀನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹತೋ। ವೇದನಾಯ ಸಹ ಕುಸಲಞ್ಚ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಸಬ್ಬಸಙ್ಗಾಹಕವಸೇನಾತಿ** ಸಬ್ಬೇಸಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಸಙ್ಗಾಹಕವಸೇನ "ಕಾಯೋ ವಾಚಾ ಕಾಯವಾಚಾ ಕಾಯಚಿತ್ತಂ ವಾಚಾಚಿತ್ತಂ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತ"ನ್ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಾನಿ ಛ ಆಪತ್ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ। ಸಮುಟ್ಠಾನಾದಯೋ ಹಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಏವ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ। ತಂತಂಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ನಿಯತಆಪತ್ತಿಯಾ ಏವ ಗಹಣತ್ಥಂ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸೀಸೇನ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಂ ಕಥನಂ। ಏವಞ್ಚ ಆಪತ್ತಿವಿಸೇಸೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ ಆಪತ್ತಿ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಸಬ್ಬಾಪತ್ತಿಸಾಧಾರಣತ್ತಾ, ಇಮೇಸು ಪನ ಛಸು ಸಮುಟ್ಠಾನೇಸು ಪುರಿಮಾನಿ ತೀಣಿ ಅಚಿತ್ತಕಾನಿ, ಪಚ್ಛಿಮಾನಿ ಸಚಿತ್ತಕಾನಿ। ಸಮಾಸತೋ ತಂ ಇಮಂ ಪಕಿಣ್ಣಕಂ ವಿದಿತ್ವಾ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಛ ಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಛಸಮುಟ್ಠಾನಂ**। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ।

ಅತ್ಥಿ ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿಆದಿ ಸಮುಟ್ಠಾನಸೀಸವಸೇನ ದ್ವಿಸಮುಟ್ಠಾನಏಕಸಮುಟ್ಠಾನಾನಂ ದಸ್ಸನಂ। ತೇರಸ ಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾನಸೀಸಾನಿ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಸಮನುಭಾಸನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಪದಸೋಧಮ್ಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಅದ್ಧಾನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಥೇಯ್ಯಸತ್ಥಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಭೂತಾರೋಚನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಚೋರೀವುಟ್ಠಾಪನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಅನನುಞ್ಞಾತಸಮಉಟ್ಠಾನನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ಅತ್ಥಿ ಛಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಂ ವುತ್ತಂ, ಪಞ್ಚಸಮುಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ "ಅತ್ಥಿ ಪಞ್ಚಸಮುಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಅತ್ಥಿ ಚತುಸಮುಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ಇಮಿನಾ ಚ ಅದ್ಧಾನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಅನನುಞ್ಞಾತಸಮುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಸಙ್ಗಹಿತಂ। ಯಞ್ಹಿ ಪಠಮತತಿಯಚತುತ್ಥಛಟ್ಠೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾನೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ , ಇದಂ ಅದ್ಧಾನಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಯಂ ಪನ ದುತಿಯತತಿಯಪಞ್ಚಮಛಟ್ಠೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಅನನುಞ್ಞಾತಸಮುಟ್ಠಾನಂ। **ಅತ್ಥಿ ತಿಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಭೂತಾರೋಚನಸಮುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಸಙ್ಗಹಿತಂ। ಯಞ್ಹಿ ಸಚಿತ್ತಕೇಹಿ ತೀಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಯಂ ಪನ ಅಚಿತ್ತಕೇಹಿ ತೀಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಭೂತಾರೋಚನಸಮುಟ್ಠಾನಂ। **ಅತ್ಥಿ ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿಆದಿನಾ** ಪನ ಅವಸೇಸಸಮಉಟ್ಠಾನಸೀಸವಸೇನ ದ್ವಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಏಕಸಮುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ತತ್ಥ ಹಿ ಯಂ

ತತಿಯಛಟ್ಠೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಕಥಿನಸಮುಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ। ಯಂ ಪನ ಪಠಮಚತುತ್ಥೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಏಳಕಲೋಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಯಂ ಛಟ್ಠೇನೇವ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸಮುಟ್ಠಾನಂ, "ಸಮನುಭಾಸನಸಮಉಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿಪಿ ತಸ್ಸೇವ ನಾಮಂ। ಇತಿ ಸರೂಪೇನ ಅಟ್ಠ ಆಪತ್ತಿಸೀಸಾನಿ ದಸ್ಸಿತಾನಿ। ಆದಿಸದ್ದೇನ ಪನೇತ್ಥ ಅವಸೇಸಾನಿ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಪದಸೋಧಮ್ಮಥೇಯ್ಯಸತ್ಥಧಮ್ಮದೇಸನಾಚೋರೀವುಟ್ಠಾಪನಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ಪಞ್ಚಪಿ ಸಮುಟ್ಠಾನಸೀಸಾನಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾನಿ। ತತ್ಥ ಯಂ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಯಂ ದುತಿಯಪಞ್ಚಮೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಪದಸೋಧಮ್ಮಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಯಂ ಚತುತ್ಥಛಟ್ಠೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಥೇಯ್ಯಸತ್ಥಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಯಂ ಪಞ್ಚಮೇನೇವ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಸಮಉಟ್ಠಾನಂ। ಯಂ ಪಞ್ಚಮಛಟ್ಠೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಇದಂ ಚೋರೀವುಟ್ಠಾಪನಸಮುಟ್ಠಾನಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಪಚ್ಛಿಮೇಸು ತೀಸು ಸಚಿತ್ತಕಸಮುಟ್ಠಾನೇಸು ಏಕೇಕಸಮುಟ್ಠಾನವಸೇನ ಏಕಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ತಿವಿಧಾನಿ। ದ್ವಿಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ಪನ ಪಠಮಚತುತ್ಥೇಹಿ ವಾ ದುತಿಯಪಞ್ಚಮೇಹಿ ವಾ ತತಿಯಛಟ್ಠೇಹಿ ವಾ ಚತುತ್ಥಛಟ್ಠೇಹಿ ವಾ ಪಞ್ಚಮಛಟ್ಠೇಹಿ ವಾ ಸಮುಟ್ಠಾನವಸೇನ ಪಞ್ಚವಿಧಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಏವಂ ಸಮುಟ್ಠಾನವಸೇನ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ತೇರಸಧಾ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಕಿರಿಯಾವಸೇನ ಪಞ್ಚಧಾ ದಸ್ಸೇತುಂ **ತತ್ರಾಪೀತಿ**ಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಕಿಞ್ಚೀತಿ** ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। **ಕಿರಿಯತೋತಿ** ಪಥವೀಖಣನಾದಿ (ಪಾಚಿ॰ ೮೪-೮೬) ವಿಯ ಕಾಯವಚೀವಿಞ್ಞತ್ತಿಜನಿತಕಮ್ಮತೋ। **ಅಕಿರಿಯತೋತಿ** ಪಠಮಕಥಿನಾದಿ (ಪಾರಾ॰ ೪೫೯ ಆದಯೋ) ವಿಯ ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ಅಕರಣೇನೇವ। **ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯತೋತಿ** ಅಞ್ಞಾತಿಕಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಹತ್ಥತೋ ಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಹಣಾದಿ (ಪಾರಾ॰ ೫೦೮ ಆದಯೋ) ವಿಯ। **ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯತೋ, ಸಿಯಾ ಅಕಿರಿಯತೋ** ರೂಪಿಯಪಟಿಗ್ಗಹಣಾದಿ (ಪಾರಾ॰ ೫೮೨ ಆದಯೋ) ವಿಯ, **ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯತೋ, ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯತೋ** ಕುಟಿಕಾರಾದಿ (ಪಾರಾ॰ ೩೪೨) ವಿಯ। ವೀತಿಕ್ಕಮಸಞ್ಞಾಯ ಅಭಾವೇನ ವಿಮೋಕ್ಖೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖ**ನ್ತಿ ಮಜ್ಝೇಪದಲೋಪೀಸಮಾಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಚಿತ್ತಙ್ಗಂ ಲಭತಿ** ಸಚಿತ್ತಕಸಮುಟ್ಠಾನೇಹೇವ ಸಮುಟ್ಠಹನತೋ। **ಇತರ**ನ್ತಿ ಯಸ್ಸ ಚಿತ್ತಙ್ಗನಿಯಮೋ ನತ್ಥಿ, ತಂ, ಅನಾಪತ್ತಿಮುಖೇನ ಚೇತಂ ಸಞ್ಞಾದುಕಂ ವುತ್ತಂ, ಆಪತ್ತಿಮುಖೇನ ಸಚಿತ್ತಕದುಕನ್ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವಿಸೇಸೋ, ಅತ್ಥತೋ ಸಮಾನಾವ।

ಕಾಯವಚೀದ್ವಾರೇಹಿ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ ಕಾಯಕಮ್ಮೇ ವಾ ವಚೀಕಮ್ಮೇ ವಾ ಸಙ್ಗಯ್ಹತಿ। ತತ್ಥ ಬಾಹುಲ್ಲವುತ್ತಿತೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಮುಸಾವಾದಾದಯೋ ವಿಯಾತಿ **ಅತ್ಥಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಕಾಯಕಮ್ಮ**ನ್ತಿಆದಿನಾ ಕಾಯಕಮ್ಮಂ ವಚೀಕಮ್ಮಞ್ಚಾತಿ ದುಕಮೇವ ವುತ್ತಂ, ವಿಭಾಗತೋ ಪನ ಕಾಯವಚೀಕಮ್ಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ತಿಕಮೇವ ಹೋತಿ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ "ಸಬ್ಬಾ ಚ ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮತದುಭಯವಸೇನ ತಿವಿಧಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ। ತತೋಯೇವ ಇಧಾಪಿ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾದೀಸು (ಪಾರಾ॰ ೮೯) ಕಾಯಕಮ್ಮವಚೀಕಮ್ಮನ್ತಿ ತದುಭಯವಸೇನ ದಸ್ಸಿತಂ। **ಅತ್ಥಿ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಕುಸಲ**ನ್ತಿಆದಿ ಆಪತ್ತಿಸಮುಟ್ಠಾಪಕಚಿತ್ತವಸೇನ ಕಾರಿಯೇ ಕಾರಣೋಪಚಾರೇನ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕುಸಲಾದಿಪರಮತ್ಥಧಮ್ಮತಾವಸೇನ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಸಮ್ಮುತಿಸಭಾವತ್ತಾ। ಕುಸಲಾಕುಸಲಾದಿಪರಮತ್ಥಧಮ್ಮೇ ಉಪಾದಾಯ ಹಿ ಭಗವತಾ ಆಪತ್ತಿಸಮ್ಮುತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾ। ವಕ್ಖತಿ ಹಿ "ಯಂ ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿಆದಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೬೬ ಪಕಣ್ಣಕಕಥಾ)। ನ ಹಿ ಭಗವತೋ ಆಣಾಯತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿ ಕುಸಲಾದಿಪರಮತ್ಥಸಭಾವಾ ಹೋತಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಾನಞ್ಚ ಆಪತ್ತಿಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ, ತಸ್ಸಾ ದೇಸನಾದೀಹಿ ವಿಸುದ್ಧಿಅಭಾವಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ ಚ। ನ ಹಿ ಕಾರಣಬಲೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಕುಸಲಾದಿಸಭಾವಾ ಆಪತ್ತಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಾದೀಸು ನಿವತ್ತತಿ, ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಚ ತಸ್ಸಾ ಕೇನಚಿ ವಿನಾಸೋ ನ ಸಮ್ಭವತಿ। ಸರಸವಿನಾಸತೋ ದೇಸನಾದಿನಾ ಚ ಆಪತ್ತಿ ವಿಗಚ್ಛತೀತಿ ವಚನಮತ್ಥಿ, ನ ಪನ ತೇನ ಅಕುಸಲಾದಿ ವಿಗಚ್ಛತಿ। ಪಿತುಘಾತಾದಿಕಮ್ಮೇನ ಹಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿ ವಿಗಚ್ಛತಿ, ನ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿಅಕುಸಲಂ ಆನನ್ತರಿಯಾದಿಭಾವತೋ। ತಸ್ಮಾ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ನಿಗ್ಗಹಾದಿದಸಅತ್ಥವಸೇ (ಪಾರಾ॰ ೩೯; ಪರಿ॰ ೨) ಪಟಿಚ್ಚ ಭಗವತಾ ಯಥಾಪಚ್ಚಯಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜಮಾನೇ ಕುಸಲಾಕುಸಲಾದಿನಾಮರೂಪಧಮ್ಮೇ ಉಪಾದಾಯ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಸಮ್ಮುತಿಯೇವ ಆಪತ್ತಿ, ಸಾ ಚ ಯಥಾವಿಧಿಪಟಿಕಮ್ಮಕರಣೇನ ವಿಗತಾ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ತೇನಾಹ **ದ್ವತ್ತಿಂಸೇವ ಹಿ ಆಪತ್ತಿಸಮುಟ್ಠಾಪಕಚಿತ್ತಾನೀ**ತಿಆದಿ। ಆಪತ್ತಿಸಮುಟ್ಠಾಪಕತ್ತೇನೇವ ಹೇತ್ಥ ಕುಸಲಾದೀನಂ ಆಪತ್ತಿತೋ ಭೇದೋ ಸಿದ್ಧೋ। ನ ಹಿ ತಂಸಮುಟ್ಠಿತಸ್ಸ ತತೋ ಅಭೇದೋ ಯುತ್ತೋ ಸಮುಟ್ಠಾನಸಮುಟ್ಠಿತಭೇದಬ್ಯವಹಾರುಪಚ್ಛೇದಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ। **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡ ೨.೬೬ ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ) ಪನ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಪರಮತ್ಥತೋ ಕುಸಲತ್ತಮೇವ ನ ಸಮ್ಭವತಿ "ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಸಿಯಾ ಅಕುಸಲಂ, ಸಿಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ, ನತ್ಥಿ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ ವಚನತೋ, "ಅಕುಸಲತ್ತಂ ಪನ ಅಬ್ಯಾಕತತ್ತಞ್ಚ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಸಮ್ಭವತೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಕುಸಲಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಕ್ಖಣೇಪಿ ರೂಪಾಬ್ಯಾಕತತ್ತಂ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಸಮತ್ಥೇತುಂ ಯಂ ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಕುಸಲಂ, ಇತರೇಹಿ ಇತರನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೬೬ ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾ) ಇಮಂ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವುತ್ತಂ "ಯಂ ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ಯಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸೀಸೇ ಗಹಿತಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಕುಸಲಚಿತ್ತಸಮಙ್ಗೀ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಇಮಿನಾ ಪನ ವಚನೇನ ತಂ ಕುಸಲನ್ತಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಕುಸಲಭಾವೋ ಪರಿಯಾಯತೋ, ನ ಪರಮತ್ಥತೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಹಿ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ ಸವಿಞ್ಞತ್ತಿಕಂ ಅವಿಞ್ಞತ್ತಿಕಂ ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದವೀತಿಕ್ಕಮಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತಂ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧಸಙ್ಖಾತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಾಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। ತತ್ಥ ಯಂ ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ಇಮಂ ವಚನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ "ಇಮಿನಾ ಪನ ವಚನೇನ ತಂ ಕುಸಲನ್ತಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಕುಸಲಭಾವೋ ಪರಿಯಾಯತೋ, ನ ಪರಮತ್ಥತೋತಿ ದಸ್ಸೇತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಏವಂ ಇತರೇಹಿ ಇತರನ್ತಿ ವಚನೇನ "ಯಂ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜಹಿ, ತಂ ಅಕುಸಲಂ, ಯಂ ಅಬ್ಯಾಕತಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಅಬ್ಯಾಕತ"ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ ಇತರೇಹೀತಿ ವಚನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ "ಇಮಿನಾಪಿ ವಚನೇನ ಇತರನ್ತಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ವುಚ್ಚಮಾನೋ ಅಕುಸಲಭಾವೋ ಅಬ್ಯಾಕತಭಾವೋ ಚ ಪರಿಯಾಯತೋ ದಸ್ಸೇತೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಅವತ್ವಾ ಕುಸಲಪಕ್ಖೇ ಏವ ಕಥನಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ನ ಪಸ್ಸಾಮ। ಯಂ ಪನ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಸಿಯಾ ಅಕುಸಲನ್ತಿಆದಿವಚನಂ ಕಾರಣತ್ತೇನ ವುತ್ತಂ, ತಮ್ಪಿ ಅಕಾರಣಂ ಯಂ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಅಕುಸಲನ್ತಿಆದಿನಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಅಕುಸಲಾದಿಭಾವಸ್ಸ ಪರಿಯಾಯದೇಸಿತತ್ತಾ, ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕುಸಲವೋಹಾರಸ್ಸ ಅಯುತ್ತತಾಯ ನತ್ಥಿ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಕುಸಲನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಚ। ಆಪತ್ತಿಯಾ ಹಿ ಕುಸಲಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಿತತ್ತೇಪಿ ಭಗವತಾ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಭಾವೇನ ಸಾವಜ್ಜಧಮ್ಮತ್ತಾ ಕಾರಣೂಪಚಾರೇನಾಪಿ ಅನವಜ್ಜಕುಸಲವೋಹಾರೋ ನ ಯುತ್ತೋ ಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞವಿರುದ್ಧತ್ತಾ। ಯಥಾ ಆಕಾಸಾದಿಸಮ್ಮುತಿಸಚ್ಚಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನತಾದಿವೋಹಾರೋ ವಿಯ ಜಾತಿಜರಾಭಙ್ಗಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನತಾದಿವೋಹಾರೋ ಅನವಟ್ಠಾನಾದಿದೇಸತೋ ಅಯುತ್ತೋ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ಕುಸಲವೋಹಾರೋ ಅಯುತ್ತೋ ವಿರುದ್ಧತ್ತಾ। ಅಕುಸಲಾದಿವೋಹಾರೋ ಪನ ಯುತ್ತೋ , ಕಾರಣೂಪಚಾರೇನ ಪನ ಅಕುಸಲಾದಿಸಭಾವತಾ ಯಥಾವುತ್ತದೋಸಾನತಿವತ್ತನತೋ। ಸುತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಹಿ ಯಥಾ ಸುತ್ತಸುತ್ತಾನುಲೋಮಾದೀಹಿ ವಿರೋಧೋ ನ ಹೋತಿ, ತಥೇವ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ಯಂ ಪನ ವುತ್ತಂ "ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಹಿ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತೋ…ಪೇ॰… ರೂಪಕ್ಖನ್ಧಸಙ್ಖಾತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಾಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿ, ತಂ ಅಯುತ್ತಮೇವ ರೂಪಕ್ಖನ್ಧಸ್ಸ ಖಣಿಕತಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾಪಿ ದೇಸನಾದಿಪಟಿಕಮ್ಮಂ ವಿನಾವ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧಿಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ। ರೂಪಪರಮ್ಪರಾ ಆಪತ್ತೀತಿ ಚೇ? ತನ್ನ, ಪಟಿಕಮ್ಮೇನಾಪಿ ಅವಿಗಮಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ। ನ ಹಿ ರೂಪಸನ್ತತಿದೇಸನಾದೀಹಿ ವಿಗಚ್ಛತಿ ಸಕಾರಣಾಯತ್ತತ್ತಾ, ಇತಿ ಸಬ್ಬಥಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಪರಮತ್ಥತಾ ಅಯುತ್ತಾ, ಏತೇನೇವ ಯಂ ವುತ್ತಂ "ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿರೋಧಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸಹಸೇಯ್ಯವಸೇನ ತಥಾಕಾರಪ್ಪವತ್ತರೂಪಧಮ್ಮಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತಿಭಾವತೋ"ತಿಆದಿ, ತಮ್ಪಿ ಪಟಿಸಿದ್ಧನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಇಧ ಪನ ನಿರೋಧಸಮಾಪನ್ನಾನಂ ರೂಪಧಮ್ಮಮೇವ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿ ಅಚಿತ್ತಾ ಅವೇದನಾ, ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪನ ಸಚಿತ್ತಾ ಸವೇದನಾವ, ಸಬ್ಬತ್ಥಾಪಿ ಪಞ್ಞತ್ತಿಸಭಾವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತೇನೇವ **ದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಕುಸಲಾದಿಸಭಾವಂ ಪರಪರಿಕಪ್ಪಿತಂ ನಿಸೇಧೇತುಂ "ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿವಚನತೋ… ಪೇ॰… ಪಣ್ಣತ್ತಿಮತ್ತಮೇವ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಸಯಮೇವ ವಕ್ಖತಿ, ತಸ್ಮಾ "ತಂತಂಕುಸಲಾದಿಧಮ್ಮಸಮುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಭಗವತಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿಸಮ್ಮುತಿ ಸಮುಟ್ಠಿತಾ"ತಿ ಚ, "ಯಾವ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಕಾರಣಾ ತಿಟ್ಠತೀ"ತಿ ಚ, "ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಕಾರಣೇಹಿ ವಿನಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚ ವೋಹರೀಯತಿ। ಆಪತ್ತಿಯಾ ಚ ಸಮ್ಮುತಿಸಭಾವತ್ತೇಪಿ ಹಿ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ತಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ, ಪಟಿಕಿರಿಯಂ ಅಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಚ ಅನಾದರೇ ಅಕುಸಲರಾಸಿ ಚೇವ ಸಗ್ಗಮಗ್ಗನ್ತರಾಯೋ ಚ ಹೋತೀತಿ ಲಜ್ಜಿನೋ ಯಥಾವಿಧಿಂ ನಾತಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ಅನತಿಕ್ಕಮನಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಚ ತೇಸಂ ಅನನ್ತಪ್ಪಭೇದಾ ಸೀಲಾದಯೋ ಧಮ್ಮಾ ಪರಿವಡ್ಢನ್ತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ದ್ವತ್ತಿಂಸೇವಾತಿ ನಿಯಮೋ ಆಪತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಕಾಯವಚೀವಿಞ್ಞತ್ತೀನಂ ಏತೇಹೇವ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜನತೋ ಕತೋ, ನ ಪನ ಸಬ್ಬಾಪತ್ತೀನಮ್ಪಿ ಏತೇಹೇವ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜನತೋ। ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತಾನಞ್ಹಿ ಝಾನನಿರೋಧಸಮಾಪನ್ನಾನಞ್ಚ ಅವಿಞ್ಞತ್ತಿಜನಕೇಹಿ ವಿಪಾಕಅಪ್ಪನಾಚಿತ್ತೇಹಿ ಚೇವ ರೂಪಧಮ್ಮೇಹಿ ಚ ಸಹಸೇಯ್ಯಾದಿಆಪತ್ತಿ ಸಮ್ಭವತಿ।

ದಸಾತಿ ಕಿರಿಯಾಹೇತುಕಮನೋವಿಞ್ಞಾಣಧಾತುದ್ವಯೇನ ಸಹ ಅಟ್ಠ ಮಹಾಕಿರಿಯಚಿತ್ತಾನಿ। ಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಇದ್ಧಿವಿಕುಬ್ಬನಾದೀಸು ಅಭಿಞ್ಞಾನಂ ಆಪತ್ತಿಸಮುಟ್ಠಾಪಕತ್ತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಮೇವ, ಕಿಞ್ಚಿ ಕುಸಲಾಬ್ಯಾಕತವಸೇನ ದ್ವಿಚಿತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚಿ ತಿಚಿತ್ತನ್ತಿ ಅಯಮೇವ ಭೇದೋ ಲಬ್ಭತಿ, ನಾಞ್ಞೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಕಿರಿಯಾಸಮುಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಪರೂಪಕ್ಕಮೇನ

ಜಾಯಮಾನಂ ಅಙ್ಗಜಾತಾದಿಚಲನಂ ಸಾದಿಯನಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾತೇ ಸೇವನಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಸಮುಪ್ಪಾದಿತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಇತರಥಾ "ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಸಿಯಾ ಅಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತೋ।

ಯಂ ಪನ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡ ೨.೭೭ ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ "ಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಇದಂ ಯೇಭುಯ್ಯವಸೇನ ವುತ್ತಂ ಪರೂಪಕ್ಕಮೇ ಸತಿ ಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸ ಅಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನಭಾವತೋ"ತಿಆದಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ ಅಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನತಾಯ ಪಾಳಿಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಅವುತ್ತತ್ತಾ। "ಮನೋದ್ವಾರೇ ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ; ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೫೮೩-೪) ಹಿ ವುತ್ತಂ। ಕಥಞ್ಚಿ ನಾಮ ಪರೂಪಕ್ಕಮೇನ ಮೇಥುನಂ ಸಾದಿಯನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಅಙ್ಗಜಾತಾದಿಕಾಯಚಲನಂ ನ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯ, ಸಾದಿಯನಚಿತ್ತಾನುಗುಣಮೇವ ಪನ ಸಕಲಸರೀರೇ ಚಿತ್ತಜರೂಪಸಮುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಪಿ ಸುಖುಮಾ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಏವ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ತೇನಾಹ **ಕಾಯದ್ವಾರೇನೇವ ಸಮುಟ್ಠಾನತೋ ಕಾಯಕಮ್ಮ**ನ್ತಿಆದಿ। **ಚಿತ್ತಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಙ್ಗಮತ್ತಂ ಹೋತೀತಿ** ಕಾಯವಿಞ್ಞತ್ತಿ ಏವ ಕಾಯಕಮ್ಮಭಾವೇ ಕಾರಣಂ, ನ ಚಿತ್ತಂ। ತಂ ಪನೇತ್ಥ ಕಾಯಸಙ್ಖಾತಾಯ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾಯೇವ ಅಙ್ಗಮತ್ತಂ, ನ ಕಾಯಕಮ್ಮಭಾವಸ್ಸ, ಇತರಥಾ ಮೇಥುನಸ್ಸ "ಮನೋಕಮ್ಮ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತೋ, ತೇನಾಹ "ನ ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಕಮ್ಮಭಾವೋ ಲಬ್ಭತೀ"ತಿ। **ಕಮ್ಮಭಾವೋತಿ** ಕಾಯಕಮ್ಮಭಾವೋ। **ಸಬ್ಬಞ್ಚೇತ**ನ್ತಿ ಏತಂ ಸಮುಟ್ಠಾನಾದಿಕಂ। **ಸಿಕ್ಖಾಪದಸೀಸೇನಾತಿ** ತಂತಂಸಿಕ್ಖಾಪದನಿಯತಆಪತ್ತಿಯಾ ಏವ ಗಹಣತ್ಥಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಮುಖೇನ।

ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

ಇದಂ ಕಿನ್ತಿ ಕಥೇತುಕಾಮತಾಪುಚ್ಛಾ। **ಇಮಾತಿ**ಆದಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ। ವಿನೀತಾನಿ ಆಪತ್ತಿಂ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖು ಆಪನ್ನೋತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ॰ ೬೭) ಭಗವತಾ ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತಾನಿ ವತ್ಥೂನಿ **ವಿನೀತವತ್ಥೂನಿ**। ತಂ ತಂ ವತ್ಥುಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ದಾನತೋ ದಸ್ಸನತೋ ಉದ್ದಾನಭೂತಾ ಗಾಥಾ **ಉದ್ದಾನಗಾಥಾ,** ಸಙ್ಗಹಗಾಥಾ, ಉದ್ದೇಸಗಾಥಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ವತ್ಥು ಗಾಥಾತಿ** ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖೂತಿಆದಿಕಾ ವಿನೀತವತ್ಥುಪಾಳಿಯೇವ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ವಿನೀತವತ್ಥೂನಂ ಗನ್ಥನತೋ "ವತ್ಥುಗಾಥಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ , ನ ಛನ್ದೋವಿಚಿತಿಲಕ್ಖಣೇನ। ಉದ್ದಾನಗಾಥಾನಂ ವತ್ಥು ವತ್ಥುಗಾಥಾತಿ ಏವಂ ವಾ ಏತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು। **ದುತಿಯಾದೀನ**ನ್ತಿ ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕಾದೀನಂ। ಯಂ ಪಸ್ಸಿತ್ವಾ ಚಿತ್ತಕಾರಾದಯೋ ಸಿಪ್ಪಿಕಾ ಚಿತ್ತಕಮ್ಮಾದೀನಿ ಸಿಕ್ಖನ್ತಿ, ತಂ **ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕರೂಪಂ,** ಪಟಿಮಾರೂಪನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೬೭. **ಪುರಿಮಾನಿ ದ್ವೇತಿ** ಮಕ್ಕಟೀವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕವತ್ಥೂನಿ ದ್ವೇ। ತಾನಿಪಿ ಭಗವತಾ ವಿನೀತಭಾವೇನ ಪುನ ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು ಪಕ್ಖಿತ್ತಾನಿ। ತತ್ಥ ತಸ್ಸ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಅಹೋಸೀತಿಆದಿ ಪನ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ತೇಸಂ ಪಠಮಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಪನ ಭಗವತಾ ಚ ಗರಹಿತ್ವಾ ವುತ್ತವಚನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಪಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಭಗವತೋ ಏತಮತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸುನ್ತಿಆದಿ ಚ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೇನ ಚ ಪಠಮಂ ಭಗವತೋ ಆರೋಚಿತೇ, ಭಗವತಾ ಚ ತೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕತ್ತೇ ಪಕಾಸಿತೇ ಭೀತಾ ತೇ ಸಯಮ್ಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಪಚ್ಛಾ ಆರೋಚೇನ್ತಿ ಏವ। "ಸಚ್ಚಂ ಕಿರ ತ್ವ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಭಗವತಾ ಪುಟ್ಠಾ ಪನ "ಸಚ್ಚಂ ಭಗವಾ"ತಿ ಪಟಿಜಾನನವಸೇನಾಪಿ ಆರೋಚೇನ್ತಿ। ಭಗವಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಂ ತ್ವನ್ತಿಆದಿನಾ ತೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕತ್ತಂ ವಿನಿಚ್ಛಿನೋತಿ ಏವ। ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಕಥಾಯಂ ಪನ ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಅವತ್ವಾ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಅನುಗುಣಮೇವ ಕಿಞ್ಚಿಮತ್ತಂ ವುತ್ತಂ, ಇಧಾಪಿ ತೇಸಂ ವತ್ಥೂನಂ ಭಗವತಾ ವಿನೀತಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಏವಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಕೇಚಿ ಇಮಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅಮನಸಿಕತ್ವಾ "ಅಞ್ಞಾನೇವೇತಾನಿ ವತ್ಥೂನೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಕುಸೇತಿ** ಕುಸತಿಣಾನಿ। **ಕೇಸೇಹೀತಿ** ಮನುಸ್ಸಕೇಸೇಹಿ।

೬೮. **ವಣ್ಣಪೋಕ್ಖರತಾಯಾತಿ** ಏತ್ಥ ಪೋಕ್ಖಲಂ ನಾಮ ಸಮಿದ್ಧಂ ಸುನ್ದರಞ್ಚ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ "ಪೋಕ್ಖರತಾ"ತಿ ರ-ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತೋ, ಸಮಿದ್ಧತಾ ಸುನ್ದರತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಧಂಸೇಸೀತಿ** ಅಭಿಭವಿ। **ನ ಲಿಮ್ಪತೀತಿ** ನ ಅಲ್ಲೀಯತಿ।

೬೯. ಏವರೂಪಾ ಪರಿವತ್ತಲಿಙ್ಗಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಅತ್ಥತೋ ಏಕತೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಪಿ ಉಭತೋಸಙ್ಘೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಸುಯೇವ ಸಙ್ಗಯ್ಹನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂಪಸಮ್ಪದಾಯ ಭಿಕ್ಖುನೀಉಪಸಮ್ಪದತೋಪಿ ಉಕ್ಕಟ್ಠತ್ತಾ। **ಪಾಳಿಯಂ** "ತಾಹಿ ಆಪತ್ತೀಹಿ ಅನಾಪತ್ತೀ"ನ್ತಿ ಉಪಯೋಗವಚನಂ ಕತ್ವಾ ಅನುಜಾನಾಮೀತಿ ಪದೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗನ್ತಿ ಥನಾದಿಕಂ ಇತ್ಥಿಸಣ್ಠಾನಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ - "ಪುರಿಸ...ಪೇ॰... ಇತ್ಥಿಸಣ್ಠಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನ"ನ್ತಿ। ತಂ ನಾನನ್ತರಿಕತೋ ಪನ "ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಮ್ಪಿ ಅನ್ತರಹಿತಂ, ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಞ್ಚ ಉಪ್ಪನ್ನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಉಪರಿಪಿ ಲಿಙ್ಗಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಾದಿಗ್ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ತಾತಿ** ಆಪತ್ತಿಯೋ, ತಸ್ಸ ವುಟ್ಠಾತುನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ, ತಾಹಿ ಆಪತ್ತೀಹಿ ವುಟ್ಠಾಪೇತುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಥನ್ತಿ ಆಹ **ತಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಕಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿಆದಿ। ತೇನ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾಯಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾಯಪಿ ಗರುಕಾಪತ್ತಿಯಾ ಪಕ್ಖಮಾನತ್ತಚರಣಾದಿಕಂ ವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಓಕ್ಕನ್ತಿಕವಿನಿಚ್ಛಯೋತಿ ಪಸಙ್ಗಾನುಗುಣಂ ಓತರಣಕವಿನಿಚ್ಛಯೋ। **ಬಲವಅಕುಸಲೇನಾತಿ** ಪರದಾರಿಕಕಮ್ಮಾದಿನಾ। **ದುಬ್ಬಲಕುಸಲೇನಾತಿ** ಯಥಾವುತ್ತಬಲವಾಕುಸಲೋಪಹತಸತ್ತಿನಾ ತತೋ ಏವ ದುಬ್ಬಲಭೂತೇನ ಕುಸಲೇನ। **ದುಬ್ಬಲಅಕುಸಲೇನಾತಿ** ಪುರಿಸಭಾವುಪ್ಪಾದಕಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಾದಿಬಲವಕುಸಲೋಪಹತಸತ್ತಿನಾ ತತೋ ಏವ ದುಬ್ಬಲಭೂತೇನ ಪರದಾರಿಕಾದಿಅಕುಸಲೇನ। ಸುಗತಿಯಂ ಭಾವದ್ವಯಸ್ಸ ಕುಸಲಕಮ್ಮಜತ್ತಾ ಅಕುಸಲೇನೇವ ವಿನಾಸೋ ಕುಸಲೇನೇವ ಉಪ್ಪತ್ತೀತಿ ಆಹ **ಉಭಯಮ್ಪೀ**ತಿಆದಿ। ದುಗ್ಗತಿಯಂ ಪನ ಅಕುಸಲೇನೇವ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಉಪ್ಪತ್ತಿ ಚ ವಿನಾಸೋ ಚ, ತತ್ಥ ದುಬ್ಬಲಬಲವಭಾವೋವ ವಿಸೇಸೋ।

"ಏಹಿ ಮಯಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಿಧಾಯ ಏಕದ್ಧಾನಗಮನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾಪತ್ತಿಪರಿಹಾರತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ "ಸಂವಿದಹನಂ ಪರಿಮೋಚೇತ್ವಾ"ತಿ। ತೇನ ಏಕಗಾಮಕ್ಖೇತ್ತೇಪಿ ಬಹಿಗಾಮತೋ ಅನ್ತರಘರಂ ಸಂವಿಧಾಯ ಗಮನಮ್ಪಿ ಆಪತ್ತಿಕರಮೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪರಿಮೋಚನವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **ಮಯ**ನ್ತಿಆದಿ। **ಬಹಿಗಾಮೇತಿ** ಗಾಮನ್ತರೇ। ದುತಿಯಿಕಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಪಕ್ಕನ್ತಾ ವಾ ಹೋತೀತಿಆದಿನಾ (ಪಾಚಿ॰ ೬೯೩) ವುತ್ತಅನಾಪತ್ತಿಲಕ್ಖಣಂ ಅನುಲೋಮೇತೀತಿ ವುತ್ತಂ "ಗಾಮನ್ತರ...ಪೇ॰... ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ। **ಕೋಪೇತ್ವಾತಿ** ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ। **ಲಜ್ಜಿನಿಯೋ...ಪೇ॰... ಲಬ್ಭತೀತಿ** ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತನದುಕ್ಖಪೀಳಿತಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹೇಪಿ ಅಸತಿ ಹೀನಾಯಾವತ್ತನಮ್ಪಿ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ "ಆಪದಾಸೂ"ತಿ ವುತ್ತಅನಾಪತ್ತಿಅನುಲೋಮೇನ ವುತ್ತಂ। ತಾಯ ದುತಿಯಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾವ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। **ಅಲಜ್ಜಿನಿಯೋ...ಪೇ॰... ಲಬ್ಭತೀತಿ** ಅಲಜ್ಜಿನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಕಮ್ಮಾದಿಸಂವಾಸೇ ಆಪತ್ತಿಸಮ್ಭವತೋ ತಾ ಅಸನ್ತಪಕ್ಖಂ ಭಜನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ, ಇಮಿನಾಪೇತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ "ಅಲಜ್ಜಿನೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಭೋಗೋ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಯದಿ ಹಿ ವಟ್ಟೇಯ್ಯ, ತತೋಪಿ ದುತಿಯಿಕಂ ವಿನಾ ಗಾಮನ್ತರಗಮನಾದೀಸು ಆಪತ್ತಿ ಏವ ಸಿಯಾ ಸಙ್ಗಾಹಿಕತ್ತಾ ತಾಸಂ ಸಙ್ಗಾಹಿಕಲಜ್ಜಿನಿಗಣತೋ ವಿಯ। **ಞಾತಿಕಾ ನ ಹೋನ್ತಿ...ಪೇ॰... ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಅನಾಗತಭಾವಂ ದೀಪೇತಿ। ತತ್ಥಾಪಿ ವಿಸ್ಸಾಸಿಕಞಾತಿಕಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ವಿನಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಭಾವೇ ಅರಮನ್ತಸ್ಸ ಮಾನಪಕತಿಕಸ್ಸ ಆಪದಾಟ್ಠಾನಸಮ್ಭವೇನ ತಂ ವಚನಂ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಮ್ಪಿ ತದಞ್ಞೇಸಂ ನ ವಟ್ಟತಿಯೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇಪೀತಿ** ಭಿಕ್ಖುಕಾಲೇಪಿ । **ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯಾತಿ** ತಂ ನಿಸ್ಸಯಾಚರಿಯಂ ಕತ್ವಾ। **ಉಪಜ್ಝಾ ಗಹೇತಬ್ಬಾತಿ** ಉಪಸಮ್ಪದಾಗಹಣತ್ಥಂ ಉಪಜ್ಝಾ ಗಹೇತಬ್ಬಾ।

ವಿನಯಕಮ್ಮನ್ತಿ ವಿಕಪ್ಪನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಪುನ ಕಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಪುನ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಂ। **ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಚ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತು"ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೨೧) ವಚನತೋ ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇತಿ** ಇದಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಅನಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾವ ಪುನಪಿ ಸತ್ತಾಹಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ಪಕತತ್ತೋತಿ** ಅಪರಿವತ್ತಲಿಙ್ಗೋ। **ರಕ್ಖತೀತಿ** ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣವಿಜಹನತೋ ರಕ್ಖತಿ, ಅವಿಭತ್ತತಾಯ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ನ ವಿಜಹತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಸಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾನ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯಾತಿ ಸಹತ್ಥೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾನ ನಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ। **ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತೀತಿ** ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತೇ ಜಾತೇ ಪುನ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ।

ಹೀನಾಯಾವತ್ತನೇನಾತಿ ಏತ್ಥ ಕೇಚಿ "ಪಕತತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಿಕ್ಖಂ ಅಪ್ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ 'ಗಿಹೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಗ್ಗಹಣಂ ಹೀನಾಯಾವತ್ತನ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ತತ್ತಕೇನ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಸ್ಸ ಅವಿಜಹನತೋ। ಅಞ್ಞೇ ಪನ "ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಪಟಿಞ್ಞಂ ಪಹಾಯ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಭಾವೂಪಗಮನಮ್ಪಿ ಹೀನಾಯಾವತ್ತನ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಯುತ್ತಮೇವ। ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನೋ ಹಿ ತಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಯಾವ ಭಿಕ್ಖುಪಟಿಞ್ಞೋ ಹೋತಿ, ತಾವ ಭಿಕ್ಖು ಏವ ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಮೇವ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾ। "ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ। ತಥಾ ಹಿ ಸೋ ಸಂವಾಸಂ ಸಾದಿಯನ್ತೋಪಿ ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋ ನ ಹೋತಿ, ಸಹಸೇಯ್ಯಾದಿಆಪತ್ತಿಞ್ಚ ನ ಜನೇತಿ, ಅತ್ತಾನಂ ಓಮಸನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಞ್ಚ ಜನೇತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ -

> "ಅಸುದ್ಧೋ ಹೋತಿ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಞ್ಞತರಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝಾಪನ್ನೋ, ತಞ್ಚೇ ಸುದ್ಧದಿಟ್ಠಿ ಸಮಾನೋ ಓಕಾಸಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಅಕ್ಕೋಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ವದೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಓಮಸವಾದಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೩೮೯)।

ಏಕೇ ಪನ "ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನಾನಂ ದೋಸಂ ಪಟಿಜಾನಿತ್ವಾ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಗ್ಗಹಣಂ ನಾಮ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನೇ ಸಮೋಧಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ ತೇನಾಪಿ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಭಿಕ್ಖುಭಾವಸ್ಸ ವಿಜಹನತೋ। ತೇನೇವ ವಿನಯವಿನಿಚ್ಛಯಾದೀಸು ಹೀನಾಯಾವತ್ತನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನೇ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ವಿಸುಂ ತಂ ನ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ವಿಬ್ಭಮಿತುಕಾಮತಾಯ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಗ್ಗಹಣಂ ಇಧ ಹೀನಾಯಾವತ್ತನಂ ತಾಸಂ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ। ತಾಸಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣವಿಜಹನಸ್ಸಾಪಿ ಸಬ್ಬಸೋ ವತ್ತಬ್ಬತ್ತಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಮ್ಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಬಾಹಿಯಮೇವ। ತಸ್ಮಾ ಪಾರಾಜಿಕಾನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಞ್ಚ "ಉಪ್ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗಗ್ಗಹಣಂ ಹೀನಾಯಾವತ್ತನನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ವಿಬ್ಭಮೋತಿಪಿ ಏತಸ್ಸೇವ ನಾಮಂ, ತೇನೇವ ತಂ **ಖುದ್ದಸಿಕ್ಖಾಯಂ** "ಅಚ್ಛೇದವಿಸ್ಸಜ್ಜನಗಾಹವಿಬ್ಭಮಾ"ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಿಜಹನೇ ವಿಬ್ಭಮನಾಮೇನ ವುತ್ತಂ।

ಅನಪೇಕ್ಖವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇನಾತಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಅದತ್ವಾವ ಅನತ್ಥಿಕಸ್ಸೇವ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತವತ್ಥೂನಂ ಬಹಿ ಛಡ್ಡನೇನ। ಕೇಚಿ "ಪಟಿಗ್ಗಹಿತವತ್ಥೂಸು ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಪುರೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಭಾವತೋ ಪರಿಮೋಚನತ್ಥಂ ತತ್ಥ ಪಟಿಗ್ಗಹಮತ್ತಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಮ್ಪಿ ಅನಪೇಕ್ಖವಿಸ್ಸಜ್ಜನಮೇವ ಚೀವರಾದಿಅಧಿಟ್ಠಾನಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೋ ವಿಯಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಸುನ್ದರಂ ತಥಾವಚನಾಭಾವಾ। ಯಥೇವ ಹಿ ಚೀವರಾದೀಸು ಅನಪೇಕ್ಖವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಿಜಹನಂ ವತ್ವಾಪಿ ವಿಸುಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೋ ಚ ವುತ್ತೋ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ಚ ಚೀವರಾದೀಸು ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇಸುಪಿ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಗಚ್ಛತಿ, ನ ಏವಮಿಧ। ಇಧ ಪನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಅನಪೇಕ್ಖಸ್ಸಾಪಿ ಕಾಯತೋ ಮುತ್ತೇಯೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ವಿಜಹತಿ। ತಥಾ ಹಿ ವುತ್ತಂ "ಸತಕ್ಖತ್ತುಮ್ಪಿ ಪರಿಚ್ಚಜತು, ಯಾವ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥಗತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮೇವಾ"ತಿ। ಅನಪೇಕ್ಖವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇನಾತಿ ಏತ್ಥ ಚ "ಅನಪೇಕ್ಖಾಯಾ"ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಅನಪೇಕ್ಖತಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಇಧ ವಿಸುಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಸ್ಸ ಅಭಾವಾ। ನ ಹೇತ್ಥ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೇ ವಿಯ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನವಿಧಾನಮತ್ಥಿ। ಅಪಿಚ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಮತ್ತವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇ ಸತಿ ಪುರೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತೋಪಿ ಆಹಾರೋ ಭುಞ್ಜಿತುಕಮ್ಯತಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಮತ್ತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಯಥಾಸುಖಂ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬೋ ಸಿಯಾತಿ, ತಥಾ ಚ **ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಕಸಿಕ್ಖಾಪದೇ** ವುತ್ತಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ವಿನಿಚ್ಛಯಭೇದಾ ನಿರತ್ಥಕಾ ಏವ ಸಿಯುಂ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ ತತ್ಥ -

> "ಗಣ್ಠಿಕಪತ್ತಸ್ಸ ವಾ ಗಣ್ಠಿಕನ್ತರೇ ಸ್ನೇಹೋ ಪವಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ತಾದಿಸೇ ಪತ್ತೇಪಿ ಪುನದಿವಸೇ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿಆದಿ (ಪಾಚಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨೫೩)।

ತತ್ಥ ಪನ "ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ಅನಪೇಕ್ಖಚಿತ್ತೇನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ನ ಚ ವುತ್ತಂ। ಕತ್ಥಚಿ ಈದಿಸೇಸು ಚ ಗಣ್ಠಿಕಪತ್ತಾದೀಸು ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಅಪೇಕ್ಖಾ ಕಸ್ಸಚಿಪಿ ನತ್ಥೇವ ತಪ್ಪಹಾನಾಯ ವಾಯಾಮತೋ, ತಥಾಪಿ ತತ್ಥಗತಆಮಿಸೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ನ ವಿಗಚ್ಛತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪತ್ತೇ ಪುನ ಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮತಾಪೇಕ್ಖಾಯ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ ಪತ್ತಗತಿಕೇ ಆಹಾರೇಪಿ ತಸ್ಸಾ ವತ್ತನತೋ। ನ ಹಿ ಪತ್ತಂ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ತಗ್ಗತಿಕಂ ಆಹಾರಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ನಾಪಿ ಆಹಾರಂ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ತಗ್ಗತಿಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತುಂ। ತಸ್ಮಾ ವತ್ಥುನೋ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಮೇವ ಅನಪೇಕ್ಖವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ, ನ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಸ್ಸಾತಿ ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ ಸನ್ನಿಧಿಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ **ಅನಾಪತ್ತಿವಾರೇ** -

> "ಅನ್ತೋಸತ್ತಾಹಂ ಅಧಿಟ್ಠೇತಿ, ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಿ, ನಸ್ಸತಿ, ವಿನಸ್ಸತಿ, ಡಯ್ಹತಿ, ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ವಿಸ್ಸಾಸಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚತ್ತೇನ ವನ್ತೇನ ಮುತ್ತೇನ ಅನಪೇಕ್ಖೋ ದತ್ವಾ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀ"ತಿ -

ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವತ್ಥುವಿಸ್ಸಜ್ಜನಮೇವ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಚ "ಅನ್ತೋಸತ್ತಾಹಂ ಅಧಿಟ್ಠೇತೀ"ತಿ ಬಾಹಿರಪರಿಭೋಗಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಚನತೋ ವತ್ಥುಂ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾಪಿ ಕೇವಲಂ ಅಜ್ಝೋಹರಿತುಕಾಮತಾಯ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಬಾಹಿರಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ನಿಯಮನಮ್ಪಿ ವಿಸುಂ ಏಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣವಿಜಹನಕಾರಣಮೇವ, ಇದಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಮತ್ತವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ವುತ್ತಂ ಸಿಯಾ, ಸುವುತ್ತಮೇವ ಸಿಯಾ, ತಥಾ ಚ "ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ ಬಾಹಿರಪರಿಭೋಗಾಧಿಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ।

ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಞ್ಹಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ದೀ॰ ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡ ೨.೬೯) "ಅನಪೇಕ್ಖವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇನಾತಿ ಏತ್ಥ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಅದತ್ವಾವ ಅನತ್ಥಿಕತಾಯ 'ನತ್ಥಿ ಇಮಿನಾ ಕಮ್ಮಂ ನ ದಾನಿ ನಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ವತ್ಥೂಸು ವಾ, 'ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಟಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ'ತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ವಾ ಅನಪೇಕ್ಖವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇನಾ"ತಿ ಏವಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮಸ್ಸೇವ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಮತ್ತವಿಸ್ಸಜ್ಜನಮ್ಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣವಿಜಹನಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಪುರಿಮಮೇವ ಪನ ಬಾಹಿರಪರಿಭೋಗಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಇದಂ ಪನ **ಅಟ್ಠಕಥಾಸು** "ಅನಪೇಕ್ಖವಿಸ್ಸಜ್ಜನಸಙ್ಖಾತೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತೀ"ತಿ ವುತ್ತಪಾಳಿಪದತ್ಥೇ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಸುಂ ನ ವುತ್ತಂ। ನಸ್ಸತಿ, ವಿನಸ್ಸತಿ, ಡಯ್ಹತಿ, ವಿಸ್ಸಾಸಂ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೀತಿ ಇಮಾನಿ ಪನ ಪದಾನಿ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೀತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪದೇ ಸಙ್ಗಹಿತಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಹಣೇನಾತಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಬಲಕ್ಕಾರಾದಿನಾ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಹಣೇನ। ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾನಞ್ಹಿ ಅಚ್ಛಿನ್ದನವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹೇಸು ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ನ ವಿಜಹತಿ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ಭಿಕ್ಖುವಿಹಾರೇ। **ಉಪರೋಪಕಾತಿ** ತೇನ ರೋಪಿತಾ ರುಕ್ಖಗಚ್ಛಾ। **ತೇರಸಸು ಸಮ್ಮುತೀಸೂತಿ** ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕಸೇನಾಸನಪಞ್ಞಾಪಕಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಚೀವರಭಾಜಕಯಾಗುಭಾಜಕಫಲಭಾಜಕಖಜ್ಜಭಾಜಕಅಪ್ಪಮತ್ತಕವಿಸ್ಸಜ್ಜಕಸಾದಿಯಗಾಹಾಪಕಪತ್ತಗಾಹಾಪಕಆರಾಮಿಕಪೇಸಕಸಾಮಣೇರ ತೇರಸಸು ಸಮ್ಮುತೀಸು।

ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹೇ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೇಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೇಪಿ ಕಥಿನತ್ಥಾರಸ್ಸ, ತಮ್ಮೂಲಕಾನಂ ಪಞ್ಚಾನಿಸಂಸಾನಞ್ಚ ಅಭಾವಸ್ಸ ಸಮಾನತ್ತಾ ತತ್ಥ ವಿಜ್ಜಮಾನಮ್ಪಿ ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಂ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಮೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಸಚೇ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯಾತಿಆದಿ** ವುತ್ತಂ। **ಸಚೇ ಅಕುಸಲವಿಪಾಕೇ ...ಪೇ॰... ಭಾರತ್ತಂ ಮಾನತ್ತಮೇವ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ** ಇದಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾಯ ಸಾಧಾರಣಾಪತ್ತಿಯಾ ಪರಿವಸನ್ತಸ್ಸ ಅಸಮಾದಿನ್ನಪರಿವಾಸಸ್ಸ ವಾ ಲಿಙ್ಗೇ ಪರಿವತ್ತೇ ಪಕ್ಖಮಾನತ್ತಂ ಚರನ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಪನಸ್ಸ ಪಕ್ಖಮಾನತ್ತೇ ಅಸಮಾದಿನ್ನೇ ಏವ ಪುನ ಲಿಙ್ಗಂ ಪರಿವತ್ತತಿ, ಪರಿವಾಸಂ ದತ್ವಾ ಪರಿವುತ್ಥಪರಿವಾಸಸ್ಸೇವ ಛಾರತ್ತಂ ಮಾನತ್ತಂ ದಾತಬ್ಬಂ। **ಪರಿವಾಸದಾನಂ ನತ್ಥಿ** ಭಿಕ್ಖುಕಾಲೇ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಭಾವತೋ। ಸಚೇ ಪನ ಭಿಕ್ಖುಕಾಲೇಪಿ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ನಾರೋಚೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾವ ಹೋತಿ, ಆಪತ್ತಿಪಟಿಚ್ಛನ್ನಭಾವತೋ ಪರಿವಾಸೋ ಚ ದಾತಬ್ಬೋತಿ ವದನ್ತಿ। ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪನ್ನಾನಂ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾನಂ ಲಿಙ್ಗೇ ಪರಿವತ್ತೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕತ್ತಸ್ಸ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಅವಿಜಹನತೋ ಪುನ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ನ ದಾತಬ್ಬಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ ತೇಸಂ ಸೀಸಚ್ಛಿನ್ನಪುರಿಸಾದಯೋ ನಿದಸ್ಸಿತಾ।

೭೧. **ತಥೇವಾತಿ** ಮುಚ್ಚತು ವಾ ಮಾ ವಾತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಅತಿದಿಸತಿ। **ಅಞ್ಞೇಸನ್ತಿ** ಪುಥುಜ್ಜನೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇಸಞ್ಹಿ ಈದಿಸೇ ಠಾನೇ ಅಸಾದಿಯನಂ ದುಕ್ಕರಂ ಸೋತಾಪನ್ನಾದಿಅರಿಯಾನಂ ತತ್ಥ ದುಕ್ಕರತ್ತಾಭಾವಾ। ನ ಹಿ ಅರಿಯಾ ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಲೋಕವಜ್ಜಾಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ।

೭೩. **ಸುಫುಸಿತಾತಿ** ಉಪರಿಮಾಯ ದನ್ತಪನ್ತಿಯಾ ಹೇಟ್ಠಿಮಾ ದನ್ತಪನ್ತಿ ಆಹಚ್ಚ ಠಿತಾ, ಅವಿವಟಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ ‘‘ಅನ್ತೋಮುಖೇ ಓಕಾಸೋ ನತ್ಥೀ’’ತಿ। **ಉಪ್ಪಾಟಿತೇ ಪನ ಓಟ್ಠಮಂಸೇ ದನ್ತೇಸುಯೇವ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯ**ನ್ತಿ ನಿಮಿತ್ತೇನ ಬಹಿನಿಮಿತ್ತೇ ಛುಪನತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಬಹಿನಿಕ್ಖನ್ತದನ್ತಜಿವ್ಹಾಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ನಿಜ್ಝಾಮತಣ್ಹಿಕಾ** ನಾಮ ಲೋಮಕೂಪೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಿತಅಗ್ಗಿಜಾಲಾಹಿ ದಡ್ಢಸರೀರತಾಯ ಅತಿವಿಯ ತಸಿತರೂಪಾ। **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಖುಪ್ಪಿಪಾಸಾಸುರಾ ಅಟ್ಠಿಚಮ್ಮಾವಸಿಟ್ಠಾ ಭಯಾನಕಸರೀರಾ ಪೇತಿಯೋ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। **ವಿಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಯಥಾ ಸೋ ಕತಮ್ಪಿ ಉಪಕ್ಕಮಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಏವಂ ಕತ್ವಾ। ತೇನ ಚ ವಿಸಞ್ಞೀ ಅಹುತ್ವಾ ಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಉಪಹತಕಾಯಪ್ಪಸಾದೋ**ತಿ ವಾತಪಿತ್ತಾದಿದೋಸೇಹಿ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಾನುಪ್ಪಾದಕಭಾವೇನ ದೂಸಿತಕಾಯಪ್ಪಸಾದೋ, ನ ಪನ ವಿನಟ್ಠಕಾಯಪ್ಪಸಾದೋ। **ಸೀಸೇ ಪತ್ತೇ**ತಿ ಮಗ್ಗೇನ ಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪಾದನೇ ಜಾತೇ। ಅಪ್ಪವೇಸೇತುಕಾಮತಾಯ ಏವ ನಿಮಿತ್ತೇನ ನಿಮಿತ್ತಛುಪನೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ, ಸೇವೇತುಕಾಮಸ್ಸ ಪನ ತತ್ಥಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ಆಹ ‘‘ದುಕ್ಕಟಮೇವ ಸಾಮನ್ತ’’ನ್ತಿ।

೭೪. ಜಾತಿ-ಸದ್ದೇನ ಸುಮನಪುಪ್ಫಪರಿಯಾಯೇನ ತನ್ನಿಸ್ಸಯೋ ಗುಮ್ಬೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋತಿ ಆಹ ‘‘ಜಾತಿಪುಪ್ಫಗುಮ್ಬಾನ’’ನ್ತಿ। ತೇನ ಚ ಜಾತಿಯಾ ಉಪಲಕ್ಖಿತಂ ವನಂ ಜಾತಿಯಾವನನ್ತಿ ಅಲುತ್ತಸಮಾಸೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಏಕರಸ**ನ್ತಿ ವೀಥಿಚಿತ್ತೇಹಿ ಅಸಮ್ಮಿಸ್ಸಂ।

೭೭. **ಉಪ್ಪನ್ನೇ ವತ್ಥುಮ್ಹೀ**ತಿ ಇತ್ಥೀಹಿ ಕತಅಜ್ಝಾಚಾರವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ। **ರುಕ್ಖಸೂಚಿಕಣ್ಟಕದ್ವಾರ**ನ್ತಿ ರುಕ್ಖಸೂಚಿದ್ವಾರಂ ಕಣ್ಟಕದ್ವಾರಂ, ಏವಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। ತತ್ಥ ಯಂ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ರುಕ್ಖಥಮ್ಭೇ ನಿಖನಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಮಜ್ಝೇ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ದ್ವೇ ತಿಸ್ಸೋ ರುಕ್ಖಸೂಚಿಯೋ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಕರೋನ್ತಿ, ತಂ **ರುಕ್ಖಸೂಚಿದ್ವಾರಂ** ನಾಮ। ಪವೇಸನನಿಕ್ಖಮನಕಾಲೇ ಪನ ಅಪನೇತ್ವಾ ಥಕನಕಯೋಗ್ಗೇನ ಕಣ್ಟಕಸಾಖಾಪಟಲೇನ ಯುತ್ತಂ ದ್ವಾರಂ **ಕಣ್ಟಕದ್ವಾರಂ** ನಾಮ। ಗಾಮದ್ವಾರಸ್ಸ ಪಿಧಾನತ್ಥಂ ಪದರೇನ ಕಣ್ಟಕಸಾಖಾದೀಹಿ ವಾ ಕತಸ್ಸ ಕವಾಟಸ್ಸ ಉದುಕ್ಖಲಪಾಸರಹಿತತಾಯ ಏಕೇನ ಸಂವರಿತುಂ ವಿವರಿತುಞ್ಚ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಏಕಂ ಚಕ್ಕಂ ಯೋಜೇನ್ತಿ, ಯೇನ ಪರಿವತ್ತಮಾನೇನ ತಂ ಕವಾಟಂ ಸುಖಥಕನಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ ‘‘ಚಕ್ಕಲಕಯುತ್ತದ್ವಾರ’’ನ್ತಿ। ಚಕ್ಕಮೇವ ಹಿ ಲಾತಬ್ಬಟ್ಠೇನ ಸಂವರಣವಿವರಣತ್ಥಾಯ ಗಹೇತಬ್ಬಟ್ಠೇನ ಚಕ್ಕಲಕಂ, ತೇನ ಯುತ್ತಮ್ಪಿ ಕವಾಟಂ ಚಕ್ಕಲಕಂ ನಾಮ, ತೇನ ಯುತ್ತಂ ದ್ವಾರಂ ಚಕ್ಕಲಕಯುತ್ತದ್ವಾರಂ। ಮಹಾದ್ವಾರೇಸು ಪನ ದ್ವೇ ತೀಣಿಪಿ ಚಕ್ಕಲಕಾನಿ ಯೋಜೇನ್ತೀತಿ ಆಹ **ಫಲಕೇಸೂ**ತಿಆದಿ। **ಕಿಟಿಕಾಸೂ**ತಿ ವೇಳುಪೇಸಿಕಾಹಿ ಕಣ್ಟಕಸಾಖಾದೀಹಿ ಚ ಕತಥಕನಕೇಸು। **ಸಂಸರಣಕಿಟಿಕದ್ವಾರ**ನ್ತಿ ಚಕ್ಕಲಕಯನ್ತೇನ ಸಂಸರಣಕಿಟಿಕಾಯುತ್ತಮಹಾದ್ವಾರಂ। **ಗೋಪ್ಫೇತ್ವಾ**ತಿ ಆವುಣಿತ್ವಾ, ರಜ್ಜೂಹಿ ಗನ್ಥೇತ್ವಾ ವಾ। **ಏಕಂ ದುಸ್ಸಸಾಣಿದ್ವಾರಮೇವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕಿಲಞ್ಜಸಾಣಿದ್ವಾರಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ ತಗ್ಗತಿಕತ್ತಾ। **ಅಥ ಭಿಕ್ಖೂ... ಪೇ॰... ನಿಸಿನ್ನಾ ಹೋನ್ತೀ**ತಿ ಇದಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ನಿಹಿತಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ನಿಪನ್ನೇಪಿ ಆಭೋಗಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೇ ಪನ ಆಭೋಗಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ ಅಸನ್ತಪಕ್ಖೇ ಠಿತತ್ತಾ। ರಹೋ ನಿಸಜ್ಜಾಯ ವಿಯ ದ್ವಾರಸಂವರಣಂ ನಾಮ ಮಾತುಗಾಮಾನಂ ಪವೇಸನನಿವಾರಣತ್ಥಂ ಅನುಞ್ಞಾತನ್ತಿ ಆಹ **ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ವಾ**ತಿಆದಿ। **ನಿಸ್ಸೇಣಿಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಇದಂ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲಸ್ಸ ಸದ್ವಾರಬನ್ಧತಾಯ ವುತ್ತಂ। ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಕುಟ್ಟಸ್ಸ ಏಕಾಬದ್ಧತಾಯ ‘‘ಏಕಕುಟ್ಟಕೇ’’ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಚ್ಛಿಮಾನಂ ಭಾರೋ**ತಿ ಪಾಳಿಯಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪರಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ಉಬ್ಬೇಧತೋ ಪಮಾಣಂ ಸಹಸೇಯ್ಯಪ್ಪಹೋನಕೇ ವುತ್ತಸದಿಸಮೇವ।

ಮಹಾಪರಿವೇಣನ್ತಿ ಮಹನ್ತಂ ಅಙ್ಗಣಂ, ತೇನ ಚ ಬಹುಜನಸಞ್ಚಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ತೇನಾಹ **ಮಹಾಬೋಧೀ**ತಿಆದಿ। **ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇ ವುಟ್ಠಹತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ** ಅನಾಪತ್ತಿಖೇತ್ತಭೂತಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ನಿಪನ್ನತ್ತಾ। **ಪಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪುನ ಸುಪತಿ ಆಪತ್ತೀ**ತಿ ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇ ಪಬುಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಂ ಞತ್ವಾ ವಾ ಅಞತ್ವಾ ವಾ ಅನುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸಯಿತಸನ್ತಾನೇನ ಸುಪತಿ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ದ್ವಾರಸಂವರಣಾದಿನೋ ಅಕತತ್ತಾ ಅಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತಿ ಅನಾಪತ್ತಿಖೇತ್ತೇ ಕತನಿಪಜ್ಜನಕಿರಿಯಾಯ ಅನಙ್ಗತ್ತಾ। ಅಯಞ್ಹಿ ಆಪತ್ತಿ ಈದಿಸೇ ಠಾನೇ ಅಕಿರಿಯಾ, ದಿವಾ ಅಸಂವರಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜನಕ್ಖಣೇ ಕಿರಿಯಾ ಚ ಅಚಿತ್ತಕಾ ಚಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಪುರಾರುಣಾ ಪಬುಜ್ಝಿತ್ವಾಪಿ ಯಾವ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಾ ಸಯನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಪುರಿಮನಯೇನ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। **ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ... ಪೇ॰... ಆಪತ್ತಿಯೇವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕದಾ ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತೀತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ನ ತಾವ ರತ್ತಿಯಂ ‘‘ದಿವಾ ಆಪಜ್ಜತಿ ನೋ ರತ್ತಿ’’ನ್ತಿ (ಪರಿ॰ ೩೨೩) ವುತ್ತತ್ತಾ। ‘‘ಅನಾದರಿಯದುಕ್ಕಟಾ ನ ಮುಚ್ಚತೀ’’ತಿ ವುತ್ತದುಕ್ಕಟಂ ಪನ ದಿವಾಸಯನದುಕ್ಕಟಮೇವ ನ ಹೋತಿ ಅನಾದರಿಯದುಕ್ಕಟತ್ತಾ। ಏವಂ ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ ಪನ ಅಚಿತ್ತಕಂ ಅಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸೋ ಸಚೇ ದ್ವಾರಂ ಸಂವರಿತ್ವಾ ‘‘ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ’’ತಿ ನಿಪಜ್ಜತಿ, ದ್ವಾರೇ ಚ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಕಾಲೇ ವಿವಟೇಪಿ ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ ದ್ವಾರಪಿದಹನಸ್ಸ ರತ್ತಿದಿವಾಭಾಗೇಸು ವಿಸೇಸಾಭಾವಾ। ಆಪತ್ತಿಆಪಜ್ಜನಸ್ಸೇವ ಕಾಲವಿಸೇಸೋ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ, ನ ತಪ್ಪರಿಹಾರಸ್ಸಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ‘‘ದ್ವಾರಂ ಅಸಂವರಿತ್ವಾ ರತ್ತಿಂ ನಿಪಜ್ಜತೀ’’ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೭೭) ಹಿ ವುತ್ತಂ। ದಿವಾ ಸಂವರಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ಕೇನಚಿ ವಿವಟೇಪಿ ದ್ವಾರೇ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ। ಅತ್ತನಾಪಿ ಅನುಟ್ಠಹಿತ್ವಾವ ಸತಿ ಪಚ್ಚಯೇ ವಿವಟೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ಯಥಾಪರಿಚ್ಛೇದಮೇವ ಚ ನ ವುಟ್ಠಾ**ತೀತಿ ಅರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇಯೇವ ಉಟ್ಠಾತಿ। **ಆಪತ್ತಿಯೇವಾ**ತಿ ಮೂಲಾಪತ್ತಿಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಅನಾದರಿಯಆಪತ್ತಿ ಪನ ಪುರಾರುಣಾ ಉಟ್ಠಿತಸ್ಸಾಪಿ ತಸ್ಸ ಹೋತೇವ ‘‘ದುಕ್ಕಟಾ ನ ಮುಚ್ಚತೀ’’ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ, ದುಕ್ಕಟಾ ನ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ಚ ಪುರಾರುಣಾ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಮೂಲಾಪತ್ತಿಯಾ ಮುತ್ತೋಪಿ ಅನಾದರಿಯದುಕ್ಕಟಾ ನ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ನಿದ್ದಾವಸೇನ ನಿಪಜ್ಜತೀತಿ ವೋಹಾರವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಪಾದಾನಂ ಪನ ಭೂಮಿತೋ ಅಮೋಚಿತತ್ತಾ ಅಯಂ ನಿಪನ್ನೋ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ತೇನೇವ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। **ಅಪಸ್ಸಾಯ ಸುಪನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಕಟಿಟ್ಠಿತೋ ಉದ್ಧಂ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕೇ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಮ್ಪಿ ಪದೇಸಂ ಭೂಮಿಂ ಅಫುಸಾಪೇತ್ವಾ ಥಮ್ಭಾದಿಂ ಅಪಸ್ಸಾಯ ಸುಪನ್ತಸ್ಸ। ಕಟಿಟ್ಠಿಂ ಪನ ಭೂಮಿಂ ಫುಸಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಸಯನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಪಿಟ್ಠಿಪಸಾರಣಲಕ್ಖಣಾ ಹಿ ಸೇಯ್ಯಾ। ದೀಘವನ್ದನಾದೀಸುಪಿ ತಿರಿಯಂ ಪಿಟ್ಠಿಕಣ್ಟಕಾನಂ ಪಸಾರಿತತ್ತಾ ನಿಪಜ್ಜನಮೇವಾತಿ ಆಪತ್ತಿ ಪರಿಹರಿತಬ್ಬಾವ ‘‘ವನ್ದಾಮೀತಿ ಪಾದಮೂಲೇ ನಿಪಜ್ಜೀ’’ತಿಆದೀಸು ನಿಪಜ್ಜನಸ್ಸೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ। **ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ** ಪತನಕ್ಖಣೇ ಅವಿಸಯತ್ತಾ, ವಿಸಯೇ ಜಾತೇ ಸಹಸಾ ವುಟ್ಠಿತತ್ತಾ ಚ। ಯಸ್ಸ ಪನ ವಿಸಞ್ಞಿತಾಯ ಪಚ್ಛಾಪಿ ಅವಿಸಯೋ, ಏತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ ಪತಿತಕ್ಖಣೇ ವಿಯ। **ತತ್ಥೇವ ಸಯತಿ ನ ವುಟ್ಠಾ**ತೀತಿ ಇಮಿನಾ ವಿಸಯೇಪಿ ಅಕರಣಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ತೇನೇವ ‘‘ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತೀ’’ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಏಕಭಙ್ಗೇನಾತಿ ಉಭೋ ಪಾದೇ ಭೂಮಿತೋ ಅಮೋಚೇತ್ವಾವ ಏಕಪಸ್ಸೇನ ಸರೀರಂ ಭಞ್ಜಿತ್ವಾ ನಿಪನ್ನೋ। ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ, ತೇನ ‘‘ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಲಿಖಿತಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರವಾದೋ ಅಯ’’ನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ ಸುಪನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅವಿಸಯತ್ತಮತ್ಥೀತಿ ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರೇನ ‘‘ಅವಿಸಯತ್ತಾ ಪನ ಆಪತ್ತಿ ನ ದಿಸ್ಸತೀ’’ತಿ ವುತ್ತಂ। ಆಚರಿಯಾ ಪನ ಸುಪನ್ತಸ್ಸ ವಿಸಞ್ಞಿತ್ತಾಭಾವೇನ ವಿಸಯತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ನ ಕಥಯನ್ತಿ। ವಿಸಞ್ಞಿತ್ತೇ ಸತಿ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ। **ದ್ವೇ ಪನ ಜನಾ**ತಿಆದಿಪಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಮೇವ ವಚನಂ, ತದೇವ ಪಚ್ಛಾ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಮಾಣಂ। ಯಕ್ಖಗಹಿತಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಚೇತ್ಥ ವಿಸಞ್ಞೀಭೂತೋಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತೋ। ಏಕಭಙ್ಗೇನ ನಿಪನ್ನೋ ಪನ ಅನಿಪನ್ನತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿತೋ ಮುಚ್ಚತಿಯೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

೭೮. **ಅಪದೇ**ತಿ ಆಕಾಸೇ। **ಪದ**ನ್ತಿ ಪದವಳಞ್ಜಂ, ತೇನಾಹ ‘‘ಆಕಾಸೇ ಪದ’’ನ್ತಿ। **ಏತದಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಏಸೋ ಅಗ್ಗೋ। **ಯದಿದ**ನ್ತಿ ಯೋ ಅಯಂ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಮತಿವಿನೋದನಿಯಂ

ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೨. ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕಂ

ಅದುತಿಯೇನಾತಿ ಅಸದಿಸೇನ ಜಿನೇನ ಯಂ ದುತಿಯಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಪಕಾಸಿತಂ, ತಸ್ಸ ಇದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ಸಂವಣ್ಣನಾಕ್ಕಮೋ ಪತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ಅಸ್ಸ ದುತಿಯಸ್ಸ ಅಯಂ ಸಂವಣ್ಣನಾ ಹೋತೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ಧನಿಯವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೮೪. ರಾಜೂಹಿ ಗಹಿತನ್ತಿ ರಾಜಗಹನ್ತಿ ಆಹ “ಮನ್ಧಾತೂ”ತಿ। ರಾಜಪುರೋಹಿತೇನ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಮ್ಪಿ ರಾಜಪರಿಗ್ಗಹಿತಮೇವಾತಿ **ಮಹಾಗೋವಿನ್ದಗ್ಗಹಣಂ**, ನಗರಸದ್ದಾಪೇಕ್ಖಾಯ ಚೇತ್ಥ “ರಾಜಗಹ”ನ್ತಿ ನಪುಂಸಕನಿದ್ದೇಸೋ। **ಅಞ್ಞೇಪೇತ್ಥ ಪಕಾರೇತಿ** ಸುಸಂವಿಹಿತಾರಕ್ಖತ್ತಾ ರಾಜೂನಂ ಗಹಂ ಗೇಹಭೂತನ್ತಿ ರಾಜಗಹನ್ತಿಆದಿಕೇ ಪಕಾರೇ। **ವಸನ್ತವನನ್ತಿ** ಕೀಳಾವನಂ, ವಸನ್ತಕಾಲೇ ಕೀಳಾಯ ಯೇಭುಯ್ಯತ್ತಾ ಪನ ವಸನ್ತವನನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಸದ್ವಾರಬನ್ಧಾತಿ ವಸ್ಸೂಪಗಮನಯೋಗ್ಗತಾದಸ್ಸನಂ। **ನಾಲಕಪಟಿಪದನ್ತಿ ಸುತ್ತನಿಪಾತೇ** (ಸು॰ ನಿ॰ ೭೦೪ ಆದಯೋ) ನಾಲಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ದೇಸಿತಂ ಮೋನೇಯ್ಯಪಟಿಪದಂ। **ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಛದನಾನನ್ತಿ** ತಿಣಪಣ್ಣಇಟ್ಠಕಸಿಲಾಸುಧಾಸಙ್ಖಾತಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ। **ನೋ ಚೇ ಲಭತಿ…ಪೇ॰… ಸಾಮಮ್ಪಿ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ನಾವಾಸತ್ಥವಜೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ “ಅಸೇನಾಸನಿಕೋ ಅಹ”ನ್ತಿ ಆಲಯಕರಣಮತ್ತೇನ ಉಪಗಮನಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸೇನಾಸನಂ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತಬ್ಬಮೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸೇನಾಸನಿಕೇನಾ”ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾವ॰ ೨೦೪) ಹಿ **ಪಾಳಿಯಂ** “ನಾಲಕಪಟಿಪದಂ ಪಟಿಪನ್ನೇನಾಪೀ”ತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ ಅವಿಸೇಸೇನ ದಳ್ಹಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ನಾವಾಸತ್ಥವಜೇಸುಯೇವ ಚ “ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನಾವಾಯ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತು”ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾವ॰ ೨೦೩) ಅಸತಿಪಿ ಸೇನಾಸನೇ ಆಲಯಕರಣವಸೇನ ವಸ್ಸೂಪಗಮನಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ನಾಞ್ಞತ್ಥಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಅಯಮನುಧಮ್ಮತಾತಿ** ಸಾಮೀಚಿವತ್ತಂ। **ಕತಿಕವತ್ತಾನೀತಿ** ಭಸ್ಸಾರಾಮತಾದಿಂ ವಿಹಾಯ ಸಬ್ಬದಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇಹಿ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿಆದಿಕತಿಕವತ್ತಾನಿ। **ಖನ್ಧಕವತ್ತಾನೀತಿ** “ಆಗನ್ತುಕಾದಿಖನ್ಧಕವತ್ತಂ ಪೂರೇತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಏವಂ ಖನ್ಧಕವತ್ತಾನಿ ಚ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ।

ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾತಿ ಪದಸ್ಸ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ “ಪುರಿಮಿಕಾಯ ಉಪಗತಾ ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ಪವಾರಿತಾ ಪಾಟಿಪದದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ‘ವುತ್ಥವಸ್ಸಾ’ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತೀ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಮಹಾಪವಾರಣಾದಿವಸೇ ಪವಾರೇತ್ವಾ ವಾ ಅಪ್ಪವಾರೇತ್ವಾ ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಚ್ಛನ್ತೇಹಿ ಸತ್ತಾಹಕರಣೀಯನಿಮಿತ್ತೇ ಸತಿ ಏವ ಗನ್ತಬ್ಬಂ, ನಾಸತಿ, ಇತರಥಾ ವಸ್ಸಚ್ಛೇದೋ ದುಕ್ಕಟಞ್ಚ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। “ಇಮಂ ತೇಮಾಸಂ ವಸ್ಸಂ ಉಪೇಮೀ”ತಿ ಹಿ “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಪುರಿಮಂ ವಾ ತೇಮಾಸಂ ಪಚ್ಛಿಮಂ ವಾ ತೇಮಾಸಂ ಅವಸಿತ್ವಾ ಚಾರಿಕಾ ಪಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಾ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೮೫) ಚ ವುತ್ತಂ। ಇಧೇವ ಚ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾ ತೇಮಾಸಚ್ಚಯೇನ…ಪೇ॰… ಪಕ್ಕಮಿಂಸೂತಿ ವುತ್ತಂ। ಪವಾರಣಾದಿವಸೋಪಿ ತೇಮಾಸಪರಿಯಾಪನ್ನೋವ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪವಾರೇತು”ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೦೯) ಪವಾರಣಾಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇಯೇವ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾನನ್ತಿ ವುತ್ಥವಸ್ಸತಾಯ ವುತ್ತತ್ತಾ ಮಹಾಪವಾರಣಾದಿವಸೇ ಸತ್ತಾಹಕರಣೀಯನಿಮಿತ್ತಂ ವಿನಾಪಿ ಯಥಾಸುಖಂ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ತೇಸಂ ಮತಿಮತ್ತಂ, ವುತ್ಥವಸ್ಸಾನಞ್ಞೇವ ಪವಾರಣಾನುಜಾನನಂ ಅನುಪಗತಛಿನ್ನವಸ್ಸಾದೀನಂ ನಿವತ್ತನತ್ಥಂ ಕತಂ, ನ ಪನ ಪವಾರಣಾದಿವಸೇ ಅವಸಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮಿತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ತದತ್ಥಸ್ಸ ಇಧ ಪಸಙ್ಗಾಭಾವಾ, ಪವಾರಣಂ ಕಾತುಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕಾನಂ ಪವಾರಣಾ ಇಧ ವಿಧೀಯತಿ, ಯೇ ಚ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ವಸ್ಸಚ್ಛೇದಞ್ಚ ಅಕತ್ವಾ ಯಾವ ಪವಾರಣಾದಿವಸಾ ವಸಿಂಸು, ತೇ ತತ್ತಕೇನ ಪವಾರಣಾಕಮ್ಮಂ ಪತಿ ಪರಿಯಾಯತೋ ವುತ್ಥವಸ್ಸಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಕಂ ಊನಮಧಿಕಂ ವಾ ಗಣನೂಪಗಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಞಾಯತೋ, ನ ಕಥಿನಕಮ್ಮಂ ಪತಿ ತೇಮಾಸಸ್ಸ ಅಪರಿಪುಣ್ಣತ್ತಾ, ಇತರಥಾ ತಸ್ಮಿಂ ಮಹಾಪವಾರಣಾದಿವಸೇಪಿ ಕಥಿನತ್ಥಾರಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ। “ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕಥಿನಂ ಅತ್ಥರಿತು”ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೦೬) ಇದಂ ಪನ “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಪುರಿಮಂ ವಾ ತೇಮಾಸಂ ಪಚ್ಛಿಮಂ ವಾ ತೇಮಾಸಂ ಅವಸಿತ್ವಾ ಚಾರಿಕಾ ಪಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಾ”ತಿಆದಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೮೫) ಚ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯತೋ ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ಅನನ್ತರಪಾಟಿಪದದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಕಥಿನತ್ಥಾರಂ ಪಕ್ಕಮನಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, **ಪರಿವಾರೇ** ಚ “ಕಥಿನಸ್ಸ ಅತ್ಥಾರಮಾಸೋ ಜಾನಿತಬ್ಬೋ”ತಿ (ಪರಿ॰ ೪೧೨) ವತ್ವಾ “ವಸ್ಸಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮೋ ಮಾಸೋ ಜಾನಿತಬ್ಬೋ”ತಿ (ಪರಿ॰ ೪೧೨) ವುತ್ತಂ। ಯೋ ಹಿ ಕಥಿನತ್ಥಾರಸ್ಸ ಕಾಲೋ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯೇವ ಚಾರಿಕಾಪಕ್ಕಮನಸ್ಸಾಪಿ ಕಾಲೋ, ನ ತತೋ ಪುರೇ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾನಂಯೇವ ಕಥಿನತ್ಥಾರಾರಹತ್ತಾ। ಯದಗ್ಗೇನ ಹಿ ಪವಾರಣಾದಿವಸೇ ಕಥಿನತ್ಥಾರೋ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತದಗ್ಗೇನ ಭಿಕ್ಖೂಪಿ ವುತ್ಥವಸ್ಸಾ ನ ಹೋನ್ತಿ ಪವಾರಣಾದಿವಸಸ್ಸ ಅವುತ್ಥತ್ತಾ।

ಯಂ ಪನ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡ ೨.೮೪) “ಏಕದೇಸೇನ ಅವುತ್ಥಮ್ಪಿ ತಂ ದಿವಸಂ ವುತ್ಥಭಾಗಾಪೇಕ್ಖಾಯ ವುತ್ಥಮೇವ ಹೋತೀ”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ, ತಂದಿವಸಪರಿಯೋಸಾನೇ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಕಾಲೇ ವಸನ್ತೋವ ಹಿ ತಂ ದಿವಸಂ ವುತ್ಥೋ ನಾಮ ಹೋತಿ ಪರಿವಾಸಅರಞ್ಞವಾಸಾದೀಸು ವಿಯ, ಅಯಞ್ಚ ವಿಚಾರಣಾ ಉಪರಿ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಕ್ಖನ್ಧಕೇ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ತತ್ಥೇವ ತಂ ಪಾಕಟಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮ।

ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ಪವಾರಿತಾತಿ ಪುರಿಮಿಕಾಯ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಅಚ್ಛಿನ್ನವಸ್ಸತಾದಸ್ಸನಪರಂ ಏತಂ ಕೇನಚಿ ಅನ್ತರಾಯೇನ ಅಪ್ಪವಾರಿತಾನಮ್ಪಿ ವುತ್ಥವಸ್ಸತ್ತಾ। ನ ಓವಸ್ಸಿಯತೀತಿ **ಅನೋವಸ್ಸಕನ್ತಿ** ಕಮ್ಮಸಾಧನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ಯಥಾ ನ ತೇಮಿಯತಿ, ತಥಾ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನವಯೋತಿ** ಏತ್ಥ ಅನುಸದ್ದೋ ವಿಚ್ಛಾಯಂ ವತ್ತತೀತಿ ಆಹ **ಅನು ಅನು ಅವಯೋ**ತಿಆದಿ। ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಆಚರಿಯಕನ್ತಿ ಆಹ “ಆಚರಿಯಕಮ್ಮೇ”ತಿ। ಕಟ್ಠಕಮ್ಮಂ **ಥಮ್ಭಾದಿ। ತೇಲತಮ್ಬಮತ್ತಿಕಾಯಾತಿ** ತೇಲಮಿಸ್ಸಾಯ ತಮ್ಬಮತ್ತಿಕಾಯ।

೮೫. ಕುಟಿಕಾಯ ಕರಣಭಾವನ್ತಿ ಕುಟಿಯಾ ಕತಭಾವಂ। ಕಿಂ-ಸದ್ದಪ್ಪಯೋಗೇ ಅನಾಗತಪ್ಪಚ್ಚಯವಿಧಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ **ತಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣನ್ತಿ**ಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಥೇರಸ್ಸ ಪಾಣಘಾತಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ನತ್ಥಿ, ಅನುಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಕರಣೇನ ಪನ ಬಹೂನಂ ಪಾಣಾನಂ ಮರಣತ್ತಾ **ಪಾಣೇ ಬ್ಯಾಬಾಧೇನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಾತಬ್ಯಭಾವನ್ತಿ** ವಿನಾಸೇತಬ್ಬತಂ। **ಪಾಣಾತಿಪಾತಂ ಕರೋನ್ತಾನನ್ತಿ** ಥೇರೇನ ಅಕತೇಪಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೇ ಪಾಣಕಾನಂ ಮರಣಮತ್ತೇನ ಪಚ್ಛಿಮಾನಂ ಲೇಸೇನ ಗಹಣಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ತೇನ ಚ “ಮಮ ತಾದಿಸಂ ಅಕುಸಲಂ ನತ್ಥೀ”ತಿ ಪಚ್ಛಿಮಾನಂ ವಿಪಲ್ಲಾಸಲೇಸಗ್ಗಹಣನಿಮಿತ್ತಕಿಚ್ಚಂ ನ ಕತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ದೀಪಿತಂ ಹೋತಿ। **ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿನ್ತಿ** ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅನುಪಗಮನಂ ಅನುಕಿರಿಯಂ, ದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಾ ಲದ್ಧಿಯಾ ಅನುಗಮನಂ ಗಾಹಂ। **ಘಂಸಿತಬ್ಬೇತಿ** ಮದ್ದಿತಬ್ಬೇ, ವಿನಾಸಿತಬ್ಬೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕತಂ ಲಭಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಸನ್ತಾನಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ** ಇದಂ ಭಗವತಾ ಕುಟಿಯಾ ಭೇದಾಪನವಚನೇನ ಸಿದ್ಧಂ, ಸಾಪಿ ತಿಣದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರೇಹಿ ತುಲಾಥಮ್ಭಾದೀಹಿ ಅಮಿಸ್ಸಾ ಸುದ್ಧಮತ್ತಿಕಾಮಯಾಪಿ ಇಟ್ಠಕಾಹಿ ಕತಾ ವಟ್ಟತಿ। ಕೇಚಿ ಹಿ ಇಟ್ಠಕಾಹಿಯೇವ ಥಮ್ಭೇ ಚಿನಿತ್ವಾ ತದುಪರಿ ಇಟ್ಠಕಾಹಿಯೇವ ವಿತಾನಾದಿಸಣ್ಠಾನೇನ ತುಲಾದಿದಾರುಸಮ್ಭಾರವಿರಹಿತಂ ಛದನಮ್ಪಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಇಟ್ಠಕಾಮಯಮೇವ ಆವಸಥಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತಾದಿಸಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥಸಙ್ಖೇಪೇನ ಕತಾತಿ** ಏತ್ಥ ಗಿಞ್ಜಕಾ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಇಟ್ಠಕಾ, ತಾಹಿಯೇವ ಕತೋ ಆವಸಥೋ ಗಿಞ್ಜಕಾವಸಥೋ। **ವಯಕಮ್ಮಮ್ಪೀತಿ** ಮತ್ತಿಕುದ್ಧರಣಇಟ್ಠಕದಾರುಚ್ಛೇದನಾದಿಕಾರಕಾನಂ ದಿನ್ನಭತ್ತವೇತ್ತನಾದಿವತ್ಥುಬ್ಬಯೇನ ನಿಪ್ಫನ್ನಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಿ, ಏತೇನ ಕುಟಿಭೇದಕಾನಂ ಗೀವಾದಿಭಾವಂ ಪರಿಸಙ್ಕತಿ। **ತಿತ್ಥಿಯಧಜೋತಿ** ತಿತ್ಥಿಯಾನಮೇವ ಸಞ್ಞಾಣಭೂತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ತೇ ಹಿ ಈದಿಸೇಸು ಚಾಟಿಆದೀಸು ವಸನ್ತಿ। **ಅಞ್ಞಾನಿಪೀತಿ ಪಿ**-ಸದ್ದೇನ ಅತ್ತನಾ ವುತ್ತಕಾರಣದ್ವಯಮ್ಪಿ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಮೇವ** ವುತ್ತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಮತ್ತಿಕಾಮಯಾ ಕುಟಿ ಸೀತಕಾಲೇ ಅತಿಸೀತಾ ಉಣ್ಹಕಾಲೇ ಚ ಉಣ್ಹಾ ಸುಕರಾ ಚ ಹೋತಿ ಚೋರೇಹಿ ಭಿನ್ದಿತುಂ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಠಪಿತಪತ್ತಚೀವರಾದಿಕಂ ಸೀತುಣ್ಹಚೋರಾದೀಹಿ ವಿನಸ್ಸತೀತಿ ವುತ್ತಂ “ಪತ್ತಚೀವರಗುತ್ತತ್ಥಾಯಾ”ತಿ। ಭಿನ್ದಾಪೇಯ್ಯ ವಾ ಭಿನ್ದಾಪೇಯ್ಯ ವಾ ಅನುಪವಜ್ಜೋತಿ ಇದಂ ಅಯಂ ಕುಟಿ ವಿಯ ಸಬ್ಬಥಾ ಅನುಪಯೋಗಾರಹಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯಂ ಪನ ಪಞ್ಚವಣ್ಣಸುತ್ತೇಹಿ ವಿನದ್ಧಛತ್ತಾದಿಕಂ, ತತ್ಥ ಅಕಪ್ಪಿಯಭಾಗೋವ ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋ, ನ ತದವಸೇಸೋ ತಸ್ಸ ಕಪ್ಪಿಯತ್ತಾ, ತಂ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ಉಪವಜ್ಜೋವ ಹೋತಿ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ “ಘಟಕಮ್ಪಿ ವಾಳರೂಪಮ್ಪಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಧಾರೇತಬ್ಬ”ನ್ತಿಆದಿ।

ಪಾಳಿಮುತ್ತಕವಿನಿಚ್ಛಯವಣ್ಣನಾ

ಛತ್ತದಣ್ಡಗ್ಗಾಹಕಂ ಸಲಾಕಪಞ್ಜರನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯೋ ಪಞ್ಜರಸಲಾಕಾನಂ ಮಜ್ಝಟ್ಠೋ ಬುನ್ದೇ ಪುಥುಲೋ ಅಹಿಚ್ಛತ್ತಕಸದಿಸೋ ಅಗ್ಗೇ ಸಛಿದ್ದೋ ಯತ್ಥ ದಣ್ಡನ್ತರಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಛತ್ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಯೋ ವಾ ಸಯಮೇವ ದೀಘತಾಯ ಗಹಣದಣ್ಡೋ ಹೋತಿ, ಅಯಂ ಛತ್ತದಣ್ಡೋ ನಾಮ, ತಸ್ಸ ಅಪರಿಗಳನತ್ಥಾಯ ಛತ್ತಸಲಾಕಾನಂ ಮೂಲಪ್ಪದೇಸದಣ್ಡಸ್ಸ ಸಮನ್ತತೋ ದಳ್ಹಪಞ್ಜರಂ ಕತ್ವಾ ಸುತ್ತೇಹಿ ವಿನನ್ಧನ್ತಿ, ಸೋ ಪದೇಸೋ ಛತ್ತದಣ್ಡಗಾಹಕಸಲಾಕಪಞ್ಜರಂ ನಾಮ, ತಂ ವಿನನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ನ ವಣ್ಣಮಟ್ಠತ್ಥಾಯಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಥಿರಕರಣತ್ಥಮೇವ ಏಕವಣ್ಣಸುತ್ತೇನ ವಿನನ್ಧಿಯಮಾನಂ ಯದಿ ವಣ್ಣಮಟ್ಠಂ ಹೋತಿ, ನ ತತ್ಥ ದೋಸೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಆರಗ್ಗೇನಾತಿ** ನಿಖಾದನಮುಖೇನ। **ದಣ್ಡಬುನ್ದೇತಿ** ದಣ್ಡಮೂಲೇ ಕೋಟಿಯಂ। **ಛತ್ತಮಣ್ಡಲಿಕನ್ತಿ** ಛತ್ತಪಞ್ಜರೇ ಮಣ್ಡಲಾಕಾರೇನ ಬದ್ಧದಣ್ಡವಲಯಂ। **ಉಕ್ಕಿರಿತ್ವಾತಿ** ನಿನ್ನಂ, ಉನ್ನತಂ ವಾ ಕತ್ವಾ।

ನಾನಾಸುತ್ತಕೇಹೀತಿ ನಾನಾವಣ್ಣೇಹಿ ಸುತ್ತೇಹಿ। ಇದಞ್ಚ ತಥಾ ಕರೋನ್ತಾನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಏಕವಣ್ಣಸುತ್ತಕೇನಾಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿಯೇವ, "ಪಕತಿಸೂಚಿಕಮ್ಮಮೇವ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಟ್ಟಮುಖೇತಿ** ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಟ್ಟಾನಂ ಸಙ್ಘಟಿತಟ್ಠಾನಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ಪರಿಯನ್ತೇತಿ** ಚೀವರಪರಿಯನ್ತೇ, ಅನುವಾತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। **ವೇಣಿನ್ತಿ** ವರಕಸೀಸಾಕಾರೇನ ಸಿಬ್ಬನಂ। **ಸಙ್ಖಲಿಕನ್ತಿ** ದಿಗುಣಸಙ್ಖಲಿಕಾಕಾರೇನ ಸಿಬ್ಬನಂ, ವೇಣಿಂ ವಾ ಸಙ್ಖಲಿಕಂ ವಾ ಕರೋನ್ತೀತಿ ಪಕತೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಅಗ್ಘಿಯಂ** ನಾಮ ಚೇತಿಯಸಣ್ಠಾನಂ, ಯಂ ಅಗ್ಘಿಯತ್ಥಮ್ಭೋತಿ ವದನ್ತಿ। **ಉಕ್ಕಿರನ್ತೀತಿ** ಉಟ್ಠಪೇನ್ತಿ। **ಚತುಕೋಣಮೇವ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಗಣ್ಠಿಕಪಾಸಕಪಟ್ಟಾನಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಕೋಣಸುತ್ತಪಿಳಕಾತಿ** ಗಣ್ಠಿಕಪಾಸಕಪಟ್ಟಾನಂ ಕೋಣೇಹಿ ಬಹಿ ನಿಗ್ಗತಸುತ್ತಾನಂ ಪಿಳಕಾಕಾರೇನ ಠಪಿತಕೋಟಿಯೋತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ, ತೇ ಪಿಳಕೇ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಾ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ ತೇಸಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಕೋಣಸುತ್ತಾ ಚ ಪಿಳಕಾತಿ ದ್ವೇಯೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಮತೇನ ಗಣ್ಠಿಕಪಾಸಕಪಟ್ಟಾನಂ ಕೋಣತೋ ಕೋಣೇಹಿ ನೀಹತಸುತ್ತಾ ಕೋಣಸುತ್ತಾ ನಾಮ। ಸಮನ್ತತೋ ಪನ ಪರಿಯನ್ತೇನ ಕತಾ ಚತುರಸ್ಸಸುತ್ತಾ ಪಿಳಕಾ ನಾಮ। ತಂ ದುವಿಧಮ್ಪಿ ಕೇಚಿ ಚೀವರತೋ ವಿಸುಂ ಪಞ್ಞಾಯನತ್ಥಾಯ ವಿಕಾರಯುತ್ತಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತಂ ನಿಸೇಧಾಯ "ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯರೂಪಾ ವಟ್ಟನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಸಬ್ಬಥಾ ಅಚಕ್ಖುಗೋಚರಭಾವೇನ ಸಿಬ್ಬನತ್ಥಾಯ ತಥಾಸಿಬ್ಬನಸ್ಸ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತ್ತಾ। ಯಥಾ ಪಕತಿಚೀವರತೋ ವಿಕಾರೋ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಏವಂ ಸಿಬ್ಬಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ರಜನಕಮ್ಮತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಪಞ್ಞಾಯಮಾನೋಪಿ ವಿಸೇಸೋ ಚೀವರೇ ರತ್ತೇ ಏಕವಣ್ಣತಾಯ ನ ಪಞ್ಞಾಯತೀತಿ ಆಹ "ಚೀವರೇ ರತ್ತೇ"ತಿ। **ಮಣಿನಾತಿ** ನೀಲಮಣಿಆದಿಮಟ್ಠಪಾಸಾಣೇನ, ಅಂಸವದ್ಧಕಕಾಯಬನ್ಧನಾದಿಕಂ ಪನ ಅಚೀವರತ್ತಾ ಸಙ್ಖಾದೀಹಿ ಘಂಸಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ಕಣ್ಣಸುತ್ತಕನ್ತಿ** ಚೀವರಸ್ಸ ದೀಘತೋ ತಿರಿಯಞ್ಚ ಸಿಬ್ಬಿತಾನಂ ಚತೂಸು ಕಣ್ಣೇಸು ಕೋಣೇಸು ಚ ನಿಕ್ಖನ್ತಾನಂ ಸುತ್ತಸೀಸಾನಮೇತಂ ನಾಮಂ, ತಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾವ ಪಾರುಪಿತಬ್ಬಂ, ತೇನಾಹ "ರಜಿತಕಾಲೇ ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ। ಭಗವತಾ ಅನುಞ್ಞಾತಂ ಏಕಂ ಕಣ್ಣಸುತ್ತಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಪನ ನಾಮೇನ ಸದಿಸಮ್ಪಿ ಇತೋ ಅಞ್ಞಮೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಯಂ ಪನಾತಿಆದಿ** ವುತ್ತಂ। **ಲಗ್ಗನತ್ಥಾಯಾತಿ** ಚೀವರರಜ್ಜುಯಂ ಚೀವರಬನ್ಧನತ್ಥಾಯ। **ಗಣ್ಠಿಕೇತಿ** ದನ್ತಾದಿಮಯೇ। **ಪೀಳಕಾತಿ** ಬಿನ್ದುಂ ಬಿನ್ದುಂ ಕತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಪೀಳಕಾ।

ಥಾಲಕೇ ವಾತಿ ತಮ್ಬಾದಿಮಯೇ ಪುಗ್ಗಲಿಕೇ ತಿವಿಧೇಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಥಾಲಕೇ। **ನ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಮಣಿವಣ್ಣಕರಣಪ್ಪಯೋಗೋ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತೇಲವಣ್ಣಕರಣತ್ಥಂ ಪನ ವಟ್ಟತಿ। **ಪತ್ತಮಣ್ಡಲೇತಿ** ತಿಪುಸೀಸಾದಿಮಯೇ। "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಚಿತ್ತಾನಿ ಪತ್ತಮಣ್ಡಲಾನಿ ಧಾರೇತಬ್ಬಾನಿ ರೂಪಕಾಕಿಣ್ಣಾನಿ ಭಿತ್ತಿಕಮ್ಮಕತಾನೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೫೩) ವುತ್ತತ್ತಾ "ಭಿತ್ತಿಕಮ್ಮಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಕರದನ್ತಕಂ ಛಿನ್ದಿತು"ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೫೩) ವುತ್ತತ್ತಾ "ಮಕರದನ್ತಕಂ ಪನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಇದಂ ಪನ ಪಾಳಿಯಾ ಲದ್ಧಮ್ಪಿ ಇಧ ಪಾಳಿಯಾ ಮುತ್ತತ್ತಾ ಪಾಳಿಮುತ್ತಕನಯೇ ವುತ್ತಂ। ಏವಮಞ್ಞಮ್ಪಿ ಈದಿಸಂ।

ಲೇಖಾ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಆರಗ್ಗೇನ ದಿನ್ನಲೇಖಾವ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಜಾತಿಹಿಙ್ಗುಲಿಕಾದಿವಣ್ಣೇಹಿ ಕತಲೇಖಾ ವಟ್ಟತಿ। **ಛತ್ತಮುಖವಟ್ಟಿಯನ್ತಿ** ಧಮಕರಣಸ್ಸ ಹತ್ಥೇನ ಗಹಣಛತ್ತಾಕಾರಸ್ಸ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಂ, "ಪರಿಸ್ಸಾವನಚೋಳಬನ್ಧನಟ್ಠಾನೇ"ತಿ ಕೇಚಿ।

ದೇಡ್ಡುಭಸೀಸನ್ತಿ ಉದಕಸಪ್ಪಸೀಸಂ। **ಅಚ್ಛೀನೀತಿ** ಕುಞ್ಜರಚ್ಛಿಸಣ್ಠಾನಾನಿ। **ಏಕಮೇವ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಏಕರಜ್ಜುಕಂ ದಿಗುಣಂ ತಿಗುಣಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಬನ್ಧಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಏಕಮೇವ ಪನ ಸತವಾರಮ್ಪಿ ಸರೀರಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಬನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಬಹುರಜ್ಜುಕೇ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಏಕೇನ ನಿರನ್ತರಂ ವೇಠೇತ್ವಾ ಕತಂ "ಬಹುರಜ್ಜುಕ"ನ್ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ "ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ, ತಂ ಮುರಜಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಮುರಜಞ್ಹಿ ನಾನಾವಣ್ಣೇಹಿ ಸುತ್ತೇಹಿ ಮುರಜವಟ್ಟಿಸಣ್ಠಾನಂ ವೇಠೇತ್ವಾ ಕತಂ, ಇದಂ ಪನ ಮುರಜಂ ಮದ್ದವೀಣಸಙ್ಖಾತಂ ಪಾಮಙ್ಗಸಣ್ಠಾನಞ್ಚ ದಸಾಸು ವಟ್ಟತಿ "ಕಾಯಬನ್ಧನಸ್ಸ ದಸಾ ಜೀರನ್ತಿ; ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮುರಜಂ ಮದ್ದವೀಣ"ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೭೮) ವುತ್ತತ್ತಾ।

ವಿಧೇತಿ ದಸಾಪರಿಯೋಸಾನೇ ಥಿರಭಾವಾಯ ದನ್ತವಿಸಾಣಸುತ್ತಾದೀಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬೇ ವಿಧೇ। **ಅಟ್ಠ ಮಙ್ಗಲಾನಿ** ನಾಮ ಸಙ್ಖೋ ಚಕ್ಕಂ ಪುಣ್ಣಕುಮ್ಭೋ ಗಯಾ ಸಿರೀವಚ್ಛೋ ಅಙ್ಕುಸೋ ಧಜಂ ಸೋವತ್ತಿಕನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ಮಚ್ಛಯುಗಳಛತ್ತನನ್ದಿಯಾವಟ್ಟಾದಿವಸೇನಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಪರಿಚ್ಛೇದಲೇಖಾಮತ್ತನ್ತಿ** ದನ್ತಾದೀಹಿ ಕತವಿಧಸ್ಸ ಉಭೋಸು ಕೋಟೀಸು ಕತಪರಿಚ್ಛೇದರಾಜಿಮತ್ತಂ।

"ಉಜುಕಮೇವಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಚತುರಸ್ಸಾದಿಸಣ್ಠಾನಾಪಿ ಅಞ್ಜನೀ ವಙ್ಕಗತಿಕಾ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ಸಿಪಾಟಿಕಾಯಾತಿ** ವಾಸಿಆದಿಭಣ್ಡನಿಕ್ಖಿಪನಪಸಿಬ್ಬಕೇ। **ಆರಕಣ್ಟಕಂ** ನಾಮ ಪೋತ್ಥಕಾದಿಅಭಿಸಙ್ಖಾರಣತ್ಥಂ ಕತದೀಘಮುಖಸತ್ಥಕನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। "ಭಮಕಾರಾನಂ ದಾರುಆದಿಲಿಖನಸತ್ಥಕ"ನ್ತಿ ಕೇಚಿ। **ವಟ್ಟಮಣಿಕನ್ತಿ** ವಟ್ಟಂ ಕತ್ವಾ ಉಟ್ಠಪೇತಬ್ಬಂ ಪುಪ್ಫುಳಕಂ। **ಅಞ್ಞನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ಪಿಳಕಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಪಿಪ್ಫಲಿಕೇತಿ** ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಛೇದನಕೇ ಖುದ್ದಕಸತ್ಥೇ। **ವಲಿತಕನ್ತಿ** ನಖಚ್ಛೇದನಕಾಲೇ ದಳ್ಹಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ವಲೀಹಿ ಯುತ್ತಮೇವ ಕರೋನ್ತಿ। **ತಸ್ಮಾ ತಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಇಮಿನಾ ಯಂ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ವಿಕಾರಂ ದಳ್ಹೀಕಮ್ಮಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಕರೋನ್ತಿ, ನ ವಣ್ಣಮಟ್ಠತ್ಥಾಯ, ತಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದೀಪಿತಂ, ತೇನ ಚ ಕತ್ತರದಣ್ಡಕೋಟಿಯಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಮ್ಪಿ ಘಟ್ಟನೇನ ಸದ್ದನಿಚ್ಛರಣತ್ಥಾಯ ಕತಂ ಅಯೋವಲಯಾದಿಕಂ ಸಂಯುತ್ತಮ್ಪಿ ಕಪ್ಪಿಯತೋ ಉಪಪನ್ನಂ ಹೋತಿ। **ಮಣ್ಡಲನ್ತಿ** ಉತ್ತರಾರಣಿಯಾ ಪವೇಸನತ್ಥಂ ಆವಾಟಮಣ್ಡಲಂ ಹೋತಿ। ಉಜುಕಮೇವ ಬನ್ಧಿತುನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ, ಉಭೋಸು ವಾ ಪಸ್ಸೇಸು ಏಕಪಸ್ಸೇ ವಾತಿ ವಚನಸೇಸೋ। ವಾಸಿದಣ್ಡಸ್ಸ ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸು ದಣ್ಡಕೋಟೀನಂ ಅಚಲನತ್ಥಂ ಬನ್ಧಿತುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಆಮಣ್ಡಸಾರಕೇತಿ ಆಮಲಕಫಲಾನಿ ಪಿಸಿತ್ವಾ ತೇನ ಕಕ್ಕೇನ ಕತತೇಲಭಾಜನೇ। ತತ್ಥ ಕಿರ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ತೇಲಂ ಸೀತಲಂ ಹೋತಿ। **ಭೂಮತ್ಥರಣೇತಿ** ಕಟಸಾರಾದಿಮಯೇ ಪರಿಕಮ್ಮಕತಾಯ ಭೂಮಿಯಾ ಅತ್ಥರಿತಬ್ಬಅತ್ಥರಣೇ। **ಪಾನೀಯಘಟೇತಿ** ಸಬ್ಬಂ ಭಾಜನವಿಕತಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಸಬ್ಬಂ...ಪೇ॰... ವಟ್ಟತೀತಿ** ಯಥಾವುತ್ತೇಸು ಮಞ್ಚಾದೀಸು ಇತ್ಥಿಪುರಿಸರೂಪಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ ತೇಲಭಾಜನೇಸುಯೇವ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸರೂಪಾನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ, ತೇಲಭಾಜನೇನ ಸಹ ಅಗಣೇತ್ವಾ ವಿಸುಂ ಮಞ್ಚಾದೀನಂ ಗಹಿತತ್ತಾ ಚಾತಿ ವದನ್ತಿ, ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ವದನ್ತಿ, ಏತೇಸಂ ಪನ ಮಞ್ಚಾದೀನಂ ಹತ್ಥೇನ ಆಮಸಿತಬ್ಬಭಣ್ಡತ್ತಾ ಇತ್ಥಿರೂಪಮೇವೇತ್ಥ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಅಞ್ಞೇಸನ್ತಿ** ಸೀಮಸಾಮಿಕಾನಂ। **ರಾಜವಲ್ಲಭೇಹೀತಿ** ಲಜ್ಜಿಪೇಸಲಾದೀನಂ ಉಪೋಸಥಾದಿಅನ್ತರಾಯಕರಾ ಅಲಜ್ಜಿನೋ ಭಿನ್ನಲದ್ಧಿಕಾ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ ತೇಹಿ ಸಹ ಉಪೋಸಥಾದಿಕರಣಾಯೋಗಾ, ತೇನೇವ "ಸೀಮಾಯಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ತೇಸಂ ಲಜ್ಜಿಪರಿಸಾತಿ** ತೇಸಂ ಸೀಮಾಸಾಮಿಕಾನಂ ಅನುಬಲಂ ದಾತುಂ ಸಮತ್ಥಾ ಲಜ್ಜಿಪರಿಸಾ। **ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಕತನ್ತಿ** ಯಂ ಅಲಜ್ಜೀನಂ ಸೇನಾಸನಭೇದನಾದಿಕಂ ಲಜ್ಜಿಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಕತಂ, ಸಬ್ಬಞ್ಹೇತಂ ಸುಕತಮೇವ ಅಲಜ್ಜಿನಿಗ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಪವತ್ತಿತಬ್ಬತೋ।

೮೮. **ಅವಜ್ಝಾಯನ್ತೀತಿ** ನೀಚತೋ ಚಿನ್ತೇನ್ತಿ। **ಉಜ್ಝಾಯನತ್ಥೋತಿ** ಭಿಕ್ಖುನೋ ಥೇಯ್ಯಕಮ್ಮನಿನ್ದನತ್ಥೋ "ಕಥಞ್ಹಿ ನಾಮ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯಿಸ್ಸತೀ"ತಿ, ನ ಪನ ದಾರು-ಸದ್ದವಿಸೇಸನತ್ಥೋ ತಸ್ಸ ಬಹುವಚನತ್ತಾ। **ವಚನಭೇದೇತಿ** ಏಕವಚನಬಹುವಚನಾನಂ ಭೇದೇ। **ಸಬ್ಭಾವನ್ತನ್ತಿ** ಭಿಕ್ಖುಭಿಕ್ಖುನೀಆದಿಸಬ್ಭಾವಯವನ್ತಂ। **ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋತಿ ತಸ್ಸ ನಾಮನ್ತಿ** ಏತ್ಥ **ಬಿಮ್ಬೀತಿ** ಸುವಣ್ಣಂ। ತಸ್ಮಾ ಸಾರಸುವಣ್ಣಸದಿಸವಣ್ಣತಾಯ "ಬಿಮ್ಬಿಸಾರೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪೋರಾಣಸತ್ಥಾನುರೂಪಂ ಉಪ್ಪಾದಿತೋ ವೀಸತಿಮಾಸಪ್ಪಮಾಣಉತ್ತಮಸುವಣ್ಣಗ್ಘನಕೋ ಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನೋ **ನೀಲಕಹಾಪಣೋತಿ** ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ರುದ್ರದಾಮೇನ ನಾಮ ಕೇನಚಿ ಉಪ್ಪಾದಿತೋ **ರುದ್ರದಾಮಕೋ**। ಸೋ ಕಿರ ನೀಲಕಹಾಪಣಸ್ಸ ತಿಭಾಗಂ ಅಗ್ಘತಿ। ಯಸ್ಮಿಂ ಪನ ದೇಸೇ ನೀಲಕಹಾಪಣಾ ನ ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥಾಪಿ ಕಾಳಕವಿರಹಿತಸ್ಸ ನಿದ್ಧನ್ತಸುವಣ್ಣಸ್ಸ ಪಞ್ಚಮಾಸಗ್ಘನಕೇನ ಭಣ್ಡೇನ ಪಾದಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಕಾತಬ್ಬೋ। **ತೇನಾತಿ** ನೀಲಕಹಾಪಣಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಭಾಗಭೂತೇನ। **ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಮ್ಹಿ ವಾತಿಆದಿ** ಪಾರಾಜಿಕಾನಂ ಸಬ್ಬಬುದ್ಧೇಹಿ ಪಞ್ಞತ್ತಭಾವೇನ ವುತ್ತಂ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾದೀಸು ಪನ ಇತರಾಪತ್ತೀಸುಪಿ ತಬ್ಬತ್ಥೂಸು ಚ ನಾನತ್ತಂ ನತ್ಥೇವ, ಕೇವಲಂ ಕೇಚಿ ಸಬ್ಬಾಕಾರೇನ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ, ಕೇಚಿ ಏಕದೇಸೇನಾತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವಿಸೇಸೋ। ನ ಹಿ ಕದಾಚಿಪಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಯಥಾಪರಾಧಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಊನಮಧಿಕಂ ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತಿ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ

೯೨. **ಪುನಪಿ** "ಆಗನ್ತುಕಾಮಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಚ ಸಬ್ಬಥಾ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಅನಿವುತ್ಥಪುಬ್ಬೇ ಅಭಿನವಮಾಪಿತೇ, "ಪುನ ನ ಪವಿಸಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ನಿರಾಲಯೇಹಿ ಪರಿಚ್ಚತ್ತೇ ಚ ಗಾಮೇ ಗಾಮವೋಹಾರಾಭಾವಾ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಾಪುಚ್ಛನಾದಿಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಅರಞ್ಞಪರಿಚ್ಛೇದದಸ್ಸನತ್ಥನ್ತಿ** ಗಾಮಗಾಮೂಪಚಾರೇಸು ದಸ್ಸಿತೇಸು ತದಞ್ಞಂ ಅರಞ್ಞನ್ತಿ ಅರಞ್ಞಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಸಕ್ಕಾ ಞಾತುನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಮಾತಿಕಾಯಂ** ಪನ ಗಾಮಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಾಮೂಪಚಾರೋಪಿ ಗಹಿತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಇನ್ದಖೀಲೇತಿ** ಉಮ್ಮಾರೇ। **ಅರಞ್ಞಸಙ್ಖೇಪಂ ಗಚ್ಛತಿ** ತಥಾ **ಅಭಿಧಮ್ಮೇ** ವುತ್ತತ್ತಾ। ಅಸತಿಪಿ

ಇನ್ದಖೀಲೇ ಇನ್ದಖೀಲಟ್ಠಾನಿಯತ್ತಾ "ವೇಮಜ್ಝಮೇವ ಇನ್ದಖೀಲೋತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯತ್ಥ ಪನ ದ್ವಾರಬಾಹಾಪಿ ನತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಪಾಕಾರವೇಮಜ್ಝಮೇವ ಇನ್ದಖೀಲೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಉರಿತ್ವಾತಿ** ಪವಟ್ಟಿತ್ವಾ।

ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸುಪ್ಪಪಾತೋ ವಾತಿಆದಿ ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಕಾಕುಟ್ಠಾಪನವಸೇನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ನ ಬಲದಸ್ಸನವಸೇನ "ಮಾತುಗಾಮೋ ಭಾಜನಧೋವನಉದಕಂ ಛಡ್ಡೇತೀ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೯೨) ಉಪರಿ ವುಚ್ಚಮಾನತ್ತಾ, ತೇನೇವ "ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋ"ತಿ ಅವತ್ವಾ **ಸುಪ್ಪಪಾತೋ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಞ್ಚ** ಘರೂಪಚಾರೋವ ಗಾಮೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ "ಘರೂಪಚಾರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋ ಗಾಮೂಪಚಾರೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಕತಪರಿಕ್ಖೇಪೋತಿ** ಇಮಿನಾ ಪರಿಕ್ಖೇಪತೋ ಬಹಿ ಉಪಚಾರೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸುಪ್ಪಮುಸಲಪಾತೋಪಿ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಗೇಹಸ್ಸೇವ, ಸೋ ಚ ಯತೋ ಪಹೋತಿ, ತತ್ಥೇವ ಗಹೇತಬ್ಬೋ, ಅಪ್ಪಹೋನಟ್ಠಾನೇ ಪನ ವಿಜ್ಜಮಾನಟ್ಠಾನಮೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಘರಸ್ಸ ಸಮನ್ತತೋ ಪಾಕಾರಾದೀಹಿ ಪರಿಕ್ಖೇಪೋ ಕತೋ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಸೋವ ಪರಿಕ್ಖೇಪೋ ಘರೂಪಚಾರೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನಾತಿ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಗಾಮೇ ವುತ್ತನಯೇನ। **ಸಙ್ಕರೀಯತೀತಿ** ಮಿಸ್ಸೀಯತಿ। ವಿಕಾಲೇ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನೇ "ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸ। ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಉಪಚಾರಂ ಓಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೫೧೩) ವುತ್ತತ್ತಾ ಗಾಮಗಾಮೂಪಚಾರಾನಂ ಅಸಙ್ಕರತಾ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಾತಿ ಆಹ **ಅಸಙ್ಕರತೋ ಚಾ**ತಿಆದಿ। ಕೇಚಿ ಪನೇತ್ಥ **ಪಾಳಿಯಂ** "ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಉಪಚಾರಂ ಓಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಇದಂ ಪರಿಕ್ಖೇಪಾರಹಟ್ಠಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ತತೋ ಪರಂ ಏಕಲೇಡ್ಡುಪಾತಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಂ ಉಪಚಾರಂ । ತಸ್ಮಾ ಪರಿಕ್ಖೇಪಾರಹಟ್ಠಾನಸಙ್ಖಾತಂ ಗಾಮಂ ಓಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತಿ, ನ ಉಪಚಾರ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ "ಘರೂಪಚಾರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಬ್ಭನ್ತರಂ ಗಾಮೋ ನಾಮ। ತತೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ಗಾಮೂಪಚಾರೋ ನಾಮಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೯೨) ಇಧೇವ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತತ್ತಾ। ವಿಕಾಲೇ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಹಿ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಉಪಚಾರೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ (ಪಾಚಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೫೧೨) ಅಯಮೇವ ನಯೋ ಅತಿದಿಸಿತೋ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಮ್ಪಿ** "ಯ್ವಾಯಂ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಉಪಚಾರೋ ದಸ್ಸಿತೋ, ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವಿಕಾಲೇ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಾದೀಸು ಆಪತ್ತಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಾ"ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ, ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಘರೂಪಚಾರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದುತಿಯಲೇಡ್ಡುಪಾತಸಙ್ಖಾತಂ ಗಾಮೂಪಚಾರಂ ಓಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ವಿಕಾಲೇ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಾಪತ್ತಿ ಹೋತಿ, **ಮಾತಿಕಾಯಞ್ಚ** ವಿಕಾಲೇ ಗಾಮಂ ಪವಿಸೇಯ್ಯಾತಿ ಗಾಮಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಾಮೂಪಚಾರೋಪಿ ಗಹಿತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ವಿಕಾಲೇ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಾದೀಸೂತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಘರಘರೂಪಚಾರಾದೀಸು ಠಿತಾನಂ ಉಪ್ಪನ್ನಲಾಭಭಾಜನಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ।

ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಇನ್ದಖೀಲಾತಿ ಇನ್ದಖೀಲತೋ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ಯಂ ಠಾನಂ ಸಬ್ಬಮೇತಂ ಅರಞ್ಞನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। **ಆಚರಿಯಧನು** ನಾಮ ಪಕತಿಹತ್ಥೇನ ನವವಿದತ್ಥಿಪಮಾಣಂ, ಜಿಯಾಯ ಪನ ಆರೋಪಿತಾಯ ಸತ್ತಟ್ಠವಿದತ್ಥಿಮತ್ತನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಕಪ್ಪಿಯನ್ತಿ ಅನುರೂಪವಸೇನ ವುತ್ತಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಸ್ಸಾಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯತ್ತಾ। ಪರಿಚ್ಚಾಗಾದಿಮ್ಹಿ ಅಕತೇ "ಇದಂ ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಕ"ನ್ತಿ ವತ್ಥುಸಾಮಿನಾ ಅವಿದಿತಮ್ಪಿ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಮೇವ ಬಾಲುಮ್ಮತ್ತಾದೀನಂ ಸನ್ತಕಂ ವಿಯ, ತಾದಿಸಂ ಅವಹರನ್ತೋಪಿ ಞಾತಕಾದೀಹಿ ಪಚ್ಛಾ ಞತ್ವಾ ವತ್ಥುಸಾಮಿನಾ ಚ ಅನುಬನ್ಧಿತಬ್ಬತೋ ಪಾರಾಜಿಕೋವ ಹೋತಿ। ಯಸ್ಸ ವಸೇನ ಪುರಿಸೋ ಥೇನೋ ಹೋತಿ, ತಂ ಥೇಯ್ಯನ್ತಿ ಆಹ "ಅವಹರಣಚಿತ್ತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನ"ನ್ತಿ। **ಪಟಞ್ಞಸಙ್ಖಾ**ತಿ ತಣ್ಹಾಮಾನದಿಟ್ಠಿಸಙ್ಖಾತಾ ಪಪಞ್ಚಕೋಟ್ಠಾಸಾ। **ಏಕೋ ಚಿತ್ತಕೋಟ್ಠಾಸೋತಿ** ಠಾನಾಚಾವನಪಯೋಗಸಮುಟ್ಠಾಪಕೋ ಏಕೋ ಚಿತ್ತಕೋಟ್ಠಾಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಭಿಯೋಗವಸೇನಾತಿ ಅಟ್ಟಕರಣವಸೇನ। **ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇನೇವಾತಿ** ಇದಂ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಾನಞ್ಞೇವ ಆವೇಣಿಕವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಪಾಣೋ ಅಪದನ್ತಿಆದೀಸು ಹಿ "ಪದಸಾ ನೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಠಮಂ ಪಾದಂ ಸಙ್ಕಾಮೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾತಿಆದಿನಾ **ಪಾಳಿಯಂ** (ಪಾರಾ॰ ೧೧೧), ಭಿಕ್ಖು ದಾಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಸುಖದುಕ್ಖಂ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಾ ಅಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಾ "ಗಚ್ಛ, ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಸುಖಂ ಜೀವಾ"ತಿ ವದತಿ, ಸೋ ಚೇ ಪಲಾಯತಿ, ದುತಿಯಪದವಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೧೪) **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ** ಯೋ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಾನಞ್ಞೇವ ಆವೇಣಿಕೋ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವುತ್ತೋ, ಸೋ ಆರಾಮಾದಿಅವಿಞ್ಞಾಣಕೇಸು ನ ಲಬ್ಭತೀತಿ ತಾದಿಸಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇನೇವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯೋ ಪನ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಆರಾಮಾದಿಅವಿಞ್ಞಾಣಕೇಸು ಲಬ್ಭತಿ, ಸೋ ಯಸ್ಮಾ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇಸು ಅಲಬ್ಭನಕೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ "ನಾನಾಭಣ್ಡವಸೇನ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಾವಿಞ್ಞಾಣಕಮಿಸ್ಸಕೇನಾ"ತಿ। ಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇನ ಚ ಅವಿಞ್ಞಾಣಕೇನ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಸ್ಮಾ ಚೇತ್ಥ ಅವಿಞ್ಞಾಣಕೇನೇವ ಆದಿಯನಾದೀನಿ ಛಪಿ ಪದಾನಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಯೋಜೇತುಂ ಇರಿಯಾಪಥವಿಕೋಪನಸ್ಸ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕವಸೇನೇವ ಯೋಜೇತಬ್ಬತೋ, ತಸ್ಮಾ "ಅವಿಞ್ಞಾಣಕೇನೇವಾ"ತಿ ತತಿಯಂ ಪಕಾರಂ ನ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಆರಾಮನ್ತಿ ಇದಂ ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಂ ದಾಸಾದಿಸವಿಞ್ಞಾಣಕಸ್ಸಾಪಿ ಇಧ ಸಙ್ಗಹೇತಬ್ಬತೋ, ನಾನಾಭಣ್ಡವಸೇನ ಹೇಟ್ಠಾ ಯೋಜನಾ ದಸ್ಸಿಯತಿ। **ಪರಿಕಪ್ಪಿತಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಪರಿಕಪ್ಪಿತೋಕಾಸಂ। **ಸುಙ್ಕಘಾತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಮಗ್ಗಂ ಗಚ್ಛನ್ತೇಹಿ ಸತ್ಥಿಕೇಹಿ ಅತ್ತನಾ ನೀಯಮಾನಭಣ್ಡತೋ ರಞ್ಞೋ ದಾತಬ್ಬಭಾಗೋ ಸುಙ್ಕೋ ನಾಮ, ಸೋ ಏತ್ಥ ಹಞ್ಞತಿ ಅದತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೇಹಿ ಅವಹರೀಯತಿ, ತಂ ವಾ ಹನ್ತಿ ಏತ್ಥ ರಾಜಪುರಿಸಾ ಅದದನ್ತಾನಂ ಸನ್ತಕಂ ಬಲಕ್ಕಾರೇನಾತಿ ಸುಙ್ಕಘಾತೋ, "ಏತ್ಥ ಪವಿಟ್ಠೇಹಿ ಸುಙ್ಕೋ ದಾತಬ್ಬೋ"ತಿ ರುಕ್ಖಪಬ್ಬತಾದಿಸಞ್ಞಾಣೇನ ನಿಯಮಿತಪ್ಪದೇಸಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

ಪಞ್ಚವೀಸತಿಅವಹಾರಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಕತ್ಥಚೀತಿ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ। **ಏಕಂ ಪಞ್ಚಕಂ ದಸ್ಸಿತ**ನ್ತಿ "ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಞ್ಚ ಹೋತಿ, ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಸಞ್ಞೀ ಚ, ಗರುಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಪಞ್ಚಮಾಸಕೋ ವಾ ಅತಿರೇಕಪಞ್ಚಮಾಸಕೋ ವಾ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಞ್ಚ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ, ಠಾನಾ ಚಾವೇತೀ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೨೨) ವುತ್ತಪಞ್ಚಅವಹಾರಙ್ಗಾನಿ ಏಕಂ ಪಞ್ಚಕನ್ತಿ ದಸ್ಸಿತಂ। **ದ್ವೇ ಪಞ್ಚಕಾನಿ ದಸ್ಸಿತಾನೀತಿ** "ಛಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಅದಿನ್ನಂ ಆದಿಯನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ। ನ ಚ ಸಕಸಞ್ಞೀ, ನ ಚ ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹೀ, ನ ಚ ತಾವಕಾಲಿಕಂ, ಗರುಕೋ ಚ ಹೋತಿ ಪರಿಕ್ಖಾರೋ ಪಞ್ಚಮಾಸಕೋ ವಾ ಅತಿರೇಕಪಞ್ಚಮಾಸಕೋ ವಾ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಞ್ಚ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಿತಂ ಹೋತಿ, ಠಾನಾ ಚಾವೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೨೫) ಏವಂ ವುತ್ತೇಸು ಛಸು ಪದೇಸು ಏಕಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಸೇಸಾನಿ ಪಞ್ಚ ಪದಾನಿ ಏಕಂ ಪಞ್ಚಕಂ ಕತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಪಞ್ಚಕಞ್ಚ ಗಹೇತ್ವಾ ದ್ವೇ ಪಞ್ಚಕಾನಿ ದಸ್ಸಿತಾನಿ। **ಏತ್ಥ ಪನಾತಿ** ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹೀತಿಆದೀಸು। **ಸಬ್ಬೇಹಿಪಿ ಪದೇಹೀತಿ** ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಞ್ಚ ಹೋತೀತಿಆದೀಹಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಪದೇಹಿ।

ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಅವಹಾರಾನಂ ಸಮೂಹೋ **ಪಞ್ಚಕಂ**। ಸಕೋ ಹತ್ಥೋ ಸಹತ್ಥೋ, ತೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ತಸ್ಸ ವಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೀತಿ ಸಾಹತ್ಥಿಕೋ, ಅವಹಾರೋ। ಸಾಹತ್ಥಿಕಾದಿ ಪಞ್ಚಕಂ **ಸಾಹತ್ಥಿಕಪಞ್ಚಕ**ನ್ತಿಆದಿಪದವಸೇನ ನಾಮಲಾಭೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ। **ತತಿಯಪಞ್ಚಮೇಸು ಪಞ್ಚಕೇಸೂತಿ** ಸಾಹತ್ಥಿಕಪಞ್ಚಕಥೇಯ್ಯಾವಹಾರಪಞ್ಚಕೇಸು। **ಲಬ್ಭಮಾನಪದವಸೇನಾತಿ** ಸಾಹತ್ಥಿಕಪಞ್ಚಕೇ ಲಬ್ಭಮಾನಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾವಹಾರಪದಸ್ಸ ವಸೇನ, ಥೇಯ್ಯಾವಹಾರಪಞ್ಚಕೇ ಲಬ್ಭಮಾನಸ್ಸ ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರಪದಸ್ಸ ಚ ವಸೇನ ಯೋಜೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೋ ನಾಮ...ಪೇ॰... ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾತಿ ಇಮಿನಾ ಬಹಿಸುಙ್ಕಘಾತಪಾತನಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಯೋಗೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। "ಹತ್ಥೇ ಭಾರಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೋ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೦೧) ವುತ್ತತ್ತಾ ಪನ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಗಹಿತಪರಭಣ್ಡಸ್ಸ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗುಮ್ಬಾದಿಪಟಿಚ್ಛನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಖಿಪನಮ್ಪಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಯೋಗೇ ಸಙ್ಗಯ್ಹತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕಿರಿಯಾಸಿದ್ಧಿತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಸಙ್ಖಾತಂ ಅತ್ಥಂ ಸಾಧೇತೀತಿ **ಅತ್ಥಸಾಧಕೋ**। ಅಥ ವಾ ಅತ್ತನೋ ವತ್ತಮಾನಕ್ಖಣೇ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಮ್ಪಿ ಕಿರಿಯಾಸಿದ್ಧಿಸಙ್ಖಾತಂ ಅತ್ಥಂ ಅವಸ್ಸಂ

ಆಪತ್ತಿಂ ಸಾಧೇತೀತಿಪಿ **ಅತ್ಥಸಾಧಕೋ**। **ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಭಣ್ಡಂ ಯದಾ ಸಕ್ಕೋಸೀತಿ** ಇದಂ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ ಪರಸ್ಸ ತೇಲಕುಮ್ಭಿಯಾ ಉಪಾಹನಾದೀನಂ ನಿಕ್ಖೇಪಪಯೋಗಸ್ಸಾಪಿ ಅತ್ಥಸಾಧಕತ್ತಾ। ತಥಾ ಹಿ ವುತ್ತಂ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** -

> "**ಅತ್ಥಸಾಧಕೋ** ನಾಮ 'ಅಸುಕಸ್ಸ ಭಣ್ಡಂ ಯದಾ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತದಾ ತಂ ಅವಹರಾ'ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಆಣಾಪೇತಿ। ತತ್ಥ ಸಚೇ ಪರೋ ಅನನ್ತರಾಯಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ತಂ ಅವಹರತಿ, ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಪರಸ್ಸ ವಾ ಪನ ತೇಲಕುಮ್ಭಿಯಾ ಪಾದಗ್ಘನಕತೇಲಂ ಅವಸ್ಸಂ ಪಿವನಕಾನಿ ಉಪಾಹನಾದೀನಿ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕ"ನ್ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ)।

ಇಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಸಾಧಕಸ್ಸ ಆಣತ್ತಿಯಾ ಚ ಕೋ ವಿಸೇಸೋತಿ? ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಗಹಣೇ ನಿಯುಞ್ಜನಂ **ಆಣತ್ತಿಕಪಯೋಗೋ**, ಕಾಲನ್ತರೇನ ಗಹಣತ್ಥಂ ನಿಯೋಗೋ **ಅತ್ಥಸಾಧಕೋತಿ** ಅಯಂ ನೇಸಂ ವಿಸೇಸೋ। ತೇನೇವಾಹ "ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಭಣ್ಡಂ ಯದಾ ಸಕ್ಕೋಸೀ"ತಿಆದಿ। **ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋ ಪನ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಭಣ್ಡವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ** ಇದಂ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ, ಆರಾಮಾಭಿಯುಞ್ಜನಾದೀಸುಪಿ ತಾವಕಾಲಿಕಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಾನಂ ಅದಾನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಭಣ್ಡಗ್ಗಹಣಪ್ಪಯೋಗತೋ ಆಣತ್ತಿಯಾ ಪುಬ್ಬತ್ತಾ ಆಹ "ಆಣತ್ತಿವಸೇನ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಪಯೋಗೇನ ಸಹ ವತ್ತಮಾನೋ ಅವಹಾರೋ ಸಹಪಯೋಗೋತಿ ಆಹ "ಠಾನಾಚಾವನವಸೇನಾ"ತಿ, ಇದಞ್ಚ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ ಖೀಲಸಙ್ಕಮನಾದೀಸುಪಿ ಅಸತಿ ಠಾನಾಚಾವನೇ ಸಹಪಯೋಗತ್ತಾ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಠಾನಾಚಾವನವಸೇನ ಖೀಲಾದೀನಿ ಸಙ್ಕಾಮೇತ್ವಾ ಖೇತ್ತಾದಿಗ್ಗಹಣವಸೇನ ಚ **ಸಹಪಯೋಗೋ** ವೇದಿತಬ್ಬೋ"ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ)।

ತುಲಯಿತ್ವಾತಿ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ। **ಸಾಮೀಚೀತಿ** ವತ್ತಂ। ಸಕಸಞ್ಞಾಯ ಅದೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ನತ್ಥೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ಸಮ್ಮದ್ದೋತಿ** ನಿವಿದ್ಧತಾಸಙ್ಖೋಭೋ। **ಭಟ್ಟೇ ಜನಕಾಯೇತಿ** ಅಪಗತೇ ಜನಸಮೂಹೇ। **ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಕತ್ವಾ ಏತಸ್ಸೇವ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದೇಹೀತಿ** ಇದಂ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚವಿನೋದನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಅವಹಾರಕಸ್ಸ ಹಿ "ಮಯಾ ಸಹತ್ಥೇನ ನ ದಿನ್ನಂ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಏತ"ನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಇತರಸ್ಸ ಚ "ಮಯಾ ಪಠಮಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಅದಿನ್ನಂ ಗಹಿತ"ನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ।

ಸಮಗ್ಘನ್ತಿ ಅಪ್ಪಗ್ಘಂ। **ದಾರುಅತ್ಥಂ ಫರತೀತಿ** ದಾರೂಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ಸಾಧೇತಿ। ಏಕದಿವಸಂ ದನ್ತಕಟ್ಠಚ್ಛೇದನಾದಿನಾ ಯಾ ಅಯಂ ಅಗ್ಘಹಾನಿ ವುತ್ತಾ, ಸಾ ಸಬ್ಬಾ ಭಣ್ಡಸಾಮಿನಾ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಗಹಿತಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಾ। ಸಬ್ಬಂ ಪನೇತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಪ್ಪಮಾಣೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪಾಸಾಣಞ್ಚ ಸಕ್ಖರಞ್ಚ **ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಂ**।

ಅಕ್ಖದಸ್ಸಾತಿ ಏತ್ಥ ಅಕ್ಖ-ಸದ್ದೇನ ಕಿರ ವಿನಿಚ್ಛಯಸಾಲಾ ವುಚ್ಚತಿ, ತತ್ಥ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ವಜ್ಜಾವಜ್ಜಂ ನಿರೂಪಯನ್ತೀತಿ "ಅಕ್ಖದಸ್ಸಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ಧಮ್ಮವಿನಿಚ್ಛನಕಾ। ಹನನಂ ನಾಮ ಹತ್ಥಪಾದಾದೀಹಿ ಪೋಥನಞ್ಚೇವ ಹತ್ಥನಾಸಾದಿಚ್ಛೇದನಞ್ಚ **ಹೋತೀತಿ** ಆಹ "ಹನೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಪೋಥೇಯ್ಯುಞ್ಚೇವ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯುಞ್ಚಾ"ತಿ।

ಪದಭಾಜನೀಯಞ್ಚ "ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಪಾದೇನ ವಾ ಕಸಾಯ ವಾ ವೇತ್ತೇನ ವಾ ಅಡ್ಢದಣ್ಡಕೇನ ವಾ ಛೇಜ್ಜಾಯ ವಾ ಹನೇಯ್ಯು"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೯೨) ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಡ್ಢದಣ್ಡಕೇನಾತಿ** ದ್ವಿಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣೇನ ರಸ್ಸಮುಗ್ಗರೇನ, ವೇಳುಪೇಸಿಕಾಯ ವಾ। **ಛೇಜ್ಜಾಯ ವಾತಿ** ಹತ್ಥಾದೀನಂ ಛೇದನೇನ। ಛಿನ್ದನ್ತಿ ಏತಾಯ ಹತ್ಥಪಾದಾದೀನೀತಿ ಛೇಜ್ಜಾ, ಸತ್ಥಂ, ತೇನ ಸತ್ಥೇನಾತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। **ನೀಹರೇಯ್ಯುನ್ತಿ** ರಟ್ಠತೋ ನೀಹರೇಯ್ಯುಂ। "**ಚೋರೋಸಿ...ಪೇ॰... ಥೇನೋಸೀ**"ತಿ ಏತ್ಥ ಪರಿಭಾಸೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಪದಂ ಅಜ್ಝಾಹರಿತ್ವಾ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ ಆಹ "**ಚೋರೋಸಿ...ಪೇ॰... ಪರಿಭಾಸೇಯ್ಯು**"ನ್ತಿ। ಯಂ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

೯೩. **ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಠಿತನ್ತಿ** ಭೂಮಿಯಾದೀಸು ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಠಿತಂ। **ಯಥಾ ಯಥಾ ಆದಾನಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ** ಯೇನ ಯೇನ ಆಕಾರೇನ ಗಹಣಂ ಉಪಗಚ್ಛತಿ।

ಭೂಮಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೯೪. **ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯಾತಿ** ಏಕೇಕತ್ಥದೀಪಿಕಾಯ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ। **ಉಪಲದ್ಧೋತಿ** ಞಾತೋ। **ಪಾಳಿಯಂ** ಸೇಸಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಚ ಕುದಾಲಂ ವಾ ಪಿಟಕಂ ವಾತಿ ಇದಮೇವ ದ್ವಯಂ ವತ್ವಾ ವಾಸಿಫರಸೂನಂ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ತೇಸಮ್ಪಿ ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾದೀಸು ಆಗತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾಯ**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಕತತ್ತಾ "ದುಕ್ಕಟೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಅಟ್ಠವಿಧಂ ಹೇತನ್ತಿಆದೀಸು ಏತಂ ದುಕ್ಕಟಂ ನಾಮ ಥೇರೇಹಿ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕೇಹಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠವಿಧನ್ತಿ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟಾನಂ ಇಮೇಸುಯೇವ ಅಟ್ಠಸು ಸಙ್ಗಹೇತಬ್ಬಭಾವತೋ ಪನ ಇತರೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ ದುಕ್ಕಟೇಹಿ ವಿನಿಮುತ್ತಂ ವಿನಯದುಕ್ಕಟೇಯೇವ ಸಙ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ದಸವಿಧಂ ರತನ**ನ್ತಿ "ಮುತ್ತಾ ಮಣಿ ವೇಳುರಿಯೋ ಸಙ್ಖೋ ಸಿಲಾ ಪವಾಳಂ ರಜತಂ ಜಾತರೂಪಂ ಲೋಹಿತಙ್ಕೋ ಮಸಾರಗಲ್ಲ"ನ್ತಿ ಏವಮಾಗತಂ ದಸವಿಧಂ ರತನಂ।

> "ಮುತ್ತಾ ಮಣಿ ವೇಳುರಿಯೋ ಚ ಸಙ್ಖೋ,
> ಸಿಲಾ ಪವಾಳಂ ರಜತಞ್ಚ ಹೇಮಂ।
> ಲೋಹಿತಕಞ್ಚ ಮಸಾರಗಲ್ಲಂ,
> ದಸೇತೇ ಧೀರೋ ರತನಾನಿ ಜಞ್ಞಾ"ತಿ॥ -

ಹಿ ವುತ್ತಂ। **ಸತ್ತವಿಧಂ ಧಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಸಾಲಿ ವೀಹಿ ಯವೋ ಕಙ್ಗು ಕುದ್ರೂಸಂ ವರಕೋ ಗೋಧುಮೋತಿ ಇಮಂ ಸತ್ತವಿಧಂ ಧಞ್ಞಂ। **ಆವುಧಭಣ್ಡಾದಿ**ನ್ತಿ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ತುರಿಯಭಣ್ಡಇತ್ಥಿರೂಪಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಅನಾಮಸಿತಬ್ಬೇ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ದುಕ್ಕಟಂ **ಅನಾಮಾಸದುಕ್ಕಟಂ**। **ದುರೂಪಚಿಣ್ಣದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ "ಅಕತ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವಾರಿತಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ ದುಟ್ಠು ಉಪಚಿಣ್ಣಂ ಚರಿತನ್ತಿ ದುರೂಪಚಿಣ್ಣಂ, ತಸ್ಮಿಂ ದುಕ್ಕಟಂ ದುರೂಪಚಿಣ್ಣದುಕ್ಕಟಂ। ವಿನಯೇ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಅವಸೇಸಂ ದುಕ್ಕಟಂ **ವಿನಯದುಕ್ಕಟಂ**। **ಏಕಾದಸ ಸಮನುಭಾಸನಾ** ನಾಮ ಭಿಕ್ಖುಪಾತಿಮೋಕ್ಖೇ ಚತ್ತಾರೋ ಯಾವತತಿಯಕಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾ ಅರಿಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತಿ ಪಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖುನೀಪಾತಿಮೋಕ್ಖೇ ಏಕಂ ಯಾವತತಿಯಕಪಾರಾಜಿಕಂ ಚತ್ತಾರೋ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾ ಚಣ್ಡಕಾಳೀಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತಿ ಛ।

ಸಹಪಯೋಗತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚೇತ್ಥ ಪುರಿಮಪುರಿಮಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತೀತಿ ಆಹ **ಅಥ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಅಕತ್ವಾ**ತಿಆದಿ। "ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಅಕತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಕತ್ವಾ ಪುನ ಖಣನ್ತಸ್ಸ ಪುರಿಮಾಪತ್ತಿಯೋ ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತೀತಿ ವದನ್ತಿ। "ಛೇದನಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೇ ಆಪತ್ತೀನಂ ದೇಸೇತಬ್ಬತಾಯ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ಸಹಪಯೋಗೇ ಪತ್ತೇ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೇ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅಪರದ್ಧಂ ವಿರದ್ಧಂ ಖಲಿತನ್ತಿ ಸಬ್ಬಮೇತಂ **ಯಞ್ಚ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ ಪರಿಯಾಯವಚನಂ, **ಯಂ ಮನುಸ್ಸೋ ಕರೇತಿ**ಆದಿ ಪನೇತ್ಥ ಓಪಮ್ಮನಿದಸ್ಸನಂ। **ಸಂಯೋಗಭಾವೋತಿ** ದ್ವಿತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ತೇನ ರಸ್ಸತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ನಿಮಿತ್ತಂ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಏಕಸ್ಸ ಮೂಲೇತಿ** ಏಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ। ಸಬ್ಬತ್ಥಾಪಿ ಆಮಸನೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಫನ್ದಾಪನೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಞ್ಚ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಆಮಸನಫನ್ದಾಪನಪಯೋಗಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸೇವ ಹೋತಿ, ಏಕಪಯೋಗೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಉದ್ಧಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ, ನ ದುಕ್ಕಟಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾನೀತಿ ವದನ್ತಿ, ಏಕಪಯೋಗೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಆಮಸನಫನ್ದಾಪನಾನಮ್ಪಿ ಲಬ್ಭಮಾನತ್ತಾ ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಅನಾಮಸಿತ್ವಾ ಅಫನ್ದಾಪೇತ್ವಾ ಚ ಕಿಞ್ಚಿ ಗಹೇತುಂ। "ಏಕಮೇವ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತೀ"ತಿ

ಪಂಸುಖಣನಾದಿಸಮಾನಪಯೋಗೇಪಿ ಪುರಿಮಾ ಆಪತ್ತಿ ಉತ್ತರಮುತ್ತರಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಪತ್ವಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತೀತಿ ಸಞ್ಞಾಯ **ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ, **ಇತರಟ್ಠಕಥಾಸು** ಪನ ಖಣನಪಯೋಗಭೇದೇಹಿ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಆಪನ್ನಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಉತ್ತರಮುತ್ತರಂ ಪತ್ವಾ ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸದಿಸತ್ತಾ ವಿಯೂಹನಂ ಪತ್ವಾ ತಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ ವಿಸದಿಸಪಯೋಗತ್ತಾತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿವಿಧಾನಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಇಮಿನಾ ಹಿ ಅವಹಾರಕಸ್ಸ ಆಸನ್ನಂ ಓರಿಮನ್ತಂ ಪರಾಮಸತಿ।

ತತ್ಥೇವಾತಿ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಮೇವ। **ಬುನ್ದೇನಾತಿ** ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲೇನ। ಏಕಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಾಯ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಠಾನಾ ಚಾವನಂ ಛಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಏಕಟ್ಠಾನೇತಿ** ಚ ಸಙ್ಖಲಿಕಬದ್ಧಭಾವೇನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪತಿಟ್ಠಿತೋಕಾಸಟ್ಠಾನೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಖಾಣುಕಂ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಠಾನಾ ಚಾವೇತೀತಿ** ಖಾಣುಕಂ ಅತ್ತನೋ ಪತಿಟ್ಠಿತಟ್ಠಾನತೋ ಪಞ್ಚಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ಠಾನಾ ಚಾವೇತಿ। **ಛಿನ್ನಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ** ಅವಸ್ಸಂ ಚೇ ಪತತಿ, ಛಿನ್ನಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಪರಿಚ್ಛೇದೋತಿ** ಪಞ್ಚಮಾಸಕಾದಿಗರುಭಾವಪರಿಚ್ಛೇದೋ। **ಅಪಬ್ಯೂಹನ್ತೋತಿ** ಠಿತಟ್ಠಾನತೋ ಅಪನಯನವಸೇನ ವಿಯೂಹನ್ತೋ ರಾಸಿಂ ಕರೋನ್ತೋ। **ಏವಂ ಕತ್ವಾತಿ** ಭಾಜನಮುಖವಟ್ಟಿಯಾ ಕುಮ್ಭಿಗತೇನ ಭಾಜನಗತಸ್ಸ ಏಕಾಬದ್ಧಭಾವಂ ವಿಯೋಜೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಪಡ್ಢಕುಮ್ಭೀಯನ್ತಿ** ಉಪಡ್ಢಪುಣ್ಣಾಯ ಕುಮ್ಭಿಯಾ। **ವಿನಯಧಮ್ಮತಾತಿ** ಅಧಿಕಕಾರಣಾಲಾಭೇ ವಿನಯವಿನಿಚ್ಛಯಧಮ್ಮತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚೇತ್ಥ ಗರುಕತಾವ, ಸುತ್ತಾನುಗಮನಮ್ಪಿ ಅತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಅಪಿಚಾತಿ**ಆದಿಮಾಹ। **ಕಣ್ಣೇನ ಪನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಕಾಲೇತಿ** ಮುಖಗತಂ ಅಜ್ಝೋಹಟಕಾಲೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಜ್ಝೋಹರಣಮೇವ ಹೇತ್ಥ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದನಂ, ನ ಕಣ್ಠಪಿದಹನಂ। **ಚಿಕ್ಕನನ್ತಿ** ಥದ್ಧಂ, ಬಹಲಂ ಘನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯೋಪಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಸ್ಸ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಪಾದಗ್ಘನಕಂ ಸಪ್ಪಿಂ ವಾ ತೇಲಂ ವಾ ಅವಸ್ಸಂ ಪಿವನಕಂ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ದುಕೂಲಸಾಟಕಂ ವಾ ಚಮ್ಮಖಣ್ಡಾದೀನಂ ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ಪಕ್ಖಿಪತಿ, ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಅವಹಾರೋ ವೀಮಂಸಿತಬ್ಬೋ। ಯದಿ ಚ ದುಕೂಲಾದೀಸು ಸಪ್ಪಿತೇಲಾನಂ ಪವಿಸನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಭವೇಯ್ಯ, ತತ್ಥ ಪವಿಟ್ಠತೇಲಾದಿನೋ ಕುಮ್ಭಿಗತೇನ ಏಕಾಬದ್ಧತಾಯ ನ ತಾವ ಅವಹಾರೋ ಭಾಜನನ್ತರಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಗಹಣಕಾಲೇ ವಿಯ। ತಥಾ ಹಿ ವುತ್ತಂ - "ಭಾಜನಂ ಪನ ನಿಮುಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಯಾವ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ತಾವ ರಕ್ಖತೀ"ತಿಆದಿ। ಅಥ ತೇಲಾದಿವಿನಾಸೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಭವೇಯ್ಯ, ತದಾಪಿ ತಿಣಜ್ಝಾಪನಾದೀಸು ವಿಯ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ, ದುಕ್ಕಟೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವ ಹೋತಿ, ತಥಾ ಚ ಪಾದಗ್ಘನಕಂ ತೇಲಾದಿಂ ಪೀತಂ ದುಕೂಲಾದಿಂ ಉದ್ಧರನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನ ಸಿಯಾ ತತ್ಥ ಪವಿಟ್ಠಸ್ಸ ತೇಲಾದಿನೋ ವಿನಟ್ಠತ್ತೇನ ಗಹಣಕ್ಖಣೇ ಅವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ, ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತೇನ ಚ ಉದ್ಧಾರೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ನ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇತಿ। **ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು** ಚ ದುಕೂಲಾದೀನಂ ಪಕ್ಖಿಪನೇ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ ನ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ। ಅಟ್ಠಕಥಾಪ್ಪಮಾಣೇನ ಪನೇತಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಯುತ್ತಿ ಪನೇತ್ಥ ಪಣ್ಡಿತೇಹಿ ಪುಬ್ಬಾಪರಂ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಉದ್ಧಾರೇತಬ್ಬಾ।

ಪಲಿಬುಜ್ಝಿಸ್ಸತೀತಿ ನಿವಾರೇಸ್ಸತಿ। **ವುತ್ತನಯೇನ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ** ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ನೇವ ಅವಹಾರೋ, ನ ಗೀವಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ಭಾಜನತ್ತಾ ವುತ್ತಂ, ಅನಾಪತ್ತಿಮತ್ತಮೇವ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಏವಂ ವಿಚಾರಿತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಬಹಿಗತಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ** ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತೇಲಸ್ಸ ಅಟ್ಠಾನತೋ ಅಧೋಮುಖಭಾವತೋ ಚ ಬಹಿಗತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಅನ್ತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಛಿದ್ದೇ ಕರಿಯಮಾನೇ ತೇಲಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಗತಗತಟ್ಠಾನಂ ಭಾಜನಸಙ್ಖ್ಯಮೇವ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಆಹ "ಬಾಹಿರನ್ತತೋ ಪಾದಗ್ಘನಕೇ ಗಳಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕ"ನ್ತಿ। **ಯಥಾ ತಥಾ ವಾ ಕತಸ್ಸಾತಿ** ಬಾಹಿರನ್ತತೋ ವಾ ಅಬ್ಭನ್ತರನ್ತತೋ ವಾ ಪಟ್ಠಾಯ ಕತಸ್ಸ। **ಮಜ್ಝೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಕತಛಿದ್ದೇತಿ** ಮಜ್ಝೇ ಥೋಕಂ ಕಪಾಲಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ತಂ ಛಿನ್ದನ್ತೇನ ಕತಛಿದ್ದೇ।

ಪತ್ಥೀನಸ್ಸ ಖಾದನಂ ಇತರಸ್ಸ ಪಾನಞ್ಚ ಸಪ್ಪಿಆದೀನಂ ಪರಿಭೋಗೋತಿ ಆಹ "ಅಖಾದಿತಬ್ಬಂ ವಾ ಅಪಾತಬ್ಬಂ ವಾ ಕರೋತೀ"ತಿ। ಕಸ್ಮಾ ಪನೇತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ "ಠಾನಾಚಾವನಸ್ಸ ನತ್ಥಿತಾಯ ದುಕ್ಕಟ"ನ್ತಿ। **ಪುರಿಮದ್ವಯನ್ತಿ** ಭೇದನಂ ಛಡ್ಡನಞ್ಚ। **ಕುಮ್ಭಿಜಜ್ಜರಕರಣೇನಾತಿ** ಪುಣ್ಣಕುಮ್ಭಿಯಾ ಜಜ್ಜರಕರಣೇನ। **ಮಾತಿಕಾಉಜುಕರಣೇನಾತಿ** ಉದಕಪುಣ್ಣಾಯ ಮಾತಿಕಾಯ ಉಜುಕರಣೇನ। **ಏಕಲಕ್ಖಣನ್ತಿ** ಭೇದನಂ ಕುಮ್ಭಿಯಾ ಜಜ್ಜರಕರಣೇನ, ಛಡ್ಡನಂ ಮಾತಿಕಾಯ ಉಜುಕರಣೇನ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಸಭಾವಂ। **ಪಚ್ಛಿಮಂ ಪನ ದ್ವಯನ್ತಿ** ಝಾಪನಂ ಅಪರಿಭೋಗಕರಣಞ್ಚ। **ಏತ್ಥ ಏವಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ವದನ್ತೀತಿ** ಏತಸ್ಮಿಂ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತೇ ಅತ್ಥೇ ಏಕೇ ಆಚರಿಯಾ ಏವಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ವದನ್ತಿ। **ಪಚ್ಛಿಮದ್ವಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಪುರಿಮಪದದ್ವಯೇ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಾನುಸಾರೇನ ಸಕ್ಕಾ ವಿಞ್ಞಾತುನ್ತಿ ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಪದದ್ವಯಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಠಾನಾಚಾವನಸ್ಸ ನತ್ಥಿತಾಯ ದುಕ್ಕಟ"ನ್ತಿ ಇದಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ । **ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ವಾ ಪರಸ್ಸ ವಾ ಕಾತುಕಾಮತಾವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ। **ವಿನಾಸೇತುಕಾಮತಾಯಾತಿ** ಹತ್ಥಪಾದಾದೀನಿ ಛಿನ್ದನ್ತೋ ವಿಯ ಕೇವಲಂ ವಿನಾಸೇತುಕಾಮತಾಯ। **ವುತ್ತನಯೇನ ಭಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಛಡ್ಡೇನ್ತಸ್ಸ ವಾತಿ** ಮುಗ್ಗರೇನ ಪೋಥೇತ್ವಾ ಭಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಉದಕಂ ವಾ ವಾಲಿಕಂ ವಾ ಆಕಿರಿತ್ವಾ ಉತ್ತರಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಯುತ್ತನ್ತಿ ಚೇತಿ** ಪಾಳಿಯಂ ಪುರಿಮದ್ವಯೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ "ಪುರಿಮದ್ವಯೇ ಪಾರಾಜಿಕ"ನ್ತಿ ಇದಂ ಅಯುತ್ತನ್ತಿ ಯದಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಾತಿ** ಅಯುತ್ತಭಾವಂ ನಿಸೇಧೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಕಾರಣಮಾಹ "ಅಞ್ಞಥಾ ಗಹೇತಬ್ಬತ್ಥತೋ"ತಿ।

ಏವಮೇಕೇ ವದನ್ತೀತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ಥನಯಸ್ಸ ಅತ್ತನಾ ಅನಭಿಮತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ಪಾಳಿಂ ಅಟ್ಠಕಥಞ್ಚ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಕಾಮೋ **ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಸಾರೋತಿ**ಆದಿಮಾಹ। **ಅಚಾವೇತುಕಾಮೋವಾತಿ** ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಠಾನಾ ಅಚಾವೇತುಕಾಮೋವ। **ಅಛಡ್ಡೇತುಕಾಮೋಯೇವಾತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। ಇದಞ್ಚ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಪಕ್ಖಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ ನಾಸೇತುಕಾಮತಾಪಕ್ಖಸ್ಸ ವಕ್ಖಮಾನತ್ತಾ। ತೇನೇವಾಹ **ನಾಸೇತುಕಾಮತಾಪಕ್ಖೇ ಪನಾತಿ**ಆದಿ। **ಇತರಥಾಪಿ ಯುಜ್ಜತೀತಿ** ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಾಭಾವಾ ಠಾನಾ ಚಾವೇತುಕಾಮಸ್ಸಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ ಯುಜ್ಜತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಭೂಮಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಆಕಾಸಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೯೭. ಆಕಾಸಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ಅನ್ತೋವತ್ಥುಮ್ಹೀತಿ** ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ವತ್ಥುಸ್ಸ ಅನ್ತೋ। **ಅನ್ತೋಗಾಮೇತಿ** ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಅನ್ತೋ। ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಪನ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಗಾಮೇ ವಾ ಠಿತಟ್ಠಾನಮೇವ ಠಾನಂ। **ಅಟವಿಮುಖಂ ಕರೋತಿ...ಪೇ॰... ರಕ್ಖತೀತಿ** ತೇನ ಪಯೋಗೇನ ತಸ್ಸ ಇಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನಂ ಆಗತತ್ತಾ ರಕ್ಖತಿ। **ಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಗಾಮತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ। **ಕಪಿಞ್ಜರೋ** ನಾಮ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಯುಜ್ಝಾಪನತ್ಥಾಯ ಬಾಲಜನೇಹಿ ಪೋಸಾವನಿಯಪಕ್ಖಿಜಾತಿ।

ವೇಹಾಸಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೯೮. ವೇಹಾಸಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ಛಿನ್ನಮತ್ತೇ ಮುತ್ತಮತ್ತೇತಿ** ಯಥಾ ಛಿನ್ನಂ ಮುತ್ತಞ್ಚ ಪಕತಿಟ್ಠಾನೇ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಥಾ ಭೇದನಂ ಮೋಚನಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಉದಕಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೯೯. ಉದಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಸನ್ದಮಾನಉದಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ನ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಆಹ "ಅಸನ್ದನಕೇ ಉದಕೇ"ತಿ। **ಅನಾಪತ್ತೀತಿ** ಹತ್ಥವಾರಪದವಾರೇಸು ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಕಡ್ಢತೀತಿ** ಹೇಟ್ಠತೋ ಓಸಾರೇತಿ। **ಸಕಲಮುದಕನ್ತಿ** ದಣ್ಡೇನ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಗತಂ ಸಕಲಮುದಕಂ। **ನ ಉದಕಂ ಠಾನನ್ತಿ** ಅತ್ತನಾ ಕತಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅಟ್ಠಾನತ್ತಾ। **ಪದುಮಿನಿಯನ್ತಿ** ಪದುಮಗಚ್ಛೇ। **ಕಲಾಪಬನ್ಧನ್ತಿ** ಹತ್ಥಕವಸೇನ ಖುದ್ದಕಂ ಕತ್ವಾ ಬದ್ಧಂ ಕಲಾಪಬದ್ಧಂ। **ಭಾರಬದ್ಧಂ** ನಾಮ ಸೀಸಭಾರಾದಿವಸೇನ ಬದ್ಧಂ। **ಮುಳಾಲನ್ತಿ** ಕನ್ದಂ। **ಪತ್ತಂ ವಾ ಪುಪ್ಫಂ ವಾತಿ** ಇದಂ ಕದ್ದಮಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ನಿದ್ಧಮನತುಮ್ಬನ್ತಿ** ವಾಪಿಯಾ ಉದಕಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಮನನಾಳಂ। **ಉದಕವಾಹಕನ್ತಿ** ಮಹಾಮಾತಿಕಂ। **ಅವಹಾರೇನ ಸೋ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ** ಇಮಿನಾ ಪಾಣಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪನೇ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ನ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಮಾತಿಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾತಿ** ಖುದ್ದಕಮಾತಿಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ। **ಮರಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ತಿಟ್ಠನ್ತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಮತಮಚ್ಛಾನಂಯೇವ ತೇಸಂ ಸನ್ತಕತ್ತಾ ಅಮತೇ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋ।

ನಾವಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೯೯. ನಾವಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮ್ಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಮ್ಪಿ ಹೋತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಪಠಮಂ ಠಾನಾ ಅಚಾವೇತ್ವಾ ಮುತ್ತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಪಠಮಂ ಪನ ಠಾನಾ ಚಾವೇತ್ವಾ ಮುತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪಾಸೇ ಬದ್ಧಸೂಕರೋ ವಿಯಾತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ "ತತ್ಥ ಯುತ್ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಾಏವಾ"ತಿ। **ವಿಪನ್ನಟ್ಠನಾವಾತಿ** ವಿಸಮವಾತೇಹಿ ದೇಸನ್ತರಂ ಪಲಾತಾ, ಭಿಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಾ ವಿನಾಸಂ ಪತ್ವಾ ಉದಕೇ ನಿಮುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಭೂಮಿತಲಂ ಅಪ್ಪತ್ವಾ ಸಾಮಿಕೇಹಿ ಚ ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತಾಲಯಾ ವುಚ್ಚತಿ। **ಬಲವಾ ಚ ವಾತೋ ಆಗಮ್ಮಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಅಸತಿ ವಾತೇ ಅಯಂ ಪಯೋಗೋ ಕತೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋತಿ** ಸುಕ್ಖಮಾತಿಕಾಯಂ ಉಜುಕರಣನಯೇನ ವುತ್ತಂ। ತಂ ಅತ್ತನೋ ಪಾದೇನ ಅನಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಚ ಅನುಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ದಣ್ಡಾದೀಸು ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪಿತೇ ಯುಜ್ಜತಿ, ಅತ್ತನೋ ಪಾದೇನ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಚ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸ ಪನ ಬಲವವಾತೇನ ಛತ್ತಚೀವರಾದೀಸು ಪಹಟೇಸು ಪಕತಿಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ದಳ್ಹತರಂ ಅಕ್ಕಮನಗಹಣಾದಿಪಯೋಗೋ ಅಭಿನವೋ ಕಾತಬ್ಬೋ ಸಿಯಾ। ಇತರಥಾ ಛತ್ತಚೀವರಾದೀನಿ ವಾ ವಿಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಅವಹಾರಕೋ ವಾ ಸಯಂ ಪತಿಸ್ಸತಿ, ನಾವಾ ಚ ತದಾ ನ ಗಮಿಸ್ಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ಈದಿಸೇ ಅಭಿನವಪ್ಪಯೋಗೇ ಸತಿ ಅವಹಾರೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಸುಕ್ಖಮಾತಿಕಾಯಂ ಉಜುಕತಾಯ ಉದಕಾಗಮನಕಾಲೇ ಕಾತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥೀತಿ ತಂ ಇಧ ನಿದಸ್ಸನಂ ನ ಹೋತಿ। ದಾಸಂ ಪನ ಪಕತಿಯಾ ಪಲಾಯನ್ತಂ "ಸೀಘಂ ಯಾಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಕತಿಗಮನತೋ ತುರಿತಗಮನುಪ್ಪಾದನಾದಿನಾ ಇಧ ನಿದಸ್ಸನೇನ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ , ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ವಾತೇ ಆಗತೇಪಿ ಯತ್ಥ ಅತಿಲಹುಕತ್ತಾ ನಾವಾಯ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಯೋಗಂ ಅಕತ್ವಾ ಪಕತಿಯಾ ಅವಹಾರಕೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ತತ್ಥಿದಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಯಾನಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೦. ಯಾನಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ಉಭೋಸು ಪಸ್ಸೇಸೂತಿ** ಚತುನ್ನಂ ಥಮ್ಭಾನಂ ಉಪರಿ ಚತುರಸ್ಸಂ ದಾರುಸಙ್ಘಾಟಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ವಾಮದಕ್ಖಿಣಪಸ್ಸೇಸು ಉಭೋಸು ವಾತಾತಪಾದಿಪರಿಸ್ಸಯವಿನೋದನತ್ಥಂ ಗರುಳಪಕ್ಖಿನೋ ಉಭೋ ಪಕ್ಖಾ ವಿಯ ಕತಾ **ಸನ್ದಮಾನಿಕಾ। ದುಕಯುತ್ತಸ್ಸಾತಿ** ದ್ವೀಹಿ ಗೋಣೇಹಿ ಯುತ್ತಸ್ಸ। **ಅಯುತ್ತಕನ್ತಿ** ಗೋಣೇಹಿ ಅಯುತ್ತಂ। **ಕಪ್ಪಕತಾತಿ** ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಿಖಾನಂ ಸನ್ಧಿಟ್ಠಾನೇ ಗೋಸಿಙ್ಗಾನಿ ವಿಯ ದ್ವೇ ಕೋಟಿಯೋ ಠಪೇತ್ವಾ ಉಪತ್ಥಮ್ಭನೀ ಕಪ್ಪಕತಾ ನಾಮ, ಸಾ ದ್ವೀಹಿಪಿ ಕೋಟೀಹಿ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ, ತೇನಾಹ "ಛ ಠಾನಾನೀ"ತಿ। **ತೀಣಿ ವಾ ಚತ್ತಾರಿ ವಾ ಠಾನಾನೀತಿ** ಅಕಪ್ಪಕತಾಯ ಉಪತ್ಥಮ್ಭನಿಯಾ ಚ ದ್ವಿನ್ನಂ ಚಕ್ಕಾನಞ್ಚ ವಸೇನ ತೀಣಿ ಠಾನಾನಿ, ಕಪ್ಪಕತಾಯ ವಸೇನ ಚತ್ತಾರಿ ಠಾನಾನಿ, ತಥಾ ಪಥವಿಯಂ ಠಪಿತಸ್ಸ ತೀಣಿ ಠಾನಾನೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಅಕ್ಖಸೀಸೇಹೀತಿ** ಅಕ್ಖದಾರುನೋ ದ್ವೀಹಿ ಕೋಟೀಹಿ। **ಅಕ್ಖುದ್ಧೀಹೀತಿ** ಅಕ್ಖದಾರುನಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಕಾ ಹೇಟ್ಠಿಮಭಾಗೇ ಕಪ್ಪಕತಾ ದ್ವೇ ದಾರುಖಣ್ಡಾ ಅಕ್ಖುದ್ಧಿಯೋ ನಾಮ, ತಾಸಂ ಕಪ್ಪಕತಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಕಪ್ಪಸೀಸಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಇಧ "ಅಕ್ಖುದ್ಧಿಯೋ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ತೇನಾಹ "ಚತೂಹಿ ಚ ಅಕ್ಖುದ್ಧೀಹೀ"ತಿ। ತಾಹಿ ಪತಿಟ್ಠಿತಾಹಿ ಪತಿಟ್ಠಿತಟ್ಠಾನಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಧುರೇನ ಪತಿಟ್ಠಿತಟ್ಠಾನಂ ಏಕನ್ತಿ **ಪಞ್ಚ ಠಾನಾನಿ** ಹೋನ್ತಿ। ಉದ್ಧಿಯೋವ "ಉದ್ಧಿಖಾಣುಕಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ, ಉದ್ಧಿಖಾಣುಕಾನಂ ಅಭಾವೇ ಅಕ್ಖಸೀಸಾನಂ ಪತಿಟ್ಠಾನೋಕಾಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **ಸಮಮೇವ ಬಾಹಂ ಕತ್ವಾತಿ**ಆದಿ। ತತ್ಥ **ಸಮಮೇವಾತಿ** ಉದ್ಧಿಯೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಅನೋಲಮ್ಬೇತ್ವಾ ಬಾಹುನೋ ಹೇಟ್ಠಿಮಭಾಗಂ ಸಮಂ ಕತ್ವಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಬಾಹುದಾರೂನಂ ಮಜ್ಝೇ ಅಕ್ಖಸೀಸಪ್ಪಮಾಣೇನ ಛಿದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಅಕ್ಖಸೀಸಾನಿ ಪವೇಸಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತೇನ ಬಾಹಾನಂ ಹೇಟ್ಠಾಭಾಗಂ ಸಬ್ಬಂ ಭೂಮಿಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ತೇನಾಹ "ಸಬ್ಬಂ ಪಥವಿಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತೀ"ತಿ। ಸೇಸಂ ನಾವಾಯಂ **ವುತ್ತಸದಿಸ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಯದಿ ಪನ ತಂ ಏವಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಪಕತಿಗಮನಂ ಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ದಿಸಾಭಾಗಂ ನೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಯಮೇವ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಠಾನಂ ಸಮ್ಪತ್ತಂ ಠಾನಾ ಅಚಾಲೇನ್ತೋವ ವಿಕ್ಕಿಣಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ನೇವತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಪನ ಹೋತೀತಿ ಇಮಂ ನಯಂ ಅತಿದಿಸತಿ।

ಭಾರಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೧. ಭಾರಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಭಾರಟ್ಠನ್ತಿ ಮಾತಿಕಾಪದಸ್ಸ ಭಾರೋ ನಾಮಾತಿ ಇದಂ ಅತ್ಥದಸ್ಸನನ್ತಿ ಆಹ "ಭಾರೋಯೇವ ಭಾರಟ್ಠ"ನ್ತಿ। **ಪುರಿಮಗಲೇತಿ** ಗಲಸ್ಸ ಪುರಿಮಭಾಗೇ। **ಗಲವಾಟಕೋತಿ** ಗೀವಾಯ ಉಪರಿಮಗಲವಾಟಕೋ। **ಉರಪರಿಚ್ಛೇದಮಜ್ಝೇತಿ** ಉರಪರಿಯನ್ತಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ। **ಸಾಮಿಕೇಹಿ ಅನಾಣತ್ತೋತಿ** ಇದಂ ಯದಿ ಸಾಮಿಕೇಹಿ "ಇಮಂ ಭಾರಂ ನೇತ್ವಾ ಅಸುಕಟ್ಠಾನೇ ದೇಹೀ"ತಿ ಆಣತ್ತೋ ಭವೇಯ್ಯ, ತದಾ ತೇನ ಗಹಿತಭಣ್ಡಂ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಸಿಯಾ, ತಞ್ಚ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಸೀಸಾದಿತೋ ಓರೋಪೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅವಹಾರೋ ನ ಸಿಯಾ, ಸಾಮಿಕಾನಂ ಪನ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇ ಏವ ಸಿಯಾತಿ ತತೋ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಭಣ್ಡಭಾವತೋ ವಿಯೋಜೇತುಂ ವುತ್ತಂ, ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ತೇಹಿ ಪನ ಅನಾಣತ್ತತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕ"ನ್ತಿ। **ಘಂಸನ್ತೋತಿ** ಸೀಸತೋ ಅನುಕ್ಖಿಪನ್ತೋ, ಯದಿ ಉಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಉಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ತೇನಾಹ **ಸೀಸತೋ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪೀತಿ**ಆದಿ। **ಯೋ ಚಾಯ**ನ್ತಿ ಯೋ ಅಯಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ।

ಆರಾಮಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೨. ಆರಾಮಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ಆರಾಮಂ ಅಭಿಯುಞ್ಜತೀತಿ** ಇದಂ ಅಭಿಯೋಗಕರಣಂ ಪರೇಸಂ ಭೂಮಟ್ಠಭಣ್ಡಾದೀಸುಪಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಆರಾಮಾದಿಥಾವರೇಸು ಪನ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಭಿಯೋಗವಸೇನೇವ ಗಹಣಸಮ್ಭವತೋ ಏತ್ಥೇವ **ಪಾಳಿಯಂ** ಅಭಿಯೋಗೋ ವುತ್ತೋ, ಇತಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥಾಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಞಾತುನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಅದಿನ್ನಾದಾನಸ್ಸ ಪಯೋಗತ್ತಾತಿ** ಸಹಪಯೋಗಮಾಹ। ವತ್ಥುಮ್ಹಿಯೇವ ಕತಪಯೋಗತ್ತಾ ಸಹಪಯೋಗವಸೇನ ಹೇತಂ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಸಯಮ್ಪೀತಿ** ಅಭಿಯುಞ್ಜಕೋಪಿ। "ಕಿಂ ಕರೋಮಿ ಕಿಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಕಿಙ್ಕಾರಮೇವ ಪಟಿಸ್ಸುಣನ್ತೋ ವಿಯ ಚರತೀತಿ ಕಿಙ್ಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವೀ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ **ಕಿಙ್ಕಾರಪಟಿಸ್ಸಾವಿಭಾವೋ,** ತಸ್ಮಿಂ, ಅತ್ತನೋ ವಸವತ್ತಿಭಾವೇತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಉಕ್ಕೋಟ**ನ್ತಿ ಲಞ್ಜಂ। **ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕ**ನ್ತಿ ಕೂಟವಿನಿಚ್ಛಯಿಕಾದೀನಂ। ಅಯಂ ವತ್ಥುಸಾಮೀತಿಆದಿಕಸ್ಸ ಉಭಿನ್ನಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಕರಣಹೇತುನೋ ಪಯೋಗಸ್ಸ ಕರಣಕ್ಖಣೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ವಿಮತಿ ಚ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋ ಚ ಕಮೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಪಯೋಗಸಮುಟ್ಠಾಪಕಚಿತ್ತಕ್ಖಣೇ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ ಹೋತಿ, ನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಯದಿ ವಿಮತಿಯೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತದಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, ಅಯಂ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಯಥಾನುರೂಪಂ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಧುರನಿಕ್ಖೇಪವಸೇನೇವ ಪರಾಜಯೋತಿ** ಸಾಮಿಕೋ "ಅಹಂ ನ ಮುಚ್ಚಾಮೀ"ತಿ ಧುರಂ ಅನಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ಅಟ್ಟೋ ಪರಾಜಿತೋ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ವಿಹಾರಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೩. ವಿಹಾರಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ವಿಹಾರ**ನ್ತಿ ಉಪಚಾರಸೀಮಾಸಙ್ಖಾತಂ ಸಕಲಂ ವಿಹಾರಂ। **ಪರಿವೇಣ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಪಾಕಾರಾದಿಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ। **ಆವಾಸ**ನ್ತಿ ಏಕಂ ಆವಸಥಮತ್ತಂ। ಗಣಸನ್ತಕೇ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಸಾಮಿಕತ್ತಾ ಸಕ್ಕಾ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತುನ್ತಿ ಆಹ "ದೀಘಭಾಣಕಾದಿಭೇದಸ್ಸ ಪನ ಗಣಸ್ಸಾ"ತಿ। ಇಧಾಪಿ ಸಚೇ ಏಕೋಪಿ ಧುರಂ ನ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ರಕ್ಖತಿಯೇವ। ಏಸ ನಯೋ ಬಹೂನಂ ಸನ್ತಕೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ।

ಖೇತ್ತಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೪. ಖೇತ್ತಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ನಿರುಮ್ಭಿತ್ವಾ ವಾತಿ**ಆದೀಸು ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ, ತತ್ಥ ನಿರುಮ್ಭಿತ್ವಾ ಗಹಣಂ ನಾಮ ವೀಹಿಸೀಸಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಯಥಾಠಿತಮೇವ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಬೀಜಮತ್ತಸ್ಸೇವ ಗಹಣಂ। **ಏಕಮೇಕ**ನ್ತಿ ಏಕಂ ವೀಹಿಸೀಸಂ। **ಯಸ್ಮಿಂ ಬೀಜೇ ವಾತಿ**ಆದಿ ನಿರುಮ್ಭಿತ್ವಾ ಗಹಣಾದೀಸು ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। "ತಸ್ಮಿಂ ಬನ್ಧನಾ ಮೋಚಿತಮತ್ತೇ"ತಿ ವಚನತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಬೀಜಾದಿಮ್ಹಿ ಬನ್ಧನಾ ಮುತ್ತೇ ಸತಿ ತತೋ ಅನಪನೀತೇಪಿ ಠಾನನ್ತರಸ್ಸ ಅಭಾವಾ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಸೀಸಾದಿಕಸ್ಸ ಸನ್ತರಾದಿನಾ ಸಹ ಸಂಸಿಬ್ಬನಂ ವಾ ಏಕಾಬದ್ಧತಾ ವಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಬನ್ಧನಾ ಮೋಚಿತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಇತರಟ್ಠಾನತೋ ಮೋಚಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ತೇನಾಹ **ವೀಹಿನಾಳ**ನ್ತಿಆದಿ। **ಸಭುಸ**ನ್ತಿ ಪಲಾಲಸಹಿತಂ। **ಖೀಲೇನಾತಿ** ಖಾಣುಕೇನ। ಏತ್ಥ

ಚ ಖೀಲಸಙ್ಕಮನಾದೀಸು ಸಹಪಯೋಗೋ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋ ಚಾತಿ ಉಭಯಂ ಸಮ್ಭವತಿ। **ಖೀಲಸಙ್ಕಮನಾದಿ** ಏತ್ಥ ಸಹಪಯೋಗೋ। ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಕತೇ ಯದಿ ಸಾಮಿಕಾ ಧುರಂ ನ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ ಪುನ ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮಾವ ಹೋನ್ತಿ, ನ ತಾವ ಅವಹಾರೋ, "ಖೀಲಂ ಸಙ್ಕಾಮೇತ್ವಾ ಖೇತ್ತಾದಿಂ ಅಸುಕೋ ರಾಜವಲ್ಲಭೋ ಭಿಕ್ಖು ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮೋ"ತಿ ಞತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಬಲಂ ಕಕ್ಖಳಾದಿಭಾವಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಾಯ ಖೀಲಸಙ್ಕಮನಾದಿಕಿರಿಯಾನಿಟ್ಠಾನತೋ ಪಠಮಮೇವ ಸಾಮಿಕಾ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ, ನ ಅವಹಾರೋ ಏತಸ್ಸ ಪಯೋಗನಿಟ್ಠಾನತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಧುರಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ। ಯದಾ ಪನ ಖೀಲಸಙ್ಕಮನಾದಿಪಯೋಗೇನೇವ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋ ಹೋತಿ, ತದಾಯೇವ ಅವಹಾರೋ, ತೇನೇವೇತ್ಥ "ತಞ್ಚ ಖೋ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಖೀಲಾದೀನಂ ಸಙ್ಕಮಿತಭಾವಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನಮ್ಪೇತ್ಥ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥಾ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಮತ್ಥಂ ರಜ್ಜುಸಙ್ಕಮನಾದೀಸುಪಿ ಅತಿದಿಸತಿ। **ಯಟ್ಠೀ**ನ್ತಿ ಮಾನದಣ್ಡಂ। **ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅನಾಗತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಆಗತೇ ಪಾರಾಜಿಕ**ನ್ತಿ ಸಚೇ ದಾರೂನಿ ನಿಖಣಿತ್ವಾ ತತ್ತಕೇನೇವ ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಅವಸಾನೇ ದಾರುಮ್ಹಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಸಚೇ ತತ್ಥ ಕಣ್ಟಕಸಾಖಾದೀಹಿ ಪಾದಾನಂ ಅನ್ತರಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಕಸ್ಸಚಿ ಅಪ್ಪವೇಸಾರಹಂ ಕತ್ವಾ ಗಹೇತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಅವಸಾನಸಾಖಾಯ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ತೇನಾಹ "ಸಾಖಾಪರಿವಾರೇನೇವ ಅತ್ತನೋ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತೀ"ತಿ, ದಾರೂನಿ ಚ ನಿಖಣಿತ್ವಾ ಸಾಖಾಪರಿವಾರಞ್ಚ ಕತ್ವಾ ಏವ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಖೇತ್ತಮರಿಯಾದನ್ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇತುಂ "ಕೇದಾರಪಾಳಿ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇದಞ್ಚ ಖೀಲಸಙ್ಕಮನಾದಿನಾ ಗಹಣಂ ಆರಾಮಾದೀಸುಪಿ ಲಬ್ಭತೇವ।

ವತ್ಥುಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೫. ವತ್ಥುಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ತಿಣ್ಣಂ ಪಾಕಾರಾನ**ನ್ತಿ ಇಟ್ಠಕಸಿಲಾದಾರೂನಂ ವಸೇನ ತಿಣ್ಣಂ ಪಾಕಾರಾನಂ।

೧೦೬. ಗಾಮಟ್ಠಕಥಾಯಂ "ಗಾಮೋ ನಾಮಾ"ತಿ **ಪಾಳಿಯಂ** ನ ವುತ್ತಂ ಸಬ್ಬಸೋ ಗಾಮಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತತ್ತಾ।

ಅರಞ್ಞಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೭. ಅರಞ್ಞಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ**ತಿ ಉಜುಕಮೇವ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ। **ಲಕ್ಖಣಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಸಾ**ತಿ ಅರಞ್ಞಸಾಮಿಕಾನಂ ಹತ್ಥತೋ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೇಹಿ ಕತಅಕ್ಖರಾದಿಸಞ್ಞಾಣಸ್ಸ। **ಛಲ್ಲಿಯಾ ಪರಿಯೋನದ್ಧ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಾಮಿಕಾನಂ ನಿರಾಪೇಕ್ಖತಾಯ ಚಿರಛಡ್ಡಿತಭಾವಂ ದೀಪೇತಿ, ತೇನಾಹ "ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಯದಿ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಸಾಪೇಕ್ಖತಾ ಅತ್ಥಿ, ನ ವಟ್ಟತಿ। **ತಾನಿ ಕತಾನಿ ಅಜ್ಝಾವುತ್ಥಾನಿ ಚ ಹೋನ್ತೀ**ತಿ ತಾನಿ ಗೇಹಾದೀನಿ ಕತಾನಿ ಪರಿನಿಟ್ಠಿತಾನಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಚ ಅಜ್ಝಾವುತ್ಥಾನಿ ಚ ಹೋನ್ತಿ। **ದಾರೂನೀ**ತಿ ಗೇಹಾದೀನಂ ಕತತ್ತಾ ಅವಸಿಟ್ಠದಾರೂನಿ। **ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಅನಾಲಯತ್ತಾ ವುತ್ತಂ, ತೇ ಚ ಯದಿ ಗಹಣಕಾಲೇ ದಿಸ್ವಾ ಸಾಲಯಾ ಹುತ್ವಾ ವಾರೇನ್ತಿ, ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। **"ದೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ದಾತಬ್ಬಮೇವಾ**ತಿ "ದೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ "ದೇಹೀ"ತಿ ಅವುತ್ತೇ ಅದತ್ವಾ ಗಮನೇ ಆಪತ್ತಿ ನತ್ಥಿ। ಪಚ್ಛಾಪಿ ತೇಹಿ ಚೋದಿತೇ ದಾತಬ್ಬಮೇವ।

ಅದಿಸ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯನ್ತಿ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಗತಸ್ಸ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। ಆರಕ್ಖಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇಪಿ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ ಆರಕ್ಖಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅತಿಕ್ಕನ್ತತ್ತಾ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ನೀತಾನಮ್ಪಿ ದಾರೂನಂ ಅರಞ್ಞಸಾಮಿಕಾನಞ್ಞೇವ ಸನ್ತಕತ್ತಾ ಪುನ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ "ಆರಕ್ಖಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ವಾ... ಪೇ॰... ಅಸ್ಸತಿಯಾ ಅತಿಕ್ಕಮತೀ"ತಿ, ಸಹಸಾ ತಂ ಠಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಮತೀತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೦೭) ಚ ಆರಕ್ಖಟ್ಠಾನಾತಿಕ್ಕಮೇಯೇವ ಆಪತ್ತಿಯಾ ವುಚ್ಚಮಾನತ್ತಾ, ಆರಕ್ಖಟ್ಠಾನಾತಿಕ್ಕಮಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ "ಇದಂ ಪನ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಹರನ್ತಸ್ಸ ಆಕಾಸೇನ ಗಚ್ಛತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಞ್ಚ "ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ನೀತಾನಮ್ಪಿ ದಾರೂನಂ ಅರಞ್ಞಸಾಮಿಕಾನಞ್ಞೇವ ಸನ್ತಕತ್ತಾ"ತಿ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ, ತಮ್ಪಿ ಆರಕ್ಖಟ್ಠಾನತೋ ಬಹಿ ಪಾರಾಜಿಕಾಪಜ್ಜನಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ನ ಹೋತಿ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಭಾವಸ್ಸೇವ ಕಾರಣತ್ತಾ। ತೇಸಂ ಸನ್ತಕತ್ತೇನೇವ ಹಿ ಬಹಿ ಕತಸ್ಸಾಪಿ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಜಾತಂ, ಇತರಥಾ ಚ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ನ ಸಿಯಾ ಸುಙ್ಕಘಾತಾತಿಕ್ಕಮೇ ವಿಯ। ಅಧಿಕೇಹಿ ದಿನ್ನಮೇವ ಸುಙ್ಕಿಕಾನಂ ಸನ್ತಕಂ ಹೋತಿ, ನಾದಿನ್ನಂ, ತೇನ ತಂ ಠಾನಂ ಯತೋ ಕುತೋಚಿ ಪಚ್ಚಯತೋ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ನ ಹೋತಿ। ಇಧ ಪನ ಅರಞ್ಞಸಾಮಿಕಾನಂ ಸನ್ತಕತ್ತಾ ಸಬ್ಬತ್ಥಾಪಿ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವ ಹೋತಿ, ತೇನೇವೇತಂ ಅರಞ್ಞೇ ಆರಕ್ಖಟ್ಠಾನಂ ಸುಙ್ಕಘಾತತೋಪಿ ಗರುತರಂ ಜಾತಂ। ಯದಿ ಹಿ ಆರಕ್ಖಟ್ಠಾನತೋ ಬಹಿಪಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇ ಸತಿ ಅವಹಾರೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಆರಕ್ಖಟ್ಠಾನಂ ಪತ್ವಾತಿಆದಿನಾ ಠಾನನಿಯಮೋ ನಿರತ್ಥಕೋ ಸಿಯಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತೋ। ತಸ್ಮಾ ಆರಕ್ಖಟ್ಠಾನತೋ ಬಹಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಅವಹಾರೋ ನ ಭವತಿ ಏವಾತಿ ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। **ಇದಂ ಪನ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಹರನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ತೇಸಂ ಅರಞ್ಞಂ ಆರಕ್ಖಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಂ ಪದೇಸಂ ಆಕಾಸೇನಾಪಿ ಅತಿಕ್ಕಮನವಸೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸಾಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಉದಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೮. ಉದಕಕಥಾಯಂ ಮಹಾಕುಚ್ಛಿಕಾ ಉದಕಚಾಟಿ **ಉದಕಮಣಿಕೋ,** "ಸಮೇಖಲಾ ಚಾಟಿ ಉದಕಮಣಿಕೋ"ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತೇಸು ಭಾಜನೇಸು। **ಭೂತಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಮ್ಪೀ**ತಿ **ಪಿ-**ಸದ್ದೇನ ಅಕಪ್ಪಿಯಪಥವಿಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ತಳಾಕರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯಾ**ತಿ "ಮಹೋದಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ತಳಾಕಮರಿಯಾದಂ ಮಾ ಛಿನ್ದೀ"ತಿ ತಳಾಕರಕ್ಖಣತ್ಥಂ। **ನಿಬ್ಬಹನಉದಕ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ತಳಾಕಸ್ಸ ಏಕೇನ ಉನ್ನತೇನ ಪಸ್ಸೇನ ಅಧಿಕಜಲಂ ನಿಬ್ಬಹತಿ ನಿಗಚ್ಛತಿ ಏತೇನಾತಿ "ನಿಬ್ಬಹನ"ನ್ತಿ ಅಧಿಕಜಲನಿಕ್ಖಮನಮಾತಿಕಾ ವುಚ್ಚತಿ। ತತ್ಥ ಗಚ್ಛಮಾನಂ ಉದಕಂ ನಿಬ್ಬಹನಉದಕಂ ನಾಮ। **ನಿದ್ಧಮನತುಮ್ಬ**ನ್ತಿ ಸಸ್ಸಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಇಟ್ಠಕಾದೀಹಿ ಕತಂ ಉದಕನಿಕ್ಖಮನಪನಾಳಿ। **ಮರಿಯಾದಂ ದುಬ್ಬಲಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ದುಬ್ಬಲಂ ಅಕತ್ವಾಪಿ ಯಥಾವುತ್ತಪ್ಪಯೋಗೇ ಕತೇ ಮರಿಯಾದಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಉದಕಗ್ಘಾನುರೂಪೇನ ಅವಹಾರೇನ ಕತ್ತಬ್ಬಮೇವ। **ಯತ್ತಕಂ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ**ತಿ ಬೀಜಕಸಿಕಮ್ಮಾದಿಬ್ಬಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಯಂ ಅಧಿಕಲಾಭಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ತೇಹಿ ಕಾತಬ್ಬಂ ವಯಕರಣಮ್ಪಿ ಏತಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಂ। ಇದಞ್ಚ ತರುಣಸಸ್ಸೇ ಜಾತೇ ಉದಕಂ ವಿನಾಸೇನ್ತಸ್ಸ ಯುಜ್ಜತಿ, ಸಸ್ಸೇ ಪನ ಸಬ್ಬಥಾ ಅಕತೇಯೇವ ಉದಕಂ ವಿನಾಸೇನ್ತೇನ ಚ ಉದಕಗ್ಘಮೇವ ದಾತಬ್ಬಂ, ನ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಸಕಲಂ ಸಸ್ಸಂ ತೇನ ವಿನಾಸಿತಭಣ್ಡಸ್ಸೇವ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯತ್ತಾ, ಇತರಥಾ ವಾಣಿಜ್ಜಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಪರೇಹಿ ಠಪಿತಭಣ್ಡಂ ಅವಹರನ್ತಸ್ಸ ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಭಣ್ಡಗ್ಘಂ ಕಾತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ತಞ್ಚ ನ ಯುತ್ತನ್ತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ। **ಸಾಮಿಕಾನಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಏಕಸ್ಸ ಸನ್ತಕೇ ತಳಾಕೇ ಖೇತ್ತೇ ಚ ಜಾತೇ ತಸ್ಸೇವ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ಯದಿ ಪನ ತಂ ತಳಾಕಂ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣಂ, ಖೇತ್ತಾನಿ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಾನಿ, ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸೇವ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇ ಅವಹಾರೋ, ಅಥ ಖೇತ್ತಾನಿಪಿ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣಾನಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ನಾಸತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಅನಿಗ್ಗತೇತಿ ಅನಿಕ್ಖನ್ತೇ, ತಳಾಕೇಯೇವ ಠಿತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪರೇಸಂ ಮಾತಿಕಾಮುಖ**ನ್ತಿ ಖುದ್ದಕಮಾತಿಕಾಮುಖಂ। **ಅಸಮ್ಭುತ್ತೇವಾ**ತಿ ತಳಾಕತೋ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಮಹಾಮಾತಿಕಾಯಂ ಏವ ಠಿತೇ। **ಅನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಬದ್ಧಾ ಸುಬದ್ಧಾ**ತಿ ತಳಾಕತೋ ಅನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ನ ಹೋತಿ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣತ್ತಾ ಉದಕಸ್ಸಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಪನ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಂ ಹೋತೀತಿ ಆಹ "ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಬದ್ಧಾ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ। ಇಧ ಪನ ಖುದ್ದಕಮಾತಿಕಾಯಂ ಅಪ್ಪವಿಟ್ಠತ್ತಾ ಅವಹಾರೋ ನ ಜಾತೋ, "ತಳಾಕತೋ ಅನಿಗ್ಗತೇ ಪರೇಸಂ ಮಾತಿಕಾಮುಖಂ ಅಸಮ್ಭುತ್ತೇವಾ"ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಸ್ಸ ವಿಕಪ್ಪದ್ವಯಸ್ಸ "ಅನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಬದ್ಧಾ ಸುಬದ್ಧಾ, ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಬದ್ಧಾ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯ"ನ್ತಿ ಇದಂ ದ್ವಯಂ ಯಥಾಕ್ಕಮೇನ ಯೋಜನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ನತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋ**ತಿ ಏತ್ಥ "ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಪನ ಹೋತೀ"ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ। **ವತ್ಥುಂ...ಪೇ॰... ನ ಸಮೇತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ತಳಾಕಗತಉದಕಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣತ್ತಾ ಪರಸನ್ತಕವತ್ಥು ನ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ದನ್ತಪೋನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೯. ದನ್ತಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ **ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥೀತಿ** "ಯಥಾಸುಖಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತೂ"ತಿ ಅಭಾಜೇತ್ವಾವ ಯಾವದಿಚ್ಛಕಂ ಗಹಣತ್ಥಮೇವ ಠಪಿತತ್ತಾ ಅರಕ್ಖಿತತ್ತಾ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣತ್ತಾ ಚ ಅಞ್ಞಂ ಸಙ್ಘಿಕಂ ವಿಯ ನ ಹೋತೀತಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ನತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋ। **ಖಾದನ್ತು, ಪುನ ಸಾಮಣೇರಾ ಆಹರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಕೇಚಿ** ಥೇರಾ ವದೇಯ್ಯುನ್ತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ವನಪ್ಪತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೦. ವನಪ್ಪತಿಕಥಾಯಂ **ಸನ್ಧಾರಿತತ್ತಾತಿ** ಛಿನ್ನಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಪತಿತುಂ ಆರದ್ಧಸ್ಸ ಸನ್ಧಾರಣಮತ್ತೇನ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಮರಿಚವಲ್ಲಿಆದೀಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ವೇಠೇತ್ವಾ ಠಿತಭಾವೇನ। ತಾದಿಸೇ ಹಿ ಛಿನ್ನೇಪಿ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ ಅರಞ್ಞಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವೇಠಿತವಲ್ಲಿಯಂ ವಿಯ। **ಉಜುಕಮೇವ ತಿಟ್ಠತೀತಿ** ಇಮಿನಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಛಿನ್ದನಮೇವ ವಲ್ಲಿಆದೀಹಿ ಅಸಮ್ಬದ್ಧಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಠಾನಾಚಾವನಂ ಪುಬ್ಬೇ ವಿಯ ಆಕಾಸಾದೀಸು ಫುಟ್ಠಸಕಲಪದೇಸತೋ ಮೋಚನನ್ತಿ ಆವೇಣಿಕಮಿಧ ಠಾನಾಚಾವನಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ರುಕ್ಖಭಾರೇನ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಭಸ್ಸಿತ್ವಾ ಠಿತತ್ತಾ ಹೋತಿಯೇವ ಠಾನಾಚಾವನ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತನ್ನ, ರುಕ್ಖೇನ ಫುಟ್ಠಸ್ಸ ಸಕಲಸ್ಸ ಆಕಾಸಪದೇಸಸ್ಸ ಪಞ್ಚಹಿ ಛಹಿ ವಾ ಆಕಾರೇಹಿ ಅನತಿಕ್ಕಮಿತತ್ತಾ। **ವಾತಮುಖಂ ಸೋಧೇತೀತಿ** ಯಥಾ ವಾತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ರುಕ್ಖಂ ಪಾತೇತಿ, ಏವಂ ವಾತಸ್ಸ ಆಗಮನಮಗ್ಗಂ ರುನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಿತಾನಿ ಸಾಖಾಗುಮ್ಬಾದೀನಿ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪನೇನ್ತೋ ಸೋಧೇತಿ। **ಮಣ್ಡೂಕಕಣ್ಟಕಂ ವಾತಿ** ಮಣ್ಡೂಕಾನಂ ನಙ್ಗುಟ್ಠೇ ಅಗ್ಗಕೋಟಿಯಂ ಠಿತಕಣ್ಟಕನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ಏಕೇ "ವಿಸಮಚ್ಛಕಣ್ಟಕ"ನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ।

ಹರಣಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೧. ಹರಣಕಕಥಾಯಂ **ಹರಣಕ**ನ್ತಿ ವತ್ಥುಸಾಮಿನಾ ಹರಿಯಮಾನಂ। **ಸೋ ಚ ಪಾದಂ ಅಗ್ಘತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾತಿ** "ಅನ್ತಂ ನ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖಿತತ್ತಾ ಸಾಮಞ್ಞತೋ "ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ ಏತ"ನ್ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತಸ್ಸೇವ ಪಟಸ್ಸ ಏಕದೇಸತಾಯ ತಮ್ಪಿ ಗಣ್ಹಿತುಕಾಮೋವಾತಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವುತ್ತಂ। **ಸಭಣ್ಡಹಾರಕ**ನ್ತಿ ಸಹಭಣ್ಡಹಾರಕಂ, ಸಕಾರಾದೇಸಸ್ಸ ವಿಕಪ್ಪತ್ತಾ ಸಹ ಸದ್ದೋವ ಠಿತೋ, ಭಣ್ಡಹಾರಕೇನ ಸಹ ತಂ ಭಣ್ಡನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಾಸಙ್ಕೋತಿ** "ಯದಿ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಭಣ್ಡಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ಆವುಧೇನ ಮಂ ಪಹರೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಭಯೇನ ಸಞ್ಜಾತಾಸಙ್ಕೋ। **ಏಕಮನ್ತಂ ಪಟಿಕ್ಕಮ್ಮಾತಿ** ಭಯೇನೇವ ಅನುಪಗನ್ತ್ವಾ ಮಗ್ಗತೋ ಸಯಂ ಪಟಿಕ್ಕಮ್ಮ। **ಸನ್ತಜ್ಜೇತ್ವಾತಿ** ಫರುಸವಾಚಾಯ ಚೇವ ಆವುಧಪರಿವತ್ತನಾದಿಕಾಯವಿಕಾರೇನ ಚ ಸನ್ತಜ್ಜೇತ್ವಾ। **ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಕ**ನ್ತಿ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಂ। ಆಲಯೇನ ಅನಧಿಮುತ್ತಮ್ಪಿ ಭಣ್ಡಂ ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಕಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಆಹ "ಆಹರಾಪೇನ್ತೇ ದಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ, ಇಮಿನಾ ಪಠಮಂ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಾಲಯಾನಮ್ಪಿ ಯದಿ ಪಚ್ಛಾಪಿ ಸಕಸಞ್ಞಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತೇಸಞ್ಞೇವ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಹೋತಿ, ಬಲಕ್ಕಾರೇನಾಪಿ ಸಕಸಞ್ಞಾಯ ತಸ್ಸ ಗಹಣೇ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ, ಅದದನ್ತಸ್ಸೇವ ಅವಹಾರೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯದಿ ಪನ ಸಾಮಿನೋ "ಪರಿಚ್ಚತ್ತಂ ಮಯಾ ಪಠಮಂ, ಇದಾನಿ ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ವಾ ಏತಂ, ನೋ"ತಿ ಆಸಙ್ಕಾ ಹೋತಿ, ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ ಸಕಸಞ್ಞಾಬಲೇನೇವ ಪುನ ಗಹೇತಬ್ಬಭಾವಸ್ಸ ಆಪನ್ನತ್ತಾ। "ಅದೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕ"ನ್ತಿ ವಚನತೋ ಚೋರಸ್ಸ ಸಕಸಞ್ಞಾಯ ವಿಜ್ಜಮಾನಾಯಪಿ ಸಾಮಿಕೇಸು ಸಾಲಯೇಸು ಅದಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದೀಪಿತಂ ಹೋತಿ। **ಅಞ್ಞೇಸೂತಿ** ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಾದೀಸು। **ವಿಚಾರಣಾಯೇವ ನತ್ಥೀತಿ** ಇಮಿನಾ ತತ್ಥಾಪಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಾಭಾವತೋ ಅಯಮೇವ ಅತ್ಥೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಉಪನಿಧಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೨. ಉಪನಿಧಿಕಥಾಯಂ ಸಙ್ಗೋಪನತ್ಥಾಯ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಭಣ್ಡಸ್ಸ ಗುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಪಟಿಸಾಮನಪ್ಪಯೋಗಂ ವಿನಾ ನಾಹಂ ಗಣ್ಹಾಮೀತಿಆದಿನಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಪಯೋಗೇ ಅಕತೇ ರಜ್ಜಸಙ್ಖೋಭಾದಿಕಾಲೇ "ನ ದಾನಿ ತಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮಿ, ನ ಮಯ್ಹಂ ದಾನಿ ದಸ್ಸತೀ"ತಿ ಉಭೋಹಿಪಿ ಸಕಸಕಟ್ಠಾನೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇ ಕತೇಪಿ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ। ಕೇಚಿ ಪನೇತ್ಥ "ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ ಪಟಿಸಾಮನಪ್ಪಯೋಗಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ತೇಸಂ ಮತಿಮತ್ತಂ, ನ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚೇತಬ್ಬಂ। ಪಟಿಸಾಮನಕಾಲೇ ಹಿಸ್ಸ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ನತ್ಥಿ, "ನ ದಾನಿ ತಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತುಪ್ಪತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಪನ ಸಾಮಿನೋ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಚಿತ್ತುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಹೇತುಭೂತೋ ಕಾಯವಚೀಪಯೋಗೋ ನತ್ಥಿ, ಯೇನ ಸೋ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ನ ಹಿ ಅಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನಾಯಂ ಆಪತ್ತೀತಿ। **ದಾನೇ ಸಉಸ್ಸಾಹೋ, ರಕ್ಖತಿ ತಾವಾತಿ** ಅವಹಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ನಾಹಂ ಗಣ್ಹಾಮೀತಿಆದಿನಾ ಮುಸಾವಾದಕರಣೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ ಹೋತಿ, ನ ದುಕ್ಕಟಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಾಭಾವೇನ ಸಹಪಯೋಗಸ್ಸಾಪಿ ಅಭಾವತೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಯದಿಪಿ ಮುಖೇನ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ ವದತಿ...ಪೇ॰... ಪಾರಾಜಿಕ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕತರಪಯೋಗೇನ ಆಪತ್ತಿ, ನ ತಾವ ಪಠಮೇನ ಭಣ್ಡಪಟಿಸಾಮನಪ್ಪಯೋಗೇನ ತದಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಾಭಾವಾ, ನಾಪಿ "ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಕಥನಪ್ಪಯೋಗೇನ ತದಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇ ವಿಜ್ಜಮಾನೇಪಿ ಪಯೋಗಸ್ಸ ಕಪ್ಪಿಯತ್ತಾತಿ? ವುಚ್ಚತೇ - ಸಾಮಿನಾ "ದೇಹೀ"ತಿ ಬಹುಸೋ ಯಾಚಿಯಮಾನೋಪಿ ಅದತ್ವಾ ಯೇನ ಪಯೋಗೇನ ಅತ್ತನೋ ಅದಾತುಕಾಮತಂ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಞಾಪೇತಿ, ಯೇನ ಚ ಸೋ "ಅದಾತುಕಾಮೋ ಅಯಂ ವಿಕ್ಖಿಪತೀ"ತಿ ಞತ್ವಾ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪತಿ, ತೇನೇವ ಪಯೋಗೇನಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ। ನ ಹೇತ್ಥ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಭಣ್ಡೇ ಪರಿಯಾಯೇನ ಮುತ್ತಿ ಅತ್ಥಿ। ಅದಾತುಕಾಮತಾಯ ಹಿ ಕದಾ ತೇ ದಿನ್ನಂ, ಕತ್ಥ ತೇ ದಿನ್ನನ್ತಿಆದಿಪರಿಯಾಯವಚನೇನಾಪಿ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಧುರೇ ನಿಕ್ಖಿಪಾಪಿತೇ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ತೇನೇವ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ - "ಕಿಂ ತುಮ್ಹೇ ಭಣಥ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾರಾಜಿಕ"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೧೧)। ಪರಸನ್ತಕಸ್ಸ ಪರೇಹಿ ಗಣ್ಹಾಪನೇ ಏವ ಪರಿಯಾಯತೋ ಮುತ್ತಿ, ನ ಸಬ್ಬತ್ಥಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾತಿ** ಏತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ಹತ್ಥೇ ಸಾಮಿನಾ ದಿನ್ನತಾಯ ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಟ್ಠಾನೇ ಠಿತತ್ತಾ ಚ ಠಾನಾಚಾವನೇಪಿ ನತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪನ ಗಹಣೇ ದುಕ್ಕಟತೋ ನ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಏಸೇವ ನಯೋತಿ ಉದ್ಧಾರೇಯೇವ ಚೋರಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ಕಸ್ಮಾ? ಅಞ್ಞೇಹಿ ಸಾಧಾರಣಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ। **ಅಞ್ಞಂ ತಾದಿಸಮೇವ ಗಣ್ಹನ್ತೇ ಯುಜ್ಜತೀತಿ** ಸಞ್ಞಾಣತೋ ಓಕಾಸತೋ ಚ ತೇನ ಸದಿಸಮೇವ ಅಞ್ಞಂ ಗಣ್ಹನ್ತೇ ಯುಜ್ಜತಿ, ಚೋರೇನ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತಪ್ಪದೇಸತೋ ತಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಕೇಹಿಚಿ ತತ್ಥ ತಾದಿಸೇ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಪತ್ತೇ ಠಪಿತೇ ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತೇಯೇವ ಯುಜ್ಜತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ತೇನ ಚೋರೇನ ದಿವಾ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತಪತ್ತಂ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಅಪನೇತ್ವಾ ತದಞ್ಞೇ ತಾದಿಸೇ ಪತ್ತೇ ತತ್ಥ ಠಪಿತೇಪಿ ಚೋರಸ್ಸ ಪಚ್ಛಾ ರತ್ತಿಭಾಗೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ದಿವಾ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತಪ್ಪದೇಸೇ ಠಪಿತಂ ಅಞ್ಞಂ ತಾದಿಸಂ ಪತ್ತಮೇವ ಆಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ದಸ್ಸಿತಂ ಹೋತಿ। **ಪದವಾರೇನಾತಿ** ಥೇರೇನ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತೋ ಚೋರಸ್ಸ ಪದವಾರೇನ। **ಅತಾದಿಸಮೇವ ಗಣ್ಹನ್ತೇ ಯುಜ್ಜತೀತಿ** ಅತಾದಿಸಸ್ಸ ಥೇರೇನ ಗಹಣಕ್ಖಣೇ ಅವಹಾರಾಭಾವತೋ ಪಚ್ಛಾ ಹತ್ಥಪತ್ತಂ "ತ"ನ್ತಿ ವಾ "ಅಞ್ಞ"ನ್ತಿ ವಾ ಸಞ್ಞಾಯ "ಇದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛಾಮೀ"ತಿ ಗಮನೇ ಪದವಾರೇನೇವ ಅವಹಾರೋ ಯುಜ್ಜತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥೀತಿ ಪದವಾರೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥಿ ಉಪನಿಧಿಭಣ್ಡೇ ವಿಯಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಗಾಮದ್ವಾರ**ನ್ತಿ ಬಹಿಗಾಮೇ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಪತಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸಸ್ಸ ಆರಮ್ಭಪ್ಪದೇಸದಸ್ಸನವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಅನ್ತೋಗಾಮನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಉದ್ಧಾರೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕ**ನ್ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಅಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಯದಿ ಹಿ ಸೋ ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಮೇವ ಸಿಯಾ, ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಭಣ್ಡೇ ಚ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಣ್ಹತೋಪಿ ನ ತಾವ ಥೇರಸ್ಸ ಅವಹಾರೋ ಹೋತಿ, ಚೋರಸ್ಸೇವ ಅವಹಾರೋ। **ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಥೇರಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕತಾಯ ಚೋರಸ್ಸ ಸಾಮಿಕೇನ ದಿನ್ನತ್ತಾ ಅವಹಾರೋ ನ ಜಾತೋ, ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಆಣತ್ತಿಯಾ ಗಹಿತತ್ತಾತಿ "ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ಏವಂ ಥೇರೇನ ಕತಆಣತ್ತಿಯಾ ಗಹಿತತ್ತಾ। **ಅಟವಿಂ ಪವಿಸತಿ, ಪದವಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ** "ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಣ್ಹ, ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಥೇರೇನ ವಿಹಾರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಗಾಮಮಗ್ಗೇಪಿ ಸಕಲೇಪಿ ಗಾಮೇ ವಿಚರಣಸ್ಸ ನಿಯಮಿತತ್ತಾ ಮಗ್ಗತೋ ಓಕ್ಕಮ್ಮ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸೇವ ಪದವಾರೇನ ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। ವಿಹಾರಸ್ಸ ಹಿ ಪರಭಾಗೇ ಉಪಚಾರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಪರತೋ ಉಪಚಾರೋ, ತಾವ ಸಬ್ಬಂ ದಹರಸ್ಸ ಥೇರಾಣತ್ತಿಯಾ ಸಞ್ಚರಣೂಪಚಾರೋವ ಹೋತಿ, ನ ಪನ ತತೋ ಪರಂ। ತೇನೇವ "ಉಪಚಾರಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ। ಗಾಮೂಪಚಾರಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪಾರಾಜಿಕ"ನ್ತಿ ಚ ವುತ್ತಂ। ಪಟಿನಿವತ್ತನೇ ಚೀವರಧೋವನಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಪೇಸನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಅಟ್ಠತ್ವಾ ಅನಿಸೀದಿತ್ವಾತಿ** ಏತ್ಥ ವಿಹಾರಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಸೀಸಾದೀಸು ಭಾರಂ ಭೂಮಿಯಂ ಅನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠನ್ತೋ ವಾ ನಿಸೀದನ್ತೋ ವಾ ವಿಸ್ಸಮಿತ್ವಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇ ವೂಪಸನ್ತೇ ಪುನ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ ಚೇ, ಪಾದುದ್ಧಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಸಚೇ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪುನ ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಉದ್ಧಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಕಸ್ಮಾ? ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಆಣತ್ತಿಯಾ ಯಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಸ ತಾವತಾ

ಪರಿನಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ। “ಅಸುಕಂ ನಾಮ ಗಾಮ”ನ್ತಿ ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ “ಅನ್ತೋಗಾಮಂ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತೇ ವಿಹಾರಸಾಮನ್ತಾ ಪುಬ್ಬೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪವಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಾ ಸಬ್ಬೇ ಗೋಚರಗಾಮಾಪಿ ಖೇತ್ತಮೇವಾತಿ ವದನ್ತಿ। **ಸೇಸನ್ತಿ** ಮಗ್ಗುಕ್ಕಮನವಿಹಾರಾಭಿಮುಖಗಮನಾದಿ ಸಬ್ಬಂ। **ಪುರಿಮಸದಿಸಮೇವಾತಿ** ಅನಾಣತ್ತಿಯಾ ಗಹಿತೇಪಿ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಕಥೇತ್ವಾ ಗಹಿತತ್ತಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತವಿಹಾರೂಪಚಾರಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ಖೇತ್ತಮೇವಾತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। **ಏಸೇವ ನಯೋತಿ** ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೧೨) ವುತ್ತಂ ನಯಂ ಅತಿದಿಸತಿ।

ನಿಮಿತ್ತೇ ವಾ ಕತೇತಿ ಚೀವರಂ ಮೇ ಕಿಲಿಟ್ಠಂ, ಕೋ ನು ಖೋ ರಜಿತ್ವಾ ದಸ್ಸತೀತಿಆದಿನಾ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕತೇ। **ವುತ್ತನಯೇನೇವಾತಿ** ಅನಾಣತ್ತಸ್ಸ ಥೇರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪತ್ತಚೀವರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಮನವಾರೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವ। **ಏಕಪಸ್ಸೇತಿ** ವಿಹಾರಸ್ಸ ಮಹನ್ತತಾಯ ಅತ್ತಾನಂ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪಸ್ಸೇ। **ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಜೀರಾಪೇತೀತಿ** ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಠಾನಾಚಾವನಂ ಅಕತ್ವಾ ನಿವತ್ಥಪಾರುತನೀಹಾರೇನೇವ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೋ ಜೀರಾಪೇತಿ, ಠಾನಾ ಚಾವೇನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇ ಸತಿ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ ಸೀಸೇ ಭಾರಂ ಖನ್ಧೇ ಕರಣಾದೀಸು ವಿಯ (ಪಾರಾ॰ ೧೦೧)। **ಯಥಾ ವಾ ತಥಾ ವಾ ನಸ್ಸತೀತಿ** ಅಗ್ಗಿಆದಿನಾ ನಸ್ಸತಿ, **ಅಞ್ಞೋ ವಾ ಕೋಚೀತಿ** ಇಮಿನಾ ಯೇನ ಠಪಿತಂ, ಸೋಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಇತರಸ್ಸಾತಿ ಚೋರಸ್ಸ। **ಇತರಂ ಗಣ್ಹತೋ ಉದ್ಧಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ** ಏತ್ಥ “ಪವಿಸಿತ್ವಾ ತವ ಸಾಟಕಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ”ತಿ ಇಮಿನಾವ ಉಪನಿಧಿಭಾವತೋ ಮೋಚಿತತ್ತಾ, ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಇತರಂ ಗಣ್ಹತೋ ಅತ್ತನೋ ಸಾಟಕೇ ಆಲಯಸ್ಸ ಸಬ್ಭಾವತೋ ಚ “ಉದ್ಧಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸಾಮಿಕೋ ಚೇ “ಮಮ ಸನ್ತಕಂ ಇದಂ ವಾ ಹೋತು, ಅಞ್ಞಂ ವಾ, ಕಿಂ ತೇನ, ಅಲಂ ಮಯ್ಹಂ ಇಮಿನಾ”ತಿ ಏವಂ ಸುಟ್ಠು ನಿರಾಲಯೋ ಹೋತಿ, ಚೋರಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನತ್ಥೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ನ ಜಾನನ್ತೀತಿ** ತೇನ ವುತ್ತವಚನಂ ಅಸುಣನ್ತಾ ನ ಜಾನನ್ತಿ। **ಏಸೇವ ನಯೋತಿ** ಏತ್ಥ ಸಚೇ ಜಾನಿತ್ವಾಪಿ ಚಿತ್ತೇನ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತಿ, ಏಸೇವ ನಯೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಚಿತ್ತೇನ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತೋವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಉಪಚಾರೇ ವಿಜ್ಜಮಾನೇತಿ** ಭಣ್ಡಾಗಾರಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ ಉಚ್ಚಾರಪಸ್ಸಾವಟ್ಠಾನೇ ವಿಜ್ಜಮಾನೇ। **ಮಯಿ ಚ ಮತೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ಸೇನಾಸನೇ ವಿನಟ್ಠೇತಿ** ಏತ್ಥ “ತಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಏತ್ತಕೇ ವುತ್ತೇಪಿ ವಿವರಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಗಿಲಾನಪಕ್ಖೇ ಠಿತತ್ತಾ ಅವಿಸಯೋತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಮರಣತೋ ಹಿ ಪರಂ ಗೇಲಞ್ಞಂ ಅವಿಸಯತ್ತಞ್ಚ ನತ್ಥಿ। “ದ್ವಾರಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಹರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಏತ್ತಕೇ ವುತ್ತೇಪಿ ವಿವರಿತುಂ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। **ಸಹಾಯೇಹಿ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ತೇಹಿಪಿ ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಾದೀಹಿ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕೇಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಅಯಂ ಸಾಮೀಚೀತಿ** ಭಣ್ಡಾಗಾರೇ ವಸನ್ತಾನಂ ಇದಂ ವತ್ತಂ।

ಲೋಲಮಹಾಥೇರೋತಿ ಮನ್ದೋ ಮೋಮೂಹೋ ಆಕಿಣ್ಣವಿಹಾರೀ। **ಇತರೇಹೀತಿ** ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಗಬ್ಭೇ ವಸನ್ತೇಹಿ ಇತರಭಿಕ್ಖೂಹಿ। ವಿಹಾರರಕ್ಖಣವಾರೇ ನಿಯುತ್ತೋ **ವಿಹಾರವಾರಿಕೋ,** ವುಡ್ಢಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅತ್ತನೋ ವಾರೇ ವಿಹಾರರಕ್ಖಣಕೋ। **ನಿವಾಪನ್ತಿ** ಭತ್ತವೇತನಂ। **ಚೋರಾನಂ ಪಟಿಪಥಂ ಗತೇಸೂತಿ** ಚೋರಾನಂ ಆಗಮನಂ ಞತ್ವಾ “ಪಠಮತರಞ್ಞೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಸದ್ದಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಚೋರಾನಂ ಅಭಿಮುಖಂ ಗತೇಸು, “ಚೋರೇಹಿ ಹಟಭಣ್ಡಂ ಆಹರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ತದನುಪಥಂ ಗತೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ನಿಬದ್ಧಂ ಕತ್ವಾತಿ** “ಅಸುಕಕುಲೇ ಯಾಗುಭತ್ತಂ ವಿಹಾರವಾರಿಕಾನಞ್ಞೇವಾ”ತಿ ಏವಂ ನಿಯಮನಂ ಕತ್ವಾ। **ದ್ವೇ ತಿಸ್ಸೋ ಯಾಗುಸಲಾಕಾ ಚತ್ತಾರಿ ಪಞ್ಚ ಸಲಾಕಭತ್ತಾನಿ ಚ ಲಭಮಾನೋವಾತಿ** ಇದಂ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ, ತತೋ ಊನಂ ವಾ ಹೋತು ಅಧಿಕಂ ವಾ ಅತ್ತನೋ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಸ್ಸ ಚ ಯಾಪನಮತ್ತಂ ಲಭನಮೇವ ಪಮಾಣನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ನಿಸ್ಸಿತಕೇ ಜಗ್ಗೇನ್ತೀತಿ** ತೇಹಿ ವಿಹಾರಂ ಜಗ್ಗಾಪೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಸಹಾಯಕಸ್ಸಾತಿ** ಸಹಾಯರಹಿತಸ್ಸ। **ಅತ್ತದುತಿಯಸ್ಸಾತಿ** ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಸ್ಸ ಅತ್ತಾ ಸರೀರಮೇವ ದುತಿಯೋ ಅಸ್ಸ ನಾಞ್ಞೋತಿ ಅತ್ತದುತಿಯೋ। ತದುಭಯಸ್ಸಾಪಿ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿಭಾವನಂ **ಯಸ್ಸಾತಿ**ಆದಿ, ಏತೇನ ಸಬ್ಬೇನ ಏಕೇಕಸ್ಸ ವಾರೋ ನ ಪಾಪೇತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಪಾಕವತ್ತತ್ಥಾಯಾತಿ** ನಿಚ್ಚಂ ಪಚಿತಬ್ಬಯಾಗುಭತ್ತಸಙ್ಖಾತವತ್ತತ್ಥಾಯ। **ಠಪೇನ್ತೀತಿ** ದಾಯಕಾ ಠಪೇನ್ತಿ। **ತಂ ಗಹೇತ್ವಾತಿ** ತಂ ಆರಾಮಿಕಾದೀಹಿ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ಭಾಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ। **ನ ಗಾಹಾಪೇತಬ್ಬೋತಿ** ಏತ್ಥ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕಸ್ಸಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಅಧಿಕಪರಿಕ್ಖಾರೋ ವಾ ಠಪಿತೋ ಅತ್ಥಿ, ಚೀವರಾದಿಸಜ್ಝಿಕಭಾಗೇಪಿ ಆಲಯೋ ವಾ ಅತ್ಥಿ, ಸೋಪಿ ಗಾಹಾಪೇತಬ್ಬೋವ। **ದಿಗುಣನ್ತಿ** ಅಞ್ಞೇಹಿ ಲಬ್ಭಮಾನತೋ ದಿಗುಣಂ। **ಪಕ್ಖವಾರೇನಾತಿ** ಅಡ್ಢಮಾಸವಾರೇನ।

ಸುಙ್ಕಘಾತಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೩. ಸುಙ್ಕಘಾತಕಥಾಯಂ ಸುಙ್ಕಂ ಯತ್ಥ ರಾಜಪುರಿಸಾ ಹನನ್ತಿ ಅದದನ್ತಾನಂ ಸನ್ತಕಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾಪಿ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ತಂ ಠಾನಂ **ಸುಙ್ಕಘಾತನ್ತಿ** ಏವಮ್ಪಿ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಪಾಕಟಂ ಕಾತುಂ **ತಞ್ಹೀ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ದುತಿಯಂ ಪಾದಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಪಠಮಪಾದಂ ಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಬಹಿ ಠಪೇತ್ವಾ ದುತಿಯಪಾದೇ ಉದ್ಧಟಮತ್ತೇ **ಪಾರಾಜಿಕಂ।** ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಅಟ್ಠಪಿತೇಪಿ ಬಹಿ ಠಿತೋ ಏವ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಕತ್ವಾ ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪದವಾರೇಸುಪೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಪರಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಅಬ್ಭನ್ತರಿಮಂ ಬಹಿ ಠಪೇತಿ, ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ** ಇದಂ ಸಯಂ ಬಹಿ ಠತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಿಮಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಾ ಸಮಕಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಾ ಪರಿವತ್ತನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಬಹಿ ಠತ್ವಾ ಉಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತೇ ಹಿ ಸಬ್ಬಂ ಬಹಿಗತಮೇವ ಹೋತೀತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ಬಹಿ ಠತ್ವಾಪಿ ಬಾಹಿರಪುಟಕಂ ಪಠಮಂ ಅನ್ತೋ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಅಬ್ಭನ್ತರಿಮಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಠಪೇತಿ, ತದಾಪಿ ಏಕಾಬದ್ಧತಾಯ ಅವಿಜಹಿತತ್ತಾ ಅವಹಾರೋ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿತ್ವಾ ವತ್ತನ್ತಂ ಪುನ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೧೩) ವುತ್ತತ್ತಾ ಬಾಹಿರಪುಟಕೇ ಅನ್ತೋಪವಿಟ್ಠೇಪಿ ಬಹಿಗತಭಾವತೋ ನ ಮುಚ್ಚತಿ, ಅನ್ತೋಗತಂ ಪನ ಪುಟಕಂ ಪಠಮಂ, ಪಚ್ಛಾ ಏವ ವಾ ಬಹಿ ಠಪಿತಮತ್ತೇ ವಾ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ। ಬಹಿ ಭೂಮಿಯಂ ಪಾತಿತಸ್ಸ ಕೇನಚಿ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಾಬದ್ಧತಾಯ ಅಭಾವೇನ ಅನ್ತೋಪವಿಟ್ಠೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾತಿ ವತ್ತುಂ ಯುತ್ತಂ, ಇದಂ ಪನ ಏಕಾಬದ್ಧತ್ತಾ ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನ ಸಮೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ಅನ್ತೋಭೂಮಿಗತೇನ ಏಕಾಬದ್ಧತಾ ನ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಉಭಯಸ್ಸಾಪಿ ಬಹಿಗತಭಾವೇ ಸಾಧಿತೇಯೇವ ಅವಹಾರೋತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯೇ ಪನ ಪರಿವತ್ತಿತ್ವಾತಿ ಇಮಸ್ಸ ನಿವತ್ತಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ, ತೇಹಿ ಪನ ಅಬ್ಭನ್ತರಿಮಂ ಬಹಿ ಠಪೇತೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಗಹಿತೋ ಹೋತೀತಿ ತತ್ಥ ಸಙ್ಕಾಯೇವ ನತ್ಥಿ। **ಏಕಾಬದ್ಧನ್ತಿ** ಕಾಜಕೋಟಿಯಂ ರಜ್ಜುಯಾ ಬನ್ಧನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಕಾಜಕೋಟಿಯಂ ಠಪಿತಮತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ, ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ** ಬಹಿ ಗಹಿತಕಾಜಕೋಟಿಯಂ ಠಪಿತಂ ಯದಿ ಪಾದಂ ಅಗ್ಘತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ, ಅನ್ತೋಠಪಿತೇನ ಏಕಾಬದ್ಧತಾಯ ಅಭಾವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಯಾನೇ ವಾ…ಪೇ॰… ಠಪೇತೀತಿ** ಸುಙ್ಕಘಾತಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅಪ್ಪವಿಸಿತ್ವಾ ವಾ ಠಪೇತಿ। **ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಬಹಿ ಠಿತನ್ತಿ** ಯಾನಾದೀಹಿ ನೀಹಟತ್ತಾ ಬಹಿ ಠಿತಂ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಬಹಿ ಠಪಿತ”ನ್ತಿ ಪಾಠಂ ವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನತೋ ಪುಬ್ಬೇವ ಬಹಿ ಠಪಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಸುನ್ದರಂ; ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನೇ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಯಾನೇ ಠಪಿತೇಪಿ ಪವತ್ತಿತ್ವಾ ಗತೇ ವಿಯ ದೋಸಾಭಾವತೋ। ಯೋ ಪನ ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅನ್ತೋವ ಪವಿಸಿತ್ವಾ “ಸುಙ್ಕಟ್ಠಾನ”ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಆಗತಮಗ್ಗೇನ ಪಟಿನಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಯದಿ ತೇನ ದಿಸಾಭಾಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಹತ್ಥತೋ ಸುಙ್ಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। **ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇತಿ** ಯಾನಾದೀಹಿ ನೀಹರಣೇ। **ತತ್ರಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಏಳಕಲೋಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ (ಪಾರಾ॰ ೫೭೧ ಆದಯೋ)।

ಪಾಣಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೪. ಪಾಣಕಥಾಯಂ **ಆಠಪಿತೋತಿ** ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಇಣಂ ಗಣ್ಹನ್ತೇಹಿ “ಯಾವ ಇಣದಾನಾ ಅಯಂ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಹೋತೂ”ತಿ ಇಣದಾಯಕಾನಂ ನಿಯ್ಯಾತಿತೋ। **ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥೀತಿ** ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಪುತ್ತಸ್ಸ ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತತ್ತಾ ಮಾತಾಪಿತೂನಞ್ಚ ಅಸನ್ತಕತ್ತಾ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ। **ಧನಂ ಪನ ಗತಟ್ಠಾನೇ ವಡ್ಢತೀತಿ** ಇಮಿನಾ ಆಠಪೇತ್ವಾ ಗಹಿತಧನಂ ವಡ್ಢಿಯಾ ಸಹ ಆಠಪಿತಪುತ್ತಹಾರಕಸ್ಸ ಗೀವಾತಿ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ದಾಸಸ್ಸ ಜಾತೋತಿ** ಉಕ್ಕಟ್ಠಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। ದಾಸಿಕುಚ್ಛಿಯಂ ಪನ ಅದಾಸಸ್ಸ ಜಾತೋಪಿ ಏತ್ಥೇವ ಸಙ್ಗಹಿತೋ । **ಪರದೇಸತೋ ಪಹರಿತ್ವಾತಿ** ಪರದೇಸವಿಲುಮ್ಪಕೇಹಿ ರಾಜಚೋರಾದೀಹಿ ಪಹರಿತ್ವಾ। **ಸುಖಂ ಜೀವಾತಿ ವದತೀತಿ** ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಸನ್ತಿಕತೋ ಪಲಾಪೇತುಕಾಮತಾಯ ವದತಿ, ತಥಾ ಪನ ಅಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಕಾರುಞ್ಞೇನ “ಸುಖಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಜೀವಾ”ತಿ ವದನ್ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಅವಹಾರೋ, ಗೀವಾ ಪನ ಹೋತಿ। **ದುತಿಯಪದವಾರೇತಿ** ಯದಿ ದುತಿಯಪದಂ ಅವಸ್ಸಂ ಉದ್ಧರಿಸ್ಸತಿ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ “ಪಲಾಯಿತ್ವಾ ಸುಖಂ ಜೀವಾ”ತಿ ವಚನಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಅನಾಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾತಿ** ತಸ್ಸ ವಚನೇನ ವೇಗವಡ್ಢನೇ ಅಕತೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಾ ನ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। “ಅದಿನ್ನಂ ಥೇಯ್ಯಸಙ್ಖಾತಂ ಆದಿಯೇಯ್ಯಾ”ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೮೯, ೯೧) ಆದಾನಸ್ಸೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ ವುತ್ತಪರಿಯಾಯೇನ ಮುಚ್ಚತೀತಿ।

ಚತುಪ್ಪದಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೭. ಚತುಪ್ಪದಕಥಾಯಂ **ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಾವಸೇಸಾತಿ** ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತೇಹಿ ಹತ್ಥಿ ಆದೀಹಿ ಅಞ್ಞೇ ಪಸು-ಸದ್ದಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣತ್ತಾ। **ಭಿಙ್ಕಚ್ಛಾಪನ್ತಿ** "ಭಿಙ್ಕಾ ಭಿಙ್ಕಾ"ತಿ ಸದ್ದಾಯನತೋ ಏವಂ ಲದ್ಧನಾಮಂ ಹತ್ಥಿಪೋತಕಂ। **ಅನ್ತೋವತ್ಥುಮ್ಹೀತಿ** ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ। **ಬಹಿನಗರೇ ಠಿತಸ್ಸಾತಿ** ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತನಗರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತನಗರೇ ಪನ ಅನ್ತೋನಗರೇ ಠಿತಸ್ಸಾಪಿ ಠಿತಟ್ಠಾನಮೇವ ಠಾನಂ। **ಖಣ್ಡದ್ವಾರನ್ತಿ** ಅತ್ತನಾ ಖಣ್ಡಿತದ್ವಾರಂ। **ಏಕೋ ನಿಪನ್ನೋತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಬನ್ಧೋತಿ ಆನೇತ್ವಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ, ತೇನಾಹ "ನಿಪನ್ನಸ್ಸ ದ್ವೇ"ತಿ। **ಘಾತೇತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ವಿನಾಸೇನ್ತಸ್ಸ ಸಹಪಯೋಗತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ವದನ್ತಿ।

ಓಚರಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೮. ಓಚರಕಕಥಾಯಂ **ಪರಿಯಾಯೇನ ಹಿ ಅದಿನ್ನಾದಾನತೋ ಮುಚ್ಚತೀತಿ** ಇದಂ ಆಣತ್ತಿಕಪಯೋಗಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಸಯಮೇವ ಪನ ಅಭಿಯುಞ್ಜನಾದೀಸು ಪರಿಯಾಯೇನಪಿ ಮೋಕ್ಖೋ ನತ್ಥಿ।

ಓಣಿರಕ್ಖಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಓಣಿರಕ್ಖಕಥಾಯಂ **ಓಣೀನ್ತಿ** ಓಣೀತಂ, ಆನೀತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಓಣಿರಕ್ಖಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಠಪಿತಭಣ್ಡಂ **ಉಪನಿಧಿ** (ಪಾರಾ॰ ೧೧೨) ವಿಯ ಗುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಙ್ಗೋಪನತ್ಥಾಯ ಅನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಯಥಾಠಪಿತಟ್ಠಾನೇ ಏವ ಮುಹುತ್ತಮತ್ತಂ ಓಲೋಕನತ್ಥಾಯ ಠಪಿತತ್ತಾ ತಸ್ಸ ಭಣ್ಡಸ್ಸ ಠಾನಾಚಾವನಮತ್ತೇನ ಓಣಿರಕ್ಖಕಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತಿ।

ಸಂವಿದಾವಹಾರಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಸಂವಿದಾವಹಾರಕಥಾಯಂ **ಸಂವಿಧಾಯಾತಿ** ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ। **ತೇನ ನೇಸಂ ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿಯೋತಿ** ಆಣತ್ತಿವಸೇನ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಯಾ ಅಸಮ್ಭವೇ ಸತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ಯದಿ ಹಿ ತೇನ ಆಣತ್ತಾ ಯಥಾಣತ್ತಿವಸೇನ ಹರನ್ತಿ, ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಏವ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। **ಪಾಳಿಯಂ** "ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಏಕೋ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೧೮) ಏತ್ಥಾಪಿ ಆಣಾಪಕಾನಂ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಆಪತ್ತಿ, ಅವಹಾರಕಸ್ಸ ಉದ್ಧಾರೇತಿ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಏಕಂ ಆಣಾಪೇನ್ತಿ 'ಗಚ್ಛೇತಂ ಆಹರಾ'ತಿ, ತಸ್ಸುದ್ಧಾರೇ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ**ಆದೀಸುಪಿ ಏವಮೇವ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಸಾಹತ್ಥಿಕಂ ವಾ ಆಣತ್ತಿಕಸ್ಸ ಆಣತ್ತಿಕಂ ವಾ ಸಾಹತ್ಥಿಕಸ್ಸ ಅಙ್ಗಂ ನ ಹೋತೀತಿ** ಭಿನ್ನಕಾಲಿಕತ್ತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಅಙ್ಗಂ ನ ಹೋತಿ। ತಥಾ ಹಿ ಸಹತ್ಥಾ ಅವಹರನ್ತಸ್ಸ ಠಾನಾಚಾವನಕ್ಖಣೇ ಆಪತ್ತಿ, ಆಣತ್ತಿಯಾ ಪನ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವಾತಿ ಭಿನ್ನಕಾಲಿಕತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿಯೋತಿ।

ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೯. ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮಕಥಾಯಂ **ಓಚರಕೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಅವಸ್ಸಂ ಹಾರಿಯೇ ಭಣ್ಡೇತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೧೮) ವುತ್ತನಯೇನೇವ। **ಪಾಳಿಯಂ** "ತಂ ಸಙ್ಕೇತಂ ಪುರೇ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾ"ತಿ ತಸ್ಸ ಸಙ್ಕೇತಸ್ಸ ಪುರೇ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪುರೇ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾ"ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೨೦. ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಕಥಾಯಂ ಅಕ್ಖಿನಿಖಣನಾದಿನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಂ ಪನ ಲಹುಕಂ ಇತ್ತರಕಾಲಂ, ತಸ್ಮಾ ತಙ್ಖಣೇಯೇವ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ। ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಾನನ್ತರಮೇವ ಗಣ್ಹಿತುಂ ಆರದ್ಧತ್ತಾ ತೇನೇವ ನಿಮಿತ್ತೇನ ಅವಹರತೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯದಿ ಏವಂ ಪುರೇಭತ್ತಪ್ಪಯೋಗೋವ ಏಸೋತಿ ವಾದೋ ಪಮಾಣಭಾವಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ? ನಾಪಜ್ಜತಿ। ನ ಹಿ **ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮಂ** (ಪಾರಾ॰ ೧೧೯) ವಿಯ ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಂ ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದಯುತ್ತಂ। ಕಾಲವಸೇನ ಹಿ ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮಂ ವುತ್ತಂ, ಕಿರಿಯಾವಸೇನ ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮನ್ತಿ ಅಯಮೇವ ತೇಸಂ ವಿಸೇಸೋ। "ತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಪುರೇ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾ ತಂ ಭಣ್ಡಂ ಅವಹರತಿ, ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ಇದಂ ಪನ ನಿಮಿತ್ತಕರಣತೋ ಪುರೇ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಚೇವ ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮೇ ಚ ಕತೇಪಿ ಗಣ್ಹಿತುಂ ಅನಾರಭಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಸಯಮೇವ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಚ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ।

ಆಣತ್ತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೨೧. ಆಣತ್ತಿಕಥಾಯಂ **ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥನ್ತಿ** ಯಸ್ಮಾ ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಾನಿ ಕರೋನ್ತೋ ನ ಕೇವಲಂ ಪುರೇಭತ್ತಾದಿಕಾಲಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮಂ ಅಕ್ಖಿನಿಖಣನಾದಿನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಮೇವ ವಾ ಕರೋತಿ, ಅಥ ಖೋ ಏವಂವಣ್ಣಸಣ್ಠಾನಭಣ್ಡಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಭಣ್ಡನಿಯಮಮ್ಪಿ ಕರೋತಿ, ತ್ವಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಪಾವದ, ಸೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಪಾವದತೂತಿಆದಿನಾ ಪುಗ್ಗಲಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಚ ಆಣಾಪೇತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಾದಿಕಾಲವಸೇನ ಅಕ್ಖಿನಿಖಣನಾದಿಕಿರಿಯಾವಸೇನ ಭಣ್ಡಪುಗ್ಗಲಪಟಿಪಾಟಿವಸೇನ ಚ ಆಣತ್ತೇ ಏತೇಸು ಸಙ್ಕೇತಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮೇಸು ವಿಸಙ್ಕೇತಾ ವಿಸಙ್ಕೇತಭಾವೇ ಸಮ್ಮೋಹೋ ಜಾಯತಿ, ತದಪಗಮೇನ ಅಸಮ್ಮೋಹತ್ಥಂ। **ಯಂ ಆಣಾಪಕೇನ ನಿಮಿತ್ತಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತನ್ತಿ** ಪುಬ್ಬಣ್ಹಾದೀಸು ಅಕ್ಖಿನಿಖಣನಾದೀಸು ವಾ ಗಹಣತ್ಥಂ ಆಣಾಪೇನ್ತೇನ ಈದಿಸವಣ್ಣಸಣ್ಠಾನಾದಿಯುತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾತಿ ಏವಂ ಗಹಣಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಭೂತಸಞ್ಞಾಣಂ ಕತ್ವಾ ಯಂ ಭಣ್ಡಂ ವುತ್ತಂ। **ಅಯಂ ಯುತ್ತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥಾತಿ** ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತೇಸು ಉಪರಿ ವಕ್ಖಮಾನೇಸು ಚ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಆಣತ್ತಿಪ್ಪಸಙ್ಗೇಸು ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಾದೀನಂ ಭಾವಸಙ್ಖಾತಾ ವಿನಯಯುತ್ತಿ, ಸಾ ಚ ಆಣತ್ತಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾನಿಟ್ಠಾಪನಕ್ಖಣೇ ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಪಯೋಗೇ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಾನಂ ಅಭಾವಾ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಏಕಾ ಏವ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ ಏವಂ ಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಪವತ್ತತ್ತಾ ಯುತ್ತೀತಿ ವುತ್ತಾ। "ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇಪಿ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಾನಂ ದುಕ್ಕಟಮೇವ, ಕಸ್ಮಾ ಪನೇತ್ಥ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿ ಆಹ **"ಮಹಾಜನೋ ಹೀ"**ತಿಆದಿ। ಮಹಾಜನೋತಿ ಚ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ। ಇದಞ್ಚ ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಪಠಮಂ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ದುಕ್ಕಟಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಪಚ್ಚಯಾ ಪುನ ದುಕ್ಕಟಸಮ್ಭವಂ ಸನ್ಧಾಯ। ನ ಹಿ ಸೋ ಏಕಪಯೋಗೇನ ದುಕ್ಕಟದ್ವಯಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ವಿಸಙ್ಕೇತತ್ತಾ **ಪಾಳಿಯಂ** 'ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸಾ'ತಿ ಅವತ್ವಾ 'ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ'ತಿ ಸಾಮಞ್ಞೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ಇದಂ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ನ ಸಮೇತಿ, ಪಾಳಿತೋ ಪನ ಯುತ್ತಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ। ನ ಹಿ ತಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಪ್ಪಯೋಗೇ ಅನಾಪತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ। ಇಮಿನಾವ ಹೇಟ್ಠಾ ಆಗತವಾರೇಸುಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ದುಕ್ಕಟಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। "ಪಣ್ಣೇ ವಾ ಸಿಲಾದೀಸು ವಾ 'ಚೋರಿಯಂ ಕಾತಬ್ಬ'ನ್ತಿ ಲಿಖಿತ್ವಾ ಠಪಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾ"ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಪನ "ಅಸುಕಸ್ಸ ಗೇಹೇ ಭಣ್ಡ"ನ್ತಿ ಏವಂ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಲಿಖಿತೇ ಯುಜ್ಜತಿ, ನ ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ಲಿಖಿತೇತಿ ವೀಮಂಸಿತಬ್ಬಂ। **ಮಗ್ಗಾನನ್ತರಫಲಸದಿಸಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಯಥಾ ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಮಗ್ಗಾನನ್ತರೇ ಫಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಕಿಲೇಸಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಪರಿಯೋಸಾನಂ ಭಾವನಾಕಿಚ್ಚಂ ನಿಪ್ಫನ್ನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಏವಮೇತಿಸ್ಸಾ ಅತ್ಥಸಾಧಕಚೇತನಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಆಣತ್ತಿಕಿಚ್ಚಂ ನಿಪ್ಫನ್ನಮೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ತೇನಾಹ "ತಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕೋ"ತಿ, ಆಣತ್ತಿವಚೀಪಯೋಗಸಮುಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಆಣತ್ತಿಕಥಾವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಆಪತ್ತಿಭೇದವಣ್ಣನಾ

೧೨೨. **ತತ್ಥ ತತ್ಥಾತಿ** ಭೂಮಟ್ಠಥಲಟ್ಠಾದೀಸು। **ಪಾಳಿಯಂ** ಮನುಸ್ಸಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಆಮಸತಿ ಫನ್ದಾಪೇತಿ ಠಾನಾ ಚಾವೇತೀತಿ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಪದೇಹಿ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗಸಹಿತಂ ಪಞ್ಚಮಂ ಅವಹಾರಙ್ಗಂ ವುತ್ತಂ, ಠಾನಾ ಚಾವೇತೀತಿ ಚ ಇದಂ ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಂ। ಆಣತ್ತಿಕಾದಯೋ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಪಯೋಗಾ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋ ಚ ಇಧ ಸಙ್ಗಹೇತಬ್ಬಾವಾತಿ

ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೧೩೫. **ಠಾನಾಚಾವನನ್ತಿ** ಇದಂ ಪಾಳಿಅನುಸಾರತೋ ವುತ್ತಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸಾಪಿ ಸಙ್ಗಹೇತಬ್ಬತೋ। ಏಸ ನಯೋ ಉಪರಿಪಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ। ತತ್ಥ ಹಿ ನ ಚ ಸಕಸಞ್ಞೀತಿ ಇಮಿನಾ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತತಾ ವುತ್ತಾ, ನ ಚ ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹೀ ನ ಚ ತಾವಕಾಲಿಕನ್ತಿ ಇಮೇಹಿ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಸಞ್ಞಿತಾ, ತೀಹಿ ವಾ ಏತೇಹಿ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತತಾ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಸಞ್ಞಿತಾ ಚ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಕನ್ತಿ** "ಮಮೇದ"ನ್ತಿ ಪರಿಗ್ಗಹವಸೇನ ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಕಂ ಅರಞ್ಞೇ ದಾರುತಿಣಪಣ್ಣಾದಿ। **ಛಡ್ಡಿತನ್ತಿ** ಪಠಮಂ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಅನತ್ಥಿಕತಾಯ ಛಡ್ಡಿತಂ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ। **ಛಿನ್ನಮೂಲಕನ್ತಿ** ನಟ್ಠಂ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಆಲಯಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಮೂಲಸ್ಸ ಛಿನ್ನತ್ತಾ ಛಿನ್ನಮೂಲಕಂ। **ಅಸ್ಸಾಮಿಕನ್ತಿ** ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಕಾದೀಹಿ ತೀಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ ದಸ್ಸಿತಂ ಅಸ್ಸಾಮಿಕವತ್ಥು। **ಉಭಯಮ್ಪೀತಿ** ಅಸ್ಸಾಮಿಕಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಞ್ಚ।

ಅನಾಪತ್ತಿಭೇದವಣ್ಣನಾ

೧೩೧. **ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅತ್ತಭಾವೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಮತಸರೀರೇ ಪೇತತ್ತಭಾವೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಾ। **ರುಕ್ಖಾದೀಸು ಲಗ್ಗಿತಸಾಟಕೇ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥೀತಿ** ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಅಗೋಪಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಸಚೇ ಪನೇತಂ ದೇವಾಲಯಚೇತಿಯರುಕ್ಖಾದೀಸು ನಿಯುತ್ತೇಹಿ ಪುರಿಸೇಹಿ ರಕ್ಖಿತಗೋಪಿತಂ ಹೋತಿ, ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ಥೋಕೇ ಖಾಯಿತೇ...ಪೇ॰... ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಇದಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಜಿಘಚ್ಛಿತಪಾಣಿನಾ ಖಾದಿಯಮಾನಮಂಸಸ್ಸ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಖಾದನಂ ನಾಮ ಕಾರುಞ್ಞಹಾನಿತೋ ಲೋಲಭಾವತೋ ಚ ಅಸಾರುಪ್ಪಮೇವ। ತೇನೇವ ಹಿ ಅರಿಯವಂಸಿಕಾ ಅತ್ತನೋ ಪತ್ತೇ ಭತ್ತಂ ಖಾದನ್ತಮ್ಪಿ ಸುನಖಾದಿಂ ತಜ್ಜೇತ್ವಾ ನ ವಾರೇನ್ತಿ, ತಿರಚ್ಛಾನಾನಂ ಆಮಿಸದಾನೇ ಕುಸಲಂ ವಿಯ ತೇಸಂ ಆಮಿಸಸ್ಸ ಅಚ್ಛಿನ್ದನೇಪಿ ಅಕುಸಲಮೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ಪರಾನುದ್ದಯತಾಯ ಚ ನ ಗಹೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೪೦)।

ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಬಹು ಏಕತೋ ದಾರುಆದಿಭಾರಿಯಸ್ಸ ಏಕಸ್ಸ ಭಣ್ಡಸ್ಸ ಉಕ್ಖಿಪನಕಾಲೇ "ಗಣ್ಹಥ ಉಕ್ಖಿಪಥಾ"ತಿ ವಚೀಪಯೋಗೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕಾಯಪಯೋಗಸಬ್ಭಾವಟ್ಠಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಸಾಹತ್ಥಿಕಾಣತ್ತಿಕ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। "ತ್ವಂ ಏತಂ ವತ್ಥುಂ ಗಣ್ಹ, ಅಹಂ ಅಞ್ಞ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತೇ ಪನ ಅವಹಾರೇ ಅತ್ತನಾ ಗಹಿತಂ ಸಾಹತ್ಥಿಕಮೇವ, ಪರೇನ ಗಾಹಾಪಿತಂ ಆಣತ್ತಿಕಮೇವ, ತೇನೇವ ತದುಭಯಗ್ಘೇನ ಪಞ್ಚಮಾಸೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನ ಹೋತಿ, ಏಕೇಕಭಣ್ಡಗ್ಘವಸೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾದಿಮೇವ ಹೋತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ "ಸಾಹತ್ಥಿಕಂ ವಾ ಆಣತ್ತಿಕಸ್ಸ ಅಙ್ಗಂ ನ ಹೋತೀ"ತಿಆದಿ। ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಭಣ್ಡಂ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಞ್ಚ ಅದಾತುಕಾಮತಾಯ "ದೇಮಿ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ವಿಕ್ಖಿಪನ್ತೋ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ ವಿಹೇಠೇನ್ತೋಪಿ ತೇನ ತೇನ ಕಾಯವಿಕಾರಾದಿಕಿರಿಯಾಯ ಪರಸ್ಸ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಾಪೇಸೀತಿ "ಕಿರಿಯಾಸಮುಟ್ಠಾನಞ್ಚಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೧೩೫. ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು ನಿರುತ್ತಿಯೇವ ತಂತಂಅತ್ಥಗ್ಗಹಣಸ್ಸ ಉಪಾಯತಾಯ ಪಥೋತಿ ನಿರುತ್ತಿಪಥೋ, ತೇನೇವಾಹ "ವೋಹಾರವಚನಮತ್ತೇ"ತಿ। **ಯಥಾಕಮ್ಮಂ ಗತೋತಿ** ತತೋ ಪೇತತ್ತಭಾವತೋ ಮತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಬ್ಭುಣ್ಹೇತಿ** ಆಸನ್ನಮರಣತಾಯ ಸರೀರಸ್ಸ ಉಣ್ಹಸಮಙ್ಗಿತಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ತೇನೇವಾಹ "ಅಲ್ಲಸರೀರೇ"ತಿ। ಕುಣಪಭಾವಂ ಉಪಗತಮ್ಪಿ ಭಿನ್ನಮೇವ ಅಲ್ಲಭಾವತೋ ಭಿನ್ನತ್ತಾ। **ವಿಸಭಾಗಸರೀರೇತಿ** ಇತ್ಥಿಸರೀರೇ। **ಸೀಸೇ ವಾತಿಆದಿ** ಅಧಕ್ಖಕೇ ಉಬ್ಭಜಾಣುಮಣ್ಡಲೇ ಪದೇಸೇ ಚಿತ್ತವಿಕಾರಪ್ಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಅನಾಮಸನ್ತೇನ ಕತಂ ಸುಕತಮೇವ। ಮತಸರೀರಮ್ಪಿ ಹಿ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಆಕಾರೇನ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಫುಸನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಮಾಸದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಯುತ್ತಮೇವ। ನ ಹಿ ಅಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಕೇಪಿ ಚಿತ್ತಾದಿಇತ್ಥಿರೂಪೇ ಭವನ್ತಂ ದುಕ್ಕಟಂ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಭೂತೇ ಮತಿತ್ಥಿಸರೀರೇ ನಿವತ್ತತಿ।

ಕುಸಸಙ್ಕಾಮನವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೩೮. **ಬಲಸಾತಿ** ಬಲೇನ। **ಸಾಟಕೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ** ಅನಾಗತವಚನಂ ಪಸಿಬ್ಬಕಗ್ಗಹಣತೋ ಪುರೇತರಂ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಪರಿಕಪ್ಪದಸ್ಸನವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಗಹಣಕ್ಖಣೇ ಪನ "ಸಾಟಕೋ ಚೇ, ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ ಪಸಿಬ್ಬಕಂ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ, ನ ಪನ ಬಹಿ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಸಾಟಕಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀತಿ, ತೇನಾಹ "ಉದ್ಧಾರೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕ"ನ್ತಿ। ಇತರಥಾ "ಇದಾನಿ ನ ಗಣ್ಹಾಮಿ, ಪಚ್ಛಾ ಅನ್ಧಕಾರೇ ಜಾತೇ ವಿಜಾನನಕಾಲೇ ವಾ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ಇದಾನಿ ಓಲೋಕೇನ್ತೋ ವಿಯ ಹತ್ಥಗತಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಗಹಣಕ್ಖಣೇ ಅವಹಾರೋ ಭವೇಯ್ಯ, ನ ಚ ತಂ ಯುತ್ತಂ ತದಾ ಗಹಣೇ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಾಭಾವಾ। ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾಯ ಏವ ಹಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿಅಕುಸಲಂ ವಿಯ। ನ ಹಿ "ಪಚ್ಛಾ ವಧಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪಾಣಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ತದೇವ ತಸ್ಮಿಂ ಮತೇಪಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಹೋತಿ ವಧಕಚೇತನಾಯ ಪಯೋಗಸ್ಸ ಅಕತತ್ತಾ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ಅತ್ಥಙ್ಗತೇ ಸೂರಿಯೇ ಅವಹರಿಸ್ಸಾಮೀತಿಆದಿನಾ ಕಾಲಪರಿಕಪ್ಪನವಸೇನ ಠಾನಾ ಚಾವಿತೇಪಿ ತದಾಪಿ ಅವಹಾರೋ ನ ಹೋತಿ **ಓಕಾಸಪರಿಕಪ್ಪೇ** (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೩೮) ವಿಯ, ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಯಥಾಪರಿಕಪ್ಪಿತಟ್ಠಾನೇ ಕಾಲೇ ಆಗತೇ ಭಣ್ಡಂ ಭೂಮಿಯಂ ಅನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾಪಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಚ್ಛತೋ ಪದವಾರೇನ ಅವಹಾರೋತಿ ಖಾಯತಿ। ತಸ್ಮಾ ಭಣ್ಡಪರಿಕಪ್ಪೋ ಓಕಾಸಪರಿಕಪ್ಪೋ ಕಾಲಪರಿಕಪ್ಪೋತಿ ತಿವಿಧೋಪಿ ಪರಿಕಪ್ಪೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ಓಕಾಸಪರಿಕಪ್ಪೇ ಸಮೋಧಾನೇತ್ವಾ ಕಾಲಪರಿಕಪ್ಪೋ ವಿಸುಂ ನ ವುತ್ತೋತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ, ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಪದವಾರೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ** ಭೂಮಿಯಂ ಅನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವೀಮಂಸಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ಪರಿಯುಟ್ಠಿತೋತಿ** ಅನುಬದ್ಧೋ।

ಪರಿಕಪ್ಪೋ ದಿಸ್ಸತೀತಿ ಗಹಣಕ್ಖಣೇ ಪರಿಕಪ್ಪೋ ದಿಸ್ಸತಿ, ನ ತದಾ ತೇಸಂ ಮತೇನ ಅವಹಾರೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ದಿಸ್ವಾ ಹಟತ್ತಾ ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರೋ ನ ದಿಸ್ಸತೀತಿ** ಪಚ್ಛಾ ಪನ ಬಹಿ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಸಾಟಕಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ತತೋ ಪಚ್ಛಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಹಟತ್ತಾ ಪುಬ್ಬೇ ಕತಸ್ಸ ಪರಿಕಪ್ಪಸ್ಸ ಅವಹಾರಾನಙ್ಗತ್ತಾ "ಸುತ್ತ"ನ್ತಿ ಞತ್ವಾ ಹರಣೇ ವಿಯ ಥೇಯ್ಯಾವಹಾರೋ ಏವ ಸಿಯಾ। ತಸ್ಮಾ ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರೋ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। ಸಾಟಕೋ ಚೇ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿಆದಿಕಸ್ಸ ಪರಿಕಪ್ಪಸ್ಸ ತದಾ ಅವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ ಕೇವಲಂ ಅವಹಾರೋ ಏವ, ನ ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ತೇನ ಭಣ್ಡಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರಸ್ಸ "ಸಾಟಕೋ ಚೇ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಭಣ್ಡಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಾಭಾವಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪವತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ತೇನಾಹ "ಯಂ ಪರಿಕಪ್ಪಿತಂ, ತಂ ಅದಿಟ್ಠಂ ಪರಿಕಪ್ಪಿತಭಾವೇ ಠಿತಂಯೇವ ಉದ್ಧರನ್ತಸ್ಸ ಅವಹಾರೋ"ತಿ। ಯದಿ ಏವಂ ಕಸ್ಮಾ ಓಕಾಸಪಅಪ್ಪಾವಹಾರೋ ಭಣ್ಡಂ ದಿಸ್ವಾ ಅವಹರನ್ತಸ್ಸ ಪರಿಕಪ್ಪಾವಹಾರೋ ಸಿಯಾತಿ? ನಾಯಂ ದೋಸೋ ಅಭಣ್ಡವಿಸಯತ್ತಾ ತಸ್ಸ ಪರಿಕಪ್ಪಸ್ಸ, ಪುಬ್ಬೇವ ದಿಸ್ವಾ ಞಾತಭಣ್ಡಸ್ಸೇವ ಹಿ ಓಕಾಸಪರಿಕಪ್ಪೋ ವುತ್ತೋ। **ತಂ ಮಞ್ಞಮಾನೋ ತಂ ಅವಹರೀತಿ** ಇದಂ ಸುತ್ತಂ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ "ತಞ್ಞೇವೇತ"ನ್ತಿ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ತಥಾಪಿ "ತಞ್ಚೇ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಏವಂ ಪವತ್ತೇ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪರಿಕಪ್ಪೇಪಿ "ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಹಣೇ ನಿಯಮಸಬ್ಭಾವಾ ಅವಹಾರತ್ಥಸಾಧಕಂ ಹೋತೀತಿ ಉದ್ಧಟಂ, ತೇನೇವ "ಸಮೇತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಕೇಚೀತಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಮೇವ ಏಕಚ್ಚೇ ಆಚರಿಯಾ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ ಪನಾತಿಆದಿನಾಪಿ** ಕೇಚಿವಾದೋ ಗಾರಯ್ಹೋ, ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾವಾದೋವ ಯುತ್ತತರೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಅಲಙ್ಕಾರಭಣ್ಡನ್ತಿ ಅಙ್ಗುಲಿಮುದ್ದಿಕಾದಿ। **ಕುಸಂ ಪಾತೇತ್ವಾತಿ** ವಿಲೀವಮಯಂ ವಾ ತಾಲಪಣ್ಣಾದಿಮಯಂ ವಾ ಕತಸಞ್ಞಾಣಂ ಪಾತೇತ್ವಾ। ಪರಕೋಟ್ಠಾಸತೋ ಕುಸೇ ಉದ್ಧಟೇಪಿ ನ ತಾವ ಕುಸಸ್ಸ ಪರಿವತ್ತನಂ ಜಾತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ "ಉದ್ಧಾರೇ ರಕ್ಖತೀ"ತಿ। **ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ಠಾನಾಚಾವನಂ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಞ್ಚ ವಿನಾ ಕುಸಸಙ್ಕಾಮನಂ ನಾಮ ವಿಸುಂ ಏಕೋಯಂ ಅವಹಾರೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಬ್ಬೇಪಿ ಹಿ ಅವಹಾರಾ ಸಾಹತ್ಥಿಕಾಣತ್ತಿಕಾಧಿಪ್ಪಾಯಯೋಗೇಹಿ ನಿಪ್ಫಾದಿಯಮಾನಾ ಅತ್ಥತೋ ಠಾನಾಚಾವನಧುರನಿಕ್ಖೇಪಕುಸಸಙ್ಕಾಮನೇಸು ತೀಸು ಸಮೋಸರನ್ತೀತಿ

ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಇತರೋ ತಸ್ಸ ಭಾಗಂ ಉದ್ಧರತಿ, ಉದ್ಧಾರೇ ಪಾರಾಜಿಕ**ನ್ತಿ ಪುರಿಮಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಆಲಯಸ್ಸ ಅವಿಗತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ, ಆಲಯೇ ಪನ ಸಬ್ಬಥಾ ಅಸತಿ ಅವಹಾರೋ ನ ಹೋತಿ, ತೇನಾಹ "ವಿಚಿನಿತಾವಸೇಸಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥೇವಾ"ತಿ।

ನಾಯಂ ಮಮಾತಿ ಜಾನನ್ತೋಪೀತಿ ಏತ್ಥ ಪಿ-ಸದ್ದೇನ ತತ್ಥ ವೇಮತಿಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಣ್ಹನ್ತೋಪಿ ಸಙ್ಗಯ್ಹತಿ। **ಸಿವೇಯ್ಯಕ**ನ್ತಿ ಸಿವಿರಟ್ಠೇ ಜಾತಂ।

೧೪೦-೧. **ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಪಚಾಪೇತ್ವಾ। **ತಸ್ಮಿಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ**ನ್ತಿ ಅದಿನ್ನಾದಾನಭಾವೇನ ಸಹಪಯೋಗಸ್ಸಾಪಿ ಅಭಾವಾ ದುಕ್ಕಟಂ ನ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಆಣತ್ತೇಹೀ**ತಿ ಸಮ್ಮತೇನ ಆಣತ್ತೇಹಿ। **ಆಣತ್ತೇನಾ**ತಿ ಸಾಮಿಕೇಹಿ ಆಣತ್ತೇನ। **ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮತಾದೀಹಿ ದಿನ್ನತ್ತಾ ನ ಪರಾಜಿಕಂ ಜಾತಂ, ಅಸನ್ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವತ್ವಾ ಗಹಿತತ್ತಾ ಪನ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ವುತ್ತಂ। **ಅಞ್ಞೇನ ದಿಯ್ಯಮಾನ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮತಾದೀಹಿ ಚತೂಹಿ ಅಞ್ಞೇನ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ। **ಗಣ್ಹನ್ತೋ**ತಿ "ಅಪರಸ್ಸ ಭಾಗಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೋ। **ಅಪರಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಸನ್ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪನ "ಅಪರಂ ಭಾಗಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವಾ ಕೂಟವಸ್ಸಾನಿ ಗಣೇತ್ವಾ ವಾ ಗಣ್ಹತೋ ಗಿಹಿಸನ್ತಕೇ ಸಾಮಿನಾ ಚ "ಇಮಸ್ಸ ದೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಆಣತ್ತೇನ ಚ ದಿನ್ನೇ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ನ ಹೋತಿ, ಸಙ್ಘಸನ್ತಕೇ ಪನ ಹೋತೀತಿ ಇಮಂ ವಿಸೇಸಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಅಸಮ್ಮತೇನ ವಾ ಅನಾಣತ್ತೇನ ವಾ**ತಿಆದಿ ಪುನ ವುತ್ತಂ। **ಇತರೇಹಿ ದಿಯ್ಯಮಾನ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮತೇನ ಆಣತ್ತೇನ ವಾ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ। **ಏವಂ ಗಣ್ಹತೋ**ತಿ "ಅಪರಮ್ಪಿ ಭಾಗಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಕೂಟವಸ್ಸಾನಿ ಗಣೇತ್ವಾ ವಾ ಗಣ್ಹತೋ। **ಸಾಮಿಕೇನ ಪನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಪನ**-ಸದ್ದೋ ವಿಸೇಸತ್ಥಜೋತಕೋ, ತೇನ "ಅಪರಮ್ಪಿ ಭಾಗಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವಾ ಕೂಟವಸ್ಸಾನಿ ಗಣೇತ್ವಾ ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೇ ಸಾಮಿಕೇನ ಸಯಂ ದೇನ್ತೇ ವಾ ದಾಪೇನ್ತೇ ವಾ ವಿಸೇಸೋ ಅತ್ಥೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಸುದಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಹೇಟ್ಠಾ ಪನ ಸಾಮಿಕೇನ ತೇನ ಆಣತ್ತೇನ ವಾ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ಗಿಹಿಸನ್ತಕಂ "ಅಪರಸ್ಸ ಭಾಗಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಗಣ್ಹತೋ ಅಪರಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ಸಾಮಿಸನ್ತಕಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ಜಾತಂ, ಇಧ ಪನ ತೇಹಿಯೇವ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ "ಅಪರಮ್ಪಿ ಭಾಗಂ ದೇಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ವಾ ಕೂಟವಸ್ಸಾನಿ ಗಣೇತ್ವಾ ವಾ ಗಣ್ಹತೋ "ದೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಮತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಸುದಿನ್ನಮೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಸ್ಸಾಮಿಕೇನ ಪನ ಆಣತ್ತೇನ ದಿನ್ನಂ ಭಣ್ಡಂ ಗಣ್ಹತೋ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವಾತಿ ವದನ್ತಿ, ಪತ್ತಚತುಕ್ಕೇ ವಿಯ ಅವಹಾರತಾವೇತ್ಥ ಯುತ್ತಾ, ಸಙ್ಘಸನ್ತಕೇ ಪನ "ದೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಅಭಾವಾ ಸಮ್ಮತೇನ ದಿನ್ನೇಪಿ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

೧೪೭-೯. **ಆಹರಾಪೇನ್ತೇಸು ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ "ಗಹಿತೇ ಅತ್ತಮನೋ ಹೋತೀ"ತಿ ವಚನತೋ ಅನತ್ತಮನಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಗಹಿತಮ್ಪಿ ಪುನ ದಾತಬ್ಬಮೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ। "ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೇಹಿ ಭಾಜೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವಚನತೋ ಭಾಜನೀಯಭಣ್ಡಂ ಉಪಚಾರಸೀಮಟ್ಠಾನಮೇವ ಪಾಪುಣಾತೀತಿ ಆಹ "ಅನ್ತೋಉಪಚಾರಸೀಮಾಯಂ ಠಿತಸ್ಸೇವ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। **ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ಸಾಲಯಭಾವೇಪಿ ಚೋರಸ್ಸ ಅದತ್ವಾ ಸಾಮಿಕಸ್ಸೇವ ದಾತಬ್ಬಂ ಚೋರೇನಾಪಿ ಸಾಮಿಕಸ್ಸೇವ ದಾತಬ್ಬತೋ। **ಏಸೇವ ನಯೋ**ತಿ ಪಂಸುಕೂಲಸಞ್ಞಾಯ ಗಹಿತೇ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವುಟ್ಠಹನ್ತೇಸೂತಿ ಗಾಮಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಲಾಯನ್ತೇಸು। **ಅವಿಸೇಸೇನಾ**ತಿ ಸಉಸ್ಸಾಹತಾದಿವಿಸೇಸಂ ಅಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಸಾಮಞ್ಞತೋ। ಸಉಸ್ಸಾಹಮತ್ತಮೇವ ಆಪತ್ತಿಭಾವಸ್ಸ ಪಮಾಣಂ ಸಾಮಿಕಾನಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಭಾವತೋ। **ತತೋ**ತಿ ಗಣಸನ್ತಕಾದಿತೋ। **ಕುಲಸಙ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ ದೇತೀ**ತಿ ಪಂಸುಕೂಲವಿಸ್ಸಾಸಿಕಾದಿಸಞ್ಞಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ದೇತಿ, ತದಾ ಕುಲಸಙ್ಗಹಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಕಟಂ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಞ್ಚ, ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇ ಪನ ಸತಿ ಕುಲಸಙ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ ಗಣ್ಹತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಊನಪಞ್ಚಮಾಸಕಾದೀಸು ಕುಲದೂಸಕದುಕ್ಕಟೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯದುಕ್ಕಟಾನಿ। **ಸೇನಾಸನತ್ಥಾಯ ನಿಯಮಿತ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಇಸ್ಸರವತಾಯ ದದತೋ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಇತರಪಚ್ಚಯತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಇಸ್ಸರವತಾಯ ಕುಲಸಙ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ ವಾ ಞಾತಕಾದೀನಂ ವಾ ದದತೋ ದುಕ್ಕಟಂ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಞ್ಚ ಹೋತೇವ। **ಇಸ್ಸರವತಾಯಾ**ತಿ "ಮಯಿ ದೇನ್ತೇ ಕೋ ನಿವಾರೇಸ್ಸತಿ, ಅಹಮೇವೇತ್ಥ ಪಮಾಣ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ಇಸ್ಸರಿಯಭಾವೇನ। **ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯ**ನ್ತಿ ಕುಲಸಙ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ ವಾ ಅಞ್ಞಥಾ ವಾ ಕಾರಣೇನ ದದತೋ ಸೇನಾಸನತ್ಥಾಯ ನಿಯಮಿತಸ್ಸ ಗರುಭಣ್ಡತಾಯ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಞ್ಚ। **ಗೀವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸೇನಾಸನತ್ಥಾಯ ನಿಯಮಿತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಗೀವಾ, ಇತರಸ್ಮಿಂ ದುಕ್ಕಟೇನ ಸದ್ಧಿನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಸುಖಾದಿತಮೇವಾ**ತಿ ಅನ್ತೋಉಪಚಾರಸೀಮಾಯಂ ಠತ್ವಾ ಭಾಜೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಕತ್ವಾ ಖಾದಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಸಙ್ಘಿಕಞ್ಹಿ ವಿಹಾರಪಟಿಬದ್ಧಂ ವೇಭಙ್ಗಿಯಂ ಬಹಿಉಪಚಾರಸೀಮಟ್ಠಂ ಭಣ್ಡಂ ಅನ್ತೋಉಪಚಾರಟ್ಠೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಏವ ಭಾಜೇತಬ್ಬಂ, ನ ಬಹಿ ಠಿತೇಹಿ ಉಪಚಾರಸೀಮಾಯ ಭಾಜೇತಬ್ಬನ್ತಿ।

೧೫೦. "ವುತ್ತೋ ವಜ್ಜೇಮೀ"ತಿ ವುತ್ತಭಿಕ್ಖುಸ್ಮಿಂ "ವುತ್ತೋ ವಜ್ಜೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಪಾರಾಜಿಕಾದಿದೋಸಾರೋಪನತೋ, ಗಹಟ್ಠಾನಂ ವಾ "ಭದನ್ತಾ ಅಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ವದನ್ತೀ"ತಿ ಏವಂ ದೋಸಾರೋಪನತೋ।

೧೫೩-೫. **ಛಾತಜ್ಝತ್ತ**ನ್ತಿ ತೇನ ಛಾತೇನ ಜಿಘಚ್ಛಾಯ ಉದರಗ್ಗಿನಾ ಝತ್ತಂ, ದಡ್ಢಂ ಪೀಳಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಧನುಕ**ನ್ತಿ ಖುದ್ದಕಧನುಸಣ್ಠಾನಂ ಲಗ್ಗನಕದಣ್ಡಂ। **ಮದ್ದನ್ತೋ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಏಕಸೂಕರಗ್ಘನಕಭಣ್ಡಂ ದಾತಬ್ಬಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಬನ್ಧೇ ಅಞ್ಞೇಸಂ ತತ್ಥ ಅಬಜ್ಝನತೋ। **ಅದೂಹಲ**ನ್ತಿ ಯನ್ತಪಾಸಾಣೋ, ಯೇನ ಅಜ್ಝೋತ್ಥಟತ್ತಾ ಮಿಗಾ ಪಲಾಯಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। **ಪಚ್ಛಾ ಗಚ್ಛತೀ**ತಿ ತೇನ ಕತಪಯೋಗೇನ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಸಯಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ, ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತೇಸುಪಿ ಈದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು ಏಸೇವ ನಯೋ। **ರಕ್ಖಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ**ತಿ ರಾಜಪುರಿಸಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅನುದ್ದಿಸ್ಸ ರಕ್ಖಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ। **ಕುಮೀನಮುಖ**ನ್ತಿ ಕುಮೀನಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಮಚ್ಛಾನಂ ಪವಿಸನಮುಖಂ।

೧೫೭. **ಥೇರಾನ**ನ್ತಿ ಆಗನ್ತುಕತ್ಥೇರಾನಂ। **ತೇಸಮ್ಪೀ**ತಿ ಆವಾಸಿಕಭಿಕ್ಖೂನಮ್ಪಿ। **ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಸಙ್ಘಿಕೇ ಕತ್ತಬ್ಬವಿಧಿಂ ಕತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನತ್ಥಾಯ। ಗಹಣೇತಿ ಪಾರಸೇಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಯತ್ಥಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಆವಾಸೇ। **ಅಞ್ಞೇಸ**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಆಗನ್ತುಕಾನಂ। **ತೇಸುಪಿ ಆಗನ್ತುಕಾ ಅನಿಸ್ಸರಾ**ತಿ ಸೇನಾಸನೇ ನಿರನ್ತರಂ ವಸನ್ತಾನಂ ಚೀವರತ್ಥಾಯ ದಾಯಕೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವಾ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ದಿನ್ನತ್ತಾ ಭಾಜೇತ್ವಾ ಖಾದಿತುಂ ಅನಿಸ್ಸರಾ, ಆಗನ್ತುಕೇಹಿಪಿ ಇಚ್ಛನ್ತೇಹಿ ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ವಸ್ಸಾನಾದೀಸು ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಚೀವರತ್ಥಾಯ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ತೇಸಂ ಕತಿಕಾಯ ಠಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಾನಿ ಫಲಾಫಲಾನಿ ಅಭಾಜೇತ್ವಾ "ಏತ್ತಕೇಸು ರುಕ್ಖೇಸು ಫಲಾನಿ ಭಾಜೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸಾಮ, ಅಞ್ಞೇಸು ಫಲಾಫಲೇಹಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ಪಟಿಜಗ್ಗಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವಾ, "ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದಿಪಚ್ಚಯಂ ಸಮ್ಪಾದೇಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ವಾ, "ಕಿಞ್ಚಿಪಿ ಅಭಾಜೇತ್ವಾ ಚತುಪಚ್ಚಯತ್ಥಾಯೇವ ಉಪನೇಮಾ"ತಿ ವಾ ಏವಂ ಸಮ್ಮಾ ಉಪನೇನ್ತಾನಂ ಆವಾಸಿಕಾನಂ ಕತಿಕಾಯ ಆಗನ್ತುಕೇಹಿ ಠಾತಬ್ಬಂ। **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಅನಿಸ್ಸರಾ"ತಿ ವಚನೇನ ದೀಪಿತೋ ಏವ ಅತ್ಥೋ, **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಚತುನ್ನಂ ಪಚ್ಚಯಾನನ್ತಿಆದಿನಾ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಿತೋ। **ಪರಿಭೋಗವಸೇನೇವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಏವ**-ಸದ್ದೋ ಅಟ್ಠಾನಪ್ಪಯುತ್ತೋ, ಪರಿಭೋಗವಸೇನ ತಮೇವ ಭಾಜೇತ್ವಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಏತ್ಥಾ**ತಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ, ರಟ್ಠೇ ವಾ।

ಸೇನಾಸನಪಚ್ಚಯನ್ತಿ ಸೇನಾಸನಞ್ಚ ತದತ್ಥಾಯ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಠಪಿತಞ್ಚ। **ಏಕಂ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ವರಸೇನಾಸನಾನಿ ಠಪೇತ್ವಾ**ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಪುನ ಬ್ಯತಿರೇಕಮುಖೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಮೂಲವತ್ಥುಚ್ಛೇದಂ ಪನ ಕತ್ವಾ ನ ಉಪನೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ಸೇನಾಸನಸಙ್ಖಾತವತ್ಥುನೋ ಮೂಲಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಾನಿ ಸೇನಾಸನಾನಿ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೇಚಿ ಪನೇತ್ಥ "ಏಕಂ ವಾ ದ್ವೇ ವಾ ವರಸೇನಾಸನಾನಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಲಾಮಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇನ್ತೇಹಿಪಿ ಸೇನಾಸನಭೂಮಿಯೋ ನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬಾತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಮ್ಪಿ ಯುತ್ತಮೇವ ಇಮಸ್ಸಾಪಿ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಅವಸ್ಸಂ ವತ್ತಬ್ಬತೋ, ಇತರಥಾ ಕೇಚಿ ಸಹ ವತ್ಥುನಾಪಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯುಂ।

ಪಣ್ಣಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾತಿ "ಏತ್ತಕೇ ರುಕ್ಖೇ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ ತತೋ ಏತ್ತಕಂ ಗಹೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಪಣ್ಣಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ। **ನಿಮಿತ್ತಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಸಙ್ಕೇತಂ ಕತ್ವಾ। **ದಾರಕಾ**ತಿ ತೇಸಂ ಪುತ್ತನತ್ತಾದಯೋ ಯೇ ಕೇಚಿ ಗೋಪೇನ್ತಿ, ತೇ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಇಧ "ದಾರಕಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ। **ತತೋ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತದಾರುಸಮ್ಭಾರತೋ। **ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ**ತಿ ಕಾರಕಸಙ್ಘಂ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ। **ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಆಹರಿತ್ವಾ**ತಿ ಅನಾಪುಚ್ಛಿತ್ವಾಪಿ ತಾವಕಾಲಿಕಂ ಆಹರಿತ್ವಾ। **ಅಯಮೇವ ಭಿಕ್ಖು ಇಸ್ಸರೋ**ತಿಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕೇಹಿ ದಾರುಸಮ್ಭಾರಾದೀಹಿ ಚ ಕಾರಾಪಿತತ್ತಾ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತತ್ತಾ ಚ ಸಙ್ಘಿಕಸೇನಾಸನೇ ಭಾಗಿತಾಯ ಚ ಅಯಮೇವ ಇಸ್ಸರೋ, ನ ಚ ಸೋ ತತೋ ವುಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಉದಕಪೂಜ**ನ್ತಿ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣೇ ಸಿಞ್ಚನಾದಿಪೂಜಂ। **ವತ್ತಸೀಸೇನಾ**ತಿ ಕೇವಲಂ ಸದ್ಧಾಯ, ನ ವೇತನಾದಿಅತ್ಥಾಯ।

ಸವತ್ಥುಕನ್ತಿ ಸಹ ಭೂಮಿಯಾ। **ಕುಟ್ಟ**ನ್ತಿ ಗೇಹಭಿತ್ತಿಂ। **ಪಾಕಾರ**ನ್ತಿ ಪರಿಕ್ಖೇಪಪಾಕಾರಂ। **ತತೋ**ತಿ ಛಡ್ಡಿತವಿಹಾರತೋ। **ತತೋ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸೇನಾಸನಂ ಕತಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಸಾಮನ್ತಗಾಮವಾಸೀಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಛಡ್ಡಿತವಿಹಾರತೋ ದಾರುಸಮ್ಭಾರಾದಿಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಸೇನಾಸನಂ ಕತಂ ಹೋತಿ।

೧೫೮. "ಪುಗ್ಗಲಿಕಪರಿಭೋಗೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀ"ತಿ ವುತ್ತಮತ್ಥಂಯೇವ ಪಾಕಟಂ ಕಾತುಂ "ಆಗತಾಗತಾನಂ ವುಡ್ಢತರಾನಂ ನ ದೇತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಚತುಭಾಗಉದಕಸಮ್ಭಿನ್ನೇ**ತಿ ಚತುತ್ಥಭಾಗೇನ ಸಮ್ಭಿನ್ನೇ। **ಪಾಳಿಯಂ** "ಅನಾಪತ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೫೮) ಸಾಮಿಕೇಹಿ ಥುಲ್ಲನನ್ದಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಏತಿಸ್ಸಾ ಹತ್ಥೇ ದಿನ್ನತ್ತಾ, ಅಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತತ್ತಾ ಚ ವುತ್ತಂ। ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಭುತ್ತೇಪಿ ಚಸ್ಸಾ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮೇವ ಉಪನಿಕ್ಖಿತ್ತಭಣ್ಡಟ್ಠಾನಿಯತ್ತಾ। **ಓದನಭಾಜನೀಯವತ್ಥುಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ "ಅಪರಸ್ಸ ಭಾಗಂ ದೇಹೀ"ತಿ ಆಗತವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ (ಪಾರಾ॰ ೧೪೧)।

೧೫೯. **ತಸ್ಸ ಕುಲಸ್ಸ ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಪಸಾದಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯಾ**ತಿಆದಿನಾ ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥಂ ನಾಕಾಸೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। "ಯಾವ ದಾರಕಾ ಪಾಸಾದಂ ಆರೋಹನ್ತಿ, ತಾವ ಪಾಸಾದೋ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಹೋತೂ"ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ ಏವ ಯಥಾಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದಮೇವ ತತ್ಥ ತಿಟ್ಠತಿ, ತತೋ ಪರಂ ಪಾಸಾದೋ ಸಯಮೇವ ಯಥಾಠಾನಂ ಗಚ್ಛತಿ, ತಥಾಗಮನಞ್ಚ ಇದ್ಧಿವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇನ ಸಞ್ಜಾತಂ ವಿಯ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ "ಥೇರೋ ಇದ್ಧಿಂ ಪಟಿಸಂಹರೀ"ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಏವಂ ಇದ್ಧಿವಿಧಞಾಣೇನ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯವಚೀಪಯೋಗಾ ನ ಸನ್ತಿ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಞ್ಚ ನತ್ಥಿ ಪಾಸಾದಸ್ಸೇವ ವಿಚಾರಿತತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ "ಏತ್ಥ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ಥೇರೋ ಏವಮಕಾಸೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಅಥ ವಾ ದಾರಕೇಸು ಅನುಕಮ್ಪಾಯ ಆನಯನತ್ಥಮೇವ ಪಾಸಾದೇ ಉಪನೀತೇ ಪಾಸೇ ಬದ್ಧಸೂಕರಾದೀನಂ ಆಮಿಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಠಾನಾಚಾವನಂ ವಿಯ ಕರಮರಾನೀತೇಸು ದಾರಕೇಸು ಪಾಸಾದಂ ಆರುಳ್ಹೇಸುಪಿ ಪುನ ಪಟಿಸಂಹರಣೇ ಚ ಇಧ ಅವಹಾರೋ ನತ್ಥಿ ಕಾರುಞ್ಞಾಧಿಪ್ಪಾಯತ್ತಾ, ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ನ ಹೋತಿ ಕಾಯವಚೀಪಯೋಗಾಭಾವಾ। ಕಾಯವಚೀಪಯೋಗೇ ಸತಿಯೇವ ಹಿ ಆಪತ್ತಿ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ ವಾ ಹೋತಿ, ತೇನೇವ ಭಗವಾ "ಅನಾಪತ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿಂ ಅವತ್ವಾ "ಅನಾಪತ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಮಸ್ಸ ಇದ್ಧಿವಿಸಯೇ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೫೯) ಏತ್ತಕಮೇವ ಅವೋಚ। **ಇದ್ಧಿವಿಸಯೇ**ತಿ ಚೇತ್ಥ ಪರಭಣ್ಡಾದಾಯಕಕಾಯವಚೀಪಯೋಗಾಸಮುಟ್ಠಾಪಕಸ್ಸ ಕೇವಲಂ ಮನೋದ್ವಾರಿಕಸ್ಸ ಅಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಭೂತಸ್ಸ ಇದ್ಧಿಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಸಯೇ ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಕಿಂ ಪನ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಇದ್ಧಿಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಚೋದನಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ "ಈದಿಸಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಾನಿದ್ಧಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ। "ಅನಾಪತ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಮಸ್ಸ ಇದ್ಧಿವಿಸಯೇ"ತಿ ಹಿ ಇಮಿನಾಯೇವ ಸುತ್ತೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾನಿದ್ಧಿಯಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಭಾವೋ ಸಿಜ್ಝತಿ। ಅತ್ತನೋ ಪಕತಿವಣ್ಣಂ ಅವಿಜಹಿತ್ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಹತ್ಥಿಆದಿದಸ್ಸನಂ, "ಏಕೋಪಿ ಹುತ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಹೋತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೨೩೮, ೨೩೯; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೪೭; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೧.೧೦೨) ಆಗತಞ್ಚ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ನಿಪ್ಫನ್ನತ್ತಾ **ಅಧಿಟ್ಠಾನಿದ್ಧಿ** ನಾಮ, "ಸೋ ಪಕತಿವಣ್ಣಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಕುಮಾರಕವಣ್ಣಂ ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ, ನಾಗವಣ್ಣಂ…ಪೇ॰… ವಿವಿಧಮ್ಪಿ ಸೇನಾಬ್ಯೂಹಂ ದಸ್ಸೇತೀ"ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೩.೧೩) ಏವಂ ಆಗತಾ ಇದ್ಧಿ ಪಕತಿವಣ್ಣವಿಜಹನವಿಕಾರವಸೇನ ಪವತ್ತತ್ತಾ **ವಿಕುಬ್ಬನಿದ್ಧಿ** ನಾಮ। ಅತ್ತನೋ ಪನ ಪಕತಿರೂಪಂ ಯಥಾಸಭಾವೇನ ಠಪೇತ್ವಾವ ಬಹಿ ಹತ್ಥಿಆದಿದಸ್ಸನಂ ವಿಕುಬ್ಬನಿದ್ಧಿ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ಅತ್ತನೋ ರೂಪಮೇವ ಹತ್ಥಿಆದಿರೂಪೇನ ನಿಮ್ಮಾನಂ ವಿಕುಬ್ಬನಿದ್ಧೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಪರಾಜಿತಕಿಲೇಸೇನಾತಿ ವಿಜಿತಕಿಲೇಸೇನ, ನಿಕ್ಕಿಲೇಸೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇಧಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಾಸನೇ, ತೇನ ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಸಮಂ ಅಞ್ಞಂ ಅನೇಕನಯವೋಕಿಣ್ಣಂ ಗಮ್ಭೀರತ್ಥವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನ ವಿಜ್ಜತೀತಿ ಯೋಜನಾ। ತತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ನಾಮ ಪಾಳಿಅತ್ಥೋ, ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಪಾಳಿಮುತ್ತಕವಿನಿಚ್ಛಯೋ, ತೇ ಗಮ್ಭೀರಾ ಯಸ್ಮಿಂ, ತಂ **ಗಮ್ಭೀರತ್ಥವಿನಿಚ್ಛಯಂ**। **ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಓತಿಣ್ಣೇ**ತಿ ಚೋದನಾವಸೇನ ವಾ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತನೋ ವೀತಿಕ್ಕಮಾರೋಚನವಸೇನ ವಾ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಅದಿನ್ನಾದಾನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಓತಿಣ್ಣೇ। **ಏತ್ಥಾ**ತಿ ಓತಿಣ್ಣವತ್ಥುಮ್ಹಿ। **ವಿನಿಚ್ಛಯೋ**ತಿ ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿನಿಯಮನಂ। **ಕಪ್ಪಿಯೇಪಿ ಚ ವತ್ಥುಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನಾ ಗಹೇತುಂ ಯುತ್ತೇ ಮಾತಾಪಿತಾದೀನಂ ಸನ್ತಕೇಪಿ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಮತಿವಿನೋದನಿಯಂ

ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೩. ತತಿಯಪಾರಾಜಿಕಂ

ತೀಹೀತಿ ಕಾಯವಚೀಮನೋದ್ವಾರೇಹಿ।

ಪಠಮಪಞ್ಞತ್ತಿನಿದಾನವಣ್ಣನಾ

೧೬೨. ಯಾ ಅಯಂ ಹೇಟ್ಠಾ ತಂ ಪನೇತಂ ಬುದ್ಧಕಾಲೇ ಚ ಚಕ್ಕವತ್ತಿಕಾಲೇ ಚ ನಗರಂ ಹೋತೀತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೮೪) ರಾಜಗಹಸ್ಸ ಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇಯೇವ ವೇಪುಲ್ಲಪ್ಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ, ಸಾ ಏತ್ಥಾಪಿ ಸಮಾನಾತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಇದಮ್ಪಿ ಚ ನಗರ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ತೇನ ಚ ನ ಕೇವಲಂ ರಾಜಗಹಾದಯೋ ಏವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಮಹಾವನಂ ನಾಮಾ**ತಿಆದಿ ಮಜ್ಝಿಮಭಾಣಕಸಂಯುತ್ತಭಾಣಕಾನಂ ಮತೇನ ವುತ್ತಂ, ದೀಘಭಾಣಕಾ ಪನ "ಹಿಮವನ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಹುತ್ವಾ ಠಿತಂ ಮಹಾವನ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಹಂಸವಟ್ಟಕಚ್ಛದನೇನಾ**ತಿ ಹಂಸವಟ್ಟಕಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇನ, ಹಂಸಮಣ್ಡಲಾಕಾರೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಾಯವಿಚ್ಛನ್ದನಿಯಕಥ**ನ್ತಿ ಕರಜಕಾಯೇ ವಿರಾಗುಪ್ಪಾದನಕಥಂ। **ಛನ್ದೋ**ತಿ ದುಬ್ಬಲರಾಗೋ। **ರಾಗೋ**ತಿ ಬಲವರಾಗೋ। "ಕೇಸಲೋಮಾದಿ"ನ್ತಿ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ವಿಭಾಗೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಯೇಪಿ ಹೀ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಞ್ಚಪಞ್ಚಪ್ಪಭೇದೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚ ಪಭೇದಾ ಏತಸ್ಸ ಪರಿಯಾಯಸ್ಸಾತಿ ಪಞ್ಚಪಞ್ಚಪ್ಪಭೇದೋ , ತೇನ ಪಞ್ಚಪಞ್ಚಪ್ಪಭೇದೇನಾತಿ ಏವಂ ಬಾಹಿರತ್ಥಸಮಾಸವಸೇನ ಪರಿಯಾಯವಿಸೇಸನತಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ।

ಅಸುಭಾಯಾತಿ ಅಸುಭಮಾತಿಕಾಯ। ವಣ್ಣೇತಬ್ಬಮಾತಿಕಞ್ಹಿ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗೇ ಸಾಮಿವಚನಂ, ತೇನಾಹ **ಮಾತಿಕಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ**ತಿಆದಿ। **ತಂ ವಿಭಜನ್ತೋ**ತಿ ಮಾತಿಕಂ ವಿಭಜನ್ತೋ। **ಘಾತಿಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಕರಣಂ। **ಪಞ್ಚಙ್ಗವಿಪ್ಪಹೀನ**ನ್ತಿ ಕಾಮಚ್ಛನ್ದಾದಿಪಞ್ಚನೀವರಣಙ್ಗವಿಗಮೇನ ಪಞ್ಚಙ್ಗವಿಪ್ಪಹೀನತಾ, ಅಪ್ಪನಾಪ್ಪತ್ತವಿತಕ್ಕಾದಿಜ್ಝಾನಙ್ಗಾನಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಪಞ್ಚಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತತಾ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ತಿವಿಧಕಲ್ಯಾಣಂ ದಸಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಝಾನಸ್ಸ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಾನಂ ವಸೇನ ತಿವಿಧಕಲ್ಯಾಣತಾ, ತೇಸಂಯೇವ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಾನಂ ಲಕ್ಖಣವಸೇನ ದಸಲಕ್ಖಣಸಮ್ಪನ್ನತಾ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ "ದಸಲಕ್ಖಣವಿಭಾವನೇನೇವ ತನ್ನಿಸ್ಸಯಭೂತಾ ತಿವಿಧಕಲ್ಯಾಣತಾಪಿ ಝಾನಸ್ಸ ಪಾಕಟಾ ಹೋತೀತಿ **ತತ್ರಿಮಾನೀ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ರಾಯಂ ಪಾಳೀತಿ ತಸ್ಮಿಂ ದಸಲಕ್ಖಣವಿಭಾವನವಿಸಯೇ ಅಯಂ ಪಾಳಿ। **ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧೀ**ತಿ ಗೋತ್ರಭುಪರಿಯೋಸಾನಾಯ ಪುಬ್ಬಭಾಗಪಟಿಪದಾಯ ಝಾನಸ್ಸ ನೀವರಣಾದಿಪರಿಬನ್ಧತೋ ವಿಸುದ್ಧಿ, ಸಾಯಂ ಯಸ್ಮಾ ಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹನಾದೀನಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚಯತ್ತೇನ ಪಧಾನಾ ಪುರಿಮಕಾರಣಸಿದ್ಧಾ ಚ, ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ "ಪಟಿಪದಾವಿಸುದ್ಧಿ ಆದೀ"ತಿ। **ಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹನಾ**ತಿ ವಿಸೋಧೇತಬ್ಬತಾದೀನಂ ಅಭಾವತೋ ತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತುಪೇಕ್ಖಾಯ ಕಿಚ್ಚನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ಅನುಬ್ರೂಹನಾ, ಸಾ ಪನ ಪರಿಬನ್ಧವಿಸುದ್ಧಿಸಮಕಾಲವಿಭಾವಿನೀಪಿ ತಬ್ಬಿಸುದ್ಧಿಯಾವ ನಿಪ್ಫನ್ನಾತಿ ದೀಪನತ್ಥಮಾಹ "ಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹನಾ ಮಜ್ಝೇ"ತಿ। **ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ**ತಿ ವತ್ಥುಧಮ್ಮಾದೀನಂ ಅನತಿವತ್ತನಾದಿಸಾಧಕಸ್ಸ ಞಾಣಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚನಿಪ್ಫತ್ತಿವಸೇನ ಪರಿಯೋದಪನಾ, ಸಾ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ಸಬ್ಬಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾವ ಸಿದ್ಧಾ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ "ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ ಪರಿಯೋಸಾನ"ನ್ತಿ। ತೀಣಿಪಿ ಚೇತಾನಿ ಕಲ್ಯಾಣಾನಿ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಲಬ್ಭಮಾನಾನಿಪಿ ಪಚ್ಚಯಪಚ್ಚಯುಪ್ಪನ್ನತಾದಿವಸೇನ ಪವತ್ತನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಭಾವೇನ ವುತ್ತಾನಿ, ನ ಪನ ಝಾನಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದಾದಿಕ್ಖಣತ್ತಯೇ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಲಬ್ಭಮಾನತ್ತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಮಜ್ಝಿಮಂ ಸಮಾಧಿನಿಮಿತ್ತಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತೀ**ತಿಆದೀಸು ಮಜ್ಝಿಮಂ ಸಮಾಧಿನಿಮಿತ್ತಂ ನಾಮ ಸಮಪ್ಪವತ್ತೋ ಅಪ್ಪನಾಸಮಾಧಿಯೇವ। ಸೋ ಹಿ ಲೀನುದ್ಧಚ್ಚಸಙ್ಖಾತಾನಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಅನ್ತಾನಂ ಅನುಪಗಮನೇನ ಮಜ್ಝಿಮೋ, ಸವಿಸೇಸಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕತ್ತಾರಮ್ಮಣೇ ಠಪನತೋ ಸಮಾಧಿಯೇವ ಉಪರಿವಿಸೇಸಾನಂ ಕಾರಣಭಾವತೋ "ಸಮಾಧಿನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ ಪಟಿಲಬ್ಭತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಪಟಿಪನ್ನತ್ತಾ ಮಜ್ಝಿಮೇನ ಸಮಾಧಿನಿಮಿತ್ತೇನ ತತ್ಥ ಏಕತ್ತಾರಮ್ಮಣೇ ಅಪ್ಪನಾಗೋಚರೇ ಪಕ್ಖನ್ದತಿ ಉಪತಿಟ್ಠತಿ, ಏವಂ ವಿಸುದ್ಧಸ್ಸ ಪನ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪುನ ವಿಸೋಧೇತಬ್ಬಾಭಾವತೋ ವಿಸೋಧನೇ ಬ್ಯಾಪಾರಂ ಅಕರೋನ್ತೋ

ಪುಗ್ಗಲೋ ವಿಸುದ್ಧಂ ಚಿತ್ತಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ ನಾಮ। ಸಮಥಭಾವೂಪಗಮನೇನ ಸಮಥಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಪುನ ಸಮಾಧಾನೇ ಬ್ಯಾಪಾರಂ ಅಕರೋನ್ತೋ ಸಮಥಪಟಿಪನ್ನಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ, ಸಮಥಪಟಿಪನ್ನಭಾವತೋ ಏವಮಸ್ಸ ಕಿಲೇಸಸಂಸಗ್ಗಂ ಪಹಾಯ ಏಕತ್ತೇನ ಉಪಟ್ಠಿತಸ್ಸ ಪುನ ಏಕತ್ತುಪಟ್ಠಾನೇ ಬ್ಯಾಪಾರಂ ಅಕರೋನ್ತೋ ಏಕತ್ತುಪಟ್ಠಾನಂ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖತಿ ನಾಮ।

ತತ್ಥ ಜಾತಾನನ್ತಿಆದೀಸು ಯೇ ಪನ ತೇ ಏವಂ ಉಪೇಕ್ಖಾನುಬ್ರೂಹಿತೇ ತಸ್ಮಿಂ ಝಾನಚಿತ್ತೇ ಜಾತಾ ಸಮಾಧಿಪಞ್ಞಾಸಙ್ಖಾತಾ ಯುಗನದ್ಧಧಮ್ಮಾ, ತೇಸಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅನತಿವತ್ತನಸಭಾವೇನ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ ವಿಸೋಧನಾ ಪರಿಯೋದಪನಾ ಚ, ಸದ್ಧಾದೀನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಕಿಲೇಸೇಹಿ ವಿಮುತ್ತತ್ತಾ ವಿಮುತ್ತಿರಸೇನ ಏಕರಸತಾಯ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ ಚ, ಯಞ್ಚೇತಂ ತದುಪಗಂ ತೇಸಂ ಅನತಿವತ್ತನಏಕರಸಭಾವಾನಂ ಅನುಚ್ಛವಿಕಂ ವೀರಿಯಂ, ತಸ್ಸ ತದುಪಗವೀರಿಯಸ್ಸ ವಾಹನಟ್ಠೇನ ಪವತ್ತನಟ್ಠೇನ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ ಚ, ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಯಥಾವುತ್ತಧಮ್ಮಾನಂ ಆಸೇವನಟ್ಠೇನ ಸಮ್ಪಹಂಸನಾ ಚ, ಪರಿಯೋದಪನಾ ಚ ಪರಿಯೋದಪನಕಸ್ಸ ಞಾಣಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚನಿಪ್ಫತ್ತಿವಸೇನೇವ ಇಜ್ಝತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಏವಂ ತಿವಿಧತ್ತಗತಂ ಚಿತ್ತ**ನ್ತಿಆದೀನಿ ತಸ್ಸೇವ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಥೋಮನವಚನಾನಿ। **ವಿತಕ್ಕಸಮ್ಪನ್ನ**ನ್ತಿ ವಿತಕ್ಕಙ್ಗೇನ ಸುನ್ದರಭಾವಮುಪಗತಂ। **ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಸಮ್ಪನ್ನ**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಆರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಿರನ್ತರಪ್ಪವತ್ತಿಸಙ್ಖಾತೇನ ಸಮಾಧಿನಾ ಸಮ್ಪನ್ನಂ, ಇದಂ ಝಾನಙ್ಗವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ಸಮಾಧಿಸಮ್ಪನ್ನ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಪನ ಇನ್ದ್ರಿಯವಸೇನಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಪಟಿಕುಟತೀತಿ ಸಙ್ಕುಚತಿ। **ಪಟಿವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಪಟಿನಿವಟ್ಟತಿ। **ನ್ಹಾರುದದ್ದುಲ**ನ್ತಿ ನ್ಹಾರುಖಣ್ಡಂ। **ಪಯುತ್ತವಾಚ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚಯಪರಿಯೇಸನೇ ನಿಯುತ್ತವಾಚಂ। **ದಣ್ಡವಾಗುರಾಹೀ**ತಿ ದಣ್ಡಪಟಿಬದ್ಧಾಹಿ ದೀಘಜಾಲಸಙ್ಖಾತಾಹಿ ವಾಗುರಾಹಿ।

ಸಮಣಕುತ್ತಕೋತಿ ಕಾಸಾಯನಿವಾಸನಾದಿಸಮಣಕಿಚ್ಚಕೋ। **ವಗ್ಗುಮುದಾ**ತಿ ಏತ್ಥ "ವಗ್ಗುಮತಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಲೋಕಿಕಾ "ಮುದಾ"ತಿ ವೋಹರಿಂಸೂತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ "ವಗ್ಗುಮತಾ"ತಿ। "ವಗ್ಗೂ"ತಿ ಮತಾ, ಸುದ್ಧಸಮ್ಮತಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ತೇನಾಹ "ಪುಞ್ಞಸಮ್ಮತಾ"ತಿ। ಸತ್ತಾನಂ ಪಾಪುನನೇನ ಸೋಧನೇನ ಸಾ ಪುಞ್ಞಸಮ್ಮತಾ।

೧೬೩. ಮಾರಸ್ಸ ಧೇಯ್ಯಂ ಠಾನಂ, ವತ್ಥು ವಾ ನಿವಾಸೋ ಮಾರಧೇಯ್ಯಂ, ಸೋ ಅತ್ಥತೋ ತೇಭೂಮಕಧಮ್ಮಾ ಏವ, ಇಧ ಪನ ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ, ತಂ **ಮಾರಧೇಯ್ಯಂ** । "ಅಯಂ ಸಮಣಕುತ್ತಕೋ ಯಥಾಸಮುಪ್ಪನ್ನಸಂವೇಗಮೂಲಕೇನ ಸಮಣಭಾವೂಪಗಮನೇನ ಅತಿಕ್ಕಮಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಅವೋಚ, ನ ಪನ "ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ತೀಸು ಭವೇಸು ಅಪ್ಪಟಿಸನ್ಧಿಕತಾಯ ತಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಮರಣೇನೇವ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಸಾರಮೋಚನಲದ್ಧಿಕತ್ತಾ ದೇವತಾಯ। ನ ಹಿ ಮತಾನಂ ಕತ್ಥಚಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿ ಗಚ್ಛತಿ। **ಇಮಿನಾ ಅತ್ಥೇನ ಏವಮೇವ ಭವಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಪರೇಸಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪನತ್ಥೇನ ಏವಮೇವ ಸಂಸಾರಮೋಚನಸಭಾವೇನೇವ ಭವಿತಬ್ಬಂ। "ಅತ್ತನಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇನ್ತಿ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಮ್ಪಿ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇನ್ತೀ"ತಿ (ಪಾರಾ° ೧೬೨) ವುತ್ತತ್ತಾ **ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ತಾನಿ ಪಞ್ಚಭಿಕ್ಖುಸತಾನಿ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸೀ**ತಿ ಇದಂ ಯೇಭುಯ್ಯವಸೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾ ಯೇ ಅತ್ತನಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಞ್ಚ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸುಂ, ತೇ ಪುಥುಜ್ಜನಭಿಕ್ಖೂ ಠಪೇತ್ವಾ ತದವಸೇಸೇ ಚ ಪುಥುಜ್ಜನಭಿಕ್ಖೂ, ಸಬ್ಬೇ ಚ ಅರಿಯೇ ಅಯಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೧೬೪. **ಏಕೀಭಾವತೋ**ತಿ ಪವಿವೇಕತೋ। **ಉದ್ದೇಸಂ ಪರಿಪುಚ್ಛಂ ಗಣ್ಹನ್ತೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಆಚರಿಯಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಗಹೇತ್ವಾ ಚ ಆಚರಿಯೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ। ತದಾ ಪನ ಉದ್ದೇಸಾದಿದಾಯಕಾ ತನುಭೂತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಗತಾ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಗವಾ ಪುಚ್ಛತಿ।

ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೬೫. ದಸಾನುಸ್ಸತೀಸು ಅನ್ತೋಗಧಾಪಿ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿ ತದಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಬಹೂನಂ ಸಪ್ಪಾಯತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಪುನ ಗಹಿತಾ। ತಥಾ ಹಿ ತಂ ಭಗವಾ ತೇಸಂ ದೇಸೇಸಿ। ಆಹಾರೇ ಪಟಿಕ್ಕೂಲಸಞ್ಞಾ ಅಸುಭಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸದಿಸಾ, ಚತ್ತಾರೋ ಪನ ಆರುಪ್ಪಾ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಾನಂ ಅನನುರೂಪಾತಿ ತೇಸಂ ಇಧ ಅಗ್ಗಹಣಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಅಞ್ಞಂ ಪರಿಯಾಯ**ನ್ತಿ ಅರಹತ್ತಾಧಿಗಮತ್ಥಾಯ ಅಞ್ಞಂ ಕಾರಣಂ। **ಅತ್ಥಯೋಜನಾಕ್ಕಮ**ನ್ತಿ ಅತ್ಥಞ್ಚ ಯೋಜನಾಕ್ಕಮಞ್ಚ। **ಅಸ್ಸಾಸವಸೇನಾ**ತಿ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಉಪಟ್ಠಾನಂ ಸತೀ**ತಿ ಅಪ್ಪಮುಸ್ಸನತಾಯ ತಮೇವ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಪಸ್ಸಾಸಞ್ಚ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಠಾನಂ, ತಥಾ ತಿಟ್ಠನಕಧಮ್ಮೋ ಸತಿ ನಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಾನಿ ಸತಿವಸೇನೇವ ಪುಗ್ಗಲಂ ನಿದ್ದಿಸಿತುಕಾಮೇನ **ಯೋ ಅಸ್ಸಸತೀ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಯೋ ಅಸ್ಸಸತಿ, ತಸ್ಸ ಸತಿ ಅಸ್ಸಾಸಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತೀತಿಆದಿನಾ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಅಕೋಸಲ್ಲಸಮ್ಭೂತೇ**ತಿ ಅವಿಜ್ಜಾಸಮ್ಭೂತೇ । **ಖಣೇನೇವಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಪವತ್ತಿಕ್ಖಣೇನೇವ। ಅರಿಯಮಗ್ಗಸ್ಸ ಪಾದಕಭೂತೋ ಅಯಂ ಸಮಾಧಿ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ ಅರಿಯಮಗ್ಗಭಾವಂ ಉಪಗತೋ ವಿಯ ಹೋತೀತಿ ಆಹ "ಅರಿಯಮಗ್ಗವುಡ್ಢಿಪ್ಪತ್ತೋ"ತಿ। **ಓಪಮ್ಮನಿದಸ್ಸನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಉಪಮಾವ ಓಪಮ್ಮಂ, ತಸ್ಸ ನಿದಸ್ಸನಂ।

ಬಾಹಿರಕಾ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಂ ಜಾನನ್ತಾ ಆದಿತೋ ಚತುಪ್ಪಕಾರಮೇವ ಜಾನನ್ತಿ, ನ ಸಬ್ಬಂ ಸೋಳಸಪ್ಪಕಾರನ್ತಿ ಆಹ **ಸಬ್ಬಪ್ಪಕಾರ**ಇಚ್ಚಾದಿ। **ಏವಮಸ್ಸೇತಂ ಸೇನಾಸನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಏವ**ನ್ತಿ ಭಾವನಾಸತಿಯಾ ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನ ಆರಮ್ಮಣೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಿಬನ್ಧನೇ ಸತಿಯೇವ, ನಾಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ, ತೇನ ಮುಟ್ಠಸ್ಸತಿಸ್ಸ ಅರಞ್ಞವಾಸೋ ನಿರತ್ಥಕೋ ಅನನುರೂಪೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅವಸೇಸಸತ್ತವಿಧಸೇನಾಸನ**ನ್ತಿ "ಪಬ್ಬತಂ ಕನ್ದರಂ ಗಿರಿಗುಹಂ ಸುಸಾನಂ ವನಪತ್ಥಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಪಲಾಲಪುಞ್ಜ"ನ್ತಿ (ವಿಭ° ೫೨೮) ಏವಂ ವುತ್ತಂ। **ಉತುತ್ತಯಾನುಕೂಲಂ ಧಾತುಚರಿಯಾನುಕೂಲ**ನ್ತಿ ಗಿಮ್ಹಾನಾದಿಉತುತ್ತಯಸ್ಸ ಸೇಮ್ಹಾದಿಧಾತುತ್ತಯಸ್ಸ ಮೋಹಾದಿಚರಿಯತ್ತಯಸ್ಸ ಚ ಅನುಕೂಲಂ। ನಿಸಜ್ಜಾಯ ದಳ್ಹಭಾವಂ ಪಲ್ಲಙ್ಕಾಭುಜನೇನ, ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಪವತ್ತನಸುಖತಂ ಉಪರಿಮಕಾಯಸ್ಸ ಉಜುಕಂ ಠಪನೇನ, ಆರಮ್ಮಣಪರಿಗ್ಗಹೂಪಾಯಂ ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಯಾ ಠಪನೇನ **ಉಪದಿಸನ್ತೋ**। **ನ ಪಣಮನ್ತೀ**ತಿ ನ ಓಣಮನ್ತಿ। **ಪರಿಗ್ಗಹಿತನಿಯ್ಯಾನಂ ಸತಿ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಥಾ ಗಹಿತಂ ಸಮ್ಮೋಸಪಟಿಪಕ್ಖತೋ ನಿಗ್ಗಮನಸಙ್ಖಾತಂ ಸತಿಂ ಕತ್ವಾ, ಪರಮಂ ಸತಿನೇಪಕ್ಕಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸತೋವಾತಿ ಸತಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಏವ। **ಬಾತ್ತಿಂಸಾಯ ಆಕಾರೇಹೀ**ತಿ ಚತೂಸು ಚತುಕ್ಕೇಸು ಆಗತಾನಿ ದೀಘರಸ್ಸಾದೀನಿ ಸೋಳಸ ಪದಾನಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸವಸೇನ ದ್ವಿಧಾ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ವುತ್ತೇಹಿ ದ್ವತ್ತಿಂಸಾಕಾರೇಹಿ। **ದೀಘಂಅಸ್ಸಾಸವಸೇನಾ**ತಿ ದೀಘಅಸ್ಸಾಸವಸೇನ, ವಿಭತ್ತಿಅಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ ನಿದ್ದೇಸೋ, ದೀಘನ್ತಿ ವಾ ಭಗವತಾ ವುತ್ತಅಸ್ಸಾಸವಸೇನ। **ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ ಅವಿಕ್ಖೇಪ**ನ್ತಿ ವಿಕ್ಖೇಪಪಟಿಪಕ್ಖಭಾವತೋ "ಅವಿಕ್ಖೇಪೋ"ತಿ ಲದ್ಧನಾಮಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗಭಾವಂ **ಪಜಾನತೋ**। **ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಅಸ್ಸಾಸವಸೇನಾ**ತಿ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸೀ ಹುತ್ವಾ ಅಸ್ಸಾಸವಸೇನ, "ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸಿಅಸ್ಸಾಸನವಸೇನಾ"ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ತಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾನುಪಸ್ಸಿನೋ ಅಸ್ಸಾಸವಸೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಆ ಪಠಮಂ ಬಹಿಮುಖಂ ಸಸನಂ ಅಸ್ಸಾಸೋ, ತತೋ ಅನ್ತೋಮುಖಂ ಪಟಿಸಸನಂ ಪಸ್ಸಾಸೋತಿ ಆಹ **ಅಸ್ಸಾಸೋತಿ ಬಹಿನಿಕ್ಖಮನವಾತೋ**ತಿಆದಿ, **ಸುತ್ತನ್ತಟ್ಠಕಥಾಸು** ಪನ ಆಕಡ್ಢನವಸೇನ ಅನ್ತೋ ಸಸನಂ ಅಸ್ಸಾಸೋ, ಬಹಿ ಪಟಿಸಸನಂ ಪಸ್ಸಾಸೋತಿ ಕತ್ವಾ ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ವುತ್ತಂ।

ತತ್ಥಾತಿ ಬಹಿನಿಕ್ಖಮನಅನ್ತೋಪವಿಸನವಾತೇಸು, ತಸ್ಸ ಚ ಪಠಮಂ ಅಬ್ಭನ್ತರವಾತೋ ನಿಕ್ಖಮತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। "**ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಗಬ್ಭಸೇಯ್ಯಕಾನ**ನ್ತಿಆದಿನಾ ದಾರಕಾನಂ ಪವತ್ತಿಕ್ಕಮೇನ ಅಸ್ಸಾಸೋ ಬಹಿನಿಕ್ಖಮನವಾತೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ದೀಪೇತೀ"ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ। ಸುತ್ತನಯೋ ಏವ ಚೇತ್ಥ "ಅಸ್ಸಾಸಾದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಂ ಸತಿಯಾ ಅನುಗಚ್ಛತೋ ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಿಕ್ಖೇಪಗತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಕಾಯೋಪಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸಾರದ್ಧಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಇಞ್ಜಿತಾ ಚ ಫನ್ದಿತಾ ಚ ಪಸ್ಸಾಸಾದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಂ ಸತಿಯಾ ಅನುಗಚ್ಛತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಕ್ಖೇಪಗತೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಕಾಯೋಪಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಸಾರದ್ಧಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಇಞ್ಜಿತಾ ಚ ಫನ್ದಿತಾ ಚಾ"ತಿ ಇಮಾಯ ಪಾಳಿಯಾ ಸಮೇತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಅದ್ಧಾನವಸೇನಾ**ತಿ ಕಾಲದ್ಧಾನವಸೇನ। ಅಯಞ್ಹಿ ಅದ್ಧಾನ-ಸದ್ದೋ ಕಾಲಸ್ಸ ದೇಸಸ್ಸ ಚ ವಾಚಕೋ। ತತ್ಥ **ಯಥಾ ಹೀ**ತಿಆದಿನಾ ದೇಸದ್ಧಾನಂ ಉಪಮಾವಸೇನ ದಸ್ಸಿತಂ। ಇದಾನಿ ತಬ್ಬಿಸಿಟ್ಠಕಾಲದ್ಧಾನವಸೇನ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ದೀಘರಸ್ಸತಂ ಉಪಮೇಯ್ಯವಸೇನ ವಿಭಾವೇತುಂ **ಏವ**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಾ** ಅನೇಕಕಲಾಪಭಾವೇನ। ಏತ್ಥ ಚ ಹತ್ಥಿಆದಿಸರೀರೇ ಸುನಖಾದಿಸರೀರೇ ಚ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ದೇಸದ್ಧಾನವಿಸಿಟ್ಠಕಾಲದ್ಧಾನವಸೇನೇವ ದೀಘರಸ್ಸತಾ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ ಅತ್ತಭಾವಸಙ್ಖಾತಂ ದೀಘಂ ಅದ್ಧಾನಂ ಸಣಿಕಂ ಪೂರೇತ್ವಾತಿಆದಿವಚನತೋ। **ತೇಸ**ನ್ತಿ ಸತ್ತಾನಂ। **ತೇ**ತಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ। **ಇತ್ತರಮದ್ಧಾನ**ನ್ತಿ ಅಪ್ಪಕಂ ಕಾಲಂ। **ನವಹಾಕಾರೇಹೀ**ತಿ ಭಾವನಮನುಯುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ಅಲದ್ಧವಿಸೇಸಸ್ಸ ಕೇವಲಂ ಅದ್ಧಾನವಸೇನ ಆದಿತೋ ವುತ್ತಾ ತಯೋ ಆಕಾರಾ, ತೇ ಚ ಕಸ್ಸಚಿ ಅಸ್ಸಾಸೋವ, ಕಸ್ಸಚಿ ಪಸ್ಸಾಸೋವ, ಕಸ್ಸಚಿ ತದುಭಯಮ್ಪಿ

ಉಪಟ್ಠಾತೀತಿ ತಿಣ್ಣಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಾ, ತಥಾ ಛನ್ದವಸೇನ ತಯೋ, ತಥಾ ಪಾಮೋಜ್ಜವಸೇನಾತಿ ಇಮೇಹಿ ನವಹಿ ಆಕಾರೇಹಿ। **ಏಕೇನಾಕಾರೇನಾತಿ** ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸಾದೀಸು ಏಕೇನಾಕಾರೇನ।

ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತೇತಿ ದೀಘೇ ಓಕಾಸದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತೇ ಅತ್ತಭಾವೇ ಕಾಲದ್ಧಾನೇಪಿ ವಾ, ಏವಂ ಉಪರಿ **ಇತ್ತರಸಙ್ಖಾತೇತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ। **ಛನ್ದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ** ಭಾವನಾಯ ಪುಬ್ಬೇನಾಪರಂ ವಿಸೇಸಂ ಆವಹನ್ತಿಯಾ ಲದ್ಧಸ್ಸಾದತ್ತಾ ತತ್ಥ ಸಾತಿಸಯೋ ಕತ್ತುಕಾಮತಾಲಕ್ಖಣೋ ಕುಸಲಚ್ಛನ್ದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। **ಛನ್ದವಸೇನಾತಿ** ತಥಾಪವತ್ತಛನ್ದಸ್ಸ ವಸೇನ। **ಪಾಮೋಜ್ಜಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ** ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಸುಖುಮತರಭಾವೇ ಆರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಸನ್ತತರತಾಯ, ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಚ ವೀಥಿಪಟಿಪನ್ನತಾಯ ಭಾವನಾಚಿತ್ತಸಹಗತೋ ಪಮೋದೋ ಖುದ್ದಕಾದಿಭೇದಾ ತರುಣಾ ಪೀತಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। **ಚಿತ್ತಂ ವಿವತ್ತತೀತಿ** ಪಟಿಭಾಗನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪಕತಿಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸತೋ ಚಿತ್ತಂ ನಿವತ್ತತಿ। **ಉಪೇಕ್ಖಾ ಸಣ್ಠಾತೀತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಪಟಿಭಾಗನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಚಾರಪ್ಪನಾಭೇದೇ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪುನ ಝಾನನಿಬ್ಬತ್ತನತ್ಥಂ ಬ್ಯಾಪಾರಾಭಾವತೋ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನಂ ಹೋತಿ, ಸಾ ಪನಾಯಂ ಉಪೇಕ್ಖಾ ತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತುಪೇಕ್ಖಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಅನುಪಸ್ಸನಾಞಾಣನ್ತಿ** ಸಮಥವಸೇನ ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಅನುಪಸ್ಸನಾ, ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಮುಖೇನ ತನ್ನಿಸ್ಸಯನಾಮರೂಪಸ್ಸ ಅನುಪಸ್ಸನಾ ಚ ಞಾಣಂ। **ಕಾಯೋ ಉಪಟ್ಠಾನನ್ತಿ** ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಸಙ್ಖಾತೋ ಕಾಯೋ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ ಏತ್ಥ ಸತೀತಿ ಉಪಟ್ಠಾನಂ, **ನೋ ಸತಿ**, ಸತಿ ಪನ ಸರಸತೋ ಉಪತಿಟ್ಠನಟ್ಠೇನ ಸರಣಟ್ಠೇನ ಚ ಉಪಟ್ಠಾನಞ್ಚೇವ ಸತಿ ಚ। **ತೇನ ವುಚ್ಚತೀತಿಆದೀಸು** ಯಾ ಅಯಂ ಯಥಾವುತ್ತಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಕಾಯೇ, ತನ್ನಿಸ್ಸಯಭೂತೇ ಕರಜಕಾಯೇ ಚ ಕಾಯಸ್ಸೇವ ಅನುಪಸ್ಸನಾ ನಿಚ್ಚಾದಿಭಾವಂ ವಾ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಸತ್ತಜೀವಾದಿಭಾವಂ ವಾ ಅನನುಪಸ್ಸಿತ್ವಾ, ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಕಾಯಮತ್ತಸ್ಸೇವ ಅನಿಚ್ಚಾದಿಭಾವಸ್ಸ ಚ ಅನುಪಸ್ಸನಾ, ತಾಯ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಸತಿಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಪಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಭಾವನಾ ವಡ್ಢನಾ **ಕಾಯೇ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಭಾವನಾತಿ** ಅಯಂ ಸಙ್ಖೇಪತ್ಥೋ।

ಇತ್ತರವಸೇನಾತಿ ಪರಿತ್ತಕಾಲವಸೇನ। **ತಾದಿಸೋತಿ** ದೀಘೋ ರಸ್ಸೋ ಚ। **ವಣ್ಣಾತಿ** ದೀಘಾದಿಆಕಾರಾ। **ನಾಸಿಕಗ್ಗೇವ ಭಿಕ್ಖುನೋತಿ** ನಾಸಿಕಗ್ಗೇ ವಾ, **ವಾ**-ಸದ್ದೇನ ಉತ್ತರೋಟ್ಠೇ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಸ್ಮಾತಿ** ಯಸ್ಮಾ "ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನವಸೇನ ಸಬ್ಬಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಕಾಯಂ ವಿದಿತಂ ಪಾಕಟಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಪವತ್ತಆಭೋಗವಸೇನ ಪಚ್ಛಾ ತಥಾ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೇನ ಞಾಣಸಮ್ಪಯುತ್ತಚಿತ್ತೇನ ತಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಕಾಯಂ ಏವಂ ವಿದಿತಂ ಪಾಕಟಂ ಕರೋನ್ತೋ ಅಸ್ಸಸತಿ ಚೇವ ಪಸ್ಸಸತಿ ಚ, ತಸ್ಮಾ ಏವಂಭೂತೋ ಸಬ್ಬಕಾಯಪಟಿಸಂವೇದೀ ಅಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮಿ ಪಸ್ಸಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಿಕ್ಖತಿ ನಾಮ, ನ ಪನ "ಅನಾಗತೇ ಏವಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿನ್ತನಮತ್ತೇನ ಸೋ ಏವಂ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತಥಾಭೂತಸ್ಸಾತಿ** ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಂ ವಿದಿತಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ। **ಸಂವರೋತಿ** ಸತಿ ವೀರಿಯಮ್ಪಿ ವಾ। **ನ ಅಞ್ಞಂ ಕಿಞ್ಚೀತಿ** ಸಬ್ಬಕಾಯಂ ವಿದಿತಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿಆದಿಕಂ ಪುಬ್ಬಾಭೋಗಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಞಾಣುಪ್ಪಾದನಾದೀಸೂತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಪಸ್ಸಮ್ಭನಪೀತಿಪಟಿಸಂವೇದನಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಕಾಯಸಙ್ಖಾರನ್ತಿ** ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಂ। ಸೋ ಹಿ ಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನೋಪಿ ಸಮಾನೋ ಕರಜಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧವುತ್ತಿತಾಯ ತೇನ ಸಙ್ಖರೀಯತೀತಿ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇತಿ** ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅನಾರದ್ಧಕಾಲೇ, ತದಾರಮ್ಭತ್ಥಾಯ ಕಾಯಚಿತ್ತಾನಮ್ಪಿ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ನಿಸೀದತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಂ ಆಭುಜಿತ್ವಾ ಉಜುಂ ಕಾಯಂ ಪಣಿಧಾಯಾತಿ ಹಿ ಇಮಿನಾ ಕಾಯಪರಿಗ್ಗಹೋ, ಪರಿಮುಖಂ ಸತಿಂ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾತಿ ಇಮಿನಾ ಚಿತ್ತಪರಿಗ್ಗಹೋ ವುತ್ತೋ। **ಅಧಿಮತ್ತನ್ತಿ** ಬಲವಂ ಓಳಾರಿಕಂ, ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಹಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಅಧಿಮತ್ತಂ ಹುತ್ವಾ ಪವತ್ತತೀತಿ ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸನಂ ವಾ ಏತಂ। **ಸಬ್ಬೇಸಂಯೇವಾತಿ** ಉಭಯೇಸಮ್ಪಿ।

ಮಹಾಭೂತಪರಿಗ್ಗಹೇ ಸುಖುಮೋತಿ ಚತುಧಾತುಮುಖೇನ ವಿಪಸ್ಸನಾಭಿನಿವೇಸಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಲಕ್ಖಣಾರಮ್ಮಣಿಕವಿಪಸ್ಸನಾಯಾತಿ** ಕಲಾಪಸಮ್ಮಸನಮಾಹ। ನಿಬ್ಬಿದಾನುಪಸ್ಸನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಬಲವವಿಪಸ್ಸನಾ, ತತೋ ಓರಂ ದುಬ್ಬಲವಿಪಸ್ಸನಾ। **ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನಾತಿ** ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇತಿಆದಿನಾ ಸಮಥನಯೇ ವುತ್ತನಯೇನ।

ಚೋದನಾಸೋಧನಾಹೀತಿ ಅನುಯೋಗಪರಿಹಾರೇಹಿ। **ಕಥನ್ತಿಆದಿ** ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪಾಳಿ, ತತ್ಥ ಕಥಂ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಇತಿ ಕಿರಾತಿಆದಿ** ಚೋದಕವಚನಂ। **ಇತಿ ಕಿರಾತಿ** ಏವಞ್ಚೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೋ ಸಬ್ಬಥಾ ಅಭಾವಂ ಉಪನೇತಿ ಚೇತಿ ಚೋದಕಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ವಾತೂಪಲದ್ಧಿಯಾತಿ** ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸವಾತಸ್ಸ ಅಭಾವೇನ ತಬ್ಬಿಸಯಾಯ ಉಪಲದ್ಧಿಯಾ ಭಾವನಾಚಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪ್ಪಾದೋ ವಡ್ಢಿ ಚ ನ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ಚ ನನ್ತಿ** ಏತ್ಥ **ನನ್ತಿ** ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಪುನ ಇತಿ ಕಿರಾತಿಆದಿ** ಯಥಾವುತ್ತಾಯ ಚೋದನಾಯ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಾ, ತತ್ಥ **ಇತಿ ಕಿರ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ** ಮಯಾ ವುತ್ತಾಕಾರೇನ ಯದಿ ಸಿಕ್ಖತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಭಾವನಾ ಹೋತೀತಿ** ಯದಿಪಿ ಓಳಾರಿಕಾ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನ್ತಿ, ಸುಖುಮಾ ಪನ ಅತ್ಥೇವಾತಿ ಭಾವನಾಯಪಿ ವಡ್ಢಿ ಹೋತೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಕಂಸೇತಿ** ಕಂಸಭಾಜನೇ। **ನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ** ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ, ತೇಸಂ ಸದ್ದಾನಂ ಪವತ್ತಿಆಕಾರಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸುಖುಮಕಾ ಸದ್ದಾತಿ** ಅನುರವೇ ಆಹ। **ಸುಖುಮಸದ್ದನಿಮಿತ್ತಾರಮ್ಮಣತಾಪೀತಿ** ಸುಖುಮೋ ಸದ್ದೋವ ನಿಮಿತ್ತಂ ತದಾರಮ್ಮಣತಾಯಪಿ।

ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಸೀಲನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಅಭಿಸಮಾಚಾರೋತಿ ಉತ್ತಮಸಮಾಚಾರೋ, ತದೇವ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಂ ಸೀಲಂ, ಖನ್ಧಕವತ್ತಪರಿಯಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸೀಲಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಅಹಂ ಸೀಲಂ ರಕ್ಖಾಮೀತಿ** ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗಪರಿಯಾಪನ್ನಂ ಸೀಲಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಆವಾಸೋತಿ** ಆವಾಸಪಲಿಬೋಧೋ। **ಕುಲನ್ತಿಆದೀಸುಪಿ** ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಕಮ್ಮನ್ತಿ** ನವಕಮ್ಮಂ। **ಇದ್ಧೀತಿ** ಪೋಥುಜ್ಜನಿಕಾ ಇದ್ಧಿ, ಸಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ಪಲಿಬೋಧೋ। **ಸೋ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋತಿ ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೪೧) ವುತ್ತೇನ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಪಲಿಬೋಧಸ್ಸ ಉಪಚ್ಛೇದಪ್ಪಕಾರೇನ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋ। **ಯೋಗಾನುಯೋಗೋತಿ** ಯೋಗಸ್ಸ ಭಾವನಾಯ ಅನುಯುಞ್ಜನಂ। **ಅಟ್ಠತಿಂಸಾರಮ್ಮಣೇಸೂತಿ** ಆಲೋಕಾಕಾಸಕಸಿಣದ್ವಯಂ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ **ಪಾಳಿಯಂ** ಆಗತಾನಂ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಕಸಿಣಾನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಚತ್ತಾರೀಸಞ್ಞೇವ ಪನ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನಿ। **ಯಥಾವುತ್ತೇನೇವ ನಯೇನಾತಿ** ಯೋಗಾನುಯೋಗಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪದಟ್ಠಾನತ್ತಾತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಅತಿದಿಸತಿ। **ಇಮಿನಾವ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇನಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇನ। **ಮಹಾಹತ್ಥಿಪಥಂ ನೀಹರನ್ತೋ ವಿಯಾತಿ** ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನವೀಥಿಂ ಮಹಾಹತ್ಥಿಮಗ್ಗಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ವಿಯ।

ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಮಾಚರಿಯನ್ತಿ "ಇಮಿನಾವ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇನ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಂ ನಿಬ್ಬತ್ತೇತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿನಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಆಚರಿಯಂ। "ಪಿಯೋ ಗರು ಭಾವನೀಯೋ"ತಿಆದಿನಾ (ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೩೭; ನೇತ್ತಿ॰ ೧೧೩; ಮಿ॰ ಪ॰ ೬.೧.೧೦) **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೪೯) ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಮಾಚರಿಯನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಪಞ್ಚಸನ್ಧಿಕನ್ತಿ** ಪಞ್ಚಪಬ್ಬಂ, ಪಞ್ಚಭಾಗನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಉಗ್ಗಹನ್ತಿ** ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಗನ್ಥಸ್ಸ ಉಗ್ಗಣ್ಹನಂ। ತದತ್ಥಪರಿಪುಚ್ಛಾ **ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಪರಿಪುಚ್ಛಾ**, ತತ್ಥ ಸಂಸಯಪರಿಪುಚ್ಛಾ ವಾ। **ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನನ್ತಿ** ಏವಂ ಭಾವನಮನುಯುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಏವಮಿಧ ನಿಮಿತ್ತಂ ಉಪತಿಟ್ಠತೀತಿ ಉಪಧಾರಣಂ। ತಥಾ **ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಪ್ಪನಾ** ಏವಂ ಝಾನಮಪ್ಪೇತೀತಿ। **ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಲಕ್ಖಣನ್ತಿ** ಗಣನಾನುಬನ್ಧನಾಫುಸನಾನಂ ವಸೇನ ಭಾವನಂ ಉಸ್ಸುಕ್ಕಾಪೇತ್ವಾ ಠಪನಾವಸೇನ ಮತ್ಥಕಪ್ಪತ್ತಿ ಇಧ ಭಾವನಾತಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸಭಾವಸ್ಸ ಸಲ್ಲಕ್ಖಣಂ, ತೇನಾಹ "ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸಭಾವೂಪಧಾರಣನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಅಟ್ಠಾರಸಸೇನಾಸನದೋಸವಿವಜ್ಜಿತನ್ತಿ ಮಹತ್ತಂ ನವತ್ತಂ ಜಿಣ್ಣತ್ತಂ ಪನ್ಥನಿಸ್ಸಿತತ್ತಂ ಸೋಣ್ಡಿಪಣ್ಣಪುಪ್ಫಫಲಯುತ್ತತಾ ಪತ್ಥನೀಯತಾ ನಗರದಾರುಖೇತ್ತಸನ್ನಿಸ್ಸಿತತಾ ವಿಸಭಾಗಾನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಅತ್ಥಿತಾ ಪಟ್ಟನಸನ್ನಿಸ್ಸಿತತಾ ಪಚ್ಚನ್ತಸನ್ನಿಸ್ಸಿತತಾ ರಜ್ಜಸೀಮಸನ್ನಿಸ್ಸಿತತಾ ಅಸಪ್ಪಾಯತಾ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾನಂ ಅಲಾಭೋತಿ ಇಮೇಹಿ ಅಟ್ಠಾರಸಹಿ ಸೇನಾಸನದೋಸೇಹಿ ವಿವಜ್ಜಿತಂ। **ಪಞ್ಚಸೇನಾಸನಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತನ್ತಿ** –

> "ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇನಾಸನಂ ನಾತಿದೂರಂ ಹೋತಿ ನಾಚ್ಚಾಸನ್ನಂ ಗಮನಾಗಮನಸಮ್ಪನ್ನಂ ದಿವಾ ಅಪ್ಪಾಕಿಣ್ಣಂ ರತ್ತಿಂ ಅಪ್ಪಸದ್ದಂ ಅಪ್ಪನಿಗ್ಘೋಸಂ ಅಪ್ಪಡಂಸಮಕಸವಾತಾತಪಸರೀಸಪಸಮ್ಫಸ್ಸಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ ಸೇನಾಸನೇ ವಿಹರನ್ತಸ್ಸ ಅಪ್ಪಕಸಿರೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಸೇನಾಸನಗಿಲಾನಪಚ್ಚಯಭೇಸಜ್ಜಪರಿಕ್ಖಾರಾ, ತಸ್ಮಿಂ ಖೋ ಪನ ಸೇನಾಸನೇ ಥೇರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿಹರನ್ತಿ ...ಪೇ॰... ಏವಂ ಖೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೇನಾಸನಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತಂ ಹೋತೀ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೧೦.೧೧) –

ಏವಂ ಭಗವತಾ ವುತ್ತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಸೇನಾಸನಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಂ, ಏತ್ಥ ಚ ನಾತಿದೂರತಾದಿ ಏಕಂ, ದಿವಾ ಅಪ್ಪಾಕಿಣ್ಣತಾದಿ ಏಕಂ, ಅಪ್ಪಡಂಸಾದಿತಾ ಏಕಂ, ಚೀವರಾದಿಲಾಭೋ ಏಕಂ, ಥೇರಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನಿವಾಸೋ ಏಕನ್ತಿ ಏವಂ ಪಞ್ಚಙ್ಗಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಖುದ್ದಕಪಲಿಬೋಧೇನಾತಿ ದೀಘಾನಂ ಕೇಸಾದೀನಂ ಹರಣೇನ ಪತ್ತಚೀವರಾದೀನಂ ಪಚನತುನ್ನಕರಣರಜನಾದಿಕರಣೇಹಿ ಚ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಾ ಖುದ್ದಕಾ ಪಲಿಬೋಧಾ ಯೇನ, ತೇನ। **ಭತ್ತಸಮ್ಮದನ್ತಿ** ಭೋಜನನಿಮಿತ್ತಂ ಪರಿಸ್ಸಮಂ। ಆಚರಿಯತೋ ಉಗ್ಗಹೋ **ಆಚರಿಯುಗ್ಗಹೋ,** ಸಬ್ಬೋಪಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನವಿಧಿ, ನ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಉಗ್ಗಹಮತ್ತಂ, ತತೋ। **ಏಕಪದಮ್ಪೀತಿ** ಏಕಕೋಟ್ಠಾಸಮ್ಪಿ।

ಅನುವಹನಾತಿ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಅನುಗಮನವಸೇನ ಸತಿಯಾ ನಿರನ್ತರಂ ಅನುಪ್ಪವತ್ತನಾ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಗಣನಾದಿವಸೇನ ವಿಯ ಫುಸನಾವಸೇನ ವಿಸುಂ ಮನಸಿಕಾರೋ ನತ್ಥಿ, ಫುಟ್ಠಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನೇ ಏವ ಗಣನಾದಿ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಇಧ ಫುಸನಾಗಹಣನ್ತಿ ದೀಪೇನ್ತೋ "ಫುಸನಾತಿ ಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ಆಹ। ಠಪನಾತಿ ಸಮಾಧಾನಂ, ಸಮಾಧಿಪ್ಪಧಾನಾ ಪನ ಅಪ್ಪನಾತಿ ಆಹ "ಠಪನಾತಿ ಅಪ್ಪನಾ"ತಿ। ಅನಿಚ್ಚತಾದೀನಂ ಲಕ್ಖಣತೋ **ಸಲ್ಲಕ್ಖಣಾ ವಿಪಸ್ಸನಾ**। ಪವತ್ತತೋ ನಿಮಿತ್ತತೋ ಚ ವಿನಿವಟ್ಟನತೋ **ವಿನಿವಟ್ಟನಾ ಮಗ್ಗೋ**। ಕಿಲೇಸಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಭಾವತೋ **ಪಾರಿಸುದ್ಧಿ ಫಲಂ**। **ತೇಸನ್ತಿ** ವಿನಿವಟ್ಟನಾಪಾರಿಸುದ್ಧೀನಂ। **ಖಣ್ಡನ್ತಿ** "ಏಕಂ ತೀಣಿ ಪಞ್ಚಾ"ತಿ ಏಕನ್ತರಿಕಾದಿಭಾವೇನ ಗಣನಾಯ ಖಣ್ಡನಂ। ಅಥ ವಾ ಖಣ್ಡನ್ತಿ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕತಿಪಯಕಾಲಂ ಅಗಣೇತ್ವಾ ಪುನ ಗಣನವಸೇನ ಅನ್ತರಾ ಓಧಿಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬೋ। ತಥಾ ಖಣ್ಡಂ ದಸ್ಸೇನ್ತಸ್ಸ ಹಿ "ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನನ್ತಿಂ ಪವತ್ತತಿ ನು ಖೋ ಮೇ ಚಿತ್ತಂ, ನೋ"ತಿ ವೀಮಂಸುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ವಿಕ್ಖೇಪೋ ಹೋತಿ, ತೇನಾಹ **ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತಂ ನು ಖೋ ಮೇತಿಆದಿ,** ಇದಞ್ಚ ಏವಂ ಖಣ್ಡಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಚಿರತರಂ ಗಣನಾಯ ಮನಸಿಕರೋನ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಸೋ ಹಿ ತಥಾ ಲದ್ಧಂ ಅವಿಕ್ಖೇಪಮತ್ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಏವಂ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯ। **ಯೋ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾತಿ** ಇದಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇಸು ಯಸ್ಸ ಏಕೋವ ಪಠಮಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಯಸ್ಸ ಪನ ಉಭೋಪಿ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ತೇನ ಉಭಯಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣೇತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಉಪಟ್ಠಾತೀತಿ ಇಮಿನಾವ ದ್ವೀಸು ನಾಸಾಪುಟವಾತೇಸು ಯೋ ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ, ಸೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ಅತ್ಥೋ ದೀಪಿತೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಪಠಮಂ ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಉಪಟ್ಠಿತೇಪಿ ಉಪಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಗಣನ್ತಸ್ಸೇವ ಕಮೇನ ಉಭೋಪಿ ಪಾಕಟಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ಆಹ "ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾ ಪಾಕಟಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ। ಏವಂ ಸೀಘಂ ಸೀಘಂ ಗಣೇತಬ್ಬಮೇವಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಏವಂ ಸೀಘಗಣನಾರಮ್ಭಸ್ಸ ಓಕಾಸಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಇಮಸ್ಸಾಪಿ ಪುರಿಮನಯೇನ ಗಣಯತೋತಿಆದಿ** ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಪುರಿಮನಯೇನಾತಿ** ದನ್ಧಗಣನಾಯ, **ಪಾಕಟಾ ಹುತ್ವಾತಿ** ಇಮಿನಾ ದನ್ಧಗಣನಾಯ ಆರದ್ಧಕಾಲೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅವಿಸದತಾಯ ಸುಖುಮಸ್ಸಾಸಾದೀನಂ ಅಪಾಕಟತಂ, ಪಚ್ಛಾ ವಿಸದಕಾಲೇ ಪಾಕಟತಞ್ಚ ತೇಸು ಚ ಪಾಕಟೇಸು ದನ್ಧಗಣನಂ ಪಹಾಯ ಸೀಘಗಣನಾ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸೀಘಗಣನಾಯ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯತೋ ನಿರನ್ತರಪ್ಪವತ್ತಿ ಅಪ್ಪನಾವೀಥಿಯಮೇವ, ನ ಕಾಮಾವಚರೇ ಭವಙ್ಗನ್ತರಿಕತ್ತಾತಿ ಆಹ "ನಿರನ್ತರಪ್ಪವತ್ತಂ ವಿಯಾ"ತಿ। **ಪುರಿಮನಯೇನೇವಾತಿ** ಸೀಘಗಣನಾಯ। ಅನ್ತೋ ಪವಿಸನ್ತಂ ವಾತಂ ಮನಸಿಕರೋನ್ತೋ ಅನ್ತೋ ಚಿತ್ತಂ ಪವೇಸೇತಿ ನಾಮ।

ಏತನ್ತಿ ಏತಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಜಾತಂ। **ಅನುಗಮನನ್ತಿ** ಫುಟ್ಠಟ್ಠಾನೇ ಮನಸಿಕರಣಮೇವ, ನ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಅನುವತ್ತನಂ, ತೇನಾಹ - "ತಞ್ಚ ಖೋ ನ ಆದಿಮಜ್ಝಪರಿಯೋಸಾನಾನುಗಮನವಸೇನಾ"ತಿ। **ಫುಸನಾಠಪನಾವಸೇನ ವಿಸುಂ ಮನಸಿಕಾರೋ ನತ್ಥೀತಿ** ಇಮಿನಾ ಯಥಾ ಗಣನಾಯ ಫುಸನಾಯ ಚ ಮನಸಿಕರೋತಿ, ಏವಂ ಅನುಬನ್ಧನಂ ವಿನಾ ಕೇವಲಂ ಠಪನಾಯ ಚ ಫುಸನಾಯ ಚ ಮನಸಿಕಾರೋಪಿ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ ಗಣನಂ ಪಟಿಸಂಹರಿತ್ವಾ ಯಾವ ಅಪ್ಪನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಾವ ಅನುಬನ್ಧನಾಯ ಚ ಫುಸನಾಯ ಚ ಮನಸಿಕರೋತಿ, ಅಪ್ಪನಾಯ ಪನ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಅನುಬನ್ಧನಾಯ ಠಪನಾಯ ಚ ಮನಸಿಕರೋತಿ ನಾಮಾತಿ ದೀಪಿತಂ ಹೋತಿ, **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ಅನುಬನ್ಧನಾಯ ವಿನಾ ಠಪನಾಯ ಮನಸಿಕಾರೋ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ "ಅನುಬನ್ಧನಾಯ ಚ ಫುಸನಾಯ ಚ ಠಪನಾಯ ಚ ಮನಸಿಕರೋತೀತಿ ವುಚ್ಚತೀ"ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ । ಯಾ ಅಚ್ಚನ್ತಾಯ ನ ಮಿನೋತಿ ನ ವಿನಿಚ್ಛಿನತಿ, ಸಾ ಮಾನಸ್ಸ ಸಮೀಪೇತಿ ಉಪಮಾನಂ ಸಿದ್ಧಸಾದಿಸೇನ ಸಾಧ್ಯಸಾಧನಂ ಯಥಾ ಗೋ ವಿಯ ಗವಯೋತಿ। **ಪಙ್ಗುಳೋತಿ** ಪೀಠಸಪ್ಪೀ। **ದೋಲಾತಿ** ಪೇಙ್ಖೋಲೋ। **ಕೀಳತನ್ತಿ** ಕೀಳನ್ತಾನಂ। **ಉಪನಿಬನ್ಧನತ್ಥಮ್ಭಮೂಲೇತಿ** ನಾಸಿಕಗ್ಗಂ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಆದಿತೋ ಪಭುತೀತಿ** ಉಪಮೇಯ್ಯತ್ಥದಸ್ಸನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ। **ನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ** ಉಪನಿಬನ್ಧನನಿಮಿತ್ತಂ ನಾಸಿಕಗ್ಗಂ, ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ವಾ। **ಅನಾರಮ್ಮಣಮೇಕಚಿತ್ತಸ್ಸಾತಿ** ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಾನಂ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಅಪ್ಪವತ್ತನತೋ ಏಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ತಯೋಪಿ ಆರಮ್ಮಣಂ ನ ಹೋನ್ತಿ, ನಿಮಿತ್ತೇನ ಸಹ ಅಸ್ಸಾಸೋ ಪಸ್ಸಾಸೋ ವಾತಿ ದ್ವೇಯೇವ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಆರಮ್ಮಣಂ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಜಾನತೋ ಚ ತಯೋ ಧಮ್ಮೇತಿ** ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಸ್ಸಾಸೋ ಪಸ್ಸಾಸೋತಿ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮೇ ಆರಮ್ಮಣಕರಣವಸೇನ ಅವಿನ್ದನ್ತಸ್ಸ, **ಚ-** ಸದ್ದೋ ಬ್ಯತಿರೇಕೋ, ತೇನ ಏವಞ್ಚ ಸತಿ ಅಯಂ ಅನಿಟ್ಠಪ್ಪಸಙ್ಗೋತಿ ಬ್ಯತಿರೇಕಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಭಾವನಾತಿ** ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಭಾವನಾ।

ಕಥಂ ಇಮೇ...ಪೇ॰... ವಿಸೇಸಮಧಿಗಚ್ಛತೀತಿ ಇದಂ ಪರಿಹಾರಗಾಥಾಯ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ **ಕಕಚೋಪಮಾಯ** (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೨೨ ಆದಯೋ) ವಿವರಿತುಂ ಪುಚ್ಛಾಠಪನಂ। ತತ್ಥ ಕಥಂ-ಸದ್ದೋ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ "ಕಥಮಿಮೇ ಅವಿದಿತಾ...ಪೇ॰... ಕಥಂ ವಿಸೇಸಮಧಿಗಚ್ಛತೀ"ತಿ। **ಪಧಾನನ್ತಿ** ಭಾವನಾನಿಪ್ಫಾದಕಂ ವೀರಿಯಂ। **ಪಯೋಗನ್ತಿ** ನೀವರಣವಿಕ್ಖಮ್ಭಕಂ ಭಾವನಾನುಯೋಗಂ। **ವಿಸೇಸನ್ತಿ** ಅರಹತ್ತಪರಿಯೋಸಾನವಿಸೇಸಂ। **ಪಧಾನನ್ತಿ** ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಛೇದನವೀರಿಯಂ। **ಪಯೋಗನ್ತಿ** ತಸ್ಸೇವ ಛೇದನಕಕಿರಿಯಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪೇತ್ಥ "ವಿಸೇಸಮಧಿಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಉಪಮಾಯಂ ನ ವುತ್ತಂ, ತಥಾಪಿ ಅತ್ಥತೋ ಯೋಜೇತಬ್ಬಮೇವ। **ಯಥಾ ರುಕ್ಖೋತಿಆದಿ** ಉಪಮಾಸಂಸನ್ದನಂ। **ನಾಸಿಕಗ್ಗೇ ವಾ ಮುಖನಿಮಿತ್ತೇ ವಾತಿ** ದೀಘನಾಸಿಕೋ ನಾಸಿಕಗ್ಗೇ, ಇತರೋ ಮುಖಂ ನಿಮಿಯತಿ ಛಾದಿಯತಿ ಏತೇನಾತಿ ಮುಖನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ಲದ್ಧನಾಮೇ ಉತ್ತರೋಟ್ಠೇ।

ಇದಂ ಪಧಾನನ್ತಿ ಯೇನ ವೀರಿಯಾರಮ್ಭೇನ ಕಾಯೋಪಿ ಚಿತ್ತಮ್ಪಿ ಭಾವನಾಕಮ್ಮಸ್ಸ ಅರಹಂ ಇಧ ಪಧಾನನ್ತಿ ಫಲೇನ ಹೇತುಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾತಿ** ನೀವರಣಾ। **ವಿತಕ್ಕಾತಿ** ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದಿಮಿಚ್ಛಾವಿತಕ್ಕಾ, ನೀವರಣಪ್ಪಹಾನೇನ ವಾ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾಧಿಗಮಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ವಿತಕ್ಕೂಪಸಮಾಪದೇಸೇನ ದುತಿಯಜ್ಝಾನಾದೀನಮಧಿಗಮಮಾಹ। **ಅಯಂ ಪಯೋಗೋತಿ** ಅಯಂ ಝಾನಾಧಿಗಮಸ್ಸ ಹೇತುಭೂತೋ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಾನುಯೋಗಸಙ್ಖಾತೋ ಪಯೋಗೋ। **ಸಂಯೋಜನಾ ಪಹೀಯನ್ತೀತಿ** ದಸಪಿ ಸಂಯೋಜನಾನಿ ಮಗ್ಗಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಸಮುಚ್ಛೇದವಸೇನ ಪಹೀಯನ್ತಿ। **ಬ್ಯನ್ತೀ ಹೋನ್ತೀತಿ** ತಥಾ ಸತ್ತಪಿ ಅನುಸಯಾ ಭಙ್ಗಮತ್ತಸ್ಸಪಿ ಅನವಸೇಸತೋ ವಿಗತನ್ತಾ ಹೋನ್ತಿ। **ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋತಿ** ಇಮಂ ಸಮಾಧಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಲಬ್ಭಮಾನೋ ಅಯಂ ಸಂಯೋಜನಪ್ಪಹಾನಾದಿಕೋ ಇಮಸ್ಸ ಸಮಾಧಿಸ್ಸ ವಿಸೇಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏವಂ ಇಮೇ ತಯೋ ಧಮ್ಮಾತಿಆದಿ** ನಿಗಮನವಚನಂ। **ಪರಿಪುಣ್ಣಾತಿ** ಸೋಳಸನ್ನಂ ವತ್ಥೂನಂ ಪಾರಿಪೂರಿಯಾ ಸಬ್ಬಸೋ ಪುಣ್ಣಾ। **ಅನುಪುಬ್ಬನ್ತಿ** ಅನುಕ್ಕಮೇನ। **ಪರಿಚಿತಾತಿ** ಪರಿಚಿಣ್ಣಾ। **ಇಮಂ ಲೋಕನ್ತಿ** ಖನ್ಧಾದಿಲೋಕಂ ಪಞ್ಞಾಪಭಾಸೇನ ಪಭಾಸೇತಿ।

ಇಧಾತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ। **ಅಸ್ಸಾತಿ** ಉಪಮಾಭೂತಸ್ಸ ಕಕಚಸ್ಸ। ಆನಯನೇ ಪಯೋಜನನ್ತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ** ಪಟಿಭಾಗನಿಮಿತ್ತಂ। **ಅವಸೇಸಝಾನಙ್ಗಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾತಿ** ವಿತಕ್ಕಾದಿಅವಸೇಸಝಾನಙ್ಗಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾತಿ ವದನ್ತಿ। ವಿಚಾರಾದೀಹೀತಿ ಪನ ವತ್ತಬ್ಬಂ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯೇನ ವಿತಕ್ಕಸ್ಸ ಅಪ್ಪನಾಭಾವತೋ। ಸೋ ಹಿ "ಅಪ್ಪನಾ ಬ್ಯಪ್ಪನಾ"ತಿ ನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ। ಏವಞ್ಚ ಸತಿ ಅವಸೇಸ-ಸದ್ದೋ ಉಪಪನ್ನೋ ಹೋತಿ, ವಿತಕ್ಕಸಮ್ಪಯೋಗತೋ ವಾ ಝಾನಙ್ಗೇಸು ಪಧಾನಭೂತೋ ಸಮಾಧಿ ಅಪ್ಪನಾತಿ ಕತ್ವಾ "ಅವಸೇಸಝಾನಙ್ಗಪಟಿಮಣ್ಡಿತಾ ಅಪ್ಪನಾಸಙ್ಖಾತಾ ಠಪನಾ ಚ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಕಸ್ಸಚಿ ಪನ ಗಣನಾವಸೇನೇವ ಮನಸಿಕಾರಕಾಲತೋ ಪಭುತೀತಿ** ಏತ್ಥ "ಅನುಕ್ಕಮತೋ...ಪೇ॰... ಪತ್ತಂ ವಿಯ ಹೋತೀ"ತಿ ಉಪರಿ ವಕ್ಖಮಾನೋ ಗನ್ಥೋ ಪುರಾಣಪೋತ್ಥಕೇಸು ದಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಪಾಠೋ ಏತ್ಥಾಪಿ ಲಿಖಿತಬ್ಬೋ, ಲೇಖಕಾನಂ ಪನ ದೋಸೇನ ಗಳಿತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಓಳಾರಿಕೇ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ನಿರುದ್ಧೇತಿಆದಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯಮ್ಪಿ ವಿಚೇತಬ್ಬಾಕಾರಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಕಾಯಸಙ್ಖಾರಸ್ಸ ವಿಚಯನವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಆನೀತಂ। **ದೇಸತೋತಿ** ಪುಬ್ಬೇ ಫುಸನವಸೇನ ಗಹಿತಟ್ಠಾನತೋ। **ನಿಮಿತ್ತಂ ಪಟ್ಠಪೇತಬ್ಬನ್ತಿ** ಪುಬ್ಬೇ ಗಹಿತಾಕಾರನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹಿಕಾ ಸಞ್ಞಾ ಫುಸನಟ್ಠಾನೇ ಪಟ್ಠಪೇತಬ್ಬಾ। **ಇಮಮೇವ ಹಿ ಅತ್ಥವಸನ್ತಿ** ಇಮಂ ಅನುಪಟ್ಠಹನ್ತಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಉಪಟ್ಠಾನವಿಧಿಸಙ್ಖಾತಂ ಕಾರಣಂ ಪಟಿಚ್ಚ। **ಇತೋತಿ** ಆನಾಪಾನಕಮ್ಮಟ್ಠಾನತೋ। ಗರುಕತಾ ಚ ಭಾವನಾದುಕ್ಕರತಾಯಾತಿ ಆಹ "ಗರುಕಭಾವನ"ನ್ತಿ। **ಚರಿತ್ವಾತಿ** ಗೋಚರಂ ಗಹೇತ್ವಾ। **ನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ** ಉಗ್ಗಹನಿಮಿತ್ತಂ, ಪಟಿಭಾಗನಿಮಿತ್ತಂ ವಾ। ಉಭಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಇಧ ಏಕಜ್ಝಂ ವುತ್ತಂ। ತಥಾ ಹಿ ತೂಲಪಿಚುಆದಿಉಪಮತ್ತಯಂ ಉಗ್ಗಹೇ ಯುಜ್ಜತಿ, ಸೇಸಂ ಉಭಯತ್ಥ।

ತಾರಕರೂಪಂ ವಿಯಾತಿ ತಾರಕಾಯ ಸರೂಪಂ ವಿಯ। **ಸಞ್ಞಾನಾನತಾಯಾತಿ** ನಿಮಿತ್ತುಪಟ್ಠಾನತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಪವತ್ತಸಞ್ಞಾನಂ ನಾನತಾಯ। **ಸಞ್ಜನನ್ತಿ** ಭಾವನಾಸಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕಪ್ಪಿತಂ, ನ ಉಪ್ಪಾದಿತಂ ಅವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ, ತೇನಾಹ "ನಾನತೋ ಉಪಟ್ಠಾತೀ"ತಿ। **ಏವಂ ಹೋತೀತಿ** ಭಾವನಮನುಯುತ್ತಸ್ಸ ಏವಂ ಉಪಟ್ಠಾತಿ। **ಏವನ್ತಿ** ಏವಂ ಸತಿ, ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನ ನಿಮಿತ್ತೇ ಏವ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಠಪನೇ ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇತೋ ಪಭುತೀತಿ** ಇತೋ ಪಟಿಭಾಗನಿಮಿತ್ತುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ। **ನಿಮಿತ್ತೇತಿ** ಪಟಿಭಾಗನಿಮಿತ್ತೇ। **ಠಪಯನ್ತಿ** ಠಪನಾವಸೇನ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇನ್ತೋ। **ನಾನಾಕಾರನ್ತಿ** "ಚತ್ತಾರೋ ವಣ್ಣಾ"ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಂ ನಾನಾಕಾರಂ। **ವಿಭಾವಯನ್ತಿ** ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ಅನ್ತರಧಾಪೇನ್ತೋ। ನಿಮಿತ್ತುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹಿ ತೇ ಆಕಾರಾ ಅಮನಸಿಕರೋತೋ ಅನ್ತರಹಿತಾ ವಿಯ ಹೋನ್ತಿ।

ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇತಿ ಅಸ್ಸಾಸೇ ಪಸ್ಸಾಸೇ ಚ ಯೋ ನಾನಾಕಾರೋ, ತಂ ವಿಭಾವಯಂ ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸಸಮ್ಭೂತೇ ವಾ ನಿಮಿತ್ತೇ ಚಿತ್ತಂ ಠಪಯಂ ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ನಿಬನ್ಧತಿ ನಾಮಾತಿ ಯೋಜನಾ। ಕೇಚಿ ಪನ ವಿಭಾವಯನ್ತಿ ಏತಸ್ಸ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ವಿದಿತಂ ಪಾಕಟಂ ಕರೋನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗವಸೇನ ಯುಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ - ಅಸ್ಸಾಸಪಸ್ಸಾಸೇ ನಾನಾಕಾರಂ ವಿಭಾವೇನ್ತೋ ಪಜಾನನ್ತೋ ತತ್ಥ ಯಂ ಲದ್ಧಂ ನಿಮಿತ್ತಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಚಿತ್ತಂ ಠಪೇನ್ತೋ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಸಕಂ ಚಿತ್ತಂ ನಿಬನ್ಧತಿ ಅಪ್ಪೇತೀತಿ।

ಕಿಲೇಸಾತಿ ಅವಸೇಸಕಿಲೇಸಾ। **ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಾಯೇವಾತಿ** ಅಲದ್ಧನೀವರಣಸಹಾಯಾ ಓಲೀನಾಯೇವ। **ಉಪಚಾರಭೂಮಿಯನ್ತಿ** ಉಪಚಾರಾವತ್ಥಾಯಂ। **ಲಕ್ಖಣತೋತಿ** ವಿಕ್ಖಮ್ಭನಾದಿಸಭಾವತೋ ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾದಿಸಭಾವತೋ ವಾ। **ಗೋಚರೋತಿ** ಭಿಕ್ಖಾಚಾರಗಾಮೋ। ಯತ್ಥ ದುಲ್ಲಭಾ ಸಪ್ಪಾಯಭಿಕ್ಖಾ, ಸೋ ಅಸಪ್ಪಾಯೋ, ಇತರೋ ಸಪ್ಪಾಯೋ। **ಭಸ್ಸನ್ತಿ** ದಸಕಥಾವತ್ಥುನಿಸ್ಸಿತಂ ಭಸ್ಸಂ, ತಂ ಸಪ್ಪಾಯಂ, ಇತರಮಸಪ್ಪಾಯಂ। ಸೇಸೇಸು ಆವಾಸಾದೀಸು ಯತ್ಥ ಯತ್ಥ ಅಸಮಾಹಿತಂ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಧಿಯತಿ, ತಂ ತಂ ಸಪ್ಪಾಯಂ, ಇತರಮಸಪ್ಪಾಯನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯಸ್ಸ ಪನ ಏವಂ ಸತ್ತವಿಧಂ ಅಸಪ್ಪಾಯಂ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಸಪ್ಪಾಯಮೇವ ಸೇವನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅಪ್ಪನಾ ನ ಹೋತಿ, ತೇನ ಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಂ ದಸವಿಧಂ ಅಪ್ಪನಾಕೋಸಲ್ಲಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ವತ್ಥುವಿಸದಕಿರಿಯಾತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ವತ್ಥುವಿಸದಕಿರಿಯಾ** ನಾಮ ಕೇಸನಖಚ್ಛೇದನಾದೀಹಿ ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಸ್ಸ ಸರೀರವತ್ಥುಸ್ಸ, ಚೀವರಸೇನಾಸನಾದಿಧೋವನಪರಿಕಮ್ಮಾದೀಹಿ ಬಾಹಿರವತ್ಥುಸ್ಸ ಚ ವಿಸದಭಾವಕರಣಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಞಾಣಮ್ಪಿ ವಿಸದಕಿಚ್ಚನಿಪ್ಫತ್ತಿಕರಂ ಹೋತಿ। **ಇನ್ದ್ರಿಯಸಮತ್ತಪಟಿಪಾದನತಾ** ನಾಮ ಸದ್ಧಾದೀನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಸಮಭಾವಕರಣಂ। **ನಿಮಿತ್ತಕುಸಲತಾ** ನಾಮ ಭಾವನಾಯ ಲದ್ಧನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ರಕ್ಖಣಕೋಸಲ್ಲಂ। **ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ನಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಯಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಚ್ಚಾರದ್ಧತಾದೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಉದ್ಧತತಾಯ ನಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ತದಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾದಯೋ ತಯೋ ಅಭಾವೇತ್ವಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಾದೀನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಭಾವನೇನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ನಿಗ್ಗಣ್ಹನಾ ಹೋತಿ। ಯದಾಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಅತಿಸಿಥಿಲವೀರಿಯತಾದೀಹಿ ಲೀನತಾಯ ಪಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ತದಾ ಪಸ್ಸದ್ಧಿಸಮ್ಬೋಜ್ಝಙ್ಗಾದಯೋ ತಯೋ ಅಭಾವೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮವಿಚಯಾದೀನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಭಾವನೇನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪಗ್ಗಣ್ಹನಂ ಹೋತಿ। ಯದಾಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಪಯೋಗಮನ್ದತಾದೀಹಿ ನಿರಸ್ಸಾದಂ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತದಾ ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಟ್ಠಸಂವೇಗವತ್ಥುಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾದಿನಾ (ಅ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೪೧೮) ಸಮ್ಪಹಂಸನಸಙ್ಖಾತಾ ಸಂವೇಜನಾ ಹೋತಿ। ಯದಾ ಪನಸ್ಸ ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜನತೋ ಅಲೀನಂ ಅನುದ್ಧತಂ ಅನಿರಸ್ಸಾದಂ ಆರಮ್ಮಣೇ ಸಮಪ್ಪವತ್ತಂ ಸಮಥವೀಥಿಪಟಿಪನ್ನಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ತದಾ ತಸ್ಸ ಪಗ್ಗಹನಿಗ್ಗಹಸಮ್ಪಹಂಸನೇಸು ಅಬ್ಯಾಪಾರತಾಸಮಾಪಜ್ಜನೇನ ಅಜ್ಝುಪೇಕ್ಖನಾ ಹೋತಿ।

ತದಧಿಮುತ್ತತಾ ನಾಮ ಸಮಾಧಿಅಧಿಮುತ್ತತಾ, ಸಮಾಧಿನಿನ್ನಪೋಣಪಬ್ಭಾರತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ಏತಿಸ್ಸಂ ಕಾಯಾನುಪಸ್ಸನಾಯಂ।

ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಪತ್ತುಕಾಮೋತಿ ಫಲಂ ಅಧಿಗನ್ತುಕಾಮೋ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತುಕಾಮೋ ಚ। ತತ್ಥ ಸಲ್ಲಕ್ಖಣಾವಿವಟ್ಟನಾವಸೇನ ಪಠಮಂ ಮಗ್ಗಾನನ್ತರಫಲಂ ಅಧಿಗನ್ತುಕಾಮೋ। ತತೋ ಪರಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖಣವಸೇನ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತುಕಾಮೋಪೀತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಆವಜ್ಜನಸಮಾಪಜ್ಜನ...ಪೇ॰... ವಸಿಪ್ಪತ್ತನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಪಟಿಲದ್ಧಝಾನತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ವಿತಕ್ಕಾದೀಸು ಝಾನಙ್ಗೇಸು ಏಕೇಕಂ ಆವಜ್ಜಯತೋ ಭವಙ್ಗಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾವಜ್ಜನಾನನ್ತರಂ ವಿತಕ್ಕಾದೀಸು ಯಥಾವಜ್ಜಿತಝಾನಙ್ಗಾರಮ್ಮಣಾನಿ ಕಾಮಾವಚರಜವನಾನಿ ಭವಙ್ಗನ್ತರಿತಾನಿ ಯದಾ ನಿರನ್ತರಂ ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಅಥಸ್ಸ **ಆವಜ್ಜನವಸೀ** ಸಿದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ತಂ ಪನ ಝಾನಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತುಕಾಮತಾನನ್ತರಂ ಸೀಘಂ ಸಮಾಪಜ್ಜನಸಮತ್ಥತಾ **ಸಮಾಪಜ್ಜನವಸೀ** ನಾಮ। ಅಚ್ಛರಾಮತ್ತಂ ವಾ ದಸಚ್ಛರಾಮತ್ತಂ ವಾ ಖಣಂ ಝಾನಂ ಠಪೇತುಂ ಸಮತ್ಥತಾ **ಅಧಿಟ್ಠಾನವಸೀ** ನಾಮ। ತಥೇವ ಲಹುಂ ಖಣಂ ಝಾನಸಮಙ್ಗೀ ಹುತ್ವಾ ಝಾನತೋ ಭವಙ್ಗುಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ವುಟ್ಠಾತುಂ ಸಮತ್ಥತಾ **ವುಟ್ಠಾನವಸೀ** ನಾಮ। "ಏತ್ತಕಮೇವ ಖಣಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ, "ಏತ್ತಕಮೇವ ಖಣಂ ಝಾನಸಮಙ್ಗೀ ಹುತ್ವಾ ಝಾನತೋ ವುಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚ ಪವತ್ತಪುಬ್ಬಪರಿಕಮ್ಮಭೇದೇನೇತ್ಥ ಅಧಿಟ್ಠಾನವುಟ್ಠಾನವಸಿಯೋ ಭಿನ್ನಾ, ನ ಸರೂಪಭೇದೇನ, ಯಾ "ಸಮಾಪತ್ತಿಕುಸಲತಾ, ವುಟ್ಠಾನಕುಸಲತಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣವಸೀ** ಪನ ಆವಜ್ಜನವಸಿಯಾ ಏವ ವುತ್ತಾ। ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣವೀಥಿಯಞ್ಹಿ ಸೀಘಂ ಆವಜ್ಜನುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಆವಜ್ಜನವಸೀ ತದನನ್ತರಾನಂ ಜವನಾನಂ ಸಮುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣವಸೀತಿ ಆವಜ್ಜನವಸೀಸಿದ್ಧಿಯಾವ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣವಸೀ ಸಿದ್ಧಾ ಏವ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಝಾನಙ್ಗಾನಿ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾತಿ** ಝಾನಚಿತ್ತಸಮ್ಪಯುತ್ತಾನಿ ಝಾನಙ್ಗಾನಿ ಲಕ್ಖಣಾದಿವಸೇನ ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ। **ತೇಸಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಯನ್ತಿ** ತೇಸಂ ವತ್ಥುನಿಸ್ಸಯಾನಂ ಭೂತಾನಂ ನಿಸ್ಸಯಂ। ಇದಞ್ಚ ಕರಜಕಾಯಸ್ಸ ವತ್ಥುದಸಕಸ್ಸ ಭೂತನಿಸ್ಸಯತ್ತಾ ಸುತ್ತನ್ತನಯೇನ ವುತ್ತಂ, ನ ಪಟ್ಠಾನನಯೇನ। ನ ಹಿ ಕಲಾಪನ್ತರಗತಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಕಲಾಪನ್ತರಗತಾನಂ ಭೂತಾನಂ ನಿಸ್ಸಯಪಚ್ಚಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ಸುತ್ತನ್ತನಯೇನ ಪನ ಉಪನಿಸ್ಸಯಪಚ್ಚಯೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಪಟ್ಠಾನೇ ಹಿ ಅಸಙ್ಗಹಿತಾ ಸಬ್ಬೇ ಪಚ್ಚಯಾ ಸುತ್ತನ್ತಿಕನಯೇನ ಉಪನಿಸ್ಸಯಪಚ್ಚಯೇ ಸಙ್ಗಯ್ಹನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ತಂನಿಸ್ಸಿತರೂಪಾನೀತಿ** ಉಪಾದಾರೂಪಾನಿ। **ಯಥಾಪರಿಗ್ಗಹಿತರೂಪವತ್ಥುದ್ವಾರಾರಮ್ಮಣಂ ವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಯಥಾಪರಿಗ್ಗಹಿತಕೇಸಾದಿರೂಪಾರಮ್ಮಣಂ ತತೋ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯವತ್ಥಾರಮ್ಮಣಞ್ಚ ತನ್ನಿಸ್ಸಯಕರಜಕಾಯಪಅಗ್ಗಹಮುಖೇನ ಉಪಟ್ಠಿತಚಕ್ಖಾದಿದ್ವಾರಞ್ಚ ಸಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮವಿಞ್ಞಾಣಂ ವಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಕಮ್ಮಾರಗಗ್ಗರೀತಿ** ಕಮ್ಮಾರಾನಂ ಅಗ್ಗಿಧಮನಭಸ್ತಾ। **ತಜ್ಜನ್ತಿ** ತದನುರೂಪಂ। **ತಸ್ಸಾತಿ** ನಾಮರೂಪಸ್ಸ। **ತಂ ದಿಸ್ವಾತಿ** ಅವಿಜ್ಜಾತಣ್ಹಾದಿಪಚ್ಚಯಂ ದಿಸ್ವಾ। **ಕಙ್ಖಂ ವಿತರತೀತಿ** ಅಹೋಸಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಅತೀತಮದ್ಧಾನನ್ತಿಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತಂ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೨೦) ಸೋಳಸವತ್ಥುಕಂ ವಿಚಿಕಿಚ್ಛಂ ಅತಿಕ್ಕಮತಿ। **ಕಲಾಪಸಮ್ಮಸನವಸೇನಾತಿ** ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅತೀತಾನಾಗತಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನನ್ತಿಆದಿನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೩೬೧; ೩.೮೬, ೮೯; ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೧೮೧) ಪಞ್ಚಸು ಖನ್ಧೇಸು ಅತೀತಾದಿಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಏಕೇಕಕಲಾಪತೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಅನಿಚ್ಚಾದಿವಸೇನ ಸಮ್ಮಸನಂ ಕಲಾಪಸಮ್ಮಸನಂ, ತಸ್ಸ ವಸೇನ। **ಪುಬ್ಬಭಾಗೇತಿ** ಪಟಿಪದಾಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸುದ್ಧಿಪರಿಯಾಪನ್ನಾಯ ಉದಯಬ್ಬಯಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ। **ಓಭಾಸಾದಯೋತಿ** ಓಭಾಸೋ ಞಾಣಂ ಪೀತಿ ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ಸುಖಂ ಅಧಿಮೋಕ್ಖೋ ಪಗ್ಗಹೋ ಉಪೇಕ್ಖಾ ಉಪಟ್ಠಾನಂ ನಿಕನ್ತಿ ಚ। ತತ್ಥ **ಅಧಿಮೋಕ್ಖೋತಿ** ಸದ್ಧಾ। **ಉಪಟ್ಠಾನನ್ತಿ** ಸತಿ। **ಉಪೇಕ್ಖಾತಿ** ತತ್ರಮಜ್ಝತ್ತತಾ। ಏತ್ಥ ಚ ಓಭಾಸಾದಯೋ ನವ ನಿಕನ್ತಿಸಙ್ಖಾತತಣ್ಹುಪಕ್ಕಿಲೇಸವತ್ಥುತಾಯ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ವುತ್ತಾ , ನಿಕನ್ತಿ ಪನ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸತಾಯ ತಬ್ಬತ್ಥುತಾಯ ಚ। **ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತೋ** ಆದೀನವಾನುಪಸ್ಸನಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾಯ ನಿಬ್ಬಿದಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ನಿಬ್ಬಿನ್ದನ್ತೋ। ಮುಞ್ಚಿತುಕಮ್ಯತಾಪಟಿಸಙ್ಖಾನುಪಸ್ಸನಾಸಙ್ಖಾರುಪೇಕ್ಖಾನುಲೋಮಞಾಣಾನಂ ಚಿಣ್ಣಪರಿಯನ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಗೋತ್ರಭುಞಾಣಾನನ್ತರಂ ಉಪ್ಪನ್ನೇನ ಮಗ್ಗಞಾಣೇನ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರೇಸು **ವಿರಜ್ಜನ್ತೋ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತೋ**। ಫಲಕ್ಖಣೇ ಹಿ ವಿಮುತ್ತೋ ನಾಮ ವುಚ್ಚತಿ, ಮಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತೋತಿ। **ಏಕೂನವೀಸತಿಭೇದಸ್ಸಾತಿ** ಚತುನ್ನಂ ಮಗ್ಗವೀಥೀನಂ ಅನನ್ತರಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಫಲನಿಬ್ಬಾನಪಹೀನಾವಸಿಟ್ಠಕಿಲೇಸಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬಾನಂ ವಸೇನ ಏಕೂನವೀಸತಿಭೇದಸ್ಸ। ಅರಹತೋ ಹಿ ಅವಸಿಟ್ಠಕಿಲೇಸಾಭಾವೇನ ಏಕೂನವೀಸತಿತಾ। **ಅಸ್ಸಾತಿ** ಆನಾಪಾನಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಿಕಸ್ಸ।

ಸಪ್ಪೀತಿಕೇ ದ್ವೇ ಝಾನೇತಿ ಪೀತಿಸಹಗತಾನಿ ಚತುಕ್ಕನಯೇ ದ್ವೇ ಪಠಮದುತಿಯಜ್ಝಾನಾನಿ। **ತಸ್ಸಾತಿ** ತೇನ ಯೋಗಿನಾ। **ಸಮಾಪತ್ತಿಕ್ಖಣೇತಿ** ಸಮಾಪನ್ನಕ್ಖಣೇ। **ಆರಮ್ಮಣತೋತಿ** ಪಟಿಭಾಗಾರಮ್ಮಣಗ್ಗಹಣಮುಖೇನ **ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತಿ, ಆರಮ್ಮಣಸ್ಸ ಪಟಿಸಂವಿದಿತತ್ತಾ**। ಆರಮ್ಮಣೇ ಹಿ ವಿದಿತೇ ತಬ್ಬಿಸಯಾ ಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಸಯಂ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ನಾಮ ಹೋತಿ ಸಲಕ್ಖಣತೋ ಸಾಮಞ್ಞಲಕ್ಖಣತೋ ಚ ಪಚ್ಛಾ ಗಹಣೇ ಸನ್ದೇಹಾಭಾವತೋ। **ವಿಪಸ್ಸನಾಕ್ಖಣೇತಿ** ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಯ ವಿಸಯತೋ ದಸ್ಸನಕ್ಖಣೇ। ಏವಂ ಪೀತಿಂ ಅನಿಚ್ಚಾದಿವಸೇನ ಗಹಣಮೇವ **ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ** ಪೀತಿಪಟಿಸಂವೇದನಂ ನಾಮ।

ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸವಸೇನಾತಿ ದೀಘಸ್ಸ ಅಸ್ಸಾಸಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣಭೂತಸ್ಸ ವಸೇನ, ಪಜಾನತೋ ಸಾ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಏಕಗ್ಗತಂ ಅವಿಕ್ಖೇಪಂ ಪಜಾನತೋತಿ** ಝಾನಪರಿಯಾಪನ್ನಂ ಅವಿಕ್ಖೇಪಾಪನ್ನಂ ನಾಮ ಚಿತ್ತಸ್ಸೇಕಗ್ಗತಂ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಪಜಾನತೋ। ಯಥೇವ ಹಿ ಆರಮ್ಮಣಮುಖೇನ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತಿ, ಏವಂ ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಧಮ್ಮಾಪಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಏವ ಹೋನ್ತೀತಿ। **ಸತಿ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ಹೋತೀತಿ** ದೀಘಂ ಅಸ್ಸಾಸವಸೇನ ಝಾನಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಸತಿ ತಸ್ಸ ಆರಮ್ಮಣೇ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ತದಾರಮ್ಮಣಜ್ಝಾನೇಪಿ ಉಪಟ್ಠಿತಾ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ। **ದೀಘಂ ಪಸ್ಸಾಸವಸೇನಾತಿ**ಆದೀಸುಪಿ ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ದಸ್ಸಿತಂ ಪೀತಿಪಟಿಸಂವೇದನಂ ಆರಮ್ಮಣತೋ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಚ ವಿಭಾಗತೋ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಆವಜ್ಜತೋತಿ**ಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಆವಜ್ಜತೋತಿ** ಝಾನಂ ಆವಜ್ಜನ್ತಸ್ಸ। **ಸಾ ಪೀತೀತಿ** ಸಾ ಝಾನಪರಿಯಾಪನ್ನಾ ಪೀತಿ। **ಜಾನತೋತಿ** ಸಮಾಪನ್ನಕ್ಖಣೇ ಆರಮ್ಮಣಮುಖೇನ ಜಾನತೋ, ತಸ್ಸ ಸಾ ಪೀತಿ ಪಟಿಸಂವಿದಿತಾ ಹೋತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಪಸ್ಸತೋತಿ** ದಸ್ಸನಭೂತೇನ ಞಾಣೇನ ಝಾನತೋ ವುಟ್ಠಾಯ ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸ। **ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖತೋತಿ** ಝಾನಂ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ। **ಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಹತೋತಿ** "ಏತ್ತಕಂ ವೇಲಂ ಝಾನಸಮಙ್ಗೀ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಝಾನಚಿತ್ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಹನ್ತಸ್ಸ। ಏವಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ವಸಿಭಾವಾನಂ ವಸೇನ ಝಾನಸ್ಸ ಪಜಾನನಮುಖೇನ ಆರಮ್ಮಣತೋ ಪೀತಿಯಾ ಪಟಿಸಂವೇದನಾ ದಸ್ಸಿತಾ। **ಅಧಿಮುಚ್ಚತೋತಿ** ಸದ್ದಹನ್ತಸ್ಸ, ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ವೀರಿಯಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹತೋತಿ**ಆದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಅಭಿಞ್ಞೇಯ್ಯನ್ತಿ** ವಿಸಿಟ್ಠಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ

ಜಾನಿತಬ್ಬಂ ಚತುಸಚ್ಚಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಞ್ಞಾಪುಬ್ಬಙ್ಗಮಾಯ ಮಗ್ಗಪಞ್ಞಾಯ ಅಭಿಜಾನತೋತಿಆದಿ ಯೋಜನಾ। ಏವಂ **ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯ**ನ್ತಿಆದೀಸುಪಿ ಪರಿಜಾನತೋತಿಆದಿನಾ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತತ್ಥ **ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಖಸಚ್ಚಂ। **ಅವಸೇಸಪದಾನೀ**ತಿ ಸುಖಪಟಿಸಂವೇದೀ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪಟಿಸಂವೇದೀತಿ ಪದಾನಿ।

ವೇದನಾದಯೋತಿ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಸಞ್ಞಾ ಗಹಿತಾ, ತೇನಾಹ "ದ್ವೇ ಖನ್ಧಾ"ತಿ। **ವಿಪಸ್ಸನಾಭೂಮಿದಸ್ಸನತ್ಥ**ನ್ತಿ ಕಾಯಿಕಸುಖಾದಿಸೀಸೇನ ಪಕಿಣ್ಣಕಸಙ್ಖಾರದಸ್ಸನತೋ ವುತ್ತಂ ಸಮಥೇ ಕಾಯಿಕಸುಖಾಭಾವತೋ। **ಸೋ**ತಿ ಪಸ್ಸಮ್ಭನಪರಿಯಾಯೇನ ವುತ್ತೋ ನಿರೋಧೋ। **ವುತ್ತನಯೇನಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪುಬ್ಬೇ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಕಾಲೇತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೧೬೫) ಕಾಯಸಙ್ಖಾರೇ ವುತ್ತನಯೇನ। **ಪೀತಿಸೀಸೇನ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ**ತಿ ಪೀತಿಅಪದೇಸೇನ ವೇದನಾ ವುತ್ತಾ, ಸುಖಗ್ಗಹಣತೋ ವೇದನಾನುಪಸ್ಸನಾಪಸಙ್ಗತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ದ್ವೀಸು ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪದೇಸೂ**ತಿ "ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರಪಟಿಸಂವೇದೀ ಪಸ್ಸಮ್ಭಯಂ ಚಿತ್ತಸಙ್ಖಾರ"ನ್ತಿ ಇಮೇಸು ದ್ವೀಸು ಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು। **ಸಞ್ಞಾಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ವೇದನಾ**ತಿ ವೇದನಾನುಪಸ್ಸನಾಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ। **ಚಿತ್ತಪಟಿಸಂವೇದಿತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ**ತಿ ಆರಮ್ಮಣತೋ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತನಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಝಾನಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಸಮ್ಪಯುತ್ತಞ್ಚ ಚಿತ್ತಂ। **ಆಮೋದೇತೀ**ತಿ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಝಾನವಿಸಯಾಯ ಮೋದೇತಿ। **ವಿಪಸ್ಸನಾಕ್ಖಣೇ**ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಭಙ್ಗಾನುಪಸ್ಸನಕ್ಖಣೇ।

ಆನಾಪಾನಸ್ಸತಿಸಮಾಧಿಕಥಾವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೧೬೭. ಯದಿಪಿ ಅರಿಯಾ ನೇವ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಾ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇನ್ತಿ, ನಾಪಿ ಪರೇಹಿ ಸಮಾದಪೇನ್ತಿ, ತಥಾಪಿ ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ತೀಹಿ ಪಕಾರೇಹಿ ಮತಾನಂ ಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಮಿಗಲಣ್ಡಿಕೇನ ಮಾರಿತಾನಂ ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲಾನಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಿತಾಯ "ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲಮಿಸ್ಸಕತ್ತಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಥ ವಾ ಪುಥುಜ್ಜನಕಾಲೇ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಘಾತೇತ್ವಾ ಮರಣಸಮಯೇ ವಿಪಸ್ಸನಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಮತಾನಮ್ಪಿ ಸಬ್ಭಾವತೋ ಏವಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ

೧೭೨. **ಬ್ಯಞ್ಜನೇ ಆದರಂ ಅಕತ್ವಾ**ತಿ ಜಾನಿತ್ವಾ ಸಞ್ಚಿನಿತ್ವಾತಿಆದಿನಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಾನುರೂಪಂ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ಪಾಣೋತಿ ಜಾನನ್ತೋ**ತಿ ಇದಂ ಮನುಸ್ಸೋತಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾಪಿ ಕೇವಲಂ ಸತ್ತಸಞ್ಞಾಯ ಏವ ಪಾರಾಜಿಕಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ವಧಕಚೇತನಾವಸೇನ ಚೇತೇತ್ವಾ**ತಿ "ಇಮಂ ಮಾರೇಮೀ"ತಿ ವಧಕಚೇತನಾಯ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ। **ಪಕಪ್ಪೇತ್ವಾ**ತಿ "ವಧಾಮಿ ನ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ಅಭಿವಿತರಿತ್ವಾ**ತಿ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ, ತೇನಾಹ "ನಿರಾಸಙ್ಕಚಿತ್ತಂ ಪೇಸೇತ್ವಾ"ತಿ। **ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತೋ ಅತ್ಥೋ**ತಿ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾತಿ ಪುಬ್ಬಕಾಲಕಿರಿಯಾವಸೇನ ವುತ್ತಸ್ಸಪಿ ವೀತಿಕ್ಕಮಭೂತಸ್ಸ ಅಪರಕಾಲಕಿರಿಯಾಯುತ್ತದಸ್ಸನೇನ ಕೋಟಿಪ್ಪತ್ತೋ ಅತ್ಥೋ। **ಜಾತಿಉಣ್ಣಾ** ನಾಮ ತದಹುಜಾತಏಳಕಸ್ಸ ಲೋಮಂ। **ಏವಂ ವಣ್ಣಪ್ಪಟಿಭಾಗ**ನ್ತಿ ಏವಂ ವಣ್ಣಸಣ್ಠಾನಂ। **ತತೋ ವಾ ಉದ್ಧ**ನ್ತಿ ದುತಿಯಸತ್ತಾಹಾದೀಸು ಅಬ್ಬುದಾದಿಭಾವಪ್ಪತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಪರಿಹೀನವೇಗಸ್ಸ ಸನ್ತಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಸಹಕಾರೀಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತಿ, ನ ಜನಕೋ। ಕಮ್ಮಮೇವ ಹಿ ಖಣೇ ಖಣೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾನಂ ಕಮ್ಮಜರೂಪಾನಂ ಜನಕಪಚ್ಚಯೋ, ತಞ್ಚ ಪವತ್ತಿಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ಅನುಪಹತಂ ಚತುಸನ್ತತಿರೂಪಂ ಸಹಕಾರೀಪಚ್ಚಯಂ ಲಭಿತ್ವಾವ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ನ ಅಞ್ಞಥಾ, ಯೇನ ಕೇನಚಿ ವಿರೋಧಿಪಚ್ಚಯೇನ ನಿರುದ್ಧಚಕ್ಖಾದಿಪ್ಪಸಾದಾನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ವಿಜ್ಜಮಾನಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಚಕ್ಖಾದಿಕಂ ಜನೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ ಸಿದ್ಧಮೇವ ಹೋತಿ।

ಅತಿಪಾತೇನ್ತೋತಿ ಅತಿಪಾತೇನ್ತೋ ವಿನಾಸೇನ್ತೋ। **ವುತ್ತಪಕಾರಮೇವಾ**ತಿ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಾತಿಪಾತನವಿಧಾನಂ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಮೇವ। ಸರಸೇನೇವ ಪತನಸಭಾವಸ್ಸ ಸಣಿಕಂ ಪತಿತುಂ ಅದತ್ವಾ ಅತೀವ ಪಾತನಂ ಸೀಘಪಾತನಂ ಅತಿಪಾತೋ, ಪಾಣಸ್ಸ ಅತಿಪಾತೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ। **ಆಥಬ್ಬಣಿಕಾ**ತಿ ಅಥಬ್ಬಣವೇದಿನೋ। **ಅಥಬ್ಬಣ**ನ್ತಿ ಅಥಬ್ಬಣವೇದವಿಹಿತಂ। **ಮನ್ತಂ ಪಯೋಜೇನ್ತೀ**ತಿ ಅಲೋಣಭೋಜನದಬ್ಬಸಯನಸುಸಾನಗಮನಾದೀಹಿ ಪಯೋಗೇಹಿ ಮನ್ತಂ ಪರಿವತ್ತೇನ್ತಿ, ತೇನ ಯಥಿಚ್ಛಿತಪಾಣವಧಾದಿಫಲಂ ಉಪಪಜ್ಜತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಕಾಯವಚೀಕಮ್ಮೇಸು ಪವಿಟ್ಠಂ। **ಈತಿ**ನ್ತಿ ಪೀಳಂ। **ಉಪದ್ದವ**ನ್ತಿ ತತೋ ಅಧಿಕತರಂ ಪೀಳಂ। **ಪಜ್ಜರಕ**ನ್ತಿ ವಿಸಮಜ್ಜರಂ। **ಸೂಚಿಕ**ನ್ತಿ ಸೂಚೀಹಿ ವಿಯ ವಿಜ್ಝಮಾನಂ ಸೂಲಂ। **ವಿಸೂಚಿಕ**ನ್ತಿ ಸಸೂಲಂ ಆಮಾತಿಸಾರಂ। **ಪಕ್ಖನ್ದಿಯ**ನ್ತಿ ರತ್ತಾತಿಸಾರಂ। **ವಿಜ್ಜಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ**ತಿ ಗನ್ಧಾರವಿಜ್ಜಾದಿಕಂ ಅತ್ತನೋ ವಿಜ್ಜಂ ಕತೂಪಚಾರಂ ಮನ್ತಪಠನಕ್ಕಮೇನ ಪರಿಜಪ್ಪಿತ್ವಾ। **ತೇಹೀ**ತಿ ತೇಹಿ ವತ್ಥೂಹಿ। **ಪಯೋಜನ**ನ್ತಿ ಪವತ್ತನಂ। **ಅಹೋ ವತಾಯ**ನ್ತಿ ಅಯಂ ತಂ ಕುಚ್ಛಿಗತಂ। **ಗಬ್ಭ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಕುಚ್ಛಿಗತಂ ಗಬ್ಭಂ। **ಕುಲುಮ್ಬಸ್ಸಾ**ತಿ ಗಬ್ಭಸ್ಸ, ಕುಲಸ್ಸೇವ ವಾ, ಕುಟುಮ್ಬಸ್ಸಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಭಾವನಾಮಯಿದ್ಧಿಯಾ**ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಿದ್ಧಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ತಂ ತೇಸಂ ಇಚ್ಛಾಮತ್ತ**ನ್ತಿ ಸುತ್ತತ್ಥತೋ ನ ಸಮೇತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಅಥಬ್ಬಣಿದ್ಧಿವಸೇನೇವ ಹಿ ಸುತ್ತೇ "ಇದ್ಧಿಮಾ ಚೇತೋವಸಿಪ್ಪತ್ತೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಭಾವನಾಮಯಿದ್ಧಿವಸೇನಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಇತರಥಾತಿ ಪರಿಯೇಸೇಯ್ಯಾತಿ ಪದಸ್ಸ ಗವೇಸನಮತ್ತಮೇವ ಯಥಾರುತವಸೇನ ಅತ್ಥೋ ಸಿಯಾ, ತದಾ ಪರಿಯಿಟ್ಠಮತ್ತೇನ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಸತ್ಥಾದೀನಂ ಲದ್ಧಮತ್ತೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಸನ್ತಿ ಹಿಂಸನ್ತಿ ಏತೇನಾತಿ ಸತ್ಥನ್ತಿ ವಧೋಪಕರಣಸ್ಸ ಪಾಸಾಣರಜ್ಜುಆದಿನೋ ಸಬ್ಬಸ್ಸಾಪಿ ನಾಮನ್ತಿ ಆಹ **ಲಗುಳಾ**ತಿಆದಿ। **ಲಗುಳ**ನ್ತಿ ಮುಗ್ಗರಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। **ಸತ್ಥಸಙ್ಗಹೋ**ತಿ ಮಾತಿಕಾಯಂ **ಸತ್ಥಹಾರಕ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತಸತ್ಥಸಙ್ಗಹೋ। **ಪರತೋ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ**ತಿ ಪರತೋ ನಿಗಮನವಸೇನ ವುತ್ತಸ್ಸ ದುತಿಯಪದಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ ವುತ್ತನಯತ್ತಾ। **ಚಿತ್ತಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥದೀಪನತ್ಥಂ ವುತ್ತೋ**ತಿ ಚಿತ್ತ-ಸದ್ದಸ್ಸ ವಿಚಿತ್ತಾದಿಅನೇಕತ್ಥವಿಸಯತ್ತಾ ಇತರೇಹಿ ನಿವತ್ತೇತ್ವಾ ವಿಞ್ಞಾಣತ್ಥಂ ನಿಯಮೇತುಂ ವುತ್ತೋ।

೧೭೪. **ಕಮ್ಮುನಾ ಬಜ್ಝತೀ**ತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಕಮ್ಮುನಾ ಬಜ್ಝತಿ, ತಂ ಕಮ್ಮಮಸ್ಸ ಸಿದ್ಧನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಭಯಥಾಪೀ**ತಿ ಉದ್ದಿಸಕಾನುದ್ದಿಸಕವಸೇನ। **ಪಚ್ಛಾ ವಾ ತೇನ ರೋಗೇನಾ**ತಿ ಏತೇನ ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಆರಬ್ಭ ಪಾಣಾತಿಪಾತಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏವಞ್ಚ "ಯದಾ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತದಾ ತಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಹೀ"ತಿ ಆಣತ್ತಿಯಾ ಚಿರೇನ ಸಮಿದ್ಧಿಯಮ್ಪಿ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ। ಓಪಾತಖಣನಾದಿಥಾವರಪಯೋಗೇಸು ಪಯೋಗಕರಣತೋ ಪಚ್ಛಾ ಗಹಿತಪಟಿಸನ್ಧಿಕಸ್ಸಾಪಿ ಸತ್ತಸ್ಸ ಮರಣೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ ಚ ಅನಾಗತಾರಮ್ಮಣೋ ಉಪಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। ಯಂ ಪನ **ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿಭಙ್ಗೇ** "ಪಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನಾರಮ್ಮಣಾಯೇವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿತೋ ವಿರತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಅಞ್ಞಚಿತ್ತೇನಾ**ತಿ ಅಮಾರೇತುಕಾಮತಾಚಿತ್ತೇನ। **ದುತಿಯಪ್ಪಹಾರೇನ ಮರತೀ**ತಿ ಪಠಮಪ್ಪಹಾರಂ ವಿನಾ ದುತಿಯೇನೇವ ಮರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಠಮಪ್ಪಹಾರೇನೇವಾ**ತಿ ಪಠಮಪ್ಪಹಾರಸಮುಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾಕ್ಖಣೇಯೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಠಮಪ್ಪಹಾರೋ ಸಯಮೇವ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ ಮಾರೇತುಂ, ದುತಿಯಂ ಪನ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಜೀವಿತವಿನಾಸಹೇತು ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಠಮಪ್ಪಹಾರಂ ವಿನಾ ಮರಣಸ್ಸ ಅಸಿದ್ಧತ್ತಾ "ಪಯೋಗೋ ತೇನ ಚ ಮರಣ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಂಸನ್ದನತೋ ಪಠಮಪ್ಪಹಾರೇನೇವ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋ ಯುತ್ತೋ, ನ ದುತಿಯೇನ ತಸ್ಸ ಅಞ್ಞಚಿತ್ತೇನ ದಿನ್ನತ್ತಾ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ, ಏವಂ ಅಞ್ಞೇನ ಪುಗ್ಗಲೇನ ದುತಿಯಪ್ಪಹಾರದಾನಾದೀಸು ವಿಯ। ಯದಿ ಪನ ದುತಿಯಪ್ಪಹಾರದಾಯಕಸ್ಸಾಪಿ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಧಕಚೇತನಾ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪಯೋಗೇನಾಪಿ ಮತತ್ತಾ ಪಯೋಗಕ್ಖಣೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಕಮ್ಮಾಪತ್ತಿಬ್ಯತ್ತಿಭಾವತ್ಥನ್ತಿ ಆನನ್ತರಿಯಾದಿಕಮ್ಮವಿಭಾಗಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಆಪತ್ತಿವಿಭಾಗಸ್ಸ ಚ ಪಾಕಟಭಾವತ್ಥಂ। "ಏಳಕಂ ಮಾರೇಮೀ"ತಿ ವಿಪರೀತಗ್ಗಹಣೇಪಿ "ಇಮ"ನ್ತಿ ಯಥಾನಿಪನ್ನಸ್ಸೇವ ಪರಮತ್ಥತೋ ಗಹಿತತ್ತಾ ಯಥಾವತ್ಥುಕಂ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋ ಹೋತಿಯೇವಾತಿ ಆಹ **ಇಮಂ ವತ್ಥು**ನ್ತಿಆದಿ। **ಘಾತಕೋ ಚ ಹೋತೀ**ತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಕಮ್ಮೇನ ಬದ್ಧೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಮಾತಾದಿಗುಣಮಹನ್ತೇ ಆರಬ್ಭ ಪವತ್ತವಧಕಚೇತನಾಯ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜತಾಯ ವುತ್ತಂ "ಇಧ ಪನ ಚೇತನಾ ದಾರುಣಾ ಹೋತೀ"ತಿ।

ಲೋಹಿತಕನ್ತಿ ಲೋಹಿತಮಕ್ಖಿತಂ। **ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇ**ತಿ ಯುದ್ಧಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇ। **ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಗತೇ**ತಿ ಯೋಧಂ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಪಿತರಿ ವಿದ್ಧೇ, ಯೋಧಂ ಪನ ಅವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಕೇವಲಂ ಪಿತರಿ ವಿದ್ಧೇಪಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ ನತ್ಥಿಯೇವ ಪಿತರಿಪಿ ವಧಕಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಿತಾಯ, ಕೇವಲಂ ಯೋಧೇ ವಿದ್ಧೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಆನನ್ತರಿಯಂ ಪನ ನತ್ಥೀ**ತಿ ಪಿತುವಿಸಯಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಕಮ್ಮಂ ನತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏವಂ ವಿಜ್ಝಾತಿ ಏವಂ ಪಾದೇಹಿ ಭೂಮಿಯಂ ಠತ್ವಾ ಏವಂ ಧನುಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾತಿಆದಿನಾ ವಿಜ್ಝನಪ್ಪಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪನಮುಖೇನ ಆಣಾಪೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏವಂ ಪಹರಾತಿ** ದಳ್ಹಂ ಅಸಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏವಂ ಪಹರ। **ಏವಂ ಘಾತೇಹೀತಿ** ಏವಂ ಕಮ್ಮಕಾರಣಂ ಕತ್ವಾ ಮಾರೇಹಿ। **ತತ್ತಕಾ ಉಭಿನ್ನಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾತಿ** ಅನುದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಮಾರಣತ್ಥಾಯ ಉಭೋಹಿ ಪಯೋಗಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಹಿ ಆಣಾಪಕೋ "ಏವಂ ವಿದ್ಧೇ ಅಸುಕೋ ಏವಂ ಮರತೀ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ "ಏವಂ ವಿಜ್ಝಾ"ತಿ ಆಣಾಪೇತಿ, ನಿಯಮಿತಸ್ಸೇವ ಮರಣೇ ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋತಿ ವದನ್ತಿ। ಸಚೇ ಆಣತ್ತೋ "ಅಸುಕ"ನ್ತಿ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸರಂ ಖಿಪತಿ, ಆಣಾಪಕೋ ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ಆಣಾಪೇತಿ, ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ ಮರಣೇಪಿ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋ, ಆಣತ್ತಸ್ಸ ಪನ ನಿಯಮಿತಮರಣೇಯೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಮಞ್ಚೇತಿ** ಹತ್ಥಿನೋ ಪಿಟ್ಠಿನೋ ಮಞ್ಚೇ। **ಏತೇನಾತಿ** ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಆಣಾಪೇತೀತಿಆದಿಪಾಳಿವಚನೇನ। **ತತ್ಥಾತಿ** ಆಣತ್ತಿಕಪಯೋಗೇ।

ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸೋ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಅನಾಗತೋ, **ಪಾಳಿಯಂ** ಪನ "ಏವಂ ವಿಜ್ಝ, ಏವಂ ಪಹರ, ಏವಂ ಘಾತೇಹೀ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೭೪) ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸಸ್ಸ ಪರಾಮಟ್ಠತ್ತಾ ಆಚರಿಯಪರಮ್ಪರಾ ಆಗತಂ ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸಮ್ಪಿ ಪಾಳಿಸಂಸನ್ದನತೋ ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಅಪರೋ ನಯೋತಿ**ಆದಿಮಾಹ। **ವಿಜ್ಝನ**ನ್ತಿ ಉಸುಸತ್ತಿಆದೀಹಿ ವಿಜ್ಝನಂ। **ಛೇದನ**ನ್ತಿ ಅಸಿಆದೀಹಿ ಹತ್ಥಪಾದಾದಿಚ್ಛೇದನಂ। **ಭೇದನ**ನ್ತಿ ಮುಗ್ಗರಾದೀಹಿ ಸೀಸಾದಿಭೇದನಂ ದ್ವಿಧಾಕರಣಂ। **ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಕ**ನ್ತಿ ಸೀಸಕಟಾಹೇ ಚಮ್ಮಂ ಸಹ ಕೇಸೇಹಿ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ಥೂಲಸಕ್ಖರಾಹಿ ಸೀಸಕಟಾಹಂ ಘಂಸಿತ್ವಾ ಸಙ್ಖವಣ್ಣಕರಣವಸೇನ ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಕಮ್ಮಕರಣಂ। **ಏವಮಾದೀತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಬಿಳಙ್ಗಥಾಲಿಕಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಉರೇ ಪಹರಿತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಪಹರಿತ್ವಾ ಗೀವಾಯಂ ಪಹರಿತ್ವಾತಿಆದಿನಾ ಸರೀರಾವಯವಪ್ಪದೇಸೇಸು ಪಹರಣವಿಜ್ಝನಾದಿನಿಯಮೋಪಿ ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸೇಯೇವ ಸಙ್ಗಯ್ಹತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಕಾದಿಸರೀರಪ್ಪದೇಸವಿಸಯಾಯಪಿ ಘಾತನಾಯ ತತ್ಥ ಪವೇಸಿತತ್ತಾ, ಯಂ ಪನ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡ ೨.೧೭೪ ಪಯೋಗಕಥಾವಣ್ಣನಾ) ಪುರತೋ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮಾರೇಹೀತಿಆದಿಕಸ್ಸ ಅಟ್ಠಕಥಾಪಾಠಸ್ಸ "ಪುರಿಮಪಸ್ಸಾದೀನಮ್ಪಿ ವತ್ಥುಸಭಾಗತೋ ವತ್ಥುಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಹಣನ್ತಿ ಆಹ ಪುರತೋ ಪಹರಿತ್ವಾತಿಆದೀ"ತಿ ಏವಮಧಿಪ್ಪಾಯಕಥನಂ, ತಂ ಸಙ್ಖಮುಣ್ಡಕಾದಿಕಸ್ಸ ಸರೀರಪ್ಪದೇಸೇ ಕಮ್ಮಕಾರಣಾಕರಣಸ್ಸ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸವಿಸಯೇ ವುತ್ತತ್ತಾ ನ ಯುಜ್ಜತಿ। ಯಥಾಣತ್ತಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪುಗ್ಗಲನ್ತರಮಾರಣಮೇವ ಹಿ ವತ್ಥುವಿಸಂವಾದೋ, ನ ಪಹರಿತುಂ ಆಣತ್ತಂ ಸರೀರಪ್ಪದೇಸವಿಸಂವಾದನಂ, ತೇನಾಹ "ವತ್ಥುಂ ವಿಸಂ ವಾದೇತ್ವಾ… ಪೇ॰… ತತೋ ಅಞ್ಞಂ ಮಾರೇತಿ। ಪುರತೋ ಪಹರಿತ್ವಾ ಮಾರೇಹೀತಿ ವಾ…ಪೇ॰… ನತ್ಥಿ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋ"ತಿ, ಇದಂ ಪನ ಯಥಾಣತ್ತವತ್ಥುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸವಿಸಙ್ಕೇತೇನ ಕಮ್ಮಬದ್ಧಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ತೇನ "ವತ್ಥುಂ ಅವಿಸಂವಾದೇತ್ವಾ ಮಾರೇನ್ತೀ"ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ಅವತ್ವಾ "ಯಥಾಣತ್ತಿಯಾ"ತಿ ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸನಿಯಮೋಪಿ ದಸ್ಸಿತೋ, ಇತರಥಾ ಯಥಾಣತ್ತಿಯಾತಿ ವಚನಸ್ಸ ನಿರತ್ಥಕತಾಪತ್ತಿತೋ। **ವತ್ಥುನಿದ್ದೇಸೇ** ಚ "ವತ್ಥೂತಿ ಮಾರೇತಬ್ಬೋ ಸತ್ತೋ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೧೭೪) ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ "ಯಥಾಣತ್ತಸ್ಸ ಪಹರಿತಬ್ಬಸರೀರಪ್ಪದೇಸೋಪೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಪುರತೋ ಪಹರಣಾದಿಪಿ ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸೇ ಏವ ಸಙ್ಗಯ್ಹತೀತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ, ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ವತ್ಥುವಿಸೇಸೇನಾತಿ** ಮಾತುಆದಿಮತಸತ್ತವಿಸೇಸೇನ। **ಕಮ್ಮವಿಸೇಸೋತಿ** ಆನನ್ತರಿಯಾದಿಕಮ್ಮವಿಸೇಸೋ। **ಆಪತ್ತಿವಿಸೇಸೋತಿ** ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಆಪತ್ತಿವಿಸೇಸೋ।

ಯದಾ ಕದಾಚಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಹೇತಿ ಆಣತ್ತದಿವಸತೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸಪಿ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ದಿವಸಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಣ್ಹೇ। **ಏತಂ ಗಾಮೇ ಠಿತ**ನ್ತಿ ಗಾಮೋ ಪುಗ್ಗಲನಿಯಮನತ್ಥಂ ವುತ್ತೋ, ನ ಓಕಾಸನಿಯಮನತ್ಥಂ, ತಸ್ಮಾ "ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಮಾರೇತಿ, ನತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಏತೇನ ಕಾಲೋಕಾಸಆವುಧಇರಿಯಾಪಥಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸಾನಂ ನಿಯಮಿಚ್ಛಾಯ ಅಸತಿ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪಕಾರೇನ ಮರಣಮೇವ ಇಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಮುಖಾರುಳ್ಹವಸೇನ ವುತ್ತಸ್ಸ ದೇಸಕಾಲಾದಿನಿಯಮಸ್ಸ ವಿಸಙ್ಕೇತೇಪಿ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋಯೇವಾತಿ ಞಾಪಿತಂ ಹೋತಿ। ಯೋ ಪನ ಚಿತ್ತೇನ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಯದಾ ಕದಾಚಿ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪಕಾರೇನ ಮರಣಮೇವ ಇಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ಕಾಲಾದಿವಿಸಙ್ಕೇತೇನ ಅಕುಸಲತೋ ಚೋದನತೋ ವಾ ಮುಚ್ಚಿತುಕಾಮೋ ಲೇಸೇನ ಕಾಲಾದಿನಿಯಮಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹಪಾರಾಜಿಕತೋ ಪರಿಯಾಯೇನ ಅಮುಚ್ಚನತೋ ಕಾಲಾದಿವಿಸಙ್ಕೇತೇಪಿ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋವಾತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಚಾರಣತೋ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಕೇಚಿ ಪನೇತಂ ನ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ವೀಮಂಸಿತಬ್ಬಂ। **ತುಣ್ಡೇನಾತಿ** ಅಗ್ಗಕೋಟಿಯಾ। **ಥರುನಾತಿ** ಖಗ್ಗಮುಟ್ಠಿನಾ। **ಏತಂ ಗಚ್ಛನ್ತ**ನ್ತಿ ಗಮನೇನ ಪುಗ್ಗಲೋವ ನಿಯಮಿತೋ, ನ ಇರಿಯಾಪಥೋ, ತೇನಾಹ "ನತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತ"ನ್ತಿ।

"ದೀಘಂ ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ದೀಘಸಣ್ಠಾನಾನಂ ಬಹುಭಾವತೋ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಏವರೂಪಞ್ಚ ದೀಘ"ನ್ತಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅಸಾಧಾರಣಲಕ್ಖಣೇನ ಅನಿದ್ದಿಟ್ಠತ್ತಾ "ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ಆಣಾಪೇತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತೇನೇವಾಹ "ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ತಾದಿಸಂ ಮಾರೇಮೀ"ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಚಿತ್ತೇನ ಬಹೂಸು ದೀಘಸಣ್ಠಾನೇಸು ಏಕಂ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ವುತ್ತೇಪಿ ವಾಚಾಯ ಅನಿಯಮಿತತ್ತಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ತಾದಿಸೇ ಮಾರಿತೇ ನತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋತಿ ವದನ್ತಿ। ಅತ್ತಾನಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪರಪಾಣಿಮ್ಹಿ ಪಾಣಸಞ್ಞಿತಾಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಅಙ್ಗಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ನೇವತ್ಥಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋತಿ ಆಹ "ಆಣಾಪಕೋ ಮುಚ್ಚತೀ"ತಿ। ಅತ್ತಾನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ "ಅಸುಕಟ್ಠಾನೇ ನಿಸಿನ್ನ"ನ್ತಿ ಓಕಾಸನಿಯಮೇ ತಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಆರಬ್ಭ ವಧಕಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ವುತ್ತಂ "ನೇವ ವಧಕೋ ಮುಚ್ಚತಿ ನ ಆಣಾಪಕೋ"ತಿ। ಓಕಾಸಞ್ಹಿ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ನಿದ್ದಿಸನ್ತೋ ತಸ್ಮಿಂ ಓಕಾಸೇ ನಿಸಿನ್ನಂ ಮಾರೇತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ಸಯಂ ಪನ ತದಾ ತತ್ಥ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಓಕಾಸೇನ ಸಹ ತತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸೇವ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಹೋತಿ, ನ ಅತ್ತನೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸಯಂ ತತ್ಥೇವ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನಮೇವ ನಿಯಮೇತ್ವಾ "ಮಾರೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಅಞ್ಞೋ ತತ್ಥ ನಿಸಿನ್ನೋ ಮಾರಿಯತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಅತ್ತನೋಪಿ ಜೀವಿತಂ ಆರಬ್ಭ ವಧಕಚೇತನಾ ಪವತ್ತತಿ, ಪರಸ್ಮಿಂ ತತ್ಥ ಮಾರಿತೇ ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಏವರೂಪೇ ಠಾನೇ ಚಿತ್ತಪ್ಪವತ್ತಿನಿಯಮೋ ಬುದ್ಧವಿಸಯೋ, ನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಿಸಯೋತಿ ಆಹ "ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ನ ಅನಾದರಿಯಂ ಕಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ।

ಏವಂ ಆಣಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ತಾವ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಸಚೇ ಆಣತ್ತಿಕೋ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ದುಕ್ಕಟಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ಯಥಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಯಂ ಪರತೋ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ, ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ತದೇವ ಹೋತಿ। ಅಥ ಸೋ ಅವಸ್ಸಂ ಘಾತೇತಿ, ಯಂ ಪರತೋ "ಆಪತ್ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೭೪) ವುತ್ತಂ, ತತೋ ಇಮಸ್ಸ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಹೋತಿ, ನ ದುಕ್ಕಟಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾನೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ತೇಸಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತಾದೀನಮ್ಪಿ ಆರೋಚನಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ಇದಞ್ಚ ಯಥಾಣತ್ತಿವಸೇನ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪನೇ ಅಸತಿ ಯುಜ್ಜತಿ, ವೋರೋಪನೇ ಸತಿ ತೇಸಮ್ಪಿ ಆರೋಚನಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪಾರಾಜಿಕಂ। **ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮತ್ತೇತಿ** ಇದಂ ಅವಸ್ಸಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಸಭಾವದೀಪನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಕ್ಖಣೇಯೇವ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ। ಸಚೇ ಹಿ ಸೋ ಅವಸ್ಸಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸ್ಸತಿ, ಕಮ್ಮಂ ಪನ ನ ನಿಪ್ಫಾದೇಸ್ಸತಿ, ತದಾ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸೇವ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಇದಂ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಆಗತನಯದಸ್ಸನಮತ್ತಂ, ನ ಪನೇತಂ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ತೇನಾಹ **ಏವಂ ಸನ್ತೇತಿ**ಆದಿ, ಏವಂ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತನಯೇನ ಅತ್ಥೇ ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಆಪತ್ತಿಯೇವ ನ ಸಿಯಾತಿ** ವಧಕಸ್ಸ "ಸಾಧು ಸುಟ್ಠೂ"ತಿ ಮರಣಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿ ನೇವ ಸಿಯಾ, ಏವಂ ಅನೋಳಾರಿಕವಿಸಯೇಪಿ ತಾವ ದುಕ್ಕಟಂ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಮರಣಪಟಿಗ್ಗಹಣೇತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಪಟಿಗ್ಗಹಣಾದಿ ನಿದಸ್ಸಿತಂ। "ಅಹೋ ವತ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಹತೋ ಅಸ್ಸಾ"ತಿ ಏವಂ ಮರಣಾಭಿನನ್ದನದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಪಟಿಗ್ಗಹಣಾದಿಭಿನನ್ದನೇ ದುಕ್ಕಟೇ ಸತಿ ಪಗೇವ "ಅಹಂ ತಂ ಮಾರೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮರಣಪಟಿಗ್ಗಹಣೇತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸೇವೇತಂ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಅವಧಾರಣೇನ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಪಚ್ಚಯಾ ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ನತ್ಥೇವ ಆಪತ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತತ್ತಾ ಪಠಮಂ ಆಣತ್ತದುಕ್ಕಟಮೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ಏಕೇನ ಪಯೋಗೇನ ದ್ವಿನ್ನಂ ದುಕ್ಕಟಾನಂ ಅಸಮ್ಭವಾ। **ಪುರಿಮನಯೇತಿ** ಸಮನನ್ತರಾತೀತೇ ಅವಿಸಕ್ಕಿಯದೂತನಿದ್ದೇಸೇ। **ಏತ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಓಕಾಸಾಭಾವೇನಾತಿ** ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ ವುಚ್ಚಮಾನತ್ತಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ನ ವುತ್ತಂ ಓಕಾಸಾಭಾವೇನ, ನ ಪನ ಆಪತ್ತಿಅಭಾವತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೧೭೫. ಸಯಂ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರತ್ತಾ "ಉಪಟ್ಠಾನಕಾಲೇ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ "ಯೋ ಕೋಚಿ ಮಮ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಇಮಂ ಮಾರೇತೂ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಅವತ್ವಾ ಕೇವಲಂ ಮರಣಾಭಿನನ್ದನವಸೇನೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ **ಚೋರಾಪಿ ನಾಮ ತಂ ನ ಹನನ್ತೀತಿ**ಆದಿವಾಚಾಯಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ವುತ್ತಂ। **ದ್ವಿನ್ನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸಾತಿ** ದ್ವೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ, ದ್ವಿನ್ನಂ ವಾ ಮರಣಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ। ಉಭೋ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಮರಣಂ ಸಂವಣ್ಣೇನ್ತಸ್ಸ ಪಯೋಗಸಮುಟ್ಠಾಪಿಕಾಯ ಚೇತನಾಯ ಏಕತ್ತೇಪಿ "ದ್ವೇ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತಾಸಙ್ಖಾತಂ ಬಲವಭಾವಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಟಿಸನ್ಧಿಪವತ್ತೀಸು ಮಹಾವಿಪಾಕತ್ತಾ "ಅಕುಸಲರಾಸೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಬಹೂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಮರಣಸಂವಣ್ಣನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ತತ್ತಕಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾತಿ** ಯತ್ತಕಾ ಸಂವಣ್ಣನಂ ಸುತ್ವಾ ಮರಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ತಕಾನಮ್ಪಿ ವತ್ತಮಾನಂ ಅನಾಗತಞ್ಚ

ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಬ್ಬಂ ಆಲಮ್ಬಿತ್ವಾವ ಚೇತನಾಯ ಪವತ್ತನತೋ ತತ್ತಕಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ಹೋನ್ತಿ, ತತ್ತಕಾಹಿ ಚೇತನಾಹಿ ದಾತಬ್ಬಂ ಪವತ್ತಿವಿಪಾಕಂ ಏಕಾವ ಸಾ ಚೇತನಾ ದಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ, ಪಟಿಸನ್ಧಿವಿಪಾಕಂ ಪನ ಸಯಞ್ಚ ಪುಬ್ಬಾಪರಚೇತನಾ ಚ ಏಕೇಕಮೇವ ದಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

೧೭೬. **ಯೇಸಂ ಹತ್ಥತೋತಿ** ಯೇಸಂ ಞಾತಕಪವಾರಿತಾದೀನಂ ಹತ್ಥತೋ, ಇದಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುನೋ ರೂಪಿಯಮೂಲಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಅತ್ತನೋವ ಧನಞ್ಚೇ, ಸಯಮೇವ ಮೂಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮುಞ್ಚತಿ, ಮೂಲಂ ಪನ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ಪೋತ್ಥಕಸ್ಸ ಪೋತ್ಥಕಸಾಮಿನೋ ಸನ್ತಕತ್ತಾಪಾದನಮೇವೇತ್ಥ ಪಮಾಣನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಲೇಖಾದಸ್ಸನಕೋತೂಹಲಕಾತಿ** ಸುನ್ದರಕ್ಖರಂ ದಿಸ್ವಾ ವಾ "ಕೀದಿಸಂ ನು ಖೋ ಪೋತ್ಥಕ"ನ್ತಿ ವಾ ಓಲೋಕೇತುಕಾಮಾ।

ಪಾಣಾತಿಪಾತಸ್ಸ ಪಯೋಗತ್ತಾತಿ ಸರೀರತೋ ಪಾಣವಿಯೋಜನಸ್ಸ ನಿಟ್ಠಾಪಕಪಯೋಗತ್ತಾ। ಓಪಾತಖಣನತ್ಥಂ ಪನ ಕುದಾಲಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಅಯೋಬೀಜಸಮುಟ್ಠಾಪನತ್ಥಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಪಥವಿಂ ವಾ ಕುದಾಲದಣ್ಡಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಭೂತಗಾಮಂ ವಿಕೋಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। ಪಾಣಾತಿಪಾತಪಯೋಗತ್ತಾಭಾವಾ ಅದಿನ್ನಾದಾನಪುಬ್ಬಪಯಓಗೇ ವಿಯ ದುತಿಯಪರಿಯೇಸನಾದೀಸುಪಿ ಏತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಟ್ಠಾನೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಮುಸಾವಾದಾದಿಪಾಚಿತ್ತಿಯಟ್ಠಾನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಪಮಾಣೇತಿ** ಅತ್ತನಾ ಸಲ್ಲಕ್ಖಿತೇ ಪಮಾಣೇ। **ತಚ್ಛೇತ್ವಾತಿ** ಉನ್ನತಪ್ಪದೇಸಂ ತಚ್ಛೇತ್ವಾ। **ಪಂಸುಪಚ್ಛಿನ್ತಿ** ಸಬ್ಬನ್ತಿಮಂ ಪಂಸುಪಚ್ಛಿಂ। **ಏತ್ತಕಂ ಅಲನ್ತಿ** ನಿಟ್ಠಾಪೇತುಕಾಮತಾಯ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮಪಯಓಗಸಾಧಿಕಾ ಚೇತನಾ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾ, **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಏಕಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ ಅವೂಪಸನ್ತೇನೇವ ಪಯೋಗೇನ ಖಣಿತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಾಪೇನ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮಾ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾ ವುತ್ತಾ, ಇತರಾಸು ಪನ **ಅಟ್ಠಕಥಾಸು** "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪತಿತ್ವಾ ಮರನ್ತೂ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಖಣಿತ್ವಾ ಅಪರಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ದಿವಸೇ ತತೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಖಣಿತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಾಪೇನ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಏವಂ ಅಟ್ಠಕಥಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞವಿರೋಧೋ ಞಾತಬ್ಬೋ। **ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯಾತಿ** ಅಜಾನಿತ್ವಾ, ಪಕ್ಖಲಿತ್ವಾ ವಾ। **ಅರಹನ್ತಾಪಿ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ** ಅಞ್ಞೇಹಿ ಪಾತಿಯಮಾನಾನಂ ಅಮರಿತುಕಾಮಾನಮ್ಪಿ ಅರಹನ್ತಾನಂ ಮರಣಂ ಸಮ್ಭವತೀತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪುರಿಮನಯೇತಿ** "ಮರಿತುಕಾಮಾ ಇಧ ಮರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತನಯೇ। **ವಿಸಙ್ಕೇತೋತಿ** ಮರಿತುಕಾಮಾನಂ ಮಾರೇತುಕಾಮಾನಞ್ಚ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಖತತ್ತಾ ಅಮರಿತುಕಾಮಾನಂ ಮರಣೇ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋ ನತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತತ್ಥ ಪತಿತಂ ಬಹಿ ನೀಹರಿತ್ವಾತಿ ಇದಂ ತತ್ಥ ಪತನಪಚ್ಚಯಾ ಮರಣಸ್ಸ ಪವತ್ತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಆವಾಟೇ ಪತಿತ್ವಾ ಥೋಕಂ ಚಿರಾಯಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಾರಿತೇ ತತ್ಥ ಪತಿತರೋಗೇನ ಪೀಳಿತಸ್ಸ ಗಚ್ಛತೋ ಪಕ್ಖಲಿತ್ವಾ ಪಾಸಾಣಾದೀಸು ಪತನೇನಾಪಿ ಮರಣೇಪಿ ಓಪಾತಖಣಕೋ ನ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಮರಿತುಕಾಮಾ ವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಸಮ್ಭವತೋ ಓಪಪಾತಿಕೇ ಉತ್ತರಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣಿತ್ವಾ ಮತೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವುತ್ತಂ। "ನಿಬ್ಬತ್ತಿತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪತನಂ ನ ದಿಸ್ಸತೀತಿ ಚೇ? ತತ್ಥಸ್ಸ ನಿಬ್ಬತ್ತಿಯೇವ ಪತನನ್ತಿ ನತ್ಥಿ ವಿರೋಧೋ। ಯಸ್ಮಾ ಮಾತುಯಾ ಪತಿತ್ವಾ ಪರಿವತ್ತಿತಲಿಙ್ಗಾಯ ಮತಾಯ ಸೋ ಮಾತುಘಾತಕೋ ಹೋತಿ, ನ ಕೇವಲಂ ಮನುಸ್ಸಪುರಿಸಘಾತಕೋ, ತಸ್ಮಾ ಪತಿತಸ್ಸೇವ ವಸೇನ ಆಪತ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ "ಪತನರೂಪಂ ಪಮಾಣ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ಇದಂ ಪನ ಅಕಾರಣಂ "ಲಿಙ್ಗೇ ಪರಿವತ್ತೇಪಿ ಏಕಸನ್ತಾನತ್ತಸ್ಸ ಅವಿಗತತ್ತಾ। ಮನುಸ್ಸಭೂತಂ ಮಾತರಂ ವಾ ಪಿತರಂ ವಾ ಅಪಿ ಪರಿವತ್ತಲಿಙ್ಗಂ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇನ್ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಆನನ್ತರಿಯ"ನ್ತಿ ಹಿ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ। ಯೇನ ಪನ ಸಭಾವೇನ ಸತ್ತಾ ಜಾಯನ್ತಿ, ತೇನೇವ ಮರನ್ತಿ, ಸೋವ ತೇಸಂ ರೂಪನ್ತರಗ್ಗಹಣೇಪಿ ಸಭಾವೋತಿ "ಮರಣರೂಪಮೇವ ಪಮಾಣಂ, ತಸ್ಮಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೋ। ಪಚ್ಛಿಮೋ ವಾದೋ ಪಮಾಣಂ, ಏವಂ ಸನ್ತೇ **ಪಾಳಿಯಂ** "ಯಕ್ಖೋ ವಾ ಪೇತೋ ವಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೋ ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಪತತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಪತಿತೇ ದುಕ್ಖಾ ವೇದನಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ। ಮರತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ"ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಚೇ? ನಾಯಂ ದೋಸೋ। "ಯಕ್ಖೋ ವಾ ಪೇತೋ ವಾ"ತಿ ಹಿ ಪಠಮಂ ಸಕರೂಪಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ರೂಪನ್ತರಂ ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ಠಿತೇಯೇವ ಯಕ್ಖಪೇತೇ ದಸ್ಸೇತುಂ "ತಿರಚ್ಛಾನಗತಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೋ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ತಿರಚ್ಛಾನಗತವಿಗ್ಗಹೋ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೋ ವಾ ಯಕ್ಖೋ ವಾ ಪೇತೋ ವಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೇನ ಠಿತತಿರಚ್ಛಾನಗತಾನಂ ಆವೇಣಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ತಿರಚ್ಛಾನೋ ವಾ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹೋತಿ ವತ್ತಬ್ಬತೋ, ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಚ ಇಮಸ್ಸ ವಿಸೇಸಸ್ಸ ಅವುತ್ತತ್ತಾ। **ಯಕ್ಖಪೇತರೂಪೇನ ಮತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋತಿ** ಇಮಿನಾ ಮರಣರೂಪಸ್ಸೇವ ಪಮಾಣತ್ತಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಅತಿದಿಸತಿ।

ಮುಧಾತಿ ಅಮೂಲೇನ। **ಸೋ ನಿದ್ದೋಸೋತಿ** ತೇನ ತತ್ಥ ಕತಪಯೋಗಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ, ಯದಿ ಪನ ಸೋಪಿ ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ಕರೋತಿ, ನ ಮುಚ್ಚತಿ ಏವಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **ಏವಂ ಪತಿತಾತಿ**ಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಏವನ್ತಿ** ಏವಂ ಮಯಾ ಕತೇತಿ ಅತ್ಥೋ । **ನ ನಸ್ಸಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ** ಅದಸ್ಸನಂ ನ ಗಮಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಪಲಾಯಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಸುಉದ್ಧರಾ ವಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ** ಇದಂ ಗಮ್ಭೀರಸ್ಸ ಓಪಾತಸ್ಸ ಪೂರಣೇ ಪಯೋಜನದಸ್ಸನಂ। ಉತ್ತಾನೇ ಕತೇ ಓಪಾತೇ ಸೀಘಂ ಅಮ್ಹೇಹಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಮಾರೇತುಂ ಸುಉದ್ಧರಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇತಿ** ಮೂಲಟ್ಠಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯದಿ ಪನ ಪಚ್ಛಿಮೋಪಿ ಲಭಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕತ್ವಾ ಪುನ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಏವಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಜಾತಪಥವೀ ಜಾತಾತಿ** ಈದಿಸೇ ಪುನ ಅಞ್ಞೇನ ಓಪಾತೇ ಖತೇ ತದಾ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ಜಾತಪಥವೀಸದಿಸಂ ಕತ್ವಾ ಪುನ ಸುಟ್ಠು ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ದಳ್ಹತರಂ ಪೂರಿತೇಪಿ ಮುಚ್ಚತಿಯೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಥದ್ಧತರನ್ತಿ ಥಿರಕರಣತ್ಥಂ ಅಪರಾಪರಾಯ ಪಾಸಯಟ್ಠಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಾ ತಮೇವ ವಾ ಸಿಥಿಲಭೂತಪಾಸಂ ಥದ್ಧತರಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪೇತಿ। **ಖಾಣುಕನ್ತಿ** ಪಾಸಯಟ್ಠಿಬನ್ಧನಖಾಣುಕಂ। **ತತ್ಥಜಾತಕಯಟ್ಠಿಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತೀತಿ** ಇದಂ ಅರಞ್ಞೇ ಯಥಾಠಿತಮೇವ ದಣ್ಡಂ ಮೂಲೇ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪಾಸಬನ್ಧನಯೋಗ್ಗಂ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತತ್ತಾ ತತ್ಥ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಕೋಚಿ ಪಾಸಂ ಬನ್ಧೇಯ್ಯ, ಮೂಲಟ್ಠೋ ನ ಮುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಪನ ಮೂಲೇಪಿ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಖಣ್ಡಾಖಣ್ಡಂ ಕತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ರಜ್ಜುಕೇತಿ** ವಾಕೇಹಿ ಏಕವಾರಂ ವಟ್ಟಿತರಜ್ಜುಕೇ। **ಸಯಂ ವಟ್ಟಿತನ್ತಿ** ತನುಕವಟ್ಟಿತಂ ದಿಗುಣತಿಗುಣತಾಪಾದನೇನ ಅತ್ತನಾ ವಟ್ಟಿತಂ। **ಉಬ್ಬಟ್ಟೇತ್ವಾತಿ** ಪಾಕತಿಕಂ ಕತ್ವಾ। **ಗೋಪೇನ್ತೋಪೀತಿ** ಹೀರಂ ಹೀರಂ ಕತ್ವಾ ಗೋಪೇನ್ತೋಪಿ।

೧೭೭. **ಆಲಮ್ಬನರುಕ್ಖೋ ವಾತಿ** ತತ್ಥಜಾತಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ತದತ್ಥಮೇವ ಕತ್ವಾತಿ** ಮಾರಣತ್ಥಮೇವ ಅಯೋಬೀಜಸಮುಟ್ಠಾಪನಾದಿನಾ ವಾಸಿಆದಿಂ ಸತ್ಥಂ ಕಾರೇತ್ವಾ। **ಪಾಕತಿಕನ್ತಿ** ಅಞ್ಞೇಹಿ ಕತಂ ಪಕತಿಸತ್ಥಮೇವ ಲಭಿತ್ವಾ ಮೂಲಟ್ಠೇನ ಠಪಿತಂ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮುಚ್ಚತೀತಿ** ಮೂಲಟ್ಠೋ ಮುಚ್ಚತಿ। **ವಿಸಮಣ್ಡಲನ್ತಿ** ಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀಸು ಆಲಿತ್ತಂ ವಿಸಮಣ್ಡಲಂ।

ವತ್ವಾ ಅಸಿಂ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪತೀತಿ ಏತ್ಥ ಮುಖೇನ ಅವತ್ವಾ ಮನಸಾವ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಉಪನಿಕ್ಖಿಪನೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಪುರಿಮನಯೇನಾತಿ** ಯೇಸಂ ಹತ್ಥತೋ ಮೂಲಂ ಗಹಿತನ್ತಿಆದಿನಾ। **ವಿಸಭಾಗರೋಗೋ** ನಾಮ ಕುಟ್ಠಾದಿವಿರೂಪಭಾವತೋ, ಗಣ್ಡಪೀಳಕಾದಿ ವಾ ಜೀವಿತಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚನೀಕತ್ತಾ।

೧೭೮. **ಮನಾಪಿಯೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋತಿ** ಏತೇನ ಮನಾಪಿಯಂ ರೂಪಂ ಉಪಸಂಹರತೀತಿ ಏತ್ಥ ಯಂ ವಾ ಮನಾಪರೂಪಂ, ತಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ ಠಪೇತಿ, ಅತ್ತನಾ ವಾ ಮನಾಪಿಯೇನ ರೂಪೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ತಿಟ್ಠತೀತಿಆದಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಲಙ್ಕರಿತ್ವಾ ಉಪಸಂಹರತೀತಿ** "ಅಲಾಭಕೇನ ಸುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಮರತೂ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಉಪಸಂಹರತಿ, ತೇನೇವ "ಸಚೇ ಉತ್ತಸಿತ್ವಾ ಮರತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಲಾಭಕೇನ ಸುಸ್ಸಿತ್ವಾ ಮರತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಪಾರಾಜಿಕೋತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಮಹಾಕಚ್ಛು** ನಾಮ ವಲ್ಲಿಫಲವಿಸೇಸೋ, ಯಸ್ಸ ಮಜ್ಜಾರಪಾದಸ್ಸೇವ ಸಣ್ಠಾನಂ ದುಕ್ಖಸಮ್ಫಸ್ಸಾನಿ ಸುಖುಮಲೋಮಾನಿ ಚ ಹೋನ್ತಿ। **ಹಂಸಪುಪ್ಫನ್ತಿ** ಹಂಸಾದೀನಂ ಪಕ್ಖಲೋಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದನ್ತಿ। **ಅತ್ತನೋ ಧಮ್ಮತಾಯ ಮರತಿ, ಅನಾಪತ್ತೀತಿ** ಪಾರಾಜಿಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ ದುಕ್ಕಟಾ ನ ಮುಚ್ಚನತೋ।

೧೭೯. ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾತಿ ಇದಂ ಮರಣಸಂವತ್ತನಿಕಉಪಕ್ಕಮಸ್ಸ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **ಇಮಿನಾ ಉಪಕ್ಕಮೇನಾತಿ**ಆದಿ। ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಇದಂ ಪನ ಮರಣಸಂವತ್ತನಿಕವಿಸಾದಿಉಪಕ್ಕಮಕರಣಸ್ಸ ಅಜಾನನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **ಇಮಿನಾ ಅಯಂ ಮರಿಸ್ಸತೀತಿ**ಆದಿ। ನ ಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾತಿ ಇದಂ ದುಕ್ಖುಪ್ಪಾದಕಂ ಉಪಕ್ಕಮನ್ತಿ ಜಾನನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **ಮರಣಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತಸ್ಸಾತಿ**ಆದಿ। **ಅನುಪ್ಪಬನ್ಧಾಭಾವಾತಿ** ದೋಮನಸ್ಸವೀಥೀನಂ ನಿರನ್ತರಪ್ಪವತ್ತಿಅಭಾವಾ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೧೮೦. **ವೋಹಾರವಸೇನಾ**ತಿ ಪುಬ್ಬಭಾಗವೋಹಾರವಸೇನ, ಮರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾಕ್ಖಣೇ ಕರುಣಾಯ ಅಭಾವತೋ ಕಾರುಞ್ಞೇನ ಪಾಸೇ ಬದ್ಧಸೂಕರಮೋಚನಂ (ಪಾರಾ॰ ೧೪೩) ವಿಯ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। "ಯಥಾಯುನಾ"ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ "ಯಥಾನುಸನ್ಧಿನಾ"ತಿ ಪರಿಯಾಯನ್ತರೇನ ವುತ್ತಂ। ಹೇಟ್ಠಾ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ವಿಜ್ಜಮಾನೇ ಸಾಟಕಂ ವಲಿಂ ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಆಹ "ಯಸ್ಮಿಂ ವಲಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತೀ"ತಿ। ಪಟಿವೇಕ್ಖಣಞ್ಚೇತಂ ಗಿಹೀನಂ ಸನ್ತಕೇ ಏವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ಮುಸಲೇ ಉಸ್ಸಿತೇ**ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಉಪತ್ಥಮ್ಭೇತ್ವಾ ದ್ವೀಸು ಮುಸಲೇಸು ಭಿತ್ತಿಂ ಅಪಸ್ಸಾಯ ಠಪಿತೇಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉದುಕ್ಖಲಭಣ್ಡಿಕ**ನ್ತಿ ಉದುಕ್ಖಲತ್ಥಾಯ ಆನೀತಂ ದಾರುಭಣ್ಡಂ। **ಪರಿಬನ್ಧ**ನ್ತಿ ಭೋಜನಪರಿಬನ್ಧಂ, ಭೋಜನನ್ತರಾಯನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

೧೮೧. ಅಗ್ಗಕಾರಿಕನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕಾರಿಕ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಭಾವವಚನತ್ತಾ "ಅಗ್ಗಕಿರಿಯ"ನ್ತಿ ಅತ್ಥಂ ವತ್ವಾಪಿ ಯಸ್ಮಾ ಕಿರಿಯಂ ದಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ತಸ್ಮಾ ದಾನಸಙ್ಖಾತಾಯ ಅಗ್ಗಕಿರಿಯಾಯ ಯುತ್ತಪಿಣ್ಡಪಾತಮೇವ ಇಧ ಉಪಚಾರಯುತ್ತಿಯಾ ಅಗ್ಗಕಿರಿಯಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಆಹ **ಪಠಮಂ ಲದ್ಧಪಿಣ್ಡಪಾತ**ನ್ತಿಆದಿ।

೧೮೨-೩. **ದಣ್ಡಮುಗ್ಗರನಿಖಾದನವೇಮಾದೀನಂ ವಸೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ದಣ್ಡೋ** ನಾಮ ದೀಘದಣ್ಡೋ। **ಮುಗ್ಗರೋ** ನಾಮ ರಸ್ಸೋ। **ವೇಮಂ** ನಾಮ ತನ್ತವಾಯಾನಂ ವತ್ಥವಾಯನಉಪಕರಣಂ, ಯೇನ ವೀತಂ ತನ್ತಂ ಘಟ್ಟೇನ್ತಿ। **ವಿಭತ್ತಿಬ್ಯತ್ತಯೇನಾ**ತಿ ವಿಭತ್ತಿವಿಪರಿಣಾಮೇನ। **ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮೋ**ತಿ ಸಮಾಧಿ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಚ। **ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮ**ನ್ತಿ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಪಟಿಲಾಭಂ। **ಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾ**ತಿ ಆರೋಚೇತ್ವಾ, ಇದಞ್ಚ ವಿಸೇಸಸ್ಸ ಅಧಿಗತಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಅಧಿಗತವಿಸೇಸಾ ಹಿ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಆಪಜ್ಜನತ್ಥಂ ಲಜ್ಜೀಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅವಸ್ಸಂ ಅಧಿಗಮಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತಿ, ಅಧಿಗತವಿಸೇಸೇನ ಪನ ಅಬ್ಯಾಕರಿತ್ವಾಪಿ ಆಹಾರಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಅಧಿಗಮನ್ತರಾಯವಿನೋದನತ್ಥಮೇವ ಆಹಾರೂಪಚ್ಛೇದಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ತದಧಿಗಮೇ ಸೋ ನ ಕಾತಬ್ಬೋವ। ಕಿಂ ಪನಾಧಿಗಮಂ ಆರೋಚೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಆಹ **ಸಭಾಗಾನ**ನ್ತಿಆದಿ। **ಭಣ್ಡಕಂ ವಾ ಧೋವನ್ತಾ**ತಿ ಚೀವರಂ ವಾ ಧೋವನ್ತಾ। **ಧೋವನದಣ್ಡಕ**ನ್ತಿ ಚೀವರಧೋವನದಣ್ಡಂ।

೧೮೪. **ಮದ್ದಾಪೇತ್ವಾ ಪಾತೇತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತೋ**ತಿ ಯಥಾಣತ್ತಿಯಾ ಅಕತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ, ಯದಿ ಪನ ಆಣಾಪಕೋ ಮದ್ದನಮ್ಪಿ ಮದ್ದಾಪನಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾಯ ವೋಹಾರವಸೇನ "ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಪಾತೇಹೀ"ತಿ ವದತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತೋ ನತ್ಥೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। "ಮರಣವಣ್ಣಂ ವಾ ಸಂವಣ್ಣೇಯ್ಯಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೭೧) ವುತ್ತತ್ತಾ ಆಹ "ಪರಿಯಾಯೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀ"ತಿ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಆಪತ್ತಿಮೋಕ್ಖೋ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಅವಿಜಾಯನತ್ಥಾಯ ಗಬ್ಭಗ್ಗಹಣತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಭೇಸಜ್ಜಂ ದೇನ್ತಸ್ಸ ಕುಚ್ಛಿಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಗಬ್ಭೋ ವಿನಸ್ಸತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ದಿನ್ನೇ ತಥಾಮರನ್ತಾನಂ ವಸೇನ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋ, ಕುಚ್ಛಿಯಂ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ದಿನ್ನೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಮರತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ನೇವತ್ಥಿ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋ।

ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾನನ್ತಿ ಏಕಸ್ಸ ಸತ್ಥು ಸಾಸನೇ ಸಹಸಿಕ್ಖಮಾನಧಮ್ಮಾನಂ, ಸಹಧಮ್ಮೇ ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಸಿಕ್ಖನಭಾವೇನ ನಿಯುತ್ತಾನಂ। **ಸಮಸೀಲಸದ್ಧಾನ**ನ್ತಿಆದಿನಾ ದುಸ್ಸೀಲಾನಂ ಭಿನ್ನಲದ್ಧಿಕಾನಞ್ಚ ಅಕಾತುಮ್ಪಿ ಲಬ್ಭತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಞಾತಕಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ತೇಸಂ ವಾ ಞಾತಕಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ। ಅರಿಯೇಹಿ ಅಕತಾ ಅಯುತ್ತವಸೇನ ಅಕತಪುಬ್ಬಾ ವಿಞ್ಞತ್ತಿ **ಅಕತವಿಞ್ಞತ್ತಿ**।

ಪಟಿಯಾದಿಯತೀತಿ ಸಮ್ಪಾದಿಯತಿ। **ಅಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಂ ವದನ್ತಿ, ಅಯುತ್ತತಾವಸೇನೇವ ಪನೇತ್ಥ ಅಕರಣಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಯುತ್ತೋ, ನ ಆಪತ್ತಿವಸೇನಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಯಾವ ಞಾತಕಾ ಪಸ್ಸನ್ತೀ**ತಿ ಯಾವ ತಸ್ಸ ಞಾತಕಾ ಪಸ್ಸನ್ತಿ।

ಪಿತುಭಗಿನೀ **ಪಿತುಚ್ಛಾ**। ಮಾತುಭಾತಾ **ಮಾತುಲೋ**। **ನಪ್ಪಹೋನ್ತೀ**ತಿ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ। **ನ ಯಾಚನ್ತೀ**ತಿ ಲಜ್ಜಾಯ ನ ಯಾಚನ್ತಿ। "ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಞ್ಞಥಾ ದೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಆಭೋಗಂ ಅಕತ್ವಾಪಿ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ಭೇಸಜ್ಜಕರಣಸ್ಸ **ಪಾಳಿಯಂ** "ಅನಾಪತ್ತಿ ಭಿಕ್ಖು ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೮೭) ಏವಂ ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿದಸ್ಸನವಸೇನ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ, ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಅವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೇನ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಸುತ್ತೇನೇವ ಆಪತ್ತಿ ಸಿದ್ಧಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ, ತೇನೇವ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಮ್ಪಿ "ತೇಸಞ್ಞೇವ ಸನ್ತಕ"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಞ್ಞೇಸ**ನ್ತಿ ಅಸಾಲೋಹಿತಾನಂ, ತೇನಾಹ **ಏತೇಸಂ ಪುತ್ತಪರಮ್ಪರಾಯಾ**ತಿಆದಿ। **ಕುಲಪರಿವಟ್ಟೋ**ತಿ ಕುಲಸ್ಮಿಂ ಞಾತಿಪರಮ್ಪರಾ। **ಭೇಸಜ್ಜಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತವಿಧಿನಾ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ, "ತಾವಕಾಲಿಕಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಭೋಗಂ ಅಕತ್ವಾ ದೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಪನ ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಂ ವಿನಾ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವಂ ವಾ ಕುಲದೂಸನಂ ವಾ ನ ಹೋತಿಯೇವ, ತೇನಾಹ - "ವೇಜ್ಜಕಮ್ಮಂ ವಾ ಕುಲದೂಸಕಾಪತ್ತಿ ವಾ ನ ಹೋತೀ"ತಿ। ಞಾತಕಾನಞ್ಹಿ ಸನ್ತಕಂ ಯಾಚಿತ್ವಾಪಿ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಕುಲದೂಸನಾದಿ ನ ಸಿಯಾ। **ಸಬ್ಬಪದೇಸೂ**ತಿ "ಚೂಳಮಾತುಯಾ"ತಿಆದೀಸು ಸಬ್ಬಪದೇಸು।

ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಆಹರಾಮಾತಿ ಇದಂ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ "ಮಮ ಞಾತಕಾನಂ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಆಹರಥಾ"ತಿ ಆಣತ್ತೇಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬವಿಧಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ಇಮಿನಾ ಚ ಸಾಮಣೇರಾದೀನಂ ಅಪಚ್ಚಾಸಾಯಪಿ ಪರಜನಸ್ಸ ಭೇಸಜ್ಜಕರಣಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ವುತ್ತನಯೇನ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ**ತಿ ಇಮಿನಾ "ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವತ್ತೇನ ವಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ, "ಞಾತಿಸಾಮಣೇರೇಹೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಚ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಅತಿದಿಸತಿ। **ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೇನಾ**ತಿ ಆಗನ್ತುಕಚೋರಾದೀನಂ ಕರೋನ್ತೇನಾಪಿ "ಮನುಸ್ಸಾ ನಾಮ ಉಪಕಾರಕಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ತೇಹಿ ಲಾಭಂ ಅಪತ್ಥಯನ್ತೇನ। ಪಚ್ಚಾಸಾಯ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಪನ ವೇಜ್ಜಕಮ್ಮಕುಲದೂಸನಾದಿದೋಸೋ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। "ಏವಂ ಉಪಕಾರೇ ಕತೇ ಸಾಸನಗುಣಂ ಞತ್ವಾ ಪಸೀದನ್ತಿ, ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಾ ಉಪಕಾರಕಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ಕರಣೇ ಪನ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೇನ ಆಗನ್ತುಕಾದೀನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಪುಗ್ಗಲಾದೀನಮ್ಪಿ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ಕತ್ತಬ್ಬಾಕತ್ತಬ್ಬಟ್ಠಾನವಿಭಾಗಸ್ಸ ನಿರತ್ಥಕತ್ತಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ "ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೇನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ದಾತುಂ ಕಾತುಞ್ಚ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಏತ್ತಕಮತ್ತಸ್ಸೇವ ವತ್ತಬ್ಬತೋ। ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನಞ್ಚ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವಕುಲದೂಸನಾದಿದೋಸನಿಸೇಧನತ್ಥಮೇವ ವುತ್ತಂ ಭೇಸಜ್ಜಕರಣಸಙ್ಖಾತಾಯ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿಯಾ ಮುಚ್ಚನತ್ಥಂ ಆಗನ್ತುಕಚೋರಾದೀನಂ ಅನುಞ್ಞಾತಾನಂ ದಾನೇನೇವ ತಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಮುಚ್ಚನತೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೇನಾಪಿ ಅಕಾತಬ್ಬಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಸದ್ಧಂ ಕುಲ**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಪುಚ್ಛನ್ತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠರೋಗೀನಂ ಪರಿಯಾಯೇನಾಪಿ ವತ್ವಾ ವಿಚರಣಂ ಅಯುತ್ತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪುಚ್ಛಿತಸ್ಸಾಪಿ ಪನ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತಸ್ಸ ಪರಿಯಾಯಕಥಾಪಿ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ।

ಸಮುಲ್ಲಪೇಸೀತಿ ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೋ ಏವಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಸಿ। **ಆಚರಿಯಭಾಗೋ**ತಿ ವಿನಯಾಚಾರಂ ಅಕೋಪೇತ್ವಾ ಭೇಸಜ್ಜಾಚಿಕ್ಖಣೇನ ವೇಜ್ಜಾಚರಿಯಭಾಗೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪುಪ್ಫಪೂಜನತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿಯಮಾನಂ ರೂಪಿಯಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕತ್ತಭಜನೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಮೇವಾತಿ ಆಹ "ಕಪ್ಪಿಯವಸೇನ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ"ತಿ, "ಅಮ್ಹಾಕಂ ರೂಪಿಯಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಪುಪ್ಫಪೂಜನತ್ಥಂ ಪುಪ್ಫಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿಆದಿನಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯೇನ ಕಮ್ಮೇನ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯದಿ "ಪರಿತ್ತಂ ಕರೋಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಕರೋನ್ತಿ, ಭೇಸಜ್ಜಕರಣಂ ವಿಯ ಗಿಹಿಕಮ್ಮಂ ವಿಯ ಹೋತೀತಿ "ನ ಕಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। "ಪರಿತ್ತಂ ಭಣಥಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ಧಮ್ಮಜ್ಝೇಸನತ್ತಾ ಅನಜ್ಝಿಟ್ಠೇನಪಿ ಭಣಿತಬ್ಬೋ ಧಮ್ಮೋ, ಪಗೇವ ಅಜ್ಝಿಟ್ಠೇನಾಪೀತಿ "ಕಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಚಾಲೇತ್ವಾ ಸುತ್ತಂ ಪರಿಮಜ್ಜಿತ್ವಾ**ತಿ ಇದಂ "ಪರಿತ್ತಾಣಂ ಏತ್ಥ ಪವೇಸೇಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತೇನ ಏವಂ ಕತೇ ಪರಿತ್ತಾಣಾ ತತ್ಥ ಪವೇಸಿತಾ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ। **ವಿಹಾರತೋ...ಪೇ॰... ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಇದಂ ಅಞ್ಞಾತಕಗಹಟ್ಠೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಪಾದೇಸು ಉದಕಂ ಆಕಿರಿತ್ವಾ**ತಿ ಇದಂ ತಸ್ಮಿಂ ದೇಸೇ ಚಾರಿತ್ತವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ "ತತ್ಥ ಪಾಳಿಯಾ ನಿಸಿನ್ನಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾದೇಸು ರೋಗವೂಪಸಮನಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಉದಕಂ ಸಿಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪರಿತ್ತಂ ಕಾತುಂ ಸುತ್ತಞ್ಚ ಠಪೇತ್ವಾ 'ಪರಿತ್ತಂ ಭಣಥಾ'ತಿ ವತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। ಏವಞ್ಹಿ ಕರಿಯಮಾನೇ ಯದಿ ಪಾದೇ ಅಪನೇನ್ತಿ, ಮನುಸ್ಸಾ ತಂ ಅವಮಙ್ಗಲನ್ತಿ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ರೋಗೋ ವಾ ನ ವೂಪಸಮಿಸ್ಸತೀ"ತಿ। ತೇನಾಹ "ನ ಪಾದಾ ಅಪನೇತಬ್ಬಾ"ತಿ। ಮತಸರೀರದಸ್ಸನೇ ವಿಯ ಕೇವಲಂ ಸುಸಾನದಸ್ಸನೇಪಿ "ಇದಂ ಜಾತಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಖಯಗಮನಟ್ಠಾನ"ನ್ತಿ ಮರಣಸಞ್ಞಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಆಹ "ಸೀವಥಿಕದಸ್ಸನೇ...ಪೇ॰... 'ಮರಣಸ್ಸತಿಂ ಪಟಿಲಭಿಸ್ಸಾಮಾ'ತಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಸೀಸೇನ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ। ಲೇಸಕಪ್ಪಂ ಅಕತ್ವಾ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ "ಪರಿವಾರತ್ಥಾಯ ಆಗಚ್ಛನ್ತೂ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಅನಾಮಟ್ಠಪಿಣ್ಡಪಾತೋತಿ ಅಗ್ಗಹಿತಅಗ್ಗೋ, ಅಪರಿಭುತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಹಾಪಣಗ್ಘನಕೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ದಾಯಕೇಹಿ ಬಹುಬ್ಯಞ್ಜನೇನ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಸಕ್ಕಚ್ಚಂ ದಿನ್ನಭಾವಂ ದೀಪೇತಿ। **ಥಾಲಕೇ**ತಿ ಸಜ್ಝಿಕೇ ಕಂಸಾದಿಮಯೇ ಥಾಲಕೇ, ಪತ್ತೋಪಿ ಏತ್ಥ ಸಙ್ಗಯ್ಹತಿ। **ನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಇಮಿನಾ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ದಾಮರಿಕಚೋರಸ್ಸಾ**ತಿ ರಜ್ಜಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಕಟಚೋರಸ್ಸ। ಅದೀಯಮಾನೇಪಿ "ನ ದೇನ್ತೀ"ತಿ ಕುಜ್ಝನ್ತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಆಮಿಸಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಅಲಾಭೇನ ಅತ್ತನೋ ಪರಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ಸಮ್ಭವನ್ತಸ್ಸ ಛಿದ್ದಸ್ಸ ಚ ವಿವರಸ್ಸ ಪಟಿಸನ್ಥರಣಂ ಪಿದಹನಂ **ಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ,** ಸೋ ಪನ ಧಮ್ಮಾಮಿಸವಸೇನ ದುವಿಧೋ। ತತ್ಥ ಆಮಿಸಪಟಿಸನ್ಥಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಕಸ್ಸ ಕಾತಬ್ಬೋ, ಕಸ್ಸ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। "ಆಗನ್ತುಕಸ್ಸ ವಾ…ಪೇ॰… ಕತ್ತಬ್ಬೋ ಯೇವಾ"ತಿ ಸಙ್ಖೇಪತೋ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಪಾಕಟಂ ಕಾತುಂ **ಆಗನ್ತುಕಂ ತಾವಾ**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಖೀಣಪರಿಬ್ಬಯ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಗತಿಭಾವಂ ಕಾರುಞ್ಞಭಾಜನತಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತಿ, ತೇನ ಚ ತಬ್ಬಿಧುರಾನಂ ಸಮಿದ್ಧಾನಂ ದಾಯಕಾದೀನಂ ಆಗನ್ತುಕತ್ತೇಪಿ ದಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಿದ್ಧಂ ಹೋತಿ। ತಣ್ಡುಲಾದಿಮ್ಹಿ ದಾತಬ್ಬೇ ಸತಿ "ಅವೇಲಾಯಂ…ಪೇ॰… ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। "ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೇನಾ"ತಿ ವತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಸೀಸನಪ್ಪಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಮನುಸ್ಸಾ ನಾಮಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಅನನುಞ್ಞಾತಾನಂ ಪನ ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೇನಾಪಿ ದಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯವಿನಿಪಾತತ್ತಾ, ಪಚ್ಚಾಸೀಸಾಯ ಪನ ಸತಿ ಕುಲದೂಸನಮ್ಪಿ ಹೋತಿ।

ಉಬ್ಬಾಸೇತ್ವಾತಿ ಸಮನ್ತತೋ ತಿಯೋಜನಂ ವಿಲುಮ್ಪನ್ತೇ ಮನುಸ್ಸೇ ಪಲಾಪೇತ್ವಾ। **ವರಪೋತ್ಥಕಚಿತ್ತತ್ಥರಣ**ನ್ತಿ ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾದಿಉತ್ತಮರೂಪವಿಚಿತ್ತಂ ಅತ್ಥರಣಂ।

೧೮೭. ಸತ್ತರಸವಗ್ಗಿಯೇಸು ಪುಬ್ಬೇ ಏಕಸ್ಸ ಅಙ್ಗುಲಿಪತೋದಕೇನ ಮಾರಿತತ್ತಾ ಸೇಸೇಸು ಸೋಳಸಜನೇಸು ಉದರಂ ಆರುಹಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಮೇಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ "ಸೇಸಾಪಿ ಪನ್ನರಸ ಜನಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅದೂಹಲಪಾಸಾಣಾ ವಿಯಾ**ತಿ ಅದೂಹಲೇ ಆರೋಪಿತಪಾಸಾಣಾ ವಿಯ। **ಕಮ್ಮಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ**ತಿ ತಜ್ಜನೀಯಾದಿಕಮ್ಮಕರಣಾಧಿಪ್ಪಾಯಾ।

ಆವಾಹೇತ್ವಾತಿ ಆವಿಸಾಪೇತ್ವಾ। **ರೂಪಂ ಕತ್ವಾ ಹತ್ಥಪಾದಾದೀನಿ ಛಿನ್ದನ್ತೀ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಪಿಟ್ಠಾದಿಮಯೇ ರೂಪೇ ಅಮನುಸ್ಸಂ ಆವಾಹೇತ್ವಾ ತಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾದಾದೀನಿ ಛಿನ್ದನ್ತಿ। **ಸಕ್ಕಂ ದೇವರಾಜಾನಂ ಮಾರೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಇದಂ ಸಮ್ಭಾವನವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ತಾದಿಸಾ ಮಹಾನುಭಾವಾ ಯಕ್ಖಾ ಸತ್ಥಘಾತಾರಹಾ ಹೋನ್ತಿ ದೇವಾಸುರಯುದ್ಧೇಪಿ ತೇಸಂ ಸತ್ಥಪ್ಪಹಾರೇನ ಮರಣಾಭಾವಾ।

೧೮೮. ಪಹಾರೋ ನ ದಾತಬ್ಬೋತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಅಮನುಸ್ಸಂ ಕೋಧಚಿತ್ತೇನ ಪಹರನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಚಿಕಿಚ್ಛಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪಹರನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಚಾರೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ತಾಲಪಣ್ಣಂ…ಪೇ॰… ಬನ್ಧಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಅಮನುಸ್ಸಾ ತಾಲಪಣ್ಣಬನ್ಧನೇನ ಪಲಾಯನ್ತೀತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ಇದಞ್ಚ ಗಿಹೀನಂ ವೇಜ್ಜಕಮ್ಮವಸೇನ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

೧೮೯. **ಯೋ ರುಕ್ಖೇನ ಓತ್ಥತೋಪಿ ನ ಮರತೀ**ತಿಆದೀಸು ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಭೂತಗಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಸಯಮೇವ ವಕ್ಖತಿ, ತಂ ತತ್ಥೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

೧೯೦. **ದಬ್ಬೂಪಕರಣಾನೀ**ತಿ ಕೇಹಿಚಿ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಠಪಿತಾನಿ ಸಪರಿಗ್ಗಹಿತಾನಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಹಿ ಠಾನಾಚಾವನಾಭಾವೇನ ವಿನಾಸಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ। **ಖಿಡ್ಡಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನಾಪಿ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಸುಕ್ಖತಿಣಾದೀಸು ಅಗ್ಗಿಕರಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಅಲ್ಲೇಸು ಪನ ಕೀಳಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನಪಿ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। ಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತೋ, ಪಟಿಮುಖಂ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಾ ಅಗ್ಗಿ **ಪಟಗ್ಗಿ,** ತಸ್ಸ ಅಲ್ಲತಿಣಾದೀಸುಪಿ ದಾನಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ತಂ ದೇನ್ತೇನ ದೂರತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಾವಗ್ಗಿಂ ದಿಸ್ವಾ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸಮನ್ತತೋ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಅದತ್ವಾ ಏಕದೇಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸಮನ್ತತೋ ಸಣಿಕಂ ಝಾಪೇತ್ವಾ ಯಥಾ ಮಹನ್ತೋಪಿ ಅಗ್ಗಿ ವಿಹಾರಂ ಪಾಪುಣಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಏವಂ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸಮನ್ತಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಕತ್ವಾ ಪಟಗ್ಗಿ ದಾತಬ್ಬೋ, ಸೋ ದಾವಗ್ಗಿನೋ ಪಟಿಪಥಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾ ತೇನ ಸಹ ನಿಬ್ಬಾತಿ। **ಪರಿತ್ತಕರಣ**ನ್ತಿ ಸಮನ್ತಾ ರುಕ್ಖತಿಣಾದಿಚ್ಛೇದನಪರಿಖಾಖಣನಾದಿಆರಕ್ಖಕರಣಂ, ತೇನಾಹ **ತಿಣಕುಟಿಕಾನಂ ಸಮನ್ತಾ ಭೂಮಿತಚ್ಛನ**ನ್ತಿಆದಿ।

೧೯೧. **ಖೇತ್ತಮೇವ ಓತಿಣ್ಣತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕ**ನ್ತಿ ದ್ವೀಸು ಏಕಸ್ಸಾಪಿ ಅನ್ತೋಗಧತ್ತಾ "ದ್ವೀಹೀ"ತಿ ವುತ್ತಖೇತ್ತೇ ಏಕಸ್ಸಾಪಿ ಓತಿಣ್ಣತ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ, "ದ್ವೀಹಿ ಏವ ಮಾರೇಹಿ ನ ಏಕೇನಾ"ತಿ ನಿಯಮಿತೇ ಪನ ಏಕೇನೇವ ಮಾರಿತೇ ನತ್ಥಿ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ಏವಂ ದ್ವೇ ಏವ ಪುರಿಸಾತಿಆದೀಸುಪಿ। ಪುಬ್ಬೇ ಕತಸೀಸಚ್ಛೇದಪಯೋಗತೋ ಅಞ್ಞೋ ಪಯೋಗೋ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯುಪಚ್ಛೇದಕೋ ನ ಉಪಲಬ್ಭತಿ, ಪಠಮೇನ ಪಯೋಗೇನಸ್ಸ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಉಪಚ್ಛಿಜ್ಜತೀತಿ "ಸೀಸಚ್ಛೇದಕಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಯಂ ಪನ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** "ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸ ಅವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ"ತಿ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಅಕಾರಣಂ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಚಿತ್ತಸನ್ತತಿಂ ವಿನಾ ಉಕ್ಖಿಪನಸನ್ನಿರುಜ್ಝನಾದಿವಸಪ್ಪವತ್ತಸ್ಸ ಗಮನಸ್ಸ ಅಸಮ್ಭವತೋ। ನ ಹಿ ವಾಯುವೇಗೇನ ಪಣ್ಣಪಟಾದಯೋ ವಿಯ ಕಾಯೋ ಗಚ್ಛತಿ, ನ ಚ ಉಕ್ಖಿಪನೇ ಪವತ್ತಾವ ಚಿತ್ತಜವಿಞ್ಞತ್ತಿಆದಯೋವ ನಿಕ್ಖಿಪನಾದಿನೋಪಿ ಹೇತುಭೂತಾತಿ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ ವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪವತ್ತನತೋ। ಪುಬ್ಬೇ ಅನಾಹಿತವೇಗಾಪಿ ಹಿ ಕಾಚಿ ಸರೀಸಪಜಾತಿ ದ್ವಿಧಾ ಛಿನ್ನಾ ಛೇದನಮತ್ತಾ ದ್ವೀಹಿ ವಿಭಾಗೇಹಿ ಕತಿಪಯಕ್ಖಣಂ ದ್ವೀಸು ದಿಸಾಸು ಗಚ್ಛತಿ, ತತ್ಥ ಚ ಯಸ್ಮಿಂ ಭಾಗೇ ಹದಯವತ್ಥು ತಿಟ್ಠತಿ, ತತ್ರಟ್ಠಂ ಪಞ್ಚದ್ವಾರಾವಜ್ಜನಚಿತ್ತಂ ದ್ವೀಸುಪಿ ಭಾಗೇಸು ಕಾಯಪ್ಪಸಾದೇ ಘಟ್ಟಿತಂ ಫೋಟ್ಠಬ್ಬಂ ಆಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತತೋ ತದಾರಮ್ಮಣಮೇವ ಯಥಾರಹಮೇಕಸ್ಮಿಂ ಭಾಗೇ ಏಕದಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಅಞ್ಞದಾತಿ ಏವಂ ಪರಿಯಾಯೇನ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತತೋ ಹದಯವತ್ಥುಸ್ಮಿಂಯೇವ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನಾದಿವೀಥಿಚಿತ್ತಾನಿ ಭವಙ್ಗನ್ತರಿತಾನಿ ಮನೋದ್ವಾರವೀಥಿವಿಞ್ಞಾಣಾನಿ ಚ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಜನಕಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ಯೇ ಹಿ ಉಭಯಭಾಗಾ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ವಾ ಚಲನ್ತಿ ವಾ ಫನ್ದನ್ತಿ ವಾ। ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪನ ಲಹುಪರಿವತ್ತಿಯಾ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಉಭಯಭಾಗಾಪಿ ಚಲನ್ತಾ ವಿಯ ಉಪಟ್ಠಹನ್ತಿ, ಸೇಯ್ಯಥಾಪಿ ನಾಮ ಕುಕ್ಕುಳಾದಿನರಕೇಸು ನಿಮುಗ್ಗಸಕಲಸರೀರಸ್ಸ ಸತ್ತಸ್ಸ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸಕಲಸರೀರೇಪಿ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಂ ವಿಯ ಉಪಟ್ಠಾತಿ, ಏವಂಸಮ್ಪದಮಿದಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ತತೋ ಪನ ಯಸ್ಮಿಂ ಭಾಗೇ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸಸೇಸಕಮ್ಮಜರೂಪಂ ನಿರುಜ್ಝತಿ, ತತ್ಥ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಂ ನಪ್ಪವತ್ತತಿ, ಹದಯವತ್ಥುಸಹಿತಭಾಗೇಯೇವ ಯಾವ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯನಿರೋಧಾ ಪವತ್ತತಿ।

ನನು ನರಕಾದೀಸು ಏಕಾಬದ್ಧೇ ಸರೀರೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪರಿಯಾಯೇನ ಕಾಯವಿಞ್ಞಾಣಸಮುಪ್ಪತ್ತಿ ಯುತ್ತಾ ಹೋತು, ದ್ವಿಧಾ ಹುತ್ವಾ ವಿಚ್ಛಿನ್ನೇ ಪನ ಭಾಗದ್ವಯೇ ಕಥನ್ತಿ? ನಾಯಂ ದೋಸೋ। ಸರೀರೇ ಹಿ ಏಕಾಬದ್ಧತಾ ನಾಮ ಪರಮತ್ಥಧಮ್ಮಬ್ಯತಿರಿತ್ತಾ ಕಾಚಿ ನತ್ಥಿ ಪರವಾದೀನಂ ಅವಯವೀಆದಿ ವಿಯ, ಕಮ್ಮಾದಿಏಕಕಾರಣಪುಞ್ಜಾಯತ್ತತಾಯ ಬಹೂನಂ ಸಹುಪ್ಪತ್ತಿಯೇವ ಏಕಾಬದ್ಧತಾ। ತತ್ಥ ಚ ಸತ್ಥಪ್ಪಹಾರಾದಿವಿರುದ್ಧಪಚ್ಚಯೋಪನಿಪಾತೇನ ವಿಭಿನ್ನಾನಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಾದಿಏಕಕಾರಣಾನಂ ಪುಞ್ಜಾಯತ್ತತಾ ನ ವಿಗಚ್ಛತಿ, ಯಾವ ಸಾ ನ ವಿಗಚ್ಛತಿ, ತಾವ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನಾವ ತತ್ಥ ವಿಞ್ಞಾಣಪ್ಪವತ್ತಿ। ವಿಭಿನ್ನಾನಂ ಪನ ಕಮ್ಮಜರೂಪಾನಂ ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ಸೇಸತಿಸನ್ತತಿರೂಪಾನಞ್ಚ ಉಪತ್ಥಮ್ಭನಭಾವೇನ ಚಿರಂ ಪವತ್ತಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಯಾವ ಚ ಧರನ್ತಿ, ತಾವ ವಿಞ್ಞಾಣಪಚ್ಚಯಾ ಹೋನ್ತಿ, ವಿಞ್ಞಾಣೇನ ಚ ತೇಸಂ ಚಲನಗಮನಾದಿದೇಸನ್ತರುಪ್ಪತ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಕಬನ್ಧಸ್ಸಪಿ ಧಾವಕ್ಖಣೇ ಸವಿಞ್ಞಾಣಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಅತ್ಥೇವ, ತಞ್ಚ ಸೀಸಚ್ಛೇದಕಪ್ಪಯೋಗೇನೇವ ಸೀಘಂ ಪತತಿ, ತತೋ ಅಞ್ಞಪ್ಪಯೋಗಸ್ಸ ಸರೀರೇ ವಿಸೇಸುಪ್ಪಾದನತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಪಠಮೇನೇವ ಕಿಚ್ಚನಿಪ್ಫತ್ತಿತೋ ಸೀಸಚ್ಛೇದಕಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಬದ್ಧೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಏವರೂಪಾನೀ**ತಿ ಕಬನ್ಧವತ್ಥುಸದಿಸಾನಿ। **ಇಮಸ್ಸ ವತ್ಥುಸ್ಸಾ**ತಿ ಆಘಾತನವತ್ಥುಸ್ಸ। **ಅತ್ಥದೀಪನೇ**ತಿ ಏಕೇನ ಪುರಿಸೇನ ಪಯೋಗೇನ ವಾ ಮಾರಿತತಾಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ದೀಪನೇ।

೧೯೨. ಪಾನಪರಿಭೋಗೇನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಏವಂ ಪನ ವುತ್ತತ್ತಾ "ಲೋಣಸೋವೀರಕಂ ಯಾಮಕಾಲಿಕ"ನ್ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ, ಕೇಚಿ ಪನ "ಗಿಲಾನಾನಂ ಪಾಕತಿಕಮೇವ, ಅಗಿಲಾನಾನಂ ಪನ ಉದಕಸಮ್ಭಿನ್ನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ "ಗುಳಂ ವಿಯ ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕ"ನ್ತಿ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಮತಿವಿನೋದನಿಯಂ

ತತಿಯಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೪. ಚತುತ್ಥಪಾರಾಜಿಕಂ

ವಗ್ಗುಮುದಾತೀರಿಯಭಿಕ್ಖುವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೧೯೩. **ಅಧಿಟ್ಠೇಮಾತಿ** ಸಂವಿದಹಾಮ। **ಇರಿಯಾಪಥಂ ಸಣ್ಠಪೇತ್ವಾತಿ** ಪಧಾನಾನುರೂಪಂ ಕತ್ವಾ। **ಅನಾಗತಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಪನ ಅಸತೀತಿ** ಭಾಸಿತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಪಾಠಸೇಸಂ ಕತ್ವಾ ಅನಾಗತಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಅಸತಿ। ಭಾಸಿತೋತಿ ಅತೀತವಚನಂ ಕಥಂ ಅನಾಗತವಚನೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧಮುಪಗಚ್ಛತೀತಿ ಆಹ **ಲಕ್ಖಣಂ ಪನಾತಿ**ಆದಿ। ಈದಿಸೇ ಹಿ ಠಾನೇ ಧಾತುಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಪಚ್ಚಯಾತಿ ಇಮಿನಾ ಲಕ್ಖಣೇನ ಧಾತ್ವತ್ಥಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಸತಿ ಅಯಥಾಕಾಲವಿಹಿತಾಪಿ ಪಚ್ಚಯಾ ಸಾಧವೋ ಭವನ್ತೀತಿ ಸದ್ದಸತ್ಥವಿದೂ ವದನ್ತಿ।

೧೯೪. **ವಣ್ಣವಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಅಭಿನವುಪ್ಪನ್ನವಣ್ಣತಾ ವುತ್ತಾ। **ಪಸನ್ನಮುಖವಣ್ಣಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಮುಖವಣ್ಣಸ್ಸ ಅತಿಪಣೀತತಾ ವುತ್ತಾ। **ವಿಪ್ಪಸನ್ನಛವಿವಣ್ಣಾತಿ** ಇಮಿನಾ ಪಕತಿಸರೀರವಣ್ಣಸ್ಸೇವ ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನ ವಿಪ್ಪಸನ್ನತಾ ವುತ್ತಾ। ಯಸ್ಮಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನಂ ಉಪಾದಾರೂಪತ್ತಾ ನಿಸ್ಸಯವಸೇನೇವ ಪೀಣನನ್ತಿ ಆಹ "ಅಭಿನಿವಿಟ್ಠೋಕಾಸಸ್ಸ ಪರಿಪುಣ್ಣತ್ತಾ"ತಿ। ಪಞ್ಚಪ್ಪಸಾದಾನಂ ವಿಯ ಹದಯರೂಪಸ್ಸಾಪಿ ಪರಿಪುಣ್ಣತಾ ವುತ್ತಾಯೇವಾತಿ ಆಹ "ಮನಚ್ಛಟ್ಠಾನಂ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನ"ನ್ತಿ। ಉದ್ದೇಸಂ ಪರಿಪುಚ್ಛಂ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತಾ ಇಮಂ ಸರೀರಸೋಭಂ ನೇವ ಪಾಪುಣಿಂಸೂತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಯಥಾ ತನ್ತಿ** ಏತ್ಥ **ತನ್ತಿ** ನಿಪಾತಮತ್ತಂ। **ಚತುಚಕ್ಕನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಪವತ್ತನಟ್ಠೇನ ಇರಿಯಾಪಥೋವ ಚಕ್ಕನ್ತಿ ವುತ್ತೋ।

೧೯೫. **ಉಪಲಬ್ಭನ್ತೀತಿ** ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಞಾಯನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಚನ್ತೋತಿ** ಪೀಳೇನ್ತೋ, ಗೇಹಾದೀನಿ ವಾ ಸಯಂ ಡಹನ್ತೋ, ಅಞ್ಞೇಹಿ ವಾ ಪಾಚೇನ್ತೋ। **ಉದ್ಧತೇತಿ** ಉದ್ಧಚ್ಚಪಕತಿಕೇ। **ಉನ್ನಳೇತಿ** ಉಗ್ಗತನಳಸದಿಸೇನ ಉಗ್ಗತತುಚ್ಛಮಾನೇನ ಸಹಿತೇ। **ಚಪಲೇತಿ** ಪತ್ತಚೀವರಮಣ್ಡನಾದಿನಾ ಚಾಪಲ್ಲೇನ ಯುತ್ತೇ। **ಮುಖರೇತಿ** ಖರವಚನೇ। **ಪಾಕತಿನ್ದ್ರಿಯೇತಿ** ಅಸಂವುತತ್ತಾ ಗಿಹಿಕಾಲೇ ವಿಯ ಪಕತಿಯಂ ಠಿತಿನ್ದ್ರಿಯೇ। **ಇರಿಯಾಪಥಸಣ್ಠಪನಾದೀನೀತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಪಚ್ಚಯಪಟಿಸೇವನಸಾಮನ್ತಜಪ್ಪಾನಂ ಗಹಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪರಮಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತೀಹಿ ಮಹಾಅರಿಯವಂಸೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ನಿವುತ್ಥಸೇನಾಸನಾನಿ **ಲೋಕಸಮ್ಮತಸೇನಾಸನಾನಿ** ನಾಮ। **ಪರಿಪಾಚೇತುನ್ತಿ** ವಿಮ್ಹಾಪನವಸೇನ ಪರಿಣಾಮೇತುಂ। **ಭಿಕ್ಖಾಚಾರೇ ಅಸಮ್ಬುಜ್ಜಮಾನೇತಿ** ಇದಂ **ಜನಪದಚಾರಿಕಂ ಚರನ್ತೀತಿ** ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ, ನ ಪನ **ಪಾಳಿಂ ವಾಚೇನ್ತೋತಿ**ಆದೀಹಿ, ತಾನಿ ಪನ ಪದಾನಿ ಅತ್ತನೋ ನಿರನ್ತರವಾಸಟ್ಠಾನೇಪಿ ಜನಪದೇಸುಪಿ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚದಸ್ಸನವಸೇನ ವುತ್ತಾನಿ, ತಾನಿ ಚ ತೇ ವತ್ತಸೀಸೇನ ಕರೋನ್ತಿ, ನ ಲಾಭನಿಮಿತ್ತಂ, ತೇನಾಹ **ತನ್ತೀತಿ**ಆದಿ। **ಕಿಚ್ಛೇನಾತಿ** ಇಮಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ **ಕಸಿರೇನಾತಿ**। ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಪಾರಮೀಪೂರಣವಾಯಾಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಸಾಧಾರಣಪರಿಕ್ಖಾರಭಾವೇನಾತಿ** ಸಙ್ಘಿಕಪರಿಕ್ಖಾರಭಾವೇನ। **ತಥಾಭಾವತೋ ಥೇನೇತ್ವಾತಿ** ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಯಅವೇಭಙ್ಗಿಯಭಾವತೋ ಥೇನೇತ್ವಾ, ನ ಠಾನಾಚಾವನವಸೇನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ತೇನಾಹ "ಕುಲದೂಸಕದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿ। **ಅಸನ್ತನ್ತಿ** ಇಮಸ್ಸ **ಅಭೂತನ್ತಿ** ಇದಂ ಕಾರಣವಚನಂ, ಅನುಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಅವಿಜ್ಜಮಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಿತವಸ್ಸೇವಾತಿ** ಕಿತವಸ್ಸ ಸಕುಣಗಹಣಮಿವ। **ಕೇರಾಟಿಕಸ್ಸಾತಿ** ಸಠಸ್ಸ। ಸಮಣೋತಿ ಗೋತ್ತಮತ್ತಂ ಅನುಭೋನ್ತಿ ಧಾರೇನ್ತೀತಿ **ಗೋತ್ರಭುನೋ,** ನಾಮಮತ್ತಸಮಣಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದುಜ್ಜಾನಪರಿಚ್ಛೇದನ್ತಿ** ಅನನ್ತದುಕ್ಖತ್ತಾ "ಏತ್ತಕಂ ದುಕ್ಖ"ನ್ತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಾವಸೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಞಾತುಂ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನಾಪಿ ದುಕ್ಕರಂ, ನ ಪನ ಸರೂಪವಸೇನ ಞಾತುಂ ಬುದ್ಧಞಾಣಸ್ಸ ಅವಿಸಯಭಾವಾ।

ಅಧಿಮಾನವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೧೯೭. **ಅರಹತ್ತೇತಿ** ಅಗ್ಗಫಲೇ। **ಞಾಣಚಕ್ಖುನಾತಿ** ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಸಙ್ಖಾತೇನ ಚಕ್ಖುನಾ, ಅಥ ವಾ ಫಲಚಿತ್ತಸಮ್ಪಯುತ್ತೇನೇವ ಞಾಣಚಕ್ಖುನಾ। ಅತ್ತನಾ ಸಮ್ಪಯುತ್ತೇನಾಪಿ ಹಿ ಞಾಣೇನ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಸಯಂ ದಿಟ್ಠಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಥಾ ತಸ್ಮಿಂ ಅದಿಟ್ಠೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಬ್ಬೇಸಂ ಕಿಲೇಸಾನಂ ಪಹಾಯಕವಸೇನ ಆಜಾನಾತಿ, ಸಮನ್ತತೋ ಸಬ್ಬೇನ ವಾ ಪಕಾರೇನ ಜಾನಾತೀತಿ "ಅಞ್ಞಾ"ತಿ ಅಗ್ಗಮಗ್ಗೋ ವುಚ್ಚತಿ, ತದುಪಚಾರೇನ ಪನ ತಪ್ಫಲಮ್ಪೀತಿ ಆಹ "ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರಿಂಸೂತಿ ಅರಹತ್ತಂ ಬ್ಯಾಕರಿಂಸೂ"ತಿ। **ಅನ್ತರಾ ಠಪೇತೀತಿ** ಸೇಖಭೂಮಿಯಂ ಅಧಿಮಾನೋ ಠಪೇತಿ। **ಕಿಲೇಸಸಮುದಾಚಾರಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತೋತಿ** ಪುರಿಮಮಗ್ಗತ್ತಯವಜ್ಝಾನಂಯೇವ ಕಿಲೇಸಾನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ನ ಭವರಾಗಾದೀನಂ।

ಸವಿಭಙ್ಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೯೭. ಪಕತಿಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಉತ್ತರಿತರಾನಂ ಬುದ್ಧಾದಿಉತ್ತಮಪುರಿಸಾನಂ ಅಧಿಗಮಧಮ್ಮೋ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೋತಿ ಆಹ **ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಾನನ್ತಿ**ಆದಿ। **ಪಾಳಿಯಂ** (ಪಾರಾ॰ ೧೯೮) "ಅತ್ಥಿ ಚ ಮೇ ಏತೇ ಧಮ್ಮಾ ಮಯೀ"ತಿ ಏತ್ಥ **ಮೇತಿ** ಇದಂ ಪದಪೂರಣಮತ್ತಂ। ಅಧಿಗನ್ತಬ್ಬತೋ ಅಧಿಗಮಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಝಾನಾದಿನೋ ಪುಚ್ಛಾ **ಅಧಿಗಮಪುಚ್ಛಾ,** ಸಾ ಚ ಝಾನಾದೀಸು ಸಾಮಞ್ಞತೋ ಪವತ್ತಾತಿ ಇದಾನಿ ತತ್ಥ ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ವಾ ದುತಿಯಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ತತ್ಥಾಪಿ ಕಸಿಣಾದಿಆರಮ್ಮಣೇಸು ಕತರಮಾರಮ್ಮಣಂ ಝಾನಂ ವಾ ಲೋಕುತ್ತರೇಸು ಚ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗಂ ವಾ ಸಕದಾಗಾಮಿಮಗ್ಗಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಂ ವಾ ತತ್ಥಾಪಿ ಸುಞ್ಞತವಿಮೋಕ್ಖಂ ವಾ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತವಿಮೋಕ್ಖಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಂ ವಾತಿ ಏವಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಭೇದನಿದ್ಧಾರಣವಸೇನ ಪುಚ್ಛನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಪಾಳಿಯಂ** (ಪಾರಾ॰ ೧೯೮) "ಪುನ ಕತಮೇಸಂ ತ್ವಂ ಧಮ್ಮಾನಂ ಲಾಭೀ"ತಿ ಅಯಂ ಪುಚ್ಛಾ ದಸ್ಸಿತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ, ತೇನಾಹ **ಪಠಮಮಗ್ಗಾದೀಸೂತಿ**ಆದಿ। ಯಾಯ ಅನುಕ್ಕಮಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಲೋಕುತ್ತರೋ ಅಧಿಗಮೋ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಸಾ ಪುಬ್ಬಭಾಗಪಟಿಪತ್ತಿ **ಆಗಮನಪಟಿಪದಾ। ನ ಸುಜ್ಝತೀತಿ** ಪುಚ್ಛಿಯಮಾನೋ ಪಟಿಪತ್ತಿಕ್ಕಮಂ ಉಲ್ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ಕಥೇತಿ। **ಅಪನೇತಬ್ಬೋತಿ** ತಯಾ ವುತ್ತಕ್ಕಮೇನಾಯಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಅಧಿಗನ್ತುನ್ತಿ ಅಧಿಗತಮಾನತೋ ಅಪನೇತಬ್ಬೋ। ಸನ್ನಿಹಿತೇಸು ಕಪ್ಪಿಯೇಸುಪಿ ಚತೂಸು ಪಚ್ಚಯೇಸು ಅಲಗ್ಗತ್ತಾ "ಆಕಾಸೇ ಪಾಣಿಸಮೇನ ಚೇತಸಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ವುತ್ತಸದಿಸಂ ಬ್ಯಾಕರಣಂ ಹೋತೀತಿ ಯೋಜನಾ। **ಖೀಣಾಸವಪಟಿಪತ್ತಿಸದಿಸಾ ಪಟಿಪದಾ ಹೋತಿ** ಸುವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಕಿಲೇಸತ್ತಾ। ಇದಞ್ಚ ಅರಹತ್ತಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ತೇನಾಹ **ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ನಾಮಾತಿ**ಆದಿ। ಏವಂ ಸುವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಕಿಲೇಸಸ್ಸ ವತ್ತನಸೇಕ್ಖಧಮ್ಮಪಟಿಜಾನನಂ ಇಮಿನಾ ಭಯುಪ್ಪಾದನೇನ, ಅಮ್ಬಿಲಾದಿದಸ್ಸನೇ ಖೇಳುಪ್ಪಾದಾದಿನಾ ಚ ನ ಸಕ್ಕಾ ವೀಮಂಸಿತುಂ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ವಚನೇನೇವ ತಂ ಸದ್ಧಾತಬ್ಬಂ। **ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖು ಸಮ್ಪನ್ನಬ್ಯಾಕರಣೋತಿ** ಇದಂ ನ ಕೇವಲಂ ಅಭಾಯನಕಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ ಏಕಚ್ಚಸ್ಸ ಸೂರಜಾತಿಕಸ್ಸ ಪುಥುಜ್ಜನಸ್ಸಾಪಿ ಅಭಾಯನತೋ, ರಜ್ಜನೀಯಾರಮ್ಮಣಾನಂ ಬದರಸಾಳವಾದಿಅಮ್ಬಿಲಮದ್ದನಾದೀನಂ ಉಪನಯನೇಪಿ ಖೇಳುಪ್ಪಾದಾದಿತಣ್ಹಾಪವತ್ತರಹಿತಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಸುಸೋಧಿತಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಅಸನ್ತಗುಣಸಮ್ಭಾವನಲಕ್ಖಣಾ ಪಾಪಿಚ್ಛಾತಿ ಆಹ **ಯಾ ಸಾ ಇಧೇಕಚ್ಚೋತಿ**ಆದಿ। **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಅಸ್ಸದ್ಧೋತಿಆದಿಪಾಠಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಸಾಮಞ್ಞಂ ದುಪ್ಪರಾಮಟ್ಠನ್ತಿ** ಸಮಣಧಮ್ಮಸಙ್ಖಾತಂ ಸಾಮಞ್ಞಂ ಖಣ್ಡಸೀಲಾದಿತಾಯ ದುಪ್ಪರಾಮಟ್ಠಂ ದುಟ್ಠು ಗಹಿತಂ ನಿರಯಾಯ ನಿರಯದುಕ್ಖಾಯ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ತತ್ಥ ನಿರಯೇ ಉಪಕಡ್ಢತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಾಪೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಿಥಿಲೋತಿ** ಓಲೀಯಿತ್ವಾ ಕರಣೇನ ಸಿಥಿಲಗಾಹೇನ ಕತೋ, ಸಥೇನ ವಾ ಸಾಠೇಯ್ಯೇನ ಆದಿಣ್ಣೋ ಸಿಥಿಲೋ। **ಪರಿಬ್ಬಜೋತಿ** ಸಮಣಭಾವೋ। **ಭಿಯ್ಯೋತಿ** ಪುಬ್ಬೇ ವಿಜ್ಜಮಾನಾನಂ ರಾಗರಜಾದೀನಂ ಉಪರಿ ಅಪರಮ್ಪಿ ರಜಂ ಆಕಿರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋತಿ** ಅಧಮ್ಮಿಕಪಟಿಞ್ಞಾಮತ್ತಸಿದ್ಧೋ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೋ। **ಅಜಾನಮೇವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಏವ-ಸದ್ದೋ ಅವಧಾರಣೇ ಅಜಾನನ್ತೋ ಏವಾತಿ, "ಅಜಾನಮೇವ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ತತ್ಥ ಪನ ಏವಂ ಜಾನಾಮಿ ಏವಂ ಪಸ್ಸಾಮೀತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ

೧೯೯. ಏವನ್ತಿ ಚ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾದಿಪರಾಮಸನಂ ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ಜಾನಾಮಿ ದುತಿಯಾದಿಝಾನನ್ತಿ। **ಅಸುಭಜ್ಝಾನಾದೀನೀತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಕಾಯಗತಾಸತಿಜ್ಝಾನಂ ಕಸಿಣಜ್ಝಾನಂ ಕಸಿಣಮೂಲಕಾನಿ ಆರುಪ್ಪಜ್ಝಾನಾನಿ ಚ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ವಿಮೋಕ್ಖೋತಿ** ಚತುಬ್ಬಿಧೋ ಮಗ್ಗೋ, ತಸ್ಸ ಸಗುಣತೋ ಸುಞ್ಞತಾದಿನಾಮಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **ಸೋ ಪನಾಯನ್ತಿ**ಆದಿ। ಮಗ್ಗೋ ಹಿ ನಾಮ ಪಞ್ಚಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ನಾಮಂ ಲಭತಿ ಸರಸೇನ ವಾ ಪಚ್ಚನೀಕೇನ ವಾ ಸಗುಣೇನ ವಾ ಆರಮ್ಮಣೇನ ವಾ ಆಗಮನೇನ ವಾ। ಸಚೇ ಹಿ ಸಙ್ಖಾರುಪೇಕ್ಖಾ ಅನಿಚ್ಚತೋ ಸಙ್ಖಾರೇ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾತಿ, ಮಗ್ಗೋ ಅನಿಮಿತ್ತವಿಮೋಕ್ಖೇನ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇ ದುಕ್ಖತೋ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾತಿ, ಅಪ್ಪಣಿಹಿತವಿಮೋಕ್ಖೇನ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। ಸಚೇ ಅನತ್ತತೋ ಸಮ್ಮಸಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾತಿ, ಸುಞ್ಞತವಿಮೋಕ್ಖೇನ ವಿಮುಚ್ಚತಿ, ಇದಂ **ಸರಸತೋ** ನಾಮಂ ನಾಮ। ಯಸ್ಮಾ ಪನೇಸ ಸಙ್ಖಾರೇಸು ಅನಿಚ್ಚಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ನಿಚ್ಚನಿಮಿತ್ತಂ ಪಜಹನ್ತೋ ಆಗತೋ, ತಸ್ಮಾ ಅನಿಮಿತ್ತೋ। ದುಕ್ಖಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಸುಖಸಞ್ಞಂ ಪಣಿಧಿಂ ಪತ್ಥನಂ ಪಹಾಯ ಆಗತತ್ತಾ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋ। ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಾಯ ಅತ್ತಸಞ್ಞಂ ಪಹಾಯ ಅತ್ತಸುಞ್ಞತಾದಸ್ಸನವಸೇನ ಸುಞ್ಞತಾ ಹೋತಿ, ಇದಂ **ಪಚ್ಚನೀಕತೋ** ನಾಮಂ ನಾಮ। ರಾಗಾದೀಹಿ ಪನೇಸ ಸುಞ್ಞತತ್ತಾ ಸುಞ್ಞತೋ, ರೂಪನಿಮಿತ್ತಾದೀನಂ, ರಾಗನಿಮಿತ್ತಾದೀನಂ ಏವ ವಾ ಅಭಾವೇನ ಅನಿಮಿತ್ತೋ, ರಾಗಪಣಿಧಿಆದೀನಂ ಅಭಾವತೋ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಇದಂ ಅಸ್ಸ **ಸಗುಣತೋ** ನಾಮಂ। ರಾಗಾದಿಸುಞ್ಞಂ ಅನಿಮಿತ್ತಂ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತಞ್ಚ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಕರೋತೀತಿ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಇದಮಸ್ಸ **ಆರಮ್ಮಣತೋ** ನಾಮಂ। ಆಗಮನಂ ಪನ ದುವಿಧಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಗಮನಂ

ಮಗ್ಗಾಗಮನಞ್ಚ। ತತ್ಥ ಮಗ್ಗೇ ವಿಪಸ್ಸನಾಗಮನಮೇವ, ಫಲೇ ಪನ ಮಗ್ಗಾನನ್ತರೇ ಮಗ್ಗಾಗಮನಂ, ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಯಂ ವಿಪಸ್ಸನಾಗಮನಮ್ಪಿ। ಅನತ್ತಾನುಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಮಗ್ಗೋ ಸುಞ್ಞತೋ ಅನಿಚ್ಚದುಕ್ಖಾನುಪಸ್ಸನಾಹಿ ಅನಿಮಿತ್ತೋ ಅಪ್ಪಣಿಹಿತೋತಿ ಏವಂ ವಿಪಸ್ಸನಾ ಅತ್ತನೋ ನಾಮಂ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ದೇತಿ, ಮಗ್ಗೋ ಫಲಸ್ಸಾತಿ ಇದಂ **ಆಗಮನತೋ** ನಾಮಂ।

ಸುಞ್ಞತ್ತಾತಿ ವಿವಿತ್ತತ್ತಾ। ರಾಗಾದಯೋವ ಪತಿಟ್ಠಾನಟ್ಠೇನ ಪಣಿಧೀತಿ ಆಹ "ರಾಗದೋಸಮೋಹಪಣಿಧೀನ"ನ್ತಿ। **ಇಮಿಸ್ಸಾ ವಿಜ್ಜಾಯಾತಿ ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುವಿಜ್ಜಾಯಾ**ತಿಆದಿನಾ ಏಕೇಕವಿಜ್ಜಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದನ್ತಿ। ಏವಂ ಏಕಿಸ್ಸಾಪಿ ನಾಮಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ತಾ ಏವ ಸನ್ಧಾಯ "ವಿಜ್ಜಾನಂ ಲಾಭಿಮ್ಹೀ"ತಿ ಭಣನ್ತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತೀತಿ ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ವತ್ಥುವಿಜ್ಜಾದೀನಿ ಪನ ಸನ್ಧಾಯ ವದನ್ತೋ ನ ಹೋತಿ। **ಏಕೇಕಕೋಟ್ಠಾಸವಸೇನಾ**ತಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತನಯೇನ ಲೋಕುತ್ತರವಿಸೇಸಂ ಅಕತ್ವಾ ಕೇವಲಂ "ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾನಂ ಲಾಭೀ"ತಿ ಏಕೇಕಕೋಟ್ಠಾಸವಸೇನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತೇಸು ಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು। ಕಿಲೇಸಾನಂ ಪಹಾನಂ ನಾಮ ಅಭಾವಮತ್ತಮ್ಪಿ ಲೋಕುತ್ತರಕಿಚ್ಚತ್ತಾ ಲೋಕುತ್ತರನ್ತಿ ಸಮತ್ಥೇತುಂ **ತಂ ಪನಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ರಾಗಾ ಚಿತ್ತಂ ವಿನೀವರಣತಾ**ತಿ ರಾಗತೋ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿನೀವರಣತಾ, ತತೋ ರಾಗತೋ ವಿಮುತ್ತತ್ತಾ ಏವ ವೀತರಾಗನೀವರಣತಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ಯಾ ಚ ಪಞ್ಚ ವಿಜ್ಜಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ನ ಆಗತಾ**ತಿ ಇಧ ಪದಭಾಜನೇ "ಞಾಣನ್ತಿ ತಿಸ್ಸೋ ವಿಜ್ಜಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೯೯) ವುತ್ತತ್ತಾ ಸೇಸಾ ಪಞ್ಚ ವಿಜ್ಜಾ ನ ಆಗತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿಬ್ಬತ್ತಿತಲೋಕುತ್ತರತ್ತಾ**ತಿ ಲೋಕಿಯಧಮ್ಮಸಾಧಾರಣಸಞ್ಞತಸ್ಸಾಪಿ ಅಭಾವಾ ಲೋಕಿಯೇಹಿ ಸಬ್ಬಥಾ ಅಸಮ್ಮಿಸ್ಸಲೋಕುತ್ತರತ್ತಾ। **ಅಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಖೇಪಟ್ಠಕಥಾದಿಂ ವದನ್ತಿ, ತಮ್ಪಿ ತತ್ಥೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

೧೦೦. **ಪುನ ಆನೇತ್ವಾ ಪಠಮಜ್ಝಾನಾದೀಹಿ ನ ಯೋಜಿತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ "ಪಠಮಜ್ಝಾನೇನಾತಿ ಪಾಠೋ"ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಯುತ್ತಮೇವ ಆದಿ-ಸದ್ದೇನ ಗಹೇತಬ್ಬಸ್ಸ ಝಾನಸ್ಸ ಅಭಾವಾ। ಪಠಮಜ್ಝಾನಮೂಲಕಞ್ಹಿ ಏಕಮೇವ ಖಣ್ಡಚಕ್ಕಂ। ಕತ್ತುಸಾಧನೋಪಿ ಭಣಿತ-ಸದ್ದೋ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **ಅಥ ವಾ**ತಿಆದಿ। ಯೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಮುಸಾ ಭಣತಿ, ತೇನೇವ ಚಿತ್ತೇನ ನ ಸಕ್ಕಾ "ಮುಸಾ ಭಣಾಮೀ"ತಿ ಜಾನಿತುಂ, ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಪನ ಅಞ್ಞಾಹಿ ಮನೋದ್ವಾರವೀಥೀಹಿ "ಮುಸಾ ಭಣಾಮೀ"ತಿ ಜಾನಾತೀತಿ ವುತ್ತಂ "ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮುಸಾ ಭಣಾಮೀ"ತಿ। **ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಸ್ಸಿತೋ**ತಿ ತೀಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಮುಸಾವಾದೋತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ದಸ್ಸಿತೋ। **ದವಾ**ತಿ ಸಹಸಾ। **ರವಾ**ತಿ ಅಞ್ಞಂ ವತ್ತುಕಾಮಸ್ಸ ಖಲಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಭಣನಂ। ತಂ ಜಾನಾತೀತಿ ತಂಞಾಣಂ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ **ತಂಞಾಣತಾ,** ಞಾಣಸ್ಸ ವಿಸಯವಿಸಯೀಭಾವೇನ ಅತ್ತಸಂವೇದನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಞಾಣಸಮೋಧಾನ**ನ್ತಿ ಬಹೂನಂ ಞಾಣಾನಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸಮೋಧಾನಂ, ಸಹುಪ್ಪತ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯೇನ ಚಿತ್ತೇನ "ಮುಸಾ ಭಣಿಸ್ಸ"ನ್ತಿ ಜಾನಾ**ತೀತಿ ಇದಂ ಪುಬ್ಬಭಾಗಚೇತನಞ್ಚ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಚೇತನಞ್ಚ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। ಯೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಪುಬ್ಬಭಾಗಚೇತನಾಭೂತೇನ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಚೇತನಾಭೂತೇನ ಚ ವಿಸಂವಾದಿತಬ್ಬಸತ್ತಸಞ್ಚಾರೇ ಜಾನಾತಿ, ಯೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಮುಸಾ ಭಣಿಸ್ಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತೇನೇವ...ಪೇ॰... ಪರಿಚ್ಛಿಜಿತಬ್ಬಾ**ತಿ ತೇನೇವ ಚಿತ್ತೇನ "ಏವಂ ಅಹಂ ಮುಸಾ ಭಣಾಮೀ"ತಿ ವಾ "ಭಣಿತ"ನ್ತಿ ವಾ ತದೇವ ಮುಸಾವಾದಚಿತ್ತಮಾರಮ್ಮಣಂ ಕತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖು ಜಾನಾತೀತಿ ಏವಂ ಪುಬ್ಬಾಪರಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಚೇತನಾಕ್ಖಣೇಸು ತೀಸು ಏಕೇನೇವ ಚಿತ್ತೇನ ಞಾಣವಿಸಯಞ್ಚ ಞಾಣಞ್ಚಾತಿ ಉಭಯಮ್ಪಿ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಪುಗ್ಗಲೋ ಜಾನಾತೀತಿ ಅಯಂ ತಂಞಾಣತಾ ಪರಿಚ್ಛಿಜಿತಬ್ಬಾ ವಿಸಯಸ್ಸೇವ ತದಾ ಪಕಾಸನತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ತೇನಾಹ **ನ ಹೀ**ತಿಆದಿ। ಯದಿ ಞಾಣಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸರೂಪಂ ನ ಞಾಯತಿ, ಕಥಂ ಪಚ್ಛಿಮಂ ಚಿತ್ತಂ ಜಾನಾತೀತಿ ಆಹ **ಪುರಿಮಂ ಪುರಿಮ**ನ್ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಭಣಿಸ್ಸಾಮೀ**ತಿಆದಿನಾ ತೀಸು ಕಾಲೇಸು ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪುರಿಮಪುರಿಮಚಿತ್ತಂ ಅತ್ತಾನಂ ವಿಸಯಂ ಕತ್ವಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಸ್ಸ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ತಥಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತೇನಾ**ತಿ ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ತೀಸು ಖಣೇಸು ಚಿತ್ತಾನಿ ತದಞ್ಞೇಹೇವ ಚಿತ್ತೇಹಿ ಜಾನಿತಬ್ಬಾನಿ, ತಾನಿ ಚ ಪುರಿಮಪುರಿಮಚಿತ್ತೇನೇವ ಅವಸ್ಸಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತೇನ ಕಾರಣೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಸ್ಮಿಂ ಸತೀ**ತಿ ಭಣಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪುಬ್ಬಭಾಗೇ ಸತಿ। **ಸೇಸದ್ವಯ**ನ್ತಿ ಭಣಾಮಿ, ಭಣಿತನ್ತಿ ಇದಂ ದ್ವಯಂ ನ ಹೇಸ್ಸತೀತಿ ಏತಂ ನತ್ಥೀತಿ ಯೋಜನಾ **ಹೋತಿಯೇವಾ**ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಕಂ ವಿಯ ಪಕಾಸತೀ**ತಿ ಭಿನ್ನಕ್ಖಣಾನಮ್ಪಿ ನಿರನ್ತರುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ "ತದೇವೇದ"ನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

ಬಲವಧಮ್ಮವಿನಿಧಾನವಸೇನಾತಿ ಬಲವಗಾಹಸ್ಸ ವಿನಿಧಾನವಸೇನ। **ದುಬ್ಬಲದುಬ್ಬಲಾನ**ನ್ತಿ ದುಬ್ಬಲದುಬ್ಬಲಾನಂ ಗಾಹಾನಂ। **ಸಕಭಾವಪರಿಚ್ಚಜನವಸೇನಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಭಾವಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚಜನವಸೇನ।

೧೦೭. **ಉತ್ತಾಸಿತತ್ತಾ**ತಿ ಭಯಂ ಜನೇತ್ವಾ ವಿಯ ಪಲಾಪಿತತ್ತಾ। ಏವಂ ಪಲಾಪಿತೋ ನ ಪುನ ತಂ ಠಾನಂ ಆಗಚ್ಛತೀತಿ ಆಹ "ಪುನ ಅನಲ್ಲೀಯನಭಾವದಸ್ಸನವಸೇನಾ"ತಿ। ಖೇಟ-ಸದ್ದಂ ಸದ್ದತ್ಥವಿದೂ ಉತ್ತಾಸತ್ಥೇ ಪಠನ್ತೀತಿ ಆಹ **ಸ್ವಾಯಮತ್ಥೋ**ತಿಆದಿ। ಅಣು ಏವ ಅಣುಸಹಗತಂ, ಅಣುತ್ತೇನ ವಾ ಯುತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವತ್ಥುಕಾಮವಾರಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೫. **ಕೇವಲಞ್ಹಿ**ಯನ್ತಿ ಕೇವಲಞ್ಹಿ ಅಯಂ ವಾರೋತಿ ಅಜ್ಝಾಹರಿತಬ್ಬಂ। **ತಙ್ಖಣಞ್ಞೇವ ಜಾನಾತೀ**ತಿ ಪಕತಿಯಾ ವಚನಾನನ್ತರಂ ವಿಜಾನನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ಪನ ವಚೀಭೇದಂ ಅಕತ್ವಾ "ಯೋ ಇಮಮ್ಹಾ ಆವಾಸಾ ಪಠಮಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತಿ, ನಂ ಮಯಂ 'ಅರಹಾ'ತಿ ಜಾನಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಏವಂ ಕತಸಙ್ಕೇತಾ ವಿಹಾರಾ ಪಠಮಂ ಪಕ್ಕಮನೇನ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಅವೀತಿವತ್ತೇಪಿ ನಿಕ್ಖನ್ತಮತ್ತೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು "ಮಂ 'ಅರಹಾ'ತಿ ಜಾನನ್ತೂ"ತಿ ತಮ್ಹಾ ಆವಾಸಾ ಪಠಮಂ ಪಕ್ಕಾಮೀತಿ ಆಗತವತ್ಥುಮ್ಹಿ (ಪಾರಾ॰ ೨೨೭) ವಿಯ। **ವಿಞ್ಞತ್ತಿಪಥೇ**ತಿ ಕಾಯವಚೀವಿಞ್ಞತ್ತೀನಂ ಗಹಣಯೋಗ್ಗೇ ಪದೇಸೇ, ತೇನ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಪಥಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಕೋಚಿ ದಿಬ್ಬೇನ ಚಕ್ಖುನಾ ಕಾಯವಿಕಾರಂ ದಿಸ್ವಾ ದಿಬ್ಬಾಯ ಸೋತಧಾತುಯಾ ವಚೀಭೇದಞ್ಚ ಸುತ್ವಾ ಜಾನಾತಿ, ನ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ। **ಪಾಳಿಯಂ** "ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೨೧೫) ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಟಿವಿಜಾನನವಾರೇ ಯಸ್ಮಿಂ ಅಕ್ಖರೇ ವಾ ಉಚ್ಚಾರಿತೇ ಕಾಯಪ್ಪಯೋಗೇ ವಾ ಕತೇಯೇವ ಅಯಂ ಪಠಮಜ್ಝಾನಂ ಸಮಾಪನ್ನೋತಿಆದಿಅತ್ಥಂ ಪರೋ ವಿಜಾನಾತಿ, ತತೋ ಪುರಿಮೇಸು ಅಕ್ಖರುಚ್ಚಾರಣಾದಿಪ್ಪಯೋಗೇಸು ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮೇವ ಪಟಿವಿಜಾನನಪಯೋಗಕ್ಖಣೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸೇವೇತ್ಥ ಸಾಮನ್ತತ್ತಾ, ತೇನೇವ **ಬುದ್ಧದತ್ತಾಚರಿಯೇನ** -

> "ದುಕ್ಕಟಂ ಪಠಮಸ್ಸೇವ, ಸಾಮನ್ತಮಿತಿ ವಣ್ಣಿತಂ।
> ಸೇಸಾನಂ ಪನ ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮುದೀರಿತ"ನ್ತಿ -

ವುತ್ತಂ , ಅಯಞ್ಚತ್ಥೋ "ನ ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಸುತ್ತೇನ ಸಙ್ಗಹಿತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ಉಗ್ಗಹಪರಿಪುಚ್ಛಾದಿವಸೇನಾ**ತಿಆದಿನಾ ಝಾನಸಮಾಧಿಆದಿಸದ್ದಾನಮತ್ಥೇಸು ಪುಬ್ಬೇ ಅಕತಪರಿಚಯತ್ತಾ ಸುತ್ವಾ "ಅತ್ಥಂ ಈದಿಸ"ನ್ತಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಕೇವಲಂ "ವಿಸಿಟ್ಠೋ ಕೋಚಿ ಸಮಣಗುಣೋ ಅನೇನ ಲದ್ಧೋ"ತಿ ಪರೇನ ಞಾತೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಅನಾಪತ್ತಿಭೇದಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೨೦. **ಅನುಲ್ಲಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾ**ತಿ "ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮೋ ಮಯಾ ಪಕಾಸಿತೋ ಹೋತೀ"ತಿ ಅಮನಸಿಕತ್ವಾ "ನಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಮಚ್ಚುನೋ ಭಾಯಾಮೀ"ತಿಆದಿಕಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ। ಏವಂ ಕಥೇನ್ತೋ ಚ ವೋಹಾರತೋ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ "ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತಸ್ಸಾ"ತಿ। **ಭಾಯನ್ತೋ**ತಿ "ಇತ್ವಾ ಗರಹನ್ತಿ ನು ಖೋ"ತಿ ಭಾಯನ್ತೋ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ವಿನೀತವತ್ಥುವಣ್ಣನಾ

೨೨೩. **ಸೇಕ್ಖಭೂಮಿಯ**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಝಾನಭೂಮಿಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ತಿಣ್ಣಂ ವಿವೇಕಾನ**ನ್ತಿ ಕಾಯಚಿತ್ತಉಪಧಿವಿವೇಕಾನಂ। ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಣಸ್ಸ ಭೋಜನಪರಿಯೋಸಾನತಾಯ ವುತ್ತಂ "ಯಾವ ಭೋಜನಪರಿಯೋಸಾನ"ನ್ತಿ। ಅನ್ತರಘರೇ ಭುತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸಮ್ಭಾವನಿಚ್ಛಾಯ ಚೀವರಸಣ್ಠಾಪನಾದೀನಿ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮೇವ, **ಪಾಳಿಯಂ** ಪನ ದುಕ್ಕಟಾದಿವತ್ಥೂಸು

“ಅನಾಪತ್ತಿ ಅನುಲ್ಲಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾ”ತಿ ಇದಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇನಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಉಲ್ಲಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾಪಿ ಹಿ “ನಾವುಸೋ, ದುಕ್ಕರಂ ಅಞ್ಞಂ ಬ್ಯಾಕಾತು”ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ ಅತ್ತುಪನಾಯಿಕತ್ತಾಭಾವತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೧೧೭. **ನ ದಾನಾಹಂ ತತ್ಥ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಪುನ ತತ್ಥ ವಸಿತಟ್ಠಾನೇ ನ ಗಮಿಸ್ಸಾಮಿ, ಏವಂ ಸತಿ ಪರಮಂ ಗತೋ ಅಯಂ ಪುನ ಚ ನಾಗತೋ, ತಸ್ಮಾ ಅರಹಾತಿ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತಂ ಠಾನ**ನ್ತಿ ಆವಾಸಂ ವಾತಿಆದಿನಾ ಪುಬ್ಬೇ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ। ಪದಸಾ ಗಮನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಕತಿಕಾಯ ಕತತ್ತಾ **ಯಾನೇನಾ**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ವಿಜ್ಜಾಮಯಿದ್ಧಿಂ ಸನ್ಧಾಯ “ಇದ್ಧಿಯಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ ಉಲ್ಲಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಅಭಿಞ್ಞಿದ್ಧಿಯಾ ಅಸಮ್ಭವತೋ। **ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ರಕ್ಖನ್ತೀ**ತಿ ಉಲ್ಲಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇ ಸತಿಪಿ ಏಕಸ್ಸಾಪಿ ಪರಮಗಮನಾಭಾವಾ ರಕ್ಖನ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಕತಿಕಂ ಕತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನೇಸು ಏಕಂ ದ್ವೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಾ ಉಲ್ಲಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಏಕತೋ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಗತಾನಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ತೇಸು ಯಸ್ಸ ಉಲ್ಲಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಏತ**ನ್ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಕತಿಕವತ್ತಂ। **ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕಾ**ತಿ ನಾನಾಜನಪದವಾಸಿನೋ। **ಸಙ್ಘಲಾಭೋ**ತಿ ಯಥಾವುಡ್ಢಂ ಪಾಪುಣನಕಕೋಟ್ಠಾಸೋ। ಅಯಞ್ಚ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಅವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ಕರಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ಕತೋ, ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ಪನ “ಏತ್ತಕೋ ಅಸುಕಸ್ಸಾ”ತಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೧೧೮. **ಧಮ್ಮಧಾತೂ**ತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಂ, ಧಮ್ಮಾನಂ ಸಭಾವೋ ವಾ। **ಉಪಪತ್ತೀ**ತಿ ಅತ್ತಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ದುಸ್ಸದ್ಧಾಪಯಾ ಹೋನ್ತೀ**ತಿ ಪುಥುಜ್ಜನೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಲಕ್ಖಣತ್ಥೇರಾದಿಕೇ ಅರಿಯಪುಗ್ಗಲೇ । **ವಿತುಡೇನ್ತೀ**ತಿ ವಿನಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಡೇನ್ತಿ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ಫಾಸುಳನ್ತರಿಕಾಯೋ ಛಿದ್ದಾವಛಿದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ತಾಹಿ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ನಿಸ್ಸಕ್ಕವಸೇನ ಅತ್ಥೋ। ವಿತುದೇನ್ತೀತಿ ಪಾಠೇ ಫಾಸುಳನ್ತರಿಕಾಹೀತಿ ಆಧಾರತ್ಥೇ ನಿಸ್ಸಕ್ಕವಚನಂ। **ಲೋಹತುಣ್ಡೇಹೀ**ತಿ ಕಾಳಲೋಹಮಯೇಹಿ ತುಣ್ಡೇಹಿ। **ಅಚ್ಛರಿಯಂ ವತಾ**ತಿ ಗರಹಿತಬ್ಬತಾಯ ಅಚ್ಛರಂ ಪಹರಿತುಂ ಯುತ್ತರೂಪಂ। **ಚಕ್ಖುಭೂತಾ**ತಿ ಲೋಕಸ್ಸ ಚಕ್ಖು ವಿಯ ಭೂತಾ ಸಞ್ಜಾತಾ, ಚಕ್ಖುಸದಿಸಾತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಸ್ಸೇವ ಕಮ್ಮಸ್ಸಾ**ತಿ ಯೇನ ಗೋಘಾತಕಕಮ್ಮೇನೇವ ನಿರಯೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ತಸ್ಸೇವಾತಿ ಅತ್ಥೇ ಗಯ್ಹಮಾನೇ ಏಕಾಯ ಚೇತನಾಯ ಬಹುಪಟಿಸನ್ಧಿಯೋ ಹೋನ್ತೀತಿ ಆಪಜ್ಜತಿ, ನ ಚೇತಂ ಯುತ್ತಂ ಏಕಸ್ಸ ಅಮ್ಬಾದಿಬೀಜಸ್ಸ ಅನೇಕಙ್ಕುರುಪ್ಪತ್ತಿ ವಿಯಾತಿ ತಂ ಪರಿಹರನ್ತೋ ಆಹ **ತಸ್ಸ ನಾನಾಚೇತನಾಹಿ ಆಯೂಹಿತಸ್ಸಾ**ತಿಆದಿ, ತೇನ ಗೋಘಾತಕಕಮ್ಮಕ್ಖಣೇ ಪುಬ್ಬಚೇತನಾ ಅಪರಚೇತನಾ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪಕಚೇತನಾತಿ ಏಕಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತೇ ಬಹೂ ಚೇತನಾ ಹೋನ್ತಿ, ನಾನಾಪಾಣಾತಿಪಾತೇಸು ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ। ತತ್ಥ ಏಕಾಯ ಚೇತನಾಯ ನರಕೇ ಪಚಿತ್ವಾ ತದಞ್ಞಚೇತನಾಸು ಏಕಾಯ ಅಪರಾಪರಿಯಚೇತನಾಯ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪೇತತ್ತಭಾವೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ತೇನಾಹ “ಅವಸೇಸಕಮ್ಮಂ ವಾ ಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಂ ವಾ”ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಕಮ್ಮಸರಿಕ್ಖವಿಪಾಕುಪ್ಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ಕಮ್ಮಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಾನಮೇವ ಗಹಣಂ ಕತಂ, ನ ಗತಿನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ, ತೇನಾಹ “ಅಟ್ಠಿರಾಸಿಯೇವ ನಿಮಿತ್ತಂ ಅಹೋಸೀ”ತಿ। **ಪಾಳಿಯಂ** ವಿತಚ್ಛೇನ್ತೀತಿ ತುಣ್ಡೇಹಿ ತಚ್ಛೇನ್ತೋ ವಿಯ ಲುಞ್ಚನ್ತಿ। **ವಿರಾಜೇನ್ತೀ**ತಿ ವಿಲಿಖನ್ತಿ।

೧೧೯. **ವಲ್ಲೂರವಿಕ್ಕಯೇನಾ**ತಿ ಸುಕ್ಖಾಪಿತಮಂಸವಿಕ್ಕಯೇನ। **ನಿಪ್ಪಕ್ಖಚಮ್ಮೋ**ತಿ ವಿಗತಪಕ್ಖಲೋಮಚಮ್ಮೋ। **ಏಕಂ ಮಿಗ**ನ್ತಿ ದೀಪಕಮಿಗಂ। **ಕಾರಣಾಹೀ**ತಿ ಘಾತನಾಹಿ। **ಇತ್ವಾ**ತಿ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಇತ್ವಾ।

೧೨೦. ಮಙ್ಗನವಸೇನ ಉಲತೀತಿ **ಮಙ್ಗುಲಿ,** ವಿರೂಪಬೀಭಚ್ಛಭಾವೇನ ಪವತ್ತತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚಿತ್ತಕೇಳಿ**ನ್ತಿ ಚಿತ್ತರುಚಿಯಂ ಅನಾಚಾರಕೀಳಂ।

೧೨೧. **ನಿಸ್ಸೇವಾಲಪಣಕಕದ್ದಮೋ**ತಿ ತಿಲಬೀಜಕಾದಿಸೇವಾಲೇನ ನೀಲಮಣ್ಡೂಕಪಿಟ್ಠಿವಣ್ಣೇನ ಉದಕಪಿಟ್ಠೇ ಉದಕಂ ನೀಲವಣ್ಣಂ ಕುರುಮಾನೇನ ಪಣಕೇನ ಕದ್ದಮೇನ ಚ ವಿರಹಿತೋ। ಉಣ್ಹಭಾವೇನ ತಪನತೋ ತಪಂ ಉದಕಂ ಅಸ್ಸಾತಿ ತಪೋದಕಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಕ-ಕಾರಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ “ತಪೋದಾ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪೇತಲೋಕೋ**ತಿ ಪಕಟ್ಠೇನ ಅಕುಸಲಕಮ್ಮೇನ ಸುಗತಿತೋ ದುಗ್ಗತಿಂ ಇತಾನಂ ಗತಾನಂ ಲೋಕೋ ಸಮೂಹೋ, ನಿವಾಸಟ್ಠಾನಂ ವಾ। **ಕತಹತ್ಥಾ**ತಿ ಧನುಸಿಪ್ಪೇ ಸುಟ್ಠು ಸಿಕ್ಖಿತಹತ್ಥಾ, ಅವಿರಜ್ಝನಲಕ್ಖವೇಧಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಿಪ್ಪದಸ್ಸನವಸೇನ ರಾಜಕುಲಾದೀಸು ರಾಜಸಮೂಹಂ ಉಪೇಚ್ಚ ಕತಂ ಅಸನಂ ಸರಕ್ಖೇಪೋ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಕತುಪಾಸನಾ,** ಸಬ್ಬತ್ಥ ದಸ್ಸಿತಸಿಪ್ಪಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಭಗ್ಗೋ**ತಿ ಪಭಞ್ಜಿತೋ, ಪರಾಜಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೨೨. **ಆನೇಞ್ಜಸಮಾಧಿ**ನ್ತಿ ಅರೂಪಸಮಾಪತ್ತಿಯಂ ನಿರುದ್ಧೇ ಸತಿಪಿ ಸದ್ದಕಣ್ಟಕೇನ ಉಟ್ಠಾನಾರಹೋ ರೂಪಾವಚರಸಮಾಧಿಯೇವ ಇಧ ವತ್ತಬ್ಬೋತಿ ಆಹ **ಅನೇಜಂ ಅಚಲ**ನ್ತಿಆದಿ। **ಸಮಾಧಿಪರಿಪನ್ಥಕೇ**ತಿ ವಿತಕ್ಕಾದಿಕೇ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ, ಇದಂ ಪನ ಪಠಮಬೋಧಿಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನಮ್ಪಿ ವತ್ಥುಂ ಅನಾಚಾರಮತ್ತವಸೇನ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಚೋದಿತೇಪಿ ಭಗವತಾ “ಅನಾಪತ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಸ್ಸಾ”ತಿ (ಪಾರಾ° ೧೧೮) ಏವಂ ಆಯತಿಂ ಅತ್ತನಾ ಪಞ್ಞಪಿಯಮಾನಪಾರಾಜಿಕಾನುಗುಣಂ ತದಾ ಏವ ವಿನೀತನ್ತಿ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಾಹಕತ್ಥೇರೇಹಿ ಪಚ್ಛಾ ಪಞ್ಞತ್ತಸ್ಸ ಇಮಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ವಿನೀತವತ್ಥುಭಾವೇನ ಸಙ್ಗಹಮಾರೋಪಿತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸಾವಕಾನಂ ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಅನುಸ್ಸರಣಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ “ನ ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ದುಕ್ಕರಂ ಕತ**ನ್ತಿ ಅನನ್ತರೇ ಪಞ್ಚಕಪ್ಪಸತಿಕೇ ಕಾಲೇ ವಿಞ್ಞಾಣಸನ್ತತಿಂ ಅದಿಸ್ವಾಪಿ ಅಸಮ್ಮುಯ್ಹಿತ್ವಾ ಪರತೋ ತತಿಯತ್ತಭಾವೇ ದಿಟ್ಠಚುತಿಚಿತ್ತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವತ್ತಮಾನಭವಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾ ಅನುಮಾನೇನಾಪಿ ಕಾರಿಯಕಾರಣಭಾವಗಹಣಂ ನಾಮ ಸಾವಕಾನಂ ದುಕ್ಕರತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ಪಟಿವಿದ್ಧಾ**ತಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಸದಿಸಾ। ಯಥಾ ನಾಮ ಸತ್ತಧಾ ಫಾಲಿತಸ್ಸ ಚಾಮರವಾಲಲೋಮಸ್ಸ ಏಕಾಯ ಅಗ್ಗಕೋಟಿಯಾ ಅಪರಸ್ಸ ವಾಲಲೋಮಂಸುನೋ ಕೋಟಿಂ ದೂರೇ ಠತ್ವಾ ವಿಜ್ಝೇಯ್ಯ ಆವುನನ್ತೋ ವಿಯ ಪಟಿಪಾದೇಯ್ಯ, ಏವಮೇವ ಇಮಿನಾಪಿ ದುಕ್ಕರಂ ಕತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಏತದಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಏಸೋ ಅಗ್ಗೋ। **ಯದಿದ**ನ್ತಿ ಯೋ ಅಯಂ।

ನಿಗಮನವಣ್ಣನಾ

೧೨೩. **ಇಧಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುವಿಭಙ್ಗೇ। **ಉದ್ದಿಟ್ಠಪಾರಾಜಿಕಪರಿದೀಪನ**ನ್ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸವಸೇನ ಉದ್ದಿಟ್ಠಪಾರಾಜಿಕಪರಿದೀಪನಂ, ನ ಪನ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಪಾರಾಜಿಕವಿಭಙ್ಗೇ ಆಗತಆಪತ್ತಿಪರಿದೀಪನಂ ತತ್ಥ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾದೀನಮ್ಪಿ ಆಗತತ್ತಾ ತೇನೇವ ಉದ್ದಿಟ್ಠ-ಸದ್ದೇನ ವುತ್ತವಿಭಙ್ಗಸ್ಸ ನಿದ್ದೇಸತ್ತಾ। **ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಅಸಾಧಾರಣಾನಿ ಚತ್ತಾರೀ**ತಿ ಉಬ್ಭಜಾಣುಮಣ್ಡಲಿಕಾ (ಪಾಚಿ° ೬೫೮) ವಜ್ಜಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದಿಕಾ (ಪಾಚಿ° ೬೬೫) ಉಕ್ಖಿತ್ತಾನುವತ್ತಿಕಾ (ಪಾಚಿ° ೬೬೯) ಅಟ್ಠವತ್ಥುಕಾತಿ (ಪಾಚಿ° ೬೭೫) ಇಮಾನಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಅಸಾಧಾರಣಾನಿ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಏವ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ ಪಾರಾಜಿಕಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವತ್ಥುವಿಪನ್ನಾ**ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜುಪಸಮ್ಪದಾನಂ ವತ್ಥುಭಾವೋ ವತ್ಥು ನಾಮ, ತೇನ ವತ್ಥುಮತ್ತೇನ ವಿಪನ್ನಾ, ವಿಪನ್ನವತ್ಥುಕಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಹೇತುಕಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾ**ತಿ ಮಗ್ಗಾನುಪ್ಪತ್ತಿಕಾರಣಮಾಹ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ದುಹೇತುಕಾನಮ್ಪಿ ಮಗ್ಗೋ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತೇ ಪನ ಪಬ್ಬಜ್ಜುಪಸಮ್ಪದಾಸು ಠತ್ವಾ ಆಯತಿಂ ಮಗ್ಗಹೇತುಂ ಸಮ್ಪಾದೇತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ಅಹೇತುಕಾ ಪನ ಪರಿಸುದ್ಧೇ ಚತುಪಾರಿಸುದ್ಧಿಸೀಲೇ ಠತ್ವಾ ಸಮ್ಪಾದೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇ ತಮ್ಪಿ ಪಟಿಚ್ಚ ವತ್ಥುವಿಪನ್ನಾವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಪಾರಾಜಿಕಾ**ತಿ ಕಮ್ಮವಿಪತ್ತಿಯಾ ಪಟಿಸನ್ಧಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ಪರಾಜಯಂ ಆಪನ್ನಾ। ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕಾದೀನಂ ಗಿಹಿಭಾವೇ ಠತ್ವಾ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ವಾಯಮನ್ತಾನಮ್ಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಮಗ್ಗುಪ್ಪತ್ತಿಅಭಾವತೋ “ಮಗ್ಗೋ ಪನ ವಾರಿತೋ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ದೀಘತಾಯ ಲಮ್ಬಮಾನಂ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಲಮ್ಬಂ ನಾಮ, ತಂ ಯಸ್ಸ ಅತ್ಥಿ ಸೋ **ಲಮ್ಬೀ**। ಸೋ ಏತ್ತಾವತಾ ನ ಪಾರಾಜಿಕೋ, ತಂ ಪನ ದೀಘಂ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಅತ್ತನೋ ಮುಖೇ ವಾ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೇ ವಾ ಸೇವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪವೇಸೇನ್ತೋವ ಪಾರಾಜಿಕೋ, ಇಧ ಪನ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೇ ಪವೇಸೇನ್ತೋವ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ ಮುದುಪಿಟ್ಠಿಕೇನೇವ ಮುಖೇ ಪವೇಸನಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಸೋಪಿ ಹಿ ಕತಪರಿಕಮ್ಮತಾಯ ಮುದುಭೂತಾಯ ಪಿಟ್ಠಿಯಾ ಓನಮಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ಮುಖೇನ ಗಣ್ಹನ್ತೋವ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಹೋತಿ, ನ ಕೇವಲೋ। ಯೋ ಪನ ಮುಖೇನ ಅತ್ತನೋ ವಚ್ಚಮಗ್ಗಂ ವಾ ಪರೇಸಂ ವಚ್ಚಮಗ್ಗಮುಖಂ ವಾ ಇತ್ಥೀನಂ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗಂ ವಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಸ್ಸ ಚ ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತೇನ ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತಂ ಛುಪನ್ತಸ್ಸ ಚ ಮಗ್ಗೇನ ಮಗ್ಗಪಟಿಪಾದನೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನ ಹೋತಿ ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತೇನ ತದಿತರಮಗ್ಗಸಮ್ಪಟಿಪಾದನೇನೇವ ಮೇಥುನಧಮ್ಮವೋಹಾರತೋ । **ಪರಸ್ಸ ಅಙ್ಗಜಾತೇ ಅಭಿನಿಸೀದತೀ**ತಿ ಪರಸ್ಸ ಉತ್ತಾನಂ ಸಯನ್ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮನಿಯೇ ಅಙ್ಗಜಾತೇ ಅತ್ತನೋ ವಚ್ಚಮಗ್ಗಂ ಪವೇಸೇನ್ತೋ ತಸ್ಸೂಪರಿ ನಿಸೀದತಿ, ಇದಞ್ಚ ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಂ ಪರೇಸಂ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೇ ಪವೇಸೇನ್ತೋ ಸಾದಿಯನ್ತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕೋವ, ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಪನ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೇ ವಾ ಮುಖೇ ವಾ ಪರೇನ ಪವೇಸಿಯಮಾನೋ ಯದಿ ನ ಸಾದಿಯತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಕೋವ। ಏತ್ಥ ಅಸಾದಿಯನಂ ನಾಮ ದುಕ್ಕರಂ ವಿರಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಭಾವೇ ಠತ್ವಾ ಮಾತುಪಿತುಅರಹನ್ತೇಸು ಅಞ್ಞತರಂ ಘಾತೇನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ದೂಸೇನ್ತೋ ಚ ಸಾಮಣೇರಪಬ್ಬಜ್ಜಮ್ಪಿ ನ ಲಭತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವಿಸುಂ ಗಹಿತತ್ತಾ ಮಾತುಘಾತಕಾದೀನಂ ಚತುನ್ನಂ ತತಿಯಪಠಮಪಾರಾಜಿಕೇಸು ಅನ್ತೋಗಧತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಯಥಾ ಏತ್ಥ, ಏವಂ ಗಿಹಿಭಾವೇ ಠತ್ವಾ ಲೋಹಿತುಪ್ಪಾದಂ

ಕರೋನ್ತೋ ಲೋಹಿತುಪ್ಪಾದಕೋವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಏತೇನ ಪರಿಯಾಯೇನಾ**ತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಾನಸಙ್ಖಾತೇನ ಪರಿಯಾಯೇನ। ದುತಿಯವಿಕಪ್ಪೇ ಕಚ್ಚಿ ಅತ್ಥಾತಿ ಪದಚ್ಛೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಮತಿವಿನೋದನಿಯಂ

ಚತುತ್ಥಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಚ ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡವಣ್ಣನಾನಯೋ।

೨. ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಕಣ್ಡೋ

೧. ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೩೪. **ತೇರಸಕಸ್ಸಾತಿ** ತೇರಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಪರಿಮಾಣಾನಿ ಅಸ್ಸಾತಿ ತೇರಸಕೋ, ಕಣ್ಡೋ, ತಸ್ಸ। ಸಮಥೇ ವಿಪಸ್ಸನಾಯ ವಾ ಅಭಿರತಿರಹಿತೋ ಇಧ **ಅನಭಿರತೋ,** ನ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಾತಿ ಆಹ “ವಿಕ್ಖಿತ್ತಚಿತ್ತೋ”ತಿ। ವಿಕ್ಖಿತ್ತತಾಯ ಕಾರಣಮಾಹ **ಕಾಮರಾಗಾ**ಇಚ್ಚಾದಿ।

೨೩೫. **ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಾತಿ** ಸೀಲವಿಪತ್ತಿವೋಹಾರಂ ನಾರಹತೀತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। ಅಕುಸಲಭಾವೇ ಪನಸ್ಸಾ ಅಬ್ಬೋಹಾರತಾ ನತ್ಥಿ।

೨೩೬-೮. ಚೇತನಾ-ಸದ್ದತೋ ವಿಸುಂ ಸಂ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಭಾವಂ ಇಕ-ಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ಚ ಅತ್ಥವನ್ತತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **ಸಞ್ಚೇತನಾ ವಾ**ತಿಆದಿ ದುತಿಯವಿಕಪ್ಪೋ ವುತ್ತೋ। **ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತೋ ಅತ್ಥೋ**ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಆಸಯಭೇದತೋ**ತಿ ಪಿತ್ತಸೇಮ್ಹಪುಬ್ಬಲೋಹಿತಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಆಸಯಾನಂ ಭೇದೇನ। **ಧಾತುನಾನತ್ತತೋ**ತಿ ರಸರುಹಿರಾದೀನಂ ಸತ್ತನ್ನಂ, ಪಥವಾದೀನಂ ವಾ ಚತುನ್ನಂ ಧಾತೂನಂ ನಾನತ್ತೇನ। **ವತ್ಥಿಸೀಸ**ನ್ತಿ ಮುತ್ತವತ್ಥಿತೋ ಮತ್ಥಕಪಸ್ಸಂ। ಹತ್ಥಿಮದಚಲನಂ ನಾಮಞ್ಚ ಸಮ್ಭವೋತಿ ಆಹ “ಸಮ್ಭವೋ ನಿಕ್ಖಮತೀ”ತಿ। **ಸಮ್ಭವವೇಗ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಭವಸ್ಸ ಠಾನತೋ ಚವಿತ್ವಾ ದಕಸೋತಾಭಿಮುಖಂ ಓತರಣೇನ ಸಞ್ಜಾತಸರೀರಕ್ಖೋಭವೇಗಂ। **ಬಾಹುಸೀಸ**ನ್ತಿ ಖನ್ಧಪ್ಪದೇಸಂ। **ದಸ್ಸೇಸೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಇತಿ**-ಸದ್ದೋ ಹೇತುತ್ಥೋ, ತೇನ ಯಸ್ಮಾ ಕಣ್ಣಚೂಳಿಕಾಹಿ ಸಮ್ಭವೋ ನಿಕ್ಖಮತಿ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಭವಞ್ಚ ದಸ್ಸೇಸಿ, ತಸ್ಮಾ ತತಿಯಸ್ಸ ಭಾಸಿತಂ ಸುಭಾಸಿತನ್ತಿ ಏವಂ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ದಕಸೋತ**ನ್ತಿ ಮುತ್ತಸ್ಸ ವತ್ಥಿತೋ ನಿಕ್ಖಮನಮಗ್ಗಂ, ಅಙ್ಗಜಾತಪ್ಪದೇಸನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಸುಕ್ಕಞ್ಚ ನಾಮೇತಂ ರಸರುಹಿರಾದಿಸತ್ತದೇಹಧಾತೂಸು ಮಜ್ಝಿಮಧಾತುಚತುಜಂ ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಾದಿ ವಿಯ ಪಥವೀಧಾತುಸಙ್ಗಹಿತಂ ಆಹಾರೂಪಜೀವೀನಂ ಸಕಲಕಾಯಗತಂ ಅತಿದಹರದಾರಕಾನಮ್ಪಿ ಅತ್ಥೇವ, ತಂ ಪನ ಪನ್ನರಸಸೋಳಸವಸ್ಸುದ್ದೇಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸತ್ತಾನಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜನಕಕಾಮರಾಗೇಹೇವ ಠಾನತೋ ಚಲತಿ, ಚಲಿತಞ್ಚ ಆಪೋಧಾತುಭಾವೇನ ಚಿತ್ತಜಮೇವ ಹುತ್ವಾ ದಕಸೋತಂ ಓತರತಿ, ದಕಸೋತತೋ ಪನ ಪಟ್ಠಾಯ ಚಿತ್ತಪಚ್ಚಯಉತುಜಂ ಹೋತಿ ಮತ್ಥಲುಙ್ಗತೋ ಚಲಿತಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾ ವಿಯ। ಯೇಸಂ ಪನ ಸಮುಚ್ಛೇದನವಿಕ್ಖಮ್ಭನಾದೀಹಿ ರಾಗಪರಿಯುಟ್ಠಾನಂ ನತ್ಥಿ , ತೇಸಂ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ ನ ಸಿಯಾ। ಇತಿ ಯಥಾಠಾನತೋ ಸುಕ್ಕಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಯೇವ ರಾಗಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾ, ನ ಪಕತಿರೂಪಂ, ತೇನೇವ **ಕಥಾವತ್ಥುಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಥಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨೦೮) “ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ ನಾಮ ರಾಗಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಹೋತೀ”ತಿ ಸುಕ್ಕಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ ಏವ ರಾಗಸಮುಟ್ಠಾನಾ ವುತ್ತಾ, ನ ಪಕತಿರೂಪಂ। ಛನ್ನಂ ಪನ ಕಾಮಾವಚರದೇವಾನಂ ವಿಜ್ಜಮಾನಾಪಿ ಸುಕ್ಕಧಾತು ದ್ವಯಂದ್ವಯಸಮಾಪತ್ತಿವಸೇನ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತರಾಗೇನಾಪಿ ಠಾನತೋ ನ ಗಳತಿ, ಯಥಾಠಾನೇ ಏವ ಠತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ವಿಕಾರಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನಾ ತಙ್ಖಣಿಕಪರಿಳಾಹವೂಪಸಮಾವಹಾ ಮೇಥುನಕಿಚ್ಚನಿಟ್ಠಾಪಿತಾ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಕಾಯಸಮ್ಫಸ್ಸಸುಖಮೇವ ತೇಸಂ ಕಾಮಕಿಚ್ಚ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ಖೀಣಾಸವಾನಂ ಪನ ಅನಾಗಾಮೀನಞ್ಚ ಸಬ್ಬಸೋ ಕಾಮರಾಗಾಭಾವೇನ ಸುಕ್ಕಧಾತುವಿಕಾರಮ್ಪಿ ನಾಪಜ್ಜತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ರೂಪೀಬ್ರಹ್ಮಾನಂ ಪನ ವಿಕ್ಖಮ್ಭಿತಕಾಮರಾಗೇನ ಜನಿತತ್ತಾ ಅನಾಹಾರೂಪಜೀವಿತತ್ತಾ ಚ ಸಬ್ಬಥಾ ಸುಕ್ಕಧಾತುಪಿ ನತ್ಥೇವ। **ತಥೇವಾ**ತಿ ಮೋಚನಸ್ಸಾದೇನ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮತೋತಿಆದಿಂ ಅತಿದಿಸತಿ। “ವಿಸ್ಸಟ್ಠೀತಿ ಠಾನಾಚಾವನಾ ವುಚ್ಚತೀ”ತಿ ಪದಭಾಜನೇ (ಪಾರಾ॰ ೨೩೮) ವುತ್ತತ್ತಾ “ದಕಸೋತಂ ಓತಿಣ್ಣಮತ್ತೇ”ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **ದಕಸೋತೋರೋಹಣಞ್ಚೇತ್ಥಾ**ತಿಆದಿ। **ಏತ್ಥಾ**ತಿ ತೀಸುಪಿ ವಾದೇಸು। **ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ**ತಿ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪುನ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಮೋಚನಸ್ಸಾದಂ ವಿನೋದೇತ್ವಾ। **ಅನ್ತರಾ ನಿವಾರೇತು**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕತೂಪಕ್ಕಮೇನ ಠಾನಾ ಚುತಂ ದಕಸೋತಂ ಓತರಿತುಂ ಅದತ್ವಾ ಅನ್ತರಾ ನಿವಾರೇತುಂ। ಮೋಚನಸ್ಸಾದೇನ ಹತ್ಥಪರಿಕಮ್ಮಾದಿಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಮುತ್ತೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ, ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮಾಭಾವತೋ ಪನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ನ ಹೋತೀತಿ ಆಹ “ಹತ್ಥ…ಪೇ॰… ಅನಾಪತ್ತೀ”ತಿ। ದಕಸೋತೋರೋಹಣಞ್ಚೇತ್ಥಾತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಸನ್ಧಾಯ “ಅಯಂ ಸಬ್ಬಾಚರಿಯಸಾಧಾರಣವಿನಿಚ್ಛಯೋ”ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಖೋಭಕರಣಪಚ್ಚಯೋ ನಾಮ ವಿಸಭಾಗಭೇಸಜ್ಜಸೇನಾಸನಾಹಾರಾದಿಪಚ್ಚಯೋ। **ನಾನಾವಿಧಂ ಸುಪಿನ**ನ್ತಿ ಖುಭಿತವಾತಾದಿಧಾತೂನಂ ಅನುಗುಣಂ। **ಅನುಭೂತಪುಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಭೂತಪುಬ್ಬಂ ಮನಸಾ ಪರಿಕಪ್ಪಿತಪುಬ್ಬಞ್ಚ। ಸಗ್ಗನರಕದೇಸನ್ತರಾದೀನಮ್ಪಿ ಹಿ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। **ಅತ್ಥಕಾಮತಾಯ ವಾ ಅನತ್ಥಕಾಮತಾಯ ವಾ**ತಿ ಇದಂ ದೇವತಾನಂ ಹಿತಾಹಿತಾಧಿಪ್ಪಾಯತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। **ಅತ್ಥಾಯ ವಾ ಅನತ್ಥಾಯ ವಾ**ತಿ ಸಭಾವತೋ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಹಿತಾಹಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ನನು ದೇವತಾಹಿ ಉಪಸಂಹರಿಯಮಾನಾನಿ ಆರಮ್ಮಣಾನಿ ಪರಮತ್ಥತೋ ನತ್ಥಿ, ಕಥಂ ತಾನಿ ಪುರಿಸೋ ಪಸ್ಸತಿ, ದೇವತಾ ವಾ ತಾನಿ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಾನಿ ಉಪಸಂಹರನ್ತೀತಿ ಚೋದನಂ ಮನಸಿ ಕತ್ವಾ ಆಹ **ಸೋ ತಾಸ**ನ್ತಿಆದಿ। ತೇನ “ಏವಮೇಸೋ ಪರಿಕಪ್ಪತೂ”ತಿ ದೇವತಾಹಿ ಚಿನ್ತಿತಮತ್ತೇನ ಸುಪನ್ತಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಭವಙ್ಗಸನ್ತತಿತೋ ನಿಪತಿತ್ವಾ ದೇವತಾಹಿ ಚಿನ್ತಿತನಿಯಾಮೇನೇವ ಪರಿಕಪ್ಪಮಾನಂ ಪವತ್ತತಿ, ಏವಂ ತೇನ ಪರಿಕಪ್ಪಮಾನಾನಿ ಆರಮ್ಮಣಾನಿ ದೇವತಾಹಿ ಉಪಸಂಹಟಾನಿ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ, ತಾನಿ ಚ ಸೋ ದೇವತಾನುಭಾವೇನ ಪಸ್ಸತಿ ನಾಮಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಬೋಧಿಸತ್ತಮಾತಾ ವಿಯ ಪುತ್ತಪಟಿಲಾಭನಿಮಿತ್ತ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಗಬ್ಭೋಕ್ಕನ್ತಿದಿವಸೇ ಮಹಾಮಾಯಾದೇವಿಯಾ ಅತ್ತನೋ ದಕ್ಖಿಣಪಸ್ಸೇನ ಏಕಸ್ಸ ಸೇತವರವಾರಣಸ್ಸ ಅನ್ತೋಕುಚ್ಛಿಪವಿಟ್ಠಭಾವದಸ್ಸನಂ ಪುತ್ತಪಟಿಲಾಭನಿಮಿತ್ತಂ ಸುಪಿನಂ ನಾಮ। ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪನ ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ “ಸ್ವೇ ಬುದ್ಧೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಚಾತುದ್ದಸಿಯಂ ಪಕ್ಖಸ್ಸ ರತ್ತಿವಿಭಾಯನಕಾಲೇ ಹಿಮವನ್ತಂ ಬಿಬ್ಬೋಹನಂ ಕತ್ವಾ ಪುರತ್ಥಿಮಪಚ್ಛಿಮಸಮುದ್ದೇಸು ವಾಮದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥೇ ದಕ್ಖಿಣಸಮುದ್ದೇ ಪಾದೇ ಚ ಓದಹಿತ್ವಾ ಮಹಾಪಥವಿಯಾ ಸಯನಂ ಏಕೋ, ದಬ್ಬತಿಣಸಞ್ಞಾತಾಯ ತಿರಿಯಾ ನಾಮ ತಿಣಜಾತಿಯಾ ನಙ್ಗಲಮತ್ತರತ್ತದಣ್ಡಾಯ ನಾಭಿತೋ ಉಗ್ಗತಾಯ ಖಣೇನ ಅನೇಕಯೋಜನಸಹಸ್ಸಂ ನಭಂ ಆಹಚ್ಚ ಠಾನಂ ಏಕೋ, ಸೇತಾನಂ ಕಣ್ಹಸೀಸಾನಂ ಕಿಮೀನಂ ಪಾದೇಹಿ ಉಸ್ಸಕ್ಕಿತ್ವಾ ಯಾವ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲಂ ಆಹಚ್ಚ ಠಾನಂ ಏಕೋ, ನಾನಾವಣ್ಣಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಸಕುಣಾನಂ ಚತೂಹಿ ದಿಸಾಹಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಾದಮೂಲೇ ಸೇತವಣ್ಣತಾಪಜ್ಜನಂ ಏಕೋ, ಬೋಧಿಸತ್ತಸ್ಸ ಮಹತೋ ಮೀಳ್ಹಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಉಪರಿ ಅಲಿಮ್ಪಮಾನಸ್ಸ ಚಙ್ಕಮನಂ ಏಕೋತಿ ಇಮೇ ಪಞ್ಚ ಮಹಾಸುಪಿನಾ ನಾಮ, ಇಮೇ ಚ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಸಮ್ಬೋಧಿಯಾ, ದೇವಮನುಸ್ಸೇಸು ಅರಿಯಮಗ್ಗಪ್ಪಕಾಸನಸ್ಸ, ಗಿಹೀನಞ್ಚ ಸರಣೂಪಗಮನಸ್ಸ, ಖತ್ತಿಯಾದಿಚತುವಣ್ಣಾನಂ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಪಟಿಲಾಭಸ್ಸ, ಚತುನ್ನಂ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ಲಾಭೇ ಅಲಿತ್ತಭಾವಸ್ಸ ಚ ಪುಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸೋಳಸ ಸುಪಿನಾ ಪಾಕಟಾ ಏವ। **ಏಕನ್ತಸಚ್ಚಮೇವಾ**ತಿ ಫಲನಿಯಮುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ವುತ್ತಂ। ದಸ್ಸನಂ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಿಪಲ್ಲತ್ಥಮೇವ। ಧಾತುಕ್ಖೋಭಾದೀಸು ಚತೂಸು ಮೂಲಕಾರಣೇಸು ದ್ವೀಹಿ ತೀಹಿಪಿ ಕಾರಣೇಹಿ ಕದಾಚಿ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಆಹ “ಸಂಸಗ್ಗಭೇದತೋ”ತಿ। **ಸುಪಿನಭೇದೋ**ತಿ ಸಚ್ಚಾಸಚ್ಚತ್ಥತಾಭೇದೋ।

ರೂಪನಿಮಿತ್ತಾದಿಆರಮ್ಮಣನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಗತಿನಿಮಿತ್ತತೋ ಅಞ್ಞರೂಪಮೇವ ವಿಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ರೂಪನಿಮಿತ್ತಂ, ತಂ ಆದಿ ಯೇಸಂ ಸತ್ತನಿಮಿತ್ತಾದೀನಂ ತಾನಿ ರೂಪನಿಮಿತ್ತಾದೀನಿ ಆರಮ್ಮಣಾನಿ ಯಸ್ಸ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಸ್ಸ ತಂ ರೂಪನಿಮಿತ್ತಾದಿಆರಮ್ಮಣಂ। **ಈದಿಸಾನೀ**ತಿ ರೂಪನಿಮಿತ್ತಾದಿಆರಮ್ಮಣಾನಿ ರಾಗಾದಿಸಮ್ಪಯುತ್ತಾನಿ ಚ। **ಸಬ್ಬೋಹಾರಿಕಚಿತ್ತೇನಾ**ತಿ ಪಟಿಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪಕತಿವೀಥಿಚಿತ್ತೇನ। **ಕೋ ನಾಮ ಪಸ್ಸತೀ**ತಿ ಸುತ್ತಪಟಿಬುದ್ಧಭಾವವಿಯುತ್ತಾಯ ಚಿತ್ತಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ಸುಪಿನಂ ಪಸ್ಸನ್ತೋ ನಾಮ ನ ಸಿಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ತೇನಾಹ “ಸುಪಿನಸ್ಸ ಅಭಾವೋವ ಆಪಜ್ಜತೀ”ತಿ। **ಕಪಿಮಿದ್ಧಪರೇತೋ**ತಿ ಇಮಿನಾ ನಿದ್ದಾವಸೇನ ಪವತ್ತಮಾನಭವಙ್ಗಸನ್ತತಿಬ್ಯವಹಿತಾಯ ಕುಸಲಾಕುಸಲಾಯ ಮನೋದ್ವಾರವೀಥಿಯಾ ಚ ಪಸ್ಸತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ತೇನಾಹ **ಯಾ ನಿದ್ದಾ**ತಿಆದಿ। **ದ್ವೀಹಿ ಅನ್ತೇಹಿ ಮುತ್ತೋ**ತಿ ಕುಸಲಾಕುಸಲಸಞ್ಞಾತೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಅನ್ತೇಹಿ ಮುತ್ತೋ। **ಆವಜ್ಜನತದಾರಮ್ಮಣಕ್ಖಣೇ**ತಿ ಸುಪಿನೇ ಪಞ್ಚದ್ವಾರವೀಥಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ಮನೋದ್ವಾರೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಾರಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ।

ಏತ್ಥ ಚ ಸುಪಿನನ್ತೇಪಿ ತದಾರಮ್ಮಣವಚನತೋ ಅನುಭೂತೇಸು ಸುತಪುಬ್ಬೇಸು ವಾ ರೂಪಾದೀಸು ಪುರಾಪತ್ತಿಭಾವೇನ ಪರಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ವಿಪಲ್ಲಾಸತೋ ಪವತ್ತಮಾನಾಪಿ ಕಾಮಾವಚರವಿಪಾಕಧಮ್ಮಾ ಪರಿತ್ತಧಮ್ಮೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪರಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಪವತ್ತತ್ತಾ ಪರಿತ್ತಾರಮ್ಮಣಾ ವುತ್ತಾ, ನ ಪನ ಸರೂಪತೋ ಪರಿತ್ತಧಮ್ಮೇ ಗಹೇತ್ವಾ ಪವತ್ತತ್ತಾ ಏವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಏವಞ್ಚ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾದಿಆಕಾರಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಪವತ್ತಮಾನಾನಂ ರಾಗಾದಿಸವಿಪಾಕಧಮ್ಮಾನಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ಆರಮ್ಮಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿವಿಪಾಕಾನಮ್ಪಿ ಪರಿತ್ತಾರಮ್ಮಣತಾ ಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಾರಮ್ಮಣತಾ ಚ ಉಪಪನ್ನಾ ಏವ ಹೋತಿ। ವತ್ಥುಧಮ್ಮವಿನಿಮುತ್ತಂ ಪನ ಸಮ್ಮುತಿಭೂತಂ ಕಸಿಣಾದಿಪಟಿಭಾಗಾರಮ್ಮಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಾ ಉಪಚಾರಪ್ಪನಾದಿವಸಪ್ಪವತ್ತಾ ಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕಧಮ್ಮಾ ಏವ ಪರಿತ್ತತ್ತಿಕೇ (ಧ॰ ಸ॰ ತಿಕಮಾತಿಕಾ ೧೨) ನ ವತ್ತಬ್ಬಾರಮ್ಮಣಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಾ।

ಸ್ಸಾಯನ್ತಿ ಸುಪಿನೋ। ವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ ಪರಿಕಪ್ಪಿತಪರಿತ್ತಾರಮ್ಮಣತ್ತಾ “ದುಬ್ಬಲವತ್ಥುಕತ್ತಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ಅವಿಜ್ಜಮಾನಾರಮ್ಮಣೇ ಅವಸವತ್ತಿತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ತೇನಾಹ **ಅವಿಸಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ**ತಿಆದಿ।

ಆಪತ್ತಿನಿಕಾಯಸ್ಸಾತಿ ಇದಂ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಅನುರೂಪವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿನಿಕಾಯಸ್ಸ, ವುಟ್ಠಾಪೇತುಂ ಇಚ್ಛಿತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ತೇನಾಹ **ಕಿಂ ವುತ್ತ**ನ್ತಿಆದಿ। **ರುಳ್ಹಿಸದ್ದೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಮುದಾಯೇ ನಿಪ್ಫನ್ನಸ್ಸಾಪಿ ಸದ್ದಸ್ಸ ತದೇಕದೇಸೇಪಿ ಪಸಿದ್ಧಿ ಇಧ ರುಳ್ಹೀ ನಾಮ, ತಾಯ ರುಳ್ಹಿಯಾ ಯುತ್ತೋ ಸದ್ದೋ ರುಳ್ಹೀಸದ್ದೋ, ತೇನ। ರುಳ್ಹಿಯಾ ಕಾರಣಮಾಹ **ಅವಯವೇ**ಇಚ್ಚಾದಿನಾ।

ಕಾಲಞ್ಞೂತಿ “ರಾಗೂಪತ್ಥಮ್ಭೇ”ತಿಆದಿನಾ ದಸ್ಸಿತಕಾಲಞ್ಞೂ, “ರಾಗೂಪತ್ಥಮ್ಭೇ”ತಿ ವುತ್ತೇ ರಾಗೂಪತ್ಥಮ್ಭೇ ಜಾತೇ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಮೋಚೇತೀತಿ ಅತ್ಥತೋ ಕಾಲೋ ಗಮ್ಮತಿ। **ನವಮಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾ**ತಿ ವೀಮಂಸಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ। **ವತ್ಥೂ**ತಿ ವಿಸಯಂ।

೨೩೮. ಲೋಮಾ ಏತೇಸಂ ಸನ್ತೀತಿ **ಲೋಮಸಾ,** ಬಹುಲೋಮಪಾಣಕಾ।

೨೩೯. **ಮೋಚನೇನಾ**ತಿ ಮೋಚನಪ್ಪಯೋಗೇನ। **ಮೋಚನಸ್ಸಾದಸಮ್ಪಯುತ್ತಾಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಮೋಚನಿಚ್ಛಾವ ಮೋಚನಸ್ಸಾದೋ, ತೇನ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಚೇತನಾ ಮೋಚನಸ್ಸಾದಚೇತನಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ನ ಪನ ಮೋಚನೇ ಅಸ್ಸಾದಂ ಸುಖಂ ಪತ್ಥೇನ್ತಿಯಾ ಚೇತನಾಯಾತಿ ಏವಂ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ, ಇತರಥಾ ಸುಖತ್ಥಾಯ ಮೋಚೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತಿ, ನ ಆರೋಗ್ಯಾದಿಅತ್ಥಾಯಾತಿ ಆಪಜ್ಜತಿ। ತಸ್ಮಾ ಆರೋಗ್ಯಾದೀಸು ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಮೋಚನಿಚ್ಛಾಯ ಚೇತನಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋವ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

೨೪೦. **ವಾಯಮತೋ**ತಿ ಅಙ್ಗಜಾತೇ ಕಾಯೇನ ಉಪಕ್ಕಮತೋ। **ದ್ವೇ ಆಪತ್ತಿಸಹಸ್ಸಾನೀ**ತಿ ಖಣ್ಡಚಕ್ಕಾದೀನಿ ಅನಾಮಸಿತ್ವಾವ ವುತ್ತಂ, ಇಚ್ಛನ್ತೇನ ಪನ ಖಣ್ಡಚಕ್ಕಾದಿಭೇದೇನಾಪಿ ಗಣನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ। **ಏಕೇನ ಪದೇನಾ**ತಿ ಗೇಹಸಿತಪೇಮಪದೇನ। **ತಥೇವಾ**ತಿ ಮೋಚನಸ್ಸಾದಚೇತನಾಯ ಏವ ಗಾಳ್ಹಂ ಪೀಳನಾದಿಪ್ಪಯೋಗಂ ಅವಿಜಹಿತ್ವಾ ಸುಪನೇನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ ವುತ್ತಂ। **ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೋ**ತಿ ಮೋಚನಸ್ಸಾದಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತೇ ಊರುಆದೀಹಿ ಕತಉಪಕ್ಕಮಸ್ಸ ವಿಜಹನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇನ ಅಸುಭಮನಸಿಕಾರಾಭಾವೇಪಿ ಪಯೋಗಾಭಾವೇನೇವ ಮೋಚನೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ ದೀಪಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ತೇನ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ಮುತ್ತೇತಿ ಮುಚ್ಚಮಾನಂ ವಿನಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಸುಕ್ಕೇ ಠಾನತೋ ಮುತ್ತೇ। ಯದಿ ಪನ ಉಪಕ್ಕಮೇ ಕತೇಪಿ ಮುಚ್ಚಮಾನಮೇವ ದಕಸೋತಂ ಓತರತಿ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ ಪಯೋಗೇನ ಮುತ್ತಸ್ಸ ಅಭಾವಾ। **ಜಗ್ಗನತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಚೀವರಾದೀಸು ಲಿಮ್ಪನಪರಿಹಾರಾಯ ಹತ್ಥೇನ ಅಙ್ಗಜಾತಗ್ಗಹಣಂ ವಟ್ಟತಿ, ತಪ್ಪಯೋಗೋ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅನೋಕಾಸ**ನ್ತಿ ಅಙ್ಗಜಾತಪ್ಪದೇಸಂ।

೨೬೧. **ಸುಪಿನನ್ತೇನ ಕಾರಣೇನಾ**ತಿ ಸುಪಿನನ್ತೇ ಪವತ್ತಉಪಕ್ಕಮಹೇತುನಾ। ಆಪತ್ತಿಟ್ಠಾನೇಯೇವ ಹಿ ಅಯಂ ಅನಾಪತ್ತಿ ಅವಿಸಯತ್ತಾ ವುತ್ತಾ। ತೇನಾಹ “**ಸಚಸ್ಸ ವಿಸಯೋ ಹೋತಿ ನಿಚ್ಚಲೇನ ಭವಿತಬ್ಬ**”ನ್ತಿಆದಿ।

೨೬೨. ವಿನೀತವತ್ಥುಪಾಳಿಯಂ **ಅಣ್ಡಕಣ್ಡುವನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** ಮೋಚನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಅಣ್ಡಚಲನೇನ ಅಙ್ಗಜಾತಸ್ಸಾಪಿ ಚಲನತೋ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಹೋತೀತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ವುತ್ತೋ। ಯಥಾ ಪನ ಅಙ್ಗಜಾತಂ ನ ಚಲತಿ, ಏವಂ ಅಣ್ಡಮೇವ ಕಣ್ಡುವನೇನ ಫುಸನ್ತಸ್ಸ ಮುತ್ತೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ ಅಣ್ಡಸ್ಸ ಅನಙ್ಗಜಾತತ್ತಾ।

೨೬೪. ವತ್ಥಿನ್ತಿ ಅಙ್ಗಜಾತಸೀಸಚ್ಛಾದಕಚಮ್ಮಂ। **ಉದರಂ ತಾಪೇನ್ತಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವಾ**ತಿ ಉದರತಾಪನೇನ ಅಙ್ಗಜಾತೇಪಿ ತತ್ತೇ ತಾವತ್ತಕೇನ ನಿಮಿತ್ತೇ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಕತೋ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ।

೨೬೫. **ಏಹಿ ಮೇ ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ, ಸಾಮಣೇರಾತಿ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** ಅಙ್ಗಂ ಆಣಾಪೇತು, ತೇನ ಕರಿಯಮಾನಸ್ಸ ಅಙ್ಗಜಾತಚಲನಸ್ಸ ಮೋಚನಸ್ಸಾದೇನ ಸಾದಿಯನತೋ ತಂ ಚಲನಂ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಾದಿಯನಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಿತಮ್ಪಿ ಹೋತೀತಿ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ಅಙ್ಗಜಾತಚಲನಸ್ಸ ಹೇತುಭೂತಾ ಅಸ್ಸಾದಚೇತನಾವ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಙ್ಗಂ ಹೋತಿ, ನ ಆಣಾಪನವಾಚಾ ತಸ್ಸಾ ಪವತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸ ಅಸಿಜ್ಝನತೋ। ಏವಂ ಆಣಾಪೇತ್ವಾಪಿ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರೇನ ಮೋಚನಸ್ಸಾದಂ ಪಟಿವಿನೋದೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಅಸಮ್ಭವತೋ ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅನಾಣತ್ತಿಕಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮಂ, ಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಜಾತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಆಣಾಪನವಾಚಾಯ ಪನ ದುಕ್ಕಟಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಯೋ ಪನ ಪರೇನ ಅನಾಣತ್ತೇನ ಬಲಕ್ಕಾರೇನಾಪಿ ಕರಿಯಮಾನಪ್ಪಯೋಗಂ ಮೋಚನಸ್ಸಾದೇನ ಸಾದಿಯತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಮುತ್ತೇ **ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕೇ** ವಿಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋವ, ಅಮುತ್ತೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಮೋಚನಸ್ಸಾದೇ ಚೇತನಾಯ ಪನ ಅಸತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಸಾದಿಯನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಮುತ್ತೇಪಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇನ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಆಚರಿಯಾ ವದನ್ತಿ, ತಞ್ಚ ಯುತ್ತಮೇವ।

೨೬೬. **ಕಾಯತ್ಥಮ್ಭನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** ಚಲನವಸೇನ ಯಥಾ ಅಙ್ಗಜಾತೇ ಉಪಕ್ಕಮೋ ಸಮ್ಭವತಿ, ತಥಾ ವಿಜಮ್ಭಿತತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ।

ಉಪನಿಜ್ಝಾಯನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಅಙ್ಗಜಾತನ್ತಿ ಜೀವಮಾನಇತ್ಥೀನಂ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗೋವ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ, ನೇತರೋ।

೨೬೭. **ಪುಪ್ಫಾವಲೀ**ತಿ ಕೀಳಾವಿಸೇಸೋ। ತಂ ಕಿರ ಕೀಳನ್ತಾ ನದೀಆದೀಸು ಛಿನ್ನತಟಂ ಉದಕೇನ ಚಿಕ್ಖಲ್ಲಂ ಕತ್ವಾ ತತ್ಥ ಉಭೋ ಪಾದೇ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ಪತನ್ತಿ , “ಪುಪ್ಫಾವಲಿಯ”ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಪವೇಸೇನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಪಯೋಜಕತ್ತೇನ ದ್ವಿಕಮ್ಮಿಕತ್ತಾ “ವಾಲಿಕಂ ಅಙ್ಗಜಾತ”ನ್ತಿ ಉಭಯತ್ಥಾಪಿ ಉಪಯೋಗವಚನಂ ಕತಂ। ಚೇತನಾ, ಉಪಕ್ಕಮೋ, ಮುಚ್ಚನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೬೯. ದುತಿಯೇ ಕೇಸುಚಿ ವಾತಪಾನೇಸು ವಿವಟೇಸು ಬಹಿಪಿ ಅನ್ಧಕಾರತ್ತಾ ಆಲೋಕೋ ನ ಪವಿಸತಿ, ವಿವಟಕವಾಟೇನ ಅಞ್ಞತೋ ಆಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಆಲೋಕಸ್ಸ ನಿವಾರಣತೋ ಕವಾಟಸ್ಸ ಪಿಟ್ಠಿಪಸ್ಸೇ ಘನನ್ಧಕಾರೋವ ಹೋತಿ, ತಾದಿಸಾನಿ ಸನ್ಧಾಯ “**ಯೇಸು ವಿವಟೇಸು ಅನ್ಧಕಾರೋ ಹೋತೀ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ಅತ್ತನೋ ಅಙ್ಗಮಙ್ಗಾನಂ ಪರಾಮಸನಕ್ಖಣೇ ಅನಾಚಾರಾನುಕೂಲಾ ಹುತ್ವಾ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಣ್ಣಭಣನಕ್ಖಣೇ ವುತ್ತತ್ತಾ ಆಹ “**ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋ ಮಞ್ಞೇತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ**”ತಿ, ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮೋ ವಿಯಾತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕುಲಿತ್ಥೀನಂ ಏವಂ ಪರೇಹಿ ಅಭಿಭವನಂ ನಾಮ ಅಚ್ಚನ್ತಾವಮಾನೋತಿ ಆಹ “**ಅತ್ತನೋ ವಿಪ್ಪಕಾರ**”ನ್ತಿ।

೨೭೦. ಓತಿಣ್ಣಸದ್ದಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸಾಧನಪಕ್ಖಂ ಸನ್ಧಾಯ “**ಯಕ್ಖಾದೀಹೀ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ, ಕತ್ತುಸಾಧನಪಕ್ಖಂ ಸನ್ಧಾಯ “**ಕೂಪಾದೀನೀ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ತಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿನ್ತಿ** ಇತ್ಥಿಸರೀರಸಙ್ಖಾತೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ।

೨೭೧. **ಅಸ್ಸಾತಿ** ಹತ್ಥಗ್ಗಾಹಾದಿಕಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸ್ಸ।

೨೭೩. **ಏತೇಸಂ ಪದಾನನ್ತಿ** ಆಮಸನಾದಿಪದಾನಂ। **ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞೀತಿ** ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಸಞ್ಞೀ। **ನಂ**-ಸದ್ದಸ್ಸ ಕಾಯವಿಸೇಸನಭಾವೇನ ಏತಂ ಕಾಯನ್ತಿ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಅಥ ವಾ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಓಮಸನ್ತೋ...ಪೇ॰... ಏಕಾವ ಆಪತ್ತೀತಿ** ಅನಿವತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ನಿವತ್ಥಂ। ಸನಿವತ್ಥಾಯ ಪನ ಮತ್ಥಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹತ್ಥಂ ಓತಾರೇನ್ತಸ್ಸ ನಿವತ್ಥಸಾಟಕೋಪರಿ ಹತ್ಥೇ ಆರುಳ್ಹೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ। ಸಾಟಕತೋ ಹತ್ಥಂ ಓತಾರಾಪೇತ್ವಾ ಜಙ್ಘತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಓಮಸನ್ತಸ್ಸ ಪುನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ।

ಯಥಾನಿದ್ದಿಟ್ಠನಿದ್ದೇಸೇತಿ ಯಥಾವುತ್ತಕಾಯಸಂಸಗ್ಗನಿದ್ದೇಸೇ। **ತೇನಾತಿ** ಯೇನ ಕಾರಣೇನ ವತ್ಥುಸಞ್ಞಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ, ತೇನ ಕಾರಣೇನ। ಯಥಾವುತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದನಿದ್ದೇಸೇ ವುತ್ತಂ ಗರುಕಂ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಕರೇಯ್ಯ ಪಕಾಸೇಯ್ಯಾತಿ ಯೋಜನಾ।

ಸಞ್ಞಾಯ ವಿರಾಗಿತಮ್ಹೀತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ವಿರದ್ಧಾಯ। **ಇದಂ ನಾಮ ವತ್ಥುನ್ತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಆಗತಂ, ಅನಾಗತಞ್ಚ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಾವಿಞ್ಞಾಣಕಂ ಫುಸನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿಅಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಸಾರತ್ತನ್ತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನೇವ ಸಾರತ್ತಂ। **ವಿರತ್ತನ್ತಿ** ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗರಹಿತಂ ಮಾತುಆದಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ** ಮಾತುಪೇಮಾದಿವಸೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ವಿರತ್ತಮ್ಪಿ ಇತ್ಥಿಂ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ಏವ। ಇಮಾಯ ಪಾಳಿಯಾ ಸಮೇತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಕಥಂ ಸಮೇತೀತಿ ಚೇ? ಯದಿ ಹಿ “ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಾ ವಿರಾಗಿತಾ ಭವೇಯ್ಯ। ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಗ್ಗಹಣೇಪಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇನಾಪಿ ನ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಾಯ ಏವ **ಪಾಳಿಯಂ** (ಪಾರಾ॰ ೨೭೮) ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ “ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಕಾಯಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಾ ವಿರಾಗಿತಾ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಕಾಯಂ ಗಣ್ಹತೋ ಇತ್ಥಿಸಞ್ಞಾಯ ಚೇವ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗಸ್ಸ ಚ ಕಾಯಗ್ಗಹಣಸ್ಸ ಚ ಸಮ್ಭವಾ ಯಥಾವತ್ಥುಕಂ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಮೇವ ಆಪಜ್ಜತೀ”ತಿ **ಮಹಾಸುಮತ್ಥೇರೇನ** ವುತ್ತವಾದೋವ ಇಮಾಯ ಪಾಳಿಯಾ ಸಮೇತಿ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ “ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಬಾಹಾಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಾಮೀ”ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಪರಿಕ್ಖಿಪತೋ ಮಜ್ಝಗತಾನಂ ವಸೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ತಸ್ಸ “ಮಜ್ಝಗತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇನ ಗಣ್ಹಾಮೀ”ತಿ ಸಞ್ಞಾ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಪಿ ಸಮೇತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ನೀಲೇನ ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಭಾವತೋ **ಕಾಳಿತ್ಥೀ** ವುತ್ತಾ।

೨೭೯. **ಸೇವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋತಿ** ಫಸ್ಸಸುಖಸೇವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಾಮಸನವಾರೇ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧವಸೇನ ಫಸ್ಸಪಟಿವಿಜಾನನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮತ್ತೇ ಆಪತ್ತಿಯಾಭಾವತೋ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ** ಇದಂ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗಮತ್ತೇನ ಕಾಯಚಲನಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಇತ್ಥಿಯಾ ಕರಿಯಮಾನಕಾಯಚಲನಂ ಸಾದಿಯತೋಪಿ ಪಯೋಗಾಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕೇ ಪನ ಪರೇಹಿ ಉಪಕ್ಕಮಿಯಮಾನಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ಸೇವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ತೇನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಅಙ್ಗಜಾತಕ್ಖೋಭೋ ಸಯಮೇವ ಅವಸ್ಸಂ ಸಞ್ಜಾಯತಿ, ಸೋ ಚ ತೇನ ಕತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ವುತ್ತಂ, ತೇನೇವ ನಯೇನ ಪಠಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇಪಿ ಪರೇನ ಕರಿಯಮಾನಪಯೋಗಸಾದಿಯಮಾನೇಪಿ ಅಙ್ಗಜಾತಕ್ಖೋಭಸಮ್ಭವೇನ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಚತುತ್ಥೇತಿ** “ನ ಚ ಕಾಯೇನ ವಾಯಮತಿ, ನ ಚ ಫಸ್ಸಂ ಪಟಿವಿಜಾನಾತೀ”ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಾರೇ। **ಫಸ್ಸಪಟಿವಿಜಾನನಮ್ಪೀತಿ ಅಪಿ**-ಸದ್ದೇನ ತತಿಯವಾರೇ ವಿಯ ವಾಯಾಮೋಪಿ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾಮಸನೇ ವಿಯಾತಿ** ಇದಂ ಪನ ಫಸ್ಸಪಟಿವಿಜಾನನಾಭಾವಮತ್ತಸ್ಸೇವ ನಿದಸ್ಸನಂ, ನ ಪಯೋಗಾಭಾವಸ್ಸಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಮೋಕ್ಖಾಧಿಪ್ಪಾಯೋತಿ** ಏತ್ಥ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಲಹುಪರಿವತ್ತಿತಾಯ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೇಪಿ ಮೋಕ್ಖಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನತಾಯ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ, ವಿಚ್ಛಿನ್ನೇ ಪನ ತಸ್ಮಿಂ ಆಪತ್ತಿ ಏವ।

ಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾನಯೋ।

೨೮೧. **ಏತ್ಥ ಗಣ್ಹಾಹೀತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾತಿ** ಗೇಹಸಿತಪೇಮೇನ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇನ ಫುಸನೇ ದುಕ್ಕಟಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಕಾರುಞ್ಞೇನ ಪನ ವತ್ಥಾದಿಂ ಗಹೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಿಂ “ಗಣ್ಹಾ”ತಿ ವದನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅವಸಸಭಾವಪ್ಪತ್ತಂ ಉದಕೇ ನಿಮುಜ್ಜನ್ತಿಂ ಕಾರುಞ್ಞೇನ ಸಹಸಾ ಅನಾಮಾಸನ್ತಿ ಅಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಕೇಸಾದೀಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಮೋಕ್ಖಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಆಕಡ್ಢತೋಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ। ನ ಹಿ ಮೀಯಮಾನಂ ಮಾತರಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಅಞ್ಞಾತಿಕಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಉಕ್ಕಟ್ಠಾಯ ಮಾತುಯಾಪಿ ಆಮಾಸೋ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ “**ಮಾತರ**”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಸಾ ಕಾತಬ್ಬಂ ಪನ ಅಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಇತ್ಥೀನಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ ಅನಾಮಾಸತ್ತೇ ವಿಸೇಸಾಭಾವಾ।

ತಿಣಣ್ಡುಪಕನ್ತಿ ಹಿರಿವೇರಾದಿಮೂಲೇಹಿ ಕೇಸಾಲಙ್ಕಾರತ್ಥಾಯ ಕತಚುಮ್ಬಟಕಂ। **ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ನಿವಾಸನಾದಿಭಾವತೋ ಅಪನೇತ್ವಾ। ಪೂಜಾದಿಅತ್ಥಂ ಪನ ತಾವಕಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಆಮಸಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಸೀಸಪಸಾಧನಕದನ್ತಸೂಚಿಆದೀತಿ** ಇದಂ ಸೀಸಾಲಙ್ಕಾರತ್ಥಾಯ ಪಟಪಿಲೋತಿಕಾದೀಹಿ ಕತಂ ಸೀಸಪಸಾಧನಕಞ್ಚೇವ ದನ್ತಸೂಚಿಆದಿ ಚಾತಿ ದ್ವಿಧಾ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಸೀಸಪಸಾಧನಂ ಸಿಪಾಟಿಕೋಪಕರಣತ್ಥಾಯ ಚೇವ ದನ್ತಸೂಚಿಉಪಕರಣತ್ಥಾಯ ಚ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕೇಸಕಲಾಪಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ತಿರಿಯಂ ಪವೇಸನತ್ಥಾಯ ಕತಾ ದನ್ತಸೂಚಿ ಏವ ಸೀಸಪಸಾಧನಕದನ್ತಸೂಚೀತಿ ಏಕಮೇವ ಕತ್ವಾ ಸಿಪಾಟಿಕಾಯ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪರಿಹರಿತಬ್ಬಸೂಚಿಯೇವ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಉಪಕರಣನ್ತಿ ಸಿಪಾಟಿಕಾಸೂಚಿಉಪಕರಣನ್ತಿ ಏವಂ ವಾ ಯೋಜನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ । **ಪೋತ್ಥಕರೂಪನ್ತಿ** ಸುಧಾದೀಹಿ ಕತಂ, ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಭೂತಾನಂ ತಿರಚ್ಛಾನಗತಿತ್ಥೀನಂ ಸಣ್ಠಾನೇನ ಕತಮ್ಪಿ ಅನಾಮಾಸಮೇವ। ಇತ್ಥಿರೂಪಾದೀನಿ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಂ, ವತ್ಥಭಿತ್ತಿಆದಿಞ್ಚ ಇತ್ಥಿರೂಪಂ ಅನಾಮಸಿತ್ವಾ ವಳಞ್ಜೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏವರೂಪೇಹಿ ಅನಾಮಾಸೇ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇ ಅಸತಿ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧೇನ ಆಮಸತೋ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ। **ಭಿನ್ದಿತ್ವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಅನಾಮಾಸಮ್ಪಿ ದಣ್ಡಪಾಸಾಣಾದೀಹಿ ಭೇದನಸ್ಸ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತತ್ತಾ, ಪಾಳಿಯಮ್ಪಿ ಆಪದಾಸು ಮೋಕ್ಖಾಧಿಪ್ಪಾಯಸ್ಸ ಆಮಸನೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ವುತ್ತತ್ತಾ ಚ। ಸಪ್ಪಿನೀಆದೀಹಿ ವಾಳಮಿಗೀಹಿ ಚ ಗಹಿತಪಾಣಕಾನಂ ಮೋಚನತ್ಥಾಯ ತಂ ಸಪ್ಪಿನೀಆದಿಂ ವತ್ಥದಣ್ಡಾದೀಹಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಹೇತುಂ, ಮಾತುಆದಿಂ ಉದಕೇ ಮೀಯಮಾನಂ ವತ್ಥಾದೀಹಿ ಗಹೇತುಂ, ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಿಂ ಕೇಸಾದೀಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಕಾರುಞ್ಞೇನ ಉಕ್ಖಿಪಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋವ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ “ನ ತ್ವೇವ ಆಮಸಿತಬ್ಬಾ”ತಿ ಇದಂ ಪನ ವಚನಂ ಅಮೀಯಮಾನವತ್ಥುಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ।

ಮಗ್ಗಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯಾತಿ “ಮಗ್ಗೋ ಅಯ”ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಸಞ್ಞಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ದೇನ್ತೀತಿ** ಇದಂ ಸಾಮೀಚಿವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ತೇಹಿ ಪನ ಆಸನಂ ಅಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾವ ನಿಸೀದಥಾತಿ ವುತ್ತೇ ಸಯಮೇವ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। **ತತ್ಥಜಾತಕಾನೀತಿ** ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಭೂತಗಾಮಭಾವೇನೇವ ಠಿತಾನಿ। **ಕೀಳನ್ತೇನಾತಿ** ವುತ್ತತ್ತಾ ಸತಿ ಪಚ್ಚಯೇ ಆಮಸನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಭಿಕ್ಖುಸನ್ತಕಂ ಪನ ಪರಿಭೋಗಾರಹಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಆಮಸಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ ದುರುಪಚಿಣ್ಣತ್ತಾ। **ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ದಸ್ಸಾಮೀತಿ** ಇದಂ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಹಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅತ್ತನೋಪಿ ಅತ್ಥಾಯ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಹಣೇ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ ಅನಾಮಾಸತ್ತಾಭಾವಾ।

ಮಣೀತಿ ವೇಳುರಿಯಾದಿತೋ ಅಞ್ಞೋ ಜೋತಿರಸಾದಿಭೇದೋ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಮಣಿ। **ವೇಳುರಿಯೋತಿ** ಅಲ್ಲವೇಳುವಣ್ಣೋಮಣಿ, “ಮಜ್ಜಾರಕ್ಖಿ ಮಣ್ಡಲವಣ್ಣೋ”ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಸಿಲಾತಿ** ಮುಗ್ಗಮಾಸವಣ್ಣಾ ಅತಿಸಿನಿದ್ಧಾ ಕಾಳಸಿಲಾ, ಮಣಿವೋಹಾರಂ ಆಗತಾ ರತ್ತಸೇತಾದಿವಣ್ಣಾ ಸುಮಟ್ಠಾಪಿ ಸಿಲಾ ಅನಾಮಾಸಾ ಏವಾತಿ ವದನ್ತಿ। **ರಜತನ್ತಿ** ಕಹಾಪಣಮಾಸಾದಿಭೇದಂ ಜತುಮಾಸಾದಿಂ ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬಂ ವುತ್ತಾವಸೇಸಂ ರೂಪಿಯಂ ಗಹಿತಂ। **ಲೋಹಿತಙ್ಕೋತಿ** ರತ್ತಮಣಿ। **ಮಸಾರಗಲ್ಲನ್ತಿ** ಕಬರವಣ್ಣೋ ಮಣಿ, “ಮರಕತ”ನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಾಯ ಪಿಸಿತ್ವಾ ಯೋಜಿತಾನಂ ಮುತ್ತಾನಂ ರತನಭಾವವಿರಹತೋ ಗಹಣಕ್ಖಣೇಪಿ ರತನಾಕಾರೇನ ಅಪೇಕ್ಖಿತಾಭಾವಾ “**ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಾಯ ಪನ ವಟ್ಟತೀ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಾವ ಪನ ತಾ ಮುತ್ತಾ ರತನರೂಪೇನ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ತಾವ ಆಮಸಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ

ಏವ। ಏವಂ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ರತನಪಾಸಾಣಂ ಪಿಸಿತ್ವಾ ಭೇಸಜ್ಜೇ ಯೋಜನತ್ಥಾಯ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಏವ, ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಪನ ಪಿಸಿತ್ವಾ ಯೋಜನಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಾಯಪಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಗಹಟ್ಠೇಹಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಯದಿ ಭೇಸಜ್ಜೇ ಸುವಣ್ಣಾದಿರೂಪೇನ ತಿಟ್ಠತಿ, ವಿಯೋಜೇತುಞ್ಚ ಸಕ್ಕಾ, ತಾದಿಸಂ ಭೇಸಜ್ಜಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತಂ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕತ್ತಂ ಗತಂ ಚೇ, ವಟ್ಟತಿ। **“ಜಾತಿಫಲಿಕಂ ಉಪಾದಾಯಾ”**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ, ಸೂರಿಯಕನ್ತಚನ್ದಕನ್ತಾದಿಕಂ ಜಾತಿಪಾಸಾಣಂ ಮಣಿಮ್ಹಿ ಏವ ಸಙ್ಗಹಿತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಧಮನಸಙ್ಖೋ ಚ ಧೋತವಿದ್ಧೋ ಚ ರತನಮಿಸ್ಸೋ ಚಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ವಿದ್ಧೋ**ತಿ ಮಣಿಆದಿಭಾವೇನ ಕತಛಿದ್ದೋ।

ರತನಮಿಸ್ಸೋತಿ ಕಞ್ಚನಲತಾದಿವಿಚಿತ್ತೋ, ಮುತ್ತಾದಿರತನಖಚಿತೋ ಚ, ಏತೇನ ಧಮನಸಙ್ಖತೋ ಅಞ್ಞೋ ರತನಮಿಸ್ಸೋವ ಅನಾಮಾಸೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಿಲಾಯಮ್ಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಪಾನೀಯಸಙ್ಖೋ**ತಿ ಇಮಿನಾವ ಥಾಲಕಾದಿಆಕಾರೇನ ಕತಸಙ್ಖಮಯಭಾಜನಾನಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಿದ್ಧಂ। **ಸೇಸಾ**ತಿ ರತನಸಂಯುತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಾ।

ಬೀಜತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾತಿ ಧಾತುಪಾಸಾಣತೋ ಪಟ್ಠಾಯ। **ಪಟಿಕ್ಖಿಪೀ**ತಿ ಸುವಣ್ಣಮಯಧಾತುಕರಣ್ಡಕಸ್ಸ, ಬುದ್ಧರೂಪಾದಿಸ್ಸ ಚ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಕರಣೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **“ರೂಪಿಯಛಡ್ಡಕಟ್ಠಾನೇ”**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ರೂಪಿಯಛಡ್ಡಕಸ್ಸ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಆಮಸಿತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಿದ್ಧಂ। **ಕೇಳಾಪಯಿತು**ನ್ತಿ ಆಮಸಿತ್ವಾ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಸಞ್ಚಾರೇತುಂ। **ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತಂ। **ಕಚವರಮೇವ ಹರಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಗೋಪಕಾ ವಾ ಹೋನ್ತು ಅಞ್ಞೇ ವಾ, ಹತ್ಥೇನ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ ಕಚವರಂ ಅಪನೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಮಲಮ್ಪಿ ಪಮಜ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಏವಾತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ನ ಸಮೇತಿ ಕೇಳಾಯನಸದಿಸತ್ತಾ। **ಆರಕೂಟಲೋಹ**ನ್ತಿ ಸುವಣ್ಣವಣ್ಣೋ ಕಿತ್ತಿಮಲೋಹವಿಸೇಸೋ। ತಿವಿಧಞ್ಹಿ ಕಿತ್ತಿಮಲೋಹಂ ಕಂಸಲೋಹಂ ವಟ್ಟಲೋಹಂ ಹಾರಕೂಟಲೋಹನ್ತಿ। ತತ್ಥ ತಿಪುತಮ್ಬೇ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಂ **ಕಂಸಲೋಹಂ** ನಾಮ। ಸೀಸತಮ್ಬೇ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಂ **ವಟ್ಟಲೋಹಂ**। ರಸತಮ್ಬೇ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಂ **ಹಾರಕೂಟಲೋಹಂ** ನಾಮ। ತಂ ಪನ **“ಜಾತರೂಪಗತಿಕ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಉಗ್ಗಣ್ಹತೋ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಮ್ಪಿ ಹೋತೀತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ। ರೂಪಿಯೇಸು ಪನ ಅಗಣಿತತ್ತಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ನ ಹೋತಿ, ಆಮಸನೇ, ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನೇ ಚ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಸಬ್ಬಕಪ್ಪಿಯೋ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಸುವಣ್ಣಾದಿಮಯಾನಂ ಸೇನಾಸನಪರಿಕ್ಖಾರಾನಂ ಆಮಸನಗೋಪನಾದಿವಸೇನ ಪರಿಭೋಗೋ ಸಬ್ಬಥಾ ಕಪ್ಪಿಯೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನಾಹ **“ತಸ್ಮಾ”**ತಿಆದಿ। **“ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಧಮ್ಮವಿನಯವಣ್ಣನಟ್ಠಾನೇ”**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಸಙ್ಘಿಕಮೇವ ಸುವಣ್ಣಾದಿಮಯಂ ಸೇನಾಸನಂ, ಸೇನಾಸನಪರಿಕ್ಖಾರಾ ಚ ವಟ್ಟನ್ತಿ, ನ ಪುಗ್ಗಲಿಕಾನೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಭಿನ್ದಿತ್ವಾತಿ ಪಠಮಮೇವ ಅನಾಮಸಿತ್ವಾ ಪಾಸಾಣಾದಿನಾ ಕಿಞ್ಚಿಮತ್ತಂ ಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡತ್ಥಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನಾಹ **“ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ”**ತಿ। ಏತ್ಥಾಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ, ವಿಯೋಜೇತ್ವಾ ವಾ ಆಮಸಿತಬ್ಬ।

ಫಲಕಜಾಲಿಕಾದೀನೀತಿ ಏತ್ಥ ಸರಪರಿತ್ತಾಣಾಯ ಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಕಿಟಿಕಾಫಲಕಂ ಅಕ್ಖಿರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಅಯಲೋಹಾದೀಹಿ ಜಾಲಾಕಾರೇನ ಕತ್ವಾ ಸೀಸಾದೀಸು ಪಟಿಮುಞ್ಚಿತಬ್ಬಂ ಜಾಲಿಕಂ ನಾಮ । **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಕವಚಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಅನಾಮಾಸಾನೀ**ತಿ ಮಚ್ಛಜಾಲಾದಿಪರೂಪರೋಧಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಸರಪರಿತ್ತಾಣಂ ತಸ್ಸ ಆವುಧಭಣ್ಡತ್ತಾಭಾವಾ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ “ಪರೂಪರೋಧನಿವಾರಣಂ ಹೀ”ತಿಆದಿ। **ಆಸನಸ್ಸಾ**ತಿ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಸಮನ್ತಾ ಕತಪರಿಭಣ್ಡಸ್ಸ। **ಬನ್ಧಿಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಕಾಕಾದೀಹಿ ಅದೂಸನತ್ಥಾಯ ಬನ್ಧಿಸ್ಸಾಮಿ।

“**ಭೇರಿಸಙ್ಘಾಟೋ**ತಿ ಸಙ್ಘಟಿತಚಮ್ಮಭೇರೀ। **ವೀಣಾಸಙ್ಘಾಟೋ**ತಿ ಸಙ್ಘಟಿತಚಮ್ಮವೀಣಾ”ತಿ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ° ಟೀ° ೨.೨೮೧) ವುತ್ತಂ। “ಚಮ್ಮವಿನದ್ಧಾನಿ ವೀಣಾಭೇರಿಆದೀನೀ”ತಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತವಚನತೋ ವಿಸೇಸಾಭಾವಾ, **“ಕುರುನ್ದಿಯಂ ಪನಾ”**ತಿಆದಿನಾ ತತೋ ವಿಸೇಸಸ್ಸ ವತ್ತುಮಾರದ್ಧತ್ತಾ ಚ ಭೇರಿಆದೀನಂ ವಿನದ್ಧನೋಪಕರಣಸಮೂಹೋ ಭೇರಿವೀಣಾಸಙ್ಘಾಟೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಸಙ್ಘಟಿತಬ್ಬೋತಿ ಸಙ್ಘಾಟೋತಿ ಕತ್ವಾ। **ತುಚ್ಛಪೋಕ್ಖರ**ನ್ತಿ ಅವಿನದ್ಧಚಮ್ಮಭೇರಿವೀಣಾನಂ ಪೋಕ್ಖರಂ। **ಆರೋಪಿತಚಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಆರೋಪಿತಂ ಹುತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ತತೋ ಅಪನೇತ್ವಾ ವಿಸುಂ ಠಪಿತಮುಖಚಮ್ಮಮತ್ತಂ, ನ ಸೇಸೋಪಕರಣಸಹಿತಂ। ಸಹಿತಂ ಪನ ಸಙ್ಘಾಟೋತಿ ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ। **ಓನಹಿತು**ನ್ತಿ ಭೇರಿಪೋಕ್ಖರಾದೀನಿ ಚಮ್ಮಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಚಮ್ಮವಟ್ಟಿಆದೀಹಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಉಪಕರಣೇಹಿ ವಿನನ್ಧಿತುಂ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಪಣ್ಡಕಸ್ಸಾ**ತಿ ಪಣ್ಡಕೇನ। **ಪಾರಾಜಿಕಪ್ಪಹೋನಕಕಾಲೇ**ತಿ ಅಕುಥಿತಕಾಲೇ। ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗಾದಿಭಾವೇ ಸಬ್ಬಾವತ್ಥಾಯಪಿ ಇತ್ಥಿಯಾ ಸಣ್ಠಾನೇ ಪಞ್ಞಾಯಮಾನೇ ಅನಾಮಾಸದುಕ್ಕಟಂ ನ ವಿಗಚ್ಛತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸಙ್ಕಮಾದೀನಂ ಠಾನಾಚಾವನವಸೇನ ಅಚಾಲೇತಬ್ಬತಾಯ ನ ಕಾಯಪ್ಪಟಿಬದ್ಧವೋಹಾರೋತಿ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ।

೨೮೨. **ಏಕಪದಿಕಸಙ್ಕಮೋ**ತಿ ತನುಕಸೇತು। **“ಆವಿಞ್ಛನ್ತೋ”**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಚಾಲೇತುಂ ಯುತ್ತಾಯ ಏವ ರಜ್ಜುಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ನ ಇತರಾಯ ಭಿತ್ತಿಥಮ್ಭಾದಿಗತಿಕತ್ತಾತಿ ಆಹ **“ಯಾ ಮಹಾರಜ್ಜು ಹೋತೀ”**ತಿಆದಿ। ತೇನ ಚಾಲೇತುಂ ಯುತ್ತೇ ತನುಕರಜ್ಜುದಣ್ಡಕೇ ಅಚಾಲೇತ್ವಾ ಫುಸನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವಾತಿ ದೀಪಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಬ್ಬಾ**ತಿ ಛಾದನಾದಿವಸೇನ ಗೂಹಿತಬ್ಬಾ। ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥೀ, ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಸಞ್ಞಿತಾ, ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೋ, ವಾಯಾಮೋ, ತೇನ ಹತ್ಥಾದೀಸು ಫುಸನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೮೫. ತತಿಯೇ **ಅಸದ್ಧಮ್ಮಪಟಿಸಞ್ಞುತ್ತ**ನ್ತಿ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ। **ಬಾಲಾ**ತಿ ಸುಭಾಸಿತದುಬ್ಭಾಸಿತಂ ಅಜಾನನ್ತೀ , ಸುರಾಮದಮತ್ತತಾಯ ಉಮ್ಮತ್ತಕಾದಿಭಾವೇನ ಚ ಅಜಾನನ್ತೀಪಿ ಏತ್ಥೇವ ಸಙ್ಗಯ್ಹತಿ। **ನ ತಾವ ಸೀಸಂ ಏತೀ**ತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಪಚ್ಚಯತ್ತಸಙ್ಖಾತಂ ಮತ್ಥಕಂ ಪಾರಿಪೂರಿಂ ನ ಹೋತಿ, ಮಗ್ಗಮೇಥುನೇಹಿ ಅಘಟಿತತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಂ ಪನ ಹೋತಿ ಏವ।

ಅಪಸಾದೇತೀತಿ ಅಪಸಾದಕರವಚನಂ ಕರೋತಿ। **ದೋಸಂ ದೇತೀ**ತಿ ದೋಸಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತಿ। **ತೀಹೀ**ತಿ ಅನಿಮಿತ್ತಾಸೀತಿಆದೀನಂ ಪದಾನಂ ಅದುಟ್ಠುಲ್ಲಭಾವೇನಾಪಿ ಅತ್ಥಯೋಜನಾರಹತ್ತಾ ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗಾದಿಪಟಿಸಞ್ಞುತ್ತತಾನಿಯಮೋ ನತ್ಥೀತಿ ವುತ್ತಂ, ತೇಹಿ ಪನ ಅಟ್ಠಹಿ ಪದೇಹಿ **ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** (ಪಾರಾ° ೨೮೯) ವಿಯ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಕುಞ್ಚಿಕಪನಾಳಿಮತ್ತನ್ತಿ ಕುಞ್ಚಿಕಾಛಿದ್ದಮತ್ತಂ। **ಸುಕ್ಖಸೋತಾ**ತಿ ದಕಸೋತಸ್ಸ ಸುಕ್ಖತಾಯ ಲೋಹಿತವಣ್ಣವಿಗಮೋ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ।

ಸುದ್ಧಾನೀತಿ ಮೇಥುನಾದಿಪದೇಹಿ ಅಯೋಜಿತಾನಿಪಿ। **ಮೇಥುನಧಮ್ಮೇನ ಘಟಿತಾನೇವಾ**ತಿ ಇದಂ ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಂ, ವಚ್ಚಮಗ್ಗಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗೇಹಿಪಿ ಅನಿಮಿತ್ತೇ “ತವ ವಚ್ಚಮಗ್ಗೋ, ಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗೋ ವಾ ಈದಿಸೋ”ತಿಆದಿನಾ ಘಟಿತೇಪಿ ಆಪತ್ತಿಕರಾನೇವ।

೨೮೬. **ಗರುಕಾಪತ್ತಿ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಉಬ್ಭಜಾಣುಮಣ್ಡಲಿಕಾಯ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

೨೮೭. **ಹಸನ್ತೋ ಹಸನ್ತೋ**ತಿ ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಂ, ಅಹಸನ್ತೋಪಿ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಆಕಾರೇನ ಅತ್ತನೋ ವಿಪರಿಣತಚಿತ್ತತಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ವದತಿ, ಆಪತ್ತಿಯೇವ।

ಕಾಯಚಿತ್ತತೋತಿ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಯ ಓಭಾಸೇನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ।

೧೮೮. **ತಸ್ಮಾ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ** ಅಪ್ಪಟಿವಿಜಾನನತೋ ದುಕ್ಕಟಂ, ಪಟಿವಿಜಾನನೇ ಪನ ಸತಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ **ಪರಿಬ್ಬಾಜಿಕಾವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** (ಪಾರಾ॰ ೧೮೯) ವಿಯ ಅಖೇತ್ತಪದತ್ತಾ। ಖೇತ್ತಪದೇ ಹಿ ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಿಯಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋವ ಸಿಯಾ **ಮೇಥುನಧಮ್ಮಯಾಚನವತ್ಥುದ್ವಯೇ** (ಪಾರಾ॰ ೧೮೯) ವಿಯ, ತಂ ಪನ ವತ್ಥುದ್ವಯಂ ಮೇಥುನಯಾಚನತೋ ಚತುತ್ಥಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇ ವತ್ತಬ್ಬಮ್ಪಿ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಸ್ಸಾದಮತ್ತೇನ ಪವತ್ತತ್ತಾ ಇಧ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಖೇತ್ತಪದೇನ ವದನ್ತಸ್ಸ ಇತ್ಥಿಯಾ ಅಪ್ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಿಯಾ ಕಿಂ ಹೋತೀತಿ? ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅಯಂ ನಾಮ ಆಪತ್ತೀತಿ ಪಾಳಿಅಟ್ಠಕಥಾಸು ನ ವುತ್ತಂ, ಅಥ ಖೋ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯೇನೇವೇತ್ಥ ಭವಿತಬ್ಬಂ । ತಥಾ ಹಿ ಅಖೇತ್ತಪದೇ ಅಪ್ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಿಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ವುತ್ತಂ। ಖೇತ್ತಪದೇ ಪನ ಪಟಿವಿಜಾನನೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋವ ವುತ್ತೋ, ಅಪ್ಪಟಿವಿಜಾನನೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ ಭವಿತುಂ ಯುತ್ತಂ, ನ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅಖೇತ್ತಪದತೋ ವಿಸೇಸಾಭಾವಪ್ಪಸಙ್ಗೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ, ಏವಂ ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದೇಪಿ ಅಖೇತ್ತಪದೇ ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಿಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಅಪ್ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ಖೇತ್ತಪದೇ ಪನ ಅಪ್ಪಟಿವಿಜಾನನ್ತಿಯಾ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ನವಾವುತ**ನ್ತಿ ನವವೀತಂ।

೧೮೮. **ಅಸದ್ಧಮ್ಮಂ ಸನ್ಧಾಯಾ**ತಿ ಮೇಥುನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಞ್ಹಿ ಪುತ್ತಸಮುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಬೀಜನಿಕ್ಖೇಪತೋ ವಪ್ಪಪರಿಯಾಯಂ ಲಭತೀತಿ।

ಸಂಸೀದತೀತಿ ವಹತಿ, ಸಂಸರೀಯತೀತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ। ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥೀ, ತಥಾಸಞ್ಞಿತಾ, ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಸ್ಸಾದರಾಗೋ, ತೇನ ಓಭಾಸನಂ, ತಙ್ಖಣವಿಜಾನನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೯೦. ಚತುತ್ಥೇ ಪರೇಹಿ ಪತ್ತೇ ಪಾತಿಯಮಾನಾನಂ ಭಿಕ್ಖಾಪಿಣ್ಡಾನಂ ಪಾತೋ ಸನ್ನಿಪಾತೋತಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋತಿ ಭಿಕ್ಖಾಹಾರೋ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂಸದಿಸತಾಯ ಅಞ್ಞೋಪಿ ಯೋ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಂ ವಿನಾ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಲದ್ಧೋ ಪಿಣ್ಡಪಾತೋತ್ವೇವ ವುಚ್ಚತಿ। ಪತಿ ಏತಿ ಏತಸ್ಮಾತಿ ಪಚ್ಚಯೋತಿ ಆಹ **"ಪತಿಕರಣಟ್ಠೇನ ಪಚ್ಚಯೋ"**ತಿ। ರೋಗದುಕ್ಖಾನಂ ವಾ ಪಟಿಪಕ್ಖಭಾವೇನ ಅಯತಿ ಪವತ್ತತೀತಿ ಪಚ್ಚಯೋ। **ಸಪ್ಪಾಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಹಿತಸ್ಸ। **ನಗರಪರಿಕ್ಖಾರೇಹೀ**ತಿ ನಗರಂ ಪರಿವಾರೇತ್ವಾ ರಕ್ಖಣಕೇಹಿ। ರಾಜೂನಂ ಗೇಹಪರಿಕ್ಖೇಪೋ ಪರಿಖಾ ಉದ್ದಾಪೋ ಪಾಕಾರೋ ಏಸಿಕಾ ಪಲಿಘೋ ಅಟ್ಟೋತಿ ಇಮೇ ಸತ್ತ ನಗರಪರಿಕ್ಖಾರಾತಿ ವದನ್ತಿ। **ಸೇತಪರಿಕ್ಖಾರೋ**ತಿ ವಿಸುದ್ಧಿಸೀಲಾಲಙ್ಕಾರೋ। ಅರಿಯಮಗ್ಗೋ ಹಿ ಇಧ "ರಥೋ"ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ, ತಸ್ಸ ಚ ಸಮ್ಮಾವಾಚಾದಯೋ ಅಲಙ್ಕಾರಟ್ಠೇನ "ಪರಿಕ್ಖಾರಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ। **ಚಕ್ಕವೀರಿಯೋ**ತಿ ವೀರಿಯಚಕ್ಕೋ। **ಜೀವಿತಪರಿಕ್ಖಾರಾ**ತಿ ಜೀವಿತಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಕಾರಣಾನಿ। **ಸಮುದಾನೇತಬ್ಬಾ**ತಿ ಸಮ್ಮಾ ಉದ್ಧಂ ಆನೇತಬ್ಬಾ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬಾ।

೧೯೧. **ಉಪಚಾರೇ**ತಿ ಯತ್ಥ ಠಿತೋ ವಿಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಾದಿಸೇ ಠಾನೇ। **ಕಾಮೋ ಚೇವ ಹೇತು ಚ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಚ ಅತ್ಥೋ**ತಿ ಪಾಳಿಯಂ "ಅತ್ತನೋ ಕಾಮಂ, ಅತ್ತನೋ ಹೇತುಂ, ಅತ್ತನೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ, ಅತ್ತನೋ ಪಾರಿಚರಿಯ"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೯೨) ವುತ್ತೇಸು ಇಮೇಸು ಚತೂಸು ಪದೇಸು ಕಾಮೋ, ಹೇತು, ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಚ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತೇ ಪಠಮೇ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇ ವಿಗ್ಗಹವಾಕ್ಯಾಧಿಪ್ಪಾಯಸೂಚನತೋ ಅತ್ಥೋ। **ಸೇಸ**ನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಪದಮೇಕಂ। **ಬ್ಯಞ್ಜನ**ನ್ತಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಮತ್ತಂ, ಪಠಮವಿಕಪ್ಪಾನುಪಯೋಗಿತಾಯ ವಚನಮತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ದುತಿಯೇ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಯಥಾವುತ್ತಮೇವ ಅತ್ಥಂ ಪದಭಾಜನೇನ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಅತ್ತನೋ ಕಾಮಂ ಅತ್ತನೋ ಹೇತುಂ ಅತ್ತನೋ ಪಾರಿಚರಿಯನ್ತಿ ಹಿ ವುತ್ತೇ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ ಪಣ್ಡಿತಾ"**ತಿಆದಿ ಆರದ್ಧಂ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - "ಅತ್ತನೋ ಹೇತು"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯಾತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, "ಅತ್ತನೋ ಕಾಮಂ ಅತ್ತನೋ ಪಾರಿಚರಿಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಕಾಮೇನ ಪಾರಿಚರಿಯಾತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। ತಸ್ಮಾ ಇಮೇಹಿ ತೀಹಿ ಪದೇಹಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕಾಮೇನ ಪಾರಿಚರಿಯಾ ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾತಿ ಇಮಂ ಅತ್ಥವಿಕಪ್ಪಂ ವಿಞ್ಞೂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ। "ಅತ್ತನೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯ"ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ಅಧಿಪ್ಪಾಯ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಕಾಮಿತ-ಸದ್ದೇನ ಸಮಾನತ್ಥಭಾವತೋ ಅತ್ತನಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಕಾಮಿತಟ್ಠೇನ ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ವಿಕಪ್ಪಂ ವಿಞ್ಞೂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ।

ಏತದಗ್ಗನ್ತಿ ಏಸಾ ಅಗ್ಗಾ। **ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಸಿಕ್ಖಾಪದೇ**ಪಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೮೫) ಕಾಮಂ "ಯಾಚತಿಪಿ ಆಯಾಚತಿಪೀ"ತಿ ಏವಂ ಮೇಥುನಯಾಚನಂ ಆಗತಂ, ತಂ ಪನ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಸ್ಸಾದರಾಗವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಇಧ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಮೇಥುನಸ್ಸಾದರಾಗವಸೇನಾತಿ ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ।

ವಿನೀತವತ್ಥೂಸು **"ಅಗ್ಗದಾನಂ ದೇಹೀ"**ತಿ ಇದಂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ವುತ್ತಂ, ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪನ ಪರತ್ಥಾಯಪಿ ವುತ್ತೇ ಸೀಸಂ ಏತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಸುಭಗಾ**ತಿ ಇಸ್ಸರಿಯಾದೀಹಿ ಸುನ್ದರೇಹಿ ಭಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ। ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥೀ, ತಥಾಸಞ್ಞಿತಾ, ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಾಯ ರಾಗೋ, ತೇನ ಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಯಾಚನಂ, ತಙ್ಖಣವಿಜಾನನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಅತ್ತಕಾಮಪಾರಿಚರಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಸಞ್ಚರಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೯೭. ಪಞ್ಚಮೇ **ಪಣ್ಡಿಚ್ಚೇನಾ**ತಿ ಸಭಾವಞಾಣೇನ। **ಗತಿಮನ್ತಾ**ತಿ ಸಭಾವಞಾಣಗತಿಯುತ್ತಾ। **ವೇಯ್ಯತ್ತಿಯೇನಾ**ತಿ ಇತ್ಥಿಕತ್ತಬ್ಬೇಸು ಸಿಕ್ಖಿತಞಾಣೇನ। **ಮೇಧಾಯಾ**ತಿ ಅಸಿಕ್ಖಿತೇಸುಪಿ ತಂಇತ್ಥಿಕತ್ತಬ್ಬೇಸು ಠಾನುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಯ। **ಛೇಕಾ**ತಿ ಕಾಯೇನ ಪಚನಾದಿಕುಸಲಾ।

ಆವಹನಂ **ಆವಾಹೋ,** ದಾರಿಕಾಯ ಗಹಣಂ। ವಿಧಿನಾ ಪರಕುಲೇ ವಹನಂ ಪೇಸನಂ **ವಿವಾಹೋ,** ದಾರಿಕಾಯ ದಾನಂ।

೧೯೭. **ರನ್ಧಾಪನಂ** ಭತ್ತಪಚಾಪನಂ। ಬ್ಯಞ್ಜನಾದಿಸಮ್ಪಾದನಂ **ಪಚಾಪನಂ। ನ ಉಪಾಹಟ**ನ್ತಿ ನ ದಿನ್ನಂ। **ಕಯೋ** ನಾಮ ಗಹಣಂ। **ವಿಕ್ಕಯೋ** ನಾಮ ದಾನಂ। ತದುಭಯಂ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ **"ವೋಹಾರೋ"**ತಿ ವುತ್ತಂ।

೨೦೦. **"ಅಬ್ಭುತಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ದುಕ್ಕಟಂ ಹೋತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **"ಪರಾಜಿತೇನ ದಾತಬ್ಬ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅದೇನ್ತೋ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಅಚಿರಕಾಲೇ ಅಧಿಕಾರೋ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಅಚಿರಕಾಲಾಧಿಕಾರಿಕಂ,** ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ। "ಅಚಿರಕಾಲಾಚಾರಿಕ"ನ್ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ। ಅಚಿರಕಾಲೇ ಆಚಾರೋ ಅಜ್ಝಾಚಾರೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ ಯೋಜನಾ।

೨೦೧. ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಆದಿಕಾಪಿ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಾದಿಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಪನ ಅಸಬ್ಬಕಾಲಿಕತ್ತಾ, ಅಪ್ಪಕತ್ತಾ ಚ ಇಧಾಪಿ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇನೇವ ಕಮ್ಮೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಸನ್ಧಾಯ **"ಯ್ವಾಯ"**ನ್ತಿಆದಿಪದಭಾಜನಮಾಹ। ಸಞ್ಚರಣಂ ಸಞ್ಚರೋ, ಸೋ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಸಞ್ಚರೀ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ। ತೇನಾಹ **"ಸಞ್ಚರಣಭಾವ"**ನ್ತಿ। ಸಞ್ಚರತೀತಿ ಸಞ್ಚರಣೋ, ಪುಗ್ಗಲೋ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ **ಸಞ್ಚರಣಭಾವೋ,** ತಂ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಸಞ್ಚರಣಭಾವನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಜಾಯಾಭಾವೇತಿ ಭರಿಯಭಾವಾಯ। **ಜಾರಭಾವೇ**ತಿ ಸಾಮಿಭಾವಾಯ, ತಂನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ನಿಮಿತ್ತತ್ಥೇ ಹಿ ಏತಂ ಭುಮ್ಮವಚನಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ "ಜಾರತ್ತನೇ"ತಿ ಪದಸ್ಸ ಪದಭಾಜನೇ "ಜಾರೀ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೨೦೨) ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗವಸೇನ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತಂ, "ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಪದಸ್ಸ ಪನ ನಿದ್ದೇಸೇ "ಇತ್ಥಿಯಾ ವಾ ಪಹಿತೋ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಗಚ್ಛತಿ, ಪುರಿಸೇನ ವಾ

ಪಹಿತೋ ಇತ್ಥಿಯಾ ಸನ್ತಿಕೇ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪುರಿಸಸ್ಸಾಪಿ ಸನ್ತಿಕೇ ವತ್ತಬ್ಬಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಜಾರತ್ತನೇ"ತಿ ನಿದ್ದೇಸಸ್ಸ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಸಾಧಾರಣತ್ತಾ **"ಇತ್ಥಿಯಾ ಮತಿಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಆರೋಚೇನ್ತೋ ಜಾರತ್ತನೇ ಆರೋಚೇತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಾಳಿಯಂ** ಪನ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಮತಿಂ ಇತ್ಥಿಯಾ ಆರೋಚನವಸೇನೇವ ಪದದ್ವಯೇಪಿ ಯೋಜನಾ ಕತಾ, ತದನುಸಾರೇನ ಇತ್ಥಿಯಾ ಮತಿಂ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಆರೋಚನಾಕಾರೋಪಿ ಸಕ್ಕಾ ವಿಞ್ಞಾತುನ್ತಿ।

ಇದಾನಿ **ಪಾಳಿಯಂ** ವುತ್ತನಯೇನಾಪಿ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅಪಿಚಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। **"ಪತಿ ಭವಿಸ್ಸಸೀ"**ತಿ ಇದಂ ಜಾಯಾಸದ್ದಸ್ಸ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗನಿಯಮತೋ ಪುರಿಸಪರಿಯಾಯೇನ ವುತ್ತಂ, ನಿಬದ್ಧಸಾಮಿಕೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಜಾರೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀತಿ** ಮಿಚ್ಛಾಚಾರಭಾವೇನ ಉಪಗಚ್ಛನಕೋ ಭವಿಸ್ಸಸೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೩೦೩. ಸೇರಿವಿಹಾರನ್ತಿ ಸಚ್ಛನ್ದಚಾರಂ। **ಅತ್ತನೋ ವಸನ್ತಿ** ಅತ್ತನೋ ಆಣಂ। ಗೋತ್ತವನ್ತೇಸು ಗೋತ್ತ-ಸದ್ದೋ, ಧಮ್ಮಚಾರೀಸು ಚ ಧಮ್ಮ-ಸದ್ದೋ ವತ್ತತೀತಿ ಆಹ **"ಸಗೋತ್ತೇಹೀ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಸಗೋತ್ತೇಹೀತಿ** ಸಮಾನಗೋತ್ತೇಹಿ। **ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಹೀತಿ** ಏಕಸ್ಸ ಸತ್ಥು ಸಾಸನೇ ಸಹಚರಿತಬ್ಬಧಮ್ಮೇಹಿ, ಸಮಾನಕುಲಧಮ್ಮೇಹಿ ವಾ। ತೇನೇವಾಹ **"ಏಕಂ ಸತ್ಥಾರ"**ನ್ತಿಆದಿ। **ಏಕಗಣಪರಿಯಾಪನ್ನೇಹೀತಿ** ಮಾಲಾಕಾರಾದಿಏಕಗಣಪರಿಯಾಪನ್ನೇಹಿ।

ಸಸ್ಸಾಮಿಕಾ **ಸಾರಕ್ಖಾ**। ಯಸ್ಸಾ ಗಮನೇ ರಞ್ಞಾ ದಣ್ಡೋ ಠಪಿತೋ, ಸಾ **ಸಪರಿದಣ್ಡಾ**। **ಪಚ್ಛಿಮಾನಂ ದ್ವಿನ್ನನ್ತಿ** ಸಾರಕ್ಖಸಪರಿದಣ್ಡಾನಂ। **ಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ ಹೋತೀತಿ** ತಾಸು ಗತಪುರಿಸಾನಂ ವಿಯ ತಾಸಮ್ಪಿ ಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ ಹೋತಿ ಸಸ್ಸಾಮಿಕಭಾವತೋ। **ನ ಇತರಾಸನ್ತಿ** ಮಾತುರಕ್ಖಿತಾದೀನಂ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ ನತ್ಥಿ ಅಸ್ಸಾಮಿಕತ್ತಾ, ತಾಸು ಗತಾನಂ ಪುರಿಸಾನಮೇವ ಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ ಹೋತಿ ಮಾತಾದೀಹಿ ರಕ್ಖಿತತ್ತಾ। ಪುರಿಸಾ ಹಿ ಪರೇಹಿ ಯೇಹಿ ಕೇಹಿಚಿ ಗೋಪಿತಂ ಇತ್ಥಿಂ ಗನ್ತುಂ ನ ಲಭನ್ತಿ, ಇತ್ಥಿಯೋ ಪನ ಕೇನಚಿ ಪುರಿಸೇನ ಭರಿಯಾಭಾವೇನ ಗಹಿತಾವ ಪುರಿಸನ್ತರಂ ಗನ್ತುಂ ನ ಲಭನ್ತಿ, ನ ಇತರಾ ಅತ್ತನೋ ಫಸ್ಸಸ್ಸ ಸಯಂ ಸಾಮಿಕತ್ತಾ। ನ ಹಿ ಮಾತಾದಯೋ ಸಯಂ ತಾಸಂ ಫಸ್ಸಾನುಭವನತ್ಥಂ ತಾ ರಕ್ಖನ್ತಿ, ಕೇವಲಂ ಪುರಿಸಗಮನಮೇವ ತಾಸಂ ವಾರೇನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಕೇನಚಿ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಫಸ್ಸತ್ತಾ, ಅತ್ತನೋ ಫಸ್ಸತ್ತಾ ಚ ಇತ್ಥೀನಂ ನ ಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋ, ಪುರಿಸಾನಂ ಪನ ಪರೇಹಿ ವಾರಿತೇ ಅತ್ತನೋ ಅಸನ್ತಕಟ್ಠಾನೇ ಪವಿಟ್ಠತ್ತಾ ಮಿಚ್ಛಾಚಾರೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಭೋಗೇನಾತಿ ಭೋಗಹೇತು। ಉದಪತ್ತಂ ಆಮಸಿತ್ವಾ ಗಹಿತಾ **ಓದಪತ್ತಕಿನೀ**। ಧಜ-ಸದ್ದೇನ ಸೇನಾ ಏವ ಉಪಲಕ್ಖಿತಾತಿ ಆಹ **"ಉಸ್ಸಿತದ್ಧಜಾಯಾ"**ತಿಆದಿ।

೩೦೫. ಬಹಿದ್ಧಾ ವಿಮಟ್ಠನ್ತಿ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಆರೋಚಿತಂ। **ತಂ ಕಿರಿಯಂ ಸಮ್ಪಾದೇಸ್ಸತೀತಿ** ತಸ್ಸಾ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ತಂ ಕಿಚ್ಚಂ ಸಮ್ಪಾದೇತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ತಂ ಕಿರಿಯಂ ಸಮ್ಪಾದನೇ ಸಾಮತ್ಥಿಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ದಾರಕಂ, ದಾರಿಕಞ್ಚ ಅಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಮಾತಾಪಿತುಆದೀಹಿ ಮಾತಾಪಿತುಆದೀನಞ್ಞೇವ ಸನ್ತಿಕಂ ಸಾಸನೇ ಪೇಸಿತೇಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನವೀಮಂಸನಪಚ್ಚಾಹರಣಸಙ್ಖಾತಾಯ ತಿವಙ್ಗಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ಹೋತಿ ಏವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಯಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಸಾಸನಂ ಪೇಸಿತಂ, ತಂ ಏವ ಸನ್ಧಾಯ ತಸ್ಸಾ ಮಾತುಆದೀನಂ ಆರೋಚಿತೇಪಿ ಖೇತ್ತಮೇವ ಓತಿಣ್ಣಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಬುದ್ಧಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖಾಮೀ"**ತಿಆದಿ ಉದಾಹಟಂ, ಇದಞ್ಚ ವಚನಬ್ಯತ್ತಯಹೇತುಬ್ಯತ್ತಯಾನಂ ಭೇದೇಪಿ ಬ್ಯತ್ತಯಸಾಮಞ್ಞತೋ ಉದಾಹಟನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತಮ್ಪಿ ಉದಾಹರಣದೋಸಂ ಪರಿಹರಿತ್ವಾ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ತಂ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಇಮಿನಾ ಸಮೇತೀತಿ** ಏತ್ಥಾಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯಥಾ ಸಯಂ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾದೀನಂ ವತ್ವಾ ವೀಮಂಸಾಪೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚಾಹರನ್ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ವಿಸಙ್ಕೇತೋ, ಏವಂ ತಸ್ಸಾ ಸಯಂ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾ ಆರೋಚನತ್ಥಂ ಮಾತುಆದೀನಂ ವದನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಮಾತುಆದಯೋ ತಂ ಕಿರಿಯಂ ಸಮ್ಪಾದೇನ್ತು ವಾ ಮಾ ವಾ। ಯದಿ ಹಿ ತೇಸಂ ಮಾತುಆದೀನಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತಭಾವಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚಾಹರತಿ, ವಿಸಙ್ಕೇತೋ ನತ್ಥೀತಿ।

ಘರಕಿಚ್ಚಂ ನೇತೀತಿ **ಘರಣೀ**। ಅಞ್ಞತರಂ ವದನ್ತಸ್ಸ ವಿಸಙ್ಕೇತಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾದೀಸು ಆಣತ್ತಿಯಂ ವತ್ಥುಸಙ್ಕೇತೋ ವಿಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಮೂಲಟ್ಠಾನಞ್ಚ ವಸೇನಾತಿ** ಏತ್ಥ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಮಾತುಆದಯೋ ಸಾಸನಪೇಸನೇ ಮೂಲಭೂತತ್ತಾ "ಮೂಲಟ್ಠಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ।

೩೧೧. ಪಾಳಿಯಂ **ಮಾತುರಕ್ಖಿತಾಯ ಮಾತಾ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಹಿಣತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ವಾ ಧೀತು ಸನ್ತಿಕಂ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಹೋತೂ"ತಿ ಭಿಕ್ಖುಂ ಪಹಿಣತಿ, ಪುರಿಸಸ್ಸ ವಾ ತಸ್ಸ ಞಾತಕಾನಂ ವಾ ಸನ್ತಿಕಂ "ಮಮ ಧೀತಾ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭರಿಯಾ ಹೋತೂ"ತಿ ಪಹಿಣತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಸೇಸೇಸುಪಿ। **ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯತ್ತಾತಿ ಪಠಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇ** ವುತ್ತನಯತ್ತಾ।

೩೩೮. ಅನ್ತೇ ಏಕೇನಾತಿ ಏಕೇನ ಪದೇನ। **ಏತ್ತೋವ ಪಕ್ಕಮತೀತಿ** ಅಪಚ್ಚಾಹರಿತ್ವಾ ತತೋವ ಪಕ್ಕಮತಿ। **"ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ"**ತಿ ಇದಂ ತಥಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಮಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸತಿಪಿ ಅಭಿನನ್ದನೇ ಸಾಸನಂ ಅನಾರೋಚೇನ್ತೋ ಪನ ನ **ವೀಮಂಸತಿ** ನಾಮ। **ತತಿಯಪದೇ ವುತ್ತನಯೇನಾತಿ** "ಸೋ ತಸ್ಸಾ ವಚನಂ ಅನಭಿನನ್ದಿತ್ವಾ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತನಯೇನ। ಪಾಳಿಯಂ **ಅನ್ತೇವಾಸಿಂ ವೀಮಂಸಾಪೇತ್ವಾತಿ** "ಅಯಂ ತೇಸಂ ವತ್ತುಂ ಸಮತ್ಥೋ"ತಿ ಅನ್ತೇವಾಸಿನಾ ವೀಮಂಸಾಪೇತ್ವಾ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋ ತಂ ವಚನಂ ಆದಿಯಿತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ತಂ ಪವತ್ತಿಂ ಪಚ್ಚಾಹರನ್ತಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋವ ಮಾತುಆದೀಸು ತುಣ್ಹೀಭೂತೇಸು ತೇಸಂ ತುಣ್ಹೀಭಾವಂ ಪಚ್ಚಾಹರನ್ತಸ್ಸ ವಿಯಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಪಾಳಿಯಂ ಚತುತ್ಥವಾರೇ ಅಸತಿಪಿ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಸಮ್ಪಾದೇತಿ, ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಿಸಂವಾದೇತಿ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಅತ್ಥತೋ ಆಪನ್ನಮೇವಾತಿಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ **"ಚತುತ್ಥೇ ಅನಾಪತ್ತೀ"**ತಿ।

೩೪೦. ಕಾರುಕಾನನ್ತಿ ವಡ್ಢಕೀಆದೀನಂ ತಚ್ಛಕಅಯೋಕಾರತನ್ತವಾಯರಜಕನ್ಹಾಪಿತಕಾ ಪಞ್ಚ ಕಾರವೋ "ಕಾರುಕಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಏವರೂಪೇನ...ಪೇ... ಅನಾಪತ್ತೀತಿ** ತಾದಿಸಂ ಗಿಹಿವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಮ್ಪಿ ನ ಹೋತೀತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ।

ಕಾಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತೀತಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ವಾ ಅಲಂವಚನೀಯಭಾವಂ ವಾ ತದುಭಯಂ ವಾ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಇತರದ್ವಯೇಪಿ। **ಅಲಂವಚನೀಯಾ ಹೋನ್ತೀತಿ** ಇತ್ಥೀ ವಾ ಪುರಿಸೋ ವಾ ಉಭೋಪಿ ವಾ ಜಾಯಾಭಾವೇ, ಸಾಮಿಕಭಾವೇ ಚ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಛನ್ದತಾಯ ಅಚ್ಚನ್ತವಿಯುತ್ತತ್ತಾ ಪುನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಮಾಗಮತ್ಥಂ "ಮಾ ಏವಂ ಅಕರಿತ್ಥಾ"ತಿಆದಿನಾ ವಚನೀಯತಾಯ ವತ್ತಬ್ಬತಾಯ ಅಲಂ ಅರಹಾತಿ ಅಲಂವಚನೀಯಾ, ಅಲಂ ವಾ ಕತ್ತುಂ ಅರಹಂ ಸನ್ಧಾನವಚನಮೇತೇಸು ಇತ್ಥಿಪುರಿಸೇಸೂತಿ ಅಲಂವಚನೀಯಾ, ಸನ್ಧಾನಕಾರಸ್ಸ ವಚನಂ ವಿನಾ ಅಸಙ್ಘಟನಕಾ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಾಯೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಪನ ಜಾನಿತ್ವಾತಿ ಏತ್ಥ ಅಲಂವಚನೀಯಭಾವಂ ವಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ** "ತದುಭಯಂ ಪನ ಜಾನಿತ್ವಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಜಾನಾಪೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಪಣ್ಣೇ ಲಿಖಿತ್ವಾ "ಇಮಂ ಪಣ್ಣಂ ಅಸುಕಸ್ಸ ದೇಹೀ"ತಿ ದಿನ್ನಂ ಹರನ್ತಸ್ಸ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ ನ ಹೋತಿ। ಪಣ್ಣತ್ತಿಅಲಂವಚನೀಯಭಾವಅಜಾನನವಸೇನೇವ ಹಿ ಇಮಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಚಿತ್ತಕಂ, ನ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಸಞ್ಚರಣಭಾವಮ್ಪಿ ಅಜಾನನವಸೇನ, ಪಾಳಿಯಞ್ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ ಆರೋಚನಮೇವ ದಸ್ಸಿತಂ। ತಸ್ಮಾ ಸನ್ದೇಸತ್ಥಂ ಞತ್ವಾ ಪಣ್ಣಸನ್ದೇಸನವಸೇನಾಪಿ ಕಾಯೇನ ವಾ ವಾಚಾಯ ವಾ ಆರೋಚೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

೩೪೧. ಯಥಾ ಯಥಾ ಯೇಸು ಯೇಸು ಜನಪದೇಸೂತಿ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಭಾವಪ್ಪಕಾಸನತ್ಥಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಪಣ್ಣದಾನಞಾತಿಜನಿಸ್ಸರಾದಿಜಾನಾಪನಾದಿತಂತಂದೇಸನಿಯತಂ ಪಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ಇದಞ್ಚ ನಿಬದ್ಧಭರಿಯಾಭಾವೇನ ಗಹಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅತ್ತನೋ ರುಚಿಯಾ ಸಙ್ಗತಾನಂ ಪನ ಇತ್ಥೀನಂ, ಮುಹುತ್ತಿಕಾಯ ಚ ಪುರಿಸೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿರಜ್ಜನಮೇವ ಅಲಂವಚನೀಯಭಾವೇ ಕಾರಣನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾದೀಸುಪೀತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಅತ್ತಕಾಮಸಞ್ಚರಿತ್ತಾನಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಏತ್ಥ ಪನ ಪಾಳಿಯಂ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ "ಇತ್ಥೀ ನಾಮ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥೀ ನ ಯಕ್ಖೀ"ತಿಆದಿನಾ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಪುರಿಸಾ ನ ದಸ್ಸಿತಾ, ತಥಾಪಿ "ದಸ

ಇತ್ಥಿಯೋ ಮಾತುರಕ್ಖಿತಾ"ತಿಆದಿನಾ ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥೀನಞ್ಞೇವ ದಸ್ಸಿತತ್ತಾ ಪುರಿಸಾನಮ್ಪಿ ತದನುಗುಣಾನಮೇವ ಗಹೇತಬ್ಬತೋ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕಾವ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತಾ। ತಸ್ಮಾ ಯೇಸು ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ತೇಸಂ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕತಾ, ನ ನಾಲಂವಚನೀಯತಾ, ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ, ವೀಮಂಸನ, ಪಚ್ಚಾಹರಣಾನೀತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಸಞ್ಚರಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಕುಟಿಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೪೨. ಛಟ್ಠೇ **ಏತ್ತಕೇನಾ**ತಿ ಏತ್ತಕೇನ ದಾರುಆದಿನಾ। **ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಪ್ಪಮಾಣಾಯೋ**ತಿ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನದಾರುಆದಿಪಮಾಣಾಯೋ। **ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜಾಯಾ**ತಿ ಪರಸನ್ತಕಭಾವತೋ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಏವ ಸನ್ತಕಕರಣವಸೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಯಾಚತೋ ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿದುಕ್ಕಟಞ್ಚೇವ ದಾಸಪಟಿಗ್ಗಹಣದುಕ್ಕಟಞ್ಚ ಹೋತಿ "ದಾಸಿದಾಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦, ೧೯೪) ವಚನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ। **ಸಕಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಪಾಣವಧಕಮ್ಮಂ। ಇದಞ್ಚ ಪಾಣಾತಿಪಾತದೋಸಪರಿಹಾರಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ, ನ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಪರಿಹಾರಾಯ। **ಅನಿಯಮೇತ್ವಾಪಿ ನ ಯಾಚಿತಬ್ಬಾ**ತಿ ಸಾಮೀಚಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಪನ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಯಾಚನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ। **ಯದಿಚ್ಛಕಂ ಕಾರಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ "ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಯಾಚಾಮಿ, ದೇಥಾ"ತಿಆದಿನಾ ಅಯಾಚಿತ್ವಾಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಸಕಿಚ್ಚಪಸುತಮ್ಪಿ ಏವಂ ಕಾರಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ನತ್ಥಿ ಏವ, ಸಾಮೀಚಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಪನ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ವುತ್ತಂ।

ಸಬ್ಬಕಪ್ಪಿಯಭಾವದೀಪನತ್ಥನ್ತಿ ಸಬ್ಬಸೋ ಕಪ್ಪಿಯಭಾವದೀಪನತ್ಥಂ। **ಮೂಲಂ ದೇಥಾತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ "ಮೂಲಂ ದಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಪಠಮಂ ವುತ್ತತ್ತಾ ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ವಾ ಮೂಲನ್ತಿ ವಚನಸ್ಸ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಸಾಮಞ್ಞವಚನತ್ತೇಪಿ ನಿಟ್ಠಿತಭತಿಕಿಚ್ಚಾನಂ ದಾಪನತೋ ಅಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಸಾದಿಯನಂ ವಾ ನ ಹೋತೀತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। **ಅನಜ್ಝಾವುತ್ಥಕ**ನ್ತಿ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ।

ಮಞ್ಚ...ಪೇ॰... ಚೀವರಾದೀನಿ ಕಾರಾಪೇತುಕಾಮೇನಾಪೀತಿಆದೀಸು ಚೀವರಂ ಕಾರಾಪೇತುಕಾಮಸ್ಸ ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತತನ್ತವಾಯೇಹಿ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಯಾಚನವಸೇನ ವಾಯಾಪನೇ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಾಭಾವೇಪಿ **ಚೀವರವಾಯಾಪನಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ** ಯಥಾರಹಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯದುಕ್ಕಟಾನಿ ಹೋನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಅಕಪ್ಪಿಯಕಹಾಪಣಾದಿ ನ ದಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಕಪ್ಪಿಯಮುಖೇನ ಲದ್ಧಮ್ಪಿ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಕರಣತ್ಥಾಯ ಇಮಸ್ಸ ಕಹಾಪಣಂ ದೇಹೀತಿ ವತ್ವಾ ದಾನಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ಪುಬ್ಬೇ ಕತಕಮ್ಮಸ್ಸ ದಾಪನೇ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ದೋಸೋ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ತಥಾಪಿ ಅಸಾರುಪ್ಪಮೇವಾತಿ ವದನ್ತಿ। ಕತಕಮ್ಮತ್ಥಾಯಪಿ ಕಾತಬ್ಬಕಮ್ಮತ್ಥಾಯಪಿ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ಪರಿಯಾಯತೋ ಭತಿಂ ದಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ದೋಸೋ। **ವತ್ತ**ನ್ತಿ ಚಾರಿತ್ತಂ, ಆಪತ್ತಿ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಾನೀತಿ ಸಾಖಾಯ ಮಕ್ಖಿಕಬೀಜನೇನ ಪಣ್ಣಾದಿಚ್ಛೇದೇ ಬೀಜಗಾಮಕೋಪನಸ್ಸ ಚೇವ ತತ್ಥ ಲಗ್ಗರಜಾದಿಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಸ್ಸ ಚ ಪರಿಹಾರತ್ಥಾಯ ವುತ್ತಂ। ತದುಭಯಾಸಙ್ಕಾಯ ಅಸತಿ ತಥಾ ಅಕರಣೇ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ। ನದೀಯಾದೀಸು ಉದಕಸ್ಸ ಅಪರಿಗ್ಗಹಿತತಾಯ **"ಆಹರಾತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **"ನ ಆಹಟಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತು"**ನ್ತಿ ವಚನತೋ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಆಪನ್ನಂ ದುಕ್ಕಟಂ ದೇಸೇತ್ವಾಪಿ ತಂ ವತ್ಥುಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಪುನ ಪರಿಭೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಮೇವ, ಪಞ್ಚನ್ನಮ್ಪಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। **"ಅಲಜ್ಜೀಹಿ ಪನ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವಾ ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ವಾ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬ"**ನ್ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಹತ್ಥಕಮ್ಮಂ ಕಾರೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯಂ ಪನ ಅಲಜ್ಜೀ ನಿವಾರಿಯಮಾನೋಪಿ ಬೀಜನಾದಿಂ ಕರೋತಿ, ತತ್ಥ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ। ಚೇತಿಯಕಮ್ಮಾದೀನಿ ಪನ ತೇಹಿ ಕಾರಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏತ್ಥ ಚ "ಅಲಜ್ಜೀಹಿ ಸಾಮಣೇರೇಹೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ "ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿಆದಿ (ಪರಿ॰ ೩೫೯) ಅಲಜ್ಜೀಲಕ್ಖಣಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠವಸೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೇ ಪಟಿಚ್ಚ ಉಪಲಕ್ಖಣತೋ ವುತ್ತನ್ತಿ ತಂಲಕ್ಖಣವಿರಹಿತಾನಂ ಸಾಮಣೇರಾದೀನಂ ಲಿಙ್ಗತ್ಥೇನಕಗೋತ್ರಭುಪರಿಯೋಸಾನಾನಂ ಭಿಕ್ಖುಪಟಿಞ್ಞಾನಂ ದುಸ್ಸೀಲಾನಮ್ಪಿ ಸಾಧಾರಣವಸೇನ ಅಲಜ್ಜಿತಾಲಕ್ಖಣಂ ಯಥಾವಿಹಿತಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಅತಿಟ್ಠನಮೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಆಹರಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಪಚ್ಚಯಾ, ಪಟಿಲಾಭಕ್ಖಣೇ ಗೋಣಾನಂ ಸಾದಿಯನಪಚ್ಚಯಾ ಚ ದುಕ್ಕಟಂ। ಗೋಣಞ್ಹಿ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಅವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಲದ್ಧಮ್ಪಿ ಸಾದಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ "ಹತ್ಥಿಗವಸ್ಸವಳವಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦, ೧೯೪) ವುತ್ತತ್ತಾ। ತೇನೇವಾಹ **"ಞಾತಿಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋಪಿ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜಾಯ ಯಾಚಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ವಿಞ್ಞತ್ತಿದುಕ್ಕಟಾಭಾವೇಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಯಾಚನೇಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। **ರಕ್ಖಿತ್ವಾ**ತಿ ಚೋರಾದಿಉಪದ್ದವತೋ ರಕ್ಖಿತ್ವಾ। **ಜಗ್ಗಿತ್ವಾ**ತಿ ತಿಣದಾನಾದೀಹಿ ಪೋಸೇತ್ವಾ।

ಞಾತಿಪವಾರಿತಟ್ಠಾನೇ ಪನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಕಟಸ್ಸ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಮೂಲಚ್ಛೇಜ್ಜವಸೇನ ಯಾಚಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ತಾವಕಾಲಿಕಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಉಭಯತ್ಥಾಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅತ್ಥೋ । ವಾಸಿಆದೀನಿ ಪುಗ್ಗಲಿಕಾನಿಪಿ ವಟ್ಟನ್ತೀತಿ ಆಹ **"ಏಸ ನಯೋ ವಾಸೀ"**ತಿಆದಿ। ವಲ್ಲಿಆದೀಸು ಚ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತೇಸು ಚ ಏಸೇವ ನಯೋತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **"ಗರುಭಣ್ಡಪ್ಪಹೋನಕೇಸುಯೇವಾ"**ತಿ ಇದಂ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅದಿನ್ನಾದಾನೇ ಪನ ತಿಣಸಲಾಕಂ ಉಪಾದಾಯ ಪರಪರಿಗ್ಗಹಿತಂ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಣ್ಹತೋ ಅವಹಾರೋ ಏವ, ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। **ವಲ್ಲಿಆದೀಸೂ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಪಾಳಿಆಗತಾನಂ (ಪಾರಾ॰ ೩೪೯) ವೇಳುಆದೀನಂ ಸಙ್ಗಹೋ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ಹರಿತಾಲಜಾತಿಹಿಙ್ಗುಲಾದಿ ಅಪ್ಪಕಮ್ಪಿ ಮಹಗ್ಘಂ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ತಂ ತಾಲಪಕ್ಕಪಮಾಣತೋ ಊನಮ್ಪಿ ಗರುಭಣ್ಡಮೇವ, ವಿಞ್ಞಾಪೇತುಞ್ಚ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ಸಾತಿ ವಿಞ್ಞತ್ತಿ। ಪರಿಕಥಾದೀಸು "ಸೇನಾಸನಂ ಸಮ್ಬಾಧ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೯) ಪರಿಯಾಯೇನ ಕಥನಂ **ಪರಿಕಥಾ** ನಾಮ। ಉಜುಕಮೇವ ಅಕಥೇತ್ವಾ "ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕಿಂ ಪಾಸಾದೋ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿಆದಿನಾ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೯) ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಯಥಾವಿಭೂತೋ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಭಾಸನಂ **ಓಭಾಸೋ** ನಾಮ। ಸೇನಾಸನಾದಿಅತ್ಥಂ ಭೂಮಿಪರಿಕಮ್ಮಾದಿಕರಣವಸೇನ ಪಚ್ಚಯುಪ್ಪಾದಾಯ ನಿಮಿತ್ತಕರಣಂ **ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ। **ಉಕ್ಕಮನ್ತೀ**ತಿ ಅಪಗಚ್ಛನ್ತಿ।

೩೪೪. ಮಣಿ ಕಣ್ಠೇ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಮಣಿಕಣ್ಠೋ**। **ದೇವವಣ್ಣ**ನ್ತಿ ದೇವತ್ತಭಾವಂ।

೩೪೫. ಪಾಳಿಯಂ **ಪತ್ತೇನ ಮೇ ಅತ್ಥೋ**ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೩೪೫) ಅನತ್ಥಿಕಮ್ಪಿ ಪತ್ತೇನ ಭಿಕ್ಖುಂ ಏವಂ ವದಾಪೇನ್ತೋ ಭಗವಾ ಸೋತ್ಥಿಯಾ ಮನ್ತಪದವಸೇನ ವದಾಪೇಸಿ। ಸೋಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಭಗವತಾ ಆಣತ್ತವಚನಂ ವದೇಮೀತಿ ಅವೋಚ, ತೇನಸ್ಸ ಮುಸಾ ನ ಹೋತಿ। ಅಥ ವಾ **"ಪತ್ತೇನ ಮೇ ಅತ್ಥೋ"**ತಿ ಇದಂ **"ಪತ್ತಂ ದದನ್ತೂ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮಾನತ್ಥನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏಸ ನಯೋ **ಮಣಿನಾ ಮೇ ಅತ್ಥೋ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ಏವರೂಪಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ, ಕಥಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಚ ವಚನದೋಸೋ ನತ್ಥೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

೩೪೯. ಉದ್ಧಂಮುಖಂ ಲಿತ್ತಾ ಉಲ್ಲಿತ್ತಾ, ಛದನಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಲಿಮ್ಪನ್ತಾ ಹಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಉದ್ಧಂಮುಖಾ ಲಿಮ್ಪನ್ತಿ। ತೇನಾಹ **"ಅನ್ತೋಲಿತ್ತಾ"**ತಿ। ಅಧೋಮುಖಂ ಲಿತ್ತಾ ಅವಲಿತ್ತಾ। ಬಹಿ ಲಿಮ್ಪನ್ತಾ ಹಿ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಧೋಮುಖಾ ಲಿಮ್ಪನ್ತಿ। ತೇನಾಹ **"ಬಹಿಲಿತ್ತಾ"**ತಿ।

ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ವಿಲೋಮಿತಂ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಯಸ್ಮಾ "ಕಾರಯಮಾನೇನಾ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಹೇತುಕತ್ತುವಚನಸ್ಸ "ಕರೋನ್ತೇನಾ"ತಿ ಇದಂ ಸುದ್ಧಕತ್ತುವಚನಂ ಪರಿಯಾಯವಚನಂ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಕರೋನ್ತೇನ ವಾ ಕಾರಾಪೇನ್ತೇನ ವಾ"ತಿ ಕಾರಯಮಾನೇನಾತಿ ಬಹುಉದ್ದೇಸಪದಾನುಗುಣಂ ಕರಣವಚನೇನೇವ ಪದತ್ಥಂ ಕತ್ವಾ ನಿದ್ದೇಸೇ ಕತೇ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ವಿರುದ್ಧಂ ಭವೇಯ್ಯ, ತಥಾ ಪನ ಪದತ್ಥವಸೇನ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ ಸಿದ್ಧಮೇವತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಪಚ್ಚತ್ತವಸೇನ "ಕರೋನ್ತೋ ವಾ ಕಾರಾಪೇನ್ತೋ ವಾ"ತಿ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನಾಹ **"ಅತ್ಥಮತ್ತಮೇವಾ"**ತಿಆದಿ। ಪದತ್ಥತೋ, ಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ ಚ ಲಬ್ಭಮಾನಂ ಅತ್ಥಮತ್ತಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಞ್ಹಿ ಕಾರಯಮಾನೇನ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ತಂ ಕರೋನ್ತೇನಾಪಿ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಮೇವಾತಿ ಇದಮೇತ್ಥ ಸಾಮತ್ಥಿಯಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಉದ್ದೇಸೋತಿ ಸಾಮಿಭಾವೇನ ಉದ್ದಿಸಿತಬ್ಬೋ। **ಸೇತಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಸೇತವಣ್ಣಕರಣತ್ಥಂ ಸೇತವಣ್ಣಮತ್ತಿಕಾಯ ವಾ ಸುಧಾಯ ವಾ ಕತತನುಕಲೇಪೋ, ತೇನ ಪನ ಸಹ ಮಿನಿಯಮಾನೇ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಹೋತೀತಿ ಸಙ್ಕಾನಿವಾರಣತ್ಥಂ ಆಹ **"ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕ"**ನ್ತಿ। ತೇನ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತವೋಹಾರಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ ಕುಟಿಯಾ ಅನಙ್ಗತ್ತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಯಥಾವುತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವುತ್ತನಯಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ **"ವುತ್ತಞ್ಹೇತ"**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ "ಆಯಾಮತೋ ಚ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಚಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಆಯಾಮತೋ ವಾ ವಿತ್ಥಾರತೋ ವಾ"ತಿ ವಿಕಪ್ಪತ್ಥಸ್ಸ ವಾ-ಸದ್ದಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ ಏಕತೋಭಾಗೇ ವಡ್ಢಿತೇಪಿ ಆಪತ್ತೀತಿ ಪಕಾಸಿತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತಿಹತ್ಥಾ**ತಿ ಪಕತಿಹತ್ಥೇನ ತಿಹತ್ಥಾ, "ವಡ್ಢಕೀಹತ್ಥೇನಾ"ತಿಪಿ (ಸಾರತ್ಥ° ಟೀ° ೧.೩೪೮-೩೪೯) ವದನ್ತಿ, ತಂ "ಯತ್ಥ... ಪೇ°... ಅಯಂ ಕುಟೀತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ವಿರುಜ್ಝತಿ ವಡ್ಢಕೀಹತ್ಥೇನ ತಿಹತ್ಥಾಯಪಿ ಕುಟಿಯಾ ಪಮಾಣಯುತ್ತಸ್ಸ ಮಞ್ಚಸ್ಸ ಸುಖೇನ ಪರಿವತ್ತನತೋ। **"ಊನಕಚತುಹತ್ಥಾ ವಾ"**ತಿ ಇದಞ್ಚ ಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಯುತ್ತಸ್ಸ ಮಞ್ಚಸ್ಸ ಅಪರಿವತ್ತನಾರಹಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯದಿ ಹಿ ಪಕತಿಹತ್ಥೇನ ಚತುಹತ್ಥಾಯಪಿ ಕುಟಿಯಾ ಪಮಾಣಯುತ್ತೋ ಮಞ್ಚೋ ನ ಪರಿವತ್ತತಿ, ಸಾ ಅಕುಟೀಯೇವ, ತಸ್ಮಾ ಮಞ್ಚಪರಿವತ್ತನಮತ್ತೇನೇವ ಪಮಾಣನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಪಮಾಣಯುತ್ತೋ ಮಞ್ಚೋ**ತಿ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಯುತ್ತೋ ಮಞ್ಚೋ। ಸೋ ಹಿ ಪಕತಿವಿದತ್ಥಿಯಾ ನವವಿದತ್ಥಿಕೋ, ಅಟ್ಠವಿದತ್ಥಿಕೋ ವಾ ಹೋತಿ, ತತೋ ಖುದ್ದಕೋ ಮಞ್ಚೋ ಸೀಸೂಪಧಾನಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಪಾದಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜಿತುಂ ನ ಪಹೋತಿ। **ಪಮಾಣತೋ ಊನತರಮ್ಪೀ**ತಿ ಉಕ್ಕಟ್ಠಪ್ಪಮಾಣತೋ ಊನತರಮ್ಪಿ, ಇದಞ್ಚ ಹೇಟ್ಠಿಮಪ್ಪಮಾಣಯುತ್ತಾಯಪಿ ವತ್ಥುದೇಸನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ, ನ ವಾತಿ ಸನ್ದೇಹನಿವತ್ತನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ।

ಕಲಲಲೇಪೋತಿ ಕೇನಚಿ ಸಿಲೇಸೇನ ಕತಲೇಪೋ, ಸೇತರತ್ತಾದಿವಣ್ಣಕರಣತ್ಥಂ ಕತತಮ್ಬಮತ್ತಿಕಾದಿಕಲಲಲೇಪೋ ವಾ। ತೇನಾಹ **"ಅಲೇಪೋ ಏವಾ"**ತಿ। ತೇನ ತಳಾಕಾದೀಸು ಘನೇನ ಕಲಲೇನ ಕತಬಹಲಲೇಪೋ ಮತ್ತಿಕಾಲೇಪನೇ ಏವ ಪವಿಸತಿ ಲೇಪವೋಹಾರಗಮನತೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪಿಟ್ಠಸಙ್ಘಾಟೋ** ನಾಮ ದ್ವಾರಬಾಹಸಙ್ಘಾತೋ ಚತುರಸ್ಸದಾರುಸಙ್ಘಾಟೋ, ಯತ್ಥ ಸಉತ್ತರಪಾಸಂ ಕವಾಟಂ ಅಪಸ್ಸಾಯ ದ್ವಾರಂ ಪಿದಹನ್ತಿ।

ಓಲೋಕೇತ್ವಾಪೀತಿ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾಪಿ, ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮವಸೇನಾಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ, ಅಪಸದ್ದಸ್ಸಾಪಿ ಓಆದೇಸೋ ಕತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

೩೫೩. **ನಿಬದ್ಧಗೋಚರಟ್ಠಾನಮ್ಪೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಗೋಚರಾಯ ಪಕ್ಕಮನ್ತಾನಂ ಹತ್ಥೀನಂ ನಿಬದ್ಧಗಮನಮಗ್ಗೋಪಿ ಸಙ್ಗಯ್ಹತಿ। **ಏತೇಸ**ನ್ತಿ ಸೀಹಾದೀನಂ। **ಗೋಚರಭೂಮೀ**ತಿ ಆಮಿಸಗ್ಗಹಣಟ್ಠಾನಂ। **ನ ಗಹಿತಾ**ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಭಾವೇನ ನ ಗಹಿತಾ, ನ ವಾರಿತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೀಹಾದೀನಞ್ಹಿ ಗೋಚರಗ್ಗಹಣಟ್ಠಾನಂ ಹತ್ಥೀನಂ ವಿಯ ನಿಬದ್ಧಂ ನ ಹೋತಿ, ಯತ್ಥ ಪನ ಗೋಮಹಿಂಸಾದಿಪಾಣಕಾ ಸನ್ತಿ, ದೂರಮ್ಪಿ ತಂ ಠಾನಂ ಸೀಘಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಗೋಚರಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ತಂ ನ ವಾರಿತಂ, ನಿಬದ್ಧಗಮನಮಗ್ಗೋವ ವಾರಿತೋ ಆಸಯತೋ ಗಮನಮಗ್ಗಸ್ಸ ನಿಬದ್ಧತ್ತಾ। **ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ವಾಳಾನ**ನ್ತಿ ಅರಞ್ಞಮಹಿಂಸಾದೀನಂ। **ಆರೋಗ್ಯತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ನಿರುಪದ್ದವಾಯ। **ಸೇಸಾನೀ**ತಿ ಪುಬ್ಬಣ್ಣನಿಸ್ಸಿತಾದೀನಿ ಸೋಳಸ। ತಾನಿ ಚ ಜನಸಮ್ಮದ್ದಮಹಾಸಮ್ಮದ್ದಕುಟಿವಿಲೋಪಸರೀರಪೀಳಾದಿಉಪದ್ದವೇಹಿ **ಸಉಪದ್ದವಾನೀ**ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಅಭಿಹನನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ಅಬ್ಭಾಘಾತಂ**। "ವೇರಿಘರ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇತುಂ **"ಚೋರಾನಂ ಮಾರಣತ್ಥಾಯ ಕತ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಧಮ್ಮಗನ್ಧಿಕಾತಿ ಧಮ್ಮೇನ ದಣ್ಡನೀತಿಯಾ ಹತ್ಥಪಾದಾದಿಛಿನ್ದನಗನ್ಧಿಕಾ। ಗನ್ಧಿಕಾತಿ ಚ ಯಸ್ಸ ಉಪರಿ ಹತ್ಥಾದಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಛಿನ್ದನ್ತಿ, ತಾದಿಸಂ ದಾರುಖಣ್ಡಫಲಕಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತೇನ ಚ ಉಪಲಕ್ಖಿತಂ ಠಾನಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ರಚ್ಛಾನಿಸ್ಸಿತ**ನ್ತಿ ರಥಿಕಾನಿಸ್ಸಿತಂ। **ಚಚ್ಚರನಿಸ್ಸಿತ**ನ್ತಿ ಚತುನ್ನಂ ರಥಿಕಾನಂ ಸನ್ಧಿನಿಸ್ಸಿತಂ। **ಸಕಟೇನಾ**ತಿ ಇಟ್ಠಕಸುಧಾದಿಭಣ್ಡಾಹರಣಸಕಟೇನ।

ಪಾಚಿನನ್ತಿ ಸೇನಾಸನಸ್ಸ ಭೂಮಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ತಲಾವಸಾನಂ ಚಿನಿತಬ್ಬವತ್ಥುಕಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ, ಯಸ್ಸ ಉಪರಿ ಭಿತ್ತಿಥಮ್ಭಾದೀನಿ ಚ ಪತಿಟ್ಠಪೇನ್ತಿ। ತೇನಾಹ **"ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾ"**ತಿಆದಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಇಧ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗಸಹಪಯೋಗಾನಂ ಅದಿನ್ನಾದಾನೇ ವಿಯ ವಿಸೇಸೋ ನತ್ಥಿ, ತಥಾಪಿ ತೇಸಂ ವಿಭಾಗೇನ ದಸ್ಸನಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಾ ಪುನ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ ಏತ್ಥ ಕುಟಿಯಾ ಭೇದೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಕತಂ। **ತದತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ತಚ್ಛನತ್ಥಾಯ। **ಏವಂ ಕತ**ನ್ತಿ ಅದೇಸಿತವತ್ಥುಕಂ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ವಾ ಕತಂ। **ಪಣ್ಣಸಾಲ**ನ್ತಿ ಪಣ್ಣಕುಟಿಯಾ ತಿಣಪಣ್ಣಚುಣ್ಣಸ್ಸ ಅಪರಿಪತನತ್ಥಾಯ ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ಲಿಮ್ಪನ್ತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ಪಣ್ಣಸಾಲಂ ಲಿಮ್ಪತೀ"ತಿ।

ಅನ್ತೋಲೇಪೇನೇವ ನಿಟ್ಠಾಪೇತುಕಾಮಂ ಸನ್ಧಾಯ **"ಅನ್ತೋಲೇಪೇ ವಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಬಹಿಲೇಪೇ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ತಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ದ್ವಾರಬನ್ಧೇ ವಾ ವಾತಪಾನೇ ವಾ ಠಪಿತೇತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ತಸ್ಸೋಕಾಸ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ದ್ವಾರಬನ್ಧಾದಿಸ್ಸ ಓಕಾಸಭೂತಂ ಛಿದ್ದಂ। **ಪುನ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಠಪಿತೋಕಾಸಂ ಖುದ್ದಕಂ ಚೇ, ತಂ ದ್ವಾರವಾತಪಾನಚ್ಛಿದ್ದಭೇದನೇನ ಪುನ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ। **ಠಪಿತೇ**ತಿ ದ್ವಾರಬನ್ಧೇ ವಾ ಗವಕ್ಖಸಙ್ಘಾಟೇ ವಾ ಆನೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ವಡ್ಢಿತೇ ವಾ ಅವಡ್ಢಿತೇ ವಾ ಛಿದ್ದೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತೇ। **ಲೇಪೋ ನ ಘಟೇಯತೀ**ತಿ ಸಮನ್ತತೋ ದಿನ್ನೋ ಲೇಪೋ ತಥಾ ಠಪಿತೇನ ದ್ವಾರಬನ್ಧನೇನ ವಾ ವಾತಪಾನೇನ ವಾ ಸದ್ಧಿಂ ನ ಘಟೇಯತಿ, ಏಕಾಬದ್ಧಂ ನ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ತ**ನ್ತಿ ದ್ವಾರಬನ್ಧಂ ವಾ ವಾತಪಾನಂ ವಾ। **ಪಠಮಮೇವ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ**ತಿ ತೇಸಂ ಸಮನ್ತತೋ ಪುಬ್ಬೇವ ಲೇಪಸ್ಸ ಘಟೇತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಾಪಿತತ್ತಾ ದ್ವಾರಬನ್ಧವಾತಪಾನಾನಂ ಠಪನತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಏವ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ।

ಲೇಪಘಟನೇನೇವಾತಿ ಇಟ್ಠಕಾಹಿ ಕತವಾತಪಾನಾದೀನಿ ವಿನಾ ಸಮನ್ತಾ ಲೇಪಘಟನೇನೇವ ಆಪತ್ತಿ ವಾತಪಾನಾದೀನಂ ಅಲೇಪೋಕಾಸತ್ತಾ, ಇಟ್ಠಕಾಹಿ ಕತತ್ತಾ ವಾ, ವಾತಪಾನಾದೀಸುಪಿ ಲೇಪಸ್ಸ ಭಿತ್ತಿಲೇಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಘಟನೇನೇವಾತಿಪಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ಪಣ್ಣಸಾಲಾಯಂ। **ಆಲೋಕತ್ಥಾಯ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಮತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಲಿಮ್ಪತೀ**ತಿ ದಾರುಕುಟ್ಟಸ್ಸ ದಾರೂನಮನ್ತರಾ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಮತ್ತಂ ವಿವರಂ ಯಾವ ಲಿಮ್ಪತಿ, ತಾವ ಆಲೋಕತ್ಥಾಯ ಠಪೇತ್ವಾ ಅವಸೇಸಂ ಸಕುಟ್ಟಚ್ಛದನಂ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಪಚ್ಛಾ ಏತಂ ವಿವರಂ ಲಿಮ್ಪಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಏವಂ ಠಪನೇ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಸಚೇ ಪನ ಏವಂ ಅಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬದಾಪಿ ಆಲೋಕತ್ಥಾಯ ವಾತಪಾನವಸೇನ ಠಪೇತಿ, ವಾತಪಾನದ್ವಾರಸಙ್ಘಾಟೇ ಘಟಿತೇ ಲೇಪೋ ಚ ಘಟೇಯತಿ, ಪಠಮಮೇವ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಸಚೇ"**ತಿಆದಿ। ಮತ್ತಿಕಾಕುಟ್ಟಮೇವ ಮತ್ತಿಕಾಲೇಪಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಆಹ **"ಸಚೇ ಮತ್ತಿಕಾಯ ಕುಟ್ಟಂ ಕರೋತಿ, ಛದನಲೇಪೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಘಟನೇ ಆಪತ್ತೀ"**ತಿ। **ಉಭಿನ್ನಂ ಅನಾಪತ್ತೀ**ತಿ ಪುರಿಮಸ್ಸ ಲೇಪಸ್ಸ ಅಘಟಿತತ್ತಾ ದುತಿಯಸ್ಸ ಅತ್ತುದ್ದೇಸಿಕತಾಯ ಅಸಮ್ಭವತೋ।

೩೫೪. **ಆಪತ್ತಿಭೇದದಸ್ಸನತ್ಥ**ನ್ತಿ ತತ್ಥ "ಸಾರಮ್ಭೇ ಚ ಅಪರಿಕ್ಕಮನೇ ಚ ದುಕ್ಕಟಂ ಅದೇಸಿತವತ್ಥುಕತಾಯ , ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತತಾಯ ಚ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ"ತಿ ಏವಂ ಆಪತ್ತಿಯೇವ ವಿಭಾಗದಸ್ಸನತ್ಥಂ।

೩೬೧. **ಅನಿಟ್ಠಿತೇ ಕುಟಿಕಮ್ಮೇ**ತಿ ಲೇಪಪರಿಯೋಸಾನೇ ಕುಟಿಕಮ್ಮೇ ಏಕಪಿಣ್ಡಮತ್ತೇನಪಿ ಅನಿಟ್ಠಿತೇ। **"ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಾ"**ತಿ ಇದಂ ಮೂಲಟ್ಠಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಯೇನ ಪನ ಲದ್ಧಂ, ತಸ್ಸಾಪಿ ತಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇನ್ತಸ್ಸ "ಪರೇಹಿ ವಿಪ್ಪಕತಂ ಅತ್ತನಾ ಪರಿಯೋಸಾಪೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿವಚನತೋ (ಪಾರಾ° ೩೬೩) ಆಪತ್ತಿಯೇವ। ಪುಬ್ಬೇ ಕತಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ಲದ್ಧಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯೇವ ಕತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇನಾಪಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಾ ಸಾಮಣೇರಾದೀನಂ ವಾ ದತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಂ। **"ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವಾ"**ತಿ ಇದಂ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಕೇಚಿ ಪನ "ಪರತೋ ಲದ್ಧಾಯ ಕುಟಿಯಾ ನಿಟ್ಠಾಪನೇ ಅನಾಪತ್ತಿಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಅಕತತ್ತಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಅಪಚಿನಿತಬ್ಬಾ**ತಿ ಯಾವ ಪಾಚಿನಾ ವಿದ್ಧಂಸೇತಬ್ಬಾ। **ಭೂಮಿಸಮಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಪಾಚಿನತಲಾವಸಾನಂ ಕತ್ವಾ।

೩೬೪. **ಲೇಣ**ನ್ತಿ ಪಬ್ಬತಲೇಣಂ। **ನ ಹೇತ್ಥ ಲೇಪೋ ಘಟೇಯತೀ**ತಿ ಛದನಲೇಪಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ, ವಿಸುಂ ಏವ ವಾ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ। ಸಚೇ ಲೇಣಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಉಪರಿಭಾಗೇ ಚಿತ್ತಕಮ್ಮಾದಿಕರಣತ್ಥಂ ಲೇಪಂ ದೇನ್ತಿ, ಉಲ್ಲಿತ್ತಕುಟಿಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ವಟ್ಟತಿ ಏವ। ಇಟ್ಠಕಾದೀಹಿ ಕತಂ ಚತುರಸ್ಸಕೂಟಾಗಾರಸಣ್ಠಾನಂ ಏಕಕಣ್ಣಿಕಾಬದ್ಧಂ ನಾತಿಉಚ್ಚಂ ಪಟಿಸ್ಸಯವಿಸೇಸಂ **"ಗುಹಾ"**ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಾದಿಸಂ ಮಹನ್ತಮ್ಪಿ ಉಲ್ಲಿತ್ತಾವಲಿತ್ತಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಭೂಮಿಗುಹ**ನ್ತಿ ಉಮಙ್ಗಗುಹಂ।

ಅಟ್ಠಕಥಾಸೂತಿ ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಿಕಗೇಹನ್ತಿಆದೀಸು ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ತಿಣಕುಟಿಕಾ ಕುಕ್ಕುಟಚ್ಛಿಕಗೇಹನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ ತಂ ವಿವರನ್ತೇಹಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯೇಹಿ ಛದನಂ ದಣ್ಡಕೇಹಿ…ಪೇ॰… ವುತ್ತಾತಿ ಯೋಜನಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ತತ್ಥ **ದಣ್ಡಕೇಹಿ ಜಾಲಬದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ದೀಘತೋ, ತಿರಿಯತೋ ಚ ಠಪೇತ್ವಾ ವಲ್ಲಿಯಾದೀಹಿ ಬದ್ಧದಣ್ಡಕೇಹಿ ಜಾಲಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ। **ಸೋ ಚಾ**ತಿ ಉಲ್ಲಿತ್ತಾದಿಭಾವೋ। **ಛದನಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತೋ**ತಿ ಛದನಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ಲಿಮ್ಪನಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತೋ। ಮತ್ತಿಕಾಕುಟ್ಟೇ ಭಿತ್ತಿಲೇಪಂ ವಿನಾಪಿ ಭಿತ್ತಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಛದನಲೇಪಸ್ಸ ಘಟನಮತ್ತೇನಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಸಮ್ಭವತೋ ಛದನಲೇಪೋವ ಪಧಾನನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏವಂ, ಅಥ ಖೋ “ಉಪಚಿಕಾಮೋಚನತ್ಥಮೇವ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಾಸಾಣಕುಟ್ಟಂ ಕತ್ವಾ ತಂ ಅಲಿಮ್ಪಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಲಿಮ್ಪತಿ, ಲೇಪೋ ನ ಘಟೀಯತಿ ನಾಮ, ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವಾ”ತಿಆದಿವಚನತೋ ಪನ ಛದನಲೇಪಘಟನತ್ಥಂ ಸಕಲಾಯಪಿ ಭಿತ್ತಿಯಾ ಲೇಪೋ ಅವಸ್ಸಂ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬೋವ ತಸ್ಸಾ ಏಕದೇಸಸ್ಸ ಅಲೇಪೇಪಿ ಛದನಲೇಪಸ್ಸ ಅಘಟನತೋ। ತೇನಾಹ **“ಲೇಪೋ ನ ಘಟೀಯತೀ”**ತಿ। **ಏತ್ಥಾ**ತಿ ತಿಣಕುಟಿಕಾಯಂ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ತಿಣಕುಟಿಕಾಯಂ ಏವ, ಲೇಣಗುಹಾದೀಸುಪಿ ಸಾರಮ್ಭಾಪರಿಕ್ಕಮನಪಚ್ಚಯಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ ಏವ, ಇಮಿನಾ ಪನ ನಯೇನ ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕುಟಿಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಸಾರಮ್ಭಾದಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಭಾವೋ ಅತ್ಥತೋ ದಸ್ಸಿತೋ ಏವ ಹೋತೀತಿ।

ತತ್ಥ ಪಾಳಿವಿರೋಧಂ ಪರಿಹರಿತುಂ **“ಯಂ ಪನಾ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಉಪಜ್ಝಾಯಾದಿನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಸಾರಮ್ಭಾದಿಪಚ್ಚಯಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ ಏವ, ಯಂ ಪನ ಪಾಳಿಯಂ “ಆಪತ್ತಿಕಾರುಕಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ದುಕ್ಕಟಾನ”ನ್ತಿಆದಿವಚನಂ, ತಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ, ನ ಸಾರಮ್ಭಾದಿಪಚ್ಚಯಾ ಆಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಚರಹಿ ಯಥಾಸಮಾದಿಟ್ಠಾಯ ಕುಟಿಯಾ ಅಕರಣಪಚ್ಚಯಾ ಆಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥನ್ತಿ। ತತ್ಥ **ಯಥಾಸಮಾದಿಟ್ಠಾಯಾ**ತಿ “ಭಿಕ್ಖು ಸಮಾದಿಸಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಮತಿ, ‘ಕುಟಿಂ ಮೇ ಕರೋಥಾ’ತಿ ಸಮಾದಿಸತಿ ಚ, ದೇಸಿತವತ್ಥುಕಾ ಚ ಹೋತು ಅನಾರಮ್ಭಾ ಚ ಸಪರಿಕ್ಕಮನಾ ಚಾ”ತಿ ಏವಂ ಕಾರಾಪಕೇನ ಆಣತ್ತಿಕ್ಕಮಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಕರಣಪಚ್ಚಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಕತ್ಥಚಿ ಪನ ಪೋತ್ಥಕೇ “ಕುಟಿಲಕ್ಖಣಪ್ಪತ್ತಮ್ಪಿ ಕುಟಿಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀ”ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಪಾಠಸ್ಸ ಅನನ್ತರಂ “ಯಂ ಪನ ಆಪತ್ತಿ ಕಾರುಕಾನ”ನ್ತಿಆದಿಪಾಠೋ ದಿಸ್ಸತಿ, ಸೋವ ಯುತ್ತತರೋ। ಏವಞ್ಹಿ ಸತಿ ತತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಪಾಕಟೋ ಹೋತಿ।

ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ವತ್ವಾತಿ ವಾಸಾಗಾರತ್ಥಾಯ ಏವ ಅನಿಯಮಿತತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ವತ್ವಾ। **ಅದೇಸಾಪೇತ್ವಾ ಕರೋತೋ**ತಿ ಪಮಾಣಯುತ್ತಮ್ಪಿ ಕರೋತೋ। **ಅಚಿತ್ತಕ**ನ್ತಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿಅಜಾನನಚಿತ್ತೇನ ಅಚಿತ್ತಕಂ। ಉಲ್ಲಿತ್ತಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರತಾ, ಹೇಟ್ಠಿಮಪ್ಪಮಾಣಸಮ್ಭವೋ, ಅದೇಸಿತವತ್ಥುಕತಾ, ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತತಾ, ಅತ್ತುದ್ದೇಸಿಕತಾ, ವಾಸಾಗಾರತಾ, ಲೇಪಘಟನಾತಿ ಸತ್ತ ವಾ ಪಮಾಣಯುತ್ತಙ್ಗಾದೀಸು ಛ ವಾ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಕುಟಿಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ವಿಹಾರಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೬೫. ಸತ್ತಮೇ ಪೂಜಾವಚನಪ್ಪಯೋಗೇ ಕತ್ತರಿ ಸಾಮಿವಚನಸ್ಸಪಿ ಇಚ್ಛಿತತ್ತಾ **“ಗಾಮಸ್ಸ ವಾ ಪೂಜಿತ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ರೂಪಿನ್ದ್ರಿಯೇಸು ವಿಜ್ಜಮಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಏಕಿನ್ದ್ರಿಯತಾ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಆಹ **“ಕಾಯಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಸನ್ಧಾಯಾ”**ತಿ। ತೇ ಹಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯಮ್ಪಿ ಭೂತಗಾಮಾನಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ।

೩೬೬. ಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾನಾಭಾವೋತಿ ವತ್ಥುನೋ ಅದೇಸನಾಸಙ್ಖಾತಂ ಅಕಿರಿಯಂ ವಿನಾ ನ ಕೇವಲಂ ಕಿರಿಯಾಯ ಸಮುಟ್ಠಾನಭಾವೋ। ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯತೋ ಹಿ ಇದಂ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ **ಭಿಕ್ಖೂ ವಾ ಅನಭಿನೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ವಾ**-ಸದ್ದೋ ಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೋ, ತೇನ “ಮಹಲ್ಲಕಞ್ಚ ವಿಹಾರಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಅನಭಿನೇಯ್ಯಾ”ತಿ ಕಿರಿಯಞ್ಚ ಅಕಿರಿಯಞ್ಚ ಸಮುಚ್ಚಿನೋತಿ।

ವಿಹಾರಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಪಠಮದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೮೦. ಅಟ್ಠಮೇ ಪಾಕಾರೇನ ಚ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಗೋಪುರಟ್ಟಾಲಕಯುತ್ತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪಾಕಾರೇಸು ಯುದ್ಧತ್ಥಾಯ ಕತೋ ವಙ್ಕಸಣ್ಠಾನೋ ಸರಕ್ಖೇಪಛಿದ್ದಸಹಿತೋ ಪತಿಸ್ಸಯವಿಸೇಸೋ **ಅಟ್ಟಾಲಕೋ** ನಾಮ।

ಸೋಳಸವಿಧಸ್ಸಾತಿ ಚತೂಹಿ ಮಗ್ಗೇಹಿ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಚತೂಸು ಸಚ್ಚೇಸು ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ಪರಿಞ್ಞಾಪಹಾನಸಚ್ಛಿಕಿರಿಯಾಭಾವನಾಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಸೋಳಸವಿಧಸ್ಸ। **ತೇ ಗಾರವೇನಾ**ತಿ ತೇ ಕಿಲನ್ತರೂಪಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕಟ್ಠಾನೇ ಸನ್ನಿಪತಿತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪುರತೋ ಅತ್ತನೋ ಕಿಲನ್ತಸರೀರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಉದ್ದಿಸಾಪನೇ ಗಾರವೇನ, ಲಜ್ಜಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತೇರಸಪೀ**ತಿ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕಸೇನಾಸನಗಾಹಾಪಕಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಚೀವರಭಾಜಕಯಾಗುಭಾಜಕಫಲಭಾಜಕಖಜ್ಜಭಾಜಕಅಪ್ಪಮತ್ತಕವಿಸ್ಸಜ್ಜಕಸಾಟಿಯಗಾಹಾಪಕಪತ್ತಗಾಹಾಪಕಆರಾಮಿಕಪೇಸಕಸಾಮಣೇರ ವಸೇನ ತೇರಸಪಿ।

ಪಾಳಿಯಂ **“ಅಪಿಸೂ”**ತಿ ಇದಂ “ಅಪಿಚಾ”ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮಾನತ್ಥೋ ನಿಪಾತೋ। **ಏವಂ ಸಬ್ಬಪದೇಸೂ**ತಿ ಪೀಠಾದೀಸು ಸೇನಾಸನಸಾಧಾರಣೇಸು, ಕತಿಕಸಣ್ಠಾನಪವೇಸನಿಕ್ಖಮನಕಾಲಾದೀಸು ಪನ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಕಥಾಪೇತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ । **ಅಯಞ್ಹಿ ನಿಮ್ಮಿತಾನಂ ಧಮ್ಮತಾ**ತಿ ಅನಿಯಮೇತ್ವಾ ನಿಮ್ಮಿತಾನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಪನ “ಏತ್ತಕಾ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಕಥೇನ್ತು, ಏತ್ತಕಾ ತುಣ್ಹೀ ಭವನ್ತು, ನಾನಾಪ್ಪಕಾರಂ ಇರಿಯಾಪಥಂ, ಕಿರಿಯಞ್ಚ ಕಪ್ಪೇನ್ತು, ನಾನಾವಣ್ಣಸಣ್ಠಾನವಯೋನಿಯಮಾ ಚ ಹೋನ್ತೂ”ತಿ ಪರಿಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಿತೇ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಪ್ಪಕಾರಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಮ್ಪಿ ವಿಸದಿಸಾವ ಹೋನ್ತಿ। **ಅವತ್ಥುಕವಚನ**ನ್ತಿ ನಿರತ್ಥಕವಚನಂ।

೩೮೩. ಏಕಚಾರಿಕಭತ್ತನ್ತಿ ಅತಿಮನಾಪತ್ತಾ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಪಟಿಲಾಭತ್ಥಾಯ ವಿಸುಂ ಠಿತಿಕಾಯ ಪಾಪೇತಬ್ಬಭತ್ತಂ। **ತದ್ಧಿತವೋಹಾರೇನಾ**ತಿ ಚತ್ತಾರಿ ಪಮಾಣಮಸ್ಸ ಚತುಕ್ಕನ್ತಿ ಏವಂ ತದ್ಧಿತವೋಹಾರೇನ। **ಭವೋ**ತಿ ಭವಿತಬ್ಬೋ। **ಅತೀತಂ ದಿವಸಭಾಗ**ನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ದಿವಸೇ ಸಲಾಕದಾನಕ್ಖಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಹಿಯ್ಯೋ**ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಅಜ್ಜ ಇಚ್ಚೇವ ಅತ್ಥೋ। ತೇನೇವಾಹಂಸು “ಸ್ವೇ ಅಮ್ಹೇ”ತಿಆದಿ। **ಪಧೂಪಾಯನ್ತಾ**ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕೋಧವಸೇನ ಪಧೂಪಾಯನ್ತಾ। ಪಾಳಿಯಂ **ಕಿಸ್ಸ ಮ**ನ್ತಿ ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ಮಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೮೪. “ಸರಸಿ ತ್ವ”ನ್ತಿ ಇದಂ ಏಕಂ ವಾಕ್ಯಂ ಕತ್ವಾ, “ಕತ್ತಾ”ತಿ ಇದಞ್ಚ ಕತ್ತರಿ ರಿತುಪಚ್ಚಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ, “ಅಸೀ”ತಿ ಅಜ್ಝಾಹಾರಪದೇನ ಸಹ ಏಕವಾಕ್ಯಂ ಕತ್ವಾ, “ಏವರೂಪ”ನ್ತಿ ಇದಂ, “ಯಥಾಯಂ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಆಹಾ”ತಿ ಇದಞ್ಚ ದ್ವೀಸು ವಾಕ್ಯೇಸು ಪಚ್ಚೇಕಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಅಥ ವಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಉಜುಕಮೇವಾ**ತಿ ತ್ವಾ-ಪಚ್ಚಯನ್ತವಸೇನ ಪಠಮಂ ಅತ್ಥಗ್ಗಹಣಂ ಉಜುಕನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ದುತಿಯೋ ದಬ್ಬ-ಸದ್ದೋ ಪಣ್ಡಿತಾದಿವಚನೋತಿ ಆಹ **“ನ ಖೋ ದಬ್ಬ ದಬ್ಬಾ ಪಣ್ಡಿತಾ”**ತಿ। **ನಿಬ್ಬೇಠೇನ್ತೀ**ತಿ ದೋಸತೋ ಮೋಚೇನ್ತಿ। **ವಿನಯಲಕ್ಖಣೇ ತನ್ತಿ**ನ್ತಿ ವಿನಯವಿನಿಚ್ಛಯಲಕ್ಖಣವಿಸಯೇ ಆಗಮಂ ಠಪೇನ್ತೋ। ಪಾಳಿಯಂ **ಯತೋ ಅಹ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಯಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಅಹಂ ಜಾತೋ, ತತೋ ಪಭುತಿ ಸುಪಿನನ್ತೇನಪಿ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ, ನ ಚ ತಸ್ಸ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪಟಿಸೇವಿತಾ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ತೇನಾಹ **“ಸುಪಿನನ್ತೇನಪೀ”**ತಿಆದಿ। ಇದಾನಿ ಏಕವಾಕ್ಯವಸೇನ ಯೋಜನಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಅಥ ವಾ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ನ ಘಟತೀ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ

ವಚನೇನ ಏತಿಸ್ಸಾ ವಚನಂ ನ ಸಮೇತಿ, ತಞ್ಚ ನ ಘಟನಂ ಯಸ್ಮಾ ಪುಬ್ಬೇ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಪಸಿದ್ಧಾಯ ಏವ ಅಚ್ಚನ್ತದುಸ್ಸೀಲತಾಯ ಏವ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಮೇತ್ತಿಯಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ನಾಸೇಥಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಚರ ಪಿರೇತಿ ಚರ ಗಚ್ಛ ಪಿರೇ ಪರ ಅಮಾಮಕ ತ್ವಂ। **ವಿನಸ್ಸಾತಿ** ಅದಸ್ಸನಂ ಗಚ್ಛ। **ಅಕಾರಿಕಾತಿ** ಅಮೂಲಕೇನ ಚೋದನಾಯ ನ ಕಾರಿಕಾ। **ಕಾರಕೋ ಹೋತೀತಿ** "ಅಯ್ಯೇನಮ್ಹಿ ದೂಸಿತಾ"ತಿ ಇಮಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಯದಿ ನಾಸಿತಾ, ತದಾ ಥೇರೋ ಭಿಕ್ಖುನೀದೂಸಕತ್ತಸಿದ್ಧಿತೋ ತಸ್ಸ ದೋಸಸ್ಸ ಕಾರಕೋ ಹೋತಿ। **ಅಕಾರಕೋ ಹೋತೀತಿ** ತಾಯ ಕತಪಟಿಞ್ಞಂ ಅನಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಸಾಮಞ್ಞತೋ "ಮೇತ್ತಿಯಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ನಾಸೇಥಾ"ತಿ ಭಗವತಾ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಕಾರಕೋ ಹೋತಿ। ಯದಿ ಹಿ ಥೇರೋ ಕಾರಕೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಅವಸ್ಸಂ ತಮೇವ ದೋಸಂ ಅಪದಿಸಿತ್ವಾ ಇಮಿನಾ ನಾಮ ಕಾರಣೇನ "ಮೇತ್ತಿಯಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ನಾಸೇಥಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ತಥಾ ಅವುತ್ತತ್ತಾ, "ದಬ್ಬಞ್ಚ ಅನುಯುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಇಮೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಅನುಯುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಚ ಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ ಮೇತ್ತಿಯಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಅಞ್ಞೇನ ದೋಸೇನ ನಾಸನಾರಹತಾ, ವತ್ಥುಸ್ಸ ಚ ಅಮೂಲಕಭಾವೋ, ಥೇರಸ್ಸ ಅಕಾರಕಭಾವೋ ಚ ಸಿದ್ಧೋ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಅತ್ತನೋ ಸುತ್ತನ್ತಿ "ಸಕಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಕ್ಖೇಪವಚನೇನ ಸಹಿತಂ ಕೂಟಸುತ್ತಂ। **ಥೇರೋ ಕಾರಕೋ ಹೋತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಅಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - "ಸಕಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ ಸಾಮಞ್ಞತೋ "ಮೇತ್ತಿಯಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ನಾಸೇಥಾ"ತಿ ಓತಿಣ್ಣವತ್ಥುಸ್ಮಿಂಯೇವ ತಸ್ಸಾ ನಾಸನಾ ವಿಹಿತಾತಿ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಾದೇ ಥೇರೋ ಕಾರಕೋ ಹೋತಿ, "ಸಕಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ ಪನ ವುತ್ತೇ ಪುಬ್ಬೇಯೇವ ಸಿದ್ಧಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ ಸುಚಿಕಾಯ ಅಸ್ಸಾ ಸಕಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ನಾಸೇಥಾತಿ ಸಿಜ್ಝನತೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಾದೇ ಥೇರೋ ಅಕಾರಕೋ ಹೋತೀತಿ। ಮಹಾವಿಹಾರವಾಸೀನಮ್ಪಿ ಪನ "ಸಕಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಾಯಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಓತಿಣ್ಣವತ್ಥುಸ್ಮಿಂಯೇವ ತಸ್ಸಾ ನಾಸನಾ ವಿಹಿತಾ ಹೋತಿ, ನ ಸಾಮಞ್ಞತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ಇಮೇಸು ದ್ವೀಸು ವಾದೇಸು, ಸುತ್ತೇಸು ವಾ। **ಯಂ ಪಚ್ಛಾ ವುತ್ತನ್ತಿ** ಮಹಾವಿಹಾರವಾಸೀಹಿ ಯಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಯುತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿಚಾರಿತಂ ಹೇತನ್ತಿ** ಏತಂ ಪಚ್ಛಿಮಸ್ಸ ಯುತ್ತತ್ತಂ ವಿಚಾರಿತಂ, "ತತ್ರ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ವುಟ್ಠಾನಗಾಮಿನೀ…ಪೇ॰… ಅಸುದ್ಧತಾಯೇವ ನಾಸೇಸೀ"ತಿ ವಕ್ಖಮಾನನಯೇನ ವಿನಿಚ್ಛಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **"ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇತಿ ದುಕ್ಕಟ"**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾವಾದೋ ದಸ್ಸಿತೋ।

ತತ್ರಾತಿ ತೇಸು ದುಕ್ಕಟಪಾಚಿತ್ತಿಯೇಸು। **ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ** ವುತ್ತಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾವಾದಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ "ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ ಪವತ್ತಸ್ಸ ಕುರುನ್ದಿವಾದಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಪಚ್ಛಿಮನಯೇಪೀ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ವಚನಪ್ಪಮಾಣತೋತಿ** ವಿಸಂವಾದನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇ ಸಮಾನೇಪಿ ಅನುದ್ಧಂಸನಾದಿವಿಸೇಸೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾದಿನೋ ವಿಧಾಯಕವಚನಬಲೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ** ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಅನುದ್ಧಂಸೇನ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ।

ಏವಂ ದ್ವೀಸುಪಿ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನೇಸು ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ವಿಭಾವೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯವಾದೇ ದೋಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುರಿಮದುಕ್ಕಟವಾದಮೇವ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತುಂ **"ತತ್ರ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ವಿಸುನ್ತಿ ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯತೋ** (ಪಾಚಿ॰ ೧) ವಿಸುಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತಂ, ತತ್ಥ ಅನನ್ತೋಗಧಭಾವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತಸ್ಮಾತಿ** ಯಸ್ಮಾ ಅಮೂಲಕಾನುದ್ಧಂಸನೇ ವಿಸುಞ್ಞೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಪುರಿಮನಯೋತಿ ದುಕ್ಕಟವಾದೋ। ಏವಂ ಅನ್ತರಾ ಪವಿಟ್ಠಂ ದುಕ್ಕಟಪಾಚಿತ್ತಿಯವಾದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಪಾಕಟಮೇವ ಅತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇತುಂ **"ತಥಾ ಭಿಕ್ಖುನೀ"**ತಿಆದಿ ಆರದ್ಧಂ। ತತ್ಥ **ತಥಾತಿ** ಯಥಾ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಂ, ಭಿಕ್ಖುನಿಞ್ಚ ಅನುದ್ಧಂಸೇನ್ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸದುಕ್ಕಟಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ, ತಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏತೇಹಿ ನಾಸನಾ ನತ್ಥೀತಿ** ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತಂ, ದುಕ್ಕಟೇನ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಪನ ನಾಸನಾ ನತ್ಥೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ದುಸ್ಸೀಲಾತಿ** ಪಾರಾಜಿಕಾ।

೩೮೯. ಆಕಾರನಾನತ್ತೇನಾತಿ ದೂಸಿತಾಕಾರಸ್ಸ, ದೂಸಕಾಕಾರಸ್ಸ ಚ ನಾನತ್ತೇನ। **ಅನಭಿರದ್ಧೋತಿ** ಅತುಟ್ಠೋ। ತೇನಾಹ **"ನ ಸುಖಿತೋ"**ತಿ। **ನ ಪಸಾದಿತೋತಿ** ಅನುಪ್ಪಾದಿತಪ್ಪಸಾದೋ। ಖೀಲ-ಸದ್ದೋ ಥದ್ಧಭಾವವಚನೋ , ಕಚವರಪರಿಯಾಯೋ ಚ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **"ಚಿತ್ತ…ಪೇ॰… ಖೀಲ"**ನ್ತಿ। **ನಪ್ಪತೀತೋತಿ** ಪೀತಿಸುಖಾದೀಹಿ ನ ಅಭಿಗತೋ ನ ಉಪಗತೋ। ತೇನಾಹ **"ನ ಅಭಿಸಟೋ"**ತಿ।

ಯೇನ ದುಟ್ಠೋತಿ ಚ ಕುಪಿತೋತಿ ಚ ವುತ್ತೋತಿ ಏತ್ಥ ಯೇನ ದುಟ್ಠೋತಿ ಚ ವುತ್ತೋ ಯೇನ ಕುಪಿತೋತಿ ಚ ವುತ್ತೋ, ತಂ **ಮಾತಿಕಾಯಞ್ಚ ಪದಭಾಜನೇ** (ಪಾರಾ॰ ೩೮೯) ಚ ವುತ್ತಂ ಉಭಯಮ್ಪೇತನ್ತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ದ್ವೀಹೀತಿ** "ತೇನ ಚ ಕೋಪೇನ, ತೇನ ಚ ದೋಸೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತಕೋಪದೋಸಪದೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ, ಅತ್ಥತೋ ಪನ ದ್ವೀಹಿಪಿ ದೋಸೋವ ದಸ್ಸಿತೋತಿ ಆಹ **"ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧಮೇವ ದಸ್ಸೇತೀ"**ತಿ। **ಯಾಯಾತಿ** ಅನತ್ತಮನತಾಯ।

ನ ಚುದಿತಕವಸೇನಾತಿ ಯದಿ ಚುದಿತಕವಸೇನಾಪಿ ಅಮೂಲಕಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ ಸಿಯಾ, ಅಮೂಲಕಂ ನಾಮ ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನನ್ತಿ ಪದಭಾಜನಂ ವದೇಯ್ಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಯಂ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ** ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅನುರೂಪೇಸು ಏಕೂನವೀಸತಿಯಾ ಪಾರಾಜಿಕೇಸು ಅಞ್ಞತರಂ। **ಪದಭಾಜನೇ** (ಪಾರಾ॰ ೩೮೯) ಪನ **ಭಿಕ್ಖುವಿಭಙ್ಗೇ** ಆಗತಾನೇವ ಗಹೇತ್ವಾ "ಚತುನ್ನಂ ಅಞ್ಞತರೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಏತಂ ಇಧ ಅಪ್ಪಮಾಣನ್ತಿ** ಏತಂ ಆಪನ್ನಾನಾಪನ್ನತಂ ಇಧಾನುದ್ಧಂಸನೇ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅನಙ್ಗಂ, ಆಪತ್ತಿಂ ಪನ ಆಪನ್ನೇ ವಾ ಅನಾಪನ್ನೇ ವಾ ಪುಗ್ಗಲೇ "ಅನಾಪನ್ನೋ ಏಸೋ ಸುದ್ಧೋ"ತಿ ಸುದ್ಧಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ವಿಮತಿಯಾ ವಾ ಚಾವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋವ ಇಧ ಅಙ್ಗನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ತಥೇವಾತಿ ಪಸಾದಸೋತೇನ, ದಿಬ್ಬಸೋತೇನ ವಾತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಅತಿದಿಸತಿ। ದಿಟ್ಠಾನುಸಾರೇನೇವ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಪರಿಸಙ್ಕಾವ **ದಿಟ್ಠಪರಿಸಙ್ಕಿತಂ** ನಾಮ। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ। **"ಅದಿಸ್ವಾ ವಾ"**ತಿ ಇದಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ದಿಸ್ವಾ ಪಕ್ಕನ್ತೇಸುಪಿ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿಯೇವ। **ಇಮೇಸನ್ತಿ** ಇಮೇಹಿ। **ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಾಕಾರದಸ್ಸನಂ, ಪಚ್ಛಾ ಪನ ಏತ್ತಕೇನ ಕಾಲೇನ ಕತಂ ವಾತಿ ಸಙ್ಕಾಯ ಚೋದೇತಿ। ನ ಹಿ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಚೋದನಾ ಅತ್ಥಿ। **"ಅರಿಟ್ಠಂ ಪೀತ"**ನ್ತಿ ಇದಂ ಮುಖೇ ಸುರಾಗನ್ಧವಾಯನನಿಮಿತ್ತದಸ್ಸನಂ। ಅರಿಟ್ಠಞ್ಹಿ ಸುರಾಸದಿಸವಣ್ಣಗನ್ಧಂ ಕಪ್ಪಿಯಭೇಸಜ್ಜಂ।

ದಿಟ್ಠಂ ಅತ್ಥಿ ಸಮೂಲಕನ್ತಿಆದೀಸು ಅಜ್ಝಾಚಾರಸ್ಸ ಸಮ್ಭವಾಸಮ್ಭವಾನಂ ಮೂಲಾಮೂಲಭಾವದಸ್ಸನಂ। **ಅತ್ಥಿ ಸಞ್ಞಾಸಮೂಲಕನ್ತಿ**ಆದಿ ಪನ ದಿಟ್ಠಸಞ್ಞಾಯ ಸಮ್ಭವಾಸಮ್ಭವಾನಂ ಮೂಲಾಮೂಲಭಾವದಸ್ಸನಂ। **ದಿಸ್ವಾವ ದಿಟ್ಠಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ ಚೋದೇತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಯಂ ಚೋದೇತಿ, ತತೋ ಅಞ್ಞಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತಂ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೋಕಾಸತೋ ನಿಕ್ಖಮನ್ತಂ ವಾ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಸೋ"ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಚೋದೇನ್ತೋಪಿ ಸಙ್ಗಯ್ಹತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸುತಾದೀಸುಪಿ। **ಸಮೂಲಕೇನ ವಾ ಸಞ್ಞಾಸಮೂಲಕೇನ ವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಪಾರಾಜಿಕಮಾಪನ್ನಂ ದಿಟ್ಠಾದಿಮೂಲಕೇನ ಚ "ಅಯಂ ಆಪನ್ನೋ"ತಿ ಅಸುದ್ಧಸಞ್ಞಾಯ ಚೋದೇನ್ತೋ ಸಮೂಲಕೇನ ಚೋದೇತಿ ನಾಮ। ಸಞ್ಞಾಸಮೂಲಕತ್ತೇ ಏವ ಅನಾಪತ್ತಿಸಮ್ಭವತೋ ಆಪನ್ನೇ ವಾ ಅನಾಪನ್ನೇ ವಾ ಪುಗ್ಗಲೇ ಆಪನ್ನಸಞ್ಞೀ ದಿಟ್ಠಾದೀಸು , ಅದಿಟ್ಠಾದೀಸು ವಾ ಮೂಲೇಸು ದಿಟ್ಠಸುತಾದಿಸಞ್ಞೀ ತೇನ ದಿಟ್ಠಾದಿಮೂಲಕೇನ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಚೋದೇನ್ತೋ ಸಞ್ಞಾಸಮೂಲಕೇನ ಚೋದೇತಿ ನಾಮ। ಇಮೇಸಂ ಅನಾಪತ್ತಿ, ವುತ್ತವಿಪರಿಯಾಯೇನ ಆಪತ್ತಿವಾರೇ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಸಮೀಪೇ ಠತ್ವಾತಿ ಹತ್ಥವಿಕಾರವಚೀಘೋಸಾನಂ ಚೋದನಾವಸೇನ ಪವತ್ತಿಯಮಾನಾನಂ ದಸ್ಸನಸವನೂಪಚಾರೇ ಠತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೇಚಿ ಪನ "ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಬ್ಭನ್ತರೇ ಠತ್ವಾ"ತಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ೨.೩೮೫-೩೮೯) ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ। ಪರತೋ ಬ್ಯತಿರೇಕತೋ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ "ದೂತಂ ವಾ ಪಣ್ಣಂ ವಾ ಸಾಸನಂ ವಾ ಪೇಸೇತ್ವಾ"ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ "ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸ ಸೀಸಂ ನ ಏತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯಾತಿ** ಸಕಿಂ ಆಣತ್ತಸ್ಸ ಸಕಲಮ್ಪಿ ದಿವಸಂ ವದತೋ ವಾಚಾಯ ವಾಚಾಯ ಚೋದಾಪಕಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತಿ। **ಸೋಪೀತಿ** ಆಣತ್ತೋಪಿ। ತಸ್ಸ ಚ "ಮಯಾಪಿ ದಿಟ್ಠ"ನ್ತಿಆದಿಂ ಅವತ್ವಾಪಿ "ಅಮೂಲಕ"ನ್ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಚಾವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ "ತ್ವಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝಾಪನ್ನೋಸೀ"ತಿ ಇದಮೇವ ವಾಚಂ ಪರಸ್ಸ ವಚನಂ ವಿಯ ಅಕತ್ವಾ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವದನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ಏವ। ಸತಿಪಿ ಪನ ಅನುದ್ಧಂಸನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇ "ಅಸುಕೇನ ಏವಂ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ಪರೇನ ವುತ್ತಮೇವ ವದನ್ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ। ಸಚೇ ಪನ ಪರೇನ ಅವುತ್ತಮ್ಪಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ವದತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಏವ।

ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಸಮ್ಬಹುಲೇ ಸಮ್ಬಹುಲೇಹಿ ವತ್ಥೂಹೀತಿ ಏತ್ಥ **ಸಮ್ಬಹುಲೇತಿ** ಚುದಿತಕಬಹುತ್ತನಿದ್ದೇಸೇನ ಪುರಿಮೇಸು ತೀಸು ವಾರೇಸು ಚುದಿತಕಬಹುತ್ತೇನಾಪಿ ವಾರಭೇದಸಬ್ಭಾವಂ ಞಾಪೇತಿ। ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಚುದಿತಕವತ್ಥುಚೋದಕಭೇದೇನ ಇದಂ ಚತುಕ್ಕಂ ವುತ್ತಂ, ಚುದಿತಕಬಹುತ್ತೇನಾಪಿ ಚತುಕ್ಕನ್ತರಂ ಲಬ್ಭತೀತಿ ಅಟ್ಠಕಂ ಹೋತಿ ಏವ।

ಅಮೂಲಕಚೋದನಾಪಸಙ್ಗೇನ ಸಮೂಲಕಚೋದನಾಲಕ್ಖಣಾದಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಚೋದೇತುಂ ಪನ ಕೋ ಲಭತೀ”**ತಿಆದಿ ಆರದ್ಧಂ। **ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸುತ್ವಾ ಚೋದೇತೀ**ತಿಆದಿ ಸುತ್ತಂ ಯಸ್ಮಾ ಯೇ ಚೋದಕಸ್ಸ ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಿಪತ್ತಿಂ ಪಕಾಸೇನ್ತಿ, ತೇಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಚೋದಕಭಾವೇ ಠತ್ವಾವ ಪಕಾಸೇನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ವಚನಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಇತರೋಪಿ ಯಸ್ಮಾ ಚೋದೇತುಞ್ಚ ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತಂ ತೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯಸಾವಕಪರಿಯೋಸಾನೇಹಿ ಪಠಮಚೋದಕೇಹಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತುಞ್ಚ ಲಭತಿ, ತಸ್ಮಾ ಇಧ ಸಾವಕಭಾವೇನ ಉದ್ಧಟನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ದೂತಂ ವಾತಿಆದೀಸು “ತ್ವಂ ಏವಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಚೋದೇಹೀ”ತಿ ದೂತಂ ವಾ ಪೇಸೇತ್ವಾ ಯೋ ಚೋದೇತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಸ್ಸ ಪಣ್ಣಂ, ಮೂಲಸಾಸನಂ ವಾ ಪೇಸೇತ್ವಾ। **ಸಮಯೇನಾ**ತಿ ಪಕತಿಯಾ ಜಾನನಕ್ಖಣೇ।

ಗರುಕಾನಂ ದ್ವಿನ್ನನ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾನಂ। **ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿ** ನಾಮ “ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನ”ನ್ತಿಆದಿನಯಪ್ಪವತ್ತಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೪೫; ೨.೯೪, ೯೫, ೨೨೫; ೩.೯೧, ೧೧೬, ೧೩೬; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೨೧೦) ದಸವತ್ಥುಕಾ ದಿಟ್ಠಿ, ಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದಸಙ್ಖಾತಂ ಅನ್ತಂ ಗಣ್ಹಾಪಕದಿಟ್ಠಿ **ಅನ್ತಗ್ಗಾಹಿಕಾ** ನಾಮ। **ಆಜೀವಹೇತು ಪಞ್ಞತ್ತಾನಂ ಛನ್ನ**ನ್ತಿ ಆಜೀವಹೇತುಪಿ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾನಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಪಾರಾಜಿಕಂ (ಪಾರಾ॰ ೧೯೫), ಸಞ್ಚರಿತ್ತೇ (ಪಾರಾ॰ ೩೦೧, ೩೦೨) ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, “ಯೋ ತೇ ವಿಹಾರೇ ವಸತಿ, ಸೋ ಅರಹಾ”ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೨೨೦) ಪರಿಯಾಯೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಪಣೀತಭೋಜನವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ (ಪಾಚಿ॰ ೨೫೮), ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾಪಣೀತಭೋಜನವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಂ (ಪಾಚಿ॰ ೧೨೩೬), ಸೂಪೋದನವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ (ಪಾಚಿ॰ ೬೧೨-೬೧೩) ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಇಮೇಸಂ **ಪರಿವಾರೇ** (ಪರಿ॰ ೨೮೭) ವುತ್ತಾನಂ ಛನ್ನಂ। ನ ಹೇತಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಆಜೀವಹೇತು ಏವ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಸಞ್ಚರಿತ್ತಾದೀನಂ ಅಞ್ಞಥಾಪಿ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ। ಆಜೀವಹೇತುಪಿ ಏತಾಸಂ ಆಪಜ್ಜನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಏವಂ ವುತ್ತಂ, ಆಜೀವಹೇತುಪಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಏತಾ ಏವ, ಅಞ್ಞಾಪಿ ಅದಿನ್ನಾದಾನಕುಲದೂಸನಪಾಣವಧವೇಜ್ಜಕಮ್ಮಾದಿವಸೇನ ಆಜೀವಹೇತು ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾಪಿ ಸನ್ತಿ, ತಾ ಪನ ಆಪತ್ತಿಸಭಾಗತಾಯ ಪಾರಾಜಿಕಾದೀಸು ಛಸು ಏವ ಸಙ್ಗಯ್ಹನ್ತೀತಿ ವಿಸುಂ ನ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಏತ್ತಾವತಾ ಪನ ಸೀಸಂ ನ ಏತೀತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಚೋದನಾ ಪನ ಕತಾ ಏವ ಹೋತಿ। **ತಿಂಸಾನೀತಿ** ತಿಂಸಂ ಏತೇಸಮತ್ಥೀತಿ ತಿಂಸಾನಿ, ತಿಂಸಾಧಿಕಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ನವುತಾನೀತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಅತ್ತಾದಾನಂ ಆದಾತುಕಾಮೇನಾತಿ ಏತ್ಥ ಅತ್ತನಾ ಆದಾತಬ್ಬತೋ ದಿಟ್ಠಾದಿಮೂಲಕೇಹಿ ಗಹೇತಬ್ಬತೋ ಪರಸ್ಸ ವಿಪ್ಫನ್ದಿತುಂ ಅದತ್ವಾ ಪಗ್ಗಣ್ಹನತೋ ಅತ್ತಾದಾನನ್ತಿ ಚೋದನಾ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ಆದಾತುಕಾಮೇನ, ಚೋದನಂ ಕತ್ತುಕಾಮೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಉಬ್ಬಾಹಿಕಾಯಾತಿ ಉಬ್ಬಹನ್ತಿ ವಿಯೋಜೇನ್ತಿ ಏತಾಯ ಅಲಜ್ಜೀನಂ ತಜ್ಜನಿಂ ವಾ ಕಲಹಂ ವಾತಿ ಉಬ್ಬಾಹಿಕಾ, ಸಙ್ಘಸಮ್ಮುತಿ, ತಾಯ। ವಿನಿಚ್ಛಿನನಂ ನಾಮ ತಾಯ ಸಮ್ಮತಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವಿನಿಚ್ಛನನಮೇವ। ಅಲಜ್ಜುಸ್ಸನ್ನಾಯ ಹಿ ಪರಿಸಾಯ **ಸಮಥಕ್ಖನ್ಧಕೇ** (ಚೂಳವ॰ ೨೨೮) ಆಗತೇಹಿ ದಸಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತಾ ದ್ವೇ ತಯೋ ಭಿಕ್ಖೂ ತತ್ಥೇವ ವುತ್ತಾಯ ಞತ್ತಿದುತಿಯಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬಾ, ತೇಹಿ ಚ ಸಮ್ಮತೇಹಿ ವಿಸುಂ ವಾ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ, ತಸ್ಸಾ ಏವ ವಾ ಪರಿಸಾಯ “ಅಞ್ಞೇಹಿ ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಥೇತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಸಾವೇತ್ವಾ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವಿನಿಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ।

ಕಿಮ್ಹೀತಿ ಕಿಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ, ಕತರವಿಪತ್ತಿಯನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **“ಕಿಮ್ಹಿ ನಂ ನಾಮಾ”**ತಿ ಇದಂ “ಕತರಾಯ ವಿಪತ್ತಿಯಾ ಏತಂ ಚೋದೇಸೀ”ತಿ ಯಾಯ ಕಾಯಚಿ ವಿಞ್ಞಾಯಮಾನಾಯ ಭಾಸಾಯ ವುತ್ತೇಪಿ ಚೋದಕಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಅಪಕತಞ್ಞುತಾಯ “ಸೀಲಾಚಾರದಿಟ್ಠಿಆಜೀವವಿಪತ್ತೀಸು ಕತರಾಯಾತಿ ಮಂ ಪುಚ್ಛತೀ”ತಿ ಞಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಸ್ಸ ಪುಚ್ಛಾ, ನ ಪನ ಕಿಮ್ಹೀತಿಆದಿಪದತ್ಥಮತ್ತಂ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ। ನ ಹಿ ಅನುವಿಜ್ಜಕೋ ಚೋದಕಂ ಬಾಲಂ ಅಪರಿಚಿತಭಾಸಾಯ “ಕಿಮ್ಹಿ ನ”ನ್ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **“ಕಿಮ್ಹಿ ನಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾಸೀ”**ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ವಚನಮತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ ನ ಹೋತಿ, “ಕತರವಿಪತ್ತಿಯಾ”ತಿ ವುತ್ತೇ “ಅಸುಕಾಯ ವಿಪತ್ತಿಯಾ”ತಿ ವತ್ತುಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾಸೀತಿ ವಚನಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ “ಬಾಲಸ್ಸ ಲಜ್ಜಿಸ್ಸ ನಯೋ ದಾತಬ್ಬೋ”ತಿ ವತ್ವಾ ಚ “ಕಿಮ್ಹಿ ನಂ ಚೋದೇಸೀತಿ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ”ತಿಆದಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಪ್ಪಕಾಸನಮೇವ ನಯದಾನಂ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಕಿಮ್ಹಿ-ನಂ-ಪದಾನಂ ಪರಿಯಾಯಮತ್ತದಸ್ಸನಂ। ನ ಹಿ ಬಾಲೋ “ಕತರವಿಪತ್ತಿಯಂ ನಂ ಚೋದೇಸೀ”ತಿ ಇಮಸ್ಸ ವಚನಸ್ಸ ಅತ್ಥೇ ಞಾತೇಪಿ ವಿಪತ್ತಿಪ್ಪಭೇದನಂ, ಅತ್ತನಾ ಚೋದಿಯಮಾನಂ ವಿಪತ್ತಿಸರೂಪಞ್ಚ ಜಾನಿತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇನೇವ ಅಜಾನನೇನ ಅಲಜ್ಜೀ ಅಪಸಾದೇತಬ್ಬೋ। “ಕಿಮ್ಹಿ ನ”ನ್ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಂ, ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಆಕಾರೇನ ಅವಿಞ್ಞುತಂ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬೋವ।

“ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಾಯಾ”ತಿಆದಿವಚನತೋ (ಪಾರಾ॰ ೩೯; ಪರಿ॰ ೨) **“ಅಲಜ್ಜೀನಿಗ್ಗಹತ್ಥಾಯ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಞತ್ತ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಏಹಿತೀತಿ ಹಿ**-ಕಾರೋ ಏತ್ಥ ಆಗಮೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ಆಗಮಿಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಿಟ್ಠಸನ್ತಾನೇನಾತಿ** ದಿಟ್ಠನಿಯಾಮೇನ। **ಅಲಜ್ಜಿಸ್ಸ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಏವ ಕಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ವಚನಪಟಿವಚನಕ್ಕಮೇನೇವ ದೋಸೇ ಆವಿಭೂತೇಪಿ ಅಲಜ್ಜಿಸ್ಸ “ಅಸುದ್ಧೋಹ”ನ್ತಿ ದೋಸಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಏವ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಅಲಜ್ಜಿಸ್ಸ ಏತಂ ನತ್ಥೀತಿ ಸುದ್ಧಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಏವ ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಯಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ಸಙ್ಗಹಿತೋ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ಅನುವಿಜ್ಜಕಸ್ಸೇವ ನಿರತ್ಥಕತ್ತಾಪತ್ತಿತೋ ಚೋದಕೇನೇವ ಅಲಜ್ಜಿಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಠಾತಬ್ಬತೋ। ದೋಸಾಪಗಮಪಟಿಞ್ಞಾ ಏವ ಹಿ ಇಧ ಪಟಿಞ್ಞಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ “ಏತಮ್ಪಿ ನತ್ಥೀತಿ ಪಟಿಞ್ಞಂ ನ ದೇತೀ”ತಿಆದಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೩೮೫-೩೮೬)।

ತದತ್ಥದೀಪನತ್ಥನ್ತಿ ಅಲಜ್ಜಿಸ್ಸ ದೋಸೇ ಆವಿಭೂತೇಪಿ ತಸ್ಸ ದೋಸಾಪಗಮಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಏವ ಕಾತಬ್ಬತಾದೀಪನತ್ಥಂ। ವಿವಾದವತ್ಥುಸಙ್ಖಾತೇ ಅತ್ಥೇ ಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ **ಅತ್ಥಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ। ಸಞ್ಞಂ ದತ್ವಾತಿ** ನೇಸಂ ಕಥಾಪಚ್ಛೇದತ್ಥಂ, ಅಭಿಮುಖಕರಣತ್ಥಞ್ಚ ಸದ್ದಂ ಕತ್ವಾ। **ವಿನಿಚ್ಛಿನಿತುಂ ಅನನುಚ್ಛವಿಕೋತಿ** “ಅಸುದ್ಧೋ”ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಚೋದಕಪಕ್ಖೇ ಪವಿಟ್ಠತ್ತಾ ಅನುವಿಜ್ಜಕಭಾವತೋ ಬಹಿಭೂತತ್ತಾ ಅನುವಿಜ್ಜಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸನ್ದೇಹೇ ಏವ ಹಿ ಸತಿ ಅನುವಿಜ್ಜಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ಅಸುದ್ಧದಿಟ್ಠಿಯಾ ಪನ ಸತಿ ಚುದಿತಕೇನ ವುತ್ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಅಸಚ್ಚತೋಪಿ ಪಟಿಭಾತಿ, ಕಥಂ ತತ್ಥ ಅನುವಿಜ್ಜನಾ ಸಿಯಾತಿ।

“ತಥಾ ನಾಸಿತಕೋವ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಇಮಿನಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಅದತ್ವಾ ಸಙ್ಘತೋ ವಿಯೋಜನಂ ನಾಮ ಲಿಙ್ಗನಾಸನಾ ವಿಯ ಅಯಮ್ಪಿ ಏಕೋ ನಾಸನಪ್ಪಕಾರೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ವಿರದ್ಧಂ ಹೋತೀತಿ** ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಆಪತ್ತಿಂ ಸಹಸಾ ಆಪನ್ನೋ ಹೋತಿ। **“ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಲಜ್ಜೀ ನಾಮ ನತ್ಥೀ”**ತಿ ಇದಂ “ಪಕ್ಖಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಪಟಿಞ್ಞಂ ನ ದೇತೀ”ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಅಲಜ್ಜಿಲಕ್ಖಣಸಮ್ಭವಸ್ಸ ಕಾರಣವಚನಂ। ಪಟಿಚ್ಛಾದಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಲಜ್ಜೀ ನಾಮ ಏವ, ಪುರಿಮೋ ಲಜ್ಜಿಭಾವೋ ನ ರಕ್ಖತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಞ್ಞಂ ನ ದೇತೀತಿ** ಸಚೇ ಮಯಾ ಕತದೋಸಂ ವಕ್ಖಾಮಿ, ಮಯ್ಹಂ ಅನುವತ್ತಕಾ ಭಿಜ್ಜಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಪಟಿಞ್ಞಂ ನ ದೇತಿ। **ಠಾನೇ ನ ತಿಟ್ಠತೀತಿ** ಲಜ್ಜಿಟ್ಠಾನೇ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಕಾಯವಾಚಾಸು ವೀತಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ ಏವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನಾಹ **“ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ನ ದಾತಬ್ಬೋ”**ತಿ, ಪುಬ್ಬೇ ಪಕ್ಖಿಕಾನಂ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ವೂಪಸಮಿತಸ್ಸಾಪಿ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸ ದುವೂಪಸನ್ತತಾಯ ಅಯಮ್ಪಿ ತಥಾ ನಾಸಿತಕೋವ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಚುದಿತಕಚೋದಕೇಸು ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾತಿ “ತುಮ್ಹೇ ಅಮ್ಹಾಕಂ ವಿನಿಚ್ಛಯೇನ ತುಟ್ಠಾ ಭವಿಸ್ಸಥಾ”ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಂ ಚುದಿತಕಚೋದಕೇಸು ಅನುವಿಜ್ಜಕೇನ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಕಮ್ಮಂ ಞತ್ವಾ। **ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಮಜ್ಝೇತಿ** ಆಪತ್ತೀತಿ ವಾ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಪರಿಯೋಸಾನಅನುವಿಜ್ಜನಾನಂ ಮಜ್ಝಂ ನಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಮೂಲಕಮ್ಪಿ ಸಮೂಲಕಂ ಕತ್ವಾ ವದನ್ತೀತಿ ಆಹ **“ದ್ವೇ ಮೂಲಾನೀ”**ತಿ। **ಕಾಲೇನ ವಕ್ಖಾಮೀ**ತಿಆದೀಸು ಓಕಾಸಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ವದನ್ತೋ **ಕಾಲೇನ ವದತಿ** ನಾಮ। ಸಲಾಕಗ್ಗಯಾಗುಅಗ್ಗಭಿಕ್ಖಾಚಾರಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಚೋದೇನ್ತೋ **ಅಕಾಲೇನ ವದತಿ** ನಾಮ। ದೋಸತೋ ವುಟ್ಠಾಪೇತುಕಾಮತಾಯ ವದನ್ತೋ **ಅತ್ಥಸಂಹಿತೇನ ವದತಿ** ನಾಮ। **ದೋಸನ್ತರೋತಿ**

ದೋಸಚಿತ್ತೋ। **ಪನ್ನರಸಸು ಧಮ್ಮೇಸೂತಿ** “ಪರಿಸುದ್ಧಕಾಯಸಮಾಚಾರತಾ, ತಥಾ ವಚೀಸಮಾಚಾರತಾ, ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀಸು ಮೇತ್ತಚಿತ್ತತಾ, ಬಹುಸ್ಸುತತಾ, ಉಭಿನ್ನಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಾನಂ ಸ್ವಾಗತಾದಿತಾ, ಕಾಲೇನ ವಕ್ಖಾಮೀ”ತಿಆದಿನಾ (ಪರಿ॰ ೩೬೨) ವುತ್ತಪಞ್ಚಧಮ್ಮಾ ಚ ಕಾರುಞ್ಞತಾ, ಹಿತೇಸಿತಾ, ಅನುಕಮ್ಪತಾ, ಆಪತ್ತಿವುಟ್ಠಾನತಾ, ವಿನಯಪುರೇಕ್ಖಾರತಾತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೦೧) ಇಮೇಸು ಪನ್ನರಸಸು। ತತ್ಥ “**ಕಾರುಞ್ಞತಾ**”ತಿ ಇಮಿನಾ ಕರುಣಾ ದಸ್ಸಿತಾ। **ಹಿತೇಸಿತಾತಿ** ಹಿತಗವೇಸನತಾ। **ಅನುಕಮ್ಪತಾತಿ** ತೇನ ಹಿತೇನ ಸಂಯೋಜನತಾ, ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿಪಿ ಮೇತ್ತಾ ದಸ್ಸಿತಾ। **ಆಪತ್ತಿವುಟ್ಠಾನತಾತಿ** ಸುದ್ಧನ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪನತಾ। ವತ್ಥುಂ ಚೋದೇತ್ವಾ ಸಾರೇತ್ವಾ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಯಥಾಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಕಮ್ಮಕರಣಂ **ವಿನಯಪುರೇಕ್ಖಾರತಾ** ನಾಮ।

ಅಧಿಕರಣಟ್ಠೇನಾತಿ ಅಧಿಕಾತಬ್ಬಟ್ಠೇನ, ಸಮಥೇಹಿ ವೂಪಸಮೇತಬ್ಬಟ್ಠೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಂ ನಾನತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತು**ನ್ತಿ ಇಧ ಅನಧಿಪ್ಪೇತಮ್ಪಿ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ತಂ ನಾನತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತುನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ “ಸೇಸಾನಿ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ವುತ್ತಾನೀ”ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೩೮೫-೩೮೬)। **ಯಂ ಅಧಿಕಿಚ್ಚಾ**ತಿಆದಿನಾ ಅಧಿಕರಣಸದ್ದಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸಾಧನತಾ ವುತ್ತಾ।

ಗಾಹನ್ತಿ “ಅಸುಕಂ ಚೋದೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಮನಸಾ ಚೋದನಾಕಾರಸ್ಸ ಗಹಣಂ। **ಚೇತನ**ನ್ತಿ “ಚೋದೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಚಿತ್ತಬ್ಯಾಪಾರಸಙ್ಖಾತಂ ಚಿತ್ತಕಮ್ಮಂ। **ಅಕ್ಖನ್ತಿ**ನ್ತಿ ಚುದಿತಕಸ್ಸ ವಿಪತ್ತಿಂ ದಿಸ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕೋಧಂ ಅಸಹನಂ, ತಥಾ ಪವತ್ತಂ ವಾ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಚಿತ್ತಚೇತಸಿಕರಾಸಿಂ। **ವೋಹಾರ**ನ್ತಿ ಚೋದನಾವಸಪ್ಪವತ್ತವಚನಂ। **ಪಣ್ಣತ್ತಿ**ನ್ತಿ ಚೋದನಾವಸಪ್ಪವತ್ತಂ ಮನಸಾ ಪರಿಕಪ್ಪಿತಂ ನಾಮಪಣ್ಣತ್ತಿಂ। **ಅತ್ತಾದಾನಂ ಗಹೇತ್ವಾ**ತಿ ಚೋದನಂ ಮನಸಾ ಗಹೇತ್ವಾ। **ತಂ ಅಧಿಕರಣ**ನ್ತಿ ತಂ ಗಾಹಲಕ್ಖಣಂ ಅಧಿಕರಣಂ। **ನಿರುಜ್ಝತಿ** ಚೇತನಾಯ ಖಣಿಕತ್ತಾ, ಸಾ ಚ ಸಮಥಪ್ಪತ್ತಾ ಹೋತೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅನಿಟ್ಠಪ್ಪಸಙ್ಗೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಉಪರಿಪಿ “**ತುಣ್ಹೀ ಹೋತೀ**”ತಿ ಇಮಿನಾ ವೋಹಾರವಚನಸ್ಸ ನಿರೋಧಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ “**ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಸಮಥಪ್ಪತ್ತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ**”ತಿ। “ತಸ್ಮಾ ಪಣ್ಣತ್ತಿ ಅಧಿಕರಣ”ನ್ತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಕತಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತಸ್ಸಾಪಿ ಏಕಚ್ಚೇಹಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುನ ತಮ್ಪಿ ಪಟಿಸೇಧೇತ್ವಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತಪಣ್ಣತ್ತಿಯಾ ಏವ ಅಧಿಕರಣತಂ ಸಮತ್ಥೇತುಂ “**ತಂ ಪನೇತ**”ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ತಂ ಪನೇತ**ನ್ತಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿ ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ಏತಂ ಗಹಣಂ ವಿರುಜ್ಝತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಆಪತ್ತಿ ಏಕನ್ತಅಕುಸಲಸಭಾವಾ ವಾ ಅಬ್ಯಾಕತಸಭಾವಾ ವಾ ಹೋತೀತಿ ಸಞ್ಞಾಯ “**ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತೀ**”ತಿಆದಿಕಂ ಸುತ್ತಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿಅಧಿಕರಣವಾದೇನ ವಿರುಜ್ಝತೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಉದ್ಧಟಂ। ತೇನಾಹ “**ನ ಹಿ ತೇ...ಪೇ॰... ಅಚ್ಚನ್ತಅಕುಸಲತಾ**”ತಿಆದಿ। **ತೇ**ತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಾ।

ಅಮೂಲಕಞ್ಚೇವ ತಂ ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಅಮೂಲಕಪಾರಾಜಿಕಮೇವ ಅಧಿಕರಣ-ಸದ್ದೇನ ಅಧಿಪ್ಪೇತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಯಞ್ಚೇತ**”ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಯಸ್ಮಾ ಪನಾ**ತಿಆದಿ ಪನ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತಾಯ ಅಮೂಲಕಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಯಾ ಏವ ಪಣ್ಣತ್ತಿಭಾವೋ ಯುಜ್ಜತೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಆರದ್ಧಂ। ತತ್ಥ **ಯಾಯ ಪಣ್ಣತ್ತಿಯಾ**ತಿ ಸಭಾವತೋ ಪರಿಸುದ್ಧೇಪಿ ಪುಗ್ಗಲೇ “ಪಾರಾಜಿಕೋ”ತಿಆದಿನಾ ಚೋದಕೇನ ಪವತ್ತಿತಂ ನಾಮಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಪಞ್ಞತ್ತೋ**ತಿ ಕಥಿತೋ। **ಅಧಿಕರಣೇ ಪವತ್ತತ್ತಾ**ತಿ ಅವಿಜ್ಜಮಾನೇಪಿ ಮನಸಾ ಆರೋಪಿತಮತ್ತೇ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣೇ ವಾಚಕಭಾವೇನ ಪವತ್ತತ್ತಾ।

ಏವಂ ನಾಮಪಣ್ಣತ್ತಿವಸೇನ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತಿಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಅತ್ಥಪಣ್ಣತ್ತಿವಸೇನಾಪಿ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಯಸ್ಮಾ ವಾಯ**”ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಞ್ಞತ್ತಿಮತ್ತಮೇವಾ**ತಿ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನಾಕಾರೇನ ಮನಸಾ ಆರೋಪಿತಅತ್ಥಪಣ್ಣತ್ತಿಮತ್ತಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಞ್ಚ ಖೋ ಇಧೇವಾ**ತಿ ತಞ್ಚ ಯಥಾವುತ್ತಪರಿಯಾಯೇನ ಪಣ್ಣತ್ತಿಯಾ ಅಧಿಕರಣತ್ತಂ ಇಧೇವ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಏವ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ। **ಏಕೇ**ತಿ ಕೇಚಿ। **ತಂ ನ ಯುತ್ತ**ನ್ತಿ ಯಂ ಏಕಚ್ಚೇಹಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತಂ, ಅಧಿಕರಣಸ್ಸ ಪಣ್ಣತ್ತಿಭಾವಂ ನಿಸೇಧೇತ್ವಾ ಕುಸಲಾದಿಪರಮತ್ಥಭಾವಂ ಸಾಧೇತುಂ “ತಂ ಪನೇತಂ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತೀ”ತಿಆದಿನಾ ಪಪಞ್ಚತೋ ದಸ್ಸಿತೋ, ತಂ ನ ಯುತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ ಕಾರಣಮಾಹ “**ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸಾ**”ತಿಆದಿನಾ, ತೇನ ಚ ತಸ್ಮಿಂ ವಾದೇ ಯದಿ ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ಅಕುಸಲಾ ವಾ ಅಬ್ಯಾಕತಾ ವಾ ಭವೇಯ್ಯ, ಕಥಂ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ ಭವೇಯ್ಯ? ತಸ್ಸಾಪಿ ಅಕುಸಲಾದೀನಂ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಭಗವತೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಆಪತ್ತೀತಿಪಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ, ಮೇಥುನಾದೀಸು ಅಕುಸಲಾದೀನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿತೋ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಸಮುಪ್ಪತ್ತಿತೋ। ತತೋ ಏವ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಾನಮ್ಪಿ ಆಪತ್ತಿಪ್ಪಸಙ್ಗೋ, ಗಿಲಾನಾದೀನಂ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಅಭಾವಪ್ಪಸಙ್ಗೋ ಚ ಸಿಯಾ। ಅಥ ಮತಂ “ನ ಕೇವಲಂ ಅಕುಸಲಾದಿ ಏವ, ಅಥ ಖೋ ಭಗವತಾ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಭಾವಂ ಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಏವ ಅಕುಸಲಾದಯೋ ಆಪತ್ತೀ”ತಿ, ತಮ್ಪಿ ಅಸಾರಂ, ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಮೇಥುನಾದೀಸು ಅನಾಪತ್ತಿಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ, ಅಕುಸಲಾದಿಸಭಾವಾಯ ಚ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಏಕಪಯೋಗಾದೀಸು ಏಕತ್ತಾದಿಪಿ ನ ಸಿಯಾ। ನ ಹಿ ಸಕಲಮ್ಪಿ ದಿವಸಂ ಇತ್ಥಿಂ ಕಾಯತೋ ಅಮೋಚೇತ್ವಾ ಫುಸನ್ತಸ್ಸ ಏಕಮೇವಾಕುಸಲಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಬಹೂ ವಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಫುಸಿತ್ವಾ ಅಪಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಬಹೂನಿ, ಯೇನಾಪತ್ತಿಯಾ ಏಕತ್ತಂ, ಬಹುತ್ತಂ ವಾ ಸಿಯಾತಿ ಏವಮಾದಿಕಂ ಅಯುತ್ತಿಂ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ತತ್ಥ **ವತ್ಥುಞ್ಞಾ**ತಿ ವೀತಿಕ್ಕಮೋ। ತಞ್ಹಿ ಆಪತ್ತಿಸಮ್ಮುತಿಪಞ್ಞಾಪನಸ್ಸ ಓಕಾಸಟ್ಠೇನ “ವತ್ಥೂ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಗೋತ್ತ**ನ್ತಿ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾದಿತೋ ಬುದ್ಧಿಸದ್ದನಿವತ್ತನಟ್ಠೇನ ಪರಿಕಪ್ಪಿತಸಾಮಞ್ಞಾಕಾರೋ ಗೋತ್ತಂ। **ನಾಮ**ನ್ತಿ ಅವಿಜ್ಜಮಾನನಾಮಪಞ್ಞತ್ತಿ। **ತಸ್ಸ ಪನ ಪಾರಾಜಿಕ**ನ್ತಿ ನಾಮಸ್ಸ ಅತ್ಥಭೂತಾ ಆಪತ್ತಿ ಅತ್ಥಪಞ್ಞತ್ತಿ ಏವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ । ಯಂ ಪನ “ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ ಸಿಯಾ ಕುಸಲ”ನ್ತಿಆದಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೨೦; ಪರಿ॰ ೩೦೩), “ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಸಿಯಾ ಅಕುಸಲ”ನ್ತಿಆದಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೨೨) ಚ ಸುತ್ತಂ ತೇಹಿ ಸಮುದ್ಧಟಂ, ತಮ್ಪಿ ನ ವಿವಾದಾದೀನಂ ಕುಸಲಾದಿಭಾವಸ್ಸ ಪರಿಯಾಯದೇಸಿತತ್ತಾತಿ ಯಂ ಏತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸಮುಟ್ಠಾನಾದಿವಣ್ಣನಾಯ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** ವಿರದ್ಧಟ್ಠಾನಸೋಧನತ್ಥಂ ವಿತ್ಥಾರತೋ ವುತ್ತನ್ತಿ ತತ್ಥೇವ ತಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಸಾರತ್ಥದೀಪನೀಕಾರಕಸ್ಸ ಅಕುಸಲಾದಿರೂಪಾವ ಆಪತ್ತೀತಿ ಲದ್ಧಿ, ತೇನೇವ ಸೋ ಇಧಾಪಿ “ತಸ್ಮಾ ಪಣ್ಣತ್ತಿಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಕತಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತಮ್ಪಿ ನ ಯುತ್ತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ‘ತಂ ಪನೇತ’ನ್ತಿಆದಿಮಾಹಾ”ತಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ೨.೩೮೫-೩೮೬) ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ಲದ್ಧಿಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಸ್ಸಪಿ ಲದ್ಧಿಂ ಕತ್ವಾ ಗನ್ಥವಿರೋಧಮ್ಪಿ ಅನೋಲೋಕೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇಸಿ। ನ ಹೇತ್ಥ ಬುದ್ಧಘೋಸಾಚರಿಯೋ ಅಟ್ಠಕಥಾವಾದಂ ಅಯುತ್ತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ “ತಂ ಪನೇತ”ನ್ತಿಆದಿಮಾರಭಿ “ಪಣ್ಣತ್ತಿಮತ್ತಮೇವ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಸಯಮೇವ ಉಪರಿ ಕಥನತೋ, ಅಥ ಖೋ ದುಲ್ಲದ್ಧಿಕಾನಂ ಏಕಚ್ಚಾನಂ ತತ್ಥ ವಿಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುನ ತಂ ಪಟಿಸೇಧೇತುಕಾಮೋ ಆರಭಿ, ತೇನೇವ ಅನ್ತೇ “ಏಕೇ”ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ವಿವಾದಾದೀನಂ ಕುಸಲಾದಿಕತ್ತೇ ತಂಸಮಥಾನಮ್ಪಿ ತಬ್ಭಾವೋ ಆಪಜ್ಜತಿ ಪರಮತ್ಥೇಸು ಪಣ್ಣತ್ತಿಯಾ ಸಮಥಾಯೋಗಾತಿ ಆಹ “**ಕುಸಲಾದಿಸಮಥೇಹೀ**”ತಿ। ಪಞ್ಞತ್ತಿಸಭಾವಾನಮೇವ ಚತುನ್ನಂ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ಸಮಥೇಹಿ ಅಧಿಕರಣೀಯತಾ, ನ ಪನ ಕುಸಲಾದಿಪರಮತ್ಥರೂಪಾನಂ ತೇಸಂ ತೇಸಂ ಖಣಿಕತಾಯ ಸಯಮೇವ ಸಮಥಪ್ಪತ್ತಿತೋತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಸಮತ್ಥಿತಮತ್ಥಂ ನಿಗಮನವಸೇನ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ “**ಇತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಕರಣಟ್ಠೇನಾ**”ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಸ ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನ ಸಮಥೇಹಿ ಅಧಿಕರಣೀಯತಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। “**ಇಧೇಕಚ್ಚೋ**”ತಿ ಇಮಿನಾ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತಂ ವಿವಾದಂ ನಿವತ್ತೇತಿ।

ಅನುವಾದೋತಿ ವಿಪತ್ತೀಹಿ ಉಪವದನಾ ಚೇವ ಚೋದನಾ ಚ। ತತ್ಥ ಉಪವದನಾ ನಾಮ ಗರಹಾ, ಅಕ್ಕೋಸೋ ಚ। **ಪಞ್ಚಪೀ**ತಿ ಮಾತಿಕಾಪರಿಯಾಪನ್ನಾಪತ್ತಿಯೋ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಕಿಚ್ಚಯತಾ**ತಿ ಕತ್ತಬ್ಬತಾ। **ಸಪದಾನುಕ್ಕಮನಿದ್ದೇಸಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಪದಾನುಕ್ಕಮನಿದ್ದೇಸೋ**ತಿ ಪದಭಾಜನಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತೇನ ಸಹಿತಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೮೭. ಅಸ್ಸಾತಿ ಕತ್ತುಅತ್ಥೇ ಸಾಮಿವಚನನ್ತಿ ಆಹ “**ಏತೇನ ಚೋದಕೇನಾ**”ತಿಆದಿ। **ದಿಟ್ಠಮೂಲಕೇ ಪನಾ**ತಿ “ದಿಟ್ಠಸ್ಸ ಹೋತಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝಾಪಜ್ಜನ್ತೋ”ತಿಆದಿ (ಪಾರಾ॰ ೩೮೭) ಪಾಳಿವಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಇತ್ಥಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ರಹೋನಿಸಜ್ಜಾದಿದಸ್ಸನಮತ್ತವಸೇನ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝಾಪಜ್ಜನ್ತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ತೇನ ದಿಟ್ಠೋ, ನ ಪನ ಮಗ್ಗೇನ ಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪಾದನಾದಿದಸ್ಸನವಸೇನ। ಯದಿ ಹಿ ತೇನ ಸೋ ತಥಾ ದಿಟ್ಠೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಅಸುದ್ಧಸಞ್ಞೋ ಏವಾಯಂ ತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಸಿಯಾ, ಅಸುದ್ಧಸಞ್ಞಾಯ ಚ ಸುದ್ಧಂ ವಾ ಅಸುದ್ಧಂ ವಾ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ನ ಸಿಯಾ “ಅನಾಪತ್ತಿ ಸುದ್ಧೇ ಅಸುದ್ಧದಿಟ್ಠಿಸ್ಸ, ಅಸುದ್ಧೇ ಅಸುದ್ಧದಿಟ್ಠಿಸ್ಸಾ”ತಿಆದಿವಚನತೋ (ಪಾರಾ॰ ೩೯೦)। ತಸ್ಮಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ರಹೋನಿಸಜ್ಜಾದಿಮತ್ತಮೇವ ದಿಸ್ವಾಪಿ “ಸದ್ಧೋ ಕುಲಪುತ್ತೋ, ನಾಯಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಆಪಜ್ಜತೀ”ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸುದ್ಧಸಞ್ಞಿಸ್ಸ ವಾ ವೇಮತಿಕಸ್ಸ ವಾ “ಸುತೋ ಮಯಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜ್ಝಾಪಜ್ಜನ್ತೋ”ತಿಆದಿನಾ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ನ ಅಸುದ್ಧಸಞ್ಞಿಸ್ಸ, ತಸ್ಸ ಪನ ದಿಟ್ಠಂ ಸುತನ್ತಿ ಮುಸಾವಾದಾದಿಪಚ್ಚಯಾ ಲಹುಕಾಪತ್ತಿ ಏವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಪನ ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಸುದ್ಧದಿಟ್ಠಿಚಾವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋಪಿ ದಿಟ್ಠಂ ರಹೋನಿಸಜ್ಜಾದಿಮತ್ತಮೇವ ವದತಿ, ಅದಿಟ್ಠಂ ಪನ ಮಗ್ಗೇನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪಾದನಾದಿಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಂ ವಾ “ಅಸ್ಸಮಣೋಸೀ”ತಿಆದಿಕಂ ವಾ ನ ವದತಿ, ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅಧಿಕಂ ವದನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಆಪತ್ತಿಯೇವ “ಅದಿಟ್ಠಂ ದಿಟ್ಠ”ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೩೮೬-೩೮೭) ವುತ್ತತ್ತಾ। ಯೋ ಪನ ದಿಟ್ಠೇನ ರಹೋನಿಸಜ್ಜಾದಿನಾ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕೇನ ಅಸುದ್ಧಸಞ್ಞೋ ಹುತ್ವಾ ಚಾವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ಅಜ್ಝಾಪಜ್ಜನ್ತೋ “ದಿಟ್ಠೋ”ತಿ ವಾ “ಸುತೋ”ತಿ ವಾ ಆದಿಂ ವದತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ ಅಸುದ್ಧೇ ಅಸುದ್ಧದಿಟ್ಠಿತಾಯಾತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ। ಅಞ್ಞೇ ಪನ “ಯೇನ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಚೋದೇತಿ, ತೇನ

ಸುದ್ಧಸಞ್ಞಾಭಾವಾ ಆಪತ್ತಿಯೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಇದಂ ಯುತ್ತಂ। ತಥಾ ಹಿ ವುತ್ತಂ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) "ಯೇನ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಚೋದೇತಿ, ತಂ 'ಅಯಂ ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನೋ'ತಿ ಞತ್ವಾ ಚಾವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ"ತಿ। ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಸುತಾದಿಮೂಲಕೇಸುಪಿ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಅಞ್ಞತ್ರ ಆಗತೇಸೂತಿ** ಓಮಸವಾದಾದೀಸು ಆಗತೇಸು। **ಅವಸ್ಸುತೋತಿ** ತೀಹಿಪಿ ದ್ವಾರೇಹಿ ಪಾರಾಜಿಕವತ್ಥುಭೂತದುಚ್ಚರಿತಾನುವಸ್ಸನೇನ ತಿನ್ತೋ। **ಕಸಮ್ಬುಜಾತೋತಿ** ಕಚವರಭೂತೋ, ನಿಸ್ಸಾರೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕೋಣ್ಠೋತಿ ಚೋರೋ, ದುಸ್ಸೀಲೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಜೇಟ್ಠಬ್ಬತಿಕೋತಿ** ಕಾಳಕಣ್ಣಿದೇವೀವತೇ ನಿಯುತ್ತೋ ತಿತ್ಥಿಯೋತಿ ವದತಿ, ಸಾ ಕಿರ ಕಾಳಕಣ್ಣಿಸಿರಿದೇವಿಯಾ ಜೇಟ್ಠಾತಿ ವುತ್ತಾ। **ಯದಗ್ಗೇನಾತಿ** ಯೇನ ಕಾರಣೇನ, ಯತ್ತಕೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ । **ತದಗ್ಗೇನಾತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ನೋ ಕಪ್ಪೇತೀತಿ**ಆದಿ ವೇಮತಿಕಭಾವದೀಪನತ್ಥಮೇವ ವುತ್ತನ್ತಿ ಮಹಾಪದುಮತ್ಥೇರಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೩೮೯. **ಏತ್ಥಾತಿ** ಚೋದನಾಯಂ। ತಜ್ಜನೀಯಾದಿಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿಆಪತ್ತಿಯಾ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ **ಕಮ್ಮಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ** ನಾಮ। ಪರಿವಾಸದಾನಾದಿಕ್ಕಮೇನ ಆಪತ್ತಿತೋ ವುಟ್ಠಾಪೇತುಂ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಚೋದೇನ್ತಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ **ವುಟ್ಠಾನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ**। ಉಪೋಸಥಂ, ಪವಾರಣಂ ವಾ ಸಙ್ಘೇ ಕಾತುಂ ಅದಾನತ್ಥಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಚೋದಯತೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ **ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಟ್ಠಪನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಅಸಮ್ಮುಖಾ…ಪೇ॰… ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ** ಅನುದ್ಧಂಸೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಸ್ಸಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ।

ಸಬ್ಬತ್ಥೇವಾತಿ ಸಬ್ಬಾಸು ಅಟ್ಠಕಥಾಸು। ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಾನಂ ಞತ್ತಿಕಮ್ಮಭಾವತೋ ಞತ್ತಿಯಾ ವತ್ತಮಾನಾಯ ಏವ ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಟ್ಠಪನಂ ಹೋತಿ, ನ ನಿಟ್ಠಿತಾಯ, ಸಾ ಚ ಯ್ಯ-ಕಾರೇ ಪತ್ತೇ ನಿಟ್ಠಿತಾ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **"ಯ್ಯ-ಕಾರೇ ಪತ್ತೇ ನ ಲಬ್ಭತೀ"**ತಿ।

ಅನುಪಾಸಕೋತಿ ಉಪಾಸಕೋಪಿ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ನ ಹೋತಿ ಸರಣಗಮನಸ್ಸಾಪಿ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧತ್ತಾತಿ ವದನ್ತಿ। **"ಅನೋದಿಸ್ಸ ಧಮ್ಮಂ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸಾ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಓದಿಸ್ಸ ಕಥೇನ್ತೇನ ಓಕಾಸಂ ಕಾರೇತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಆಪತ್ತಿಂ ದೇಸೇತ್ವಾತಿ** ಓಕಾಸಾಕಾರಾಪನಾಪತ್ತಿಂ ದೇಸೇತ್ವಾ। ಯಂ ಚೋದೇತಿ, ತಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋತಿ ಸಙ್ಖ್ಯುಪಗಮನಂ, ತಸ್ಮಿಂ ಸುದ್ಧಸಞ್ಞಿತಾ ವೇಮತಿಕತಾ ವಾ, ಯೇನ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಚೋದೇತಿ, ತಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಾದಿವಸೇನ ಅಮೂಲಕತಾ, ಚಾವನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ "ತ್ವಂ ಪಾರಾಜಿಕೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮುಖಾ ಚೋದನಾ ಚೋದಾಪನಾ, ತಸ್ಸ ತಙ್ಖಣವಿಜಾನನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪಠಮದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ದುತಿಯದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೯೧. ನವಮೇ **ಮೇತ್ತಿಯಂ ಭಿಕ್ಖುನಿನ್ತಿ** ಲಿಙ್ಗನಾಸನಾಯ ನಾಸಿತಾಯಪಿ ತಸ್ಸಾ ಭೂತಪುಬ್ಬವೋಹಾರಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। **ಅಞ್ಞಭಾಗಸ್ಸಾತಿ** ಥೇರಸ್ಸ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಭಿಕ್ಖುಭಾವತೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ತಿರಚ್ಛಾನಜಾತಿಛಗಲಕಭಾವಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸ। **ಇದನ್ತಿ** ಸಾಮಞ್ಞತೋ ನಪುಂಸಕಲಿಙ್ಗೇನ ವುತ್ತಂ, ಅಯಂ ಛಗಲಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಞ್ಞಭಾಗೋತಿ** ಯಥಾವುತ್ತತಿರಚ್ಛಾನಜಾತಿಛಗಲಕಭಾವಸಙ್ಖಾತೋ ಅಞ್ಞೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೋ, ಅಞ್ಞಭಾಗಸ್ಸ ಇದನ್ತಿ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯನ್ತಿ ಪಠಮವಿಗ್ಗಹಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ, ಅಞ್ಞಭಾಗಮತ್ಥೀತಿ ದುತಿಯವಿಗ್ಗಹಸ್ಸ, ದ್ವೀಹಿಪಿ ಛಗಲಕೋವ ವುತ್ತೋ। ಇದಾನಿ ದ್ವೀಹಿಪಿ ವಿಗ್ಗಹೇಹಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿತ್ಥಾರತೋ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಯೋ ಹಿ ಸೋ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಯೋ ಹಿ ಸೋ ಛಗಲಕೋ ವುತ್ತೋ, ಸೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಭಾಗಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ ಚ ಅಞ್ಞಭಾಗಿಯಸಙ್ಖ್ಯಂ ಲಭತೀತಿ ಚ ಯೋಜನಾ। ದುತಿಯವಿಗ್ಗಹಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಸೋ ವಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಯೋ ಹಿ ಸೋ "ದಬ್ಬೋ ಮಲ್ಲಪುತ್ತೋ ನಾಮಾ"ತಿ ಛಗಲಕೋ ವುತ್ತೋ, ಸೋತಿ ಆನೇತ್ವಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। **ತಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯಾತಿ** "ದಬ್ಬೋ"ತಿ ನಾಮಕರಣಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಭೂತಂ ಛಗಲಕಂ ಸನ್ಧಾಯ। **ತೇ ಭಿಕ್ಖೂತಿ** ತೇ ಅನುಯುಞ್ಜನ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ। ಆಪತ್ತಿಯಾಪಿ ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನತ್ತಾ **"ಪುಗ್ಗಲಾನಂಯೇವ ಲೇಸಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ।

೩೯೩. **ಯಾ ಚ ಸಾ ಅವಸಾನೇ…ಪೇ॰… ಚೋದನಾ ವುತ್ತಾತಿ** "ಭಿಕ್ಖು ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಅಜ್ಝಾಪಜ್ಜನ್ತೋ ದಿಟ್ಠೋ ಹೋತಿ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸದಿಟ್ಠಿ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚೇ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಚೋದೇತೀ"ತಿಆದಿಂ (ಪಾರಾ॰ ೪೦೭) ಚೋದನಾಭೇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ಸತ್ತನ್ನಮ್ಪಿ ಆಪತ್ತೀನಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಪಾರಾಜಿಕತ್ತಾದಿಸಾಮಞ್ಞೇಪಿ ಮೇಥುನಾದಿನ್ನಾದಾನಾದಿವತ್ಥುತೋ, ರಾಗದೋಸತ್ತಾದಿಸಭಾವತೋ ಚ ವಿಸಭಾಗತಾಪಿ ಅತ್ಥೀತಿ ಆಹ **"ಯಸ್ಮಾ ಪನ…ಪೇ॰… ನ ಹೋತೀ"**ತಿ।

ವುತ್ತನಯೇನೇವಾತಿ "ಸಭಾಗವಿಸಭಾಗವತ್ಥುತೋ"ತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೩೯೩) ವುತ್ತನಯೇನ। ಕಮ್ಮಲಕ್ಖಣಂ, ತಂಮನಸಿಕಾರೋ ಚ ಅವಿಪನ್ನಕಮ್ಮಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತತೋ ಫಲೂಪಚಾರೇನ ಕಮ್ಮನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಆಹ **"ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನತೋ"**ತಿ। ಪರಿವಾಸಾದಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಾನತ್ತಾದೀನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜನತೋ **"ಪುರಿಮಂ ಪುರಿಮ"**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

೩೯೫. **ಸವತ್ಥುಕಂ ಕತ್ವಾತಿ** ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ। **ದೀಘಾದಿನೋತಿ** ದೀಘರಸ್ಸಾದಿಲಿಙ್ಗಸ್ಸ। **ದಿಟ್ಠಾದಿನೋತಿ** ದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಾದಿನೋ।

೪೦೮. **ಏವಂ ತಥಾಸಞ್ಞೀತಿ** ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಮೇಥುನಾದಿಕಿರಿಯಂ ದಿಸ್ವಾ "ಅಯಂ ಸೋ"ತಿ ಏವಂ ತಥಾಸಞ್ಞೀ। ಅಙ್ಗಾನಿ ಪಠಮದುಟ್ಠದೋಸೇ ವುತ್ತಸದಿಸಾನಿ, ಇಧ ಪನ ಕಿಞ್ಚಿದೇಸಂ ಲೇಸಮತ್ತಂ ಉಪಾದಿಯನಾ ಅಧಿಕಾ।

ದುತಿಯದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಪಠಮಸಙ್ಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೧೦. ದಸಮೇ **ಬಹೂನನ್ತಿ** ದುಬ್ಬಲತಾಯ ಅರಞ್ಞಾದಿಸೇವಾಯ ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಹಿತಂ ಕಾತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತಾನಂ। ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಕಿರಿಯಾಯ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಬುದ್ಧವಚನಗ್ಗಹಣಧಾರಣಾದಿಸಙ್ಖಾತಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಪದಮೇವ ಪರಮಂ ಅಸ್ಸ, ನ ಮಗ್ಗಲಾಭೋತಿ **ಪದಪರಮೋ। ಅಭಿಸಮ್ಭುಣಿತ್ವಾತಿ** ನಿಪ್ಫಾದೇತ್ವಾ। ಧಮ್ಮತೋ ಅಪೇತಂ **ಉದ್ಧಮ್ಮಂ। ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಮೇವಾತಿ** "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಸೇನಾಸನಿಕೇನ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೦೪) ವಚನತೋ ವುತ್ತಂ, ಇದಮೇವ ವಚನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಪಾಳಿಯಮ್ಪಿ **"ಅಟ್ಠ ಮಾಸೇ"**ತಿಆದಿ (ಪಾರಾ॰ ೪೦೯) ವುತ್ತಂ।

ತೀಹಿ ಕೋಟೀಹೀತಿ ಅಸುದ್ಧಮೂಲೇಹಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಚತೂಸು ಕುಲೇಸು ಪಕ್ಕಪಿಣ್ಡಿಯಾಲೋಪಭೋಜನನಿಸ್ಸಿತತಾಯ, ಮಚ್ಛಮಂಸಭೋಜನವಿರಹಿತಸ್ಸ ಚ ಕುಲಸ್ಸ ದುಲ್ಲಭತಾಯ ತತ್ಥ ಲದ್ಧೇಸು ಭತ್ತಬ್ಯಞ್ಜನೇಸು ಮಚ್ಛಮಂಸಸಂಸಗ್ಗಸಙ್ಕಾಯ, ದುನ್ನಿವಾರಣತಾಯ ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸರೀರಯಾಪನಮ್ಪಿ ನ ಸಿಯಾತಿ ಭಗವತಾ ಮಚ್ಛಮಂಸಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ, ತೀಹಿ ಕೋಟೀಹಿ ಅಪರಿಸುದ್ಧಮೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ಯದಿ ಹಿ ತಂ ಭಗವಾ ಸಬ್ಬಥಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯ, ಭಿಕ್ಖೂ ಮರಮಾನಾಪಿ ಮಚ್ಛಾದಿಸಂಸಗ್ಗಸಙ್ಕಿತಂ ಭತ್ತಂ ನ ಭುಞ್ಜೇಯ್ಯುಂ, ತತೋ ತಣ್ಡುಲಧಞ್ಞಾದಿಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ನಿದಹಿತ್ವಾ ಸಯಂ ಪಚಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ತದುಪಕರಣಭೂತಂ ದಾಸಿದಾಸಂ, ಉದುಕ್ಖಲಮುಸಲಾದಿಕಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪತ್ತಾದಿ ವಿಯ ಅವಸ್ಸಂ ಗಹೇತುಂ ಅನುಜಾನಿತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾತಿ ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ವಿಯ ಗಹಟ್ಠಾವಾಸೋ ಏವ ಸಿಯಾ, ನ ಭಿಕ್ಖುಆವಾಸೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಜಾಲಂ** ಮಚ್ಛಬನ್ಧನಂ। **ವಾಗುರಾ** ಮಿಗಬನ್ಧನೀ। **ಕಪ್ಪತೀತಿ** ಯದಿ ತೇಸಂ ವಚನೇನ ಸಙ್ಕಾ ನ ವತ್ತತಿ, ವಟ್ಟತಿ, ನ ತಂ ವಚನಂ ಲೇಸಕಪ್ಪಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ಯತ್ಥ ಚ ನಿಬ್ಬೇಮತಿಕೋ ಹೋತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ।

ಪವತ್ತಮಂಸನ್ತಿ ಆಪಣಾದೀಸು ಪವತ್ತಂ ವಿಕ್ಕಾಯಿಕಂ ಮತಮಂಸಂ। **ಭಿಕ್ಖೂನಂಯೇವ ಅತ್ಥಾಯ ಅಕತನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಅಟ್ಠಾನಪ್ಪಯುತ್ತೋ ಏವ-ಸದ್ದೋ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಅಕತಮೇವಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂನಞ್ಚ ಮಙ್ಗಲಾದೀನಞ್ಚಾತಿ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಕೇಚಿ ಪನ ಯಥಾರಿತವಸೇನ ಅವಧಾರಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ ''ವಟ್ಟತೀ''ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಸುನ್ದರಂ। **''ವತ್ತ''**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಆಪತ್ತಿ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕಪ್ಪನ್ತಿ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಕಪ್ಪಂ, ''ಆಯುಕಪ್ಪ''ನ್ತಿಪಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ೨.೪೧೦) ಕೇಚಿ। ಮಹಾಕಪ್ಪಸ್ಸ ಹಿ ಚತುತ್ಥಭಾಗೋ ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಕಪ್ಪೋ, ತತೋ ವೀಸತಿಮೋ ಭಾಗೋ ಸಙ್ಘಭೇದಕಸ್ಸ ಆಯುಕಪ್ಪನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಕಪ್ಪಟ್ಠಕಥಾಯ ನ ಸಮೇತಿ ''ಕಪ್ಪವಿನಾಸೇ ಏವ ಮುಚ್ಚತೀ''ತಿಆದಿ (ವಿಭ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೮೦೬) ವಚನತೋ। **ಬ್ರಹ್ಮಂ ಪುಞ್ಞನ್ತಿ** ಸೇಟ್ಠಂ ಪುಞ್ಞಂ। **ಕಪ್ಪಂ ಸಗ್ಗಮ್ಹೀತಿ** ಏತ್ಥ ಪಟಿಸನ್ಧಿಪರಮ್ಪರಾಯ ಕಪ್ಪಟ್ಠತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೪೧೧. **ಲದ್ಧಿನಾನಾಸಂವಾಸಕೇನಾತಿ** ಉಕ್ಖಿತ್ತಾನುವತ್ತಕಭಾವೇನ ಭಾವಪ್ಪಧಾನತ್ತಾ ನಿದ್ದೇಸಸ್ಸ। **ಕಮ್ಮನಾನಾಸಂವಾಸಕೇನಾತಿ** ಉಕ್ಖಿತ್ತಭಾವೇನ। ''ಭೇದಾಯ ಪರಕ್ಕಮೇಯ್ಯಾ''ತಿ ವಿಸುಂ ವುತ್ತತ್ತಾ ಭೇದನಸಂವತ್ತನಿಕಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಸ್ಸ ಸಮಾದಾಯ ಪಗ್ಗಣ್ಹನತೋ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಪಕ್ಖಪರಿಯೇಸನಾದಿವಸೇನ ಸಙ್ಘಭೇದಾಯ ಪರಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಸಮನುಭಾಸನಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯೋಪಿ ಚಾಯಂ ಸಙ್ಘಭೇದೋ ಹೋತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಕಮ್ಮೇನಾತಿ ಅಪಲೋಕನಾದಿನಾ। **ಉದ್ದೇಸೇನಾತಿ** ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸೇನ। **ವೋಹಾರೇನಾತಿ** ತಾಹಿ ತಾಹಿ ಉಪಪತ್ತೀಹಿ ''ಅಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೋ''ತಿಆದಿನಾ (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೧೦-೩೬, ೪೨; ಚೂಳವ॰ ೩೫೨) ವೋಹಾರೇನ, ಪರೇಸಂ ಪಞ್ಞಾಪನೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನುಸಾವನಾಯಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ಲದ್ಧಿಯಾ ಗಹಣತ್ಥಮೇವ ಅನು ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕಣ್ಣಮೂಲೇ ಮನ್ತಸಾವನಾಯ, ಕಥನೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಲಾಕಗ್ಗಾಹೇನಾತಿ** ಏವಂ ಅನುಸಾವನಾಯ ತೇಸಂ ಚಿತ್ತಂ ಉಪತ್ಥಮ್ಭೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಕ್ಖೇ ಪವಿಟ್ಠಭಾವಸ್ಸ ಸಞ್ಞಾಣತ್ಥಂ ''ಗಣ್ಹಥ ಇಮಂ ಸಲಾಕ''ನ್ತಿ ಸಲಾಕಗ್ಗಾಹೇನ। ಏತ್ಥ ಚ ಕಮ್ಮಮೇವ, ಉದ್ದೇಸೋ ವಾ ಸಙ್ಘಭೇದೇ ಪಧಾನಂ ಕಾರಣಂ, ವೋಹಾರಾದಯೋ ಪನ ಸಙ್ಘಭೇದಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಅಬ್ಭುಸ್ಸಿತನ್ತಿ** ಅಬ್ಭುಗ್ಗತಂ। **ಅಚ್ಛೇಯ್ಯಾತಿ** ವಿಹರೇಯ್ಯ।

''ಲಜ್ಜೀ ರಕ್ಖಿಸ್ಸತೀ''ತಿ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೪೨; ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೪೫) ವಚನತೋ ಆಪತ್ತಿಭಯೇನ ಆರೋಚನಂ ಲಜ್ಜೀನಂ ಏವ ಭಾರೋತಿ ಆಹ **''ಲಜ್ಜೀಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹೀ''**ತಿ, ಅಲಜ್ಜಿಸ್ಸಪಿ ಅನಾರೋಚೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯೇವ। **ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜತೋ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ** ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ವದನ್ತಾನಂ ಗಣನಾಯ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಪಹೋನ್ತೇನಾತಿ** ಗನ್ತುಂ ಸಮತ್ಥೇನ, ಇಚ್ಛನ್ತೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಆಪತ್ತಿ ಪನ ಅಡ್ಢಯೋಜನಬ್ಭನ್ತರೇನೇವ ಅಗಿಲಾನಸ್ಸ ವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೪೧೬. ಇತ್ತಿಯಾದೀಹಿ ದುಕ್ಕಟಾದಿಸಬ್ಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ **''ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇನ ಅನಾಪತ್ತೀ''**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಸ್ಸಾತಿ** ದೇವದತ್ತಸ್ಸ। ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಸಮನುಭಾಸನಕಮ್ಮಸ್ಸೇವ ಅಭಾವತೋ **''ನ ಹಿ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸಾ''**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೇನೇವ ಹಿ ಸಮನುಭಾಸನಕಮ್ಮಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ। **ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತತೋತಿ** ''ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರೋಮನ್ಥಕಸ್ಸ ರೋಮನ್ಥನ''ನ್ತಿಆದಿಂ (ಚೂಳವ॰ ೨೭೩) ಉದ್ದಿಸ್ಸಾನುಞ್ಞಾತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಅನಾಪತ್ತಿಯನ್ತಿ** ಅನಾಪತ್ತಿವಾರೇ। **ಆಪತ್ತಿಂ ರೋಪೇತಬ್ಬೋತಿ** ಸಮನುಭಾಸನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಆಪತ್ತಿಂ ರೋಪೇತಬ್ಬೋ। **ಆಪತ್ತಿಯೇವ ನ ಜಾತಾತಿ** ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾಪತ್ತಿ ನ ಜಾತಾ ಏವ।

''ನ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಾಮೀ''ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಅಭಾವೇನ ಮುಚ್ಚನತೋ **ಸಞ್ಞಾವಿಮೋಕ್ಖಂ। ಸಚಿತ್ತಕನ್ತಿ** ''ನ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಾಮೀ''ತಿ ಜಾನನಚಿತ್ತೇನ ಸಚಿತ್ತಕಂ। ಯೋ ವಿಸಞ್ಞೀ ವಾ ಭೀತೋ ವಾ ವಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ವಾ ''ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬ''ನ್ತಿಪಿ, ''ಕಮ್ಮಂ ಕರಿಸ್ಸತೀ''ತಿ ವಾ ನ ಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಭೇದಾಯ ಪರಕ್ಕಮನಂ, ಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇನ ಸಮನುಭಾಸನಂ, ಕಮ್ಮವಾಚಾಪರಿಯೋಸಾನಂ, ನ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಾಮೀತಿ ಚಿತ್ತೇನ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪಠಮಸಙ್ಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೧. ದುತಿಯಸಙ್ಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೧೮. ಏಕಾದಸಮೇ ಯಸ್ಮಾ ಉಬ್ಬಾಹಿಕಾದಿಸಮ್ಮುತಿಕಮ್ಮಂ ಬಹೂನಮ್ಪಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತಸ್ಮಾ **''ನ ಹಿ ಸಙ್ಘೋ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋತೀ''**ತಿ ಇದಂ ನಿಗ್ಗಹವಸೇನ ಕತ್ತಬ್ಬಕಮ್ಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಅಙ್ಗಾನಿ ಪನೇತ್ಥ ಭೇದಾಯ ಪರಕ್ಕಮನಂ ಪಹಾಯ ಅನುವತ್ತನಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಸದಿಸಾನೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಾನಿ।

ದುತಿಯಸಙ್ಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೨. ದುಬ್ಬಚಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೨೪. ದ್ವಾದಸಮೇ **ವಮ್ಭನವಚನನ್ತಿ** ಗರಹವಚನಂ। ಸಟ-ಸದ್ದೋ ಪತಿತಸದ್ದೇನ ಸಮಾನತ್ಥೋ, ತಸ್ಸ ಚ ವಿಸೇಸನಸ್ಸ ಪರನಿಪಾತೋತಿ ಆಹ **''ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಪತಿತಂ ತಿಣಕಟ್ಠಪಣ್ಣ''**ನ್ತಿ। **ಕೇನಾಪೀತಿ** ವಾತಾದಿಸದಿಸೇನ ಉಪಜ್ಝಾಯಾದಿನಾ।

೪೨೬. ಚಿತ್ತಪರಿಯೋನಾಹೋ ದಳ್ಹಕೋಧೋವ **ಉಪನಾಹೋ**। ತತೋಪಿ ಬಲವತರೋ ದುಮ್ಮೋಚನೀಯೋ **ಕೋಧಾಭಿಸಙ್ಗೋ। ಚೋದಕಂ ಪಟಿಪ್ಫರಣತಾತಿ** ಚೋದಕಸ್ಸ ಪಟಿವಿರುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಅವಟ್ಠಾನಂ। **ಚೋದಕಂ ಅಪಸಾದನಾತಿ** ವಾಚಾಯ ಘಟ್ಟನಾ। **ಪಚ್ಚಾರೋಪನಾತಿ** ''ತ್ವಮ್ಪಿ ಸಾಪತ್ತಿಕೋ''ತಿ ಚೋದಕಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಆರೋಪನಾ। **ಪಟಿಚರಣತಾತಿ** ಪಟಿಚ್ಛಾದನತಾ। **ಅಪದಾನೇನಾತಿ** ಅತ್ತನೋ ಚರಿಯಾಯ। **ನ ಸಮ್ಪಾಯನತಾತಿ** ''ಯಂ ತ್ವಂ ಚೋದಕೋ ವದೇಸಿ 'ಮಯಾ ಏಸ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ ದಿಟ್ಠೋ'ತಿ, ತ್ವಂ ತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇ ಕಿಂ ಕರೋಸಿ, ಅಯಂ ಕಿಂ ಕರೋತಿ, ಕತ್ಥ ಚ ತ್ವಂ ಅಹೋಸಿ, ಕತ್ಥ ಅಯ''ನ್ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಚರಿಯಂ ಪುಟ್ಠೇನ ಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಅಕಥನಂ।

''ಯಸ್ಸ ಸಿಯಾ ಆಪತ್ತೀ''ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೩೪) ಇಮಿನಾ ನಿದಾನವಚನೇನ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಸಙ್ಗಹಿತಾತಿ ಆಹ **''ಯಸ್ಸ ಸಿಯಾ''**ತಿಆದಿ। ಅಙ್ಗಾನಿ ಚೇತ್ಥ ಪಠಮಸಙ್ಘಭೇದಸದಿಸಾನಿ, ಅಯಂ ಪನ ವಿಸೇಸೋ ಯಥಾ ತತ್ಥ ಭೇದಾಯ ಪರಕ್ಕಮನಂ, ಇಧ ಅವಚನೀಯಕರಣತಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ।

ದುಬ್ಬಚಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೩. ಕುಲದೂಸಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೩೧. ತೇರಸಮೇ **ಕೀಟಾಗಿರೀತಿ** ತಸ್ಸ ನಿಗಮಸ್ಸ ನಾಮಂ। ತಞ್ಹಿ ಸನ್ಧಾಯ ಪರತೋ ''ನ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಕೀಟಾಗಿರಿಸ್ಮಿಂ ವತ್ಥಬ್ಬ''ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ಗಾಮನಿಗಮತೋ ಚ ಪಬ್ಬಾಜನಂ, ನ ಜನಪದತೋ। ತೇನ ಪನ ಯೋಗತೋ ಜನಪದೋಪಿ ''ಕೀಟಾಗಿರಿ''ಇಚ್ಚೇವ ಸಙ್ಖ್ಯಂ ಗತೋತಿ ಆಹ **''ಏವಂನಾಮಕೇ ಜನಪದೇ''**ತಿ।

ತತ್ರಾತಿ ಸಾವತ್ಥಿಯಂ। **ಧುರಟ್ಠಾನೇತಿ** ಅಭಿಮುಖಟ್ಠಾನೇ, ಜೇತವನದ್ವಾರಸಮೀಪೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದ್ವೀಹಿ ಮೇಘೇಹೀತಿ** ವಸ್ಸಿಕೇನ, ಹೇಮನ್ತಿಕೇನ ಚಾತಿ ದ್ವೀಹಿ ಮೇಘೇಹಿ। ಗಣಾಚರಿಯೇಹಿ ಛಹಿ ಅಧಿಕತಾಯ "**ಸಮಧಿಕ**"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಉದಕಸ್ಸಾತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸ್ಸ "ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸಿಞ್ಚನ"ನ್ತಿ ವಿಸುಂ ವಕ್ಖಮಾನತ್ತಾ, ತಞ್ಚ "ಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಾಯ ರುಕ್ಖರೋಪನೇ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇಸುಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸಿಞ್ಚನಾದಿ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವಕ್ಖಮಾನತ್ತಾ ಇಧಾಪಿ ವಿಭಾಗಂ ಕತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸಿಞ್ಚನಾದಿ ವಿಸುಂ ದಸ್ಸಿತಂ। ಯಥಾ ಕೋಟ್ಟನಖಣನಾದಿಕಾಯಿಕಕಿರಿಯಾಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇ ಸಙ್ಗಹಿತಾ, ಏವಂ ಮಾತಿಕಾಉಜುಕರಣಾದಿಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇಪೀತಿ ಆಹ "**ಸುಕ್ಖಮಾತಿಕಾಯ ಉಜುಕರಣ**"ನ್ತಿ। ಏತ್ಥ ಪುರಾಣಪಣ್ಣಾದಿಹರಣಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಯ್ಹತಿ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯವಾದೋವ ಪಮಾಣತ್ತಾ ಪಚ್ಛಾ ವುತ್ತೋ। ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇಪಿ ಏಕಚ್ಚಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಸೇಸ**"ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಮಾತಿಕ**ನ್ತಿ ಸುಕ್ಖಂ ವಾ ಅಸುಕ್ಖಂ ವಾ। **ತತ್ಥಾತಿ** ಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಾಯ ರುಕ್ಖರೋಪನೇ। **ತಥಾತಿ** ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರಪರಿಯಾಯಾದೀಹಿ ಗನ್ಥಾಪನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಇಮಿನಾ ಚ ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಗನ್ಥಾಪನಾದಿಪಿ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯ ಸಯಂ ಗನ್ಥನಂ ಕಸ್ಮಾ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಚೋದೇನ್ತೋ "**ನನು ಚಾ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। ಯಥಾ ಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಂ ಕಪ್ಪಿಯಪಥವಿಯಂ ಸಯಂ ರೋಪೇತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ತಥಾ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯ ಸಯಂ ಗನ್ಥನಮ್ಪಿ ಕಸ್ಮಾ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಚೋದಕಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ವುತ್ತನ್ತಿ**ಆದಿ ಪರಿಹಾರೋ। ಅಥ "**ನ ಪನ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯ**"ನ್ತಿ ಕಸ್ಮಾ ವದತಿ? ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಆದೀಸು ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹಿ ಪಮಾಣಮೇವಾತಿ ನಾಯಂ ವಿರೋಧೋ, ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಅವುತ್ತಸ್ಸ ಸಯಂ ರೋಪನಸ್ಸ ತತ್ಥೇವ ವುತ್ತೇನ ಉದಕಸಿಞ್ಚನೇನ ಸಹ ಸಂಸನ್ದನನಯದಸ್ಸನಮುಖೇನ ಪಮಾಣಮೇವಾತಿ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತುಂ ವುತ್ತತ್ತಾ। "ಮಞ್ಞೇಯ್ಯಾಸೀ"ತಿ ಪದಂ "ತಂ ಕಥ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥಾಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಸಯಂ ರೋಪನಂ ನ ವುತ್ತಂ, ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಸ್ಸ ಸಯಂ ಆಸಿಞ್ಚನಂ ವುತ್ತಮೇವ, ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಕಪ್ಪಿಯಉದಕಂ ಸಯಂ ಸಿಞ್ಚಿತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ತಥಾ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯ ಗನ್ಥನಮ್ಪಿ ಕಸ್ಮಾ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ। **ತಮ್ಪಿ ನ ವಿರುಜ್ಝತೀತಿ** ಯದೇತಂ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯಪಿ ಗನ್ಥನಾದಿಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಸಯಂ ರೋಪನಸಿಞ್ಚನಂ ವುತ್ತಂ, ತಮ್ಪಿ ಪಾಳಿಯಾ ಸಂಸನ್ದನತೋ ಪುಬ್ಬಾಪರಂ ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ।

ತಂ ಕಥಂ ನ ವಿರುಜ್ಝತೀತಿ ಆಹ "**ತತ್ರ ಹೀ**"ತಿಆದಿ। **ತತ್ರಾತಿ** ರೋಪನಸಿಞ್ಚನವಿಸಯೇ। ಪುಪ್ಫಾದೀಹಿ ಕುಲಸಙ್ಗಹಪ್ಪಸಙ್ಗೇ "ಮಾಲಾವಚ್ಛ"ನ್ತಿ ವಿಸೇಸಿತತ್ತಾ ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥಮೇವ ರೋಪನಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತನ್ತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತೀತಿ ಆಹ "**ಮಾಲಾವಚ್ಛನ್ತಿ ವದನ್ತೋ**"ತಿಆದಿ। **ಏತಂ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ "ಮಾಲಾವಚ್ಛಂ ರೋಪೇನ್ತಿಪಿ ರೋಪಾಪೇನ್ತಿಪಿ, ಸಿಞ್ಚನ್ತಿಪಿ ಸಿಞ್ಚಾಪೇನ್ತಿಪೀ"ತಿ ಏತಂ ವುತ್ತಂ। **ಅಞ್ಞತ್ರ ಪನಾತಿ** ಆರಾಮಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಮಾಲಾವಚ್ಛಾದೀನಂ ರೋಪನೇ ಪನ। **ಪರಿಯಾಯೋತಿ** ಸಯಂಕರಣಕಾರಾಪನಸಙ್ಖಾತೋ ಪರಿಯಾಯೋ ವೋಹಾರೋ ಅತ್ಥವಿಸೇಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ **ಅತ್ಥಿ** ಉಪಲಬ್ಭತಿ , ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥತ್ತಾಭಾವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಏವಮೇತ್ಥ ಪರಿಯಾಯಸದ್ದಸ್ಸ ಕರಣಕಾರಾಪನವಸೇನ ಅತ್ಥೇ ಗಯ್ಹಮಾನೇ "ಗನ್ಥೇನ್ತಿಪಿ ಗನ್ಥಾಪೇನ್ತಿಪೀ"ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಗನ್ಥನಗನ್ಥಾಪನಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಯಂ ಪರತೋ "ಏವಂ ಜಾನ, ಏವಂ ಕತೇ ಸೋಭೇಯ್ಯಾ"ತಿಆದಿಕಪ್ಪಿಯವಚನೇಹಿ ಗನ್ಥಾಪನಂ ವುತ್ತಂ, ತತ್ಥ ದೋಸಾಭಾವೋ ಸಮತ್ಥಿತೋ ಹೋತಿ, "ಗನ್ಥೇಹೀ"ತಿ ಆಣತ್ತಿಯಾ ಕಾರಾಪನಸ್ಸೇವ ಗನ್ಥಾಪನನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ। **ತತ್ಥ ಪರಿಯಾಯಂ ಇಧ ಚ ಪರಿಯಾಯಾಭಾವಂ ಞತ್ವಾತಿ** ತತ್ಥ "ಮಾಲಾವಚ್ಛಂ ರೋಪೇನ್ತೀ"ತಿಆದೀಸು "ಮಾಲಾವಚ್ಛ"ನ್ತಿ ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥತಾಸೂಚನಕಸ್ಸ ವಿಸೇಸನಸ್ಸ ಸಬ್ಭಾವತೋ ಕರಣಕಾರಾಪನಸಙ್ಖಾತಪರಿಯಾಯಸಬ್ಭಾವಂ। ಇಧ "ಗನ್ಥೇನ್ತೀ"ತಿಆದೀಸು ತಥಾವಿಧವಿಸೇಸವಚನಾಭಾವತೋ ತಸ್ಸ ಪರಿಯಾಯಸ್ಸ ಅಭಾವಞ್ಚ ಞತ್ವಾ। ತಂ ಸುವುತ್ತಮೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಯೋಜನಾ।

ಸಬ್ಬಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಆಗತನಯೇನೇವ ರೋಪನಾದಿ, ಗನ್ಥಾಪನಾದಿ ಚ ಸಬ್ಬಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ನ ಹೇತ್ಥ ಸನ್ದೇಹೋ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ ನಿಗಮೇತಿ।

ಹರಣಾದೀಸೂತಿ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯ ಹರಣಾದೀಸು। **ಕುಲಿತ್ಥಿಆದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಹರಣತೋತಿ** ಕುಲಿತ್ಥಿಆದೀನಂ ಹರಣಸ್ಸೇವ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನಾಹ "**ಹರಣಾಧಿಕಾರೇ ಹೀ**"ತಿಆದಿ। **ಮಞ್ಜರೀತಿ** ಪುಪ್ಫಗೋಚ್ಛಂ। **ವಟಂಸಕೋತಿ** ಕಣ್ಣಸ್ಸ ಉಪರಿ ಪಿಳನ್ಧನತ್ಥಂ ಕತಪುಪ್ಫವಿಕತಿ , ಸೋ ಚ "ವಟಂಸೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಕಣ್ಣಿಕಾತಿ** ಬಹೂನಂ ಪುಪ್ಫಾನಂ ವಾ ಮಾಲಾನಂ ವಾ ಏಕತೋ ಬನ್ಧಿತಸ್ಸ ನಾಮಂ, "ಕಣ್ಣಾಭರಣ"ನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಹಾರಸದಿಸ**ನ್ತಿ ಮುತ್ತಾಹಾರಸದಿಸಂ।

ಕಪ್ಪಿಯೇನಾತಿ ಕಪ್ಪಿಯಉದಕೇನ। **ತೇಸಂಯೇವ ದ್ವಿನ್ನ**ನ್ತಿ ಕುಲದೂಸನಪರಿಭೋಗಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ। **ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಸಯಂ ಸಿಞ್ಚನೇ, ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ವಾ ಸಿಞ್ಚಾಪನೇ ಚ ದುಕ್ಕಟಂ, ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಪನ ಸಯಂ ಸಿಞ್ಚನೇ, ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ಸಿಞ್ಚಾಪನೇ ಚ ದುಕ್ಕಟಂ। **ಪಯೋಗಬಹುಲತಾಯಾತಿ** ಸಯಂ ಕರಣೇ, ಕಾಯಪಯೋಗಸ್ಸ ಕಾರಾಪನೇ ಚ ವಚೀಪಯೋಗಸ್ಸ ಚ ಬಹುತ್ತೇನ।

ಗನ್ಥೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ದಾಮಂ **ಗನ್ಥಿಮಂ**। ಏಸೇವ ನಯೋ ಸೇಸೇಸುಪಿ। **ನ ವಟ್ಟತೀತಿ** ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ, ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಟ್ಟತೀತಿ** ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯ ವಟ್ಟತಿ, ಕುಲಸಙ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಪನ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ಕಾರಾಪೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ।

ನೀಪಪುಪ್ಫಂ ನಾಮ ಕದಮ್ಬಪುಪ್ಫಂ। **ಪುರಿಮನಯೇನೇವಾತಿ** "ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ವಾ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತನಯೇನ।

ಕದಲಿಕ್ಖನ್ಧಮ್ಹೀತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಂ ಸಬ್ಬಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ "**ತಂ ಅತಿಓಳಾರಿಕಮೇವಾ**"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಕರಣೇ, ಅಕಪ್ಪಿಯವಚನೇನ ಕಾರಾಪನೇ ಚ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "**ಪುಪ್ಫವಿಜ್ಝನತ್ಥಂ ಕಣ್ಟಕಂ ಬನ್ಧಿತುಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತೀ**"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಉಪಲಕ್ಖಣತ್ತಾ ಪುಪ್ಫದಾಮೋಲಮ್ಬನಾದಿಅತ್ಥಾಯ ರಜ್ಜುಬನ್ಧನಾದಿಪಿ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇ ಪನ "ಪುಪ್ಫವಿಜ್ಝನತ್ಥಂ ಕಣ್ಟಕನ್ತಿ ವಿಸೇಸಿತತ್ತಾ ತದತ್ಥಂ ಕಣ್ಟಕಮೇವ ಬನ್ಧಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತಞ್ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾಪಮಾಣೇನಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಪುಪ್ಫಪಟಿಚ್ಛಕಂ** ನಾಮ ದಣ್ಡಾದೀಹಿ ಕತಂ ಪುಪ್ಫಾಧಾನಂ, ಏತಮ್ಪಿ ನಾಗದನ್ತಕಮ್ಪಿ ಸಛಿದ್ದಕಮೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಅಸೋಕಪಿಣ್ಡಿಯಾತಿ** ಅಸೋಕಸಾಖಾನಂ, ಪುಪ್ಫಾನಂ ವಾ ಸಮೂಹೇ। **ಧಮ್ಮರಜ್ಜು** ನಾಮ ಚೇತಿಯಾದೀನಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತೇಸಞ್ಚ ರಜ್ಜುಯಾ ಚ ಅನ್ತರಾ ಪುಪ್ಫಪ್ಪವೇಸನತ್ಥಾಯ ಬನ್ಧರಜ್ಜು। "ಸಿಥಿಲವಟ್ಟಿತಾ ವಾ ರಜ್ಜುವಟ್ಟಿಅನ್ತರೇ ಪುಪ್ಫಪ್ಪವೇಸನತ್ಥಾಯ ಏವಂ ಬನ್ಧಾ"ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ।

ಮತ್ಥಕದಾಮನ್ತಿ ಧಮ್ಮಾಸನಾದಿಮತ್ಥಕಲಮ್ಬಕದಾಮಂ। **ತೇಸಂಯೇವಾತಿ** ಉಪ್ಪಲಾದೀನಂ ಏವ। **ವಾಕೇನ ವಾ ದಣ್ಡಕೇನ ವಾತಿ** ಪುಪ್ಫನಾಳಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಪುಪ್ಫೇನ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಠಿತವಾಕೇನ, ದಣ್ಡಕೇನ ಚ ಏಕಬನ್ಧನೇನೇವ, ಏತೇನ ಪುಪ್ಫಂ ಬೀಜಗಾಮೇ ಸಙ್ಗಹಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ ಪಞ್ಚಸು ಬೀಜೇಸು ಅಪ್ಪವಿಟ್ಠತ್ತಾ ಪಣ್ಣಂ ವಿಯ, ತಸ್ಮಾ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಅಕಾರಾಪೇತ್ವಾಪಿ ಕೋಪನೇ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ। ಯಞ್ಚ ಭಿನ್ನಸ್ಸಾಪಿ ಮಕುಳಸ್ಸ ವಿಕಸನಂ, ತಮ್ಪಿ ಅತಿತರುಣಸ್ಸ ಅಭಾವಾ ವುಡ್ಢಿಲಕ್ಖಣಂ ನ ಹೋತಿ, ಪರಿಣತಸ್ಸ ಪನ ಮಕುಳಸ್ಸ ಪತ್ತಾನಂ ಸಿನೇಹೇ ಪರಿಯಾದಾನಂ ಗತೇ ವಿಸುಂಭಾವೋ ಏವ ವಿಕಾಸೋ, ತೇನೇವ ಭಿನ್ನಮಕುಳವಿಕಾಸೋ ಅಚ್ಛಿನ್ನಮಕುಳವಿಕಾಸತೋ ಪರಿಹೀನೋ , ಮಿಲಾತಯುತ್ತೋ ವಾ ದಿಸ್ಸತಿ। ಯಞ್ಚ ಮಿಲಾತಸ್ಸ ಉದಕಸಞ್ಞೋಗೇ ಅಮಿಲಾನತಾಪಜ್ಜನಂ, ತಮ್ಪಿ ತಮ್ಬುಲಪಣ್ಣಾದೀಸು ಸಮಾನನ್ತಿ ವುಡ್ಢಿಲಕ್ಖಣಂ ನ ಹೋತಿ, ಪಾಳಿಅಟ್ಠಕಥಾದೀಸು ಚ ನ ಕತ್ಥಚಿ ಪುಪ್ಫಾನಂ ಕಪ್ಪಿಯಕರಣಂ ಆಗತಂ, ತಸ್ಮಾ ಪುಪ್ಫಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಅಬೀಜಮೇವಾತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। "**ಪಸಿಬ್ಬಕೇ ವಿಯಾ**"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪುಪ್ಫಪಸಿಬ್ಬಕೇ ವಾ ಪಸಿಬ್ಬಕಸದಿಸಬನ್ಧೇ ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಚೀವರೇ ವಾ ಪಕ್ಖಿಪಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಿದ್ಧಂ। **ಬನ್ಧಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ** ರಜ್ಜುಆದೀಹಿ ಬನ್ಧನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಪುಪ್ಫಸ್ಸೇವ ಪನ ಅಚ್ಛಿನ್ನದಣ್ಡವಾಕೇಹಿ ಬನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಏವ।

ಪುಪ್ಫಪಟೇ ಚ ದಟ್ಠಬ್ಬನ್ತಿ ಪುಪ್ಫಪಟಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ದೀಘತೋ ಪುಪ್ಫದಾಮಸ್ಸ ಹರಣಪಚ್ಚಾಹರಣವಸೇನ ಪೂರಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ತಿರಿಯತೋ ಹರಣಂ ಪನ ವಾಯಿಮಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ನ ಪೂರಿಮಂ। "**ಪುರಿಮಟ್ಠಾನಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತೀ**"ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪುರಿಮಂ ಪುಪ್ಫಕೋಟಿಂ ಫುಸಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ಅಫುಸಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪನವಸೇನ ಪನ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯೇವ।

ಬನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಪುಪ್ಫರಹಿತಾಯ ಸುತ್ತವಾಕಕೋಟಿಯಾ ಬನ್ಧಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **“ಏಕವಾರಂ ಹರಿತ್ವಾ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಾ”**ತಿ ಇದಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಚೇತಿಯಾದಿಪರಿಕ್ಖೇಪಂ, ಪುಪ್ಫಪಟಕರಣಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಪರೇಹಿ ಪೂರಿತನ್ತಿ ದೀಘತೋ ಪಸಾರಿತಂ। **ವಾಯಿತುನ್ತಿ** ತಿರಿಯತೋ ಹರಿತುಂ, ತಂ ಪನ ಏಕವಾರಮ್ಪಿ ನ ಲಬ್ಭತಿ। **ಪುಪ್ಫಾನಿ ಠಪೇನ್ತೇನಾತಿ** ಅಗನ್ಥಿತಪುಪ್ಫಾನಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಫುಸಾಪೇತ್ವಾಪಿ ಠಪೇನ್ತೇನ। **ಘಟಿಕದಾಮಓಲಮ್ಬಕೋತಿ** ಹೇಟ್ಠಾಭಾಗೇ ಘಟಿಕಾಕಾರಯುತ್ತೋ, ದಾರುಘಟಿಕಾಕಾರೋ ವಾ ಓಲಮ್ಬಕೋ। ಸುತ್ತಮಯಂ **ಗೇಣ್ಡುಕಂ** ನಾಮ। **ಸಬ್ಬತ್ಥಾತಿ** ಗನ್ಧಿಮಾದೀಸು ಸಬ್ಬತ್ಥ।

ರೇಚಕನ್ತಿ ಅಭಿನಯಂ, “ಏವಂ ನಚ್ಚಾಹೀ”ತಿ ನಟನಾಕಾರದಸ್ಸನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ, “ಚಕ್ಕಂ ವಿಯ ಅತ್ತಾನಂ ಭಮಾಪನ”ನ್ತಿಪಿ ಕೇಚಿ। **ಆಕಾಸೇಯೇವ ಕೀಳನ್ತೀತಿ** “ಅಯಂ ಸಾರೀ ಅಸುಕಪದಂ ಮಯಾ ನೀತಾ”ತಿ ಏವಂ ಮುಖೇನೇವ ಉಭೋಪಿ ವದನ್ತಾ ಕೀಳನ್ತಿ। **ಜೂತಫಲಕೇತಿ** ಜೂತಮಣ್ಡಲೇ। **ಪಾಸಕಕೀಳಾಯಾತಿ** ದ್ವಿನ್ನಂ ತಿವಙ್ಗುಲಪ್ಪಮಾಣಾನಂ ದಾರುದನ್ತಾದಿಮಯಾನಂ ಪಾಸಕಾನಂ ಚತೂಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಏಕಕಾದಿವಸೇನ ಬಿನ್ದೂನಿ ಕತ್ವಾ ಫಲಕೇ ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉಪರಿಭಾಗೇ ದಿಟ್ಠಬಿನ್ದೂನಂ ವಸೇನ ಸಾರಿಯೋ ಅಪನೇತ್ವಾ ಕೀಳನಕಜೂತಕೀಳಾಯ।

ಮಞ್ಜಟ್ಠಿ ನಾಮ ಮಞ್ಜಟ್ಠರುಕ್ಖಸಾರಕಸಾವಂ। **ಸಲಾಕಹತ್ಥನ್ತಿ** ನಾಳಿಕೇರಹೀರಾದೀನಂ ಕಲಾಪಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ಥರುಸ್ಮಿನ್ತಿ** ಖಗ್ಗೇ। **ಉಸ್ಸೇಳೇನ್ತೀತಿ** ಮುಖೇನ ಉಸ್ಸೇಳನಸದ್ದಂ ಪಮುಞ್ಚನ್ತಿ, ಮಹನ್ತಂ ಅಬ್ಯತ್ತಸದ್ದಂ ಪವತ್ತೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಪ್ಫೋಟೇನ್ತೀತಿ** ದ್ವಿಗುಣಿತವಾಮಹತ್ಥೇ ದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥೇನ ತಾಳೇತ್ವಾ ಸದ್ದಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ಮುಖಡಿಣ್ಡಿಮನ್ತಿ** ಮುಖಭೇರಿಂ।

೪೩೧. ತೇಸನ್ತಿ ಸಮಾಸೇ ಗುಣೀಭೂತಾನಿ ಪಬ್ಬಾನಿಪಿ ಪರಾಮಸತಿ। **ಬೋಣ್ಡೋತಿ** ಲೋಲೋ, ಮನ್ದಧಾತುಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭಕುಟಿಂ ಕತ್ವಾತಿ** ಭಮುಕಭೇದಂ ಕತ್ವಾ। **ನೇಲಾತಿ** ನಿದ್ದೋಸಾ।

೪೩೩. ಪಾಳಿಯಂ **“ಸಾರಿಪುತ್ತಾ”**ತಿ ಇದಂ ಏಕಸೇಸನಯೇನ ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಾನಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಆಲಪನಂ, ತೇನೇವ ಬಹುವಚನನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ।

೪೩೫. ಅಟ್ಠಾರಸ ವತ್ತಾನೀತಿ “ನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬ”ನ್ತಿಆದೀನಿ “ನ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸಮ್ಪಯೋಜೇತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಪರಿಯೋಸಾನಾನಿ **ಕಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಕೇ** (ಚೂಳವ॰ ೭) ಆಗತಾನಿ ಅಟ್ಠಾರಸ ವತ್ತಾನಿ। ನ **ಪನ್ನಲೋಮಾತಿ** ನ ಪತಿತಮಾನಲೋಮಾ, ಅನನುಕೂಲವತ್ತಿನೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೩೭. ಪರಸನ್ತಕಂ ದೇತಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ವಿಸ್ಸಾಸಗಾಹೇನ ದಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಮ್ಪಿ ಹೋತಿ ಏವ।

ತಞ್ಚ ಖೋ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯಾತಿ ಮಾತಾಪಿತೂನಮ್ಪಿ ಪುಪ್ಫಂ ದೇನ್ತೇನ ವತ್ಥುಪೂಜನತ್ಥಾಯೇವ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಮಣ್ಡನತ್ಥಾಯ** ಪನ **ಸಿವಲಿಙ್ಗಾದಿಪೂಜನತ್ಥಾಯಾತಿ** ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ “ಇಮಂ ವಿಕ್ಕಿಣಿತ್ವಾ ಜೀವಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ ಮಾತಾಪಿತೂನಂ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಸೇಸಞಾತೀನಂ ಪನ ತಾವಕಾಲಿಕಮೇವ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಞಾತಿಸಾಮಣೇರೇಹೇವಾತಿ** ತೇಸಂ ಗಿಹಿಕಮ್ಮಪರಿಮೋಚನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ಇತರೇತಿ** ಅಞ್ಞಾತಕಾ, ತೇಹಿಪಿ ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಂ ವತ್ತಸೀಸೇನ ಹರಿತಬ್ಬಂ। **ಚೂಳಕನ್ತಿ** ಉಪಡ್ಢಭಾಗತೋಪಿ ಉಪಡ್ಢಂ।

ಸಾಮಣೇರಾ…ಪೇ॰… ಠಪೇನ್ತೀತಿ ಅರಕ್ಖಿತಾಗೋಪಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ತತ್ಥ ತತ್ಥಾತಿ** ಮಗ್ಗೇ ವಾ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣೇ ವಾ। **“ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ದಾಪೇತುಂ ನ ಲಭನ್ತೀ”**ತಿ ಇದಂ ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ಗಿಹೀನಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಾರಿತಂ ವಿಯ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಪುಪ್ಫದಾನಂ ಹೋತೀತಿ ಸಾಮಣೇರಾನಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟನತೋ। ವುತ್ತಞ್ಚ **“ಸಯಮೇವಾ”**ತಿಆದಿ। **“ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತ”**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಖೀಣಪರಿಬ್ಬಯಾನನ್ತಿ ಆಗನ್ತುಕೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇಸುಪಿ ರುಕ್ಖೇಸು **“ಇಧ ಫಲಾನಿ ಸುನ್ದರಾನೀ”**ತಿಆದಿಂ ವದನ್ತೇನ ಕುಲಸಙ್ಗಹೋ ಕತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **“ಏವಂ ಪನ ನ ವತ್ತಬ್ಬ”**ನ್ತಿ।

ರುಕ್ಖಚ್ಛಲ್ಲೀತಿ ರುಕ್ಖತ್ತಚೋ। ಅಭಾಜನೀಯತ್ತಾ **ಗರುಭಣ್ಡಂ** ವುತ್ತಂ। **ವುತ್ತನಯೇನಾತಿ** ಪಣ್ಣದಾನಮ್ಪಿ **ಪುಪ್ಫಫಲಾದೀಸು** ವುತ್ತನಯೇನ ಕುಲಸಙ್ಗಹೋ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರನ್ತಿ ಮಮ ವಚನೇನ ಭಗವತೋ ಪಾದೇ ವನ್ದಥಾತಿಆದಿನಾ **ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದೇ** ಪರಮಂ ವುತ್ತಂ। “ಪಕ್ಕಮತಾಯಸ್ಮಾ”ತಿ ಇದಂ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಪುನ “ಪಕ್ಕಮತಾಯಸ್ಮಾ”ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಕತಸ್ಸ ವತ್ತವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಅಸ್ಸಜಿಪುನಬ್ಬಸುಕೇಹಿ ಆಚರಿಯೇಸು ಅನೇಕವಿಧೇಸು ಅನಾಚಾರೇಸು ಪಞ್ಞಪೇತಬ್ಬಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತರೇಸು ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಏವಾತಿ ತಾ ಇಧ ಅಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ಕುಲದೂಸಕಾನಂ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮವಸೇನ ನಿಗ್ಗಹಂ ಕಾತುಂ ತತ್ಥೇವ ಸಮ್ಮಾ ಅವತ್ತಿತ್ವಾ ಕಾರಕಸಙ್ಘಂ ಛನ್ದಗಾಮಿತಾದೀಹಿ ಪಾಪೇನ್ತಾನಂ ಸಮನುಭಾಸನಾಯ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಆರೋಪೇತಞ್ಚ ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಪಠಮಸಙ್ಘಭೇದಸದಿಸಾನೇವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಅಙ್ಗೇಸುಪಿ ಯಥಾ ತತ್ಥ ಪರಕ್ಕಮನಂ, ಏವಮಿಧ ಛನ್ದಾದೀಹಿ ಪಾಪನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸೇಸಂ ತಾದಿಸಮೇವಾತಿ।

ಕುಲದೂಸಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಗಮನವಣ್ಣನಾ

೪೪೧. ಇತರೇ ಪನ ಯಾವತತಿಯಕಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಯೋ ಹಿ ಜರೋ ಏಕಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪಿ ಗತೋ ಅನನ್ತರೇಸು ದ್ವೀಸು ದಿವಸೇಸು ಅನುಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ತತಿಯೇ ದಿವಸೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸೋ **ತತಿಯಕೋ**। ಯೋ ಪನ ತತಿಯೇಪಿ ಅನುಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಚತುತ್ಥೇ ಏವ ದಿವಸೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಸೋ **ಚತುತ್ಥಕೋ** ಚಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ **“ಯಥಾ ತತಿಯೇ”**ತಿಆದಿ। **“ಅಕಾಮೇನ ಅವಸೇನಾ”**ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಪ್ಪಟಿಕಮ್ಮಕರಣಂ ನಾಮ ಯಸ್ಮಾ ಅಲಜ್ಜಿಲಕ್ಖಣಂ, ಸಗ್ಗಮೋಕ್ಖಾವರಣಞ್ಚ, ತಸ್ಮಾ ಆಪನ್ನೋ ಪುಗ್ಗಲೋ “ಪಚ್ಛಾ ಪರಿವಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ಲಭತಿ, ಸಬ್ಬೇನ ಚ ಅನಿಚ್ಛನ್ತಸ್ಸೇವ ಪರಿವಾಸೋ ದಾತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪಾಳಿಯಂ **ಚಿಣ್ಣಮಾನತ್ತೋ ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ಅಬ್ಭೇತಬ್ಬೋತಿ** ಏತ್ಥ ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಚಿಣ್ಣಮಾನತ್ತೋ, ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಬ್ಭೇತಬ್ಬೋತಿ ಏವಂ ಭಿಕ್ಖುಸದ್ದದ್ವಯಸ್ಸ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ತೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಾರಯ್ಹಾತಿ** ಊನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಅಬ್ಭೇನ್ತಿ, ದುಕ್ಕಟಾಪಜ್ಜನೇನ ಗರಹಿತಬ್ಬಾ। **ಸಾಮೀಚೀತಿ** ವತ್ತಂ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಮತಿವಿನೋದನಿಯಂ

ತೇರಸಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೩. ಅನಿಯತಕಣ್ಡೋ

೧. ಪಠಮಅನಿಯತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೪೩. ಪುತ್ತಸದ್ದೇನ ಸಾಮಞ್ಞನಿದ್ದೇಸತೋ, ಏಕಸೇಸನಯೇನ ವಾ ಪುತ್ತೀಪಿ ಗಹಿತಾತಿ ಆಹ **''ಬಹೂ ಧೀತರೋ ಚಾ''**ತಿ। **ತದನನ್ತರನ್ತಿ** ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭೋಜನಾನನ್ತರಂ।

೪೪೪-೫. ತಂ ಕಮ್ಮನ್ತಿ ತಂ ಮೇಥುನಾದಿಅಜ್ಝಾಚಾರಕಮ್ಮಂ। ಪಾಳಿಯಂ **''ಸೋತಸ್ಸ ರಹೋ''**ತಿ ಇದಂ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಉಪರಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ''ನ ಹೇವ ಖೋ ಪನ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನ''ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ॰ ೪೫೪) ಏತಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ವಿಸಯಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ''ಅಲಞ್ಚ ಖೋ ಹೋತಿ ಮಾತುಗಾಮಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾಹಿ ವಾಚಾಹಿ ಓಭಾಸಿತು''ನ್ತಿ ವಿಸಯನ್ತರಭೂತಸೋತರಹಸ್ಸ ವಿಸುಂ ವಕ್ಖಮಾನತ್ತಾ, ಇಧ ಪನ ಚಕ್ಖುರಹೋವ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ ''ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ಆಸನೇ''ತಿಆದಿವಚನತೋ, ''ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿತು''ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಚ। ತೇನಾಹ **''ಕಿಞ್ಚಾಪೀ''**ತಿಆದಿ। **ಪರಿಚ್ಛೇದೋತಿ** ರಹೋನಿಸಜ್ಜಾಪತ್ತಿಯಾ ವವತ್ಥಾನಂ।

ಇದಾನಿ ಚಕ್ಖುರಹೇನೇವ ಆಪತ್ತಿಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **''ಸಚೇಪಿ ಹೀ''**ತಿಆದಿಮಾಹ। **''ಪಿಹಿತಕವಾಟಸ್ಸಾ''**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಭಾವತೋ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹೋವ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ, ನ ಸೋತಸ್ಸ ರಹೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ **''ಅಪಿಹಿತಕವಾಟಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಅನಾಪತ್ತಿ''**ನ್ತಿ। ನ ಹಿ ಕವಾಟಪಿದಹನೇನ ಸೋತಸ್ಸ ರಹೋ ವಿಗಚ್ಛತಿ, ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹೋ ಏವ ಪನ ವಿಗಚ್ಛತಿ। **''ಅನ್ತೋದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇಪೀ''**ತಿ ಇದಂ ದುತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಆಗತಸೋತಸ್ಸ ರಹೇನ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಪತ್ತಿಯಾ ಸಬ್ಬಥಾ ಅನಾಪತ್ತಿಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। ದ್ವಾದಸಹತ್ಥತೋ ಬಹಿ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹಿ ತತ್ಥ ಸೋತಸ್ಸ ರಹಸಬ್ಭಾವತೋ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ನ ಕರೋತಿ, ತಥಾ ಚ ''ಅನಾಪತ್ತಿಂ ನ ಕರೋತೀ''ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, ''ಮೇಥುನಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಾಪತ್ತೀಹಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕರೋತೀ''ತಿ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಭವೇಯ್ಯ। ತಸ್ಮಾ ತಥಾ ತಂ ಅವತ್ವಾ ಸಬ್ಬಥಾ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತುಮೇವ ''ದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ''ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಹಿ ಚಕ್ಖುಸ್ಸೇವ ರಹಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದೇಯ್ಯ, ''ಅನ್ತೋದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ''ತಿ ನ ವದೇಯ್ಯ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ತತೋ ದೂರೇ ನಿಸಿನ್ನೇಪಿ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹಾಸಮ್ಭವತೋ । ಯಸ್ಮಾ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋ ಕಪಿಮಿದ್ಧಪರೇತೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ಚಕ್ಖೂನಿ ಉಮ್ಮೀಲೇತಿ, ಕಿಞ್ಚಿ ಕಾಲಂ ನಿಮ್ಮೀಲೇತಿ। ತಸ್ಮಾ **''ನಿದ್ದಾಯನ್ತೋಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕರೋತೀ''**ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಪಟಿಲದ್ಧಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಾತಿ ಅನ್ತಿಮಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ವುತ್ತಂ। **ನಿಸಜ್ಜಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನೋತಿ** ಮೇಥುನಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಾದಿವಸೇನ ರಹೋ ನಿಸಜ್ಜಂ ಪಟಿಜಾನಮಾನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **''ಪಾರಾಜಿಕೇನ ವಾ''**ತಿಆದಿ। ನ **ಅಪ್ಪಟಿಜಾನಮಾನೋತಿ** ಅಲಜ್ಜೀಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಜಾನಮಾನೋ ಆಪತ್ತಿಯಾ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋವ। ಸೋ ಹಿ ಯಾವ ದೋಸಂ ನ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ತಾವ ''ನೇವ ಸುದ್ಧೋ, ನಾಸುದ್ಧೋ''ತಿ ವಾ ವತ್ತಬ್ಬೋ, ವತ್ತಾನುಸನ್ಧಿನಾ ಪನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ವುತ್ತಞ್ಹೇತಂ –

> ''ಪಟಿಞ್ಞಾ ಲಜ್ಜೀಸು ಕತಾ, ಅಲಜ್ಜೀಸು ಏವಂ ನ ವಿಜ್ಜತಿ।
> ಬಹುಮ್ಪಿ ಅಲಜ್ಜೀ ಭಾಸೇಯ್ಯ, ವತ್ತಾನುಸನ್ಧಿತೇನ ಕಾರಯೇ''ತಿ॥ (ಪರಿ॰ ೩೫೯)।

ನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು...ಪೇ॰... ಪಟಿಜಾನಮಾನೋವ ತೇನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ ಏತ್ಥ **ಪಟಿಜಾನಮಾನೋತಿ** ಪಾಳಿಯಂ ಅನಾಗತಮ್ಪಿ ಅಧಿಕಾರತೋ ಆಗತಮೇವಾತಿ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ।

ವದಾಪೇಥಾತಿ ತಸ್ಸ ಇದ್ಧಿಯಾ ವಿಗತಾಸಜ್ಝೋಪಿ ತಂ ಓವದನ್ತೋ ಆಹ, ಅನುಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಅದೇಸೇ ನಿಸಿನ್ನಾ ''ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಾಸನೇ ಥೇರೋ ರಹೋ ನಿಸಿನ್ನೋ''ತಿ ಏವಂ ಮಾದಿಸೇಹಿಪಿ ತುಮ್ಹೇ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಅವಣ್ಣಂ ವದಾಪೇಥ

ಕಥಾಪಯಿತ್ಥ, ಮಾ ಪುನ ಏವಂ ಕರಿತ್ಥಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಏವಮಕಾಸಿ**ನ್ತಿ ನಿಗೂಹಿತಬ್ಬಮ್ಪಿ ಇಮಂ ವಿಸೇಸಾಧಿಗಮಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ತಂ ಸದ್ಧಾಪೇತುಮೇವ ಏವಮಕಾಸಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ರಕ್ಖೇಯ್ಯಾಸಿಮ**ನ್ತಿ ಇಮಂ ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಂ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಮಾ ಪಕಾಸಯಿ।

೪೫೧. ನಿಸಜ್ಜಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ರಹೋನಿಸಜ್ಜಸ್ಸಾದೇ ವತ್ತಮಾನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ರಹೋನಿಸಜ್ಜಸ್ಸಾದಂ ಪಟಿವಿನೋದೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಮನಸಿಕಾರಾದಿನಾ ಅಞ್ಞವಿಹಿತೋ, ನಿದ್ದೂಪಗತೋ ವಾ ಅನಾಪತ್ತಿ ಏವ। ತೇನಾಹ **"ಅಸ್ಸಾದೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ"**ತಿ। **"ನಿಸಿನ್ನಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ನಿಸೀದನಕ್ಖಣೇ ಅಸ್ಸಾದಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯದಿ ಹಿ ನಿಸೀದನಕ್ಖಣೇ ಅಸ್ಸಾದೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ತೇನ ಉಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। ಇತರಥಾ ಆಪತ್ತಿ ಏವ ಇತ್ಥಿಯಾ ಉಟ್ಠಾಯುಟ್ಠಾಯ ಪುನಪ್ಪುನಂ ನಿಸೀದನೇ ವಿಯ, ತತ್ಥಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಉಟ್ಠಹತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ, ತೇನ ರಹೋನಿಸಜ್ಜಾಪತ್ತಿ ಅಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನಾಪಿ ಹೋತೀತಿ ವದನ್ತಿ। ಇದಂ ಪನ ಅನಿಯತಸಿಕ್ಖಾಪದಂ, ಅನನ್ತರಞ್ಚಾತಿ ದ್ವೇಪಿ ವಿಸುಂ ಆಪತ್ತಿಪಞ್ಞಾಪನವಸೇನ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ ನ ಹೋನ್ತಿ ರಹೋನಿಸಜ್ಜಾದೀಸು ಆಪತ್ತಿಯಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತರೇಸು ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾ। ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಆಪತ್ತೀಹಿ ಪನ ಕೇನಚಿ ಚೋದಿತಸ್ಸ ಅನುವಿಜ್ಜಕೇಹಿ ವಿನಿಚ್ಛಯಕಾರಣನಯದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಏವಂ ವತ್ಥುವಸೇನ ದ್ವಿಧಾ ವಿಭಜಿತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ, ಇಮಾನೇವ ಚ ಯಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನೀನಮ್ಪಿ ವಿನಿಚ್ಛಯನಯಗ್ಗಹಣಾಯ ಅಲಂ, ತಸ್ಮಾ ತಾಸಂ ವಿಸುಂ ನ ವುತ್ತಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಂ ಪನ ಆಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ತಸ್ಸ ವಸೇನೇತ್ಥ ಅಙ್ಗಭೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತೇನೇವ "ಅಯಂ ಧಮ್ಮೋ ಅನಿಯತೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಇಧ ಅನಿಯತವಸೇನ ವುತ್ತಾನಂ ಪಾರಾಜಿಕಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಂ ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸದಿಸಸಮುಟ್ಠಾನಾದಿತಾಯ ವುತ್ತಂ **"ಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀನಿ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಸದಿಸಾನೇವಾ"**ತಿ।

ಪಠಮಅನಿಯತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ದುತಿಯಅನಿಯತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೫೨. "ನ ಲಭತಿ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕೋ ಏಕಾಯ…ಪೇ॰… ನಿಸಜ್ಜಂ ಕಪ್ಪೇತು"ನ್ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಮಾತುಗಾಮೇನಾ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತತ್ತಾ "ಏಕೋ"ತಿ ಪಚ್ಚತ್ತಪದಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಪದೇನ ನ ಸಮೇತಿ, "ಏಕಸ್ಸಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋತಿ ಸಾಧೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಇತರಥಾ ಹೀ"**ತಿಆದಿ।

೪೫೩. ಪರಿವೇಣಙ್ಗಣಾದೀತಿ ಪರಿವೇಣಸ್ಸ ಮಾಳಕಂ। **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಪಾಕಾರಾದಿಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಚೇತಿಯಮಾಳಕಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಅನ್ತೋಗಧ**ನ್ತಿ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಏವ ಪರಿಯಾಪನ್ನಂ। ಇಧ ಇತ್ಥೀಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕರೋತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಇತ್ಥೀ ಇಧೇವ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕರೋತಿ, ನ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇತಿ? ಇಮಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಮೇಥುನಂ ವಿನಾ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಯ ವಸೇನ ಆಗತತ್ತಾ। ಮೇಥುನಮೇವ ಹಿ ಇತ್ಥಿಯೋ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇನ್ತಿ ಮಹಾವನೇ ದ್ವಾರಂ ವಿವರಿತ್ವಾ **ನಿದ್ದೂಪಗತಮ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಮ್ಹಿ** ವಿಯ। ದುಟ್ಠುಲ್ಲಂ ಪನ ನ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇನ್ತಿ, ತೇನೇವ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಸಿಕ್ಖಾಪದೇ "ಯಾ ತಾ ಇತ್ಥಿಯೋ ಹಿರಿಮನಾ, ತಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಉಜ್ಝಾಪೇಸು"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೨೮೩) ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ **"ಇತ್ಥೀಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಕರೋತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ, "ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಟ್ಠಾನತ್ತಾ"ತಿಪಿ ಕಾರಣಂ ವದನ್ತಿ।

ಕಾಯೇನಾಪಿ ದುಟ್ಠುಲ್ಲೋಭಾಸಸಮ್ಭವತೋ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹೋ, ಸೋತಸ್ಸ ರಹೋ ಚ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋತಿ ಆಹ **"ಅನನ್ಧೋ ಅಬಧಿರೋ"**ತಿಆದಿ। ಕೇಚಿ ಪನ **ವಿಭಙ್ಗೇ** "ನಾಲಂ ಕಮ್ಮನಿಯನ್ತಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವಿತು'ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೪೫೪) ಏತ್ತಕಮೇವ ವತ್ವಾ 'ನ ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತು'ನ್ತಿ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇಪಿ ಠಾನೇ ರಹೋ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅಭಾವಂ ದಿಸ್ವಾ ಏಕಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೋಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಆಪಜ್ಜಿತುನ್ತಿ ಅನ್ತೋದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ ಸವನೂಪಚಾರೇ ಠಿತೋ ಅಬಧಿರೋಪಿ ಅನ್ಧೋ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಸ್ಸಾಪಿ ಸಬ್ಭಾವಾಭಾವಂ ನ ಜಾನಾತೀತಿ

ಕಾಯೇನ ದುಟ್ಠುಲ್ಲೋಭಾಸನಸಬ್ಭಾವಂ ಅಮನಸಿಕತ್ವಾಪಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಾಪತ್ತಿಯಾಪಿ ಪರಿಹಾರಾಯ ಅನನ್ಧೋ ಅಬಧಿರೋತಿಆದಿ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ಯಂ ಪನ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** "ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗವಸೇನ ಅನನ್ಧೋ ವುತ್ತೋ"ತಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ೨.೪೫೩) ವುತ್ತಂ, ತಂ ಪನ ಕಾಯೇನ ದುಟ್ಠುಲ್ಲೋಭಾಸನಸಮ್ಭವಂ ಅಮನಸಿಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗವಸೇನಾಪೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಸೋತಸ್ಸ ರಹೋ ಏವ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ…ಪೇ॰… ಕೇನಚಿ ಪನ 'ದ್ವೇಪಿ ರಹಾ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ'ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಂ ಪನ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹಾಭಾವಸಾಧನತ್ಥಂ "ನ ಹಿ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ಓಕಾಸೇ ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹೋ ಸಮ್ಭವತೀ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ಅತಿದೂರತರೇ ಠಿತಸ್ಸ ಕಾಯೇನ ಓಭಾಸನಮ್ಪಿ ಹತ್ಥಗ್ಗಾಹಾದೀನಿಪಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತ್ತಾ। ತೇನೇವ ಪಾಳಿಯಂ "ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಅಥ ಖೋ "ಅನನ್ಧೋ ಬಧಿರೋತಿ ಚ ಅನ್ಧೋ ವಾ ಅಬಧಿರೋಪಿ ನ ಕರೋತೀ"ತಿ ಚ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ದ್ವೇಪಿ ರಹಾ ಇಧ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। **"ಅನ್ತೋದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ"**ತಿಇಮಿನಾ ಸೋತಸ್ಸ ರಹೋ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೋತಿ ಇದಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಚಕ್ಖುಸ್ಸ ರಹೋ ಪನ ಯತ್ಥ ಠಿತಸ್ಸ ಕಾಯವಿಕಾರಾದಯೋ ನ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ತೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಬಧಿರೋ ಪನ ಚಕ್ಖುಮಾಪೀತಿ** ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ**ತಿ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವುತ್ತೇಹಿ ಅಧಿಕವಸೇನ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾಪತ್ತಿ ಚ ವುತ್ತಾತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ, ನ ಪನ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾಪತ್ತಿ ಏವಾತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಸ್ಸಾಪಿ ಇಧ ಗಹೇತಬ್ಬತೋ। ತೇನೇವ **"ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಞ್ಚ ಪರಿಹಾಪೇತ್ವಾ"**ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತಂ, ಇತರಥಾ "ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಞ್ಚಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಭವೇಯ್ಯ।

ತಿಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿಆದಿ ಪನ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಆಗತೇಹಿ ಅಧಿಕಸ್ಸ ದುಟ್ಠುಲ್ಲವಾಚಾಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಾದೀನಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಏವ ವುತ್ತತ್ತಾ, ಇಧ ಪನ ನ ವುತ್ತನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ, ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ದುತಿಯಅನಿಯತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಅನಿಯತವಣ್ಣನಾನಯೋ।

೪. ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಕಣ್ಡೋ

೧. ಚೀವರವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೫೯. **ಸಮಿತಾವಿನಾ**ತಿ ಸಮಿತಪಾಪೇನ। **ಗೋತಮಕಚೇತಿಯಂ** ನಾಮ ಗೋತಮಯಕ್ಖಸ್ಸ ಚೇತಿಯಟ್ಠಾನೇ ಕತವಿಹಾರೋ ವುಚ್ಚತಿ।

೪೬೧. **ನವಮಂ ವಾ ದಸಮಂ ವಾ**ತಿ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। **ಸಚೇ ಭವೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಸಚೇ ಕಸ್ಸಚಿ ಕಙ್ಖಾ ಭವೇಯ್ಯ। **ವುತ್ತಸದಿಸ**ನ್ತಿ ದಸಮಂ ವಾತಿ ವುತ್ತಸದಿಸಂ ಪರಿಚ್ಛೇದಸದಿಸಂ, ‘‘ವುತ್ತಸದಿಸಮೇವಾ’’ತಿಪಿ ಲಿಖನ್ತಿ। **ಧಾರೇತು**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಆಹಾತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

೪೬೩. **ಸೂಚಿಯಾ ಪಟಿಸಾಮನ**ನ್ತಿ ಸೂಚಿಘರೇ ಸಂಗೋಪನಂ, ಇದಞ್ಚ ಸೂಚಿಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಪರಿನಿಟ್ಠಿತಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ಏತ**ನ್ತಿ ನಟ್ಠಚೀವರಂ। **ಏತೇಸಮ್ಪೀ**ತಿ ನಟ್ಠಚೀವರಾದೀನಿ ಪರಾಮಸತಿ, ತೇನ ಚೀವರಪಲಿಬೋಧಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ದುತಿಯಸ್ಸ ಪಲಿಬೋಧಸ್ಸಾ**ತಿ ಆವಾಸಪಲಿಬೋಧಸ್ಸ। ಏತ್ಥ ಚ ನಿಟ್ಠಿತಚೀವರಸ್ಮಿಂ, ಉಬ್ಭತಸ್ಮಿಂ ಕಥಿನೇತಿ ದ್ವೀಹಿ ಪದೇಹಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಲಿಬೋಧಾನಂ ಅಭಾವದಸ್ಸನೇನ ಅತ್ಥತಕಥಿನಸ್ಸ ಪಞ್ಚಮಾಸಬ್ಭನ್ತರೇ ಯಾವ ಚೀವರಪಲಿಬೋಧಆವಾಸಪಲಿಬೋಧೇಸು ಅಞ್ಞತರಂ ನ ಉಪಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ, ತಾವ ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ಧಾರೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। ಪಕ್ಕಮನಂ ಅನ್ತೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಪಕ್ಕಮನನ್ತಿಕಾ,** ಏವಂ ಸೇಸಾಪಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ವಿತ್ಥಾರೋ ಪನೇತ್ಥ ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

ದಸಾಹಪರಮಂ ಕಾಲನ್ತಿ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗವಚನಂ। **ಇದಞ್ಹಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ದಸಾಹಪರಮಭಾವೋ**ತಿ ಇದಂ ದಸಾಹಪರಮತಾಪದಸ್ಸ ಅತ್ಥಮತ್ತದಸ್ಸನಂ, ದಸಾಹಪರಮಭಾವೋತಿ ಇದಞ್ಹಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತೀತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಅಯಮತ್ಥೋತಿಆದಿ ದಸಾಹಪರಮಪದಸ್ಸೇವ ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ಥದಸ್ಸನವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಏತ್ತಕೋ ಕಾಲೋ**ತಿ ‘‘ದಸಾಹಪರಮತಾ’’ತಿ ವುತ್ತೋ ಯೋ ಕಾಲೋ, ಸೋ ಏತ್ತಕೋ ಕಾಲೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಖೋಮನ್ತಿ ಖೋಮಸುತ್ತೇಹಿ ವಾಯಿತಂ ಖೋಮಪಟಚೀವರಂ, ತಂ ವಾಕಮಯನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ಕಪ್ಪಾಸಸುತ್ತೇಹಿ ವಾಯಿತಂ **ಕಪ್ಪಾಸಿಕಂ,** ಏವಂ ಸೇಸಾನಿಪಿ। **ಕಮ್ಬಲ**ನ್ತಿ ಏಳಕಾದೀನಂ ಲೋಮಮಯಸುತ್ತೇನ ವಾಯಿತಪಟಂ। **ಭಙ್ಗ**ನ್ತಿ ಖೋಮಸುತ್ತಾದೀನಿ ಸಬ್ಬಾನಿ, ಏಕಚ್ಚಾನಿ ವಾ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ವಾಯಿತಂ ಚೀವರಂ। ಭಙ್ಗಮ್ಪಿ ವಾಕಮಯಮೇವಾತಿ ಕೇಚಿ। ದುಕೂಲಂ ಪತ್ತುಣ್ಣಂ ಸೋಮಾರಪಟಂ ಚೀನಪಟಂ ಇದ್ಧಿಜಂ ದೇವದಿನ್ನನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ಪನ ಛ ಚೀವರಾನಿ ಏತೇಸಞ್ಞೇವ ಅನುಲೋಮಾನೀತಿ ವಿಸುಂ ನ ವುತ್ತಾನಿ। **ದುಕೂಲಞ್ಹಿ** ಸಾಣಸ್ಸ ಅನುಲೋಮಂ ವಾಕಮಯತ್ತಾ। **‘‘ಪತ್ತುಣ್ಣಂ** ಕೋಸೇಯ್ಯವಿಸೇಸೋ’’ತಿ **ಅಭಿಧಾನಕೋಸೇ** ವುತ್ತಂ। ಸೋಮಾರದೇಸೇ, ಚೀನದೇಸೇ ಚ ಜಾತವತ್ಥಾನಿ **ಸೋಮಾರಚೀನಪಟಾನಿ**। ಪತ್ತುಣ್ಣಾದೀನಿ ತೀಣಿ ಕೋಸೇಯ್ಯಸ್ಸ ಅನುಲೋಮಾನಿ ಪಾಣಕೇಹಿ ಕತಸುತ್ತಮಯತ್ತಾ। **ಇದ್ಧಿಜ**ನ್ತಿ ಏಹಿಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪುಞ್ಞಿದ್ಧಿಯಾ ನಿಬ್ಬತ್ತಚೀವರಂ। ಕಪ್ಪರುಕ್ಖೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ, **ದೇವದಿನ್ನ**ಞ್ಚ ಖೋಮಾದೀನಂ ಅಞ್ಞತರಂ ಹೋತೀತಿ ತೇಸಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅನುಲೋಮಾನಿ। ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪಕತಿವಿದತ್ಥಿಂ ಸನ್ಧಾಯ **‘‘ದ್ವೇ ವಿದತ್ಥಿಯೋ’’**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಇಮಿನಾ ದೀಘತೋ ವಡ್ಢಕೀಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣಂ ವಿತ್ಥಾರತೋ ತತೋ ಉಪಡ್ಢಪ್ಪಮಾಣಂ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಥಾ ಹಿ ‘‘ಸುಗತವಿದತ್ಥಿ ನಾಮ ಇದಾನಿ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ತಿಸ್ಸೋ ವಿದತ್ಥಿಯೋ, ವಡ್ಢಕೀಹತ್ಥೇನ ದಿಯಡ್ಢೋ ಹತ್ಥೋ ಹೋತೀ’’ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೩೪೮-೩೪೯) **ಕುಟಿಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಸುಗತಙ್ಗುಲೇನ ದ್ವಾದಸಙ್ಗುಲಾ

ಸುಗತವಿದತ್ಥಿ ವಡ್ಢಕೀಹತ್ಥೇನ ದಿಯಡ್ಢೋ ಹತ್ಥೋತಿ ಸಿದ್ಧಂ। ಏವಞ್ಚ ಕತ್ವಾ “ಸುಗತಙ್ಗುಲೇನ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಂ ವಡ್ಢಕೀಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣ”ನ್ತಿ ಆಗತಟ್ಠಾನೇಹಿ ಚ ಸಮೇತಿ।

ತಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮಯತೋತಿ ಏತ್ಥ **ತ**ನ್ತಿ ಚೀವರಂ, ಕಾಲಂ ವಾ ಪರಾಮಸತಿ। **ತಸ್ಸ ಯೋ ಅರುಣೋತಿ** ಚೀವರುಪ್ಪಾದದಿವಸಸ್ಸ ಯೋ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೋ ಅರುಣೋ। **ಚೀವರುಪ್ಪಾದದಿವಸೇನ ಸದ್ಧಿ**ನ್ತಿ ಚೀವರುಪ್ಪಾದದಿವಸಸ್ಸ ಆದಿಭೂತೇನ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಅರುಣೇನ ಸದ್ಧಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ, ಇದಞ್ಚ ಭಗವತಾ “ದಸಾಹಪರಮ”ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ “ಏಕಾದಸೇ ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪುಬ್ಬಾಪರಸಂಸನ್ದನತ್ಥಂ ಸದ್ದತೋ ಗಮ್ಮಮಾನಮ್ಪಿ “ಚೀವರುಪ್ಪಾದದಿವಸೇನ ಸದ್ಧಿ”ನ್ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಂ। “ದಸಮೇ ಅರುಣೇ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಏವ ಹಿ ದಸಾಹಪರಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮೇತಿ। ದಿವಸಪರಿಯೋಸಾನಸ್ಸ ಅವಧಿಭೂತಅನಾಗತಾರುಣವಸೇನ ಹಿ ದಿವಸಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ನ ಪನ ದಿವಸಸ್ಸ ಆದಿಭೂತಾರುಣವಸೇನ ಪರಿವಾಸಾದೀಸು ತಥಾ ಅಗ್ಗಹಣತೋ, ಇಧ ಪನ ಭಗವತಾ ದಿವಸಸ್ಸ ಆದಿಅನ್ತಪರಿಚ್ಛೇದದಸ್ಸನವಸೇನ **“ಏಕಾದಸೇ ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ”**ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ದಿವಸಸ್ಸ ಆದಿಭೂತಂ ತಂದಿವಸನಿಸ್ಸಿತಮ್ಪಿ ಅರುಣಂ ಗಹೇತ್ವಾ “ಏಕಾದಸೇ ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅರುಣೋತಿ** ಚೇತ್ಥ ಸೂರಿಯುಗ್ಗಮನಸ್ಸ ಪುರೇಚರೋ ವಡ್ಢನಘನರತ್ತೋ ಪಭಾವಿಸೇಸೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ವಚನೀಯೋತಿ ಸಞ್ಞಾಪೇಕ್ಖೋ। **ವಚನಭೇದೋತಿ** “ಇತ್ತಿಯಂ ದ್ವೇ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಸರತೀ”ತಿಆದಿನಾ ವತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೪೭೮. “ನ ಇಧ ಸಞ್ಞಾ ರಕ್ಖತೀ”ತಿ ಇದಂ ವೇಮತಿಕಞ್ಚ ಅನತಿಕ್ಕನ್ತಸಞ್ಞಿಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಯೋಪಿ ಏವಂಸಞ್ಞೀ ತಸ್ಸಪೀತಿ** ಯೋ ಅನತಿಕ್ಕನ್ತಸಞ್ಞೀ, ವೇಮತಿಕೋ ವಾ, ತಸ್ಸಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅನಟ್ಠತೋ ಅವಿಲುತ್ತಸ್ಸ ವಿಸೇಸಮಾಹ **“ಪಸಯ್ಹಾವಹಾರವಸೇನಾ”**ತಿ। ಥೇಯ್ಯಾವಹಾರವಸೇನ ಗಹಿತಮ್ಪಿ ಇಧ ನಟ್ಠಂ।

ಅನಾಪತ್ತಿ ಅಞ್ಞೇನ ಕತಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾತಿಆದಿ ನಿಸೀದನಸನ್ಥತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯೇನ ಹಿ ಪುರಾಣಸನ್ಥತಸ್ಸ ಸಾಮನ್ತಾ ಸುಗತವಿದತ್ಥಿಂ ಅನಾದಿಯಿತ್ವಾ ನವಂ ನಿಸೀದನಸನ್ಥತಂ ಕತಂ, ತಸ್ಸ ತಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಮ್ಪಿ ತತೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿಕರನ್ತಿ ಸಿಜ್ಝನತೋ ಅಯಮತ್ಥೋ ಸಬ್ಬನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇಸುಪಿ ಸಿಜ್ಝತಿ।

೪೭೯. ತಿಚೀವರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುನ್ತಿ ಸಙ್ಘಾಟಿಆದಿನಾಮೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ। **“ನ ವಿಕಪ್ಪೇತು”**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ನಾಮೇನ ನ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ, ಏತೇನ ವಿಕಪ್ಪಿತತಿಚೀವರೋ ತೇಚೀವರಿಕೋ ನ ಹೋತಿ। ತಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತತಿಚೀವರೇ ವಿಯ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಾದಿನಾ ಕತ್ತಬ್ಬವಿಧಿ ನ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ನ ಪನ ವಿಕಪ್ಪನೇ ದೋಸೋತಿ। **ತತೋ ಪರ**ನ್ತಿ ಚತುಮಾಸತೋ ಪರಂ ವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಅನುಞ್ಞಾತನ್ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇ ಪನ “ವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಯಾವ ಆಗಾಮಿವಸ್ಸಾನಂ, ತಾವ ಠಪೇತುಮೇವ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ಅಪರೇ ಪನ “ವಿಕಪ್ಪನೇ ನ ದೋಸೋ, ತಥಾ ವಿಕಪ್ಪಿತಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಾದಿನಾಮೇನ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಮುಟ್ಠಿಪಞ್ಚಕನ್ತಿ ಮುಟ್ಠಿಯಾ ಉಪಲಕ್ಖಿತಂ ಪಞ್ಚಕಂ, ಚತುಹತ್ಥೇ ಮಿನಿತ್ವಾ ಪಞ್ಚಮಂ ಹತ್ಥಂ ಮುಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾ ಮಿನಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಮುಟ್ಠಿಹತ್ಥಾನಂ ಪಞ್ಚಕಂ ಮುಟ್ಠಿಪಞ್ಚಕಂ, ತಸ್ಮಾ ಪಞ್ಚಪಿ ಹತ್ಥೇ ಮುಟ್ಠಿಂ ಕತ್ವಾವ ಮಿನಿತಬ್ಬಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಮುಟ್ಠಿತ್ತಿಕ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ದ್ವಿಹತ್ಥೇನ ಅನ್ತರವಾಸಕೇನ ತಿಮಣ್ಡಲಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತುಂ ಸಕ್ಕಾತಿ ಆಹ **“ಪಾರುಪನೇನಾ”**ತಿಆದಿ। **ಅತಿರೇಕ**ನ್ತಿ ಸುಗತಚೀವರಪ್ಪಮಾಣತೋ ಅಧಿಕಂ। **ಊನಕ**ನ್ತಿ ಮುಟ್ಠಿಪಞ್ಚಕಾದಿತೋ ಊನಕಂ, ತೇನ ಚ ತೇಸು ತಿಚೀವರಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ರುಹತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಇಮಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಮೀತಿ ಇಮಂ ಸಙ್ಘಾಟಿಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಉಕ್ಖಿಪಾಮಿ ಪರಿಚ್ಚಜಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಾಯವಿಕಾರಂ ಕರೋನ್ತೇನಾ**ತಿ ಹತ್ಥೇನ ಚೀವರಂ ಪರಾಮಸನ್ತೇನ, ಚಾಲೇನ್ತೇನ ವಾ। **ವಾಚಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕಾಯೇನಪಿ ಚಾಲೇತ್ವಾ

ವಾಚಮ್ಪಿ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ "ಕಾಯೇನ ಅಫುಸಿತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ। **ದುವಿಧನ್ತಿ** ಅಹತ್ಥಪಾಸಹತ್ಥಪಾಸವಸೇನ ದುವಿಧಂ। ತತ್ಥ **ಹತ್ಥಪಾಸೋ** ನಾಮ ಅಡ್ಢತೇಯ್ಯಹತ್ಥೋ ವುಚ್ಚತಿ। ದ್ವಾದಸಹತ್ಥನ್ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ , ತಂ ಇಧ ನ ಸಮೇತಿ। **"ಸಾಮನ್ತವಿಹಾರೇ"**ತಿ ಇದಂ ಠಪಿತಟ್ಠಾನಸಲ್ಲಕ್ಖಣಯೋಗ್ಗೇ ಠಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತತೋ ದೂರೇ ಠಿತಮ್ಪಿ ಠಪಿತಟ್ಠಾನಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಮೇವ। ತತ್ಥಪಿ ಚೀವರಸ್ಸ ಠಪಿತಭಾವಸಲ್ಲಕ್ಖಣಮೇವ ಪಮಾಣಂ। ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಸಬ್ಬಥಾ ಠಾನಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತುಂ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಠಪೇತ್ವಾ ತತೋ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಠಪಿತನ್ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ತಥಾಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಿತೇ ನ ದೋಸೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ನ ಸಮೇತಿ, ವೀಮಂಸಿತಬ್ಬಂ। **ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಠಪಿತವತ್ಥೇಹೀತಿ** ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳನಾಮೇನ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಠಪಿತವತ್ಥೇಹಿ, ತೇನೇವ "ಇಮಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಮೀ"ತಿ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಸ್ಸ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏತೇನ ಚ ತೇಚೀವರಧುತಙ್ಗಂ ಪರಿಹರನ್ತೇನ ಪಂಸುಕೂಲಾದಿವಸೇನ ಲದ್ಧಂ ವತ್ಥಂ ದಸಾಹಬ್ಭನ್ತರೇ ಕತ್ವಾ ರಜಿತ್ವಾ ಪಾರುಪಿತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೇನ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳವಸೇನ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾವ ದಸಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಮೇತಬ್ಬಂ, ಇತರಥಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನೇವ "ರಜಿತಕಾಲತೋ ಪನ ಪಟ್ಠಾಯ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಧುತಙ್ಗಚೋರೋ ನಾಮ ಹೋತೀ"ತಿ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೨೫) **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ವುತ್ತಂ। **"ಪುನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾನೀ"**ತಿ ಇದಞ್ಚ ಸಙ್ಘಾಟಿಆದಿತಿಚೀವರನಾಮೇನ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮಸ್ಸ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಇತರಸ್ಸ ಪನ ಪುರಿಮಾಧಿಟ್ಠಾನಮೇವ ಅಲನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **"ಪುನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬ"**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಕಪ್ಪಬಿನ್ದುಪಿ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಬದ್ಧಸೀಮಾಯಂ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸೀಮಾಸಮ್ಮುತಿಸಮ್ಭವತೋ ನ ತತ್ಥ ದುಪ್ಪರಿಹಾರತಾತಿ ಆಹ **"ಅಬದ್ಧಸೀಮಾಯಂ ದುಪ್ಪರಿಹಾರ"**ನ್ತಿ।

ಅತಿರಿತ್ತಪ್ಪಮಾಣಾಯ ಛೇದನಕಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಆಹ **"ಅನತಿರಿತ್ತಪ್ಪಮಾಣಾ"**ತಿ। **ತತೋ ಪರಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಾತಿ** ವಸ್ಸಿಕಮಾಸತೋ ಪರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಾ, ಇಮಿನಾ ಚತುನ್ನಂ ವಸ್ಸಿಕಮಾಸಾನಂ ಉಪರಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ ತತೋ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಯೋಗಾ। ಯಞ್ಚ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ ವಸ್ಸಾನಮಾಸಾತಿಕ್ಕಮೇನಾಪಿ, ಕಣ್ಡುಪಟಿಚ್ಛಾದಿ ಆಬಾಧವೂಪಸಮೇನಾಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಜಹತೀ"ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ, ತಂ **ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯಂ** ನತ್ಥಿ। **ಪರಿವಾರಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ** "ಅತ್ಥಾಪತ್ತಿ ಹೇಮನ್ತೇ ಆಪಜ್ಜತಿ, ನೋ ಗಿಮ್ಹೇ"ತಿ ಏತ್ಥ ಇದಂ ವುತ್ತಂ "ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯಾ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಪಾಟಿಪದದಿವಸೇ ವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಠಪಿತಂ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ನಿವಾಸೇನ್ತೋ ಹೇಮನ್ತೇ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಕುರುನ್ದಿಯಂ ಪನ 'ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮದಿವಸೇ ಅಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಹೇಮನ್ತೇ ಆಪಜ್ಜತೀ'ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಮ್ಪಿ ಸುವುತ್ತಂ, 'ಚತುಮಾಸಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ತತೋ ಪರಂ ವಿಕಪ್ಪೇತು'ನ್ತಿ ಹಿ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ (ಪರಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩೨೩)। ತತ್ಥ **ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ನಿವಾಸನಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ, **ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ಅಪಚ್ಚುದ್ಧಾರಪಚ್ಚಯಾ, ತಸ್ಮಾ ಕುರುನ್ದಿಯಂ ವುತ್ತನಯೇನಾಪಿ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ ವಸ್ಸಾನಮಾಸಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ವಿಜಹತೀತಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। ಅಧಿಟ್ಠಾನವಿಜಹನೇಸು ಚ ವಸ್ಸಾನಮಾಸಆಬಾಧಾನಂ ವಿಗಮೇನ ವಿಜಹನಂ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಮ್ಪಿ** ನ ಉದ್ಧಟಂ, ತಸ್ಮಾ **ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯಂ** ಆಗತನಯೇನ ಯಾವ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ನಹಾನತ್ಥಾಯ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ **"ವಣ್ಣಭೇದಮತ್ತರತ್ತಾಪಿ ಚೇಸಾ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **"ದ್ವೇ ಪನ ನ ವಟ್ಟನ್ತೀ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಙ್ಘಾಟಿಆದೀಸು ವಿಯ ದುತಿಯೇ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ರುಹತಿ, ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ** ಚೀವರವಸೇನ ಪರಿಭೋಗಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ ಸೇನಾಸನಪರಿಕ್ಖಾರತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನಪಚ್ಚತ್ಥರಣೇ ವಿಯ। ಯಂ ಪನ "ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಮ್ಪಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಸೇನಾಸನತ್ಥಾಯೇವಾತಿ ನಿಯಮಿತಂ ನ ಹೋತಿ ನವಸು ಚೀವರೇಸು ಗಹಿತತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ ಅತ್ತನೋ ನಾಮೇನ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ನಿದಹಿತ್ವಾ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಂ ವಿಯ ಯಥಾ ತಥಾ ವಿನಿಯುಜ್ಜಿತಬ್ಬಮೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಪಾವಾರೋ ಕೋಜವೋತಿ** ಇಮೇಸಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಾದೀನಂ ಲೋಕೇಪಿ ವೋಹರಣತೋ ಸೇನಾಸನಪರಿಕ್ಖಾರತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನಪಚ್ಚತ್ಥರಣತೋ ವಿಸುಂ ಗಹಣಂ ಕತಂ।

“ಹೀನಾಯಾವತ್ತನೇನಾ”ತಿ ಇದಂ ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುಂ ಅಜ್ಝಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಠಿತಸ್ಸ ಚೇವ ತಿತ್ಥಿಯಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಿಭಾವೇ ನಿರಪೇಕ್ಖತಾಯ ಗಿಹಿಲಿಙ್ಗತಿತ್ಥಿಯಲಿಙ್ಗಗ್ಗಹಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸಿಕ್ಖಂ ಅಪಚ್ಚಕ್ಖಾಯ ಗಿಹಿಭಾವೂಪಗಮನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ತದಾಪಿಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನತ್ತಾ, ಚೀವರಸ್ಸ ಚ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಕತ್ತಾವಿಜಹನತೋ। **ಪಮಾಣಚೀವರಸ್ಸಾ**ತಿ ಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ದ್ವೇ ಚೀವರಾನಿ ಪಾರುಪನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸೇ ದಿಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ಸಙ್ಘಾಟಿಯೋ ಪಾರುಪನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **“ಏಸ ನಯೋ”**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಮಾಣಯುತ್ತೇಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಛಿದ್ದಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಜಹತೀತಿಆದಿಅತ್ಥಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ।

ಅಙ್ಗಂ ಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ಸುತ್ತೇ ಆಗತಂ ನತ್ಥೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಇದಾನಿ ತಮೇವ ವಿಭಾವೇತುಂ **“ಯಙ್ಗೀ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನ ಸಮೇತಿ, ಸಙ್ಘಾಟಿಆದೀನಂ ಮುಟ್ಠಿಪಞ್ಚಕಾದಿಹೇಟ್ಠಿಮಪ್ಪಮಾಣಸ್ಸ ಸುತ್ತೇ ಅನಾಗತತ್ತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಮಹನ್ತಂ ವಾ ಖುದ್ದಕಂ ಕರೋತೀತಿ ಏತ್ಥ ಅತಿಮಹನ್ತಂ ಚೀವರಂ ಮುಟ್ಠಿಪಞ್ಚಕಾದಿಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಯುತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಸಮನ್ತತೋ ಛಿನ್ದನೇನಾಪಿ ವಿಚ್ಛಿನ್ದನಕಾಲೇ ಛಿಜ್ಜಮಾನಟ್ಠಾನಂ ಛಿದ್ದಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ವಿಜಹತಿ ಏವಾತಿ ಸಿಜ್ಝತಿ, “ಘಟೇತ್ವಾ ಛಿನ್ದತಿ, ನ ಭಿಜ್ಜತೀ”ತಿ ವಚನೇನ ಚ ಸಮೇತಿ। ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಂ ಪನ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣತೋ ಊನಂ ಕತ್ವಾ ಛಿನ್ನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಜಹತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅನಿಸ್ಸಯತ್ತಾ। ತಾನಿ ಪುನ ಬದ್ಧಾನಿ ಘಟಿತಾನಿ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಮೇವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ । ಕೇಚಿ ಪನ “ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಚೀವರೇ ದ್ವಿಧಾ ಛಿನ್ನೇ ಯದಿಪಿ ಏಕೇಕಂ ಖಣ್ಡಂ ಪಚ್ಛಿಮಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಂ ಪಹೋತಿ, ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖಣ್ಡೇ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ನ ಇತರೇ, “ದ್ವೇ ಪನ ನ ವಟ್ಟನ್ತೀ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ। ನಿಸೀದನಕಣ್ಡುಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋತಿ ವದನ್ತಿ।

ಸಮ್ಮುಖೇ ಪವತ್ತಾ **ಸಮ್ಮುಖಾ**ತಿ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ, ತಞ್ಚ ವಿಕಪ್ಪನವಿಸೇಸನಂ, ತಸ್ಮಾ “ಸಮ್ಮುಖೇ”ತಿ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ನಿಸ್ಸಕ್ಕವಚನಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ, ಅಭಿಮುಖೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ ಸಮ್ಮುಖೇನ ಅತ್ತನೋ ವಾಚಾಯ ಏವ ವಿಕಪ್ಪನಾ **ಸಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ**। ಪರಮ್ಮುಖೇನ ವಿಕಪ್ಪನಾ **ಪರಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ**ತಿ ಕರಣತ್ಥೇನಾಪಿ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ಅಯಮೇವ ಪಾಳಿಯಾ ಸಮೇತಿ। **ಸನ್ನಿಹಿತಾಸನ್ನಿಹಿತಭಾವ**ನ್ತಿ ಆಸನ್ನದೂರಭಾವಂ। **ಏತ್ತಾವತಾ ನಿಧೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಏತ್ತಕೇನೇವ ವಿಕಪ್ಪನಾಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ನಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ, ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ನ ಹೋತೀತಿ ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಜನೇತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ…ಪೇ॰… ನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಸಯಂ ಅಪಚ್ಚುದ್ಧರಣಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಅಧಿಟ್ಠಾನೇ ಪರೇಸಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇ ದುಕ್ಕಟಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಪರಿಭೋಗಾದಯೋಪಿ ವಟ್ಟನ್ತೀತಿ ಪರಿಭೋಗವಿಸ್ಸಜ್ಜನಅಧಿಟ್ಠಾನಾನಿಪಿ। **ಅಪಿ**-ಸದ್ದೇನ ನಿಧೇತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅತ್ಥೋ, ಏತೇನ ಚ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೇಪಿ ಕತೇ ಚೀವರಮ್ಪಿ ವಿಕಪ್ಪಿತಚೀವರಮೇವ ಹೋತಿ, ನ ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ। ತಂ ಪನ ತಿಚೀವರಾದಿನಾಮೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಕಾಮೇನ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತಬ್ಬಂ, ಇತರೇನ ವಿಕಪ್ಪಿತಚೀವರಮೇವ ಕತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಯಂ ವಿಕಪ್ಪಿತಚೀವರಂ, ತಂ ಯಾವ ಅಪರಿಭೋಗಕಾಲಾ ಅಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಪೇತ್ವಾವ ನಿದಹಿತಬ್ಬಂ, ಪರಿಭೋಗಕಾಲೇ ಪನ ಸಮ್ಪತ್ತೇ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಪೇತ್ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಹಿ ತತೋ ಪುರೇಪಿ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಪೇಯ್ಯ, ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೇನೇವ ವಿಕಪ್ಪನಾಯ ವಿಗತತ್ತಾ ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ಚ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಅಪರಿಭುಞ್ಜಿತ್ವಾವ ಠಪೇತಬ್ಬಂ, ತದೇವ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಂ, ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೇ ಚ ಕತೇ ಅನ್ತೋದಸಾಹೇಯೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। ಯಞ್ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ‘ತತೋ ಪಭುತಿ ಪರಿಭೋಗಾದಯೋಪಿ ವಟ್ಟನ್ತೀ’ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಪಾಳಿಯಾ ವಿರುಜ್ಝತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ತೇಸಂ ಮತಿಮತ್ತಮೇವ। ಪಾಳಿಯಞ್ಹಿ “ಅನ್ತೋದಸಾಹಂ ಅಧಿಟ್ಠೇತಿ, ವಿಕಪ್ಪೇತೀ”ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೪೬೯) ಚ “ಸಾಮಂ ಚೀವರಂ ವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಅಪಚ್ಚುದ್ಧಾರಣಂ ಪರಿಭುಞ್ಜೇಯ್ಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ”ನ್ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೩೭೩) ಚ “ಅನಾಪತ್ತಿ ಸೋ ವಾ ದೇತಿ, ತಸ್ಸ ವಾ ವಿಸ್ಸಾಸನ್ತೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತೀ”ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೩೭೪) ಚ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ, ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ “ಇಮಂ ಚೀವರಂ ವಾ ವಿಕಪ್ಪನಂ ವಾ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಮೀ”ತಿಆದಿನಾ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರಂ

ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ “ಮಯ್ಹಂ ಸನ್ತಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜ ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಹಿ ವಾ”ತಿ ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕತ್ತಂ ಅಮೋಚೇತ್ವಾವ ಪರಿಭೋಗಾದಿವಸೇನೇವ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ, “ತತೋ ಪಭುತಿ ಪರಿಭೋಗಾದಯೋಪಿ ವಟ್ಟನ್ತೀ”ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ವಿನಾಪಿ ವಿಸುಂ ಪರಿಭೋಗಸ್ಸ, ನಿದಹನಸ್ಸ ಚ ವುತ್ತತ್ತಾ ವಿಕಪ್ಪನಾನನ್ತರಮೇವ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಾಪೇತ್ವಾ ಅನಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಏವ ತಿಚೀವರವಿರಹಿತಂ ವಿಕಪ್ಪನಾರಹಂ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ, ನಿದಹಿತುಞ್ಚ ಇದಂ ಪಾಟೇಕ್ಕಂ ವಿನಯಕಮ್ಮನ್ತಿ ಖಾಯತಿ। ಅಪಿಚ ಬಹೂನಂ ಪತ್ತಾನಂ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ, ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೇತುಞ್ಚ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೇನ ತೇಸಂ ಅತಿರೇಕಪತ್ತತಾ ದಸ್ಸಿತಾತಿ ಸಿಜ್ಝತಿ ತೇಸು ಏಕಸ್ಸೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬತೋ। ತಸ್ಮಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಆಗತನಯೇನೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಪಞ್ಞತ್ತಿಕೋವಿದೋ ನ ಹೋತೀತಿ ಏವಂ ವಿಕಪ್ಪಿತೇ “ಅನನ್ತರಮೇವ ಏವಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ನ ಜಾನಾತಿ। ತೇನಾಹ **“ನ ಜಾನಾತಿ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತು”**ನ್ತಿ, ಇಮಿನಾಪಿ ಚೇತಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ “ವಿಕಪ್ಪನಾನನ್ತರಮೇವ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೋ ಕಾತಬ್ಬೋ”ತಿ।

ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತವಚನನ್ತಿ ತಿಚೀವರಾದೀನಂ ಸಾಧಾರಣವಚನೇನ ವುತ್ತವಚನಂ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ “ವಿರುದ್ಧಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ವತ್ವಾ ತಂ ವಿರೋಧಾಸಙ್ಕಂ ನಿವತ್ತೇತುಂ **“ತಿಚೀವರಸಙ್ಖೇಪೇನ…ಪೇ॰… ವಿಕಪ್ಪನಾಯ ಓಕಾಸೋ ದಿನ್ನೋ ಹೋತೀ”**ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ “ಅಧಿಟ್ಠೇತಿ ವಿಕಪ್ಪೇತೀ”ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತೇಪಿ ತಿಚೀವರಮ್ಪಿ ವಿಕಪ್ಪೇತೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ನ ಸಿಜ್ಝತಿ, “ತಿಚೀವರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ನ ವಿಕಪ್ಪೇತು”ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೫೮) ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಯಂ ಪನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ, ತಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ। ಯಂ ತಿಚೀವರವಿರಹಿತಂ, ತಂ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಂ, ತಂ ವಿಕಪ್ಪೇತೀತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ಪುಬ್ಬಾಪರವಿರೋಧೋ ನ ದಿಸ್ಸತಿ ಸಾಮಞ್ಞವಚನಸ್ಸ ವುತ್ತಾವಸೇಸೇಯೇವ ಅವತಿಟ್ಠನತೋ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ತಿಚೀವರಸ್ಸಾಪಿ ವಿಕಪ್ಪನವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ತಿಚೀವರಂ ತಿಚೀವರಸಙ್ಖೇಪೇನಾ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ತಿಚೀವರಸಙ್ಖೇಪೇನ ಪರಿಹರಿಯಮಾನೇಸು ಏಕಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತಿಚೀವರತೋ ಪನ ಏಕಂ ವಾ ಸಕಲಮೇವ ವಾ ಅಪನೇತ್ವಾ ಅಪರಂ ತಿಚೀವರಂ ತಿಚೀವರಸಙ್ಖೇಪೇನ ಪರಿಹರಿತುಕಾಮಸ್ಸ ವಾ ತಿಚೀವರಾಧಿಟ್ಠಾನಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳವಸೇನೇವ ಸಬ್ಬಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಕಾಮಸ್ಸ ವಾ ಪುರಿಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತಚೀವರಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಏವಮಧಿಪ್ಪಾಯೇನ **“ತಿಚೀವರೇ ಏಕೇನ ಚೀವರೇನ ವಿಪ್ಪವಸಿತುಕಾಮೋ ಹೋತೀ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ ಸಿಯಾ, ಇಚ್ಚೇತಂ ಪಾಳಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮೇತಿ। ಅಥ ಪುನಪಿ ತದೇವ ತಿಚೀವರಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಕಾಮೋ ಹುತ್ವಾ ವಿಪ್ಪವಾಸಸುಖತ್ಥಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವುತ್ತಂ ಸಿಯಾ, ತಂ “ತಿಚೀವರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ನ ವಿಕಪ್ಪೇತು”ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೫೮) ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ ನ ಸಮೇತಿ। ಯದಿ ಹಿ ಸೇಸಚೀವರಾನಿ ವಿಯ ತಿಚೀವರಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪೇತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ, “ತಿಚೀವರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ನ ವಿಕಪ್ಪೇತು”ನ್ತಿ ಇದಂ ವಚನಮೇವ ನಿರತ್ಥಕಂ ಸಿಯಾ ಸೇಸಚೀವರೇಹಿ ತಿಚೀವರಸ್ಸ ವಿಸೇಸಾಭಾವಾ। ತಸ್ಮಾ “ವಿಕಪ್ಪೇತೀ”ತಿ ಇದಂ ತಿಚೀವರವಿರಹಿತಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಿಚೀವರಂ ಪನ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ತೇನೇವ ದುತಿಯಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿವಾರೇ “ವಿಕಪ್ಪೇತೀ”ತಿ ಇದಂ ನ ವುತ್ತಂ, ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಯಥಾ ಪಾಳಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ, ತಥಾ ಏತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ತುಯ್ಹಂ ದೇಮೀತಿಆದೀಸು ಪರಿಚ್ಚತ್ತತ್ತಾ ಮನಸಾ ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತೇಪಿ ಸಮ್ಪದಾನಭೂತಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಕಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಇಚ್ಛಿತಕ್ಖಣೇ ಗಹೇತುಂ ಲಭತಿ। **ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸಾ**ತಿ ಪರಮ್ಮುಖೇ ಠಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಯಸ್ಸ ಪನ ರುಚ್ಚತೀ**ತಿಆದಿ ಉಭೋಹಿಪಿ ಪರಿಚ್ಚತ್ತತಾಯ ಅಸ್ಸಾಮಿಕತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

“ತಂ ನ ಯುಜ್ಜತೀ”ತಿ ಇದಂ ಅನ್ತೋದಸಾಹೇ ಏವ ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಹಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ಅನಾಪತ್ತಿವಾರಸ್ಸ ಆಗತತ್ತಾ, ಇಧ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಚೀವರಸ್ಸ ಕಪ್ಪಿಯಭಾವಕರಣತ್ಥಂ ಲೇಸೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ ಚ ವುತ್ತಂ, ಕೇಚಿ ಪನ “ಪರೇಹಿ ಸಭಾಗೇನ ಅಚ್ಛಿನ್ನೇ, ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಹಿತೇ ಚ ಪುನ ಲದ್ಧೇ ದೋಸೋ ನ ದಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಅನಧಿಟ್ಠಾನೇನಾ**ತಿ ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ಅಕರಣೇನಾತಿ

ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಚೀವರಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕತಾ, ಜಾತಿಪಮಾಣಯುತ್ತತಾ, ಛಿನ್ನಪಲಿಬೋಧಭಾವೋ, ಅತಿರೇಕಚೀವರತಾ, ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕಮೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪಠಮಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಉದೋಸಿತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೭೩. ದುತಿಯೇ **ಅವಿಪ್ಪವಾಸೇತಿ** ಅವಿಪ್ಪವಾಸೇ ನಿಪ್ಫಾದೇತಬ್ಬೇ, ವಿಪ್ಪವಾಸದೋಸಾಭಾವೇ ಸಾಧೇತಬ್ಬೇ ಕತ್ತಬ್ಬಾ ಸಮ್ಮುತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೭೫. ಪಟಿಸಿದ್ಧಪರಿಯಾಪನ್ನೇನಾತಿ ವಿಪ್ಪವಸಿತುಂ ಪಟಿಸಿದ್ಧೇಸು ತೀಸು ಚೀವರೇಸು ಅನ್ತೋಗಧೇನ, ಏಕೇನ ಚ ಅವಯವೇ ಸಮುದಾಯೋಪಚಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

೪೭೮-೯. ಏತ್ತಾವತಾತಿ ''ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ''ತಿ ಇಮಿನಾ। ''ಸಭಾಯೇತಿ ಲಿಙ್ಗಬ್ಯತ್ತಯೇನ ಸಭಾ ವುತ್ತಾ''ತಿ ವತ್ವಾ ಪುನ ಸಯಮ್ಪಿ **''ಸಭಾಯೇ''**ತಿ ಇಮಿನಾ ವೋಹರನ್ತೋ ಸಭಾ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಪರಿಯಾಯೋ ಸಭಾಯ-ಸದ್ದೋ ನಪುಂಸಕಲಿಙ್ಗಯುತ್ತೋ ಅತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ''ಸಭಾಯನ್ತಿ ಲಿಙ್ಗಬ್ಯತ್ತಯೇನ ಸಭಾ ವುತ್ತಾ''ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ। ಲಿಙ್ಗಬ್ಯತ್ತಯೇನ ಸಭಾತಿ ಚ ಲಿಙ್ಗನ್ತರಯುತ್ತೋ ಸಭಾಸದ್ದಪರಿಯಾಯೋ ಸಭಾಯಸದ್ದೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಭಾಯಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಸಭಂ ಗಚ್ಛತಿ। **ವಸಿತಬ್ಬಂ ನತ್ಥೀತಿ** ಚೀವರಹತ್ಥಪಾಸೇಯೇವ ವಸಿತಬ್ಬಂ ನತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಸ್ಸಾತಿ** ವೀಥಿಯಾ। **ಸಭಾಯಸ್ಸ ಚ ದ್ವಾರಸ್ಸ ಚ ಹತ್ಥಪಾಸಾ ನ ವಿಜಹಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಸಭಾಯದ್ವಾರಾನಮನ್ತರೇ ವೀಥಿ ಗೇಹಾಪಿ ಗಹಿತಾ ಏವ ಹೋನ್ತಿ ಆದಿಪರಿಯೋಸಾನಾನಂ ಗಹಿತತ್ತಾ। ಏತ್ಥ ಚ ದ್ವಾರವೀಥಿಘರೇಸು ವಸನ್ತೇನ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಸಹಸೇಯ್ಯಾದಿದೋಸಂ ಪರಿಹರಿತ್ವಾ ಸುಪಟಿಚ್ಛನ್ನತಾದಿಯುತ್ತೇನೇವ ಭವಿತಬ್ಬಂ , ಸಭಾ ಪನ ಯದಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ವಸನತ್ಥಾಯ ಸಾಲಾಸದಿಸಾ ಕತಾ, ಅನ್ತರಾರಾಮೇ ವಿಯ ಯಥಾಸುಖಂ ವಸಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತತಾಯ ಚ ಏಕೂಪಚಾರತಂ, ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತತಾಯ ನಾನೂಪಚಾರತಞ್ಚ ನಿವೇಸನಾದೀಸುಪಿ ಅತಿದಿಸನ್ತೋ ಆಹ **''ಏತೇನೇವೂಪಾಯೇನಾ''**ತಿಆದಿ। ನಿವೇಸನಾದೀನಿ ಬಹಿಗಾಮತೋ ಸನ್ನಿವಿಟ್ಠಾನಿ ಗಹಿತಾನಿ ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ಠಿತಾನಂ ಗಾಮಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಹಿತತ್ತಾ। **ಸಬ್ಬತ್ಥಾತಿ** ಗಾಮನಿಗಮನಿವೇಸನಾದೀಸು ಪನ್ನರಸಸು। **ಪರಿಕ್ಖೇಪಾದೀತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಅಪರಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸೇವ ಗಹಣಂ, ನ ಏಕಕುಲಾದೀನಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ಏಕೂಪಚಾರತಾನಾನೂಪಚಾರತಾನಿಮಿತ್ತತಾಭಾವಾ। ಏತ್ಥ ಚ ಸತ್ಥಸ್ಸ ಕತಿಪಾಹಂ ಕತ್ಥಚಿ ನಿವಿಟ್ಠಸ್ಸೇವ ಪರಿಕ್ಖೇಪೋ ಹೋತಿ, ನ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ।

೪೮೧-೭. ಗಾಮತೋ ಬಹಿ ಇಸ್ಸರಾನಂ ಸಮುದ್ದತೀರಾದೀಸು ಕತಭಣ್ಡಸಾಲಾ ಉದೋಸಿತೋತಿ ಆಹ **''ಯಾನಾದೀನ''**ನ್ತಿಆದಿ। **ಮುಣ್ಡಚ್ಛದನಪಾಸಾದೋತಿ** ನಾತಿಉಚ್ಚೋ ಚನ್ದಿಕಙ್ಗಣಯುತ್ತೋ ಸಿಖರಕೂಟಮಾಲಾದಿವಿರಹಿತೋ ಪಾಸಾದೋ।

೪೮೯. ಪರಿಯಾದಿಯಿತ್ವಾತಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಿತ್ವಾ। **ನದೀಪರಿಹಾರೋತಿ** ವಿಸುಂಗಾಮಾದೀನಂ ವಿಯ ನದೀಪರಿಹಾರಸ್ಸ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ಚೀವರಹತ್ಥಪಾಸೋ ಏವಾತಿ ವದನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇ ಪನ ''ಇಮಿನಾ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನೇನ ನದೀಪರಿಹಾರೋಪಿ ವಿಸುಂ ಸಿದ್ಧೋ, ನದಿಯಾ ಹತ್ಥಪಾಸೋ ನ ವಿಜಹಿತಬ್ಬೋ''ತಿ ವದನ್ತಿ। **ವಿಹಾರಸೀಮ**ನ್ತಿ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸೀಮಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। ಏತ್ಥ ಚ ವಿಹಾರಸ್ಸ ನಾನಾಕುಲಸನ್ತಕಭಾವೇಪಿ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸೀಮಾಪರಿಚ್ಛೇದಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಚೀವರಅವಿಪ್ಪವಾಸಸಮ್ಭವತೋ ತಸ್ಸಾ ಪಧಾನತ್ತಾ ತತ್ಥ ಸತ್ಥಪರಿಹಾರೋ ನ ಲಬ್ಭತೀತಿ **''ವಿಹಾರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಸಿತಬ್ಬ''**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **''ಸತ್ಥಸಮೀಪೇ''**ತಿ ಇದಂ ಯಥಾವುತ್ತಂ

ಅಬ್ಭನ್ತರಪರಿಚ್ಛೇದವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ನಾನಾಕುಲಸ್ಸ ಸತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ಸತ್ಥೇ ಚೀವರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಪಾಸಾ ನ ವಿಜಹಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಸತ್ಥಹತ್ಥಪಾಸೋ ಗಹಿತೋ।

೪೯೦. **ಏಕಕುಲಸ್ಸ ಖೇತ್ತೇ**ತಿ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

೪೯೧-೪. **ವಿಹಾರೋ** ನಾಮ ಉಪಚಾರಸೀಮಾ। ತತ್ಥ **ಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ**ತಿ ತಸ್ಸ ಅನ್ತೋಪರಿವೇಣಾದಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಏಕಕುಲಾದಿಸನ್ತಕತಾ ಚೇತ್ಥ ಕಾರಾಪಕಾನಂ ವಸೇನ। **ಛಾಯಾಯ ಫುಟ್ಠೋಕಾಸಸ್ಮಾ**ತಿ ಉಜುಕಂ ಅವಕ್ಖಿತ್ತಲೇಡ್ಡುಪಾತಬ್ಭನ್ತರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

ಅಗಮನಪಥೇತಿ ತದಹೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿವತ್ತೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಕೇ ಸಮುದ್ದಮಜ್ಝೇ ಯೇ ದೀಪಕಾ, ತೇಸೂತಿ ಯೋಜನಾ। **ಇತರಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಪುರತ್ಥಿಮದಿಸಾಯ ಚೀವರೇ। **"ಉಪೋಸಥಕಾಲೇ…ಪೇ॰… ವಡ್ಢತೀ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಚೀವರವಿಪ್ಪವಾಸಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರತೋ ಸಮಾನಸಂವಾಸಾಯ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾಯ ಅಚ್ಚನ್ತವಿಸದಿಸತಂ ದಸ್ಸೇತಿ । ತಥಾ ಹಿ ಬಹೂಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ಏಕತೋ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಸಮನ್ತಾ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಪರಿಚ್ಛೇದೇಸು ಯಥಾಸಕಂ ಚೀವರಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಪರಿಹರನ್ತೇಸು ಏಕೇಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನಿಸಿನ್ನೋಕಾಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞವಿಸದಿಸೋ ಅನೇಕವಿಧೋ ಹೋತಿ, ನ ಏಕೋ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅನಿಮಿತಬ್ಬತ್ತಾ। ತೇನೇವ ತತ್ಥ ಪರಿಸವಸೇನ ವುಡ್ಢಿ, ಹಾನಿ ವಾ ನ ಹೋತಿ, ನ ಏವಂ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾಯ। ಸಾ ಹಿ ಯೋಜನಿಕಾಯಪಿ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತತೋವ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಮನ್ತಾ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಪಅಚ್ಛಿನ್ನಾ ಏಕಾವ ಹೋತಿ। ತೇನೇವ ಸಾ ಪರಿಸವಸೇನ ವಡ್ಢತಿ, ಹಾಯತಿ ಚ, ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞಾವ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾ ಅಞ್ಞೋ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರತೋ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೋ ಚೀವರವಿಪ್ಪವಾಸಪರಿಹಾರೋ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಞ್ಚೇತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ **ಖನ್ಧಕೇ ಸೀಮಾಕಥಾಯ**ಮೇವ (ಮಹಾವ॰ ೧೪೩) ವಕ್ಖಾಮ।

೪೯೫. **ನದಿಂ ಓತರತೀ**ತಿ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಓತರತಿ। **ಬಹಿಗಾಮೇ ಠಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಅಪಾರುಪಿತಬ್ಬತಾಯ ವುತ್ತಂ। **ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗೇ ಚ ಬಹಿಗಾಮೇ ಠಪಿತಸಙ್ಘಾಟಿಯಞ್ಚ ಪಠಮಂ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಅನ್ತರವಾಸಕೇ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಬಹಿಗಾಮೇ ಠಪಿತಸ್ಸಾಪಿ ವಿನಯಕಮ್ಮವಚನತೋ ಪರಮ್ಮುಖಾಪಿ ಠಿತಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತುಂ, ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ದಾತುಞ್ಚ ವಟ್ಟತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ದಹರಾನಂ ಗಮನೇ ಸಉಸ್ಸಾಹತ್ತಾ **"ನಿಸ್ಸಯೋ ಪನ ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಮುಹುತ್ತಂ…ಪೇ॰… ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತೀ**ತಿ ಸಉಸ್ಸಾಹತ್ತೇ ಗಮನಸ್ಸ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ತೇಸಂ ಪನ ಪುರಾರುಣಾವ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸಉಸ್ಸಾಹೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಅರುಣೇ ಅನ್ತರಾ ಉಟ್ಠಿತೇಪಿ ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ **"ಯಾವ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಾ ಸಯನ್ತೀ"**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ। ತೇನೇವ **"ಗಾಮಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ವಚನಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ**ತಿಆದಿಮ್ಹಿ ಸಉಸ್ಸಾಹತ್ತಾ ಗಮನಕ್ಖಣೇ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ನ ವುತ್ತಾ। **ಧೇನುಭಯೇನಾ**ತಿ ತರುಣವಚ್ಛಗಾವೀನಂ ಅಭಿಧಾವಿತ್ವಾ ಸಿಙ್ಗೇನ ಪಹರಣಭಯೇನ। **ನಿಸ್ಸಯೋ ಚ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಧೇನುಭಯಾದೀಹಿ ಠಿತಾನಂ ಯಾವ ಭಯವೂಪಸಮಾ ಠಾತಬ್ಬತೋ "ಅನ್ತೋಅರುಣೇಯೇವ ಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ನಿಯಮೇತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಯತ್ಥ ಪನ ಏವಂ ನಿಯಮೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ತತ್ಥ ಅನ್ತರಾರುಣೇ ಉಗ್ಗತೇಪಿ ನಿಸ್ಸಯೋ ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ ಭೇಸಜ್ಜತ್ಥಾಯ ಗಾಮಪ್ಪವಿಟ್ಠದಹರಾನಂ ವಿಯ। **ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯಂ ಗಾಮ**ನ್ತಿ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸೀಮಾಸಮ್ಮುತಿತೋ ಪಚ್ಛಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತಗಾಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ ಗಾಮಞ್ಚ ಗಾಮೂಪಚಾರಞ್ಚ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬತೋ। **ಪವಿಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಆಚರಿಯನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಗತಾನಂ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸೀಮತ್ತಾ ನೇವ ಚೀವರಾನಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಸಉಸ್ಸಾಹತಾಯ ನಿಸ್ಸಯೋ ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। **ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ**ತಿ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತಾನಂ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ।

"ಇಧ ಅಪಚ್ಚುದ್ಧರಣ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಿಕಪ್ಪನಾನಿ ವಿಯ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಣಮ್ಪಿ ಕಾಯೇನ ವಾ ವಾಚಾಯ ವಾ ಕತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ಅಕರಣತೋತಿ ಇದಂ ಕಾಯವಾಚಾಸಮುಟ್ಠಾನಂ ವುತ್ತಂ। ಅಧಿಟ್ಠಿತತಿಚೀವರತಾ,

ಅನತ್ಥತಕಥಿನತಾ, ಅಲದ್ಧಸಮ್ಮುತಿತಾ, ರತ್ತಿವಿಪ್ಪವಾಸೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಉದೋಸಿತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ತತಿಯಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೯೭. ತತಿಯೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಚೀವರಪಚ್ಚಾಸಾ ನಿಕ್ಖಿಪಿತು**ನ್ತಿ ಚೀವರಪಚ್ಚಾಸಾಯ ಸತಿಯಾ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿಟ್ಠಿತಚೀವರಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ದುತಿಯಕಥಿನೇ ವಿಯ ಸಾಮಿವಸೇನೇವ ಕರಣವಚನಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೪೯೯-೫೦೦. **ತುಯ್ಹಂ ದಮ್ಮೀತಿ ದಿನ್ನ**ನ್ತಿ "ತುಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಕಾಲಚೀವರಂ ದಮ್ಮೀ"ತಿ ಏವಂ ದಿನ್ನಂ, ಏತಮ್ಪಿ ಕಾಲೇ ಆದಿಸ್ಸ ದಿನ್ನಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಇದಂ ಪನ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನಂ, ಪಾಳಿಯಂ "ಕಾಲೇಪಿ ಆದಿಸ್ಸ ದಿನ್ನ"ನ್ತಿ ಇದಞ್ಚ "ಅಕಾಲಚೀವರ"ನ್ತಿ ವಚನಸಾಮಞ್ಞತೋ ಲಬ್ಭಮಾನಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ವುತ್ತಂ ಪಠಮಅನಿಯತೇ ಸೋತಸ್ಸ ರಹೋ ವಿಯ। ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಹಿ ಕಾಲೇಪಿ ಆದಿಸ್ಸ ದಿನ್ನಂ ಅಕಾಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನಚೀವರಂ ವಿಯ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೇಹಿ ವುತ್ಥವಸ್ಸೇಹಿ, ಅವುತ್ಥವಸ್ಸೇಹಿ ಚ ಸಬ್ಬೇಹಿಪಿ ಭಾಜೇತಬ್ಬತಾಸಾಮಞ್ಞೇನ ಅಕಾಲಚೀವರಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ಪಾಳಿಯಂ "ಕಾಲೇಪಿ ಆದಿಸ್ಸ ದಿನ್ನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ "ತತೋ ಭಾಜೇತ್ವಾ ಲದ್ಧಚೀವರಮ್ಪಿ ಅಕಾಲೇ ಲದ್ಧಚೀವರಮ್ಪಿ ವುತ್ಥವಸ್ಸಾನಂ ಏಕಮಾಸಪರಿಹಾರಂ, ಪಞ್ಚಮಾಸಪರಿಹಾರಂ ವಾ ನ ಲಭತಿ, ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರೇ ಅಸತಿ ದಸಾಹಪರಿಹಾರಮೇವ ಲಭತೀ"ತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ಅಟ್ಠಕಥಾಯಮ್ಪಿ "ಆದಿಸ್ಸ ದಿನ್ನ"ನ್ತಿ ವಚನಸಾಮಞ್ಞತೋ ಲಬ್ಭಮಾನಂ ಸಬ್ಬಂ ಅತ್ಥುದ್ಧಾರವಸೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ "ಏಕಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಾ ಇದಂ ತುಯ್ಹಂ ದಮ್ಮೀತಿ ದಿನ್ನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ತಥಾಲದ್ಧಂ ವಾ ಅಕಾಲೇ ಲದ್ಧಂ ವಾ ಅನತ್ಥತಕಥಿನಾನಂ ದಸಾಹಬ್ಭನ್ತರೇ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಇತರಥಾ ಪಾಳಿಅಟ್ಠಕಥಾಹಿ ವಿರುಜ್ಝನತೋ। ತಥಾ ಹಿ **ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದೇ** ಅಕಾಲೇ ಉಪ್ಪನ್ನಮ್ಪಿ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಂ "ಯಾವಚೀವರಕಾಲಸಮಯಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೬೫೮) ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಸ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ "ಪವಾರಣಮಾಸಸ್ಸ ಜುಣ್ಹಪಕ್ಖಪಞ್ಚಮಿಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸ್ಸ ಅನತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಏಕಾದಸದಿವಸಾಧಿಕೋ ಮಾಸೋ, ಅತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಏಕಾದಸದಿವಸಾಧಿಕಾ ಪಞ್ಚ ಮಾಸಾ ಚ ಪರಿಹಾರೋ ವುತ್ತೋ, ತಮೇವ ಪರಿಹಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ 'ಛಟ್ಠಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅನಚ್ಚೇಕಚೀವರಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಠಪಿತಚೀವರಮ್ಪಿ ಏತಂ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತಿಯೇವಾ'ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೬೪೬-೬೪೯) ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಕಾಲೇಪಿ ಅಕಾಲೇಪಿ ಚ ಯಥಾತಥಾ ಲದ್ಧಂ ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ವುತ್ಥವಸ್ಸಾನಂ ಏಕಮಾಸಂ, ಪಞ್ಚಮಾಸಂ ವಾ ಯಥಾರಹಂ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತಿ ಏವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಏವಂ ಪನ ಅವತ್ವಾ ಪದಭಾಜನಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತತ್ಥ **ಏವ**ನ್ತಿ ಯಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ "ತತೋ ಚೇ ಉತ್ತರೀ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಮಾಸಪರಮತೋ ಉತ್ತರೀತಿ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ, ತಂ ಪರಾಮಸತಿ। ಪದಭಾಜನಿಯಂ ಏವಮತ್ಥಂ ಅವತ್ವಾ ಅಞ್ಞಥಾ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತಾವ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ। **"ಮೂಲಚೀವರ"**ನ್ತಿ ಇದಂ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। **ಅತ್ತನೋ ಗತಿಕಂ ಕರೋತೀತಿ** ಅನನ್ತರಾ ದುತಿಯದಿವಸಾದೀಸು ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಂ ಮಾಸಪರಮಂ ಮೂಲಚೀವರಂ ಠಪೇತುಂ ಅದತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ದಸಾಹಪರಮತಾಯ ಏವ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತೀತಿ ಅತ್ತನೋ ಗತಿಕಂ ಕರೋತೀತಿ। **ತತೋ ಉದ್ಧಂ ಮೂಲಚೀವರ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ **ಮೂಲಚೀವರ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ। ತಞ್ಹಿ ವೀಸತಿಮದಿವಸತೋ ಉದ್ಧಂ ದ್ವಾವೀಸತಿಮದಿವಸಾದೀಸು ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಂ ಅತ್ತನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋ ಸಿಬ್ಬೇತ್ವಾ ಘಟಿತಂ ದಸಾಹಪರಮಂ ಗನ್ತುಂ ಅದತ್ವಾ ನವಾಹಪರಮತಾದಿವಸೇನ ಅತ್ತನೋ ಗತಿಕಂ ಕರೋತಿ, ಏಕತೋ ಅಸಿಬ್ಬೇತ್ವಾ ವಿಸುಂ ಠಪಿತಂ ಪನ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಂ ದಸಾಹಪರಮಮೇವ।

ಪಾಳಿಯಂ **ದಸಾಹಾ**ತಿ ದಸಾಹೇನ। **ಏಕಾದಸೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ**ತಿಆದೀಸು ಏಕಾದಸಾಹೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇತಿಆದಿನಾ ಅತ್ಥೋ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಏಕವೀಸೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ...ಪೇ॰... ನವಾಹಾ ಕಾರೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿಆದಿ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನದಿವಸಂ

ಠಪೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವ **“ತಿಂಸೇ…ಪೇ॰… ತದಹೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **“ಅಞ್ಞಂ ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಂ…ಪೇ॰… ಕಾರೇತಬ್ಬ”**ನ್ತಿ ಇದಂ ಸತಿಯಾ ಏವ ಪಚ್ಚಾಸಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಪನ “ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚೀವರಂ ನ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಇಚ್ಛಿತಟ್ಠಾನತೋ ಪಚ್ಚಾಸಾಯ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಾಯ ಅಞ್ಞತ್ಥಾಪಿ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ಪಚ್ಚಾಸಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಮೂಲಚೀವರಂ ನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ, ಸಬ್ಬಥಾ ಪಚ್ಚಾಸಾಯ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನಾಯ ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಮೂಲಚೀವರಂ ತದಹೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಂ। **ಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಮ್ಪಿ ಪರಿಕ್ಖಾರಚೋಳಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಪಠಮತರಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ವಿಸಭಾಗಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಅಞ್ಞಮಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಅಞ್ಞಂ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। ಅಙ್ಗಂ ಪನೇತ್ಥ ಪಠಮಕಥಿನೇ ವುತ್ತಸದಿಸಮೇವ। ಕೇವಲಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕಮೋ, ಇಧ ಮಾಸಾತಿಕ್ಕಮೋತಿ ಅಯಂ ವಿಸೇಸೋ।

ತತಿಯಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಪುರಾಣಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೦೩-೫. ಚತುತ್ಥೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಭತ್ತವಿಸ್ಸಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಭತ್ತಸ್ಸ ಉದರೇ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ, ಪವೇಸನಂ ಅಜ್ಝೋಹರಣಂ ಭತ್ತಕಿಚ್ಚನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ, ಭೋಜನಪರಿಯೋಸಾನೇನ ಭತ್ತಸ್ಸ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ತತ್ಥ ನಾಮ ತ್ವ**ನ್ತಿ ಸೋ ನಾಮ ತ್ವಂ, ತಾಯ ನಾಮ ತ್ವನ್ತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ। ಪಿತಾ ಚ ಮಾತಾ ಚ ಪಿತರೋ, ಪಿತೂನಂ ಪಿತಾ ಚ ಮಾತಾ ಚ **ಪಿತಾಮಹಾ,** ತೇ ಏವ ಯುಗಳಟ್ಠೇನ **ಯುಗೋ,** ತಸ್ಮಾ ಯಾವ ಸತ್ತಮಾ ಪಿತಾಮಹಯುಗಾ ಪಿತಾಮಹಾವಟ್ಟಾತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಏವಞ್ಹಿ ಪಿತಾಮಹಗ್ಗಹಣೇನ ಮಾತಾಮಹೋ ಚ ಪಿತಾಮಹೀ ಮಾತಾಮಹೀ ಚ ಗಹಿತಾವ ಹೋನ್ತಿ। ಸತ್ತಮಯುಗತೋ ಪರಂ “ಅಞ್ಞಾತಕಾ”ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಯಾತಿ** ಭಿಕ್ಖುನೀ। ಪಿತು ಮಾತಾ **ಪಿತಾಮಹೀ,** ಮಾತು ಪಿತಾ **ಮಾತಾಮಹೋ।**

ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ “ಧೋವಾ”ತಿ ಆಣಾಪನವಾಚಾಯ ಏಕಾಯ ಏವ ತದನುಗುಣಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸ್ಸಾಪಿ ಪಯೋಗಸ್ಸ ಆಣತ್ತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ।

೫೦೬. ತದವಿನಾಭಾವತೋ ಧೋವನಸ್ಸ **“ಕಾಯವಿಕಾರಂ ಕತ್ವಾ”**ತಿ ಚ **“ಅನ್ತೋದ್ವಾದಸಹತ್ಥೇ”**ತಿ ಚ ವುತ್ತತ್ತಾ ಕಾಯೇನ ಧೋವಾಪೇತುಕಾಮತಂ ಅಪ್ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ದಾನಖಿಪನಪೇಸನಾದಿಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಚ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಂ ಉಪಚಾರಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಠತ್ವಾ ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಖಿಪನಪೇಸನಾದಿಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಚ ಅನಾಪತ್ತಿ ಏವ।

ಏಕೇನ ವತ್ಥುನಾತಿ ಪಠಮಕತೇನ। ಪಞ್ಚಸತಾನಿ ಪಮಾಣಂ ಏತಾಸನ್ತಿ **ಪಞ್ಚಸತಾ।** ಭಿಕ್ಖುಭಾವತೋ ಪರಿವತ್ತಲಿಙ್ಗಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಏಕತೋಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ಏವ।

೫೦೭. **ತಾವಕಾಲಿಕಂ ಗಹೇತ್ವಾತಿ** ಅತ್ತನಾ ಕತಿಪಾಹಂ ಪಾರುಪನಾದಿಅತ್ಥಾಯ ತಾವಕಾಲಿಕಂ ಯಾಚಿತ್ವಾ। ಪುರಾಣಚೀವರತಾ, ಉಪಚಾರೇ ಠತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾತಿಕಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಆಣಾಪನಂ, ತಸ್ಸಾ ಧೋವಾಪನಾದೀನಿ ಚಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪುರಾಣಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಹಣಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೦೮. ಪಞ್ಚಮೇ **ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇತಿ** ಗಣಮ್ಹಾ **ಓಹೀಯನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ** (ಪಾಚಿ॰ ೬೯೧-೬೯೨) ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ। **ಕೋಟ್ಠಾಸಸಮ್ಪತ್ತೀತಿ** ಕೇಸಾದಿಪಞ್ಚಕೋಟ್ಠಾಸಾನಂ ಕಲ್ಯಾಣತಾ। **ಹತ್ಥತಲೇಯೇವ ದಸ್ಸೇತ್ವಾತಿ** ಹತ್ಥತಲತೋ ಸೇಸಕಾಯಸ್ಸ

ಅದಸ್ಸನಂ ದೀಪೇತಿ।

೫೧೦. ವಿಹತ್ಥತಾಯಾತಿ ವಿಹತತಾಯ, ಅಮಿಸ್ಸಿತತಾಯ ಅಪಟಿಸರಣತಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **"ಸಮಭಿತುನ್ನತ್ತಾ"**ತಿ, ಬ್ಯಧಿತತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪರಿವತ್ತೇತಬ್ಬಂ ಪರಿವತ್ತಂ, ತದೇವ **ಪಾರಿವತ್ತಕಂ,** ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ದಿಯ್ಯಮಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವಿಯ ಇಧ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥೋ ಉಪಚಾರನಿಯಮೋ ನತ್ಥೀತಿ ಆಹ **"ಉಪಚಾರಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ"**ತಿ। **ಅಞ್ಞತ್ರ ಪಾರಿವತ್ತಕಾತಿ** ಯಂ ಅನ್ತಮಸೋ ಹರೀಟಕಖಣ್ಡಮ್ಪಿ ದತ್ವಾ ವಾ "ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ವಾ ಪರಿವತ್ತಕಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ। **"ತಂ ಅಚಿತ್ತಕಭಾವೇನ ನ ಸಮೇತೀ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಞಾತಿಭಾವಾಜಾನನಾದೀಸು ವಿಯ ಭಿಕ್ಖುನೀಭಾವಾಜಾನನಾದಿವಸೇನಾಪಿ ಅಚಿತ್ತಕತಂ ಪಕಾಸೇತಿ।

೫೧೩-೪. ತಿಕಞ್ಚ ತಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಞ್ಚಾತಿ **ತಿಕಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ,** ಪಾಚಿತ್ತಿಯತಿಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪತ್ತತ್ಥವಿಕಾದೀತಿ** ಅನಧಿಟ್ಠಾನುಪಗಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಪತ್ತತ್ಥವಿಕಾದೀಸೂತಿ** ಮಹತಿಯಾಪಿ ತಾವ ಭಿಸಿಚ್ಛವಿಯಾ ಅನಧಿಟ್ಠಾನುಪಗತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿ, ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣವಿರಹಿತತಾಯ ಅನಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬೇಸು ಕಿಮೇವ ವತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪತ್ತತ್ಥವಿಕಾದೀನಿ ಪನ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮಾನಿ ಗಣ್ಹಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ ಏವ। ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ **ಕಿರಿಯಾ,** ಅಪರಿವತ್ತನಂ **ಅಕಿರಿಯಾ**। ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಚೀವರತಾ, ಪಾರಿವತ್ತಕಾಭಾವೋ, ಅಞ್ಞಾತಿಕಾಯ ಹತ್ಥತೋ ಗಹಣನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಹಣಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೧೫. ಛಟ್ಠೇ ಪಟು ಏವ **ಪಟ್ಠೋ**। ಪಾಳಿಯಂ **ಧಮ್ಮನಿಮನ್ತನಾತಿ** ಸಮಣೇಸು ವತ್ತಬ್ಬಾಚಾರಧಮ್ಮಮತ್ತವಸೇನ ನಿಮನ್ತನಾ, ದಾತುಕಾಮತಾಯ ಕತನಿಮನ್ತನಾ ನ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನೇವ **"ವಿಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತತೋ ಹಿ ವಿಞ್ಞತ್ತಿ ನಾಮ ಹೋತಿ।

೫೧೭. "ತಿಣೇನ ವಾ ಪಣ್ಣೇನ ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಆಗನ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಭೂತಗಾಮವಿಕೋಪನಂ ಅನುಞ್ಞಾತನ್ತಿ ಆಹ **"ನೇವ ಭೂತಗಾಮಪಾತಬ್ಯತಾಯಾ"**ತಿಆದಿ। ಪರಮಂ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಲಿಙ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಲದ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋಪಿ ತಿತ್ಥಿಯಪಕ್ಕನ್ತಕೋ ಏವಾತಿ ಆಹ **"ನಿವಾಸೇತ್ವಾಪಿ ಲದ್ಧಿ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಾ"**ತಿ।

ಯಂ ಆವಾಸಂ ಪಠಮಂ ಉಪಗಚ್ಛತೀತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ವಿಹಾರಚೀವರಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಪವಿಸನ್ತೇನಪಿ ತಿಣಾದೀಹಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾವ ಗನ್ತಬ್ಬಂ, ನ ತ್ವೇವ ನಗ್ಗೇನ ಆಗನ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ। **ಚಿಮಿಲಿಕಾಹೀತಿ** ಪಟಪಿಲೋತಿಕಾಹಿ। **ಪರಿಭೋಗೇನೇವಾತಿ** ಅಞ್ಞಂ ಚೀವರಂ ಅಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನೇನ। **ಪರಿಭೋಗಜಿಣ್ಣನ್ತಿ** ಯಥಾ ತಂ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಯಮಾನಂ ಓಭಗ್ಗವಿಭಗ್ಗತಾಯ ಅಸಾರುಪ್ಪಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಜಿಣ್ಣಂ।

೫೨೦. ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯಾತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ "ಞಾತಕಾನಂ ಪವಾರಿತಾನ"ನ್ತಿ ಇದಂ ಅನುವತ್ತತಿ ಏವಾತಿ ಆಹ **"ಅತ್ತನೋ ಞಾತಕಪವಾರಿತೇ"**ತಿಆದಿ। ಇಧ ಪನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಅಚ್ಛಿನ್ನನಟ್ಠಚೀವರಸ್ಸ ಅತ್ಥಾಯ ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತೇ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ, ಇತರಥಾ "ಞಾತಕಾನಂ ಪವಾರಿತಾನ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ವಿಸೇಸೋ ನ ಭವೇಯ್ಯ। ತೇನೇವ ಅನನ್ತರಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವಕ್ಖತಿ "ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಪನ ಞಾತಕಪರಿವಾತಟ್ಠಾನೇ...ಪೇ॰... ಪಮಾಣಮೇವ ವಟ್ಟತೀತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಪಾಳಿಯಾ ನ ಸಮೇತೀ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೫೨೬) ಚ "ಯಸ್ಮಾ ಪನಿದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ವಿಞ್ಞಾಪನವತ್ಥುಸ್ಮಿಂಯೇವ ಪಞ್ಞತ್ತಂ,

ತಸ್ಮಾ ಇಧ ‘ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯಾ’ತಿ ನ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೫೧೮) ಚ। ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಚೀವರತಾ, ಸಮಯಾಭಾವೋ, ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿ, ತಾಯ ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ತತುತ್ತರಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೨೨-೫೨೪. ಸತ್ತಮೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಪಗ್ಗಾಹಿಕಸಾಲ**ನ್ತಿ ದುಸ್ಸಾಪಣಂ। ತಞ್ಹಿ ವಾಣಿಜಕೇಹಿ ದುಸ್ಸಾನಿ ಪಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸನಟ್ಠಾನತಾಯ “ಪಗ್ಗಾಹಿಕಸಾಲಾ”ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಅಸ್ಸ ಚೀವರಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಾದಿತಬ್ಬಚೀವರಸ್ಸ। **“ತಿಚೀವರಿಕೇನಾ”**ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಚ್ಛಿನ್ನತಿಚೀವರತೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವಿಹಾರಾದೀಸು ನಿಹಿತಸ್ಸ ಚೀವರಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯದಿ ಭವೇಯ್ಯ, ವಿಞ್ಞಾಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟೇಯ್ಯ। ತಾವಕಾಲಿಕಂ ನಿವಾಸೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಚೀವರಂ ಗಾಹೇತಬ್ಬಂ, ತಾವಕಾಲಿಕಮ್ಪಿ ಅಲಭನ್ತಸ್ಸ ಭೂತಗಾಮವಿಕೋಪನಂ ಕತ್ವಾ ತಿಣಪಣ್ಣೇಹಿ ಛದನಂ ವಿಯ ವಿಞ್ಞಾಪನಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ ಏವ। **ಅಞ್ಞೇನಾ**ತಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನಅಸಬ್ಬಚೀವರೇನ। **ದ್ವೇ ನಟ್ಠಾನೀ**ತಿ ಅಧಿಕಾರತೋ ವುತ್ತಂ **“ದ್ವೇ ಸಾದಿತಬ್ಬಾನೀ”**ತಿ।

೫೨೬. **ಪಾಳಿಯಾ ನ ಸಮೇತೀ**ತಿ “ಅನಾಪತ್ತಿ ಞಾತಕಾನಂ ಪವಾರಿತಾನ”ನ್ತಿ ಇಮಾಯ ಪಾಳಿಯಾ ನ ಸಮೇತಿ ತತುತ್ತರಿವಿಞ್ಞಾಪನಆಪತ್ತಿಪ್ಪಸಙ್ಗೇ ಏವ ವುತ್ತತ್ತಾ। **“ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯಾತಿ ನ ವುತ್ತ”**ನ್ತಿ ಇದಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ತತುತ್ತರಿ ವಿಞ್ಞಾಪನೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಹೋತೀತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದೀಪೇತಿ, ತಞ್ಚ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಯೇಸಂ ಅತ್ಥಾಯ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಿ, ತೇಸಂ ವಾ ಸಿಯಾ, ವಿಞ್ಞಾಪಕಸ್ಸೇವ ವಾ, ನ ತಾವ ತೇಸಂ ತೇಹಿ ಅವಿಞ್ಞಾಪಿತತ್ತಾ, ನಾಪಿ ವಿಞ್ಞಾಪಕಸ್ಸ ಅತ್ತಾನಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಅವಿಞ್ಞಾಪಿತತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ ಇಮಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸಾದಿಯನಪಟಿಬದ್ಧತಾವಸೇನ ಪವತ್ತತ್ತಾ “ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯಾ”ತಿ ಅನಾಪತ್ತಿವಾರೇ ನ ವುತ್ತನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಞ್ಚ ಯುತ್ತಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ, ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತತುತ್ತರಿಚೀವರತಾ, ಅಚ್ಛಿನ್ನಾದಿಕಾರಣತಾ, ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿ, ತಾಯ ಚ ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ತತುತ್ತರಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಪಠಮಉಪಕ್ಖಟಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೨೮-೫೩೧. ಅಟ್ಠಮೇ **ಯೋ ಕತ್ವಾ**ತಿ ದಾಯಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಪಟೋ ಏವ **ಪಟಕೋ**। **“ಅಪ್ಪಗ್ಘಂ ಚೇತಾಪೇತೀ”**ತಿ ಇದಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ವಿಞ್ಞತ್ತಿಪಚ್ಚಯಾ ಪನ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। “ಪುಬ್ಬೇ ಅಪ್ಪವಾರಿತೋ”ತಿ ಹಿ ಸುತ್ತೇ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ। **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಮ್ಪಿ** “ಚೀವರೇ ಭಿಯ್ಯೋಕಮ್ಯತಾ, ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿ, ತಾಯ ಚ ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನೀ”ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಉಪಕ್ಖಟಸಿಕ್ಖಾಪದ) ಅಞ್ಞಾತಕವಿಞ್ಞತ್ತಿತಾ ಪಕಾಸಿತಾ, ಕೇಚಿ ಪನ “ದಾಯಕೇನ ದಾತುಕಾಮೋಮ್ಹೀತಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಿಕೇ ಅವುತ್ತೇಪಿ ಯದಗ್ಘನಕಂ ಸೋ ದಾತುಕಾಮೋ, ತದಗ್ಘನಕಂ ಆಹರಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಏವಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ **ರಾಜಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾಯಪಿ** ನ ಸಮೇತಿ, ದೂತೇನ ವಾ ದಾಯಕೇನ ವಾ “ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಂ ಆಭತ”ನ್ತಿ ಆರೋಚಿತೇಪಿ ಮುಖವೇವಟಿಯಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಾದೀನಂ ಸನ್ತಿಕಾ ಆಹರಾಪನಸ್ಸ ತತ್ಥ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ ತತ್ಥ “ಇಮೇ ದ್ವೇ ಅನಿದ್ದಿಟ್ಠಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಾ ನಾಮ, ಏತೇಸು ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತೇಸು ವಿಯ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ…ಪೇ॰… ನ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ದೇಸನಾಮತ್ತಮೇವ ಚೇತಂ ‘ದೂತೇನ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಂ ಪಹಿಣೇಯ್ಯಾ’ತಿ ಸಯಂ ಆಹರಿತ್ವಾಪಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ದದನ್ತೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ”ತಿ। ಮುಖವೇವಟಿಯಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಾದಯೋ ಹಿ ದಾಯಕೇನ ಪರಿಚ್ಚತ್ತೇಪಿ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ “ಅಸುಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಚೀವರಪಿಣ್ಡಪಾತಾದಿಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ಅನಿದ್ದಿಟ್ಠತ್ತಾ ಏವ “ನ ಕಿಞ್ಚಿ ವತ್ತಬ್ಬಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ

ಪನ ತಸ್ಸ ವತ್ಥುನೋ ಮುಖವೇವಟಿಯಾದೀನಂ ಸನ್ತಕತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ ಇಧಾಪಿ ದಾಯಕೇನ ವಾ ದೂತೇನ ವಾ "ಯಂ ಇಚ್ಛಥ, ತಂ ವದಥಾ"ತಿ ಅಪ್ಪವಾರಿತಸ್ಸ ವದತೋ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। **ಅಗ್ಘವಡ್ಢನಕ**ನ್ತಿ ಚೀವರೇ ಅಗ್ಘವಡ್ಢನಕಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪವತ್ತಂ ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ, ನ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದೀಸು ತೇಸು ಅಗ್ಘವಡ್ಢನಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮತ್ತತ್ತಾ, ಪಣೀತಪಿಣ್ಡಪಾತೇ ಸುದ್ಧಿಕಪಾಚಿತ್ತಿಯತ್ತಾ ಚಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ "ಚೀವರೇ ಭಿಯ್ಯೋಕಮ್ಯತಾ"ತಿ ಅಙ್ಗಂ ವುತ್ತಂ।

ಪಠಮಉಪಕ್ಖಟಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ದುತಿಯಉಪಕ್ಖಟಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೩೩. ನವಮೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಪಚ್ಚೇಕಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಾ**ತಿ ಪಚ್ಚೇಕಂ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಾ, ಏಕೇಕೇನ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ನಿಯಮಿತಾ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಭೋವ ಸನ್ತಾ ಏಕೇನಾ**ತಿ ಉಭೋ ಏಕತೋವ ಸನ್ತಾ, ಉಭೋ ಏಕತೋ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ದುತಿಯಉಪಕ್ಖಟಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ರಾಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೩೭. ದಸಮೇ "ಅಜ್ಜಣ್ಹೋ"ತಿ "ಅಜ್ಜ ನೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಹ-ಕಾರಾಗಮಂ, ನ-ಕಾರಸ್ಸ ಚ ಣ-ಕಾರಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತೋತಿ ಆಹ **"ಅಜ್ಜ ಏಕದಿವಸಂ ಅಮ್ಹಾಕ"**ನ್ತಿ।

೫೩೮-೯. ಯಂ ವುತ್ತಂ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ರಾಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) "ಇಮಿನಾ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನೇನ ಚೀವರಂ ಚೇತಾಪೇತ್ವಾ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಚೀವರೇನ ಅಚ್ಛಾದೇಹೀತಿ ಇದಂ ಆಗಮನಸುದ್ಧಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ, ಸಚೇ ಹಿ 'ಇದಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದೇಹೀ'ತಿ ಪೇಸೇಯ್ಯ, ಆಗಮನಸ್ಸ ಅಸುದ್ಧತ್ತಾ ಅಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಂ ಆರಬ್ಭ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋಪಿ ನಿದ್ದಿಸಿತಬ್ಬೋ ನ ಭವೇಯ್ಯಾ"ತಿ, ತಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥುದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಭೂತಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಂ "ಅಸುಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಆಗಮನಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಸತಿ, ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಆಗತನಯೇನ ದೂತವಚನೇ ಚ ಅಸುದ್ಧೇ ಸಬ್ಬಥಾ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಏವ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಪನ "ಚೀವರಞ್ಚ ಖೋ ಮಯಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಾ"ತಿ ವತ್ತುಂ, ತದನುಸಾರೇನ ನ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಞ್ಚ ನಿದ್ದಿಸಿತುಂ ಆಗಮನದೂತವಚನಾನಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಅಸುದ್ಧತ್ತಾ। ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತನಯೇನ ಪನ ಆಗಮನಸುದ್ಧಿಯಾ ಸತಿ ದೂತವಚನೇ ಅಸುದ್ಧೇಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಆಗತನಯೇನ ಸಬ್ಬಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತೇನ ಚ ಯಥಾ ದೂತವಚನಾಸುದ್ಧಿಯಮ್ಪಿ ಆಗಮನೇ ಸುದ್ಧೇ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರಮ್ಪಿ ನಿದ್ದಿಸಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಏವಂ ಆಗಮನಾಸುದ್ಧಿಯಮ್ಪಿ ದೂತವಚನೇ ಸುದ್ಧೇ ವಟ್ಟತಿ ಏವಾತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಅತ್ಥತೋ ಸಿದ್ಧೋವ ಹೋತಿ, ಉಭಯಸುದ್ಧಿಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥೀತಿ ಉಭಯಾಸುದ್ಧಿಪಕ್ಖಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ರಾಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) "ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋಪಿ ನಿದ್ದಿಸಿತಬ್ಬೋ ನ ಭವೇಯ್ಯಾ"ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಯಂ ಪನೇತ್ಥ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ೨.೫೩೭-೫೩೯) "ಆಗಮನಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಯಾ ವಾ ಅಸುದ್ಧಿಯಾ ವಾ ವಿಸೇಸಪ್ಪಯೋಜನಂ ನ ದಿಸ್ಸತೀ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾವಚನಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನ ಆಗಮನಸುದ್ಧಿಆದಿನಾ ಸಪ್ಪಯೋಜನತ್ತಾ। ಯೋ ಪನೇತ್ಥ "ಮೂಲಸಾಮಿಕೇನ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರವಸೇನ, ಪೇಸಿತಸ್ಸ ದೂತಸ್ಸ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರವಸೇನ ಚ ವದತೋಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ನಿದ್ದಿಸಿತಬ್ಬೋ ಭವೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಅನಿಟ್ಠಪ್ಪಸಙ್ಗೋ ವುತ್ತೋ, ಸೋ ಅನಿಟ್ಠಪ್ಪಸಙ್ಗೋ ಏವ ನ ಹೋತಿ ಅಭಿಮತತ್ತಾ। ತಥಾ ಹಿ **ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ** ಏವ "ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತು ಆಯಸ್ಮಾ

ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನ"ನ್ತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ವದತೋ ದೂತಸ್ಸ ಕಪ್ಪಿಯೇನ ಕಮ್ಮೇನ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರೋ ನಿದ್ದಿಸಿತಬ್ಬೋ ವುತ್ತೋ ಆಗಮನಸ್ಸ ಸುದ್ಧತ್ತಾ, ಆಗಮನಸ್ಸಾಪಿ ಅಸುದ್ಧಿಯಂ ಪನ ಕಪ್ಪಿಯೇನಾಪಿ ಕಮ್ಮೇನ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರೋ ನ ನಿದ್ದಿಸಿತಬ್ಬೋತಿ ಅತ್ಥೀವ ಆಗಮನಸ್ಸ ಸುದ್ಧಿಅಸುದ್ಧೀಸು ಪಯೋಜನಂ। ಕಥಂ ಪನ ದೂತವಚನೇನ ಆಗಮನಸುದ್ಧಿ ವಿಞ್ಞಾಯತೀತಿ? ನಾಯಂ ಭಾರೋ। ದೂತೇನ ಹಿ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನೇವ ವುತ್ತೇ ಏವ ಆಗಮನಸುದ್ಧಿ ಗವೇಸಿತಬ್ಬಾ, ನ ಇತರಥಾ, ತತ್ಥ ಚ ತಸ್ಸ ವಚನಕ್ಕಮೇನ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಚ ಯುತ್ತಿಆದೀಹಿ ಚ ಸಕ್ಕಾ ವಿಞ್ಞಾತುಂ। ಇಧಾಪಿ ಹಿ **ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ** "ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನಂ ಆಭತ"ನ್ತಿ ದೂತವಚನೇನೇವ ಚೀವರಂ ಕಿಣಿತ್ವಾ ದಾತುಂ ಪೇಸಿತಭಾವೋ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। ಯದಿ ಹಿ ಸಬ್ಬಥಾ ಆಗಮನಸುದ್ಧಿ ನ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಏವ ಕತ್ತಬ್ಬೋತಿ।

ಪಾಳಿಯಞ್ಚ "ಚೀವರಞ್ಚ ಖೋ ಮಯಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಾ"ತಿಆದಿ ದೂತವಚನಸ್ಸ ಅಕಪ್ಪಿಯತ್ತೇಪಿ ಆಗಮನಸುದ್ಧಿಯಾ ಸತಿ ಪಟಿಪಜ್ಜನವಿಧಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। "ಏಸೋ ಖೋ...ಪೇ॰... ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ 'ತಸ್ಸ ದೇಹೀ'"ತಿಆದಿ ಅಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಸಾದಿಯನಪರಿಮೋಚನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। "ಸಞ್ಞತ್ತೋ"ತಿಆದಿ "ಏವಂ ದೂತೇನ ಪುನ ವುತ್ತೇ ಏವ ಚೋದೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಇತರಥಾ"ತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। "ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ 'ದೇಹಿ ಮೇ ಚೀವರಂ...ಪೇ॰... ಚೇತಾಪೇಹಿ ಮೇ ಚೀವರ'"ನ್ತಿ ಇದಂ ದೂತೇನಾಭತರೂಪಿಯಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಅತ್ತನಾ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕತ್ತಾವ "ದೇಹಿ ಮೇ ಚೀವರಂ...ಪೇ॰... ಚೇತಾಪೇಹಿ ಮೇ ಚೀವರ"ನ್ತಿ ವದನ್ತೋ ರೂಪಿಯಸ್ಸ ಪಕತತ್ತಾ ತೇನ ರೂಪಿಯೇನ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ "ದೇಹಿ ಚೇತಾಪೇಹೀ"ತಿ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಂ ಸಮಾಪಜ್ಜನ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ತಂ ದೋಸಂ ದೂರತೋ ಪರಿವಜ್ಜೇತುಂ ವುತ್ತಂ ರೂಪಿಯಪಟಿಗ್ಗಹಣೇನ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನಿಸ್ಸಟ್ಠರೂಪಿಯೇ ವಿಯ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ ತತ್ಥ "ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ ಇಮಂ ವಾ ಇಮಂ ವಾ ಆಹರಾ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ನ ಇದಂ ವಿಞ್ಞತ್ತಿದೋಸಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತುಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ, "ಅತ್ಥೋ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಚೀವರೇನಾ"ತಿಪಿ ಅವತ್ತಬ್ಬತಾಪಸಙ್ಗತೋ, ತೇನೇವ ದೂತನಿದ್ದಿಟ್ಠೇಸು ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಸಙ್ಕಾಭಾವತೋ ಅಞ್ಞಂ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಂ ಠಪೇತ್ವಾಪಿ ಆಹರಾಪೇತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥಾಪಿ "ದೂತೇನ ಠಪಿತರೂಪಿಯೇನ ಚೇತಾಪೇತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಆಹರಾಪೇಹೀ"ತಿ ಅವತ್ವಾ ಕೇವಲಂ "ಚೀವರಂ ಆಹರಾಪೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಆಹರಾಪೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಠಾನಂ ಭಞ್ಜತೀತಿ** ಏತ್ಥ **ಠಾನನ್ತಿ** ಠಿತಿಯಾ ಚ ಕಾರಣಸ್ಸ ಚ ನಾಮಂ, ತಸ್ಮಾ ಆಸನೇ ನಿಸೀದನೇನ ಠಾನಮ್ಪಿ ಕುಪ್ಪತಿ, ಆಗತಕಾರಣಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ನ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। ಠಿತಂ ಪನ ಅಕೋಪೇತ್ವಾ ಆಮಿಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾದೀಸು ಆಗತಕಾರಣಮೇವ ಭಞ್ಜತಿ, ನ ಠಾನಂ। ತೇನಾಹ **"ಆಗತಕಾರಣಂ ಭಞ್ಜತೀ"**ತಿ । ಕೇಚಿ ಪನ "ಆಮಿಸಪಟಿಗ್ಗಹಣಾದಿನಾ ಠಾನಮ್ಪಿ ಭಞ್ಜತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ನ ಸಮೇತಿ।

ಯತಸ್ಸ ಚೀವರಚೇತಾಪನ್ನನ್ತಿಆದಿ ಯೇನ ಅತ್ತನಾ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರೋ ನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ, ಚೀವರಞ್ಚ ಅನಿಪ್ಫಾದಿತಂ, ತಸ್ಸ ಕತ್ತಬ್ಬವಿಧಿದಸ್ಸನಂ। ಏವಂ ಭಿಕ್ಖುನಾ ವತ್ಥುಸಾಮಿಕಾನಂ ವುತ್ತೇ ತೇ ಚೋದೇತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ "ಸಾಮಿಕಾ ಚೋದೇತ್ವಾ ದೇನ್ತೀ"ತಿ ಅನಾಪತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತತ್ತಾ। ತೇನ ಚ ಯೋ ಸಯಂ ಅಚೋದೇತ್ವಾ ಉಪಾಸಕಾದೀಹಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ವತ್ವಾ ಚೋದಾಪೇತಿ, ತೇಸು ಸತ್ತಕ್ಖತ್ತುಮ್ಪಿ ಚೋದೇತ್ವಾ ಚೀವರಂ ದಾಪೇನ್ತೇಸು ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ ಸಿದ್ಧಾ ಹೋತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಅನಾಣತ್ತಿಕತ್ತಾ।

ಕೇನಚಿ ಅನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ ಅತ್ತನೋ ಮುಖೇನೇವ ಬ್ಯಾವಟಭಾವಂ ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರತ್ತಂ ಪತ್ತೋ **ಮುಖವೇವಟಿಕೋ**। **"ಅವಿಚಾರೇತುಕಾಮತಾಯಾ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ವಿಜ್ಜಮಾನಮ್ಪಿ ದಾತುಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತಾ ಅರಿಯಾಪಿ ವಞ್ಚನಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ವಿನಾ ವೋಹಾರತೋ ನತ್ಥೀತಿ ವದನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಭೇಸಜ್ಜಕ್ಖನ್ಧಕೇ** ಮೇಣ್ಡಕಸೇಟ್ಠಿವತ್ಥುಮ್ಹಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೯೯) ವುತ್ತಂ "ಸನ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ"ತಿಆದಿವಚನಮೇವ (ಮಹಾವ॰ ೨೯೯) **ಮೇಣ್ಡಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ** ನಾಮ। **ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಾನಂ ಹತ್ಥೇತಿ** ದೂತೇನ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ನಿದ್ದಿಟ್ಠೇ, ಅನಿದ್ದಿಟ್ಠೇ ವಾತಿ। ತೇನಾಹ **"ಏತ್ಥ ಚ ಚೋದನಾಯ ಪಮಾಣಂ ನತ್ಥೀ"**ತಿಆದಿ।

ಸಯಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ದದನ್ತೇಸೂತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **“ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯಾ”**ತಿ ಇಮಿನಾ ಚೀವರತ್ಥಾಯೇವ ನ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **“ಏಸೇವ ನಯೋ”**ತಿ ಇಮಿನಾ ವತ್ಥುಸಾಮಿನಾ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಭೇದೇಸುಪಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದೀನಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಾಯ ದಿನ್ನೇ ಚ ಠಾನಚೋದನಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

“ಸಙ್ಘಂ ವಾ...ಪೇ॰... ಅನಾಮಸಿತ್ವಾ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ “ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಿಹಾರತ್ಥಾಯ ದೇಮಾ”ತಿಆದಿನಾ ಆಮಸಿತ್ವಾ ವದನ್ತೇಸು ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಮೇವ। **“ಸಙ್ಘೋ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತೀ”**ತಿ ಇದಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಗಣಾದೀಸುಪಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತೇಸುಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇಪಿ ಪರಿಭೋಗೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** “ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ”ನ್ತಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ೨.೫೩೭-೫೩೯) ವುತ್ತಂ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ಸಙ್ಘಚೇತಿಯಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ। **ಚೋದೇತೀತಿ** ತಸ್ಸ ದೋಸಾಭಾವಂ ಞತ್ವಾಪಿ ಕೋಧೇನ ವಾ ಲೋಭೇನ ವಾ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯನ್ತಿ ಚೋದೇತಿ। ಸೋ ಏವ ಹಿ ಮುಸಾವಾದಾದಿಪಚ್ಚಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯದುಕ್ಕಟಾದಿಆಪತ್ತೀಹಿ ಸಾಪತ್ತಿಕೋ ಹೋತಿ, ಗೀವಾತಿಸಞ್ಞಾಯ ಪನ ವತ್ವಾ ನಿದ್ದೋಸಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ವಿರಮನ್ತಸ್ಸ ನತ್ಥಿ ಆಪತ್ತಿ।

ತಳಾಕಂ ಖೇತ್ತೇ ಪವಿಟ್ಠತ್ತಾ “ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಸಙ್ಘೋ ಪರಿಭುಞ್ಜತೂತಿ ದೇತಿ, ವಟ್ಟತೀತಿ** ಏತ್ಥ “ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚತುಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ತಳಾಕಂ ದಮ್ಮೀ”ತಿ ವಾ “ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೋ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯೇ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ತಳಾಕಂ ದಮ್ಮೀ”ತಿ ವಾ “ಇತೋ ತಳಾಕತೋ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಚತ್ತಾರೋ ಪಚ್ಚಯೇ ದಮ್ಮೀ”ತಿ ವಾ ವತ್ತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ, ಇದಞ್ಚ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ದಿಯ್ಯಮಾನಞ್ಞೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪನ ಏವಮ್ಪಿ ದಿನ್ನಂ ತಳಾಕಖೇತ್ತಾದಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಸುದ್ಧಚಿತ್ತಸ್ಸ ಪನ ಉದಕಪರಿಭೋಗತ್ಥಂ ಕೂಪಪೋಕ್ಖರಣೀಆದಯೋ ವಟ್ಟನ್ತಿ। “ಸಙ್ಘಸ್ಸ ತಳಾಕಂ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಕಥ”ನ್ತಿ ಹಿ ಆದಿನಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಙ್ಘವಸೇನೇವ ವುತ್ತಂ। **ಹತ್ಥೇತಿ** ವಸೇ।

“ಠಪೇಥಾತಿ ವುತ್ತೇ”ತಿ ಇದಂ ಸಾಮೀಚಿವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಅವುತ್ತೇಪಿ ಠಪೇನ್ತಸ್ಸ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ। ತೇನಾಹ **“ಉದಕಂ ವಾರೇತುಂ ಲಬ್ಭತೀ”**ತಿ। ಸಸ್ಸಕಾಲೇಪಿ ತಾಸೇತ್ವಾ ಮುಞ್ಚಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಅಮುಞ್ಚತೋ ಪನ ಭಣ್ಡದೇಯ್ಯಂ। **ಪುನ ದೇತೀತಿ** ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪುನ ದೇತಿ, ಏವಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಇಮಿನಾ “ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಇಸ್ಸರೇನ ‘ಪರಿಚ್ಚತ್ತಮಿದಂ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ, ಅಸ್ಸಾಮಿಕ’ನ್ತಿಸಞ್ಞಾಯ ಅತ್ತನಾ ಗಹೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇಪಿ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ವಕ್ಖಾಮಾತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ।

ಉದಕವಸೇನಾತಿ ಉದಕಪರಿಭೋಗತ್ಥಂ। **“ಸುದ್ಧಚಿತ್ತಾನ”**ನ್ತಿ ಇದಂ ಸಹತ್ಥೇನ ಚ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ಚ ಕರೋನ್ತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸಸ್ಸಸಮ್ಪಾದನತ್ಥನ್ತಿ ಏವಂ ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತಾನಮ್ಪಿ ಪನ ಸಯಂ ಅಕತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ಆಣಾಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಏವ। **“ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಂ ಠಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ”**ತಿ ಇದಂ ಸಹತ್ಥಾದಿನಾ ಕತತಳಾಕತ್ತಾ “ಅಸಾರುಪ್ಪ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ಠಪೇನ್ತಸ್ಸ, ಪನ ತಂ ಪಚ್ಚಯಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸಪಿ ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ನ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ಅಟ್ಠಕಥಾಪಮಾಣೇನ ವಾ ಏತ್ಥ ಆಪತ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। **ಲಜ್ಜಿಭಿಕ್ಖುನಾತಿ** ಲಜ್ಜಿನಾಪಿ, ಪಗೇವ ಅಲಜ್ಜಿನಾ ಮತ್ತಿಕುದ್ಧರಣಾದೀಸು ಕಾರಾಪಿತೇಸೂತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ನವಸಸ್ಸೇತಿ** ಅಕತಪುಬ್ಬೇ ಕೇದಾರೇ। **“ಕಹಾಪಣೇ”**ತಿ ಇಮಿನಾ ಧಞ್ಞುಟ್ಠಾಪನೇ ತಸ್ಸೇವ ಅಕಪ್ಪಿಯನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ಧಞ್ಞುಟ್ಠಾಪನೇ ಚಸ್ಸ ಪಯೋಗೇಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ, ನ ಕಹಾಪಣುಟ್ಠಾಪನೇ ವಿಯ।

“ಕಸಥ ವಪಥಾ”ತಿ ವಚನೇ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ಸಿಯಾತಿ ಆಹ **“ಅವತ್ವಾ”**ತಿ। **ಏತ್ತಕೋ ನಾಮ ಭಾಗೋತಿ** ಏತ್ಥ ಏತ್ತಕೋ ಕಹಾಪಣೋತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ತಥಾ ವುತ್ತೇಪಿ ಹಿ ತದಾ ಕಹಾಪಣಾನಂ ಅವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ ಆಯತಿಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಟ್ಟತಿ ಏವ। ತೇನಾಹ **“ತಸ್ಸೇವ ತಂ ಅಕಪ್ಪಿಯ”**ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಪನ ಸಬ್ಬಪಯೋಗೇಸು, ಪರಿಭೋಗೇಸುಪಿ ದುಕ್ಕಟಂ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಧಞ್ಞಪರಿಭೋಗೇ ಏವ ಆಪತ್ತಿ, ನ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೇ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ, ಯೇನ ಮಿನನರಕ್ಖಣಾದಿಪಯೋಗೇನ ಪಚ್ಛಾ

ಧಞ್ಞಪರಿಭೋಗೇ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಪಯೋಗಸ್ಸ ಕರಣೇ ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ಅಯುತ್ತತ್ತಾ। ಪರಿಯಾಯಕಥಾಯ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತಿ। ತೇನೇವ **"ಏತ್ತಕೇಹಿ ವೀಹೀಹಿ ಇದಞ್ಚಿದಞ್ಚ ಆಹರಥಾ"**ತಿ ನಿಯಮವಚನೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ವುತ್ತಂ, ಕಹಾಪಣವಿಚಾರಣೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ವತ್ಥು ಚ ಏವರೂಪಂ ನಾಮ ಸಂವಿಜ್ಜತಿ, ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೋ ನತ್ಥೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬನ್ತಿಆದಿವಚನಞ್ಚೇತ್ಥ ಸಾಧಕಂ।

ವನಂ ದಮ್ಮಿ…ಪೇ॰… ವಟ್ಟತೀತಿ ಏತ್ಥ ನಿವಾಸಟ್ಠಾನತ್ತಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸಾಪಿ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಸೀಮಂ ದೇಮಾ**ತಿ ವಿಹಾರಸೀಮಾದಿಸಾಧಾರಣವಚನೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ **"ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ।

"ವೇಯ್ಯಾವಚ್ಚಕರ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತೇಪಿ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸಪಿ ದಾಸಂ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಾಮಿಕ"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೬೧೯; ಮಹಾವ॰ ೨೭೦) ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ, ತಞ್ಚ ಖೋ ಪಿಲಿನ್ದವಚ್ಛೇನ ಗಹಿತಪರಿಭುತ್ತಕ್ಕಮೇನ, ನ ಗಹಟ್ಠಾನಂ ದಾಸಪರಿಭೋಗಕ್ಕಮೇನ। ಖೇತ್ತಾದಯೋ ಪನ ಸಬ್ಬೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸೇವ ವಟ್ಟನ್ತಿ **ಪಾಳಿಯಂ** ಪುಗ್ಗಲಿಕವಸೇನ ಗಹೇತುಂ ಅನನುಞ್ಞಾತತ್ತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ವಿಹಾರಸ್ಸ ದೇಮಾ**ತಿ ಸಙ್ಘಿಕವಿಹಾರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, "ಖೇತ್ತವತ್ಥುಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತೀ"ತಿಆದಿನಾ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦, ೧೯೪) ಸುತ್ತನ್ತೇಸು ಆಗತಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಭಗವತಾ ಆಪತ್ತಿಯಾಪಿ ಹೇತುಭಾವೇನ ಕತೋತಿ ಭಗವತೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಜಾನನ್ತೇಹಿ ಸಙ್ಗೀತಿಮಹಾಥೇರೇಹಿ ಖೇತ್ತಪಟಿಗ್ಗಹಣಾದಿನಿಸ್ಸಿತೋ ಅಯಂ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಪಾಳಿಮುತ್ತವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವುತ್ತೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಸ್ಸ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಭಾವೋ, ದೂತೇನ ಅಪ್ಪಿತತಾ, ತತುತ್ತರಿ ವಾಯಾಮೋ, ತೇನ ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ರಾಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಚೀವರವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

೨. ಕೋಸಿಯವಗ್ಗೋ

೧. ಕೋಸಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೪೨. ದುತಿಯಸ್ಸ ಪಠಮೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಕೋಸಿಯಕಾರಕೇ**ತಿ ಕೋಸಕಾರಕಪಾಣಾನಂ ಕೋಸತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತತ್ತಾ ಕೋಸಿಯೇನ ಸುತ್ತೇನ ವತ್ಥಾದಿಂ ಕರೋನ್ತೇ। **ಸಙ್ಘಾತ**ನ್ತಿ ವಿನಾಸಂ।

೫೪೪. **"ಅವಾಯಿಮ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ವಾಯಿತ್ವಾ ಕರಣೇ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ**ತಿ ಏಳಕಲೋಮೇಹಿ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ। **ಪಟಿಲಾಭೇನಾ**ತಿ ಪರಿನಿಟ್ಠಾನೇನ "ಪರಿಯೋಸಾಪೇತಿ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯ"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೫೪೫) ವುತ್ತತ್ತಾ, ಕೋಸಿಯಮಿಸ್ಸಕತಾ, ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಸನ್ಥತಸ್ಸ ಕರಣಕಾರಾಪನಂ, ಪಟಿಲಾಭೋ ಚಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಕೋಸಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫೪೭-೫೫೨. ದುತಿಯಞ್ಚ ತತಿಯಞ್ಚ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ತತ್ಥ ಪನ ಓದಾತಾದಿಮಿಸ್ಸಕಸಞ್ಞಾಯ ಸುದ್ಧಕಾಳಕಾನಞ್ಞೇವ ಸನ್ಥತಸ್ಸ ಕರಣವಸೇನ ಚೇತ್ಥ ದ್ವೇಭಾಗತೋ ಅಧಿಕೇಸು ಸುದ್ಧಕಾಳಕೇಸು ಅನಧಿಕಸಞ್ಞಾಯ ಸನ್ಥತಸ್ಸ ಕರಣವಸೇನ ಚ ಅಚಿತ್ತಕತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೪. ಛಬ್ಬಸ್ಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೫೭. ಚತುತ್ಥೇ **ಹದ** ಕರೀಸುಸ್ಸಗ್ಗೇ, **ಮಿಹ** ಸೇಚನೇತಿ ಧಾತುಅತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ **"ವಚ್ಚಮ್ಪಿ ಪಸ್ಸಾವಮ್ಪಿ ಕರೋನ್ತೀ"**ತಿ। ಊನಕಛಬ್ಬಸ್ಸೇಸು ಅತಿರೇಕಛಬ್ಬಸ್ಸಸಞ್ಞಿತಾದಿವಸೇನೇತ್ಥ ಅಚಿತ್ತಕತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಛಬ್ಬಸ್ಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ನಿಸೀದನಸನ್ಥತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೬೫. ಪಞ್ಚಮೇ **ತತ್ಥ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸತೀತಿ** ಸಕಾಯ ಕತಿಕಾಯ ಅಯುತ್ತಕಾರಿತಾವಸೇನ ವಿಞ್ಞೂಹಿ ಸನ್ದಿಸ್ಸಿಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅರಞ್ಞಕಙ್ಗಾದೀನಿ ತೀಣಿ ಪಾಳಿಯಂ ಸೇನಾಸನಾದಿಪಚ್ಚಯತ್ತಯಸ್ಸ ಆದಿಅಙ್ಗವಸೇನ ವುತ್ತಾನಿ, ಸೇಸಾನಿಪಿ ತೇ ಸಮಾದಿಯಿಂಸು ಏವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೫೬೬. **ಪಿಹಯನ್ತಾತಿ** ಪತ್ಥಯನ್ತಾ। ಸನ್ಥತಸ್ಸ ಅವಾಯಿಮತ್ತಾ, ಸೇನಾಸನಪರಿಕ್ಖಾರತ್ತಾ ಚ ಚೀವರತಾ, ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬತಾ ಚ ನತ್ಥೀತಿ ಆಹ **"ಚತುತ್ಥಚೀವರಸಞ್ಞಿತಾಯಾ"**ತಿ, ವಿಪಲ್ಲಾಸಸಞ್ಞಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಇದಂ ನಿಸೀದನಸನ್ಥತಂ ನಾಮ ನವಸು ಚೀವರೇಸು ನಿಸೀದನಚೀವರಮೇವ, ನಾಞ್ಞಂ। **ನಿಸೀದನಸಿಕ್ಖಾಪದೇಪಿ** (ಪಾಚಿ॰ ೫೩೧ ಆದಯೋ) ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವಿಯ 'ನಿಸೀದನಂ ನಾಮ ಸದಸಂ ವುಚ್ಚತೀ'ತಿ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚಸ್ಸ 'ಸನ್ಥತಸದಿಸಂ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತೇ ಸುಗತವಿದತ್ಥಿಯಾ ವಿದತ್ಥಿಮತ್ತೇ ಪದೇಸೇ ದ್ವೀಸು ಠಾನೇಸು ಫಾಲೇತ್ವಾ ತಿಸ್ಸೋ ದಸಾ ಕರೀಯನ್ತಿ, ತಾಹಿ ದಸಾಹಿ ಸದಸಂ ನಾಮ ವುಚ್ಚತೀ'ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೫೩೧) ಚ ವುತ್ತತ್ತಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ಇಧ ಪಮಾಣನಿಯಮಸ್ಸ ಅವುತ್ತತ್ತಾ, ಸನ್ಥತಸ್ಸ ಚ ಅವಾಯಿಮಚೀವರತ್ತಾ, ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗತ್ತಾಭಾವಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ಚ। ನಿಸೀದನಚೀವರಂ ಪನ ಛನ್ನಂ ಚೀವರಾನಂ ಖಣ್ಡಪಿಲೋತಿಕಾನಿ ಪಮಾಣಯುತ್ತಮೇವ ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ಸನ್ಥತಂ ವಿಯ ಕರೋನ್ತಿ। ತೇನೇವ "ಸನ್ಥತಸದಿಸ"ನ್ತಿ ಸದಿಸಗ್ಗಹಣಂ ಕತಂ, ತಸ್ಮಾ ತದೇವ ಚೀವರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗಞ್ಚ, ನ ಇದನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

೫೬೭. ಸುಗತವಿದತ್ಥಿಕಂ ಅನಾದಾಯ ಆದಿಯನ್ತಿಸಞ್ಞಾಯ, ಸುಗತವಿದತ್ಥಿಊನೇ ಅನೂನನ್ತಿಸಞ್ಞಾಯ ಚ ವಸೇನೇತ್ಥ ಅಚಿತ್ತಕತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ವಿತಾನಾದೀನಞ್ಞೇವ ಅತ್ಥಾಯ ಕರಣೇ ಅನಾಪತ್ತಿವಚನತೋ ನಿಪಜ್ಜನತ್ಥಾಯ ಕರೋತೋಪಿ ಆಪತ್ತಿ ಏವ। **ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಕೋಸಿಯೇಸು ಸುದ್ಧಕಾಳಕಾನಞ್ಚ ವತ್ಥೂನಂ ಅಕಪ್ಪಿಯತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವ **ಪಾಳಿಯಂ** "ಅಞ್ಞೇನ ಕತಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೫೪೫, ೫೫೦) ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವುತ್ತಂ, ಇತರೇಸು ಪನ ದ್ವೀಸು "ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಚತುತ್ಥೇ ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಕರಣೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಪಞ್ಚಮೇ ತತ್ಥ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ನಿಸ್ಸಟ್ಠದಾನವಚನತೋ ಪನ ಗಹಣೇ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ, ಪರಿಭುಞ್ಜನೇ ಚ ವಿಜಟೇತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯವಸೇನ ಕತೇ ನ ದೋಸೋ।

ನಿಸೀದನಸನ್ಥತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಏಳಕಲೋಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೭೨. ಛಟ್ಠೇ ಪಾಳಿಯಂ **"ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸಾ"**ತಿ ಇದಂ ವತ್ಥುವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ನಿವಾಸಟ್ಠಾನೇ ಲದ್ಧಾನಿಪಿ ತಿಯೋಜನತೋ ಪರಂ ಹರಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ ಏವ। **ಅಸನ್ತೇ ಹಾರಕೇತಿ** ಅನುರೂಪತೋ ವುತ್ತಂ। ಸನ್ತೇಪಿ ಹಾರಕೇ ಹರತೋ ನತ್ಥಿ ದೋಸೋ। **ಆಪತ್ತಿಯೇವಾತಿ** ಅನಾಣತ್ತೇನ ಹಟತ್ತಾ। ಪಕ್ಖದ್ವಯಸ್ಸಪಿ ಕಾರಣಮಾಹ **"ಸಉಸ್ಸಾಹತ್ತಾ"**ತಿ, ಅನುಪರತಗಮನಿಚ್ಛತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸುದ್ಧಚಿತ್ತಪಕ್ಖಸ್ಸೇವ ಕಾರಣಮಾಹ **"ಅಚಿತ್ತಕತ್ತಾ"**ತಿ। **ನ ಸಮೇತೀತಿ** "ಅನಾಪತ್ತಿ, ಅಞ್ಞಂ ಹರಾಪೇತೀ"ತಿ ಏತ್ತಕಸ್ಸೇವ ಪರಿಹರಣೇ ವುತ್ತತ್ತಾ। **ಅಗಚ್ಛನ್ತೇತಿ** ಠಿತೇ। **ಹೇಟ್ಠಾತಿ** ಭೂಮಿಯಾ।

೫೭೫. ತಂ ಹರನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಪಠಮಂ ಪಟಿಲಾಭಟ್ಠಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಿಯೋಜನತೋ ಉದ್ಧಂ ಹರನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಥಾ ಹರನ್ತಸ್ಸ ಹಿ ಚೋರೇಹಿ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪುನ ದಿನ್ನಟ್ಠಾನತೋ ತಿಯೋಜನಂ ಹರಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "**ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಅಙ್ಗೇಸು 'ಪಠಮಪ್ಪಟಿಲಾಭೋ'ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ದುತಿಯಪಟಿಲಾಭಟ್ಠಾನತೋ ತಿಯೋಜನಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ, ದುತಿಯಪಟಿಲಾಭಸ್ಸಾಪಿ ಪಟಿಲಾಭಟ್ಠಾನೇ ಪವಿಸನತೋ ವಾಸತ್ಥಾಯ ಗಮನಟ್ಠಾನತೋ ಪುನ ಗಮನೇ ವಿಯ। **ಕಾಯಬನ್ಧನಾದೀನನ್ತಿ** ದ್ವಿಪಟಲಕಾಯಬನ್ಧನಾದೀನಂ ಅನ್ತರೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಂ ಪಸಿಬ್ಬಕೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಸದಿಸಂ, ನ ಕತಭಣ್ಡನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಥಾ **ನಿಧಾನಮುಖನ್ತಿ**। ಅಕತಭಣ್ಡತಾ, ಪಠಮಪ್ಪಟಿಲಾಭೋ, ತಿಯೋಜನಾತಿಕ್ಕಮನಂ, ಆಹರಣಪಚ್ಚಾಹರಣಂ, ಅವಾಸಾಧಿಪ್ಪಾಯತಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಏಳಕಲೋಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಏಳಕಲೋಮಧೋವಾಪನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೮೧. ಸತ್ತಮೇ ಪಾಳಿಯಂ ಅನಾಪತ್ತಿವಾರೇ **ಅಪರಿಭುತ್ತಂ ಕತಭಣ್ಡಂ ಧೋವಾಪೇತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಪರಿಭುತ್ತಸ್ಸ ಕಮ್ಬಲಾದಿಕತಭಣ್ಡಸ್ಸ ಧೋವಾಪನಂ ಪುರಾಣಚೀವರಧೋವಾಪನಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಆಪತ್ತಿಕರನ್ತಿ ತನ್ನಿವತ್ತನತ್ಥಂ "**ಅಪರಿಭುತ್ತಂ ಕತಭಣ್ಡ**"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನತ್ಥಮೇವ।

ಏಳಕಲೋಮಧೋವಾಪನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ರೂಪಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೮೩-೪. ಅಟ್ಠಮೇ ಸುವಣ್ಣಮಯಕಹಾಪಣೇನ ಕಹಾಪಣೋಪಿ ರಜತೇ ಏವ ಸಙ್ಗಯ್ಹತೀತಿ ಆಹ "**ಸೋವಣ್ಣಮಯೋ ವಾ**"ತಿ। **ರೂಪಿಯಮಯೋ ವಾತಿ** ರಜತೇನ ರೂಪಂ ಸಮುಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಕತಕಹಾಪಣೋ। **ಪಾಕತಿಕೋ** ನಾಮ ಏತರಹಿ ಪಕತಿಕಹಾಪಣೋ।

ಇಚ್ಚೇತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪೀತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ, ವಿಭಙ್ಗೇನ ಚ ವುತ್ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ನಿದಸ್ಸೇತಿ। ತಸ್ಸ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥೂತಿ ಇಮಿನಾವ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ, ನ ಪನ ಅನನ್ತರೇನ "ರಜತ"ನ್ತಿ ಪದೇನ। ಇದಾನಿ ತಂ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥುಂ ಸರೂಪತೋ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ರಜತ**"ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ರಜತಮಾಸಕೋವ ವುತ್ತೋ, ನ ಕೇವಲಂ ರಜತಂ, ತಥಾಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ "ಜಾತರೂಪರಜತ"ನ್ತಿ ಪದೇನೇವ ವುತ್ತನ್ತಿ ತಮ್ಪಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "ರಜತ"ನ್ತಿ ಇದಂ ವಿಸುಂ ವುತ್ತಂ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ ಮಾತಿಕಾಪದೇನೇವ ಸಿದ್ಧತ್ತಾ ತಂ ಅವತ್ವಾ ತೇನ ಸಹ ಸಙ್ಗಯ್ಹಮಾನಮೇವ ದಸ್ಸೇತುಂ "ರಜತಂ ನಾಮ ಕಹಾಪಣೋ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಜಾತರೂಪಮಾಸಕೋತಿ** ಸುವಣ್ಣಮಯಕಹಾಪಣೋ। **ವುತ್ತಪ್ಪಭೇದೋತಿ** "ರೂಪಿಯಮಯೋ ವಾ ಪಾಕತಿಕೋ ವಾ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಪ್ಪಭೇದೋ। ಪಟೋವ **ಪಟಕೋ,** ವತ್ಥಂ। **ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ** ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಸ್ಸೇವ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ಪರಿಭೋಗೇ ಪನ ಪಞ್ಚಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಾನಂ ಧಞ್ಞವಿರಹಿತಮುತ್ತಾದೀನಂ ಕಾರಣಾ ಉಪ್ಪನ್ನಪಚ್ಚಯಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಾನಂ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಧಞ್ಞಮ್ಪಿ ಪಞ್ಚಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಮುತ್ತಾದಿಖೇತ್ತಾದಿ ವಿಯ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಕೇವಲಂ ಸಪ್ಪಿಕಭೂಮಿಯಂ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಧಞ್ಞಸ್ಸ ವಿಚಾರಣಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ 'ತಸ್ಸೇವೇತಂ ಅಕಪ್ಪಿಯ'ನ್ತಿ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಏಕೋ ಸತಂ ವಾ ಸಹಸ್ಸಂ ವಾತಿಆದಿ ರೂಪಿಯೇ ಹೇಟ್ಠಿಮಕೋಟಿಯಾ ಪವತ್ತನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ "ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಮೇವಾ"ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ। "ಇಧ ನಿಕ್ಖಿಪಾಹೀ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪನಂ ಹೋತೀತಿ ಆಹ "**ಇಧ ನಿಕ್ಖಿಪಾಹೀತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬ**"ನ್ತಿ।

ಕಪ್ಪಿಯಞ್ಚ…ಪೇ॰… ಹೋತೀತಿ ಯಸ್ಮಾ ಅಸಾದಿತತ್ತಾ ತತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಪಚ್ಚಯಾ ವಟ್ಟನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಕಪ್ಪಿಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ದುಬ್ಬಿಚಾರಣಾಯ ಸತಿ ತತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಮ್ಪಿ ನ ಕಪ್ಪತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಠಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

“ನ ತೇನ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಚೇತಾಪಿತ”ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಚೇತಾಪಿತಂ ಚೇ, ನತ್ಥಿ ಪರಿಭೋಗೂಪಾಯೋ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅನಿಸ್ಸಟ್ಠರೂಪಿಯೇನ ಚೇತಾಪಿತತ್ತಾ। ಈದಿಸಞ್ಹಿ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ನಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಕತ್ವಾವ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ದೇಸೇತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಯಸ್ಮಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥುಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ಚೇತಾಪಿತಂ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಸಬ್ಬೇ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೇಹಿ ನಿಸ್ಸಟ್ಠರೂಪಿಯಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಆನೀತಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಸದಿಸಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಿನಾವ ಉಪಾಯಂ ಭಾಜೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ **ಪತ್ತಚತುಕ್ಕಾದಿಕಥಾಯ** (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೫೮೯) ನ ಸಮೇತಿ। ತತ್ಥ ರೂಪಿಯೇನ ಪರಿವತ್ತಿತಪತ್ತಸ್ಸ ಅಪರಿಭೋಗೋವ ದಸ್ಸಿತೋ, ನ ನಿಸ್ಸಜ್ಜನವಿಧಾನನ್ತಿ। **ಉಪನಿಕ್ಖೇಪಂ ಠಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೇಹಿ ವಡ್ಢಿಯಾ ಪಯೋಜನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅಕಪ್ಪಿಯ**ನ್ತಿ ತೇನ ವತ್ಥುನಾ ಗಹಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ।

೫೮೫. **“ಪತಿತೋಕಾಸಂ ಅಸಮನ್ನಾಹರನ್ತೇನಾ”**ತಿ ಇದಂ ನಿರಪೇಕ್ಖಭಾವದಸ್ಸನಪರನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಅಸನ್ತಸಮ್ಭಾವನಾಯಾ**ತಿ ಪರಿಯಾಯಾದಿನಾ ಅಭೂತಾರೋಚನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಥೇಯ್ಯಪರಿಭೋಗೋ**ತಿ ಪಚ್ಚಯಸಾಮಿನಾ ಭಗವತಾ ಅನನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ಇಣಪರಿಭೋಗೋ**ತಿ ಭಗವತಾ ಅನುಞ್ಞಾತಮ್ಪಿ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಅಕತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನತೋ ವುತ್ತಂ, ತೇನ ಚ ಪಚ್ಚಯಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಸೀಲಂ ವಿಪಜ್ಜತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪರಿಭೋಗೇ ಪರಿಭೋಗೇ**ತಿ ಕಾಯತೋ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಪರಿಭೋಗೇ। ಪಚ್ಛಿಮಯಾಮೇಸು ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। **ಇಣಪರಿಭೋಗಟ್ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ “ಹಿಯ್ಯೋ ಯಂ ಮಯಾ ಚೀವರಂ ಪರಿಭುತ್ತ”ನ್ತಿಆದಿನಾಪಿ ಅತೀತಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ಪರಿಭೋಗೇ ಪರಿಭೋಗೇ**ತಿ ಉದಕಪತನಟ್ಠಾನತೋ ಅನ್ತೋಪವೇಸನೇಸು, ನಿಸೀದನಸಯನೇಸು ಚ। **ಸತಿಪಚ್ಚಯತಾ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಸತಿಯಾ ಪಚ್ಚಯತ್ತಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಚ ಪರಿಭೋಗೇ ಚ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾಸತಿ ಅವಸ್ಸಂ ಲದ್ಧಬ್ಬಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ **“ಸತಿಂ ಕತ್ವಾ”**ತಿಆದಿ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಸತಿಪಚ್ಚಯತಾ ಪಚ್ಚಯೇ ಸತಿ ಭೇಸಜ್ಜಪರಿಭೋಗಸ್ಸ ಕಾರಣೇ ಸತೀ”ತಿ ಏವಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ, ತೇಸಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚಯೇ ಸತೀತಿ ಪಚ್ಚಯಸಬ್ಭಾವಸಲ್ಲಕ್ಖಣೇ ಸತೀತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ ಪಚ್ಚಯಸಬ್ಭಾವಮತ್ತೇನ ಸೀಲಸ್ಸ ಅಸುಜ್ಝನತೋ। **“ಪರಿಭೋಗೇ ಅಕರೋನ್ತಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತೀ”**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸೀಲಸ್ಸ ಭೇದೋ ದಸ್ಸಿತೋ, ನ ಪಚ್ಚಯಸನ್ನಿಸ್ಸಿಸೀಲಸ್ಸ, ತಸ್ಸ ಅತೀತಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಾಯ ವಿಸುಜ್ಝನತೋ। ಏತಸ್ಮಿಂ, ಪನ ಸೇಸಪಚ್ಚಯೇಸು ಚ ಇಣಪರಿಭೋಗಾದಿವಚನೇನ ಪಚ್ಚಯಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಸೀಲಸ್ಸೇವ ಭೇದೋತಿ ಏವಮಿಮೇಸಂ ನಾನಾಕರಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಏವಂ ಪಚ್ಚಯಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಸೀಲಸ್ಸ ವಿಸುದ್ಧಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ತೇನೇವ ಪಸಙ್ಗೇನ ಸಬ್ಬಾಪಿ ವಿಸುದ್ಧಿಯೋ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಚತುಬ್ಬಿಧಾ ಹಿ ಸುದ್ಧೀ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ ಸುಜ್ಝತಿ ದೇಸನಾದೀಹಿ, ಸೋಧೀಯತೀತಿ ವಾ ಸುದ್ಧಿ, ಚತುಬ್ಬಿಧಸೀಲಂ। ತೇನಾಹ **“ದೇಸನಾಯ ಸುಜ್ಝನತೋ”**ತಿಆದಿ। ಏತ್ಥ ದೇಸನಾಗ್ಗಹಣೇನ ವುಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ಛಿನ್ನಮೂಲಾನಂ ಅಭಿಕ್ಖುತಾಪಟಿಞ್ಞಾಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। ಛಿನ್ನಮೂಲಾನಮ್ಪಿ ಹಿ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿವುಟ್ಠಾನೇನ ಹೇಟ್ಠಾ ಪರಿರಕ್ಖಿತಂ ಭಿಕ್ಖುಸೀಲಂ ವಿಸುದ್ಧಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತೇನ ತೇಸಂ ಮಗ್ಗಪಟಿಲಾಭೋಪಿ ಸಮ್ಭವತಿ।

ದಾತಬ್ಬಟ್ಠೇನ ದಾಯಂ, ತಂ ಆದಿಯನ್ತೀತಿ **ದಾಯಾದಾ**। **ಸತ್ತನ್ನಂ ಸೇಕ್ಖಾನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕಲ್ಯಾಣಪುಥುಜ್ಜನಾಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾ ತೇಸಂ ಆಣಣ್ಯಪರಿಭೋಗಸ್ಸ ದಾಯಜ್ಜಪರಿಭೋಗೇ ಸಙ್ಗಹಿತತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ । **ಧಮ್ಮದಾಯಾದಸುತ್ತ**ನ್ತಿ “ಧಮ್ಮದಾಯಾದಾ ಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭವಥ, ಮಾ ಆಮಿಸದಾಯಾದಾ”ತಿಆದಿನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೯) ಪವತ್ತಂ ಸುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಮಾ ಮೇ ಆಮಿಸದಾಯಾದಾತಿ ಏವಂ ಮೇ-ಸದ್ದಂ ಆನೇತ್ವಾ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಏವಞ್ಹಿ ತಥಾ ವುತ್ತತ್ಥಸಾಧಕಂ ಹೋತಿ।

ಲಜ್ಜಿನಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಭೋಗೋತಿ ಧಮ್ಮಾಮಿಸವಸೇನ ಮಿಸ್ಸಭಾವೋ। **ಅಲಜ್ಜಿನಾ ಸದ್ಧಿ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। “**ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹಿ ಅಲಜ್ಜೀ ನಾಮ ನತ್ಥೀ**”ತಿ ಇಮಿನಾ ದಿಟ್ಠದಿಟ್ಠೇಸು ಆಸಙ್ಕಾ ನಾಮ ನ ಕಾತಬ್ಬಾ, ದಿಟ್ಠಸುತಾದಿಕಾರಣೇ ಸತಿ ಏವ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅತ್ತನೋ ಭಾರಭೂತಾ** ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾದಯೋ। **ಸಚೇ ನ ಓರಮತೀ**ತಿ ಅಗತಿಗಮನೇನ ಧಮ್ಮಾಮಿಸಪರಿಭೋಗತೋ ನ ಓರಮತಿ। “**ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥೀ**”ತಿ ಇದಂ ಅಲಜ್ಜೀನಂ ಧಮ್ಮೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಪಚ್ಚಯಂ, ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇಸಮ್ಪಿ ಹಿ ಕುಲದೂಸನಾದಿಸಮುಪ್ಪನ್ನಪಚ್ಚಯಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಾನಂ, ವಗ್ಗಕಮ್ಮಾದಿಂ ಕರೋನ್ತಾನಞ್ಚ ಆಪತ್ತಿ ಏವ।

“**ಧಮ್ಮಿಯಾಧಮ್ಮಿಯಪರಿಭೋಗೋ ಪಚ್ಚಯವಸೇನ ವೇದಿತಬ್ಬೋ**”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಲಜ್ಜಿಪರಿಭೋಗೋ ಪಚ್ಚಯವಸೇನ ಚ ಏಕಕಮ್ಮಾದಿವಸೇನ ಚ ವುತ್ತೋ ಏವಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ **ದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಚೋದಕಚುದಿತಕಭಾವೇ ಠಿತಾ ದ್ವೇ ಅಲಜ್ಜಿನೋ ಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾಯ “ಏಕಸಮ್ಭೋಗಪರಿಭೋಗಾ ಹುತ್ವಾ ಜೀವಥಾ”ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೩೮೫-೩೮೬) ವುತ್ತಾ ತೇಸಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಧಮ್ಮಾಮಿಸಪರಿಭೋಗೇ ವಿರೋಧಾಭಾವಾ। ಲಜ್ಜೀನಮೇವ ಹಿ ಅಲಜ್ಜಿನಾ ಸಹ ತದುಭಯಪರಿಭೋಗಾ ನ ವಟ್ಟನ್ತೀತಿ।

ಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗೋತಿ “ಏಕಕಮ್ಮಂ ಏಕುದ್ದೇಸೋ”ತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ॰ ೫೫, ೯೨, ೧೭೨) ವುತ್ತಸಂವಾಸೋ ಚೇವ ನಿಸ್ಸಯಗ್ಗಹಣದಾನಾದಿಕೋ ಸಬ್ಬೋ ನಿರಾಮಿಸಪರಿಭೋಗೋ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬೋ । “**ನ ಸೋ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ**”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಲಜ್ಜಿನೋ ಅಲಜ್ಜಿಪಗ್ಗಹೇ ಆಪತ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಇತರೋಪೀ**ತಿ ಲಜ್ಜೀಪಿ। ತಸ್ಸಾಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಅಲಜ್ಜಿನೋ, ಇಮಿನಾ ಚ ಲಜ್ಜಿನೋ ವಣ್ಣಭಣನಾದಿಲಾಭಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಆಮಿಸಗರುಕತಾಯ ವಾ ಗೇಹಸಿತಪೇಮೇನ ವಾ ತಂ ಅಲಜ್ಜಿಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ಲಜ್ಜೀ ಸಾಸನಂ ಅನ್ತರಧಾಪೇತಿ ನಾಮಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏವಂ ಗಹಟ್ಠಾದೀಸು ಉಪತ್ಥಮ್ಭಿತೋ ಅಲಜ್ಜೀ ಬಲಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪೇಸಲೇ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಾಸನಂ ಉದ್ಧಮ್ಮಂ ಉಬ್ಬಿನಯಂ ಕರೋತೀತಿ।

“**ಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗೋಪಿ ತತ್ಥ ವಟ್ಟತೀ**”ತಿ ಇಮಿನಾ ಆಮಿಸಪರಿಭೋಗತೋ ಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗೋವ ಗರುಕೋ, ತಸ್ಮಾ ಅತಿವಿಯ ಅಲಜ್ಜಿವಿವೇಕೇನ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। “**ಧಮ್ಮಾನುಗ್ಗಹೇನ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ**”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಲಜ್ಜುಸ್ಸನ್ನತಾಯ ಸಾಸನೇ ಓಸಕ್ಕನ್ತೇ, ಲಜ್ಜೀಸು ಚ ಅಪ್ಪಹೋನ್ತೇಸು ಅಲಜ್ಜಿಮ್ಪಿ ಪಕತತ್ತಂ ಗಣಪೂರಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾದಿಕರಣೇನ ಚೇವ ಕೇಚಿ ಅಲಜ್ಜಿನೋ ಧಮ್ಮಾಮಿಸಪರಿಭೋಗೇನ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸೇಸಾಲಜ್ಜಿಗಣಸ್ಸ ನಿಗ್ಗಹೇನ ಚ ಸಾಸನಂ ಪಗ್ಗಣ್ಹಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಏವ।

ಕೇಚಿ ಪನ “ಕೋಟಿಯಂ ಠಿತೋ ಗನ್ಥೋತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಗನ್ಥಪರಿಯಾಪುಣನಮೇವ ಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗೋ, ನ ಏಕಕಮ್ಮಾದಿ। ತಸ್ಮಾ ಅಲಜ್ಜೀಹಿಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪೋಸಥಾದಿಕಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಆಪತ್ತಿ ನತ್ಥೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ, ಏಕಕಮ್ಮಾದೀಸು ಬಹೂಸು ಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗೇಸು ಅಲಜ್ಜಿನಾಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕತ್ತಬ್ಬಾವತ್ಥಾಯುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಇಧ ನಿದಸ್ಸನವಸೇನ ಗನ್ಥಸ್ಸೇವ ಸಮುದ್ಧಟತ್ತಾ। ನ ಹಿ ಏಕಕಮ್ಮಾದಿಕೋ ವಿಧಿ ಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗೋ ನ ಹೋತೀತಿ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ ಅನಾಮಿಸತ್ತಾ ಧಮ್ಮಾಮಿಸೇಸು ಅಪರಿಯಾಪನ್ನಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಅಭಾವಾ। ತೇನೇವ **ಅಟ್ಠಸಾಲಿನಿಯಂ** ಧಮ್ಮಪಟಿಸನ್ಥಾರಕಥಾಯಂ (ಧ॰ ಸ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೩೫೧)“ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥೇತಬ್ಬಂ, ಧಮ್ಮೋ ವಾಚೇತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಅಬ್ಭಾನವುಟ್ಠಾನಮಾನತ್ತಪರಿವಾಸಾ ದಾತಬ್ಬಾ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾರಹೋ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬೋ, ಉಪಸಮ್ಪದಾರಹೋ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಅಯಂ ಧಮ್ಮಪಟಿಸನ್ಥಾರೋ ನಾಮಾ”ತಿ ಏವಂ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾದಿಪಿ ಧಮ್ಮಕೋಟ್ಠಾಸೇ ದಸ್ಸಿತಂ। ತೇಸು ಪನ ಧಮ್ಮಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು ಯಂ ಗಣಪೂರಣಾದಿವಸೇನ ಅಲಜ್ಜಿನೋ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಾದಿ ವಾ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕಾ ಧಮ್ಮುಗ್ಗಹಣನಿಸ್ಸಯಗ್ಗಹಣಾದಿ ವಾ ಕರೀಯತಿ, ತಂ ಧಮ್ಮೋ ಚೇವ ಪರಿಭೋಗೋ ಚಾತಿ ಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಏತಂ ತಥಾರೂಪಪಚ್ಚಯಂ ವಿನಾ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅಲಜ್ಜಿಪರಿಭೋಗೋ ಚ ಹೋತಿ ದುಕ್ಕಟಞ್ಚ। ಯಂ ಪನ ಅಲಜ್ಜಿಸತಂ ಅನಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ತಜ್ಜನೀಯಾದಿನಿಗ್ಗಹಕಮ್ಮಂ ವಾ ಪರಿವಾಸಾದಿಉಪಕಾರಕಮ್ಮಂ ವಾ ಉಗ್ಗಹಪರಿಪುಚ್ಛಾದಾನಾದಿ ವಾ ಕರೀಯತಿ, ತಂ ಧಮ್ಮೋ ಏವ, ನೋ ಪರಿಭೋಗೋ। ಏತಂ

ಅನುರೂಪಾನಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಆಮಿಸದಾನಂ ವಿಯ ಆಪತ್ತಿ ನತ್ಥಿ। ನಿಸ್ಸಯದಾನಮ್ಪಿ ತೇರಸಸಮ್ಮುತಿದಾನಾದಿ ಚ ವತ್ತಪಟಿವತ್ತಸಾದಿಯನಾದಿಪರಿಭೋಗಸ್ಸಾಪಿ ಹೇತುತ್ತಾ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ಯೋ ಪನ ಮಹಾಅಲಜ್ಜೀ ಉದ್ಧಮ್ಮಂ ಉಬ್ಬಿನಯಂ ಸತ್ಥು ಸಾಸನಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾದೀನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾದಿಉಪಕಾರಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ಉಗ್ಗಹಪರಿಪುಚ್ಛಾದಾನಾದಿ ಚ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಏವ ಹೋತಿ, ನಿಗ್ಗಹಕಮ್ಮಮೇವ ಕಾತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ ಅಲಜ್ಜಿಪಗ್ಗಹೋಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ। ಧಮ್ಮಾಮಿಸಪರಿಭೋಗವಿವಜ್ಜನೇನಾಪಿ ಹಿ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ, ಸೋ ಚ ಪೇಸಲಾನಂ ಫಾಸುವಿಹಾರಸದ್ಧಮ್ಮಟ್ಠಿತಿವಿನಯಾನುಗ್ಗಹಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಏತದತ್ಥತ್ತಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ಯಂ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಉಪತ್ಥಮ್ಭಾಯ ಪೇಸಲಾನಂ ಅಫಾಸುವಿಹಾರಾಯ ಸದ್ಧಮ್ಮಪರಿಹಾನಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಹೋತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಪರಿಭೋಗೋ ವಾ ಹೋತು ಅಪರಿಭೋಗೋ ವಾ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಏವಂ ಕರೋನ್ತಾ ಸಾಸನಂ ಅನ್ತರಧಾಪೇನ್ತಿ, ಆಪತ್ತಿಞ್ಚ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಾಮಿಸಪರಿಭೋಗೇಸು ಚೇತ್ಥ ಅಲಜ್ಜೀಹಿ ಏಕಕಮ್ಮಾದಿಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗೋ ಏವ ಪೇಸಲಾನಂ ಅಫಾಸುವಿಹಾರಸದ್ಧಮ್ಮಪರಿಹಾನಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಹೋತಿ, ನ ತಥಾ ಆಮಿಸಪರಿಭೋಗೋ। ನ ಹಿ ಅಲಜ್ಜೀನಂ ಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗಮತ್ತೇನ ಪೇಸಲಾನಂ ಅಫಾಸುವಿಹಾರಾದಿ ಹೋತಿ, ಯಥಾವುತ್ತಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗೇನ ಪನ ಹೋತಿ , ತಪ್ಪರಿವಜ್ಜನೇನ ಚ ಫಾಸುವಿಹಾರಾದಯೋ। ತಥಾ ಹಿ ಕತಸಿಕ್ಖಾಪದವೀತಿಕ್ಕಮಾ ಅಲಜ್ಜಿಪುಗ್ಗಲಾ ಉಪೋಸಥಾದೀಸು ಪವಿಟ್ಠಾ "ತುಮ್ಹೇ ಕಾಯದ್ವಾರೇ, ವಚೀದ್ವಾರೇ ಚ ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಕರೋಥಾ"ತಿಆದಿನಾ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವತ್ತಬ್ಬಾ ಹೋನ್ತಿ, ಯಥಾ ವಿನಯಞ್ಚ ಅತಿಟ್ಠನ್ತಾ ಸಙ್ಘತೋ ಬಹಿಕರಣಾದಿವಸೇನ ಸುಟ್ಠು ನಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಾ, ತಥಾ ಅಕತ್ವಾ ತೇಹಿ ಸಹ ಸಂವಸನ್ತಾಪಿ ಅಲಜ್ಜಿನೋವ ಹೋನ್ತಿ "ಏಕೋಪಿ ಅಲಜ್ಜೀ ಅಲಜ್ಜಿಸತಮ್ಪಿ ಕರೋತೀ"ತಿಆದಿವಚನತೋ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೫೮೫)। ಯದಿ ಹಿ ತೇ ಏವಂ ನ ನಿಗ್ಗಹಿತಾ ಸಿಯುಂ, ಸಙ್ಘೇ ಕಲಹಾದಿಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಾದಿಸಾಮಗ್ಗೀಕಮ್ಮಪಟಿಬಾಹನಾದಿನಾ ಪೇಸಲಾನಂ ಅಫಾಸುಂ ಕತ್ವಾ ಕಮೇನ ತೇ ದೇವದತ್ತವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾದಯೋ ವಿಯ ಪರಿಸಂ ವಡ್ಢೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ವಿಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಧಮ್ಮತೋ ವಿನಯತೋ ದೀಪೇನ್ತಾ ಸಙ್ಘಭೇದಾದಿಮ್ಪಿ ಕತ್ವಾ ನಚಿರಸ್ಸೇವ ಸಾಸನಂ ಅನ್ತರಧಾಪೇಯ್ಯುಂ, ತೇಸು ಪನ ಸಙ್ಘತೋ ಬಹಿಕರಣಾದಿವಸೇನ ನಿಗ್ಗಹಿತೇಸು ಸಬ್ಬೋಪಾಯಂ ಉಪದ್ದವೋ ನ ಹೋತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ -

> "ದುಸ್ಸೀಲಪುಗ್ಗಲೇ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪೋಸಥೋ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪವಾರಣಾ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಿ ನಪ್ಪವತ್ತನ್ತಿ, ಸಾಮಗ್ಗೀ ನ ಹೋತಿ...ಪೇ॰... ದುಸ್ಸೀಲೇಸು ಪನ ನಿಗ್ಗಹಿತೇಸು ಸಬ್ಬೋಪಿ ಅಯಂ ಉಪದ್ದವೋ ನ ಹೋತಿ, ತತೋ ಪೇಸಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಫಾಸು ವಿಹರನ್ತೀ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೩೯)।

ತಸ್ಮಾ ಏಕಕಮ್ಮಾದಿಧಮ್ಮಪರಿಭೋಗೋವ ಆಮಿಸಪರಿಭೋಗತೋಪಿ ಅತಿವಿಯ ಅಲಜ್ಜಿವಿವೇಕೇನ ಕಾತಬ್ಬೋ, ಆಪತ್ತಿಕರೋ ಚ ಸದ್ಧಮ್ಮಪರಿಹಾನಿಹೇತುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅಪಿಚ ಉಪೋಸಥೋ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪವಾರಣಾ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾನಿ ನಪ್ಪವತ್ತನ್ತೀತಿ ಏವಂ ಅಲಜ್ಜೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಾಕರಣಸ್ಸ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪಕಾಸಿತತ್ತಾಪಿ ಚೇತಂ ಸಿಜ್ಝತಿ, ತಥಾ ಪರಿವತ್ತಲಿಙ್ಗಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ **ಪಟಿಪತ್ತಿಕಥಾಯಂ** "ಆರಾಧಿಕಾ ಚ ಹೋನ್ತಿ ಸಙ್ಗಾಹಿಕಾ ಲಜ್ಜಿನಿಯೋ, ತಾ ಕೋಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ನ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಗಚ್ಛತಿ ಚೇ, ಗಾಮನ್ತರನದೀಪಾರರತ್ತಿವಿಪ್ಪವಾಸಗಣಓಹೀಯನಾಪತ್ತೀಹಿ ನ ಮುಚ್ಚತಿ...ಪೇ॰... ಅಲಜ್ಜಿನಿಯೋ ಹೋನ್ತಿ, ಸಙ್ಗಹಂ ಪನ ಕರೋನ್ತಿ, ತಾಪಿ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗನ್ತುಂ ಲಬ್ಭತೀ"ತಿ ಏವಂ ಅಲಜ್ಜಿನೀಸು ದುತಿಯಿಕಾಗಹಣಾದೀಸು ಸಂವಾಸಾಪತ್ತಿಪರಿಹಾರಾಯ ನದೀಪಾರಗಮನಾದಿಗರುಕಾಪತ್ತಿಟ್ಠಾನಾನಂ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ತತೋಪಿ ಅಲಜ್ಜಿಸಂವಾಸಾಪತ್ತಿ ಏವ ಸದ್ಧಮ್ಮಪರಿಹಾನಿಹೇತುತೋ ಗರುಕತರಾತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। ನ ಹಿ ಲಹುಕಾಪತ್ತಿಟ್ಠಾನಂ, ಅನಾಪತ್ತಿಟ್ಠಾನಂ ವಾ ಪರಿಹರಿತುಂ ಗರುಕಾಪತ್ತಿಟ್ಠಾನವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಆಚರಿಯಾ ಅನುಜಾನನ್ತಿ, ತಥಾ **ಅಸಂವಾಸಪದಸ್ಸ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಸಬ್ಬೇಹಿಪಿ ಲಜ್ಜಿಪುಗ್ಗಲೇಹಿ ಸಮಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಭಾವತೋ ಸಮಸಿಕ್ಖಾತಾ ನಾಮ। ಏತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಲಜ್ಜಿನೋ ಏತೇಸು ಕಮ್ಮಾದೀಸು ಸಹ ವಸನ್ತಿ, ನ ಏಕೋಪಿ ತತೋ ಬಹಿದ್ಧಾ

ಸನ್ದಿಸ್ಸತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಾನಿ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಸೋ ಸಂವಾಸೋ ನಾಮಾ"ತಿ ಏವಂ ಲಜ್ಜೀಹೇವ ಏಕಕಮ್ಮಾದಿಸಂವಾಸೋ ವಟ್ಟತೀತಿ ಪಕಾಸಿತೋ।

ಯದಿ ಏವಂ, ಕಸ್ಮಾ ಅಸಂವಾಸಿಕೇಸು ಅಲಜ್ಜೀ ನ ಗಣಿತೋತಿ? ನಾಯಂ ವಿರೋಧೋ, ಯೇ ಗಣಪೂರಕೇ ಕತ್ವಾ ಕತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕುಪ್ಪತಿ, ತೇಸಂ ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಅಪಕತತ್ತಾನಞ್ಞೇವ ಅಸಂವಾಸಿಕತ್ತೇ ಗಹಿತತ್ತಾ। ಅಲಜ್ಜಿನೋ ಪನ ಪಕತತ್ತಭೂತಾಪಿ ಸನ್ತಿ, ತೇ ಚೇ ಗಣಪೂರಣಾ ಹುತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಸಾಧೇನ್ತಿ, ಕೇವಲಂ ಕತ್ವಾ ಅಗತಿಗಮನೇನ ಕರೋನ್ತಾನಂ ಆಪತ್ತಿಕರಾ ಹೋನ್ತಿ ಸಭಾಗಾಪತ್ತಿಆಪನ್ನಾ ವಿಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ। ಯಸ್ಮಾ ಅಲಜ್ಜಿತಞ್ಚ ಲಜ್ಜಿತಞ್ಚ ಪುಥುಜ್ಜನಾನಂ ಚಿತ್ತಕ್ಖಣಪಟಿಬದ್ಧಂ, ನ ಸಬ್ಬಕಾಲಿಕಂ। ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಹಿ ವೀತಿಕ್ಕಮಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಅಲಜ್ಜಿನೋ "ನ ಪುನ ಈದಿಸಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತೇನ ಲಜ್ಜಿನೋ ಚ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಸು ಚ ಯೇ ಪೇಸಲೇಹಿ ಓವದಿಯಮಾನಾಪಿ ನ ಓರಮನ್ತಿ, ಪುನಪ್ಪುನಂ ವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತಿ, ತೇ ಏವ ಅಸಂವಸಿತಬ್ಬಾ, ನ ಇತರೇ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮೇ ಓಕ್ಕನ್ತತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾಪಿ ಅಲಜ್ಜಿನೋ ಅಸಂವಾಸಿಕೇಸು ಅಗಣೇತ್ವಾ ತಪ್ಪರಿವಜ್ಜನತ್ಥಂ ಸೋಧೇತ್ವಾವ ಉಪೋಸಥಾದಿಕರಣಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ। ತಥಾ ಹಿ "ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಆರೋಚೇಥ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಉದ್ದಿಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾವ॰ ೧೩೪) ಅಪರಿಸುದ್ಧಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಉಪೋಸಥಕರಣಸ್ಸ ಅಯುತ್ತತಾ ಪಕಾಸಿತಾ, "ಯಸ್ಸ ಸಿಯಾ ಆಪತ್ತಿ ಸೋ ಆವಿಕರೇಯ್ಯ…ಪೇ॰… ಫಾಸು ಹೋತೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೩೪) ಏವಂ ಅಲಜ್ಜಿಮ್ಪಿ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಕರಣಪ್ಪಕಾರೋ ಚ ವುತ್ತೋ, "ಕಚ್ಚಿತ್ಥ ಪರಿಸುದ್ಧಾ…ಪೇ॰… ಪರಿಸುದ್ಧೇತ್ಥಾಯಸ್ಮನ್ತೋ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೪೪೧, ೪೫೮, ೬೬೧; ಪಾಚಿ॰ ೫೫೧, ೫೭೫, ೬೫೫) ಚ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಉಪೋಸಥೇ "ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಅಹಂ ಭನ್ತೇ, ಪರಿಸುದ್ಧೋತಿ ಮಂ ಧಾರೇಥಾ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೬೮) ಚ ಏವಂ ಉಪೋಸಥಂ ಕರೋನ್ತಾನಂ ಪರಿಸುದ್ಧತಾ ಚ ಪಕಾಸಿತಾ, ವಚನಮತ್ತೇನ ಅನೋರಮನ್ತಾನಞ್ಚ ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಟ್ಠಪನವಿಧಿ ಚ ವುತ್ತಾ, ಸಬ್ಬಥಾ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮಂ ಅನೋಕ್ಕಮನ್ತೇಹಿ ಸಂವಾಸಸ್ಸ ಅಯುತ್ತತಾಯ ನಿಸ್ಸಯದಾನಗ್ಗಹಣಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ, ತಜ್ಜನೀಯಾದಿನಿಗ್ಗಹಕಮ್ಮಕರಣಞ್ಚ ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಕಮ್ಮಕರಣೇನ ಸಾನುವತ್ತಕಪರಿಸಸ್ಸ ಅಲಜ್ಜಿಸ್ಸ ಅಸಂವಾಸಿಕತ್ತಪಾಪನವಿಧಿ ಚ ವುತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ಸುತ್ತನಯೇಹಿ, ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನೇಹಿ ಚ ಪಕತತ್ತೇಹಿಪಿ ಅಪಕತತ್ತೇಹಿಪಿ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಅಲಜ್ಜೀಹಿ ಏಕಕಮ್ಮಾದಿಸಂವಾಸೋ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಕರೋನ್ತಾನಂ ಆಪತ್ತಿ ಏವ ದುಮ್ಮಙ್ಕೂನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹತ್ಥಾಯೇವ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾತಿ ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ ದುತಿಯಸಙ್ಗೀತಿಯಂ ಪಕತತ್ತಾಪಿ ಅಲಜ್ಜಿನೋ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾ ಯಸತ್ಥೇರಾದೀಹಿ ಮಹನ್ತೇನ ವಾಯಾಮೇನ ಸಙ್ಘತೋ ವಿಯೋಜಿತಾ। ನ ಹಿ ತೇಸು ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಅಸಂವಾಸಿಕಾ ಅತ್ಥಿ ತೇಹಿ ದೀಪಿತಾನಂ **ದಸನ್ನಂ ವತ್ಥೂನಂ** (ಚೂಳವ॰ ೪೫೧) ಲಹುಕಾಪತ್ತಿವಿಸಯತ್ತಾ।

ತಸ್ಸ ಪನ ಸನ್ತಿಕೇತಿ ಮಹಾರಕ್ಖಿತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ। **ಖರಪತ್ತನ್ತಿ** ಖರಸಙ್ಖಾತಂ ಸುವಣ್ಣಪತಿರೂಪಕಂ ವತ್ಥು। ದಾಯಕೇಹಿ ಅಸತಿಯಾ ದಿನ್ನಂ ರೂಪಿಯಂ ತೇಹಿ ಪುನ ಸಕಸಞ್ಞಾಯ ಗಣ್ಹನ್ತೇ ಅದಾತುಂ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥುಂ ಗಣ್ಹಾಹೀತಿ ದಾತುಞ್ಚ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಆಹ **"ತವ ಚೋಳಕಂ ಪಸ್ಸಾಹೀ"**ತಿ। ಏವಂ ವತ್ವಾಪಿ ಪನ ನಟ್ಠವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ವಿಯ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬಾಭಾವೇಪಿ ಆಪತ್ತಿ ದೇಸೇತಬ್ಬಾವ। ಅಸತಿಯಾಪಿ ಹಿ ತಂ ವತ್ಥುಂ ವತ್ಥಾದಿನಾ ಸಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತ್ವಾ "ಇದಂ ದೇಮೀ"ತಿ ದಿನ್ನಂ, ತದಾ ಪರಿಚ್ಚಾಗಸಬ್ಭಾವತೋ ದಾನಮೇವ ಹೋತಿ "ಅಪ್ಪಗ್ಘಂ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಮಹಗ್ಘಸ್ಸ ದಾನೇ ವಿಯ। ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಚ ಅಸತಿಯಾ ದಿಯ್ಯಮಾನತ್ತೇ ಞಾತೇಪಿ ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ ನ ಹೋತಿ ದಾಯಕೇಹಿ ದಿನ್ನತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ ರೂಪಿಯಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಮೇವ ಹೋತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಈದಿಸಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ತೇನೇವ ಚೇತ್ಥ 'ತವ ಚೋಳಕಂ ಪಸ್ಸಾ'ತಿ ವುತ್ತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನೋ ನಕ್ಖಮತಿ, ವೀಮಂಸಿತಬ್ಬಂ।

೫೮೬. ಏಕಪರಿಚ್ಛೇದಾನೀತಿ ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯತ್ತಂ, ಸಿಯಾ ಅಕಿರಿಯತ್ತಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಜಾತರೂಪರಜತಭಾವೋ, ಅತ್ತುದ್ದೇಸಿಕತಾ, ಗಹಣಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರಭಾವೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ರೂಪಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೮೭. ನವಮೇ ಜಾತರೂಪಾದಿಚತುಬ್ಬಿಧನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥು ಇಧ ರೂಪಿಯಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಗಹಿತನ್ತಿ ಆಹ **“ಜಾತರೂಪರಜತಪರಿವತ್ತನ”**ನ್ತಿ। **ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಪರಿವತ್ತನೇ**ತಿ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ, ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಸ್ಸ ರೂಪಿಯಸ್ಸ ಪರಿವತ್ತನೇ।

೫೮೯. ಪಾಳಿಯಂ **ಘನಕತ**ನ್ತಿ ಇಟ್ಠಕಾದಿ। **ರೂಪಿಯಂ ನಾಮ ಸತ್ಥುವಣ್ಣೋ**ತಿಆದೀಸು ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಕೇವಲಂ ರಜತಂ ನ ಗಹಿತಂ, ತಥಾಪಿ ರೂಪಿಯಪದೇನೇವ ತಂ ಗಹಿತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸುದ್ಧೋ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರೋ ಏವ ವುತ್ತೋತಿ ಅಜ್ಝಾಹರಿತಬ್ಬಂ। **ರೂಪಿಯೇ ರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀ**ತಿಆದಿಮ್ಹಿ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ವಕ್ಖಾಮಾತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ।

೫೯೧. ಪಾಳಿಯಂ **ರೂಪಿಯೇ ರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀ**ತಿ ಅತ್ತನಾ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ಸಕಸನ್ತಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ರೂಪಿಯಂ ಚೇತಾಪೇತೀ**ತಿ ಪರಸನ್ತಕಂ। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸೇಸುಪಿ। ತತ್ಥ ಅರೂಪಿಯ-ಸದ್ದೇನ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ಪಚ್ಛಿಮೇ ಪನ ತಿಕೇ “ಅರೂಪಿಯೇ ರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀ ಅರೂಪಿಯಂ ಚೇತಾಪೇತಿ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ”ತಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಚ ತಿಕೇ ಅರೂಪಿಯ-ಸದ್ದೇನ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಯೇವ ಗಹಿತಂ, ನ ಮುತ್ತಾದಿದುಕ್ಕಟವತ್ಥು ಅನ್ತೇ “ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಸಹ ಅನಾಪತ್ತೀ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥು ನ ಗಹಿತಂ, ತಥಾಪಿ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನಾ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಂ, ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುನಾ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಞ್ಚ ಪರಿವತ್ತಯತೋ ದುಕ್ಕಟಂ, ನಯತೋ ಸಿದ್ಧಮೇವ ಹೋತಿ। ತಞ್ಚ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಮ್ಹಿ ತಥಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ಅತಥಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ವಿಮತಿಯಾ ವಾ ಪರಿವತ್ತೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ಹೋತಿಯೇವ ಅಚಿತ್ತಕತ್ತಾ ಇಮಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ। **ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಸಹಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಸಹ।

ಇದಾನಿ “ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವತ್ಥುನಾ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಂ ವಾ”ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಪಾಳಿಯಂ ಸರೂಪೇನ ಅನಾಗತತ್ತೇಪಿ ನಯತೋ ಲಬ್ಭಮಾನತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಯೋ ಹಿ ಅಯ”**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಯಸ್ಮಾ ರೂಪಿಯೇನ ಪರಿವತ್ತಿತಂ ಅರೂಪಿಯಂ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯತ್ತಾ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಮೇವ ನ ಹೋತಿ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಸ್ಸೇವ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ, ಕೇವಲಂ ಪನ ಇದಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ ಪರಿವತ್ತಕೇನ ದೇಸೇತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ “ರೂಪಿಯೇ ರೂಪಿಯಸಞ್ಞೀ ಅರೂಪಿಯಂ ಚೇತಾಪೇತಿ, ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ”ನ್ತಿಆದಿ ತಿಕೋ ಭಗವತಾ ನ ವುತ್ತೋ, ತೀಸುಪಿ ಪದೇಸು ಪರಿವತ್ತಿಯಮಾನಸ್ಸ ಅರೂಪಿಯತ್ತೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವಚನಾಯೋಗಾ ರೂಪಿಯಸ್ಸೇವ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ। ರೂಪಿಯಸ್ಸೇವ ಹಿ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಸ್ಸ ಆರಾಮಿಕಾದೀಹಿ ಪಟಿಪಜ್ಜನವಿಧಿ ಪಾಳಿಯಂ ದಸ್ಸಿತೋ, ನ ಅರೂಪಿಯಸ್ಸ। ತಸ್ಮಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮತ್ತಸಮ್ಭವದಸ್ಸನತ್ಥಮೇವ ಪನೇತ್ಥ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ “ಅವುತ್ತೋಪಿ ಅಯಂ…ಪೇ॰… ತಿಕೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ತಸ್ಸ ವತ್ಥುನೋ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯತಾದಸ್ಸನತ್ಥಂ। ತೇನೇವ ಪತ್ತಚತುಕ್ಕೇ “ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾತು”ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ। **ಅತ್ತನೋ ವಾ ಹೀ**ತಿಆದಿ ದುತಿಯತಿಕಾನುಲೋಮೇನೇವ ತತಿಯತ್ತಿಕಸ್ಸ ಸಿಜ್ಝನಪ್ಪಕಾರಂ ಸಮತ್ಥೇತುಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ರಾಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯಸ್ಮಾ ಹಿ ಯಥಾ ಅತ್ತನೋ ಅರೂಪಿಯೇನ ಪರಸ್ಸ ರೂಪಿಯಂ ಚೇತಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅನ್ತೇ ರೂಪಿಯಸಮ್ಭವತೋ “ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರೋ ಕತೋ ಏವ ಹೋತೀ”ತಿ ದುತಿಯತ್ತಿಕೋ ವುತ್ತೋ, ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ರೂಪಿಯೇನ ಪರಸ್ಸ ಅರೂಪಿಯಂ ಚೇತಾಪೇನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಹೋತೀತಿ ತತಿಯೋ ತಿಕೋ ವತ್ತಬ್ಬೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಸೋ ಪನ ದುತಿಯತ್ತಿಕೇನೇವ ಏಕತೋ ರೂಪಿಯಪಕ್ಖಸಾಮಞ್ಞೇನ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ ಪಾಳಿಯಂ ನ ವುತ್ತೋತಿ। ತತ್ಥ **ಏಕನ್ತೇನ ರೂಪಿಯಪಕ್ಖೇ**ತಿ ಏಕೇನ ಅನ್ತೇನ ರೂಪಿಯಪಕ್ಖೇ, “ಏಕತೋ ರೂಪಿಯಪಕ್ಖೇ”ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ।

ಇದಾನಿ ದುತಿಯತ್ತಿಕೇ ಅರೂಪಿಯಪದಸ್ಸ ಅತ್ಥಭೂತೇಸು ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥೂಸು ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನಾ ರೂಪಿಯಾದಿಪರಿವತ್ತನೇ ಆಪತ್ತಿಭೇದಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನಾ”**ತಿಆದಿ ಆರದ್ಧಂ। **ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನಾ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥು**ನ್ತಿಆದಿ ಪನ

ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನಾ ಪರಿವತ್ತನಪ್ಪಸಙ್ಗೇ ಪಾಳಿಯಂ ಅವುತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅತ್ಥಸ್ಸ ನಯತೋ ಲಬ್ಭಮಾನತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಇಮಿನಾತಿ** ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ, ತೇನ ಚ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ ಅಚಿತ್ತಕತಮ್ಪಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಹೀತಿ** "ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಸಹ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ವಚನತೋ ವುತ್ತಂ, ತೇನಾಪಿ ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುನಿಸ್ಸಿತತಂ ಏವ ಸಾಧೇತಿ। ಇಮಂ…ಪೇ॰… ರೂಪಿಯಚೇತಾಪನಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಪಕತೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಇಧಾತಿ** ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ। **ತತ್ಥಾತಿ** ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ (ಪಾರಾ॰ ೫೯೩)।

ಏವಂ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನಾ ರೂಪಿಯಾದಿಪರಿವತ್ತನೇ ಆಪತ್ತಿಭೇದಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುನಾಪಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುನಾ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ ಆರದ್ಧಂ। ತತ್ಥ **ತೇನೇವಾತಿ** ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುನಾ ಏವ। **"ರೂಪಿಯಂ ಉಗ್ಗಣ್ಹಿತ್ವಾ"**ತಿ ಇದಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಮುತ್ತಾದಿದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಮ್ಪಿ ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಕಾರಿತಮ್ಪಿ ಪಞ್ಚನ್ನಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ ಏವ। **ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತೀತಿ** ಸಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ, "ಇಮಂ ಕಹಾಪಣಾದಿಂ ಕಮ್ಮಕಾರಾನಂ ದತ್ವಾ ಬೀಜಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇಹೀ"ತಿ ಏವಂ ಅಞ್ಞಂ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತಿ। **ಮಹಾಅಕಪ್ಪಿಯೋತಿ** ಅತ್ತನಾವ ಬೀಜತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ದೂಸಿತತ್ತಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಮೂಲಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ। ಸೋ ಹಿ ಚೋರೇಹಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನೋಪಿ ಪುನ ಲದ್ಧೋ ಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯದಿ ಹಿ ವಟ್ಟೇಯ್ಯ, ತಳಾಕಾದೀಸು ವಿಯ ಅಚ್ಛಿನ್ನೋ ವಟ್ಟತೀತಿ ಆಚರಿಯಾ ವದೇಯ್ಯುಂ। **ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನಾತಿ** ಸಙ್ಘೇ ನಿಸ್ಸಜ್ಜನೇನ, ಚೋರಾದಿಅಚ್ಛಿನ್ದನಾದಿನಾ ಚ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಇದಞ್ಚ ತೇನ ರೂಪೇನ ಠಿತಂ, ತಮ್ಮೂಲಿಕೇನ ವತ್ಥುಮುತ್ತಾದಿರೂಪೇನ ಠಿತಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಮ್ಪಿ ಹಿ ತಮ್ಮೂಲಿಕಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುಞ್ಚ ನ ಸಕ್ಕಾ ಕೇನಚಿ ಉಪಾಯೇನ ತೇನ ರೂಪೇನ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾತುಂ। ಯದಿ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖು ತೇನ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುದುಕ್ಕಟವತ್ಥುನಾ ಪುನ ರೂಪಿಯಂ ಚೇತಾಪೇಯ್ಯ, ತಂ ರೂಪಿಯಂ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾತುಮ್ಪಿ ಸಕ್ಕಾ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಪತ್ತಂ ಕಿಣಾತೀತಿ ಏತ್ಥ "ಇಮಿನಾ ಕಹಾಪಣಾದಿನಾ ಕಮ್ಮಾರಕುಲತೋ ಪತ್ತಂ ಕಿಣಿತ್ವಾ ಏಹೀ"ತಿ ಆರಾಮಿಕಾದೀಹಿ ಕಿಣಾಪನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ **ರಾಜಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಏತ್ತಕೇಹಿ ಕಹಾಪಣೇಹಿ ಸಾಟಕೇ ಆಹರ, ಏತ್ತಕೇಹಿ ಯಾಗುಆದೀನಿ ಸಮ್ಪಾದೇಹೀತಿ ವದತಿ, ಯಂ ತೇ ಆಹರನ್ತಿ, ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ। ಕಸ್ಮಾ? ಕಹಾಪಣಾನಂ ವಿಚಾರಿತತ್ತಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೫೩೮-೫೩೯) ವುತ್ತಂ । ಇಮಿನಾ ಪನ ವಚನೇನ ಯಂ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದಂ "ಅನಾಣತ್ತಿಕ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನ ಸಮೇತಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಇಮಿನಾ, ಪಾಳಿಯಾಪಿ ತಂ ನ ಸಮೇತಿ। ಪಾಳಿಯಞ್ಹಿ ನಿಸ್ಸಟ್ಠರೂಪಿಯೇನ ಆರಾಮಿಕಾದೀಹಿ ಸಪ್ಪಿಯಾದಿಂ ಪರಿವತ್ತಾಪೇತುಂ "ಸೋ ವತ್ತಬ್ಬೋ 'ಆವುಸೋ, ಇಮಂ ಜಾನಾಹೀ'ತಿ। ಸಚೇ ಸೋ ಭಣತಿ 'ಇಮಿನಾ ಕಿಂ ಆಹರೀಯತೂ'ತಿ, ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ 'ಇಮಂ ವಾ ಇಮಂ ವಾ ಆಹರಾ'ತಿ। ಕಪ್ಪಿಯಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ 'ಸಪ್ಪಿ ವಾ'"ತಿಆದಿನಾ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಂ ಪರಿಮೋಚೇತ್ವಾವ ವುತ್ತಂ। "ಇಮಿನಾ ರೂಪಿಯೇನ ಕಿಂ ಆಹರೀಯತೂ"ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ "ಇಮಂ ಆಹರಾ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಅಧಿಕಾರತೋ "ಇಮಿನಾ ರೂಪಿಯೇನ ಇಮಂ ಆಹರಾ"ತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಆಣತ್ತೋ ಏವ ಹೋತೀತಿ ತಂ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತುಂ "ನ ವತ್ತಬ್ಬೋ 'ಇಮಂ ವಾ ಇಮಂ ವಾ ಆಹರಾ'"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಕತೋ, ಅನಾಪತ್ತಿವಾರೇಪಿ "ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಸ್ಸ ಆಚಿಕ್ಖತೀ"ತಿ ನ ವುತ್ತಂ। **ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇ** (ಪಾರಾ॰ ೫೯೫) ಪನ ತಥಾ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಇದಂ ಸಾಣತ್ತಿಕಂ ಕಯವಿಕ್ಕಯಮೇವ ಅನಾಣತ್ತಿಕನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಮೂಲಸ್ಸ ಅನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾತಿ ಯೇನ ಉಗ್ಗಹಿತಮೂಲೇನ ಪತ್ತೋ ಕೀತೋ, ತಸ್ಸ ಮೂಲಸ್ಸ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಅನಿಸ್ಸಟ್ಠತ್ತಾ, ಏತೇನ ರೂಪಿಯಮೇವ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ, ನ ತಮ್ಮೂಲಿಕಂ ಅರೂಪಿಯನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯದಿ ಹಿ ತೇನ ರೂಪಿಯೇನ ಅಞ್ಞಂ ರೂಪಿಯಂ ಚೇತಾಪೇಯ್ಯ, ತಂ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಆಗತನಯೇನೇವ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇತ್ವಾ ಸೇಸೇಹಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ। **"ಮೂಲಸ್ಸ ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತತ್ತಾ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಮೂಲಸ್ಸ ಗಿಹಿಸನ್ತಕತ್ತಂ, ತೇನೇವ ಪತ್ತಸ್ಸ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಾನುಪ್ಪನ್ನತಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪಞ್ಚಸಹಧಮ್ಮಿಕಸನ್ತಕೇನೇವ ಹಿ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರದೋಸೋ। ತತ್ಥ ಚ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಇತರತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಂ।

ನಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಿ ದಾನವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ನ ವಿನಯಕಮ್ಮವಸೇನ। ತೇನೇವ “**ಸಪ್ಪಿಸ್ಸ ಪೂರೇತ್ವಾ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಂ ಅತ್ತನೋ ಧನೇನ ಪರಿವತ್ತೇತಿ, ತಸ್ಸ ವಾ ಧನಸ್ಸ ರೂಪಿಯಭಾವೋ, ಪರಿವತ್ತನಪರಿವತ್ತಾಪನೇಸು ಅಞ್ಞತರಭಾವೋ ಚಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೯೩-೫. ದಸಮೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಜಾನಾಹೀತಿ** ಇದಾನೇವ ಉಪಧಾರೇಹಿ, ಇದಂ ಪಚ್ಛಾ ಛಡ್ಡೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಇಮಿನಾತಿ** ಭಿಕ್ಖುನಾ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ ವುತ್ತಂ। **ಇಮನ್ತಿ** ಪರೇನ ಪಟಿದಿಯ್ಯಮಾನಂ। ಸೇಸಞಾತಕೇಸು ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯವಿನಿಪಾತಸಮ್ಭವತೋ ತದಭಾವಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಮಾತರಂ ಪನ ಪಿತರಂ ವಾ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ನ ಸಕ್ಕಾ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತುನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಯಥಾ ರೂಪಿಯಂ ಭತಕಾನಂ ದತ್ವಾ ಅಸ್ಸಾಮಿಕಭೂಮಿಯಂ ಅಯೋಬೀಜಸಮುಟ್ಠಾಪನೇ ಭತಿಯಾ ಖಣನ್ತಾನಂ ಸನ್ತಿಕಾ ಗಹಿತಭಣ್ಡಕಭಾವೇಪಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಹೋತಿ, ಏವಮಿಧಾಪೀತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ। ಯಞ್ಹಿ ಅಸ್ಸಾಮಿಕಭೂಮಿಂ ಖಣಿತ್ವಾ ಸಮುಟ್ಠಾಪಿತಂ ಅಯೋಬೀಜಂ, ತಂ ಭತಕಾನಂ ಸನ್ತಕಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತದತ್ಥಞ್ಚ ತೇಸಂ ರೂಪಿಯಂ ದೇನ್ತಸ್ಸ ರೂಪಿಯಸಂವೋಹಾರೋವ ಹೋತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ರಜನಚ್ಛಲ್ಲಿಆದೀನಂ ಆಹರಾಪನೇ ಕಯವಿಕ್ಕಯೋ ವಿಯ, ತಾದಿಸಮ್ಪಿ ಪರಭಣ್ಡಂ ಇಧ ವತ್ಥಧೋವನಾದೀಸು ನತ್ಥಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಪಮಾಣೇನೇವೇತ್ಥ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

೫೯೭. **ಪುಞ್ಞಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ದೇತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖು ಅತ್ತನೋ ಭಣ್ಡಸ್ಸ ಅಪ್ಪಗ್ಘತಂ ಞತ್ವಾಪಿ ಅಕಥೇತ್ವಾ “ಇದಾನೇವ ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹ, ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಹೋಹೀ”ತಿ ವದತಿ, ಇತರೋ ಚ ಅತ್ತನೋ ದಿಯ್ಯಮಾನಸ್ಸ ಮಹಗ್ಘತಂ ಅಜಾನನ್ತೋ “ಊನಂ ವಾ ಅಧಿಕಂ ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಮೇವಾ”ತಿ ದತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿ, ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ ಉಪನನ್ದಸ್ಸ ವಿಯ ಪರಿಬ್ಬಾಜಕವತ್ಥುಗ್ಗಹಣೇ। ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿಸ್ಸ ಪುನ ಸಕಸಞ್ಞಾಯ ಆಗತಸ್ಸ ಯಂ ಅಧಿಕಂ ಗಹಿತಂ, ತಂ ದಾತಬ್ಬಂ। ಯೇನ ಯಂ ಪರಿವತ್ತೇತಿ, ತೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಕಪ್ಪಿಯವತ್ಥುತಾ, ಅಸಹಧಮ್ಮಿಕತಾ, ಕಯವಿಕ್ಕಯಾಪಜ್ಜನಞ್ಚಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಕಯವಿಕ್ಕಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಕೋಸಿಯವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

೩. ಪತ್ತವಗ್ಗೋ

೧. ಪತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೦೨. ತತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಅಡ್ಢತೇರಸಪಲಾತಿ** ಮಾಗಧಿಕಾಯ ಮಾನತುಲಾಯ ಅಡ್ಢತೇರಸಪಲಪರಿಮಿತಂ ಉದಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ತಥಾ ಪರಿಮಿತಂ ಯವಮಾಸಾದಿಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯಾತಿ ಕೇಚಿ। **ಆಚರಿಯಧಮ್ಮಪಾಲತ್ಥೇರೇನ** ಪನ “ಪಕತಿಚತುಮುಟ್ಠಿಕಂ ಕುಡುವಂ, ಚತುಕುಡುವಂ ನಾಳಿ, ತಾಯ ನಾಳಿಯಾ ಸೋಳಸ ನಾಳಿಯೋ ದೋಣಂ, ತಂ ಪನ ಮಗಧನಾಳಿಯಾ ದ್ವಾದಸ ನಾಳಿಯೋ ಹೋನ್ತೀತಿ ವದನ್ತೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ದಮಿಳನಾಳೀತಿ** ಪುರಾಣನಾಳಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸಾ ಚ ಚತುಮುಟ್ಠಿಕೇಹಿ ಕುಡುವೇಹಿ ಅಟ್ಠ ಕುಡುವಾ, ತಾಯ ನಾಳಿಯಾ ದ್ವೇ ನಾಳಿಯೋ ಮಗಧನಾಳಿಂ ಗಣ್ಹಾತಿ। ಪುರಾಣಾ ಪನ “ಸೀಹಳನಾಳಿ ತಿಸ್ಸೋ ನಾಳಿಯೋ ಗಣ್ಹಾತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಮತೇನ ಮಗಧನಾಳಿ ಇದಾನಿ ಪವತ್ತಮಾನಾಯ ಚತುಕುಡುವಾಯ ದಮಿಳನಾಳಿಯಾ ಚತುನಾಳಿಕಾ ಹೋತಿ, ತತೋ ಮಗಧನಾಳಿತೋ ಉಪಡ್ಢಞ್ಚ ಪುರಾಣದಮಿಳನಾಳಿಸಙ್ಖಾತಂ

ಪತ್ಥಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಏತೇನ ಚ “ಓಮಕೋ ನಾಮ ಪತ್ತೋ ಪತ್ಥೋದನಂ ಗಣ್ಹಾತೀ”ತಿ ಪಾಳಿವಚನಞ್ಚ ಸಮೇತಿ, ಲೋಕಿಯೇಹಿಪಿ –

“ಲೋಕಿಯಂ ಮಗಧಞ್ಚೇತಿ, ಪತ್ಥದ್ವಯಮುದಾಹಟಂ।
ಲೋಕಿಯಂ ಸೋಳಸಪಲಂ, ಮಾಗಧಂ ದಿಗುಣಂ ಮತ”ನ್ತಿ॥ –

ಏವಂ ಲೋಕೇ ನಾಳಿಯಾ ಮಗಧನಾಳಿ ದಿಗುಣಾತಿ ದಸ್ಸಿತಾ, ಏವಞ್ಚ ಗಯ್ಹಮಾನೇ ಓಮಕಪತ್ತಸ್ಸ ಚ ಯಾಪನಮತ್ತೋದನಗಾಹಿಕಾ ಚ ಸಿದ್ಧಾ ಹೋತಿ। ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ಅಟ್ಠಕುಡುವತೋ ಊನೋದನಗಾಹಿನಾ ಪತ್ತೇನ ಅಥೂಪೀಕತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಯಾಪೇತುಂ। ತೇನೇವ **ವೇರಞ್ಜಕಣ್ಡಟ್ಠಕಥಾಯಂ** “ಪತ್ಥೋ ನಾಮ ನಾಳಿಮತ್ತಂ ಹೋತಿ ಏಕಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಅಲಂ ಯಾಪನಾಯ। ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಹೇತಂ ‘ಪತ್ಥೋದನೋ ನಾಲಮಯಂ ದುವಿನ್ನ’”ನ್ತಿ (ಜಾ॰ ೧.೧೧.೧೯೨) ವುತ್ತಂ, “ಏಕೇಕಸ್ಸ ದ್ವಿನ್ನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಪಹೋತೀ”ತಿ ಚ ಆಗಹಂ, ತಸ್ಮಾ ಇಧ ವುತ್ತನಯಾನುಸಾರೇನೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಆಲೋಪಸ್ಸ ಅನುರೂಪನ್ತಿ ಏತ್ಥ “ಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಸ ಮತ್ತಾ ನಾಮ ಓದನತೋ ಚತುತ್ಥಭಾಗೋ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೩೮೭) **ಬ್ರಹ್ಮಾಯುಸುತ್ತಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತತ್ತಾ ಆಲೋಪಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಭಾಗಮೇವ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಅನುರೂಪನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಓದನಗತಿಕಾನೇವಾ**ತಿ ಓದನಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಏವ ಪವಿಸನಸೀಲಾನಿ ಸಿಯುಂ, ಅತ್ತನೋ ಓಕಾಸಂ ನ ಗವೇಸನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಾಮಮತ್ತೇ**ತಿ “ಮಜ್ಝಿಮೋ ಪತ್ತೋ ಮಜ್ಝಿಮೋಮಕೋ”ತಿಆದಿನಾಮಮತ್ತೇ।

೬೦೭-೮. ಏವಂ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇತಿ ಪರಿಯೋಸಾನಾಲೋಪಪಞ್ಚೋಹರಣಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ, ಆಲೋಪೇ ಆಲೋಪೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕತ್ವಾ**ತಿ ಪಾಕಪರಿಯೋಸಾನಂ ಕತ್ವಾ। **ಪಚಿತ್ವಾ ಠಪೇಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಕಾಳವಣ್ಣಪಾಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಛಿದ್ದ**ನ್ತಿ ಮುಖವಟ್ಟಿತೋ ದ್ವಙ್ಗುಲಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾಛಿದ್ದಂ ವುತ್ತಂ। ಸೇಸಂ ಪಠಮಕಥಿನೇ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಪತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಊನಪಞ್ಚಬನ್ಧನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೦೯-೬೧೩. ದುತಿಯೇ ಪಾಳಿಯಂ ಅಹಂ ಪತ್ತೇನ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ತಪ್ಪೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸೇಸೋ। **“ಅಪತ್ತೋ”**ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಿಜಹನಮ್ಪಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪಞ್ಚಬನ್ಧನೇಪಿ ಪತ್ತೇ ಅಪರಿಪುಣ್ಣಪಾಕೇ ಪತ್ತೇ ವಿಯ ಅಧಿಟ್ಠಾನಂ ನ ರುಹತಿ। **“ತಿಪುಪಟ್ಟಕೇನ ವಾ”**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ತಮ್ಬಲೋಹಾದೀಹಿ ಕಪ್ಪಿಯಲೋಹೇಹಿ ಅಯೋಪತ್ತಸ್ಸ ಛಿದ್ದಂ ಛಾದೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನೇವ **“ಲೋಹಮಣ್ಡಲಕೇನಾ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅಕಾಳವಣ್ಣಮ್ಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಪತ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಏವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಅಧಿಟ್ಠಾನುಪಗಪತ್ತಸ್ಸ ಊನಪಞ್ಚಬನ್ಧನತಾ, ಅತ್ತುದ್ದೇಸಿಕತಾ, ಅಕತವಿಞ್ಞತ್ತಿ, ತಾಯ ಚ ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಊನಪಞ್ಚಬನ್ಧನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಭೇಸಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೧೮-೬೨೧. ತತಿಯೇ ಪಾಳಿಯಂ ಪಿಲಿನ್ದವಚ್ಛತ್ಥೇರೇನ “ನ ಖೋ, ಮಹಾರಾಜ, ಭಗವತಾ ಆರಾಮಿಕೋ ಅನುಞ್ಞಾತೋ”ತಿ ಪಠಮಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ “ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಆರಾಮಿಕ”ನ್ತಿ ಪುಗ್ಗಲಾನಮ್ಪಿ ಆರಾಮಿಕನಾಮೇನ ದಾಸಗ್ಗಹಣೇ ಅನುಞ್ಞಾತೇ ಏವ ಆರಾಮಿಕಾನಂ ಗಹಿತತ್ತಾ ಖೇತ್ತವತ್ಥಾದೀನಿ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನಪಿ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತಥಾ ಅನನುಞ್ಞಾತತ್ತಾತಿ

ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। “ಖೇತ್ತವತ್ಥುಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ ಪಟಿವಿರತೋ ಹೋತೀ”ತಿಆದಿನಾ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೦, ೧೯೪) ಹಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೇಸು ಏಕಸ್ಸೇವ ಪುಗ್ಗಲಿಕವಸೇನ ಗಹಣೇ ಅನುಞ್ಞಾತೇ ಇತರೀತರಾನಂ ತಥಾ ನ ಗಹೇತಬ್ಬತಾ ಸಿದ್ಧಾವ ಹೋತಿ। ಯಞ್ಚ ಪಿಲಿನ್ದವಚ್ಛತ್ಥೇರೇನ ದಾಯಕಕುಲಸ್ಸ ದಾರಿಕಾಯ ಸುವಣ್ಣಮಾಲಾವಸೇನ ತಿಣಣ್ಡುಪಕಸ್ಸ ನಿಮ್ಮಾನಂ, ತಂ “ಅನಾಪತ್ತಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇದ್ಧಿಮಸ್ಸ ಇದ್ಧಿವಿಸಯೇ”ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೧೫೯) ವಚನತೋ ಕುಲಸಙ್ಗಹಾದಿ ನ ಹೋತೀತಿ ಕತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ, ಕೇಚಿ ಪನ “ಖೀಣಾಸವಾನಂ ಲಾಭಿಚ್ಛಾಯ ಅಭಾವತೋ ಕುಲಸಙ್ಗಹೇಪಿ ಆಜೀವಕೋಪೋ ನತ್ಥೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ಖೀಣಾಸವಾನಮ್ಪಿ ಆಜೀವವಿಪತ್ತಿಹೇತೂನಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಾದೀನಂ ಪರಿವಜ್ಜೇತಬ್ಬತೋ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ ಧಮ್ಮಸೇನಾಪತಿನಾ “ನೇವ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯಮಾಜೀವಂ, ಚಜಮಾನೋಪಿ ಜೀವಿತ”ನ್ತಿ (ಮಿ॰ ಪ॰ ೬.೧.೫)। ಭಗವತಾ ಚ “ಗಾಥಾಭಿಗೀತಂ ಮೇ ಅಭೋಜನೀಯ”ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ (ಸು॰ ನಿ॰ ೮೧, ೪೮೪; ಮಿ॰ ಪ॰ ೪.೫.೯; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೯೭)।

೬೨೨. **ಉಗ್ಗಹಿತಕ**ನ್ತಿ ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಸಯಂ ಗಹಿತಂ। **ಸಯಂ ಕರೋತೀ**ತಿ ಪಚಿತ್ವಾ ಕರೋತಿ। **ಪುರೇಭತ್ತ**ನ್ತಿ ತದಹುಪುರೇಭತ್ತಮೇವ ವಟ್ಟತಿ ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ। **ಸಯಂಕತ**ನ್ತಿ ಖೀರನವನೀತಂ ಪಚಿತ್ವಾ ಕತಂ। **ನಿರಾಮಿಸಮೇವಾ**ತಿ ತದಹುಪುರೇಭತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅಜ್ಜ ಸಯಂಕತಂ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಕಸ್ಮಾ ಸಾಮಪಾಕೋ ನ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **“ನವನೀತಂ ತಾಪೇನ್ತಸ್ಸಾ”**ತಿಆದಿ। **ಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇಹೀ**ತಿ ಖೀರದಧೀನಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಉಗ್ಗಹಿತಕೇಹಿ ಕತಂ ಅಬ್ಭಞ್ಜನಾದೀಸು ಉಪನೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। **ಏಸೇವ ನಯೋ**ತಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಸಪ್ಪಿಮ್ಹೀ**ತಿ ಹತ್ಥಿಆದೀನಂ ಸಪ್ಪಿಮ್ಹಿ।

ಏತ್ಥ ಪನಾತಿ ನವನೀತೇ ವಿಸೇಸೋ ಅತ್ಥೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಧೋತಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಧೋತಮೇವ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತುಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಇತರಥಾ ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಹೋತೀತಿ ಥೇರಾನಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಮಹಾಸಿವತ್ಥೇರಸ್ಸ ಪನ ವತ್ಥುನೋ ವಿಯೋಜಿತತ್ತಾ ದಧಿಗುಳಿಕಾದೀಹಿ ಯುತ್ತತಾಮತ್ತೇನ ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಕ್ಕತೋ ಉದ್ಧಟಮತ್ತಮೇವ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಧೋವಿತ್ವಾ, ಪಚಿತ್ವಾ ವಾ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ಕತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಂಸೂತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ನ ಪನ ದಧಿಗುಳಿಕಾದೀಹಿ ಸಹ ವಿಕಾಲೇ ಭುಞ್ಜಿಂಸು। ತೇನಾಹ **“ತಸ್ಮಾ ನವನೀತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೇನ…ಪೇ॰… ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಾಮ ನ ಹೋತೀ”**ತಿ। ತತ್ಥ ಅಧೋತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ತಂ ನವನೀತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತೇನ ದಧಿಆದೀನಿ ಅಪನೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಖಯಂ ಗಮಿಸ್ಸತೀ**ತಿ ನಿರಾಮಿಸಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಿಕಾಲೇಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏತ್ತಾವತಾ**ತಿ ನವನೀತೇ ಲಗ್ಗಮತ್ತೇನ ವಿಸುಂ ದಧಿಆದಿವೋಹಾರಂ ಅಲದ್ಧೇನ ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ದಧಿಆದಿನಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ಏತೇನ ವಿಸುಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತದಧಿಆದೀಹಿ ಸಹ ಪಕ್ಕಂ ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತಸಙ್ಖ್ಯಮೇವ ಗಚ್ಛತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ತಸ್ಮಿಮ್ಪೀ**ತಿ ನಿರಾಮಿಸಭೂತೇಪಿ। ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕಾನಂ ಪನ ಅಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ತಾವ ದಧಿಆದೀಹಿ ಅಸಮ್ಭಿನ್ನರಸತ್ತಾ ಭತ್ತೇನ ಸಹಿತೇನ ಗುಳಪಿಣ್ಡಾದಿ ವಿಯ ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ತಂ ಪನ ಪಚನ್ತೇನ ಧೋವಿತ್ವಾವ ಪಚಿತಬ್ಬಂ, ಇತರಥಾ ಪಚನಕ್ಖಣೇ ಪಚ್ಚಮಾನದಧಿಗುಳಿಕಾದೀಹಿ ಸಮ್ಭಿನ್ನರಸತಾಯ ಸಾಮಂಪಕ್ಕಂ ಜಾತಂ, ತೇಸು ಖೀಣೇಸು ಸಾಮಂಪಕ್ಕಮೇವ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ಪಚಿತಬ್ಬನ್ತಿ। ತೇನೇವ **“ಆಮಿಸೇನ ಸಹ ಪಕ್ಕತ್ತಾ”**ತಿ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ।

ಏತ್ಥ ಚಾಯಂ ವಿಚಾರಣಾ - ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾಭಾವೇ ಆಮಿಸೇನ ಸಹ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪಕ್ಕಸ್ಸ ಸಯಂಪಾಕದೋಸೋ ವಾ ಪರಿಸಙ್ಕೀಯತಿ ಯಾವಕಾಲಿಕತಾ ವಾ, ತತ್ಥ ನ ತಾವ ಸಯಂಪಾಕದೋಸೋ ಏತ್ಥ ಸಮ್ಭವತಿ ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕತ್ತಾ। ಯಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ದಧಿಆದಿ ಆಮಿಸಗತಂ, ತಂ ಪರಿಕ್ಖೀಣನ್ತಿ। ಅಥ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತದಧಿಗುಳಿಕಾದಿನಾ ಸಹ ಅತ್ತನಾ ಪಕ್ಕತ್ತಾ ಸವತ್ಥುಕಪಕ್ಕಂ ವಿಯ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಪರಿಸಙ್ಕೀಯತಿ, ತದಾ ಆಮಿಸೇನ ಸಹ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾತಿ ಕಾರಣಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ನ ಪನ ಪಕ್ಕತ್ತಾತಿ। ತಥಾ ಚ ಉಪಡ್ಢತ್ಥೇರಾನಂ ಮತಮೇವ ಅಙ್ಗೀಕತಂ ಸಿಯಾ। ತತ್ಥ ಚ ಸಾಮಣೇರಾದೀಹಿ ಪಕ್ಕಮ್ಪಿ ಯಾವಕಾಲಿಕಮೇವ ಸಿಯಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಖೀರಾದಿಂ ಪಚಿತ್ವಾ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇಹಿ ಕತಸಪ್ಪಿಆದಿ ವಿಯ ಚ, ನ ಚ ತಂ ಯುತ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖಾಚಾರೇನ

ಲದ್ಧನವನೀತಾದೀನಂ ತಕ್ಕಾದಿಆಮಿಸಸಂಸಗ್ಗಸಮ್ಭವೇನ ಅಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬತಾಪಸಙ್ಗತೋ। ನ ಹಿ ಗಹಟ್ಠಾ ಧೋವಿತ್ವಾ, ಸೋಧೇತ್ವಾ ವಾ ಪತ್ತೇ ಆಕಿರನ್ತೀತಿ ನಿಯಮೋ ಅತ್ಥಿ, ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ "ಯಥಾ ತತ್ಥ ಪತಿತತಣ್ಡುಲಕಣಾದಯೋ ನ ಪಚ್ಚನ್ತಿ, ಏವಂ... ಪೇ॰... ಪುನ ಪಚಿತ್ವಾ ದೇತಿ, ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಸತ್ತಾಹಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ವಚನೇನಪೇತಂ ವಿರುಜ್ಝತಿ, ತಸ್ಮಾ ಇಧ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಕಾನಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ನಿಮಿತ್ತಮೇವ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ, ಏವಂ "ಲಜ್ಜೀ ಸಾಮಣೇರೋ ಯಥಾ ತತ್ಥ ಪತಿತತಣ್ಡುಲಕಣಾದಯೋ ನ ಪಚ್ಚನ್ತಿ, ಏವಂ ಸಾಮಿಸಪಾಕಂ ಮೋಚೇನ್ತೋ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ವಿಲೀಯಾಪೇತ್ವಾ...ಪೇ॰... ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವಚನಸ್ಸಾಪಿ ನಿಮಿತ್ತಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। ಯದಿ ಹಿ ಏತಂ ಯಾವಕಾಲಿಕಸಂಸಗ್ಗಪರಿಹಾರಾಯ ವುತ್ತಂ ಸಿಯಾ, ಅತ್ತನಾಪಿ ತಥಾ ಕಾತಬ್ಬಂ ಭವೇಯ್ಯ। ಗಹಟ್ಠೇಹಿ ದಿನ್ನಸಪ್ಪಿಆದೀಸು ಚ ಆಮಿಸಸಂಸಗ್ಗಸಙ್ಕಾ ನ ವಿಗಚ್ಛೇಯ್ಯ। ನ ಹಿ ಗಹಟ್ಠಾ ಏವಂ ವಿಲೀಯಾಪೇತ್ವಾ ಪನ ತಣ್ಡುಲಾದಿಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಪುನ ಪಚನ್ತಿ, ಅಪಿಚ ಭೇಸಜ್ಜೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಖೀರಾದಿಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಯಥಾ ಖೀರಾದಿ ಖಯಂ ಗಚ್ಛತಿ, ಏವಂ ಪರೇಹಿ ಪಕ್ಕಭೇಸಜ್ಜತೇಲಾದಿಪಿ ಯಾವಕಾಲಿಕಮೇವ ಸಿಯಾ, ನ ಚ ತಮ್ಪಿ ಯುತ್ತಂ ದಧಿಆದಿಖಯಕರಣತ್ಥಂ "ಪುನ ಪಚಿತ್ವಾ ದೇತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ ಮಹಾಸಿವತ್ಥೇರವಾದೇ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಅಕತ್ವಾ ಅಧೋತಮ್ಪಿ ನವನೀತಂ ತದಹುಪಿ ಪುನದಿವಸಾದೀಸುಪಿ ಪಚಿತುಂ, ತಣ್ಡುಲಾದಿಮಿಸ್ಸಂ ಸಪ್ಪಿಆದಿಂ ಅತ್ತನಾಪಿ ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ವಿಲೀಯಾಪೇತ್ವಾ ಪರಿಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ ಪುನ ತಕ್ಕಾದಿಖಯತ್ಥಂ ಪಚಿತುಞ್ಚ ವಟ್ಟತಿ।

ತತ್ಥ ವಿಜ್ಜಮಾನಸ್ಸಪಿ ಪಚ್ಚಮಾನಕ್ಖಣೇ ಸಮ್ಭಿನ್ನರಸಸ್ಸ ಯಾವಕಾಲಿಕಸ್ಸ ಅಬ್ಭೋಹಾರಿಕತ್ತೇನ ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತಪುರೇಪಟಿಗ್ಗಹಿತಾನಮ್ಪಿ ಅಬ್ಭೋಹಾರಿಕತೋತಿ ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬನ್ತಿ। ತೇನೇವ **"ಏತ್ತಾವತಾ ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಾಮ ನ ಹೋತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ವಿಸುಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇನ ಪನ ಖೀರಾದಿಆಮಿಸೇನ ನವನೀತಾದಿಂ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಾ ವಾ ಅಞ್ಞೇಹಿ ವಾ ಪಕ್ಕತೇಲಾದಿಭೇಸಜ್ಜಂ ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತಸಙ್ಖ್ಯಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ, ತತ್ಥ ಪವಿಟ್ಠಯಾವಕಾಲಿಕಸ್ಸ ಅಬ್ಭೋಹಾರಿಕತ್ತಾಭಾವಾ। ಯಂ ಪನ ಪುರೇಪರಿಗ್ಗಹಿತಭೇಸಜ್ಜೇಹಿ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಖೀರಾದಿಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕತೇಲಾದಿಕಂ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇಹೇವ ಪಕ್ಕಮ್ಪಿ ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮ್ಪಿ ಸನ್ನಿಧಿಪಿ ನ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಪಕ್ಖಿತ್ತಖೀರಾದಿಕಸ್ಸಪಿ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸಮ್ಭಿನ್ನರಸತಾಯ ಪುರೇಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾಪತ್ತಿತೋ। ಸಚೇ ಪನ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇಹೇವ, ಅಞ್ಞೇಹಿ ವಾ ಪಕ್ಕತೇಲಾದೀಸುಪಿ ಸಚೇ ಆಮಿಸರಸೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತಂ ಯಾವಕಾಲಿಕಮೇವ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ**ತಿ ಸಯಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ।

ಪರಿಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ ಗಹಿತನ್ತಿ ತಣ್ಡುಲಾದಿವಿಗಮತ್ಥಂ ಪರಿಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ, ತಕ್ಕಾದಿವಿಗಮತ್ಥಂ ಪುನ ಪಚಿತ್ವಾ ಗಹಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪಿತಭೇಸಜ್ಜೇಹೀ**ತಿ ಅತಿರೇಕಸತ್ತಾಹಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇಹಿ, ಏತೇನ ತೇಹಿ ಯುತ್ತಮ್ಪಿ ಸಪ್ಪಿಆದಿ ಅತಿರೇಕಸತ್ತಾಹಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ನ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ವದ್ದಲಿಸಮಯೇ**ತಿ ವಸ್ಸಕಾಲಸಮಯೇ, ಅನಾತಪಕಾಲೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನಿಬ್ಬಟ್ಟಿತತ್ತಾತಿ ಯಾವಕಾಲಿಕವತ್ಥುತೋ ವಿವೇಚಿತತ್ತಾ, ಏತೇನ ತೇಲೇ ಸಭಾವತೋ ಯಾವಕಾಲಿಕತ್ತಾಭಾವಂ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಣೇನ ಯಾವಕಾಲಿಕತ್ತುಪಗಮನಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಉಭಯಮ್ಪೀ**ತಿ ಅತ್ತನಾ, ಅಞ್ಞೇಹಿ ಚ ಕತಂ।

೬೨೩. **ಅಚ್ಛವಸ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥೂನಞ್ಞೇವ ಉಪಲಕ್ಖಣನ್ತಿ ಆಹ **"ಠಪೇತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸವಸ"**ನ್ತಿ। **ಸಂಸಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಪರಿಸ್ಸಾವಿತಂ। **ತಿಣ್ಣಂ ದುಕ್ಕಟಾನ**ನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ತೀಣಿ ದುಕ್ಕಟಾನಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ವಿಕಾಲೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಪಚನಪರಿಸ್ಸಾವನಾದೀಸು ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೇಸು ಪಾಳಿಯಂ, ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ ಆಪತ್ತಿ ನ ವುತ್ತಾ, ತಥಾಪಿ ಏತ್ಥ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಏವ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಕರಣತೋ ಆಹಾರತ್ಥಾಯ ವಿಕಾಲೇ ಯಾಮಕಾಲಿಕಾದೀನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ವಿಯ। ಯಸ್ಮಾ ಖೀರಾದಿಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಭೇಸಜ್ಜತೇಲೇ ಕಸಟಂ ಆಮಿಸಗತಿಕಂ, ತೇನ ಸಹ ತೇಲಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತುಂ, ಪಚಿತುಂ ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತಂ **"ಪಕ್ಕತೇಲಕಸಟೇ ವಿಯ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯತೀ"**ತಿ। ಸಚೇ ವಸಾಯ ಸಹ ಪಕ್ಕತ್ತಾ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಇದಂ ಕಸ್ಮಾ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತಾ **"ಭನ್ತೇ ...ಪೇ॰... ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ ಆಹಂಸು। ಥೇರೋ ಅತಿಕುಕ್ಕುಚ್ಚತಾಯ ಚ **"ಏತಮ್ಪಿ, ಆವುಸೋ, ನ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ ಆಹ। ರೋಗನಿಗ್ಗಹತ್ಥಾಯ ಏವ ವಸಾಯ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ **"ಸಾಧೂ"**ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿ।

“**ಮಧುಕರೀಹಿ ನಾಮ ಮಧುಮಕ್ಖಿಕಾಹೀ**”ತಿ ಇದಂ ಖುದ್ದಕಭಮರಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಏವ ವಿಸೇಸನನ್ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ , ಅಞ್ಞೇ ಪನ “ದಣ್ಡಕೇಸು ಮಧುಕಾರಿಕಾ ಮಧುಕರೀಮಕ್ಖಿಕಾ ನಾಮ, ತಾಹಿ ಸಹ ತಿಸ್ಸೋ ಮಧುಮಕ್ಖಿಕಾಜಾತಿಯೋ”ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಭಮರಮಕ್ಖಿಕಾತಿ** ಮಹಾಪಟಲಕಾರಿಕಾ। **ಸಿಲೇಸಸದಿಸನ್ತಿ** ಸುಕ್ಖತಾಯ ವಾ ಪಕ್ಕತಾಯ ವಾ ಘನೀಭೂತಂ। **ಇತರನ್ತಿ** ತನುಕಮಧು।

ಉಚ್ಛುರಸಂ ಉಪಾದಾಯಾತಿ ನಿಕ್ಕಸಟರಸಸ್ಸಪಿ ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕತಂ ದಸ್ಸೇತಿ “ಉಚ್ಛುಮ್ಹಾ ನಿಬ್ಬತ್ತ”ನ್ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಯಂ ಪನ **ಸುತ್ತನ್ತಟ್ಠಕಥಾಯಂ** “ಉಚ್ಛು ಚೇ, ಯಾವಕಾಲಿಕೋ। ಉಚ್ಛುರಸೋ ಚೇ, ಯಾಮಕಾಲಿಕೋ। ಫಾಣಿತಂ ಚೇ, ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕಂ। ತಚೋ ಚೇ, ಯಾವಜೀವಕೋ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಅಮ್ಬಫಲರಸಾದಿಮಿಸ್ಸತಾಯ ಯಾಮಕಾಲಿಕತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಅವಿನಯವಚನತ್ತಾ ತಂ ಅಪ್ಪಮಾಣನ್ತಿ। ತೇನೇವ “**ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇನ ಅಪರಿಸ್ಸಾವಿತಉಚ್ಛುರಸೇನಾ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ನಿರಾಮಿಸಮೇವ ವಟ್ಟತಿ** ತತ್ಥ ಪವಿಟ್ಠಯಾವಕಾಲಿಕಸ್ಸ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕತ್ತಾತಿ ಇದಂ ಗುಳೇ ಕತೇ ತತ್ಥ ವಿಜ್ಜಮಾನಮ್ಪಿ ಕಸಟಂ ಪಾಕೇನ ಸುಕ್ಖತಾಯ ಯಾವಜೀವಿಕತ್ತಂ ಭಜತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಯಾವಕಾಲಿಕತ್ತೇ ಹಿ ಸಾಮಂಪಾಕೇನ ಪುರೇಭತ್ತೇಪಿ ಅನಜ್ಝೋಹರಣೀಯಂ ಸಿಯಾತಿ। “**ಸವತ್ಥುಕಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ**”ತಿ ಇದಂ ಉಚ್ಛುರಸೇ ಚುಣ್ಣವಿಚುಣ್ಣಂ ಹುತ್ವಾ ಠಿತಕಸಟಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ತೇನ ಚ ಅಪರಿಸ್ಸಾವಿತೇನ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇನ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇಹಿ ಕತಂ ಸತ್ತಾಹಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಝಾಮಉಚ್ಛುಫಾಣಿತನ್ತಿ** ಅಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಉಚ್ಛುಂ ತಾಪೇತ್ವಾ ಕತಂ। **ಕೋಟ್ಟಿತಉಚ್ಛುಫಾಣಿತನ್ತಿ** ಖುದ್ದಾನುಖುದ್ದಕಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ನಿಪ್ಪೀಳೇತ್ವಾ ಪಕ್ಕಂ।

ತಂ ತತ್ಥ ವಿಜ್ಜಮಾನಮ್ಪಿ ಕಸಟಂ ಪಕ್ಕಕಾಲೇ ಯಾವಕಾಲಿಕತ್ತಂ ವಿಜಹತೀತಿ ಆಹ “**ತಂ ಯುತ್ತ**”ನ್ತಿ। **ಸೀತೋದಕೇನ ಕತನ್ತಿ** ಮಧುಕಪುಪ್ಫಾನಿ ಸೀತೋದಕೇನ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಪರಿಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ ಪಚಿತ್ವಾ ಕತಂ, ಅಮದ್ದಿತ್ವಾ ಕತನ್ತಿ ಕೇಚಿ, ತತ್ಥ ಕಾರಣಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। **ಖೀರಜಲ್ಲಿಕನ್ತಿ** ಖೀರಫೇಣಂ। **ಮಧುಕಪುಪ್ಫಂ ಪನಾತಿ**ಆದಿ ಯಾವಕಾಲಿಕರೂಪೇನ ಠಿತಸ್ಸಪಿ ಅವಟ್ಟನಕಮೇರಯಬೀಜವತ್ಥುಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಆರದ್ಧಂ।

ಸಬ್ಬಾನಿಪೀತಿ ಸಪ್ಪಿಆದೀನಿ ಪಞ್ಚಪಿ। ಆಹಾರಕಿಚ್ಚಂ ಕರೋನ್ತಾನಿ ಏತಾನಿ ಕಸ್ಮಾ ಏವಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಾನೀತಿ ಚೋದನಾಪರಿಹಾರಾಯ ಭೇಸಜ್ಜೋದಿಸ್ಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೇನ ತಪ್ಪಸಙ್ಗೇನ ಸಬ್ಬಾನಿಪಿ ಓದಿಸ್ಸಕಾನಿ ಏಕತೋ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಸತ್ತವಿಧಂ ಹೀ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಅಪಕತಿಭೇಸಜ್ಜತ್ತಾ ವಿಕಟಾನಿ ವಿರೂಪಾನಿ ವಿಸಹರಣತೋ ಮಹಾವಿಸಯತ್ತಾ ಮಹನ್ತಾನಿ ಚಾತಿ **ಮಹಾವಿಕಟಾನಿ**। **ಉಪಸಮ್ಪದಾದೀನೀತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಗಣಙ್ಗಣೂಪಾಹನಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ।

ಅಧಿಟ್ಠೇತೀತಿ ಬಾಹಿರಪರಿಭೋಗತ್ಥಮೇತನ್ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಏವಂ ಪರಿಭೋಗೇ ಅನಪೇಕ್ಖತಾಯ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ವಿಜಹತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಏವಂ ಅಞ್ಞೇಸುಪಿ ಕಾಲಿಕೇಸು ಅನಜ್ಝೋಹರಿತುಕಾಮತಾಯ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಬಾಹಿರಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ನಿಯಮೇಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ವಿಜಹತೀತಿ ಇದಮ್ಪಿ ವಿಸುಂ ಏಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಣವಿಜಹನಕಾರಣನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೭೨೫. ಸಚೇ ದ್ವಿನ್ನಂ...ಪೇ॰... ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಏತ್ಥ ಪಾಠೋ ಗಳಿತೋ, ಏವಂ ಪನೇತ್ಥ ಪಾಠೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ “ಸಚೇ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸನ್ತಕಂ ಏಕೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಅವಿಭತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಪನ ನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ। ಅಞ್ಞಥಾ ಹಿ ಸದ್ದಪ್ಪಯೋಗೋಪಿ ನ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತಿ। “**ಗಣ್ಠಿಪದೇಪಿ ಚ ಅಯಮೇವ ಪಾಠೋ ದಸ್ಸಿತೋ**”ತಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ೨.೭೨೫) **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** ವುತ್ತಂ। **ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ** ಅವಿಭತ್ತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। “**ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಪನ ನ ವಟ್ಟತೀ**”ತಿ ಇದಂ “ಸತ್ತಾಹಪರಮಂ ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ವಚನತೋ ವುತ್ತಂ। “**ಯೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ, ತೇನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತತ್ತಾ**”ತಿ ಇಮಿನಾ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ದಾನಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾಯ “ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತೀ”ತಿ ಇದಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ನಿರಪೇಕ್ಖದಿನ್ನವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಸ್ಸ ಅವಿಗತತ್ತೇಪಿ ಸಕಸನ್ತಕತಾ ವಿಗತಾವ ಹೋತಿ, ತೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ನ ಹೋತಿ। ಅತ್ತನಾವ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಂ, ಸಕಸನ್ತಕತ್ತಞ್ಚಾತಿ ಇಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಕಾರಣೇಹಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ, ನ ಏಕೇನ। ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ನಿರಪೇಕ್ಖದಾನೇ ಪನ ತದುಭಯಮ್ಪಿ ವಿಜಹತಿ,

ಪರಿಭೋಗೋಪೇತ್ಥ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಸಾಪೇಕ್ಖದಾನೇ ದಾನಲಕ್ಖಣಾಭಾವತೋ। "ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತೀ"ತಿ ಏತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪಾಳಿಪದೇ ಕಸ್ಸಚಿ ಅದತ್ವಾ ಅನಪೇಕ್ಖತಾಯ ಛಡ್ಡನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **"ಅನಪೇಕ್ಖೋ ದತ್ವಾ"**ತಿ ಇದಞ್ಚ ಪಟಿಗ್ಗಹಣವಿಜಹನವಿಧಿದಸ್ಸನತ್ಥಮೇವ ವುತ್ತಂ। ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಹಿ ವಿಜಹಿತೇ ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭೋಗೋ ಸಯಮೇವ ವಟ್ಟಿಸ್ಸತಿ, ತಬ್ಬಿಜಹನಞ್ಚ ವತ್ಥುನೋ ಸಕಸನ್ತಕತಾಪರಿಚ್ಚಾಗೇನ ಹೋತೀತಿ, ಏತೇನ ಚ ವತ್ಥುಮ್ಹಿ ಅಜ್ಝೋಹರಣಾಪೇಕ್ಖಾಯ ಸತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ನಾಮ ವಿಸುಂ ನ ಲಬ್ಭತೀತಿ ಸಿಜ್ಝತಿ। ಇತರಥಾ ಹಿ "ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಅನಪೇಕ್ಖೋವ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜತೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ। **"ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಏಕಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಅಞ್ಞೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮ್ಪಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಏವನ್ತಿ "ಪುನ ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಪೇಕ್ಖಂ ಅಕತ್ವಾ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಚ್ಚತ್ತತಂ ಪರಾಮಸತಿ। **ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥನ್ತಿ** ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಮೂಲಿಕಾಹಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾದಿಆಪತ್ತೀಹಿ ಅನಾಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಪರಿಭೋಗೇ ಅನಾಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಪನ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಪಟಿಲದ್ಧಸ್ಸ ಕಾಯಿಕಪರಿಭೋಗಾದೀಸು ಯಾ ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ, ತಾಯ ಅನಾಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಸಪ್ಪಿಆದೀನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಭಾವೋ, ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕತಾ, ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಭೇಸಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೨೮. ಚತುತ್ಥೇ **ಜೇಟ್ಠಮೂಲಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯಾ...ಪೇ॰... ಕರಣಕ್ಖೇತ್ತಞ್ಚಾತಿ** ಪಠಮದ್ಧಮಾಸಮ್ಪಿ ಕರಣಕ್ಖೇತ್ತಂ ವುತ್ತಂ। ತಂ "ಕತ್ವಾ ನಿವಾಸೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಪುರಿಮದ್ಧಮಾಸೇ ವಾ ಪಚ್ಛಿಮದ್ಧಮಾಸೇ ವಾ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಮಾಸೇವ ನಿವಾಸೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಏವಮತ್ಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ ನಿವಾಸನೇಯೇವ ಆಪತ್ತಿಯಾ ವುತ್ತತ್ತಾತಿ। ಯಂ ಪನ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೋ ಮಾಸೋ ಪರಿಯೇಸನಕ್ಖೇತ್ತಂ, ಪಚ್ಛಿಮೋ ಅದ್ಧಮಾಸೋ ಕರಣನಿವಾಸನಕ್ಖೇತ್ತಮ್ಪೀ"ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ, ತಂ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅದ್ಧಮಾಸೇ ಕತ್ವಾ ನಿವಾಸೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಏವಮತ್ಥಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। ಇಧ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಅತ್ಥೇ ಗಹಿತೇ ವಿರೋಧೋ ನತ್ಥಿ।

"ವತ್ತಭೇದೇ ದುಕ್ಕಟ"ನ್ತಿ ಇದಂ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಅದಿನ್ನಪುಬ್ಬೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ **"ಯೇ ಮನುಸ್ಸಾ"**ತಿಆದಿ। **ಪಕತಿಯಾ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕದಾಯಕಾ** ನಾಮ ಸಙ್ಘಂ ವಾ ಅತ್ತಾನಂ ವಾ ಅಪ್ಪವಾರೇತ್ವಾವ ಅನುಸಂವಚ್ಛರಂ ದಾಯಕಾ।

೬೩೦. **"ಛ ಮಾಸೇ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತೀ"**ತಿ ಏತೇನ ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇಪಿ ಯಾವ ವಸ್ಸಾನಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮದಿವಸಾ ಅಕತಾ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತೀತಿ ದೀಪಿತಂ ಹೋತಿ। **ಏಕಮಾಸನ್ತಿ** ಹೇಮನ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮುಪೋಸಥೇನ ಸಹ ಗಣೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ ಏವ ಹಿ ತಂ ಮೂಲಚೀವರಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಇತರಥಾ ಹಿ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯತೋ। **ಏಕಾಹದ್ವೀಹಾದಿವಸೇನ...ಪೇ॰... ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚಾತಿ** ಏತ್ಥ ಏಕಾಹಾನಾಗತಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ ದ್ವೀಹಾನಾಗತಾಯ...ಪೇ॰... ದಸಾಹಾನಾಗತಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ, ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ವಾ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚಾತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಆಸಳ್ಹೀಮಾಸಸ್ಸ ಜುಣ್ಹಪಕ್ಖಪುಣ್ಣಮಿಯಂ ಲದ್ಧಾ, ತದಹೇವ ರಜನಕಪ್ಪಪರಿಯೋಸಾನೇಹಿ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ "ಏಕಾಹಾನಾಗತಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಏತೇನೇವ ನಯೇನ ಜುಣ್ಹಪಕ್ಖಸ್ಸ ಛಟ್ಠಿಯಂ ಲದ್ಧಾ, ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ "ದಸಾಹಾನಾಗತಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಯಾವ ಪಠಮಕತ್ತಿಕತೇಮಾಸಿಪುಣ್ಣಮಾ, ತಾವ ಲದ್ಧಾ, ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ "ಅನ್ತೋವಸ್ಸೇ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಪಠಮಕತ್ತಿಕತೇಮಾಸಿಪುಣ್ಣಮಿತೋ ಪರಂ ಲದ್ಧಾ ಚೇವ ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ ಯಾವ ಚೀವರಕಾಲೋ ನಾತಿಕ್ಕಮತಿ, ತಾವ ಅನಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾಪಿ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಏತ್ಥ ಚ “ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಅನ್ತೋದಸಾಹೇ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ”ತಿ ಅವಿಸೇಸೇನ ವುತ್ತೇಪಿ ವಸ್ಸಾನತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಏಕಾಹದ್ವೀಹಾದಿವಸೇನ ಅನಾಗತಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ಲದ್ಧಾ ತೇಹಿ ದಿವಸೇಹಿ ದಸಾಹಂ ಅನತಿಕ್ಕಮನ್ತೇನ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಾನಕ್ಖೇತ್ತಂ ಸಮ್ಪತ್ತಾ ಏವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ, ತತೋ ಪನ ಪುಬ್ಬೇ ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇನ ನಿಟ್ಠಿತಾಪಿ ನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅಖೇತ್ತತ್ತಾ। ತಾದಿಸಾ ಪನ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕದಿವಸೇ ಏವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ, ಅನಧಿಟ್ಠಹತೋ ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇನ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ। ಯದಿ ಏವಂ “ದಸಾಹಾನಾಗತಾಯಾ”ತಿ ಇಮಿನಾ ಕಿಂ ಪಯೋಜನನ್ತಿ ಚೇ? ವಸ್ಸಾನತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಏವ ದಸಾಹೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ನಿಟ್ಠಿತಾ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕದಿವಸೇ ಏವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವಾಹ **“ದಸಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ನಿಟ್ಠಿತಾ ತದಹೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾ”**ತಿ।

ದಸಾಹೇ ಅಪ್ಪಹೋನ್ತೇ ಚೀವರಕಾಲಂ ನಾತಿಕ್ಕಮೇತಬ್ಬಾತಿ ತೇಮಾಸಬ್ಭನ್ತರೇ ದಸಾಹೇ ಅಪ್ಪಹೋನ್ತೇ ನವಾಹಾನಾಗತಾಯ ಕತ್ತಿಕತೇಮಾಸಿಪುಣ್ಣಮಾಯ ಸತ್ತಮಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಲದ್ಧಾ, ನಿಟ್ಠಿತಾ ಚ ಚೀವರಕಾಲಂ ನಾತಿಕ್ಕಮೇತಬ್ಬಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಥಾ ಹಿ “ಮಾಸೋ ಸೇಸೋ ಗಿಮ್ಹಾನನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುನಾ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಚೀವರಂ ಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಪರಿಯೇಸನಕ್ಖೇತ್ತಂ ವತ್ವಾ “ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಚಾತುಮಾಸಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತು”ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೫೮) ವುತ್ತತ್ತಾ ಕತಾಯಪಿ ಅಕತಾಯಪಿ ಮಾಸಮತ್ತಂ ಅನಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬತಾ ಸಿದ್ಧಾ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಅಕತಾ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ಅಕರಣಞ್ಚ ಕೇನಚಿ ವೇಕಲ್ಲೇನ, ನ ಅನಾದರೇನ, ತಸ್ಮಾ ಚಾತುಮಾಸಂ ಅಕತತ್ತಾ ಏವ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತಿ, ಕತಾ ಪನ ಅಧಿಟ್ಠಾನಕ್ಖೇತ್ತೇ, ಅಕತಾ ಚ ಚೀವರಕಾಲೇ ದಸಾಹಪರಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇನೇವ ಪರಿಹಾರಂ ಲಭತೀತಿ ಅಯಮತ್ಥೋ ಲಬ್ಭತಿ। **ಕಸ್ಮಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಮತಿಯಾ ಕಾರಣಪುಚ್ಛಾ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ವಸ್ಸಾನೇಯೇವ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬತಾವಚನತೋ। **“ತಿಚೀವರಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತು”**ನ್ತಿ ಸುತ್ತಂ ಪನೇತ್ಥ ಸೇಸಚೀವರಾನಂ ಏವಂ ಕಾಲನಿಯಮಾಭಾವಂ ಸಾಧೇತುಂ ಉದ್ಧಟಂ। ನ ಹಿ ತೇನೇತ್ಥ ಅಞ್ಞಂ ಪಯೋಜನಂ ಅತ್ಥಿ।

ಕದಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಾತಿಆದಿಕುರುನ್ದಿವಚನೇನಾಪಿ “ಯದಾ ವಾ ತದಾ ವಾ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಇದಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ದಸಾಹಬ್ಭನ್ತರೇ ಏವ ಕತಾಯ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬತಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಸ್ಸಾ**ತಿಆದೀಸು ಅಚ್ಛಿನ್ನಸೇಸಚೀವರಸ್ಸ ನಟ್ಠಸೇಸಚೀವರಸ್ಸ। ಏತೇಸಞ್ಹಿ ಅಸಮಯೇ ಪರಿಯೇಸನನಿವಾಸನಾಪತ್ತಿಯಾ ಏವ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** “ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಸ್ಸ ವಾ ನಟ್ಠಚೀವರಸ್ಸ ವಾ ಅನಿವತ್ಥಂ ಚೋರಾ ಹರನ್ತೀತಿ ಏವಂ ಆಪದಾಸು ವಾ ನಿವಾಸಯತೋ ಉಮ್ಮತ್ತಕಾದೀನಞ್ಚ ಅನಾಪತ್ತೀ”ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ, ಇಧ ಪನ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯಂ ಅಯಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ ಪಾಳಿತೋ ಸಯಮೇವ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ ಇಮಂ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಅಸಿಜ್ಝಮಾನಂ ನಗ್ಗಸ್ಸ ನ್ಹಾಯತೋ ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿಯಾ ಏವ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಸ್ಸಾ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ ಏಸಾ ಅನಾಪತ್ತಿ ಅವುತ್ತೇ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ। ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾಯ ಅತ್ತುದ್ದೇಸಿಕತಾ, ಅಸಮಯೇ ಪರಿಯೇಸನತಾ, ತಾಯ ಚ ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ಇಮಾನಿ ತಾವ ಪರಿಯೇಸನಾಪತ್ತಿಯಾ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ। ನಿವಾಸನಾಪತ್ತಿಯಾ ಪನ ಸಚೀವರತಾ, ಆಪದಾಭಾವೋ, ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾಯ ಸಕಭಾವೋ, ಅಸಮಯೇ ನಿವಾಸನನ್ತಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಚೀವರಅಚ್ಛಿನ್ದನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೩೧. ಪಞ್ಚಮೇ **ಯಮ್ಪಿ...ಪೇ॰... ಅಚ್ಛಿನ್ದೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಂ ತೇ ಅಹಂ ಚೀವರಂ ಅದಾಸಿಂ, ತಂ “ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಪಕ್ಕಮಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಅದಾಸಿಂ, ನ ಅಞ್ಞಥಾತಿ ಕುಪಿತೋ ಅಚ್ಛಿನ್ದೀತಿ ಏವಂ ಅಜ್ಝಾಹರಿತ್ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

೬೩೩. **ಏಕಂ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ** ಯದಿ ಆಣತ್ತೋ ಅವಸ್ಸಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದತಿ, ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। ಯದಿ ನ ಅಚ್ಛಿನ್ದತಿ, ತದಾ ಏವ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಏಕವಾಚಾಯ ಸಮ್ಬಹುಲಾ ಆಪತ್ತಿಯೋತಿ** ಯದಿ ಆಣತ್ತೋ ಅನನ್ತರಾಯೇನ ಅಚ್ಛಿನ್ದತಿ, ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇಯೇವ ವತ್ಥುಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಆಪತ್ತಿಯೋ ಪಯೋಗಕರಣಕ್ಖಣೇಯೇವ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ, ಚೀವರಂ ಪನ ಅಚ್ಛಿನ್ನೇಯೇವ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ। ಯದಿ ಸೋ ನ ಅಚ್ಛಿನ್ದತಿ, ಆಣತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಏಕಮೇವ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಅಞ್ಞತ್ಥಾಪಿ ಈದಿಸೇಸು ನಯೋ ಞಾತಬ್ಬೋ।

೬೩೫. **ಉಪಜ್ಝಂ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸತೀತಿ** ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ದಾನಂ ದೀಪೇತಿ, ತೇನ ಚ ಸಾಮಣೇರಕಾಲೇ ದತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಕಾಲೇ ಅಚ್ಛಿನ್ದತೋಪಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ದೀಪೇತಿ। "ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಾಮಂ ಚೀವರಂ ದತ್ವಾ"ತಿ ಇದಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ಆಹರಾಪೇತುಂ ಪನ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಕಮ್ಮೇ ಅಕತೇ ಭತಿಸದಿಸತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮಚೀವರತಾ, ಸಾಮಂ ದಿನ್ನತಾ, ಸಕಸಞ್ಞಿತಾ, ಉಪಸಮ್ಪನ್ನತಾ, ಕೋಧವಸೇನ ಅಚ್ಛಿನ್ದನಂ ವಾ ಅಚ್ಛಿನ್ದಾಪನಂ ವಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಚೀವರಅಚ್ಛಿನ್ದನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಸುತ್ತವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೩೮. ಥಟ್ಠೇ ವೀತವೀತಟ್ಠಾನಂ ಯಸ್ಮಿಂ ಚತುರಸ್ಸದಾರುಮ್ಹಿ ಪಲಿವೇಠೇನ್ತಿ, ತಸ್ಸ **ತುರೀತಿ** ನಾಮಂ। ವಾಯನ್ತಾ ತಿರಿಯಂ ಸುತ್ತಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಯೇನ ಆಕೋಟೇನ್ತಾ ವತ್ಥೇ ಘನಭಾವಂ ಆಪಾದೇನ್ತಿ, ತಂ "**ವೇಮ**"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

"**ಇತರಸ್ಮಿಂ ತಥೇವ ದುಕ್ಕಟ**"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ವಾಯಿತುಂ ಆರದ್ಧಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಥಾವುತ್ತಪರಿಚ್ಛೇದನಿಟ್ಠಿತೇಯೇವ ದುಕ್ಕಟಮ್ಪಿ ಹೋತಿ, ನ ತತೋ ಪುಬ್ಬೇ ವಾಯನಪಯೋಗೇಸೂತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ತನ್ತೇ ಠಿತಂಯೇವ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಏಕವಾರಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತೇ ಪಚ್ಛಾ ವೀತಂ ಅಧಿಟ್ಠಿತಗತಿಕಮೇವ ಹೋತಿ, ಪುನ ಅಧಿಟ್ಠಾನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಸಚೇ ಪನ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ದಸಾ ಠಪೇತ್ವಾ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಸಪರಿಚ್ಛೇದಂ ವೀತಂ ಹೋತಿ, ಪಚ್ಚೇಕಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬಮೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಕಪ್ಪಿಯಸುತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತೇನಾಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯತನ್ತವಾಯೇನ "ಸುತ್ತಮತ್ಥಿ, ವಾಯನ್ತೋ ನತ್ಥೀ"ತಿಆದಿಪರಿಯಾಯಮುಖೇನ ವಾಯಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಸುತ್ತವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) "ವಾಯಾಪೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಪದಸ್ಸ "ಚೀವರಂ ಮೇ, ಆವುಸೋ, ವಾಯಥಾತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ವಾಯಾಪೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ, ಏವಂ ವದನ್ತೋ ಅಕಪ್ಪಿಯತನ್ತವಾಯೇನ ವಾಯಾಪೇತಿ ನಾಮ, ನಾಞ್ಞಥಾ।

೬೪೦. **ಅನಾಪತ್ತಿ ಚೀವರಂ ಸಿಬ್ಬೇತುನ್ತಿ**ಆದೀಸು ಇಮಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನೇವ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಅಕತವಿಞ್ಞತ್ತಿಪಚ್ಚಯಾ ಪನ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಕಪ್ಪಿಯಸುತ್ತತಾ, ಅತ್ತುದ್ದೇಸಿಕತಾ, ಅಕಪ್ಪಿಯತನ್ತವಾಯೇನ ಅಕಪ್ಪಿಯವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ವಾಯಾಪನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಸುತ್ತವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಮಹಾಪೇಸಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೪೧. ಸತ್ತಮೇ "**ಕಿಞ್ಚಿಮತ್ತಂ ಅನುಪದಜ್ಜೇಯ್ಯಾ**"ತಿ ಇದಂ ಪಯೋಗಭೇದದಸ್ಸನಂ, ದಾನಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಙ್ಗಂ ನ ಹೋತಿ। ತೇನೇವ ತಸ್ಸ **ವಿಭಙ್ಗೇ** "ಅನ್ತಮಸೋ ಧಮ್ಮಮ್ಪಿ ಭಣತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತಾನಂ

ತನ್ತವಾಯೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಿಕಪ್ಪಮಾಪಜ್ಜನತಾ, ಚೀವರಸ್ಸ ಅತ್ತುದ್ದೇಸಿಕತಾ, ತಸ್ಸ ವಚನೇನ ಸುತ್ತವಡ್ಢನಂ, ಚೀವರಪಟಿಲಾಭೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಮಹಾಪೇಸಕಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೪೬. ಅಟ್ಠಮೇ ಛಟ್ಠಿಯಂ ಉಪ್ಪನ್ನಚೀವರಸ್ಸ ಏಕಾದಸಮಾರುಣೋ ಚೀವರಕಾಲೇ ಉಟ್ಠಾತೀತಿ ಆಹ **“ಛಟ್ಠಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾ”**ತಿಆದಿ, ತೇನ ಚ “ದಸಾಹಾನಾಗತ”ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಞ್ಚಮಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪುಣ್ಣಮಿತೋ ಪುಬ್ಬೇ ದಸಸು ಅರುಣೇಸು ಉಟ್ಠಿತೇಸುಪಿ ಚೀವರಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ನ ಹೋತಿ। ಪುಣ್ಣಮಿಯಾ ಸಹ ಏಕಾದಸ ದಿವಸಾ ಲಬ್ಭನ್ತೀತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ಇಮಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಲದ್ಧಂ, ಛಟ್ಠಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಸಬ್ಬಚೀವರಂ ಪಠಮಕಥಿನಸಿಕ್ಖಾಪದವಸೇನೇವ ಯಾವ ಚೀವರಕಾಲಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ನ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೬೫೦. ಇದಾನಿ ಪಠಮಕಥಿನಾದಿಸಿಕ್ಖಾಪದೇಹಿ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಚೀವರಸ್ಸ ಲಬ್ಭಮಾನಂ ಪರಿಹಾರಂ ಇಧೇವ ಏಕತೋ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಅತಿರೇಕಚೀವರಸ್ಸಾ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। “ಅನತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಏಕಾದಸದಿವಸಾಧಿಕೋ ಮಾಸೋ, ಅತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಏಕಾದಸದಿವಸಾಧಿಕಾ ಪಞ್ಚ ಮಾಸಾ”ತಿ ಅಯಮೇವ ಪಾಠೋ ಪಾಳಿಯಾ ಸಮೇತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ “ದಸದಿವಸಾಧಿಕೋ ಮಾಸೋ, ದಸದಿವಸಾಧಿಕಾ ಪಞ್ಚ ಮಾಸಾತಿ ಪಾಠೇನ ಭವಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ, ಅಞ್ಞಥಾ “ನವಾಹಾನಾಗತ”ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತೋ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ** “ಕಾಮಞ್ಚೇಸ ‘ದಸಾಹಪರಮಂ ಅತಿರೇಕಚೀವರಂ ಧಾರೇತಬ್ಬ’ನ್ತಿ ಇಮಿನಾವ ಸಿದ್ಧೋ, ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿವಸೇನ ಪನ ಅಪುಬ್ಬಂ ವಿಯ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಠಪಿತ”ನ್ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ಲಿಖನ್ತಿ, ತಂ ಪಮಾದಲಿಖಿತಂ “ಪವಾರಣಮಾಸಸ್ಸ ಜುಣ್ಹಪಕ್ಖಪಞ್ಚಮಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಚೀವರಸ್ಸ ನಿಧಾನಕಾಲೋ ದಸ್ಸಿತೋ ಹೋತೀ”ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತತ್ತಾ। ಇಮಮೇವ ಚ ಪಮಾದಲಿಖಿತಂ ಗಹೇತ್ವಾ **ಭದನ್ತಬುದ್ಧದತ್ತಾಚರಿಯೇನ** ಚ “ಪರಿಹಾರೇಕಮಾಸೋವ, ದಸಾಹಪರಮೋ ಮತೋ”ತಿಆದಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸದಿಸೇ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿನ್ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅಧಿಟ್ಠಿತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಕಾಲಾಕಾರಾದಿ ಸಾದಿಸೇನ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸದಿಸೇ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಚೀವರೇ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸಞ್ಞಾಯ ಚೀವರಕಾಲಂ ಅತಿಕ್ಕಮೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನೇವೇತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅನಾಪತ್ತಿ ಚ ವುತ್ತಾ, ಇತರಥಾ ತೀಸುಪಿ ಪದೇಸು ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸೇವ ವತ್ತಬ್ಬತೋ। ಅನಚ್ಚೇಕಚೀವರಮ್ಪಿ ಹಿ ಚೀವರಕಾಲಂ ಅತಿಕ್ಕಮಯತೋ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರತ್ತಿಕೇ ವಿಯಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣಸ್ಸ ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕತಾ , ದಸಾಹಾನಾಗತಾಯ ಕತ್ತಿಕತೇಮಾಸಿಪುಣ್ಣಮಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಭಾವೋ, ಅನಧಿಟ್ಠಿತಅವಿಕಪ್ಪಿತತಾ, ಚೀವರಕಾಲಾತಿಕ್ಕಮೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಅಚ್ಚೇಕಚೀವರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಸಾಸಙ್ಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೫೧-೨. ನವಮೇ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಘರಮೇತ್ಥಾತಿ **ಅನ್ತರಘರ**ನ್ತಿ ಗಾಮೋ ವುತ್ತೋತಿ ಆಹ **“ಅನ್ತೋಗಾಮೇ”**ತಿ। “ಪಠಮಂ ಝಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜ ವಿಹರತೀ”ತಿ (ವಿಭ॰ ೬೨೪) ಇಮಸ್ಸ ವಿಭಙ್ಗೇ “ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜಾ”ತಿ ಸಾನುಸಾರಂ ಉದ್ಧಟಂ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ **“ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತಿಆದೀಸು ವಿಯಾ”**ತಿ। **ತಸ್ಸಾಪೀತಿ** “ವುತ್ಥವಸ್ಸಾನ”ನ್ತಿ ವಿಭಙ್ಗಪದಸ್ಸಪಿ। **ವುತ್ಥವಸ್ಸಾನ**ನ್ತಿ ಚ ನಿದ್ಧಾರಣೇ ಸಾಮಿವಚನಂ,

ಏತೇನ ಚ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಅನತ್ಥತಕಥಿನಾನಂ ಕಥಿನಮಾಸೇಪಿ ಅಸಮಾದಾನಚಾರೋ ನ ಲಬ್ಭತೀತಿ ಸಿದ್ಧಂ ಹೋತಿ, ಇತರಥಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸೇವ ನಿರತ್ಥಕತ್ತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಪರಿಕ್ಖೇಪಾರಹಟ್ಠಾನತೋತಿ ಏತ್ಥ ಗಾಮಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತಘರೂಪಚಾರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಏಕೋ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೋ ಪರಿಕ್ಖೇಪಾರಹಟ್ಠಾನಂ ನಾಮ। **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ**ಪಿ ''ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಪಠಮಲೇಡ್ಡುಪಾತತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾ''ತಿ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೩೧) ವುತ್ತಂ। ತನ್ತಿ ತಂ ಪಠಮಸೇನಾಸನಾದಿಂ। **ಮಜ್ಝಿಮನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ವಿಹಾರಸ್ಸಪಿ ಗಾಮಸ್ಸೇವ ಉಪಚಾರಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಉಭಿನ್ನಂ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಾನಂ ಅನ್ತರಾ ಮಿನಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

''ಕೋಸಮ್ಬಿಯಂ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಗಿಲಾನೋ ಹೋತೀ''ತಿ ಆಗತತ್ತಾ **''ಕೋಸಮ್ಬಕಸಮ್ಮುತಿ ಅನುಞ್ಞಾತಾ''**ತಿ ವುತ್ತಂ। **''ಅಯಞ್ಚ ಪಚ್ಛಿಮದಿಸಂ ಗತೋ ಹೋತೀ''**ತಿ ಇಮಿನಾ ಅನ್ತರಘರೇ ಚೀವರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತಸ್ಸ ಸಕಲಮ್ಪಿ ಚೀವರಮಾಸಂ ವಿಪ್ಪವಸಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತತೋ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಮನಕಿಚ್ಚೇ ಸತಿ ವಿಹಾರತೋ ಬಹಿ ಛಾರತ್ತಂ ವಿಪ್ಪವಾಸೋ ಅನುಞ್ಞಾತೋತಿ ದೀಪೇತಿ। ತೇನಾಹ **''ಸೇನಾಸನಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ತಮಂ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತು''**ನ್ತಿಆದಿ। **ವಸಿತ್ವಾ**ತಿ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ। **ತತ್ಥೇವಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಗತಟ್ಠಾನೇ। ಅಙ್ಗಾನಿ ಪನೇತ್ಥ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಮೇವ ವುತ್ತಾನಿ।

ಸಾಸಙ್ಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಪರಿಣತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೬೦. ದಸಮೇ **ರೋಪಿತಮಾಲವಚ್ಛತೋ**ತಿ ಕೇನಚಿ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ರೋಪಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅನೋಚಿತಂ ಮಿಲಾಯಮಾನಂ ಓಚಿನಿತ್ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಪೂಜೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಠಿತಂ ದಿಸ್ವಾ**ತಿ ಸೇಸಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಿತಂ ದಿಸ್ವಾ। **ಯತ್ಥ ಇಚ್ಛಥ, ತತ್ಥ ದೇಥಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ''ಅಸುಕಸ್ಸ ದೇಹೀ''ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ ''ತುಮ್ಹಾಕಂ ರುಚಿಯಾ''ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಸಙ್ಘೇ ಪರಿಣತಭಾವೋ, ತಂ ಞತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಣಾಮನಂ, ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪರಿಣತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಪತ್ತವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಮತಿವಿನೋದನಿಯಂ

ತಿಂಸಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಪಠಮೋ ಭಾಗೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ವಿನಯಪಿಟಕೇ

ವಿಮತಿವಿನೋದನೀ-ಟೀಕಾ (ದುತಿಯೋ ಭಾಗೋ)

೫. ಪಾಚಿತ್ತಿಯಕಣ್ಡಂ

೧. ಮುಸಾವಾದವಗ್ಗೋ

೧. ಮುಸಾವಾದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧. ಮುಸಾವಾದವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇ **ಖುದ್ದಕಾನನ್ತಿ** ಏತ್ಥ **"ಖುದ್ದಕ**-ಸದ್ದೋ ಬಹು-ಸದ್ದಪರಿಯಾಯೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ತತ್ಥಾತಿ** ತೇಸು ವಗ್ಗೇಸು, ಖುದ್ದಕೇಸು ವಾ। "ಜಾನಿತಬ್ಬತೋ"ತಿ ಹೇತುನೋ ವಿಪಕ್ಖೇಪಿ ನಿಬ್ಬಾನೇ ವತ್ತನತೋ ಅನೇಕನ್ತಿಕತ್ತೇ ಪರೇಹಿ ವುತ್ತೇ "ನ ಮಯಾ ಅಯಂ ಹೇತು ವುತ್ತೋ"ತಿ ತಂ ಕಾರಣಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತುಂ ಪುನ "ಜಾತಿಧಮ್ಮತೋತಿ ಮಯಾ ವುತ್ತ"ನ್ತಿಆದೀನಿ ವದತಿ। "ಸಮ್ಪಜಾನ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಅನುನಾಸಿಕಲೋಪೇನ ನಿದ್ದೇಸೋತಿ ಆಹ **"ಜಾನನ್ತೋ"**ತಿ।

೨. **ಸಮ್ಪಜಾನಮುಸಾವಾದೇತಿ** ಅತ್ತನಾ ವುಚ್ಚಮಾನಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಿತಥಭಾವಂ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಜಾನಿತ್ವಾ, ವಚನಕ್ಖಣೇ ಚ ಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಮುಸಾವಾದಭಣನೇ। ತೇನಾಹ **"ಜಾನಿತ್ವಾ"**ತಿಆದಿ। **ಮುಸಾವಾದೇತಿ** ಚ ನಿಮಿತ್ತತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮಂ, ತಸ್ಮಾ ಮುಸಾಭಣನನಿಮಿತ್ತಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ, ಇತೋ ಪರೇಸುಪಿ ಈದಿಸೇಸು ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೩. ವದನ್ತಿ ಏತಾಯಾತಿ ವಾಚಾತಿ ಆಹ **"ಮಿಚ್ಛಾ"**ತಿಆದಿ। "ಧನುನಾ ವಿಜ್ಝತೀ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ "ಚಕ್ಖುನಾ ದಿಟ್ಠ"ನ್ತಿ ಪಾಕಟವಸೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **"ಓಳಾರಿಕೇನಾ"**ತಿ।

೧೧. **ಗತೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ ಮುಸಾವಾದೋ ಜಾತೋ। **ಆಪತ್ತಿನ್ತಿ** ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾಪತ್ತಿಂ, ನ ದುಬ್ಭಾಸಿತಂ। ಜಾತಿಆದೀಹಿ ದಸಹಿ ಅಕ್ಕೋಸವತ್ಥೂಹಿ ಪರಂ ದವಾ ವದನ್ತಸ್ಸ ಹಿ ತಂ ಹೋತಿ। **ಚಾರೇಸುನ್ತಿ** ಉಪನೇಸುಂ। ವತ್ಥುವಿಪರೀತತಾ, ವಿಸಂವಾದನಪುರೇಕ್ಖಾರತಾ, ಯಮತ್ಥಂ ವತ್ಥುಕಾಮೋ, ತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪನಪಯೋಗೋ ಚಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ। ವತ್ಥುವಿಪರೀತತಾಯ ಹಿ ಅಸತಿ ವಿಸಂವಾದನಪುರೇಕ್ಖಾರತಾಯ ವಿಞ್ಞಾಪಿತೇಪಿ ಮುಸಾವಾದೋ ನ ಹೋತಿ, ದುಕ್ಕಟಮತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಾಪಿ ಅಙ್ಗಮೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾರೋಚನತ್ಥಂ ಮುಸಾ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ಪರಿಯಾಯೇನ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಅಮೂಲಕೇನ ಪಾರಾಜಿಕೇನ ಅನುದ್ಧಂಸನತ್ಥಂ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇನಾನುದ್ಧಂಸನಓಮಸವಾದಾದೀಸು ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇಸು ದುಕ್ಕಟಂ, ಉಕ್ಕಟ್ಠಹೀನಜಾತಿಆದೀಹಿ ದವಾ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಸ್ಸ ದುಬ್ಭಾಸಿತಂ, ಕೇವಲಂ ಮುಸಾ ಭಣನ್ತಸ್ಸ ಇಧ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವುತ್ತಂ।

ಮುಸಾವಾದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಓಮಸವಾದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೩. ದುತಿಯೇ **ಪುಬ್ಬೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾರಪ್ಪದೇಸಂ ಪುನ ಅರೇ ಪತ್ತೇತಿ** ಪಠಮಂ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಿತನೇಮಿಪ್ಪದೇಸೇ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಪುನ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಿತೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೫. **ಪುಬ್ಬೇತಿ** ಅಟ್ಠುಪ್ಪತ್ತಿಯಂ। **ಪುಪ್ಫಛಡ್ಡಕಾ** ನಾಮ ಗಬ್ಭಮಲಾದಿಹಾರಕಾ। **ತಚ್ಛಕಕಮ್ಮನ್ತಿ** ಪಾಸಾಣಕೋಟ್ಟನಾದಿವಡ್ಢಕೀಕಮ್ಮಂ । **ಹತ್ಥಮುದ್ದಾಗಣನಾತಿ** ಅಙ್ಗುಲಿಸಙ್ಕೋಚನೇನೇವ ಗಣನಾ। **ಅಚ್ಛಿದ್ದಕಗಣನಾ** ನಾಮ ಏಕಟ್ಠಾನದಸಟ್ಠಾನಾದೀಸು ಸಾರಿಯೋ ಠಪೇತ್ವಾ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಗಣನಾ। **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ

ಸಙ್ಕಲನಪಟಲಉಪ್ಪಾದನವೋಕ್ಲನಭಾಗಹಾರಾದಿವಸೇನ ಪವತ್ತಾ ಪಿಣ್ಡಗಣನಾ ಗಹಿತಾ। ಯಸ್ಸ ಸಾ ಪಗುಣಾ, ಸೋ ರುಕ್ಖಮ್ಪಿ ದಿಸ್ವಾ "ಏತ್ತಕಾನಿ ಏತ್ಥ ಪಣ್ಣಾನೀ"ತಿ ಜಾನಾತಿ। **ಯಭ**-ಮೇಥುನೇತಿ ವಚನತೋ ಆಹ **"ಯ-ಕಾರ-ಭ-ಕಾರೇ"**ತಿಆದಿ।

೧೮. **ನ ಪುರಿಮೇನಾ**ತಿ ಮುಸಾವಾದಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ। **ಸೋಪಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ**ತಿ ಉಪಸಗ್ಗಾದಿವಿಸಿಟ್ಠೇಹಿಪಿ ವದನ್ತೋ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾಪತ್ತಿಯಾವ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ।

೧೯. **ದುಬ್ಭಾಸಿತ**ನ್ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಾಳಿಯಂ ಅನಾಗತೇಹಿಪಿ ಪರಮ್ಮುಖಾ ವದನ್ತಸ್ಸಪಿ ದುಬ್ಭಾಸಿತಮೇವಾತಿ ಆಚರಿಯಾ ವದನ್ತಿ ತತೋ ಲಾಮಕಾಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವಾ, ಅನಾಪತ್ತಿಯಾಪೇತ್ಥ ಭವಿತುಂ ಅಯುತ್ತತ್ತಾ। **ಸಬ್ಬಸತ್ತಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ವಚನತ್ಥವಿದೂಹಿ ತಿರಚ್ಛಾನಾದಯೋಪಿ ಗಹಿತಾ।

೩೫. ಅನುಸಾಸನೀಪುರೇಕ್ಖಾರತಾಯ ವಾ ಪಾಪಗರಹಿತಾಯ ವಾ ವದನ್ತಾನಂ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಲಹುಪರಿವತ್ತಿಭಾವತೋ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕೋಪೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಕಾಯವಿಕಾರಮತ್ತೇನಪಿ ಓಮಸನಸಮ್ಭವತೋ **"ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಂ, ಕಾಯಕಮ್ಮ"**ನ್ತಿ ಚ ವುತ್ತಂ। **ಪರಿವಾರೇ** ಪನ "ಚತುತ್ಥೇನ ಆಪತ್ತಿಸಮುಟ್ಠಾನೇನ…ಪೇ॰… ದುಬ್ಭಾಸಿತಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ। ನ ಹೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಪರಿ॰ ೧೭೮) ಇತರಾನಿ ಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಸ್ಸೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ ಆಹ **"ದುಬ್ಭಾಸಿತಾಪತ್ತಿ ಪನೇತ್ಥ ವಾಚಾಚಿತ್ತತೋ ಸಮುಟ್ಠಾತೀ"**ತಿ। ದವಕಮ್ಯತಾಯ ಹಿ ಕಾಯವಾಚಾಚಿತ್ತೇಹಿ ಓಮಸನ್ತಸ್ಸಪಿ ವಾಚಾಚಿತ್ತಮೇವ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಙ್ಗಂ ಹೋತಿ, ನ ಪನ ಕಾಯೋ ವಿಜ್ಜಮಾನೋಪಿ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಪತ್ತಿ ವಿಯ ಕೇವಲಂ ಕಾಯವಿಕಾರೇನೇವ। ಓಮಸನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಇಧ ದುಬ್ಭಾಸಿತಾಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ, ಅಥ ಖೋ ಕಾಯಕೀಳಾಪಟಿಕ್ಖೇಪಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಜಾತಿಆದೀಹಿ ಅನಞ್ಞಾಪದೇಸೇನ ಅಕ್ಕೋಸನಂ, ತಸ್ಸ ಜಾನನಂ, ಅತ್ಥಪುರೇಕ್ಖಾರತಾದೀನಂ ಅಭಾವೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಓಮಸವಾದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಪೇಸುಞ್ಞಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೬. ತತಿಯೇ ಭಣ್ಡನಂ ಜಾತಂ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಭಣ್ಡನಜಾತಾ**। ಪಿಸತೀತಿ ಪಿಸುಣಾ, ವಾಚಾ, ಸಮಗ್ಗೇ ಭಿನ್ನೇ ಕರೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಾಯ ವಾಚಾಯ ಸಮನ್ನಾಗತೋ ಪಿಸುಣೋ, ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ **ಪೇಸುಞ್ಞ**ನ್ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಇಧಾಪಿ ಜಾತಿಆದೀಹಿ ದಸಹಿ ವತ್ಥೂಹಿ ಪೇಸುಞ್ಞಂ ಉಪಸಂಹರನ್ತಸ್ಸೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಇತರೇಹಿ ಅಕ್ಕೋಸವತ್ಥೂಹಿ ದುಕ್ಕಟಂ। ಅನಕ್ಕೋಸವತ್ಥೂಹಿ ಪನ ಉಪಸಂಹರನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ವದನ್ತಿ। ಜಾತಿಆದೀಹಿ ಅನಞ್ಞಾಪದೇಸೇನ ಅಕ್ಕೋಸನ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸುತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಉಪಸಂಹರಣಂ, ಪಿಯಕಮ್ಯತಾಭೇದಾಧಿಪ್ಪಾಯೇಸು ಅಞ್ಞತರತಾ, ತಸ್ಸ ವಿಜಾನನಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪೇಸುಞ್ಞಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಪದಸೋಧಮ್ಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೫. ಚತುತ್ಥೇ **ಪುರಿಮಬ್ಯಞ್ಜನೇನ ಸದಿಸ**ನ್ತಿ "ರೂಪಂ ಅನಿಚ್ಚ"ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಅನಿಚ್ಚ-ಸದ್ದೇನ ಸದಿಸಂ "ವೇದನಾ ಅನಿಚ್ಚಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ಅನಿಚ್ಚ-ಸದ್ದಂ ವದತಿ। **ಅಕ್ಖರಸಮೂಹೋ**ತಿ ಅವಿಭತ್ತಿಕೋ ವುತ್ತೋ। **ಪದ**ನ್ತಿ ವಿಭತ್ತಿಅನ್ತಂ ವುತ್ತಂ।

ಏಕಂ ಪದನ್ತಿ ಗಾಥಾಪದಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಪದಗಣನಾಯಾತಿ** ಗಾಥಾಪದಗಣನಾಯ। **ಅಪಾಪುಣಿತ್ವಾತಿ** ಸದ್ಧಿಂ ಅಕಥೇತ್ವಾ। ಏತೇನ ಗಾಥಾಯ ಪಚ್ಛಿಮಪಾದೇ ವುಚ್ಚಮಾನೇ ಸಾಮಣೇರೋ ಪಠಮಪಾದಾದಿಂ ವದತಿ, ಆಪತ್ತಿಯೇವ, ತಸ್ಮಿಂ ನಿಸ್ಸದ್ದೇ ಏವ ಇತರೇನ ವತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಅಟ್ಠಕಥಾನಿಸ್ಸಿತೋತಿ ಸಙ್ಗೀತಿತ್ತಯಾರುಳ್ಹಂ ಪೋರಾಣಟ್ಠಕಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ಇದಾನಿಪಿ "ಯಥಾಪಿ ದೀಪಿಕೋ ನಾಮ, ನಿಲೀಯಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹತೇ ಮಿಗೇ"ತಿ (ಮಿ॰ ಪ॰ ೬.೧.೫; ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೨೧೭; ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೩೭೪; ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೦೭; ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೧೬೫; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೧.೧೬೩) ಏವಮಾದಿಕಂ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನಂ ಅತ್ಥೇವ, **ಬುದ್ಧಘೋಸಾಚರಿಯಾದೀಹಿ** ಪೋರಾಣಟ್ಠಕಥಾನಯೇನ ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಇಧ ಸಙ್ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಪಾಳಿನಿಸ್ಸಿತೋತಿ** ಉದಾನವಗ್ಗಸಙ್ಗಹಾದಿಕೋ। **ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಿತನ್ತಿ** ನಿಬ್ಬಾನನಿಸ್ಸಿತಂ। **ಥೇರಸ್ಸಾತಿ** ನಾಗಸೇನತ್ಥೇರಸ್ಸ। **ಮಗ್ಗಕಥಾ**ದೀನಿ ಪಕರಣಾನಿ।

೪೬. ಪಾಳಿಯಂ **ಅಕ್ಖರಾಯಾ**ತಿಆದಿ ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಅಕ್ಖರೇನಾತಿಆದಿನಾ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

೪೮. **ಉಪಚಾರಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾತಿ** ಪರಿಸಾಯ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಏಕತೋ ಠಿತಸ್ಸ ವಾ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ವಾ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಅಕಥೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಭಣನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ದೂರೇ ನಿಸಿನ್ನಮ್ಪಿ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಭಣತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಏವ। **ಓಪಾತೇತೀ**ತಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಥೇತಿ। ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನತಾ, ವುತ್ತಲಕ್ಖಣಧಮ್ಮಂ ಪದಸೋ ವಾಚನತಾ, ಏಕತೋ ಭಣನಞ್ಚಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪದಸೋಧಮ್ಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಸಹಸೇಯ್ಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೦-೫೧. ಪಞ್ಚಮೇ ತತ್ರಿದಂ ನಿದಸ್ಸನನ್ತಿ ಸೇಸೋ। **ದಿರತ್ತತಿರತ್ತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ದಿರತ್ತಗ್ಗಹಣಂ ವಚನಾಲಙ್ಕಾರತ್ಥಂ, ನಿರನ್ತರಂ ತಿಸ್ಸೋವ ರತ್ತಿಯೋ ವಸಿತ್ವಾ ಚತುತ್ಥದಿವಸಾದೀಸು ಸಯನ್ತಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತಿ, ನ ಏಕನ್ತರಿಕಾದಿವಸೇನ ಸಯನ್ತಸ್ಸಾತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಮ್ಪೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ದಿರತ್ತವಿಸಿಟ್ಠಞ್ಹಿ ತಿರತ್ತಂ ವುಚ್ಚಮಾನಂ, ತೇನ ಅನನ್ತರಿಕಮೇವ ತಿರತ್ತಂ ದೀಪೇತೀತಿ। **ಪಞ್ಚಹಿ ಛದನೇಹೀತಿ** ಇಟ್ಠಕಸಿಲಾಸುಧಾತಿಣಪಣ್ಣೇಹಿ। **ವಾಚುಗ್ಗತವಸೇನಾತಿ** ಪಗುಣವಸೇನ। **ದಿಯಡ್ಢಹತ್ಥುಬ್ಬೇಧೋ** ವಡ್ಢಕೀಹತ್ಥೇನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಏಕೂಪಚಾರೋ** ಏಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಂ ಅನುಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನುಪರಿಗಮನಯೋಗ್ಗೋ, ಏತಂ ಬಹುದ್ವಾರಮ್ಪಿ ಏಕೂಪಚಾರೋವ। ತತ್ಥ ಪನ ಕುಟ್ಟಾದೀಹಿ ರುನ್ಧಿತ್ವಾ ವಿಸುಂ ದ್ವಾರಂ ಯೋಜೇನ್ತಿ, ನಾನೂಪಚಾರೋ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ರುನ್ಧತಿ ಏವ, ವಿಸುಂ ದ್ವಾರಂ ನ ಯೋಜೇನ್ತಿ, "ಏತಮ್ಪಿ ಏಕೂಪಚಾರಮೇವ ಮತ್ತಿಕಾದೀಹಿ ಪಿಹಿತದ್ವಾರೋ ವಿಯ ಗಬ್ಭೋ"ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅಞ್ಞಥಾ ಗಬ್ಭೇ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಮುಖಾದೀಸು ನಿಪನ್ನಾನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸಹಸೇಯ್ಯಾಪರಿಮುತ್ತಿಯಾ ಗಬ್ಭದ್ವಾರಂ ಮತ್ತಿಕಾದೀಹಿ ಪಿದಹಾಪೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಿತೇ ಅರುಣೇ ವಿವರಾಪೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ।

ತೇಸಂ ಪಯೋಗೇ ಪಯೋಗೇ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಆಪತ್ತೀತಿ ಏತ್ಥ ಕೇಚಿ "ಅನುಟ್ಠಹನೇನ ಅಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಸಯನ್ತಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಭಾವಾ। ಇದಞ್ಹಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸಿಯಾ ಕಿರಿಯಾಯ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ, ಸಿಯಾ ಅಕಿರಿಯಾಯ ಸಮುಟ್ಠಾತಿ। ಕಿರಿಯಾಸಮುಟ್ಠಾನತಾ ಚಸ್ಸ ತಬ್ಬಹುಲವಸೇನ ವುತ್ತಾತಿ ವದತಿ। ಯಥಾ ಚೇತಂ, ಏವಂ ದಿವಾಸಯನಮ್ಪಿ। ಅನುಟ್ಠಹನೇನ, ಹಿ ದ್ವಾರಾಸಂವರಣೇನ ಚೇತಂ ಅಕಿರಿಯಸಮಉಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ಹೋತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಇದಞ್ಚ ಯುತ್ತಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ, ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

“**ಉಪರಿಮತಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸಮ್ಬದ್ಧಭಿತ್ತಿಕಸ್ಸಾ**”ತಿ ಇದಂ ಸಮ್ಬದ್ಧಭಿತ್ತಿಕೇ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಉಪರಿಮತಲೇ ಸಯಿತಸ್ಸ ಸಙ್ಕಾ ಏವ ನತ್ಥೀತಿ “**ಹೇಟ್ಠಾಪಾಸಾದೇ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ನಾನೂಪಚಾರೇ**ತಿ ಬಹಿ ನಿಸ್ಸೇಣಿಯಾ ಆರೋಹಣೀಯೇ।

ಸಭಾಸಙ್ಖೇಪೇನಾತಿ ಸಭಾಕಾರೇನ। “**ಅಡ್ಢಕುಟ್ಟಕೇ**”ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಣ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯತ್ಥ ತೀಸು ದ್ವೀಸು ವಾ ಪಸ್ಸೇಸು ಭಿತ್ತಿಯೋ ಬದ್ಧಾ, ಛದನಂ ವಾ ಅಸಮ್ಪತ್ತಾ ಅಡ್ಢಭಿತ್ತಿ, ಇದಂ ಅಡ್ಢಕುಟ್ಟಕಂ ನಾಮ। **ವಾಳಸಙ್ಘಾಟೋ** ನಾಮ ಪರಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಥಮ್ಭಾದೀನಂ ಉಪರಿ ವಾಳರೂಪೇಹಿ ಕತಸಙ್ಘಾಟೋ। **ಪರಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ಬಹಿಗತೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಸ್ಮಿಂ ಪಸ್ಸೇ ಪರಿಕ್ಖೇಪೋ ನತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಸಚೇ ಭೂಮಿತೋ ವತ್ಥು ಉಚ್ಚಂ ಹೋತಿ, ಉಭತೋ ಉಚ್ಚವತ್ಥುತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಬ್ಬಕೋಸಬ್ಭನ್ತರೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ ಏವ ತತ್ಥ ಸೇನಾಸನವೋಹಾರಾಭಾವತೋ। ಅಥ ವತ್ಥು ನೀಚಂ ಭೂಮಿಸಮಮೇವ ಸೇನಾಸನಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲೇ ತಿಟ್ಠತಿ, ತತ್ಥ ಪರಿಕ್ಖೇಪರಹಿತದಿಸಾಯ ನಿಬ್ಬಕೋಸಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಪರಿಚ್ಛೇದಾಭಾವತೋ ಪರಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ಬಹಿ ಏವ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಪರಿಮಣ್ಡಲಂ ವಾ**ತಿಆದಿ ಮಜ್ಝೇ ಉದಕಪತನತ್ಥಾಯ ಆಕಾಸಙ್ಗಣವನ್ತಂ ಸೇನಾಸನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಗಬ್ಭೂಪಚಾರೇ**ತಿ ಏಕೇಕಗಬ್ಭಸ್ಸ ದ್ವೀಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಪಮುಖೇನ ಗಮನಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ದಿಯಡ್ಢಹತ್ಥುಬ್ಬೇಧತೋ ಅನೂನಂ ಕುಟ್ಟಂ ಕತ್ವಾ ಆಕಾಸಙ್ಗಣೇನ ಪವೇಸಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಏವಂ ಅಕತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಗಬ್ಭಪರಿಕ್ಖೇಪೋ**ತಿ ಚತುರಸ್ಸಪಾಸಾದಾದೀಸು ಸಮನ್ತಾ ಠಿತಗಬ್ಭಭಿತ್ತಿಯೋ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಪಾಟೇಕ್ಕಸನ್ನಿವೇಸಾತಿ ಏಕೇಕದಿಸಾಯ ಗಬ್ಭಪಾಳಿಯೋ ಇತರದಿಸಾಸು ಗಬ್ಭಪಾಳೀನಂ ಅಭಾವೇನ, ಭಾವೇಪಿ ವಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಭಿತ್ತಿಚ್ಛದನೇಹಿ ಅಸಮ್ಬನ್ಧತಾಯ ಪಾಟೇಕ್ಕಸನ್ನಿವೇಸಾ ನಾಮ ವುಚ್ಚತಿ। **ತಂ…ಪೇ॰… ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ತತ್ಥ ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ದುಕ್ಕಟೇನ। ತಾದಿಸಾಯ ಹಿ ಗಬ್ಭಪಾಳಿಯಾ ಪಮುಖಂ ತೀಸು ದಿಸಾಸು ಭಿತ್ತೀನಂ ಅಭಾವೇನ ಏಕದಿಸಾಯ ಗಬ್ಭಭಿತ್ತಿಮತ್ತೇನ ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನಂ ಚೂಳಪರಿಚ್ಛನ್ನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಯದಿ ಪನ ತಸ್ಸ ಪಮುಖಸ್ಸ ಇತರದಿಸಾಸುಪಿ ಏಕಿಸ್ಸಂ, ಸಬ್ಬಾಸು ವಾ ಭಿತ್ತಿಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತದಾ ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನಉಪಡ್ಢಪರಿಚ್ಛನ್ನಾದಿಭಾವತೋ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಭೂಮಿಯಂ ವಿನಾ ಜಗತಿಯಾ ಪಮುಖಂ ಸನ್ಧಾಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಉಚ್ಚವತ್ಥುಂ ಅಕತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಕತಗೇಹಸ್ಸ ಪಮುಖಂ ಸನ್ಧಾಯ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಇದಂ ಕಥಿತಂ । ಉಚ್ಚವತ್ಥುಕಂ ಚೇ ಪಮುಖಂ ಹೋತಿ, ತೇನ ವತ್ಥುನಾ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸಙ್ಖ್ಯಮೇವ ಪಮುಖಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ಅನ್ಧಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ। **ಜಗತಿಯಾ ಪಮಾಣಂ ವತ್ವಾ**ತಿ ಪಕತಿಭೂಮಿಯಾ ನಿಪನ್ನೋ ಯಥಾ ಜಗತಿಯಾ ಉಪರಿ ಸಯಿತಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ಏವಂ ಉಚ್ಚಾತಿಉಚ್ಚವತ್ಥುಸ್ಸ ಉಬ್ಬೇಧಪ್ಪಮಾಣಂ ವತ್ವಾ। ಏಕದಿಸಾಯ ಉಜುಕಮೇವ ದೀಘಂ ಕತ್ವಾ ಸನ್ನಿವೇಸಿತೋ ಪಾಸಾದೋ **ಏಕಸಾಲಸನ್ನಿವೇಸೋ**। ದ್ವೀಸು, ತೀಸು ವಾ ಚತೂಸುಪಿ ವಾ ದಿಸಾಸು ಸಿಙ್ಘಾಟಕಸಣ್ಠಾನಾದಿವಸೇನ ಕತಾ ದ್ವಿಸಾಲಾದಿಸನ್ನಿವೇಸಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸಾಲಪ್ಪಭೇದದೀಪನಮೇವ ಚೇತ್ಥ ಪುರಿಮತೋ ವಿಸೇಸೋತಿ। **ಪರಿಕ್ಖೇಪೋ ವಿದ್ಧಸ್ತೋ**ತಿ ಪಮುಖಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

೫೩. ಉಪಡ್ಢಚ್ಛನ್ನಉಪಡ್ಢಪರಿಚ್ಛನ್ನಂ ಸೇನಾಸನಂ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸ ಆದಿಂ ವತ್ವಾ ಪಾಳಿಯಂ ದಸ್ಸಿತತ್ತಾ ತತೋ ಅಧಿಕಂ ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನಉಪಡ್ಢಪರಿಚ್ಛನ್ನಾದಿಕಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಪಾಳಿಯಂ ಅವುತ್ತಮ್ಪಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸೇವ ವತ್ಥುಭಾವೇನ ದಸ್ಸಿತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜತ್ತಾ, ಗರುಕೇ ಠಾತಬ್ಬತೋ ಚಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಸತ್ತ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೀ**ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತಪಾಚಿತ್ತಿಯದ್ವಯಂ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ಏಕತ್ತೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ।

೫೪. ಪಾಳಿಯಂ “ತತಿಯಾಯ ರತ್ತಿಯಾ ಪುರಾರುಣಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪುನ ವಸತೀ”ತಿ ಇದಂ ಉಕ್ಕಟ್ಠವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಅನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಪನ ಪುರಾರುಣಾ ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋಛದನೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸಾಪಿ ಪುನದಿವಸೇ ಸಹಸೇಯ್ಯೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ ಏವ। **ಸೇನಮ್ಬಮಣ್ಡಪವಣ್ಣಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಸೀಹಳದೀಪೇ ಕಿರ ಉಚ್ಚವತ್ಥುಕೋ ಸಬ್ಬಚ್ಛನ್ನೋ ಸಬ್ಬಅಪರಿಚ್ಛನ್ನೋ ಏವಂನಾಮಕೋ ಸನ್ನಿಪಾತಮಣ್ಡಪೋ ಅತ್ಥಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಚತುತ್ಥಭಾಗೋ **ಚೂಳಕಂ,** ದ್ವೇ ಭಾಗಾ **ಉಪಡ್ಢಂ,** ತೀಸು ಭಾಗೇಸು

ದ್ವೇ ಭಾಗಾ **ಯೇಭುಯ್ಯನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಚೂಳಕಚ್ಛನ್ನಪರಿಚ್ಛನ್ನತಾದೀನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಪಾಚಿತ್ತಿಯವತ್ಥುಕಸೇನಾಸನಂ, ತತ್ಥ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಸಹ ನಿಪಜ್ಜನಂ, ಚತುತ್ಥದಿವಸೇ ಸೂರಿಯತ್ಥಙ್ಗಮನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಸಹಸೇಯ್ಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ದುತಿಯಸಹಸೇಯ್ಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೫. ಛಟ್ಠೇ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಚತುತ್ಥದಿವಸೇ ಸಯನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಇಮಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಏಕಾವ ಆಪತ್ತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ ಪುರಿಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇನಾಪೀತಿ ದ್ವೇ ಆಪತ್ತಿಯೋ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ "ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನಾ"ತಿ ಅನಿತ್ಥಿಲಿಙ್ಗೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ನಪುಂಸಕೇನ ಪನ ಚತುತ್ಥದಿವಸೇ ಸಯನ್ತಸ್ಸ ಸದುಕ್ಕಟಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವತ್ತುಂ ಯುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪೇತ್ಥ ಪಾಳಿಯಂ ಪಣ್ಡಕವಸೇನೇವ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತಂ, ತದನುಲೋಮಿಕಾ ಪನ ಪುರಿಸಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕೇನ ಸಹ ಸಯನ್ತಸ್ಸ ಇಮಿನಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ಪುರಿಮೇನ ಚತುತ್ಥದಿವಸೇ ಸದುಕ್ಕಟಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಇತ್ಥಿಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕೋ ಇತ್ಥಿಗತಿಕೋವಾತಿ ಅಯಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ। ಮತಿತ್ಥಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ವದನ್ತಿ। ಪಾಚಿತ್ತಿಯವತ್ಥುಕಸೇನಾಸನಂ, ತತ್ಥ ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿಂ ನಿಪಜ್ಜನಂ, ಸೂರಿಯತ್ಥಙ್ಗಮನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ದುತಿಯಸಹಸೇಯ್ಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಧಮ್ಮದೇಸನಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೦. ಸತ್ತಮೇ **ನ ಯಕ್ಖೇನಾತಿ**ಆದೀನಂ "ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಞ್ಞುನಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಅಞ್ಞತ್ರ ವಿಞ್ಞುನಾ ಪುರಿಸವಿಗ್ಗಹೇನ, ನ ಯಕ್ಖಾದಿನಾಪೀತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತಾದಿಸೇನಪಿ ಹಿ ಸಹ ಠಿತಾಯ ದೇಸೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತಂತಂದೇಸಭಾಸಾಯ ಅತ್ಥಂ ಯಥಾರುಚಿ ವಟ್ಟತಿ ಏವ।

ಇರಿಯಾಪಥಾಪರಿವತ್ತನಂ, ಪುರಿಸಂ ವಾ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥೂಪಚಾರೇ ಅಪಕ್ಕೋಸಾಪನಂ ಏತ್ಥ ಅಕಿರಿಯಾ। ವುತ್ತಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಛನ್ನಂ ವಾಚಾನಂ ಉಪರಿ ದೇಸನಾ, ವುತ್ತಲಕ್ಖಣೋ ಮಾತುಗಾಮೋ, ಇರಿಯಾಪಥಪರಿವತ್ತನಾಭಾವೋ, ವಿಞ್ಞೂಪುರಿಸಾಭಾವೋ, ಅಪಞ್ಹವಿಸ್ಸಜ್ಜನಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಧಮ್ಮದೇಸನಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಭೂತಾರೋಚನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೭. ಅಟ್ಠಮೇ **ಅನ್ತರಾತಿ** ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಕಾಲತೋ ಪುಬ್ಬೇಪಿ। **ಅತಿಕಡ್ಢಿಯಮಾನೇನಾತಿ** "ವದಥ, ಭನ್ತೇ, ಕಿಂ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಅಧಿಗತ"ನ್ತಿ ಏವಂ ನಿಪ್ಪೀಳಿಯಮಾನೇನ ಅತಿಬದ್ಧಿಯಮಾನೇನ। ತಥಾರೂಪೇ ಪಚ್ಚಯೇ ಸತಿ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ। **ಸುತಪರಿಯತ್ತಿಸೀಲಗುಣನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಅತ್ಥಕುಸಲತಾ ಸುತಗುಣೋ, ಪಾಳಿಪಾಠಕುಸಲತಾ ಪರಿಯತ್ತಿಗುಣೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। "**ಚಿತ್ತಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ವಾ ಅಭಾವಾ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ಖಿತ್ತಚಿತ್ತವೇದನಾಟ್ಟತಾಪಿ ಅರಿಯಾನಂ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪುಬ್ಬೇ ಅವುತ್ತೇಹೀತಿ ಚತುತ್ಥಪಾರಾಜಿಕೇ ಅವುತ್ತೇಹಿ। ಇದಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿಅಜಾನನವಸೇನ ಏಕನ್ತತೋ ಅಚಿತ್ತಕಸಮುಟ್ಠಾನಮೇವ ಹೋತಿ ಅರಿಯಾನಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವೀತಿಕ್ಕಮಾಭಾವಾ। ಝಾನಲಾಭೀನಞ್ಚ ಸತ್ಥು ಆಣಾವೀತಿಕ್ಕಮಪಟಿಘಚಿತ್ತಸ್ಸ

ಝಾನಪರಿಹಾನತೋ ಭೂತಾರೋಚನಂ ನ ಸಮ್ಭವತಿ। ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಸ್ಸ ಭೂತತಾ, ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಆರೋಚನಂ, ತಙ್ಖಣವಿಜಾನನಾ, ಅನಞ್ಞಾಪದೇಸೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಭೂತಾರೋಚನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾರೋಚನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೮. ನವಮೇ **ತತ್ಥ ಭವೇಯ್ಯಾ**ತಿ ತತ್ಥ ಕಸ್ಸಚಿ ಮತಿ ಏವಂ ಭವೇಯ್ಯ। ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನಮೇವ ಉಪಪತ್ತಿತೋ ದಳ್ಹಂ ಕತ್ವಾ ಪತಿಟ್ಠಪೇನ್ತೋ “**ಇಮಿನಾಪಿ ಚೇತ**”ನ್ತಿಆದಿಮಾಹ।

೭೨. **ಆದಿತೋ ಪಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನೀ**ತಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದೀನಿ ಪಞ್ಚ। **ಸೇಸಾನೀ**ತಿ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾದೀನಿ । ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಆದಿ ಅಜ್ಝಾಚಾರೋವ। ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುಂ ಅನಜ್ಝಾಪನ್ನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸವತ್ಥುಕೋ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೋ, ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಆರೋಚನಂ, ಭಿಕ್ಖುಸಮ್ಮುತಿಯಾ ಅಭಾವೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾರೋಚನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಪಥವೀಖಣನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೯. ದಸಮೇ ಅಪ್ಪಪಂಸುಮತ್ತಿಕಾಯ ಪಥವಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿವತ್ಥುಭಾವೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ಉಪಡ್ಢಪಂಸುಮತ್ತಿಕಾಯಪಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ನ ಹೇತಂ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥೂತಿ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ ಜಾತಾಜಾತವಿನಿಮುತ್ತಾಯ ತತಿಯಪಥವಿಯಾ ಅಭಾವತೋ।

ವಟ್ಟತೀತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಠಾನೇ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಖಣಾತಿ ಓಕಾಸಸ್ಸ ಅನಿಯಮಿತತ್ತಾ ವಟ್ಟತಿ। **ಇಮಂ ವಲ್ಲಿಂ ಖಣಾ**ತಿ ಪಥವೀಖಣನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತತ್ತಾ ಇಮಿನಾವ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಆಪತ್ತಿ, ನ ಭೂತಗಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ। ಉಭಯಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತೇ ಪನ ದ್ವೇಪಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾ ಹೋನ್ತಿ। **ಉದಕಪಪ್ಪಟಕೋ**ತಿ ಉದಕೇ ಅನ್ತೋಭೂಮಿಯಂ ಪವಿಟ್ಠೇ ತಸ್ಸ ಉಪರಿಭಾಗಂ ಛಾದೇತ್ವಾ ತನುಕಪಂಸು ವಾ ಮತ್ತಿಕಾ ವಾ ಪಟಲಂ ಹುತ್ವಾ ಪತಮಾನಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ಉದಕೇ ಸುಕ್ಖೇಪಿ ತಂ ಪಟಲಂ ವಾತೇನ ಚಲಮಾನಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಂ ಉದಕಪಪ್ಪಟಕೋ ನಾಮ।

ಅಕತಪಬ್ಭಾರೇತಿ ಅವಳಞ್ಜನಟ್ಠಾನದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ತಾದಿಸೇ ಏವ ಹಿ ವಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಸಮ್ಭವೋತಿ। **ಮೂಸಿಕುಕ್ಕರಂ** ನಾಮ ಮೂಸಿಕಾಹಿ ಖನಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಕತಪಂಸುರಾಸಿ। **ಅಚ್ಛದನ**ನ್ತಿಆದಿವುತ್ತತ್ತಾ ಉಜುಕಂ ಆಕಾಸತೋ ಪತಿತವಸ್ಸೋದಕೇನ ಓವಟ್ಠಮೇವ ಜಾತಪಥವೀ ಹೋತಿ, ನ ಛದನಾದೀಸು ಪತಿತ್ವಾ ತತೋ ಪವತ್ತಉದಕೇನ ತಿನ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಮಣ್ಡಪತ್ಥಮ್ಭ**ನ್ತಿ ಸಾಖಾಮಣ್ಡಪತ್ಥಮ್ಭಂ। **ಉಚ್ಚಾಲೇತ್ವಾ**ತಿ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ। **ತತೋ**ತಿ ಪುರಾಣಸೇನಾಸನತೋ।

೮೮. **ಮಹಾಮತ್ತಿಕ**ನ್ತಿ ಭಿತ್ತಿಲೇಪನಂ। ಜಾತಪಥವಿತಾ, ತಥಾಸಞ್ಞಿತಾ, ಖಣನಖಣಾಪನಾನಂ ಅಞ್ಞತರನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪಥವೀಖಣನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಮುಸಾವಾದವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

೨. ಭೂತಗಾಮವಗ್ಗೋ

೧. ಭೂತಗಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೯. ದುತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ನಿಗ್ಗಹೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ**ತಿ ಸಾಖಟ್ಠಕವಿಮಾನೇ ಸಾಖಾಯ ಛಿಜ್ಜಮಾನಾಯ ಛಿಜ್ಜನ್ತೇ ತತ್ಥ ಅಛೇದನತ್ಥಾಯ ದೇವತಾಯ ಉಪನೀತಂ ಪುತ್ತಂ ದಿಸ್ವಾಪಿ ಕುಠಾರಿನಿಕ್ಖೇಪವೇಗಂ ನಿವತ್ತೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ರುಕ್ಖಧಮ್ಮೇ**ತಿ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಯಂ। ರುಕ್ಖಾನಂ ವಿಯ ಛೇದನಾದೀಸು ಅಕುಪ್ಪನಞ್ಹಿ ರುಕ್ಖಧಮ್ಮೋ ನಾಮ।

ಉಪ್ಪತಿತನ್ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಂ। **ಭನ್ತ**ನ್ತಿ ಧಾವನ್ತಂ। **ವಾರಯೇ**ತಿ ನಿಗ್ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ। **ಇತರೋ**ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕೋಧಂ ಅನಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋ ರಾಜಉಪರಾಜಾದೀನಂ ರಸ್ಮಿಮತ್ತಗ್ಗಾಹಕಜನೋ ವಿಯ ನ ಉತ್ತಮಸಾರಥೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿಸಟಂ ಸಪ್ಪವಿಸ**ನ್ತಿ ಸರೀರೇ ದಾಠಾವಣಾನುಸಾರೇನ ವಿತ್ಥಿಣ್ಣಂ ಬ್ಯಾಪೇತ್ವಾ ಠಿತಂ ಕಣ್ಹಸಪ್ಪವಿಸಂ ವಿಯ। **ಜಹಾತಿ ಓರಪಾರ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚೋರಮ್ಭಾಗಿಯಸಞ್ಞೋಜನಾನಿ ತತಿಯಮಗ್ಗೇನ ಜಹಾತಿ। ''ಓರಪಾರ''ನ್ತಿ ಹಿ ಓರಿಮತೀರಂ ವುಚ್ಚತಿ । ಅಥ ವಾ **ಸೋ**ತಿ ತತಿಯಮಗ್ಗೇನ ಕೋಧಂ ವಿನೇತ್ವಾ ಠಿತೋ ಭಿಕ್ಖು ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗೇನ ಓರಪಾರಂ ಜಹಾತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥ **ಓರಂ** ನಾಮ ಸಕತ್ತಭಾವೋ, ಅಜ್ಝತ್ತಿಕಾನಿ ವಾ ಆಯತನಾನಿ। **ಪಾರಂ** ನಾಮ ಪರಅತ್ತಭಾವೋ, ಬಾಹಿರಾನಿ ವಾ ಆಯತನಾನಿ। ತದುಭಯೇ ಪನ ಛನ್ದರಾಗಂ ಜಹನ್ತೋ ''ಜಹಾತಿ ಓರಿಮಪಾರ''ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

೯೦. **ಭವನ್ತೀ**ತಿ ವಡ್ಢನ್ತಿ। **ಅಹುವುನ್ತೀ**ತಿ ಬಭೂವು। ತೇನಾಹ **''ಜಾತಾ ವಡ್ಢಿತಾ''**ತಿ। **ಭೂತಾನಂ ಗಾಮೋ**ತಿ ಮಹಾಭೂತಾನಂ ಹರಿತತಿಣಾದಿಭಾವೇನ ಸಮಗ್ಗಾನಂ ಸಮೂಹೋ। ತಬ್ಬಿನಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಗಾಮಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **''ಭೂತಾ ಏವ ವಾ ಗಾಮೋ''**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಾತಬ್ಯ**-ಸದ್ದಸ್ಸ **ಪಾ** ಪಾನೇತಿ ಧಾತ್ವತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ **''ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬತಾ''**ತಿ। ಸಾ ಚ ಪಾತಬ್ಯತಾ ಛೇದನಾದಿ ಏವ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **''ತಸ್ಸಾ...ಪೇ॰... ಭೂತಗಾಮಸ್ಸ ಜಾತಾ ಛೇದನಾದಿಪಚ್ಚಯಾ''**ತಿ।

೯೧. **ಜಾತ**-ಸದ್ದೋ ಏತ್ಥ ವಿಜಾತಪರಿಯಾಯೋತಿ ''ಪುತ್ತಂ ವಿಜಾತಾ ಇತ್ಥೀ''ತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಪಸೂತವಚನೋತಿ ಆಹ **''ಪಸೂತಾನೀ''**ತಿ, ನಿಬ್ಬತ್ತಪಣ್ಣಮೂಲಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಾನಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋತಿ ತಾನಿ ಬೀಜಾನಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ। ಕಾರಿಯದಸ್ಸನಮುಖೇನೇವ ಕಾರಣಞ್ಚ ಗಹಿತನ್ತಿ ಆಹ **''ಬೀಜತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತೇನ ಬೀಜಂ ದಸ್ಸಿತ''**ನ್ತಿ।

೯೨. **''ಬೀಜತೋ ಸಮ್ಭೂತೋ ಭೂತಗಾಮೋ ಬೀಜ''**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಉತ್ತರಪದಲೋಪೇನ ''ಪದುಮಗಚ್ಛತೋ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಪುಪ್ಫಂ ಪದುಮ''ನ್ತಿಆದೀಸು ವಿಯಾಯಂ ವೋಹಾರೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಯಂ ಬೀಜಂ ಭೂತಗಾಮೋ ನಾಮ ಹೋತೀ**ತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಪಣ್ಣಮೂಲಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಯಥಾರುತ**ನ್ತಿ ಯಥಾಪಾಠಂ।

''ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾ''ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಸರೀರೇ ಲಗ್ಗಭಾವಂ ಞತ್ವಾಪಿ ಉಟ್ಠಹತಿ, ''ತಂ ಉದ್ಧರಿಸ್ಸಾಮೀ''ತಿಸಞ್ಞಾಯ ಅಭಾವತೋ ವಟ್ಟತಿ। **ಅನನ್ತಕ**-ಗ್ಗಹಣೇನ ಸಾಸಪಮತ್ತಿಕಾ ಗಹಿತಾ, ನಾಮಞ್ಹೇತಂ ತಸ್ಸಾ ಸೇವಾಲಜಾತಿಯಾ। ಮೂಲಪಣ್ಣಾನಂ ಅಭಾವೇನ **''ಅಸಮ್ಪುಣ್ಣಭೂತಗಾಮೋ ನಾಮಾ''**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸೋ ಬೀಜಗಾಮೇನ ಸಙ್ಗಹಿತೋತಿ। ಅವಡ್ಢಮಾನೇಪಿ ಭೂತಗಾಮಮೂಲಕತ್ತಾ ವುತ್ತಂ **''ಅಮೂಲಕಭೂತಗಾಮೇ ಸಙ್ಗಹಂ ಗಚ್ಛತೀ''**ತಿ। ನಾಳಿಕೇರಸ್ಸ ಆವೇಣಿಕಂ ಕತ್ವಾ ವದತಿ।

ಸೇಲೇಯ್ಯಕಂ ನಾಮ ಸಿಲಾಯ ಸಮ್ಭೂತಾ ಏಕಾ ಗನ್ಧಜಾತಿ। **ಪುಪ್ಫಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾ**ತಿ ವಿಕಸಿತಕಾಲತೋ ಪಭುತಿ। **ಛತ್ತಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ**ತಿ ವಿಕಸಿತಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋ। ಮಕುಳಂ ಪನ ರುಕ್ಖತ್ತಚಂ ಅಕೋಪೇನ್ತೇನಪಿ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಫುಲ್ಲಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಹತ್ಥಕುಕ್ಕುಚ್ಚೇನಾ**ತಿ ಹತ್ಥಚಾಪಲ್ಲೇನ।

“ಪಾನೀಯಂ ನ ವಾಸೇತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಇದಂ ಅತ್ತನೋ ಪಿವನಪಾನೀಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಅಞ್ಞೇಸಂ ಪನ ವಟ್ಟತಿ ಅನುಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ। ತೇನಾಹ **“ಅತ್ತನಾ ಖಾದಿತುಕಾಮೇನಾ”**ತಿ। **ಯೇಸಂ ರುಕ್ಖಾನಂ ಸಾಖಾ ರುಹತೀ**ತಿ ಮೂಲಂ ಅನೋತಾರೇತ್ವಾ ಪಣ್ಣಮತ್ತನಿಗ್ಗಮನಮತ್ತೇನಪಿ ವಡ್ಢತಿ। ತತ್ಥ ಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಅಕರೋನ್ತೋ ಭಿನ್ನನಾಳಿಕೇರವೇಳುದಣ್ಡಾದಯೋ ಕೋಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

“ಚಙ್ಕಮಿತಟ್ಠಾನಂ ದಸ್ಸೇಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಕೇವಲಂ ಚಙ್ಕಮನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವಾ ಮಗ್ಗಗಮನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ವಾ ಅಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ, ತಿಣಾನಂ ಉಪರಿ ನಿಸೀದನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ನಿಸೀದನ್ತಸ್ಸ ಚ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ।

ಸಮಣಕಪ್ಪೇಹೀತಿ ಸಮಣಾನಂ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇಹಿ, ಅಬೀಜನಿಬ್ಬಟ್ಟಬೀಜಾನಿಪಿ ಕಪ್ಪಿಯಭಾವತೋ “ಸಮಣಕಪ್ಪಾನೀ”ತಿ ವುತ್ತಾನಿ। **ಅಬೀಜಂ** ನಾಮ ತರುಣಅಮ್ಬಫಲಾದೀನಿ। ನಿಬ್ಬಟ್ಟೇತಬ್ಬಂ ವಿಯೋಜೇತಬ್ಬಂ ಬೀಜಂ ಯಸ್ಮಿಂ, ತಂ ಪನಸಾದಿ **ನಿಬ್ಬಟ್ಟಬೀಜಂ** ನಾಮ। **ಕಪ್ಪಿಯನ್ತಿ ವತ್ವಾವಾ**ತಿ ಪುಬ್ಬಕಾಲಕಿರಿಯಾವಸೇನ ವುತ್ತೇಪಿ ವಚನಕ್ಖಣೇವ ಅಗ್ಗಿಸತ್ಥಾದಿನಾ ಬೀಜಗಾಮೇ ವಣಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ವಚನತೋ ಪನ ಪುಬ್ಬೇ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತಞ್ಚ ದ್ವಿಧಾ ಅಕತ್ವಾ ಛೇದನಭೇದನಮೇವ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಂ। ಕರೋನ್ತೇನ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಾ “ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕರೋಹೀ”ತಿ ಯಾಯ ಕಾಯಚಿ ಭಾಸಾಯ ವುತ್ತೇಯೇವ ಕಾತಬ್ಬಂ। **ಬೀಜಗಾಮಪರಿಮೋಚನತ್ಥಂ ಪುನ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಕಾರಾಪನಸ್ಸ ಪಠಮಮೇವ ಅಧಿಕತತ್ತಾ। **“ಕಟಾಹೇಪಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀ”**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಕಟಾಹತೋ ನೀಹತಾಯ ಮಿಞ್ಜಾಯ ವಾ ಬೀಜೇ ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವಿಜ್ಝಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಏವ। ಭೂತಗಾಮೋ, ಭೂತಗಾಮಸಞ್ಞಿತಾ, ವಿಕೋಪನಂ ವಾ ವಿಕೋಪಾಪನಂ ವಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಭೂತಗಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಅಞ್ಞವಾದಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೪. ದುತಿಯೇ **ಅಞ್ಞಂ ವಚನ**ನ್ತಿ ಯಂ ದೋಸವಿಭಾವನತ್ಥಂ ಪರೇಹಿ ವುತ್ತವಚನಂ ತಂ ತಸ್ಸ ಅನನುಚ್ಛವಿಕೇನ ಅಞ್ಞೇನ ವಚನೇನ ಪಟಿಚರತಿ।

೯೮. ಯದೇತಂ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರಣವಸೇನ ಪವತ್ತವಚನಂ, ತದೇವ ಪುಚ್ಛಿತಮತ್ಥಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವದತಿ ಪಕಾಸೇತೀತಿ ಅಞ್ಞವಾದಕನ್ತಿ ಆಹ **“ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರಣಸ್ಸೇತಂ ನಾಮ”**ನ್ತಿ। **ತುಣ್ಹೀಭೂತಸ್ಸೇತಂ ನಾಮ**ನ್ತಿ ತುಣ್ಹೀಭಾವಸ್ಸೇತಂ ನಾಮಂ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಅಞ್ಞವಾದಕಂ ಆರೋಪೇತು**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞವಾದೇ ಆರೋಪೇತುಂ। **ವಿಹೇಸಕ**ನ್ತಿ ವಿಹೇಸಕತ್ತಂ।

೯೯. ಪಾಳಿಯಂ **ನ ಉಗ್ಘಾಟೇತುಕಾಮೋ**ತಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತುಕಾಮೋ।

೧೦೦. **ಅನಾರೋಪಿತೇ ಅಞ್ಞವಾದಕೇ**ತಿ ವುತ್ತದುಕ್ಕಟಂ ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಪಟಿಚರಣವಸೇನ ಯುಜ್ಜತಿ, ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಆಗತನಯೇನ ಪನ ಮುಸಾವಾದೇನ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ದುಕ್ಕಟಂ, ಆರೋಪಿತೇ ಇಮಿನಾವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಮುಸಾವಾದಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯದ್ವಯ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ವೀಮಂಸಿತಬ್ಬಂ। ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸಪಿ ಮುಸಾವಾದೇ ಇಮಿನಾವ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇನ ಆರೋಪಿತತಾ, ಆಪತ್ತಿಯಾ ವಾ ವತ್ಥುನಾ ವಾ ಅನುಯುಞ್ಜಿಯಮಾನತಾ, ಛಾದೇತುಕಾಮತಾಯ ಅಞ್ಞೇನಞ್ಞಂ ಪಟಿಚರಣಂ, ತುಣ್ಹೀಭಾವೋ ಚಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಅಞ್ಞವಾದಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಉಜ್ಝಾಪನಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೦೩. ತತಿಯೇ ಚಿನ್ತಾಯನತ್ಥಸ್ಸ **ಝೇ**-ಧಾತುಸ್ಸ ಅನೇಕತ್ಥತಾಯ ಓಲೋಕನತ್ಥಸಮ್ಭವತೋ ವುತ್ತಂ **“ಓಲೋಕಾಪೇನ್ತೀ”**ತಿ। **ಛನ್ದಾಯಾ**ತಿ ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸೋತಿ ಆಹ **“ಛನ್ದೇನಾ”**ತಿ।

೧೦೫. ಭಿಕ್ಖುಂ ಲಾಮಕತೋ ಚಿನ್ತಾಪನತ್ಥಂ ಅಞ್ಞೇಸಂ ತಂ ಅವಣ್ಣಕಥನಂ **ಉಜ್ಝಾಪನಂ** ನಾಮ। ಅಞ್ಞೇಸಂ ಪನ ಅವತ್ವಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಮುಲ್ಲಪನವಸೇನ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದೋಸಪ್ಪಕಾಸನಂ **ಖಿಯ್ಯನಂ** ನಾಮಾತಿ ಅಯಮೇತೇಸಂ ಭೇದೋ।

೧೦೬. **ಅಞ್ಞಂ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಉಜ್ಝಾಪೇತೀ**ತಿ ಅಞ್ಞೇನ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಉಜ್ಝಾಪೇತಿ। **ತಸ್ಸ ವಾ ತಂ ಸನ್ತಿಕೇ**ತಿ ತಸ್ಸ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ತಂ ಸಙ್ಘೇನ ಸಮ್ಮತಂ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಂ ಖಿಯ್ಯತಿ। ಇಧಾಪಿ ಮುಸಾವಾದೇನ ಉಜ್ಝಾಪನಾದೀನಂ ಸಮ್ಭವತೋ ದುಕ್ಕಟಟ್ಠಾನಾನಿ ಚ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ ಚ ಇಮಿನಾ ಏವ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಮುಸಾವಾದಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸ ಅನಿವತ್ತಿತೋ। ಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇನ ಸಮ್ಮತತಾ, ಉಪಸಮ್ಪನ್ನತಾ, ಅಗತಿಗಮನಾಭಾವೋ, ತಸ್ಸ ಅವಣ್ಣಕಾಮತಾ, ಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ವದತಿ। ತಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನತಾ, ಉಜ್ಝಾಪನಂ ವಾ ಖಿಯ್ಯನಂ ವಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಛ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಉಜ್ಝಾಪನಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಪಠಮಸೇನಾಸನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೦. ಚತುತ್ಥೇ **ಅಪಞ್ಞಾತೇ**ತಿ ಅಪ್ಪಸಿದ್ಧೇ। ಇಮಂ ಪನ ಅಟ್ಠ ಮಾಸೇ ಮಣ್ಡಪಾದೀಸು ಠಪನಸಙ್ಖಾತಂ ಅತ್ಥವಿಸೇಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭಗವತಾ ಪಠಮಮೇವ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ “ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠಮಾಸೇ”ತಿಆದಿವಚನೇನ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಸದಿಸೇನ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ವಿಸುಂ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿ ನ ವುತ್ತಾ। **ಪರಿವಾರೇ** ಪನೇತಂ ಅನುಜಾನನವಚನಂ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಟ್ಠಾನನ್ತಿ “ಏಕಾ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತೀ”ತಿ (ಪರಿ॰ ೬೫-೬೭) ವುತ್ತಂ।

ನವವಾಯಿಮೋತಿ ಅಧುನಾ ಸುತ್ತೇನ ವೀತಕಚ್ಛೇನ ಪಲಿವೇಠಿತಮಞ್ಚೋ। **ಓನದ್ಧೋ**ತಿ ಕಪ್ಪಿಯಚಮ್ಮೇನ ಓನದ್ಧೋ। ತೇ ಹಿ ವಸ್ಸೇನ ಸೀಘಂ ನ ನಸ್ಸನ್ತಿ। **“ಉಕ್ಕಟ್ಠಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕೋ”**ತಿ ಇದಂ ತಸ್ಸ ಸುಖಪಟಿಪತ್ತಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ, ಉಕ್ಕಟ್ಠಸ್ಸಾಪಿ ಪನ ಚೀವರಕುಟಿ ವಟ್ಟತೇವ। **ಕಾಯಾನುಗತಿಕತ್ತಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ತತ್ಥೇವ ನಿಸೀದನಭಾವಂ ದೀಪೇತಿ, ತೇನ ಚ ವಸ್ಸಭಯೇನ ಸಯಂ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ । ಅಬ್ಭೋಕಾಸಿಕಾನಂ ತೇಮನತ್ಥಾಯ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ದಾಯಕೇಹಿ ದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಅತ್ತಾನಂ ರಕ್ಖನ್ತೇನ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬಮೇವ।

“ವಲಾಹಕಾನಂ ಅನುಟ್ಠಿತಭಾವಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ”ತಿ ಇಮಿನಾ ಗಿಮ್ಹಾನೇಪಿ ಮೇಘೇ ಉಟ್ಠಿತೇ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। **ತತ್ರ ತತ್ರಾ**ತಿ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣಾದಿಕೇ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಾ। **ಮಜ್ಝತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಾದಟ್ಠಾನಾಭಿಮುಖಾ**ತಿ ಯತ್ಥ ಸಮನ್ತತೋ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗಣಮಜ್ಝೇ ಸಬ್ಬದಾ ಕಚವರಸ್ಸ ಸಙ್ಕಡ್ಢನೇನ ಮಜ್ಝೇ ವಾಲಿಕಾ ಸಞ್ಚಿತಾ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಕತ್ತಬ್ಬವಿಧಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಉಚ್ಚವತ್ಥುಪಾದಟ್ಠಾನಾಭಿಮುಖಂ ವಾ ವಾಲಿಕಾ ಹರಿತಬ್ಬಾ। ಯತ್ಥ ವಾ ಪನ ಕೋಣೇಸು ವಾಲಿಕಾ ಸಞ್ಚಿತಾ, ತತ್ಥ ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಪರದಿಸಾಭಿಮುಖಾ ಹರಿತಬ್ಬಾತಿ ಕೇಚಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಸಮ್ಮಟ್ಠಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಪದವಳಞ್ಜೇನ ಅವಿಕೋಪನತ್ಥಾಯ ಸಯಂ ಅಸಮ್ಮಟ್ಠಟ್ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಾದಾಭಿಮುಖಂ ವಾಲಿಕಾ ಹರಿತಬ್ಬಾತಿ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತತ್ಥ “ಮಜ್ಝತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾ”ತಿ ವಚನಸ್ಸ ಪಯೋಜನಂ ನ ದಿಸ್ಸತಿ।

೧೧೧. ವಙ್ಕಪಾದತಾಮತ್ತೇನ ಕುಳೀರಪಾದಕಸ್ಸ ಸೇಸೇಹಿ ವಿಸೇಸೋ, ನ ಅಟನೀಸು ಪಾದಪ್ಪವೇಸನವಿಸೇಸೇನಾತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಯೋ ವಾ ಪನ ಕೋಚೀ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸೇವ।

ನಿಸೀದಿತ್ವಾ...ಪೇ॰... ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಮೇಘುಟ್ಠಾನಾಭಾವಂ ಞತ್ವಾ "ಪಚ್ಛಾ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಉದ್ಧರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಭೋಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ, ತೇನ ಪುನಾಗನ್ತಬ್ಬಮೇವ। **ಕಪ್ಪಂ ಲಭಿತ್ವಾ**ತಿ "ಗಚ್ಛ, ಮಾ ಇಧ ತಿಟ್ಠಾ"ತಿ ವುತ್ತವಚನಂ ಲಭಿತ್ವಾ।

ಆವಾಸಿಕಾನಂಯೇವ ಪಲಿಬೋಧೋತಿ ಆಗನ್ತುಕೇಸು ಕಿಞ್ಚಿ ಅವತ್ವಾ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ "ಆವಾಸಿಕಾ ಏವ ಉದ್ಧರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಗತೇಸುಪಿ ಆವಾಸಿಕಾನಮೇವ ಪಲಿಬೋಧೋ। **ಮಹಾಪಚ್ಚರಿವಾದೇ** ಪನ "ಇದಂ ಅಮ್ಹಾಕ"ನ್ತಿ ಅವತ್ವಾಪಿ ನಿಸಿನ್ನಾನಮೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। "ಸನ್ಥರಿತ್ವಾ ವಾ ಸನ್ಥರಾಪೇತ್ವಾ ವಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅನಾಣತ್ತಿಯಾ ಪಞ್ಞಾಪಿತತ್ತಾಪಿ ದುಕ್ಕಟೇ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ। **ಉಸ್ಸಾರಕೋ**ತಿ ಸರಭಾಣಕೋ। ಸೋ ಹಿ ಉದ್ಧಂ ಉದ್ಧಂ ಪಾಳಿಪಾಠಂ ಸಾರೇತಿ ಪವತ್ತೇತೀತಿ ಉಸ್ಸಾರಕೋತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

೧೧೧. **ವಣ್ಣಾನುರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ಕತಾ**ತಿ ಪಟಖಣ್ಡಾದೀಹಿ ಸಿಬ್ಬಿತ್ವಾ ಕತಾ। **ಭೂಮಿಯಂ ಅತ್ಥರಿತಬ್ಬಾ**ತಿ ಚಿಮಿಲಿಕಾಯ ಸತಿ ತಸ್ಸಾ ಉಪರಿ, ಅಸತಿ ಸುದ್ಧಭೂಮಿಯಂ ಅತ್ಥರಿತಬ್ಬಾ। **"ಸೀಹಚಮ್ಮಾದೀನಂ ಪರಿಹರಣೇಯೇವ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಮಞ್ಚಪೀಠಾದೀಸು ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಪುನ ಸಂಹರಿತ್ವಾ ಠಪನಾದಿವಸೇನ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಪರಿಹರಣಮೇವ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಭೂಮತ್ಥರಣಾದಿವಸೇನ ಪರಿಭೋಗೋ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಹರಣಂ ನ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಖನ್ಧಕೇ** ಹಿ "ಅನ್ತೋಪಿ ಮಞ್ಚೇ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ಬಹಿಪಿ ಮಞ್ಚೇ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ಮಞ್ಚಾದೀಸು ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ **ಪರಿಹರಣವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ** -

> "ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮಹಾಚಮ್ಮಾನಿ ಧಾರೇತಬ್ಬಾನಿ ಸೀಹಚಮ್ಮಂ ಬ್ಯಗ್ಘಚಮ್ಮಂ ದೀಪಿಚಮ್ಮಂ। ಯೋ ಧಾರೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೫೫) -

ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ಕತೋ। ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **ದಾರುಮಯಪೀಠ**ನ್ತಿ ಫಲಕಮಯಪೀಠಮೇವ। **ಪಾದಕಥಲಿಕ**ನ್ತಿ ಅಧೋತಪಾದಂ ಯಸ್ಮಿಂ ಘಂಸನ್ತಾ ಧೋವನ್ತಿ, ತಂ ದಾರುಫಲಕಾದಿ।

೧೧೩. "ಆಗನ್ತ್ವಾ ಉದ್ಧರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಞ್ಞೇನಪಿ ಕಾರಣೇನ ಅನೋತಾಪೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ಆಗಮನೇ ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಮಞ್ಚಾದೀನಂ ಸಙ್ಘಿಕತಾ, ವುತ್ತಲಕ್ಖಣೇ ದೇಸೇ ಸನ್ಥರಣಂ ವಾ ಸನ್ಥರಾಪನಂ ವಾ, ಅಪಲಿಬುದ್ಧತಾ, ಆಪದಾಯ ಅಭಾವೋ, ನಿರಪೇಕ್ಖತಾ, ಲೇಡ್ಡುಪಾತಾತಿಕ್ಕಮೋ"ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಪಠಮಸೇನಾಸನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ಏವಮೇತ್ಥ ನಿರಪೇಕ್ಖತಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಛ ಅಙ್ಗಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ।

ಪಠಮಸೇನಾಸನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ದುತಿಯಸೇನಾಸನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೬. ಪಞ್ಚಮೇ **ಪಾವಾರೋ ಕೋಜವೋ**ತಿ ಪಚ್ಚತ್ಥರಣತ್ಥಾಯೇವ ಠಪಿತಾ ಉಗ್ಗತಲೋಮಾ ಅತ್ಥರಣವಿಸೇಸಾ। **ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತಂ। **ಸೇನಾಸನತೋ**ತಿ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಿಮಸೇನಾಸನತೋ।

೧೧೭. **ಕುರುನ್ದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಸವಿಸೇಸಂ ಕತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ವುತ್ತೋ"**ತಿಆದಿ ಆರದ್ಧಂ। **ವತ್ತಬ್ಬಂ ನತ್ಥೀ**ತಿ ರುಕ್ಖಮೂಲಸ್ಸ ಪಾಕಟತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ಪಲುಜ್ಜತೀ**ತಿ ವಿನಸ್ಸತಿ।

೧೧೮. ಯೇನ ಮಞ್ಚಂ ವಾ ಪೀಠಂ ವಾ ವೀನನ್ತಿ, ತಂ **ಮಞ್ಚಪೀಠಕವಾನಂ। ಸಿಲುಚ್ಚಯಲೇಣ**ನ್ತಿ ಪಬ್ಬತಗುಹಾ। **"ಆಪುಚ್ಛನಂ ಪನ ವತ್ತ**"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಆಪತ್ತಿ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ವುತ್ತಲಕ್ಖಣಸೇಯ್ಯಾ, ತಸ್ಸಾ ಸಙ್ಘಿಕತಾ, ವುತ್ತಲಕ್ಖಣೇ ವಿಹಾರೇ ಸನ್ಥರಣಂ ವಾ

ಸನ್ಥರಾಪನಂ ವಾ, ಅಪಲಿಬುದ್ಧತಾ, ಆಪದಾಯ ಅಭಾವೋ, ಅನಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ದಿಸಾಪಕ್ಕಮನಂ, ಉಪಚಾರಸೀಮಾತಿಕ್ಕಮೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಸತ್ತ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ದುತಿಯಸೇನಾಸನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಅನುಪಖಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೯. ಛಟ್ಠೇ **ಅನುಪವಿಸಿತ್ವಾ**ತಿ ಸಮೀಪಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ।

೧೨೨. **ಉಪಚಾರಂ ಠಪೇತ್ವಾ**ತಿ ದಿಯಡ್ಢಹತ್ಥೂಪಚಾರಂ ಠಪೇತ್ವಾ। ಸಙ್ಘಿಕವಿಹಾರತಾ, ಅನುಟ್ಠಾಪನೀಯಭಾವಜಾನನಂ, ಸಮ್ಬಾಧೇತುಕಾಮತಾ, ಉಪಚಾರೇ ನಿಸೀದನಂ ವಾ ನಿಪಜ್ಜನಂ ವಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಅನುಪಖಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ನಿಕ್ಕಡ್ಢನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೨೬. ಸತ್ತಮೇ **ಕೋಟ್ಠಕಾನೀ**ತಿ ದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಾನಿ।

೧೨೮. **“ಸಕಲಸಙ್ಘಾರಾಮತೋ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ”**ತಿ ಇದಂ ಅನನುರೂಪತೋ ವುತ್ತಂ। ಪಾಪಗರಹಿತಾಯ ಹಿ ಅಕುಪಿತಚಿತ್ತೇನ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಇಮಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಆಪತ್ತಿ ನತ್ಥಿ “ಕುಪಿತೋ ಅನತ್ತಮನೋ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಅಞ್ಞಾಪೇಕ್ಖಾ ಆಪತ್ತಿ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। ಪಾಳಿಯಂ **“ಅಲಜ್ಜಿಂ ನಿಕ್ಕಡ್ಢತೀ”**ತಿಆದೀಸು ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಲಹುಪರಿವತ್ತಿತಾಯ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕೋಪೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ ಅಲಜ್ಜಿತಾದಿಪಚ್ಚಯೇನೇವ ನಿಕ್ಕಡ್ಢನಸ್ಸ ಆರದ್ಧತ್ತಾ। ಸಙ್ಘಿಕವಿಹಾರೋ, ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಭಣ್ಡನಕಾರಕಭಾವಾದಿವಿನಿಮುತ್ತತಾ, ಕೋಪೇನ ನಿಕ್ಕಡ್ಢನಂ ವಾ ನಿಕ್ಕಡ್ಢಾಪನಂ ವಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ನಿಕ್ಕಡ್ಢನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ವೇಹಾಸಕುಟಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೨೯. ಅಟ್ಠಮಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಸಙ್ಘಿಕೋ ವಿಹಾರೋ, ಅಸೀಸಘಟ್ಟವೇಹಾಸಕುಟಿ, ಹೇಟ್ಠಾಪರಿಭೋಗತಾ, ಅಪಟಾಣಿದಿನ್ನೇ ಆಹಚ್ಚಪಾದಕೇ ನಿಸೀದನಂ ವಾ ನಿಪಜ್ಜನಂ ವಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ವೇಹಾಸಕುಟಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಮಹಲ್ಲಕವಿಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೩೫. ನವಮೇ “ಮಹಲ್ಲಕೋ ನಾಮ ವಿಹಾರೋ ಸಸ್ಸಾಮಿಕೋ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಸಞ್ಞಾಚಿಕಾಯ ಕುಟಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ಯಸ್ಸಾ**ತಿ ವಿಹಾರಸ್ಸ। **ಸಾ ಅಪರಿಪೂರೂಪಚಾರಾಪಿ ಹೋತೀ**ತಿ ವಿವರಿಯಮಾನಂ ಕವಾಟಂ ಯಂ ಭಿತ್ತಿಂ ಆಹನತಿ, ಸಾ ಸಾಮನ್ತಾ ಕವಾಟವಿತ್ಥಾರಪ್ಪಮಾಣಾ ಉಪಚಾರರಹಿತಾಪಿ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಆಲೋಕಂ ವಾತಪಾನಂ ಸನ್ಧೇತಿ ಥಕಯತೀತಿ **ಆಲೋಕಸನ್ಧೀ**ತಿ ಕವಾಟಂ ವುಚ್ಚತಿ। ದ್ವಾರವಾತಪಾನೂಪಚಾರತೋ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಲಿಮ್ಪನಾದಿಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಪಿಣ್ಡಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ।

ಕೇಚಿ ಪನ “ಪಾಳಿಯಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಅಧಿಟ್ಠಾತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಸಂವಿಧಾತಬ್ಬಂ। **ಹರಿತೇ ಠಿತೋ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ। ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಹರಿತಯುತ್ತೇ ಖೇತ್ತೇ ಠತ್ವಾ ಛಾದೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೇಚಿ ಪನ “ತಾದಿಸೇ ಖೇತ್ತೇ ವಿಹಾರಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಪಾಳಿಯಾ ನ ಸಮೇತಿ।

೧೩೬. **ಉಜುಕಮೇವ ಛಾದನ**ನ್ತಿ ಛಾದನಮುಖವಟ್ಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಪಿಟ್ಠಿವಂಸಕೂಟಾಗಾರಕಣ್ಣಿಕಾದಿ, ತಾವ ಇಟ್ಠಕಾದೀಹಿ ಉಜುಕಂ ಛಾದನಂ। ಇಮಿನಾ ಪನ ಯೇನ ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಏಕವಾರಂ ಛಾದಿತೇ ತಂ ಛಾದನಂ ಏಕಮಗ್ಗನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಾಳಿಯಂ “ದ್ವೇ ಮಗ್ಗೇ”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಪರಿಯಾಯೇನ ಛಾದನಮ್ಪಿ ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಯೋಜೇತಬ್ಬನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ “ಪುನಪ್ಪುನಂ ಛಾದಾಪೇಸೀ”ತಿ ಇಮಾಯ ಪಾಳಿಯಾ ಚ “ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಚೇತಂ ಛದನಂ ಛದನೂಪರಿ ವೇದಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನೇನ ಚ ಸಮೇತಿ।

ಪಾಳಿಯಂ “ಮಗ್ಗೇನ ಛಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಪರಿಯಾಯೇನ ಛಾದೇನ್ತಸ್ಸಾ”ತಿ ಇದಞ್ಚ ಇಟ್ಠಕಾದೀಹಿ, ತಿಣಪಣ್ಣೇಹಿ ಚ ಛಾದನಪ್ಪಕಾರಭೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಪನ್ತಿಯಾ ಛಾದಿತಸ್ಸ ಛದನಸ್ಸ ಉಪರಿ ಛದನಮುಖವಟ್ಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಉದ್ಧಂ ಉಜುಕಮೇವ ಏಕವಾರಂ ಛಾದನಂ ಏಕಮಗ್ಗನ್ತಿ ಗಹೇತ್ವಾ ‘ದ್ವೇ ಮಗ್ಗೇ’ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಸಕಲವಿಹಾರಛಾದನಂ। ಏಸ ನಯೋ ಪರಿಯಾಯೇನ ಛಾದನೇಪೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಪಾಳಿಅಟ್ಠಕಥಾಹಿ ನ ಸಮೇತಿ।

ತತಿಯಾಯ ಮಗ್ಗನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ತತಿಯಾಯಾ**ತಿ ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಸಮ್ಪದಾನವಚನಂ, ತತಿಯಂ ಮಗ್ಗನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ತಿಣಪಣ್ಣೇಹಿ ಲಬ್ಭತೀ**ತಿ ತಿಣಪಣ್ಣೇಹಿ ಛಾದೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಉಲ್ಲಿತ್ತಾವಲಿತ್ತಕರಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಕೇವಲಂ ತಿಣಕುಟಿಯಾ ಹಿ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ। **ತಿಣ್ಣಂ ಮಗ್ಗಾನ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗವಸೇನ ಛಾದಿತಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಛದನಾನಂ। **ತಿಣ್ಣಂ ಪರಿಯಾಯಾನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಮಹಲ್ಲಕವಿಹಾರತಾ, ಅತ್ತನೋ ವಾಸಾಗಾರತಾ, ಉತ್ತರಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಮಹಲ್ಲಕವಿಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಸಪ್ಪಾಣಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೪೦. ದಸಮೇ **ಮಾತಿಕಾಯಂ** ಸಪ್ಪಾಣಕಉದಕಂ ತಿಣೇನ ವಾ ಮತ್ತಿಕಾಯ ವಾ ಸಿಞ್ಚೇಯ್ಯ, ಛಡ್ಡೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ ಉದಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬಹಿ ಸಿಞ್ಚೇಯ್ಯ, ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಉದಕೇ ತಿಣಂ ವಾ ಮತ್ತಿಕಂ ವಾ ಆಹರಿತ್ವಾ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯಾತಿ ಅಜ್ಝಾಹರಿತ್ವಾ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತೇನಾಹ **“ಸಕಟಭಾರಮತ್ತಞ್ಚೇಪೀ”**ತಿಆದಿ। **ಇದ**ನ್ತಿ ತಿಣಮತ್ತಿಕಪಕ್ಖಿಪನವಿಧಾನಂ। **ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಮಾತಿಕಾಯಂ “ತಿಣಂ ವಾ ಮತ್ತಿಕಂ ವಾ”ತಿ ಏವಂ ವುತ್ತಂ, ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವಾ ವುತ್ತಂ।

ಇದಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಬಾಹಿರಪರಿಭೋಗಂ ಸನ್ಧಾಯ ವತ್ಥುವಸೇನ ವುತ್ತಂ ಅಬ್ಭನ್ತರಪರಿಭೋಗಸ್ಸ ವಿಸುಂ ವಕ್ಖಮಾನತ್ತಾ। ತದುಭಯಮ್ಪಿ “ಸಪ್ಪಾಣಕ”ನ್ತಿ ಕತ್ವಾ ವಧಕಚಿತ್ತಂ ವಿನಾವ ಸಿಞ್ಚನೇ ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾ “ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜ”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ವಧಕಚಿತ್ತೇ ಪನ ಸತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತರೇನೇವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ನ ಇಮಿನಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಉದಕಸ್ಸ ಸಪ್ಪಾಣಕತಾ, “ಸಿಞ್ಚನೇನ ಪಾಣಕಾ ಮರಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ ಜಾನನಂ, ತಾದಿಸಮೇವ ಚ ಉದಕಂ ವಿನಾ ವಧಕಚೇತನಾಯ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ತಿಣಾದೀನಂ ಸಿಞ್ಚನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಸಪ್ಪಾಣಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಸೇನಾಸನವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

“ಭೂತಗಾಮವಗ್ಗೋ”ತಿಪಿ ಏತಸ್ಸೇವ ನಾಮಂ।

೩. ಓವಾದವಗ್ಗೋ

೧. ಓವಾದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೪೪. ತತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ತಿರಚ್ಛಾನಭೂತ**ನ್ತಿ ತಿರೋಕರಣಭೂತಂ, ಬಾಹಿರಭೂತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಮಿದ್ಧೋ**ತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣೋ। **ಸಹಿತತ್ಥೋ** ಅತ್ಥಯುತ್ತೋ। ಅತ್ಥಗಮ್ಭೀರತಾದಿನಾ **ಗಮ್ಭೀರೋ**।

೧೪೫-೧೪೭. **ಪರತೋ**ತಿ ಉತ್ತರಿ। **ಕರೋನ್ತೋವಾ**ತಿ ಪರಿಬಾಹಿರೇ ಕರೋನ್ತೋ। **ವಿಭಙ್ಗೇ**ತಿ ಝಾನವಿಭಙ್ಗೇ। **ಚರಣ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಗಮನಾಯ ಪಾದಂ।

ಯದಸ್ಸಾತಿ ಯಂ ಅಸ್ಸ। **ಧಾರೇತೀ**ತಿ ಅವಿನಸ್ಸಮಾನಂ ಧಾರೇತಿ। **ಪರಿಕಥನತ್ಥ**ನ್ತಿ ಪಕಿಣ್ಣಕಕಥಾವಸೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಧಮ್ಮಕಥನತ್ಥಂ। **ತಿಸ್ಸೋ ಅನುಮೋದನಾ**ತಿ ಸಙ್ಘಭತ್ತಾದೀಸು ದಾನಾನಿಸಂಸಪ್ಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾ **ನಿಧಿಕುಣ್ಡಸುತ್ತಾ**ದಿ (ಖು॰ ಪಾ॰ ೮.೧ ಆದಯೋ) -ಅನುಮೋದನಾ, ಗೇಹಪ್ಪವೇಸಮಙ್ಗಲಾದೀಸು **ಮಙ್ಗಲಸುತ್ತಾ**ದಿ (ಖು॰ ಪಾ॰ ೫.೧ ಆದಯೋ; ಸು॰ ನಿ॰ ಮಙ್ಗಲಸುತ್ತ) -ಅನುಮೋದನಾ, ಮತಕಭತ್ತಾದಿಅಮಙ್ಗಲೇಸು **ತಿರೋಕುಟ್ಟಾ**ದಿ (ಖು॰ ಪಾ॰ ೭.೧ ಆದಯೋ; ಪೇ॰ ವ॰ ೧೪ ಆದಯೋ) -ಅನುಮೋದನಾತಿ ಇಮಾ ತಿಸ್ಸೋ ಅನುಮೋದನಾ। **ಕಮ್ಮಾಕಮ್ಮವಿನಿಚ್ಛಯೋ**ತಿ ಪರಿವಾರಾವಸಾನೇ **ಕಮ್ಮವಗ್ಗೇ** (ಪರಿ॰ ೪೮೨ ಆದಯೋ) ವುತ್ತವಿನಿಚ್ಛಯೋ। **ಸಮಾಧಿವಸೇನಾ**ತಿ ಸಮಥಪುಬ್ಬಕವಸೇನ। **ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ವಾ**ತಿ ದಿಟ್ಠಿವಿಸುದ್ಧಿಆದಿಕಾಯ ಸುಕ್ಖವಿಪಸ್ಸನಾಯ ವಸೇನ। ಅತ್ತನೋ ಸೀಲರಕ್ಖಣತ್ಥಂ ಅಪರಾನಪೇಕ್ಖತಾಯ ಯೇನ ಕಾಮಂ ಗನ್ತುಂ ಚತಸ್ಸೋ ದಿಸಾ ಅರಹತಿ, ಅಸ್ಸ ವಾ ಸನ್ತಿ, ತಾಸು ವಾ ಸಾಧೂತಿ **ಚಾತುದ್ದಿಸೋ**।

ಅಭಿವಿನಯೇತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸಂವರಸಙ್ಖಾತೇ ಸಂವರವಿನಯೇ, ತಪ್ಪಕಾಸಕೇ ವಾ ವಿನಯಪಿಟಕೇ। **ವಿನೇತು**ನ್ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪೇತುಂ ಪಕಾಸೇತುಂ। **ಪಗುಣಾ ವಾಚುಗ್ಗತಾ**ತಿ ಪಾಠತೋ ಚ ಅತ್ಥತೋ ಚ ಪಗುಣಾ ಮುಖೇ ಸನ್ನಿಧಾಪನವಸೇನ ವಾಚುಗ್ಗತಾ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಅತ್ಥಮತ್ತವಸೇನಪೇತ್ಥ ಯೋಜನಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ಅಭಿಧಮ್ಮೇ**ತಿ ಲಕ್ಖಣರಸಾದಿವಸೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇ ನಾಮರೂಪಧಮ್ಮೇ। ಪುಬ್ಬೇ ಕಿರ ಮಹಾಥೇರಾ ಪರಿಯತ್ತಿಅನನ್ತರಧಾನಾಯ ಏಕೇಕಸ್ಸ ಗಣಸ್ಸ ದೀಘನಿಕಾಯಾದಿಏಕೇಕಧಮ್ಮಕೋಟ್ಠಾಸಂ ನಿಯ್ಯಾತೇನ್ತಾ “ತುಮ್ಹೇ ಏತಂ ಪಾಳಿತೋ ಚ ಅಟ್ಠಕಥಾತೋ ಚ ಪರಿಹರಥ, ಸಕ್ಕೋನ್ತಾ ಉತ್ತರಿಪಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ಏವಂ ಸಕಲಧಮ್ಮಂ ಗನ್ಥವಸೇನ ನಿಯ್ಯಾತೇನ್ತಿ, ತತ್ಥ ತೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಗನ್ಥನಾಮೇನ ದೀಘಭಾಣಕಾ ಮಜ್ಝಿಮಭಾಣಕಾತಿ ವೋಹರೀಯನ್ತಿ, ತೇ ಚ ಅತ್ತನೋ ಭಾರಭೂತಂ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಂ ಉಗ್ಗಹೇತುಂ ನ ಲಭನ್ತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ **“ಸಚೇ ಮಜ್ಝಿಮಭಾಣಕೋ ಹೋತೀ”**ತಿಆದಿ।

ತತ್ಥ **ಹೇಟ್ಠಿಮಾ ವಾ ತಯೋ ವಗ್ಗಾ**ತಿ ಮಹಾವಗ್ಗತೋ ಹೇಟ್ಠಿಮಾ ಸಗಾಥಕವಗ್ಗೋ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧ ಆದಯೋ), ನಿದಾನವಗ್ಗೋ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೧ ಆದಯೋ), ಖನ್ಧವಗ್ಗೋತಿ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೧ ಆದಿಯೋ) ಇಮೇ ತಯೋ ವಗ್ಗಾ। **ತಿಕನಿಪಾತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹೇಟ್ಠಾ**ತಿ ಏಕಕನಿಪಾತದುಕನಿಪಾತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಧಮ್ಮಪದಮ್ಪಿ ಸಹ ವತ್ಥುನಾ ಜಾತಕಭಾಣಕೇನ ಅತ್ತನೋ ಜಾತಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ತತೋ ಓರಂ ನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿವಾದಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತತೋ ತತೋ**ತಿ ದೀಘನಿಕಾಯಾದಿತೋ। ಉಚ್ಚಿನಿತ್ವಾ ಉಗ್ಗಹಿತಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಠಿತಿಯಾ, ಭಿಕ್ಖುನೋಪಿ ಪುಬ್ಬಾಪರಾನುಸನ್ಧಿಆದಿಕುಸಲತಾಯ ಚ ನ ಹೋತೀತಿ “ತಂ ನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। **ಅಭಿಧಮ್ಮೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಉಗ್ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ನ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ವಿನಯೇ ಕುಸಲತ್ತಿಕಾದಿವಿಭಾಗೋ, ಸುತ್ತನ್ತೇಸು ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಮಗ್ಗೋ ಚ ಅಭಿಧಮ್ಮಪಾಠಂ ವಿನಾ ನ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ಅನ್ಧಕಾರೇ ಪವಿಟ್ಠಕಾಲೋ ವಿಯ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸುತ್ತವಿನಯಾನಂ ಗಹಣವಸೇನ ಅಭಿಧಮ್ಮಗ್ಗಹಣಂ ವುತ್ತಮೇವಾತಿ ವಿಸುಂ ನ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ “ಭೋಜನಂ

ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ವುತ್ತೇ “ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಖಾದಿತಬ್ಬ”ನ್ತಿ ಅವುತ್ತಮ್ಪಿ ವುತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ ತದವಿನಾಭಾವತೋ, ಏವಂಸಮ್ಪದಮಿದಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಪರಿಮಣ್ಡಲಪದಬ್ಯಞ್ಜನಾಯಾತಿ ಪರಿಮಣ್ಡಲಾನಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಾನಿ ಪದೇಸು ಸಿಥಿಲಧನಿತಾದಿಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ ಯಸ್ಸಂ, ತಾಯ। ಪುರಸ್ಸ ಏಸಾತಿ **ಪೋರೀ,** ನಗರವಾಸೀನಂ ಕಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನೇಲಗಳಾಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಏಲಾ**ತಿ ಖೇಳಂ ತಗ್ಗಳನವಿರಹಿತಾಯ। **ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ವಾಚಾ ಏವ ವಾಕ್ಕರಣಂ, ಉದಾಹರಣಘೋಸೋ। ಕಲ್ಯಾಣಂ ಮಧುರಂ ವಾಕ್ಕರಣಮಸ್ಸಾತಿ ಕಲ್ಯಾಣವಾಕ್ಕರಣೋ। ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯ ಮೇಥುನೇನೇವ ಅಭಬ್ಬೋ ಹೋತಿ, ನ ಸಿಕ್ಖಮಾನಾಸಾಮಣೇರೀಸೂತಿ ಆಹ **“ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ವಾ”**ತಿಆದಿ।

೧೪೮. **ಗರುಕೇಹೀ**ತಿ ಗರುಕಭಣ್ಡೇಹಿ। **ಏಕತೋಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯಾ**ತಿ ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಭುಮ್ಮವಚನಂ। **ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ** ನಾಮ ಪರಿವತ್ತಲಿಙ್ಗಾ ವಾ ಪಞ್ಚಸತಸಾಕಿಯಾನಿಯೋ ವಾ। ಏತಾ ಪನ ಏಕತೋಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ಓವದನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ।

೧೪೯. **ನ ನಿಮನ್ತಿತಾ ಹುತ್ವಾ ಗನ್ತುಕಾಮಾ**ತಿ ನಿಮನ್ತಿತಾ ಹುತ್ವಾ ಭೋಜನಪರಿಯೋಸಾನೇ ಗನ್ತುಕಾಮಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ತತ್ಥೇವ ವಸಿತುಕಾಮಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯತೋ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯತೋ। **ಯಾಚಿತ್ವಾ**ತಿ “ತುಮ್ಹೇಹಿ ಆನೀತಓವಾದೇನೇವ ಮಯಮ್ಪಿ ವಸಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಯಾಚಿತ್ವಾ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯೇ। ಅಭಿಕ್ಖುಕಾವಾಸೇ ವಸ್ಸಂ ವಸನ್ತಿಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ಅಪಗಚ್ಛನ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ।

ಇಮಾಸು ಕತರಾಪತ್ತಿ ಪರಿಹರಿತಬ್ಬಾತಿ ಚೋದನಂ ಪರಿಹರನ್ತೋ ಆಹ **“ಸಾ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ”**ತಿ। ಸಾ ವಸ್ಸಾನುಗಮನಮೂಲಿಕಾ ಆಪತ್ತಿ ರಕ್ಖಿತಬ್ಬಾ, ಇತರಾಯ ಅನಾಪತ್ತಿಕಾರಣಂ ಅತ್ಥೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನಾಹ **“ಆಪದಾಸು ಹೀ”**ತಿಆದಿ।

ಓವಾದತ್ಥಾಯಾತಿ ಓವಾದೇ ಯಾಚನತ್ಥಾಯ। **ದ್ವೇ ತಿಸ್ಸೋ**ತಿ ದ್ವೀಹಿ ತೀಹಿ, ಕರಣತ್ಥೇ ಚೇತಂ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ। **ಪಾಸಾದಿಕೇನಾ**ತಿ ಪಸಾದಜನಕೇನ ಕಾಯಕಮ್ಮಾದಿನಾ। **ಸಮ್ಪಾದೇತೂ**ತಿ ತಿವಿಧಂ ಸಿಕ್ಖಂ ಸಮ್ಪಾದೇತು। ಅಸಮ್ಮತತಾ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪರಿಪುಣ್ಣೂಪಸಮ್ಪನ್ನತಾ, ಓವಾದವಸೇನ ಅಟ್ಠಗರುಧಮ್ಮದಾನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಓವಾದಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಅತ್ಥಙ್ಗತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೫೩. ದುತಿಯೇ **ಕೋಕನದ**ನ್ತಿ ಪದುಮವಿಸೇಸಂ, ತಂ ಕಿರ ಬಹುಪತ್ತಂ ವಣ್ಣಸಮ್ಪನ್ನಂ। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ – ಯಥಾ ಕೋಕನದಸಙ್ಖಾತಂ ಪದುಮಂ, ಏವಂ ಫುಲ್ಲಮುಖಪದುಮಂ ಅವೀತಗುಣಗನ್ಧಂ ನಿಮ್ಮಲೇ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ಆದಿಚ್ಚಂ ವಿಯ ಚ ಅತ್ತನೋ ತೇಜಸಾ ತಪನ್ತಂ ತತೋ ಏವ ವಿರೋಚಮಾನಂ ಅಙ್ಗೇಹಿ ನಿಚ್ಛರಣಕಜುತಿಯಾ ಅಙ್ಗೀರಸಂ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಂ ಪಸ್ಸಾತಿ। **ರಜೋಹರಣ**ನ್ತಿ ಸರೀರೇ ರಜಂ ಪುಞ್ಛತೀತಿ ರಜೋಹರಣನ್ತಿ ಪುಞ್ಛನಚೋಳಸ್ಸ ನಾಮಂ। ಓಭಾಸವಿಸ್ಸಜ್ಜನಪುಬ್ಬಕಾ ಭಾಸಿತಗಾಥಾ **ಓಭಾಸಗಾಥಾ** ನಾಮ। **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗಾದೀಸು** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೩೮೬) ಪನ “ರಾಗೋ ರಜೋ ನ ಚ ಪನ ರೇಣು ವುಚ್ಚತೀ”ತಿಆದಿ ಓಭಾಸಗಾಥಾ ವುತ್ತಾ, ನ ಪನೇಸಾ “ಅಧಿಚೇತಸೋ”ತಿ ಗಾಥಾ। ಅಯಞ್ಚ **ಚೂಳಪನ್ಥಕತ್ಥೇರಸ್ಸ** ಉದಾನಗಾಥಾತಿ ಉದಾನಪಾಳಿಯಂ ನತ್ಥಿ, **ಏಕುದಾನಿಯತ್ಥೇರಸ್ಸ** (ಥೇರಗಾ॰ ೧.೬೮ ಏಕುದಾನಿಯತ್ಥೇರಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ) ನಾಯಂ ಉದಾನಗಾಥಾತಿ ತತ್ಥ ವುತ್ತಂ। ಇಧ ಪನ ಪಾಳಿಯಾ ಏವ ವುತ್ತತ್ತಾ ಥೇರಸ್ಸಾಪಿ ಉದಾನಗಾಥಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಇಧ ಚ ಅಗರುಧಮ್ಮೇನಾಪಿ ಓವದತೋ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। ಅತ್ಥಙ್ಗತಸೂರಿಯತಾ, ಪರಿಪುಣ್ಣೂಪಸಮ್ಪನ್ನತಾ, ಓವದನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಅತ್ಥಙ್ಗತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೯೨. ತತಿಯಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಉಪಸ್ಸಯೂಪಗಮನಂ, ಪರಿಪುಣ್ಣೂಪಸಮ್ಪನ್ನತಾ, ಸಮಯಾಭಾವೋ, ಗರುಧಮ್ಮೇಹಿ ಓವದನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಆಮಿಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೯೪. ಚತುತ್ಥೇ ಆಮಿಸನಿರಪೇಕ್ಖಮ್ಪಿ ಆಮಿಸಹೇತು ಓವದತೀತಿಸಞ್ಞಾಯ ಭಣನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ ಸಚಿತ್ತಕತ್ತಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ। ಉಪಸಮ್ಪನ್ನತಾ, ಧಮ್ಮೇನ ಲದ್ಧಸಮ್ಮುತಿತಾ, ಅನಾಮಿಸನ್ತರತಾ, ಅವಣ್ಣಕಾಮತಾಯ ಏವಂ ಭಣನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಆಮಿಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೯೬. ಪಞ್ಚಮಂ ಚೀವರದಾನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

೬. ಚೀವರಸಿಬ್ಬನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೭೬. ಛಟ್ಠೇ **ಕಥಿನವತ್ತ**ನ್ತಿ ಕಥಿನಮಾಸೇ ಚೀವರಂ ಕರೋನ್ತಾನಂ ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನಂ ಸಹಾಯಭಾವೂಪಗಮನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ವಞ್ಚೇತ್ವಾ**ತಿ "ತವ ಞಾತಿಕಾಯಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಏಕಿಸ್ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ"ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವತ್ವಾ "ಏಕಿಸ್ಸಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ"ತಿ ಸುತ್ವಾ ತೇ ಅಞ್ಞಾತಿಕಸಞ್ಞಿನೋ ಅಹೇಸುನ್ತಿ ಆಹ **"ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ನಿಯೋಜಿತತ್ತಾ"**ತಿ। ಅಞ್ಞಾತಿಕಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಸನ್ತಕತಾ, ನಿವಾಸನಪಾರುಪನೂಪಗತಾ, ವುತ್ತನಯೇನ ಸಿಬ್ಬನಂ ವಾ ಸಿಬ್ಬಾಪನಂ ವಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಚೀವರಸಿಬ್ಬನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಸಂವಿಧಾನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೮೩. ಸತ್ತಮೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಗಚ್ಛಾಮ ಭಗಿನಿ ಗಚ್ಛಾಮಾಯ್ಯಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುಪುಬ್ಬಕಂ ಸಂವಿಧಾನಂ, ಇತರಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಪುಬ್ಬಕಂ । **ಏಕದ್ಧಾನಮಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಏಕತೋ ಅದ್ಧಾನಸಙ್ಖಾತಂ ಮಗ್ಗಂ। **ಹಿಯ್ಯೋ**ತಿ ಸುವೇ। **ಪರೇ**ತಿ ತತಿಯೇ ದಿವಸೇ।

ದ್ವಿಧಾ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೋತಿ ಪಾದಗಮನೇ ಪಕ್ಖಗಮನೇತಿ ದ್ವಿಧಾ ವುತ್ತಪ್ಪಕಾರೋ। **ಉಪಚಾರೋ ನ ಲಬ್ಭತೀ**ತಿ ಯೋ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾದಿಗಾಮಸ್ಸ ಏಕಲೇಡ್ಡುಪಾತಾದಿಉಪಚಾರೋ ವುತ್ತೋ, ಸೋ ಇಧ ನ ಲಬ್ಭತಿ ಆಸನ್ನತ್ತಾ। ಏತೇನ ಚ ಅನ್ತರಘರೇಯೇವೇತ್ಥ ಗಾಮೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ, ನ ಸಕಲಂ ಗಾಮಖೇತ್ತಂ। ತತ್ಥಾಪಿ ಯತ್ಥ ಉಪಚಾರೋ ಲಬ್ಭತಿ, ತತ್ಥ ಉಪಚಾರೋಕ್ಕಮನೇ ಏವ ಆಪತ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ **"ರತನಮತ್ತನ್ತರೋ"**ತಿಆದಿ। ಉಪಚಾರೋಕ್ಕಮನಞ್ಚೇತ್ಥ ಉಪಚಾರಬ್ಭನ್ತರೇ ಪವಿಸನಮೇವ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಅಪ್ಪವಿಸಿತ್ವಾಪಿ ಉಪಚಾರತೋ ಬಹಿ ಅದ್ಧಯೋಜನಬ್ಭನ್ತರಗತೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೋಪಿ ಮಗ್ಗಸ್ಸ ದ್ವೀಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಅದ್ಧಯೋಜನಬ್ಭನ್ತರಗತಂ ಗಾಮೂಪಚಾರಂ ಸಬ್ಬಂ ಓಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತಿಚ್ಚೇವ ವುಚ್ಚತಿ। ಅದ್ಧಯೋಜನತೋ ಬಹಿ ಗತೇನ ಮಗ್ಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ನ ಗಾಮೂಪಚಾರಗಣನಾಯ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ, ಅದ್ಧಯೋಜನಗಣನಾಯೇವ

ಕಾರೇತಬ್ಬೋ। ಏವಞ್ಚ ಸತಿ ಅನನ್ತರಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ನಾವಾಯೇವ ಗಾಮತೀರಪಸ್ಸೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಗಾಮೂಪಚಾರಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿ ಸಮತ್ಥಿತಾ ಹೋತಿ। ನ ಹಿ ಸಕ್ಕಾ ನಾವಾಯ ಗಾಮೂಪಚಾರಬ್ಭನ್ತರೇ ಪವಿಸಿತುಂ। ತಿಣ್ಣಂ ಮಗ್ಗಾನಂ ಸಮ್ಬನ್ಧಟ್ಠಾನಂ **ಸಿಙ್ಘಾಟಕಂ। ಏತ್ಥನ್ತರೇ ಸಂವಿದಹಿತೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ನ ಕೇವಲಂ ಯಥಾವುತ್ತರಥಿಕಾದೀಸು ಏವ ಸಂವಿದಹನೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇಪೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಅದ್ಧಯೋಜನಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಅಸತಿ ಗಾಮೇ ಅದ್ಧಯೋಜನಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ। ಯಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಗಾಮಖೇತ್ತಭೂತೇಪಿ ಅರಞ್ಞೇ ಅದ್ಧಯೋಜನಬ್ಭನ್ತರೇ ಗಾಮೋ ನ ಹೋತಿ, ತಮ್ಪಿ ಇಧ ಅಗಾಮಕಂ ಅರಞ್ಞನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ನ ವಿಞ್ಝಾಟವಾದಯೋ।

೧೮೫. **ರಟ್ಠಭೇದೇ**ತಿ ರಟ್ಠವಿಲೋಪೇ। **ಚಕ್ಕಸಮಾರುಳ್ಹಾ**ತಿ ಇರಿಯಾಪಥಚಕ್ಕಂ, ಸಕಟಚಕ್ಕಂ ವಾ ಸಮಾರುಳ್ಹಾ। ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿ, ಅವಿಸಙ್ಕೇತಂ, ಸಮಯಾಭಾವೋ, ಅನಾಪದಾ, ಗಾಮನ್ತರೋಕ್ಕಮನಂ ವಾ ಅದ್ಧಯೋಜನಾತಿಕ್ಕಮೋ ವಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ। ಏಕತೋಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂವಿಧಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಮಾತುಗಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಆಪತ್ತಿ।

ಸಂವಿಧಾನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ನಾವಾಭಿರುಹನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೮೯. ಅಟ್ಠಮೇ **ಏಕಂ ತೀರಂ...ಪೇ॰... ನಿರನ್ತರ**ನ್ತಿ ನದಿತೋ ಅದ್ಧಯೋಜನಬ್ಭನ್ತರೇ ಪದೇಸೇ ನಿವಿಟ್ಠಗಾಮೇಹಿ ನಿರನ್ತರತಾ ವುತ್ತಾ। **ಏಕಂ ಅಗಾಮಕಂ ಅರಞ್ಞ**ನ್ತಿ ತಥಾ ನಿವಿಟ್ಠಗಾಮಾಭಾವೇನ ವುತ್ತಂ। **ಅಗಾಮಕತೀರಪಸ್ಸೇನಾ**ತಿಆದಿ ಪನ ಅತಿರೇಕಅದ್ಧಯೋಜನವಿತ್ಥತಂ ನದಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತತೋ ಊನವಿತ್ಥಾರಾಯ ಹಿ ನದಿಯಾ ಮಜ್ಝೇನಾಪಿ ಗಮನೇ ತೀರದ್ವಯಸ್ಸಾಪಿ ಅದ್ಧಯೋಜನಬ್ಭನ್ತರೇ ಗತತ್ತಾ ಗಾಮನ್ತರಗಣನಾಯ, ಅದ್ಧಯೋಜನಗಣನಾಯ ಚ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಾ। ತೇನೇವ "**ಯೋಜನವಿತ್ಥತಾ...ಪೇ॰... ಅದ್ಧಯೋಜನಗಣನಾಯ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೀ**"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವ ಹಿ ಯೋಜನತೋ ಊನಾಯ ನದಿಯಾ ಅದ್ಧಯೋಜನಬ್ಭನ್ತರಗತತೀರವಸೇನೇವ ಆಪತ್ತಿಗಣನಂ ವುತ್ತಮೇವ ಹೋತಿ। "**ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸೂ**"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಸಮತ್ಥೇತಿ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸಮುದ್ದತಳಾಕಾದೀಸು ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ನ ವುತ್ತಂ, ತಥಾಪಿ ಕೀಳಾಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸ ತತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಪಠಮಂ ಕೀಳಾಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸಾಪಿ ಪಚ್ಛಾ ನಾವಾಯ ನಿದ್ದುಪಗತಸ್ಸ, ಯೋನಿಸೋ ವಾ ಮನಸಿ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಗಾಮನ್ತರೋಕ್ಕಮನಾದೀಸುಪಿ ಆಪತ್ತಿಸಮ್ಭವತೋ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜತಾ, ತಿಚಿತ್ತತಾ ಚಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಂ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವ।

ನಾವಾಭಿರುಹನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಪರಿಪಾಚಿತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೯೭. ನವಮೇ ಪಾಳಿಯಂ "**ಸಿಕ್ಖಮಾನಾ...ಪೇ॰... ಪಞ್ಚ ಭೋಜನಾನಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತೀ**"ತಿ ಇದಂ ಇಮಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಪಞ್ಚಹಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಕತವಿಞ್ಞತ್ತಿಪರಿಕಥಾದೀಹಿ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪರಿಪಾಚಿತತಾ, ತಥಾ ಜಾನನಂ, ಗಿಹಿಸಮಾರಮ್ಭಾಭಾವೋ, ಭೋಜನತಾ, ತಸ್ಸ ಅಜ್ಝೋಹರಣನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪರಿಪಾಚಿತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ರಹೋನಿಸಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೯೮. ದಸಮೇ **ಉಪನನ್ದಸ್ಸ ಚತುತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದೇನಾ**ತಿ ಮಾತುಗಾಮೇನ ರಹೋನಿಸಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಪನ ಅಚೇಲಕವಗ್ಗೇ ಪಞ್ಚಮಮ್ಪಿ ಉಪನನ್ದಂ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಞತ್ತೇಸು ಚತುತ್ಥತ್ತಾ ಏವಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ರಹೋನಿಸಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಓವಾದವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

೪. ಭೋಜನವಗ್ಗೋ

೧. ಆವಸಥಪಿಣ್ಡಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೦೬. ಚತುತ್ಥವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಇಮೇಸಂಯೇವಾ**ತಿ ಇಮೇಸಂ ಪಾಸಣ್ಡಾನಂಯೇವ। **ಏತ್ತಕಾನ**ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಾಸಣ್ಡೇ ಏತ್ತಕಾನಂ।

೨೦೮. **"ಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಾ ಆಗಚ್ಛನ್ತೋ ವಾ"**ತಿ ಇದಂ ಅದ್ಧಯೋಜನವಸೇನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅಞ್ಞೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂಸು ಅಪ್ಪಸನ್ನೇಹಿ ತಿತ್ಥಿಯೇಹಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋಪಿ ಪಞ್ಞತ್ತಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನ ವಟ್ಟತಿ ಏವ। ಆವಸಥಪಿಣ್ಡತಾ, ಅಗಿಲಾನತಾ, ಅನುವಸಿತ್ವಾ ಭೋಜನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಆವಸಥಪಿಣ್ಡಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಗಣಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೦೯. ದುತಿಯೇ **ಅಭಿಮಾರೇ**ತಿ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಭಗವನ್ತಂ ಮಾರಣತ್ಥಾಯ ಪಯೋಜಿತೇ ಧನುಧರೇ। ನನು "ರಾಜಾನಮ್ಪಿ ಮಾರಾಪೇಸೀ"ತಿ ವಚನತೋ ಇದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಜಾತಸತ್ತುನೋ ಕಾಲೇ ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ ಸಿದ್ಧಂ, ಏವಞ್ಚ ಸತಿ ಪಾಳಿಯಂ "ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ರಞ್ಞೋ ಮಾಗಧಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಞಾತಿಸಾಲೋಹಿತೋ ಆಜೀವಕೇಸು ಪಬ್ಬಜಿತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಬಿಮ್ಬಿಸಾರಂ ಏತದವೋಚಾ"ತಿಆದಿ ವಿರುಜ್ಝತೀತಿ? ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ। ಸೋ ಕಿರ ಆಜೀವಕೋ ಬಿಮ್ಬಿಸಾರಕಾಲತೋ ಪಭುತಿ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನಿಮನ್ತೇತ್ವಾ ದಾನಂ ದೇನ್ತೋ ಅಜಾತಸತ್ತುಕಾಲೇಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಪಞ್ಞತ್ತೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ದೂತಂ ಪಾಹೇಸಿ, ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯನ್ತಾ ನಿವಾರೇಸುಂ। ತಸ್ಮಾ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ತಂ ವತ್ಥು ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೨೧೫. ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿಸದಿಸಂ ರಜ್ಜಂ ವಿರಜ್ಜಂ, ವಿರಜ್ಜತೋ ಆಗತಾ **ವೇರಜ್ಜಕಾ**। ತೇ ಚ ಯಸ್ಮಾ ಜಾತಿಗೋತ್ತಾದಿತೋ ನಾನಾವಿಧಾ, ತಸ್ಮಾ **ನಾನಾವೇರಜ್ಜಕೇತಿ**ಪಿ ಅತ್ಥೋ।

೨೧೭-೮. ಇಮಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ವತ್ಥುವಸೇನೇವ ವಿಞ್ಞತ್ತಿತೋ ಗಣಭೋಜನತ್ಥತಾ ಸಿದ್ಧಾತಿ ತಂ ಅವತ್ವಾ ಪದಭಾಜನೇ ಅಸಿದ್ಧಮೇವ ನಿಮನ್ತನತೋ ಗಣಭೋಜನಂ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನಾಹ **"ದ್ವೀಹಾಕಾರೇಹೀ"**ತಿಆದಿ। **"ಯೇನ ಕೇನಚಿ ವೇವಚನೇನಾ"**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ "ಭೋಜನಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿಆದಿಸಾಮಞ್ಞನಾಮೇನಾಪಿ ಗಣಭೋಜನಂ ಹೋತಿ। ಯಂ ಪನ ಪಾಳಿಯಂ ಅದ್ಧಾನಗಮನಾದಿವತ್ಥೂಸು "ಇಧೇವ ಭುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ವುತ್ತವಚನಸ್ಸ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾಯನಂ, ತಮ್ಪಿ ಓದನಾದಿನಾಮಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತತ್ತಾ ಏವ ಕತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಏಕತೋ ಗಣ್ಹನ್ತೀ**ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ದ್ವಾದಸಹತ್ಥಂ ಅಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಏಕತೋ ಠತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ।

“**ಅಮ್ಹಾಕಂ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಭತ್ತಂ ದೇಹೀ**”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಾಳಿ (ವಣ್ಣನಾ) ಯಂ “ತ್ವಂ ಏಕಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಭತ್ತಂ ದೇಹೀ”ತಿಆದಿನೋ ವುತ್ತತ್ತಾ ಚ ಭೋಜನನಾಮೇನ ವಿಞ್ಞತ್ತಮೇವ ಗಣಭೋಜನಂ ಹೋತಿ, ತಞ್ಚ ಅಞ್ಞೇನ ವಿಞ್ಞತ್ತಮ್ಪಿ ಏಕತೋ ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ವಿಸುಂ ಗಹಿತಂ ಪನ ವಿಞ್ಞತ್ತಂ ಭುಞ್ಜತೋ ಪಣೀತಭೋಜನಾದಿಸಿಕ್ಖಾಪದೇಹಿ ಆಪತ್ತಿ ಏವ।

ಆಗನ್ತುಕಪಟ್ಟನ್ತಿ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಅನ್ವಾಧಿಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಕರಣಚೀವರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಠಪೇತೀ**ತಿ ಏಕಂ ಅನ್ತಂ ಚೀವರೇ ಬನ್ಧನವಸೇನ ಠಪೇತಿ। **ಪಚ್ಛಾಗತಂ ಸಿಬ್ಬತೀ**ತಿ ತಸ್ಸೇವ ದುತಿಯಅನ್ತಂ ಪರಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಆಹತಂ ಸಿಬ್ಬತಿ। **ಆಗನ್ತುಕಪಟ್ಟಂ ಬನ್ಧತೀ**ತಿ ಚೀವರೇನ ಲಗ್ಗಂ ಕರೋನ್ತೋ ಪುನಪ್ಪುನಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸುತ್ತೇನ ಬನ್ಧತಿ। **ಘಟ್ಟೇತೀ**ತಿ ಪಮಾಣೇನ ಗಹೇತ್ವಾ ದಣ್ಡಾದೀಹಿ ಘಟ್ಟೇತಿ। **ಸುತ್ತಂ ಕರೋತೀ**ತಿ ಗುಣಾದಿಭಾವೇನ ವಟ್ಟೇತಿ। **ವಲೇತೀ**ತಿ ಅನೇಕಗುಣಸುತ್ತಂ ಹತ್ಥೇನ ವಾ ಚಕ್ಕದಣ್ಡೇನ ವಾ ವಟ್ಟೇತಿ ಏಕತ್ತಂ ಕರೋತಿ। **ಪರಿವತ್ತನಂ ಕರೋತೀ**ತಿ ಪರಿವತ್ತನದಣ್ಡಯನ್ತಕಂ ಕರೋತಿ, ಯಸ್ಮಿಂ ಸುತ್ತಗುಳಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ವೇಳುನಾಳಿಕಾದೀಸು ಠಪೇತ್ವಾ ಪರಿಬ್ಭಮಾಪೇತ್ವಾ ಸುತ್ತಕೋಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಆಕಡ್ಢನ್ತಿ।

೨೨೦. **ಅನಿಮನ್ತಿತಚತುತ್ಥ**ನ್ತಿ ಅನಿಮನ್ತಿತೋ ಚತುತ್ಥೋ ಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಚತುಕ್ಕಸ್ಸ, ತಂ ಅನಿಮನ್ತಿತಚತುತ್ಥಂ। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ। ತೇನಾಹ “**ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಚತುಕ್ಕಾನ**”ನ್ತಿ। **ಸಮ್ಪವೇಸೇತ್ವಾ**ತಿ ತೇಹಿ ಯೋಜೇತ್ವಾ। **ಗಣೋ ಭಿಜ್ಜತೀ**ತಿ ನಿಮನ್ತಿತಸಙ್ಘೋ ನ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಧಿವಾಸೇತ್ವಾ ಗತೇಸೂತಿ ಏತ್ಥ ಅಕಪ್ಪಿಯನಿಮನ್ತನಾಧಿವಾಸನಕ್ಖಣೇ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಮ್ಪಿ ನತ್ಥಿ, ವಿಞ್ಞತ್ತಿತೋ ಪಸವನೇ ಪನ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಇತರಸಿಕ್ಖಾಪದೇಹಿ ದುಕ್ಕಟಂ ಹೋತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ನಿಮನ್ತನಂ ಸಾದಿಯಥಾ**ತಿ ನಿಮನ್ತನಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಥ। **ತಾನಿ ಚಾ**ತಿ ಕುಮ್ಮಾಸಾದೀನಿ ಚ ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಏಕೇನ ಪಚ್ಛಾ ಗಹಿತತ್ತಾ ಏಕತೋ ನ ಗಹಿತಾನಿ।

“**ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೇನ ಪಣ್ಡಿತೇನ ಭವಿತಬ್ಬಂ...ಪೇ॰... ಮೋಚೇತಬ್ಬಾ**”ತಿ ಏತೇನ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೇನ ಅಕಪ್ಪಿಯನಿಮನ್ತನೇ ಸಾದಿತೇ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಸಾದಿತಂ ಹೋತಿ। ಏಕತೋ ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಗಣಭೋಜನಾಪತ್ತಿ ಚ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ದೂತಸ್ಸ ದ್ವಾರೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಪುನ “ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ವಚನಭಯೇನ “**ಗಾಮದ್ವಾರೇ ಅಟ್ಠತ್ವಾ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಗಣಭೋಜನತಾ, ಸಮಯಾಭಾವೋ, ಅಜ್ಝೋಹರಣನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಗಣಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಪರಮ್ಪರಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೨೧. ತತಿಯೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಭತ್ತಪಟಿಪಾಟಿ ಅಟ್ಠಿತಾ**ತಿ ಕುಲಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ದಾತಬ್ಬಾ ಭತ್ತಪಟಿಪಾಟಿ ಅಟ್ಠಿತಾ ನ ಠಿತಾ, ಅಬ್ಬೋಚ್ಛಿನ್ನಾ ನಿರನ್ತರಪ್ಪವತ್ತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಬದರಫಲಾನಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಕ್ಕಯಾಗುಆದಿಕಂ “**ಬದರಸಾಳವ**”ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಪರಮ್ಪರಭೋಜನೇ**ತಿ ಯೇನ ಪಠಮಂ ನಿಮನ್ತಿತೋ, ತಸ್ಸ ಭೋಜನತೋ ಪರಸ್ಸ ಭೋಜನಸ್ಸ ಭುಞ್ಜನೇ। ವಿಕಪ್ಪನಾವ ಇಧ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿವಸೇನ ಮಾತಿಕಾಯಂ ಅನಾರೋಪಿತಾಪಿ **ಪರಿವಾರೇ** “ಚತಸ್ಸೋ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯೋ”ತಿ (ಪರಿ॰ ೮೬) ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಯಂ ಗಣಿತಾ। ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿವಾದಸ್ಸ ಪಚ್ಛಾ ಕಥನೇನ ಪರಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾ ಪತಿಟ್ಠಪಿತಾ, ತಥಾಪಿ ಸಮ್ಮುಖಾವಿಕಪ್ಪನಾಪಿ ಗಹೇತಬ್ಬಾವ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯ**ಮ್ಪಿ “ಯೋ ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚಸು ಸಹಧಮ್ಮಿಕೇಸು ಅಞ್ಞತರಸ್ಸ ‘ಮಯ್ಹಂ ಭತ್ತಪಚ್ಚಾಸಂ ತುಯ್ಹಂ ದಮ್ಮೀ’ತಿ ವಾ ‘ವಿಕಪ್ಪೇಮೀ’ತಿ ವಾ ಏವಂ ಸಮ್ಮುಖಾ”ತಿಆದಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಪರಮ್ಪರಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ।

೧೧೯. **ಖೀರಂ ವಾ ರಸಂ ವಾ**ತಿ ಪಞ್ಚಭೋಜನಾಮಿಸಂ ಭತ್ತತೋ ಉಪರಿ ಠಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಞ್ಹಿ ಅಭೋಜನತ್ತಾ ಉಪ್ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ಪಿವತೋಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ। ತೇನಾಹ “**ಭುಞ್ಜನ್ತೇನಾ**”ತಿಆದಿ।

ವಿಕಪ್ಪನಾಯ ಅಕರಣತೋ ಅಕಿರಿಯಾವಸೇನ ಇದಂ ವಾಚಾಯಪಿ ಸಮುಟ್ಠಿತನ್ತಿ ಆಹ “**ವಚೀಕಮ್ಮ**”ನ್ತಿ। ಪರಮ್ಪರಭೋಜನತಾ, ಸಮಯಾಭಾವೋ, ಅಜ್ಝೋಹರಣನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪರಮ್ಪರಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಕಾಣಮಾತಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೨೧. ಚತುತ್ಥೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಪಟಿಯಾಲೋಕ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಛಿಮದಿಸಂ, ಪಚ್ಛಾದಿಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಪಾಥೇಯ್ಯಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಪಟಿಯಾದಿತನ್ತಿಸಞ್ಞಾಯ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಆಪತ್ತಿ ಏವ ಅಚಿತ್ತಕತ್ತಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ। ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ “ಇಮಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ದೇಹೀ”ತಿ ವಚನೇನಾಪಿ ಆಪಜ್ಜನತೋ “**ವಚೀಕಮ್ಮ**”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ವುತ್ತಲಕ್ಖಣಪೂವಮನ್ಥತಾ, ಅಸೇಸಕತಾ, ಅಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಗಮನತಾ, ಅಞ್ಞಾತಕಾದಿತಾ, ಅತಿರೇಕಪಟಿಗ್ಗಹಣನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಕಾಣಮಾತಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಪಠಮಪವಾರಣಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೨೭. ಪಞ್ಚಮೇ “**ತಿ-ಕಾರಂ ಅವತ್ವಾ**”ತಿ ಇಮಿನಾ ಕಾತಬ್ಬಸದ್ದಸಾಮತ್ಥಿಯಾ ಲದ್ಧಂ ಇತಿ-ಪದಂ ಕತಕಾಲೇ ನ ವತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇಧ ಪನ ಅಜಾನನ್ತೇಹಿ **ಇತಿ**-ಸದ್ದೇ ಪಯುತ್ತೇಪಿ ಅತಿರಿತ್ತಂ ಕತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೧೨೮-೯. “ಪವಾರಿತೋ”ತಿ ಇದಞ್ಚ ಕತ್ತುಅತ್ಥೇ ನಿಪ್ಫನ್ನನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಕತಪವಾರಣೋ**”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಭುತ್ತಾವೀ-ಪದಸ್ಸ ನಿರತ್ಥಕಭಾವಮೇವ ಸಾಧೇತುಂ “**ವುತ್ತಮ್ಪಿ ಚೇತ**”ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ತಾಹೀ**ತಿ ಪುಥುಕಾಹಿ। **ಸತ್ತುಮೋದಕೋ**ತಿ ಸತ್ತುಂ ತೇಮೇತ್ವಾ ಕತೋ ಅಪಕ್ಕೋ। ಸತ್ತುಂ ಪನ ಪಿಸಿತ್ವಾ ಪಿಟ್ಠಂ ಕತ್ವಾ ತೇಮೇತ್ವಾ ಪೂವಂ ಕತ್ವಾ ಪಚನ್ತಿ, ತಂ ನ ಪವಾರೇತಿ। “**ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಮೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ ನಾಮಾ**”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಯಂ ಯಂ ಅಲಜ್ಜಿಸನ್ತಕಂ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಪಾಪುಣಕಸಙ್ಘಿಕಾದಿಂ ವಾ ಪಟಿಕ್ಖೇಪತೋ ಪವಾರಣಾ ನ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಆಸನ್ನತರಂ ಅಙ್ಗನ್ತಿ ಹತ್ಥಪಾಸತೋ ಬಹಿ ಠತ್ವಾ ಓನಮಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಸ್ಸ ಸೀಸಂ ಆಸನ್ನತರಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಓರಿಮನ್ತೇನ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಂ।

ಅಪನಾಮೇತ್ವಾತಿ ಅಭಿಮುಖಂ ಹರಿತ್ವಾ। “**ಇಮಂ ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾ”ತಿ ವದತೀ**ತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅನಾಮೇತ್ವಾ ವದತಿ। ಕೇವಲಂ ವಾಚಾಭಿಹಾರಸ್ಸ ಅನಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ ಗಣ್ಹಥಾತಿ ಗಹೇತುಂ ಆರದ್ಧಂ ಕಟಚ್ಛುನಾ ಅನುಕ್ಖಿತ್ತಮ್ಪಿ ಪುಬ್ಬೇಪಿ ಏವಂ ಅಭಿಹಟತ್ತಾ ಪವಾರಣಾ ಹೋತೀತಿ “**ಅಭಿಹಟಾವ ಹೋತೀ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಉದ್ಧಟಮತ್ತೇ**ತಿ ಭಾಜನತೋ ವಿಯೋಜಿತಮತ್ತೇ। **ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಮಭಾರೇಪೀ**ತಿ ಪರಿವೇಸಕಸ್ಸ ಚ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಚ ಭತ್ತಪಚ್ಛಿಭಾಜನವಹನೇ ಸಮಕೇಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ರಸಂ ಗಣ್ಹಥಾತಿ ಏತ್ಥ ಕೇವಲಂ ಮಂಸರಸಸ್ಸ ಅಪವಾರಣಾಜನಕಸ್ಸ ನಾಮೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೋ ಪವಾರಣಾ ನ ಹೋತಿ। **ಮಚ್ಛರಸ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಮಚ್ಛೋ ಚ ರಸಞ್ಚಾತಿ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಸಮ್ಭವತೋ ವತ್ಥುನೋಪಿ ತಾದಿಸತ್ತಾ ಪವಾರಣಾ ಹೋತಿ, “ಇದಂ

ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿಪಿ ಅವತ್ವಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನ ಅಭಿಹಟಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೋಪಿ ಹೋತಿ ಏವ। **ಕರಮ್ಬಕೋ**ತಿ ಮಿಸ್ಸಕಾಧಿವಚನಮೇತಂ। ಯಞ್ಹಿ ಬಹೂಹಿ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕರೋನ್ತಿ, ಸೋ "ಕರಮ್ಬಕೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

"ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತ"ನ್ತಿ ಮಞ್ಞಮಾನೋತಿ ಏತ್ಥ ವತ್ಥುನೋ ಕಪ್ಪಿಯತ್ತಾ **"ಪವಾರಿತೋವ ಹೋತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಞ್ಚೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತಮೇವ ಹೋತಿ, ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ನತ್ಥಿ। **ಅಯಮೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ**ತಿ "ಯೇನಾಪುಚ್ಛಿತೋ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಕಾರಣಂ ಪನೇತ್ಥ ದುದ್ದಸ**ನ್ತಿ ಭತ್ತಸ್ಸ ಬಹುತರಭಾವೇನ ಪವಾರಣಾಸಮ್ಭವಕಾರಣಂ ದುದ್ದಸಂ, ಅಞ್ಞಥಾ ಕರಮ್ಬಕೇಪಿ ಮಚ್ಛಾದಿಬಹುಭಾವೇ ಪವಾರಣಾ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ ಕಾರಣಂ ದುದ್ದಸಂ, ಏವಂ ಪರತೋ "ಮಿಸ್ಸಕಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಕಾರಣಂ ದುದ್ದಸಮೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಞ್ಚ "ಇದಂ ಪನ ಭತ್ತಮಿಸ್ಸಕಮೇವಾ"ತಿಆದಿ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ, ತಮ್ಪಿ "ಅಪ್ಪತರಂ ನ ಪವಾರೇತೀ"ತಿ ವಚನೇನ ನ ಸಮೇತಿ। **ವಿಸುಂ ಕತ್ವಾ ದೇತೀ**ತಿ "ರಸಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿಆದಿನಾ ವಾಚಾಯ ವಿಸುಂ ಕತ್ವಾ ದೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ನ ಪನ ಕಾಯೇನ ರಸಾದಿಂ ವಿಯೋಜೇತ್ವಾತಿ। ತಥಾ ಅವಿಯೋಜಿತೇಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತೋ ಪವಾರಣಾಯ ಅಸಮ್ಭವತೋ ಅಪ್ಪವಾರಣಾಪಹೋಣಕಸ್ಸ ನಾಮೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ ಭತ್ತಮಿಸ್ಸಕಯಾಗುಂ ಆಹರಿತ್ವಾ "ಯಾಗುಂ ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿ ವುತ್ತಟ್ಠಾನಾದೀಸು ವಿಯ, ಅಞ್ಞಥಾ ವಾ ಏತ್ಥ ಯಥಾ ಪುಬ್ಬಾಪರಂ ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ, ತಥಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ನಾವಾ ವಾ ಸೇತು ವಾತಿಆದಿಮ್ಹಿ ನಾವಾದಿಅಭಿರುಹನಾದಿಕ್ಖಣೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಠತ್ವಾಪಿ ಅಭಿರುಹನಾದಿಕಾತಬ್ಬತ್ತೇಪಿ ಗಮನತಪ್ಪರತಾಯ ಠಾನಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ಜನಸಮ್ಮದ್ದೇನ ಪನ ಅನೋಕಾಸಾದಿಭಾವೇನ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ಅಚಾಲೇತ್ವಾ**ತಿ ವುತ್ತಟ್ಠಾನತೋ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಪದೇಸೇ ವಾ ಉದ್ಧಂ ವಾ ಅಪೇಸೇತ್ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಏವ ಪನ ಠಾನೇ ಪರಿವತ್ತೇತುಂ ಲಭತಿ। ತೇನಾಹ **"ಯೇನ ಪಸ್ಸೇನಾ"**ತಿಆದಿ।

ಅಕಪ್ಪಿಯಭೋಜನಂ ವಾತಿ ಕುಲದೂಸನಾದಿನಾ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ತಂ "ಅಕಪ್ಪಿಯ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ತೇನ ಮಿಸ್ಸಂ ಓದನಾದಿ ಅತಿರಿತ್ತಂ ಹೋತಿ ಏವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ತತ್ಥ ಅಕಪ್ಪಕತಂ ಕನ್ದಫಲಾದಿ, ತಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ಸೇಸಂ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಮೇವ।

ಸೋ ಪುನ ಕಾತುಂ ನ ಲಭತೀತಿ ತಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಭಾಜನೇ ಕರಿಯಮಾನಂ ಪಠಮಕತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಕತಂ ಹೋತೀತಿ ಪುನ ಸೋ ಏವ ಕಾತುಂ ನ ಲಭತಿ, ಅಞ್ಞೋ ಲಭತಿ। ಅಞ್ಞೇನ ಹಿ ಕತತೋ ಅಞ್ಞೋ ಪುನ ಕಾತುಂ ಲಭತಿ। ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಪನ ಭಾಜನೇ ತೇನ ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನಾಹ **"ಯೇನ ಅಕತಂ, ತೇನ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಯಞ್ಚ ಅಕತಂ, ತಂ ಕಾತಬ್ಬ"**ನ್ತಿ। **ಏವಂ ಕತ**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಭಾಜನೇ ಕತಂ। **ಸಚೇ ಪನ ಆಮಿಸಸಂಸಟ್ಠಾನೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಮುಖಾದೀಸು ಲಗ್ಗಮ್ಪಿ ಆಮಿಸಂ ಸೋಧೇತ್ವಾವ ಅತಿರಿತ್ತಂ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೨೪೧. ವಾಚಾಯ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ಅತಿರಿತ್ತಂ ಅಕಾರಾಪನತೋ ಅಕಿರಿಯಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಪವಾರಿತಭಾವೋ, ಆಮಿಸಸ್ಸ ಅನತಿರಿತ್ತತಾ, ಕಾಲೇ ಅಜ್ಝೋಹರಣನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪಠಮಪವಾರಣಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ದುತಿಯಪವಾರಣಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೪೩. ಛಟ್ಠೇ "ಭುತ್ತಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ ಮಾತಿಕಾಯಂ ವುತ್ತತ್ತಾ ಭೋಜನಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಪವಾರಿತತಾ, ತಥಾಸಞ್ಞಿತಾ, ಆಸಾದನಾಪೇಕ್ಖತಾ, ಅನತಿರಿತ್ತೇನ ಅಭಿಹಟಪವಾರಣಾ, ಭೋಜನಪಅಯೋಸಾನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ದುತಿಯಪವಾರಣಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ವಿಕಾಲಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೪೭. ಸತ್ತಮೇ ನಟಾನಂ ನಾಟಕಾತಿ **ನಟನಾಟಕಾ,** ಸೀತಾಹರಣಾದೀನಿ।

೨೪೮-೯. **ಖಾದನೀಯೇ ಖಾದನೀಯತ್ಥ**ನ್ತಿ ಪೂವಾದಿಖಾದನೀಯೇ ವಿಜ್ಜಮಾನಖಾದನೀಯಕಿಚ್ಚಂ ಖಾದನೀಯೇಹಿ ಕಾತಬ್ಬಂ ಜಿಘಚ್ಛಾಹರಣಸಙ್ಖಾತಂ ಅತ್ಥಂ ಪಯೋಜನಂ **ನೇವ ಫರನ್ತಿ** ನ ನಿಪ್ಫಾದೇನ್ತಿ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ದೇಸೇ ಆಹಾರಕಿಚ್ಚಂ ಸಾಧೇನ್ತಂ ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ದೇಸೇ ಉಟ್ಠಿತಭೂಮಿರಸಾದಿಭೇದೇನ ಆಹಾರಕಿಚ್ಚಂ ಅಸಾಧೇನ್ತಮ್ಪಿ ವಾ ಸಮ್ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಆಹ **"ತೇಸು ತೇಸು ಜನಪದೇಸೂ"**ತಿಆದಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಏಕಸ್ಮಿಂ ಜನಪದೇ ಆಹಾರಕಿಚ್ಚಂ ಸಾಧೇನ್ತಂ ಸೇಸಜನಪದೇಸುಪಿ ವಿಕಾಲೇ ನ ಕಪ್ಪತಿ ಏವಾತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಇದಂ ವುತ್ತ"ನ್ತಿಪಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಕಣ್ಡ ೩.೨೪೮-೨೪೯) ವದನ್ತಿ। **ಪಕತಿಆಹಾರವಸೇನಾ**ತಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಯಾವಕಾಲಿಕೇಹಿ ಅಯೋಜಿತಂ ಅತ್ತನೋ ಪಕತಿಯಾವ ಆಹಾರಕಿಚ್ಚಕರಣವಸೇನ। **ಸಮ್ಮೋಹೋಯೇವ ಹೋತೀ**ತಿ ಅನೇಕತ್ಥಾನಂ ನಾಮಾನಂ, ಅಪ್ಪಸಿದ್ಧಾನಞ್ಚ ಸಮ್ಭವತೋ ಸಮ್ಮೋಹೋ ಏವ ಸಿಯಾ। ತೇನೇವೇತ್ಥ ಮಯಮ್ಪಿ ಮೂಲಕಮೂಲಾದೀನಂ ಪರಿಯಾಯನ್ತರದಸ್ಸನೇನ ಅದಸ್ಸನಂ ಕರಿಮ್ಹ ಉಪದೇಸತೋವ ಗಹೇತಬ್ಬತೋ।

ಯನ್ತಿ ವಟ್ಟಕನ್ದಂ। **ಮುಳಾಲ**ನ್ತಿ ಥೂಲತರುಣಮೂಲಮೇವ, **ರುಕ್ಖವಲ್ಲಿಆದೀನಂ ಮತ್ಥಕೋ**ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಮೇವ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। ಅಚ್ಛಿವಾದೀನಂ ಅಪರಿಪಕ್ಕಾನೇವ ಫಲಾನಿ ಯಾವಜೀವಿಕಾನೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಅಪರಿಪಕ್ಕಾನೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಹರೀತಕಾದೀನಂ ಅಟ್ಠೀನೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಮಿಞ್ಜಂ ಯಾವಕಾಲಿಕನ್ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಅವುತ್ತತ್ತಾ।

ಹಿಙ್ಗುರುಕ್ಖತೋ ಪಗ್ಘರಿತನಿಯ್ಯಾಸೋ **ಹಿಙ್ಗು** ನಾಮ। **ಹಿಙ್ಗುಜತು**ಆದಯೋ ಚ ಹಿಙ್ಗುವಿಕತಿಯೋವ। ತತ್ಥ **ಹಿಙ್ಗುಜತು** ನಾಮ ಹಿಙ್ಗುರುಕ್ಖಸ್ಸ ದಣ್ಡಪತ್ತಾನಿ ಪಚಿತ್ವಾ ಕತನಿಯ್ಯಾಸೋ। **ಹಿಙ್ಗುಸಿಪಾಟಿಕಾ** ನಾಮ ಹಿಙ್ಗುಪತ್ತಾನಿ ಪಚಿತ್ವಾ ಕತನಿಯ್ಯಾಸೋ। ಅಞ್ಞೇನ ಮಿಸ್ಸೇತ್ವಾ ಕತೋತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ತಕ**ನ್ತಿ ಅಗ್ಗಕೋಟಿಯಾ ನಿಕ್ಖನ್ತಸಿಲೇಸೋ। **ತಕಪತ್ತಿ**ನ್ತಿ ಪತ್ತತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಸಿಲೇಸೋ। **ತಕಪಣ್ಣಿ**ನ್ತಿ ಪಲಾಸೇ ಭಜ್ಜಿತ್ವಾ ಕತಸಿಲೇಸೋ। ದಣ್ಡತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಸಿಲೇಸೋತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ವಿಕಾಲತಾ, ಯಾವಕಾಲಿಕತಾ, ಅಜ್ಝೋಹರಣನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ವಿಕಾಲಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೫೨-೩. ಅಟ್ಠಮೇ **ತಾದಿಸ**ನ್ತಿ ಅಸೂಪಬ್ಯಞ್ಜನಂ। **ಯಾವಕಾಲಿಕಂ ವಾ ಯಾಮಕಾಲಿಕಂ ವಾ...ಪೇ॰... ಪಾಚಿತ್ತಿಯ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪಾಳಿಯಂ ಖಾದನೀಯಭೋಜನೀಯಪದೇಹಿ ಯಾವಕಾಲಿಕಮೇವ ಸಙ್ಗಹಿತಂ, ನ ಯಾಮಕಾಲಿಕಂ। ತಥಾಪಿ "ಅನಾಪತ್ತಿ ಯಾಮಕಾಲಿಕಂ ಯಾಮೇ ನಿದಹಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜತೀ"ತಿ ಇಧ ಚೇವ -

> "ಯಾಮಕಾಲಿಕೇನ , ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕಂ...ಪೇ॰... ಯಾವಜೀವಿಕಂ ತದಹುಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಯಾಮೇ ಕಪ್ಪತಿ, ಯಾಮಾತಿಕ್ಕನ್ತೇ ನ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೦೫) -

ಅಞ್ಞತ್ಥ ಚ ವುತ್ತತ್ತಾ, "ಯಾಮಕಾಲಿಕ"ನ್ತಿ ವಚನಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ ಚ ಭಗವತೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಞ್ಞೂಹಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯೇಹಿ ಯಾಮಕಾಲಿಕಂ ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಕಕತಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯವತ್ಥುಮೇವ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಯ**ನ್ತಿ ಪತ್ತಂ, ಘಂಸನಕಿರಿಯಾಪೇಕ್ಖಾಯ ಚೇತಂ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। **ಅಙ್ಗುಲಿಲೇಖಾ ಪಞ್ಞಾಯತೀ**ತಿ ಸಿನೇಹಾಭಾವೇಪಿ ಪತ್ತಸ್ಸ ಸುಚ್ಛವಿತಾಯ ಪಞ್ಞಾಯತಿ। **ಯ**ನ್ತಿ ಯಾವಕಾಲಿಕಂ, ಯಾಮಕಾಲಿಕಞ್ಚ। **ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತಮೇವಾ**ತಿ ನಿರಪೇಕ್ಖತಾಯ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಅದಿನ್ನಂ, ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತಞ್ಚ ಯಾವಕಾಲಿಕಾದಿವತ್ಥುಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ, ನ ಪನ ತಗ್ಗತಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ। ನ ಹಿ ವತ್ಥುಂ ಅಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ತತ್ಥಗತಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ಪರಿಚ್ಚಜಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ನ ಚ

ತಾದಿಸಂ ವಚನಮತ್ಥಿ। ಯದಿ ಭವೇಯ್ಯ, “ಸಚೇ ಪತ್ತೋ ದುದ್ಧೋತೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯ”ನ್ತಿ ವಚನಂ ವಿರುಜ್ಝೇಯ್ಯ। ನ ಹಿ ಧೋವನೇನ ಆಮಿಸಂ ಅಪನೇತುಂ ವಾಯಮನ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಅಪೇಕ್ಖಾ ವತ್ತತಿ। **ಯೇನ** ಪುನದಿವಸೇ ಭುಞ್ಜತೋ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಜನೇಯ್ಯ, ಪತ್ತೇ ಪನ ವತ್ತಮಾನಾ ಅಪೇಕ್ಖಾ ತಗ್ಗತಿಕೇ ಆಮಿಸೇಪಿ ವತ್ತತಿ ಏವನಾಮಾತಿ ಆಮಿಸೇ ಅನಪೇಕ್ಖತಾ ಏತ್ಥ ನ ಲಬ್ಭತಿ, ತತೋ ಆಮಿಸೇ ಅವಿಜಹಿತಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ಪುನದಿವಸೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಜನೇತೀತಿ ಇದಂ ವುತ್ತಂ। ಅಥ ಮತಂ “ಯದಗ್ಗೇನೇತ್ಥ ಆಮಿಸಾನಪೇಕ್ಖತಾ ನ ಲಬ್ಭತಿ। ತದಗ್ಗೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಾನಪೇಕ್ಖಾಪಿ ನ ಲಬ್ಭತೀ”ತಿ। ತಥಾ ಸತಿ ಯತ್ಥ ಆಮಿಸಾಪೇಕ್ಖಾ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಾಪೇಕ್ಖಾಪಿ ನ ವಿಗಚ್ಛತೀತಿ ಆಪನ್ನಂ, ಏವಞ್ಚ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ಅನಪೇಕ್ಖವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ವಿಸುಂ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ। **ಅಟ್ಠಕಥಾಯ**ಞ್ಚೇತಮ್ಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣವಿಜಹನಕಾರಣತ್ತೇನ ಅಭಿಮತಂ ಸಿಯಾ, ಇದಂ ಸುಟ್ಠುತರಂ ಕತ್ವಾ ವಿಸುಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಚೀವರಾಪೇಕ್ಖಾಯ ವತ್ತಮಾನಾಯಪಿ ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಿಜಹನಂ ವಿಯ। ಏತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಉಪಾಯೇ ಸತಿ ಗಣ್ಠಿಕಾಹತಪತ್ತೇಸು ಅವಟ್ಟನತಾ ನಾಮ ನ ಸಿಯಾತಿ ವುತ್ತೋವಾಯಮತ್ಥೋ। ತಸ್ಮಾ ಯಂ ವುತ್ತಂ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** “ಯಂ ಪರಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಚಜಿತ್ವಾ ಅದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸಚೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ನಿರಪೇಕ್ಖನಿಸ್ಸಜ್ಜನೇನ ವಿಜಹಿತಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ಹೋತಿ, ತಮ್ಪಿ ದುತಿಯದಿವಸೇ ವಟ್ಟತೀ”ತಿಆದಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಕಣ್ಡ ೩.೧೫೧-೧೫೨), ತಂ ನ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚೇತಬ್ಬಂ।

ಪಕತಿಆಮಿಸೇತಿ ಓದನಾದಿಕಪ್ಪಿಯಯಾವಕಾಲಿಕೇ। **ದ್ವೇ**ತಿ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಯಾಮಕಾಲಿಕಂ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಸಾಮಿಸೇನ ಮುಖೇನ ಭುಞ್ಜತೋ ಸನ್ನಿಧಿಪಚ್ಚಯಾ ಏಕಂ, ಯಾಮಕಾಲಿಕಸಂಸಟ್ಠತಾಯ ಯಾವಕಾಲಿಕತ್ತಭಜನೇನ ಅನತಿರಿತ್ತಪಚ್ಚಯಾ ಏಕನ್ತಿ ದ್ವೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ। **ವಿಕಪ್ಪದ್ವಯೇ**ತಿ ಸಾಮಿಸನಿರಾಮಿಸಪಕ್ಖದ್ವಯೇ। **ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಞ್ಚ ದುಕ್ಕಟಞ್ಚಾ**ತಿ ಮನುಸ್ಸಮಂಸೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ, ಸೇಸೇಸು ದುಕ್ಕಟಂ। ಯಾವಕಾಲಿಕಯಾಮಕಾಲಿಕತಾ, ಸನ್ನಿಧಿಭಾವೋ, ತಸ್ಸ ಅಜ್ಝೋಹರಣನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಪಣೀತಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೫೯. ನವಮೇ **ಪಣೀತಸಂಸಟ್ಠಾನಿ ಭೋಜನಾನಿ ಪಣೀತಭೋಜನಾನೀ**ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಪನ ಭೋಜನಾನಿ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಾಕಟಾನೀತಿ ಅದಸ್ಸಿತಾನಿ, ತಾದಿಸೇಹಿ ಪಣೀತೇಹಿ ಮಿಸ್ಸತ್ತಾ ಪಣೀತಭೋಜನಾನಿ ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। ತೇಸಂ ಪಭೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ **“ಸೇಯ್ಯಥಿದಂ ಸಪ್ಪಿ ನವನೀತ”**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಸಪ್ಪಿಭತ್ತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸಪ್ಪಿನಾ ಸಂಸಟ್ಠಂ ಭತ್ತಂ, ಸಪ್ಪಿ ಚ ಭತ್ತಞ್ಚಾತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ “ಸಾಲಿಭತ್ತಂ ವಿಯ ಸಪ್ಪಿಭತ್ತಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀ”ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತತ್ತಾ ನ ಸಕ್ಕಾ ಅಞ್ಞಂ ವತ್ತುಂ। ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಾ ಏವ ಹಿ ಈದಿಸೇಸು ಠಾನೇಸು ಪಮಾಣಂ।

ಮೂಲನ್ತಿ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ವುತ್ತಂ। **ತಸ್ಮಾ ಅನಾಪತ್ತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ವಿಸಙ್ಕೇತೇನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾಭಾವೇಪಿ ಸೂಪೋದನದುಕ್ಕಟಾ ನ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ವದನ್ತಿ। **“ಕಪ್ಪಿಯಸಪ್ಪಿನಾ, ಅಕಪ್ಪಿಯಸಪ್ಪಿನಾ”**ತಿ ಚ ಇದಂ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಸತ್ತಾನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ।

೨೬೦. **ಮಹಾನಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ** ನಾಮ ಉಪರಿ ಚಾತುಮಾಸಪಚ್ಚಯಪವಾರಣಾಸಿಕ್ಖಾಪದಂ (ಪಾಚಿ॰ ೩೦೩ ಆದಯೋ)। ಅಗಿಲಾನೋ ಹಿ ಅಪ್ಪವಾರಿತಟ್ಠಾನೇ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತೋಪಿ ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದಂ, ಭೇಸಜ್ಜಪರಿಚ್ಛೇದಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬವಸೇನ ಪವಾರಿತಟ್ಠಾನತೋ ತದುತ್ತರಿ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತೇನ, ಪರಿಚ್ಛೇದಬ್ಭನ್ತರೇಪಿ ನ ಭೇಸಜ್ಜಕರಣೀಯೇನ ರೋಗೇನ ಭೇಸಜ್ಜಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತೇನ ಚ ಸಮೋ ಹೋತೀತಿ **“ಮಹಾನಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಪಣೀತಭೋಜನತಾ, ಅಗಿಲಾನತಾ, ಅಕತವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಪಟಿಲಾಭೋ, ಅಜ್ಝೋಹರಣನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪಣೀತಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ದನ್ತಪೋನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೬೩. ದಸಮೇ **ಘನಬದ್ಧೋ**ತಿ ಘನಮಂಸೇನ ಸಮ್ಬದ್ಧೋ, ಕಥಿನಸಂಹತಸರೀರೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೬೪. **ಮುಖದ್ವಾರ**ನ್ತಿ ಮುಖತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ದ್ವಾರಂ ಮುಖದ್ವಾರಂ, ಗಲನಾಳಿಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಞ್ಚ ನಾಸಿಕಾಯ ಪವಿಟ್ಠಮ್ಪಿ ಮುಖದ್ವಾರಂ ಪವಿಟ್ಠಮೇವ ಹೋತಿ, ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತಞ್ಚ ಅಪ್ಪವಿಟ್ಠಂ। **ಆಹಾರ**ನ್ತಿ ಅಜ್ಝೋಹರಿತಬ್ಬಂ ಕಾಲಿಕಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ನ ಉದಕಂ। ತಞ್ಹಿ ಭೇಸಜ್ಜಸಙ್ಗಹಿತಮ್ಪಿ ಅಕಾಲಿಕಮೇವ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಸ್ಸೇವ ಕಾಲಿಕತ್ತಾ। ಉದಕೇ ಹಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ನ ರುಹತಿ। ತೇನೇವ ಭಿಕ್ಖುನಾ ತಾಪಿತೇನ ಉದಕೇನ ಚಿರಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇನ ಚ ಅಕಪ್ಪಿಯಕುಟಿಯಂ ವುತ್ಥೇನ ಚ ಸಹ ಆಮಿಸಂ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಸಾಮಪಾಕಾದಿದೋಸೋ ನ ಹೋತಿ। ವಕ್ಖತಿ ಹಿ "ಭಿಕ್ಖು ಯಾಗುಅತ್ಥಾಯ...ಪೇ॰... ಉದಕಂ ತಾಪೇತಿ, ವಟ್ಟತೀ"ತಿಆದಿ (ಪಾಚಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೬೫)। ಭಿಕ್ಖೂ ಪನ ಏತಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ತದಾ ನ ಜಾನಿಂಸು। ತೇನಾಹ **"ಸಮ್ಮಾ ಅತ್ಥಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ"**ತಿಆದಿ।

೧೬೫. **ರಥರೇಣುಮ್ಪೀ**ತಿ ರಥೇ ಗಚ್ಛನ್ತೇ ಉಟ್ಠಹನರೇಣುಸದಿಸರೇಣುಂ। ತೇನ ತತೋ ಸುಖುಮಂ ಆಕಾಸೇ ಪರಿಬ್ಭಮನಕಂ ದಿಸ್ಸಮಾನಮ್ಪಿ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಕಲ್ಲಕೋ**ತಿ ಗಿಲಾನೋ।

"ಗಹೇತುಂ ವಾ...ಪೇ॰... ತಸ್ಸ ಓರಿಮನ್ತೇನಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಆಕಾಸೇ ಉಜುಂ ಠತ್ವಾ ಪರೇನ ಉಕ್ಖಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಆಸನ್ನಙ್ಗಭೂತಪಾದತಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹತ್ಥಪಾಸೋ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋ, ನ ಪನ ಸೀಸನ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ **"ಓರಿಮನ್ತೇನಾ"**ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಿಮನ್ತೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ಏತ್ಥ ಚ **ಪವಾರಣಾಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖು ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಆಸನಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮನ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಪಾಚಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨೩೮-೨೩೯) ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಾನಂ ಆಸನ್ನಙ್ಗಸ್ಸ ಪಾರಿಮನ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪರಿಚ್ಛೇದಸ್ಸ ದಸ್ಸಿತತ್ತಾ ಇಧಾಪಿ ಆಕಾಸೇ ಠಿತಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಸ್ಸ ಆಸನ್ನಙ್ಗಭೂತಪಾದಙ್ಗುಲಸ್ಸ ಪಾರಿಮನ್ತಭೂತತೋ ಪಣ್ಹಿಪರಿಯನ್ತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ, ದಾಯಕಸ್ಸ ಪನ ಓರಿಮನ್ತಭೂತತೋ ಪಾದಙ್ಗುಲಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹತ್ಥಪಾಸೋ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಭೂಮಿಯಂ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಉಸ್ಸೀಸೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಪಿ ಆಸನ್ನಸೀಸಙ್ಗಸ್ಸ ಪಾರಿಮನ್ತಭೂತತೋ ಗೀವನ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯೇವ ಹತ್ಥಪಾಸೋ ಮಿನಿತಬ್ಬೋ, ನ ಪಾದತಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ। ಏವಂ ನಿಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ದಾನೇಪಿ ಯಥಾನುರೂಪಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। "ಯಂ ಆಸನ್ನತರಂ ಅಙ್ಗ"ನ್ತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ।

ಪಟಿಗ್ಗಹಣಸಞ್ಞಾಯಾತಿ "ಮಞ್ಚಾದಿನಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಪ್ಪಾದಿತಸಞ್ಞಾಯ। ಇಮಿನಾ "ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮೀ"ತಿ ವಾಚಾಯ ವತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಕತ್ಥಚಿ** ಅಟ್ಠಕಥಾಸು, ಪದೇಸೇಸು ವಾ। **ಅಸಂಹಾರಿಮೇ ಫಲಕೇ**ತಿ ಥಾಮಮಜ್ಝಿಮೇನ ಪುರಿಸೇನ ಅಸಂಹಾರಿಯೇ। **ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ**ತಿ ಪುಞ್ಛಿತೇಪಿ ರಜನಚುಣ್ಣಸಙ್ಕಾಯ ಸತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ ವುತ್ತಂ, ನಾಸತಿ। **ತಂ ಪನಾ**ತಿ ಪತಿತರಜಂ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಗಹಿತಪಿಣ್ಡಪಾತಂ। **ಅನಾಪತ್ತೀ**ತಿ ದುರುಪಚಿಣ್ಣಾದಿದೋಸೋ ನತ್ಥಿ। "ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ದಸ್ಸಾಮೀ"ತಿಆದಿಪಿ ವಿನಯದುಕ್ಕಟಪರಿಹಾರಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಥಾ ಅಕತ್ವಾ ಗಹಿತೇಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ ಏವ। **"ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ದತ್ವಾ"**ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಪುರಿಮಾಭೋಗಾನುಗುಣತಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಚರುಕೇನಾತಿ ಖುದ್ದಕಭಾಜನೇನ। **ಅಭಿಹಟತ್ತಾ**ತಿ ದಿಯ್ಯಮಾನಕ್ಖಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ದತ್ವಾ ಅಪನಯನಕಾಲೇ ಪನ ಛಾರಿಕಾ ವಾ ಬಿನ್ದೂನಿ ವಾ ಪತನ್ತಿ, ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಅಭಿಹಾರಸ್ಸ ವಿಗತತ್ತಾತಿ ವದನ್ತಿ। ತಂ ಯಥಾ ನ ಪತತಿ, ತಥಾ ಅಪನೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪರಿಹರನ್ತೇ ಯುಜ್ಜತಿ। ಪಕತಿಸಞ್ಞಾಯ ಅಪನೇನ್ತೇ ಅಭಿಹಾರೋ ನ ಭಿಜ್ಜತಿ, ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮೇವ ಹೋತಿ। **ಮುಖವಟ್ಟಿಯಾಪಿ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಅಭಿಹರಿಯಮಾನಸ್ಸ ಪತ್ತಸ್ಸ ಮುಖವಟ್ಟಿಯಾ ಉಪರಿಭಾಗೇ ಹತ್ಥಂ ಪಸಾರೇತ್ವಾ ಫುಸಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಪಾದೇನ ಪೇಲ್ಲೇತ್ವಾತಿ "ಪಾದೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿಸಞ್ಞಾಯ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ। **ಕೇಚೀತಿ** ಅಭಯಗಿರಿವಾಸಿನೋ। **ವಚನಮತ್ತಮೇವಾತಿ** ಪಟಿಬದ್ಧಪ್ಪಟಿಬದ್ಧನ್ತಿ ಸದ್ದಮತ್ತಮೇವ ನಾನಂ, ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧಮೇವ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ತೇಸಂ ವಚನಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ತೇನ ಆಹರಾಪೇತುನ್ತಿ ಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗತಂ, ತಂ ಇಧ ಆನೇಹೀತಿ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ತೇನ ಆಹರಾಪೇತುಂ ಇತರಸ್ಸ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನ ತತೋ ಪರ**ನ್ತಿ ತದಹೇವ ಸಾಮಂ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತದಹೇವ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಪನ ಪುನದಿವಸಾದೀಸು ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ।

ಖಿಯ್ಯನ್ತೀತಿ ಖಯಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಚುಣ್ಣೇಹಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಣಾಪತ್ತಿಯೋ ನ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **"ನವಸಮುಟ್ಠಿತ"**ನ್ತಿ ಏತೇನೇವ ಉಚ್ಛುಆದೀಸು ಅಭಿನವಲಗ್ಗತ್ತಾ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಂ ನ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಏಸೇವ ನಯೋತಿ** ಸನ್ನಿಧಿದೋಸಾದಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ತೇನಾಹ **"ನ ಹೀ"**ತಿಆದಿ। ತೇನ ಚ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಙ್ಗೇಸು ಪಞ್ಚಸುಪಿ ಸಮಿದ್ಧೇಸು ಅಜ್ಝೋಹರಿತುಕಾಮತಾಯ ಗಹಿತಮೇವ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ ಅಜ್ಝೋಹರಿತಬ್ಬೇಸು ಏವ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಥಾ ಬಾಹಿರಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಗಹೇತ್ವಾ ಠಪಿತತೇಲಾದಿಂ ಅಜ್ಝೋಹರಿತುಕಾಮತಾಯ ಸತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಕೇಸಞ್ಚೀತಿಆದೀಸು ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ಅತ್ಥಾಯ ಕತ್ಥಚಿ ಠಪಿಯಮಾನಮ್ಪಿ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮತ್ತೇ ಏವ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ನ ವಿಜಹತಿ, ಅಥ ಖೋ ಭಾಜನೇ ಪತಿತಮೇವ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ವಿಜಹತಿ। ಭಾಜನಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಪುನದಿವಸತ್ಥಾಯ ಅಪೇಕ್ಖಿತಮೇವಾತಿ ತಗ್ಗತಮ್ಪಿ ಆಮಿಸಂ ದುದ್ಧೋತಪತ್ತಗತಂ ವಿಯ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ನ ವಿಜಹತೀತಿ ಆಸಙ್ಕಾಯ "ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ಹತ್ಥೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಈದಿಸೇಸು ಹಿ ಯುತ್ತಿ ನ ಗವೇಸಿತಬ್ಬಾ, ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ। **"ಪತ್ತಗತಾ ಯಾಗೂ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪತ್ತಮುಖವಟ್ಟಿಯಾ ಫುಟ್ಠೇಪಿ ಕೂಟೇ ಯಾಗು ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಾ, ಉಗ್ಗಹಿತಾ ವಾ ನ ಹೋತಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅನಿಚ್ಛಾಯ ಫುಟ್ಠತ್ತಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಆರೋಪೇತೀತಿ** ಹತ್ಥಂ ಫುಸಾಪೇತಿ। **ಪಟಿಗ್ಗಹಣೂಪಗಂ ಭಾರಂ** ನಾಮ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಉಕ್ಖೇಪಾರಹಂ। **ನ ಪಿದಹಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಹತ್ಥಗತಂ ಪನ ಇತರೇನ ಹತ್ಥೇನ ಪಿದಹತೋ, ಹತ್ಥತೋ ಮುತ್ತಮ್ಪಿ ವಾ ಅಫುಸಿತ್ವಾ ಉಪರಿಪಿಧಾನಂ ಪಾತೇನ್ತಸ್ಸ ನ ದೋಸೋ।

ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀತಿ ಛಾಯತ್ಥಾಯ ಉಪರಿ ಧಾರಯಮಾನಾ ಮಹಾಸಾಖಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಛಿಜ್ಜೇಯ್ಯ, ತತ್ಥ ಲಗ್ಗರಜಂ ಮುಖೇ ಪಾತೇಯ್ಯ ಚಾತಿ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಕುಣ್ಡಕೇತಿ** ಮಹಾಘಟೇ। **ತಸ್ಮಿಮ್ಪೀತಿ** ಚಾಟಿಘಟೇಪಿ। **ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾತಿ** ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಕಾಲಿಕಂ ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ।

ದುತಿಯತ್ಥೇರಸ್ಸಾತಿ "ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತಂ ಮಯ್ಹಂ ದೇಥಾ"ತಿ ತೇನ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಚ್ಚಜಾಪೇತ್ವಾ ದುತಿಯತ್ಥೇರಸ್ಸ ದೇತಿ। **ಏತ್ಥ ಪನಾತಿ** ಪತ್ತಪರಿವತ್ತನೇ। **ಕಾರಣ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಯಥಾ "ಸಾಮಣೇರಾ ಇತೋ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ದೇನ್ತೀ"ತಿ ವಿತಕ್ಕೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ನ ತಥಾತಿ ಕಾರಣಂ ವದನ್ತಿ, ತಞ್ಚ ಯುತ್ತಂ। ಯಸ್ಸ ಪನ ತಾದಿಸೋ ವಿತಕ್ಕೋ ನತ್ಥಿ, ತೇನ ಅಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾಪಿ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ನಿಚ್ಚಾಲೇತುನ್ತಿ ಚಾಲೇತ್ವಾ ಪಾಸಾಣಸಕ್ಖರಾದಿಅಪನಯಂ ಕಾತುಂ। **ಉದ್ಧನಂ ಆರೋಪೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಅನಗ್ಗಿಕಂ ಉದ್ಧನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಉದ್ಧನೇ ಪಚ್ಚಮಾನಸ್ಸ ಆಲುಳನೇ ಉಪರಿ ಅಪಕ್ಕತಣ್ಡುಲಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚತೀತಿ ಆಹ **"ಸಾಮಂಪಾಕಞ್ಚೇವ ಹೋತೀ"**ತಿ।

ಆಧಾರಕೇ ಪತ್ತೋ ಠಪಿತೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಾಮಿಸೋ ಪತ್ತೋ ಪುನ ಪಟಿಗ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ ಠಪಿತೋ। **ಏಕಗ್ಗಹಣೇನೇವಾತಿ** ಸಾಮಣೇರಾನಂ ಗಹಿತಸ್ಸ ಪುನ ಅಚ್ಛಿಡ್ಡನವಸೇನ ಗಹಣೇನ। **ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಧೂಮವಟ್ಟಿಯಾ ತದಹುಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ।

ಭತ್ತುಗ್ಗಾರೋತಿಆದಿ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಪ್ಪಸಙ್ಗೇನ ವಿಕಾಲಭೋಜನವಿನಿಚ್ಛಯದಸ್ಸನಂ। **ಸಮುದ್ದೋದಕೇನಾ**ತಿ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತೇನ। **ಹಿಮಕರಕಾ** ನಾಮ ಕದಾಚಿ ವಸ್ಸೋದಕೇನ ಸಹ ಪತನಕಾ ಪಾಸಾಣಲೇಖಾ ವಿಯ ಘನೀಭೂತಉದಕವಿಸೇಸಾ, ತೇಸು ಪಟಿಗ್ಗಹಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ತೇನಾಹ "**ಉದಕಗತಿಕಾ ಏವಾ**"ತಿ। **ಪುರೇಭತ್ತಮೇವ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಾಪತ್ತೀಹಿ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಮ್ಪಿ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾಪತ್ತೀಹಿ ಸಬ್ಬೋಹಾರಿಕನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಲಗ್ಗತೀತಿ ಮುಖೇ ಚ ಹತ್ಥೇ ಚ ಮತ್ತಿಕಾವಣ್ಣಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಬಹಲನ್ತಿ** ಹತ್ಥಮುಖೇಸು ಅಲಗ್ಗನಕಮ್ಪಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ವಾಸಮತ್ತನ್ತಿ** ರೇಣುಖೀರಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಆಕಿರತಿ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ** ಪುಪ್ಫರಸಸ್ಸ ಪಞ್ಞಾಯನತೋ ವುತ್ತಂ।

ಮಹಾಭೂತೇಸೂತಿ ಪಾಣಸರೀರಸನ್ನಿಸ್ಸಿತೇಸು ಪಥವೀಆದಿಮಹಾಭೂತೇಸು। **ಸಬ್ಬಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ, ಪರೇಸಞ್ಚ ಸರೀರನಿಸ್ಸಿತಂ ಸಬ್ಬಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅಕಪ್ಪಿಯಮಂಸಾನುಲೋಮತಾಯ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾದಿಂ ನ ಜನೇತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಪತತೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರತೋ ವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಪತತಿ। "ರುಕ್ಖತೋ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಮತ್ತಿಕತ್ಥಾಯ ಪಥವಿಂ ಖಣಿತುಂ, ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಮೂಲಪಣ್ಣಾದಿವಿಸಭೇಸಜ್ಜಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಛಾರಿಕಂ ಅಕತ್ವಾಪಿ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತಮ್ಪಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಿತತಾ, ಅನನುಞ್ಞಾತತಾ, ಧೂಮಾದಿಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕತಾಭಾವೋ, ಅಜ್ಝೋಹರಣನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ದನ್ತಪೋನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಭೋಜನವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

೫. ಅಚೇಲಕವಗ್ಗೋ

೧. ಅಚೇಲಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೭೩. ಪಞ್ಚಮವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಮಯ್ಹಂ ನಾಮಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಭೂಮಿಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯತಾ, ಅನನುಞ್ಞಾತತಾ, ಅಜ್ಝೋಹರಣೀಯತಾ, ಅಜ್ಝೋಹರಣತ್ಥಾಯ ಸಹತ್ಥಾ ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಭಾಜನೇ ದಾನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಅಚೇಲಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಉಯ್ಯೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೭೪. ದುತಿಯೇ ಅನಾಚಾರಂ ಆಚರಿತುಕಾಮತಾ, ತದತ್ಥಮೇವ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಉಯ್ಯೋಜನಾ, ತಸ್ಸ ಉಪಚಾರಾತಿಕ್ಕಮೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಉಯ್ಯೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಸಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೮೧. ತತಿಯೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಖುದ್ದಕೇ ಘರೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಖುದ್ದಕಂ ಘರಂ ನಾಮ ಪಞ್ಚಹತ್ಥತೋ ಊನಕವಿತ್ಥಾರಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ತತ್ಥ ಚ ಪಿಟ್ಠಸಙ್ಘಾಟತೋ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಅವಿಜಹಿತೇಪಿ ಪಿಟ್ಠಿವಂಸಾತಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತೀತಿ ಆಹ "**ಪಿಟ್ಠಿವಂಸಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ**"ತಿ। **ಯಥಾ ತಥಾ ವಾ ಕತಸ್ಸಾ**ತಿ ಪಿಟ್ಠಿವಂಸಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ವಾ ಅನಾರೋಪೇತ್ವಾ ವಾ ಕತಸ್ಸ।

೧೮೩. ಪಾಳಿಯಂ **ವೀತರಾಗಾತಿ** ಅಪರಿಯುಟ್ಠಿತರಾಗಾನಂ, ಅನಾಗಾಮೀನಞ್ಚ ಸಙ್ಗಹೋ। **ಸಚಿತ್ತಕನ್ತಿ** ಅನುಪವಿಸಿತ್ವಾ ನಿಸೀದನಚಿತ್ತೇನ ಸಚಿತ್ತಕಂ। ಪರಿಯುಟ್ಠಿತರಾಗಜಾಯಮ್ಪತಿಕಾನಂ ಸನ್ನಿಹಿತತಾ, ಸಯನಿಘರತಾ, ದುತಿಯಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅಭಾವೋ, ಅನುಪಖಜ್ಜ ನಿಸೀದನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಚತ್ತಾರಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಸಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೮೪-೧೮೬. ಚತುತ್ಥಪಞ್ಚಮಾನಿ ವುತ್ತತ್ಥಾನಿ।

೬. ಚಾರಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೯೮. ಛಟ್ಠೇ **“ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಆರೋಚನಕಿಚ್ಚಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀ”**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಯೋ ಅಪರಿಯೇಸಿತಬ್ಬೋ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತುಂ ಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ದಿಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಸಚೇಪಿ ಪಕತಿವಚನಸ್ಸ ಸವನೂಪಚಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಠಿತೋ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ। ತೇನಾಹ **“ಅಪಿ ಚ…ಪೇ॰… ಯಂ ಪಸ್ಸತಿ, ಸೋ ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ”**ತಿಆದಿ।

೨೦೧. ಅನಾಪತ್ತಿವಾರೇ ಚೇತ್ಥ ಅನ್ತರಾರಾಮಾದೀನಞ್ಞೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ ವಿಹಾರತೋ ಗಾಮವೀಥಿಂ ಅನುಞ್ಞಾತಕಾರಣಂ ವಿನಾ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತಿ, ನ ಪನ ಘರೂಪಚಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸೇವ।

ಯಂ ಪನ ಪಾಳಿಯಂ “ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಘರೂಪಚಾರಂ ಓಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಪಠಮಂ ಪಾದಂ ಉಮ್ಮಾರಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತೀ”ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತಂ ಗಾಮೇ ಪವಿಟ್ಠಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ತಥಾಪಿ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಘರೂಪಚಾರಂ ಅನೋಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವೀಥಿಮಜ್ಝೇನೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ಇಚ್ಛಿತಿಚ್ಛಿತಘರದ್ವಾರಾಭಿಮುಖೇ ಠತ್ವಾ ಮನುಸ್ಸೇ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। ತತ್ಥ ಕೇಚಿ “ವೀಥಿಯಂ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಘರೂಪಚಾರಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯೋ”ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಞ್ಞೇ ಪನ “ಯಾನಿ ಕುಲಾನಿ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಗತೋ, ತೇಸಂ ಗಣನಾಯಾ”ತಿ। ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಭೋಜನಾನಂ ಅಞ್ಞತರೇನ ನಿಮನ್ತನಸಾದಿಯನಂ, ಸನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅನಾಪುಚ್ಛನಾ, ಭತ್ತಿಯಘರತೋ ಅಞ್ಞಘರೂಪಸಙ್ಕಮನಂ, ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಾನತಿಕ್ಕಮೋ, ಸಮಯಾಪದಾನಂ ಅಭಾವೋತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ಪಞ್ಚ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಚಾರಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಮಹಾನಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೨೦೩. ಸತ್ತಮೇ **ಮಹಾನಾಮೋತಿ** ಸುಕ್ಕೋದನಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ ಅನುರುದ್ಧತ್ಥೇರಸ್ಸ, ಸತ್ಥು ಚ ಜೇಟ್ಠಭಾತಾ। ಆನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಅಮಿತೋದನಸ್ಸ ಪುತ್ತೋ, ನನ್ದತ್ಥೇರೋ ಪನ ಸುದ್ಧೋದನಸ್ಸೇವ।

೨೦೫. ಪಾಳಿಯಂ **ಕಾಲಂ ಆಹರಿಸ್ಸಥಾತಿ** ಅಜ್ಜತನಂ ಕಾಲಂ ವೀತಿನಾಮೇಸ್ಸಥ, ಸ್ವೇ ಭೇಸಜ್ಜಂ ಹರಿಸ್ಸಥಾತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ। “ಅತ್ಥಿ ಪವಾರಣಾ ಭೇಸಜ್ಜಪರಿಯನ್ತಾ ಚ ರತ್ತಿಪರಿಯನ್ತಾ ಚಾ”ತಿ ತತಿಯಕೋಟ್ಠಾಸೇ ನಿಯಮಿತಮೇವ ಭೇಸಜ್ಜಂ ನಿಯಮಿತಕಾಲನ್ತರೇಯೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ನ ತತೋ ಬಹಿ। ಇತರಥಾ ವಿಸುಂ ಪಯೋಜನಂ ನತ್ಥೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸಪರಿಯನ್ತಾ ಸಬ್ಬಪವಾರಣಾ, ತದುತ್ತರಿ ಭೇಸಜ್ಜವಿಞ್ಞತ್ತಿ, ಅಗಿಲಾನತಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಮಹಾನಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಉಯ್ಯುತ್ತಸೇನಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೧೫. ಅಟ್ಠಮೇ **ಏಕಮೇಕನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ದುವಙ್ಗೇನಿಪಿ ತಿವಙ್ಗೇನಿಪಿ ಸೇನಾ ಸಙ್ಗಯ್ಹತಿ। ಉಯ್ಯುತ್ತಚತುರಙ್ಗಸೇನಾದಸ್ಸನಾಯ ತಥಾರೂಪಪಚ್ಚಯಾದಿಂ ವಿನಾ ಗಮನಂ, ಅನನುಞ್ಞಾತೋಕಾಸೇ ದಸ್ಸನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಉಯ್ಯುತ್ತಸೇನಾಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಸೇನಾವಾಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೧೯. ನವಮೇ ಸೇನಾಯ ಚತುತ್ಥೋ ಸೂರಿಯತ್ಥಙ್ಗಮೋ, ಅಗಿಲಾನತಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಸೇನಾವಾಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಉಯ್ಯೋಧಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೨೨. ದಸಮೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಕತಿ ತೇ ಲಕ್ಖಾನಿ ಲದ್ಧಾನೀತಿ** ಕಿತ್ತಕಾ ತಯಾ ಲದ್ಧಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಉಯ್ಯೋಧಿಕಾದಿದಸ್ಸನಾಯ ತಥಾರೂಪಪಚ್ಚಯಂ ವಿನಾ ಗಮನಂ, ಅನನುಞ್ಞಾತೋಕಾಸೇ ದಸ್ಸನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಉಯ್ಯೋಧಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಅಚೇಲಕವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

೬. ಸುರಾಪಾನವಗ್ಗೋ

೧. ಸುರಾಪಾನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೨೮. ಛಟ್ಠವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಕಿಣ್ಣಪಕ್ಖಿತ್ತಾತಿ** ಪಿಟ್ಠಪೂವಾದಿಂ ಅಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕಿಣ್ಣಸಞ್ಞಾತಂ ಧಞ್ಞಙ್ಕುರಾದಿಸುರಾಬೀಜಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕತಾ। **ಸಮ್ಭಾರಸಂಯುತ್ತಾತಿ** ಸಾಸಪಾದಿಅನೇಕಸಮ್ಭಾರೇಹಿ ಸಙ್ಖತಾ।

ಮಧುಕತಾಲನಾಳಿಕೇರಾದಿಪುಪ್ಫಾದಿರಸೋ ಚಿರಪರಿವಾಸಿತೋ **ಪುಪ್ಫಾಸವೋ** ನಾಮ। ತಥಾ ಪನಸಾದಿ **ಫಲಾಸವೋ**। ಮುದ್ದಿಕರಸೋ **ಮಧ್ವಾಸವೋ**। ಉಚ್ಛುರಸೋ **ಗುಳಾಸವೋ**। ತಿಫಲತಿಕಟುಕಾದಿನಾನಾಸಮ್ಭಾರಾನಂ ರಸೋ ಚಿರಪರಿವಾಸಿತೋ **ಸಮ್ಭಾರಸಂಯುತ್ತೋ**। **ಬೀಜತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾತಿ** ಯಥಾವುತ್ತಾನಂ ಪಿಟ್ಠಾದೀನಂ ಮಜ್ಜತ್ಥಾಯ ಭಾಜನೇ ಪಕ್ಖಿತ್ತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ।

೩೨೯. **ಲೋಣಸೋವೀರಕಂ ಸುತ್ತಞ್ಚ** ಅನೇಕೇಹಿ ದಬ್ಬಸಮ್ಭಾರೇಹಿ ಅಭಿಸಙ್ಖತೋ ಭೇಸಜ್ಜವಿಸೇಸೋ। ಉಯ್ಯುತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಅಚಿತ್ತಕಲೋಕವಜ್ಜೇಸು ಲೋಕವಜ್ಜತಾ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯಾವಾತಿ ತತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿಪಿ ಅವತ್ವಾ ಇಧ ತೇಹಿ ಅಸಾಧಾರಣವತ್ಥುವಿಸೇಸಸಿದ್ಧಾಯ ಅಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇಪಿ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತತಾಯ ತಂ ಲೋಕವಜ್ಜತಾದಿವಿಸೇಸಂ ದಸ್ಸೇತುಮೇವ **"ವತ್ಥುಅಜಾನನತಾಯ ಚೇತ್ಥಾ"**ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾಯಂ ವಿತ್ಥಾರತೋ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** ವಿರದ್ಧಟ್ಠಾನವಿಸೋಧನವಸೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ ತತ್ಥೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಮಜ್ಜಭಾವೋ, ತಸ್ಸ ಪಾನಞ್ಚಾತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಸುರಾಪಾನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಅಙ್ಗುಲಿಪತೋದಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೩೦. ದುತಿಯೇ ಹಸಾಧಿಪ್ಪಾಯತಾ, ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಕಾಯೇನ ಕಾಯಾಮಸನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಅಙ್ಗುಲಿಪತೋದಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಹಸಧಮ್ಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೩೮. ತತಿಯೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಹಸಧಮ್ಮೇ ಹಸಧಮ್ಮಸಞ್ಞೀ**ತಿಆದೀಸು ಉಪ್ಲವಾದಿಮತ್ತಂ ಕಿಂ ಹಸಧಮ್ಮೋ ಹೋತೀತಿ ಗಹಣವಸೇನ ಸತಿ ಕರಣೀಯೇ ಕರಿಯಮಾನಂ ಹಸಧಮ್ಮಂ ಹಸಧಮ್ಮೋತಿ ಗಹಣವಸೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಉಸ್ಸಾರೇನ್ತೋ**ತಿ ಉದಕೇ ಠಿತಂ ನಾವಂ ತೀರೇ ಆರೋಪೇನ್ತೋ।

ಪತನುಪ್ಪತನವಾರೇಸೂತಿ ಉದಕಸ್ಸ ಉಪರಿತಲೇ ಮಣ್ಡೂಕಗತಿಯಾ ಪತನುಪ್ಪತನವಸೇನ ಗಮನತ್ಥಂ ಖಿತ್ತಾಯ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಕಥಲಾಯ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಉದಕಸ್ಸ ಉಪರಿಗೋಪ್ಫಕತಾ, ಹಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಕೀಳನನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಹಸಧಮ್ಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಅನಾದರಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೪೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಸುತ್ತಾನುಲೋಮ**ನ್ತಿ ಮಹಾಪದೇಸಾ। ಅಟ್ಠಕಥಾತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತೇನ ವಚನಂ, ಅನಾದರಿಯಕರಣನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಅನಾದರಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಭಿಂಸಾಪನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೪೫. ಪಞ್ಚಮೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನತಾ, ತಸ್ಸ ದಸ್ಸನಸವನವಿಸಯೇ ಭಿಂಸಾಪೇತುಕಾಮತಾಯ ವಾಯಮನನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಭಿಂಸಾಪನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಜೋತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೫೪. ಛಟ್ಠೇ **ಅಲಾತಂ ಪತಿತ**ನ್ತಿ ಅಗ್ಗಿಕಪಾಲತೋ ಬಹಿ ಪತಿತಂ। **ವಿಜ್ಝಾತ**ನ್ತಿ ವಿಜ್ಝಾತಂ ಅಲಾತಂ ಕಪಾಲಗ್ಗಿಮ್ಹಿ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಜಾಲೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ತಥಾ ಕೇವಲಂ ಇನ್ಧನಂ ಪಾತೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ವಿಜ್ಝಾತಂ ಕಪಾಲಗ್ಗಿಂ ಮುಖವಾತಾದಿನಾ ಉಜ್ಜಾಲೇನ್ತಸ್ಸಪಿ। ಗಿಲಾನತಾದಿಕಾರಣಾಭಾವೋ, ವಿಸಿಬ್ಬೇತುಕಾಮತಾ, ಸಮಾದಹನನ್ತಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಜೋತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ನಹಾನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೫೭. ಸತ್ತಮೇ ಪಾಳಿಯಂ **ನಗರೇ ಥಕಿತೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ರಞ್ಞಾ ಚಿರಂ ನಹಾಯಿತುಕಾಮೇನ “ಅಹಂ ಬಹಿ ಉಯ್ಯಾನೇ ಕತಾರಕ್ಖೋ ವಸಿಸ್ಸಾಮಿ, ನಗರಂ ಥಕೇತ್ವಾ ಗೋಪೇಥಾ”ತಿ ಅನುಞ್ಞಾತಾ, ತೇ ಥಕಿಂಸೂತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಅಸಮ್ಭಿನ್ನೇನಾ**ತಿ ಅನಟ್ಠೇನ,

ತಂ ದಿವಸಂ ಪುನ ಅಗ್ಗಹಿತಾಲಙ್ಕಾರೇನ ಪಬುದ್ಧಮತ್ತೇನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಮಜ್ಝಿಮದೇಸೇ ಊನಕದ್ಧಮಾಸನಹಾನಂ, ಸಮಯಾದೀನಂ ಅಭಾವೋತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ನಹಾನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ದುಬ್ಬಣ್ಣಕರಣಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೬೮. ಅಟ್ಠಮೇ **ಪಟಿಲದ್ಧನವಚೀವರೇನಾತಿ** ಏತ್ಥ ಪುಬ್ಬೇ ಅಕತಕಪ್ಪಂ ಕತಿಪಾಹಂ ನಿವಾಸನತ್ಥಾಯ ತಾವಕಾಲಿಕವಸೇನ ಲದ್ಧಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಯ್ಹತೀತಿ ವದನ್ತಿ।

೩೬೯. "ನವಂ ನಾಮ ಅಕತಕಪ್ಪ"ನ್ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಞ್ಞೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಕಪ್ಪಬಿನ್ದುಂ ದತ್ವಾ ಪರಿಭುತ್ತಂ ಚೀವರಂ, ತೇನ ವಾ, ತತೋ ಲಭಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಕೇನಚಿ ದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಕತಕಪ್ಪಮೇವ ನವಂ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। "**ನಿವಾಸೇತುಂ ವಾ ಪಾರುಪಿತುಂ ವಾ**"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಂಸಬದ್ಧಕಾಸಾವಮ್ಪಿ ಪಾರುಪಿತಬ್ಬತೋ ಕಪ್ಪಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಚಮ್ಮಕಾರನೀಲಂ** ನಾಮ ಚಮ್ಮಂ ನೀಲವಣ್ಣಂ ಕಾತುಂ ಯೋಜಿಯಮಾನಂ ನೀಲಂ। ಪಕತಿನೀಲಮೇವಾತಿ ಕೇಚಿ। ಯಥಾವುತ್ತಚೀವರಸ್ಸ ಅಕತಕಪ್ಪತಾ, ಅನಟ್ಠಚೀವರಾದಿತಾ, ನಿವಾಸನಾದಿತಾತಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ದುಬ್ಬಣ್ಣಕರಣಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ವಿಕಪ್ಪನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೭೪. ನವಮೇ **ಯೇನಾತಿ** ಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ, ಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಾಮಂ ವಿಕಪ್ಪಿತಸ್ಸ ಅಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೋ, ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಚೀವರತಾ, ಅವಿಸ್ಸಾಸೇನ ಪರಿಭೋಗೋತಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ವಿಕಪ್ಪನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಚೀವರಅಪನಿಧಾನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೭೮. ದಸಮೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಅನ್ತಮಸೋ ಹಸಾಪೇಕ್ಖೋಪೀತಿ ಅಪಿ**-ಸದ್ದೇನ ಅಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತಂ ಕೋಧೇನ ದುಕ್ಖಾಪೇತುಕಾಮಂ, ಅವಣ್ಣಂ ಪಕಾಸೇತುಕಾಮಞ್ಚ ಸಙ್ಗಯ್ಹತಿ। ತೇನೇವ "**ತಿವೇದನ**"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪತ್ತಾದೀನಂ ಅಪನಿಧಾನಂ, ವಿಹೇಸೇತುಕಾಮತಾದೀತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಚೀವರಅಪನಿಧಾನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಸುರಾಪಾನವಗ್ಗೋ ಛಟ್ಠೋ।

೭. ಸಪ್ಪಾಣಕವಗ್ಗೋ

೧. ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಪಾಣಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೮೨. ಸತ್ತಮಸ್ಸ ಪಠಮೇ ಉಸುಂ ಸರಂ ಅಸತಿ ಖಿಪತೀತಿ **ಇಸ್ಸಾಸೋ**। ನ ಹೇತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಿ ಜೀವಿತಂ ನಾಮ ವಿಸುಂ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತತ್ಥ **ಪಾಣೇತಿ** ಸತ್ತೇ। **ಅಪ್ಪಮತ್ತೇನ ವತ್ತಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ** ಯಥಾ ಪಾಣಕಾನಂ ವಿಹೇಸಾಪಿ ನ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ

ಓತಾಪನಸಮ್ಮಜ್ಜನಾದಿವತ್ತಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಪಾಣಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಸಪ್ಪಾಣಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೮೭. ದುತಿಯೇ **ಉದಕಸಣ್ಠಾನಕಪ್ಪದೇಸೇ**ತಿ ಕದ್ದಮಪಾಸಾಣಾದಿಭೂಮಿಯಂ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ಆಸಿತ್ತೇ ಕಪ್ಪಿಯಉದಕೇ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಸಪ್ಪಾಣಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಉಕ್ಕೋಟನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೯೨. ತತಿಯೇ "**ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ**"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಯಸ್ಸ ಅಧಿಕರಣಂ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮೇನ ನಿಹತಂ, ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖೇ ಏವ ಉಕ್ಕೋಟೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಪರಮ್ಮುಖೇ ಪನ ದುಕ್ಕಟಮೇವ।

೩೯೫. "**ಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇ ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮಸಞ್ಞೀ ಉಕ್ಕೋಟೇತಿ, ಅನಾಪತ್ತೀ**"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅನಾದರಿಯತಾದಿ ವಿಯ ಉಕ್ಕೋಟನಂ ಸಯಂ ಅಕುಸಲಂ ನ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮಕಮ್ಮಸಞ್ಞಾಯ, ಪನ ವಿಮತಿಯಾ ಚ ಉಕ್ಕೋಟನೇನೇವ ಅಕುಸಲಂ ಹೋತಿ। ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ನಿಹತತಾ, ಜಾನನಾ, ಉಕ್ಕೋಟನಾತಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಉಕ್ಕೋಟನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ದುಟ್ಠುಲ್ಲಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೯೯. ಚತುತ್ಥೇ **ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತಿಯೇವಾ**ತಿ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಪಕ್ಖೇ ವುತ್ತಂ। **ವತ್ಥುಪುಗ್ಗಲೋ**ತಿ ಆಪನ್ನಪುಗ್ಗಲೋ। ಛಾದೇತುಕಾಮತಾಯ ಹಿ ಸತಿ ಏವ ಅವಸ್ಸಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಆರೋಚನಂ ವುತ್ತಂ, ವತ್ಥುಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಚ ಆರೋಚನಾ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದನಮೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಕೋಟಿ ಛಿನ್ನಾ ಹೋತೀ**ತಿ ಛಾದೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇ ಸತಿಪಿ ಪುಗ್ಗಲಪರಮ್ಪರಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತೀ ಆಪತ್ತಿಕೋಟಿ ಛಿಜ್ಜತಿ।

೪೦೦. "**ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ ಚ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೋ ಚಾತಿ ಅಯಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಅಜ್ಝಾಚಾರೋ ನಾಮಾ**"ತಿ ಇದಂ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾರೋಚನಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾಯಂ "ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ...ಪೇ॰... ಆದಿತೋ ಪಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ದುಟ್ಠುಲ್ಲೋ ನಾಮ ಅಜ್ಝಾಚಾರೋ, ಸೇಸಾನಿ ಅದುಟ್ಠುಲ್ಲೋ। ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಕಾಯಸಂಸಗ್ಗದುಟ್ಠುಲ್ಲಅತ್ತಕಾಮಾ ಪನಸ್ಸ ಅಜ್ಝಾಚಾರೋ ನಾಮಾ"ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೮೨) ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ ವಿರುಜ್ಝತೀತಿ ವೀಮಂಸಿತಬ್ಬಂ। ಪುಗ್ಗಲಪೇಮೇನ ಛಾದಯತೋ ಚೇತ್ಥ "ಅಞ್ಞೇ ಗರಹಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಭಯವಸೇನ ಛಾದನಕ್ಖಣೇ ಪಟಿಘೋವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ "**ದುಕ್ಖವೇದನ**"ನ್ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ದುಟ್ಠುಲ್ಲಾಪತ್ತಿಜಾನನಂ, ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತುಕಾಮತಾಯ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ದುಟ್ಠುಲ್ಲಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಊನವೀಸತಿವಸ್ಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೦೨. ಪಞ್ಚಮೇ **ರೂಪಸಿಪ್ಪನ್ತಿ** ಹೇರಞ್ಞಿಕಸಿಪ್ಪಂ। ಗಬ್ಭೇ ಸಯಿತಕಾಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ವೀಸತಿಮಂ ವಸ್ಸಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಮಸ್ಸಾತಿ **ಗಬ್ಭವೀಸೋ**।

೪೦೪. **ನಿಕ್ಖಮನೀಯಪುಣ್ಣಮಾಸೀತಿ** ಸಾವಣಮಾಸಸ್ಸ ಪುಣ್ಣಮಿಯಾ ಆಸಾಳ್ಹೀಪುಣ್ಣಮಿಯಾ ಅನನ್ತರಪುಣ್ಣಮೀ। **ಪಾಟಿಪದದಿವಸೇತಿ** ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ। ದ್ವಾದಸ ಮಾಸೇ ಮಾತು ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ವಸಿತ್ವಾ ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ಜಾತಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। "ತಿಂಸ ರತ್ತಿನ್ದಿವೋ ಮಾಸೋ, ದ್ವಾದಸಮಾಸಿಕೋ ಸಂವಚ್ಛರೋ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೩.೭೧; ೮.೪೩; ವಿಭ॰ ೧೦೨೩) ವಚನತೋ **"ಚತ್ತಾರೋ ಮಾಸಾ ಪರಿಹಾಯನ್ತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ವಸ್ಸಂ ಉಕ್ಕಡ್ಢನ್ತೀತಿ** ವಸ್ಸಂ ಉದ್ಧಂ ಕಡ್ಢನ್ತಿ, "ಏಕಮಾಸಂ ಅಧಿಕಮಾಸೋ"ತಿ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಸ್ಮಾ ತತಿಯೋ ತತಿಯೋ ಸಂವಚ್ಛರೋ ತೇರಸಮಾಸಿಕೋ ಹೋತಿ। **ತೇ ದ್ವೇ ಮಾಸೇ ಗಹೇತ್ವಾತಿ** ನಿಕ್ಖಮನೀಯಪುಣ್ಣಮಾಸತೋ ಯಾವ ಜಾತದಿವಸಭೂತಾ ಮಹಾಪವಾರಣಾ। ತಾವ ಯೇ ದ್ವೇ ಮಾಸಾ ಅನಾಗತಾ, ತೇಸಂ ಅತ್ಥಾಯ ಅಧಿಕಮಾಸತೋ ಲದ್ಧೇ ದ್ವೇ ಮಾಸೇ ಗಹೇತ್ವಾ। ತೇನಾಹ "ಯೋ ಪವಾರೇತ್ವಾ ವೀಸತಿವಸ್ಸೋ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿಆದಿ। **"ನಿಕ್ಕಙ್ಖಾ ಹುತ್ವಾ"**ತಿ ಇದಂ ಅಟ್ಠಾರಸನ್ನಂ ವಸ್ಸಾನಂ ಏಕಅಧಿಕಮಾಸೇ ಗಹೇತ್ವಾ ತತೋ ವೀಸತಿಯಾ ವಸ್ಸೇಸುಪಿ ಚಾತುದ್ದಸೀಅತ್ಥಾಯ ಚತುನ್ನಂ ಮಾಸಾನಂ ಪರಿಹಾಪನೇನ ಸಬ್ಬದಾ ಪರಿಪುಣ್ಣವೀಸತಿವಸ್ಸತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಪವಾರೇತ್ವಾ ವೀಸತಿವಸ್ಸೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ** ಮಹಾಪವಾರಣಾದಿವಸೇ ಅತಿಕ್ಕನ್ತೇ ಗಬ್ಭವಸ್ಸೇನ ಸಹ ವೀಸತಿವಸ್ಸೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಸ್ಮಾತಿ** ಯಸ್ಮಾ ಗಬ್ಭಮಾಸಾಪಿ ಗಣನೂಪಗಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ। **ಏಕವೀಸತಿವಸ್ಸೋತಿ** ಜಾತಿಯಾ ವೀಸತಿವಸ್ಸಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

೪೦೬. **ಅಞ್ಞಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತೀತಿ** ಉಪಜ್ಝಾಯೋ, ಆಚರಿಯೋ ವಾ ಹುತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಿ। **ಸೋಪೀತಿ** ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತೋಪಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೋ। ಊನವೀಸತಿವಸ್ಸತಾ, ತಂ ಞತ್ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ ಹುತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪಾದನನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಊನವೀಸತಿವಸ್ಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಥೇಯ್ಯಸತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೦೯. ಛಟ್ಠೇ ಥೇಯ್ಯಸತ್ಥಭಾವೋ, ಞತ್ವಾ ಸಂವಿಧಾನಂ, ಅವಿಸಙ್ಕೇತೇನ ಗಮನನ್ತಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಥೇಯ್ಯಸತ್ಥಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪೧೨. ಸತ್ತಮಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

೮. ಅರಿಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೧೭. ಅಟ್ಠಮೇ **ಅನ್ತರಾಯನ್ತಿ** ಅನ್ತರಾ ವೇಮಜ್ಝೇ ಏತಿ ಆಗಚ್ಛತೀತಿ ಅನ್ತರಾಯೋ, ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮಿಕಾದಿಅನತ್ಥೋ। **ಆನನ್ತರಿಯಧಮ್ಮಾತಿ** ಅನನ್ತರೇ ಭವೇ ಫಲನಿಬ್ಬತ್ತನೇ ನಿಯುತ್ತಾ ಚೇತನಾದಿಧಮ್ಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **"ನ ಸಗ್ಗಸ್ಸಾ"**ತಿ ಇದಂ ಭಿಕ್ಖುನಿದೂಸನಕಮ್ಮಸ್ಸ ಆನನ್ತರಿಯತ್ತಾಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ। ಅರಿಯಸಾವಿಕಾಸು, ಪನ ಕಲ್ಯಾಣಪುಥುಜ್ಜನಭೂತಾಯ ಚ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ದೂಸೇನ್ತಸ್ಸ ಆನನ್ತರಿಯಸದಿಸಮೇವ। ಮೋಕ್ಖನ್ತರಾಯಿಕತಾ ಪನ ಲೋಲಾಯಪಿ ಪಕತತ್ತಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ದೂಸಕಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಮಗ್ಗುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವತೋ ವುತ್ತಾ।

ತಸ್ಮಿಂ ಅತ್ತಭಾವೇ ಅನಿವತ್ತನಕಾ ಅಹೇತುಕಅಕಿರಿಯನತ್ಥಿಕದಿಟ್ಠಿಯೋವ **ನಿಯತಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಧಮ್ಮಾ**। ಪಣ್ಡಕಾದೀನಂ ಗಹಣಂ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ। ಸಬ್ಬಾಪಿ ದುಹೇತುಕಾಹೇತುಕಪಟಿಸನ್ಧಿಯೋ **ವಿಪಾಕನ್ತರಾಯಿಕಾ**ವ ದುಹೇತುಕಾನಮ್ಪಿ ಮಗ್ಗಾನುಪ್ಪತ್ತಿತೋ।

ಅಯನ್ತಿ ಅರಿಟ್ಠೋ। **ರಸೇನ ರಸನ್ತಿ** ಅನವಜ್ಜೇನ ಪಚ್ಚಯಪರಿಭುಞ್ಜನರಸೇನ ಪಞ್ಚಕಾಮಗುಣಪಅಭೋಗರಸಂ ಸಮಾನೇತ್ವಾ। **ಉಪನೇನ್ತೋ ವಿಯಾ**ತಿ ಘಟೇನ್ತೋ ವಿಯ, ಸೋ ಏವ ವಾ ಪಾಠೋ।

ಅಟ್ಠಿಕಙ್ಕಲೂಪಮಾತಿ ಏತ್ಥ ಅಟ್ಠಿ ಏವ ನಿಮ್ಮಂಸತಾಯ ಕಙ್ಕಲನ್ತಿ ಚ ವುಚ್ಚತಿ। **ಪಲಿಭಞ್ಜನಟ್ಠೇನಾ**ತಿ ಅವಸ್ಸಂ ಪತನಟ್ಠೇನ। **ಅಧಿಕುಟ್ಟನಟ್ಠೇನಾ**ತಿ ಅತಿ ವಿಯ ಕುಟ್ಟನಟ್ಠೇನ। ಪಾಳಿಯಂ ''ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ…ಪೇ॰… ನಾಲಂ ಅನ್ತರಾಯಾಯಾ''ತಿ ಇದಂ ವತ್ಥುಅನುರೂಪತೋ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ಪನ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞೇನಪಿ ಆಕಾರೇನ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಭಗವತಾ ವುತ್ತಂ ವಿಪರೀತತೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಪರೇಹಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಅಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ವೋಹರನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ವುತ್ತನಯಾನುಸಾರೇನ ತದನುಗುಣಂ ಸಮನುಭಾಸನಕಮ್ಮವಾಚಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಆರೋಪೇತುಂ, ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅದಸ್ಸನಾದೀಸು ತೀಸು ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಭಿರುಚಿತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಞ್ಚ ಲಬ್ಭತಿ। ಸಮನುಭಾಸನಂ ಅಕತ್ವಾಪಿ ''ಮಾಯಸ್ಮಾ ಏವಂ ಅವಚಾ''ತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುತ್ತಮತ್ತೇ ಲದ್ಧಿಯಾ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನಪಚ್ಚಯಾಯ ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿಯಾಪಿ ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಧಮ್ಮಕಮ್ಮತಾ, ಸಮನುಭಾಸನಾಯ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಅರಿಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಉಕ್ಖಿತ್ತಸಮ್ಭೋಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೨೪. ನವಮೇ **''ಉಕ್ಖಿತ್ತೋ ಅನೋಸಾರಿತೋ''**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅರಿಟ್ಠಸ್ಸ ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಕಮ್ಮಂ ಕತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೪೨೫. ಪಾಳಿಯಂ ''ಏಕಚ್ಛನ್ನೇ''ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ ನಾನೂಪಚಾರೇಪಿ ಏಕಚ್ಛನ್ನೇ ನಿಪಜ್ಜನೇ ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಅರಹತೋಪಿ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾನುವತ್ತಕಾನಮ್ಪಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। ಅಕತಾನುಧಮ್ಮತಾ, ಇತ್ವಾ ಸಮ್ಭೋಗಾದಿಕರಣನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಉಕ್ಖಿತ್ತಸಮ್ಭೋಗಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಕಣ್ಟಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೨೮. ದಸಮೇ **ಪಿರೇ**ತಿ ಸಮ್ಬೋಧನತ್ಥೇ ನಿಪಾತಪದಂ। ಸೇಸಂ ಅನನ್ತರಸಿಕ್ಖಾಪದದ್ವಯೇ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಕಣ್ಟಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಸಪ್ಪಾಣಕವಗ್ಗೋ ಸತ್ತಮೋ।

೮. ಸಹಧಮ್ಮಿಕವಗ್ಗೋ

೧. ಸಹಧಮ್ಮಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೩೪. ಅಟ್ಠಮವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತೇನ ವಚನಂ, ಅಸಿಕ್ಖಿತುಕಾಮಸ್ಸ ಲೇಸೇನ ಏವಂ ವಚನನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಸಹಧಮ್ಮಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ವಿಲೇಖನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೩೮. ದುತಿಯೇ **ಅಲಜ್ಜಿತಾತಿ** ಅಲಜ್ಜಿತಾಯ। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ। **ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ**ಆದಿ ಭಿಕ್ಖುಭಿಕ್ಖುನೀನಞ್ಞೇವ ವುತ್ತಂ ಅಲಜ್ಜಿಲಕ್ಖಣಂ, ಸಾಮಣೇರಾದೀನಂ, ಪನ ಗಹಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಸಾಧಾರಣವಸೇನ ಯಥಾಸಕಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದವೀತಿಕ್ಕಮನಪಟಿಗೂಹನಾದಿತೋ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಲಜ್ಜಿಲಕ್ಖಣೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇಪಿ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಕರೋನ್ತೋ, ಕಪ್ಪಿಯೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾಯ ಕರೋನ್ತೋಪಿ ತಙ್ಖಣಿಕಾಯ ಅಲಜ್ಜಿತಾಯ ಏವಂ ಕರೋನ್ತಿ। ತಥಾಪಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಾದಿಭೇದೇ ವಿಸುಂ ಗಹಿತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾ ದಸವತ್ಥುದೀಪಕಾ। **ಪರೂಪಹಾರಅಞ್ಞಾಣಕಙ್ಖಾಪರವಿತಾರಣಾದಿವಾದಾತಿ** ಏತ್ಥ ಅರಹತ್ತಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಾನಂ ಕುಹಕಾನಂ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಂ ದಿಸ್ವಾ "ಮಾರಕಾಯಿಕಾ ದೇವತಾ ಅಸುಚಿಂ ಉಪಸಂಹರನ್ತೀ"ತಿಗಾಹಿನೋ **ಪರೂಪಹಾರವಾದಾ** ನಾಮ। ಅರಹತೋ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾದೀನಂ ನಾಮಾದಿಅಜಾನನೇ **ಅಞ್ಞಾಣಂ,** ತತ್ಥ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಭಾವೇನ **ಕಙ್ಖಾ,** ಪರತೋ ಸುತ್ವಾ ನಾಮಾದಿಜಾನನೇನ **ಪರವಿತಾರಣೋ** ಅತ್ಥೀತಿವಾದಿನೋ ಅಞ್ಞಾಣವಾದಾ, ಕಙ್ಖಾವಾದಾ, ಪರವಿತಾರಣವಾದಾ ಚ ತೇಸಂ, ಮಹಾಸಙ್ಘಿಕಾದೀನಞ್ಚ ವಿಭಾಗೋ **ಕಥಾವತ್ಥುಪ್ಪಕರಣೇ** ವುತ್ತೋ।

ಚತ್ತಾರೋ ಮಗ್ಗಾ ಚ ಫಲಾನಿ ಚಾತಿ ಏತ್ಥ **ಚ**-ಕಾರೇನ ಅಭಿಞ್ಞಾಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಕೇಚೀತಿ** ಪರಿಯತ್ತಿಧರಾ ಧಮ್ಮಕಥಿಕಾ। ಪುನ **ಕೇಚೀತಿ** ಪಟಿಪತ್ತಿಧರಾ ಪಂಸುಕೂಲಿಕತ್ಥೇರಾ। **ಇತರೇ ಪನಾತಿ**ಆದೀಸು ಅಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಧಮ್ಮಕಥಿಕತ್ಥೇರಾ ಪನ ಪಂಸುಕೂಲಿಕತ್ಥೇರೇಹಿ ಆಭತಂ ಸುತ್ತಂ ಸುತ್ವಾ -

> "ಯಾವ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ಸುತ್ತನ್ತಾ, ವಿನಯೋ ಯಾವ ದಿಪ್ಪತಿ।
> ತಾವ ದಕ್ಖನ್ತಿ ಆಲೋಕಂ, ಸೂರಿಯೇ ಅಬ್ಭುಟ್ಠಿತೇ ಯಥಾ॥
>
> "ಸುತ್ತನ್ತೇಸು ಅಸನ್ತೇಸು, ಪಮುಟ್ಠೇ ವಿನಯಮ್ಹಿ ಚ।
> ತಮೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಲೋಕೇ, ಸೂರಿಯೇ ಅತ್ಥಙ್ಗತೇ ಯಥಾ॥
>
> "ಸುತ್ತನ್ತೇ ರಕ್ಖಿತೇ ಸನ್ತೇ, ಪಟಿಪತ್ತಿ ಹೋತಿ ರಕ್ಖಿತಾ।
> ಪಟಿಪತ್ತಿಯಂ ಠಿತೋ ಧೀರೋ, ಯೋಗಕ್ಖೇಮಾ ನ ಧಂಸತೀ"ತಿ॥ (ಅ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧.೧೩೦) -

ಇದಂ ಸುತ್ತಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಅತ್ತನೋವ ವಾದಂ ಪತಿಟ್ಠಪೇನ್ತಾ ಪಾರಾಜಿಕಾನಾಪಜ್ಜನವಸೇನ ಠಿತಾ ಪಟಿಪತ್ತಿಸಙ್ಗಹಿತಾ ಪರಿಯತ್ತಿಯೇವ ಮೂಲನ್ತಿ ಆಹಂಸೂತಿ। ತೇನಾಹ "ಸಚೇ ಪಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಚತ್ತಾರಿ ಪಾರಾಜಿಕಾನಿ ರಕ್ಖಣಕಾ...ಪೇ॰... ಸಾಸನಂ ವುಡ್ಢಿಂ ವಿರುಳ್ಹಿಂ ಗಮಯಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। ಏತೇನ ಚ ಪರಿಕ್ಖೀಣೇ ಕಾಲೇ ಲಜ್ಜಿಗಣಂ ಅಲಭನ್ತೇನ ವಿನಯಧರೇನ ಅಲಜ್ಜಿನೋಪಿ ಪಕತತ್ತೇ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ತೇಹಿ ಸಹ ಧಮ್ಮಾಮಿಸಸಮ್ಭೋಗಂ ಸಂವಾಸಂ ಕರೋನ್ತೇನ ಬಹೂ ಕುಲಪುತ್ತೇ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತ್ವಾ ಸಾಸನಂ ಪಗ್ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಇದಂ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಗರಹಿತುಕಾಮತಾ, ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿವಣ್ಣನನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ವಿಲೇಖನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಮೋಹನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೪೪. ತತಿಯೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಕೋ ಪನ ವಾದೋ ಭಿಯ್ಯೋ**ತಿ ತೇಹಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ದಿಟ್ಠದ್ವತ್ತಿವಾರತೋ ಭಿಯ್ಯೋ ಪನ ವಿತ್ಥಾರೇನ ಉದ್ದಿಸಿಯಮಾನೇ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೇ ನಿಸಿನ್ನಪುಬ್ಬತಾ ಅತ್ಥಿ ಚೇ, ತತ್ಥ ಕಿಮೇವ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ಆಪತ್ತಿಮೋಕ್ಖೋ ನತ್ಥಿ ಏವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತಞ್ಚ ಯಥಾಧಮ್ಮೋ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ**ತಿ **ತ**ನ್ತಿ ಕಾರಣತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ, ತಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಥಾ ಧಮ್ಮೋ ಚ ವಿನಯೋ ಚ ಠಿತೋ, ತಥಾ ತಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ಮೋಹಾರೋಪನಂ, ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸುತಭಾವೋ, ಮೋಹೇತುಕಾಮಸ್ಸ ಮೋಹನನ್ತಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಮೋಹನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಪಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೫೧. ಚತುತ್ಥೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪಾಸಾಣಾದಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಹಾರೋಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತೋ।

೪೫೨. **ರತ್ತಚಿತ್ತೋ**ತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನ ವುತ್ತಂ। ಮೇಥುನರಾಗೇನ ಪನ ಪಹಾರತೋ ಪುರಿಸಾದೀಸು ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಮೋಕ್ಖಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ದಣ್ಡಕೋಟಿಯಾ ಸಪ್ಪಾದಿಂ ಘಟ್ಟೇತ್ವಾ ಮಣ್ಡೂಕಾದಿಂ ಮೋಚೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ ಏವ। ಕುಪಿತತಾ, ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ನ ಮೋಕ್ಖಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪಹಾರೋತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪಹಾರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ತಲಸತ್ತಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೫೭. ಪಞ್ಚಮೇ **ನ ಪಹರಿತುಕಾಮತಾಯ ದಿನ್ನತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕಿಮಿದಂ ದುಕ್ಕಟಂ, ಪಹಾರಪಚ್ಚಯಾ, ಉದಾಹು ಉಗ್ಗಿರಣಪಚ್ಚಯಾತಿ? ಉಗ್ಗಿರಣಪಚ್ಚಯಾವ, ನ ಪಹಾರಪಚ್ಚಯಾ। ನ ಹಿ ಪಹರಿತುಕಾಮತಾಯ ಅಸತಿ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಕಾಚಿ ಆಪತ್ತಿ ಯುತ್ತಾ, ಉಗ್ಗಿರಣಸ್ಸ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಸಭಾವೇನ ಅಸಣ್ಠಿತತ್ತಾ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ನ ಜಾತಂ, ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಕತಪಯೋಗತ್ತಾ ಚ ಏತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತಿ ನ ಯುತ್ತಾತಿ ದುಕ್ಕಟಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

೪೫೮. **ಪುಬ್ಬೇ**ತಿ ಅನನ್ತರಸಿಕ್ಖಾಪದೇ। ಸೇಸಂ ಅನನ್ತರಸದಿಸಮೇವ।

ತಲಸತ್ತಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಅಮೂಲಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೫೯. ಛಟ್ಠೇ “**ಅತ್ತಪರಿತ್ತಾಣಂ ಕರೋನ್ತಾ**”ತಿ ಇದಂ ನ ಚ ವೇರಮೂಲಿಕಾ ಅನುದ್ಧಂಸನಾತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಅನುದ್ಧಂಸನಕ್ಖಣೇ ಪನ ಕೋಪಚಿತ್ತಮೇವ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ತೇನೇವ “**ದುಕ್ಖವೇದನ**”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ಅಮೂಲಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಕುಕ್ಕುಚ್ಚುಪ್ಪಾದನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೬೪. ಸತ್ತಮೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಅಫಾಸುಕಾಮತಾ, ಕುಕ್ಕುಚ್ಚುಪ್ಪಾದನನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಕುಕ್ಕುಚ್ಚುಪ್ಪಾದನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೮. ಉಪಸ್ಸುತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೭೧. ಅಟ್ಠಮೇ ಸುಯ್ಯತೀತಿ **ಸುತಿ,** ವಚನಂ। ತಸ್ಸಾ ಸಮೀಪಂ **ಉಪಸ್ಸುತಿ।** ಸುಯ್ಯತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಸುತೀತಿ ಏವಞ್ಹಿ ಅತ್ಥೇ ಗಯ್ಹಮಾನೇ ಸವನಟ್ಠಾನಸಮೀಪೇ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಅಸ್ಸವನಟ್ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಆಪಜ್ಜತಿ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ ಉಪಸ್ಸುತಿ-ಸದ್ದಸ್ಸೇವ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಯತ್ಥ ಠತ್ವಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಸುತಿ-ಸದ್ದಮತ್ತಸ್ಸ।

೪೭೩. ಏಕಪರಿಚ್ಛೇದಾನೀತಿ ಕದಾಚಿ ಅಕಿರಿಯತೋ, ಕದಾಚಿ ಕಿರಿಯತೋ ಸಮುಟ್ಠಾನಸಾಮಞ್ಞೇನ ವುತ್ತಂ। ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಚೋದನಾಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ಸವನನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಉಪಸ್ಸುತಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ಖಿಯ್ಯನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೭೪. ನವಮೇ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮತಾ, ಜಾನನಂ, ಛನ್ದಂ ದತ್ವಾ ಖಿಯ್ಯನನ್ತಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಖಿಯ್ಯನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೦. ಪಕ್ಕಮನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೮೧. ದಸಮೇ ವಿನಿಚ್ಛಯಕಥಾಯ ಧಮ್ಮಿಕತಾ, ತಂ ಞತ್ವಾ ಕಮ್ಮತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಏಕಸೀಮಟ್ಠಸ್ಸ ಸಮಾನಸಂವಾಸಿಕಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸವಿಜಹನನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪಕ್ಕಮನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೧೧. ದುಬ್ಬಲಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೮೪. ಏಕಾದಸಮೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಧಮ್ಮೇನ ಲದ್ಧಸಮ್ಮುತಿತಾ, ಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಚೀವರಂ ದತ್ವಾ ಖಿಯ್ಯಿತುಕಾಮತಾಯ ಖಿಯ್ಯನನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ದುಬ್ಬಲಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪೮೯. ದ್ವಾದಸಮಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಸಹಧಮ್ಮಿಕವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

೯. ರಾಜವಗ್ಗೋ

೧. ಅನ್ತೇಪುರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೪೯೯. ನವಮವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋತಿ** ಏತ್ಥ **ಗಹಣೀತಿ** ಗಬ್ಭಾಸಯಸಞ್ಞಿತೋ ಮಾತುಕುಚ್ಛಿಪ್ಪದೇಸೋ, ಪುರಿಸನ್ತರಸುಕ್ಕಾಸಮ್ಫುಟ್ಠತಾಯ ಸಂಸುದ್ಧಗಹಣಿಕೋ। ಅಭಿಸಿತ್ತಖತ್ತಿಯತಾ, ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸಯನಿಘರತೋ

ಅನಿಕ್ಖನ್ತತಾ, ಅಪ್ಪಟಿಸಂವಿದಿತಸ್ಸ ಇನ್ದಖೀಲಾತಿಕ್ಕಮೋತಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಅನ್ತೇಪುರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ರತನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೦೬. ದುತಿಯೇ **ಆವಸಥಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅನ್ತೋಆರಾಮೇ ವಾ ಹೋತು ಅಞ್ಞತ್ಥ ವಾ, ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಅತ್ತನೋ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ಆವಸಥೋ ನಾಮ। **ಛನ್ದೇನಪಿ ಭಯೇನಪೀ**ತಿ ವಡ್ಢಕಿಆದೀಸು ಛನ್ದೇನ, ರಾಜವಲ್ಲಭೇಸು ಭಯೇನ। **ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸೇಪಿ ಜಾತೇ… ಪೇ॰… ಆಸಙ್ಕನ್ತೀ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ನಿಮ್ಮನುಸ್ಸಟ್ಠಾನೇ ಪಚ್ಛಾ ಆಕಿಣ್ಣಮನುಸ್ಸೇ ಜಾತೇಪಿ ವಿಸರಿತ್ವಾ ಗಮನಕಾಲೇ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಅದಿಟ್ಠತ್ತಾ ತಮೇವ ಭಿಕ್ಖುಂ ಆಸಙ್ಕನ್ತಿ। **ಪತಿರೂಪಂ** ನಾಮ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡೇ ಸಯಂ ಪಂಸುಕೂಲಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡೇ ಪತಿರೂಪಾನಂ ಉಪಾಸಕಾದೀನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಚೇತಿಯಾದಿಪುಞ್ಞೇ ನಿಯೋಜನಂ ವಾ ದಾಪೇತ್ವಾ ನಿರಪೇಕ್ಖಗಮನಂ ವಾ। **ಸಮಾದಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಯಾಚಿತ್ವಾ। ಪರಸನ್ತಕತಾ, ವಿಸ್ಸಾಸಗ್ಗಾಹಪಂಸುಕೂಲಸಞ್ಞಾನಂ ಅಭಾವೋ, ಅನನುಞ್ಞಾತಕಾರಣಾ ಉಗ್ಗಹಣಾದಿ ಚಾತಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ರತನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ವಿಕಾಲಗಾಮಪ್ಪವಿಸನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೦೮. ತತಿಯೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಭಯಕಥ**ನ್ತಿ ರಾಜಚೋರಾದಿಭಯಂ ವಾ ರೋಗಾಮನುಸ್ಸದುಬ್ಭಿಕ್ಖಕನ್ತಾರಾದಿಭಯಂ ವಾ ಆರಬ್ಭ ಪವತ್ತಂ। **ವಿಸಿಖಾಕಥ**ನ್ತಿ ಸುನಿವಿಟ್ಠಾದಿವೀಥಿಕಥಂ। **ಕುಮ್ಭಟ್ಠಾನಕಥ**ನ್ತಿ ಉದಕತಿತ್ಥಕಥಂ, ಕುಮ್ಭದಾಸೀಕಥಂ ವಾ। **ಪುಬ್ಬಪೇತಕಥ**ನ್ತಿ ಅತೀತಞಾತಿಕಥಂ। **ನಾನತ್ತಕಥ**ನ್ತಿ ವುತ್ತಾಹಿ, ವಕ್ಖಮಾನಾಹಿ ಚ ವಿಮುತ್ತಂ ನಾನಾಸಭಾವಂ ನಿರತ್ಥಕಕಥಂ। **ಲೋಕಕ್ಖಾಯಿಕ**ನ್ತಿ "ಅಯಂ ಲೋಕೋ ಕೇನ ನಿಮ್ಮಿತೋ"ತಿಆದಿನಾ ಲೋಕಸಭಾವಕ್ಖಾನವಸೇನ ಪವತ್ತನಕಥಾ। ಏವಂ **ಸಮುದ್ದಕ್ಖಾಯಿಕಾ** ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಇತಿ ಭವೋ ಇತಿ ಅಭವೋತಿ ಯಂ ವಾ ತಂ ವಾ ನಿರತ್ಥಕಕಾರಣಂ ವತ್ವಾ ಪವತ್ತಿತಕಥಾ **ಇತಿಭವಾಭವಕಥಾ**। ಏತ್ಥ ಚ ಭವೋ ಸಸ್ಸತಂ, ವುದ್ಧಿ, ಕಾಮಸುಖಞ್ಚಾತಿ ತಿವಿಧೋ, ಅಭವೋ ತಬ್ಬಿಪರೀತವಸೇನ। ಇತಿ ಇಮಾಯ ಛಬ್ಬಿಧಾಯ ಇತಿಭವಾಭವಕಥಾಯ ಸದ್ಧಿಂ **ದ್ವತ್ತಿಂಸತಿರಚ್ಛಾನಕಥಾ** ನಾಮ ಹೋನ್ತಿ। ಅಥ ವಾ ಪಾಳಿಯಂ ಸರೂಪತೋ ಅನಾಗತಾಪಿ ಅರಞ್ಞಪಬ್ಬತನದೀದೀಪಕಥಾ ಇತಿ-ಸದ್ದೇನ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ದ್ವತ್ತಿಂಸತಿರಚ್ಛಾನಕಥಾತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಇತಿ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಇತಿ**-ಸದ್ದೋ ಪಕಾರತ್ಥೇ। **ವಾ**-ಸದ್ದೋ ವಿಕಪ್ಪತ್ಥೇ। ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಪಕಾರಂ ಇತೋ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ತಾದಿಸಂ ನಿರತ್ಥಕಕಥಂ ಕಥೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

೫೧೨. **ಉಸ್ಸಾಹಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಗಾಮೂಪಚಾರತೋ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತೇ ಅನ್ತರಾರಾಮಾದೀನಮುಪಚಾರಂ ಪವಿಟ್ಠೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಗಾಮೂಪಚಾರಬ್ಭನ್ತರೇ ಪನ ಪಟಿಪಸ್ಸದ್ಧುಸ್ಸಾಹಾನಮ್ಪಿ ಪುನ ತಮೇವ ವಾ ಅಞ್ಞಂ ವಾ ಗಾಮಂ ಪವಿಸಿತುಕಾಮತಾಯ ಸತಿ ಆಪುಚ್ಛನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। **"ಕುಲಘರೇ ವಾ…ಪೇ॰… ಗನ್ತಬ್ಬ"**ನ್ತಿ ಇದಂ ಪನ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪವಿಟ್ಠಾನಂ ವಿಕಾಲೇ ಸಞ್ಜಾತೇ ವಿಕಾಲೇ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸಸ್ಸ ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬತಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅದಿನ್ನಾದಾನೇ ವುತ್ತನಯೇನಾ**ತಿ ದುತಿಯಲೇಡ್ಡುಪಾತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

೫೧೫. **ಅನ್ತರಾರಾಮನ್ತಿಆದೀಸೂ**ತಿ ಏತ್ಥ ಉಸ್ಸವದಿವಸಾದೀಸು ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಗಾಮೇ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕಾರೇನ್ತಂ **ಜಿನಬಿಮ್ಬಾದಿಂ** ಪೂಜೇತುಕಾಮೇಹಿ ವಾ ರೋಗವೂಪಸಮಾದಿಯತ್ಥಂ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಯಾಚಿತೇಹಿ ವಾ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸುಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾದಿವಿಧಿಂ ಅಕತ್ವಾಪಿ ವೀಥಿಮಜ್ಝೇನೇವ ಗಾಮಂ ಪದಕ್ಖಿಣಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಅನಾಪತ್ತಿವಾರೇ ಅವುತ್ತತ್ತಾ, "ಮಗ್ಗಾ ಅನೋಕ್ಕಮಿತ್ವಾ…ಪೇ॰… ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ವಿಕಾಲಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ ಚ। ವೇಸಾಲಿಂ

ಅನುಪರಿಯಾಯಿತ್ವಾ ಪರಿತ್ತಂ ಕರೋನ್ತೇನಾಪಿ ಆನನ್ದತ್ಥೇರೇನ ಸುಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನತಾದಿಂ ಅಕೋಪೇನ್ತೇನೇವ, ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ಕತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಅನ್ತರಾರಾಮಾದಿಗಾಮನ್ತರೇ ರಿತೇಹಿ ಗರುಟ್ಠಾನೀಯಾನಂ ಪಚ್ಚುಗ್ಗಮನಾನುಗ್ಗಮನಾದಿವಸೇನ ಗಾಮವೀಥಿಂ ಓತರಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಮ್ಪಿ ಅನ್ತರಘರಂ ಪವಿಸನ್ತಂ ಪತಿ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ ಏವ। ಅನ್ತರಾರಾಮಾದಿಕಪ್ಪಿಯಭೂಮಿಂ ಪನ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಪತಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಖಾಯತಿ, ವೀಮಂಸಿತಬ್ಬಂ। ಸನ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅನಾಪುಚ್ಛನಾ , ಅನನುಞ್ಞಾತಕಾರಣಾ ವಿಕಾಲೇ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸೋತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ವಿಕಾಲಗಾಮಪ್ಪವಿಸನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಸೂಚಿಘರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೨೦. ಚತುತ್ಥೇ ಪಾಳಿಯಂ **ವಾಸಿಜಟೇ**ತಿ ವಾಸಿದಣ್ಡಕೇ। ಅಟ್ಠಿಮಯಾದಿಸೂಚಿಘರತಾ, ಕರಣಕಾರಾಪನಾದಿವಸೇನ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಸೂಚಿಘರಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಮಞ್ಚಪೀಠಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೨೧. ಪಞ್ಚಮೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಆಸಯತೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಮೋಘಪುರಿಸೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ**ತಿ ಹೀನಜ್ಝಾಸಯವಸೇನ ಅಯಂ ತುಚ್ಛಪುರಿಸೋತಿ ಞಾತಬ್ಬೋ, ಹೀನಾಯ ಪಚ್ಚಯೇ ಲೋಲತಾಯ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ತುಚ್ಛತಾ ಞಾತಬ್ಬಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ, ಇತೋ ಪರೇಸು ಚ ಪಞ್ಚಸು ಅತ್ತನಾ ಕಾರಾಪಿತಸ್ಸ ಪಟಿಲಾಭೇ ಏವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಪರಿಭೋಗೇ ಪನಸ್ಸ, ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಮಞ್ಚಪೀಠತಾ, ಅತ್ತನೋ ಕರಣಕಾರಾಪನವಸೇನ ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಮಞ್ಚಪೀಠಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ತೂಲೋನದ್ಧಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೨೬. ಛಟ್ಠೇ **ಪೋಟಕಿತೂಲ**ನ್ತಿ ತಿಣಗಚ್ಛಜಾತಿಕಾನಂ ತೂಲಂ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

ತೂಲೋನದ್ಧಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ನಿಸೀದನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೩೧-೫೩೬. ಸತ್ತಮೇ ನಿಸೀದನಸ್ಸ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತತಾ, ಅತ್ತನೋ ಕರಣಾದಿನಾ ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ನಿಸೀದನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫೩೭-೫೪೭. ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಅಟ್ಠಮನವಮದಸಮೇಸುಪಿ ಅಙ್ಗಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವಾತಿ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ರಾಜವಗ್ಗೋ ನವಮೋ।

ಖುದ್ದಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೬. ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಕಣ್ಡಂ

೧. ಪಠಮಪಾಟಿದೇಸನೀಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೫೫೩. ಪಾಟಿದೇಸನೀಯೇಸು ಪಠಮೇ **ಪಟಿದೇಸೇತಬ್ಬಾಕಾರದಸ್ಸನ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಆಪತ್ತಿಂ ನವಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ದೇಸೇತಬ್ಬಾಕಾರದಸ್ಸನಂ। ಇಮಿನಾ ಲಕ್ಖಣೇನ ಸಮ್ಬಹುಲಾನಂ ಆಪತ್ತೀನಮ್ಪಿ ವುಡ್ಢಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಚ ದೇಸೇತಬ್ಬಾಕಾರೋ ಸಕ್ಕಾ ವಿಞ್ಞಾತುನ್ತಿ। ತತ್ರಾಯಂ ನಯೋ – “ಗಾರಯ್ಹೇ, ಆವುಸೋ, ಧಮ್ಮೇ ಆಪಜ್ಜಿಂ ಅಸಪ್ಪಾಯೇ ಪಾಟಿದೇಸನೀಯೇ”ತಿ ಏವಂ ಸಮ್ಬಹುಲಾಸು। ವುಡ್ಢಸ್ಸ ಪನ ಸನ್ತಿಕೇ “ಗಾರಯ್ಹಂ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮಂ…ಪೇ॰… ಗಾರಯ್ಹೇ, ಭನ್ತೇ, ಧಮ್ಮೇ”ತಿ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತತ್ಥ **ಅಸಪ್ಪಾಯ**ನ್ತಿ ಸಗ್ಗಮೋಕ್ಖನ್ತರಾಯಕರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಞ್ಞಾತಿಕಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಅನ್ತರಘರೇ ಠಿತಾಯ ಹತ್ಥತೋ ಸಹತ್ಥಾ ಯಾವಕಾಲಿಕಗ್ಗಹಣಂ, ಅಜ್ಝೋಹರಣನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪಠಮಪಾಟಿದೇಸನೀಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫೫೮. ದುತಿಯೇ ಪರಿಪುಣ್ಣೂಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯ ಅನನುಞ್ಞಾತಾಕಾರೇನ ವೋಸಾಸನಾ, ಅನಿವಾರೇತ್ವಾ ಭೋಜನಜ್ಝೋಹಾರೋತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

೫೬೩. ತತಿಯೇ ಸೇಕ್ಖಸಮ್ಮತತಾ, ಘರೂಪಚಾರೇ ಅನಿಮನ್ತಿತತಾ, ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಅನಿಚ್ಚಭತ್ತಾದಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನನ್ತಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

೫೭೦. ಚತುತ್ಥೇ ಸಾಸಙ್ಕಾರಞ್ಞಸೇನಾಸನತಾ, ಅನನುಞ್ಞಾತಂ ಯಾವಕಾಲಿಕಂ ಅಪ್ಪಟಿಸಂವಿದಿತಂ ಅಜ್ಝಾರಾಮೇ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅಗಿಲಾನಸ್ಸ ಅಜ್ಝೋಹರಣನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಪಾಟಿದೇಸನೀಯವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೭. ಸೇಖಿಯಕಣ್ಡಂ

೧. ಪರಿಮಣ್ಡಲವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೫೭೬. ಸೇಖಿಯೇಸು ಯಸ್ಮಾ **ವತ್ತಕ್ಖನ್ಧಕೇ** (ಚೂಳವ॰ ೩೫೬ ಆದಯೋ) ವುತ್ತವತ್ತಾನಿಪಿ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಸೇಖಿಯಾನೇವ, ತಸ್ಮಾ ಪಾರಾಜಿಕಾದೀಸು ವಿಯೇತ್ಥ ಪಾಳಿಯಂ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನ ಕತೋ। ಚಾರಿತ್ತನಯದಸ್ಸನತ್ಥಞ್ಚ "ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಓಲಮ್ಬೇನ್ತೋ ನಿವಾಸೇಯ್ಯ, ದುಕ್ಕಟ"ನ್ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಸಿಕ್ಖಾ ಕರಣೀಯಾ"ತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಾಳಿ ಆರೋಪಿತಾ। ಪದಭಾಜನೇ ಪನ "ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನಾದರಿಯಕರಣೇ ದುಕ್ಕಟಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಮತ್ತನ್ತಿ ಮತ್ತ-ಸದ್ದೇನ ತತೋ ಕಿಞ್ಚಿ ಅಧಿಕಂ, ಊನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ತೇನೇವ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಚತುರಙ್ಗುಲಮತ್ತಮ್ಪಿ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಚತುರಙ್ಗುಲಪ್ಪಮಾಣಂ, ಠಿತಸ್ಸ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಮೇವಾತಿ ಸಕ್ಕಾ ನಿಯಮೇತುಂ ಊನಾಧಿಕತ್ತಸಮ್ಭವತೋ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾ ಸಾರುಪ್ಪಂ ಹೋತಿ ಏವಂ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಾನುಸಾರೇನ ನಿವಾಸನಞ್ಞೇವ ಅಧಿಪ್ಪೇತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಸುಕ್ಖಜಙ್ಘೋ ವಾ"ತಿಆದಿ। **ಕುರುನ್ದಿಯಂ** "ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ಆದರಂ ಕತ್ವಾ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಅಜಾನನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಪಿ ನಿರನ್ತರಂ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನವತ್ತಂ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ, ಅಸಿಕ್ಖಿತೋ ಅನಾದರಿಯಮೇವ। ಪರಿಮಣ್ಡಲಗ್ಗಹಣೇನ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ನಿವಾಸನಮ್ಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **"ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ವಾ ಓತಾರೇತ್ವಾ ವಾ"**ತಿ।

ಸಚಿತ್ತಕನ್ತಿ ವತ್ಥುವಿಜಾನನಚಿತ್ತೇನ ಸಚಿತ್ತಕಂ। **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** ಪನ **ಉಪತಿಸ್ಸತ್ಥೇರವಾದನಯೇನ** ಲೋಕವಜ್ಜತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ವತ್ಥುವಿಜಾನನಚಿತ್ತೇನ, ಪಣ್ಣತ್ತಿವಿಜಾನನಚಿತ್ತೇನ ಚ ಸಚಿತ್ತಕ"ನ್ತಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಸೇಖಿಯಕಣ್ಡ ೩.೫೭೬) ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಚ ವತ್ಥುವಿಜಾನನಂ ವಿಸುಂ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಪಣ್ಣತ್ತಿವಿಜಾನನೇನ ತಸ್ಸಾಪಿ ಅನ್ತೋಗಧಭಾವತೋ ಇದಂ ವತ್ಥುಂ ಏವಂ ವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತೀತಿ ವಿಜಾನನ್ತೋ ಹಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ವಿಜಾನಾತೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಉಪತಿಸ್ಸತ್ಥೇರವಾದೇ** ಚೇತ್ಥ ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಅಪರಿಮಣ್ಡಲನಿವಾಸನಾದಿವತ್ಥುಮೇವ ಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಪಣ್ಣತ್ತಿವೀತಿಕ್ಕಮಾನಾದರಿಯಾಭಾವಾ ಸಬ್ಬಸೇಖಿಯೇಸು ಅನಾಪತ್ತಿ ಏವ ಅಭಿಮತಾ, ತಞ್ಚ ನ ಯುತ್ತಂ **ಕೋಸಮ್ಬಕ್ಖನ್ಧಕೇ** (ಮಹಾವ॰ ೪೫೧ ಆದಯೋ) ವಚ್ಚಕುಟಿಯಂ ಉದಕಾವಸೇಸಂ ಠಪೇನ್ತಸ್ಸ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಿಜಾನನಾಭಾವೇಪಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ವುತ್ತತ್ತಾ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ ತತ್ಥ "ತೇನ ಖೋ ಪನ ಸಮಯೇನ ಅಞ್ಞತರೋ ಭಿಕ್ಖು ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ ಹೋತಿ ...ಪೇ॰... ಸೋ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ತಸ್ಸಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿದಿಟ್ಠಿ ಹೋತೀ"ತಿಆದಿ (ಮಹಾವ॰ ೪೫೧)। **ಅಟ್ಠಕಥಾಯ**ಞ್ಚಸ್ಸ "ತ್ವಂ ಏತ್ಥ ಆಪತ್ತಿಭಾವಂ ನ ಜಾನಾಸೀತಿ, ಆಮ ನ ಜಾನಾಮೀತಿ। ಹೋತು ಆವುಸೋ, ಏತ್ಥ ಆಪತ್ತೀತಿ, ಸಚೇ ಹೋತಿ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮೀತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತೇ, ಆವುಸೋ, ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಅಸತಿಯಾ ಕತಂ, ನತ್ಥಿ ಆಪತ್ತೀತಿ। ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿದಿಟ್ಠಿ ಅಹೋಸೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೪೫೧) ವುತ್ತಂ, ತಥಾ "ಅಧಮ್ಮವಾದೀತಿ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾನುವತ್ತಕೇಸು ಅಞ್ಞತರೋ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೪೫೭-೪೫೮) ಚ ವುತ್ತಂ। ಖನ್ಧಕವತ್ತಾನಞ್ಹಿ ಸೇಖಿಯತ್ತಾ ತತ್ಥ ವುತ್ತೋ ನಯೋ ಇಮೇಸಂ, ಇಧ ವುತ್ತೋ ಚ ತೇಸಂ ಸಾಧಾರಣೋವ ಹೋತೀತಿ। ತೇನೇವ "ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಅಸತಿಯಾ ಕತಂ, ನತ್ಥಿ ಆಪತ್ತೀ"ತಿ ಏವಂ ಇಧ ವುತ್ತೋ ಆಪತ್ತಿನಯೋ ತತ್ಥಾಪಿ ದಸ್ಸಿತೋ। ತಸ್ಮಾ **ಫುಸ್ಸದೇವತ್ಥೇರವಾದೇ** ಏವ ಠತ್ವಾ ವತ್ಥುವಿಜಾನನಚಿತ್ತೇನೇವ ಸಬ್ಬಸೇಖಿಯಾನಿ ಸಚಿತ್ತಕಾನಿ, ನ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಿಜಾನನಚಿತ್ತೇನ। ಭಿಯ್ಯೋಕಮ್ಯತಾಯಸೂಪಬ್ಯಞ್ಜನಪಟಿಚ್ಛಾದನಉಜ್ಝಾನಸಞ್ಞೀತಿ ದ್ವೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಲೋಕವಜ್ಜಾನಿ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಾನಿ, ಸೇಸಾನಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಾನಿ, ತಿಚಿತ್ತಾನಿ, ತಿವೇದನಾನಿ ಚಾತಿ ಗಹಣಮೇವ ಯುತ್ತತರಂ ದಿಸ್ಸತಿ। ತೇನೇವೇತ್ಥ "ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾತಿ ಪುರತೋ ವಾ ಪಚ್ಛತೋ ವಾ ಓಲಮ್ಬೇತ್ವಾ ನಿವಾಸೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಏವಂ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾ"ತಿಆದಿನಾ ವತ್ಥುಅಜಾನನವಸೇನೇವ ಅನಾಪತ್ತಿವಣ್ಣನಾ ಕತಾ, ನ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಿಜಾನನಚಿತ್ತವಸೇನ।

ಅಪಿಚ "ಯಸ್ಸ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಅಕುಸಲಮೇವ ಹೋತಿ, ತಂ ಲೋಕವಜ್ಜ"ನ್ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ) ಇಮಿನಾ ಲಕ್ಖಣವಚನೇನಾಪಿ ಚೇತಂ ಸಿಜ್ಝತಿ। ವತ್ಥುವಿಜಾನನಚಿತ್ತವಸೇನೇವ ಹೇತ್ಥ "ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇತರಥಾ

ಪಣ್ಣತ್ತಿವಿಜಾನನಚಿತ್ತವಸೇನ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಮ್ಪಿ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ಅಕುಸಲತ್ತನಿಯಮೇನ ಲೋಕವಜ್ಜತ್ತಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಮೇವ ನ ಸಿಯಾ, ಇದಞ್ಚ ವಚನಂ ನಿರತ್ಥಕಂ ಸಿಯಾ ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ ನಿವತ್ತೇತಬ್ಬಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಅಭಾವಾ। ನ ಚ ಸೇಖಿಯೇಸು ವತ್ಥುವಿಜಾನನಚಿತ್ತೇನ ಸಚಿತ್ತಕಪಕ್ಖೇ ಚಿತ್ತಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದೀಸು ವಿಯ ಅಕುಸಲಮೇವಾತಿ ನಿಯಮೋ ಅತ್ಥಿ, ಯೇನೇತ್ಥ ಲೋಕವಜ್ಜತಾ ಪಸಜ್ಜೇಯ್ಯ, "ಅನಾದರಿಯಂ ಪಟಿಚ್ಚಾ"ತಿ ಚೇತಂ ಪಾಳಿವಚನಂ ವತ್ಥುಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ತೀಹಿ ಚಿತ್ತೇಹಿ ವೀತಿಕ್ಕಮಮೇವ ಅನಾದರಿಯಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ನ ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಜಾನಿತ್ವಾ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನೇವ ವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅಞ್ಞಥಾ **ಖನ್ಧಕಪಾಳಿಯಾ, ಅಟ್ಠಕಥಾಯ**ಞ್ಚ ಪುಬ್ಬಾಪರಞ್ಚ ವಿರುಜ್ಝನತೋತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ। ಯಥಾ ವಾ ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ, ತಥಾ ಏತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಗವೇಸಿತಬ್ಬೋ। ಅನಾದರಿಯಂ, ಅನಾಪತ್ತಿಕಾರಣಾಭಾವೋ , ಅಪರಿಮಣ್ಡಲನಿವಾಸನನ್ತಿ ಇಮಾನೇತ್ಥ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ, ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ। ಕೇವಲಂ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವುತ್ತಪಟಿಪಕ್ಖಕರಣವಸೇನ ತತಿಯಙ್ಗಯೋಜನಮೇವ ವಿಸೇಸೋ।

೫೭೭. ದುತಿಯಾದೀಸು **ಗಿಹಿಪಾರುತ**ನ್ತಿ ಸೇತಪಟಪಾರುತಾದಿ। **ವಿಹಾರೇಪೀ**ತಿ ಸಙ್ಘಸನ್ನಿಪಾತಬುದ್ಧುಪಟ್ಠಾನಾದಿಕಾಲಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

೫೭೮. **ಗಣ್ಠಿಕಂ ಪಟಿಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ**ತಿಆದಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದನವಿಧಿದಸ್ಸನಂ। **ಗೀವಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ**ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತತ್ತಾ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಗೀವಂ, ಮಣಿಬನ್ಧನಞ್ಚ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ। ಏತ್ಥಾಪಿ ಪರಿಮಣ್ಡಲಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಸಾಧಾರಣತ್ತಾ ಜಾಣುಮಣ್ಡಲತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಚತುರಙ್ಗುಲಮತ್ತಂ ಓತಾರೇತ್ವಾ ಅನೋಲಮ್ಬೇತ್ವಾ ಪರಿಮಣ್ಡಲಮೇವ ಪಾರುಪಿತಬ್ಬಂ।

೫೭೯. **ವಿವರಿತ್ವಾ ನಿಸೀದತೋ**ತಿ ವಿಹಾರೇ ವಿಯ ಏಕಂಸಪಾರುಪನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। "ವಾಸತ್ಥಾಯ ಉಪಗತಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ವಾಸಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ವಿನಾ ಧಮ್ಮದೇಸನಪರಿತ್ತಭಣನಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಸುಚಿರಮ್ಪಿ ನಿಸೀದನ್ತೇನ ಸಬ್ಬಂ ಅನ್ತರಘರವತ್ತಂ ಪೂರೇನ್ತೇನೇವ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ। ನಿಸೀದನಪಟಿಸಂಯುತ್ತೇಸು ಏವ ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು "ವಾಸೂಪಗತಸ್ಸಾ"ತಿ ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ವುತ್ತತ್ತಾ ವಾಸತ್ಥಾಯ ಅನ್ತರಘರಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತೇನಾಪಿ ಸುಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನತಾದಿಸಬ್ಬಂ ಅಕೋಪೇನ್ತೇನೇವ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। "ವಾಸೂಪಗತಸ್ಸಾ"ತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಉಪಗಚ್ಛಮಾನಸ್ಸಾತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಪರಮಂ ಗನ್ತ್ವಾ ವಾಸಪರಿಗ್ಗಹೇ ಕತೇ ತತೋ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಯಥಾಸುಖಂ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಪರೇ ಪನ "ಗೇಹಸ್ಸಾಮಿಕೇಹಿ 'ಯಾವ ತುಮ್ಹೇ ನಿವಸಿಸ್ಸಥ, ತಾವ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಇಮಂ ಗೇಹಂ ದೇಮೀ'ತಿ ದಿನ್ನೇ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಅವಾಸಾಧಿಪ್ಪಾಯೇಹಿ ಅನ್ತರಾರಾಮೇ ವಿಯ ಯಥಾಸುಖಂ ಗನ್ತುಂ, ನಿಸೀದಿತುಞ್ಚ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ ತಥಾವಚನಾಭಾವಾ, ದಾನಲಕ್ಖಣಾಭಾವಾ, ತಾವತ್ತಕೇನ ವಿಹಾರಸಙ್ಖ್ಯಾನುಪಗಮನತೋ ಚ। "ಯಾವ ನಿಸೀದಿಸ್ಸಥ, ತಾವ ತುಮ್ಹಾಕಂ ಇಮಂ ಗೇಹಂ ದೇಮೀ"ತಿ ದೇನ್ತೋಪಿ ಹಿ ತಾವಕಾಲಿಕಮೇವ ದೇತಿ ವತ್ಥುಪರಿಚ್ಚಾಗಲಕ್ಖಣತ್ತಾ ದಾನಸ್ಸ।

೫೮೧. **ಚತುಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣ**ನ್ತಿ ವಡ್ಢಕೀಹತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

೫೮೫. **ಉಕ್ಖಿತ್ತಚೀವರೋ ಹುತ್ವಾ**ತಿ ಕಟಿತೋ ಉದ್ಧಂ ಕಾಯಬನ್ಧನಾದಿದಸ್ಸನವಸೇನೇವುಕ್ಖಿಪನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರತೋ ಪತ್ತಗ್ಗಹಣಾದಿಮತ್ತಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ। ತೇನೇವ "**ನಿಸಿನ್ನಕಾಲೇ ಪನ ಧಮಕರಣ**"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ನಿಸಿನ್ನಕಾಲೇ ಹಿ ಖನ್ಧೇ ಲಗ್ಗಪತ್ತತ್ಥವಿಕಾದಿತೋ ಧಮಕರಣಂ ನೀಹರನ್ತಸ್ಸ ಕಟಿತೋ ಉದ್ಧಮ್ಪಿ ದಿಸ್ಸತಿ, ತಥಾ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ, ನೀಹರಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಆಸನೇ ನಿಸೀದನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಚ ಪಾರುಪಿತಚೀವರಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಜಙ್ಘಪಿಣ್ಡೇಹಿ ಅನುಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾವ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ। ಇಮಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ "ವಾಸೂಪಗತಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ನಿಸೀದನಪಟಿಸಂಯುತ್ತೇಸು ಛಟ್ಠಅಟ್ಠಮೇಸು ಅವುತ್ತತ್ತಾ ವಾಸೂಪಗತೇನಾಪಿ ಸುಸಂವುತೇನ ಓಕ್ಖಿತ್ತಚಕ್ಖುನಾವ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯ**ಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ವಿಸೇಸಂ ಅವತ್ವಾ ಇಧೇವ "ವಾಸೂಪಗತಸ್ಸ ಪನ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಉಕ್ಖಿತ್ತಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಾ।

ಪರಿಮಣ್ಡಲವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ಉಜ್ಜಗ್ಘಿಕವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೫೮೬. ದುತಿಯವಗ್ಗಾದಿಉಜ್ಜಗ್ಘಿಕಅಪ್ಪಸದ್ದೇಸು ನಿಸೀದನಪಟಿಸಂಯುತ್ತೇಸುಪಿ ವಾಸೂಪಗತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ ನ ವುತ್ತಾ, ಕಾಯಪ್ಪಚಾಲಕಾದೀಸು ಏವ ಪನ ವುತ್ತಾ। ಪಾಳಿಪೋತ್ಥಕೇಸು ಪನೇತಂ ಕೇಸುಚಿ ಪೇಯ್ಯಾಲೇನ ಬ್ಯಾಮೋಹಿತತ್ತಾ ನ ಸುಟ್ಠು ವಿಞ್ಞಾಯತಿ। ಯತ್ಥ ಚ ಅನ್ತರಘರೇ ಧಮ್ಮಂ ವಾ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ವಾ ಉದ್ದಿಸನ್ತಸ್ಸ ಮಹಾಸದ್ದೇನ ಯಾವಪರಿಸಸಾವನೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ ಏವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ ತಥಾ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಮಹಿನ್ದತ್ಥೇರಾದೀಹಿ ಆಚರಿತತ್ತಾ।

ಉಜ್ಜಗ್ಘಿಕವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ಖಮ್ಭಕತವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೬೦೩. ಪತ್ತೇ ಗಹಣಸಞ್ಞಾ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ ಪತ್ತಸಞ್ಞೀತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಪತ್ತೇ ಸಞ್ಞಂ ಕತ್ವಾ**"ತಿ ವುತ್ತಂ।

೬೦೪. **ಓಲೋಣೀತಿ** ಏಕಾ ಬ್ಯಞ್ಜನವಿಕತಿ। ಕಞ್ಜಿಕತಕ್ಕಾದಿರಸೋತಿ ಕೇಚಿ। ಮಂಸರಸಾದೀನೀತಿ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಅವಸೇಸಾ ಸಬ್ಬಾಪಿ ಬ್ಯಞ್ಜನವಿಕತಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾ।

೬೦೫. **ಸಮಭರಿತನ್ತಿ** ರಚಿತಂ। **ಹೇಟ್ಠಾ ಓರೋಹತೀತಿ** ಸಮನ್ತಾ ಓಕಾಸಸಮ್ಭವತೋ ಹತ್ಥೇನ ಸಮಂ ಕರಿಯಮಾನಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಭಸ್ಸತಿ। ಪತ್ತಮತ್ಥಕೇ ಠಪಿತಾನಿ ಪೂವಾನಿ ಏವ ವಟಂಸಕಾಕಾರೇನ ಠಪಿತತ್ತಾ "**ಪೂವವಟಂಸಕ**"ನ್ತಿ ವುತ್ತಾನಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಥೂಪೀಕತಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ ರಚಿತ್ವಾ ದಿಯ್ಯಮಾನಮೇವ ಗಣ್ಹತೋ ಆಪತ್ತಿ, ಹತ್ಥಗತೇ ಏವ ಪನ ಪತ್ತೇ ದಿಯ್ಯಮಾನೇ ಥೂಪೀಕತಮ್ಪಿ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಮೇವ "ಸಮತಿತ್ತಿಕ"ನ್ತಿ ಭಾವನಪುಂಸಕವಸೇನ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ।

ಖಮ್ಭಕತವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಸಕ್ಕಚ್ಚವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೬೦೮. ಚತುತ್ಥವಗ್ಗಾದೀಸು **ಸಪದಾನನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ದಾನಂ ವುಚ್ಚತಿ ಅವಖಣ್ಡನಂ, ಅಪೇತಂ ದಾನತೋ ಅಪದಾನಂ, ಸಹ ಅಪದಾನೇನ ಸಪದಾನಂ, ಅವಖಣ್ಡನವಿರಹಿತಂ ಅನುಪಟಿಪಾಟಿಯಾತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। ತೇನಾಹ "**ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಓಧಿಂ ಅಕತ್ವಾ**"ತಿಆದಿ।

೬೧೧. **ವಿಞ್ಞತ್ತಿಯನ್ತಿ** ಸೂಪೋದನವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। "**ವತ್ತಬ್ಬಂ ನತ್ಥೀ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಾಳಿಯಾವ ಸಬ್ಬಂ ವಿಞ್ಞಾಯತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ ಪಾಳಿಯಂ **ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾತಿ**ಆದೀಸು ವತ್ಥುಮತ್ತಂ ಇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನೇನ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜನ್ತಸ್ಸೇವ ಪುನ ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಇತ್ವಾ ಮುಖಗತಂ ಛಡ್ಡೇತುಕಾಮಸ್ಸ ಯಂ ಅರುಚಿಯಾ ಪವಿಟ್ಠಂ, ತಂ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಪವಿಟ್ಠಂ ನಾಮ, ತತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತಿ। ತದೇವ ಪುನ ಅಞ್ಞವಿಹಿತತಾಯ ವಾ ಅವಿಞ್ಞತ್ತಮಿದನ್ತಿಸಞ್ಞಾಯ ವಾ ಭುಞ್ಜನೇ "**ಅಸತಿಯಾ**"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

೬೧೩. "**ಅಞ್ಞಸ್ಸತ್ಥಾಯಾ**"ತಿ ಇದಮಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ಥಾಯ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಸಯಂ ಭುಞ್ಜನೇ ಏವ ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾ ಇಮಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಪಞ್ಚಸಹಧಮ್ಮಿಕಾನಂ ಪನ ಅತ್ಥಾಯ ಅಞ್ಞಾತಕಅಪ್ಪವಾರಿತಟ್ಠಾನೇ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತೋ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಸುತ್ತಾನುಲೋಮತೋ ವುತ್ತಅಕತವಿಞ್ಞತ್ತಿದುಕ್ಕಟತೋ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಭುಞ್ಜನಕ್ಖಣೇ ಸಯಞ್ಚ ಅಞ್ಞೇ ಚ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವತೋ ನ ಮುಚ್ಚನ್ತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

೭೧೫. **“ಕುಕ್ಕುಟಣ್ಡಂ ಅತಿಖುದ್ದಕ”**ನ್ತಿ ಇದಂ ಅಸಾರುಪ್ಪವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಅತಿಮಹನ್ತೇ ಏವ ಆಪತ್ತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಭುಞ್ಜನ್ತೇನ ಪನ ಚೋರಾದಿಭಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಮಹನ್ತಮ್ಪಿ ಅಪರಿಮಣ್ಡಲಮ್ಪಿ ಕತ್ವಾ ಸೀಘಂ ಭುಞ್ಜನವಸೇನೇತ್ಥ **ಆಪದಾ**। ಏವಮಞ್ಞೇಸುಪಿ ಯಥಾನುರೂಪಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಸಕ್ಕಚ್ಚವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಕಬಳವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೭೧೭. ಅನಾಹಟೇ ಕಬಳೇ ಮುಖದ್ವಾರವಿವರಣೇ ಪನ ಪಯೋಜನಾಭಾವಾ “ಆಪದಾಸೂ”ತಿ ನ ವುತ್ತಂ। ಏವಮಞ್ಞೇಸುಪಿ ಈದಿಸೇಸು।

೭೧೮. **ಸಬ್ಬಂ ಹತ್ಥ**ನ್ತಿ ಹತ್ಥೇಕದೇಸಾ ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ವುತ್ತಾ “ಹತ್ಥಮುದ್ದಾ”ತಿಆದೀಸು ವಿಯ, ತಸ್ಮಾ ಏಕಙ್ಗುಲಿಮ್ಪಿ ಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ಕಬಳವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಸುರುಸುರುವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೭೨೭. ಪಾಳಿಯಂ **ಸೀತೀಕತೋ**ತಿ ಸೀತಪೀಳಿತೋ। **ಸಿಲಕಬುದ್ಧೋ**ತಿ ಪರಿಹಾಸವಚನಮೇತಂ। ಸಿಲಕಞ್ಹಿ ಕಿಞ್ಚಿ ದಿಸ್ವಾ “ಬುದ್ಧೋ ಅಯ”ನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ।

೭೨೮. **“ಅಙ್ಗುಲಿಯೋ ಮುಖೇ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ”**ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಬ್ಬಂ ಹತ್ಥಂ ಅನ್ತೋಮುಖೇ ಪಕ್ಖಿಪನಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸಪಿ ಪವಿಟ್ಠಙ್ಗುಲಿನಿಲ್ಲೇಹನೇನ ಇಮಸ್ಸಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಏಸೇವ ನಯೋ**ತಿ ಘನಯಾಗುಆದೀಸು ಪತ್ತಂ ಹತ್ಥೇನ, ಓಟ್ಠಞ್ಚ ಜಿವ್ಹಾಯ ನಿಲ್ಲೇಹಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅತಿದಿಸತಿ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಘನಯಾಗುಆದಿವಿರಹಿತಂ ನಿಲ್ಲೇಹಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

೭೩೪. **ವಿಲೀವಚ್ಛತ್ತ**ನ್ತಿ ವೇಣುಪೇಸಿಕಾಹಿ ಕತಂ। **ಮಣ್ಡಲಬದ್ಧಾನೀ**ತಿ ದೀಘಸಲಾಕಾಸು ತಿರಿಯಂ ವಲಯಾಕಾರೇನ ಸಲಾಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸುತ್ತೇಹಿ ಬದ್ಧಾನಿ ದೀಘಞ್ಚ ತಿರಿಯಞ್ಚ ಉಜುಕಮೇವ ಸಲಾಕಾಯೋ ಠಪೇತ್ವಾ ದಳ್ಹಬದ್ಧಾನಿ ಚೇವ ತಿರಿಯಂ ಠಪೇತ್ವಾ ದೀಘದಣ್ಡಕೇಹೇವ ಸಞ್ಚೋಕಚಾರಹಂ ಕತ್ವಾ ಸುತ್ತೇಹೇವ ತಿರಿಯಂ ಬದ್ಧಾನಿ। **ತತ್ಥಜಾತಕದಣ್ಡಕೇನ ಕತ**ನ್ತಿ ಸಹ ದಣ್ಡಕೇನ ಛಿನ್ನತಾಲಪಣ್ಣಾದೀಹಿ ಕತಂ। **ಛತ್ತಪಾದುಕಾಯಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಿಂ ಛತ್ತದಣ್ಡಕೋಟಿಂ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಛತ್ತಂ ಉಜುಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಛಾಯಾಯ ನಿಸೀದನ್ತಿ, ತಿಟ್ಠನ್ತಿ ವಾ, ತಾದಿಸೇ ಛತ್ತಾಧಾರೇ।

೭೩೭. **ಚಾಪೋ**ತಿ ಮಜ್ಝೇ ವಙ್ಕಕಾಜದಣ್ಡಸದಿಸಾ ಧನುವಿಕತಿ। **ಕೋದಣ್ಡೋ**ತಿ ವಿದ್ಧದಣ್ಡಾ ಧನುವಿಕತಿ।

ಸುರುಸುರುವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭. ಪಾದುಕವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೬೪೭. ಸತ್ತಮವಗ್ಗೇ **ರುಕ್ಖತೋ ಪತಿತೋ**ತಿ ಏಕಂ ಓಲಮ್ಬನಸಾಖಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪತಿತೋ। **ಪಾಳಿಯಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಆಚಾರಪ್ಪಕಾಸಕಗನ್ಥಸ್ಸ। **ಧೀರತ್ಥೂ**ತಿ ಧೀ ಅತ್ಥು, ನಿನ್ದಾ ಹೋತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿನಿಪಾತನಹೇತುನಾ**ತಿ ವಿನಿಪಾತನಸ್ಸ

ಹೇತುಭಾವೇನ। **ತ್ವನ್ತಿ** ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ, ತಂ ಇಚ್ಚೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಅಸ್ಮಾತಿ** ಪಾಸಾಣೋ।

೬೪೯. ನ ಕಥೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಥೇರೇನ ಅತ್ತನೋ ಕಙ್ಖಾಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಪುಚ್ಛಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ದಹರಸ್ಸ ಅತ್ಥಕೋಸಲ್ಲಂ ಞಾತುಂ ಪುಚ್ಛಿತೇನ ಉಚ್ಚಾಸನೇ ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸ ಆಚರಿಯಸ್ಸ ಅನುಯೋಗದಾನನಯೇನ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೬೫೧. ಖೇಳೇನ ಚೇತ್ಥ ಸಿಙ್ಘಾಣಿಕಾಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾತಿ ಏತ್ಥ ಉದಕಗಣ್ಡುಸಕಂ ಕತ್ವಾ ಉಚ್ಛುಕಚವರಾದಿಞ್ಚ ಮುಖೇನೇವ ಹರಿತುಂ ಉದಕೇಸು ಛಡ್ಡೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ಪಾದುಕವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸೇಖಿಯವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೬೫೫. ಅಧಿಕರಣಸಮಥೇಸು ಚ ಇಧ ವತ್ತಬ್ಬಂ ನತ್ಥಿ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಮತಿವಿನೋದನಿಯಂ

ಭಿಕ್ಖುವಿಭಙ್ಗವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗವಣ್ಣನಾ

೧. ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡಂ

೧. ಉಬ್ಭಜಾಣುಮಣ್ಡಲಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೫೬. ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗೇ **ಮಿಗಾರಮಾತುಯಾ**ತಿ ಮಿಗಾರಮಾತು, ವಿಸಾಖಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಾಳಿಯಂ "ಏಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೀತಿ ಭಿಕ್ಖುನೀ, ತೀಹಿ ಸರಣಗಮನೇಹಿ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾತಿ ಭಿಕ್ಖುನೀ"ತಿ ಇದಂ ಭಿಕ್ಖುವಿಭಙ್ಗಪಾಳಿಯಾ ಸಮದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಅಟ್ಠಗರುಧಮ್ಮಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇನ ಲದ್ಧೂಪಸಮ್ಪದಂ ಮಹಾಪಜಾಪತಿಗೋತಮಿಞ್ಚೇವ ತಾಯ ಸಹ ನಿಕ್ಖನ್ತಾ ಭಗವತೋ ಆಣಾಯ ಭಿಕ್ಖೂನಞ್ಞೇವ ಸನ್ತಿಕೇ ಏಕತೋಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ಪಞ್ಚಸತಸಾಕಿಯಾನಿಯೋ ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಾ ಹಿ ಭಗವತಾ ಆನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಯಾಚನಾಯ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಜಾನನ್ತೇನ "ಏಥ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ, ಮಮ ಸಾಸನೇ ತುಮ್ಹೇಪಿ ಪವಿಸಥಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ ವಿಯ ಜಾತಾ। ಸಾಕಿಯಾನಿಯೋ ಏವ ಸರಣಸೀಲಾನಿ ದತ್ವಾ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಉಪಸಮ್ಪಾದಿತತ್ತಾ "ತೀಹಿ ಸರಣಗಮನೇಹಿ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ। ನ ಹಿ ಏತಾಹಿ ಅಞ್ಞಾ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುನಿಭಾವಾದಿನಾ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ನಾಮ ಸನ್ತಿ। ಯಂ ಪನ ಥೇರೀಗಾಥಾಸು **ಭದ್ದಾಯ ಕುಣ್ಡಲಕೇಸಿಯಾ** –

> "ನಿಹಚ್ಚ ಜಾಣುಂ ವನ್ದಿತ್ವಾ, ಸಮ್ಮುಖಾ ಅಞ್ಜಲಿಂ ಅಕಂ।
> 'ಏಹಿ ಭದ್ದೇ'ತಿ ಮಂ ಅವೋಚ, ಸಾ ಮೇ ಆಸೂಪಸಮ್ಪದಾ"ತಿ॥ (ಥೇರೀಗಾ॰ ೧೦೯) –

ವುತ್ತಂ। ಯಞ್ಚ ಅಪದಾನೇಪಿ –

> "ಆಯಾಚಿತೋ ತದಾ ಆಹ, 'ಏಹಿ ಭದ್ದೇ'ತಿ ನಾಯಕೋ।
> ತದಾಹಂ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ, ಪರಿತ್ತಂ ತೋಯಮದ್ದಸ"ನ್ತಿ॥ (ಅಪ॰ ಥೇರೀ ೨.೩.೪೪) –

ವುತ್ತಂ। ತಮ್ಪಿ "ಏಹಿ ತ್ವಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ, ಉಪಸಮ್ಪದಞ್ಚ ಗಣ್ಹಾಹೀ"ತಿ ಭಗವತೋ ಆಣಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ಕಾರಣತ್ತಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಅಹೋಸೀತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಥಾ ಹಿ ವುತ್ತಂ **ಥೇರೀಗಾಥಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಏಹಿ ಭದ್ದೇ, ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜಸ್ಸೂತಿ ಮಂ ಅವಚ ಆಣಾಪೇಸಿ, ಸಾ ಸತ್ಥು ಆಣಾ ಮಯ್ಹಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ಕಾರಣತ್ತಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಆಸಿ ಅಹೋಸೀ"ತಿ (ಥೇರೀಗಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೧೧)।

೬೫೭. **ಸಾಧಾರಣಪಾರಾಜಿಕೇಹೀ**ತಿ ಮೇಥುನಾದೀಹಿ ಚತೂಹಿ। ತಾನಿ, ಪನ ಅಞ್ಞಾನಿ ಚ ಸಾಧಾರಣಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಯಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುವಿಭಙ್ಗೇ ವುತ್ತನಿದಾನವತ್ಥಾದೀಸು ಏವ ಸಾಧಾರಣವಸೇನ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ, ಪಚ್ಛಾ ಪನ ತಾನಿ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಂ ಅನುಜಾನನ್ತೇನ ಭಗವತಾ ತಾಸಂ ಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾನಾಭಾವೇನ "ಯಾ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಛನ್ದಸೋ ಮೇಥುನಂ ಧಮ್ಮಂ ಪಟಿಸೇವೇಯ್ಯಾ"ತಿಆದಿನಾ ತದನುರೂಪವಸೇನ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಅಸಾಧಾರಣಸಿಕ್ಖಾಪದೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಸಂಸನ್ದೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸವಸೇನ ಏಕತೋ ಸಙ್ಗಹಿತಾನಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ನೇಸಂ **ಭಿಕ್ಖುವಿಭಙ್ಗೇ** (ಪಾರಾ॰ ೪೪ ಆದಯೋ) ವುತ್ತನಯೇನೇವ ಸಬ್ಬೋಪಿ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಸಕ್ಕಾ ಞಾತುಂ, ತಸ್ಮಾ ತಾನಿ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅಸಾಧಾರಣಾನಂ ಏವ ಇಧ ವಿಭಙ್ಗೋ ವುತ್ತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೬೫೯. ಭಿಕ್ಖೂನಂ "ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ಸಾದಿಯೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ **"ಭಿಕ್ಖು ಆಪತ್ತಿಯಾ ನ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ತಬ್ಬಹುಲನಯೇನಾ**ತಿ ಕಿರಿಯಾಸಮುಟ್ಠಾನಸ್ಸೇವ ಬಹುಲಭಾವತೋ, ಏತೇನ ಅಕಿರಿಯಾಸಮುಟ್ಠಾನಾಪಿ ಅಯಂ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ದಸ್ಸೇತಿ, ಮಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಏವಂ ತಕ್ಕಯಾಮ "ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಕ್ಖಣೇ ಸಾದಿಯನ್ತಿಯಾ ಕಿರಿಯಾಯ ಅಭಾವೇಪಿ ತತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಪವತ್ತಿತಾನಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಟ್ಠಾನಗಮನಇಙ್ಗಿತಾಕಾರದಸ್ಸನಾದಿಕಿರಿಯಾನಂ ವಸೇನೇವ

ಕಿರಿಯಾಸಮಉಟ್ಠಾನಮೇವ, ಪರೇಹಿ ಮಗ್ಗೇ ಕರಿಯಮಾನುಪಕ್ಕಮೇನ ನಿಚ್ಚಲಸ್ಸ ಸಾದಿಯತೋ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ ವಿಯ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗಾಭಾವೇಪಿ ವಾ ತಸ್ಮಿಞ್ಞೇವ ಖಣೇ ಪರೂಪಕ್ಕಮೇನ ಜನಿಯಮಾನಾಯ ಅತ್ತನೋ ಕಾಯಚಲನಾದಿಸಞ್ಞಾತಾಯ ಕಿರಿಯಾಯ, ಸಾ ಹಿ ಸಾದಿಯಮಾನೇನ ತಸ್ಸಾ ಚಿತ್ತೇನಾಪಿ ಸಮುಟ್ಠಿತಾ ಕಿರಿಯಾ ನಾಮ ಹೋತಿ ಅವಾಯಮಿತ್ವಾ ಪರೂಪಕ್ಕಮೇನ ಮೇಥುನಸಾದಿಯನೇ ವಿಯ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪನ ಪರೂಪಕ್ಕಮಜನಿತಂ ಕಿರಿಯಂ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನಾ ಕರಿಯಮಾನಪಯೋಗವಸೇನೇವ 'ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಂ ಸಮಾಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ'ತಿ ಏವಂ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾವ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾ ಸಾದಿಯಮಾನೇಪಿ ನ ದೋಸೋ। ಇತರಥಾ ಹಿ ತಬ್ಬಹುಲನಯೇನೇತ್ಥ ಕಿರಿಯತ್ತೇ ಗಯ್ಹಮಾನೇ ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ಕಿರಿಯಾಕಿರಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಕಿರಿಯತ್ತಗ್ಗಹಣಪ್ಪಸಙ್ಗೋ ಸಿಯಾ"ತಿ। ತಸ್ಮಾ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಸಾತಿ** ಕಿರಿಯಾಸಮುಟ್ಠಾನತಾ। **ತಥೇವಾತಿ** ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೀ ಏವ।

ಉಬ್ಭಜಾಣುಮಣ್ಡಲಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ವಜ್ಜಪಟಿಚ್ಛಾದಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೬೬. ದುತಿಯೇ **ಪುರಿಮೇನಾತಿ**ಆದಿ ಸುನ್ದರೀನನ್ದಾಯ ವಜ್ಜಪಟಿಚ್ಛಾದನೇ ಪಞ್ಞತ್ತತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **"ಅಟ್ಠನ್ನ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ವಜ್ಜಪಟಿಚ್ಛಾದನಸ್ಸಾಪಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದನೇ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **"ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತೇ"**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಅಜಾನನ್ತಿಯಾಪಿ "ಇದಂ ವಜ್ಜಂ ನ ಪಕಾಸೇಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಛನ್ದೇನ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖೇಪಕ್ಖಣೇ ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತಂ ಪನ ಪಟಿಚ್ಛಾದನಂ ಯಸ್ಮಾ "ಪೇಸಲಾ ಞತ್ವಾ ಗರಹಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಭಯೇನೇವ ಹೋತಿ, ಭಯಞ್ಚ ಕೋಧಚಿತ್ತಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಇದಂ **"ದುಕ್ಖವೇದನ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಂ ಪನ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡ ೩.೬೬೬) "ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ವಜ್ಜಪಟಿಚ್ಛಾದನಂ ಪೇಮವಸೇನ ಹೋತಿ, ತಥಾಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದವೀತಿಕ್ಕಮಚಿತ್ತಂ ದೋಮನಸ್ಸಿತಮೇವ ಹೋತೀ"ತಿ ಏವಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವೀತಿಕ್ಕಮಚಿತ್ತೇನೇವ ಛಾದನಂ ದೋಮನಸ್ಸತ್ತೇ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಅಕಾರಣಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಿಜಾನನಂ ವಿನಾಪಿ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋವ।

ವಜ್ಜಪಟಿಚ್ಛಾದಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬೬೯. ತತಿಯಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

೪. ಅಟ್ಠವತ್ಥುಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೭೫. ಚತುತ್ಥೇ ಲೋಕಸ್ಸಾದಸಞ್ಞಾತಂ ಮಿತ್ತೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕಾತಬ್ಬಂ **ಸನ್ಥವಂ**। ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಪರಿಯಾಯನ್ತರೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೇನಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ।

ತಿಸ್ಸಿತ್ಥಿಯೋ ಮೇಥುನಂ ತಂ ನ ಸೇವೇತಿ ಯಾ ತಿಸ್ಸೋ ಇತ್ಥಿಯೋ, ತಾಸು ವುತ್ತಂ ತಂ ಮೇಥುನಂ ನ ಸೇವೇಯ್ಯ। **ಅನರಿಯಪಣ್ಡಕೇತಿ** ತಯೋ ಅನರಿಯೇ, ತಯೋ ಪಣ್ಡಕೇ ಚ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮೇಥುನಂ ನ ಸೇವೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನರಿಯಾತಿ** ಚೇತ್ಥ ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। **ಬ್ಯಞ್ಜನಸ್ಮಿನ್ತಿ** ಅತ್ತನೋ ವಚ್ಚಮುಖಮಗ್ಗೇಪಿ। ಛೇದೋ ಏವ **ಛೇಜ್ಜಂ,** ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ವಣ್ಣಾವಣ್ಣೋತಿ ದ್ವೀಹಿ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿ ವುತ್ತಾ। **ಗಮನುಪ್ಪಾದನನ್ತಿ** ಸಞ್ಚರಿತ್ತಂ। **"ಮೇಥುನಧಮ್ಮಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗತ್ತಾ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೀ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಕಾರಿಯೋಪಚಾರೇನ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗೋ ಮೇಥುನಧಮ್ಮೋತಿ ವುತ್ತೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಬ್ಬಪದೇಸೂತಿ** ಸಞ್ಛಾಟಿಕಣ್ಣಗ್ಗಹಣಾದಿಪದೇಸು। ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗರಾಗೋ, ಸಉಸ್ಸಾಹತಾ, ಅಟ್ಠಮವತ್ಥುಸ್ಸ ಪೂರಣನ್ತಿ ತೀಣೇತ್ಥ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಅಟ್ಠವತ್ಥುಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೨. ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಕಣ್ಡಂ

೧. ಪಠಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೭೯. ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಕಣ್ಡೇ "ದುತಿಯಸ್ಸ ಆರೋಚೇತೀ"ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ದ್ವೀಸುಪಿ ಅಡ್ಡಕಾರಕೇಸು ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ದುತಿಯಸ್ಸ ಕಥಂ ಯೋ ಕೋಚಿ ಆರೋಚೇತೀತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋತಿ ಆಹ **"ಏಸೇವ ನಯೋ"**ತಿ।

ಗತಿಗತನ್ತಿ ಚಿರಕಾಲಪ್ಪವತ್ತಂ। **ಆಪತ್ತೀ**ತಿ ಆಪಜ್ಜನಂ। "ನಿಸ್ಸಾರಣೀಯ"ನ್ತಿ ಇದಂ ಕತ್ತುಅತ್ಥೇ ಸಿದ್ಧನ್ತಿ ಆಹ **"ನಿಸ್ಸಾರೇತೀ"**ತಿ। ಆಪನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಸಙ್ಘತೋ ವಿಯೋಜೇತಿ, ವಿಯೋಜನಹೇತು ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಗೀವಾಯೇವಾತಿ ಆಣತ್ತಿಯಾ ಅಭಾವತೋ। **ತೇಸಂ ಅನತ್ಥಕಾಮತಾಯಾ**ತಿ "ಚೋರೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ ಮಮ ವಚನಂ ಸುತ್ವಾ ಕೇಚಿ ದಣ್ಡೆಸ್ಸನ್ತಿ ಜೀವಿತಾ ವೋರೋಪೇಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಏವಂ ಸಞ್ಞಾಯ। ಏತೇನ ಕೇವಲಂ ಭಯೇನ ವಾ ಪರಿಕ್ಖಾರಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ವಾ ಸಹಸಾ "ಚೋರೋ"ತಿ ವುತ್ತೇ ದಣ್ಡಿತೇಪಿ ನ ದೋಸೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ರಾಜಪುರಿಸಾನಞ್ಹಿ "ಚೋರೋ ಅಯ"ನ್ತಿ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕಥನೇ ಏವ ಗೀವಾ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ, ಪನ ಆರಾಮಿಕಾದೀನಂ ವಾ ಸಮ್ಮುಖಾ "ಅಸುಕೋ ಚೋರೋ ಏವಮಕಾಸೀ"ತಿ ಕೇನಚಿ ವುತ್ತವಚನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಆರಾಮಿಕಾದೀಸು ರಾಜಪುರಿಸಾನಂ ವತ್ವಾ ದಣ್ಡಾಪೇನ್ತೇಸುಪಿ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ನ ಗೀವಾ ರಾಜಪುರಿಸಾನಂ ಅವುತ್ತತ್ತಾ। ಯೇಸಞ್ಚ ವುತ್ತಂ, ತೇಹಿ ಸಯಂ ಚೋರಸ್ಸ ಅದಣ್ಡಿತತ್ತಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। "ತ್ವಂ ಏತಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಾ"ತಿ ಆಣತ್ತೋಪಿ ಹಿ ಸಚೇ ಅಞ್ಞೇನ ಅಚ್ಛಿನ್ದಾಪೇತಿ, ಆಣಾಪಕಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ ವಿಸಙ್ಕೇತತ್ತಾ। **"ಅತ್ತನೋ ವಚನಕರ"**ನ್ತಿ ಇದಂ ಸಾಮೀಚಿವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ವಚನಂ ಅಕರೋನ್ತಾನಂ ರಾಜಪುರಿಸಾನಮ್ಪಿ "ಇಮಿನಾ ಗಹಿತಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಆಹರಾಪೇಹಿ, ಮಾ ಚಸ್ಸ ದಣ್ಡಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ವದನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ದಣ್ಡೇ ಗಹಿತೇಪಿ ನ ಗೀವಾ ಏವ ದಣ್ಡಗ್ಗಹಣಸ್ಸ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ, "ಅಸುಕಭಣ್ಡಂ ಅವಹರಾ"ತಿ ಆಣಾಪೇತ್ವಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪುನ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನೇ (ಪಾರಾ॰ ೧೨೧) ವಿಯ।

ದಾಸಾದೀನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನೇ ವಿಯ ತದತ್ಥಾಯ ಅಡ್ಡಕರಣೇ ಭಿಕ್ಖೂನಮ್ಪಿ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಆಹ **"ಅಕಪ್ಪಿಯಅಡ್ಡೋ ನಾಮ ನ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ। ಕೇನಚಿ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಖೇತ್ತಾದಿಅತ್ಥಾಯ ವೋಹಾರಿಕಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಡ್ಡೇ ಕತೇಪಿ ತಂ ಖೇತ್ತಾದಿಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನೇ ವಿಯ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ನ ಹೋತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಏವ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಸನ್ತಕತ್ತಾ , ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸೇವ ಪನ ಪಯೋಗವಸೇನ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಹೋನ್ತಿ। ದಾಸಾದೀನಮ್ಪಿ ಪನ ಅತ್ಥಾಯ ರಕ್ಖಂ ಯಾಚಿತುಂ ವೋಹಾರಿಕೇನ ಪುಟ್ಠೇನ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಪ್ಪಿಯಕ್ಕಮಂ ವತ್ತುಂ, ಆರಾಮಿಕಾದೀಹಿ ಚ ಅಡ್ಡಂ ಕಾರಾಪೇತುಞ್ಚ ವಟ್ಟತಿ ಏವ। ವಿಹಾರವತ್ಥಾದಿಕಪ್ಪಿಯಅಡ್ಡಂ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಯಮ್ಪಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ವುತ್ತೋತಿ ರಕ್ಖಂ ಯಾಚನ್ತೀನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ವುತ್ತೋ ಉದ್ದಿಸ್ಸಅನುದ್ದಿಸ್ಸವಸೇನ ರಕ್ಖಾಯಾಚನವಿನಿಚ್ಛಯೋ, ನ ಸಬ್ಬೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಅಸಾಧಾರಣತ್ತಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ। ತೇನಾಹ **"ಭಿಕ್ಖುನೋಪೀ"**ತಿಆದಿ। ಅನಾಕಡ್ಢಿತಾಯ ಅಡ್ಡಕರಣಂ, ಅಡ್ಡಪರಿಯೋಸಾನನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪಠಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೨. ದುತಿಯಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೮೩. ಪಾಳಿಯಂ ದುತಿಯೇ **ಮಲ್ಲಗಣಭಟಿಪುತ್ತಗಣಾದಿಕ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಮಲ್ಲರಾಜೂನಂ ಗಣೋ **ಮಲ್ಲಗಣೋ**। **ಭಟಿಪುತ್ತಾ** ನಾಮ ಕೇಚಿ ಗಣರಾಜಾನೋ, ತೇಸಂ ಗಣೋ। ಕೇಚಿ ಪನ "ನಾರಾಯನಭತ್ತಿಕೋ ಪುಞ್ಞಕಾರಗಣೋ ಮಲ್ಲಗಣೋ। ತಥಾ ಕುಮಾರಭತ್ತಿಕೋ ಚ ಗಣೋ ಭಟಿಪುತ್ತಗಣೋ"ತಿಪಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಸಂಘಾದಿಸೇಸಕಣ್ಡ ೩.೬೮೩) ವದನ್ತಿ। **ಧಮ್ಮಗಣೋ**ತಿ ಸಾಸನೇ, ಲೋಕೇ ವಾ

ಅನೇಕಪ್ಪಕಾರಪುಪ್ಫಕಾರಕೋ ಗಣೋ। ಗನ್ಧವಿಕತಿಕಾರಕೋ ಗಣೋ **ಗನ್ಧಿಕಸೇಣೀ**। ಪೇಸಕಾರಾದಿಗಣೋ **ದುಸ್ಸಿಕಸೇಣೀ**। **ಕಪ್ಪಗತಿಕ**ನ್ತಿ ಕಪ್ಪಿಯಭಾವಗತಂ, ಪಬ್ಬಜಿತಪುಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೬೮೫. ಪಾಳಿಯಂ **ವುಟ್ಠಾಪೇತೀ**ತಿ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಿ। ಅಕಪ್ಪಗತಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ಖೀಣಾಸವಾಯಪಿ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ "**ತಿಚಿತ್ತ**"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಚೋರಿತಾ, ತಂ ಞತ್ವಾ ಅನನುಞ್ಞಾತಕಾರಣಾ ವುಟ್ಠಾಪನನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ದುತಿಯಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ತತಿಯಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೯೨. ತತಿಯೇ **ಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಿಯಾ**ತಿ ಗಾಮನ್ತರಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಿಯಾ। "ಗಾಮನ್ತರಂ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ। ವಿಕಾಲಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಸಿಕ್ಖಾಪದೇ ವಿಯ "ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪಚಾರಂ ಓಕ್ಕಮನ್ತಿಯಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಿಯಾ"ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತತ್ತಾ ಗಾಮಂ ಪವಿಸನ್ತಿಯಾ ಘರೂಪಚಾರೇ ಠಿತಸ್ಸ ದುತಿಯಲೇಡ್ಡುಪಾತಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಉಪಚಾರಸ್ಸ ಅತಿಕ್ಕಮೋ ನಾಮ ಪಠಮಲೇಡ್ಡುಪಾತಟ್ಠಾನಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೇಪಾರಹಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅತಿಕ್ಕಮೋ ಏವಾತಿ ಆಹ "**ಪರಿಕ್ಖೇಪಾರಹಟ್ಠಾನಂ ಏಕೇನ ಪಾದೇನ ಅತಿಕ್ಕಮತೀ**"ತಿ।

ಮಜ್ಝೇತಿ ಗಾಮಮಜ್ಝೇ। **ಪಚ್ಛಾ**ತಿ ಅಪರಕಾಲೇ। "**ಚತುಗಾಮಸಾಧಾರಣತ್ತಾ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ವಿಹಾರತೋ ಚತೂಸು ಗಾಮೇಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಪವಿಸಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಏತ್ಥ ಕಾರಣಮಾಹ।

ಪರತೀರಮೇವ ಅಕ್ಕಮನ್ತಿಯಾತಿ ನದಿಂ ಅನೋತರಿತ್ವಾ ಓರಿಮತೀರತೋ ಲಙ್ಘಿತ್ವಾ ವಾ ಆಕಾಸಾದಿನಾ ವಾ ಪರತೀರಮೇವ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಿಯಾ। **ಓರಿಮತೀರಮೇವ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಆಪತ್ತೀ**ತಿ ಪಾರಗಮನಾಯ ಓತಿಣ್ಣತ್ತಾ ವುತ್ತಂ।

ತಾದಿಸೇ ಅರಞ್ಞೇತಿ ಇನ್ದಖೀಲತೋ ಬಹಿಭಾವಲಕ್ಖಣೇ ಅರಞ್ಞೇ। "**ತೇನೇವಾ**"ತಿಆದಿನಾ ದಸ್ಸನೂಪಚಾರೇ ವಿರಹಿತೇ ಸವನೂಪಚಾರಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತೇಪಿ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಞ್ಞಂ ಮಗ್ಗಂ ಗಣ್ಹಾತೀ**ತಿ ಮಗ್ಗಮೂಳ್ಹತ್ತಾ ಗಣ್ಹಾತಿ, ನ ದುತಿಯಿಕಂ ಓಹಿಯಿತುಂ। ತಸ್ಮಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಅನನ್ತರಾಯೇನ ಏಕಭಾವೋ, ಅನಾಪದಾಯ ಗಾಮನ್ತರಗಮನಾದೀಸು ಏಕನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ತತಿಯಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೪. ಚತುತ್ಥಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೬೯೪. ಚತುತ್ಥೇ **ಕಾರಕಗಣಸ್ಸಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಯೇಹಿ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ಕತಂ, ತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಕಮ್ಮವಾಚಕ್ಖಣೇ ಸಹರಿತೇತಿ ಕೇಚಿ। **ನೇತ್ಥಾರವತ್ತೇ**ತಿ ನಿತ್ಥರಣಹೇತುಮ್ಹಿ ವತ್ತೇ।

೬೯೮. ಪಾಳಿಯಂ **ಅಸನ್ತೇ ಕಾರಕಸಙ್ಘೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ವಿಜ್ಜಮಾನಂ ಸುದೂರಮ್ಪಿ ಗನ್ತ್ವಾ ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಂ । ಅನ್ತರಾಯೇ ಪನ ಸತಿ ಸಮ್ಮಾ ವತ್ತನ್ತಂ ಓಸಾರೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ। ಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇನ ಉಕ್ಖಿತ್ತತಾ, ಅನನುಞ್ಞಾತಕಾರಣಾ ಓಸಾರಣನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಚತುತ್ಥಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೫. ಪಞ್ಚಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೦೧. ಪಞ್ಚಮೇ ತನ್ತಿ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಅವಚನಂ "ಅನವಸ್ಸುತೋತಿ ಜಾನನ್ತೀ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾತೀ"ತಿಆದಿ ಪಾಳಿಯಾ ಸಮೇತಿ। ಉಭತೋ ಅವಸ್ಸುತಭಾವೋ, ಉದಕದನ್ತಪೋನತೋ ಅಞ್ಞಂ ಸಹತ್ಥಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಅಜ್ಝೋಹರಣನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಪಞ್ಚಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೬. ಛಟ್ಠಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೦೫. ಛಟ್ಠೇ **ಪಟಿಗ್ಗಹೋ ತೇನ ನ ವಿಜ್ಜತೀ**ತಿ ತೇನೇವ "ನ ದೇತೀ"ತಿ ವುತ್ತಕಾರಣೇನ ಉಯ್ಯೋಜಿತಾಯ ಹತ್ಥತೋ ಇತರಾಯ ಪಟಿಗ್ಗಹೋಪಿ ನತ್ಥಿ। **ಪರಿಭೋಗಪಚ್ಚಯಾ**ತಿ ಉಯ್ಯೋಜಿತಾಯ ಭೋಜನಪರಿಯೋಸಾನಪಚ್ಚಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಮನುಸ್ಸಪುರಿಸಸ್ಸ ಅವಸ್ಸುತತಾ, ತಂ ಞತ್ವಾ ಅನನುಞ್ಞಾತಕಾರಣಾ ಉಯ್ಯೋಜನಾ, ತೇನ ಇತರಿಸ್ಸಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಭೋಜನಪರಿಯೋಸಾನನ್ತಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ಛಟ್ಠಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೭೦೯-೭೧೭. ಸತ್ತಮತೋ ಯಾವದಸಮಪರಿಯೋಸಾನಾನಿ ಉತ್ತಾನಾನೇವ।

ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೩. ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಕಣ್ಡಂ

೧. ದುತಿಯನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾದಿಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೩೩. ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇಸುಪಿ ಪಠಮಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

೭೪೦. ದುತಿಯೇ **ಅಯ್ಯಾಯ ದಮ್ಮೀತಿ ಏವಂ ಪಟಿಲದ್ಧ**ನ್ತಿ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಪಟಿಲದ್ಧಂ, ನಿಸ್ಸಟ್ಠಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾಪಿ ಯಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ದಾಯಕೇಹಿ ದಿನ್ನಂ, ತತ್ಥೇವ ದಾತಬ್ಬಂ। ತೇನಾಹ “**ಯಥಾದಾನೇಯೇವ ಉಪನೇತಬ್ಬ**”ನ್ತಿ। ಅಕಾಲಚೀವರತಾ, ತಂ ಞತ್ವಾ ಕಾಲಚೀವರನ್ತಿ ಲೇಸೇನ ಭಾಜಾಪನಂ, ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

೭೪೩. ತತಿಯೇ **ಮೇತ**ನ್ತಿ ಮಮೇವೇತಂ ಚೀವರಂ। ಉಪಸಮ್ಪನ್ನತಾ, ಪರಿವತ್ತಿತವಿಕಪ್ಪನುಪಗಚೀವರಸ್ಸ ಸಕಸಞ್ಞಾಯ ಅಚ್ಛಿನ್ದನಾದೀತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

೭೪೮-೭೫೧. ಚತುತ್ಥೇ **ಆಹಟಸಪ್ಪಿಂ ದತ್ವಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ದತ್ವಾ। **ಯಮಕಂ ಪಚಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಸಪ್ಪಿಞ್ಚ ತೇಲಞ್ಚ ಏಕತೋ ಪಚಿತಬ್ಬಂ। ಲೇಸೇನ ಗಹೇತುಕಾಮತಾ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವಿಞ್ಞತ್ತಿ, ಪಟಿಲಾಭೋತಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

೭೫೩. ಪಞ್ಚಮೇ **ಸಾತಿ** ಥುಲ್ಲನನ್ದಾ। **ಅಯನ್ತಿ** ಸಿಕ್ಖಮಾನಾ। **ಚೇತಾಪೇತ್ವಾತಿ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಇಧ ವುತ್ತಂ, **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ “ಅತ್ತನೋ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡೇನ ‘ಇದಂ ನಾಮ ಆಹರಾ’ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಪರಿವತ್ತಾಪೇತ್ವಾ”ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಅಞ್ಞಚೇತಾಪನಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ।

೭೫೮. ಛಟ್ಠೇ **ಪಾವಾರಿಕಸ್ಸಾ**ತಿ ದುಸ್ಸವಾಣಿಜಕಸ್ಸ।

೭೬೪. ಸತ್ತಮೇ **ಸಞ್ಞಾಚಿತಕೇನಾ**ತಿ ಸಯಂ ಯಾಚಿತಕೇನಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೭೬೯-೭೮೯. ಅಟ್ಠಮತೋ ಯಾವದ್ವಾದಸಮಾ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೪. ಪಾಚಿತ್ತಿಯಕಣ್ಡಂ

೧. ಲಸುಣವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಲಸುಣಾದಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೭೯೭. ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇಸು ಲಸುಣವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಬದರಸಾಳವಂ** ನಾಮ ಬದರಫಲಾನಿ ಸುಕ್ಖಾಪೇತ್ವಾ ತೇಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಬ್ಯಞ್ಜನವಿಕತಿ। ಆಮಕಮಾಗಧಲಸುಣಞ್ಚೇವ, ಅಜ್ಝೋಹರಣಞ್ಚಾತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

೭೯೯-೮೧೨. ದುತಿಯಾದೀನಿ ಉತ್ತಾನತ್ಥಾನಿ।

೮೧೫. ಛಟ್ಠೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಆಸುಮ್ಭಿತ್ವಾತಿ** ಪಾತೇತ್ವಾ।

೮೧೭. **ದಧಿಮತ್ಥೂತಿ** ದಧಿಮ್ಹಿ ಪಸನ್ನೋದಕಂ। **ರಸಖೀರಾದೀನನ್ತಿ** ಮಂಸರಸಖೀರಾದೀನಂ। ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಠಾನಂ, ಪಾನೀಯಸ್ಸ ವಾ ವಿಧೂಪನಸ್ಸ ವಾ ಗಹಣನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

೮೨೨. ಸತ್ತಮೇ **ಅವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಲದ್ಧನ್ತಿ** ಅತ್ತನೋ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಂ ವಿನಾ ಲದ್ಧಂ। **ಪುಬ್ಬಾಪರವಿರುದ್ಧನ್ತಿ** ಸಯಂ ಕರಣೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯನ್ತಿ ಇದಂ ಕಾರಾಪನೇ ದುಕ್ಕಟವಚನೇನ ವಿರುಜ್ಝನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ **"ನ ಹೀ"**ತಿಆದಿ, "ಅವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಲದ್ಧ"ನ್ತಿಆದಿವಚನೇನ ವಾ ವಿರುಜ್ಝನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅಞ್ಞಾಯ ವಿಞ್ಞತ್ತಿಪಿ ಹಿ ಇಮಿಸ್ಸಾ ಅವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಲದ್ಧಮೇವಾತಿ। ಆಮಕಧಞ್ಞವಿಞ್ಞಾಪನಾದಿ, ತಂ ಭಜ್ಜನಾದಿನಾ ಅಜ್ಝೋಹರಣನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

೮೨೪. ಅಟ್ಠಮೇ **ನಿಬ್ಬಿಟ್ಠೋತಿ** ಲದ್ಧೋ। **ಕೇಣೀತಿ** ರಞ್ಞೋ ದಾತಬ್ಬೋ ಆಯೋ, ಆಯುಪ್ಪತ್ತಿಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ । ತೇನಾಹ **"ಏಕಂ ಠಾನನ್ತರ"**ನ್ತಿಆದಿ। **ಠಾನನ್ತರನ್ತಿ** ಚ ಗಾಮಜನಪದಾಣಾಯತ್ತಂ। ವಳಞ್ಜಿಯಮಾನತಿರೋಕುಟ್ಟಾದಿತಾ, ಅನಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಉಚ್ಚಾರಾದೀನಂ ಛಡ್ಡನಾದೀತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

೮೩೦. ನವಮೇ **"ಮತ್ಥಕಚ್ಛಿನ್ನನಾಳಿಕೇರಮ್ಪೀ"**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಹರಿತೂಪರಿ ಛಡ್ಡನಮೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ತೇನಾಹ **"ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತಬೀಜೇಸೂ"**ತಿಆದಿ। ಯತ್ಥ ಚ ಛಡ್ಡೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತತ್ಥ ಹರಿತೇ ವಚ್ಚಾದಿಂ ಕಾತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ ಏವ। **ಸಬ್ಬೇಸನ್ತಿ** ಭಿಕ್ಖುಭಿಕ್ಖುನೀನಂ।

೮೩೬-೭. ದಸಮೇ **ತೇಸಂಯೇವಾತಿ** ಯೇಸಂ ನಿಚ್ಚಂ ಪಸ್ಸತಿ। **ಆರಾಮೇ ಠತ್ವಾತಿ** ಠಿತನಿಸನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಏವ ಠತ್ವಾ ಸಮನ್ತತೋ ಗೀವಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾಪಿ ಪಸ್ಸತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿ। ಠಿತಟ್ಠಾನತೋ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಸ್ಸಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ತಂ ಪನ "ದಸ್ಸನಾಯ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯ"ನ್ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ಗಮನಸ್ಸ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ, ಅನಾಪತ್ತಿಯಮ್ಪಿ ಗಮನಾಯ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ಚ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ನಚ್ಚಾದಿತಾ, ಅನನುಞ್ಞಾತಕಾರಣಾ ಗಮನಂ, ದಸ್ಸನಾದಿ ಚಾತಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಲಸುಣವಗ್ಗೋ ಪಠಮೋ।

೨. ಅನ್ಧಕಾರವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಾದಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೪೧. ದುತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ದಾನೇ ವಾ**ತಿ ದಾನನಿಮಿತ್ತಂ। ರತ್ತನ್ಧಕಾರೇ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಠಾನಾದಿ, ರಹೋಪೇಕ್ಖಾ, ಸಹಾಯಾಭಾವೋತಿ ತೀಣಿ ಅಙ್ಗಾನಿ।

೮೪೨-೮೫೦. ದುತಿಯಾದೀನಿ ಉತ್ತಾನಾನಿ।

೮೫೪. ಪಞ್ಚಮೇ **ಪಲ್ಲಙ್ಕಸ್ಸ ಅನೋಕಾಸೇ**ತಿ ಊರುಬದ್ಧಾಸನಸ್ಸ ಅಪ್ಪಹೋನಕೇ। ಪುರೇಭತ್ತಂ ಅನ್ತರಘರೇ ಪಲ್ಲಙ್ಕಪ್ಪಹೋನಕಾಸನೇ ನಿಸಜ್ಜಾ, ಅನನುಞ್ಞಾತಕಾರಣಾ ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ವುತ್ತಪರಿಚ್ಛೇದಾತಿಕ್ಕಮೋತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

೮೬೦-೮೭೯. ಛಟ್ಠಾದೀನಿ ಉತ್ತಾನಾನಿ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಅನ್ಧಕಾರವಗ್ಗೋ ದುತಿಯೋ।

೩. ನಗ್ಗವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಾದಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೮೮೩-೮೮೭. ತತಿಯವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮದುತಿಯಾನಿ ಉತ್ತಾನಾನಿ।

೮೯೩. ತತಿಯೇ **ವಿಸಿಬ್ಬೇತ್ವಾ**ತಿ ವಿಜಟೇತ್ವಾ। **ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತೇ**ತಿ ವಿಸಿಬ್ಬನದಿವಸತೋ ಪಞ್ಚ ದಿವಸೇ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತ್ವಾ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿತ್ತಮತ್ತೇ। ಅನ್ತೋಪಞ್ಚಾಹೇ ಪನ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ ಏವ "ಅಞ್ಞತ್ರ ಚತೂಹಪಞ್ಚಾಹಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ । ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯ ಚೀವರಂ ಸಿಬ್ಬನತ್ಥಾಯ ವಿಸಿಬ್ಬೇತ್ವಾ ಪಞ್ಚಾಹಾತಿಕ್ಕಮೋ, ಅನನುಞ್ಞಾತಕಾರಣಾ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೋತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

೯೦೦. ಚತುತ್ಥೇ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಚೀವರಾನಂ ಅಪರಿವತ್ತನಂ, ಅನನುಞ್ಞಾತಕಾರಣಾ ಪಞ್ಚಾಹಾತಿಕ್ಕಮೋತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

೯೦೩. ಪಞ್ಚಮಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

೯೦೯. ಛಟ್ಠೇ ವಿಕಪ್ಪನುಪಗಸ್ಸ ಸಙ್ಘೇ ಪರಿಣತತಾ, ವಿನಾ ಆನಿಸಂಸದಸ್ಸನೇನ ಅನ್ತರಾಯಕರಣನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

೯೧೧. ಸತ್ತಮಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

೯೧೬. ಅಟ್ಠಮೇ **ಕುಮ್ಭಥೂಣಂ** ನಾಮ ಕುಮ್ಭಸದ್ದೋ, ತೇನ ಕೀಳನ್ತೀತಿ **ಕುಮ್ಭಥೂಣಿಕಾ**। ತೇನಾಹ "**ಘಟಕೇನ ಕೀಳನಕಾ**"ತಿ। **ದೀಘನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ "ಚತುರಸ್ಸಅಮ್ಬಣಕತಾಳ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಞ್ಹಿ ರುಕ್ಖಸಾರಾದಿಮಯಂ ಅನ್ತೋಛಿದ್ದಂ ಚತೂಸು ಪಸ್ಸೇಸು ಚಮ್ಮೋನದ್ಧಂ ವಾದಿತಭಣ್ಡಂ, ಯಂ "ಬಿಮ್ಬಿಸಕ"ನ್ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತಂ ವಾದೇನ್ತಾಪಿ ಕುಮ್ಭಥೂಣಿಕಾ। ತೇನಾಹ "**ಬಿಮ್ಬಿಸಕವಾದಿತಕಾತಿಪಿ ವದನ್ತೀ**"ತಿ।

೯೧೮. ಪಾಳಿಯಂ **ಕಪ್ಪಕತ**ನ್ತಿ ಕಪ್ಪಕತಂ ನಿವಾಸನಪಾರುಪನೂಪಗಂ। ಸಮಣಚೀವರತಾ, ಅನನುಞ್ಞಾತಾನಂ ದಾನನ್ತಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ।

೯೨೧-೯೩೧. ನವಮದಸಮಾನಿ ಉತ್ತಾನಾನೇವ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ನಗ್ಗವಗ್ಗೋ ತತಿಯೋ।

೪. ತುವಟ್ಟವಗ್ಗೋ

೧೦. ದಸಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೭೬. ತುವಟ್ಟವಗ್ಗಸ್ಸ ದಸಮೇ ಚಾರಿಕಾಯ ಅಪಕ್ಕಮನಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಮೇವ। ಪಣ್ಣತ್ತಿವಿಜಾನನಚಿತ್ತೇನ ಸಚಿತ್ತಕತಂ ಸನ್ಧಾಯ ಪನೇತ್ಥ **“ಲೋಕವಜ್ಜ”**ನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ತುವಟ್ಟವಗ್ಗೋ ಚತುತ್ಥೋ।

೫. ಚಿತ್ತಾಗಾರವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಾದಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೯೭೮. ಚಿತ್ತಾಗಾರವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಪಾಟೇಕ್ಕಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ**ತಿ ಗೀವಾಯ ಪರಿವತ್ತನಪ್ಪಯೋಗಗಣನಾಯ।

೧೦೧೫. ನವಮೇ ಹತ್ಥಿಆದೀಸು **ಸಿಪ್ಪ**-ಸದ್ದೋ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ, ತಥಾ ಆಥಬ್ಬಣಾದೀಸು **ಮನ್ತ**-ಸದ್ದೋ। ತತ್ಥ **ಆಥಬ್ಬಣಮನ್ತೋ** ನಾಮ ಆಥಬ್ಬಣವೇದವಿಹಿತೋ ಪರೂಪಘಾತಕರೋ ಮನ್ತೋ। **ಖೀಲನಮನ್ತೋ** ನಾಮ ವೇರಿಮಾರಣತ್ಥಾಯ ಸಾರದಾರುಮಯಂ ಖೀಲಂ ಮನ್ತೇತ್ವಾ ಪಥವಿಯಂ ಆಕೋಟನಮನ್ತೋ। **ಅಗದಪ್ಪಯೋಗೋ** ವಿಸಪ್ಪಯೋಜನಂ। **ನಾಗಮಣ್ಡಲ**ನ್ತಿ ಸಪ್ಪಾನಂ ಪವೇಸನಿವಾರಣತ್ಥಂ ಮಣ್ಡಲಬನ್ಧಮನ್ತೋ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಚಿತ್ತಾಗಾರವಗ್ಗೋ ಪಞ್ಚಮೋ।

೧೦೨೫-೧೧೧೬. ಆರಾಮವಗ್ಗೇ , ಗಬ್ಭಿನಿವಗ್ಗೇ ಚ ಸಬ್ಬಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

೮. ಕುಮಾರಿಭೂತವಗ್ಗೋ

೧. ಪಠಮಾದಿಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೧೧೯. ಅಟ್ಠಮವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ **ಸಬ್ಬಪಠಮಾ ದ್ವೇ ಮಹಾಸಿಕ್ಖಮಾನಾ**ತಿ ಗಬ್ಭಿನಿವಗ್ಗೇ (ಪಾಚಿ॰ ೧೦೭೭ ಆದಯೋ) ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ವುತ್ತಾ ದ್ವೇ। **ಸಿಕ್ಖಮಾನಾ ಇಚ್ಚೇವ ವತ್ತಬ್ಬಾ**ತಿ ಸಮ್ಮುತಿಕಮ್ಮಾದೀಸು ಅಞ್ಞಥಾ ವುತ್ತೇ ಕಮ್ಮಂ ಕುಪ್ಪತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೧೧೬೭. ಏಕಾದಸಮೇ **ಪಾರಿವಾಸಿಯೇನ ಛನ್ದದಾನೇನಾ**ತಿ ಪರಿವುತ್ಥೇನ ನವಿಕಪ್ಪವುತ್ಥೇನ ವಿಗತೇನ ಛನ್ದದಾನೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ, ಛನ್ದವಿಸ್ಸಜ್ಜನಮತ್ತೇನ ವಾ।

೧೧೬೮. **“ವುಟ್ಠಿತಾಯಾ”**ತಿ ಏತೇನ “ಇದಾನಿ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕಾಯೇನ ಅವುಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾಯಪಿ ಪರಿಸಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ **“ಛನ್ದಂ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ ಅವುಟ್ಠಿತಾಯಾ”**ತಿ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ “ಅನಾಪತ್ತಿ ಅವುಟ್ಠಿತಾಯ ಪರಿಸಾಯಾ”ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ , **ಉಪೋಸಥಕ್ಖನ್ಧಕೇ** ಚ “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾರಿವಾಸಿಕಪಾರಿಸುದ್ಧಿದಾನೇನ ಉಪೋಸಥೋ ಕಾತಬ್ಬೋ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅವುಟ್ಠಿತಾಯ ಪರಿಸಾಯಾ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೮೩) ವುತ್ತತ್ತಾ, **ತದಟ್ಠಕಥಾಯ**ಮ್ಪಿ “ಪಾರಿವಾಸಿಯಪಾರಿಸುದ್ಧಿದಾನಂ ನಾಮ ಪರಿಸಾಯ ವುಟ್ಠಿತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಅವುಟ್ಠಿತಾಯ ಪನ

ವಟ್ಟತೀ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೮೩) ವುತ್ತತ್ತಾ ಚ “ಕಮ್ಮಂ ನ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾಯಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

ನಿಟ್ಠಿತೋ ಕುಮಾರಿಭೂತವಗ್ಗೋ ಅಟ್ಠಮೋ।

೧೧೮೧. ಛತ್ತವಗ್ಗೋ ಉತ್ತಾನೋ ಏವ।

ಖುದ್ದಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೫. ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಕಣ್ಡಂ

ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೨೨೮. ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಾದೀಸು **ಪಾಳಿವಿನಿಮುತ್ತಕೇಸೂ**ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಅನಾಗತೇಸು ಸಪ್ಪಿಆದೀಸು।

ಸತ್ತಾಧಿಕರಣವ್ಹಯಾತಿ ಸತ್ತಾಧಿಕರಣಸಮಥನಾಮಕಾ। ತಂ ಅತ್ಥವಿನಿಚ್ಛಯಂ ತಾದಿಸಂಯೇವ ಯಸ್ಮಾ ವಿದೂ ವದನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಥಾ ನಿಟ್ಠಿತಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಸಬ್ಬಾಸವಪಹ**ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಾಸವವಿಘಾತಕಂ ಅರಹತ್ತಮಗ್ಗಂ। **ಪಸ್ಸನ್ತು ನಿಬ್ಬುತಿ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಞಾಣೇನ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸಚ್ಛಿಕರೋನ್ತು, ಪಪ್ಪೋನ್ತೂತಿ ವಾ ಪಾಠೋ। ತತ್ಥ **ನಿಬ್ಬುತಿ**ನ್ತಿ ಖನ್ಧಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಮತಿವಿನೋದನಿಯಂ

ಭಿಕ್ಖುನೀವಿಭಙ್ಗವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗಟ್ಠಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಮಹಾವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೧. ಮಹಾಖನ್ಧಕೋ

ಬೋಧಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಮಹಾವಗ್ಗೇ **ಉಭಿನ್ನಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಾನ**ನ್ತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖವಿಭಙ್ಗಾನಂ। ಯಂ ಖನ್ಧಕಂ ಸಙ್ಗಾಯಿಂಸೂತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಖನ್ಧಾನಂ ಸಮೂಹೋ, ಖನ್ಧಾನಂ ವಾ ಪಕಾಸನತೋ **ಖನ್ಧಕೋ। ಖನ್ಧಾ**ತಿ ಚೇತ್ಥ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾದಿಚಾರಿತ್ತವಾರಿತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಸಮೂಹೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। ಪದಭಾಜನೀಯೇ ಯೇಸಂ ಪದಾನಂ ಅತ್ಥಾ ಯೇಹಿ ಅಟ್ಠಕಥಾನಯೇಹಿ ಪಕಾಸಿತಾತಿ ಯೋಜನಾ। ಅಥ ವಾ ಯೇ ಅತ್ಥಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಹಿ**-ಸದ್ದೋ ಚೇತ್ಥ ಪದಪೂರಣೇ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

೧. **ವಿಸೇಸಕಾರಣ**ನ್ತಿ ‘‘ಯೇನ ಸಮಯೇನ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಾರಿಪುತ್ತತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾಚನಹೇತುಭೂತೋ ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದಿ, ತೇನ ಸಮಯೇನಾ’’ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಕಾರಣಂ ವಿಯ ವಿಸೇಸಕಾರಣಂ ಭುಮ್ಮವಚನನಿವತ್ತನಕಕಾರಣನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏತಸ್ಸಾ**ತಿ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸತ್ಥು ಚರಿಯಾವಿಭಾವನಸ್ಸ ವಿನಯಪಞ್ಞತ್ತಿಯಂ ಕಿಂ ಪಯೋಜನಂ? ಯದಿ ವಿಸೇಸಕಾರಣಂ ನತ್ಥೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ನಿದಾನದಸ್ಸನಂ ಪಯೋಜನನ್ತಿ ಯೋಜನಾ। **ನಿದಾನ**ನ್ತಿಚೇತ್ಥ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಹೇತುಭೂತಂ ವತ್ಥುಪುಗ್ಗಲಾದಿಕಾರಣಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ನ ಪಞ್ಞತ್ತಿಟ್ಠಾನಮೇವ। ತೇನಾಹ **‘‘ಯಾ ಹೀ’’**ತಿಆದಿ।

ಉರುವೇಲಾಯನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಉರು**-ಸದ್ದೋ ಮಹನ್ತವಾಚೀ। **ವೇಲಾ**-ಸದ್ದೋ ತೀರಪರಿಯಾಯೋ। ಉನ್ನತತ್ತಾದಿನಾ ವೇಲಾ ವಿಯ ವೇಲಾ। ಉರು ಮಹನ್ತೀ ವೇಲಾ ಉರುವೇಲಾ, ತಸ್ಸಂ। ತೇನಾಹ **‘‘ಮಹಾವೇಲಾಯ’’**ನ್ತಿಆದಿ। **ಮರಿಯಾದಾ**ತಿ ಸೀಲಾದಿಗುಣಸೀಮಾ। **ಪತ್ತಪುಟೇನಾ**ತಿ ತಾಲಾದೀನಂ ಪಣ್ಣಪುಟೇನ।

‘‘ಪಠಮಾಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ’’ತಿ ಅನುನಾಸಿಕಲೋಪೇನಾಯಂ ನಿದ್ದೇಸೋತಿ ಆಹ **‘‘ಪಠಮಂ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ’’**ತಿ। **ಪಠಮ**ನ್ತಿ ಚ ಭಾವನಪುಂಸಕನಿದ್ದೇಸೋ। ತಸ್ಮಾ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಹುತ್ವಾ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ಬೋಧಿರುಕ್ಖಮೂಲೇ ವಿಹರತೀತಿ ಯೋಜನಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಅಥ ಖೋ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಅಥಾ**ತಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ಸಮಯೇತಿ ಅತ್ಥೋ ಅನೇಕತ್ಥತ್ತಾ ನಿಪಾತಾನಂ। **ಸತ್ತಾಹ**ನ್ತಿ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೇ ಏತಂ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। **ಅಥ ಖೋ**ತಿ ಅಧಿಕಾರನ್ತರದಸ್ಸನೇ ನಿಪಾತೋ। ತೇನ ವಿಮುತ್ತಿಸುಖಪಟಿಸಂವೇದನಂ ಪಹಾಯ ಪಟಿಚ್ಚಸಮುಪ್ಪಾದಮನಸಿಕಾರೇ ಅಧಿಕತಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪಟಿಚ್ಚಾ**ತಿ ಪಟಿಮುಖಂ ಗನ್ತ್ವಾ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತೇನ ಕಾರಣಬಹುತಾ ದಸ್ಸಿತಾ। **ಸಹಿತೇ**ತಿ ಕಾರಿಯಬಹುತಾ। **ಅನುಲೋಮ**ನ್ತಿ ಭಾವನಪುಂಸಕನಿದ್ದೇಸೋ। **ಸ್ವೇವಾ**ತಿ ಸೋ ಏವ ಪಚ್ಚಯಾಕಾರೋ। **ಪುರಿಮನಯೇನ ವಾ ವುತ್ತೋ**ತಿ ‘‘ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ ಸಙ್ಖಾರಾ’’ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ವುತ್ತೋ ಪಚ್ಚಯಾಕಾರೋ। **ಪವತ್ತಿಯಾ**ತಿ ಸಂಸಾರಪ್ಪವತ್ತಿಯಾ।

ಪಾಳಿಯಂ **‘‘ಅವಿಜ್ಜಾಪಚ್ಚಯಾ’’**ತಿಆದೀಸು ದುಕ್ಖಾದೀಸು ಅಞ್ಞಾಣಂ **ಅವಿಜ್ಜಾ**। ಲೋಕಿಯಕುಸಲಾಕುಸಲಚೇತನಾ **ಸಙ್ಖಾರಾ**। ಲೋಕಿಯವಿಪಾಕಮೇವ **ವಿಞ್ಞಾಣಂ**। ಲೋಕಿಯವೇದನಾದಿಕ್ಖನ್ಧತ್ತಯಂ **ನಾಮಂ,** ಭೂತುಪಾದಾಯಭೇದಂ **ರೂಪಂ**। ಪಸಾದವಿಞ್ಞಾಣಭೇದಂ **ಸಳಾಯತನಂ**। ವಿಪಾಕಭೂತೋ ಸಬ್ಬೋ **ಫಸ್ಸೋ, ವೇದನಾ** ಚ। ರಾಗೋ **ತಣ್ಹಾ**। ಬಲವರಾಗೋ, ತಿವಿಧಾ ಚ ದಿಟ್ಠಿ **ಉಪಾದಾನಂ। ಭವೋ** ಪನ ದುವಿಧೋ ಕಮ್ಮಭವೋ, ಉಪಪತ್ತಿಭವೋ ಚ। ತತ್ಥ **ಕಮ್ಮಭವೋ** ಸಾಸವಕುಸಲಾಕುಸಲಚೇತನಾವ, **ಉಪಪತ್ತಿಭವೋ** ಉಪಾದಿನ್ನಕಕ್ಖನ್ಧಾ। ತೇಸಂ ಉಪಪತ್ತಿ **ಜಾತಿ**। ಪಾಕೋ **ಜರಾ**। ಭೇದೋ **ಮರಣಂ**। ತೇ ಏವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೋಚನಂ **ಸೋಕೋ**। ಕನ್ದನಂ **ಪರಿದೇವೋ। ದುಕ್ಖಂ** ಕಾಯಿಕಂ। **ದೋಮನಸ್ಸಂ** ಚೇತಸಿಕಂ। ಅತಿವಿಯ ಸೋಕೋ **ಉಪಾಯಾಸೋ**।

ಪಚ್ಚೇಕಞ್ಚ **ಸಮ್ಭವತಿ**-ಸದ್ದೋ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ। ತೇನಾಹ “**ಇಮಿನಾ ನಯೇನಾ**”ತಿಆದಿ। “**ದುಕ್ಖರಾಸಿಸ್ಸಾ**”ತಿ ಇಮಿನಾ ನ ಸತ್ತಸ್ಸ। ನಾಪಿ ಸುಭಸುಖಾದೀನನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಹವೇತಿ ಬ್ಯತ್ತನ್ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। “**ಅನುಲೋಮಪಚ್ಚಯಾಕಾರಪಟಿವೇಧಸಾಧಕಾ ಬೋಧಿಪಕ್ಖಿಯಧಮ್ಮಾ**”ತಿ ಇದಂ ಪಠಮವಾರೇ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ “ಅವಿಜ್ಜಾಯತ್ವೇವ ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧಾ”ತಿಆದಿನಾ ಪಟಿಲೋಮಪಚ್ಚಯಾಕಾರೋಪಿ ಆಗತೋ, ತಥಾಪಿ “ಯತೋ ಪಜಾನಾತಿ ಸಹೇತುಧಮ್ಮ”ನ್ತಿ ಅನುಲೋಮಪಚ್ಚಯಾಕಾರಪಟಿವೇಧಸ್ಸೇವ ಕಾರಣತ್ತೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ, ಏವಂ ದುತಿಯವಾರೇಪಿ “ಯತೋ ಖಯಂ ಪಚ್ಚಯಾನಂ ಅವೇದೀ”ತಿ ಗಾಥಾಯ ವುತ್ತತ್ತಾ “ಪಚ್ಚಯಾನಂ ಖಯಸಞ್ಞಾತ”ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ನೋ ಕಲ್ಲೋ ಪಞ್ಹೋ**ತಿ ಅಯುತ್ತೋ ನ ಬ್ಯಾಕಾತಬ್ಬೋ, ಅವಿಜ್ಜಮಾನಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಿದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ “ಕೋ ಫುಸತೀ”ತಿ ತಸ್ಸ ಕಿರಿಯಾಯ ಪುಟ್ಠತ್ತಾ “ಕೋ ವಞ್ಝಾಪುತ್ತೋ ಫುಸತೀ”ತಿಆದಿ ವಿಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಸೋಳಸ ಕಙ್ಖಾ**ತಿ “ಅಹೋಸಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಮತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ನನು ಖೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಕಥಂ ನು ಖೋ ಅಹೋಸಿಂ, ಕಿಂ ಹುತ್ವಾ ಕಿಂ ಅಹೋಸಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಮತೀತಮದ್ಧಾನಂ, ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ನನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಥಂ ನು ಖೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ, ಕಿಂ ಹುತ್ವಾ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಅನಾಗತಮದ್ಧಾನಂ, ಅಹಂ ನು ಖೋಸ್ಮಿ, ನೋ ನು ಖೋಸ್ಮಿ, ಕಿಂ ನು ಖೋಸ್ಮಿ, ಕಥಂ ನು ಖೋಸ್ಮಿ, ಅಯಂ ನು ಖೋ ಸತ್ತೋ ಕುತೋ ಆಗತೋ, ಸೋ ಕುಹಿಂ ಗಾಮೀ ಭವಿಸ್ಸತೀ”ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೨.೨೦) ಏವಂ ಆಗತಾ ಅತೀತೇ ಪಞ್ಚ, ಅನಾಗತೇ ಪಞ್ಚ, ಪಚ್ಚುಪ್ಪನ್ನೇ ಛಾತಿ ಸೋಳಸವಿಧಾ ಕಙ್ಖಾ।

ತತ್ಥ **ಕಿಂ ನು ಖೋ**ತಿ ಮನುಸ್ಸದೇವಾದೀಸು, ಖತ್ತಿಯಾದೀಸು ವಾ ಅಞ್ಞತರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಕಙ್ಖತಿ। **ಕಥಂ ನು ಖೋ**ತಿ ಪನ ಸಣ್ಠಾನಾಕಾರಾದೀಸು ಇಸ್ಸರಾದಿಜನಕಂ, ಕಾರಣಂ ವಾ ನಿಸ್ಸಾಯ। **ಕಿಂ ಹುತ್ವಾ ಕಿಂ ಅಹೋಸಿ**ನ್ತಿ ಚ ಮನುಸ್ಸಾದೀಸು ಪಠಮಂ ಕಿಂ ಹುತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಕಿಂ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ ಕಙ್ಖತಿ। **ಅಹಂ ನು ಖೋಸ್ಮೀ**ತಿಆದಿ ಇದಾನಿ ಅತ್ತನೋ ವಿಜ್ಜಮಾನಾವಿಜ್ಜಮಾನತಂ, ಸರೂಪಪಕಾರಾದಿಕಞ್ಚ ಕಙ್ಖತಿ। **ವಪಯನ್ತೀ**ತಿ ವಿಅಪಯನ್ತಿ ಬ್ಯಪಗಚ್ಛನ್ತಿ। ತೇನಾಹ “**ಅಪಗಚ್ಛನ್ತಿ ನಿರುಜ್ಝನ್ತೀ**”ತಿ।

೩. **ತಸ್ಸ ವಸೇನಾ**ತಿ ತಸ್ಸ ಪಚ್ಚಯಾಕಾರಪಜಾನನಸ್ಸ, ಪಚ್ಚಯಕ್ಖಯಾಧಿಗಮಸ್ಸ ಚ ವಸೇನ। **ಏಕೇಕಮೇವ ಕೋಟ್ಠಾಸ**ನ್ತಿ ಅನುಲೋಮಪಟಿಲೋಮತೋ ಏಕೇಕಮೇವ ಕೋಟ್ಠಾಸಂ। **ಪಾಟಿಪದರತ್ತಿಯಾ ಏವಂ ಮನಸಾಕಾಸೀ**ತಿ ರತ್ತಿಯಾ ತೀಸುಪಿ ಯಾಮೇಸು ಏವಂ ಇಧ ಖನ್ಧಕಪಾಳಿಯಾ ಆಗತನಯೇನ ಅನುಲೋಮಪಟಿಲೋಮಂಯೇವ ಮನಸಾಕಾಸಿ।

ಅಜಪಾಲಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೪. ತಸ್ಸ **ಸತ್ತಾಹಸ್ಸ ಅಚ್ಚಯೇನಾ**ತಿ ಪಲ್ಲಙ್ಕಸತ್ತಾಹಸ್ಸ ಅಪಗಮನೇನ। **ತಮ್ಹಾ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಾ**ತಿ ಅರಹತ್ತಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಸಮಾಧಿಮ್ಹಾ। ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಏವ ಹಿ ಪಚ್ಚಯಾಕಾರಮನಸಿಕಾರೋ। ಅವಸೇಸಕಾಲಂ ಪನ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವಾ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಯಾಪಿ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯ “**ತಮ್ಹಾ ಸಮಾಧಿಮ್ಹಾ**”ತಿ ವುತ್ತಂ। **ರತನಚಙ್ಕಮೇ**ತಿ ಭಗವತೋ ಚಿರಂ ಠಿತಸ್ಸ ಚಙ್ಕಮನಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಞತ್ವಾ ದೇವತಾಹಿ ಮಾಪಿತೇ ರತನಚಙ್ಕಮೇ। **ರತನಘರ**ನ್ತಿ ಭಗವತೋ ನಿಸೀದನಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಞತ್ವಾ ದೇವತಾಹಿ ಮಾಪಿತಂ ರತನಮಯಂ ಗೇಹಂ।

ತತ್ರಾಪೀತಿ ನ ಕೇವಲಂ ರತನಘರೇಯೇವ। ತತ್ರಾಪಿ ಅಜಪಾಲನಿಗ್ರೋಧಮೂಲೇಪಿ ಅಭಿಧಮ್ಮಂ ವಿಚಿನನ್ತೋ ಏವ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ವಿಮುತ್ತಿಸುಖಂ ಪಟಿಸಂವೇದೇನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತ್ಥಾಪಿ ಹಿ ಅನನ್ತನಯಸಮನ್ತಪಟ್ಠಾನಂ ಸಮ್ಮಸತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಪೀತಿಸಮುಟ್ಠಿತಾ ಛಬ್ಬಣ್ಣಾ ಬುದ್ಧರಸ್ಮಿಯೋ ರತನಘರೇ ವಿಯ ನಿಚ್ಛರಿಂಸು ಏವ। “**ಹುಂಹು**”**ನ್ತಿ ಕರೋನ್ತೋ**ತಿ “ಸಬ್ಬೇ ಹೀನಜಾತಿಕಾ ಮಂ ಮಾ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತೂ”ತಿ ಮಾನವಸೇನ, ಸಮೀಪಂ ಉಪಗತೇಸು ಕೋಧವಸೇನ ಚ “ಅಪೇಥಾ”ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯನಿಚ್ಛಾರಿತಂ ಹುಂಹುಂಕಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ।

ಬ್ರಹ್ಮಞ್ಞನ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ತಂ। **ಅನ್ತ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ। **ದೇವಾನಂ ವಾ ಅನ್ತ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಞಾಣಾನಂ ವಾ ಅನ್ತಭೂತಂ ಅರಹತ್ತಫಲಂ।

ಮುಚಲಿನ್ದಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೫. ಮುಚಲಿನ್ದಮೂಲೇತಿ ಏತ್ಥ ಚ **ಮುಚಲಿನ್ದೋ** ವುಚ್ಚತಿ ನೀಪರುಕ್ಖೋ, ಯೋ "ನಿಚುಲೋ"ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಉಪ್ಪನ್ನಮೇಘೋ**ತಿ ಸಕಲಚಕ್ಕವಾಳಗಬ್ಭಂ ಪೂರೇತ್ವಾ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಮಹಾಮೇಘೋ। **ವದ್ದಲಿಕಾ**ತಿ ವುಟ್ಠಿಯಾ ಏವ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗವಸೇನ ನಾಮಂ। ಯಾ ಚ ಸತ್ತಾಹಂ ಪವತ್ತತ್ತಾ ಸತ್ತಾಹವದ್ದಲಿಕಾತಿ ವುತ್ತಾತಿ ಆಹ **"ಸತ್ತಾಹಂ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವುಟ್ಠಿಕಾ ಅಹೋಸೀ"**ತಿ। ಸೀತವಾತೇನ ದೂಸಿತಂ ದಿನಮೇತಿಸ್ಸಾ ವದ್ದಲಿಕಾಯಾತಿ ಸೀತವಾತದುದ್ದಿನೀತಿ ಆಹ **"ಉದಕಫುಸಿತಸಮ್ಮಿಸ್ಸೇನಾ"**ತಿಆದಿ। ಉಬ್ಬಿದ್ಧತಾ ನಾಮ ದೂರಭಾವೇನ ಉಪಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಆಹ **"ಮೇಘವಿಗಮೇನ ದೂರೀಭೂತ"**ನ್ತಿ। ಇನ್ದನೀಲಮಣಿ ವಿಯ ದಿಬ್ಬತಿ ಜೋತೇತೀತಿ **ದೇವೋ,** ಆಕಾಸೋ।

ಏತಮತ್ಥಂ ವಿದಿತ್ವಾತಿ ವಿವೇಕಸ್ಸ ಸುಖಭಾವಂ ವಿದಿತ್ವಾ। ಸಬ್ಬಸೋ ಅಸನ್ತುಟ್ಠಿಸಮುಚ್ಛೇದಕತ್ತಾ ಮಗ್ಗಞಾಣಾನಂ **"ಚತುಮಗ್ಗಞಾಣಸನ್ತೋಸೇನಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಕುಪ್ಪನಭಾವೋ**ತಿ ಅಕುಜ್ಝನಸಭಾವೋ।

ರಾಜಾಯತನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೬. **ಪಚ್ಚಗ್ಘೇ**ತಿ ಅಭಿನವೇ। ಅಯಮೇವ ಅತ್ಥೋ ಪಸತ್ಥೋ, ನ ಪುರಿಮೋ। ನ ಹಿ ಬುದ್ಧಾ ಮಹಗ್ಘಂ ಪತ್ತಂ ಪರಿಭುಞ್ಜನ್ತಿ।

ಬ್ರಹ್ಮಯಾಚನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೭. ಆಲೀಯನ್ತಿ ಸೇವೀಯನ್ತೀತಿ ಆಲಯಾ। ಪಞ್ಚ ಕಾಮಗುಣಾತಿ ಆಹ **"ಸತ್ತಾ...ಪೇ॰... ವುಚ್ಚನ್ತೀ"**ತಿ। **ಸುಟ್ಠು ಮುದಿತಾ**ತಿ ಅತಿವಿಯ ಪಮುದಿತಾ। **ಠಾನಂ ಸನ್ಧಾಯಾ**ತಿ **ಠಾನ**-ಸದ್ದಂ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ। **ಇಮೇಸ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಖಾರಾದೀನಂ ಫಲಾನಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ಸಬ್ಬಸಙ್ಖಾರಸಮಥೋ**ತಿಆದೀನಿ ನಿಬ್ಬಾನವೇವಚನಾನಿ। **ಅಪಿಸ್ಸೂ**ತಿ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ। ನ ಕೇವಲಂ ಏತದಹೋಸಿ, ಇಮಾಪಿ ಗಾಥಾ ಪಟಿಭಂಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕಿಚ್ಛೇನ ಮೇ ಅಧಿಗತನ್ತಿ ಪಾರಮಿಪೂರಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ದುಕ್ಖಾಪಟಿಪದಂ। ಬುದ್ಧಾನಞ್ಹಿ ಚತ್ತಾರೋ ಮಗ್ಗಾ ಸುಖಾಪಟಿಪದಾವ ಹೋನ್ತಿ। **ಹ**-ಇತಿ ಬ್ಯತ್ತಂ, ಏಕಂಸನ್ತಿ ದ್ವೀಸು ಅತ್ಥೇಸು ನಿಪಾತೋ, ಬ್ಯತ್ತಂ, ಏಕಂಸೇನ ವಾ ಅಲನ್ತಿ ವಿಯೋಜೇನ್ತಿ। **ಹಲ**ನ್ತಿ ವಾ ಏಕೋ ನಿಪಾತೋ।

೮. ಪಾಳಿಯಂ **ಸಹಮ್ಪತಿಸ್ಸಾ**ತಿ ಸೋ ಕಿರ ಕಸ್ಸಪಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಸಾಸನೇ **ಸಹಕೋ** ನಾಮ ಥೇರೋ ಪಠಮಜ್ಝಾನಭೂಮಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಪತಿ ಹುತ್ವಾ ನಿಬ್ಬತ್ತೋ, ತೇನ ನಂ "ಸಹಮ್ಪತೀ"ತಿ ಸಞ್ಜಾನಿಂಸು। **ಅಸ್ಸವನತಾ**ತಿ ಅಸ್ಸವನತಾಯ, ಅಸ್ಸವನೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸವನಮೇವ ಹಿ ಸವನತಾ ಯಥಾ ದೇವತಾತಿ।

ಧಮ್ಮೋ ಅಸುದ್ಧೋತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಧಮ್ಮೋ। **ಸಮಲೇಹೀ**ತಿ ಪೂರಣಕಸ್ಸಪಾದೀಹಿ ಛಹಿ ಸತ್ಥಾರೇಹಿ। **ಅಪಾಪುರಾ**ತಿ ದೇಸನಾಹತ್ಥೇನ ವಿವರ। **ದ್ವಾರ**ನ್ತಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

ಸೇಲೇತಿ ಘನಸಿಲಾಮಯೇ। **ತಥೂಪಮ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ತಥಾ**-ಸದ್ದೋ ತಂ-ಸದ್ದತ್ಥೇ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ತೇನ ಸೋ ಸೇಲಪಬ್ಬತೋ ಉಪಮಾ ಯಸ್ಸ। ತಂ ತಥೂಪಮನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನ ವಾ ಪಬ್ಬತಾದಿನಾ ಪಕಾರೇನ ಉಪಮಾ ಅಸ್ಸಾತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ। **ಧಮ್ಮಮಯ**ನ್ತಿ ಲೋಕುತ್ತರಧಮ್ಮಭೂತಂ। **ಉಟ್ಠಾಹೀ**ತಿ ಧಮ್ಮದೇಸನತ್ಥಾಯ ಚಾರಿಕಚರಣತ್ಥಂ ಇಮಮ್ಹಾ ಆಸನಾ ಕಾಯೇನ,

ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕಭಾವತೋ ವಾ ಚಿತ್ತೇನ ಉಟ್ಠೇಹಿ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। ತೇನೇವ "ವಿಚರ, ದೇಸಸ್ಸೂ"ತಿ ದುವಿಧೇಪಿ ಕಾಯಚಿತ್ತಪಯೋಗೇ ನಿಯೋಜೇಸಿ। **ವೀರಾ**ತಿಆದಿ ಚತ್ತಾರಿ ಥುತಿವಸೇನ ಸಮ್ಬೋಧನಾನಿ।

೯. **ಬುದ್ಧಚಕ್ಖುನಾ**ತಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಪರೋಪರಿಯತ್ತಞಾಣೇನ, ಆಸಯಾನುಸಯಞಾಣೇನ ಚ। ಇಮೇಸಞ್ಹಿ ದ್ವಿನ್ನಂ "ಬುದ್ಧಚಕ್ಖೂ"ತಿ ನಾಮಂ। **ಸ್ವಾಕಾರಾ**ತಿ ಸದ್ಧಾದಯೋ ಯೇಸಂ ಆಕಾರಾ ಸುನ್ದರಾ, ತೇ ಸ್ವಾಕಾರಾ, ಸುವಿಞ್ಞಾಪಯಾ, ಪರಲೋಕಞ್ಚ ವಜ್ಜಞ್ಚ ಭಯತೋ ದಸ್ಸನಸೀಲಾ ಚಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಉಪ್ಪಲಾನಿ ಏತ್ಥ ಸನ್ತೀತಿ **ಉಪ್ಪಲಿನೀ**ತಿ ಗಚ್ಛಲತಾಪಿ ಪೋಕ್ಖರಣೀಪಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇಧ ಪನ ಪೋಕ್ಖರಣೀ। ಏವಮಿತರೇಸುಪಿ। **ಉದಕಾನುಗ್ಗತಾನೀ**ತಿ ಉದಕತೋ ಅನುಗ್ಗತಾನಿ। ಅನ್ತೋ ನಿಮುಗ್ಗಾನೇವ ಹುತ್ವಾ ಪುಸನ್ತಿ ವಡ್ಢನ್ತಿ, ತಾನಿ **ಅನ್ತೋನಿಮುಗ್ಗಪೋಸೀನಿ**। **ಅಚ್ಚುಗ್ಗಮ್ಮಾ**ತಿ ಉದಕಂ ಅತಿಕ್ಕಮನವಸೇನ ಉಗ್ಗನ್ತ್ವಾ।

ಅಪಾರುತಾತಿ ವಿವಟಾ। **ತೇಸ**ನ್ತಿ ಸಉಪನಿಸ್ಸಯಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ। **ದ್ವಾರಾ**ತಿ ಅರಿಯಮಗ್ಗದ್ವಾರಾನಿ। ಇದಞ್ಚ ಅತ್ತನೋ ಸಯಮ್ಭುಞಾಣೇನ ಸಉಪನಿಸ್ಸಯಾನಂ ತೇಸಂ ಮಗ್ಗುಪ್ಪತ್ತಿದಿಟ್ಠತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ವಿಹಿಂಸಸಞ್ಞೀ**ತಿಆದೀಸು ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ - "ಅಹಞ್ಹಿ ಅತ್ತನೋ ಪಗುಣಂ ಸುಪ್ಪವತ್ತಿತಮ್ಪಿ ಇಮಂ ಪಣೀತಂ ಧಮ್ಮಂ ಅಜಾನನ್ತೇಸು ಮನುಜೇಸು ದೇಸನಾಯ ವಿಹಿಂಸಾ ಕಾಯವಾಚಾಕಿಲಮಥೋ **ಹೋತೀ**"ತಿ ಏವಂ ವಿಹಿಂಸಸಞ್ಞೀ ಹುತ್ವಾ **ನ ಭಾಸಿಂ** ಭಾಸಿತುಂ ನ ಇಚ್ಛಿಂ। ಇದಾನಿ ಪನ ಹೇತುಸಮ್ಪನ್ನಾ ಅತ್ತನೋ ಸದ್ಧಾಭಾಜನಂ ವಿವರನ್ತು, ಪೂರೇಸ್ಸಾಮಿ ನೇಸಂ ಸಙ್ಕಪ್ಪನ್ತಿ।

ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦. **ಆಳಾರೋ**ತಿ ನಾಮಂ। **ಕಾಲಾಮೋ**ತಿ ಗೋತ್ತಂ। **ಭಗವತೋಪಿ ಖೋ ಞಾಣಂ ಉದಪಾದೀ**ತಿ ಕಿಂ ಇದಾನೇವ ಉದಪಾದಿ, ನನು ಬೋಧಿಮೂಲೇ ತೇಕಾಲಿಕಾ, ಕಾಲವಿನಿಮುತ್ತಾ ಚ ಸಬ್ಬೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಬ್ಬಾಕಾರತೋ ದಿಟ್ಠಾತಿ? ಸಚ್ಚಂ ದಿಟ್ಠಾ, ತಥಾಪಿ ನಾಮಾದಿವಸೇನ ಅವಿಕಪ್ಪಿತಾ ಏಕಚಿತ್ತಕ್ಖಣಿಕತ್ತಾ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸ್ಸ। ನ ಹಿ ಏಕೇನ ಚಿತ್ತೇನ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮಾನಂ ನಾಮಜಾತಿಆದಿಕಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಅನನ್ತಂ ವಿಭಾಗಂ ವಿಕಪ್ಪೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ ವಿಕಪ್ಪಾನಂ ವಿರುದ್ಧಾನಂ ಸಹಾನುಪ್ಪತ್ತಿತೋ, ಸಬ್ಬವಿಕಪ್ಪರಹಿತಧಮ್ಮದಸ್ಸನಮೇವ ಪನಾನೇನ ಸಕ್ಕಾ ಕಾತುಂ। ಯಥಾ ದಿಟ್ಠೇಸು ಪನ ಯಥಿಚ್ಛಿತಾಕಾರಂ ಆರಬ್ಭ ವಿಕಪ್ಪೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣೇನ ದಿಟ್ಠೇ ಚಿತ್ತಪಟೇ ವಿಯ। ಇಧಾಪಿ ಆಳಾರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಆವಜ್ಜನಾನನ್ತರಮೇವ ಸಬ್ಬಾಕಾರಞಾಣಂ ಉದಪಾದಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ತಂ, ಅಥ ಖೋ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ ಏವ ಪಠಮಂ ಧಮ್ಮಂ ಜಾನಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತಪ್ಪಮುಖಾ ಚ ದೇವತಾ, ಆಳಾರೋ ಕಾಲಂ ಕತ್ವಾ ಆಕಿಞ್ಚಞ್ಞಾಯತನೇ, ಉದಕೋ ಚ ನೇವಸಞ್ಞಾನಾಸಞ್ಞಾಯತನೇ ನಿಬ್ಬತ್ತೋತಿ ಏವಮಾದಿಕಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ನಿಸ್ಸಾಯ ಞಾಣಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಏವ। ತಂ ಪನ ಖಣಸಮ್ಪತ್ತಿಯಾ ದುಲ್ಲಭಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಕಮೇನ ಓಲೋಕೇತ್ವಾ ದೇವತಾಯ ವುತ್ತೇ ಞಾಣಂ ವಿಯ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। ಸದ್ದಗತಿಯಾ ಹಿ ಬನ್ಧತ್ತಾ ಏಕೇನ ಞಾಣೇನ ಞಾತಮ್ಪಿ ವುಚ್ಚಮಾನಂ ಕಮೇನ ಞಾತಂ ವಿಯ ಪಟಿಭಾತಿ, ದೇವತಾಪಿ ಚ ಭಗವತಾ ಞಾತಮೇವತ್ಥಂ ಆರೋಚೇಸಿ। ತೇನೇವ "ಭಗವತೋಪಿ ಖೋ ಞಾಣಂ ಉದಪಾದೀ"ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಮಞ್ಞತ್ಥಾಪಿ ಈದಿಸೇಸು "ಲೋಕಂ ವೋಲೋಕೇನ್ತೋ ಅಸುಕಂ ಅದ್ದಸ, ತತ್ಥ ಮಯಿ ಗತೇ ಕಿಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ಸತ್ಥು ಹಿತೇಸಿತಾಸನ್ದಸ್ಸನವಸಪ್ಪವತ್ತೇಸು। ಸಬ್ಬತ್ಥ ವಚನಗತಿಯಂ ಕಮವುತ್ತಿತೇ ಪಞ್ಞಾಯಮಾನೇಪಿ ಏಕೇನೇವ ಞಾಣೇನ ಸಕಲಾವಬೋಧೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಬಹುಕಾರಾ ಖೋ ಮೇ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಿಯಾ**ತಿ ಉಪಕಾರಸ್ಸಾಪಿ ವಿಜ್ಜಮಾನತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಕಾರಣತ್ತೇನ ಅನುಪಕಾರಾನಮ್ಪಿ ದೇಸನತೋ।

೧೧. **ಅನ್ತರಾ ಚ ಗಯಂ ಅನ್ತರಾ ಚ ಬೋಧಿ**ನ್ತಿ ಗಯಾಯ, ಬೋಧಿಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರೇ ತಿಗಾವುತೇ ಠಾನೇ।

ಸಬ್ಬಾಭಿಭೂತಿ ಸಬ್ಬಂ ತೇಭೂಮಕಧಮ್ಮಂ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಠಿತೋ। **ಅನೂಪಲಿತ್ತೋ**ತಿ ಕಿಲೇಸಲೇಪೇನ ಅಲಿತ್ತೋ। ತತೋ ಏವ **ಸಬ್ಬಞ್ಜಹೋ**। **ತಣ್ಹಕ್ಖಯೇ ವಿಮುತ್ತೋ**ತಿ ತಣ್ಹಕ್ಖಯೇ ನಿಬ್ಬಾನೇ ಆರಮ್ಮಣಕರಣವಸೇನ ವಿಮುತ್ತೋ। ಏವಂ ಸಯಂ ಸಬ್ಬಧಮ್ಮೇ ಅತ್ತನಾವ ಜಾನಿತ್ವಾ। **ಕಮುದ್ದಿಸೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಕಂ ಅಞ್ಞಂ "ಅಯಂ ಮೇ ಆಚರಿಯೋ"ತಿ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯಂ।

ಕಾಸಿನಂ ಪುರನ್ತಿ ಬಾರಾಣಸಿಂ। **ಆಹಞ್ಛನ್ತಿ** ಆಹನಿಸ್ಸಾಮಿ। ಅಮತಾಧಿಗಮಾಯ ಉಗ್ಘೋಸನತೋ **ಅಮತದುನ್ದುಭಿ**ನ್ತಿ ಸತ್ಥು ಧಮ್ಮದೇಸನಾ ವುತ್ತಾ, "ಅಮತಭೇರಿಂ ಪಹರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಗಚ್ಛಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅರಹಸಿ ಅನನ್ತಜಿನೋತಿ ಅನನ್ತಜಿನೋಪಿ ಭವಿತುಂ ಯುತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅನನ್ತಞಾಣತಾಯ ಅನನ್ತೋ ಜಿನೋ ಚ, ಅನನ್ತೇನ ವಾ ಞಾಣೇನ, ಅನನ್ತಂ ವಾ ದೋಸಂ ಜಿತವಾ, ಉಪ್ಪಾದವಯನ್ತರಹಿತತಾಯ ವಾ ಅನನ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಜಿನಿ ಕಿಲೇಸಾರಯೋ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹೀತಿಪಿ **ಅನನ್ತಜಿನೋ**।

ಹುಪೇಯ್ಯಾಪೀತಿ ಏವಮ್ಪಿ ಭವೇಯ್ಯ, ಏವಂವಿಧೇ ರೂಪಕಾಯರತನೇ ಈದಿಸೇನ ಞಾಣೇನ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಏವಂ ನಾಮ ಕಥನಞ್ಹಿಸ್ಸ ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಅಪರಕಾಲೇ ದುಕ್ಖಪ್ಪತ್ತಸ್ಸ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಗಮ್ಮ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಮಗ್ಗಫಲಪಟಿವೇಧಾಯ ಪಚ್ಚಯೋ ಜಾತೋ। ತಥಾಹೇಸ ಭಗವಾ ತೇನ ಸಮಾಗಮತ್ಥಂ ಪದಸಾವ ಮಗ್ಗಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿ।

೧೨. **ಬಾಹುಲ್ಲಿಕೋ**ತಿ ಪಚ್ಚಯಬಾಹುಲ್ಲಿಕೋ। **ಪಧಾನವಿಬ್ಭನ್ತೋ**ತಿ ಪಧಾನತೋ ದುಕ್ಕರಚರಣತೋ ಪರಿಹೀನೋ। ನತ್ಥಿ ಏತ್ಥ ಅಗಾರಿಯಂ, ಅಗಾರಸ್ಸ ಹಿತಂ ಕಸಿಗೋರಕ್ಖಾದಿಕಮ್ಮನ್ತಿ ಅನಗಾರಿಯಾ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ತಂ **ಅನಗಾರಿಯಂ। ಪಬ್ಬಜನ್ತೀ**ತಿ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ತದನುತ್ತರ**ನ್ತಿ ತಂ ಅನುತ್ತರಂ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಪರಿಯೋಸಾನ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಪರಿಯೋಸಾನಂ, ಅರಹತ್ತಫಲನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಅತ್ಥಾಯ ಕುಲಪುತ್ತಾ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ। **ದಿಟ್ಠೇವ ಧಮ್ಮೇ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖೇ ಅತ್ತಭಾವೇ। **ಸಯ**ನ್ತಿ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯಾ । **ಅಭಿಞ್ಞಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋವ ಞಾಣೇನ ಪಚ್ಚಕ್ಖಂ ಕತ್ವಾ। **ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜಾ**ತಿ ಪಾಪುಣಿತ್ವಾ।

ಇರಿಯಾಯಾತಿ ದುಕ್ಕರಇರಿಯಾಯ। **ಉತ್ತರಿಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮಾ**ತಿಆದೀಸು ಮನುಸ್ಸಧಮ್ಮತೋ ಲೋಕಿಯಞಾಣತೋ ಉಪರಿ ಅರಿಯಂ ಕಾತುಂ ಅಲಂ ಸಮತ್ಥೋ **ಅಲಮರಿಯೋ। ಞಾಣದಸ್ಸನವಿಸೇಸೋ**ತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। **ನೋ**ತಿ ನು। **ಭಾಸಿತಮೇತ**ನ್ತಿ ಏವರೂಪಮೇತಂ ವಾಕ್ಯಭೇದನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇ ಚ "ಯದಿ ಏಸ ಪಧಾನಕಾಲೇ 'ಅಹಂ ಅರಹಾ'ತಿ ವದೇಯ್ಯ, ಮಯಞ್ಚ ಸದ್ದಹಾಮ, ನ ಚಾನೇನ ತದಾ ವುತ್ತಂ। ಇದಾನಿ ಪನ ವಿಜ್ಜಮಾನಮೇವ ಗುಣಂ ವದತೀ"ತಿ ಏಕಪದೇನ ಸತಿಂ ಲಭಿತ್ವಾ "ಬುದ್ಧೋ ಜಾತೋ"ತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಗಾರವಾ ಆವುಸೋವಾದಂ ಪಹಾಯ "ನೋ ಹೇತಂ, ಭನ್ತೇ"ತಿ ಆಹಂಸು। **ಅಞ್ಞಾ ಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞಾಯ ಅರಹತ್ತಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಚಿತ್ತಂ।

೧೩. **ಅನ್ತಾ**ತಿ ಕೋಟ್ಠಾಸಾ ದ್ವೇ ಭಾಗಾ। **ಕಾಮೇಸು ಕಾಮಸುಖಲ್ಲಿಕಾನುಯೋಗೋ**ತಿ ವತ್ಥುಕಾಮೇಸು ಕಿಲೇಸಕಾಮಸುಖಸ್ಸ ಅನುಭವೋ। ಕಿಲೇಸಕಾಮಾ ಏವ ವಾ ಆಮಿಸಸುಖೇನ ಅಲ್ಲೀಯನತೋ ಕಾಮಸುಖಲ್ಲಿಕಾತಿ ವುತ್ತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। **ಗಮ್ಮೋ**ತಿ ಗಾಮವಾಸೀನಂ ಸನ್ತಕೋ। **ಅತ್ತಕಿಲಮಥಾನುಯೋಗೋ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಕಿಲಮಥಸ್ಸ ಕಣ್ಟಕಸೇಯ್ಯಾದಿದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನುಯೋಗೋ। **ಉಭೋ ಅನ್ತೇ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತೇ ಲೋಭೋ ವಾ ಸಸ್ಸತೋ ವಾ ಏಕೋ ಅನ್ತೋ, ದೋಸೋ ವಾ ಉಚ್ಛೇದೋ ವಾ ಏಕೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಚಕ್ಖುಕರಣೀತಿಆದೀಸು ಅತ್ತನಾ ಸಮ್ಪಯುತ್ತಞಾಣಚಕ್ಖುಂ ಕರೋತೀತಿ ಚಕ್ಖುಕರಣೀ। ದುತಿಯಂ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ಉಪಸಮೋ**ತಿ ಕಿಲೇಸುಪಸಮೋ। **ಅಭಿಞ್ಞಾ, ಸಮ್ಬೋಧೋ** ಚ ಚತುಸಚ್ಚಪಟಿವೇಧೋವ। **ನಿಬ್ಬಾನಂ** ಅಸಙ್ಖತಧಾತು। ಏತೇಸಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಾಯ ಸಂವತ್ತತೀತಿ ಪಟಿಪದಂ ಥೋಮೇತಿ। **ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠೀ**ತಿ ಞಾಣಂ। **ಸಮ್ಮಾಸಙ್ಕಪ್ಪೋ**ತಿ ವಿತಕ್ಕೋ। ಸೇಸಂ ಧಮ್ಮತೋ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವ।

೧೪. ಏವಂ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಮಗ್ಗೇ ಏಕತೋ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತೇಹಿ ಮಗ್ಗೇಹಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತಬ್ಬಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅರಿಯಸಚ್ಚಾನಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಇದಂ ಖೋ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ**"ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಜಾತಿಪಿ ದುಕ್ಖಾ**ತಿಆದೀಸು ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇ ನಿಬ್ಬತ್ತಮಾನಾನಂ ಸತ್ತಾನಂ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ರೂಪಾರೂಪಧಮ್ಮಪ್ಪವತ್ತಿ ಇಧ **ಜಾತಿ** ನಾಮ, ಸಾ ಚ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಭವೇಸು ಉಪಲಬ್ಭಮಾನಾನಂ ದುಕ್ಖಾದೀನಂ

ವತ್ಥುಭಾವತೋ **ದುಕ್ಖಾ,** ಏವಂ ಜರಾದೀಸು ದುಕ್ಖವತ್ಥುಕತಾಯ ದುಕ್ಖತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಪಞ್ಚುಪಾದಾನಕ್ಖನ್ಧಾ ಪನ ದುಕ್ಖದುಕ್ಖವಿಪರಿಣಾಮದುಕ್ಖಸಙ್ಖಾರದುಕ್ಖವಸೇನ ದುಕ್ಖಾ ಏವ। **ಪೋನೋಭವಿಕಾ**ತಿ ಪುನಬ್ಭವಕರಣಂ ಪುನಬ್ಭವೋ ಉತ್ತರಪದಲೋಪೇನ, ಪುನಬ್ಭವೋ ಸೀಲಮೇತಿಸ್ಸಾತಿ ಪೋನೋಭವಿಕಾ। **ನನ್ದಿರಾಗಸಹಗತಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ರೂಪಾದೀಸು ನನ್ದತಿ ಪಿಯಾಯತೀತಿ ನನ್ದೀ, ಸಾ ಏವ ರಾಗೋತಿ ನನ್ದಿರಾಗೋತಿ ಭಾವಪ್ಪಧಾನೋಯಂ ನಿದ್ದೇಸೋ, ನನ್ದಿರಾಗತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನ ಸಹಗತಾನಿ ನನ್ದಿರಾಗಸಹಗತಾ। **ತತ್ರ ತತ್ರಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಭವೇ। ರೂಪಾದೀಸು ಛಸು ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಕಾಮಸ್ಸಾದನವಸೇನ ಪವತ್ತಾ **ಕಾಮತಣ್ಹಾ** ನಾಮ। ಸಸ್ಸತದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಹ ಪವತ್ತಾ **ಭವತಣ್ಹಾ**। ಉಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಹ ಪವತ್ತಾ **ವಿಭವತಣ್ಹಾ**। **ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧೋ**ತಿಆದಿನಾ ನಿಬ್ಬಾನಮೇವ ವುಚ್ಚತಿ। ತತ್ಥ ವಿರಜ್ಜನಂ ವಿಗಮನಂ **ವಿರಾಗೋ**। ನಿರುಜ್ಝನಂ **ನಿರೋಧೋ**। ಉಭಯೇನಾಪಿ ಸುಟ್ಠು ವಿಗಮೋವ ವುಚ್ಚತಿ। ಅಸೇಸಾಯಪಿ ತಣ್ಹಾಯ ವಿರಾಗೋ, ನಿರೋಧೋ ಚ ಯೇನ ಹೋತಿ, ಸೋ **ಅಸೇಸವಿರಾಗನಿರೋಧೋ,** ನಿಬ್ಬಾನಮೇವ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ತಂ ಆಗಮ್ಮ ತಣ್ಹಂ, ವಟ್ಟಞ್ಚ ಚಜನ್ತಿ ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನ್ತಿ ವಿಮುಚ್ಚನ್ತಿ ನ ಅಲ್ಲೀಯನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ **ಚಾಗೋ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೋ ಮುತ್ತಿ ಅನಾಲಯೋ**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

೧೫. **ಚಕ್ಖು**ನ್ತಿಆದೀನಿ ಞಾಣವೇವಚನಾನೇವ।

೧೬. **ಯಾವಕೀವಞ್ಚಾ**ತಿ ಯತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ। **ತಿಪರಿವಟ್ಟ**ನ್ತಿ ಸಚ್ಚಞಾಣ, ಕಿಚ್ಚಞಾಣ, ಕತಞಾಣಸಙ್ಖಾತಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಪರಿವಟ್ಟಾನಂ ವಸೇನ ತಿಪರಿವಟ್ಟಂ ಞಾಣದಸ್ಸನಂ। ಏತ್ಥ ಚ "ಇದಂ ದುಕ್ಖಂ ಅರಿಯಸಚ್ಚಂ, ಇದಂ ದುಕ್ಖಸಮುದಯ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಚತೂಸು ಸಚ್ಚೇಸು ಯಥಾಭೂತಞಾಣಂ **ಸಚ್ಚಞಾಣಂ** ನಾಮ। ತೇಸು ಏವ "ಪರಿಞ್ಞೇಯ್ಯಂ ಪಹಾತಬ್ಬಂ ಸಚ್ಛಿಕಾತಬ್ಬಂ ಭಾವೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಜಾನನಞಾಣಂ **ಕಿಚ್ಚಞಾಣಂ** ನಾಮ। "ಪರಿಞ್ಞಾತಂ ಪಹೀನಂ ಸಚ್ಛಿಕತಂ ಭಾವಿತ"ನ್ತಿ ತಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಕತಭಾವಜಾನನಞಾಣಂ **ಕತಞಾಣಂ** ನಾಮ। **ದ್ವಾದಸಾಕಾರ**ನ್ತಿ ತೇಸಮೇವ ಏಕೇಕಸ್ಮಿಂ ಸಚ್ಚೇ ತಿಣ್ಣಂ ತಿಣ್ಣಂ ಆಕಾರಾನಂ ವಸೇನ ದ್ವಾದಸಾಕಾರಂ।

ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋತಿ ಪಚ್ಚಞ್ಞಾಸಿನ್ತಿ ಅಭಿಸಮ್ಬುದ್ಧೋ ಅರಹತ್ತಂ ಪತ್ತೋತಿ ಏವಂ ನ ಪಟಿಜಾನಿಂ। **ಯತೋ ಚ ಖೋ**ತಿ ಯತೋ ಬೋಧಿಮೂಲೇ ನಿಸಿನ್ನಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ । **ಅಥಾಹ**ನ್ತಿ ತತೋ ಪರಂ ಅಹಂ। **ಞಾಣಞ್ಚ ಪನ ಮೇ**ತಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ**ತಿಆದಿ ತಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಆಕಾರದಸ್ಸನಂ। ತತ್ಥ **ಅಕುಪ್ಪಾ ಮೇ ವಿಮುತ್ತೀ**ತಿ ಅರಹತ್ತಫಲಂ ತಸ್ಸ ಮಗ್ಗಸಙ್ಖಾತಕಾರಣತೋ ಚ ಆರಮ್ಮಣತೋ ಚ ಅಕುಪ್ಪತಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪನ ವೇಯ್ಯಾಕರಣಸ್ಮಿನ್ತಿ ನಿಗ್ಗಾಥಸುತ್ತೇ। **ಭಞ್ಞಮಾನೇ**ತಿ ಭಣಿಯಮಾನೇ। **ಧಮ್ಮಚಕ್ಖು**ನ್ತಿ ಇಧ ಚತುಸಚ್ಚಧಮ್ಮೇಸು ಚಕ್ಖುಕಿಚ್ಚಕರಣತೋ ಸೋತಾಪತ್ತಿಮಗ್ಗೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। **ಯಂ ಕಿಞ್ಚೀ**ತಿಆದಿ ನಿಬ್ಬಾನಾರಮ್ಮಣತ್ತೇಪಿ ಕಿಚ್ಚವಸೇನ ಅಸಮ್ಮೋಹತೋ ಪವತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ।

೧೭. **ಧಮ್ಮಚಕ್ಕ**ನ್ತಿ ಪಟಿವೇಧಞಾಣಧಮ್ಮಞ್ಚೇವ ದೇಸನಾಞಾಣಧಮ್ಮಞ್ಚ ಪವತ್ತನಟ್ಠೇನ ಚಕ್ಕನ್ತಿ ಧಮ್ಮಚಕ್ಕಂ । **ಓಭಾಸೋ**ತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣಾನುಭಾವೇನ ಪವತ್ತೋ ಚಿತ್ತಪಚ್ಚಯಉತುಸಮುಟ್ಠಾನೋ ದಸಸಹಸ್ಸಿಲೋಕಧಾತುಂ ಫರಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಓಭಾಸೋ।

೧೮. ದಿಟ್ಠೋ ಅರಿಯಸಚ್ಚಧಮ್ಮೋ ಏತೇನಾತಿ **ದಿಟ್ಠಧಮ್ಮೋ**। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸೇಸುಪಿ। ಅತ್ತನೋ ಪಚ್ಚಕ್ಖತೋ ಅಧಿಗತತ್ತಾ ನ ಪರಂ ಪಚ್ಚೇತಿ, ಪರಸ್ಸ ಸದ್ಧಾಯ ಏತ್ಥ ನ ಪವತ್ತತೀತಿ ಅಪರಪ್ಪಚ್ಚಯೋ। **ಏಹಿ ಭಿಕ್ಖೂ**ತಿ ಏತ್ತಕೇ ವುತ್ತಮತ್ತೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ, ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಚ ಸಿಜ್ಝತಿ, ತೇನೇವ ತತ್ಥ **ಇತಿ**-ಸದ್ದೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ದಸ್ಸಿತೋತಿ ವದನ್ತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತಕಿರಿಯಾಯಾತಿ ವಚನಪರಿಯೋಸಾನೇ ಏವ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಸಿಜ್ಝತಿ, ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನ 'ಏಹಿ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಭಗವತೋ ವಚನೇನಾ'ತಿ ಇದಂ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಸದ್ದೋಪಲಕ್ಖಿತವಚನಂ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುವಚನನ್ತಿಆದಿಪದವಸೇನ ವುತ್ತಂ ಮುಸಾವಾದವಗ್ಗೋತಿಆದೀಸು ವಿಯಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತದೇತಂ **ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಭಗವಾ ಹಿ…ಪೇ॰… ಏಹಿ ಭಿಕ್ಖು, ಚರ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ ಸಮ್ಮಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸ

ಅನ್ತಕಿರಿಯಾಯಾ"ತಿ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೪೫ ಭಿಕ್ಖುಪದಭಾಜನೀಯವಣ್ಣನಾ) ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ ಸಮೇತಿ। ಯತ್ತಕಞ್ಹಿ ಭಗವತಾ ನಿಯಮೇನ ವುಚ್ಚತಿ, ತತ್ತಕಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಅಙ್ಗಮೇವ। ಸೇಕ್ಖಪುಥುಜ್ಜನಾನಞ್ಹಿ ಏತಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ವುಚ್ಚತಿ, ಅಸೇಕ್ಖಾನಂ ಪನ "ಚರ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ"ನ್ತಿ ಪರಿಯೋಸಾನನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ ಸಿಕ್ಖತ್ತಯಸಮಿದ್ಧಿತೋ। ಲೋಕಿಯಸಮ್ಪದಾಹಿ ಉಪರಿಭೂತಾ ಸೇಟ್ಠಭೂತಾ ಸಮ್ಪದಾತಿ **ಉಪಸಮ್ಪದಾ**।

೧೯-೨೧. **ನೀಹಾರಭತ್ತೋ**ತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಗಾಮತೋ ನೀಹರಿತ್ವಾ ದಿನ್ನಭತ್ತೋ। **ಕಲ್ಲಂ ನು**ತಿ ಯುತ್ತಂ ನು। **ಏತಂ ಮಮಾ**ತಿಆದಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ತಣ್ಹಾಮಾನದಿಟ್ಠಿಗಾಹಾನಂ ದಸ್ಸನಂ।

೨೨-೨೩. **ತಸ್ಮಾ ತಿಹಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ತಿಹಾ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿಬ್ಬಿನ್ದತೀ**ತಿ ವುಟ್ಠಾನಗಾಮಿನಿವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ಉಕ್ಕಣ್ಠತಿ। **ವಿರಜ್ಜತೀ**ತಿ ಚತುನ್ನಂ ಮಗ್ಗಾನಂ ವಸೇನ ನ ರಜ್ಜತಿ। **ವಿಮುಚ್ಚತೀ**ತಿ ಫಲವಸೇನ ವಿಮುಚ್ಚತಿ। **ವಿಮುತ್ತಸ್ಮಿ**ನ್ತಿಆದಿ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣದಸ್ಸನಂ। **ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ। **ಕರಣೀಯಂ** ಚತೂಸು ಸಚ್ಚೇಸು ಚತೂಹಿ ಮಗ್ಗೇಹಿ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಪರಿಞ್ಞಾದಿವಸೇನ ಸೋಳಸವಿಧಂ ಕಿಚ್ಚಂ। **ನಾಪರಂ ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ**ತಿ ಇತ್ಥಭಾವಾಯ ಸೋಳಸಕಿಚ್ಚಭಾವಾಯ, ಕಿಲೇಸಕ್ಖಯಾಯ ವಾ ಅಪರಂ ಪುನ ಮಗ್ಗಭಾವನಾಕಿಚ್ಚಂ ಮೇ ನತ್ಥೀತಿ ಪಜಾನಾತಿ। ಅಥ ವಾ **ಇತ್ಥತ್ತಾಯಾ**ತಿ ಇತ್ಥಭಾವತೋ ವತ್ತಮಾನಕ್ಖನ್ಧಸನ್ತಾನತೋ ಅಪರಂ ಖನ್ಧಸನ್ತಾನಂ ಮಯ್ಹಂ ನ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೫. **ಆಳಮ್ಬರ**ನ್ತಿ ಪಣವಂ। **ವಿಕೇಸಿಕ**ನ್ತಿ ವಿಪ್ಪಕಿಣ್ಣಕೇಸಂ। **ವಿಕ್ಖೇಳಿಕ**ನ್ತಿ ವಿಸ್ಸನ್ದಮಾನಲಾಲಂ । **ಸುಸಾನಂ ಮಞ್ಞೇ**ತಿ ಸುಸಾನಂ ವಿಯ ಅದ್ದಸ ಸಕಂ ಪರಿಜನನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಉದಾನಂ ಉದಾನೇಸೀ**ತಿ ಸಂವೇಗವಸಪ್ಪವತ್ತಂ ವಚನಂ ನಿಚ್ಛಾರೇಸಿ। **ಉಪಸ್ಸಟ್ಠ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಖೇನ ಸಮ್ಮಿಸ್ಸಂ, ದುಕ್ಖೋತಿಣ್ಣಂ ಸಬ್ಬಸತ್ತಕಾಯಜಾತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೨೬. **ಇದಂ ಖೋ ಯಸಾ**ತಿ ಭಗವಾ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಅನುಪುಬ್ಬಿಂ ಕಥ**ನ್ತಿ ಅನುಪಟಿಪಾಟಿಕಥಂ। **ಆದೀನವ**ನ್ತಿ ದೋಸಂ। **ಓಕಾರ**ನ್ತಿ ನಿಹೀನತಾ ನಿಹೀನಜನಸೇವಿತತ್ತಾ। **ಸಂಕಿಲೇಸ**ನ್ತಿ ತೇಹಿ ಸತ್ತಾನಂ ಸಂಕಿಲೇಸನಂ, ಸಂಕಿಲೇಸವಿಸಯನ್ತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ। **ಕಲ್ಲಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಅರೋಗಚಿತ್ತಂ। ಸಾಮಂ ಅತ್ತನಾವ ಉಕ್ಕಂಸೋ ಉಕ್ಖಿಪನಂ ಏತಿಸ್ಸನ್ತಿ **ಸಾಮುಕ್ಕಂಸಿಕಾ,** ಸಚ್ಚದೇಸನಾ। ತಸ್ಸಾ ಸರೂಪದಸ್ಸನಂ "**ದುಕ್ಖ**"ನ್ತಿಆದಿ।

೨೭. **ಅಸ್ಸದೂತೇ**ತಿ ಅಸ್ಸಆರುಳ್ಹೇ ದೂತೇ। **ಇದ್ಧಾಭಿಸಙ್ಖಾರ**ನ್ತಿ ಇದ್ಧಿಕಿರಿಯಂ। **ಅಭಿಸಙ್ಖರೇಸಿ** ಅಕಾಸಿ।

೨೮. **ಯಥಾದಿಟ್ಠ**ನ್ತಿ ಪಠಮಮಗ್ಗೇನ ದಿಟ್ಠಂ ಚತುಸಚ್ಚಭೂಮಿಂ ಸೇಸಮಗ್ಗತ್ತಯೇನ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖನ್ತಸ್ಸ, ಪಸ್ಸನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಾತು ನೋ ಜೀವಿತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ನೋ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ಮಾತು ಜೀವಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಸಸ್ಸ ಖೀಣಾಸವತ್ತಾ "ಏಹಿ ಭಿಕ್ಖು, ಸ್ವಾಕ್ಖಾತೋ ಧಮ್ಮೋ, ಚರ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ"ನ್ತಿ ಏತ್ತಕೇನೇವ ಭಗವಾ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಅದಾಸಿ। ಖೀಣಾಸವಾನಞ್ಹಿ ಏತ್ತಕೇನೇವ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ ಪುಬ್ಬೇವ ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಪರಿಕ್ಖೀಣತ್ತಾ। **ಚರ ಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಸಾಸನಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸಙ್ಖಾತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪೂರಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಂ।

೩೦. **ಸೇಟ್ಠಾನುಸೇಟ್ಠೀನ**ನ್ತಿ ಸೇಟ್ಠಿನೋ ಚ ಅನುಸೇಟ್ಠಿನೋ ಚ ಪವೇಣೀವಸೇನ ಆಗತಾ ಯೇಸಂ ಕುಲಾನಂ ಸನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಸೇಟ್ಠಾನುಸೇಟ್ಠೀನಂ ಕುಲಾನಂ। **ಓರಕೋ**ತಿ ಲಾಮಕೋ।

೩೨-೩೩. **ಮಾ ಏಕೇನ ದ್ವೇ**ತಿ ಏಕೇನ ಮಗ್ಗೇನ ದ್ವೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಾ ಅಗಮಿತ್ಥ। ವಿಸುದ್ಧೇ ಸತ್ತೇ, ಗುಣೇ ವಾ ಮಾರೇತೀತಿ **ಮಾರೋ**। ಪಾಪೇ ನಿಯುತ್ತೋ **ಪಾಪಿಮಾ**।

ಸಬ್ಬಪಾಸೇಹೀತಿ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸಪಾಸೇಹಿ। **ಯೇ ದಿಬ್ಬಾ ಯೇ ಚ ಮಾನುಸಾ**ತಿ ಯೇ ದಿಬ್ಬಕಾಮಗುಣನಿಸ್ಸಿತಾ, ಮಾನುಸಕಕಾಮಗುಣನಿಸ್ಸಿತಾ ಚ ಕಿಲೇಸಪಾಸಾ ನಾಮ ಅತ್ಥಿ, ಸಬ್ಬೇಹಿ ತೇಹಿ। "ತ್ವಂ ಬುದ್ಧೋ"ತಿ ದೇವಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಕರಿಯಮಾನಸಕ್ಕಾರಸಮ್ಮುಟಿಚ್ಛನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

ಅನ್ತಲಿಕ್ಖೇ ಚರನ್ತೇ ಪಞ್ಚಾಭಿಞ್ಞೇಪಿ ಬನ್ಧತೀತಿ **ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಚರೋ,** ರಾಗಪಾಸೋ। ಮಾರೋ ಪನ ಪಾಸಮ್ಪಿ ಅನ್ತಲಿಕ್ಖಚರಂ ಮಞ್ಞತಿ। **ಮಾನಸೋ**ತಿ ಮನೋಸಮ್ಪಯುತ್ತೋ।

ಜಾನಾತಿ ಮನ್ತಿ ಸೋ ಕಿರ "ಮಹಾನುಭಾವೋ ಅಞ್ಞೋ ದೇವಪುತ್ತೋ ನಿವಾರೇತೀತಿ ಭೀತೋ ನಿವತ್ತಿಸ್ಸತಿ ನು ಖೋ"ತಿಸಞ್ಞಾಯ ವತ್ವಾ "ನಿಹತೋ ತ್ವಮಸಿ ಅನ್ತಕಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ "ಜಾನಾತಿ ಮ"ನ್ತಿ ದುಮ್ಮನೋ ಪಲಾಯಿ।

೩೪. ಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಉದಪಾದೀತಿ ಯಸ್ಮಾ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವಾಯ ಉಪನಿಸ್ಸಯರಹಿತಾನಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜಿತುಕಾಮತಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ, ಬುದ್ಧಾ ಚ ತೇ ನ ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇಸಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಏವಂ ಪರಿವಿತಕ್ಕೇಸೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಉಪನಿಸ್ಸಯಸಮ್ಪನ್ನಾ ಪನ ಭಗವನ್ತಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನೇವ ಪಬ್ಬಜನ್ತಿ। ಯೇ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಪುಗ್ಗಲಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಸಯಂ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ಏತ್ಥ "ಕೇಸಮಸ್ಸುಂ ಓಹಾರೇತ್ವಾ"ತಿಆದಿವಚನತೋ ಕೇಸಚ್ಛೇದನಕಾಸಾಯಚ್ಛಾದನಸರಣದಾನಾನಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ನಾಮ, ತೇಸು ಪಚ್ಛಿಮದ್ವಯಂ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಏವ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಕಾರೇತಬ್ಬಂ ವಾ। **"ಪಬ್ಬಾಜೇಹೀ"**ತಿ ಇದಂ ತಿವಿಧಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಖಣ್ಡಸೀಮಂ ನೇತ್ವಾ**ತಿ ಭಣ್ಡುಕಮ್ಮಾರೋಚನಪರಿಹರಣತ್ಥಂ। ಭಿಕ್ಖೂನಞ್ಹಿ ಅನಾರೋಚೇತ್ವಾ ಏಕಸೀಮಾಯ "ಏತಸ್ಸ ಕೇಸೇ ಛಿನ್ದಾ"ತಿ ಅಞ್ಞಂ ಆಣಾಪೇತುಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ**ತಿ ಕೇಸಾದಿಚ್ಛೇದನಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ "ಕಾಸಾಯಾನಿ ಅಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ"ತಿ ವಿಸುಂ ವುತ್ತತ್ತಾ। **ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ ನ ಲಭತೀ**ತಿ ಸರಣದಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಭಿಕ್ಖುಆಣತ್ತಿಯಾ ದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸರಣಂ ನ ರುಹತಿ।

ಯಸಸ್ಸೀತಿ ಪರಿವಾರಸಮ್ಪನ್ನೋ। **ನಿಜ್ಜೀವನಿಸ್ಸತ್ತಭಾವ**ನ್ತಿ "ಕೇಸಾ ನಾಮ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಸರೀರೇ ಪಾಟಿಯೇಕ್ಕೋ ಕೋಟ್ಠಾಸೋ ಅಚೇತನೋ ಅಬ್ಯಾಕತೋ ಸುಞ್ಞೋ ನಿಸ್ಸತ್ತೋ ಥದ್ಧೋ ಪಥವೀಧಾತೂ"ತಿಆದಿನಯಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ, ಸಬ್ಬಂ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೩೧೧) ಆಗತನಯೇನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಪುಬ್ಬೇ**ತಿ ಪುಬ್ಬಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇಸು। **ಮದ್ದಿತಸಙ್ಖಾರೋ**ತಿ ವಿಪಸ್ಸನಾವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ಭಾವಿತಭಾವನೋ**ತಿ ಸಮಥವಸೇನಾಪಿ।

ಕಾಸಾಯಾನಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವಾ...ಪೇ॰... ಪಟಿಗ್ಗಾಹಾಪೇತಬ್ಬೋತಿ ಏತ್ಥ "ಸಬ್ಬದುಕ್ಖನಿಸ್ಸರಣತ್ಥಾಯ ಇಮಂ ಕಾಸಾವಂ ಗಹೇತ್ವಾ"ತಿ ವಾ "ತಂ ಕಾಸಾವಂ ದತ್ವಾ"ತಿ ವಾ ವತ್ವಾ "ಪಬ್ಬಾಜೇಥ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಅನುಕಮ್ಪಂ ಉಪಾದಾಯಾ"ತಿ ಏವಂ ಯಾಚನಪುಬ್ಬಕಂ ಚೀವರಂ ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತಿ। **ಅಥಾಪೀ**ತಿಆದಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಾಪನತೋ ಪರಂ ಕತ್ತಬ್ಬವಿಧಿದಸ್ಸನಂ। **ಅಥಾಪೀ**ತಿ ತತೋ ಪರಮ್ಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಚೀವರಂ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಪಬ್ಬಜನಪ್ಪಕಾರಭೇದದಸ್ಸನತ್ಥಂ "ಅಥಾಪೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, **ಅಥಾಪೀ**ತಿ ಚ ಅಥ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **"ಅದಿನ್ನಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ನ ರುಹತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪಾದೇ ವನ್ದಾಪೇತ್ವಾತಿ ಪಾದಾಭಿಮುಖಂ ನಮಾಪೇತ್ವಾ। ದೂರೇ ವನ್ದನ್ತೋಪಿ ಹಿ ಪಾದೇ ವನ್ದತೀತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಉಪಜ್ಝಂ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅಯಂ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ। ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕೇಸು ವಿನಯನತ್ಥಂ ಯಂ ಆಚರಿಯಂ ಕತ್ವಾ ನಿಯ್ಯಾತೇನ್ತಿ, ಅಯಂ ಆಚರಿಯೋ। ಸಚೇ ಪನ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಸಯಮೇವ ಸಬ್ಬಂ ಸಿಕ್ಖಾಪೇತಿ, ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ನ ನಿಯ್ಯಾತೇತಿ, ಉಪಜ್ಝಾಯೋವಸ್ಸ ಆಚರಿಯೋಪಿ ಹೋತಿ, ಯಥಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಾಲೇ ಸಯಮೇವ ಕಮ್ಮವಾಚಂ ವಾಚೇನ್ತೋ ಉಪಜ್ಝಾಯೋವ ಕಮ್ಮವಾಚಾಚರಿಯೋಪಿ ಹೋತಿ।

ಅನುನಾಸಿಕನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ದಾನಕಾಲೇ ಅನ್ತರಾ ವಿಚ್ಛೇದೋ ನ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ ಆಹ **"ಏಕಸಮ್ಬನ್ಧಾನೀ"**ತಿ।

“**ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕೇಸು ವಿನೇತಬ್ಬೋ**”ತಿ ಇಮಿನಾ ಸೇಖಿಯವತ್ತಖನ್ಧಕವತ್ತೇಸು, ಅಞ್ಞೇಸು

ಚ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಆದಿಲೋಕವಜ್ಜಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಸಾಮಣೇರೇಹಿ ವತ್ತಿತಬ್ಬಂ, ತತ್ಥ ಅವತ್ತಮಾನೋ ಅಲಜ್ಜೀ, ದಣ್ಡಕಮ್ಮಾರಹೋ ಚ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದುತಿಯಮಾರಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೭. ಪಾಳಿಯಂ **ಅನುತ್ತರಂ ವಿಮುತ್ತಿಂ ಅನುಪಾಪುಣಾಥಾತಿ** “ಖೀಣಾಸವಾ ಮಯಂ, ಕಿಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಪಧಾನೇನಾ”ತಿ ವಾಸನಾದೋಸೇನ ವೋಸಾನಂ ಅನಾಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪನ್ತೇಸು ಸೇನಾಸನೇಸು ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಯಾವ ವೀತಿನಾಮನತ್ಥಂ, ತಂ ದಿಸ್ವಾ ಅಞ್ಞೇಸಮ್ಪಿ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಸಮಾಪಜ್ಜನತ್ಥಞ್ಚ ಓವದತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ದುತಿಯಮಾರಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಭದ್ದವಗ್ಗಿಯಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೮. ಇದಂ ನೇಸಂ ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮನ್ತಿ ತೇಸಂ ತಿಂಸಜನಾನಂ ಏಕತೋ ಅಭಿಸಮಯಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮಂ। ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ತೇಸಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಪುಬ್ಬಬುದ್ಧುಪ್ಪಾದೇಸು ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಸರಣಗಮನದಾನಸೀಲಸಮಾಧಿವಿಪಸ್ಸನಾಸಮಾಯೋಗವಸೇನ ಬಹುಂ ವಿವಟ್ಟೂಪನಿಸ್ಸಯಂ ಕುಸಲಂ ಅತ್ಥೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಇತರಥಾ ಹಿ ತದಹೇವ ಪಟಿವೇಧೋ, ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವಾದಿವಿಸೇಸೋ ಚ ನ ಸಮ್ಭವೇಯ್ಯ।

ಭದ್ದವಗ್ಗಿಯಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉರುವೇಲಪಾಟಿಹಾರಿಯಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೭-೩೮. ಪಾಳಿಯಂ **ಅಗರೂತಿ** ಭಾರಿಯಂ ನ ಸಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಭಿನ್ನಂ ಸಜೋತಿಭೂತಾನ**ನ್ತಿ ಉಭೋಸು ಸಜೋತಿಭೂತೇಸು। **ಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿಪೀತಿ** ತಂ ನಾಗಂ ನಿಹತತೇಜಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಯ ಸನ್ತಪ್ಪೇತ್ವಾ ಸರಣಸೀಲಾನಿ ದತ್ವಾ ಸಕಲರತ್ತಿಂ ಭಗವನ್ತಂ ಪಯಿರುಪಾಸಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ಜಟಿಲಾನಂ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಪತ್ತೇ ಪಕ್ಖಿಪಿ, ನ ಅಹಿತುಣ್ಡಿಕೋ ವಿಯ ಬಲಕ್ಕಾರೇನಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮಾತಿ** ಯೋ ನಾಮ।

೩೯. ಅಜ್ಜಣ್ಹೋತಿ ಅಜ್ಜ ಏಕದಿವಸಂ। **ಅಗ್ಗಿಸಾಲಮ್ಹೀತಿ** ಅಗ್ಯಾಗಾರೇ। ಸುಮನಾನಂ ಬುದ್ಧಾನಂ ಮನಸಾ ಸದಿಸೋ ಮನೋ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಸುಮನಮನಸೋ**। **ಅಧಿಚಿತ್ತೋತಿ** ಮಹಾಕರುಣಾದೀಹಿ ಅಧಿಚಿತ್ತೋ। **ಉದಿಚ್ಛರೇತಿ** ಉಲ್ಲೋಕೇಸುಂ, ಪರಿವಾರೇಸುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನೇಕವಣ್ಣಾ ಅಚ್ಚಿಯೋತಿ** ಛಬ್ಬಣ್ಣರಂಸಿಯೋ ವುತ್ತಾ। ಅಹಂ ತೇ ಧುವಭತ್ತೇನ ಪಟಿಮಾನನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಸೇಸೋ।

೪೦. ಅಭಿಕ್ಕನ್ತಾಯ ರತ್ತಿಯಾತಿ ಪರಿಕ್ಖೀಣಾಯ ರತ್ತಿಯಾ, ಮಜ್ಝರತ್ತಿಸಮಯೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಭಿಕ್ಕನ್ತವಣ್ಣಾತಿ** ಅಭಿರೂಪಚ್ಛವಿವಣ್ಣಾ। **ಕೇವಲಕಪ್ಪ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಕೇವಲ**-ಸದ್ದಸ್ಸ ಅನವಸೇಸತ್ಥೋ, **ಕಪ್ಪ**-ಸದ್ದಸ್ಸ ಸಮನ್ತಭಾವೋ, ತಸ್ಮಾ ಅನವಸೇಸಂ ಸಮನ್ತತೋ ವನಸಣ್ಡನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಚತುದ್ದಿಸಾತಿ** ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು। **ಯತ್ರ ಹಿ ನಾಮಾತಿ** ಯಂ ನಾಮ।

೪೩. ಅಙ್ಗಮಗಧಾತಿ ಅಙ್ಗಮಗಧರಟ್ಠವಾಸಿನೋ। **ಇದ್ಧಿಪಾಟಿಹಾರಿಯ**ನ್ತಿ ಅಭಿಞ್ಞಿದ್ಧಿಯೇವ ಪಟಿಪಕ್ಖಾನಂ ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ, ವೇನೇಯ್ಯಸತ್ತಗತದೋಸಾನಞ್ಚ ಹರಣತೋ ಅಪನಯನತೋ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ, ತಂ ತಂ ವಾ ಸತ್ತಹಿತಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಹರಿತಬ್ಬಂ

ಪವತ್ತೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಪಟಿಹಾರಿಯಂ, ತದೇವ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ। ಇದ್ಧಿ ಏವ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ಇದ್ಧಿಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ।

೪೪. **ಪಂಸುಕೂಲಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತೀತಿ** ಪುಣ್ಣಾಯ ದಾಸಿಯಾ ಸರೀರಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಛಡ್ಡಿತಂ ಸಾಣಮಯಂ ಕಿಮಿಕುಲಾಕುಲಂ ಪರಿಯೇಸನವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಹೋತಿ, ಯಂ ಭಗವಾ ಭೂಮಿಂ ಕಮ್ಪೇನ್ತೋ ಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ **ಮಹಾಕಸ್ಸಪತ್ಥೇರಸ್ಸ** ಅದಾಸಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ಕತ್ಥ ನು ಖೋತಿ**ಆದಿಪರಿವಿತಕ್ಕೋ ಜಟಿಲಾನಂ ವಿವಿಧಪಾಟಿಹಾರಿಯದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಕತೋ। ಪಾಣಿನಾ ಖಣನ್ತೋ ವಿಯ ಇದ್ಧಿಯಾ ಮತ್ತಿಕಂ ಅಪನೇತ್ವಾ ದಿನ್ನತ್ತಾ ವುತ್ತಂ "**ಪಾಣಿನಾ ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಖಣಿತ್ವಾ**"ತಿ।

೪೬. **ಫಾಲಿಯನ್ತು, ಕಸ್ಸಪ, ಕಟ್ಠಾನೀತಿ** ಉರುವೇಲಕಸ್ಸಪೇನ ನಿವೇದಿತೇ ಏವಮವೋಚಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ।

೪೯. **ಅನ್ತರಟ್ಠಕಾಸು ಹಿಮಪಾತಸಮಯೇತಿ** ಏತ್ಥ ಮಾಘಮಾಸಸ್ಸ ಅವಸಾನೇ ಚತಸ್ಸೋ, ಫಗ್ಗುಣಮಾಸಸ್ಸ ಆದಿಮ್ಹಿ ಚತಸ್ಸೋತಿ ಏವಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಮಾಸಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಅಟ್ಠರತ್ತಿಯೋ ಅನ್ತರಟ್ಠಕಾ ನಾಮ। ತಾಸು ಅನ್ತರಟ್ಠಕಾಸು ರತ್ತೀಸು ಹಿಮಪಾತಕಾಲೇ। **ಉಮ್ಮುಜ್ಜನನಿಮುಜ್ಜನಮ್ಪಿ** ಸಹಸಾ ತದುಭಯಕರಣವಸೇನ ವುತ್ತಂ।

೫೦. **ಉದಕವಾಹಕೋತಿ** ಉದಕೋಘೋ। **ರೇಣುಹತಾಯಾತಿ** ರಜೋಕಿಣ್ಣಾಯ, ಅತಿನ್ತಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಾವಾಯಾತಿ** ಕುಲ್ಲೇನ। **ಇದಂ ನು ತ್ವಂ ಮಹಾಸಮಣಾತಿ** ಇಧ ನು ತ್ವಂ। **ಧ**-ಕಾರಸ್ಸ **ದ**-ಕಾರಂ, ಅನುಸಾರಞ್ಚ ಕತ್ವಾ "ಇದಂ ನೂ"ತಿ ವುತ್ತಂ "ಏಕಮಿದಾಹ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೮೫, ೨೮೫) ವಿಯ। "ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇ ತ್ವಂ ನು ಖೋ ಠಿತೋಸೀ"ತಿ ಪುಚ್ಛಿ। **ಅಯಮಹಮಸ್ಮೀತಿ** ಅಯಮಹಂ ಇಧ ಠಿತೋಸ್ಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೫೧. **ಚಿರಪಟಿಕಾತಿ** ಚಿರಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ। ಕೇಸಮಿಸ್ಸಂ ಸಬ್ಬಂ ಪರಿಕ್ಖಾರಂ ಉದಕೇ ಪವಾಹೇತ್ವಾತಿಪಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಅರಣಿಕಮಣ್ಡಲುಆದಿಕಾ ತಾಪಸಪರಿಕ್ಖಾರಾ **ಖಾರೀ** ನಾಮ, ತಂಹರಣಕಕಾಜಂ **ಖಾರಿಕಾಜಂ** ನಾಮ। **ಅಗ್ಗಿಹುತಮಿಸ್ಸನ್ತಿ** ಅಗ್ಗಿಪೂಜೋಪಕರಣಸಹಿತಂ।

೫೨-೩. **ಉಪಸಗ್ಗೋತಿ** ಉಪದ್ದವೋ। "**ಅಡ್ಢುಡ್ಢಾನಿ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಸಹಸ್ಸಾನೀ**"ತಿ ಇದಂ ನಾಗದಮನಾದೀನಿ ಪನ್ನರಸ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಾನಿ ವಜ್ಜೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ ಅಪ್ಪಕಮಧಿಕಂ ಗಣನೂಪಗಂ ನ ಹೋತೀತಿ।

೫೪. **ಗಯಾಯನ್ತಿ** ಗಯಾನಾಮಿಕಾಯ ನದಿಯಾ ಅದೂರಭವತ್ತಾ ಗಾಮೋ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗವಸೇನ ಗಯಾ ನಾಮ ಜಾತೋ, ತಸ್ಸಂ। **ಗಯಾಸೀಸೇತಿ** ಏವಂನಾಮಕೇ ಪಿಟ್ಠಿಪಾಸಾಣೇ।

"**ಯಮಿದಂ ಚಕ್ಖುಸಮ್ಫಸ್ಸಪಚ್ಚಯಾ...ಪೇ॰... ಸುಖಂ ವಾ**"ತಿಆದಿನಾ ಚಕ್ಖುವಿಞ್ಞಾಣವೀಥಿಚಿತ್ತೇಸು ಸೋಮನಸ್ಸದೋಮನಸ್ಸಉಪೇಕ್ಖಾವೇದನಾಮುಖೇನ ಸೇಸಾರೂಪಕ್ಖನ್ಧಾನಮ್ಪಿ ಆದಿತ್ತತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸೇಸುಪಿ। **ಮನೋತಿ** ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಂ ಮನೋದ್ವಾರಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ। **ಮನೋವಿಞ್ಞಾಣನ್ತಿ** ಮನೋದ್ವಾರವೀಥಿಪಅಯಾಪನ್ನಮೇವ ಗಹಿತಂ।

ಉರುವೇಲಪಾಟಿಹಾರಿಯಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಬಿಮ್ಬಿಸಾರಸಮಾಗಮಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೫೫. **ಯಞ್ಞಾ ಅಭಿವದನ್ತೀತಿ** ಯಾಗಹೇತು ಇಜ್ಝನ್ತೀತಿ ವದನ್ತಿ। **ಉಪಧೀಸೂತಿ** ಏತ್ಥ ದುಕ್ಖಸುಖಾದೀನಂ ಅಧಿಟ್ಠಾನಟ್ಠೇನ ಚತ್ತಾರೋ ಉಪಧೀ ಕಾಮಖನ್ಧಕಿಲೇಸಅಭಿಸಙ್ಖಾರೂಪಧೀನಂ ವಸೇನ। ತೇಸು ಖನ್ಧೂಪಧಿ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತೋತಿ ಆಹ "**ಖನ್ಧೂಪಧೀಸು**

ಮಲನ್ತಿ ಞತ್ವಾ"ತಿ। **ಯಞ್ಞಾತಿ** ಯಞ್ಞಹೇತು। **ಯಿಟ್ಠೇತಿ** ಮಹಾಯಾಗೇ। **ಹುತೇತಿ** ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಕತ್ತಬ್ಬೇ ಅಗ್ಗಿಪರಿಚರಣೇ। **ಕಿಂ ವಕ್ಖಾಮೀತಿ** ಕಥಂ ವಕ್ಖಾಮಿ।

೫೭-೮. **ಆಸೀಸನಾತಿ** ಮನೋರಥಾ। **ಸಿಙ್ಗೀಸುವಣ್ಣನಿಕ್ಖೇನಾತಿ** ಸಿಙ್ಗೀಸುವಣ್ಣಸ್ಸ ರಾಸಿನಾ। ಸುವಣ್ಣೇಸು ಹಿ ಯುತ್ತಿಕತಂ ಹೀನಂ। ತತೋ ರಸವಿದ್ಧಂ ಸೇಟ್ಠಂ, ತತೋ ಆಕರುಪ್ಪನ್ನಂ ಸೇಟ್ಠಂ, ತತೋ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ದಿಬ್ಬಸುವಣ್ಣಂ ಸೇಟ್ಠಂ , ತತ್ರಾಪಿ ಚಾಮೀಕರಂ, ತತೋ ಸಾತಕುಮ್ಭಂ, ತತೋ ಜಮ್ಬುನದಂ, ತತೋಪಿ ಸಿಙ್ಗೀಸುವಣ್ಣಂ ಸೇಟ್ಠಂ। ತಸ್ಸ ನಿಕ್ಖಂ ನಾಮ ಪಞ್ಚಸುವಣ್ಣಪರಿಮಾಣಂ। ಅಟ್ಠಸುವಣ್ಣಾದಿಭೇದಂ ಅನೇಕವಿಧಮ್ಪಿ ವದನ್ತಿ। **ದಸಸು ಅರಿಯವಾಸೇಸೂತಿ** -

> "ಇಧ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ಪಞ್ಚಙ್ಗವಿಪ್ಪಹೀನೋ ಹೋತಿ ಛಳಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋ ಏಕಾರಕ್ಖೋ ಚತುರಾಪಸ್ಸೇನೋ ಪಣುನ್ನಪಚ್ಚೇಕಸಚ್ಚೋ ಸಮವಯಸಟ್ಠೇಸನೋ ಅನಾವಿಲಸಙ್ಕಪ್ಪೋ ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ ಸುವಿಮುತ್ತಪಞ್ಞೋ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೪೮, ೩೬೦; ಅ॰ ನಿ॰ ೧೦.೧೯) -

ಏವಮಾಗತೇಸು ದಸಸು ಅರಿಯವಾಸೇಸು। ತತ್ಥ **ಪಞ್ಚಙ್ಗವಿಪ್ಪಹೀನೋತಿ** ಪಞ್ಚನೀವರಣೇಹಿ ವಿಪ್ಪಯುತ್ತತಾ ವುತ್ತಾ। **ಛಳಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ** ಇಟ್ಠಾದೀಸು ಛಸು ಆರಮ್ಮಣೇಸು ಸೋಮನಸ್ಸಿತಾದಿಪಟಿಪಕ್ಖಾ ಛಳಙ್ಗುಪೇಕ್ಖಾ ವುತ್ತಾ। **ಏಕಾರಕ್ಖೋತಿ** ಉಪಟ್ಠಿತಸತಿತಾ। ಸಙ್ಖಾಯಸೇವನಾ ಅಧಿವಾಸನಾ ಪರಿವಜ್ಜನಾ ವಿನೋದನಾಸಙ್ಖಾತಾನಿ ಚತ್ತಾರಿ ಅಪಸ್ಸೇನಾ ನಿಸ್ಸಯಾ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಚತುರಾಪಸ್ಸೇನೋ,** ಏತೇನ ಚ ತೇ ನಿಸ್ಸಯಾ ದಸ್ಸಿತಾ। ಪಣುನ್ನಾನಿ ಅಪನೀತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕೇಹಿ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಗಹಿತಾನಿ ದಿಟ್ಠಿಸಚ್ಚಾನಿ ಯಸ್ಸ, ಸೋ **ಪಣುನ್ನಪಚ್ಚೇಕಸಚ್ಚೋ,** ತೇನ ಲೋಕಿಯಞಾಣೇನ ದಿಟ್ಠಿಪ್ಪಹಾನಂ ವುತ್ತಂ। ಕಾಮೇಸನಾ ಭವೇಸನಾಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯೇಸನಾಸಙ್ಖಾತಾ ಏಸನಾ ಸಮ್ಮದೇವ ಅವಯಾ ಅನೂನಾ ಸಟ್ಠಾ ನಿಸಟ್ಠಾ ಅನೇನಾತಿ **ಸಮವಯಸಟ್ಠೇಸನೋ**। ಏತೇನ ತಿಣ್ಣಂ ಏಸನಾನಂ ಅಭಾವೋ ವುತ್ತೋ। "**ಅನಾವಿಲಸಙ್ಕಪ್ಪೋ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ಕಾಮವಿತಕ್ಕಾದೀಹಿ ಅನಾವಿಲಚಿತ್ತತಾ। "**ಪಸ್ಸದ್ಧಕಾಯಸಙ್ಖಾರೋ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ಚತುತ್ಥಜ್ಝಾನಸಮಾಯೋಗೇನ ವಿಗತದರಥತಾ ವುತ್ತಾ। "**ಸುವಿಮುತ್ತಚಿತ್ತೋ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ಮಗ್ಗೋ। "**ಸುವಿಮುತ್ತಪಞ್ಞೋ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಮುಖೇನ ಫಲಞಾಣಂ ವುತ್ತಂ। ಏತೇ ಹಿ ಅರಿಯಾ ವಸನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ಅರಿಯವಾಸಾತಿ** ವುಚ್ಚನ್ತಿ । ತೇ ಪನ ವಾಸಾ ವುತ್ಥಾ ವಸಿತಾ ಸಮ್ಪಾದಿತಾ ಯೇನ, ಸೋ **ವುತ್ಥವಾಸೋ,** ಭಗವಾ। **ದಸಬಲೋತಿ** ದಸಹಿ ಕಾಯಬಲೇಹಿ, ಞಾಣಬಲೇಹಿ ಚ ಉಪೇತೋ। ಯಾನಿ ಹೇತಾನಿ -

> "ಕಾಳಾವಕಞ್ಚ ಗಙ್ಗೇಯ್ಯಂ, ಪಣ್ಡರಂ ತಮ್ಬಪಿಙ್ಗಲಂ।
> ಗನ್ಧಮಙ್ಗಲಹೇಮಞ್ಚ, ಉಪೋಸಥಛದ್ದನ್ತಿಮೇ ದಸಾ"ತಿ॥ (ಮ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೪೮; ಸಂ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೨.೨೨; ಅ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩.೧೦.೨೧; ವಿಭ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೭೬೦; ಉದಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೭೫; ಬು॰ ವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೩೯; ಚೂಳನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೮೧; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೨.೪೪) -

ಏವಂ ವುತ್ತಾನಿ ದಸಹತ್ಥಿಕುಲಾನಿ ಪುರಿಮಪುರಿಮತೋ ದಸಬಲಗುಣೋಪೇತಾನಿ, ತೇಸು ಸಬ್ಬಜೇಟ್ಠಾನಂ ದಸನ್ನಂ ಛದ್ದನ್ತಾನಂ ಬಲಾನಿ ಭಗವತೋ ಕಾಯಸ್ಸ ದಸಬಲಾನಿ ನಾಮ। ತಞ್ಚ ಕಾಳಾವಕಸಙ್ಖಾತಾನಂ ಪಕತಿಹತ್ಥೀನಂ ಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಸ್ಸ, ಮಜ್ಝಿಮಪುರಿಸಾನಂ ಪನ ದಸನ್ನಂ ಕೋಟಿಸಹಸ್ಸಾನಞ್ಚ ಬಲಂ ಹೋತಿ, ತಂ "ನಾರಾಯನಸಙ್ಖಾತಬಲ"ನ್ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ಯಾನಿ ಪನೇತಾನಿ **ಪಾಳಿಯಂ** "ಇಧ, ಸಾರಿಪುತ್ತ, ತಥಾಗತೋ ಠಾನಞ್ಚ ಠಾನತೋ ಅಟ್ಠಾನಞ್ಚ ಅಟ್ಠಾನತೋ ಯಥಾಭೂತಂ ಪಜಾನಾತೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೧೪೮; ಅ॰ ನಿ॰ ೧೦.೨೧; ವಿಭ॰ ೭೬೦; ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೨.೪೪) ವುತ್ತಾನಿ ಠಾನಾಠಾನಞಾಣಬಲಂ, ಕಮ್ಮವಿಪಾಕಞಾಣಬಲಂ, ಸಬ್ಬತ್ಥಗಾಮಿನಿಪಟಿಪದಾಞಾಣಬಲಂ, ಅನೇಕಧಾತುನಾನಾಧಾತುಲೋಕಞಾಣಬಲಂ, ಸತ್ತಾನಂ ನಾನಾಧಿಮುತ್ತಿಕತಾಞಾಣಬಲಂ, ಇನ್ದ್ರಿಯಪರೋಪರಿಯತ್ತಞಾಣಬಲಂ, ಝಾನವಿಮೋಕ್ಖಸಮಾಧಿಸಮಾಪತ್ತೀನಂ ಸಂಕಿಲೇಸವೋದಾನವುಟ್ಠಾನಞಾಣಬಲಂ, ಪುಬ್ಬೇನಿವಾಸಞಾಣಬಲಂ,

ದಿಬ್ಬಚಕ್ಖುಞಾಣಬಲಂ, ಆಸವಕ್ಖಯಞಾಣಬಲನ್ತಿ ದಸಬಲಞಾಣಾನಿ, ಇಮಾನಿ ಭಗವತೋ ದಸಬಲಾನಿ ನಾಮ। **ದಸಹಿ ಅಸೇಕ್ಖೇಹಿ ಅಙ್ಗೇಹೀ**ತಿ ಅರಹತ್ತಫಲಸಮ್ಪಯುತ್ತೇಹಿ **ಪಾಳಿಯಂ** "ಅಸೇಕ್ಖಾ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ...ಪೇ॰... ಅಸೇಕ್ಖೋ ಸಮ್ಮಾಸಮಾಧಿ, ಅಸೇಕ್ಖಂ ಸಮ್ಮಾಞಾಣಂ, ಅಸೇಕ್ಖಾ ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತೀ"ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೩೪೮, ೩೬೦) ಏವಂ ವುತ್ತೇಹಿ ದಸಹಿ ಅಸೇಕ್ಖಧಮ್ಮೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। ಏತ್ಥ ಚ ದಸ್ಸನಟ್ಠೇನ ವುತ್ತಾ **ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿ** ಏವ ಜಾನನಟ್ಠೇನ **ಸಮ್ಮಾಞಾಣ**ನ್ತಿಪಿ ವುತ್ತಾ, ವುತ್ತಾವಸೇಸಾ ಪನ ಫಲಚಿತ್ತಸಮ್ಪಯುತ್ತಾ ಸಬ್ಬೇ ಫಸ್ಸಾದಿಧಮ್ಮಾ **ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತೀ**ತಿ ವುತ್ತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಬಿಮ್ಬಿಸಾರಸಮಾಗಮಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಪಬ್ಬಜ್ಜಾಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೬೦. ಸಾರೀಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪುತ್ತೋ **ಸಾರಿಪುತ್ತೋ**। ಮೋಗ್ಗಲೀಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾ ಪುತ್ತೋ **ಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನೋ**। **ಛನ್ನಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸಾ**ತಿ ಸೇತವತ್ಥೇನ ಹಿರಿಕೋಪೀನಂ ಛಾದೇತ್ವಾ ವಿಚರಣಕಪರಿಬ್ಬಾಜಕಸ್ಸ, ತೇನ "ನಾಯಂ ನಗ್ಗಪರಿಬ್ಬಾಜಕೋ"ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। "ಉಪಞ್ಞಾತ"ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸ ವಿವರಣಂ **ಞಾತೋ ಚೇವಾ**ತಿ। "ಮಗ್ಗ"ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸ ವಿವರಣಂ **ಉಪಗತೋ ಚ ಮಗ್ಗೋ**ತಿ। ತೇನ ಚ **ಉಪಞ್ಞಾತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಞಾತ**-ಸದ್ದೋ ಞಾಣಪರಿಯಾಯೋ। **ಮಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ ಮಗ್ಗೋವ ವುತ್ತೋ। ಉಪಸದ್ದೋ ಚ ಉಪಗಮನತ್ಥೋ ಮಗ್ಗಸದ್ದೇನಪಿ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ - ಯಸ್ಮಾ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಪಿಟ್ಠಿತೋ ಅನುಬನ್ಧನಂ ನಾಮ ಅತ್ಥಿಕೇಹಿ ಉಪಞ್ಞಾತಂ ಉಪಗತಞಾಣಞ್ಚೇವ ಹೋತಿ, ತೇಹಿ ಉಪಗತೋ ಪಟಿಪನ್ನೋ ಮಗ್ಗೋ ಚ, ತಸ್ಮಾ ಯಂನೂನಾಹಂ ಅನುಬನ್ಧೇಯ್ಯನ್ತಿ। **ಉಪಞ್ಞಾತಂ ನಿಬ್ಬಾನ**ನ್ತಿ ಉಪಪತ್ತಿಯಾ ಅನುಮಾನೇನ ಞಾತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ। "ಮಗ್ಗ"ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸ ವಿವರಣಂ **ಮಗ್ಗನ್ತೋ**ತಿ, ಅನುಮಾನೇನ ಞಾತಂ ಪಚ್ಚಕ್ಖತೋ ದಸ್ಸನತ್ಥಾಯ ಗವೇಸನ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನಿರೋಧೋ ಚ ನಿರೋಧೂಪಾಯೋ ಚ ಏಕಸೇಸೇನ ನಿರೋಧೋತಿ ವುತ್ತೋತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಅಥ ವಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। **ಪಟಿಪಾದೇನ್ತೋ**ತಿ ನಿಗಮೇನ್ತೋ।

ಇತೋ ಉತ್ತರೀತಿ ಇತೋ ಮಯಾ ಲದ್ಧಸೋತಾಪತ್ತಿತೋ ಉತ್ತರಿ ಇತರಮಗ್ಗತ್ತಯಂ ಯದಿಪಿ ನತ್ಥಿ, ತಥಾಪಿ ಏಸೋ ಏವ ಮಯಾ ಗವೇಸಿತೋ ನಿಬ್ಬಾನಧಮ್ಮೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೬೧-೩. **ತದಾರಮ್ಮಣಾಯಾ**ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಾರಮ್ಮಣಾಯ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲವಿಮುತ್ತಿಯಾ। **ತೇಸಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಸಪರಿಸಾನಂ ತೇಸಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪರಿಸಾನಂ ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಖಣೇ ಭಗವತೋ ಧಮ್ಮಂ ಸುತ್ವಾ ಅರಹತ್ತಂ ಪಾಪುಣಿ, ಅಗ್ಗಸಾವಕಾ ಪನ ಅತ್ತನೋ ಞಾಣಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಮಹನ್ತತಾಯ ಕತಿಪಾಹಚ್ಚಯೇನ। ತೇನಾಹ **"ಏವ"**ನ್ತಿಆದಿ। ಉಸೂಯನಕಿರಿಯಾಯ ಕಮ್ಮಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ **"ಉಪಯೋಗತ್ಥೇವಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಸಾರಿಪುತ್ತಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನಪಬ್ಬಜ್ಜಾಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉಪಜ್ಝಾಯವತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೬೪. **ವಜ್ಜಾವಜ್ಜ**ನ್ತಿ ಖುದ್ದಕಂ, ಮಹನ್ತಞ್ಚ ವಜ್ಜಂ। **ಉತ್ತಿಟ್ಠಪತ್ತ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಉತ್ತಿಟ್ಠಂ ನಾಮ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಣಂ ವುಚ್ಚತಿ "ಉತ್ತಿಟ್ಠೇ ನಪ್ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿಆದೀಸು (ಧ॰ ಪ॰ ೧೬೮) ವಿಯ। ಉತ್ತಿಟ್ಠತ್ಥಾಯ ಗಹಿತಂ ಪತ್ತಂ ಉತ್ತಿಟ್ಠಪತ್ತಂ, ತೇನಾಹ **"ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಣಕಪತ್ತ"**ನ್ತಿ। ತಸ್ಸ ಉಪನಾಮೇ ಕೋ ದೋಸೋತಿ ಆಹ **"ತಸ್ಮಿಂ ಹೀ"**ತಿಆದಿ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಮನುಸ್ಸಾ ಏತಸ್ಮಿಂಯೇವ ಏತೇ ಭುಞ್ಜನ್ತೀತಿ ಉತ್ತಿಟ್ಠಪತ್ತೇ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಸಞ್ಞಿನೋ, ತಸ್ಮಾ ಉತ್ತಿಟ್ಠಪತ್ತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಉತ್ತಿಟ್ಠ-ಸದ್ದೇನೇವ ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಸಞ್ಞಾಯ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠತಾಪಿ ಗಮ್ಮತೀತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಸದ್ದೇನ ಸಮಾನತ್ಥೋ ಉತ್ತಿಟ್ಠಸದ್ದೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। "ಉತ್ತಿಟ್ಠಾ"ತಿ ತ್ವಾಪಚ್ಚಯನ್ತೋಪಿ

ಹೋತೀತಿ ಆಹ “**ಉಟ್ಠಹಿತ್ವಾ**”ತಿ। **ಉಪಜ್ಝಾಯಂ ಗಹೇತು**ನ್ತಿ ಉಪಜ್ಝಾಯತ್ತಂ ಮನಸಾ ಗಹೇತುಂ, ಯಾಚನವಚನೇನ ತಸ್ಸ ಅನುಮತಿಂ ಗಹೇತುನ್ತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ।

೬೫. ಪತಿಸ್ಸಯನಂ ಪತಿಸ್ಸೋ, ಗರುಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವತ್ತನಭಾವೋ, ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಗಾರವನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸಹ ಪತಿಸ್ಸೇನ **ಸಪ್ಪತಿಸ್ಸೋ,** ಪರಂ ಜೇಟ್ಠಂ ಕತ್ವಾ ತಸ್ಸೋವಾದೇ ವತ್ತನತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ “**ಜೇಟ್ಠಕಭಾವಞ್ಚ ಉಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ**”ತಿ। **ಸಾಹೂತಿ** ಸಾಧು ಸುನ್ದರಂ। **ಲಹೂ**ತಿ ಅಗರು, ಸುಭರತಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಓಪಾಯಿಕ**ನ್ತಿ ಉಪಾಯಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ, ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜನಂ ನಿತ್ಥರಣೂಪಾಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪತಿರೂಪ**ನ್ತಿ ಸಾಮೀಚಿಕಮ್ಮಮಿದನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಾಸಾದಿಕೇನಾ**ತಿ ಪಸಾದಾವಹೇನ ಕಾಯವಚೀಪಯೋಗೇನ ಸಮ್ಪಾದೇಹೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಾಯೇನಾ**ತಿ ಏತದತ್ಥವಿಞ್ಞಾಪಕಂ ಹತ್ಥಮುದ್ದಾದಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಕಾಯೇನ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಿ। **ಸಾಧೂತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನಂ ಸನ್ಧಾಯಾ**ತಿ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ “ಸಾಹೂ”ತಿಆದೀಸು ವುತ್ತೇಸು ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಸ್ಸ “ಸಾಧೂ”ತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನಂ ವಚನಂ ಸನ್ಧಾಯ “ಕಾಯೇನ ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀ”ತಿಆದಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಆಯಾಚನದಾನಮತ್ತೇನಾ**ತಿ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಸ್ಸ ಪಠಮಂ ಆಯಾಚನಮತ್ತೇನ, ತತೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಚ “ಸಾಹೂ”ತಿಆದಿನಾ ವಚನಮತ್ತೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೬೬. **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಸ್ಸ। **ದ್ವೇ ಚೀವರಾನೀ**ತಿ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗಂ, ಸಙ್ಘಾಟಿಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಇತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾ**ತಿ “ನ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಭಣಮಾನಸ್ಸಾ”ತಿ ಏತ್ಥ ನ-ಕಾರತೋ ಪಟ್ಠಾಯ, ತೇನ “ನಾತಿದೂರೇ”ತಿಆದೀಸು ನ-ಕಾರಪಟಿಸಿದ್ಧೇಸು ಆಪತ್ತಿ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಬ್ಬತ್ಥ ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತೀ**ತಿ ಆಪದಾಉಮ್ಮತ್ತಖಿತ್ತಚಿತ್ತವೇದನಟ್ಟತಾದೀಹಿ ವಿನಾ ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾಪಿ ವದನ್ತಸ್ಸ ಗಿಲಾನಸ್ಸಪಿ ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಆಪದಾಸು ಹಿ ಅನ್ತರನ್ತರಾ ಕಥಾ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಮಞ್ಞೇಸುಪಿ ನ-ಕಾರಪಟಿಸಿದ್ಧೇಸು ಈದಿಸೇಸು, ಇತರೇಸು ಪನ ಗಿಲಾನೋಪಿ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಪಾಳಿಯಂ “**ಹೇಟ್ಠಾಪೀಠಂ ವಾ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ**”ತಿ ಇದಂ ಪುಬ್ಬೇ ತತ್ಥ ಠಪಿತಪತ್ತಾದಿನಾ ಅಸಙ್ಘಟ್ಟನತ್ಥಾಯ ವುತ್ತಂ, ಚಕ್ಖುನಾ ಓಲೋಕೇತ್ವಾಪಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅಭಾವಂ ಞತ್ವಾಪಿ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಏವ। **ಆಪತ್ತಿಯಾ ಆಸನ್ನ**ನ್ತಿ ಆಪತ್ತಿಕರಣಮೇವ।

ಗಾಮೇತಿ ಅನ್ತೋಗಾಮೇ ತಾದಿಸೇ ಮಣ್ಡಪಾದಿಮ್ಹಿ। **ಅನ್ತರಘರೇ**ತಿ ಅನ್ತೋಗೇಹೇ। **ಪಟಿಕ್ಕಮನೇ**ತಿ ಆಸನಸಾಲಾಯಂ। **ಧೋತವಾಲಿಕಾಯಾ**ತಿ ಉದಕೇನ ಗತಟ್ಠಾನೇ ನಿರಜಾಯ ಪರಿಸುದ್ಧವಾಲಿಕಾಯ। **ನಿದ್ಧೂಮೇ**ತಿ ಜನ್ತಾಘರೇ ಜಲಿಯಮಾನಅಗ್ಗಿಧೂಮರಹಿತೇ। ಜನ್ತಾಘರಞ್ಹಿ ನಾಮ ಹಿಮಪಾತಬಹುಲೇಸು ದೇಸೇಸು ತಪ್ಪಚ್ಚಯರೋಗಪೀಳಾದಿನಿವಾರಣತ್ಥಂ ಸರೀರಸೇದಾಪನಟ್ಠಾನಂ। ತತ್ಥ ಕಿರ ಅನ್ಧಕಾರಪಟಿಚ್ಛನ್ನತಾಯ ಬಹೂಪಿ ಏಕತೋ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಚೀವರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಗ್ಗಿತಾಪಪರಿಹಾರಾಯ ಮತ್ತಿಕಾಯ ಮುಖಂ ಲಿಮ್ಪಿತ್ವಾ ಸರೀರಂ ಯಾವದತ್ಥಂ ಸೇದೇತ್ವಾ ಚುಣ್ಣಾದೀಹಿ ಉಬ್ಬಟ್ಟೇತ್ವಾ ನಹಾಯನ್ತಿ। ತೇನೇವ ಪಾಳಿಯಂ “**ಚುಣ್ಣಂ ಸನ್ನೇತಬ್ಬ**”ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಉಲ್ಲೋಕ**ನ್ತಿ ಉದ್ಧಂ ಓಲೋಕನಟ್ಠಾನಂ। ಉಪರಿಭಾಗನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಞ್ಞತ್ಥ ನೇತಬ್ಬೋತಿ ಯತ್ಥ ವಿಹರತೋ ಸಾಸನೇ ಅನಭಿರತಿ ಉಪ್ಪನ್ನಾ, ತತೋ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾದಿಸಮ್ಪತ್ತಿಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ನೇತಬ್ಬೋ। **ವಿಸಭಾಗಪುಗ್ಗಲಾನ**ನ್ತಿ ಲಜ್ಜಿನೋ ವಾ ಅಲಜ್ಜಿನೋ ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಅವಡ್ಢಿಕಾಮೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಪನ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಅಲಜ್ಜೀ ಓವಾದಮ್ಪಿ ನ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಲಜ್ಜಿನೋ ಚ ಏತಸ್ಸ ವಿಸಭಾಗಾ ಹೋನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಉಪಜ್ಝಾಯಂ ವಿಹಾಯ ಲಜ್ಜೀಹೇವ ಸದ್ಧಿಂ ಆಮಿಸಾದಿಪರಿಭೋಗೋ ಕಾತಬ್ಬೋ। ಉಪಜ್ಝಾಯಾದಿಭಾವೋ ಹೇತ್ಥ ನ ಪಮಾಣನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಪರಿವೇಣಂ ಗನ್ತ್ವಾ**ತಿ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಪರಿವೇಣಂ ಗನ್ತ್ವಾ। “**ನ ಸುಸಾನ**”ನ್ತಿ ಇದಂ ಉಪಲಕ್ಖಣಂ, ಉಪಚಾರಸೀಮತೋ ಬಹಿ ಗನ್ತುಕಾಮೇನ ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ಗನ್ತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ಉಪಜ್ಝಾಯವತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕವತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೭೭. ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕವತ್ತಕಥಾಯಂ **ಸಙ್ಗಹೇತಬ್ಬೋ ಅನುಗ್ಗಹೇತಬ್ಬೋ**ತಿಆದೀಸು ಅನಾದರಿಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಧಮ್ಮಾಮಿಸೇಹಿ ಅಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಂ ದುಕ್ಕಟಂ ವತ್ತಭೇದತ್ತಾ। ತೇನೇವ **ಪರಿವಾರೇ**ಪಿ "ನದೇನ್ತೋ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿ (ಪರಿ॰ ೩೨೨) ವುತ್ತಂ। ಸೇಸಂ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವ।

ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕವತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಸಮ್ಮಾವತ್ತನಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೭೮. ನಸಮ್ಮಾವತ್ತನಾದಿಕಥಾಯಂ **ವತ್ತಂ ನ ಪೂರೇಯ್ಯಾ**ತಿ "ವತ್ತಕರಣಕಾಲೋ"ತಿ ವತ್ಥುವಿಜಾನನವಸೇನ ಇತ್ವಾ ಮಾನಕೋಸಜ್ಜಾದಿವಸೇನ ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯಾದೀಸು ಅನಾದರೇನ ವಾ "ಅಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಅಜಾನನತಾಯ ವಾ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ದುಕ್ಕಟಮೇವ। ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಅಸತಿಯಾತಿಆದೀಹಿ ಚ ಅಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಸಬ್ಬಾನಿ ಹಿ ವತ್ತಾನಿ ಸೇಖಿಯಾನೇವ, ತಸ್ಮಾ ಸೇಖಿಯೇಸು ವುತ್ತನಯೇನೇವೇತ್ಥ ಸಬ್ಬೋಪಿ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಗೇಹಸ್ಸಿತಪೇಮ**ನ್ತಿ ಮೇತ್ತಾಪೇಮಂ।

ಸಾದಿಯನಂ ವಾ ಅಸಾದಿಯನಂ ವಾ ನ ಜಾನಾತೀತಿ "ಮಯಿ ಸಾದಿಯನ್ತೇ ಅಕರೋನ್ತಾನಂ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಅಸಾದಿಯನ್ತೇ ಆಪತ್ತಿ ನ ಹೋತೀ"ತಿ ಏವಂ ನ ಜಾನಾತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। "ತೇಸು ಏಕೋ ವತ್ತಸಮ್ಪನ್ನೋ ಭಿಕ್ಖು…ಪೇ॰… ತೇಸಂ ಅನಾಪತ್ತೀ"ತಿ ವಚನತೋ ಸಚೇ ಕೋಚಿ "ತುಮ್ಹಾಕಂ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೇ, ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇ ವಾ ಗಿಲಾನೇ ಉಪಟ್ಠಹಿಸ್ಸಾಮಿ, ಓವಾದಾನುಸಾಸನಿಆದಿಕಂ ಸಬ್ಬಂ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವದತಿ, ತೇ ವಾ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾದಯೋ "ಅಪ್ಪೋಸ್ಸುಕ್ಕಾ ಹೋಥಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ವತ್ತಂ ವಾ ನ ಸಾದಿಯನ್ತಿ, ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ನಸಮ್ಮಾವತ್ತನಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ರಾಧಬ್ರಾಹ್ಮಣವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೭೯. ರಾಧಬ್ರಾಹ್ಮಣವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಪಾಳಿಯಂ **ಉಪ್ಪಣ್ಡುಪ್ಪಣ್ಡುಕಜಾತೋ**ತಿ ಸಕಲಸರೀರೇ ಸಞ್ಜಾತಪಣ್ಡುವಣ್ಣೋ। ಪಣ್ಡುವಣ್ಣಸ್ಸ ಸಕಲಸರೀರೇ ಬ್ಯಾಪಿತಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಞ್ಹಿ ವಿಚ್ಛಾವಚನಂ ಕತಂ। **ಅಧಿಕಾರ**ನ್ತಿ ಉಪಕಾರಂ। **ಕತವೇದಿನೋ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಕತಂ ಉಪಕಾರಂ ಪಟಿಕಿರಿಯಾಯ ಞಾಪಕಾ। ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಯಂ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಪರಿಯೋಸಾನೇ ವಕ್ಖಾಮ। **ಪರಿಮಣ್ಡಲೇಹೀ**ತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣೇಹಿ।

೮೧-೮೩. **ಪಣ್ಣತ್ತಿವೀತಿಕ್ಕಮ**ನ್ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದವೀತಿಕ್ಕಮಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ಪಿಣ್ಡಿಯಾಲೋಪಭೋಜನ**ನ್ತಿ ಜಙ್ಘಪಿಣ್ಡಿಮಂಸಬಲೇನ ಚರಿತ್ವಾ ಆಲೋಪಾಲೋಪವಸೇನ ಪರಿಯಿಟ್ಠಭೋಜನಂ। **ಅತಿರೇಕಲಾಭೋ**ತಿ ಭಿಕ್ಖಾಹಾರತೋ ಅಧಿಕಲಾಭೋ। ಸಙ್ಘಭತ್ತಾದೀನಂ ವಿಭಾಗೋ **ಸೇನಾಸನಕ್ಖನ್ಧಕೇ** ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ। **ವಿಹಾರೋ**ತಿ ತಿಣಕುಟಿಕಾದಿಸಹಿತೋ ಪಾಕಾರಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೋ ಸಕಲೋ ಸಙ್ಘಾರಾಮೋ। **ಅಡ್ಢಯೋಗೋ**ತಿ ಏಕಸಾಲೋ ದೀಘಪಾಸಾದೋ। ಹತ್ಥಿಪಿಟ್ಠಿಗರುಳಸಣ್ಠಾನೋ ದೀಘಪಾಸಾದೋತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಪಾಸಾದೋ**ತಿ ಚತುರಸ್ಸೋ ಉಚ್ಚೋ ಅನೇಕಭೂಮಕಪಾಸಾದೋ। **ಹಮ್ಮಿಯ**ನ್ತಿ ಮುಣ್ಡಚ್ಛದನೋ ಚನ್ದಿಕಙ್ಗಣಯುತ್ತೋ ನಾತಿಉಚ್ಚೋ ಪಾಸಾದೋ। **ಗುಹಾ**ತಿ ಪಬ್ಬತಗುಹಾ। **ಪೂತಿಮುತ್ತ**ನ್ತಿ ಗೋಮುತ್ತಂ।

ರಾಧಬ್ರಾಹ್ಮಣವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಆಚರಿಯವತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೭೯. **ಸಹಧಮ್ಮಿಕಂ ವುಚ್ಚಮಾನೋತಿ** "ಏವಂ ನಿವಾಸೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಓವದಿಯಮಾನೋ। **ವಾದಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾತಿ** "ಓಲಮ್ಬಿತ್ವಾ ನಿವಾಸನಾದೀಸು ಕೋ ದೋಸೋ? ಯದಿ ದೋಸೋ ಭವೇಯ್ಯ , ಪರಿಮಣ್ಡಲನಿವಾಸನಾದೀಸುಪಿ ದೋಸೋ ಸಿಯಾ"ತಿಆದಿನಾ ನಿಗ್ಗಹಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ। **ತಂಯೇವ ತಿತ್ಥಾಯತನನ್ತಿ** ದಿಟ್ಠಿಸಙ್ಖಾತತಿತ್ಥಮೇವ ಆಯತನಂ ದುಕ್ಖುಪ್ಪತ್ತಿಟ್ಠಾನನ್ತಿ ತಿತ್ಥಾಯತನಂ। **ಆಯಸ್ಮತೋ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಚ್ಛಾಮೀತಿ** ಆಯಸ್ಮನ್ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಆಚರಿಯವತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಣಾಮನಾಖಮಾಪನಾಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೮೦. ಯಂ ಪುಬ್ಬೇ ಲಕ್ಖಣಂ ವುತ್ತಂ, ತೇನೇವ ಲಕ್ಖಣೇನ ನಿಸ್ಸಯನ್ತೇವಾಸಿಕಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ನ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧಯೋಜನಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ಪೋತ್ಥಕೇಸು ಪನ "ನ ತೇನೇವ ಲಕ್ಖಣೇನಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ನ-ಕಾರಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ "ತೇನೇವ ಲಕ್ಖಣೇನ ನಿಸ್ಸಯನ್ತೇವಾಸಿಕಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ"ತಿ ಲಿಖನ್ತಿ, ತಂ ಪಮಾದಲಿಖಿತಂ। ತಥಾ ಹಿ ತೇನೇವ ಲಕ್ಖಣೇನ ಆಪತ್ತಿಭಾವೇ ಗಯ್ಹಮಾನೇ ನಿಸ್ಸಯಮುತ್ತಕಸ್ಸಾಪಿ ಅಮುತ್ತಕಸ್ಸಾಪಿ ಆಪತ್ತಿ ಏವಾತಿ ವುತ್ತಲಕ್ಖಣೇನ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ತಥಾ ಚ "ನಿಸ್ಸಯನ್ತೇವಾಸಿಕೇನ ಹಿ ಯಾವ ಆಚರಿಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಸತಿ, ತಾವ ಸಬ್ಬಂ ಆಚರಿಯವತ್ತಂ ಕಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅನನ್ತರವಚನೇನ ವಿರೋಧೋ ಸಿಯಾ। **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ**ಪಿ ಚ -

> "ನಿಸ್ಸಯಾಚರಿಯ, ಉದ್ದೇಸಾಚರಿಯ, ನಿಸ್ಸಯನ್ತೇವಾಸಿಕ, ಉದ್ದೇಸನ್ತೇವಾಸಿಕ, ಸಮಾನಾಚರಿಯಕಾ ಪನ ಯಾವ ನಿಸ್ಸಯಉದ್ದೇಸಾ ಅನುಪಚ್ಛಿನ್ನಾ। ತಾವ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತಬ್ಬಾ"ತಿ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೪೧) -

ವುತ್ತಂ । ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಇಧ ಪರಿಗಳಿತಂ ನ-ಕಾರಂ ಆನೇತ್ವಾ ತೇನೇವ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಸ್ಸ ವುತ್ತೇನೇವ ಲಕ್ಖಣೇನ ನಿಸ್ಸಯನ್ತೇವಾಸಿಕಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ನ ವೇದಿತಬ್ಬಾತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ಪಣಾಮನಾಖಮಾಪನಾಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಸ್ಸಯಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೮೩. ನಿಸ್ಸಯಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಕಥಾಯಂ **"ಯೋ ವಾ ಏಕಸಮ್ಭೋಗಪರಿಭೋಗೋ, ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸ್ಸಯೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಲಜ್ಜೀಸು ಏವ ನಿಸ್ಸಯಗ್ಗಹಣಂ ನಿಯೋಜೇತಿ ಅಲಜ್ಜೀಸು ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ। ಏತ್ಥ ಚ ಪರಿಭೋಗಸದ್ದೇನ ಏಕಕಮ್ಮಾದಿಕೋ ಸಂವಾಸೋ ಗಹಿತೋ ಪಚ್ಚಯಪರಿಭೋಗಸ್ಸ ಸಮ್ಭೋಗ-ಸದ್ದೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ, ಏತೇನ ಚ ಸಮ್ಭೋಗಸಂವಾಸಾನಂ ಅಲಜ್ಜೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ನ ಕತ್ತಬ್ಬತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪರಿಹಾರೋ ನತ್ಥೀತಿ** ಆಪತ್ತಿಪರಿಹಾರೋ ನತ್ಥಿ। **ತಾದಿಸೋತಿ** ಯತ್ಥ ನಿಸ್ಸಯೋ ಗಹಿತಪುಬ್ಬೋ, ಯೋ ಚ ಏಕಸಮ್ಭೋಗಪರಿಭೋಗೋ, ತಾದಿಸೋ। **ತಥಾ ವುತ್ತನ್ತಿ** "ಲಹುಂ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವುತ್ತಞ್ಚೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **"ಚತ್ತಾರಿ ಪಞ್ಚ ದಿವಸಾನೀ"**ತಿ ಇದಂ ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಂ। ಯದಿ ಏಕಾಹದ್ವೀಹೇನ ಸಭಾಗತಾ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಞಾತದಿವಸೇನ ಗಹೇತಬ್ಬೋವ। ಅಥಾಪಿ ಚತುಪಞ್ಚಾಹೇನಾಪಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ಯತ್ತಕೇಹಿ ದಿವಸೇಹಿ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ತತ್ತಕಾನಿ ಅತಿಕ್ಕಮೇತಬ್ಬಾನಿ। ಸಭಾಗತಂ ಓಲೋಕೇಮೀತಿ ಪನ ಲೇಸೋ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ।

ದಹರಾ ಸುಣನ್ತೀತಿ ಏತ್ಥ ಅಸುತ್ವಾಪಿ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ, ಕೇನಚಿ ಅನ್ತರಾಯೇನ ಚಿರಾಯತೀತಿ ಸಞ್ಞಾಯ ಸತಿ ಲಬ್ಭತೇವ ಪರಿಹಾರೋ। ತೇನಾಹ **"ಇಧೇವಾಹಂ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಪಹಿಣತಿ, ಪರಿಹಾರೋ ನತ್ಥೀ"**ತಿ।

ಏಕದಿವಸಮ್ಪಿ ಪರಿಹಾರೋ ನತ್ಥೀತಿ ಗಮನೇ ನಿರುಸ್ಸಾಹಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸಉಸ್ಸಾಹಸ್ಸ ಪನ ಸೇನಾಸನಪಟಿಸಾಮನಾದಿವಸೇನ ಕತಿಪಾಹೇ ಗತೇಪಿ ನ ದೋಸೋ।

ತತ್ರೇವ ವಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ ತತ್ರ ಸಭಾಗಟ್ಠಾನೇ ಏವ ನಿಸ್ಸಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಸಿತಬ್ಬಂ। **"ತಂಯೇವ ವಿಹಾರಂ…ಪೇ॰… ವಸಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಉಪಜ್ಝಾಯೇ ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತೇಯೇವ ತಂಸಮೋಧಾನೇ ನಿಸ್ಸಯಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿ ವುತ್ತಾ, ತಸ್ಮಿಂ ಪನ ಕೋಧೇನ ವಾ ಗಣನಿರಪೇಕ್ಖತಾಯ ವಾ ಅಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತೇ ಅಞ್ಞೇಸು ಗಹಿತೋ ನಿಸ್ಸಯೋ ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಆಚರಿಯಮ್ಹಾ ನಿಸ್ಸಯಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಯಂ ವುತ್ತೋ "ಕೋಚಿ ಆಚರಿಯೋ"ತಿಆದಿಕೋ ನಯೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಪಕ್ಕಮನಾದೀಸುಪಿ ನೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಚ ವುತ್ತೋ ಇಧಾಪಿ ನೇತ್ವಾ ಯಥಾರಹಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ।

ದ್ವೇ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೇ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತೀತಿ ಉಪಚಾರಸೀಮತೋ ಬಹಿ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಂ ವಸನಟ್ಠಾನತೋ ದ್ವೇ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೇ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ವಸನ್ತಿ। ತೇನ ಬಹಿಉಪಚಾರೇಪಿ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾದೀನಂ ವಸನಟ್ಠಾನತೋ ದ್ವಿನ್ನಂ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಆಸನ್ನಪದೇಸೇ ವಸತಿ, ನಿಸ್ಸಯೋ ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಅನ್ತೋಉಪಚಾರಸೀಮಾಯಂ ಪನ ದ್ವೇ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೇ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ವಸತೋ ನಿಸ್ಸಯೋ ನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತೇವ।

ನಿಸ್ಸಯಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಪಞ್ಚಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೮೪. ಉಪಜ್ಝಾಚರಿಯಲಕ್ಖಣಕಥಾಯಂ **ನ ಸಾಮಣೇರೋ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ ಹುತ್ವಾ ನ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬೋ। ಅಸೇಕ್ಖಸ್ಸ ಅಯನ್ತಿ **ಅಸೇಕ್ಖೋ,** ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರೋ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧೋ।

ಅನ್ತಗ್ಗಾಹಿಕಾಯಾತಿ ಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದಕೋಟ್ಠಾಸಗ್ಗಾಹಿಕಾಯ। **ಪಚ್ಛಿಮಾನಿ ದ್ವೇ**ತಿ ಅಪ್ಪಸ್ಸುತೋ ಹೋತಿ, ದುಪ್ಪಞ್ಞೋ ಹೋತೀತಿ ಇಮಾನಿ ದ್ವೇ ಅಙ್ಗಾನಿ। **ಪಚ್ಛಿಮಾನಿ ತೀಣೀ**ತಿ ನ ಪಟಿಬಲೋ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಧಮ್ಮತೋ ವಿನೋದೇತುಂ, ಆಪತ್ತಿಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ಆಪತ್ತಿಯಾ ವುಟ್ಠಾನಂ ನ ಜಾನಾತೀತಿ ಇಮಾನಿ ತೀಣಿ। ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಸ್ಸ ಹಿ ಪಾಳಿಅಟ್ಠಕಥಾನಯಸಙ್ಖಾತಧಮ್ಮತೋ ವಿನೋದೇತುಂ ಅಪಟಿಬಲತಾ ನಾಮ ಅಬ್ಯತ್ತತಾ ಏವ ಹೋತೀತಿ ಸಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಅಙ್ಗಮೇವ ವುತ್ತಾ।

ಅಭಿವಿಸಿಟ್ಠೋ ಉತ್ತಮೋ ಸಮಾಚಾರೋ ಆಭಿಸಮಾಚಾರೋ, ವತ್ತಪಟಿವತ್ತಸೀಲಂ। ತಂ ಆರಬ್ಭ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಖನ್ಧಕಸಿಕ್ಖಾಪದಸಙ್ಖಾತಾ ಸಿಕ್ಖಾ **ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕಾ**। ಸಿಕ್ಖಾಪದಮ್ಪಿ ಹಿ ತಂ ತತ್ಥ ಪಟಿಪೂರಣತ್ಥಿಕೇಹಿ ಉಗ್ಗಹಣಾದಿವಸೇನ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬತೋ "ಸಿಕ್ಖಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಮಗ್ಗಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಸ್ಸ ಆದಿಭೂತಾ ಕಾರಣಭೂತಾತಿ **ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಾ** ಸಿಕ್ಖಾ, ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗಪರಿಯಾಪನ್ನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತೇನೇವ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ**ಪಿ "ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗಪರಿಯಾಪನ್ನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯಕಂ, ಖನ್ಧಕವತ್ತಪರಿಯಾಪನ್ನಂ ಆಭಿಸಮಾಚಾರಿಕ"ನ್ತಿ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೧೧) ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ **ಸೇಕ್ಖಪಣ್ಣತ್ತಿಯ**"ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಸಿಕ್ಖಿತಬ್ಬತೋ ಸೇಕ್ಖಾ, ಭಗವತಾ ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾ ಪಣ್ಣತ್ತಿ। ಸಬ್ಬಾಪಿ ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗಪರಿಯಾಪನ್ನಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಣ್ಣತ್ತಿ "ಸೇಕ್ಖಪಣ್ಣತ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। **ನಾಮರೂಪಪರಿಚ್ಛೇದೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕುಸಲತ್ತಿಕಾದೀಹಿ ವುತ್ತಂ ಜಾತಿಭೂಮಿಪುಗ್ಗಲಸಮ್ಪಯೋಗವತ್ಥಾರಮ್ಮಣಕಮ್ಮದ್ವಾರಲಕ್ಖಣರಸಾದಿಭೇದೇಹಿ ವೇದನಾಕ್ಖನ್ಧಾದಿಚತುಬ್ಬಿಧಂ ಸನಿಬ್ಬಾನಂ ನಾಮಂ, ಭೂತುಪಾದಾಯಭೇದಂ ರೂಪಞ್ಚ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಜಾನನಪಞ್ಞಾ, ತಪ್ಪಕಾಸಕೋ ಚ ಗನ್ಥೋ ನಾಮರೂಪಪರಿಚ್ಛೇದೋ ನಾಮ। ಇಮಿನಾ ಅಭಿಧಮ್ಮತ್ಥಕುಸಲೇನ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಿಕ್ಖಾಪೇತು**ನ್ತಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇತುಂ।

ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬಪಞ್ಚಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪುಬ್ಬವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೮೬. ತಿತ್ಥಿಯಪರಿವಾಸಕಥಾಯಂ **ಆಜೀವಕಸ್ಸ ವಾ**ತಿಆದೀಸು ಅಕಿರಿಯವಾದೀ ಆಜೀವಕೋ ನಾಮ, ಕಿರಿಯವಾದಿನೋ ಪನ ನಿಗಣ್ಠಾಪಿ ಅಞ್ಞೇಪಿ ನಗ್ಗತಿತ್ಥಿಕಾ ಅಚೇಲಕಪದೇ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। ಸಬ್ಬಥಾ ನಗ್ಗಸ್ಸೇವ ತಿತ್ಥಿಯಪರಿವಾಸೋ ವಿಹಿತೋ। ಸೋ ಚ ತೇನೇವ ನಗ್ಗವೇಸೇನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಆಗತಸ್ಸ, ನ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ ಆಗತಸ್ಸಾತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಸಚೇ ಸೋಪೀ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸೋಪೀ**ತಿ ಆಜೀವಕೋ।

ಆಮಿಸಕಿಞ್ಚಿಕ್ಖಸಮ್ಪದಾನಂ ನಾಮ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಸ್ಸ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅನುಪ್ಪದಾನಂ। **ರೂಪೂಪಜೀವಿಕಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ರೂಪಮೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ಜೀವನ್ತಿಯೋ। ವೇಸಿಯಾ ಗೋಚರೋ ಬಹುಲಂ ಪವತ್ತಿಟ್ಠಾನಂ ಅಸ್ಸಾತಿ **ವೇಸಿಯಾಗೋಚರೋ**। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ। **ಯೋಬ್ಬನ್ನಾತೀತಾ**ತಿ ಅನಿವಿದ್ಧಾ ಏವ ಮಹಲ್ಲಿಕಭಾವಂ ಪತ್ತಾ ಥುಲ್ಲಕುಮಾರೀ ಏವಾತಿ ವುತ್ತಂ। **ಆದಾಯಸ್ಸಾ**ತಿ ಆದಾನಸ್ಸ ಗಹಣಸ್ಸ।

ಅಞ್ಞತಿತ್ಥಿಯಪುಬ್ಬವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಞ್ಚಾಬಾಧವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೮೮-೯. ಪಞ್ಚಾಬಾಧಾದಿವತ್ಥೂಸು ಪಾಳಿಯಂ **ಸೋಮ್ಹಿ ಅರೋಗೋ, ವಿಬ್ಭಮಿಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಸೋ ಅಹಂ ಅರೋಗೋ, ವಿಬ್ಭಮಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಖಪಿಟ್ಠಿಪ್ಪಮಾಣ**ನ್ತಿ ಕನಿಟ್ಠಙ್ಗುಲಿನಖಪಿಟ್ಠಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। "ಪಟಿಚ್ಛನ್ನೇ ಠಾನೇ ನಖಪಿಟ್ಠಿಪ್ಪಮಾಣಂ ಅವಡ್ಢನಕಪಕ್ಖೇ ಠಿತಂ ಹೋತಿ, ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಟ್ಠಾನೇ ತಾದಿಸಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಟ್ಠಾನೇಪಿ ಚ ವಡ್ಢನಕಪಕ್ಖೇ ಠಿತೋಪಿ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಿದ್ಧಮೇವ ಹೋತಿ। ಪಾಕಟಟ್ಠಾನೇಪಿ ಪನ ನಖಪಿಟ್ಠಿಪ್ಪಮಾಣತೋ ಊನತರಂ ಅವಡ್ಢನಕಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಯೇ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯುಂ, ತೇಸಂ ತಂ ಗಹಣಂ ಪಟಿಸೇಧೇತುಂ **"ಮುಖೇ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತಕೋಪೀತಿ ಬದರಟ್ಠಿಪ್ಪಮಾಣೋಪಿ। **ಅವಡ್ಢನಕಪಕ್ಖೇ ಠಿತೋಪಿ ನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪಿ-ಸದ್ದೇನ ಕೋಲಟ್ಠಿಮತ್ತತೋ ಖುದ್ದಕತರೋಪಿ ಗಣ್ಡೋ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ **"ಸಚ್ಛವಿಂ ಕಾರೇತ್ವಾ"**ತಿ, ವಿಜ್ಜಮಾನಚ್ಛವಿಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಸಞ್ಛವಿ"ನ್ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ಸಞ್ಜಾತಚ್ಛವಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಗಣ್ಡಾದೀಸು ವೂಪಸನ್ತೇಸುಪಿ ಗಣ್ಡಾನಂ ವಿವಣ್ಣಮ್ಪಿ ಹೋತಿ, ತಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಪದುಮಪುಣ್ಡರೀಕಪತ್ತವಣ್ಣನ್ತಿ ರತ್ತಪದುಮಸೇತಪದುಮಪುಪ್ಫದಲವಣ್ಣಂ। **ಕುಟ್ಠೇ ವುತ್ತನಯೇನೇವಾ**ತಿ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಅವಡ್ಢನಕಂ ವಟ್ಟತಿ, ಅಞ್ಞತ್ಥ ನ ಕಿಞ್ಚಿಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ ವುತ್ತನಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸೋಸಬ್ಯಾಧೀ**ತಿ ಖಯರೋಗೋ। **ಯಕ್ಖುಮ್ಮಾರೋ**ತಿ ಕದಾಚಿ ಕದಾಚಿ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಭೂಮಿಯಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಹತ್ಥಮುಖಾದಿಕಂ ಅವಯವಂ ಭೂಮಿಯಂ ಘಂಸನಕೋ ಯಕ್ಖೋವ ರೋಗೋ।

ಪಞ್ಚಾಬಾಧವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ರಾಜಭಟವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೯೦. **ನ ದಾನಾಹಂ ದೇವಸ್ಸ ಭಟೋತಿ ಆಪುಚ್ಛತೀ**ತಿ ರಞ್ಞಾ ಏವ ದಿನ್ನಟ್ಠಾನನ್ತರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯೋ ಪನ ರಾಜಕಮ್ಮಿಕೇಹಿ ಅಮಚ್ಚಾದೀಹಿ ಠಪಿತೋ, ಅಮಚ್ಚಾದೀನಂ ಏವ ವಾ ಭಟೋ ಹೋತಿ, ತೇನ ತಂ ತಂ ಅಮಚ್ಚಾದಿಮ್ಪಿ ಆಪುಚ್ಛಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ರಾಜಭಟವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚೋರವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೯೧. **ತಸ್ಮಾತಿ** ಭಗವಾ ಸಯಂ ಯಸ್ಮಾ ಧಮ್ಮಸ್ಸಾಮೀ, ತಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗುಲಿಮಾಲಂ ಏಹಿಭಿಕ್ಖುಭಾವೇನ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪನ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇನ್ತೋ ಏವಮಾಹಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಏವಂ ಜಾನನ್ತೀತಿ** ಸೀಲವಾ ಜಾತೋತಿ ಜಾನನ್ತಿ।

೯೨. **ಉಪರಮನ್ತಿ** ವಿರಮನ್ತಿ। **ಭಿನ್ದಿತ್ವಾತಿ** ಅನ್ದುಬನ್ಧನಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ಛಿನ್ದಿತ್ವಾತಿ** ಸಙ್ಖಲಿಕಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾತಿ** ರಜ್ಜುಬನ್ಧನಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ। **ವಿವರಿತ್ವಾತಿ** ಗಾಮಬನ್ಧನಾದೀಸು ಗಾಮದ್ವಾರಾದೀನಂ ವಿವರಿತ್ವಾ। **ಅಪಸ್ಸಮಾನಾನನ್ತಿ** ಪುರಿಸಗುತ್ತಿಯಂ ಗೋಪಕಾನಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ।

೯೩. **ಪುರಿಮನಯೇನೇವಾತಿ** "ಕಸಾಹತೋ ಕತದಣ್ಡಕಮ್ಮೋ"ತಿ ಏತ್ಥ ವುತ್ತನಯೇನೇವ।

ಚೋರವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಇಣಾಯಿಕವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೯೬. **ಪಲಾತೋಪೀತಿ** ಇಣಸಾಮಿಕಾನಂ ಆಗಮನಂ ಞತ್ವಾ ಭಯೇನ ಪಲಾತೋ। **ಗೀವಾ ಹೋತೀತಿ** ಇಣಾಯಿಕಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಅನಾದರೇನ ಇಣಮುತ್ತಕೇ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇ ಪವೇಸಿತತ್ತಾ। **ಉಪಡ್ಢುಪಡ್ಢನ್ತಿ** ಥೋಕಥೋಕಂ। **ದಾತಬ್ಬಮೇವಾತಿ** ಇಣಾಯಿಕೇನ ಧನಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ದಾನೇ ಸಉಸ್ಸಾಹೇನೇವ ಭವಿತಬ್ಬಂ। ಅಞ್ಞೇಹಿ ಚ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ "ಮಾ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಾಹೀ"ತಿ ವತ್ವಾ ಸಹಾಯಕೇಹಿ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನ ಹಿಸ್ಸ ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬತಾ ಸಿಯಾತಿ।

ಇಣಾಯಿಕವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದಾಸವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೯೭. **"ದಾಸಚಾರಿತ್ತಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಕೀತೋ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ದಾಸಭಾವಪರಿಮೋಚನತ್ಥಾಯ ಕೀತಕಂ ನಿವತ್ತೇತಿ। ತಾದಿಸೋ ಹಿ ಧನಕ್ಕೀತೋಪಿ ಅದಾಸೋ ಏವ। **ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಚಾರಿತ್ತವಸೇನಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಜನಪದೇ ದಾಸಪಣ್ಣಜ್ಝಾಪನಾದಿನಾ ಅದಾಸಕರಣನಿಯಾಮೇನ। ಅಭಿಸೇಕಾದೀಸು ಸಬ್ಬಬನ್ಧನಾನಿ ಮೋಚಾಪೇನ್ತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ **"ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣೇನಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಸಯಮೇವ ಪಣ್ಣಂ ಆರೋಪೇನ್ತಿ, ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ತಾ ಭುಜಿಸ್ಸಿತ್ಥಿಯೋ "ಮಯಮ್ಪಿ ವಣ್ಣದಾಸಿಯೋ ಹೋಮಾ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ರಕ್ಖಣತ್ಥಾಯ ಸಯಮೇವ ರಾಜೂನಂ ದಾಸಿಪಣ್ಣೇ ಅತ್ತನೋ ನಾಮಂ ಲಿಖಾಪೇನ್ತಿ, ತಾಸಂ ಪುತ್ತಾಪಿ ರಾಜದಾಸಾವ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ತೇಹಿ ಅದಿನ್ನಾ ನ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬಾತಿ** ಯತ್ತಕಾ ತೇಸಂ ಸಾಮಿನೋ, ತೇಸು ಏಕೇನ ಅದಿನ್ನೇಪಿ ನ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬಾ।

ಭುಜಿಸ್ಸೇ ಪನ ಕತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಯಸ್ಸ ವಿಹಾರಸ್ಸ ತೇ ಆರಾಮಿಕಾ ದಿನ್ನಾ, ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಸಙ್ಘಂ ಞಾಪೇತ್ವಾ ಫಾತಿಕಮ್ಮೇನ ಧನಾನಿ ದತ್ವಾ ಭುಜಿಸ್ಸೇ ಕತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ತಕ್ಕಂ ಸೀಸೇ ಆಸಿತ್ತಕಸದಿಸಾವ ಹೋನ್ತೀತಿ** ಕೇಸುಚಿ ಜನಪದೇಸು ಅದಾಸೇ ಕರೋನ್ತಾ ತಕ್ಕಂ ಸೀಸೇ ಆಸಿಞ್ಚನ್ತಿ, ತೇನ ಕಿರ ತೇ ಅದಾಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ಏವಮಿದಮ್ಪಿ ಆರಾಮಿಕವಚನೇನ ದಾನಮ್ಪೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತಥಾ ದಿನ್ನೇಪಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆರಾಮಿಕದಾಸೋ ಏವಾತಿ **"ನೇವ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬೋ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **"ತಾವಕಾಲಿಕೋ ನಾಮಾ"**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾ ವಾ ಪಚ್ಛಾಪಿ ಗಹೇತುಕಾಮತಾಯ ವಾ ದಿನ್ನಂ ಸಬ್ಬಂ ತಾವಕಾಲಿಕಮೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ನಿಸ್ಸಾಮಿಕದಾಸೋ** ನಾಮ ಯಸ್ಸ ಸಾಮಿಕುಲಂ ಅಞ್ಞಾತಿಕಂ ಮರಣೇನ ಪರಿಕ್ಖೀಣಂ, ನ

ಕೋಚಿ ತಸ್ಸ ದಾಯಾದೋ, ಸೋ ಪನ ಸಮಾನಜಾತಿಕೇಹಿ ವಾ ನಿವಾಸಗಾಮವಾಸೀಹಿ ವಾ ಇಸ್ಸರೇಹಿ ವಾ ಭುಜಿಸ್ಸೋ ಕತೋವ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬೋ। ದೇವದಾಸಾಪಿ ದಾಸಾ ಏವ। ತೇ ಹಿ ಕತ್ಥಚಿ ದೇಸೇ ರಾಜದಾಸಾ ಹೋನ್ತಿ, ಕತ್ಥಚಿ ವಿಹಾರದಾಸಾ, ತಸ್ಮಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ದಾಸಮ್ಪಿ ಪಬ್ಬಾಜೇತ್ವಾ ಸಾಮಿಕೇ ದಿಸ್ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದನತ್ಥಂ ಅಪನೇನ್ತೋ ಪದವಾರೇನ ಅದಿನ್ನಾದಾನಾಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರೇತಬ್ಬೋ, ದಾಸಸ್ಸ ಪನ ಪಲಾಯತೋ ಅನಾಪತ್ತಿ।

ದಾಸವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಕಮ್ಮಾರಭಣ್ಡುವತ್ಥಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೯೮. ಭಣ್ಡುಕಮ್ಮಾಪುಚ್ಛನಾದಿಕಥಾಯಂ **ಕಮ್ಮಾರಭಣ್ಡೂ**ತಿ ದಹರತಾಯ ಅಮೋಳಿಬನ್ಧೋ ಮುಣ್ಡಿಕಸೀಸೋ ಕಮ್ಮಾರದಾರಕೋ ಏವ ವುತ್ತೋ। **ತುಲಾಧಾರಮುಣ್ಡಕೋ**ತಿ ಏತ್ಥ **ತುಲಾಧಾರಾ**ತಿ ತಮ್ಬಸುವಣ್ಣಾದೀನಂ ತುಲಂ ಹತ್ಥೇನ ಧಾರೇತೀತಿ ಕಮ್ಮಾರಾ “ತುಲಾಧಾರಾ”ತಿ ವುತ್ತಾ, ತೇಸು ಏಕೋ ಮುಣ್ಡಿಕಸೀಸೋ ದಹರೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ “**ಪಞ್ಚಸಿಖೋ ತರುಣದಾರಕೋ**”ತಿ। ಏಕಾವ ಸಿಖಾ ಪಞ್ಚ ವೇಣಿಯೋ ಕತ್ವಾ ಬನ್ಧನೇನ ಪಞ್ಚಸಿಖಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಸಾ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಪಞ್ಚಸಿಖೋ,** ತಸ್ಸ ಸಿಖಂ ಛಿನ್ದನ್ತಾ ಕಞ್ಚಿ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಜಾನಾಪೇತ್ವಾವ ಪಬ್ಬಾಜೇಸುಂ। ತೇನ ಭಣ್ಡುಕಮ್ಮಾಪಲೋಕನಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ। **ಸೀಮಾಪರಿಯಾಪನ್ನೇ**ತಿ ಬದ್ಧಸೀಮಾಯ ಸತಿ ತದನ್ತೋಗಧೇ, ಅಸತಿ ಉಪಚಾರಸೀಮನ್ತೋಗಧೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ “ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಙ್ಘಂ ಅಪಲೋಕೇತುಂ ಭಣ್ಡುಕಮ್ಮಾಯಾ”ತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಅನಪಲೋಕೇನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ, ತಥಾಪಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ “ಸಬ್ಬೇ ಆಪುಚ್ಛಿತಾ ಅಮ್ಹೇಹೀತಿಸಞ್ಞಿನೋ…ಪೇ॰… ಪಬ್ಬಾಜೇನ್ತಸ್ಸಪಿ ಅನಾಪತ್ತೀ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ಕೇಸೇ ಓಹಾರೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕೇಸೋರೋಪನಮ್ಪಿ ಸಮಣಪಬ್ಬಜನವೋಹಾರಂ ಲಭತೀತಿ ಆಹ “**ಇಮಸ್ಸ ಸಮಣಕರಣ**”ನ್ತಿಆದಿ। **ಏಕಸಿಖಾಮತ್ತಧರೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಏಕೇನ ಕೇಸೇನ ಸಿಖಾ ಏಕಸಿಖಾತಿ ವದನ್ತಿ, ಅಪ್ಪಕೇಸಾವ ಸಿಖಾ ಏವಂ ವುತ್ತಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ಏಕಕೇಸಮ್ಪಿ ಪನ ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ಛಿನ್ದಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿಯೇವ।

೧೦೦. **ವಾಮಹತ್ಥೇನಾ**ತಿ ದಕ್ಖಿಣಹತ್ಥೇನ ಭುಞ್ಜನತೋ ವುತ್ತಂ।

೧೦೩-೪. ನಿಸ್ಸಯಮುಚ್ಚನಕಸ್ಸ ವತ್ತೇಸು ಪಞ್ಚಕಛಕ್ಕೇಸು ಪನ “ಉಭಯಾನಿ ಖೋ ಪನಸ್ಸ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಾನಿ…ಪೇ॰… ಅನುಬ್ಯಞ್ಜನಸೋ”ತಿ ಏತ್ಥ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಚಾಯಂ ಪಭೇದೋ ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಞಾತಾಯಂ ಞಾತೋ ಹೋತಿ। “**ಆಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತಿ, ಅನಾಪತ್ತಿಂ ಜಾನಾತೀ**”ತಿ ಇದಞ್ಚ ಅತ್ತನಾ ಞಾತಟ್ಠಾನೇಸು ಆಪತ್ತಾದಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಕಮ್ಮಾರಭಣ್ಡುವತ್ಥಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ರಾಹುಲವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೫. **ಪೋಕ್ಖರವಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಪೋಕ್ಖರೇ ಪದುಮಗಚ್ಛೇ ವಿಯ ಅತೇಮಿತುಕಾಮಾನಂ ಸರೀರತೋ ಪವಟ್ಟನಕವಸ್ಸಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಕಿರ ವಸ್ಸನ್ತೇ ತೇಮಿತುಕಾಮಾವ ತೇಮೇನ್ತಿ, ನ ಇತರೇ। “**ಭಿಕ್ಖಂ ಗಣ್ಹಥಾ**”**ತಿ ವತ್ವಾ ಗತೋ ನಾಮ ನತ್ಥೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕೇ ರಜ್ಜೇ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಸಾಪತೇಯ್ಯಂ ಸಯಮೇವ ಪರಿಭುಞ್ಜಿಸ್ಸತೀತಿ ಗಾರವೇನ ಸುದ್ಧೋದನಮಹಾರಾಜಾಪಿ ನ ನಿಮನ್ತೇಸಿ, ಗನ್ತ್ವಾ ಪನ ಗೇಹೇ ಸಕಲರತ್ತಿಂ ಮಹಾದಾನಞ್ಚೇವ ಬುದ್ಧಪ್ಪಮುಖಸ್ಸ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆಸನಪಞ್ಞತ್ತಿಟ್ಠಾನಾಲಙ್ಕಾರಞ್ಚ ಸಂವಿದಹನ್ತೋವ ವೀತಿನಾಮೇಸಿ।

ನ ಕೋಚಿ…ಪೇ॰… ಪತ್ತಂ ವಾ ಅಗ್ಗಹೇಸೀತಿ ಭಗವಾ ಅತ್ತನೋ ಪಿತು ನಿವೇಸನಮೇವ ಗಮಿಸ್ಸತೀತಿಸಞ್ಞಾಯ ನಗ್ಗಹೇಸಿ। **ಕುಲನಗರೇ**ತಿ ಞಾತಿಕುಲನ್ತಕೇ ನಗರೇ। **ಪಿಣ್ಡಚಾರಿಯವತ್ತ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಞಾತಿಗಾಮೇಸುಪಿ ಸಪದಾನಚಾರಿಕವತ್ತಂ। ಭಿಕ್ಖಾಯ ಚಾರೋ ಚರಣಂ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಭಿಕ್ಖಾಚಾರೋ,** ಖತ್ತಿಯೋ।

ಉತ್ತಿಟ್ಠೇತಿ ಉತ್ತಿಟ್ಠಿತ್ವಾ ಪರೇಸಂ ಘರದ್ವಾರೇ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಠತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಪಿಣ್ಡೇ। **ನಪ್ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ** ನಿಮನ್ತನಾದಿವಸೇನ ಲಬ್ಭಮಾನಪಣೀತಭೋಜನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಣವಸೇನ ತತ್ಥ ನಪ್ಪಮಜ್ಜೇಯ್ಯ। **ಧಮ್ಮನ್ತಿ** ಅನೇಸನಂ ಪಹಾಯ ಸಪದಾನಂ ಚರನ್ತೋ ತಮೇವ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯಧಮ್ಮಂ ಸುಚರಿತಂ ಚರೇಯ್ಯ। **ಸುಖಂ ಸೇತೀತಿ** ಚತೂಹಿ ಇರಿಯಾಪಥೇಹಿ ಸುಖಂ ವಿಹರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ದುತಿಯಗಾಥಾಯಂ **ನ ನಂ ದುಚ್ಚರಿತನ್ತಿ** ವೇಸಿಯಾದಿಭೇದೇ ಅಗೋಚರೇ ಚರಣವಸೇನ ತಂ ಯಥಾವುತ್ತಂ ಧಮ್ಮಂ ದುಚ್ಚರಿತಂ ನ ಚ ಚರೇ। ಸೇಸಂ ವುತ್ತನಯಮೇವ। **ಇಮಂ ಪನ ಗಾಥಂ ಸುತ್ವಾತಿ** ನಿವೇಸನೇ ನಿಸಿನ್ನೇನ ಭಗವತಾ ಞಾತಿಸಮಾಗಮೇ ಅತ್ತನೋ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಣಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪವತ್ತಾಯ ಗಾಥಾಯ ವುತ್ತಂ ಇಮಂ ದುತಿಯಗಾಥಂ ಸುತ್ವಾ।

ಧಮ್ಮಪಾಲಜಾತಕನ್ತಿಆದೀಸು ಪನ ತತೋ ಪರಕಾಲೇಸುಪಿ ರಞ್ಞೋ ಪವತ್ತಿ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಪಾಪೇತ್ವಾ ಯಥಾಪಸಙ್ಗವಸೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಾ। ತೇನಾಹ **"ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಂ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ"**ತಿಆದಿ। **ಸಿರಿಗಬ್ಭಂ ಗನ್ತ್ವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಯದಿ ಹಿ ಭಗವಾ ತದಹೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ನ ಪಸ್ಸೇಯ್ಯ, ಸಾ ಹದಯೇನ ಫಲಿತೇನ ಮರೇಯ್ಯಾತಿ ಅಗಮಾಸೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ತಂ ದಿವಸಮೇವಾತಿ ತಸ್ಮಿಂ ರಾಹುಲಮಾತುದಸ್ಸನದಿವಸೇಯೇವ। **ಧಮ್ಮಪದಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ "ಸತ್ಥಾ ಕಪಿಲಪುರಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತತಿಯದಿವಸೇ ನನ್ದಂ ಪಬ್ಬಾಜೇಸೀ"ತಿ (ಧ॰ ಪ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೨ ನನ್ದತ್ಥೇರವತ್ಥು) ವುತ್ತಂ। **ಕೇಸವಿಸ್ಸಜ್ಜನನ್ತಿ** ರಾಜಮೋಳಿಬನ್ಧನತ್ಥಂ ಕುಮಾರಕಾಲೇ ಬನ್ಧಿತಸಿಖಾವೇಣಿಮೋಚನಂ, ತಂ ಕಿರ ಕರೋನ್ತಾ ಮಙ್ಗಲಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** ಪನ "ಕೇಸವಿಸ್ಸಜ್ಜನನ್ತಿ ಕುಲಮರಿಯಾದವಸೇನ ಕೇಸೋರೋಪನ"ನ್ತಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಮಹಾವಗ್ಗ ೩.೧೦೫) ವುತ್ತಂ। **ಪಟ್ಟಬನ್ಧೋತಿ** "ಅಸುಕರಾಜಾ"ತಿ ನಳಾಟೇ ಸುವಣ್ಣಪಟ್ಟಬನ್ಧನಂ। ಅಭಿನವಪಾಸಾದಪ್ಪವೇಸಮಙ್ಗಲಂ **ಘರಮಙ್ಗಲಂ।** ಛತ್ತುಸ್ಸಾಪನೇ ಮಙ್ಗಲಂ **ಛತ್ತಮಙ್ಗಲಂ।** **ಜನಪದಕಲ್ಯಾಣೀತಿ** ಜನಪದಮ್ಹಿ ಕಲ್ಯಾಣೀ ಪರೇಹಿ ಅಸಾಧಾರಣೇಹಿ ಪಞ್ಚಕಲ್ಯಾಣಾದೀಹಿ ಸಹಿತತ್ತಾ ಸಾ ಏವಂ ವುತ್ತಾ। **ತುವಟನ್ತಿ** ಸೀಘಂ। **ಅನಿಚ್ಛಮಾನನ್ತಿ** ಮನಸಾ ಅರೋಚೇನ್ತಂ, ವಾಚಾಯ ಪನ ಭಗವತಾ "ಪಬ್ಬಜಿಸ್ಸಸಿ ನನ್ದಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಗಾರವೇನ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತುಂ ಅವಿಸಹನ್ತೋ "ಆಮಾ"ತಿ ಅವೋಚ। ಭಗವಾ ಚ ಏತೇನ ಲೇಸೇನ ಪಬ್ಬಾಜೇಸಿ।

ಬ್ರಹ್ಮರೂಪವಣ್ಣನ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಸಮಾನರೂಪಂ। **ತ್ಯಸ್ಸಾತಿ** ತೇ ಅಸ್ಸ। **ನಿವತ್ತೇತುಂ ನ ವಿಸಹೀತಿ** "ಮಾ ನಂ ನಿವತ್ತಯಿತ್ಥಾ"ತಿ ಭಗವತಾ ವುತ್ತತ್ತಾ ನಾಸಕ್ಖಿ। **ಸತ್ತವಿಧಂ ಅರಿಯಧನನ್ತಿ** -

"ಸದ್ಧಾಧನಂ ಸೀಲಧನಂ, ಹಿರಿಓತ್ತಪ್ಪಿಯಂ ಧನಂ।
ಸುತಧನಞ್ಚ ಚಾಗೋ ಚ, ಪಞ್ಞಾ ವೇ ಸತ್ತಮಂ ಧನ"ನ್ತಿ॥ (ಅ॰ ನಿ॰ ೭.೫, ೬) -

ಏವಂ ವುತ್ತಂ ಸತ್ತವಿಧಂ ಅರಿಯಧನಂ। **ಅಧಿಮತ್ತಂ ರಾಹುಲೇತಿ** ರಾಹುಲೇ ಪಬ್ಬಜಿತೇ ನನ್ದಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನದುಕ್ಖತೋಪಿ ಅಧಿಕತರಂ ದುಕ್ಖಂ ಅಹೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇತೋ ಪಚ್ಛಾತಿ** ಇತೋ ವುತ್ತಸೋಕುಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಅಪರದಿವಸೇಸು ಅನಾಗಾಮೀನಂ ಞಾತಿಸಿನೇಹಪಟಿಘಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಾಭಾವಾ। ಪಾಳಿಯಂ **ಪುತ್ತಪೇಮನ್ತಿಆದಿ** ರಞ್ಞಾ ಪುತ್ತಸಿನೇಹಸ್ಸ ತಿಬ್ಬಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। ಪುತ್ತಸಿನೇಹೋ ಹಿ ಅತ್ತನಾ ಸಹಜಾತಪೀತಿವೇಗಸಮುಟ್ಠಿತಾನಂ ರೂಪಧಮ್ಮಾನಂ ಸಕಲಸರೀರಂ ಖೋಭೇತ್ವಾ ಪವತ್ತನವಸೇನ **"ಛವಿಂ...ಪೇ॰... ಅಟ್ಠಿಮಿಞ್ಜಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತೀ"**ತಿ ವುತ್ತೋ। **ಅತ್ತನೋ ಪಿಯತರಾತಿ** ಭಗವನ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ಪುತ್ತೇತಿ** ರಾಹುಲಂ। **ಸದ್ಧಹನ್ತೇನಾತಿ** ತಸ್ಸ ವಚನೇನ ಅವೇಮತಿಕೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ವಿಮತಿಯಾ ಸತಿ ಆಪತ್ತಿ ಏವ।

ರಾಹುಲವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಿಕ್ಖಾಪದದಣ್ಡಕಮ್ಮವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೬. ಸಾಮಣೇರಸಿಕ್ಖಾಪದಾದೀಸು ಪಾಳಿಯಂ **ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನೀ**ತಿ ಸಿಕ್ಖಾಕೋಟ್ಠಾಸಾ। ಅಧಿಸೀಲಸಿಕ್ಖಾನಂ ವಾ ಅಧಿಗಮೂಪಾಯಾ। **ಪಾಣೋ**ತಿ ಪರಮತ್ಥತೋ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯಂ। ತಸ್ಸ ಅತಿಪಾತನಂ ಪಬನ್ಧವಸೇನ ಪವತ್ತಿತುಂ ಅದತ್ವಾ ಸತ್ಥಾದೀಹಿ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅಭಿಭವಿತ್ವಾ ಪಾತನಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತೋ। ಪಾಣವಧೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೋ ಪನ ಅತ್ಥತೋ ಪಾಣೇ ಪಾಣಸಞ್ಞಿನೋ ಜೀವಿತಿನ್ದ್ರಿಯುಪಚ್ಛೇದಕಉಪಕ್ಕಮಸಮುಟ್ಠಾಪಿಕಾ ವಧಕಚೇತನಾವ। ತಸ್ಮಾ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾ ವೇರಮಣಿ, ವೇರಹೇತುತಾಯ ವೇರಸಙ್ಖಾತಂ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿಪಾಪಧಮ್ಮಂ ಮಣತಿ ನೀಹರತೀತಿ ವಿರತಿ **“ವೇರಮಣೀ”**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ವಿರಮತಿ ಏತಾಯಾತಿ ವಾ “ವಿರಮಣೀ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ನಿರುತ್ತಿನಯೇನ “ವೇರಮಣೀ”ತಿ ಸಮಾದಾನವಿರತಿ ವುತ್ತಾ। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸೇಸುಪಿ।

ಅದಿನ್ನಸ್ಸ ಆದಾನಂ **ಅದಿನ್ನಾದಾನಂ,** ಥೇಯ್ಯಚೇತನಾವ। **ಅಬ್ರಹ್ಮಚರಿಯ**ನ್ತಿ ಅಸೇಟ್ಠಚರಿಯಂ, ಮಗ್ಗೇನ ಮಗ್ಗಪಟಿಪತ್ತಿಸಮುಟ್ಠಾಪಿಕಾ ಮೇಥುನಚೇತನಾ। **ಮುಸಾ**ತಿ ಅಭೂತವತ್ಥು, ತಸ್ಸ ವಾದೋ ಅಭೂತತಂ ಞತ್ವಾವ ಭೂತತೋ ವಿಞ್ಞಾಪನಚೇತನಾ **ಮುಸಾವಾದೋ।** ಪಿಟ್ಠಪೂವಾದಿನಿಬ್ಬತ್ತಸುರಾ ಚೇವ ಪುಪ್ಫಾಸವಾದಿಭೇದಂ ಮೇರಯಞ್ಚ **ಸುರಾಮೇರಯಂ।** ತದೇವ ಮದನೀಯಟ್ಠೇನ ಮಜ್ಜಞ್ಚೇವ ಪಮಾದಕಾರಣಟ್ಠೇನ ಪಮಾದಟ್ಠಾನಞ್ಚ, ತಂ ಯಾಯ ಚೇತನಾಯ ಪಿವತಿ, ತಸ್ಸ ಏತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

ಅರುಣುಗ್ಗಮನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಮಜ್ಝನ್ಹಿಕಾ ಅಯಂ ಅರಿಯಾನಂ ಭೋಜನಸ್ಸ ಕಾಲೋ ನಾಮ, ತದಞ್ಞೋ **ವಿಕಾಲೋ।** ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಟ್ಠೇನ **ಭೋಜನ**ನ್ತಿ ಇಧ ಸಬ್ಬಂ ಯಾವಕಾಲಿಕಂ ವುಚ್ಚತಿ, ತಸ್ಸ ಅಜ್ಝೋಹರಣಂ ಇಧ ಉತ್ತರಪದಲೋಪೇನ “ಭೋಜನ”ನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। ವಿಕಾಲೇ ಭೋಜನಂ ಅಜ್ಝೋಹರಣಂ **ವಿಕಾಲಭೋಜನಂ,** ವಿಕಾಲೇ ವಾ ಯಾವಕಾಲಿಕಸ್ಸ ಭೋಜನಂ ಅಜ್ಝೋಹರಣಂ ವಿಕಾಲಭೋಜನನ್ತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ, ಅತ್ಥತೋ ವಿಕಾಲೇ ಯಾವಕಾಲಿಕಅಜ್ಝೋಹರಣಚೇತನಾವ।

ಸಾಸನಸ್ಸ ಅನನುಲೋಮತ್ತಾ ವಿಸೂಕಂ ಪಟಾಣೀಭೂತಂ ದಸ್ಸನಂ **ವಿಸೂಕದಸ್ಸನಂ,** ನಚ್ಚಗೀತಾದಿದಸ್ಸನಸವನಾನಞ್ಚೇವ ವಟ್ಟಕಯುದ್ಧಜೂತಕೀಳಾದಿಸಬ್ಬಕೀಳಾನಞ್ಚ ನಾಮಂ। **ದಸ್ಸನ**ನ್ತಿ ಚೇತ್ಥ ಪಞ್ಚನ್ನಮ್ಪಿ ವಿಞ್ಞಾಣಾನಂ ಯಥಾಸಕಂ ವಿಸಯಸ್ಸ ಆಲೋಚನಸಭಾವತಾಯ **ದಸ್ಸನ**-ಸದ್ದೇನ ಸಙ್ಗಹೇತಬ್ಬತ್ತಾ ಸವನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತಂ। **ನಚ್ಚಗೀತವಾದಿತ**-ಸದ್ದೇಹಿ ಚೇತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ನಚ್ಚನಗಾಯನಾದೀನಿಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾನೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಮಾಲಾತಿ ಬದ್ಧಮಬದ್ಧಂ ವಾ ಅನ್ತಮಸೋ ಸುತ್ತಾದಿಮಯಮ್ಪಿ ಅಲಙ್ಕಾರತ್ಥಾಯ ಪಿಳನ್ಧಿಯಮಾನಂ “ಮಾಲಾ”ತ್ವೇವ ವುಚ್ಚತಿ। **ಗನ್ಧ**ನ್ತಿ ವಾಸಚುಣ್ಣಾದಿವಿಲೇಪನತೋ ಅಞ್ಞಂ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಗನ್ಧಜಾತಂ। **ವಿಲೇಪನ**ನ್ತಿ ಪಿಸಿತ್ವಾ ಗಹಿತಂ ಛವಿರಾಗಕರಣಞ್ಚೇವ ಗನ್ಧಜಾತಞ್ಚ। **ಧಾರಣಂ** ನಾಮ ಪಿಳನ್ಧನಂ। **ಮಣ್ಡನಂ** ನಾಮ ಊನಟ್ಠಾನಪೂರಣಂ। ಗನ್ಧವಸೇನ, ಛವಿರಾಗವಸೇನ ಚ ಸಾದಿಯನಂ **ವಿಭೂಸನಂ** ನಾಮ। ಮಾಲಾದೀಸು ವಾ ಧಾರಣಾದೀನಿ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬಾನಿ। ತೇಸಂ ಧಾರಣಾದೀನಂ ಠಾನಂ ಕಾರಣಂ ವೀತಿಕ್ಕಮಚೇತನಾ।

ಉಚ್ಚಾತಿ ಉಚ್ಚ-ಸದ್ದೇನ ಸಮಾನತ್ಥೋ ನಿಪಾತೋ, **ಉಚ್ಚಾಸಯನಂ** ವುಚ್ಚತಿ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಆಸನ್ದಾದಿ। **ಮಹಾಸಯನಂ** ಅಕಪ್ಪಿಯತ್ಥರಣೇಹಿ ಅತ್ಥತಂ, ಸಲೋಹಿತವಿತಾನಞ್ಚ। ಏತೇಸು ಹಿ ಆಸನಂ, ಸಯನಞ್ಚ ಉಚ್ಚಾಸಯನಮಹಾಸಯನ-ಸದ್ದೇಹಿ ಗಹಿತಾನಿ ಉತ್ತರಪದಲೋಪೇನ। **ಜಾತರೂಪರಜತಪಟಿಗ್ಗಹಣಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ರಜತ**-ಸದ್ದೇನ ದಾರುಮಾಸಕಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ರೂಪಿಯಂ ಸಙ್ಗಹಿತಂ, ಮುತ್ತಾಮಣಿಆದಯೋಪೇತ್ಥ ಧಞ್ಞಖೇತ್ತವತ್ಥಾದಯೋ ಚ ಸಙ್ಗಹಿತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। **ಪಟಿಗ್ಗಹಣ**-ಸದ್ದೇನ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಾಪನಸಾದಿಯನಾನಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾನಿ। **ನಾಸನವತ್ಥೂ**ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಟ್ಠಾನತಾಯ ಲಿಙ್ಗನಾಸನಾಯ ಕಾರಣಂ।

೧೦೭. ಪಾಳಿಯಂ **ಸಬ್ಬಂ ಸಙ್ಘಾರಾಮಂ ಆವರಣಂ ಕರೋನ್ತೀ**ತಿ ಸಬ್ಬಸಙ್ಘಾರಾಮೇ ಪವೇಸನಿವಾರಣಂ ಕರೋನ್ತಿ। **ಸಙ್ಘಾರಾಮೋ ಆವರಣಂ ಕಾತಬ್ಬೋ**ತಿ ಸಙ್ಘಾರಾಮೋ ಆವರಣೋ ಕಾತಬ್ಬೋ, ಸಙ್ಘಾರಾಮೇ ವಾ ಆವರಣಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನೇವ **“ತತ್ಥ ಆವರಣಂ ಕಾತು”**ನ್ತಿ ಭುಮ್ಮವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ಆಹಾರಂ ಆವರಣ**ನ್ತಿಆದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **“ಯತ್ಥ ವಾ**

ವಸತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸ ವಸ್ಸಗ್ಗೇನ ಲದ್ಧಂ ವಾ ಸಕಸನ್ತಕಮೇವ ವಾ ನಿಬದ್ಧವಸನಕಸೇನಾಸನಂ ವುತ್ತಂ। **ಯತ್ಥ ವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮತೀ**ತಿ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯಾನಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ "**ಅತ್ತನೋ**"ತಿಆದಿ। **ಅತ್ತನೋ**ತಿ ಹಿ ಸಯಂ, ಆಚರಿಯಸ್ಸ, ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ದಣ್ಡೇನ್ತಿ ವಿನೇನ್ತಿ ಏತೇನಾತಿ ದಣ್ಡೋ, ಸೋ ಏವ ಕತ್ತಬ್ಬತ್ತಾ ಕಮ್ಮನ್ತಿ **ದಣ್ಡಕಮ್ಮಂ,** ಆವರಣಾದಿ। **ಉದಕಂ ವಾ ಪವೇಸೇತು**ನ್ತಿ ಪೋಕ್ಖರಣೀಆದಿಉದಕೇ ಪವೇಸೇತುಂ।

ಸಿಕ್ಖಾಪದದಣ್ಡಕಮ್ಮವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅನಾಪುಚ್ಛಾವರಣವತ್ಥುಆದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೮. **ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಅನ್ತೇವಾಸಿಕಾನಮ್ಪೀ**ತಿ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇಸುಪಿ ಹಿ ಆಚರಿಯುಪಜ್ಝಾಯೇಸು ಯಥಾ ಓರಮನ್ತಿ, ತಥಾ ತೇಸಂ ನಿಗ್ಗಹಂ ಅಕರೋನ್ತೇಸು ಅಞ್ಞೇಹಿ ಆವರಣಾದಿನಿಗ್ಗಹಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬಮೇವ। **ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತೀ**ತಿ "ಪರಪರಿಸತೋ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ದಾನಾದಿಚತೂಹಿ **ಸಙ್ಗಹವತ್ಥೂಹಿ** (ದೀ॰ ನಿ॰ ೩.೨೧೦; ಅ॰ ನಿ॰ ೪.೩೨, ೨೫೬) ಉಪಲಾಳನವಸೇನ ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತಿ। ಸೋ ಭಿಜ್ಜತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ಸಙ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಪಯೋಗೇ ಆಪತ್ತಿ ಏವ। **ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಭಿನ್ದಿತುಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಗಣ್ಹಿತುಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆದೀನವಂ ಪನ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಸಾಸನಗಾರವೇನ ವಾ ಪರಾನುದ್ದಯತಾಯ ವಾ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಪರಿಸಲೋಲತಾಯ।

"**ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹೋ ಚ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತೀ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ವಸ್ಸಚ್ಛೇದಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾನಮ್ಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಸಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸರಣಗಮನಾದಿಸಾಮಣೇರಭಾವಸ್ಸಾಪಿ ವಿನಸ್ಸನತೋ ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹೋ ಚ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ, ಸಙ್ಘಲಾಭಮ್ಪಿ ತೇ ನ ಲಭನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಪುರಿಮಿಕಾಯ ಪುನ ಸರಣಾನಿ ಗಹಿತಾನೀ**ತಿ ಸರಣಗ್ಗಹಣೇನ ಸಹ ತದಹೇವಸ್ಸ ವಸ್ಸೂಪಗಮನಮ್ಪಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕ**ನ್ತಿ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಲಾಭಗ್ಗಹಣದಸ್ಸನಮತ್ತಮೇವೇತಂ, ತತೋ ಪುರೇಪಿ, ಪಚ್ಛಾಪಿ ವಾ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಞ್ಚ ಚೀವರಮಾಸೇಸು ಸಙ್ಘೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಕಾಲಚೀವರಞ್ಚ ಪುರಿಮಿಕಾಯ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಅವಿಪನ್ನಸೀಲೋ ಸಾಮಣೇರೋ ಲಭತಿ ಏವ। **ಸಚೇ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ಗಹಿತಾನೀ**ತಿ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ವಸ್ಸೂಪಗಮನಞ್ಚ ಛಿನ್ನವಸ್ಸತಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಸ್ಸ ಹಿ ಕಾಲಚೀವರೇ ಭಾಗೋ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ। ತಸ್ಮಾ "**ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಲಾಭೋ ದಾತಬ್ಬೋ**"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಲಾಭೋ ಪನ ಯದಿ ಸೇನಾಸನಸಾಮಿಕಾ ದಾಯಕಾ ಸೇನಾಸನಗುತ್ತತ್ಥಾಯ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ವತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಸೇನಾಸನೇ ವಸನ್ತಸ್ಸಪಿ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಂ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ಅನಪಲೋಕೇತ್ವಾಪಿ ದಾತಬ್ಬೋವ। ಯಂ ಪನ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** "ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಂ ಲಚ್ಛತೀತಿ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ಪುನ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗತತ್ತಾ ಲಚ್ಛತೀ"ತಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಮಹಾವಗ್ಗ ೩.೧೦೮) ವುತ್ತಂ, ತಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕೇ ದಾಯಕಾನಂ ಇಮಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವುತ್ತಞ್ಚೇ, ಸುನ್ದರಂ। ಸಙ್ಘಿಕಂ, ಕಾಲಚೀವರಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಞ್ಚೇ, ನ ಯುಜ್ಜತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ನ ಅಜಾನಿತ್ವಾತಿ "ಸುರಾ"ತಿ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಪಿವತೋ ಪಾಣಾತಿಪಾತವೇರಮಣಿಆದಿಸಬ್ಬಸೀಲಭೇದಂ, ಸರಣಭೇದಞ್ಚ ನ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಕುಸಲಂ ಪನ ಸುರಾಪಾನವೇರಮಣಿಸೀಲಭೇದೋ ಚ ಹೋತಿ ಮಾಲಾದಿಧಾರಣಾದೀಸು ವಿಯಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಇತರಾನೀ**ತಿ ವಿಕಾಲಭೋಜನವೇರಮಣಿಆದೀನಿ। ತಾನಿಪಿ ಹಿ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ತಂ ತಂ ಭಿಜ್ಜತಿ ಏವ, ಇತರೀತರೇಸಂ ಪನ ಅಭಿಜ್ಜಮಾನೇನ ನಾಸನಙ್ಗಾನಿ ನ ಹೋನ್ತಿ। ತೇನೇವ "**ತೇಸು ಭಿನ್ನೇಸೂ**"ತಿ ಭೇದವಚನಂ ವುತ್ತಂ।

ಅಚ್ಚಯಂ ದೇಸಾಪೇತಬ್ಬೋತಿ "ಅಚ್ಚಯೋ ಮಂ, ಭನ್ತೇ, ಅಚ್ಚಗಮಾ"ತಿಆದಿನಾ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ದೇಸಾಪೇತ್ವಾ ಸರಣಸೀಲಂ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಪಾರಾಜಿಕತ್ತಾ ತೇಸಂ। ತೇನಾಹ "**ಲಿಙ್ಗನಾಸನಾಯ ನಾಸೇತಬ್ಬೋ**"ತಿ। **ಅಯಮೇವ ಹಿ ನಾಸನಾ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ**ತಿ ಲಿಙ್ಗನಾಸನಾಕಾರಣೇಹಿ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದೀಹಿ ಅವಣ್ಣಭಾಸನಾದೀನಂ ಸಹ ಪತಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ।

ನನು ಚ ಕಣ್ಟಕಸಾಮಣೇರೋಪಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋ ಏವ, ತಸ್ಸ ಚ ಹೇಟ್ಠಾ ದಣ್ಡಕಮ್ಮನಾಸನಾವ ವುತ್ತಾ। ಇಧ ಪನ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸ ಲಿಙ್ಗನಾಸನಾ ವುಚ್ಚತಿ, ಕೋ ಇಮೇಸಂ ಭೇದೋತಿ ಚೋದನಂ ಮನಸಿ ನಿಧಾಯಾಹ **"ಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದಾನಞ್ಹಿ ಅಞ್ಞತರದಿಟ್ಠಿಕೋ"**ತಿ। ಏತ್ಥ ಚಾಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯೋ ಹಿ "ಅತ್ತಾ ಇಸ್ಸರೋ ವಾ ನಿಚ್ಚೋ ಧುವೋ"ತಿಆದಿನಾ ವಾ "ಅತ್ತಾ ಉಚ್ಛಿಜ್ಜಿಸ್ಸತಿ ವಿನಸ್ಸಿಸ್ಸತೀ"ತಿಆದಿನಾ ವಾ ತಿತ್ಥಿಯಪರಿಕಪ್ಪಿತಂ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದದಿಟ್ಠಿಂ ದಳ್ಹಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವೋಹರತಿ, ತಸ್ಸ ಸಾ ಪಾರಾಜಿಕಟ್ಠಾನಂ ಹೋತಿ। ಸೋ ಚ ಲಿಙ್ಗನಾಸನಾಯ ನಾಸೇತಬ್ಬೋ। ಯೋ ಪನ ಈದಿಸಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಸಾಸನಿಕೋವ ಹುತ್ವಾ ಕೇವಲಂ ಬುದ್ಧವಚನಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ವಿಪರೀತತೋ ಗಹೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಓವದಿಯಮಾನೋಪಿ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತ್ವಾ ವೋಹರತಿ, ತಸ್ಸ ಸಾ ದಿಟ್ಠಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನ ಹೋತಿ, ಸೋ ಪನ ಕಣ್ಟಕನಾಸನಾಯ ಏವ ನಾಸೇತಬ್ಬೋತಿ।

ಅನಾಪುಚ್ಛಾವರಣವತ್ಥುಆದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಣ್ಡಕವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೯. ಪಣ್ಡಕವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಆಸಿತ್ತಉಸೂಯಪಕ್ಖಪಣ್ಡಕಾ ತಯೋಪಿ ಪುರಿಸಭಾವಲಿಙ್ಗಾದಿಯುತ್ತಾ ಅಹೇತುಕಪಟಿಸನ್ಧಿಕಾ, ತೇ ಚ ಕಿಲೇಸಪರಿಯುಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಬಲವತಾಯ ನಪುಂಸಕಪಣ್ಡಕಸದಿಸತ್ತಾ "ಪಣ್ಡಕಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ। ತೇಸು ಆಸಿತ್ತಉಸೂಯಪಣ್ಡಕಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಕಿಲೇಸಪರಿಯುಟ್ಠಾನಂ ಯೋನಿಸೋಮನಸಿಕಾರಾದೀಹಿ ವೀತಿಕ್ಕಮತೋ ನಿವಾರೇತುಮ್ಪಿ ಸಕ್ಕಾ, ತೇನ ತೇ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬಾ ವುತ್ತಾ। ಪಕ್ಖಪಣ್ಡಕಸ್ಸ ಪನ ಕಾಳಪಕ್ಖೇಸು ಉಮ್ಮಾದೋ ವಿಯ ಕಿಲೇಸಪರಿಳಾಹೋ ಅವತ್ಥರನ್ತೋ ಆಗಚ್ಛತಿ, ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಪತ್ವಾ ಏವ ಚ ನಿವತ್ತತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸೋ ತಸ್ಮಿಂ ಪಕ್ಖೇ ನ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬೋತಿ ವುತ್ತೋ। ತದೇತಂ ವಿಭಾಗಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಯಸ್ಸ ಪರೇಸ"**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಆಸಿತ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಮುಖೇ ಆಸಿತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ತನೋಪಿ ಅಸುಚಿಮುಚ್ಚನೇನ ಪರಿಳಾಹೋ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ। **ಉಸೂಯಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯಾ**ತಿ ಉಸೂಯಾಯ ವಸೇನ ಅತ್ತನೋ ಸೇವೇತುಕಾಮತಾರಾಗೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಅಸುಚಿಮುತ್ತಿಯಾ ಪರಿಳಾಹೋ ವೂಪಸಮ್ಮತಿ।

"ಬೀಜಾನಿ ಅಪನೀತಾನೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಬೀಜೇಸು ಠಿತೇಸು ನಿಮಿತ್ತಮತ್ತೇ ಅಪನೀತೇ ಪಣ್ಡಕೋ ನ ಹೋತಿ। ಭಿಕ್ಖುನೋಪಿ ಅನಾಬಾಧಪಚ್ಚಯಾ ತದಪನಯನೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಮೇವ, ನ ಪನ ಪಣ್ಡಕತ್ತಂ, ಬೀಜೇಸು ಪನ ಅಪನೀತೇಸು ಅಙ್ಗಜಾತಮ್ಪಿ ರಾಗೇನ ಕಮ್ಮನಿಯಂ ನ ಹೋತಿ, ಪುಮಭಾವೋ ವಿಗಚ್ಛತಿ, ಮಸ್ಸುಆದಿಪುರಿಸಲಿಙ್ಗಮ್ಪಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪಿ ವಿಗಚ್ಛತಿ, ಕಿಲೇಸಪರಿಳಾಹೋಪಿ ದುನ್ನಿವಾರವೀತಿಕ್ಕಮೋ ಹೋತಿ ನಪುಂಸಕಪಣ್ಡಕಸ್ಸ ವಿಯ। ತಸ್ಮಾ ಈದಿಸೋ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋಪಿ ನಾಸೇತಬ್ಬೋತಿ ವದನ್ತಿ। ಯದಿ ಏವಂ ಕಸ್ಮಾ ಬೀಜುದ್ಧರಣೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನ ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ? ಏತ್ಥ ತಾವ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ "ಪಞ್ಞತ್ತಮೇವೇತಂ ಭಗವತಾ 'ಪಣ್ಡಕೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋ, ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ನಾಸೇತಬ್ಬೋ'ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ"ತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಯಸ್ಮಾ ಬೀಜುದ್ಧರಣಕ್ಖಣೇ ಪಣ್ಡಕೋ ನ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ ನ ಪಞ್ಞತ್ತಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಸೋ ಉದ್ಧಟಬೀಜೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ವುತ್ತನಯೇನ ಪಣ್ಡಕತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ಅಭಾವಕೋ ಹೋತಿ, ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ಅವತ್ಥು, ತತೋ ಏವ ಚಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ವಿಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಮಾ ಏಸ ಪಣ್ಡಕತ್ತುಪಗಮನಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಜಾತಿಯಾ ನಪುಂಸಕಪಣ್ಡಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ 'ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ನಾಸೇತಬ್ಬೋ'ತಿ ಅಭಬ್ಬೋತಿ ವುತ್ತೋ, ನ ತತೋ ಪುಬ್ಬೇ। ಅಯಞ್ಚ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸಹೇತುಕೋ, ಭಾವಕ್ಖಯೇನ ಪನಸ್ಸ ಅಹೇತುಕಸದಿಸತಾಯ ಮಗ್ಗೋಪಿ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಪರೇ ಪನ "ಪಬ್ಬಜ್ಜತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ಪಣ್ಡಕಭಾವಮಾಪನ್ನಂ ಸನ್ಧಾಯ 'ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ನಾಸೇತಬ್ಬೋ'ತಿ ವುತ್ತಂ, ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಪನ ಪಚ್ಛಾ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪಿ ನ ವಿಗಚ್ಛತೀ"ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ। ಯದಗ್ಗೇನ ಹಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜತೋ ಪುಬ್ಬೇ ಉಪಕ್ಕಮೇನ ಅಭಬ್ಬೋ ಹೋತಿ, ತದಗ್ಗೇನ ಪಚ್ಛಾಪಿ ಹೋತೀತಿ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಇತ್ಥತ್ತಾದಿ ಭಾವೋ ನತ್ಥಿ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಅಭಾವಕೋ। ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ನ ವಾರಿತಾತಿ** ಏತ್ಥ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಗಹಣೇನೇವ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪಿ ಗಹಿತಾ। ತೇನಾಹ **"ಯಸ್ಸ ಚೇತ್ಥ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ವಾರಿತಾ"**ತಿಆದಿ। **ತಸ್ಮಿಂಯೇವಸ್ಸ ಪಕ್ಖೇ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ವಾರಿತಾತಿ** ಏತ್ಥ ಪನ ಅಪಣ್ಡಕಪಕ್ಖೇಪಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಮತ್ತಮೇವ ಲಭತಿ, ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಪನ ತದಾಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಪಣ್ಡಕಪಕ್ಖೇ ಪನ ಆಗತೇ ಲಿಙ್ಗನಾಸನಾಯ ನಾಸೇತಬ್ಬೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಪಣ್ಡಕವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೦. ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕವತ್ಥುಮ್ಹಿ **ಕೋಲಞ್ಞಾತಿ** ಕುಲೇ ಜಾತಾ, ತತ್ಥ ವಾ ವಿದಿತಾ ಞಾತಾ ಪಸಿದ್ಧಾ, ತಂ ವಾ ಜಾನನ್ತಿ ಕೋಲಞ್ಞಾತಿ ಞಾತಕಾನಂ ನಾಮಂ। ಥೇಯ್ಯಾಯ ಲಿಙ್ಗಗ್ಗಹಣಮತ್ತಮ್ಪಿ ಇಧ ಸಂವಾಸೋ ಏವಾತಿ ಆಹ **"ತಯೋ ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕಾ"**ತಿ। **ನ ಯಥಾವುಡ್ಢಂ ವನ್ದನನ್ತಿ** ಭಿಕ್ಖೂನಂ, ಸಾಮಣೇರಾನಂ ವಾ ವನ್ದನಂ ನ ಸಾದಿಯತಿ।

ಯಥಾವುಡ್ಢಂ ವನ್ದನನ್ತಿ ಅತ್ತನಾ ಮುಸಾವಾದೇನ ದಸ್ಸಿತವಸ್ಸಕ್ಕಮೇನ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವನ್ದನಂ ಸಾದಿಯತಿ, ದಹರಸಾಮಣೇರೋ ಪನ ವುಡ್ಢಸಾಮಣೇರಾನಂ, ದಹರಭಿಕ್ಖು ಚ ವುಡ್ಢಾನಂ ವನ್ದನಂ ಸಾದಿಯನ್ತೋಪಿ ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋ ನ ಹೋತಿ। **ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇತಿ** ಸಂವಾಸತ್ಥೇನಕತ್ಥೇ।

"ಭಿಕ್ಖುವಸ್ಸಾನೀ"ತಿ ಇದಂ ಸಂವಾಸತ್ಥೇನಕೇ ವುತ್ತಪಾಠವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಸಯಮೇವ ಪನ ಪಬ್ಬಜಿತ್ವಾ ಸಾಮಣೇರವಸ್ಸಾನಿ ಗಣೇನ್ತೋಪಿ ಉಭಯತ್ಥೇನಕೋ ಏವ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಪುರಿಸೋವ, ಇತ್ಥಿಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಸು ಏವಂ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ, ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಿಕಾವ। ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಾಪಿ ಚೇತ್ಥ ನ ಮುಚ್ಚನ್ತಿ, ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೇಸು ಏವ ಪಞ್ಞತ್ತಾಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಾ ವುತ್ತಾ, ತೇನೇವೇತ್ಥ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೋಪಿ ನ ಮುತ್ತೋ।

ರಾಜ...ಪೇ॰... ಭಯೇನಾತಿ ಏತ್ಥ **ಭಯ**-ಸದ್ದೋ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ। **ಯಾವ ಸೋ ಸುದ್ಧಮಾನಸೋತಿ** "ಇಮಿನಾ ಲಿಙ್ಗೇನ ಭಿಕ್ಖೂ ವಞ್ಚೇತ್ವಾ ತೇಹಿ ಸಂವಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತಾಭಾವೇನ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೋ। ತೇನ ಹಿ ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಲಿಙ್ಗೇ ಗಹಿತಮತ್ತೇ ಪಚ್ಛಾ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸಹ ಸಂವಸತು ವಾ ಮಾ ವಾ, ಲಿಙ್ಗತ್ಥೇನಕೋ ಹೋತಿ। ಪಚ್ಛಾ ಸಂವಸನ್ತೋಪಿ ಅಭಬ್ಬೋ ಹುತ್ವಾ ಸಂವಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ಉಭಯತ್ಥೇನಕೋಪಿ ಲಿಙ್ಗತ್ಥೇನಕೇ ಏವ ಪವಿಸತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಪನ ರಾಜಾದಿಭಯೇನ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೋವ ಲಿಙ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತೋ ಪಚ್ಛಾ "ಭಿಕ್ಖುವಸ್ಸಾನಿ ಗಣೇತ್ವಾ ಜೀವಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತಿ, ಸೋ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಮತ್ತೇನ ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋಪಿ ನ ಹೋತಿ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಗಹಿತಲಿಙ್ಗತ್ತಾ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ ಸಾಮಣೇರವಸ್ಸಗಣನಾದಿಂ ಕರೋತಿ, ತದಾ ಸಂವಾಸತ್ಥೇನಕೋ, ಉಭಯತ್ಥೇನಕೋ ವಾ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಂ ಪನ ಪರತೋ ಸಹ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪೇನ "ಅಯಮ್ಪಿ ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋ, ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸಙ್ಗಮ್ಮ ಸಂವಾಸಾಧಿವಾಸನವಸೇನ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇನ ವುತ್ತಂ **"ಸಂವಾಸಂ ನಾಧಿವಾಸೇತಿ ಯಾವಾ"**ತಿ। ತಸ್ಸ ತಾವ ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋ ನಾಮ ನ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಚೋರಾದಿಭಯಂ ವಿನಾಪಿ ಕೀಳಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಲಿಙ್ಗಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಬ್ಬಜಿತಾಲಯಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ವನ್ದನಾದಿಂ ಅಸಾದಿಯನ್ತೋಪಿ "ಸೋಭತಿ ನು ಖೋ ಮೇ ಪಬ್ಬಜಿತಲಿಙ್ಗ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಗಣ್ಹನ್ತೋಪಿ ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋ ನ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಸಬ್ಬಪಾಸಣ್ಡಿಯಭತ್ತಾನೀತಿ ಸಬ್ಬಸಾಮಯಿಕಾನಂ ಸಾಧಾರಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಞ್ಞತ್ತಭತ್ತಾನಿ, ಇದಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಞ್ಞೇವ ನಿಯಮಿತಭತ್ತಗಹಣೇ ಸಂವಾಸೋಪಿ ಸಮ್ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಸಬ್ಬಸಾಧಾರಣಭತ್ತಂ ವುತ್ತಂ। ಸಂವಾಸಂ ಪನ ಅಸಾದಿಯಿತ್ವಾ

ಅಭಿಕ್ಖುಕವಿಹಾರಾದೀಸು ವಿಹಾರಭತ್ತಾದೀನಿ ಭುಞ್ಜನ್ತೋಪಿ ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋ ನ ಹೋತಿ ಏವ। **ಕಮ್ಮನ್ತಾನುಟ್ಠಾನೇನಾತಿ** ಕಸಿಆದಿಕಮ್ಮಕರಣೇನ। **ಪತ್ತಚೀವರಂ ಆದಾಯಾತಿ** ಭಿಕ್ಖುಲಿಙ್ಗವೇಸೇನ ಸರೀರೇನ ಧಾರೇತ್ವಾ।

“ಯೋ ಏವಂ ಪಬ್ಬಜತಿ, ಸೋ ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋ ನಾಮ ಹೋತೀ”ತಿ ಇದಂ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ, “ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋ”ತಿ ಪನ ನಾಮಂ ಅಜಾನನ್ತೋಪಿ “ಏವಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವಾ “ಏವಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸಮಣೋ ನಾಮ ನ ಹೋತೀ”ತಿ ವಾ “ಯದಿ ಆರೋಚೇಸ್ಸಾಮಿ, ಛಡ್ಡೇಸ್ಸನ್ತಿ ಮ”ನ್ತಿ ವಾ “ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಮೇ ನ ರುಹತೀ”ತಿ ಜಾನಾತಿ, ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋ ಹೋತಿ। ಯೋ ಪನ ಪಠಮಂ “ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಏವಂ ಮೇ ಗಹಿತಾ”ತಿಸಞ್ಞೀ ಕೇವಲಂ ಅನ್ತರಾ ಅತ್ತನೋ ಸೇತವತ್ಥನಿವಾಸನಾದಿವಿಪ್ಪಕಾರಂ ಪಕಾಸೇತುಂ ಲಜ್ಜನ್ತೋ ನ ಕಥೇತಿ, ಸೋ ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋ ನ ಹೋತಿ। **ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಕಾಲೇಯೇವಾತಿ** ಏತ್ಥ ಅವಧಾರಣೇನ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಕಾಲೇ ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕಲಕ್ಖಣಂ ಇತ್ವಾ ವಞ್ಚನಾಯಪಿ ನಾರೋಚೇತಿ, ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋ ನ ಹೋತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। ಸೋ ಪರಿಸುದ್ಧಚಿತ್ತೇನ ಗಹಿತಲಿಙ್ಗತ್ತಾ ಲಿಙ್ಗತ್ಥೇನಕೋ ನ ಹೋತಿ, ಲದ್ಧೂಪಸಮ್ಪದತ್ತಾ ತದನುಗುಣಸ್ಸೇವ ಸಂವಾಸಸ್ಸ ಸಾದಿತತ್ತಾ ಸಂವಾಸತ್ಥೇನಕೋಪಿ ನ ಹೋತಿ। ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಪನ ಲಿಙ್ಗತ್ಥೇನಕೋ ಹೋತಿ, ಸಂವಾಸಾರಹಸ್ಸ ಲಿಙ್ಗಸ್ಸ ಗಹಿತತ್ತಾ ಸಂವಾಸಸಾದಿಯನಮತ್ತೇನ ಸಂವಾಸತ್ಥೇನಕೋ ಹೋತಿ।

ಸಲಿಙ್ಗೇ ಠಿತೋತಿ ಸಲಿಙ್ಗಭಾವೇ ಠಿತೋ। **ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕೋ ನ ಹೋತೀತಿ** ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ದಿನ್ನಲಿಙ್ಗಸ್ಸ ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತತ್ತಾ ಲಿಙ್ಗತ್ಥೇನಕೋ ನ ಹೋತಿ, ಭಿಕ್ಖುಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತತ್ತಾ ಸಂವಾಸತ್ಥೇನಕೋ ನ ಹೋತೀತಿ। ಯಂ ಪನ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** “ಲಿಙ್ಗಾನುರೂಪಸ್ಸ ಸಂವಾಸಸ್ಸ ಸಾದಿತತ್ತಾ ನ ಸಂವಾಸತ್ಥೇನಕೋ”ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಪಠಮಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾ) ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ, ತಮ್ಪಿ ಇದಮೇವ ಕಾರಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಇತರಥಾ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸಪಿ ಭಿಕ್ಖುವಸ್ಸಗಣನಾದೀಸು ಲಿಙ್ಗಾನುರೂಪಸಂವಾಸೋ ಏವ ಸಾದಿತೋತಿ ಸಂವಾಸತ್ಥೇನಕತಾ ನ ಸಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ದಿನ್ನಲಿಙ್ಗಸ್ಸ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸಾಧಾರಣತ್ತಾ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ ಭಿಕ್ಖು, ಏವಂ ಸಾಮಣೇರೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ಸಾಮಣೇರಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಅಪರಿಚ್ಚತ್ತತ್ತಾ ಸಂವಾಸತ್ಥೇನಕೋ ನ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಸೋಭತೀತಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾತಿ** ಕಾಸಾವಧಾರಣೇ ಧುರಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಿಹಿಭಾವಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ।

ಯೋ ಕೋಚಿ ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತೋತಿ ಸಾಮಣೇರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಮಹಾಪೇಳಾದೀಸೂತಿ** ವಿಲೀವಾದಿಮಯೇಸು ಘರದ್ವಾರೇಸು ಠಪಿತಭತ್ತಭಾಜನವಿಸೇಸೇಸು, ಏತೇನ ವಿಹಾರೇ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಸ್ಸಗಣನಾದೀನಂ ಅಕರಣಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಥೇಯ್ಯಸಂವಾಸಕವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ತಿತ್ಥಿಯಪಕ್ಕನ್ತಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ತಿತ್ಥಿಯಪಕ್ಕನ್ತಕಾದಿಕಥಾಸು **ತೇಸಂ ಲಿಙ್ಗೇ ಆದಿನ್ನಮತ್ತೇತಿ** ವೀಮಂಸಾದಿಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ವಿನಾ “ತಿತ್ಥಿಯೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ಲಿಙ್ಗೇ ಕಾಯೇನ ಧಾರಿತಮತ್ತೇ। **ಸಯಮೇವಾತಿ** ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಅಗನ್ತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಸಙ್ಘಾರಾಮೇಪಿ ಕುಸಚೀರಾದೀನಿ ನಿವಾಸೇತಿ। **ಆಜೀವಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮಿ…ಪೇ॰… ಗಚ್ಛತೀತಿ** ಆಜೀವಕಾನಂ ಸನ್ತಿಕೇ ತೇಸಂ ಪಬ್ಬಜನವಿಧಿನಾ “ಆಜೀವಕೋ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಸ ಹಿ ತಿತ್ಥಿಯಭಾವೂಪಗಮನಂ ಪತಿ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನೇ ವಿಜ್ಜಮಾನೇಪಿ “ಗನ್ತ್ವಾ ಭವಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಪರಿಕಪ್ಪಿತತ್ತಾ ಪದವಾರೇ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ವುತ್ತಂ। **ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಪಾಳಿಯಾ ಅವುತ್ತೇಪಿ ಮೇಥುನಾದೀಸು ವುತ್ತಪುಬ್ಬಪಯೋಗದುಕ್ಕಟಾನುಲೋಮತೋ ವುತ್ತಂ। ಏತೇನ ಚ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ಲಿಙ್ಗೇ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತೇ ಪಾರಾಜಿಕಂ, ತತೋ ಪುರಿಮಪಯೋಗೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಞ್ಚ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ, ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಕ್ಖಣೇ ನಿವತ್ತನ್ತೋಪಿ ಆಪತ್ತಿಂ ದೇಸಾಪೇತ್ವಾ ಮುಚ್ಚತಿ ಏವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ, ಏವಂ ಸಙ್ಘಭೇದೇಪಿ ಲೋಹಿತುಪ್ಪಾದೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪುಬ್ಬಪಯೋಗಾದೀಸು ದುಕ್ಕಟಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಪಾರಾಜಿಕಾಹಿ ಮುಚ್ಚನಸೀಮಾ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ಸಾಸನವಿರುದ್ಧತಾಯೇತ್ಥ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಾನಮ್ಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿ ನ

ವುತ್ತಾ। ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಯಪಿ ಅಭಬ್ಬತಾದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಪನೇತೇ, ಅಞ್ಞೇ ಚ ಪಾರಾಜಿಕಕಣ್ಡೇ ವಿಸುಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಂ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇಧ ಅಭಬ್ಬೇಸು ಏವ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ತಂ ಲದ್ಧಿನ್ತಿ ತಿತ್ಥಿಯವೇಸೇ ಸೇಟ್ಠಭಾವಗ್ಗಹಣಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇಸಞ್ಹಿ ತಿತ್ಥಿಯಾನಂ ಸಸ್ಸತಾದಿಗ್ಗಾಹಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋಪಿ ಲಿಙ್ಗೇ ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತೇ ತಿತ್ಥಿಯಪಕ್ಕನ್ತಕೋ ನ ಹೋತಿ, ತಂ ಲದ್ಧಿಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾಪಿ "ಏತೇಸಂ ವತಚರಿಯಾ ಸುನ್ದರಾ"ತಿ ಲಿಙ್ಗಂ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ತೋ ತಿತ್ಥಿಯಪಕ್ಕನ್ತಕೋ ಹೋತಿ ಏವ । **ಲದ್ಧಿಯಾ ಅಭಾವೇನಾತಿ** ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇ ಸಾಲಯತಾಯ ತಿತ್ಥಿಯಭಾವೂಪಗಮನಲದ್ಧಿಯಾ ಅಭಾವೇನ, ಏತೇನ ಚ ಆಪದಾಸು ಕುಸಚೀರಾದಿಂ ಪಾರುಪನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ನಗ್ಗಸ್ಸ ವಿಯ ಅನಾಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಭಿಕ್ಖುನಾ ಕಥಿತೋತಿ ಏತ್ಥ ಸಙ್ಘಭೇದಕೋಪಿ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಭಿಕ್ಖುನಾವ ಕಥಿತೋ, ಮಾತುಘಾತಕಾದಯೋ ಪನ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನಾಪೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ತಿತ್ಥಿಯಪಕ್ಕನ್ತಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ತಿರಚ್ಛಾನವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೧. ಉದಕಸಞ್ಚಾರಿಕಂ ಮಣ್ಡೂಕಭಕ್ಖಂ ನಾಗಸರೀರನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಂ। **ವಿಸ್ಸರಭಯೇನಾತಿ** ನಾಗಸ್ಸ ಸರೀರಂ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಿರವನಭಯೇನ। ಕಪಿಮಿದ್ಧಾದೀಸು ನಾಗಸರೀರಂ ನುಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ತದುಪ್ಪತ್ತಿಸೀಮಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ "**ವಿಸ್ಸಟ್ಠೋ**"ತಿಆದಿ।

ತಿರಚ್ಛಾನವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಮಾತುಘಾತಕಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೨. **ಅಪವಾಹನನ್ತಿ** ಸೋಧನಂ। ತಿರಚ್ಛಾನಾದಿಅಮನುಸ್ಸಜಾತಿತೋ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕಾನಞ್ಞೇವ ಪುತ್ತೇಸು ಮೇತ್ತಾದಯೋಪಿ ತಿಕ್ಖವಿಸದಾ ಹೋನ್ತಿ ಲೋಕುತ್ತರಗುಣಾ ವಿಯಾತಿ ಆಹ "**ಮನುಸ್ಸಿತ್ಥಿಭೂತಾ ಜನಿಕಾ ಮಾತಾ**"ತಿ। ಯಥಾ ಮನುಸ್ಸಾನಞ್ಞೇವ ಕುಸಲಪ್ಪವತ್ತಿ ತಿಕ್ಖವಿಸದಾ, ಏವಂ ಅಕುಸಲಪ್ಪವತ್ತಿಪೀತಿ ಆಹ "**ಸಯಮ್ಪಿ ಮನುಸ್ಸಜಾತಿಕೇನೇವಾ**"ತಿಆದಿ। **ಆನನ್ತರಿಯೇನಾತಿ** ಏತ್ಥ ಚುತಿಅನನ್ತರಂ ನಿರಯೇ ಪಟಿಸನ್ಧಿಫಲಂ ಅನನ್ತರಂ ನಾಮ, ತಸ್ಮಿಂ ಅನನ್ತರೇ ಜನಕತ್ತೇನ ನಿಯುತ್ತಂ ಆನನ್ತರಿಯಂ, ತೇನ। **ವೇಸಿಯಾ ಪುತ್ತೋತಿ** ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಂ, ಕುಲಿತ್ಥಿಯಾ ಅತಿಚಾರಿನಿಯಾ ಪುತ್ತೋಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪಿತರಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಘಾತೇನ್ತೋ ಪಿತುಘಾತಕೋವ ಹೋತಿ।

೧೧೪. **ಅವಸೇಸನ್ತಿ** ಅನಾಗಾಮಿಆದಿಕಂ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹಪಾರಾಜಿಕೇ ವುತ್ತಮೇವ।

೧೧೫. **ಅಯಂ ಸಙ್ಘಭೇದಕೋತಿ** ಪಕತತ್ತಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಪುಬ್ಬೇ ಏವ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಸಮಾಪನ್ನೋ ವಾ ವತ್ಥಾದಿದೋಸೇನ ವಿಪನ್ನೋಪಸಮ್ಪದೋ ವಾ ಸಙ್ಘಂ ಭಿನ್ದನ್ತೋಪಿ ಅನನ್ತರಿಯಂ ನ ಫುಸತಿ, ಸಙ್ಘೋ ಪನ ಭಿನ್ನೋವ ಹೋತಿ, ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಚಸ್ಸ ನ ವಾರಿತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

"ದುಟ್ಠಚಿತ್ತೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇತಿ "**ವಧಕಚಿತ್ತೇನಾ**"ತಿ। **ಲೋಹಿತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತೀತಿ** ತಥಾಗತಸ್ಸ ವೇರೀಹಿ ಅಭೇಜ್ಜಕಾಯತಾಯ ಕೇನಚಿ ಬಲಕ್ಕಾರೇನ ಚಮ್ಮಾದಿಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ಬಹಿ ಲೋಹಿತಂ ಪಗ್ಘರಾಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ,

ಆವುಧಾದಿಪಹಾರೇನ ಪನ ಲೋಹಿತಂ ಠಾನತೋ ಚಲಿತ್ವಾ ಕುಪ್ಪಮಾನಂ ಏಕತ್ಥ ಸಞ್ಚಿತಂ ಹೋತಿ, ಏತ್ತಕೇನ ಪನ ಪಹಾರದಾಯಕೋ ಲೋಹಿತುಪ್ಪಾದಕೋ ನಾಮ ಹೋತಿ ದೇವದತ್ತೋ ವಿಯ। ಚೇತಿಯಂ ಪನ ಬೋಧಿಂ ವಾ ಪಟಿಮಾದಿಂ ವಾ ಭಿನ್ದತೋ ಆನನ್ತರಿಯಂ ನ ಹೋತಿ, ಆನನ್ತರಿಯಸದಿಸಂ ಮಹಾಸಾವಜ್ಜಂ ಹೋತಿ। ಬೋಧಿರುಕ್ಖಸ್ಸ ಪನ ಓಜೋಹರಣಸಾಖಾ ಚೇವ ಸಧಾತುಕಂ ಚೇತಿಯಂ ಬಾಧಯಮಾನಾ ಚ ಛಿನ್ದಿತಬ್ಬಾ, ಪುಞ್ಞಮೇವೇತ್ಥ ಹೋತಿ।

ಮಾತುಘಾತಕಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೬. **ಇತ್ಥಿಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕೋ**ತಿ ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಯುತ್ತೋ, ಇತರೋ ಪನ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಯುತ್ತೋ। ಏಕಸ್ಸ ಹಿ ಭಾವದ್ವಯಂ ಸಹ ನುಪ್ಪಜ್ಜತಿ **ಯಮಕೇ** (ಯಮ॰ ೩.ಇನ್ದ್ರಿಯಯಮಕ.೧೮೮) ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ। ದುತಿಯಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಪನ ಕಮ್ಮಸಹಾಯೇನ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನೇವ ಭಾವವಿರಹಿತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಪಕತಿತ್ಥಿಪುರಿಸಾನಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಮೇವ ಬ್ಯಞ್ಜನಲಿಙ್ಗಾನಂ ಕಾರಣಂ, ನ ಭಾವೋ ತಸ್ಸ ಕೇನಚಿ ಪಚ್ಚಯೇನ ಪಚ್ಚಯತ್ತಸ್ಸ ಪಟ್ಠಾನೇ ಅವುತ್ತತ್ತಾ। ಕೇವಲಂ ಭಾವಸಹಿತಾನಂಯೇವ ಬ್ಯಞ್ಜನಲಿಙ್ಗಾನಂ ಪವತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ **ಅಟ್ಠಕಥಾಸು** ''ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಾದೀನೀ''ತಿಆದಿನಾ (ಧ॰ ಸ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೬೩೨) ಇನ್ದ್ರಿಯಂ ಬ್ಯಞ್ಜನಕಆರಣತ್ತೇನ ವುತ್ತಂ, ಇಧ ಪನ ಅಕುಸಲಬಲೇನ ಇನ್ದ್ರಿಯಂ ವಿನಾಪಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಚೇಸಂ ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕಾನಂ ಯದಾ ಇತ್ಥಿಯಾ ರಾಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತದಾ ಪುರಿಸಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ, ಇತರಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ। ಯದಾ ಪುರಿಸೇ ರಾಗೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತದಾ ಇತ್ಥಿಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ, ಇತರಂ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಂ। **ತತ್ಥ ವಿಚಾರಣಕ್ಕಮೋ**ತಿ ಪಟಿಸನ್ಧಿಕ್ಖಣೇ ಏವ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಲಿಙ್ಗಾನಮ್ಪಿ ಪಾತುಭಾವಪ್ಪಕಾಸಕೇ **ಕುರುನ್ದಿ**ವಚನೇ ಅಯುತ್ತತಾಪಕಾಸನತ್ಥಂ ಅತ್ಥವಿಚಾರಣಕ್ಕಮೋ। **ಅಟ್ಠಸಾಲಿನಿಯಞ್ಹಿ** ''ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಾದೀನಿ ಪನ ಇತ್ಥಿನ್ದ್ರಿಯಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪವತ್ತೇ ಸಮುಟ್ಠಿತಾನೀ''ತಿಆದಿ (ಧ॰ ಸ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೬೩೨) ವುತ್ತಂ। ನೇವಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾ ಅತ್ಥೀತಿ ಯೋಜನಾ। ಯೋ ಚ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೇ ಅಭಬ್ಬೇ, ಭಬ್ಬೇ ಚ ಪುಗ್ಗಲೇ ಞತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜೇತಿ, ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಿ ವಾ, ದುಕ್ಕಟಂ। ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅನುಪಜ್ಝಾಯಕಾದಿವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೭. ಅನುಪಜ್ಝಾಯಾದಿವತ್ಥೂಸು **ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಅಪಞ್ಞತ್ತ**ನ್ತಿ ''ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನುಪಜ್ಝಾಯಕೋ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬೋ''ತಿ ಇಧೇವ ಪಞ್ಞಾಪಿಯಮಾನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **''ಕಮ್ಮಂ ಪನ ನ ಕುಪ್ಪತೀ''**ತಿ ಇದಂ ಉಪಜ್ಝಾಯಾಭಾವೇಪಿ ''ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ, ಇತ್ಥನ್ನಾಮೇನ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನಾ''ತಿ ಮತಸ್ಸ ವಾ ವಿಬ್ಭಮನ್ತಸ್ಸ ವಾ ಪುರಾಣಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ, ಅಞ್ಞಸ್ಸ ವಾ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಸ್ಸಾಪಿ ನಾಮೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಉಪಜ್ಝಾಯಕಿತ್ತನಸ್ಸ ಕತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಯದಿ ಹಿ ಉಪಜ್ಝಾಯಕಿತ್ತನಂ ನ ಕರೇಯ್ಯ, ''ಪುಗ್ಗಲಂ ನ ಪರಾಮಸತೀ''ತಿ ವುತ್ತಕಮ್ಮವಿಪತ್ತಿ ಏವ ಸಿಯಾ। ತೇನೇವ ಪಾಳಿಯಂ ''ಅನುಪಜ್ಝಾಯಕ''ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಟ್ಠಕಥಾಯ**ಮ್ಪಿಸ್ಸ ''ಉಪಜ್ಝಾಯಂ ಅಕಿತ್ತೇತ್ವಾ''ತಿ ಅವತ್ವಾ ''ಉಪಜ್ಝಾಯಂ ಅಗಾಹಾಪೇತ್ವಾ ಸಬ್ಬೇನ ಸಬ್ಬಂ ಉಪಜ್ಝಾಯವಿರಹಿತಂ''ಇಚ್ಚೇವ ಅತ್ಥೋತಿ ವುತ್ತೋ। ಪಾಳಿಯಂ **ಸಙ್ಘೇನ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನಾ**ತಿ ''ಅಯಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ, ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಸಙ್ಘಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಯಾಚತಿ ಸಙ್ಘೇನ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನಾ''ತಿ ಏವಂ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಸಙ್ಘಮೇವ ಉಪಜ್ಝಾಯಂ ಕಿತ್ತೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ **ಗಣೇನ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ''ಅಯಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಗಣಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ''ತಿಆದಿನಾ ಯೋಜನಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ, ಏವಂ ವುತ್ತೇಪಿ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕುಪ್ಪತಿ ಏವ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಅಞ್ಞಥಾ ''ಸೋ ಚ ಪುಗ್ಗಲೋ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೋ''ತಿ ವದೇಯ್ಯ। ತೇನಾಹ **''ಸಙ್ಘೇನಾ''**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ ಪಣ್ಡಕಾದೀಹಿ ಉಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ

ಕರಿಯಮಾನೇಸು ಕಮ್ಮೇಸು ಪಣ್ಡಕಾದಿಕೇ ವಿನಾವ ಯದಿ ಪಞ್ಚವಗ್ಗಾದಿಗಣೋ ಪೂರತಿ, ಕಮ್ಮಂ ನ ಕುಪ್ಪತಿ, ಇತರಥಾ ಕುಪ್ಪತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅನುಪಜ್ಝಾಯಕಾದಿವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಪತ್ತಕಾದಿವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೮. ಅಪತ್ತಚೀವರವತ್ಥೂಸುಪಿ ಪತ್ತಚೀವರಾನಂ ಅಭಾವೇಪಿ "ಪರಿಪುಣ್ಣಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರ"ನ್ತಿ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಸಾವಿತತ್ತಾ ಕಮ್ಮಕೋಪಂ ಅವತ್ವಾ ದುಕ್ಕಟಮೇವ ವುತ್ತಂ। ಇತರಥಾ ಸಾವನಾಯ ಹಾಪನತೋ ಕಮ್ಮಕೋಪೋ ಏವ ಸಿಯಾ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಪಠಮಂ ಅನುಞ್ಞಾತಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾ ವಿಯ ಇದಾನಿಪಿ 'ಪರಿಪುಣ್ಣಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರ'ನ್ತಿ ಅವತ್ವಾ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಪಿ ಸೂಪಸಮ್ಪನ್ನಾಏವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ। ಅನುಞ್ಞಾತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹಿ ಅಪರಾಮಸನಂ ಸಾವನಾಯ ಹಾಪನವಿಪತ್ತಿ ಏವ ಹೋತಿ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಸಙ್ಘಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಯಾಚತೀ"ತಿ ಪದಸ್ಸ ಹಾಪನೇ ವಿಯ। ತಮ್ಪಿ ಹಿ ಪಚ್ಛಾ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, "ಸಙ್ಘಂ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಯಾಚಾಮೀ"ತಿಆದಿವಾಕ್ಯೇನ ಅಯಾಚೇತ್ವಾ ತಮ್ಪಿ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇನ್ತೋ "ಅಯಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಸಙ್ಘಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಯಾಚತೀ"ತಿ ವತ್ವಾವ ಯದಿ ಕಮ್ಮವಾಚಂ ಕರೋತಿ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕತಮೇವ ಹೋತಿ , ನೋ ಚೇ ವಿಪನ್ನಂ। ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಾ ಹಿ ಅನುಞ್ಞಾತಕಮ್ಮವಾಚತೋ ಕಿಞ್ಚಿಪಿ ಪರಿಹಾಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಸಾವನಾಯ ಹಾಪನಮೇವ ಹೋತಿ। ಅಞ್ಞೇ ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ದಾತುಕಾಮಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಅನಾಮಟ್ಠಪಿಣ್ಡಪಾತನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಲದ್ಧಭಿಕ್ಖತೋ ಅಗ್ಗಹಿತಗ್ಗಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಂ। **ಸಾಮಣೇರಭಾಗಸಮಕೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸಾಮಣೇರಾನಮ್ಪಿ ಆಮಿಸಭಾಗಸ್ಸ ಸಮಕಮೇವ ದಿಯ್ಯಮಾನತ್ತಾ ವಿಸುಂ ಸಾಮಣೇರಭಾಗೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಪತ್ತಚೀವರಪರಿಕಮ್ಮಮತ್ತಪಟಿಬದ್ಧಪಬ್ಬಜ್ಜತಾಯ ಪನ ಸಾಮಣೇರಸದಿಸಾ ಏತೇ ಪಣ್ಡುಪಲಾಸಾತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಏವಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ನಿಯತಾಸನ್ನಪಬ್ಬಜ್ಜಸ್ಸೇವ ಚಾಯಂ ಭಾಗೋ ದೀಯತಿ। ತೇನೇವ "ಯಾವ ಪತ್ತೋ ಪಚ್ಚತೀ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಆಮಿಸಭಾಗೋ**ತಿ ವಿಹಾರೇ ದಿನ್ನಂ ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ, ತತ್ರುಪ್ಪಾದಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ದಾಯಕಾನಂ ಗೇಹೇಸು ತೇಹಿ ದಿಯ್ಯಮಾನಂ। ತೇನೇವ ಸಲಾಕಭತ್ತಾದಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ದಾಯಕಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಿನೋ ಹೋನ್ತೀತಿ। **ಭೇಸಜ್ಜ**ನ್ತಿಆದಿನಾ ಪನ ಗಿಹೀನಂ ಭೇಸಜ್ಜಕರಣಾದಿದೋಸೋ ಏತ್ಥ ನ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಅಪತ್ತಕಾದಿವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಹತ್ಥಚ್ಛಿನ್ನಾದಿವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೧೯. ಹತ್ಥಚ್ಛಿನ್ನಾದಿವತ್ಥೂಸು **ಕಣ್ಣಮೂಲೇ**ತಿ ಸಕಲಸ್ಸ ಕಣ್ಣಸ್ಸ ಛೇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಕಣ್ಣಸಕ್ಖಲಿಕಾಯಾ**ತಿ ಕಣ್ಣಚೂಳಿಕಾಯ। **ಯಸ್ಸ ಪನ ಕಣ್ಣಾವಿದ್ಧೇ**ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಕುಣ್ಡಲಾದಿಠಪನಚ್ಛಿದ್ದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಞ್ಹಿ ಸಙ್ಘಟನಕ್ಖಮಂ। **ಅಜಪದಕೇ**ತಿ ಅಜಪದನಾಸಿಕಟ್ಠಿಕೋಟಿಯಂ। ತತೋ ಹಿ ಉದ್ಧಂ ನ ವಿಚ್ಛಿನ್ದತಿ। **ಸಕ್ಕಾ ಹೋತಿ ಸನ್ಧೇತು**ನ್ತಿ ಅವಿರೂಪಸಣ್ಠಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ವಿರೂಪಂ ಪನ ಪರಿಸದೂಸಕತಂ ಆಪಾದೇತಿ।

ಖುಜ್ಜಸರೀರೋತಿ ವಙ್ಕಸರೀರೋ। ಬ್ರಹ್ಮುನೋ ವಿಯ ಉಜುಕಂ ಗತ್ತಂ ಸರೀರಂ ಯಸ್ಸ, ಸೋ **ಬ್ರಹ್ಮುಜ್ಜುಗತ್ತೋ,** ಭಗವಾ।

ಪರಿವಟುಮೋತಿ ಸಮನ್ತತೋ ವಟ್ಟಕಾಯೋ, ಏತೇನ ಏವರೂಪಾ ಏವ ವಾಮನಕಾ ನ ವಟ್ಟನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಕೂಟಕೂಟಸೀಸೋತಿ ಅನೇಕೇಸು ಠಾನೇಸು ಪಿಣ್ಡಿಕಮಂಸತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಆಮೇಡಿತಂ ಕತಂ। ತೇನಾಹ "**ತಾಲಫಲಪಿಣ್ಡಿಸದಿಸೇನಾ**"ತಿ, ತಾಲಫಲಾನಂ ಮಞ್ಜರೀ **ಪಿಣ್ಡಿ** ನಾಮ। **ಅನುಪುಬ್ಬತನುಕೇನ ಸೀಸೇನಾ**ತಿ ಚೇತಿಯಥೂಪಿಕಾ ವಿಯ ಕಮೇನ ಕಿಸೇನ ಸೀಸೇನ, ಥೂಲವೇಳುಪಬ್ಬಂ ವಿಯ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವಪರಿಯೋಸಾನಂ ಸಮಥೂಲೇನ ಉಚ್ಚೇನ ಸೀಸೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ **ನಾಳಿಸೀಸೋ** ನಾಮ। **ಕಪ್ಪಸೀಸೋ**ತಿ ಗಜಮತ್ಥಕಂ ವಿಯ ದ್ವಿಧಾ ಭಿನ್ನಸೀಸೋ। "**ಕಣ್ಣಿಕಕೇಸೋ ವಾ**"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ವಿವರಣಂ "**ಪಾಣಕೇಹೀ**"ತಿಆದಿ। ಮಕ್ಕಟಸ್ಸೇವ ನಳಾಟೇಪಿ ಕೇಸಾನಂ ಉಟ್ಠಿತಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ "**ಸೀಸಲೋಮೇಹೀ**"ತಿಆದಿ।

ಮಕ್ಕಟಭಮುಕೋತಿ ನಳಾಟಲೋಮೇಹಿ ಅವಿಭತ್ತಲೋಮಭಮುಕೋ। **ಅಕ್ಖಿಚಕ್ಕಲೇಹೀ**ತಿ ಕಣ್ಹಮಣ್ಡಲೇಹಿ। **ಕೇಕರೋ**ತಿ ತಿರಿಯಂ ಪಸ್ಸನಕೋ। **ಉದಕತಾರಕಾ**ತಿ ಓಲೋಕೇನ್ತಾನಂ ಉದಕೇ ಪಟಿಬಿಮ್ಬಿಕಚ್ಛಾಯಾ, ಉದಕಪುಬ್ಬುಳನ್ತಿ ಕೇಚಿ। **ಅಕ್ಖಿತಾರಕಾ**ತಿ ಅಭಿಮುಖೇ ಠಿತಾನಂ ಛಾಯಾ, ಅಕ್ಖಿಗಣ್ಡಕಾತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಅತಿಪಿಙ್ಗಲಕ್ಖೀ**ತಿ ಮಜ್ಜಾರಕ್ಖಿ। **ಮಧುಪಿಙ್ಗಲ**ನ್ತಿ ಮಧುವಣ್ಣಪಿಙ್ಗಲಂ। **ನಿಪ್ಪಖುಮಕ್ಖೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಪಖುಮ**-ಸದ್ದೋ ಅಕ್ಖಿದಲಲೋಮೇಸು ನಿರೂಳ್ಹೋ, ತದಭಾವಾ ನಿಪ್ಪಖುಮಕ್ಖಿ। **ಅಕ್ಖಿಪಾಕೇನಾ**ತಿ ಅಕ್ಖಿದಲ ಪರಿಯನ್ತೇಸು ಪೂತಿಭಾವಾಪಜ್ಜನರೋಗೇನ।

ಚಿಪಿಟನಾಸಿಕೋತಿ ಅನುನ್ನತನಾಸಿಕೋ। **ಪಟಙ್ಗಮಣ್ಡೂಕೋ** ನಾಮ ಮಹಾಮುಖಮಣ್ಡೂಕೋ। **ಭಿನ್ನಮುಖೋ**ತಿ ಉಪಕ್ಕಮುಖಪರಿಯೋಸಾನೋ, ಸಬ್ಬದಾ ವಿವಟಮುಖೋ ವಾ। **ವಙ್ಕಮುಖೋ**ತಿ ಏಕಪಸ್ಸೇ ಅಪಕ್ಕಮ್ಮ ಠಿತಹೇಟ್ಠಿಮಹನುಕಟ್ಠಿಕೋ। **ಓಟ್ಠಛಿನ್ನಕೋ**ತಿ ಉಭೋಸು ಓಟ್ಠೇಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಜಾತಿಯಾ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾ ಸತ್ಥಾದಿನಾ ಅಪನೀತಮಂಸೇನ ಓಟ್ಠೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ। **ಏಳಮುಖೋ**ತಿ ನಿಚ್ಚಪಗ್ಘರಿತಲಾಲಾಮುಖೋ।

ಭಿನ್ನಗಲೋತಿ ಅವನತಗತೋ। **ಭಿನ್ನಉರೋ**ತಿ ಅತಿನಿನ್ನಉರಮಜ್ಝೋ। ಏವಂ **ಭಿನ್ನಪಿಟ್ಠಿ**ಪಿ। **ಸಬ್ಬಞ್ಚೇತ**ನ್ತಿ "ಕಚ್ಛುಗತ್ತೋ"ತಿಆದಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಚ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಕುಟ್ಠಾದೀಸು ವುತ್ತೋ ಏವಾತಿ ಆಹ "**ವಿನಿಚ್ಛಯೋ**"ತಿಆದಿ।

ವಾತಣ್ಡಿಕೋತಿ ಅಣ್ಡವಾತರೋಗೇನ ಉದ್ಧುತಬೀಜಣ್ಡಕೋಸೇನ ಸಮನ್ನಾಗತೋ, ಯಸ್ಸ ನಿವಾಸನೇನ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಮ್ಪಿ ಉನ್ನತಂ ಪಕಾಸತಿ, ಸೋವ ನ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬೋ। **ವಿಕಟೋ**ತಿ ತಿರಿಯಂಗಮನಪಾದೋ, ಯಸ್ಸ ಚಙ್ಕಮತೋ ಜಾಣುಕಾ ಬಹಿ ನಿಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ಪಣ್ಹೋ**ತಿ ಪಚ್ಛತೋ ಪರಿವತ್ತನಕಪಾದೋ, ಯಸ್ಸ ಚಙ್ಕಮತೋ ಜಾಣುಕಾ ಅನ್ತೋ ಪವಿಸನ್ತಿ। **ಮಹಾಜಙ್ಘೋ**ತಿ ಥೂಲಜಙ್ಘೋ। **ಮಹಾಪಾದೋ**ತಿ ಮಹನ್ತೇನ ಪಾದತಲೇನ ಯುತ್ತೋ। **ಪಾದವೇಮಜ್ಝೇ**ತಿ ಪಿಟ್ಠಿಪಾದವೇಮಜ್ಝೇ, ಏತೇನ ಅಗ್ಗಪಾದೋ ಚ ಪಣ್ಹಿ ಚ ಸದಿಸೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಮಜ್ಝೇ ಸಙ್ಕುಟಿತಪಾದತ್ತಾತಿ ಕುಣ್ಡಪಾದತಾಯ ಕಾರಣವಿಭಾವನಂ। **ಅಗ್ಗೇ ಸಙ್ಕುಟಿತಪಾದತ್ತಾ**ತಿ ಕುಣ್ಡಪಾದತಾಯ ಸಕುಣಪಾದಸ್ಸೇವ ಗಮನವಿಭಾವನಂ। **ಪಿಟ್ಠಿಪಾದಗ್ಗೇನ ಚಙ್ಕಮನ್ತೋ**ತಿ "ಪಾದಸ್ಸ ಬಾಹಿರನ್ತೇನಾತಿ ಚ ಅಬ್ಭನ್ತರನ್ತೇನಾ"ತಿ ಚ ಇದಂ ಪಾದತಲಸ್ಸ ಉಭೋಹಿ ಪರಿಯನ್ತೇಹಿ ಚಙ್ಕಮನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಮಮ್ಮನನ್ತಿ ಠಾನಕರಣವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅಭಾವೇನ ಅಯುತ್ತಕ್ಖರವಚನಂ। ವಚನಾನುಕರಣೇನ ಹಿ ಸೋ ಮಮ್ಮನೋ ವುತ್ತೋ। ಯೋ ಚ ಕರಣಸಮ್ಪನ್ನೋಪಿ ಏಕಮೇವಕ್ಖರಂ ಹಿಕ್ಕಾರಬಹುಸೋ ವದತಿ, ಸೋಪಿ ಇಧೇವ ಸಙ್ಗಯ್ಹತಿ। ಯೋ ವಾ ಪನ ಹಿಕ್ಕಂ ನಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ಅನಾಮೇಡಿತಕ್ಖರಮೇವ ಸಿಲಿಟ್ಠವಚನಂ ವತ್ತುಂ ಸಮತ್ಥೋ, ಸೋ ಪಬ್ಬಾಜೇತಬ್ಬೋ।

ಆಪತ್ತಿತೋ ನ ಮುಚ್ಚತೀತಿ ಇತ್ವಾ ಕರೋನ್ತೋವ ನ ಮುಚ್ಚತಿ। ಜೀವಿತನ್ತರಾಯಾದಿಆಪದಾಸು ಅರುಚಿಯಾ ಕಾಯಸಾಮಗ್ಗಿಂ ದೇನ್ತಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿ। **ಅಪ್ಪತ್ತೋ ಓಸಾರಣ**ನ್ತಿ ಓಸಾರಣಾಯ ಅನರಹೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಹತ್ಥಚ್ಛಿನ್ನಾದಿವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ.

ಅಲಜ್ಜಿನಿಸ್ಸಯವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೨೦. ನಿಸ್ಸಯಪಟಿಸಂಯುತ್ತವತ್ಥೂಸು ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸಮಾನೋ ಭಾಗೋ ದಿಟ್ಠಿಸೀಲಾದಿಗುಣಕೋಟ್ಠಾಸೋ ಅಸ್ಸಾತಿ ಭಿಕ್ಖುಸಭಾಗೋ, ತಸ್ಸ ಭಾವೋ **ಭಿಕ್ಖುಸಭಾಗತಾ**.

ಅಲಜ್ಜಿನಿಸ್ಸಯವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ.

ಗಮಿಕಾದಿನಿಸ್ಸಯವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೨೧. **ನಿಸ್ಸಯಕರಣೀಯೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ನಿಸ್ಸಯಗ್ಗಹಣಂ ನಿಸ್ಸಯೋ, ಸೋ ಕರಣೀಯೋ ಯಸ್ಸಾತಿ ವಿಸೇಸನಸ್ಸ ಪರನಿಪಾತೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ. **ವಿಸ್ಸಮೇನ್ತೋ ವಾ…ಪೇ॰… ಅನಾಪತ್ತೀ**ತಿ ಗಮನಸಉಸ್ಸಾಹತಾಯ ತಥಾ ವಸನ್ತೋಪಿ ಅದ್ಧಿಕೋ ಏವ, ತತ್ಥ ನಿಸ್ಸಯದಾಯಕೇ ಅಸತಿ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ. ಏತೇನ ಚ ಪರಿಸ್ಸಮಾದಿಅಭಾವೇ ಸೇನಾಸನಾದಿಸಮ್ಪದಂ ಪಟಿಚ್ಚ ವಸತೋ ಆಪತ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ. ತಞ್ಚ ಅಗಮನಪಚ್ಚಯಾ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ವದನ್ತಿ. ಚೀವರರಜನಾದಿಕಿಚ್ಚತ್ಥಾಯ ಗರೂಹಿ ಪೇಸಿತಸ್ಸಾಪಿ ಕಿಚ್ಚಪರಿಯೋಸಾನಮೇವ ವಸಿತಬ್ಬಂ, ನ ತತೋ ಪರಂ. ಗರೂಹಿಪಿ ತಾವಕಾಲಿಕಕಿಚ್ಚತ್ಥಮೇವ ಪೇಸಲದಹರಾ ಪೇಸಿತಬ್ಬಾ, ನ ನಿಚ್ಚಕಾಲಕಿಚ್ಚತ್ಥನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ. **“ನಾವಾಯ ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ…ಪೇ॰… ಅನಾಪತ್ತೀ”**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಏವರೂಪಂ ಅವಿಧೇಯ್ಯತಂ ವಿನಾ ನಿಸ್ಸಯದಾಯಕರಹಿತಟ್ಠಾನೇ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ.

ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಾಯಾತಿ ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ. **ಆಸಾಳ್ಹೀಮಾಸೇ…ಪೇ॰… ತತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಸಚೇಪಿ “ಅಸುಕೋ ಥೇರೋ ಏತ್ಥ ಆಗಮಿಸ್ಸತಿ ಆಗಮಿಸ್ಸತೀ”ತಿ ಆಗಮೇನ್ತಸ್ಸೇವ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕದಿವಸೋ ಹೋತಿ. ಹೋತು, ವಸಿತಟ್ಠಾನೇ ವಸ್ಸಂ ಅನುಪಗಮ್ಮ ಯತ್ಥ ನಿಸ್ಸಯೋ ಲಬ್ಭತಿ, ದೂರೇಪಿ ತತ್ಥ ಗನ್ತ್ವಾ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ಉಪಗನ್ತಬ್ಬಂ.

೧೨೨. **ಗೋತ್ತೇನಪೀ**ತಿ “ಆಯಸ್ಮತೋ ಪಿಪ್ಪಲಿಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ”ತಿ ಏವಂ ನಾಮಂ ಅವತ್ವಾ ಗೋತ್ತನಾಮೇನಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ, ತೇನ “ಕೋನಾಮೋ ತೇ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ”ತಿ ಪುಟ್ಠೇನ ಗೋತ್ತನಾಮೇನ “ಆಯಸ್ಮಾ ಕಸ್ಸಪೋ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಸಿದ್ಧಂ ಹೋತಿ. ತಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞಮ್ಪಿ ಕಿಞ್ಚಿ ತಸ್ಸ ನಾಮಂ ಪಸಿದ್ಧಂ, ತಸ್ಮಿಂ ವಾ ಖಣೇ ಸುಖಗ್ಗಹಣತ್ಥಂ ನಾಮಂ ಪಞ್ಞಾಪಿತಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ಅನುಸ್ಸಾವನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ. ಯಥಾ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ, ಏವಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸಪಿ ಗೋತ್ತಾದಿನಾಮೇನ, ತಙ್ಖಣಿಕನಾಮೇನ ಚ ಅನುಸ್ಸಾವನಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ. ತಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಖಣೇ “ಅಯಂ ತಿಸ್ಸೋ”ತಿ ವಾ “ನಾಗೋ”ತಿ ವಾ ನಾಮಂ ಕರೋನ್ತೇಹಿ ಅನುಸಾಸಕಸಮ್ಮುತಿತೋ ಪಠಮಮೇವ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಏವಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಅನ್ತರಾಯಿಕಧಮ್ಮಾನುಸಾಸನಪುಚ್ಛನಕಾಲೇಸು “ಕಿನ್ನಾಮೋಸಿ, ಅಹಂ ಭನ್ತೇ ನಾಗೋ ನಾಮ, ಕೋನಾಮೋ ತೇ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ, ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಮೇ ಭನ್ತೇ ತಿಸ್ಸೋ ನಾಮಾ”ತಿಆದಿನಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇನ್ತೇನ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಚಿತ್ತೇ “ಮಮೇದಂ ನಾಮ”ನ್ತಿ ಯಥಾ ಸಞ್ಞಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಏವಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಬ್ಬಂ. ಸಚೇ ಪನ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಪಕತಿನಾಮೇನ ವತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ತಿಸ್ಸ-ನಾಮಾದಿಅಪುಬ್ಬನಾಮೇನ ಅನುಸ್ಸಾವೇತಿ, ನ ವಟ್ಟತಿ.

ತತ್ಥ ಚ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸೇವ ನಾಮಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ನಾಮೇನ “ತಿಸ್ಸಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ”ತಿಆದಿನಾಪಿ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪರಾಮಟ್ಠೇ ಕಮ್ಮಂ ಸುಕತಮೇವ ಹೋತಿ ಅನುಪಜ್ಝಾಯಕಾದೀನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಮ್ಮಂ ವಿಯ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಅಭಾವೇಪಿ ಅಭಬ್ಬತ್ತೇಪಿ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪರಾಮಟ್ಠೇ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸಿಜ್ಝನತೋ. ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಪನ ಯಥಾಸಕಂ ನಾಮಂ ವಿನಾ ಅಞ್ಞೇನ ನಾಮೇನ ಅನುಸ್ಸಾವಿತೇ ಕಮ್ಮಂ ಕುಪ್ಪತಿ, ಸೋ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೋವ ಹೋತಿ. ತತ್ಥ ಠಿತೋ ಅಞ್ಞೋ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ವಿಯ ಗಹಿತನಾಮಸ್ಸ ವತ್ಥುಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ತತ್ಥ ಅಭಾವಾ,

ಏತಸ್ಸ ಚ ನಾಮಸ್ಸ ಅನುಸ್ಸಾವನಾಯ ಅವುತ್ತತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಪಕತಿನಾಮಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಅನುಪುಬ್ಬೇನ ನಾಗಾದಿನಾಮೇನ ಅನುಸ್ಸಾವೇತುಕಾಮೇನ ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ "ತ್ವಂ ನಾಗೋ"ತಿಆದಿನಾ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಅನುಸಾಸನಅನ್ತರಾಯಿಕಧಮ್ಮಪುಚ್ಛನಕ್ಖಣೇಸುಪಿ ತಸ್ಸ ಚ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ಯಥಾ ಪಾಕಟಂ ಹೋತಿ, ತಥಾ ಪಕಾಸೇತ್ವಾವ ನಾಗಾದಿನಾಮೇನ ಅನುಸ್ಸಾವೇತಬ್ಬಂ। ಏಕಸ್ಸ ಬಹೂನಿ ನಾಮಾನಿ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಸು ಏಕಂ ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಯಂ ಪನ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖಉಪಜ್ಝಾಯಾನಂ ಏಕತ್ಥ ಗಹಿತಂ ನಾಮಂ, ತದೇವ ಇತ್ತಿಯಾ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅನುಸ್ಸಾವನಾಸು ಚ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಗಹಿತತೋ ಹಿ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಗಹಿತೇ ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ಭಿನ್ನಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಕಮ್ಮಂ ವಿಪಜ್ಜತಿ। ಅತ್ಥತೋ, ಹಿ ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಚ ಅಭಿನ್ನಾ ಏವ ಇತ್ತಿ, ಅನುಸ್ಸಾವನಾ ಚ ವಟ್ಟನ್ತಿ, ಉಪಜ್ಝಾಯನಾಮಸ್ಸ ಪನ ಪುರತೋ "ಆಯಸ್ಮತೋ ತಿಸ್ಸಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿನಾ **ಆಯಸ್ಮನ್ತ**-ಪದಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಯೋಜೇತ್ವಾಪಿ ಅನುಸ್ಸಾವೇತಿ, ತಥಾ ಅಯೋಜಿತೇಪಿ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ।

ಪಾಳಿಯಂ ಪನ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ"ತಿ ಪಚ್ಛತೋ "ಆಯಸ್ಮತೋ"ತಿ ಪದಂ ವುತ್ತಂ, ತಥಾಪಿ "ಆಯಸ್ಮಾ ಸಾರಿಪುತ್ತೋ ಅತ್ಥಕುಸಲೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಾಮಸ್ಸ ಪುರತೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತ-ಪದಯೋಗಸ್ಸ ದಸ್ಸನತೋ ಪುರತೋವ ಪಯೋಗೋ ಯುತ್ತತರೋ। ತಞ್ಚ ಏಕತ್ಥ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಅಯೋಜಿತೇಪಿ ಏಕತ್ಥ ಪುರತೋ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪಚ್ಛತೋ ಯೋಜನೇಪಿ ಸಾವನಾಯ ಹಾಪನಂ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ ನಾಮಸ್ಸ ಅಹಾಪಿತತ್ತಾ। ತೇನೇವ ಪಾಳಿಯಮ್ಪಿ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ"ತಿ ಏಕತ್ಥ ಯೋಜೇತ್ವಾ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮೇನ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನಾ"ತಿಆದೀಸು "ಆಯಸ್ಮತೋ"ತಿ ನ ಯೋಜಿತನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ತಞ್ಚ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏವಂ, ತಥಾಪಿ ಸಬ್ಬಟ್ಠಾನೇಪಿ ಏಕೇನೇವ ಪಕಾರೇನ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಏವ ವಾ ಅಯೋಜೇತ್ವಾ ವಾ ಅನುಸ್ಸಾವನಂ ಪಸತ್ಥತರನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಗಮಿಕಾದಿನಿಸ್ಸಯವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದ್ವೇಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖಾದಿವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೨೩. ಏಕತೋ ಸಹೇವ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಅನುಸ್ಸಾವನಂ ಏತೇಸನ್ತಿ **ಏಕಾನುಸ್ಸಾವನಾ,** ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖಾ, ಏತೇ ಏಕಾನುಸ್ಸಾವನೇ ಕಾತುಂ। ತೇನಾಹ **"ಏಕಾನುಸ್ಸಾವನೇ ಕಾತು"**ನ್ತಿ, ಇದಞ್ಚ ಏಕಂ ಪದಂ ವಿಭತ್ತಿಅಲೋಪೇನ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಏಕೇನ ವಾ**ತಿ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಏಕಾಯ ಏವ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಅನುಸ್ಸಾವನೇ ಏಕೇನಾಚರಿಯೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಅಯಂ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತೋ ಚ ಅಯಂ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತೋ ಚ ಆಯಸ್ಮತೋ ಸಙ್ಘರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ"ತಿಆದಿನಾ ನಯೇನ ಏಕೇನ ಆಚರಿಯೇನ ದ್ವಿನ್ನಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಅನುಸ್ಸಾವನನಯೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ಏಕೇನ ಆಚರಿಯೇನ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಅನುಸ್ಸಾವನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಏಕತೋ ಅನುಸ್ಸಾವನೇ ಕಾತುನ್ತಿ "ಏಕೇನ ಏಕಸ್ಸ, ಅಞ್ಞೇನ ಇತರಸ್ಸಾ"ತಿಆದಿನಾ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯೇನ ದ್ವಿನ್ನಂ ದ್ವೀಹಿ ವಾ, ತಿಣ್ಣಂ ತೀಹಿ ವಾ ಆಚರಿಯೇಹಿ, ಏಕಕೇನ ವಾ ಆಚರಿಯೇನ ತಯೋಪಿ ಏಕತೋ ಅನುಸ್ಸಾವನೇ ಕಾತುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ, ತಞ್ಚ ಖೋ ಏಕೇನ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ। **"ನ ತ್ವೇವ ನಾನುಪಜ್ಝಾಯೇನಾ"**ತಿ ಇದಂ ಏಕೇನ ಆಚರಿಯೇನ ದ್ವೀಹಿ ವಾ ತೀಹಿ ವಾ ಉಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ ದ್ವೇ ವಾ ತಯೋ ವಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೇ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಏಕಾಯ ಅನುಸ್ಸಾವನಾಯ ಏಕಾನುಸ್ಸಾವನೇ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಪದಂ। ನ ಪನ ನಾನಾಚರಿಯೇಹಿ ನಾನುಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ ತಯೋ ಏಕಾನುಸ್ಸಾವನೇ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಆಹ **"ಸಚೇ ಪನ ನಾನಾಚರಿಯಾ ನಾನುಪಜ್ಝಾಯಾ...ಪೇ॰... ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ। ಯಞ್ಚೇತ್ಥ "ತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ಸುಮನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ, ಸುಮನತ್ಥೇರೋ ತಿಸ್ಸತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಉಪಜ್ಝಾಯೇಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾನಂ ಅನುಸ್ಸಾವನಕರಣಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಸಚೇ ತಿಸ್ಸತ್ಥೇರೋ ಸುಮನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ, ಸುಮನತ್ಥೇರೋ ನನ್ದತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ ಅನುಸ್ಸಾವೇತಿ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಞ್ಚ ಗಣಪೂರಕಾ ಹೋನ್ತಿ, ವಟ್ಟತಿ ಏವ। ಸಚೇ ಪನ ಉಪಜ್ಝಾಯೋ ಸಯಮೇವ ಅತ್ತನೋ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಂ ಅನುಸ್ಸಾವೇತೀತಿ ಏತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ ನತ್ಥಿ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕತಮೇವ ಹೋತಿ। ಅನುಪಜ್ಝಾಯಕಸ್ಸಪಿ ಯೇನ

ಕೇನಚಿ ಅನುಸ್ಸಾವಿತೇ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಹೋತಿ, ಕಿಮಙ್ಗಂ ಪನ ಸಉಪಜ್ಝಾಯಕಸ್ಸ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನೇವ ಅನುಸ್ಸಾವನೇತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ ನವಟ್ಠನಪಕ್ಖಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಸಚೇ ಪನಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ದ್ವೇಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖಾದಿವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉಪಸಮ್ಪದಾವಿಧಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೨೬. **ಉಪಜ್ಝಾತಿ** ಉಪಜ್ಝಾಯ-ಸದ್ದಸಮಾನತ್ಥೋ ಆಕಾರನ್ತೋ ಉಪಜ್ಝಾಸದ್ದೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಉಪಜ್ಝಾಯ-ಸದ್ದೋ ಏವ ವಾ ಉಪಜ್ಝಾ ಉಪಯೋಗಪಚ್ಚತ್ತವಚನೇಸು ಯ-ಕಾರಲೋಪಂ ಕತ್ವಾ ಏವಂ ವುತ್ತೋ ಕರಣವಚನಾದೀಸು ಉಪಜ್ಝಾ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಪಯೋಗಾಭಾವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ಅತ್ತನಾವ ಕತ್ತುಭೂತೇನ ಕರಣಭೂತೇನ ಅತ್ತಾನಮೇವ ಕಮ್ಮಭೂತಂ ಪತಿ ಸಮ್ಮನ್ನನಕಿಚ್ಚಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। **ಅತ್ತಾನನ್ತಿ** ವಾ ಪಚ್ಚತ್ತೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ, ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಏತ್ಥೇವ, ಅಞ್ಞತ್ರಾಪಿ ತೇರಸಸಮ್ಮುತಿಆದೀಸು ಇಮಿನಾವ ಲಕ್ಖಣೇನ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತಾ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬೋವ। ಅಪಿಚ ಸಯಂ ಕಮ್ಮಾರಹತ್ತಾ ಅತ್ತಾನಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಚತುವಗ್ಗಾದಿಕೋ ಗಣೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ।

ಸಚ್ಚಕಾಲೋತಿ "ನಿಗೂಹಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ವಞ್ಚನಂ ಪಹಾಯ ಸಚ್ಚಸ್ಸೇವ ತೇ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಕಾಲೋ। **ಭೂತಕಾಲೋತಿ** ವಞ್ಚನಾಯ ಅಭಾವೇಪಿ ಮನುಸ್ಸತ್ತಾದಿವತ್ಥುನೋ ಭೂತತಾಯ ಅವಸ್ಸಂ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬಕಾಲೋ, ಇತರಥಾ ಕಮ್ಮಕೋಪಾದಿಅನ್ತರಾಯೋ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಮಙ್ಕೂತಿ** ಅಧೋಮುಖೋ। **ಉದ್ಧರತೂತಿ** ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಭಾವತೋ ಉಪಸಮ್ಪತ್ತಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಪೇತೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಬ್ಬಕಮ್ಮವಾಚಾಸು ಅತ್ಥಕೋಸಲ್ಲತ್ಥಂ ಪನೇತ್ಥ ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ - **ಸುಣಾತೂತಿ** ಸವನಾಣತ್ತಿಯಂ ಪಠಮಪುರಿಸೇಕವಚನಂ। ತಞ್ಚ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಯೋ ಸಙ್ಘೋ ಸವನಕಿರಿಯಾಯ ನಿಯೋಜೀಯತಿ, ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖತ್ತಾ "ಸುಣಾಹೀ"ತಿ ಮಜ್ಝಿಮಪುರಿಸೇಕವಚನೇನ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಥಾಪಿ ಯಸ್ಮಾ ಸಙ್ಘ-ಸದ್ದಸನ್ನಿಧಾನೇ ಪಠಮಪುರಿಸಪಯೋಗೋವ ಸದ್ದವಿಧೂಹಿ ಸಮಾಚಿಣ್ಣೋ ಭಗವನ್ತಆಯಸ್ಮನ್ತಾದಿಸದ್ದಸನ್ನಿಧಾನೇಸು ವಿಯ "ಅಧಿವಾಸೇತು ಮೇ ಭವಂ ಗೋತಮೋ (ಪಾರಾ॰ ೨೨)। ಏತಸ್ಸ ಸುಗತ ಕಾಲೋ, ಯಂ ಭಗವಾ ಸಾವಕಾನಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಪಞ್ಞಪೇಯ್ಯ (ಪಾರಾ॰ ೨೧)। ಪಕ್ಕಮತಾಯಸ್ಮಾ (ಪಾರಾ॰ ೪೩೬)। ಸುಣನ್ತು ಮೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ। ತಸ್ಮಾ ಇಧ ಪಠಮಪುರಿಸಪಯೋಗೋ ಕತೋ। ಅಥ ವಾ ಗಾರವವಸೇನೇವೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಗರುಟ್ಠಾನೀಯೇಸು ಹಿ ಗಾರವವಸೇನ ಮಜ್ಝಿಮಪುರಿಸಪಯೋಗುಪ್ಪತ್ತಿಯಮ್ಪಿ ಪಠಮಪುರಿಸಪಯೋಗಂ ಪಯುಜ್ಜನ್ತಿ "ದೇಸೇತು ಸುಗತೋ ಧಮ್ಮ"ನ್ತಿಆದೀಸು (ದೀ॰ ನಿ॰ ೨.೬೬; ಮ॰ ನಿ॰ ೨.೩೩೮; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭೨; ಮಹಾವ॰ ೮) ವಿಯಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಭನ್ತೇ, ಆವುಸೋತಿ ಸದ್ದೇ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಇಧ ಪಠಮಪುರಿಸಪಯೋಗೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ "ಆಚರಿಯೋ ಮೇ ಭನ್ತೇ ಹೋಹಿ, (ಮಹಾವ॰ ೭೭) ಇಙ್ಘಾವುಸೋ ಉಪಾಲಿ, ಇಮಂ ಪಬ್ಬಜಿತಂ ಅನುಯುಞ್ಜಾಹೀ"ತಿಆದೀಸು (ಪಾರಾ॰ ೫೧೭) ತಪ್ಪಯೋಗೇಪಿ ಮಜ್ಝಿಮಪುರಿಸಪಯೋಗಸ್ಸೇವ ದಸ್ಸನತೋ।

ಮೇತಿ ಯೋ ಸಾವೇತಿ, ತಸ್ಸ ಅತ್ತನಿದ್ದೇಸೇ ಸಾಮಿವಚನಂ। **ಭನ್ತೇತಿ** ಆಲಪನತ್ಥೇ ವುಡ್ಢೇಸು ಸಗಾರವವಚನಂ। "ಆವುಸೋ"ತಿ ಪದಂ ಪನ ನವಕೇಸು। ತದುಭಯಮ್ಪಿ ನಿಪಾತೋ "ತುಮ್ಹೇ ಭನ್ತೇ, ತುಮ್ಹೇ ಆವುಸೋ"ತಿ ಬಹೂಸುಪಿ ಸಮಾನರೂಪತ್ತಾ। **ಸಙ್ಘೋತಿ** ಅವಿಸೇಸತೋ ಚತುವಗ್ಗಾದಿಕೇ ಪಕತತ್ತಪುಗ್ಗಲಸಮೂಹೇ ವತ್ತತಿ। ಇಧ ಪನ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇಸು ಜನಪದೇಸು ಪಞ್ಚವಗ್ಗತೋ ಪಟ್ಠಾಯ, ಮಜ್ಝಿಮೇಸು ಜನಪದೇಸು ದಸವಗ್ಗತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಙ್ಘೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ತತ್ರಾಯಂ ಪಿಣ್ಡತ್ಥೋ - ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಘೋ ಮಮ ವಚನಂ ಸುಣಾತೂತಿ। ಇದಞ್ಚ ನವಕತರೇನ ವತ್ತಬ್ಬವಚನಂ। ಸಚೇ ಪನ ಅನುಸ್ಸಾವಕೋ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವುಡ್ಢತರೋ ಹೋತಿ, "ಸುಣಾತು ಮೇ, ಆವುಸೋ, ಸಙ್ಘೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಸೋಪಿ ಚೇ "ಭನ್ತೇ"ತಿ ವದೇಯ್ಯ, ನವಕತರೋ ವಾ "ಆವುಸೋ"ತಿ, ಕಮ್ಮಕೋಪೋ ನತ್ಥಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಏಕತ್ಥ 'ಆವುಸೋ'ತಿ ವತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ 'ಭನ್ತೇ'ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ನತ್ಥಿ ದೋಸೋ ಉಭಯೇನಾಪಿ ಆಲಪನಸ್ಸ ಸಿಜ್ಝನತೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಇದಾನಿ ಯಮತ್ಥಂ ಞಾಪೇತುಕಾಮೋ “ಸುಣಾತೂ”ತಿ ಸಙ್ಘಂ ಸವನೇ ನಿಯೋಜೇತಿ, ತಂ ಞಾಪೇನ್ತೋ **“ಅಯಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ”**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಅಯ**ನ್ತಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಸನ್ನಿಹಿತಭಾವದಸ್ಸನಂ। ತೇನ ಚ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಠಿತಸ್ಸೇವ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ರುಹತೀತಿ ಸಿಜ್ಝತಿ ಹತ್ಥಪಾಸತೋ ಬಹಿ ಠಿತಸ್ಸ “ಅಯ”ನ್ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬತೋ। ತೇನೇವ ಅನುಸಾಸಕಸಮ್ಮುತಿಯಂ ಸೋ ಹತ್ಥಪಾಸತೋ ಬಹಿ ಠಿತತ್ತಾ “ಅಯ”ನ್ತಿ ನ ವುತ್ತೋ। ತಸ್ಮಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಠಪೇತಬ್ಬೋ। **ಅಯಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋತಿ ಅಯಂ**-ಸದ್ದೋ ಚ ಅವಸ್ಸಂ ಪಯುಜ್ಜಿತಬ್ಬೋ। ಸೋ ಚ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಠಮನಾಮಪಯೋಗೇ ಏವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ । **“ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ”**ತಿ ಇದಂ ಅನಿಯಮತೋ ತಸ್ಸ ನಾಮದಸ್ಸನಂ। ಉಭಯೇನಪಿ ಅಯಂ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತೋತಿಆದಿನಾಮಂ ದಸ್ಸೇತಿ। “ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ”ತಿ ಭಿನ್ನಾಧಿಕರಣವಿಸಯೋ ಬಹುಬ್ಬೀಹಿಸಮಾಸೋ, ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಮೇ ಸಙ್ಘೋ ಅಪೇಕ್ಖಮಾನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಸ್ಸ ಚ ಉಪಜ್ಝಾಯತಂ ಸಮಙ್ಗಿಭಾವೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ “ಇತ್ಥನ್ನಮಸ್ಸ ಆಯಸ್ಮತೋ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಏತೇನ “ಅಯಂ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತೋ ಆಯಸ್ಮತೋ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಭೂತೋ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ”ತಿ ಏವಮಾದಿನಾ ನಯೇನ ನಾಮಯೋಜನಾಯ ಸಹ ಅತ್ಥೋ ದಸ್ಸಿತೋತಿ। ಏತ್ಥ ಚ “ಆಯಸ್ಮತೋ”ತಿ ಪದಂ ಅವತ್ವಾಪಿ “ಅಯಂ ಬುದ್ಧರಕ್ಖಿತೋ ಧಮ್ಮರಕ್ಖಿತಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ”ತಿ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನೇವ ಪಾಳಿಯಂ “ಇತ್ಥನ್ನಾಮೇನ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನಾ”ತಿ ಏತ್ಥ “ಆಯಸ್ಮತೋ”ತಿ ಪದಂ ನ ವುತ್ತಂ। ಯಞ್ಚೇತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತಮೇವ।

ನನು ಚೇತ್ಥ ಉಪಜ್ಝಾಯೋಪಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ ವಿಯ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಠಿತೋ ಏವ ಇಚ್ಛಿತಬ್ಬೋ, ಅಥ ಕಸ್ಮಾ “ಅಯಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಇಮಸ್ಸ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ”ತಿ ಏವಂ ಉಪಜ್ಝಾಯಪರಾಮಸನೇಪಿ ಇಮ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಪಯೋಗೋ ನ ಕತೋತಿ? ನಾಯಂ ವಿರೋಧೋ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಅಭಾವೇಪಿ ಕಮ್ಮಕೋಪಾಭಾವತೋ। ಕೇವಲಞ್ಹಿ ಕಮ್ಮನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ಸನ್ತಪದವಸೇನ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಸ್ಸಪಿ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ನಾಮಕಿತ್ತನಂ ಅನುಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾದೀಸುಪಿ ಕರೀಯತಿ। ತಸ್ಮಾ ಉಪಜ್ಝಾಯಸ್ಸ ಅಸನ್ನಿಹಿತತಾಯಪಿ ತಪ್ಪರಾಮಸನಮತ್ತೇನೇವ ಕಮ್ಮಸಿದ್ಧಿತೋ “ಇಮಸ್ಸಾ”ತಿ ನಿದ್ದಿಸಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಅನ್ತರಾಯಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀತಿ ಅಭಬ್ಬತಾದಿಕೇಹಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ಅವತ್ಥುಕರೇಹಿ ಚೇವ ಪಞ್ಚಾಬಾಧಹತ್ಥಚ್ಛಿನ್ನಾದೀಹಿ ಚ ಆಪತ್ತಿಮತ್ತಕರೇಹಿ ಅನ್ತರಾಯಿಕೇಹಿ ಸಭಾವೇಹಿ ಪರಿಮುತ್ತೋ। ಏವಂ ವುತ್ತೋ ಏವ ಚ ಆಪತ್ತಿಮತ್ತಕರೇಹಿ ಪಞ್ಚಾಬಾಧಾದೀಹಿ ಅಪರಿಮುತ್ತಸ್ಸಪಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ರುಹತಿ, ನಾಞ್ಞಥಾ। **ಪರಿಪುಣ್ಣಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರ**ನ್ತಿ ಪರಿಪುಣ್ಣಮಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಪತ್ತಚೀವರಂ। ಏವಂ ವುತ್ತೇ ಏವ ಅಪತ್ತಚೀವರಸ್ಸಾಪಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ರುಹತಿ, ನಾಞ್ಞಥಾ। **ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಯಾಚತೀ**ತಿ “ಸಙ್ಘಂ, ಭನ್ತೇ, ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಯಾಚಾಮೀ”ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾವ॰ ೭೧, ೧೨೬) ಯಾಚಿತಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ತೇನ ಸಙ್ಘೇ ಅಯಾಚಿತೇಪಿ “ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಸಙ್ಘಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಯಾಚತೀ”ತಿ ವುತ್ತೇ ಏವ ಕಮ್ಮಂ ಅವಿಪನ್ನಂ ಹೋತಿ, ನಾಞ್ಞಥಾ। **ಉಪಜ್ಝಾಯೇನಾ**ತಿ ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ ಕರಣಭೂತೇನ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಉಪಜ್ಝಾಯಂ ಕತ್ವಾ ಕಮ್ಮಭೂತಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ದಾತುಂ ನಿಪ್ಫಾದೇತುಂ ಕತ್ತುಭೂತಂ ಸಙ್ಘಂ ಯಾಚತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಾಚಧಾತುನೋ ಪನ ದ್ವಿಕಮ್ಮಕತ್ತಾ “ಸಙ್ಘಂ, ಉಪಸಮ್ಪದ”ನ್ತಿ ದ್ವೇ ಕಮ್ಮಪದಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ।

ಯದಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪತ್ತಕಲ್ಲನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪತ್ತೋ ಕಾಲೋ ಇಮಸ್ಸಾತಿ ಪತ್ತಕಾಲಂ, ಅಪಲೋಕನಾದಿಚತುಬ್ಬಿಧಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ, ತದೇವ ಸಕತ್ಥೇ ಯ-ಪಚ್ಚಯೇನ “ಪತ್ತಕಲ್ಲ”ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇಧ ಪನ ಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಉಪಸಮ್ಪದಾಕಮ್ಮಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ತಂ ಕಾತುಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ ಜಾತಂ। **ಯದೀ**ತಿ ಅನುಮತಿಗಹಣವಸೇನ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪತ್ತಕಲ್ಲತಂ ಞಾಪೇತಿ। ಯೋ ಹಿ ಕೋಚಿ ತತ್ಥ ಅಪತ್ತಕಲ್ಲತಂ ಮಞ್ಞಿಸ್ಸತಿ, ಸೋ ವಕ್ಖತಿ। ಇಮಮೇವ ಹಿ ಅತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ಅನುಸ್ಸಾವನಾಸು “ಯಸ್ಸಾಯಸ್ಮತೋ ಖಮತಿ…ಪೇ॰… ಸೋ ಭಾಸೇಯ್ಯಾ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೨೭) ವುತ್ತಂ। ತಂ ಪನೇತಂ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ ವತ್ಥುಸಮ್ಪದಾ, ಅನ್ತರಾಯಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧತಾ, ಸೀಮಾಸಮ್ಪದಾ, ಪರಿಸಸಮ್ಪದಾ, ಪುಬ್ಬಕಿಚ್ಚನಿಟ್ಠಾಪನನ್ತಿ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಙ್ಗಹಿತಂ।

ತತ್ಥ **ವತ್ಥುಸಮ್ಪದಾ** ನಾಮ ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ಏಕಾದಸಹಿ ಅಭಬ್ಬಪುಗ್ಗಲೇಹಿ ಚೇವ ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುಅಜ್ಝಾಪನ್ನೇಹಿ ಚ ಅಞ್ಞೋ ಪರಿಪುಣ್ಣವೀಸತಿವಸ್ಸೋ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಭೂತೋ ಮನುಸ್ಸಪುರಿಸೋ, ಏತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ ಸತಿ ಏವ ಇದಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಮ್ಮಂ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ನಾಸತಿ। ಕತಞ್ಚ ಕುಪ್ಪಮೇವ ಹೋತಿ।

ಅನ್ತರಾಯಿಕೇಹಿ ಧಮ್ಮೇಹಿ ಚಸ್ಸ ಪರಿಸುದ್ಧತಾ ನಾಮ ಯಥಾವುತ್ತಸ್ಸೇವ ಉಪಸಮ್ಪದಾವತ್ಥುಭೂತಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಯೇ ಇಮೇ ಭಗವತಾ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾ ಪಞ್ಚಾಬಾಧಫುಟ್ಠತಾದಯೋ ಮಾತಾಪಿತೂಹಿ ಅನನುಞ್ಞಾತತಾಪರಿಯೋಸಾನಾ ಚೇವ ಹತ್ಥಚ್ಛಿನ್ನತಾದಯೋ ಚ ದೋಸಧಮ್ಮಾ ಕಾರಕಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆಪತ್ತಾದಿಅನ್ತರಾಯಹೇತುತಾಯ "ಅನ್ತರಾಯಿಕಾ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ ತೇಹಿ ಅನ್ತರಾಯಿಕೇಹಿ ದೋಸಧಮ್ಮೇಹಿ ಪರಿಮುತ್ತತಾ, ಇಮಿಸ್ಸಾ ಚ ಸತಿ ಏವ ಇದಂ ಕಮ್ಮಂ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ನಾಸತಿ। ಕತಂ ಪನ ಕಮ್ಮಂ ಸುಕತಮೇವ ಹೋತಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಊನವೀಸತಿವಸ್ಸಪುಗ್ಗಲಂ।

ಸೀಮಾಸಮ್ಪದಾ ಪನ ಉಪೋಸಥಕ್ಖನ್ಧಕೇ (ಮಹಾವ॰ ೧೪೭-೧೪೮) ವಕ್ಖಮಾನನಯೇನ ಸಬ್ಬದೋಸವಿರಹಿತಾಯ ಬದ್ಧಾಬದ್ಧವಸೇನ ದುವಿಧಾಯ ಸೀಮಾಯ ವಸೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। ತಾದಿಸಾಯ ಹಿ ಸೀಮಾಯ ಸತಿ ಏವ ಇದಂ ಕಮ್ಮಂ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ನಾಸತಿ। ಕತಞ್ಚ ಕಮ್ಮಂ ವಿಪಜ್ಜತಿ।

ಪರಿಸಸಮ್ಪದಾ ಪನ ಯೇ ಇಮೇ ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ಕಮ್ಮಪ್ಪತ್ತಾ ದಸಹಿ ವಾ ಪಞ್ಚಹಿ ವಾ ಅನೂನಾ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಅನಾಪನ್ನಾ, ಅನುಕ್ಖಿತ್ತಾ ಚ ಸಮಾನಸಂವಾಸಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ, ತೇಸಂ ಏಕಸೀಮಾಯಂ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ಅವಿಜಹಿತ್ವಾ ಠಾನಂ, ಛನ್ದಾರಹಾನಞ್ಚ ಛನ್ದಸ್ಸ ಆನಯನಂ, ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಾನಞ್ಚ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಕೋಸನಂ, ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖರಹಿತಾನಂ ಉಪೋಸಥಕ್ಖನ್ಧಕೇ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಂ ಗಹಟ್ಠಾದಿಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಾನಞ್ಚೇವ ಪಾರಾಜಿಕುಕ್ಖಿತ್ತಕನಾನಾಸಂವಾಸಕಭಿಕ್ಖುನೀನಞ್ಚ ವಜ್ಜನೀಯಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಅಭಾವೋ ಚಾತಿ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾ। ಏವರೂಪಾಯ ಚ ಪರಿಸಸಮ್ಪದಾಯ ಸತಿ ಏವ ಇದಂ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ನಾಸತಿ। ತತ್ಥ ಪುರಿಮಾನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಅಙ್ಗಾನಂ ಅಞ್ಞತರಸ್ಸಪಿ ಅಭಾವೇ ಕತಂ ಕಮ್ಮಂ ವಿಪಜ್ಜತಿ, ನ ಪಚ್ಛಿಮಸ್ಸ।

ಪುಬ್ಬಕಿಚ್ಚನಿಟ್ಠಾಪನಂ ನಾಮ ಯಾನಿಮಾನಿ "ಪಠಮಂ ಉಪಜ್ಝಂ ಗಾಹಾಪೇತಬ್ಬೋ"ತಿಆದಿನಾ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತಾನಿ "ಉಪಜ್ಝಂ ಗಾಹಾಪನಂ, ಪತ್ತಚೀವರಾಚಿಕ್ಖನಂ, ತತೋ ತಂ ಹತ್ಥಪಾಸತೋ ಬಹಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಅನುಸಾಸಕಸಮ್ಮುತಿಕಮ್ಮಕರಣಂ, ಸಮ್ಮತೇನ ಚ ಗನ್ತ್ವಾ ಅನುಸಾಸನಂ, ತೇನ ಚ ಪಠಮತರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಞಾಪೇತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖಂ 'ಆಗಚ್ಛಾಹೀ'ತಿ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಏವ ಅಬ್ಭಾನಂ, ತೇನ ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾದೇ ವನ್ದಾಪೇತ್ವಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯಾಚಾಪನಂ, ತತೋ ಅನ್ತರಾಯಿಕಧಮ್ಮಪುಚ್ಛಕಸಮ್ಮುತಿಕರಣಂ, ಸಮ್ಮತೇನ ಚ ಪುಚ್ಛನ"ನ್ತಿ ಇಮಾನಿ ಅಟ್ಠ ಪುಬ್ಬಕಿಚ್ಚಾನಿ, ತೇಸಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಯಾಥಾವತೋ ಕರಣೇನ ನಿಟ್ಠಾಪನಂ। ಏತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮನಿಟ್ಠಾಪನೇ ಸತಿ ಏವ ಇದಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಮ್ಮಂ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ನಾಸತಿ। ಏತೇಸು ಪನ ಪುಬ್ಬಕಮ್ಮೇಸು ಅಕತೇಸುಪಿ ಕತಂ ಕಮ್ಮಂ ಯಥಾವುತ್ತವತ್ಥುಸಮ್ಪತ್ತಿಆದೀಸು ವಿಜ್ಜಮಾನೇಸು ಅಕುಪ್ಪಮೇವ ಹೋತಿ। ತದೇವಮೇತ್ಥ ಪತ್ತಕಲ್ಲಂ ಇಮೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಸಙ್ಗಹಿತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತೇಸು, ವಕ್ಖಮಾನೇಸು ಚ ಸಬ್ಬೇಸು ಕಮ್ಮೇಸು ಪತ್ತಕಲ್ಲತಾ ಯಥಾರಹಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಞಾತಬ್ಬಾ।

ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಯ್ಯಾತಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾನಿಪ್ಫಾದನೇನ ತಂಸಮಙ್ಗಿಂ ಕರೇಯ್ಯ ಕರೋತೂತಿ ಪತ್ಥನಾಯಂ, ವಿಧಿಮ್ಹಿ ವಾ ಇದಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಹಿ "ದೇವದತ್ತಂ ಸುಖಾಪೇಯ್ಯಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಸುಖಮಸ್ಸ ನಿಪ್ಫಾದೇತ್ವಾ ತಂ ಸುಖಸಮಙ್ಗಿನಂ ಕರೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ಉಪಸಮ್ಪದಮಸ್ಸ ನಿಪ್ಫಾದೇತ್ವಾ ತಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಸಮಙ್ಗಿನಂ ಕರೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಯೋಜಕಬ್ಯಾಪಾರೇ ಚೇತಂ ಯಥಾ ಸುಖಯನ್ತಂ ಕಞ್ಚಿ ಸುದ್ಧಕತ್ತಾರಂ ಕೋಚಿ ಹೇತುಕತ್ತಾ ಸುಖಹೇತುನಿಪ್ಫಾದನೇನ ಸುಖಾಪೇಯ್ಯಾತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಏವಮಿಧಾಪಿ ಉಪಸಮ್ಪಜ್ಜನ್ತಂ ಸುದ್ಧಕತ್ತಾರಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಹೇತುಕತ್ತುಭೂತೋ ಸಙ್ಘೋ

ಉಪಸಮ್ಪದಾಹೇತುನಿಪ್ಫಾದನೇನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಯ್ಯಾತಿ ವುತ್ತೋ। ಏತೇನ ಚ ಸುಖಂ ವಿಯ ಸುಖದಾಯಕೇನ ಸಙ್ಘೇನ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ದಿಯ್ಯಮಾನಾ ತಥಾಪವತ್ತಪರಮತ್ಥಧಮ್ಮೇ ಉಪಾದಾಯ ಅರಿಯಜನಪಞ್ಞತ್ತಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ನಾಮ ಸಮ್ಮುತಿಸಚ್ಚತಾ ಅತ್ಥೀತಿ ಸಮತ್ಥಿತಂ ಹೋತಿ। ಏತ್ಥ ಚ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಸಙ್ಘಂ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಯಾಚತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪರಿವಾಸಾದೀಸು ವಿಯ ಯಾಚನಾನುಗುಣಂ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಂ ದದೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಅವತ್ವಾ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇಯ್ಯಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಇದಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಮ್ಮಂ ದಾನೇ ಅಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮಲಕ್ಖಣೇ ಏವ ಸಙ್ಗಹಿತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಇಮಿನಾ ನಯೇನ "ಇತ್ಥನ್ನಾಮಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಿ, ಉಪಸಮ್ಪನ್ನೋ ಸಙ್ಘೇನಾ"ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಕೇವಲಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ವತ್ತಮಾನಕಾಲಅತೀತಕಾಲವಸೇನ, ಇಧ ಪನ ಅನಾಮಟ್ಠಕಾಲವಸೇನಾತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ವಿಸೇಸೋ।

ಏಸಾ ಞತ್ತೀತಿ "ಸಙ್ಘೋ ಞಾಪೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತಞಾಪನಾ ಏಸಾ। ಇದಞ್ಚ ಅನುಸ್ಸಾವನಾನಮ್ಪಿ ಸಬ್ಭಾವಸೂಚನತ್ಥಂ ವುಚ್ಚತಿ। ಅವಸ್ಸಞ್ಚೇತಂ ವತ್ತಬ್ಬಮೇವ, ಞತ್ತಿಕಮ್ಮೇ ಏವ ತಂ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ಪನ ಯ್ಯ-ಕಾರೇ ವುತ್ತಮತ್ತೇ ಏವ ಞತ್ತಿಕಮ್ಮಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಖಮತೀತಿ** ರುಚ್ಚತಿ। **ಉಪಸಮ್ಪದಾತಿ** ಸಙ್ಘೇನ ದಿಯ್ಯಮಾನಾ ನಿಪ್ಫಾದಿಯಮಾನಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಯಸ್ಸ ಖಮತಿ। ಸೋ ತುಣ್ಹಸ್ಸಾತಿ ಯೋಜನಾ। **ತುಣ್ಹೀತಿ** ಚ ಅಕಥನತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ, ಅಕಥನಕೋ ಅಸ್ಸ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಖಮತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಉಪಸಮ್ಪದಾತಿ ಪಕತೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತತ್ಥ ಕಾರಣಮಾಹ **"ತಸ್ಮಾ ತುಣ್ಹೀ"**ತಿ। ತತ್ಥ "ಆಸೀ"ತಿ ಸೇಸೋ। ಯಸ್ಮಾ "ಯಸ್ಸ ನಕ್ಖಮತಿ, ಸೋ ಭಾಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ವುಚ್ಚಮಾನೋಪಿ ಸಙ್ಘೋ ತುಣ್ಹೀ ನಿರವೋ ಅಹೋಸಿ, ತಸ್ಮಾ ಖಮತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏವನ್ತಿ** ಇಮಿನಾ ಪಕಾರೇನ। ತುಣ್ಹೀಭಾವೇನೇ**ವೇತಂ** ಸಙ್ಘಸ್ಸ ರುಚ್ಚನಭಾವಂ **ಧಾರಯಾಮಿ** ಬುಜ್ಝಾಮಿ ಪಜಾನಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇತಿ**-ಸದ್ದೋ ಪರಿಸಮಾಪನತ್ಥೇ ಕತೋ, ಸೋ ಚ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಅನಙ್ಗಂ। ತಸ್ಮಾ ಅನುಸ್ಸಾವಕೇನ "ಧಾರಯಾಮೀ"ತಿ ಏತ್ಥ ಮಿ-ಕಾರಪರಿಯೋಸಾನಮೇವ ವತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಂ, ಇತಿ-ಸದ್ದೋ ನ ಪಯುಜ್ಜಿತಬ್ಬೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಕಮ್ಮವಾಚಾನಮತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಉಪಸಮ್ಪದಾವಿಧಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚತ್ತಾರೋನಿಸ್ಸಯಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೨೮. **ಏಕಪೋರಿಸಾ ವಾತಿ**ಆದಿ ಸತ್ತಾನಂ ಸರೀರಚ್ಛಾಯಂ ಪಾದೇಹಿ ಮಿನಿತ್ವಾ ಜಾನನಪ್ಪಕಾರದಸ್ಸನಂ। ಛಸತ್ತಪದಪರಮತಾ ಹಿ ಛಾಯಾ "ಪೋರಿಸಾ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। ಇದಞ್ಚ ಉತುಪ್ಪಮಾಣಾಚಿಕ್ಖನಾದಿ ಚ ಆಗನ್ತುಕೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ವುಡ್ಢನವಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ವನ್ದನವನ್ದಾಪನಾದಿಕರಣತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಏತಿ ಆಗಚ್ಛತಿ, ಗಚ್ಛತಿ ಚಾತಿ ಉತು, ಸೋವ ಪಮಿಯತೇ ಅನೇನ ಸಂವಚ್ಛರನ್ತಿ ಪಮಾಣನ್ತಿ ಆಹ **"ಉತುಯೇವ ಉತುಪ್ಪಮಾಣ"**ನ್ತಿ। **ಅಪರಿಪುಣ್ಣಾತಿ** ಉಪಸಮ್ಪದಾದಿವಸೇನ ಅಪರಿಪುಣ್ಣಾ। ಯದಿ ಉತುವೇಮಜ್ಝೇ ಉಪಸಮ್ಪಾದಿತೋ, ತದಾ ತಸ್ಮಿಂ ಉತುಮ್ಹಿ ಅವಸಿಟ್ಠದಿವಸಾಚಿಕ್ಖನಂ "ದಿವಸಭಾಗಾಚಿಕ್ಖನ"ನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ **"ಯತ್ತಕೇಹಿ ದಿವಸೇಹಿ ಯಸ್ಸ ಯೋ ಉತು ಅಪರಿಪುಣ್ಣೋ, ತೇ ದಿವಸೇ"**ತಿ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಸ ತಂ ಖಣಂ ಲದ್ಧೂಪಸಮ್ಪದಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಬನ್ಧೀ ಯೋ ಉತು ಯತ್ತಕೇಹಿ ದಿವಸೇಹಿ ಅಪರಿಪುಣ್ಣೋ, ತೇ ದಿವಸೇತಿ ಯೋಜನಾ।

ಛಾಯಾದಿಕಮೇವ ಸಬ್ಬಂ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಾಯಿತಬ್ಬತೋ ಕಥೇತಬ್ಬತೋ ಸಙ್ಗೀತೀತಿ ಆಹ **"ಇದಮೇವಾ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। **ತ್ವಂ ಕಿಂ ಲಭಸೀತಿ** ತ್ವಂ ಉಪಸಮ್ಪಾದನಕಾಲೇ ಕತರವಸ್ಸಂ, ಕತರಉತುಞ್ಚ ಲಭಸಿ, ಕತರಸ್ಮಿಂ ತೇ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಲದ್ಧಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಸ್ಸನ್ತಿ** ವಸ್ಸಾನಉತು। ಇದಞ್ಚ ಸಂವಚ್ಛರಾಚಿಕ್ಖನಂ ವಿನಾ ವುತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಞಾಯತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಉತುಆಚಿಕ್ಖನೇನೇವ ಸಾಸನವಸ್ಸೇಸು ವಾ ಕಲಿಯುಗವಸ್ಸಾದೀಸು ವಾ ಸಹಸ್ಸಿಮೇ ವಾ ಸತಿಮೇ ವಾ ಅಸುಕಂ ಉತುಂ ಲಭಾಮೀತಿ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **"ಛಾಯಾ"**ತಿ ಇದಂ ಪಾಳಿಯಂ ಆಗತಪಟಿಪಾಟಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ವತ್ತಬ್ಬಕಮತೋ ಪನ ಕಲಿಯುಗವಸ್ಸಾದೀಸು ಸಬ್ಬದೇಸಪಸಿದ್ಧೇಸು ಅಸುಕವಸ್ಸೇ ಅಸುಕಉತುಮ್ಹಿ ಅಸುಕಮಾಸೇ ಅಸುಕೇ ಕಣ್ಹೇ ವಾ ಸುಕ್ಕೇ ವಾ ಪಕ್ಖೇ

ಅಸುಕತಿಥಿವಾರವಿಸೇಸಯುತ್ತೇ ನಕ್ಖತ್ತೇ ಪುಬ್ಬಣ್ಹಾದಿದಿವಸಭಾಗೇ ಏತ್ತಕೇ ಛಾಯಾಪಮಾಣೇ, ನಾಡಿಕಾಪಮಾಣೇ ವಾ ಮಯಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾ ಲದ್ಧಾತಿ ವದೇಯ್ಯಾಸೀತಿ ಏವಂ ಆಚಿಕ್ಖಿತಬ್ಬಂ। "ಇದಂ ಸುಟ್ಠು ಉಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಆಗನ್ತುಕೇಹಿ ವುಡ್ಢಪಟಿಪಾಟಿಂ ಞತ್ವಾ ಪಟಿಪಜ್ಜಾಹೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ಕಿಸ್ಸ ತ್ವಂ**ನ್ತಿ ಕಿಂ ತ್ವಂ ಏತ್ತಕಂ ಕಾಲಂ ಅಕಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೩೦. **ಉಪಸಮ್ಪದಂ ಯಾಚೇ**ತಿ ಪಬ್ಬಜ್ಜಞ್ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಞ್ಚ ಯಾಚೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಸ್ಸಿಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ವದತೀತಿ ಸೇಸೋ, ಏವಂ ಉಪರಿಪಿ। "**ಓಸಾರೇತಬ್ಬೋ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪುರಿಮೋ ಉಕ್ಖಿತ್ತಭಾವೋ ವಿಬ್ಭಮಿತ್ವಾ ಪುನ ಲದ್ಧೂಪಸಮ್ಪದಮ್ಪಿ ನ ಮುಞ್ಚತಿ। ತೇನ ಚ ಸಮ್ಭುಞ್ಜನಾದೀಸುಪಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅನಾಪತ್ತಿ ಸಮ್ಭೋಗೇ ಸಂವಾಸೇ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಹಸೇಯ್ಯಾಪಿ ಸಙ್ಗಹಿತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏತ್ಥ ಚಾಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಓಸಾರಿತತ್ತಾ ಪಕತತ್ತೋ, ತಸ್ಮಾ ಉಕ್ಖಿತ್ತಸಮ್ಭೋಗಾದಿಪಚ್ಚಯೇನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನೇತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ। ಯೋ ಪನ ಆಪತ್ತಿಟ್ಠಾನೇ ಅನಾಪತ್ತಿದಿಟ್ಠಿತಾಯ ಆಪತ್ತಿಂ ನ ಪಸ್ಸತಿ, ತೇನೇವ ಪಟಿಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ನ ಕರೋತಿ, ಸೋ ಯಸ್ಮಾ ಏತ್ತಾವತಾ ಅಲಜ್ಜೀ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ ವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಕರೋನ್ತೋ ಏವ ಹಿ ಅಲಜ್ಜೀ ನಾಮ ಹೋತಿ। "ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿಆದಿ (ಪರಿ॰ ೩೫೯) ಹಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ಅಲಜ್ಜಿಸಮ್ಭೋಗಾದಿಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿನಿಯಮೋ ನತ್ಥಿ। ತೇನ ಸಾಪೇತ್ಥ ಆಪತ್ತಿ ನ ವುತ್ತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯೋ ಪನೇತ್ಥ ಇಮಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇನ್ತೇನ ಕೇನಚಿ "ಅನಾಪತ್ತಿ ಸಮ್ಭೋಗೇ ಸಂವಾಸೇ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನ ಅನಾಪತ್ತಿ ವುತ್ತಾ, ಅಲಜ್ಜಿಸಮ್ಭೋಗಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ ಪನ ಆಪಜ್ಜತಿ ಏವಾತಿ ಆಪತ್ತಿನಿಯಮೋ ವುತ್ತೋ, ಸೋ ಅಲಜ್ಜಿತ್ತೇ ಸತಿ ಏವ ವುತ್ತೋ, ನಾಸತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೧೩೧. **ವಿನಯಮ್ಹೀ**ತಿಆದಿಗಾಥಾಸು **ನಿಗ್ಗಹಾನ**ನ್ತಿ ನಿಗ್ಗಹಕರಣೇಸು। **ಪಾಪಿಚ್ಛೇ**ತಿ ಪಾಪಪುಗ್ಗಲಾನಂ ನಿಗ್ಗಹಕರಣೇಸು, ಲಜ್ಜೀನಂ ಪಗ್ಗಹೇಸು ಚ ಪೇಸಲಾನಂ ಸುಖಾವಹೇ ಮಹನ್ತೇ ವಿನಯಮ್ಹಿ ಯಥಾ ಅತ್ಥಕಾರೀ ಅತ್ಥಾನುಗುಣಂ ಕರೋನ್ತೋವ ಯಸ್ಮಾ ಯೋನಿಸೋ ಪಟಿಪಜ್ಜತಿ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಉದ್ದಾನಂ ಪವಕ್ಖಾಮೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧಯೋಜನಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ಸೇಸಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವ।

ಚತ್ತಾರೋನಿಸ್ಸಯಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಮತಿವಿನೋದನಿಯಂ

ಮಹಾಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೨. ಉಪೋಸಥಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಸನ್ನಿಪಾತಾನುಜಾನನಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೩೨. ಉಪೋಸಥಕ್ಖನ್ಧಕೇ ತರನ್ತಿ ಓತರನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ **ತಿತ್ಥಂ,** ಲದ್ಧಿ। **ಇತೋತಿ** ಸಾಸನಲದ್ಧಿತೋ।

೧೩೫. **ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ವಾ ವುಟ್ಠಿತೋತಿ** ಏತ್ಥ ದೇಸನಾರೋಚನಾನಮ್ಪಿ ಸಙ್ಗಹೋ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ವುಟ್ಠಿತಾ ವಾ ದೇಸಿತಾ ವಾ ಆರೋಚಿತಾ ವಾ ಆಪತ್ತಿ…ಪೇ॰… ಅಸನ್ತೀ ನಾಮ ಹೋತೀ"ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ।

ಮನುಜೇನಾತಿ ಆಸನ್ನೇನ ಸಹ। **ಪರೇತಿ** ದೂರಟ್ಠೇಪಿ ಪರಪುಗ್ಗಲೇ ಸನ್ಧಾಯ ಗಿರಂ ನೋ ಚ ಭಣೇಯ್ಯಾತಿ ಯೋಜನಾ।

"ಆವಿಕತಾ ಹಿಸ್ಸ ಫಾಸು ಹೋತೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೩೪) ವುತ್ತತ್ತಾ ಗರುಕಾಪತ್ತಿಪಿ ಆವಿಕರಣಮತ್ತೇನ ವುಟ್ಠಾತೀತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ತೇಸಂ ಮತಿಮತ್ತಂ ಪರಿವಾಸಾದಿವಿಧಾನಸುತ್ತೇಹಿ ವಿರುಜ್ಝನತೋ। ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯಥಾಭೂತಞ್ಹಿ ಅತ್ತಾನಮಾವಿಕರೋನ್ತಂ ಪೇಸಲಾ ಭಿಕ್ಖೂ "ಅಕಾಮಾ ಪರಿವತ್ಥಬ್ಬ"ನ್ತಿಆದಿವಚನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅನಿಚ್ಛಮಾನಮ್ಪಿ ನಂ ಉಪಾಯೇನ ಪರಿವಾಸಾದೀನಿ ದತ್ವಾ ಅವಸ್ಸಂ ಸುದ್ಧನ್ತೇ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇಸ್ಸನ್ತಿ, ತತೋ ತಸ್ಸ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಾದೀನಂ ವಸೇನ ಫಾಸು ಹೋತಿ। **ಪಠಮಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸನ್ತಿ** ನಿದಾನುದ್ದೇಸಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪುಬ್ಬೇ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಂ ಪಞ್ಞಾಪೇಸೀತಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಏತಂ, ಪುಬ್ಬೇ ಪಞ್ಞತ್ತಮ್ಪಿ ಪನ ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಸಬ್ಬಂ ಭಗವಾ "ತತ್ರಿಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ಪಾರಾಜಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ ಉದ್ದೇಸಂ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿಆದಿನಾ ಪಾರಾಜಿಕುದ್ದೇಸಾದಿವಸೇನ ವಿನಯಮಾತಿಕಂ ಕತ್ವಾ ನಿದಾನುದ್ದೇಸೇನ ಸಹ ಸಯಮೇವ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ "ಪಾತಿಮೋಕ್ಖ"ನ್ತಿ ಪಞ್ಞಾಪೇಸೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತದೇತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾಯ "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಉದ್ದಿಸಿತು"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೩೩) ವುತ್ತಂ।

೧೩೬. **ಏತಂ ೩೪ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಚಾತುದ್ದಸೇ ವಾ ಪನ್ನರಸೇ ವಾತಿ ಏವಂ ಅತ್ಥಜಾತಂ।

ಸನ್ನಿಪಾತಾನುಜಾನನಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸೀಮಾನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೩೮. **"ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯಾ"**ತಿ ಇದಂ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಪನ ದಿಸಾಯಂ ನಿಮಿತ್ತೇ ಅಸತಿ ಯತ್ಥ ಅತ್ಥಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಠಮಂ "ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಅನುದಿಸಾಯ, ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯಾ"ತಿಆದಿನಾ ಸಮನ್ತಾ ವಿಜ್ಜಮಾನಟ್ಠಾನೇಸು ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಕಿತ್ತೇತ್ವಾ ಪುನ "ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ಅನುದಿಸಾಯಾ"ತಿ ಪಠಮಕಿತ್ತಿತಂ ಕಿತ್ತೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತೀಹಿ ನಿಮಿತ್ತೇಹಿ ಸಿಙ್ಘಾಟಕಸಣ್ಠಾನಾಯಪಿ ಸೀಮಾಯ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬತೋ। **ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಸೀಮಾಮಣ್ಡಲಂ ಸಮ್ಬನ್ಧನ್ತೇನಾತಿ** ವಿನಯಧರೇನ ಸಯಂ ಏಕಸ್ಮಿಂಯೇವ ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ಕೇವಲಂ ನಿಮಿತ್ತಕಿತ್ತನವಚನೇನೇವ ಸೀಮಾಮಣ್ಡಲಂ ಸಮನ್ತಾ ನಿಮಿತ್ತೇನ ನಿಮಿತ್ತಂ ಬನ್ಧನ್ತೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಂ ತಂ ನಿಮಿತ್ತಟ್ಠಾನಂ ಅಗನ್ತ್ವಾಪಿ ಹಿ ಕಿತ್ತೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತಿಯೋಜನಪರಮಾಯ ಸೀಮಾಯ ಸಮನ್ತತೋ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಅನುಪರಿಗಮನಸ್ಸ ಏಕದಿವಸೇನ ದುಕ್ಕರತ್ತಾ ವಿನಯಧರೇನ ಸಯಂ ಅದಿಟ್ಠಮ್ಪಿ ಪುಬ್ಬೇ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಯಥಾವವತ್ಥಿತಂ ನಿಮಿತ್ತಂ "ಪಾಸಾಣೋ ಭನ್ತೇ"ತಿಆದಿನಾ ಕೇನಚಿ ವುತ್ತಾನುಸಾರೇನ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ "ಏಸೋ ಪಾಸಾಣೋ ನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಕಿತ್ತೇತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ ಏವ।

ಸುದ್ಧಪಂಸುಪಬ್ಬತೋತಿ ನ ಕೇನಚಿ ಕತೋ ಸಯಂಜಾತೋವ ವುತ್ತೋ। ತಥಾ ಸೇಸಾಪಿ। **ಇತರೋಪೀತಿ** ಸುದ್ಧಪಂಸುಪಬ್ಬತಾದಿಕೋಪಿ ಪಬ್ಬತೋ। **ಹತ್ಥಿಪ್ಪಮಾಣತೋತಿ** ಏತ್ಥ ಭೂಮಿತೋ ಉಗ್ಗತಪ್ಪದೇಸೇನ ಹತ್ಥಿಪ್ಪಮಾಣಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಚತೂಹಿ ವಾ ತೀಹಿ ವಾತಿ ಸೀಮಾಭೂಮಿಯಂ ಚತೂಸು, ತೀಸು ವಾ ದಿಸಾಸು ಠಿತೇಹಿ। ಏಕಿಸ್ಸಾ ಏವ ಪನ ದಿಸಾಯ ಠಿತೇಹಿ ತತೋ ಬಹೂಹಿಪಿ ಸಮ್ಮನ್ನಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ದ್ವೀಹಿ ಪನ ದ್ವೀಸು ದಿಸಾಸು ಠಿತೇಹಿಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಏಕೇನ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತಸ್ಮಾ। **ತಂ ಬಹಿದ್ಧಾ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಕಿತ್ತಿತನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಅಸೀಮತ್ತಾ ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯ ಕರಣಂ ಅಯುತ್ತನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ "**ಸಚೇ**"ತಿಆದಿ।

ದ್ವತ್ತಿಂಸಪಲಗುಳಪಿಣ್ಡಪ್ಪಮಾಣತಾ ಸಣ್ಠಾನತೋ ಗಹೇತಬ್ಬಾ, ನ ತುಲಗಣನಾವಸೇನ, ಭಾರತೋ ಪಲಪರಿಮಾಣಞ್ಚ ಮಗಧತುಲಾಯ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸಾ ಚ ಲೋಕಿಯತುಲಾಯ ದ್ವಿಗುಣಾತಿ ವದನ್ತಿ। **ಅತಿಮಹನ್ತೋಪೀ**ತಿ ಭೂಮಿತೋ ಹತ್ಥಿಪ್ಪಮಾಣಂ ಅನುಗ್ಗನ್ತ್ವಾ ಹೇಟ್ಠಾಭೂಮಿಯಂ ಓತಿಣ್ಣಘನತೋ ಅನೇಕಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣೋಪಿ। ಸಚೇ ಹಿ ತತೋ ಹತ್ಥಿಪ್ಪಮಾಣಂ ಕೂಟಂ ಉಗ್ಗಚ್ಛತಿ, ಪಬ್ಬತಸಙ್ಖ್ಯಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ।

ಅನ್ತೋಸಾರಾನನ್ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ತರುಣತಾಯ ಸಾರೇ ಅವಿಜ್ಜಮಾನೇಪಿ ಪರಿಣಾಮೇನ ಭವಿಸ್ಸಮಾನಸಾರೇಪಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಾದಿಸಾನಞ್ಹಿ ಸೂಚಿದಣ್ಡಕಪ್ಪಮಾಣಪರಿಣಾಹಾನಂ ಚತುಪಞ್ಚಮತ್ತಮ್ಪಿ ವನಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಅನ್ತೋಸಾರಮಿಸ್ಸಕಾನ**ನ್ತಿ ಅನ್ತೋಸಾರೇಹಿ ರುಕ್ಖೇಹಿ ಸಮ್ಮಿಸ್ಸಾನಂ। ಏತೇನ ಚ ಸಾರರುಕ್ಖಮಿಸ್ಸಮ್ಪಿ ವನಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಚತುಪಞ್ಚರುಕ್ಖಮತ್ತಮ್ಪೀ**ತಿ ಸಾರರುಕ್ಖೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ವನಮಜ್ಝೇ ವಿಹಾರಂ ಕರೋನ್ತೀ**ತಿ ರುಕ್ಖಘಟಾಯ ಅನ್ತರೇ ರುಕ್ಖೇ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವತಿಆದೀಹಿ ವಿಹಾರಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಕತ್ವಾವ ಅನ್ತೋರುಕ್ಖನ್ತರೇಸು ಏವ ಪರಿವೇಣಪಣ್ಣಸಾಲಾದೀನಂ ಕರಣವಸೇನ ಯಥಾ ಅನ್ತೋವಿಹಾರಮ್ಪಿ ವನಮೇವ ಹೋತಿ, ಏವಂ ವಿಹಾರಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯದಿ ಹಿ ಸಬ್ಬಂ ರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ವಿಹಾರಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ, ವಿಹಾರಸ್ಸ ಅವನತ್ತಾ ತಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ವನಂ ಏಕತ್ಥ ಕಿತ್ತೇತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ। ಇಧ ಪನ ಅನ್ತೋಪಿ ವನತ್ತಾ "ವನಂ ನ ಕಿತ್ತೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಹಿ ತಂ ಕಿತ್ತೇನ್ತಿ, "ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಉಪರಿ ವಿಹಾರೋ ಹೋತೀ"ತಿಆದಿನಾ ಅನನ್ತರೇ ವುತ್ತದೋಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। **ಏಕದೇಸ**ನ್ತಿ ವನೇಕದೇಸಂ, ರುಕ್ಖವಿರಹಿತಟ್ಠಾನೇ ಕತವಿಹಾರಸ್ಸ ಏಕಪಸ್ಸೇ ಠಿತವನಸ್ಸ ಏಕದೇಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸೂಚಿದಣ್ಡಕಪ್ಪಮಾಣೋತಿ ವಂಸದಣ್ಡಪ್ಪಮಾಣೋ। ಲೇಖನಿದಣ್ಡಪ್ಪಮಾಣೋತಿ ಕೇಚಿ। **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ ಅವೇಭಙ್ಗಿಯವಿನಿಚ್ಛಯೇ "ಯೋ ಕೋಚಿ ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಸೂಚಿದಣ್ಡಕಮತ್ತೋಪಿ ವೇಳು...ಪೇ॰... ಗರುಭಣ್ಡ"ನ್ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ದುಬ್ಬತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತತ್ತಾ ತನುತರೋ ವೇಳುದಣ್ಡೋತಿ ಚ ಸೂಚಿದಣ್ಡೋತಿ ಚ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ವಂಸನಳಕಸರಾವಾದೀಸೂ**ತಿ ವೇಳುಪಬ್ಬೇ ವಾ ನಳಪಬ್ಬೇ ವಾ ಕಪಲ್ಲಕಾದಿಮತ್ತಿಕಭಾಜನೇಸು ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಙ್ಖಣಮ್ಪೀ**ತಿ ತರುಣಪೋತಕೇ ಅಮಿಲಾಯಿತ್ವಾ ವಿರುಹನಜಾತಿಕೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯೇ ಪನ ಪರಿಣತಾ ಸಮೂಲಂ ಉದ್ಧರಿತ್ವಾ ರೋಪಿತಾಪಿ ಛಿನ್ನಸಾಖಾ ವಿಯ ಮಿಲಾಯಿತ್ವಾ ಚಿರೇನ ನವಮೂಲಙ್ಕುರುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಜೀವನ್ತಿ, ಮೀಯನ್ತಿಯೇವ ವಾ, ತಾದಿಸೇ ಕಿತ್ತೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ಏತ**ನ್ತಿ ನವಮೂಲಸಾಖಾನಿಗ್ಗಮನಂ।

ಮಜ್ಝೇತಿ ಸೀಮಾಯ ಮಹಾದಿಸಾನಂ ಅನ್ತೋ। **ಕೋಣ**ನ್ತಿ ಸೀಮಾಯ ಚತೂಸು ಕೋಣೇಸು ದ್ವಿನ್ನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಮಗ್ಗಾನಂ ಸಮ್ಬನ್ಧಟ್ಠಾನಂ। **ಪರಭಾಗೇ ಕಿತ್ತೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ತೇಸಂ ಚತುನ್ನಂ ಕೋಣಾನಂ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಠಿತೇಸು ಮಗ್ಗೇಸು ಏಕಿಸ್ಸಾ ದಿಸಾಯ ಏಕಂ, ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ದಿಸಾಯ ಚಾಪರನ್ತಿ ಏವಂ ಚತ್ತಾರೋಪಿ ಮಗ್ಗಾ ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಕಿತ್ತೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಏವಂ ಪನ ಕಿತ್ತಿತಮತ್ತೇನ ಕಥಂ ಏಕಾಬದ್ಧತಾ ವಿಗಚ್ಛತೀತಿ ವಿಞ್ಞಾಯತೀತಿ। ಪರತೋ ಗತಟ್ಠಾನೇಪಿ ಏತೇ ಏವ ತೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಗ್ಗಾ। "ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಗಚ್ಛನ್ತೀ"ತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಏತ್ಥ ಕಾರಣಂ ವಿಚಿನಿತಬ್ಬಂ।

"**ಉತ್ತರನ್ತಿಯಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ**"ತಿ ಇದಞ್ಚ **ಪಾಳಿಯಂ** (ಪಾಚಿ॰ ೬೯೨) ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ನದೀಪಾರಗಮನೇ ನದಿಲಕ್ಖಣಸ್ಸ ಆಗತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನ್ತರವಾಸಕತೇಮನಮತ್ತಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ ಏವ । "**ನದಿಚತುಕ್ಕೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ಏಕತ್ಥ ಕಿತ್ತೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪರತೋ ಗತಟ್ಠಾನೇಪಿ ಕಿತ್ತೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನೇವ ಚ "ಅಸ್ಸಮ್ಮಿಸ್ಸನದಿಯೋ ಚತಸ್ಸೋಪಿ ಕಿತ್ತೇತುಂ

ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಅಸಮ್ಮಿಸ್ಸ-ಗ್ಗಹಣಂ ಕತಂ। **ಮೂಲೇತಿ** ಆದಿಕಾಲೇ। **ನದಿಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾತಿ** ಯಥಾ ಉದಕಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತೇಹಿ ಕಸ್ಸಕೇಹಿ ಮಹೋಘೇ ನಿವತ್ತೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ಏವಂ ನದಿಕೂಲಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ।

ಉಕ್ಖೇಪಿಮನ್ತಿ ದೀಘರಜ್ಜುನಾ ಕುಟೇನ ಉಸ್ಸಿಞ್ಚನೀಯಂ।

ಅಸಮ್ಮಿಸ್ಸೇಹೀತಿ ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ಠಿತಪಬ್ಬತೇಹಿ ಏವ, ಪಾಸಾಣಾದೀಸು ಅಞ್ಞತರೇಹಿ ವಾ ನಿಮಿತ್ತನ್ತರಾಬ್ಯವಹಿತೇಹಿ। **ಸಮ್ಮಿಸ್ಸೇಹೀತಿ** ಏಕತ್ಥ ಪಬ್ಬತೋ, ಅಞ್ಞತ್ಥ ಪಾಸಾಣೋತಿ ಏವಂ ಠಿತೇಹಿ ಅಟ್ಠಹಿಪಿ। **"ನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಸತೇನಾಪೀ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಏಕಿಸ್ಸಾಯ ಏವ ದಿಸಾಯ ಬಹುನಿಮಿತ್ತಾನಿ "ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಕಿಂ ನಿಮಿತ್ತಂ? ಪಬ್ಬತೋ ಭನ್ತೇ। ಪುನ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಕಿಂ ನಿಮಿತ್ತಂ? ಪಾಸಾಣೋ ಭನ್ತೇ"ತಿಆದಿನಾ ಕಿತ್ತೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಿಙ್ಘಾಟಕಸಣ್ಠಾನಾತಿ** ತಿಕೋಣಾ। **ಚತುರಸ್ಸಾತಿ** ಸಮಚತುರಸ್ಸಾ, ಮುದಿಙ್ಗಸಣ್ಠಾನಾ ಪನ ಆಯತಚತುರಸ್ಸಾ। ಏಕಕೋಟಿಯಂ ಸಙ್ಕೋಚಿತಾ, ತದಞ್ಞಾಯ ವಿತ್ಥಿಣ್ಣಾ ವಾ ಹೋತೀತಿ। **ಸೀಮಾಯ ಉಪಚಾರಂ ಠಪೇತ್ವಾತಿ** ಆಯತಿಂ ಬನ್ಧಿತಬ್ಬಾಯ ಸೀಮಾಯ ನೇಸಂ ವಿಹಾರಾನಂ ಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಬಹಿ ಸೀಮನ್ತರಿಕಪ್ಪಹೋನಕಂ ಉಪಚಾರಂ ಠಪೇತ್ವಾ। ಬದ್ಧಾ ಸೀಮಾ ಯೇಸು ವಿಹಾರೇಸು, ತೇ **ಬದ್ಧಸೀಮಾ। ಪಾಟೇಕ್ಕನ್ತಿ** ಪಚ್ಚೇಕಂ। **ಬದ್ಧಸೀಮಾಸದಿಸಾನೀತಿ** ಯಥಾ ಬದ್ಧಸೀಮಾಸು ಠಿತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಛನ್ದಾದಿಂ ಅನಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಲಭನ್ತಿ, ಏವಂ ಗಾಮಸೀಮಾಸು ಠಿತಾಪೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಆಗನ್ತಬ್ಬನ್ತಿ** ಸಾಮೀಚಿಮತ್ತವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ **"ಆಗಮನಮ್ಪೀ"**ತಿಆದಿ।

ಪಬ್ಬಜ್ಜೂಪಸಮ್ಪದಾದೀನನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಭಣ್ಡುಕಮ್ಮಾಪುಚ್ಛನಂ ಸನ್ಧಾಯ ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಗಹಣಂ। **ಏಕವೀಸತಿ ಭಿಕ್ಖೂತಿ** ನಿಸಿನ್ನೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಇದಞ್ಚ ಕಮ್ಮಾರಹೇನ ಸಹ ಅಬ್ಭಾನಕಾರಕಾನಮ್ಪಿ ಪಹೋನಕತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **"ನಿಮಿತ್ತುಪಗಾ ಪಾಸಾಣಾ ಠಪೇತಬ್ಬಾ"**ತಿ ಇದಂ ಯಥಾರುಚಿತಟ್ಠಾನೇ ರುಕ್ಖನಿಮಿತ್ತಾದೀನಂ ದುಲ್ಲಭತಾಯ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ ಉಭಿನ್ನಂ ಬದ್ಧಸೀಮಾನಂ ಸಙ್ಕರಕರಣತೋ ಚ ಪಾಸಾಣನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಚ ತದಭಾವತೋ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಆನೇತ್ವಾ ಠಪೇತುಂ ಸುಕರತಾಯ ಚ ವುತ್ತಂ। ತಥಾ **ಸೀಮನ್ತರಿಕಪಾಸಾಣಾ ಠಪೇತಬ್ಬಾತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ। **ಚತುರಙ್ಗುಲಪ್ಪಮಾಣಾಪೀತಿ** ಯಥಾ ಖನ್ಧಸೀಮಾಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಬಹಿ ನಿಮಿತ್ತಪಾಸಾಣಾನಂ ಚತುರಙ್ಗುಲಮತ್ತಟ್ಠಾನಂ ಸಮನ್ತಾ ನಿಗಚ್ಛತಿ, ಅವಸೇಸಂ ಠಾನಂ ಅನ್ತೋಖನ್ಧಸೀಮಾಯ ಹೋತಿಯೇವ, ಏವಂ ತೇಸುಪಿ ಠಪಿತೇಸು ಚತುರಙ್ಗುಲಮತ್ತಾ ಸೀಮನ್ತರಿಕಾ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಸೀಮನ್ತರಿಕಪಾಸಾಣಾತಿ ಸೀಮನ್ತರಿಕಾಯ ಠಪಿತನಿಮಿತ್ತಪಾಸಾಣಾ। ತೇ ಪನ ಕಿತ್ತೇನ್ತೇನ ಪದಕ್ಖಿಣತೋ ಅನುಪರಿಯಾಯನ್ತೇನೇವ ಕಿತ್ತೇತಬ್ಬಾ। ಕಥಂ? ಖಣ್ಡಸೀಮತೋ ಹಿ ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಪುರತ್ಥಾಭಿಮುಖೇನ ಠತ್ವಾ "ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಕಿಂ ನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ ತತ್ಥ ಸಬ್ಬಾನಿ ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಕಿತ್ತೇತ್ವಾ ತಥಾ ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ದಕ್ಖಿಣಾಭಿಮುಖೇನ ಠತ್ವಾ "ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ಕಿಂ ನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಕಿತ್ತೇತ್ವಾ ತಥಾ ಪುರತ್ಥಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಪಚ್ಛಿಮಾಭಿಮುಖೇನ ಠತ್ವಾ "ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಕಿಂ ನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಕಿತ್ತೇತ್ವಾ ತಥಾ ದಕ್ಖಿಣಾಯ ದಿಸಾಯ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖೇನ ಠತ್ವಾ "ಉತ್ತರಾಯ ದಿಸಾಯ ಕಿಂ ನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ ತತ್ಥ ಸಬ್ಬಾನಿ ನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಅನುಕ್ಕಮೇನ ಕಿತ್ತೇತ್ವಾ ಪುನ ಪಚ್ಛಿಮಾಯ ದಿಸಾಯ ಪುರತ್ಥಾಭಿಮುಖೇನ ಠತ್ವಾ ಪುರಿಮಕಿತ್ತಿತಂ ವುತ್ತನಯೇನ ಪುನ ಕಿತ್ತೇತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಬಹೂನಮ್ಪಿ ಖಣ್ಡಸೀಮಾನಂ ಸೀಮನ್ತರಿಕಪಾಸಾಣಾ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಕಿತ್ತೇತಬ್ಬಾ। **ತತೋತಿ** ಪಚ್ಛಾ। **ಅವಸೇಸನಿಮಿತ್ತಾನೀತಿ** ಮಹಾಸೀಮಾಯ ಬಾಹಿರನ್ತರೇಸು ಅವಸೇಸನಿಮಿತ್ತಾನಿ। **ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ನ ಕೋಪೇನ್ತೀತಿ** ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕೋಪೇನ್ತಿ।

ಕುಟಿಗೇಹೇತಿ ಭೂಮಿಯಂ ಕತತಿಣಕುಟಿಯಂ। **ಉದುಕ್ಖಲನ್ತಿ** ಉದುಕ್ಖಲಾವಾಟಸದಿಸಖುದ್ದಕಾವಾಟಂ। **ನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ** ತಂ ರಾಜಿಂ ವಾ ಉದುಕ್ಖಲಂ ವಾ ನಿಮಿತ್ತಂ ನ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಇದಞ್ಚ ಯಥಾವುತ್ತೇಸು ನಿಮಿತ್ತೇಸು ಅನಾಗತತ್ತೇನ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಿದ್ಧಮ್ಪಿ ಅವಿನಸ್ಸಕಸಞ್ಞಾಯ ಕೋಚಿ ಮೋಹೇನ ನಿಮಿತ್ತಂ ಕರೇಯ್ಯಾತಿ ದೂರತೋಪಿ ವಿಪತ್ತಿಪರಿಹಾರತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ಉಪರಿ "ಭಿತ್ತಿಂ ಅಕಿತ್ತೇತ್ವಾ"ತಿಆದೀಸುಪಿ ಸಿದ್ಧಮೇವತ್ಥಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕಥನೇ ಕಾರಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸೀಮಾವಿಪತ್ತಿ ಹಿ

ಉಪಸಮ್ಪದಾದಿಸಬ್ಬಕಮ್ಮವಿಪತ್ತಿಮೂಲನ್ತಿ ತಸ್ಸಾ ಸಬ್ಬಂ ದ್ವಾರಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಪಿದಹನವಸೇನ ವತ್ತಬ್ಬಂ। ಸಬ್ಬಂ ವತ್ವಾವ ಇಧ ಆಚರಿಯಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಠಪೇಸುನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಭಿತ್ತಿನ್ತಿ ಇಟ್ಠಕದಾರುಮತ್ತಿಕಾಮಯಂ। ಸಿಲಾಮಯಾಯ ಪನ ಭಿತ್ತಿಯಾ ನಿಮಿತ್ತುಪಗಂ ಏಕಂ ಪಾಸಾಣಂ ತಂತಂದಿಸಾಯ ಕಿತ್ತೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಅನೇಕಸಿಲಾಹಿ ಚಿನಿತಂ ಸಕಲಭಿತ್ತಿಂ ಕಿತ್ತೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ "ಏಸೋ ಪಾಸಾಣೋ ನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿ ಏಕವಚನೇನ ವತ್ತಬ್ಬತೋ। **ಅನ್ತೋಕುಟ್ಟಮೇವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅನ್ತೋಕುಟ್ಟೇಪಿ ನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಠಿತೋಕಾಸತೋ ಅನ್ತೋ ಏವ ಸೀಮಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಪಮುಖೇ ನಿಮಿತ್ತಪಾಸಾಣೇ ಠಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಗಬ್ಭಾಭಿಮುಖೇಪಿ ಬಹಿಪಮುಖೇ ಗಬ್ಭವಿತ್ಥಾರಪ್ಪಮಾಣೇ ಠಾನೇ ಪಾಸಾಣೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬಾ। ಏವಞ್ಹಿ ಗಬ್ಭಪಮುಖಾನಂ ಅನ್ತರೇ ಠಿತಕುಟ್ಟಮ್ಪಿ ಉಪಾದಾಯ ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ಚತುರಸ್ಸಸಣ್ಠಾನಾವ ಸೀಮಾ ಹೋತಿ। **ಬಹೀ**ತಿ ಸಕಲಸ್ಸ ಕುಟಿಗೇಹಸ್ಸ ಸಮನ್ತತೋ ಬಹಿ।

ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ಸೀಮಾ ಹೋತೀತಿ ಮಜ್ಝೇ ಠಿತಭಿತ್ತಿಯಾ ಸಹ ಚತುರಸ್ಸಸೀಮಾ ಹೋತಿ।

"**ಉಪರಿಪಾಸಾದೇಯೇವ ಹೋತೀ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಚ ಪಮುಖಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತರಾ ಠಿತಭಿತ್ತಿಯಾ ಏಕತ್ತಾ ತತ್ಥ ಚ ಏಕವೀಸತಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಓಕಾಸಾಭಾವೇನ ಹೇಟ್ಠಾ ನ ಓತರತಿ, ಉಪರಿಭಿತ್ತಿ ಪನ ಸೀಮಟ್ಠಾವ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಹೇಟ್ಠಿಮತಲೇ ಕುಟ್ಟೋ**ತಿ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲೇ ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಠಿತಕುಟ್ಟೋ। ಸಚೇ ಹಿ ದ್ವೀಸು, ತೀಸು ವಾ ದಿಸಾಸು ಏವ ಕುಟ್ಟೋ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಹೇಟ್ಠಾ ನ ಓತರತಿ। **ಹೇಟ್ಠಾಪಿ ಓತರತೀ**ತಿ ಚತುನ್ನಮ್ಪಿ ಭಿತ್ತೀನಂ ಅನ್ತೋ ಭಿತ್ತೀಹಿ ಸಹ ಏಕವೀಸತಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಹೋನಕತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಓತರಮಾನಾ ಚ ಉಪರಿಸೀಮಪ್ಪಮಾಣೇನ ಓತರತಿ, ಚತುನ್ನಂ ಪನ ಭಿತ್ತೀನಂ ಬಾಹಿರನ್ತರಪರಿಚ್ಛೇದೇ ಹೇಟ್ಠಾಭೂಮಿಭಾಗೇ ಉದಕಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಓತರತಿ। ನ ಪನ ಭಿತ್ತೀನಂ ಬಹಿ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಠಾನಂ। **ಪಾಸಾದಭಿತ್ತಿತೋ**ತಿ ಉಪರಿತಲೇ ಭಿತ್ತಿತೋ। **ಓತರಣಾನೋತರಣಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಉಪರಿಸೀಮಪ್ಪಮಾಣಸ್ಸ ಅನ್ತೋಗಧಾನಂ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲೇ ಚತೂಸು ದಿಸಾಸು ಕುಟ್ಟಾನಂ ತುಲಾರುಕ್ಖೇಹಿ ಏಕಸಮ್ಬನ್ಧತಂ ತದನ್ತೋ ಪಚ್ಛಿಮಸೀಮಪ್ಪಮಾಣತಾದಿಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪೇತ್ಥ ನಿಯ್ಯೂಹಕಾದಯೋ ನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಠಿತೋಕಾಸತಾಯ ಬಜ್ಝಮಾನಕ್ಖಣೇ ಸೀಮಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ಬದ್ಧಾಯ ಪನ ಸೀಮಾಯ ಸೀಮಟ್ಠಾವ ಹೋನ್ತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। **ಪರಿಯನ್ತಥಮ್ಭಾನ**ನ್ತಿ ನಿಮಿತ್ತಗತಪಾಸಾಣತ್ಥಮ್ಭೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। "**ಉಪರಿಮತಲೇನ ಸಮ್ಬದ್ಧೋ ಹೋತೀ**"ತಿ ಇದಂ ಕುಟ್ಟಾನಂ ಅನ್ತರಾ ಸೀಮಟ್ಠಾನಂ ಥಮ್ಭಾನಂ ಅಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ। ಯದಿ ಹಿ ಭವೇಯ್ಯುಂ, ಕುಟ್ಟೇ ಉಪರಿಮತಲೇನ ಅಸಮ್ಬನ್ಧೇಪಿ ಸೀಮಟ್ಠತ್ಥಮ್ಭಾನಂ ಉಪರಿ ಠಿತೋ ಪಾಸಾದೋ ಸೀಮಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ।

ಸಚೇ ಪನ ಬಹೂನಂ ಥಮ್ಭಪನ್ತೀನಂ ಉಪರಿ ಕತಪಾಸಾದಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಥವಿಯಂ ಸಬ್ಬಬಾಹಿರಾಯ ಥಮ್ಭಪನ್ತಿಯಾ ಅನ್ತೋ ನಿಮಿತ್ತಪಾಸಾಣೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೀಮಾ ಬದ್ಧಾ ಹೋತಿ, ಏತ್ಥ ಕಥನ್ತಿ? ಏತ್ಥಾಪಿ ಯಂ ತಾವ ಸೀಮಟ್ಠತ್ಥಮ್ಭೇಹೇವ ಧಾರಿಯಮಾನಾನಂ ತುಲಾನಂ ಉಪರಿಮತಲಂ, ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಸೀಮಟ್ಠಮೇವ, ಏತ್ಥ ವಿವಾದೋ ನತ್ಥಿ। ಯಂ ಪನ ಸೀಮಟ್ಠತ್ಥಮ್ಭಪನ್ತಿಯಾ, ಅಸೀಮಟ್ಠಾಯ ಬಾಹಿರತ್ಥಮ್ಭಪನ್ತಿಯಾ ಚ ಸಮಧುರಂ ಧಾರಿಯಮಾನಾನಂ ತುಲಾನಂ ಉಪರಿಮತಲಂ, ತತ್ಥ ಉಪಡ್ಢಂ ಸೀಮಾತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ। ಸಕಲಮ್ಪಿ ಗಾಮಸೀಮಾತಿ ಅಪರೇ। ಬದ್ಧಸೀಮಾ ಏವಾತಿ ಅಞ್ಞೇ। ತಸ್ಮಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇಹಿ ಗರುಕೇ ನಿರಾಸಙ್ಕಟ್ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಆಸಙ್ಕಟ್ಠಾನಂ ಸೋಧೇತ್ವಾವ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಕಾರಣಂ ವಾ ಗವೇಸಿತ್ವಾ ತದನುಗುಣಂ ಕಾತಬ್ಬಂ।

ತಾಲಮೂಲಕಪಬ್ಬತೇತಿ ತಾಲಕ್ಖನ್ಧಮೂಲಸದಿಸೇ ಹೇಟ್ಠಾ ಥೂಲೋ ಹುತ್ವಾ ಕಮೇನ ಕಿಸೋ ಹುತ್ವಾ ಉಗ್ಗತೋ ಹಿ ತಾಲಸದಿಸೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। **ವಿತಾನಸಣ್ಠಾನೋ**ತಿ ಅಹಿಚ್ಛತ್ತಕಸಣ್ಠಾನೋ। **ಪಣವಸಣ್ಠಾನೋ**ತಿ ಮಜ್ಝೇ ತನುಕೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಚ ಉಪರಿ ಚ ವಿತ್ಥಿಣ್ಣೋ। **ಹೇಟ್ಠಾ ವಾ ಮಜ್ಝೇ ವಾ**ತಿ ಮುದಿಙ್ಗಸಣ್ಠಾನಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ, ಪಣವಸಣ್ಠಾನಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ।

ಸಪ್ಪಫಣಸದಿಸೋ ಪಬ್ಬತೋತಿ ಸಪ್ಪಫಣೋ ವಿಯ ಖುಜ್ಜೋ, ಮೂಲಟ್ಠಾನತೋ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಅವನತಸೀಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆಕಾಸಪಬ್ಭಾರ**ನ್ತಿ ಭಿತ್ತಿಯಾ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಪಬ್ಭಾರಂ। **ಸೀಮಪ್ಪಮಾಣೋ**ತಿ ಅನ್ತೋಆಕಾಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪಚ್ಛಿಮಸೀಮಪ್ಪಮಾಣೋ। "**ಸೋ**

ಚ ಪಾಸಾಣೋ ಸೀಮಟ್ಠೋ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಈದಿಸೇಹಿ ಸುಸಿರಪಾಸಾಣಲೇಣಕುಟ್ಟಾದೀಹಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇ ಭೂಮಿಭಾಗೇ ಏವ ಸೀಮಾ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ, ನ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇ। ತೇ ಪನ ಸೀಮಟ್ಠತ್ತಾ ಸೀಮಾ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಸರೂಪೇನ ಸೀಮಟ್ಠಮಞ್ಚಾದಿ ವಿಯಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ಸುಸಿರಪಾಸಾಣೋ ಭೂಮಿಂ ಅನಾಹಚ್ಚ ಆಕಾಸಗತೋವ ಓಲಮ್ಬತಿ, ಸೀಮಾ ನ ಓತರತಿ। ಸುಸಿರಪಾಸಾಣಾ ಪನ ಸಯಂ ಸೀಮಾಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ ಸೀಮಾ ಹೋನ್ತಿ। ಕಥಂ ಪನ ಪಚ್ಛಿಮಪ್ಪಮಾಣರಹಿತೇಹಿ ಏತೇಹಿ ಸುಸಿರಪಾಸಾಣಾದೀಹಿ ಸೀಮಾ ನ ಓತರತೀತಿ ಇದಂ ಸದ್ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ? ಅಟ್ಠಕಥಾಪಮಾಣತೋ।

ಅಪಿಚೇತ್ಥ ಸುಸಿರಪಾಸಾಣಭಿತ್ತಿಅನುಸಾರೇನ ಮೂಸಿಕಾದೀನಂ ವಿಯ ಸೀಮಾಯ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲೇ ಓತರಣಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ। ಹೇಟ್ಠಾ ಪನ ಪಚ್ಛಿಮಸೀಮಪ್ಪಮಾಣೇ ಆಕಾಸೇ ದ್ವಙ್ಗುಲಮತ್ತಬಹಲೇಹಿ ಪಾಸಾಣಭಿತ್ತಿಆದೀಹಿಪಿ ಉಪರಿಮತಲಂ ಆಹಚ್ಚ ಠಿತೇಹಿ ಸಬ್ಬಸೋ, ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ವಾ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇ ಸತಿ ಉಪರಿ ಬಜ್ಝಮಾನಾ ಸೀಮಾ ತೇಹಿ ಪಾಸಾಣಾದೀಹಿ ಅನ್ತರಿತಾಯ ತಪ್ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾಯ ಹೇಟ್ಠಾಭೂಮಿಯಾಪಿ ಉಪರಿಮತಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕಕ್ಖಣೇ ಪತಿಟ್ಠಾತಿ ನದಿಪಾರಸೀಮಾ ವಿಯ ನದಿಅನ್ತರಿತೇಸು ಉಭೋಸು ತೀರೇಸು, ಲೇಣಾದೀಸು ಅಪನೀತೇಸುಪಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಓತಿಣ್ಣಾ ಸೀಮಾ ಯಾವ ಸಾಸನನ್ತರಧಾನಾ ನ ವಿಗಚ್ಛತಿ। ಪಠಮಂ ಪನ ಉಪರಿ ಸೀಮಾಯ ಬದ್ಧಾಯ ಪಚ್ಛಾ ಲೇಣಾದೀಸು ಕತೇಸುಪಿ ಹೇಟ್ಠಾಭೂಮಿಯಂ ಸೀಮಾ ಓತರತಿ ಏವ। ಕೇಚಿ ತಂ ನ ಇಚ್ಛನ್ತಿ। ಏವಂ ಉಭಯತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ ಚ ಸಾ ಸೀಮಾ ಏಕಾವ ಹೋತಿ ಗೋತ್ತಾದಿಜಾತಿ ವಿಯ ಬ್ಯತ್ತಿಭೇದೇಸೂತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸಬ್ಬಾ ಏವ ಹಿ ಬದ್ಧಸೀಮಾ, ಅಬದ್ಧಸೀಮಾ ಚ ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಪಕತಿನಿಸ್ಸಯಭೂತೇ ಗಾಮಾರಞ್ಞನದಿಆದಿಕೇ ಖೇತ್ತೇ ಯಥಾಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಾಕಲ್ಯೇನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಬ್ಯಾಪಿನೀ ಪರಮತ್ಥತೋ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಾಪಿ ತೇ ತೇ ನಿಸ್ಸಯಭೂತೇ ಪರಮತ್ಥಧಮ್ಮೇ, ತಂ ತಂ ಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸಮ್ಪಿ ವಾ ಉಪಾದಾಯ ಲೋಕಿಯೇಹಿ, ಸಾಸನಿಕೇಹಿ ಚ ಯಥಾರಹಂ ಏಕತ್ತೇನ ಪಞ್ಞತ್ತತಾಯ ನಿಸ್ಸಯೇಕರೂಪಾ ಏವ। ತಥಾ ಹಿ ಏಕೋ ಗಾಮೋ ಅರಞ್ಞಂ ನದೀ ಜಾತಸ್ಸರೋ ಸಮುದ್ದೋತಿ ಏವಂ ಲೋಕೇ,

> "ಸಮ್ಮತಾ ಸಾ ಸೀಮಾ ಸಙ್ಘೇನ (ಮಹಾವ॰ ೧೪೩)। ಅಗಾಮಕೇ ಚೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅರಞ್ಞೇ ಸಮನ್ತಾ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಾ, ಅಯಂ ತತ್ಥ ಸಮಾನಸಂವಾಸಾ ಏಕೂಪೋಸಥಾ। ಸಮನ್ತಾ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಾ, ಅಯಂ ತತ್ಥ ಸಮಾನಸಂವಾಸಾ ಏಕೂಪೋಸಥಾ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೪೭) -

ಆದಿನಾ ಸಾಸನೇ ಚ ಏಕವೋಹಾರೋ ದಿಸ್ಸತಿ। ನ ಹಿ ಪರಮತ್ಥತೋ ಏಕಸ್ಸ ಅನೇಕಧಮ್ಮೇಸು ಬ್ಯಾಪನಮತ್ಥಿ। ಕಸಿಣೇಕದೇಸಾದಿವಿಕಪ್ಪಾಸಮಾನತಾಯ ಏಕತ್ತಹಾನಿತೋತಿ ಅಯಂ ನೋ ಮತಿ।

ಅಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾತಿ ಸಪ್ಪಫಣಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಆಕಾಸಪಬ್ಭಾರೇ। **ಲೇಣಸ್ಸಾ**ತಿ ಲೇಣಞ್ಚೇ ಕತಂ, ತಸ್ಸ ಲೇಣಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಮೇವ ಪುನ ಲೇಣಂ ಪಞ್ಚಹಿ ಪಕಾರೇಹಿ ವಿಕಪ್ಪೇತ್ವಾ ಓತರಣಾನೋತರಣವಿನಿಚ್ಛಯಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಆಹ **"ಸಚೇ ಪನ ಹೇಟ್ಠಾ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ "ಹೇಟ್ಠಾ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ "ಲೇಣಂ ಹೋತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಹೇಟ್ಠಾ ಲೇಣಞ್ಚ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪದೇಸೇತಿ ಆಹ **"ಅನ್ತೋ"**ತಿ, ಪಬ್ಬತಸ್ಸ ಅನ್ತೋ, ಪಬ್ಬತಮೂಲೇತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಮೇವ ಅನ್ತೋ-ಸದ್ದಂ ಸೀಮಾಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ವಿಸೇಸೇತುಂ **"ಉಪರಿಮಸ್ಸ ಸೀಮಾಪರಿಚ್ಛೇದಸ್ಸ ಪಾರತೋ"**ತಿ ವುತ್ತಂ । ಪಬ್ಬತಪಾದಂ ಪನ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ "ಓರತೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇಪಿ ಸೀಮಾನಿಸ್ಸಯಂ ಪಬ್ಬತಗ್ಗಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಪಾರತೋ"ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ "ಬಹಿಲೇಣ"ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಬಹಿ-ಸದ್ದಂ ವಿಸೇಸೇನ್ತೋ **"ಉಪರಿಮಸ್ಸ ಸೀಮಾಪರಿಚ್ಛೇದಸ್ಸ ಓರತೋ"**ತಿ ಆಹ। **ಬಹಿ ಸೀಮಾ ನ ಓತರತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಬಹೀ**ತಿ ಪಬ್ಬತಪಾದೇ ಲೇಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಲೇಣಸ್ಸ ಬಹಿಭೂತೇ ಉಪರಿಸೀಮಾಪರಿಚ್ಛೇದಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾಭಾಗೇ ಸೀಮಾ ನ ಓತರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನ್ತೋ ಸೀಮಾ**ತಿ ಲೇಣಸ್ಸ ಚ ಪಬ್ಬತಪಾದಸ್ಸ ಚ ಅನ್ತೋ ಅತ್ತನೋ ಓತರಣಾರಹಟ್ಠಾನೇ ನ ಓತರತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। "ಬಹಿ ಸೀಮಾ ನ ಓತರತಿ, ಅನ್ತೋ ಸೀಮಾ ನ ಓತರತೀ"ತಿ ಚೇತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ಓತರಣಾರಹಟ್ಠಾನೇ ಲೇಣಾಭಾವೇನ ಸೀಮಾಯ ಸಬ್ಬಥಾ ಅನೋತರಣಮೇವ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥಾಪಿ ಅನೋತರನ್ತೀ ಉಪರಿ ಏವ ಹೋತೀತಿ। **"ಬಹಿ ಪತಿತಂ ಅಸೀಮಾ"**ತಿಆದಿನಾ ಉಪರಿಪಾಸಾದಾದೀಸು ಅಥಿರನಿಸ್ಸಯೇಸು ಠಿತಾ ಸೀಮಾಪಿ ತೇಸಂ ವಿನಾಸೇನ ವಿನಸ್ಸತೀತಿ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಪೋಕ್ಖರಣಿಂ ಖಣನ್ತಿ, ಸೀಮಾಯೇವಾತಿ ಏತ್ಥ ಸಚೇ ಹೇಟ್ಠಾ ಉಮಙ್ಗನದಿಸೀಮಪ್ಪಮಾಣತೋ ಅನೂನಾ ಪಠಮಮೇವ ಚ ಪವತ್ತಾ ಹೋತಿ। ಸೀಮಾ ಚ ಪಚ್ಛಾ ಬದ್ಧಾ ನದಿತೋ ಉಪರಿ ಏವ ಹೋತಿ, ನದಿಂ ಆಹಚ್ಚ ಪೋಕ್ಖರಣಿಯಾ ಚ ಖತಾಯ ಸೀಮಾ ವಿನಸ್ಸತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಹೇಟ್ಠಾಪಥವಿತಲೇ**ತಿ ಅನ್ತರಾ ಭೂಮಿವಿವರೇ।

ಸೀಮಾಮಾಳಕೇತಿ ಖಣ್ಡಸೀಮಙ್ಗಣೇ। “**ವಟರುಕ್ಖೋ**”ತಿ ಇದಂ ಪಾರೋಹೋಪತ್ಥಮ್ಭೇನ ಅತಿದೂರಮ್ಪಿ ಗನ್ತುಂ ಸಮತ್ಥಸಾಖಾಸಮಙ್ಗಿತಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸಬ್ಬರುಕ್ಖಲತಾದೀನಮ್ಪಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ನ ವಟ್ಟತಿ ಏವ। ತೇನೇವ ನಾವಾರಜ್ಜುಸೇತುಸಮ್ಬನ್ಧೋಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ। **ತತೋ**ತಿ ಸಾಖತೋ। **ಮಹಾಸೀಮಾಯ ಪಥವಿತಲ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಆಸನ್ನತರಮ್ಪಿ ಗಾಮಸೀಮಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಬದ್ಧಸೀಮಾಯ ಏವ ಗಹಿತತ್ತಾ ಗಾಮಸೀಮಾಬದ್ಧಸೀಮಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೇಪಿ ಸಮ್ಭೇದದೋಸೋ ನತ್ಥಿ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ನಿಸ್ಸಯನಿಸ್ಸಿತಭಾವೇನ ಪವತ್ತಿತೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಹಿ ತಾಸಮ್ಪಿ ಸಮ್ಬನ್ಧದೋಸೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಕಥಂ ಗಾಮಸೀಮಾಯ ಬದ್ಧಸೀಮಾ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬಾ ಸಿಯಾ? ಯಸ್ಸಾ ಹಿ ಸೀಮಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಬನ್ಧೇ ದೋಸೋ ಭವೇಯ್ಯ, ಸಾ ತತ್ಥ ಬನ್ಧಿತುಮೇವ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಬದ್ಧಸೀಮಾಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾಸು ಬದ್ಧಸೀಮಾ ವಿಯ, ಅತ್ತನೋ ನಿಸ್ಸಯಭೂತಗಾಮಸೀಮಾದೀಸು ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾ ವಿಯ ಚ। ತೇನೇವ “ಸಚೇ ಪನ ರುಕ್ಖಸ್ಸ ಸಾಖಾ ವಾ ತತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಪಾರೋಹೋ ವಾ ಬಹಿನದಿತೀರೇ ವಿಹಾರಸೀಮಾಯ ವಾ ಗಾಮಸೀಮಾಯ ವಾ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ”ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೪೭) ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾಯ ಅತ್ತನೋ ಅನಿಸ್ಸಯಭೂತಗಾಮಸೀಮಾದೀಹಿ ಏವ ಸಮ್ಬನ್ಧದೋಸೋ ದಸ್ಸಿತೋ, ನ ನದಿಸೀಮಾಯಂ। ಏವಮಿಧಾಪೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಅಯಮತ್ಥೋ ಉಪರಿ ಪಾಕಟೋ ಭವಿಸ್ಸತಿ। **ಆಹಚ್ಚಾ**ತಿ ಫುಸಿತ್ವಾ।

ಮಹಾಸೀಮಂ ವಾ ಸೋಧೇತ್ವಾತಿ ಮಹಾಸೀಮಾಗತಾನಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಹತ್ಥಪಾಸಾನಯನಬಹಿಕರಣಾದಿವಸೇನ ಸಕಲಂ ಮಹಾಸೀಮಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ। ಏತೇನ ಸಬ್ಬವಿಪತ್ತಿಯೋ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಪುಬ್ಬೇ ಸುಟ್ಠು ಬದ್ಧಾನಮ್ಪಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಬದ್ಧಸೀಮಾನಂ ಪಚ್ಛಾ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕೋ ಈದಿಸೋ ಪಾಳಿಮುತ್ತಕೋ ಸಮ್ಭೇದದೋಸೋ ಅತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸೋ ಚ “ನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಮಾಯ ಸೀಮಾ ಸಮ್ಭಿನ್ದಿತಬ್ಬಾ”ತಿಆದಿನಾ ಬದ್ಧಸೀಮಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಮ್ಭೇದಜ್ಝೋತ್ಥರಣಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ “ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಮಂ ಸಮ್ಮನ್ನನ್ತೇನ ಸೀಮನ್ತರಿಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೀಮಂ ಸಮ್ಮನ್ನಿತು”ನ್ತಿ ಉಭಿನ್ನಂ (ಮಹಾವ॰ ೧೪೮) ಬದ್ಧಸೀಮಾನಮನ್ತರಾ ಸೀಮನ್ತರಿಕಂ ಠಪೇತ್ವಾವ ಬನ್ಧಿತುಂ ಅನುಜಾನನ್ತೇನ ಸಮ್ಭೇದಜ್ಝೋತ್ಥರಣಂ ವಿಯ ತಾಸಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠನವಸೇನ ಬನ್ಧನಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಿದ್ಧತ್ತಾ ಬದ್ಧಾನಮ್ಪಿ ತಾಸಂ ಪಚ್ಛಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಏಕರುಕ್ಖಾದೀಹಿ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಾನಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಭಗವತೋ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಞ್ಞೂಹಿ ಸಙ್ಗೀತಿಕಾರಕೇಹಿ ನಿದ್ಧಾರಿತೋ। ಬನ್ಧನಕಾಲೇ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಬನ್ಧದೋಸಸ್ಸ ಅನುಲೋಮೇನ ಅಕಪ್ಪಿಯಾನುಲೋಮತ್ತಾ।

ಅಯಂ ಪನ ಸಮ್ಬನ್ಧದೋಸೋ - ಪುಬ್ಬೇ ಸುಟ್ಠು ಬದ್ಧಾನಂ ಪಚ್ಛಾ ಸಞ್ಜಾತತ್ತಾ ಬಜ್ಝಮಾನಕ್ಖಣೇ ವಿಯ ಅಸೀಮತ್ತಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಅಪನೀತಮತ್ತೇ ತಾ ಸೀಮಾ ಪಾಕತಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ। ಯಥಾ ಚಾಯಂ ಪಚ್ಛಾ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಏವಂ ಬಜ್ಝಮಾನಕ್ಖಣೇಪಿ ತಾಸಂ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಸತಿ ತಾ ಬನ್ಧಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಕೇಚಿ ಪನ “ಮಹಾಸೀಮಂ ವಾ ಸೋಧೇತ್ವಾತಿ ಏತ್ಥ ಮಹಾಸೀಮಾಗತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಯಥಾ ತಂ ಸಾಖಂ ವಾ ಪಾರೋಹಂ ವಾ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇಹಿ ನ ಫುಸನ್ತಿ, ಏವಂ ಸೋಧನಮೇವ ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತಂ, ನ ಸಕಲಸೀಮಾಸೋಧನ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ಅಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿರುಜ್ಝನತೋ। ತಥಾ ಹಿ “ಮಹಾಸೀಮಾಯ ಪಥವಿತಲಂ ವಾ ತತ್ಥಜಾತರುಕ್ಖಾದೀನಿ ವಾ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತೀ”ತಿ ಏವಂ ಸಾಖಾಪಾರೋಹಾನಂ ಮಹಾಸೀಮಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಾನಮೇವ ಸಮ್ಬನ್ಧದೋಸೇ ಕಾರಣತ್ತೇನ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ತತ್ಥ ಠಿತಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸಾಖಾದೀನಂ ಫುಸನಂ। ಯದಿ ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಾಖಾದಿ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಾನಮೇವ ಕಾರಣಂ ಸಿಯಾ, ತಸ್ಸ ಸಾಖಂ ವಾ ತತೋ ನಿಗ್ಗತಪಾರೋಹಂ ವಾ ಮಹಾಸೀಮಾಯ ಪವಿಟ್ಠಂ ತತ್ರಟ್ಠೋ ಕೋಚಿ ಭಿಕ್ಖು ಫುಸಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಭಿಕ್ಖುಫುಸನಮೇವ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ। ಯಞ್ಚಿ ತತ್ಥ ಮಹಾಸೀಮಾಸೋಧನೇ ಕಾರಣಂ, ತದೇವ ತಸ್ಮಿಂ ವಾಕ್ಯೇ ಪಧಾನತೋ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬಂ। ನ ಹಿ ಆಹಚ್ಚ

ಠಿತಮೇವ ಸಾಖಾದಿಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಭಿಕ್ಖು ಸೋಧೇತಬ್ಬೋ ಆಕಾಸಟ್ಠಸಾಖಾದಿಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸಾಪಿ ಸೋಧೇತಬ್ಬತೋ, ಕಿಂ ನಿರತ್ಥಕೇನ ಆಹಚ್ಚಟ್ಠಾನವಚನೇನ। ಆಕಾಸಟ್ಠಸಾಖಾಸು ಚ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಫುಸನಮೇವ ಕಾರಣತ್ತೇನ ವುತ್ತಂ, ಸೋಧನಞ್ಚ ತಸ್ಸೇವ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸಾನಯನಾದಿವಸೇನ ಸೋಧನಂ ವುತ್ತಂ। ಇಧ ಪನ "ಮಹಾಸೀಮಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ"ತಿ ಸಕಲಸೀಮಾಸಾಧಾರಣವಚನೇನ ಸೋಧನಂ ವುತ್ತಂ।

ಅಪಿಚ ಸಾಖಾದಿಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಿತಭಿಕ್ಖುಮತ್ತಸೋಧನೇ ಅಭಿಮತೇ "ಮಹಾಸೀಮಾಯ ಪಥವಿತಲ"ನ್ತಿ ವಿಸೇಸಸೀಮೋಪಾದಾನಂ ನಿರತ್ಥಕಂ ಸಿಯಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಅನ್ತಮಸೋ ಆಕಾಸೇಪಿ ಠತ್ವಾ ಸಾಖಾದಿಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಿತಸ್ಸ ವಿಸೋಧೇತಬ್ಬತೋ। **ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಬಹಿಟ್ಠಕಾ ಕಾತಬ್ಬಾ**ತಿ ತತ್ಥ ಪತಿಟ್ಠಿತಭಾವವಿಯೋಜನವಚನತೋ ಚ ವಿಸಭಾಗಸೀಮಾನಂ ಫುಸನೇನೇವ ಸಕಲಸೀಮಾಸೋಧನಹೇತುಕೋ ಅಟ್ಠಕಥಾಸಿದ್ಧೋಯಂ ಏಕೋ ಸಮ್ಬನ್ಧದೋಸೋ ಅತ್ಥೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ತೇನೇವ **ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾಕಥಾಯ**ಮ್ಪಿ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೪೭) "ವಿಹಾರಸೀಮಾಯ ವಾ ಗಾಮಸೀಮಾಯ ವಾ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ"ತಿ ಚ "ನದಿತೀರೇ ಪನ ಖಾಣುಕಂ ಕೋಟ್ಟೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ಬದ್ಧನಾವಾಯ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚ "ಸಚೇ ಪನ ಸೇತು ವಾ ಸೇತುಪಾದಾ ವಾ ಬಹಿತೀರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ, ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಚ ಏವಂ ವಿಸಭಾಗಾಸು ಗಾಮಸೀಮಾಸು ಸಾಖಾದೀನಂ ಫುಸನಮೇವ ಸಙ್ಕರದೋಸಕಾರಣತ್ತೇನ ವುತ್ತಂ, ನ ಭಿಕ್ಖುಫುಸನಂ। ತಥಾ ಹಿ "ಅನ್ತೋನದಿಯಂ ಜಾತರುಕ್ಖೇ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ನದಿಯಂ ನಾವಾಬನ್ಧನಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ ಉದಕುಕ್ಖೇಪನಿಸ್ಸಯತ್ತೇನ ನದಿಸೀಮಾಯ ಸಭಾಗತ್ತಾ। ಯದಿ ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಫುಸನಮೇವ ಪಟಿಚ್ಚ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಮ್ಬನ್ಧದೋಸೋ ವುತ್ತೋ ಸಿಯಾ, ನದಿಯಮ್ಪಿ ಬನ್ಧನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಂ ಭವೇಯ್ಯ। ತತ್ಥಾಪಿ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಫುಸನಂ ಕಮ್ಮಕೋಪಕಾರಣಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಭಾಗಸೀಮಾಸು ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಭೂಮಿಆದಿಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ವಾ ಅಫುಸಿತ್ವಾ ವಾ ಸಾಖಾದಿಮ್ಹಿ ಠಿತೇ ತಂ ಸಾಖಾದಿಂ ಫುಸನ್ತೋವ ಭಿಕ್ಖು ಸೋಧೇತಬ್ಬೋ। ವಿಸಭಾಗಸೀಮಾಸು ಪನ ಸಾಖಾದಿಮ್ಹಿ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಿತೇ ತಂ ಸಾಖಾದಿಂ ಅಫುಸನ್ತಾಪಿ ಸಬ್ಬೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸೋಧೇತಬ್ಬಾ। ಅಫುಸಿತ್ವಾ ಠಿತೇ ಪನ ತಂ ಸಾಖಾದಿಂ ಫುಸನ್ತೋವ ಭಿಕ್ಖು ಸೋಧೇತಬ್ಬೋತಿ ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ।

ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಕೇಚಿ "ಬದ್ಧಸೀಮಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿಯ ಬದ್ಧಸೀಮಾಗಾಮಸೀಮಾನಮ್ಪಿ ತದಞ್ಞಾಸಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಾಸಂ ಸಮಾನಸಂವಾಸಕಸೀಮಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಸತಿ ತದುಭಯಮ್ಪಿ ಏಕಸೀಮಂ ವಿಯ ಸೋಧೇತ್ವಾ ಏಕತ್ಥೇವ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ಅಞ್ಞತ್ಥ ಕತಂ ಕಮ್ಮಂ ವಿಪಜ್ಜತಿ, ನತ್ಥೇತ್ಥ ಸಭಾಗವಿಸಭಾಗಭೇದೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ತೇಸಂ ಮತಿಮತ್ತಂ, ಸಭಾಗಸೀಮಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಮ್ಭೇದದೋಸಾಭಾವಸ್ಸ ವಿಸಭಾಗಸೀಮಾನಮೇವ ತಬ್ಭಾವಸ್ಸ ಸುತ್ತಸುತ್ತಾನುಲೋಮಾದಿವಿನಯನಯೇಹಿ ಸಿದ್ಧತ್ತಾ। ತಥಾ ಹಿ "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಮಂ ಸಮ್ಮನ್ನಿತು"ನ್ತಿ ಗಾಮಸೀಮಾಯಮೇವ ಬದ್ಧಸೀಮಂ ಸಮ್ಮನ್ನಿತುಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ। ತಾಸಂ ನಿಸ್ಸಯನಿಸ್ಸಿತಭಾವೇನ ಸಭಾಗತಾ, ಸಮ್ಭೇದಜ್ಝೋತ್ಥರಣಾದಿದೋಸಾಭಾವೋ ಚ ಸುತ್ತತೋವ ಸಿದ್ಧೋ। ಬನ್ಧನಕಾಲೇ ಪನ ಅನುಞ್ಞಾತಸ್ಸ ಸಮ್ಬನ್ಧಸ್ಸ ಅನುಲೋಮತೋ ಪಚ್ಛಾ ಸಞ್ಜಾತರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೋಪಿ ತಾಸಂ ವಟ್ಟತಿ ಏವ। "ಯಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ…ಪೇ॰… ಕಪ್ಪಿಯಂ ಅನುಲೋಮೇತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ಪಟಿಬಾಹತಿ। ತಂ ವೋ ಕಪ್ಪತೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೦೫) ವುತ್ತತ್ತಾ। ಏವಂ ತಾವ ಬದ್ಧಸೀಮಾಗಾಮಸೀಮಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಭಾಗತಾ, ಸಮ್ಭೇದಾದಿದೋಸಾಭಾವೋ ಚ ಸುತ್ತಸುತ್ತಾನುಲೋಮತೋ ಸಿದ್ಧೋ। ಇಮಿನಾ ಏವ ನಯೇನ ಅರಞ್ಞಸೀಮಾಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾನಂ, ನದಿಆದಿಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾನಞ್ಚ ಸುತ್ತಸುತ್ತಾನುಲೋಮತೋ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಭಾಗತಾ, ಸಮ್ಭೇದಾದಿದೋಸಾಭಾವೋ ಚ ಸಿದ್ಧೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಬದ್ಧಸೀಮಾಯ ಪನ ಅಞ್ಞಾಯ ಬದ್ಧಸೀಮಾಯ, ನದಿಆದಿಸೀಮಾಸು ಚ ಬನ್ಧಿತುಂ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಸಿದ್ಧಿತೋ ಚೇವ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾನಂ ನದಿಆದೀಸು ಏವ ಕಾತುಂ ನಿಯಮನಸುತ್ತಸಾಮತ್ಥಿಯೇನ ಬದ್ಧಸೀಮಾಗಾಮಸೀಮಾದೀಸು ಕರಣಪಟಿಕ್ಖೇಪಸಿದ್ಧಿತೋ ಚ ತಾಸಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿಸಭಾಗತಾ, ಉಪ್ಪತ್ತಿಕ್ಖಣೇ, ಪಚ್ಛಾ ಚ ರುಕ್ಖಾದೀಹಿ ಸಮ್ಭೇದಾದಿದೋಸಸಮ್ಭವೋ ಚ ವುತ್ತನಯೇನ ಸುತ್ತಸುತ್ತಾನುಲೋಮತೋ ಚ ಸಿಜ್ಝನ್ತಿ। ತೇನೇವ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰

೧೪೮) ವಿಸಭಾಗಸೀಮಾನಮೇವ ವಟರುಕ್ಖಾದಿವಚನೇಹಿ ಸಮ್ಬನ್ಧದೋಸಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಸಭಾಗಾನಂ ಬದ್ಧಸೀಮಾಗಾಮಸೀಮಾದೀನಂ ಸಮ್ಬನ್ಧದೋಸೋ ನ ದಸ್ಸಿತೋ, ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ನ ದಸ್ಸಿತೋ, ಅಥ ಖೋ ತಾಸಂ ಸಭಾಗಸೀಮಾನಂ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೇಪಿ ದೋಸಾಭಾವೋ ಪಾಳಿಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಞಾಪಿತೋ ಏವ। ತಥಾ ಹಿ ಪಾಳಿಯಂ "ಪಬ್ಬತನಿಮಿತ್ತಂ ಪಾಸಾಣನಿಮಿತ್ತಂ ವನನಿಮಿತ್ತಂ ರುಕ್ಖನಿಮಿತ್ತ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ವಡ್ಢನಕನಿಮಿತ್ತಾನಿ ಅನುಞ್ಞಾತಾನಿ। ತೇನ ನೇಸಂ ರುಕ್ಖಾದೀನಂ ನಿಮಿತ್ತಾನಂ ವಡ್ಢನೇಪಿ ಬದ್ಧಸೀಮಾಗಾಮಸೀಮಾನಂ ಸಙ್ಕರದೋಸಾಭಾವೋ ಞಾಪಿತೋವ ಹೋತಿ। ದ್ವಿನ್ನಂ ಪನ ಬದ್ಧಸೀಮಾನಂ ಈದಿಸೋ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ನ ವಟ್ಟತಿ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ "ಏಕರುಕ್ಖೋಪಿ ಚ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸೀಮಾನಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ಹೋತಿ, ಸೋ ಪನ ವಡ್ಢನ್ತೋ ಸೀಮಾಸಙ್ಕರಂ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ನ ಕಾತಬ್ಬೋ"ತಿ "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ತಿಯೋಜನಪರಮಂ ಸೀಮಂ ಸಮ್ಮನ್ನಿತು"ನ್ತಿ ವಚನತೋಪಿ ಚಾಯಂ ಞಾಪಿತೋ। ತಿಯೋಜನಪರಮಾಯ ಹಿ ಸೀಮಾಯ ಸಮನ್ತಾ ಪರಿಯನ್ತೇಸು ರುಕ್ಖಲತಾಗುಮ್ಬಾದೀಹಿ ಬದ್ಧಸೀಮಾಗಾಮಸೀಮಾನಂ ನಿಯಮೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಮ್ಬನ್ಧಸ್ಸ ಸಮ್ಭವತೋ "ಈದಿಸಂ ಸಮ್ಬನ್ಧನಂ ವಿನಾಸೇತ್ವಾವ ಸೀಮಾ ಸಮ್ಮನ್ನಿತಬ್ಬಾ"ತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಮ್ಪಿ ನ ವುತ್ತಂ।

ಯದಿ ಚೇತ್ಥ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೇನ ಕಮ್ಮವಿಪತ್ತಿ ಭವೇಯ್ಯ, ಅವಸ್ಸಮೇವ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ। ವಿಪತ್ತಿಪರಿಹಾರತ್ಥಞ್ಹಿ ಆಚರಿಯಾ ನಿರಾಸಙ್ಕಟ್ಠಾನೇಸುಪಿ "ಭಿತ್ತಿಂ ಅಕಿತ್ತೇತ್ವಾ"ತಿಆದಿನಾ ಸಿದ್ಧಮೇವತ್ಥಂ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಅವೋಚುಂ। ಇಧ ಪನ "ವನಮಜ್ಝೇ ವಿಹಾರಂ ಕರೋನ್ತಿ, ವನಂ ನ ಕಿತ್ತೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿಆದಿರುಕ್ಖಲತಾದೀಹಿ ನಿರನ್ತರೇ ವನಮಜ್ಝೇಪಿ ಸೀಮಾಬನ್ಧನಮೇವ ಅವೋಚುಂ। ತಥಾ ಥಮ್ಭಾನಂ ಉಪರಿ ಕತಪಾಸಾದಾದೀಸು ಹೇಟ್ಠಾ ಥಮ್ಭಾದೀಹಿ ಏಕಾಬದ್ಧೇಸು ಉಪರಿಮತಲಾದೀಸು ಸೀಮಾಬನ್ಧನಂ ಬಹುಧಾ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಬದ್ಧಸೀಮಾಗಾಮಸೀಮಾನಂ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೋ ತೇಹಿ ಮುಖತೋವ ವಿಹಿತೋ। ಅಪಿಚ ಗಾಮಸೀಮಾನಮ್ಪಿ ಪಾಟೇಕ್ಕಂ ಬದ್ಧಸೀಮಾಸದಿಸತಾಯ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಗಾಮಸೀಮಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇಹಿ ದಬ್ಬತಿಣಮತ್ತೇನಾಪಿ ಸಮ್ಬನ್ಧಾ ಗಾಮನ್ತರಪರಮ್ಪರಾ ಅರಞ್ಞನದಿಸಮುದ್ದಾ ಚ ಸೋಧೇತಬ್ಬಾತಿ ಸಕಲದೀಪಂ ಸೋಧೇತ್ವಾವ ಕಾತಬ್ಬಂ ಸಿಯಾ। ಏವಂ ಪನ ಅಸೋಧೇತ್ವಾ ಪಠಮಮಹಾಸಙ್ಗೀತಿಕಾಲತೋ ಪಭುತಿ ಕತಾನಂ ಉಪಸಮ್ಪದಾದಿಕಮ್ಮಾನಂ, ಸೀಮಾಸಮ್ಮುತೀನಞ್ಚ ವಿಪಜ್ಜನತೋ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸಙ್ಕಾಪಸಙ್ಗೋ ಚ ದುನ್ನಿವಾರೋ ಹೋತಿ। ನ ಚೇತಂ ಯುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವ ವಿಸಭಾಗಸೀಮಾನಮೇವ ರುಕ್ಖಾದೀಹಿ ಸಮ್ಬನ್ಧದೋಸೋ, ನ ಬದ್ಧಸೀಮಾಗಾಮಸೀಮಾದೀನಂ ಸಭಾಗಸೀಮಾನನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಮಹಾಸೀಮಾಸೋಧನಸ್ಸ ದುಕ್ಕರತಾಯ ಖಣ್ಡಸೀಮಾಯಮೇವ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಕರಣನ್ತಿ ಆಹ **"ಸೀಮಾಮಾಳಕೇ"**ತಿಆದಿ । ಮಹಾಸಙ್ಘಸನ್ನಿಪಾತೇ ಪನ ಖಣ್ಡಸೀಮಾಯ ಅಪ್ಪಹೋನಕತಾಯ ಮಹಾಸೀಮಾಯ ಕಮ್ಮೇ ಕರಿಯಮಾನೇಪಿ ಅಯಂ ನಯೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋವ।

"ಉಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಕಾಯಪಟಿಬದ್ಧೇನಪಿ ಸೀಮಂ ಫುಸನ್ತೋ ಸೀಮಟ್ಠೋವ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಪುರಿಮನಯೇಪೀತಿ** ಖಣ್ಡಸೀಮತೋ ಮಹಾಸೀಮಂ ಪವಿಟ್ಠಸಾಖಾನಯೇಪಿ। ಸೀಮಟ್ಠರುಕ್ಖಸಾಖಾಯ ನಿಸಿನ್ನೋ ಸೀಮಟ್ಠೋವ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **"ಹತ್ಥಪಾಸಮೇವ ಆನೇತಬ್ಬೋ"**ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ರುಕ್ಖಸಾಖಾದೀಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಮ್ಬನ್ಧಾಸು ಏತಾಸು ಖನ್ಧಸೀಮಾಯಂ ತಯೋ ಭಿಕ್ಖೂ, ಮಹಾಸೀಮಾಯಂ ದ್ವೇತಿ ಏವಂ ದ್ವೀಸು ಸೀಮಾಸು ಸೀಮನ್ತರಿಕಂ ಅಫುಸಿತ್ವಾ, ಹತ್ಥಪಾಸಞ್ಚ ಅವಿಜಹಿತ್ವಾ ಠಿತೇಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಉಪಸಮ್ಪದಾದಿಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ। ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ "ನಾನಾಸೀಮಾಯ ಠಿತಚತುತ್ಥೋ ಕಮ್ಮಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಅಕಮ್ಮಂ, ನ ಚ ಕರಣೀಯ"ನ್ತಿಆದಿ (ಮಹಾವ॰ ೩೮೯) ವಚನತೋ। ತೇನೇವೇತ್ಥಾಪಿ ಮಹಾಸೀಮಂ ಸೋಧೇತ್ವಾ ಮಾಳಕಸೀಮಾಯಮೇವ ಕಮ್ಮಕರಣಂ ವಿಹಿತಂ। ಅಞ್ಞಥಾ ಭಿನ್ನಸೀಮಟ್ಠತಾಯ ತತ್ರಟ್ಠಸ್ಸ ಗಣಪೂರಕತ್ತಾಭಾವಾ ಕಮ್ಮಕೋಪೋವ ಹೋತೀತಿ।

ಯದಿ ಏವಂ ಕಥಂ ಛನ್ದಪಾರಿಸುದ್ಧಿಆಹರಣವಸೇನ ಮಹಾಸೀಮಾಸೋಧನನ್ತಿ? ತಮ್ಪಿ ವಿನಯಞ್ಞೂ ನ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ಹತ್ಥಪಾಸಾನಯನಬಹಿಸೀಮಾಕರಣವಸೇನೇವ ಪನೇತ್ಥ ಸೋಧನಂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ, ದಿನ್ನಸ್ಸಾಪಿ ಛನ್ದಸ್ಸ ಅನಾಗಮನೇನ ಮಹಾಸೀಮಟ್ಠೋ

ಕಮ್ಮಂ ಕೋಪೇತೀತಿ। ಯದಿ ಚಸ್ಸ ಛನ್ದಾದಿ ನಾಗಚ್ಛತಿ, ಕಥಂ ಸೋ ಕಮ್ಮಂ ಕೋಪೇಸ್ಸತೀತಿ? ದ್ವಿನ್ನಂ ವಿಸಭಾಗಸೀಮಾನಂ ಸಮ್ಬನ್ಧದೋಸತೋ। ಸೋ ಚ ಸಮ್ಬನ್ಧದೋಸೋ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನಪ್ಪಮಾಣತೋ। ನ ಹಿ ವಿನಯೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಯುತ್ತಿ ಸಕ್ಕಾ ಞಾತುಂ ಬುದ್ಧಗೋಚರತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಸಚೇ ದ್ವೇಪಿ ಸೀಮಾಯೋ ಪೂರೇತ್ವಾ ನಿರನ್ತರಂ ಠಿತೇಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇಸು ಏಕಿಸ್ಸಾ ಏವ ಸೀಮಾಯ ಗಣೋ ಚ ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ ಚ ಅನುಸ್ಸಾವಕೋ ಚ ಏಕತೋ ತಿಟ್ಠತಿ, ಕಮ್ಮಂ ಸುಕತಮೇವ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಕಮ್ಮಾರಹೋ ವಾ ಅನುಸ್ಸಾವಕೋ ವಾ ಸೀಮನ್ತರಟ್ಠೋ ಹೋತಿ, ಕಮ್ಮಂ ವಿಪಜ್ಜತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಞ್ಚ ಬದ್ಧಸೀಮಾಗಾಮಸೀಮಾದಿಸಭಾಗಸೀಮಾಸು ಏವ ಯುಜ್ಜತಿ, ಯಾಸು ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೇಸುಪಿ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ। ಯಾಸು ಪನ ಅತ್ಥಿ, ನ ತಾಸು ವಿಸಭಾಗಸೀಮಾಸು ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಸತಿ ಏಕತ್ಥ ಠಿತೋ ಇತರಟ್ಠಾನಂ ಕಮ್ಮಂ ಕೋಪೇತಿ ಏವ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ಸೋಧನಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ। ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ನ ಓತರತೀತಿ ಪಣವಸಣ್ಠಾನಪಬ್ಬತಾದೀಸು ಹೇಟ್ಠಾ ಪಮಾಣರಹಿತಟ್ಠಾನಂ ನ ಓತರತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಪನೇತ್ಥ ಬಜ್ಝಮಾನಕ್ಖಣೇ ಉದ್ಧಮ್ಪಿ ಪಮಾಣರಹಿತಂ ಪಬ್ಬತಾದೀನಿ ನಾರೋಹತಿ, ತಥಾಪಿ ತಂ ಪಚ್ಛಾ ಸೀಮಟ್ಠತಾಯ ಸೀಮಾ ಹೋತಿ। ಹೇಟ್ಠಾ ಪಣವಸಣ್ಠಾನಾದಿ ಪನ ಉಪರಿ ಬದ್ಧಾಯಪಿ ಸೀಮಾಯ ಸೀಮಾಸಙ್ಖ್ಯಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸ ವಸೇನ ನ ಓತರತೀತಿ ವುತ್ತಂ, ಇತರಥಾ ಓರೋಹಣಾರೋಹಣಾನಂ ಸಾಧಾರಣವಸೇನ "ನ ಓತರತೀ"ತಿಆದಿನಾ ವತ್ತಬ್ಬತೋ। **ಯಂ ಕಿಞ್ಚೀ**ತಿ ನಿಟ್ಠಿತಸೀಮಾಯ ಉಪರಿ ಜಾತಂ ವಿಜ್ಜಮಾನಂ ಪುಬ್ಬೇ ಠಿತಂ, ಪಚ್ಛಾ ಸಞ್ಜಾತಂ, ಪವಿಟ್ಠಞ್ಚ ಯಂಕಿಞ್ಚಿ ಸವಿಞ್ಞಾಣಕಾವಿಞ್ಞಾಣಕಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯ ಹಿ ಹತ್ಥಿಕ್ಖನ್ಧಾದಿಸವಿಞ್ಞಾಣಕೇಸು ನಿಸಿನ್ನೋಪಿ ಭಿಕ್ಖು ಸೀಮಟ್ಠೋವ ಹೋತಿ। **"ಬದ್ಧಸೀಮಾಯಾ"**ತಿ ಇದಞ್ಚ ಪಕರಣವಸೇನ ಉಪಲಕ್ಖಣತೋ ವುತ್ತಂ। ಅಬದ್ಧಸೀಮಾಸುಪಿ ಸಬ್ಬಾಸು ಠಿತಂ ತಂ ಸೀಮಾಸಙ್ಖ್ಯಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ।

ಏಕಸಮ್ಬದ್ಧೇನ ಗತನ್ತಿ ರುಕ್ಖಲತಾದಿತತ್ರಜಾತಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಾದಿಸಮ್ಪಿ "ಇತೋ ಗತ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತಂ ಅರಹತಿ। ಯಂ ಪನ "ಇತೋ ಗತ"ನ್ತಿ ವಾ "ತತೋ ಆಗತ"ನ್ತಿ ವಾ ವತ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಂ ಉಭೋಸು ಬದ್ಧಸೀಮಾಗಾಮಸೀಮಾಸು, ಉದಕುಕ್ಖೇಪನದಿಆದೀಸು ಚ ತಿರಿಯಂ ಪತಿತರಜ್ಜುದಣ್ಡಾದಿ, ತತ್ಥ ಕಿಂ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ? ಏತ್ಥ ಪನ ಬದ್ಧಸೀಮಾಯ ಪತಿಟ್ಠಿತಭಾಗೋ ಬದ್ಧಸೀಮಾ, ಅಬದ್ಧಗಾಮಸೀಮಾಯ ಪತಿಟ್ಠಿತಭಾಗೋ ಗಾಮಸೀಮಾ ತದುಭಯಸೀಮಟ್ಠಪಬ್ಬತಾದಿ ವಿಯ। ಬದ್ಧಸೀಮತೋ ಉಟ್ಠಿತವಟರುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಾರೋಹೇ, ಗಾಮಸೀಮಾಯ ಗಾಮಸೀಮತೋ ಉಟ್ಠಿತವಟರುಕ್ಖಸ್ಸ ಪಾರೋಹೇ ಚ ಬದ್ಧಸೀಮಾಯ ಪತಿಟ್ಠಿತೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಮೂಲಪತಿಟ್ಠಿತಕಾಲತೋ ಹಿ ಪಟ್ಠಾಯ "ಇತೋ ಗತಂ, ತತೋ ಆಗತ"ನ್ತಿ ವತ್ತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತೋ ಸೋ ಭಾಗೋ ಯಥಾಪವಿಟ್ಠಸೀಮಾಸಙ್ಖ್ಯಮೇವ ಗಚ್ಛತಿ, ತೇಸಂ ರುಕ್ಖಪಾರೋಹಾನಂ ಅನ್ತರಾ ಪನ ಆಕಾಸಟ್ಠಸಾಖಾ ಭೂಮಿಯಂ ಸೀಮಾಪರಿಚ್ಛೇದಪ್ಪಮಾಣೇನ ತದುಭಯಸೀಮಾ ಹೋತೀತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನಸ್ಸ ಸಾಖಾಯ ಪಾರೋಹೋ ಪವಿಟ್ಠಸೀಮಾಯ ಪಥವಿಯಂ ಮೂಲೇಹಿ ಪತಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾಪಿ ಯಾವ ಸಾಖಂ ವಿನಾ ಠಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತಾವ ಮೂಲಸೀಮಟ್ಠತಂ ನ ವಿಜಹತಿ। ಯದಾ ಪನ ವಿನಾ ಠಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ತದಾಪಿ ಪಾರೋಹಮತ್ತಮೇವ ಪವಿಟ್ಠಸೀಮಟ್ಠತಂ ಸಮುಪೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಆಕಾಸಟ್ಠಸಾಖಾಭಾಗೋ ಪುರಿಮಸೀಮಟ್ಠತಂ ನ ವಿಜಹತಿ, ತತೋ ಆಗತಭಾಗಸ್ಸ ಅವಿಜಹಿತತ್ತಾತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ। ಉದಕುಕ್ಖೇಪನದಿಆದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ತತ್ಥ ಚ ವಿಸಭಾಗಸೀಮಾಯ ಏವಂ ಪವಿಟ್ಠೇ ಸಕಲಸೀಮಾಸೋಧನಂ, ಸಭಾಗಾಯ ಪವಿಟ್ಠೇ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಿತಮತ್ತಭಿಕ್ಖುಸೋಧನಞ್ಚ ಸಬ್ಬಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತನಯಮೇವ।

೧೪೦. **ಪಾರಯತೀ**ತಿ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರತಿ, ನದಿಯಾ ಉಭೋಸು ತೀರೇಸು ಪತಿಟ್ಠಮಾನಾ ಸೀಮಾ ನದಿಅಜ್ಝೋತ್ಥರಾ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **"ನದಿಂಅಜ್ಝೋತ್ಥರಮಾನ"**ನ್ತಿ। ಅನ್ತೋನದಿಯಞ್ಹಿ ಸೀಮಾ ನ ಓತರತಿ। ನದಿಲಕ್ಖಣೇ ಪನ ಅಸತಿ ಓತರತಿ, ಸಾ ಚ ತದಾ ನದಿಪಾರಸೀಮಾ ನ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **"ನದಿಯಾ ಲಕ್ಖಣಂ ನದಿನಿಮಿತ್ತೇ ವುತ್ತನಯಮೇವಾ"**ತಿ। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಭವೇಯ್ಯ। ಅವಸ್ಸಂ ಲಬ್ಭನೇಯ್ಯಾ ಪನ ಧುವನಾವಾವ ಹೋತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **"ನ ನಾವಾಯಾ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ನಾವಂ ವಿನಾಪಿ ಸೀಮಾ ಬದ್ಧಾ ಸುಬದ್ಧಾ ಏವ ಹೋತಿ, ಆಪತ್ತಿಪರಿಹಾರತ್ಥಾ ನಾವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ರುಕ್ಖಸಙ್ಘಾಟಮಯೋತಿ ಅನೇಕರುಕ್ಖೇ ಏಕತೋ ಘಟೇತ್ವಾ ಕತಸೇತು। ರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕತೋತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ। **“ಸಬ್ಬನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಅನ್ತೋ ಠಿತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಹತ್ಥಪಾಸಗತೇ ಕತ್ವಾ”**ತಿ ಇದಂ ಉಭಿನ್ನಂ ತೀರಾನಂ ಏಕಗಾಮಖೇತ್ತಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಪಬ್ಬತಸಣ್ಠಾನಾ**ತಿ ಏಕತೋ ಉಗ್ಗತದೀಪಸಿಖರತ್ತಾ ವುತ್ತಂ।

ಸೀಮಾನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉಪೋಸಥಾಗಾರಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೪೧. **ಸಮೂಹನಿತ್ವಾ**ತಿ ವಿನಾಸೇತ್ವಾ, ಉದ್ಧರಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಞ್ಚ ಆಪತ್ತಿಪರಿಹಾರತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ।

೧೪೨. **ಯಾನಿ ಕಾನಿಚೀ**ತಿ ಇಧ ನಿಮಿತ್ತಾನಂ ಸೀಮಾಯ ಪಾಳಿಯಂ ಸರೂಪತೋ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ।

ಉಪೋಸಥಾಗಾರಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸೀಮಾನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೪೩. **ಅಟ್ಠಾರಸಾ**ತಿ ಅನ್ಧಕವಿನ್ದವಿಹಾರಮ್ಪಿ ಉಪಾದಾಯ ವುಚ್ಚತಿ। **ನೇಸಂ ಸೀಮಾ**ತಿ ತೇಸು ಮಹಾವಿಹಾರೇಸು। “ಮನ”ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸ ವಿವರಣಂ **ಈಸಕ**ನ್ತಿ, ಈಸಕಂ ವುಳ್ಹೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇಮಮೇವತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಅಪ್ಪತ್ತವುಳ್ಹಭಾವೋ ಅಹೋಸೀ”**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಮನಸಿಕರೋನ್ತೋ**ತಿ ಇದ್ಧಿಯಾ ಅನತಿಕ್ಕಮಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ।

೧೪೪. **ಸೋ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಸಙ್ಘೋ। **ದ್ವೇಪೀ**ತಿ ದ್ವೇ ಸಮಾನಸಂವಾಸಅವಿಪ್ಪವಾಸಾಯೋ। **ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸೀಮಾ**ತಿ ಮಹಾಸೀಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ತತ್ಥೇವ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಾತಿ।

“ಅವಿಪ್ಪವಾಸಂ ಅಜಾನನ್ತಾಪೀ”ತಿ ಇದಂ ಮಹಾಸೀಮಾಯ ವಿಜ್ಜಮಾನಾವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಂ, ತಸ್ಸಾ ಬಾಹಿರಪರಿಚ್ಛೇದಞ್ಚ ಅಜಾನನ್ತಾನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ಅಜಾನನ್ತೇಹಿಪಿ ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯ ಠತ್ವಾ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಕತಾಯ ಸಾ ಸೀಮಾ ಸಮೂಹತಾವ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **“ಸಮೂಹನಿತುಞ್ಚೇವ ಬನ್ಧಿತುಞ್ಚ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತೀ”**ತಿ। **ನಿರಾಸಙ್ಕಟ್ಠಾನೇ**ತಿ ಖಣ್ಡಸೀಮಾರಹಿತಟ್ಠಾನೇ। ಇದಞ್ಚ ಮಹಾಸೀಮಾಯ ವಿಜ್ಜಮಾನಾಯಪಿ ಕಮ್ಮಕರಣಸುಖತ್ಥಂ ಖಣ್ಡಸೀಮಾ ಇಚ್ಛಿತಾತಿ ತಂ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣಾದಿಬಹುಸನ್ನಿಪಾತಟ್ಠಾನೇ ನ ಬನ್ಧತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥಾಪಿ ಸಾ ಬದ್ಧಾ ಸುಬದ್ಧಾ ಏವ ಮಹಾಸೀಮಾ ವಿಯ। **“ಪಟಿಬನ್ಧಿತುಂ ಪನ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತೇವಾ”**ತಿ ಇದಂ ಖಣ್ಡಸೀಮಾಯ ಅಸಮೂಹತತ್ತಾ, ತಸ್ಸಾ ಅವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಸ್ಸ ಅಜಾನನತೋ ಚ ಮಹಾಸೀಮಾಬನ್ಧನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಖಣ್ಡಸೀಮಂ ಪನ ನಿರಾಸಙ್ಕಟ್ಠಾನೇ ಬನ್ಧಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತೇವ। **ಸೀಮಾಸಮ್ಭೇದಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಖಣ್ಡಸೀಮಾಯ ವಿಜ್ಜಮಾನಪಕ್ಖೇ ಸೀಮಾಯ ಸೀಮಂ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಣಸಮ್ಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಪಕ್ಖೇಪಿ ಸಮ್ಭೇದಸಙ್ಕಾಯ ಅನಿವತ್ತನೇನ ಸಮ್ಭೇದಸಙ್ಕಂ ಕತ್ವಾ। **ಅವಿಹಾರಂ ಕರೇಯ್ಯು**ನ್ತಿ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮನಾರಹಂ ಕರೇಯ್ಯುಂ। ಪುಬ್ಬೇ ಹಿ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣಾದಿನಿರಾಸಙ್ಕಟ್ಠಾನೇ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ಇದಾನಿ ತಮ್ಪಿ ವಿನಾಸಿತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ನ ಸಮೂಹನಿತಬ್ಬಾ**ತಿ ಖಣ್ಡಸೀಮಂ ಅಜಾನನ್ತೇಹಿ ನ ಸಮೂಹನಿತಬ್ಬಾ। **ಉಭೋಪಿ ನ ಜಾನನ್ತೀ**ತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ಪದೇಸನಿಯಮಂ ವಾ ತಾಸಂ ದ್ವಿನ್ನಮ್ಪಿ ವಾ ಅಞ್ಞತರಾಯ ವಾ ವಿಜ್ಜಮಾನತಂ ವಾ ಅವಿಜ್ಜಮಾನತಂ ವಾ ನ ಜಾನನ್ತಿ, ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಙ್ಕಾ ಏವ ಹೋತಿ। **“ನೇವ ಸಮೂಹನಿತುಂ, ನ ಬನ್ಧಿತುಂ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತೀ”**ತಿ ಇದಂ ನಿರಾಸಙ್ಕಟ್ಠಾನೇ ಠತ್ವಾ ಸಮೂಹನಿತುಂ ಸಕ್ಕೋನ್ತೋಪಿ ಮಹಾಸೀಮಂ ಪಟಿಬನ್ಧಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋನ್ತೀತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **“ನ ಚ ಸಕ್ಕಾ…ಪೇ॰… ಕಮ್ಮವಾಚಂ ಕಾತು”**ನ್ತಿ ಇದಂ ಸೀಮಾಬನ್ಧನಕಮ್ಮವಾಚಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ತಸ್ಮಾ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಬನ್ಧಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ತಸ್ಮಾ ನ ಸಮೂಹನಿತಬ್ಬಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕೇಚಿ ಪನ “ಈದಿಸೇಸು ವಿಹಾರೇಸು ಛಪಞ್ಚಮತ್ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಹಾರಕೋಟಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಿಹಾರಪರಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ಸಮನ್ತಾ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೇ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಮಞ್ಚಪ್ಪಮಾಣೇ ಓಕಾಸೇ ನಿರನ್ತರಂ ಠತ್ವಾ ಪಠಮಂ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸೀಮಂ, ತತೋ ಸಮಾನಸಂವಾಸಕಸೀಮಞ್ಚ ಸಮೂಹನನವಸೇನ ಸೀಮಾಯ ಸಮುಗ್ಘಾತೇ ಕತೇ ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಖಣ್ಡಸೀಮಾಯ, ಮಹಾಸೀಮಾಯಪಿ ವಾ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತೇ ಸತಿ ಅವಸ್ಸಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಮಞ್ಚಟ್ಠಾನೇ ತಾಸಂ ಮಜ್ಝಗತಾ ತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತಾ ಸಮೂಹನೇಯ್ಯುಂ, ತತೋ ಗಾಮಸೀಮಾ ಏವ ಅವಸಿಸ್ಸೇಯ್ಯ। ನ ಹೇತ್ಥ ಸೀಮಾಯ, ತಪ್ಪರಿಚ್ಛೇದಸ್ಸ ವಾ ಜಾನನಂ ಅಙ್ಗಂ। ಸೀಮಾಯ ಪನ ಅನ್ತೋಠಾನಂ, “ಸಮೂಹನಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಕರಣಞ್ಚೇತ್ಥ ಅಙ್ಗಂ। **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ‘ಖಣ್ಡಸೀಮಂ ಪನ ಜಾನನ್ತಾ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಂ ಅಜಾನನ್ತಾಪಿ ಸಮೂಹನಿತುಞ್ಚೇವ ಬನ್ಧಿತುಞ್ಚ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸನ್ತೀ’ತಿ ಏವಂ ಮಹಾಸೀಮಾಯ ಪರಿಚ್ಛೇದಸ್ಸ ಅಜಾನನೇಪಿ ಸಮೂಹನನಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಗಾಮಸೀಮಾಯ ಏವ ಚ ಅವಸಿಟ್ಠಾಯ ತತ್ಥ ಯಥಾರುಚಿ ದುವಿಧಮ್ಪಿ ಸೀಮಂ ಬನ್ಧಿತುಞ್ಚೇವ ಉಪಸಮ್ಪದಾದಿಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಞ್ಚ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಯುತ್ತಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ। ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸೀಮಾನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಗಾಮಸೀಮಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೪೭. ಪಾಳಿಯಂ “ಅಸಮ್ಮತಾಯ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಮಾಯಾ”ತಿಆದಿನಾ ಗಾಮಸೀಮಾ ಏವ ಬದ್ಧಸೀಮಾಯ ಖೇತ್ತಂ, ಅರಞ್ಞನದಿಆದಯೋ ವಿಯ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಉದಕುಕ್ಖೇಪಾದೀನಂ। ಸಾ ಚ ಗಾಮಸೀಮಾ ಬದ್ಧಸೀಮಾವಿರಹಿತಟ್ಠಾನೇ ಸಯಮೇವ ಸಮಾನಸಂವಾಸಾ **ಹೋತೀ**ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಯಾ ತಸ್ಸ ವಾ ಗಾಮಸ್ಸ ಗಾಮಸೀಮಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಗಾಮಸೀಮಾಪರಿಚ್ಛೇದಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಚ ಬಹಿ ಚ ಖೇತ್ತವತ್ಥುಅರಞ್ಞಪಬ್ಬತಾದಿಕಂ ಸಬ್ಬಂ ಗಾಮಖೇತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ “ಗಾಮಸ್ಸಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಅನ್ತರಘರಮೇವ। ತಸ್ಮಾ ತಸ್ಸ ಸಕಲಸ್ಸ ಗಾಮಖೇತ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಬನ್ಧನೀಯಾ ಗಾಮಸೀಮಾತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಯೋ ಹಿ ಸೋ ಅನ್ತರಘರಖೇತ್ತಾದೀಸು ಅನೇಕೇಸು ಭೂಮಿಭಾಗೇಸು “ಗಾಮೋ”ತಿ ಏಕತ್ತೇನ ಲೋಕಜನೇಹಿ ಪಞ್ಞತ್ತೋ ಗಾಮವೋಹಾರೋ, ಸೋವ ಇಧ “ಗಾಮಸೀಮಾ”ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ, ಗಾಮೋ ಏವ ಹಿ **ಗಾಮಸೀಮಾ**। ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಉಪರಿ ಅರಞ್ಞಂ ನದೀ ಸಮುದ್ದೋ ಜಾತಸ್ಸರೋತಿ ಏವಂ ತೇಸು ಭೂಮಿಪ್ಪದೇಸೇಸು ಏಕತ್ತೇನ ಲೋಕಜನಪಞ್ಞತ್ತಾನಮೇವ ಅರಞ್ಞಾದೀನಂ ಅರಞ್ಞಸೀಮಾದಿಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಲೋಕೇ ಪನ ಗಾಮಸೀಮಾದಿವೋಹಾರೋ ಗಾಮಾದೀನಂ ಮರಿಯಾದಾಯಮೇವ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಗಾಮಖೇತ್ತಾದೀಸು ಸಬ್ಬತ್ಥ। ಸಾಸನೇ ಪನ ತೇ ಗಾಮಾದಯೋ ಇತರನಿವತ್ತಿಅತ್ಥೇನ ಸಯಮೇವ ಅತ್ತನೋ ಮರಿಯಾದಾತಿ ಕತ್ವಾ ಗಾಮೋ ಏವ ಗಾಮಸೀಮಾ, ಅರಞ್ಞಮೇವ **ಅರಞ್ಞಸೀಮಾ...ಪೇ॰...** ಸಮುದ್ದೋ ಏವ **ಸಮುದ್ದಸೀಮಾ**ತಿ ಸೀಮಾವೋಹಾರೇನ ವುತ್ತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

“ನಿಗಮಸ್ಸ ವಾ”ತಿ ಇದಂ ಗಾಮಸೀಮಪ್ಪಭೇದಂ ಸಬ್ಬಂ ಉಪಲಕ್ಖಣವಸೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ **“ನಗರಮ್ಪಿ ಗಹಿತಮೇವಾ”**ತಿ। **“ಬಲಿಂ ಲಭನ್ತೀ”**ತಿ ಇದಂ ಯೇಭುಯ್ಯವಸೇನ ವುತ್ತಂ, “ಅಯಂ ಗಾಮೋ ಏತ್ತಕೋ ಕರೀಸಭಾಗೋ”ತಿಆದಿನಾ ಪನ ರಾಜಪಣ್ಣೇಸು ಆರೋಪಿತೇಸು ಭೂಮಿಭಾಗೇಸು ಯಸ್ಮಿಂ ಯಸ್ಮಿಂ ತಳಾಕಮಾತಿಕಾಸುಸಾನಪಬ್ಬತಾದಿಕೇ ಪದೇಸೇ ಬಲಿಂ ನ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಸೋಪಿ ಗಾಮಸೀಮಾ ಏವ। ರಾಜಾದೀಹಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಭೂಮಿಭಾಗೋ ಹಿ ಸಬ್ಬೋವ ಠಪೇತ್ವಾ ನದಿಲೋಣಿಜಾತಸ್ಸರೇ ಗಾಮಸೀಮಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತೇನಾಹ **“ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ರಾಜಾ ಕಸ್ಸಚಿ ದೇತೀ”**ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತತ್ಥ ರಾಜಾ ಕಞ್ಚಿ ಪದೇಸಂ ಗಾಮನ್ತರೇನ ಯೋಜೇತಿ, ಸೋ ಪವಿಟ್ಠಗಾಮಸೀಮತಂ ಏವ ಭಜತಿ, ನದಿಜಾತಸ್ಸರೇಸು ವಿನಾಸೇತ್ವಾ ತಳಾಕಾದಿಭಾವಂ ವಾ ಪೂರೇತ್ವಾ ಖೇತ್ತಾದಿಭಾವಂ ವಾ ಪಾಪಿತೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಯೇ ಪನ ಗಾಮಾ ರಾಜಚೋರಾದಿಭಯಪೀಳಿತೇಹಿ ಮನುಸ್ಸೇಹಿ ಛಡ್ಡಿತಾ ಚಿರಮ್ಪಿ ನಿಮ್ಮನುಸ್ಸಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ಸಮನ್ತಾ ಪನ ಗಾಮಾ ಸನ್ತಿ, ತೇಪಿ ಪಾಟೇಕ್ಕಂ ಗಾಮಸೀಮಾವ। ತೇಸು ಹಿ ರಾಜಾನೋ ಸಮನ್ತಗಾಮವಾಸೀಹಿ ಕಸಾಪೇತ್ವಾ ವಾ ಯೇಹಿ ಕೇಹಿಚಿ

ಕಸಿತಟ್ಠಾನಂ ಲಿಖಿತ್ವಾ ವಾ ಬಲಿಂ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇನ ವಾ ಗಾಮೇನ ಏಕೀಭಾವಂ ವಾ ಉಪನೇನ್ತಿ। ಯೇ ಪನ ಗಾಮಾ ರಾಜೂಹಿಪಿ ಪರಿಚ್ಚತ್ತಾ ಗಾಮಖೇತ್ತಾನನ್ತರಿಕಾ ಮಹಾರಞ್ಞೇನ ಏಕೀಭೂತಾ, ತೇ ಅಗಾಮಕಾರಞ್ಞಸೀಮತಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ಪುರಿಮಾ ಗಾಮಸೀಮಾ ವಿನಸ್ಸತಿ। ರಾಜಾನೋ ಪನ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅರಞ್ಞಾದಿಪ್ಪದೇಸೇ ಮಹನ್ತಂ ಗಾಮಂ ಕತ್ವಾ ಅನೇಕಸಹಸ್ಸಾನಿ ಕುಲಾನಿ ವಾಸಾಪೇತ್ವಾ ತತ್ಥ ವಾಸೀನಂ ಭೋಗಗಾಮಾತಿ ಸಮನ್ತಾ ಭೂತಗಾಮೇ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ದೇನ್ತಿ। ಪುರಾಣನಾಮಂ, ಪನ ಪರಿಚ್ಛೇದಞ್ಚ ನ ವಿನಾಸೇನ್ತಿ, ತೇಪಿ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಗಾಮಸೀಮಾ ಏವ। ಏತ್ತಾವತಾ ಪುರಿಮಗಾಮಸೀಮತ್ತಂ ನ ವಿಜಹನ್ತಿ। **ಸಾ ಚ ಇತರಾ ಚಾ**ತಿಆದಿ "ಸಮಾನಸಂವಾಸಾ ಏಕೂಪೋಸಥಾ"ತಿ ಪಾಳಿಪದಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯವಿವರಣಂ। ತತ್ಥ ಹಿ ಸಾ ಚ ರಾಜಿಚ್ಛಾವಸೇನ ಪರಿವತ್ತಿತ್ವಾ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ ಅಭಿನವಾ, ಇತರಾ ಚ ಅಪರಿವತ್ತಾ ಪಕತಿಗಾಮಸೀಮಾ, ಯಥಾ ಬದ್ಧಸೀಮಾಯ ಸಬ್ಬಂ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಏವಮೇತಾಪಿ ಸಬ್ಬಕಮ್ಮಾರಹತಾಸದಿಸೇನ ಬದ್ಧಸೀಮಾಸದಿಸಾ, ಸಾ ಸಮಾನಸಂವಾಸಾ ಏಕೂಪೋಸಥಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಸಾಮಞ್ಞತೋ "ಬದ್ಧಸೀಮಾಸದಿಸಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ತಿಚೀವರಾವಿಪ್ಪವಾಸಸೀಮಂ ಬದ್ಧಸೀಮಂ ಏವ ಮಞ್ಞನ್ತೀತಿ ತಂಸದಿಸತಾನಿವತ್ತನಮುಖೇನ ಉಪರಿ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾಯ ತಂಸದಿಸತಾಪಿ ಅತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸನನಯಸ್ಸ ಇಧೇವ ಪಸಙ್ಗಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಕೇವಲ**"ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ವಿಞ್ಝಾಟವಿಸದಿಸೇ ಅರಞ್ಞೇತಿ ಯತ್ಥ "ಅಸುಕಗಾಮಸ್ಸ ಇದಂ ಖೇತ್ತ"ನ್ತಿ ಗಾಮವೋಹಾರೋ ನತ್ಥಿ, ಯತ್ಥ ಚ ನ ಕಸನ್ತಿ ನ ವಪನ್ತಿ, ತಾದಿಸೇ ಅರಞ್ಞೇ। ಮಚ್ಛಬನ್ಧಾನಂ ಅಗಮನಪಥಾ ನಿಮ್ಮನುಸ್ಸಾವಾಸಾ ಸಮುದ್ದನ್ತರದೀಪಕಾಪಿ ಏತ್ಥೇವ ಸಙ್ಗಯ್ಹನ್ತಿ। ಯಂ ಯಞ್ಹಿ ಅಗಾಮಖೇತ್ತಭೂತಂ ನದಿಸಮುದ್ದಜಾತಸ್ಸರವಿರಹಿತಂ ಪದೇಸಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಅರಞ್ಞಸೀಮಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ಸಾ ಚ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಂ ವಿನಾವ ಸಯಮೇವ ಸಮಾನಸಂವಾಸಾ ಬದ್ಧಸೀಮಾಸದಿಸಾ। ನದಿಆದಿಸೀಮಾಸು ವಿಯ ಸಬ್ಬಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ನದಿಸಮುದ್ದಜಾತಸ್ಸರಾನಂ ತಾವ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಅತ್ತನೋ ಸಭಾವೇನೇವ ಬದ್ಧಸೀಮಾಸದಿಸಾ"ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತತ್ತಾ ಸೀಮತಾ ಸಿದ್ಧಾ। ಅರಞ್ಞಸ್ಸ ಪನ ಸೀಮತಾ ಕಥನ್ತಿ? ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾನುಜಾನನಸುತ್ತಾದಿಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ। ಯಥಾ ಹಿ ಗಾಮಸೀಮಾಯ ವಗ್ಗಕಮ್ಮಪರಿಹಾರತ್ಥಂ ಬಹೂ ಬದ್ಧಸೀಮಾಯೋ ಅನುಞ್ಞಾತಾ, ತಾಸಞ್ಚ ದ್ವಿನ್ನಮನ್ತರಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಸಮ್ಭೇದತ್ಥಂ ಸೀಮನ್ತರಿಕಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ, ಏವಮಿಧಾರಞ್ಞೇಪಿ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾ। ತಾಸಞ್ಚ ದ್ವಿನ್ನಂ ಅನ್ತರಾ ಸೀಮನ್ತರಿಕಾಯ ಪಾಳಿಅಟ್ಠಕಥಾಸುಪಿ ವಿಧಾನಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ ಅರಞ್ಞಸ್ಸಪಿ ಸಭಾವೇನೇವ ನದಿಆದೀನಂ ವಿಯ ಸೀಮಾಭಾವೋ ತತ್ಥ ವಗ್ಗಕಮ್ಮಪರಿಹಾರತ್ಥಮೇವ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾಯ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾವ ಸಿದ್ಧೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ತತ್ಥ ಸೀಮಾಯಮೇವ ಹಿ ಠಿತಾ ಸೀಮಟ್ಠಾನಂ ವಗ್ಗಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ, ನ ಅಸೀಮಾಯಂ ಆಕಾಸೇ ಠಿತಾ ವಿಯ ಆಕಾಸಟ್ಠಾನಂ। ಏವಮೇವ ಹಿ ಸಾಮತ್ಥಿಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ "ಸಬ್ಬಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನದೀ ಅಸೀಮಾ"ತಿಆದಿನಾ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಬದ್ಧಸೀಮಾನಮ್ಪಿ ನದಿಸಮುದ್ದಜಾತಸ್ಸರಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಸಭಾವೇನೇವ ಸೀಮಾಭಾವೋ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವುತ್ತೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ಅಥಸ್ಸ ಠಿತೋಕಾಸತೋತಿ ಅಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಠಿತೋಕಾಸತೋ। ಸಚೇಪಿ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುಸಹಸ್ಸಂ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಸ್ಸ ಠಿತೋಕಾಸಸ್ಸ ಬಾಹಿರನ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಗ್ಗಕಮ್ಮಪರಿಹಾರತ್ಥಂ ಸೀಮಾಪೇಕ್ಖಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ತಾಯ ಸಹ ಸಯಮೇವ ಸಞ್ಜಾತಾ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾ ಸಮಾನಸಂವಾಸಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಯತ್ಥ ಪನ ಖುದ್ದಕೇ ಅರಞ್ಞೇ ಮಹನ್ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಪರಿಪುಣ್ಣತಾಯ ವಗ್ಗಕಮ್ಮಸಙ್ಕಾಭಾವೇನ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾಪೇಕ್ಖಾ ನತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾ ನ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಕೇವಲಾರಞ್ಞಸೀಮಾಯಮೇವ, ತತ್ಥ ಸಙ್ಘೇನ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ನದಿಆದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ವಕ್ಖತಿ ಹಿ "ಸಚೇ ನದೀ ನಾತಿದೀಘಾ ಹೋತಿ, ಪಭವತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಮುಖದ್ವಾರಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸಙ್ಘೋ ನಿಸೀದತಿ, ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾಕಮ್ಮಂ ನತ್ಥೀ"ತಿಆದಿ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೪೭)। ಇಮಿನಾ ಏವ ಚ ವಚನೇನ ವಗ್ಗಕಮ್ಮಪರಿಹಾರತ್ಥಂ ಸೀಮಾಪೇಕ್ಖಾಯ ಸತಿ ಏವ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ನಾಸತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಕೇಚಿ ಪನ "ಸಮನ್ತಾ ಅಬ್ಭನ್ತರಂ ಮಿನಿತ್ವಾ ಪರಿಚ್ಛೇದಕರಣೇನೇವ ಸೀಮಾ ಸಞ್ಜಾಯತಿ, ನ ಸಯಮೇವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಹಿ ಅಬ್ಭನ್ತರಪರಿಚ್ಛೇದಕರಣಪ್ಪಕಾರೇನ ಸೀಮಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯ, ಅಬದ್ಧಸೀಮಾ ಚ ನ ಸಿಯಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕಿರಿಯಾಪಕಾರಸಿದ್ಧಿತೋ। ಅಪಿಚ ವಡ್ಢಕೀಹತ್ಥಾನಂ, ಪಕತಿಹತ್ಥಾನಞ್ಚ ಲೋಕೇ ಅನೇಕವಿಧತ್ತಾ, ವಿನಯೇ ಈದಿಸಂ ಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣನ್ತಿ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ಚ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಮಿನಿತೇ ಚ ಭಗವತಾ ಅನುಞ್ಞಾತೇನ ನು ಖೋ ಹತ್ಥೇನ ಮಿನಿತಂ, ನ ನು ಖೋತಿ ಸೀಮಾಯ ವಿಪತ್ತಿಸಙ್ಕಾ ಭವೇಯ್ಯ। ಮಿನನ್ತೇಹಿ ಚ ಅಣುಮತ್ತಮ್ಪಿ ಊನಮಧಿಕಂ ಅಕತ್ವಾ ಮಿನಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತಾಯ ವಿಪತ್ತಿ ಏವ ಸಿಯಾ। ಪರಿಸವಸೇನ ಚಾಯಂ ವಡ್ಢಮಾನಾ ತೇಸಂ ಮಿನನೇನ ವಡ್ಢತಿ ವಾ ಹಾಯತಿ ವಾ। ಸಙ್ಘೇ ಚ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಗತೇ ಅಯಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಯೋಗೇನ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಸೀಮಾ ತೇಸಂ ಪಯೋಗೇನ ವಿಗಚ್ಛತಿ ನ ವಿಗಚ್ಛತಿ ಚ। ಕಥಂ ಬದ್ಧಸೀಮಾ ವಿಯ ಯಾವ ಸಾಸನನ್ತರಧಾನಾ ನ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ, ಠಿತಿಯಾ ಚ ಪುರಾಣವಿಹಾರೇಸು ವಿಯ ಸಕಲೇಪಿ ಅರಞ್ಞೇ ಕಥಂ ಸೀಮಾಸಮ್ಭೇದಸಙ್ಕಾ ನ ಭವೇಯ್ಯ। ತಸ್ಮಾ ಸೀಮಾಪೇಕ್ಖಾಯ ಏವ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಬ್ಬಿಗಮೇನ ವಿಗಚ್ಛತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ, ಏವಂ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾಯಮ್ಪಿ ನದಿಆದೀಸುಪಿ।

ತತ್ಥಾಪಿ ಹಿ ಮಜ್ಝಿಮಪುರಿಸೋ ನ ಞಾಯತಿ। ತಥಾ ಸಬ್ಬಥಾಮೇನ ಖಿಪನಂ ಉಭಯತ್ಥಾಪಿ ಚ ಯಸ್ಸಂ ದಿಸಾಯಂ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸ್ಸ, ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ವಾ ಓಕಾಸೋ ನ ಪಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಕಥಂ ಮಿನನಂ, ಖಿಪನಂ ವಾ ಭವೇಯ್ಯ? ಗಾಮಖೇತ್ತಾದೀಸು ಪವಿಸನತೋ ಅಖೇತ್ತೇ ಸೀಮಾ ಪವಿಟ್ಠಾ ನಾಮಾತಿ ಸೀಮಾ ವಿಪಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಅಪೇಕ್ಖಾಯ ಸೀಮುಪ್ಪತ್ತಿಯಂ ಪನ ಯತೋ ಪಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾ ಸಯಮೇವ ಪರಿಪುಣ್ಣಾ ಜಾಯನ್ತಿ। ಯತೋ ಪನ ನ ಪಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ಖೇತ್ತಪ್ಪಮಾಣೇನೇವ ಜಾಯನ್ತಿ, ನ ಬಹಿ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಅಬ್ಭನ್ತರಮಿನನಪಮಾಣಸ್ಸ, ವಾಲುಕಾದಿಖಿಪನಕಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ದಸ್ಸನಂ, ತಂ ಸಞ್ಜಾತಸೀಮಾನಂ ಠಿತಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಛೇದನತ್ಥಂ ಕತಂ ಗಾಮೂಪಚಾರಘರೂಪಚಾರಜಾನನತ್ಥಂ ಲೇಡ್ಡುಸುಪ್ಪಾದಿಖಿಪನವಿಧಾನದಸ್ಸನಂ ವಿಯ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಸೀಮಂ ವಾ ಸಮ್ಮನ್ನತಿ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಂ ವಾ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ಊನವೀಸತಿವಸ್ಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ)। ಏವಂ ಕತೇಪಿ ತಸ್ಸ ಪರಿಚ್ಛೇದಸ್ಸ ಯಾಥಾವತೋ ಞಾತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತ್ತೇನ ಪುಥುಲತೋ ಞತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ತಿಟ್ಠನ್ತೇಹಿ ನಿರಾಸಙ್ಕಟ್ಠಾನೇ ಠಾತಬ್ಬಂ, ಅಞ್ಞಂ ಬಹಿ ಕರೋನ್ತೇಹಿ ಅತಿದೂರೇ ನಿರಾಸಙ್ಕಟ್ಠಾನೇ ಪೇಸೇತಬ್ಬಂ।

ಅಪರೇ ಪನ "ಸೀಮಾಪೇಕ್ಖಾಯ ಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಮಗ್ಗಗಮನನಹಾನಾದಿಅತ್ಥೇಹಿ ಏಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ಅರಞ್ಞೇ ವಾ ನದಿಆದೀಸು ವಾ ಪವಿಟ್ಠೇ ತಂ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾ ಸಯಮೇವ ಪಭಾ ವಿಯ ಪದೀಪಸ್ಸ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ಗಾಮಖೇತ್ತಾದೀಸು ತಸ್ಮಿಂ ಓತಿಣ್ಣಮತ್ತೇ ವಿಗಚ್ಛತಿ। ತೇನೇವ ಚೇತ್ಥ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸಙ್ಘಾನಂ ವಿಸುಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾನಂ ಸೀಮಾದ್ವಯಸ್ಸ ಅನ್ತರಾ ಸೀಮನ್ತರಿಕಾ ಅಞ್ಞಂ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಂ, ಉದಕುಕ್ಖೇಪಞ್ಚ ಠಪೇತುಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ, ಸೀಮಾಪರಿಯನ್ತೇ ಹಿ ಕೇನಚಿ ಕಮ್ಮೇನ ಪೇಸಿತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಮನ್ತಾ ಸಞ್ಜಾತಸೀಮಾ ಇತರೇಸಂ ಸೀಮಾಯ ಫುಸಿತ್ವಾ ಸೀಮಾಸಮ್ಭೇದಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಸೋ ಮಾ ಹೋತೂತಿ, ಇತರಥಾ ಹತ್ಥಚತುರಙ್ಗುಲಮತ್ತಾಯಪೇತ್ಥ ಸೀಮನ್ತರಿಕಾಯ ಅನುಜಾನಿತಬ್ಬತೋ। ಅಪಿಚ ಸೀಮನ್ತರಿಕಾಯ ಠಿತಸ್ಸಾಪಿ ಉಭಯತ್ಥ ಕಮ್ಮಕೋಪವಚನತೋಪಿ ಚೇತಂ ಸಿಜ್ಝತಿ। ತಮ್ಪಿ ಪರಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಯಮೇವ ಸಞ್ಜಾತಾಯ ಸೀಮಾಯ ಉಭಿನ್ನಮ್ಪಿ ಸೀಮಾನಂ, ಏಕಾಯ ಏವ ವಾ ಸಙ್ಕರತೋ। ಇತರಥಾ ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಕೋಪವಚನಂ ನ ಯುಜ್ಜೇಯ್ಯ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** 'ಪರಿಚ್ಛೇದಬ್ಭನ್ತರೇ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಠಿತೋಪಿ ಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಬಹಿ ಅಞ್ಞಂ ತತ್ತಕಂಯೇವ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಅನತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಠಿತೋಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕೋಪೇತೀ'ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನವಣ್ಣನಾ)। ಕಿಞ್ಚ ಅಗಾಮಕಾರಞ್ಞೇ ಠಿತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಕರಣಿಚ್ಛಾವಿರಹಿತಸ್ಸಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇ ಅಜ್ಝೋಕಾಸೇ ಚೀವರವಿಪ್ಪವಾಸೋ ಭಗವತಾ ಅನುಞ್ಞಾತೋ, ಸೋ ಚ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಸೀಮಾ। ಏವಂ ಅಪೇಕ್ಖಂ ವಿನಾ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಾ। ತೇನೇವೇತ್ಥ 'ಅಯಂ ಸೀಮಾ ತಿಚೀವರವಿಪ್ಪವಾಸಪರಿಹಾರಮ್ಪಿ ಲಭತೀ'ತಿ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೪೭) ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಕಮ್ಮಕರಣಿಚ್ಛಂ ವಿನಾಪಿ ವುತ್ತನಯೇನ ಸಮುಪ್ಪತ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ಪದೀಪಸ್ಸ ಪಭಾ ವಿಯ ಸಬ್ಬಪುಗ್ಗಲಾನಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಸೀಮಾಸಮ್ಭವೇನ ಸಙ್ಘೇ, ಗಣೇ ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇ ತತ್ರಟ್ಠಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮನ್ತಾ

ಪಚ್ಚೇಕಂ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಾನಂ ಅನೇಕಸೀಮಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಙ್ಕರದೋಸಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ। ಪರಿಸವಸೇನ ಚಸ್ಸಾ ವಡ್ಢಿ, ಹಾನಿ ಚ ಸಮ್ಭವತಿ। ಪಚ್ಛಾ ಆಗತಾನಂ ಅಭಿನವಸೀಮನ್ತರುಪ್ಪತ್ತಿ ಏವ, ಗತಾನಂ ಸಮನ್ತಾ ಠಿತಸೀಮಾಪಿ ವಿನಾಸೋ ಚ ಭವೇಯ್ಯ।

ಪಾಳಿಯಂ ಪನ "ಸಮನ್ತಾ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಾ, ಅಯಂ ತತ್ಥ ಸಮಾನಸಂವಾಸಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾವ॰ ೧೪೭) ಏಕಾ ಏವ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಾ, ಉದಕುಕ್ಖೇಪಾ ಚ ಅನುಞ್ಞಾತಾ, ನ ಚೇಸಾ ಸೀಮಾ ಸಭಾವೇನ, ಕಾರಣಸಾಮತ್ಥಿಯೇನ ವಾ ಪಭಾ ವಿಯ ಪದೀಪಸ್ಸ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ। ಕಿನ್ತು ಭಗವತೋ ಅನುಜಾನನೇನೇವ, ಭಗವಾ ಚ ಇಮಾಯೋ ಅನುಜಾನನ್ತೋ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಗ್ಗಕಮ್ಮಪರಿಹಾರೇನ ಕಮ್ಮಕರಣಸುಖತ್ಥಮೇವ ಅನುಞ್ಞಾಸೀತಿ ಕಥಂ ನಹಾನಾದಿಕಿಚ್ಚೇನ ಪವಿಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ಸಮನ್ತಾ ತಾಸಂ ಸೀಮಾನಂ ಸಮುಪ್ಪತ್ತಿ ಪಯೋಜನಾಭಾವಾ? ಪಯೋಜನೇ ಚ ಏಕಂ ಏವ ಪಯೋಜನನ್ತಿ ಕಥಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಭಿಕ್ಖುಗಣನಾಯ ಅನೇಕಸೀಮಾಸಮುಪ್ಪತ್ತಿ ? "ಏಕಸೀಮಾಯಂ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ಅವಿಜಹಿತ್ವಾ ಠಿತಾ"ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ। ಯಂ ಪನ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸೀಮಾನಂ ಅನ್ತರಾ ತತ್ತಕಪರಿಚ್ಛೇದೇನೇವ ಸೀಮನ್ತರಿಕಟ್ಠಪನವಚನಂ, ತತ್ಥ ಠಿತಾನಂ ಕಮ್ಮಕೋಪವಚನಞ್ಚ, ತಮ್ಪಿ ಇಮಾಸಂ ಸೀಮಾನಂ ಪರಿಚ್ಛೇದಸ್ಸ ದುಬ್ಬೋಧತಾಯ ಸೀಮಾಯ ಸಮ್ಭೇದಸಙ್ಕಂ, ಕಮ್ಮಕೋಪಸಙ್ಕಞ್ಚ ದೂರತೋ ಪರಿಹರಿತುಂ ವುತ್ತಂ।

ಯೋ ಚ ಚೀವರಾವಿಪ್ಪವಾಸತ್ಥಂ ಭಗವತಾ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ದಸ್ಸಿತೋ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಪರಿಚ್ಛೇದೋ, ಸೋ ಸೀಮಾ ಏವ ನ ಹೋತಿ, ಖೇತ್ತತಳಾಕಾದಿಪರಿಚ್ಛೇದೋ ವಿಯ ಅಯಮೇತ್ಥ ಏಕೋ ಪರಿಚ್ಛೇದೋವ। ತತ್ಥ ಚ ಬಹೂಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ಏಕತೋ ಠಿತೇಸು ತೇಸಂ ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಅತ್ತನೋ ಠಿತಟ್ಠಾನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಮನ್ತಾ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಪರಿಚ್ಛೇದಬ್ಭನ್ತರೇ ಏವ ಚೀವರಂ ಠಪೇತಬ್ಬಂ। ನ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ। ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಹಿ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಗಯ್ಹಮಾನೇ ಅಬ್ಭನ್ತರಪರಿಯೋಸಾನೇ ಠಪಿತಚೀವರಂ ಮಜ್ಝೇ ಠಿತಸ್ಸ ಅಬ್ಭನ್ತರತೋ ಬಹಿ ಹೋತೀತಿ ತಂ ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಸಿಯಾ। ಸೀಮಾ ಪನ ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತತೋವ ಗಹೇತಬ್ಬಾ। ಚೀವರವಿಪ್ಪವಾಸಪರಿಹಾರೋಪೇತ್ಥ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಪರಿಚ್ಛೇದಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ ವುತ್ತೋ, ನ ಪನ ಯಾವ ಸೀಮಾಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಲಬ್ಭಮಾನತ್ತಾ ಮಹಾಸೀಮಾಯ ಅವಿಪ್ಪವಾಸಸೀಮಾವೋಹಾರೋ ವಿಯ। ಮಹಾಸೀಮಾಯಮ್ಪಿ ಹಿ ಗಾಮಗಾಮೂಪಚಾರೇಸು ಚೀವರಂ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ। ಇಧಾಪಿ ಮಜ್ಝೇ ಠಿತಸ್ಸ ಸೀಮಾಪರಿಯನ್ತೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾವುತ್ತಸೀಮಾಪೇಕ್ಖವಸೇನೇವೇತಾಸಂ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾನಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿ, ತಬ್ಬಿಗಮೇನ ವಿನಾಸೋ ಚ ಗಹೇತಬ್ಬಾತಿ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಖನ್ತಿ। ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಅಞ್ಞೋ ವಾ ಪಕಾರೋ ಇತೋ ಯುತ್ತತರೋ ಗವೇಸಿತಬ್ಬೋ।

ಇಧ ಪನ "ಅರಞ್ಞೇ ಸಮನ್ತಾ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಾ"ತಿ ಏವಂ ಪಾಳಿಯಂ ವಿಞ್ಞಾಟವಿಸದಿಸೇ ಅರಞ್ಞೇ ಸಮನ್ತಾ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಾತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ ರುಕ್ಖಾದಿನಿರನ್ತರೇಪಿ ಅರಞ್ಞೇ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾಯ ವಿಹಿತತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ನಿಸ್ಸಯಭೂತಾಯ ಅರಞ್ಞಸೀಮಾಯ ಸಹ ಏತಸ್ಸಾ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೇ ದೋಸಾಭಾವೋ ಪಗೇವ ಅಗಾಮಕೇ ರುಕ್ಖೇತಿ ನಿಸ್ಸಿತೇಪಿ ಪದೇಸೇ ಚೀವರವಿಪ್ಪವಾಸಸ್ಸ ರುಕ್ಖಪರಿಹಾರಂ ವಿನಾವ ಅಬ್ಭೋಕಾಸಪರಿಹಾರೋವ ಅನುಮತೋತಿ ಸಿದ್ಧೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಉಪಚಾರತ್ಥಾಯಾತಿ ಸೀಮನ್ತರಿಕತ್ಥಾಯ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರತೋ ಅಧಿಕಂ ವಟ್ಟತಿ। ಊನಕಂ ಪನ ನ ವಟ್ಟತಿ ಏವ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಪರಿಚ್ಛೇದಸ್ಸ ದುಬ್ಬಿಜಾನತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ ಸಙ್ಘಂ ವಿನಾ ಏಕೇನಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುನಾ ಬಹಿ ತಿಟ್ಠನ್ತೇನ ಅಞ್ಞಂ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅತಿದೂರೇ ಏವ ಠಾತಬ್ಬಂ, ಇತರಥಾ ಕಮ್ಮಕೋಪಸಙ್ಕತೋ। ಉದಕುಕ್ಖೇಪೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ಊನಕಂ ಪನ ನ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೪೭)। ಇದಞ್ಚೇತ್ಥ ಸೀಮನ್ತರಿಕವಿಧಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಬದ್ಧಸೀಮಾನಂ ಸೀಮನ್ತರಿಕಾನುಜಾನನಸುತ್ತಾನುಲೋಮತೋ ಸಿದ್ಧನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಹಿ ಭಗವತಾ ನಿದಾನವಸೇನ ಏಕಗಾಮಸೀಮಾನಿಸ್ಸಿತಾನಂ , ಏಕಸಭಾಗಾನಞ್ಚ ದ್ವಿನ್ನಂ ಬದ್ಧಸೀಮಾನಮೇವ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಮ್ಭೇದಜ್ಝೋತ್ಥರಣದೋಸಪರಿಹಾರಾಯ ಸೀಮನ್ತರಿಕಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ, ತಥಾಪಿ ತದನುಲೋಮತೋ ಏಕಅರಞ್ಞಸೀಮಾನದಿಆದಿಸೀಮಞ್ಚ ನಿಸ್ಸಿತಾನಂ ಏಕಸಭಾಗಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾನಮ್ಪಿ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾನಮ್ಪಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಮ್ಭೇದಜ್ಝೋತ್ಥರಣಂ, ಸೀಮನ್ತರಿಕಂ ವಿನಾ ಅಬ್ಯವಧಾನೇನ ಠಾನಞ್ಚ ಭಗವತಾ ಅನಭಿಮತಮೇವಾತಿ ಇತ್ವಾ

ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಾ ಇಧಾಪಿ ಸೀಮನ್ತರಿಕವಿಧಾನಮಕಂಸು। ವಿಸಭಾಗಸೀಮಾನಮ್ಪಿ ಹಿ ಏಕಸೀಮಾನಿಸ್ಸಿತತ್ತಂ, ಏಕಸಭಾಗತ್ತಞ್ಚಾತಿ ದ್ವೀಹಙ್ಗೇಹಿ ಸಮನ್ನಾಗತೇ ಸತಿ ಏಕಂ ಸೀಮನ್ತರಿಕಂ ವಿನಾ ಠಾನಂ ಸಮ್ಭೇದಾಯ ಹೋತಿ, ನಾಸತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸೀಮನ್ತರಿಕವಿಧಾನಸಾಮತ್ಥಿಯೇನೇವ ಚೇತಾಸಂ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೋಪಿ ಬದ್ಧಸೀಮಾನಂ ವಿಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅಯಮ್ಪಿ ನಯತೋ ದಸ್ಸಿತೋ ಏವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

“**ಸಭಾವೇನೇವಾ**”ತಿ ಇಮಿನಾ ಗಾಮಸೀಮಾ ವಿಯ ಅಬದ್ಧಸೀಮಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಬ್ಬಮೇತ್ಥ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಸಮಾನಸಂವಾಸಾ ಏಕೂಪೋಸಥಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಯೇನ ಕೇನಚೀತಿ** ಅನ್ತಮಸೋ ಸೂಕರಾದಿನಾ ಸತ್ತೇನ। ಮಹೋಘೇನ ಪನ ಉನ್ನತಟ್ಠಾನತೋ ನಿನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಪತನ್ತೇನ ಖತೋ ಖುದ್ದಕೋ ವಾ ಮಹನ್ತೋ ವಾ ಲಕ್ಖಣಯುತ್ತೋ ಜಾತಸ್ಸರೋವ। ಏತ್ಥಾಪಿ ಖುದ್ದಕೇ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಸಮುದ್ದೇ ಪನ ಸಬ್ಬಥಾ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾಯಮೇವ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ ಸೋಧೇತುಂ ದುಕ್ಕರತ್ತಾ।

ಪುನ ತತ್ಥಾತಿ ಲೋಕವೋಹಾರಸಿದ್ಧಾಸು ಏತಾಸು ನದಿಆದೀಸು ತೀಸು ಅಬದ್ಧಸೀಮಾಸು ಪುನ ವಗ್ಗಕಮ್ಮಪರಿಹಾರತ್ಥಂ ಸಾಸನವೋಹಾರಸಿದ್ಧಾಯ ಅಬದ್ಧಸೀಮಾಯ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಪಾಳಿಯಂ **ಯಂ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸಾತಿ**ಆದೀಸು ಉದಕಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಖಿಪೀಯತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಉದಕುಕ್ಖೇಪೋ, ಉದಕಸ್ಸ ಪತನೋಕಾಸೋ, ತಸ್ಮಾ **ಉದಕುಕ್ಖೇಪಾ**। ಅಯಞ್ಹೇತ್ಥ ಪದಸಮ್ಬನ್ಧವಸೇನ ಅತ್ಥೋ - ಪರಿಸಪರಿಯನ್ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಸಮನ್ತಾ ಯಾವ ಮಜ್ಝಿಮಸ್ಸ ಪುರಿಸಸ್ಸ ಉದಕುಕ್ಖೇಪೋ ಉದಕಪತನಟ್ಠಾನಂ, ತಾವ ಯಂ ತಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ, ಅಯಂ ತತ್ಥ ನದಿಆದೀಸು ಅಪರಾ ಸಮಾನಸಂವಾಸಾ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾತಿ।

ತಸ್ಸ ಅನ್ತೋತಿ ತಸ್ಸ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಸ್ಸ ಠಾನಸ್ಸ ಅನ್ತೋ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ತಸ್ಸೇವ ಅನ್ತೋ, ತತೋ ಬಹಿಪಿ, ಏಕಸ್ಸ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಠಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವಚನಂ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಪರಿಚ್ಛೇದಸ್ಸ ದುಬ್ಬಿಜಾನತೋ ಕಮ್ಮಕೋಪಸಙ್ಕಾ ಹೋತೀತಿ। ತೇನೇವ **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯಂ** “ಪರಿಚ್ಛೇದಬ್ಭನ್ತರೇ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಠಿತೋಪಿ ಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಬಹಿ ಅಞ್ಞಂ ತತ್ತಕಂಯೇವ ಪರಿಚ್ಛೇದಂ ಅನತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಠಿತೋಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕೋಪೇತಿ ಇದಂ ಸಬ್ಬಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನ”ನ್ತಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನವಣ್ಣನಾ) ವುತ್ತಂ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** “ತಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ಕಮ್ಮಂ ಕೋಪೇತೀತಿ ಇಮಿನಾ ಬಹಿಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಠಿತೋ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕೋಪೇತೀ”ತಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಮಹಾವಗ್ಗ ೩.೧೪೭) ವತ್ವಾ ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾವಚನಮ್ಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ “ನೇವ ಪಾಳಿಯಂ ನ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಉಪಲಬ್ಭತೀ”ತಿಆದಿ ಬಹು ಪಪಞ್ಚಿತಂ, ತಂ ನ ಸುನ್ದರಂ ಇಧ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನೇನ ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾವಚನಸ್ಸ ನಯತೋ ಸಂಸನ್ದನತೋ ಸಙ್ಘಟನತೋ। ತಥಾ ಹಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಪರಿಚ್ಛೇದಾನಮನ್ತರಾ ವಿದತ್ಥಿಚತುರಙ್ಗುಲಮತ್ತಮ್ಪಿ ಸೀಮನ್ತರಿಕಂ ಅಟ್ಠಪೇತ್ವಾ “ಅಞ್ಞೋ ಉದಕುಕ್ಖೇಪೋ ಸೀಮನ್ತರಿಕಾಯ ಠಪೇತಬ್ಬೋ, ತತೋ ಅಧಿಕಂ ವಟ್ಟತಿ ಏವ, ಊನಕಂ ಪನ ನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಏವಂ ಇಧೇವ ವುತ್ತೇನ ಇಮಿನಾ ಅಟ್ಠಕಥಾವಚನೇನ ಸೀಮನ್ತರಿಕೋಪಚಾರೇನ ಉದಕುಕ್ಖೇಪತೋ ಊನಕೇ ಠಪಿತೇ ಸೀಮಾಯ ಸೀಮಾಸಮ್ಭೇದತೋ ಕಮ್ಮಕೋಪೋಪಿ ವುತ್ತೋ ಏವ। ಯದಗ್ಗೇನ ಚ ಏವಂ ವುತ್ತೋ, ತದಗ್ಗೇನ ತತ್ಥ ಏಕಭಿಕ್ಖುನೋ ಪವೇಸೇಪಿ ಸತಿ ತಸ್ಸ ಸೀಮಟ್ಠಭಾವತೋ ಕಮ್ಮಕೋಪೋ ವುತ್ತೋ ಏವ ಹೋತಿ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ “ಊನಕಂ ಪನ ನ ವಟ್ಟತೀ”ತಿ ಕಥನಞ್ಚೇತಂ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಪರಿಚ್ಛೇದಸ್ಸ ದುಬ್ಬಿಜಾನನ್ತೇನಪಿ ಸೀಮಾಸಮ್ಭೇದಸಙ್ಕಾಪರಿಹಾರತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾನಮನ್ತರಾ ತತ್ತಕಪರಿಚ್ಛೇದೇನೇವ ಸೀಮನ್ತರಿಕವಿಧಾನವಚನತೋಪಿ ಏತಾಸಂ ದುಬ್ಬಿಜಾನಪರಿಚ್ಛೇದತಾ, ತತ್ಥ ಚ ಠಿತಾನಂ ಕಮ್ಮಕೋಪಸಙ್ಕಾ ಸಿಜ್ಝತಿ। ಕಮ್ಮಕೋಪಸಙ್ಕಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ಆಚರಿಯಾ ದೂರತೋ ಪರಿಹಾರತ್ಥಂ ಕಮ್ಮಕೋಪಟ್ಠಾನನ್ತಿ ವತ್ವಾವ ಠಪೇಸುನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ತನ್ತಿ ಸೀಮಂ। “**ಸೀಘಮೇವ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತೀ**”ತಿ ಇಮಿನಾ ತಂ ಅನತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಏವ ಪರಿವತ್ತಮಾನಾಯ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏತದತ್ಥಮೇವ ಹಿ ವಾಲುಕಾದೀಹಿ ಸೀಮಾಪರಿಚ್ಛಿನ್ದನಂ, ಇತರಥಾ ಬಹಿ ಪರಿವತ್ತಾ ನು ಖೋ, ನೋ ವಾತಿ

ಕಮ್ಮಕೋಪಸಜ್ಜಾ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ। **ಅಞ್ಞಿಸ್ಸಾ ಅನುಸ್ಸಾವನಾತಿ** ಕೇವಲಾಯ ನದಿಸೀಮಾಯ ಅನುಸ್ಸಾವನಾ । **ಅಞ್ಞೋನದಿಯಂ ಜಾತರುಕ್ಖೇ ವಾತಿ** ಉದಕುಕ್ಖೇಪಪರಿಚ್ಛೇದಸ್ಸ ಬಹಿ ಠಿತೇ ರುಕ್ಖೇಪಿ ವಾ। ಬಹಿನದಿತೀರಮೇವ ಹಿ ವಿಸಭಾಗಸೀಮತ್ತಾ ಅಬನ್ಧಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನಂ, ನ ಅಞ್ಞೋನದೀ ನಿಸ್ಸಯತ್ತೇನ ಸಭಾಗತ್ತಾ। ತೇನೇವ "ಬಹಿನದಿತೀರೇ ವಿಹಾರಸೀಮಾಯ ವಾ"ತಿಆದಿನಾ ತೀರಮೇವ ಅಬನ್ಧಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನತ್ತೇನ ದಸ್ಸಿತಂ, ನ ಪನ ನದೀ। "**ರುಕ್ಖೇಪಿ ಠಿತೇಹೀ**"ತಿ ಇದಂ ಅಞ್ಞೋಉದಕುಕ್ಖೇಪಟ್ಠಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ನ ಹಿ ಬಹಿಉದಕುಕ್ಖೇಪೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಠಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ರುಕ್ಖಸ್ಸಾತಿ ತಸ್ಸೇವ ಅಞ್ಞೋಉದಕುಕ್ಖೇಪಟ್ಠಸ್ಸ ರುಕ್ಖಸ್ಸ। **ಸೀಮಂ ವಾ ಸೋಧೇತ್ವಾತಿ** ಯಥಾವುತ್ತಂ ವಿಹಾರೇ ಬದ್ಧಸೀಮಂ, ಗಾಮಸೀಮಞ್ಚ ತತ್ಥ ಠಿತಭಿಕ್ಖೂನಂ ಹತ್ಥಪಾಸಾನಯನಬಹಿಸೀಮಾಕರಣವಸೇನೇವ ಸೋಧೇತ್ವಾ। ಯಥಾ ಚ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾಯಂ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇಹಿ, ಏವಂ ಬದ್ಧಸೀಮಾಯಂ, ಗಾಮಸೀಮಾಯಂ ವಾ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇಹಿಪಿ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಟ್ಠೇ ಸೋಧೇತ್ವಾವ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಏತೇನೇವ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಅರಞ್ಞಸೀಮಾಹಿಪಿ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾಯ, ಇಮಾಯ ಚ ಸದ್ಧಿಂ ತಾಸಂ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧದೋಸೋಪಿ ನಯತೋ ದಸ್ಸಿತೋವ ಹೋತಿ। ಇಮಿನಾವ ನಯೇನ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾಯ ಬದ್ಧಸೀಮಾಗಾಮಸೀಮಾಹಿಪಿ ಸದ್ಧಿಂ, ಏತಾಸಞ್ಚ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಬನ್ಧದೋಸೋ ಞಾತಬ್ಬೋ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಪನೇತಂ ಸಬ್ಬಂ ವುತ್ತನಯತೋ ಸಕ್ಕಾ ಞಾತುನ್ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸಮಾಸನ್ನಾನಮೇವೇತ್ಥ ದಸ್ಸಿತಂ।

ತತ್ರಿದಂ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮತೋ ನಯಗ್ಗಹಣಮುಖಂ - ಯಥಾ ಹಿ ಬದ್ಧಸೀಮಾಯಂ ಸಮ್ಮತಾ ವಿಪತ್ತಿಸೀಮಾ ಹೋತೀತಿ ತಾಸಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೋ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಏವಂ ನದಿಆದೀಸು ಸಮ್ಮತಾಪಿ ಬದ್ಧಸೀಮಾ ವಿಪತ್ತಿಸೀಮಾವ ಹೋತೀತಿ ತಾಹಿಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ತಸ್ಸಾ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೋ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಿಜ್ಝತಿ। ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾಯ ಗಾಮನದಿಆದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ, ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾಯ ಚ ಅರಞ್ಞಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧಸ್ಸ ನ ವಟ್ಟನಕಭಾವೋ ಞಾತಬ್ಬೋ, ಏವಮೇತಾ ಭಗವತಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾ ಬದ್ಧಸೀಮಾ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಞ್ಚೇವ ಅತ್ತನೋ ನಿಸ್ಸಯವಿರಹಿತಾಹಿ ಇತರೀತರಾಸಂ ನಿಸ್ಸಯಸೀಮಾಹಿ ಚ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಸತಿ ಸಮ್ಭೇದದೋಸಮಾಪಜ್ಜತೀತಿ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮನಯೋ ಞಾತಬ್ಬೋವ।

ಅತ್ತನೋ ಅತ್ತನೋ ಪನ ನಿಸ್ಸಯಭೂತಗಾಮಾದೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಬದ್ಧಸೀಮಾದೀನಂ ತಿಸ್ಸನ್ನಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿಕಾಲೇ ಭಗವತಾ ಅನುಞ್ಞಾತಸ್ಸ ಸಮ್ಭೇದಜ್ಝೋತ್ಥರಣಸ್ಸ ಅನುಲೋಮತೋ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೋಪಿ ಅನುಞ್ಞಾತೋವ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಏವಂ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಬದ್ಧಸೀಮಾದೀನಂ ಅನ್ತರಾ ಕಸ್ಮಾ ಸೀಮನ್ತರಿಕಾ ನ ವಿಹಿತಾತಿ? ನಿಸ್ಸಯಭೇದಸಭಾವಭೇದೇಹಿ ಸಯಮೇವ ಭಿನ್ನತ್ತಾ। ಏಕನಿಸ್ಸಯಏಕಸಭಾವಾನಮೇವ ಹಿ ಸೀಮನ್ತರಿಕಾಯ ವಿನಾಸಂ ಕರೋತೀತಿ ವುತ್ತೋವಾಯಮತ್ಥೋ। ಏತೇನೇವ ನದಿನಿಮಿತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಬದ್ಧಾಯ ಸೀಮಾಯ ಸಙ್ಘೇ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತೇ ನದಿಯಮ್ಪಿ ಯಾವ ಗಾಮಖೇತ್ತಂ ಆಹಚ್ಚ ಠಿತಾಯ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾಯ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಿದ್ಧಂ ಹೋತಿ। ಯಾ ಪನೇತಾ ಲೋಕವೋಹಾರಸಿದ್ಧಾ ಗಾಮಾರಞ್ಞನದಿಸಮುದ್ದಜಾತಸ್ಸರಸೀಮಾ ಪಞ್ಚ, ತಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧೇಪಿ ಸಮ್ಭೇದದೋಸಂ ನಾಪಜ್ಜತಿ, ತಥಾ ಲೋಕವೋಹಾರಾಭಾವತೋ। ನ ಹಿ ಗಾಮಾದಯೋ ಗಾಮನ್ತರಾದೀಹಿ, ನದಿಆದೀಹಿ ಚ ರುಕ್ಖಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧಮತ್ತೇನ ಸಮ್ಭಿನ್ನಾತಿ ಲೋಕೇ ವೋಹರನ್ತಿ। ಲೋಕವೋಹಾರಸಿದ್ಧಾನಞ್ಚ ಲೋಕವೋಹಾರತೋವ ಸಮ್ಭೇದೋ ವಾ ಅಸಮ್ಭೇದೋ ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬೋ, ನಾಞ್ಞತೋ। ತೇನೇವ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ತಾಸಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕತ್ಥಚಿಪಿ ಸಮ್ಭೇದನಯೋ ನ ದಸ್ಸಿತೋ, ಸಾಸನವೋಹಾರಸಿದ್ಧೋಯೇವ ದಸ್ಸಿತೋತಿ।

ಏತ್ಥ ಪನ ಬದ್ಧಸೀಮಾಯ ತಾವ "ಹೇಟ್ಠಾ ಪಥವೀಸನ್ಧಾರಕಂ ಉದಕಪರಿಯನ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಸೀಮಾಗತಾ ಹೋತೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೩೮) ಅಧೋಭಾಗಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಸಬ್ಬಥಾ ದಸ್ಸಿತೋ। ಗಾಮಸೀಮಾದೀನಂ ಪನ ನ ದಸ್ಸಿತೋ।

ಕಥಮಯಂ ಜಾನಿತಬ್ಬೋತಿ? ಕೇಚಿ ತಾವೇತ್ಥ “ಗಾಮಸೀಮಾದಯೋಪಿ ಬದ್ಧಸೀಮಾ ವಿಯ ಪಥವೀಸನ್ಧಾರಕಂ ಉದಕಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತೀ”ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಕೇಚಿ ಪನ ತಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ “ನದಿಸಮುದ್ದಜಾತಸ್ಸರಸೀಮಾ, ತಾವ ತನ್ನಿಸ್ಸಿತಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾ ಚ ಪಥವಿಯಾ ಉಪರಿತಲೇ, ಹೇಟ್ಠಾ ಚ ಉದಕಜ್ಝೋತ್ಥರಣಪ್ಪದೇಸೇ ಏವ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ನ ತತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಉದಕಸ್ಸ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಣಾಭಾವಾ। ಸಚೇ ಪನ ಉದಕೋಘಾದಿನಾ ಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣಮ್ಪಿ ನಿನ್ನಟ್ಠಾನಂ ಹೋತಿ, ನದಿಸೀಮಾದಯೋವ ಹೋನ್ತಿ, ನ ತತೋ ಹೇಟ್ಠಾ। ತಸ್ಮಾ ನದಿಆದೀನಂ ಹೇಟ್ಠಾ ಬಹಿತೀರಮುಖೇನ ಉಮಙ್ಗೇನ, ಇದ್ಧಿಯಾ ವಾ ಪವಿಟ್ಠೋ ಭಿಕ್ಖು ನದಿಯಂ ಠಿತಾನಂ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕೋಪೇತಿ। ಸೋ ಪನ ಆಸನ್ನಗಾಮೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಕಮ್ಮಂ ಕೋಪೇತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಸೋ ಉಭಿನ್ನಂ ತೀರಗಾಮಾನಂ ಮಜ್ಝೇ ನಿಸಿನ್ನೋ ಹೋತಿ, ಉಭಯಗಾಮಟ್ಠಾನಂ ಕಮ್ಮಂ ಕೋಪೇತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತೀರಂ ಗಾಮಖೇತ್ತಂ ನ ಹೋತಿ, ಅಗಾಮಕಾರಞ್ಞಮೇವ। ತತ್ಥ ಪನ ತೀರದ್ವಯೇಪಿ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಂ ವಿನಾ ಕೇವಲಾಯ ಖುದ್ದಕಾರಞ್ಞಸೀಮಾಯ ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾನಂ ಕಮ್ಮಂ ಕೋಪೇತಿ। ಸಚೇ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾಯಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತದಾ ಯದಿ ತೇಸಂ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾಯ ಪರಿಚ್ಛೇದೋ ಏತಸ್ಸ ನಿಸಿನ್ನೋಕಾಸಸ್ಸ ಪರತೋ ಏಕಂ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಠಿತೋ ನ ಕಮ್ಮಕೋಪೋ । ನೋ ಚೇ, ಕಮ್ಮಕೋಪೋ। ಗಾಮಸೀಮಾಯಂ ಪನ ಅನ್ತೋಉಮಙ್ಗೇ ವಾ ಬಿಲೇ ವಾ ಯತ್ಥ ಪವಿಸಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ಯತ್ಥ ವಾ ಸುವಣ್ಣಮಣಿಆದಿಂ ಖಣಿತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ಗಹೇತುಂ ಸಕ್ಕಾತಿ ವಾ ಸಮ್ಭಾವನಾ ಹೋತಿ, ತತ್ತಕಂ ಹೇಟ್ಠಾಪಿ ಗಾಮಸೀಮಾ, ತತ್ಥ ಇದ್ಧಿಯಾ ಅನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೋಪಿ ಕಮ್ಮಂ ಕೋಪೇತಿ। ಯತ್ಥ ಪನ ಪಕತಿಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪವೇಸಸಮ್ಭಾವನಾಪಿ ನತ್ಥಿ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಯಾವ ಪಥವಿಸನ್ಧಾರಕಉದಕಾ ಅರಞ್ಞಸೀಮಾವ, ನ ಗಾಮಸೀಮಾ। ಅರಞ್ಞಸೀಮಾಯಮ್ಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ತತ್ಥಪಿ ಹಿ ಯತ್ತಕೇ ಪದೇಸೇ ಪವೇಸಸಮ್ಭಾವನಾ, ತತ್ತಕಮೇವ ಉಪರಿತಲೇ ಅರಞ್ಞಸೀಮಾ ಪವತ್ತತಿ। ತತೋ ಪನ ಹೇಟ್ಠಾ ನ ಅರಞ್ಞಸೀಮಾ, ತತ್ಥ ಉಪರಿತಲೇನ ಸಹ ಏಕಾರಞ್ಞವೋಹಾರಾಭಾವತೋ। ನ ಹಿ ತತ್ಥ ಪವಿಟ್ಠಂ ಅರಞ್ಞಂ ಪವಿಟ್ಠೋ ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ತತ್ರಟ್ಠೋ ಉಪರಿ ಅರಞ್ಞಟ್ಠಾನಂ ಕಮ್ಮಂ ನ ಕೋಪೇತಿ ಉಮಙ್ಗನದಿಯಂ ಠಿತೋ ವಿಯ ಉಪರಿನದಿಯಂ ಠಿತಾನಂ। ಏಕಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ಚಕ್ಕವಾಳೇ ಗಾಮನದಿಸಮುದ್ದಜಾತಸ್ಸರೇ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ತದವಸೇಸಂ ಅಮನುಸ್ಸಾವಾಸಂ ದೇವಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಉಪಾದಾಯ ಸಬ್ಬಂ ಅರಞ್ಞಮೇವ। ‘ಗಾಮಾ ವಾ ಅರಞ್ಞಾ ವಾ’ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಹಿ ನದಿಸಮುದ್ದಜಾತಸ್ಸರಾದಿಪಿ ಅರಞ್ಞಮೇವ। ಇಧ ಪನ ನದಿಆದೀನಂ ವಿಸುಂ ಸೀಮಾಭಾವೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ ತದವಸೇಸಮೇವ ಅರಞ್ಞಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತತ್ಥ ಚ ಯತ್ತಕೇ ಪದೇಸೇ ಏಕಂ ‘ಅರಞ್ಞ’ನ್ತಿ ವೋಹರನ್ತಿ, ಅಯಮೇಕಾರಞ್ಞಸೀಮಾ। ಇನ್ದಪುರಞ್ಹಿ ಸಬ್ಬಂ ಏಕಾರಞ್ಞಸೀಮಾ। ತಥಾ ಅಸುರಯಕ್ಖಪುರಾದಿ। ಆಕಾಸಟ್ಠದೇವಬ್ರಹ್ಮವಿಮಾನಾನಿ ಪನ ಸಮನ್ತಾ ಆಕಾಸಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಾನಿ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಅರಞ್ಞಸೀಮಾ ಸಮುದ್ದಮಜ್ಝೇ ಪಬ್ಬತದೀಪಕಾ ವಿಯ। ತತ್ಥ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾಯಂ, ಅರಞ್ಞಸೀಮಾಯಮೇವ ವಾತಿ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾ ಇಧಾಪಿ ಉಪರಿಅರಞ್ಞತಲೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಹೇಟ್ಠಾಪಥವಿಯಾ ಅರಞ್ಞವೋಹಾರಾಭಾವಾ ವಿಸುಂ ಅರಞ್ಞಸೀಮಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವೇತ್ಥ ಗಾಮನದಿಆದಿಸೀಮಾಕಥಾಯ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ‘ಇದ್ಧಿಮಾ ಭಿಕ್ಖು ಹೇಟ್ಠಾಪಥವಿತಲೇ ಠಿತೋ ಕಮ್ಮಂ ಕೋಪೇತೀ’ತಿ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೩೮) ಬದ್ಧಸೀಮಾಯಂ ದಸ್ಸಿತನಯೋ ನ ದಸ್ಸಿತೋ”ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಇದಞ್ಚೇತಾಸಂ ಗಾಮಸೀಮಾದೀನಂ ಹೇಟ್ಠಾಪಮಾಣದಸ್ಸನಂ ಸುತ್ತಾದಿವಿರೋಧಾಭಾವಾ ಯುತ್ತಂ ವಿಯ ದಿಸ್ಸತಿ। ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಗಹಣೇ ಚ ಗಾಮಸೀಮಾಯಂ ಸಮ್ಮತಾ ಬದ್ಧಸೀಮಾ ಉಪರಿ ಗಾಮಸೀಮಂ, ಹೇಟ್ಠಾ ಉದಕಪರಿಯನ್ತಂ ಅರಞ್ಞಸೀಮಞ್ಚ ಅವತ್ಥರತೀತಿ ತಸ್ಸಾ ಅರಞ್ಞಸೀಮಾಪಿ ಖೇತ್ತನ್ತಿ ಸಿಜ್ಝತಿ। ಭಗವತಾ ಚ “ಸಬ್ಬಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನದೀ ಅಸೀಮಾ”ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೪೭) ನದಿಸಮುದ್ದಜಾತಸ್ಸರಾ ಬದ್ಧಸೀಮಾಯ ಅಖೇತ್ತಭಾವೇನ ವುತ್ತಾ, ನ ಪನ ಅರಞ್ಞಂ। ತಸ್ಮಾ ಅರಞ್ಞಮ್ಪಿ ಬದ್ಧಸೀಮಾಯ ಖೇತ್ತಮೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಏವಂ ಕಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ಸಾ ನ ಬಜ್ಝತೀತಿ? ಪಯೋಜನಾಭಾವಾ। ಸೀಮಾಪೇಕ್ಖಾನನ್ತರಮೇವ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾಯ ಸಮ್ಭವತೋ। ತಸ್ಸಾ ಚ ಉಪರಿ ಸಮ್ಮತಾಯ ಬದ್ಧಸೀಮಾಯ ಸಮ್ಭೇದಜ್ಝೋತ್ಥರಣಾನುಲೋಮತೋ ವಿಪತ್ತಿಸೀಮಾ ಏವ ಸಿಯಾ। ಗಾಮಖೇತ್ತೇ ಪನ ಠತ್ವಾ ಅಗಾಮಕಾರಞ್ಞೇಕದೇಸಮ್ಪಿ ಅನ್ತೋಕರಿತ್ವಾ ಸಮ್ಮತಾ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಸುಸಮ್ಮತಾ, ಅಗಾಮಕಾರಞ್ಞೇ ಭಗವತಾ ವಿಹಿತಾಯ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಸೀಮಾಯಪಿ ಅನಿವತ್ತಿತೋ।

ತತ್ಥ ಪನ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ಪವಿಟ್ಠಾನಮ್ಪಿ ತತೋ ಬಹಿ ಕೇವಲಾರಞ್ಞೇ ಕರೋನ್ತಾನಮ್ಪಿ ಅನ್ತರಾ ತೀಣಿ ಸತ್ತಬ್ಭನ್ತರಾನಿ ಠಪೇತಬ್ಬಾನಿ, ಅಞ್ಞಥಾ ವಿಪತ್ತಿ ಏವ ಸಿಯಾತಿ ಸಬ್ಬಥಾ ನಿರತ್ಥಕಮೇವ ಅಗಾಮಕಾರಞ್ಞೇ ಬದ್ಧಸೀಮಾಕರಣನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅನ್ತೋನದಿಯಂ ಪವಿಟ್ಠಸಾಖಾಯಾತಿ ನದಿಯಾ ಪಥವಿತಲಂ ಆಹಚ್ಚ ಠಿತಾಯ ಸಾಖಾಯಪಿ, ಪಗೇವ ಅನಾಹಚ್ಚ ಠಿತಾಯ। ಪಾರೋಹೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। ಏತೇನ ಸಭಾಗಂ ನದಿಸೀಮಂ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಿತೇನಪಿ ವಿಸಭಾಗಸೀಮಾಸಮ್ಬನ್ಧಸಾಖಾದಿನಾ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಸೀಮಾಯ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏತೇನೇವ ಮಹಾಸೀಮಂ, ಗಾಮಸೀಮಞ್ಚ ಫುಸಿತ್ವಾ ಠಿತೇನ ಸಾಖಾದಿನಾ ಮಾಳಕಸೀಮಾಯ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಞಾಪಿತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಅನ್ತೋನದಿಯಂಯೇವಾತಿ ಸೇತುಪಾದಾನಂ ತೀರಟ್ಠತಂ ನಿವತ್ತೇತಿ। ತೇನ ಉದಕುಕ್ಖೇಪಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಬಹಿ ನದಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಿತತ್ತೇಪಿ ಸಮ್ಭೇದಾಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ "ಬಹಿತೀರೇ ಪತಿಟ್ಠಿತಾ"ತಿಆದಿ। ಯದಿ ಹಿ ಉದಕುಕ್ಖೇಪತೋ ಬಹಿ ಅನ್ತೋನದಿಯಮ್ಪಿ ಪತಿಟ್ಠಿತತ್ತೇ ಸಮ್ಭೇದೋ ಭವೇಯ್ಯ, ತಮ್ಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬಂ ಭವೇಯ್ಯ ಕಮ್ಮಕೋಪಸ್ಸ ಸಮಾನತ್ತಾ, ನ ಚ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅತ್ತನೋ ನಿಸ್ಸಯಸೀಮಾಯ ಸಮ್ಭೇದದೋಸೋ ನತ್ಥೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಆವರಣೇನ ವಾತಿ ದಾರುಆದಿಂ ನಿಖಣಿತ್ವಾ ಉದಕನಿವಾರಣೇನ। **ಕೋಟ್ಟಕಬನ್ಧನೇನ ವಾ**ತಿ ಮತ್ತಿಕಾದೀಹಿ ಪೂರೇತ್ವಾ ಕತಸೇತುಬನ್ಧೇನ। ಉಭಯೇನಾಪಿ ಆವರಣಮೇವ ದಸ್ಸೇತಿ। "ನದಿಂ ವಿನಾಸೇತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇತಿ **"ಹೇಟ್ಠಾ ಪಾಳಿ ಬದ್ಧಾ"**ತಿ, ಹೇಟ್ಠಾ ನದಿಂ ಆವರಿತ್ವಾ ಪಾಳಿ ಬದ್ಧಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಛಡ್ಡಿತಮೋದಕ**ನ್ತಿ ಅತಿರಿತ್ತೋದಕಂ। **"ನದಿಂ ಓತ್ಥರಿತ್ವಾ ಸನ್ದನಟ್ಠಾನತೋ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ತಳಾಕನದೀನಂ ಅನ್ತರಾ ಪವತ್ತನಟ್ಠಾನೇ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಉಪ್ಪತಿತ್ವಾ**ತಿ ತೀರಾದಿಭಿನ್ದನವಸೇನ ವಿಪುಲಾ ಹುತ್ವಾ। **ವಿಹಾರಸೀಮ**ನ್ತಿ ಬದ್ಧಸೀಮಂ।

ಅಗಮನಪಥೇತಿ ತದಹೇವ ಗನ್ತ್ವಾ ನಿವತ್ತಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯೇ। **ಅರಞ್ಞಸೀಮಾಸಙ್ಖ್ಯಮೇವ ಗಚ್ಛ**ತೀತಿ ಲೋಕವೋಹಾರಸಿದ್ಧಂ ಅಗಾಮಕಾರಞ್ಞಸೀಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ಪಕತಿಯಾ ಮಚ್ಛಬನ್ಧಾನಂ ಗಮನಪಥೇಸು ದೀಪಕೇಸು।

ತಂ ಠಾನನ್ತಿ ಆವಾಟಾದೀನಂ ಕತಟ್ಠಾನಮೇವ, ನ ಅಕತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಲೋಣೀ**ತಿ ಸಮುದ್ದೋದಕಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿವೇಗನಿನ್ನೋ ಮಾತಿಕಾಕಾರೇನ ಪವತ್ತನಕೋ।

೧೪೮. **ಸಮ್ಭಿನ್ದನ್ತೀ**ತಿ ಯತ್ಥ ಚತೂಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ನಿಸೀದಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ, ತತ್ತಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಕೇಸಗ್ಗಮತ್ತಮ್ಪಿ ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯ ಕರೋನ್ತೋ ಸಮ್ಭಿನ್ದತಿ। ಚತುನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಹೋನಕತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಸಕಲಮ್ಪಿ ಅನ್ತೋ ಕರೋನ್ತೋ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಸಂಸಟ್ಠವಿಟಪಾ**ತಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಿಬ್ಬಿತ್ವಾ ಠಿತಮಹಾಸಾಖಮೂಲಾ, ಏತೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಅಚ್ಚಾಸನ್ನತಂ ದೀಪೇತಿ। ಸಾಖಾಯ ಸಾಖಂ ಫುಸನ್ತಾ ಹಿ ದೂರಟ್ಠಾಪಿ ಸಿಯ್ಯುಂ, ತತೋ ಏಕಂಸತೋ ಸಮ್ಭೇದಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸಿತಂ ನ ಸಿಯಾತಿ ತಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವಿಟಪಗ್ಗಹಣಂ ಕತಂ। ಏವಞ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನಿಸೀದಿತುಂ ಅಪ್ಪಹೋನಕಟ್ಠಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಸೀಮಾಯ ಅನ್ತೋಸೀಮಟ್ಠಂ ಕರಿತ್ವಾ ಪುರಾಣವಿಹಾರಂ ಕರೋನ್ತೋ ಸೀಮಾಯ ಸೀಮಂ ಸಮ್ಭಿನ್ದತಿ ನಾಮ, ನ ತತೋ ಪರನ್ತಿ ದಸ್ಸಿತಮೇವ ಹೋತಿ। **ಬದ್ಧಾ ಹೋತೀ**ತಿ ಪೋರಾಣಕವಿಹಾರಸೀಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅಮ್ಬ**ನ್ತಿ ಅಪರೇನ ಸಮಯೇನ ಪುರಾಣವಿಹಾರಪರಿಕ್ಖೇಪಾದೀನಂ ವಿನಟ್ಠತ್ತಾ ಅಜಾನನ್ತಾನಂ ತಂ ಪುರಾಣಸೀಮಾಯ ನಿಮಿತ್ತಭೂತಂ ಅಮ್ಬಂ। ಅತ್ತನೋ ಸೀಮಾಯ ಅನ್ತೋಸೀಮಟ್ಠಂ ಕರಿತ್ವಾ ಪುರಾಣವಿಹಾರಸೀಮಟ್ಠಂ ಜಮ್ಬುಂ ಕಿತ್ತೇತ್ವಾ ಅಮ್ಬಜಮ್ಬೂನಂ ಅನ್ತರೇ ಯಂ ಠಾನಂ, ತಂ ಅತ್ತನೋ ಸೀಮಾಯ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಬನ್ಧನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಪುರಾಣಸೀಮಾಯ ನಿಮಿತ್ತಭೂತಸ್ಸ ಗಾಮಟ್ಠಸ್ಸ ಅಮ್ಬರುಕ್ಖಸ್ಸ ಅನ್ತೋಸೀಮಟ್ಠಾಯ ಜಮ್ಬುಯಾ ಸಹ ಸಂಸಟ್ಠವಿಟಪತ್ತೇಪಿ ಸೀಮಾಯ ಬನ್ಧನಕಾಲೇ ವಿಪತ್ತಿ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಗಾಮಸೀಮಾಯ ಸಹ ಸಮ್ಭೇದೋ ವಾ ಕಮ್ಮವಿಪತ್ತಿ ವಾ ನ ಹೋತೀತಿ ಮುಖತೋವ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಪದೇಸನ್ತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿಸೀದನಪ್ಪಹೋನಕಪ್ಪದೇಸಂ। “**ಸೀಮನ್ತರಿಕಂ ಠಪೇತ್ವಾ**”ತಿಆದಿನಾ ಸಮ್ಭೇದಜ್ಝೋತ್ಥರಣಂ ಅಕತ್ವಾ ಬದ್ಧಸೀಮಾಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಫುಸಾಪೇತ್ವಾ ಅಬ್ಯವಧಾನೇನ ಬದ್ಧಾಪಿ ಸೀಮಾ ಅಸೀಮಾ ಏವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತಸ್ಮಾ ಏಕದ್ವಙ್ಗುಲಮತ್ತಾಪಿ ಸೀಮನ್ತರಿಕಾ ವಟ್ಟತಿ ಏವ। ಸಾ ಪನ ದುಬ್ಬೋಧಾತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಚತುರಙ್ಗುಲಾದಿಕಾ ವುತ್ತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ದ್ವಿನ್ನಂ ಸೀಮಾನ**ನ್ತಿ ದ್ವಿನ್ನಂ ಬದ್ಧಸೀಮಾನಂ। **ನಿಮಿತ್ತಂ ಹೋತೀ**ತಿ ನಿಮಿತ್ತಸ್ಸ ಸೀಮತೋ ಬಾಹಿರತ್ತಾ ಬನ್ಧನಕಾಲೇ ತಾವ ಸಮ್ಭೇದದೋಸೋ ನತ್ಥೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ । ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ನಿಮಿತ್ತಕತ್ತಾ ಏವ ಸಙ್ಕರಂ ಕರೋತಿ , ಅಥ ಖೋ ಸೀಮನ್ತರಿಕಾಯ ಠಿತೋ ಅಞ್ಞೋಪಿ ರುಕ್ಖೋ ಕರೋತಿ ಏವ। ತಸ್ಮಾ ಅಪ್ಪಮತ್ತಿಕಾಯ ಸೀಮನ್ತರಿಕಾಯ ವಡ್ಢನಕಾ ರುಕ್ಖಾದಯೋ ನ ವಟ್ಟನ್ತಿ ಏವ। ಏತ್ಥ ಚ ಉಪರಿ ದಿಸ್ಸಮಾನಖನ್ಧಸಾಖಾದಿಪವೇಸೇ ಏವ ಸಙ್ಕರದೋಸಸ್ಸ ಸಬ್ಬತ್ಥ ದಸ್ಸಿತತ್ತಾ ಅದಿಸ್ಸಮಾನಾನಂ ಮೂಲಾನಂ ಪವೇಸೇಪಿ ಭೂಮಿಗತಿಕತ್ತಾ ದೋಸೋ ನತ್ಥೀತಿ ಸಿಜ್ಝತಿ। ಸಚೇ ಪನ ಮೂಲಾನಿಪಿ ದಿಸ್ಸಮಾನಾನೇವ ಪವಿಸನ್ತಿ, ಸಙ್ಕರೋವ। ಪಬ್ಬತಪಾಸಾಣಾ ಪನ ದಿಸ್ಸಮಾನಾಪಿ ಭೂಮಿಗತಿಕಾ ಏವ। ಯದಿ ಪನ ಬನ್ಧನಕಾಲೇ ಏವ ಏಕೋ ಥೂಲರುಕ್ಖೋ ಉಭಯಮ್ಪಿ ಸೀಮಂ ಆಹಚ್ಚ ತಿಟ್ಠತಿ, ಪಚ್ಛಾ ಬದ್ಧಾ ಅಸೀಮಾ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಸೀಮಾಸಙ್ಕರನ್ತಿ ಸೀಮಾಸಮ್ಭೇದಂ। ಯಂ ಪನ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** ವುತ್ತಂ “ಸೀಮಾಸಙ್ಕರಂ ಕರೋತೀತಿ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ ಸೀಮಪ್ಪದೇಸಂ ಪವಿಟ್ಠೇ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸೀಮಾನಂ ಗತಟ್ಠಾನಸ್ಸ ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯತ್ತಾ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಮಹಾವಗ್ಗ ೩.೧೪೮), ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ ಗಾಮಸೀಮಾಯಪಿ ಸಹ ಸಙ್ಕರಂ ಕರೋತೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬತೋ। ತತ್ಥಾಪಿ ಹಿ ನಿಮಿತ್ತೇ ವಡ್ಢಿತೇ ಗಾಮಸೀಮಾಬದ್ಧಸೀಮಾನಂ ಗತಟ್ಠಾನಂ ದುಬ್ಬಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಪನ ಅವತ್ವಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಬದ್ಧಸೀಮಾನಮೇವ ಸಙ್ಕರಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ ಯಥಾವುತ್ತಸಮ್ಭೇದದೋಸೋವ ಸಙ್ಕರ-ಸದ್ದೇನ ವುತ್ತೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನ ನಿದಾನವಸೇನ “ಯೇಸಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸೀಮಾ ಪಚ್ಛಾ ಸಮ್ಮತಾ, ತೇಸಂ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಧಮ್ಮಿಕ”ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾವ॰ ೧೪೮) ಪಚ್ಛಾ ಸಮ್ಮತಾಯ ಅಸೀಮತ್ತೇ ವುತ್ತೇಪಿ ದ್ವೀಸು ಗಾಮಸೀಮಾಸು ಠತ್ವಾ ದ್ವೀಹಿ ಸಙ್ಘೇಹಿ ಸಮ್ಭೇದಂ ವಾ ಅಜ್ಝೋತ್ಥರಣಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ಸೀಮನ್ತರಿಕಂ ಅಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ವಾ ರುಕ್ಖಪಾರೋಹಾದಿಸಮ್ಬನ್ಧಂ ಅವಿಯೋಜೇತ್ವಾ ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಕಮ್ಮವಾಚಾನಿಟ್ಠಾಪನವಸೇನ ಏಕತೋ ಸಮ್ಮತಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸೀಮಾನಮ್ಪಿ ಅಸೀಮತಾ ಪಕಾಸಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಗಾಮಸೀಮಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉಪೋಸಥಭೇದಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೪೯. **ಅಧಮ್ಮೇನ ವಗ್ಗ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಏಕಸೀಮಾಯ ಚತೂಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ವಿಜ್ಜಮಾನೇಸು ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸೋವ ಅನುಞ್ಞಾತೋ, ತೀಸು, ದ್ವೀಸು ಚ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಉಪೋಸಥೋವ। ಇಧ ಪನ ತಥಾ ಅಕತತ್ತಾ “ಅಧಮ್ಮೇನಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಛನ್ದಪಾರಿಸುದ್ಧಿ ಸಙ್ಘೇ ಏವ ಆಗಚ್ಛತಿ, ನ ಗಣೇ, ನ ಪುಗ್ಗಲೇ, ತಸ್ಮಾ “ವಗ್ಗ”ನ್ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ।

ಸಚೇ ಪನ ದ್ವೇ ಸಙ್ಘಾ ಏಕಸೀಮಾಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಛನ್ದಂ ಆಹರಿತ್ವಾ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ವಿಸುಂ ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಏತ್ಥ ಕಥನ್ತಿ? ಕೇಚಿ ಪನೇತಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ ವಗ್ಗಕಮ್ಮತ್ತಾ । ಕಮ್ಮಂ ಕರೋನ್ತಾನಞ್ಹಿ ಛನ್ದಪಾರಿಸುದ್ಧಿ ಅಞ್ಞತ್ಥ ನ ಗಚ್ಛತಿ ತಥಾ ವಚನಾಭಾವಾ, ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ಕಮ್ಮಕರಣತ್ಥಮೇವ ಸೀಮಾಯ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಚಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ವಿಹಾರಸೀಮಾಯಂ ಪನ ಸಙ್ಘೇ ವಿಜ್ಜಮಾನೇಪಿ ಕೇನಚಿ ಪಚ್ಚಯೇನ ಖನ್ಧಸೀಮಾಯಂ ತೀಸು, ದ್ವೀಸು ವಾ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಉಪೋಸಥಂ ಕರೋನ್ತೇಸು ಕಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೇನ ಸಮಗ್ಗಮೇವ ಭಿನ್ನಸೀಮಟ್ಠತ್ತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಉಪೋಸಥಭೇದಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೫೦. ಏವಮೇತಂ ಧಾರಯಾಮೀತಿ। ಸುತಾ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೇಹೀತಿ ಏತ್ಥ "ಏವಮೇತಂ ಧಾರಯಾಮೀ"ತಿ ವತ್ವಾ "ಉದ್ದಿಟ್ಠಂ ಖೋ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ನಿದಾನಂ, ಸುತಾ ಖೋ ಪನಾಯಸ್ಮನ್ತೇಹಿ ಚತ್ತಾರೋ ಪಾರಾಜಿಕಾ ಧಮ್ಮಾ"ತಿಆದಿನಾ ವತ್ತಬ್ಬಂ। **ಮಾತಿಕಾಟ್ಠಕಥಾಯ**ಮ್ಪಿ (ಕಙ್ಖಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ನಿದಾನವಣ್ಣನಾ) ಏವಮೇವ ವುತ್ತಂ। **ಸುತೇನಾತಿ** ಸುತಪದೇನ।

ಸವರಭಯನ್ತಿ ವನಚರಕಭಯಂ। ತೇನಾಹ "**ಅಟವಿಮನುಸ್ಸಭಯ**"ನ್ತಿ। ನಿದಾನುದ್ದೇಸೇ ಅನಿಟ್ಠಿತೇ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಂ ನಾಮ ನ ಹೋತೀತಿ ಆಹ "**ದುತಿಯಾದೀಸು ಉದ್ದೇಸೇಸೂ**"ತಿಆದಿ। **ತೀಹಿಪಿ ವಿಧೀಹೀತಿ** ಓಸಾರಣಕಥನಸರಭಞ್ಞೇಹಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಅತ್ಥಂ ಭಣಿತುಕಾಮತಾಯ ವಾ ಭಣಾಪೇತುಕಾಮತಾಯ ವಾ ಸುತ್ತಸ್ಸ ಓಸಾರಣಂ **ಓಸಾರಣಂ** ನಾಮ। ತಸ್ಸೇವ ಅತ್ಥಪ್ಪಕಾಸನಾ **ಕಥನಂ** ನಾಮ। ಕೇವಲಂ ಪಾಠಸ್ಸೇವ ಸರೇನ ಭಣನಂ **ಸರಭಞ್ಞಂ** ನಾಮ। **ಸಜ್ಝಾಯಂ ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾತಿ** "ಸಜ್ಝಾಯಂ ಕರೋಮೀ"ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ। **ಓಸಾರೇತ್ವಾ ಪನ ಕಥೇನ್ತೇನಾತಿ** ಸಯಮೇವ ಪಾಠಂ ವತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಅತ್ಥಂ ಕಥೇನ್ತೇನ।

ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮಪಟಿಕ್ಕೋಸನಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೫೫. ನವವಿಧನ್ತಿ ಸಙ್ಘಗಣಪುಗ್ಗಲೇಸು ತಯೋ, ಸುತ್ತುದ್ದೇಸಪಾರಿಸುದ್ಧಿಅಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ತಯೋ, ಚಾತುದ್ದಸೀಪನ್ನರಸೀಸಾಮಗ್ಗೀವಸೇನ ತಯೋತಿ ನವವಿಧಂ। **ಚತುಬ್ಬಿಧ**ನ್ತಿ ಅಧಮ್ಮೇನವಗ್ಗಾದಿ ಚತುಬ್ಬಿಧಂ। **ದುವಿಧ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುಭಿಕ್ಖುನಿಪಾತಿಮೋಕ್ಖವಸೇನ ದುವಿಧಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ। **ನವವಿಧ**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪಞ್ಚ, ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಚತ್ತಾರೋತಿ ನವವಿಧಂ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಂ।

ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮಪಟಿಕ್ಕೋಸನಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಕ್ಖಗಣನಾದಿಉಗ್ಗಹಣಾನುಜಾನನಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೧೫೬. ಕತಿಮೀತಿ ತಿಥಿ-ಸದ್ದಾಪೇಕ್ಖಂ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೧೬೩. ಉತುವಸ್ಸೇಯೇವಾತಿ ಹೇಮನ್ತಗಿಮ್ಹೇಸುಯೇವ।

೧೬೪. ವಿಞ್ಞಾಪೇತೀತಿ ಏತ್ಥ ಮನಸಾ ಚಿನ್ತೇತ್ವಾ ಕಾಯವಿಕಾರಕರಣಮೇವ ವಿಞ್ಞಾಪನನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ಅಞ್ಞಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬಾ ಪಾರಿಸುದ್ಧೀತಿ** ಪಾರಿಸುದ್ಧಿದಾಯಕೇನ ಪುನ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸನ್ತಿಕೇ ದಾತಬ್ಬಾ। "**ಭೂತಂಯೇವ ವಾ ಸಾಮಣೇರಭಾವಂ ಆರೋಚೇತೀ**"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಊನವೀಸತಿವಸ್ಸಕಾಲೇ ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ, ಅನ್ತಿಮವತ್ಥುಅಜ್ಝಾಪನ್ನಸಿಕ್ಖಾಪಚ್ಚಕ್ಖಾತಾದೀನಂ ವಾ ಯಾವ ಭಿಕ್ಖುಪಟಿಞ್ಞಾ ವತ್ತತಿ, ತಾವ ತೇಹಿ ಆಹಟಾಪಿ ಛನ್ದಪಾರಿಸುದ್ಧಿ ಆಗಚ್ಛತಿ। ಯದಾ ಪನ ತೇ ಅತ್ತನೋ ಸಾಮಣೇರಾದಿಭಾವಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಿ, ತತೋ ಪಟ್ಠಾಯೇವ ನಾಗಚ್ಛತೀತಿ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಪಾಳಿಯಮ್ಪಿ ಹಿ "ದಿನ್ನಾಯ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಸಙ್ಘಪ್ಪತ್ತೋ ವಿಬ್ಭಮತಿ…ಪೇ॰… ಪಣ್ಡಕೋ ಪಟಿಜಾನಾತಿ। ತಿರಚ್ಛಾನಗತೋ ಪಟಿಜಾನಾತಿ। ಉಭತೋಬ್ಯಞ್ಜನಕೋ ಪಟಿಜಾನಾತಿ, ಆಹಟಾ ಹೋತಿ ಪಾರಿಸುದ್ಧೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಣ್ಡಕಾದೀನಮ್ಪಿ ಭಿಕ್ಖುಪಟಿಞ್ಞಾಯ ವತ್ತಮಾನಕಾಲೇಸು ಛನ್ದಪಾರಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಆಗಮನಂ ಸಿದ್ಧಮೇವ। ತೇನಾಹ "**ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥಾ**"ತಿ। ಉಮ್ಮತ್ತಕಖಿತ್ತಚಿತ್ತವೇದನಾಟ್ಟಾನಂ ಪನ ಪಕತತ್ತಾ ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ಉಮ್ಮತ್ತಕಾದಿಭಾವೇ ಪಟಿಞ್ಞಾತೇಪಿ ತೇಸಂ ಸಙ್ಘಪ್ಪತ್ತಮತ್ತೇನೇವ ಛನ್ದಾದಿ ಆಗಚ್ಛತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

“ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಹತ್ಥಪಾಸ”ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಗಣಪುಗ್ಗಲೇಸು ಛನ್ದಪಾರಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅನಾಗಮನಂ ದಸ್ಸೇತಿ। “ಸಙ್ಘಪ್ಪತ್ತೋ”ತಿ ಹಿ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತಂ। **ಬಿಳಾಲಸಙ್ಖಲಿಕಪಾರಿಸುದ್ಧೀ**ತಿ ಬಿಳಾಲಗೀವಾಯ ಬನ್ಧನಸಙ್ಖಲಿಕಸದಿಸಾ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿ ನಾಮ, ಯಥಾ ಸಙ್ಖಲಿಕಾ ಬಿಳಾಲೇ ಆಗಚ್ಛನ್ತೇ ಏವ ಆಗಚ್ಛತಿ, ನ ಅನಾಗಚ್ಛನ್ತೇ ತಪ್ಪಟಿಬದ್ಧತ್ತಾ, ಏವಮಯಂ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ ಯಥಾ ಸಙ್ಖಲಿಕಾಯ ಪಠಮವಲಯಂ ದುತಿಯವಲಯಂ ಪಾಪುಣಾತಿ, ನ ತತಿಯವಲಯಂ, ಏವಮಯಮ್ಪೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಞ್ಚೇತ್ಥ ಬಿಳಾಲ-ಗ್ಗಹಣಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಪಕ್ಖಗಣನಾದಿಉಗ್ಗಹಣಾನುಜಾನನಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಛನ್ದದಾನಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೧೬೫. ಪಾಳಿಯಂ “ಸನ್ತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕರಣೀಯಾನೀ”ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ವಚನವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ **“ಕರಣೀಯ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

೧೬೭. **“ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮುತಿದಾನಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥೀ”**ತಿ ಇದಂ ಪಾಳಿಯಂ ಏಕದಾ ಸರನ್ತಸ್ಸೇವ ಸಮ್ಮುತಿದಾನಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ ಏಕದಾ ಅಸರನ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮುತಿಅಭಾವೇಪಿ ತಸ್ಸ ಅನಾಗಮನಂ ವಗ್ಗಕಮ್ಮಾಯ ನ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಸೋಪಿ ಹತ್ಥಪಾಸೇವ ಆನೇತಬ್ಬೋ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

೧೬೮. ಸಙ್ಘಸನ್ನಿಪಾತತೋ ಪಠಮಂ ಕಾತಬ್ಬಂ **ಪುಬ್ಬಕರಣಂ**। ಸಙ್ಘಸನ್ನಿಪಾತೇ ಕಾತಬ್ಬಂ **ಪುಬ್ಬಕಿಚ್ಚ**ನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ನೋ ಚೇ ಅಧಿಟ್ಠಹೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಅಸತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ, ಏವಂ ಉಪರಿಪಿ। ಯತ್ಥ ಪನ ಅಚಿತ್ತಕಾಪತ್ತಿ ಅತ್ಥಿ, ತತ್ಥ ವಕ್ಖಾಮ।

೧೬೯. **“ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಹೋತೀ”**ತಿ ಇಮಿನಾ “ನ ಸಾಪತ್ತಿಕೇನ ಉಪೋಸಥೋ ಕಾತಬ್ಬೋ”ತಿ ವಿಸುಂ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಾಭಾವೇಪಿ ಯಥಾವುತ್ತಸುತ್ತಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ ಪಞ್ಞತ್ತಮೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇಮಿನಾ ಏವ ನಯೇನ -

> “ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನವಕಾಸೋ ಯಂ ತಥಾಗತೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಉಪೋಸಥಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯಾ”ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೩೮೬; ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೨೦; ಉದಾ॰ ೪೫) -

ಆದಿಸುತ್ತನಯತೋ ಚ ಅಲಜ್ಜೀಹಿಪಿ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪೋಸಥಕರಣಮ್ಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಮೇವ ಅಲಜ್ಜಿನಿಗ್ಗಹತ್ಥತ್ತಾ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದಾನನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **“ಪಾರಿಸುದ್ಧಿದಾನಪಞ್ಞಾಪನೇನಾ”**ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಾಪತ್ತಿಕೇನ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಪಿ ನ ದಾತಬ್ಬಾತಿ ದೀಪಿತಂ ಹೋತಿ। **ಉಭೋಪಿ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಸಭಾಗಾಪತ್ತಿಭಾವಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಕೇವಲಂ ಆಪತ್ತಿನಾಮೇನೇವ ದೇಸೇನ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ಅಚಿತ್ತಕಮೇವ ದುಕ್ಕಟಂ ಹೋತೀತಿ ವದನ್ತಿ । ಯಥಾ ಸಙ್ಘೋ ಸಭಾಗಾಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ ಞತ್ತಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಂ ಕಾತುಂ ಲಭತಿ, ಏವಂ ತಯೋಪಿ “ಸುಣನ್ತು ಮೇ, ಆಯಸ್ಮನ್ತಾ, ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಭಾಗಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನಾ”ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತನಯಾನುಸಾರೇನೇವ ಗಣಞತ್ತಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ದ್ವೀಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಆರೋಚೇತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಏಕೇನ ಪನ ಸಾಪತ್ತಿಕೇನ ದೂರಂ ಗನ್ತ್ವಾಪಿ ಪಟಿಕಾತುಮೇವ ವಟ್ಟತಿ, ಅಸಮ್ಪಾಪುಣನ್ತೇನ “ಭಿಕ್ಖುಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಪಟಿಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಉಪೋಸಥೋ ಕಾತಬ್ಬೋ, ಪಟಿಕರಿತ್ವಾ ಚ ಪುನ ಉಪೋಸಥೋ ಕತ್ತಬ್ಬೋ।

ಛನ್ದದಾನಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅನಾಪತ್ತಿಪನ್ನರಸಕಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೭೨. **ಕೇನಚಿ ೬೩ ಕರಣೀಯೇನ ಗನ್ತ್ವಾ**ತಿ ಸೀಮಾಪರಿಚ್ಛೇದತೋ ಬಹಿಭೂತಂ ಗಾಮಂ ವಾ ಅರಞ್ಞಂ ವಾ ಗನ್ತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತೇನೇವ ಉಪೋಸಥಞತ್ತಿಯಾ ಠಪನಕಾಲೇ ಸಮಗ್ಗಾ ಏವ ತೇ ಞತ್ತಿಂ ಠಪೇಸುನ್ತಿ ಸಿದ್ಧಂ। ತೇನೇವ ಪಾಳಿಯಂ "ಉದ್ದಿಟ್ಠಂ ಸುಉದ್ದಿಟ್ಠ"ನ್ತಿ ಸಬ್ಬಪನ್ನರಸಕೇಸುಪಿ ವುತ್ತಂ। **ವಗ್ಗಾ ಸಮಗ್ಗಸಞ್ಞಿನೋ**ತಿಆದಿ ಪನ ಞತ್ತಿಯಾ ನಿಟ್ಠಿತಾಯ "ಕಿಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಕಿಚ್ಚ"ನ್ತಿಆದೀನಂ (ಮಹಾವ॰ ೧೩೪) ವಚನಕ್ಖಣೇ ಬಹಿಗತಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸೀಮಾಯ ಪವಿಟ್ಠತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ವಗ್ಗಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ **"ತೇಸಂ ಸೀಮಂ ಓಕ್ಕನ್ತತ್ತಾ ವಗ್ಗಾ"**ತಿಆದಿ, ಏತೇನ ಪಾರಾಜಿಕುದ್ದೇಸಾದಿಕ್ಖಣೇಪಿ ವಗ್ಗಸಞ್ಞೀನಂ ಉದ್ದಿಸನ್ತಾನಂ ಆಪತ್ತಿ ಏವ, ಞತ್ತಿಯಾ ಪನ ಪುಬ್ಬೇ ನಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ ಕಮ್ಮಕೋಪೋ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸಿತಮೇವ ಹೋತಿ। ಏವಂ ಉಪರಿಪಿ ಸಬ್ಬವಾರೇಸು ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಏತ್ಥ ಚ ಪಾಳಿಯಂ "ಸಬ್ಬಾಯ ವುಟ್ಠಿತಾಯ…ಪೇ॰… ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕೇ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿ ಆರೋಚೇತಬ್ಬಾ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೭೪) ವುತ್ತತ್ತಾ ಬಹಿಸೀಮಾಗತಾಯ ಪರಿಸಾಯ ತೇಸು ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಸನ್ತಿಕೇ ಅನಧಿಟ್ಠಿತೇಹಿ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಆರೋಚೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದನ್ತಿ।

ಅನಾಪತ್ತಿಪನ್ನರಸಕಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಲಿಙ್ಗಾದಿದಸ್ಸನಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೧೭೯. ಅಞ್ಞಾತಕಂ ನಾಮ ಅದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬನ್ತಿ ಆಹ **"ಅಞ್ಞೇಸಂ ಸನ್ತಕ"**ನ್ತಿ। **ಅಞ್ಞೇಸ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನಾ ಅದಿಟ್ಠಪುಬ್ಬಾನಂ। **ನಾನಾಸಂವಾಸಕಭಾವ**ನ್ತಿ ಲದ್ಧಿನಾನಾಸಂವಾಸಕಭಾವಂ।

೧೮೦. ಪಾಳಿಯಂ **ಅಭಿವಿತರನ್ತಿ** ಸಮಾನಸಂವಾಸಕಾಭಾವಂ ನಿಚ್ಛಿನನ್ತಿ।

೧೮೧. **ಉಪೋಸಥಕಾರಕಾ**ತಿ ಸಙ್ಘುಪೋಸಥಕಾರಕಾ। ತೇನೇವ **"ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಙ್ಘೇನಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸಙ್ಘುಪೋಸಥಟ್ಠಾನತೋ ಹಿ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಅತ್ತಚತುತ್ಥೇನೇವ ಗನ್ತಬ್ಬಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ನಿಸಿನ್ನಟ್ಠಾನತೋ ಪನ ಗಚ್ಛನ್ತೇನ ಏಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾಪಿ ಸಹ ಗನ್ತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ಪಾಳಿಯಂ **"ಅಭಿಕ್ಖುಕೋ ಆವಾಸೋ"**ತಿ ಇದಂ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ, ಸಙ್ಘುಪೋಸಥಟ್ಠಾನತೋ ಗಣಪುಗ್ಗಲೇಹಿ ಸಭಿಕ್ಖುಕೋಪಿ ಆವಾಸೋ ನ ಗನ್ತಬ್ಬೋ "ಅಞ್ಞತ್ರ ಸಙ್ಘೇನಾ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾತಿ ವದನ್ತಿ। **ಉಪೋಸಥಂ ಕರೋನ್ತೀ**ತಿ ಸಙ್ಘುಪೋಸಥಂ ವಾ ಗಣುಪೋಸಥಂ ವಾ। **"ತಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕ"**ನ್ತಿ ಇದಂ ಗಣುಪೋಸಥಟ್ಠಾನತೋ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಅಞ್ಞಥಾ "ಸಬ್ಬನ್ತಿಮೇನ ಪರಿಚ್ಛೇದೇನ ಅತ್ತಚತುತ್ಥೇನ ವಾ"ತಿ ವಚನೇನ ವಿರುಜ್ಝನತೋ। **ಆರಞ್ಞಕೇನಾ**ತಿ ಏಕಚಾರಿನಾ। **ಉಪೋಸಥನ್ತರಾಯೋ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಉಪೋಸಥನ್ತರಾಯೋ।

೧೮೩. ಪಾಳಿಯಂ **ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ನಿಸಿನ್ನಪರಿಸಾಯಾ**ತಿಆದೀಸು **ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ**ತಿಆದಿ ಕರಣತ್ಥೇ ಸಾಮಿವಚನಂ।

ಲಿಙ್ಗಾದಿದಸ್ಸನಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉಪೋಸಥಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೩. ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಅನುಜಾನನಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೧೮೪. ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಕ್ಖನ್ಧಕೇ **ಅಪರಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇತಿ** ದುತಿಯೇ ಪಾಟಿಪದದಿವಸೇ।

೧೮೫. **ಅಞ್ಞತ್ಥ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪನೇನ ವಾತಿ** ಸಾಪೇಕ್ಖಸ್ಸ ಅಕರಣೀಯೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪನೇನ ವಾ। **ಪರಿಹಾನೀತಿ** ಗುಣಪರಿಹಾನಿ।

೧೮೭. ಪಾಳಿಯಂ **ಸತ್ತಾಹಂ ಸನ್ನಿವತ್ತೋ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ** ಸಕಲಂ ಸತ್ತಾಹಂ ಬಹಿ ಏವ ಅವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಪರಿಯೋಸಾನಭೂತಂ ಅರುಣುಟ್ಠಾನಕಾಲಂ ಪುನ ವಿಹಾರೇವ ಸಮ್ಬನ್ಧವಸೇನ ಸತ್ತಾಹಂ ವಿಹಾರೇ ಸನ್ನಿವತ್ತಂ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಸತ್ತಾಹಪರಿಯೋಸಾನಕಾಲೋ ಹಿ ಇಧ ಸತ್ತಾಹ-ಸದ್ದೇನ ವುತ್ತೋ, ತದಪೇಕ್ಖಾಯ ಚ "ಸನ್ನಿವತ್ತೋ"ತಿ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗೇನ ವುತ್ತಂ। **ತೀಣಿ ಪರಿಹೀನಾನೀತಿ** ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ವಚ್ಚಕುಟಿಆದೀನಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ ಪರಿಹೀನಾನಿ।

೧೮೯. **ನ ಪಲುಜ್ಜತೀತಿ** ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅಪ್ಪಗುಣತ್ತಾ, ಮಮ ಚ ಮರಣೇನ ನ ವಿನಸ್ಸತಿ।

ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಅನುಜಾನನಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಹಿತೇಯೇವಅನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೯೯. **ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ವಸನಕಪುರಿಸೋತಿ** ಅನಞ್ಞಗತಿಕೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಗನ್ತಬ್ಬನ್ತಿ** ಸಜ್ಝಕರಣೀಯೇನ ಅಪ್ಪಹಿತೇಪಿ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಅನುಪಾಸಕೇಹಿಪಿ ಸಾಸನಭಾವಂ ಞಾತುಕಾಮೇಹಿ ಪಹಿತೇ ತೇಸಂ ಪಸಾದವಡ್ಢಿಂ ಸಮ್ಪಸ್ಸನ್ತೇಹಿಪಿ ಸತ್ತಾಹಕರಣೀಯೇನ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ರತ್ತಿಚ್ಛೇದವಿನಿಚ್ಛಯೋತಿ ಸತ್ತಾಹಕರಣೀಯೇನ ಗನ್ತ್ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಅರುಣುಟ್ಠಾಪನಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ರತ್ತಿಚ್ಛೇದಸ್ಸ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ। **ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಅನ್ತೋಉಪಚಾರಸೀಮಾಯಂ ಠಿತೇನೇವ ಸತ್ತಾಹಕರಣೀಯನಿಮಿತ್ತಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಇಮಿನಾ ನಿಮಿತ್ತೇನ ಗನ್ತ್ವಾ "ಅನ್ತೋಸತ್ತಾಹೇ ಆಗಚ್ಛಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಪುರಿಮಕ್ಖಣೇ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಗಮನಕ್ಖಣೇ ವಿಸ್ಸರಿತ್ವಾ ಗತೇಪಿ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ "ಸಕರಣೀಯೋ ಪಕ್ಕಮತೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೦೭) ವುತ್ತತ್ತಾ। ಸಬ್ಬಥಾ ಪನ ಆಭೋಗಂ ಅಕತ್ವಾ ಗತಸ್ಸ ವಸ್ಸಚ್ಛೇದೋತಿ ವದನ್ತಿ। ಯೋ ಪನ ಸತ್ತಾಹಕರಣೀಯನಿಮಿತ್ತಾಭಾವೇಪಿ "ಸತ್ತಾಹಬ್ಭನ್ತರೇ ಆಗಮಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಆಭೋಗಂ ಕತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಬ್ಭನ್ತರೇ ಆಗಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯೇವ, ವಸ್ಸಚ್ಛೇದೋ ನತ್ಥಿ ಸತ್ತಾಹಸ್ಸ ಸನ್ನಿವತ್ತತ್ತಾತಿ ವದನ್ತಿ। ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಭಣ್ಡಕನ್ತಿ** ಚೀವರಭಣ್ಡಂ। **ಸಮ್ಪಾಪುಣಿತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತಿ, ವಟ್ಟತೀತಿ** ತದಹೇವ ಆಗಮನೇ ಸಉಸ್ಸಾಹತ್ತಾ ವಸ್ಸಚ್ಛೇದೋ ವಾ ಆಪತ್ತಿ ವಾ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಆಚರಿಯನ್ತಿ** ಅಗಿಲಾನಮ್ಪಿ ನಿಸ್ಸಯಾಚರಿಯಞ್ಚ ಧಮ್ಮಾಚರಿಯಞ್ಚ, ಪಗೇವ ಉಪಸಮ್ಪದಾಚರಿಯಉಪಜ್ಝಾಯೇಸು। **ವದತಿ, ವಟ್ಟತೀತಿ** ಸತ್ತಾಹಾತಿಕ್ಕಮೇ ಆಪತ್ತಿಅಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ವಸ್ಸಚ್ಛೇದೋ ಪನ ಹೋತಿ ಏವ।

ಪಹಿತೇಯೇವಅನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅನ್ತರಾಯೇಅನಾಪತ್ತಿವಸ್ಸಚ್ಛೇದಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೦೦. ಪಾಳಿಯಂ **ಗಣ್ಠಿಂಸೂತಿ** ಗಹೇತ್ವಾ ಖಾದಿಂಸು। **ಪರಿಪಾತಿಂಸೂತಿ** ಪಲಾಪೇಸುಂ, ಅನುಬನ್ಧಿಂಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

೨೦೧. **ಸತ್ತಾಹವಾರೇನ ಅರುಣೋ ಉಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಛದಿವಸಾನಿ ಬಹಿದ್ಧಾ ವೀತಿನಾಮೇತ್ವಾ ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಪುರಾರುಣಾ ಏವ ಅನ್ತೋಉಪಚಾರಸೀಮಾಯ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಪುನದಿವಸೇ ಸತ್ತಾಹಂ ಅಧಿಟ್ಠಾಯ ಗನ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅರುಣಂ ಅನುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತದಹೇವ ದಿವಸಭಾಗೇಪಿ ಗನ್ತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಂ "ಅರುಣೋ ಉಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ। ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ತತ್ಥ ಅರುಣುಟ್ಠಾಪನಮೇವ ಹಿ ಸನ್ಧಾಯ ಪಾಳಿಯಮ್ಪಿ "ಸತ್ತಾಹಂ ಸನ್ನಿವತ್ತೋ ಕಾತಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅರುಣಂ ಅನುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ ಅನ್ತೋ ಅಪ್ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಬಹಿದ್ಧಾವ ಸತ್ತಾಹಂ ವೀತಿನಾಮೇನ್ತೇನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನವಸ್ಸೋ ಏವ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಅರುಣಸ್ಸ ಬಹಿ ಏವ ಉಟ್ಠಾಪಿತತ್ತಾ। ಇತರಥಾ "ಅರುಣೋ ಉಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ವಚನಂ ನಿರತ್ಥಕಂ ಸಿಯಾ "ಸತ್ತಾಹವಾರೇನ ಅನ್ತೋವಿಹಾರೇ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಅರುಣಂ ಅನುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾಪಿ ಗನ್ತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತೋ। ಅಞ್ಞೇಸು ಚ ಠಾನೇಸು ಅರುಣುಟ್ಠಾಪನಮೇವ ವುಚ್ಚತಿ। ವಕ್ಖತಿ ಹಿ **ಚೀವರಕ್ಖನ್ಧಕೇ** "ಏಕಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತೋ ಇತರಸ್ಮಿಂ ಸತ್ತಾಹವಾರೇನ ಅರುಣಮೇವ ಉಟ್ಠಾಪೇತೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩೬೪)।

ಅಥಾಪಿ ಯಂ ತೇ ವದೇಯ್ಯುಂ "ಸತ್ತಮೇ ದಿವಸೇ ಯದಾ ಕದಾಚಿ ಪವಿಟ್ಠೇನ ತಂದಿವಸನಿಸ್ಸಿತೋ ಅತೀತಅರುಣೋ ಉಟ್ಠಾಪಿತೋ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತ"ನ್ತಿ, ತಂ ಸದ್ದಗತಿಯಾಪಿ ನ ಸಮೇತಿ। ನ ಹಿ ಉಟ್ಠಿತೇ ಅರುಣೇ ಪಚ್ಛಾ ಪವಿಟ್ಠೋ ತಸ್ಸ ಪಯೋಜಕೋ ಉಟ್ಠಾಪಕೋ ಭವಿತುಮರಹತಿ। ಯದಿ ಭವೇಯ್ಯ, ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಪನಸ್ಸ ಅರುಣಂ ಅನುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತದಹೇವ ಸತ್ತಾಹಕರಣೀಯೇನ ಪಕ್ಕನ್ತಸ್ಸಾಪೀತಿ ಏತ್ಥ "ಅರುಣಂ ಅನುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ"ತಿ ವಚನಂ ವಿರುಜ್ಝೇಯ್ಯ, ತೇನಪಿ ತಂದಿವಸಸನ್ನಿಸ್ಸಿತಸ್ಸ ಅರುಣಸ್ಸ ಉಟ್ಠಾಪಿತತ್ತಾ। ಆರಞ್ಞಕಸ್ಸಾಪಿ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸಾಯನ್ಹಸಮಯೇ ಅಙ್ಗಯುತ್ತಂ ಅರಞ್ಞಟ್ಠಾನಂ ಗನ್ತ್ವಾ ತದಾ ಏವ ನಿವತ್ತನ್ತಸ್ಸ ಅರುಣೋ ಉಟ್ಠಾಪಿತೋ ಧುತಙ್ಗಞ್ಚ ವಿಸೋಧಿತಂ ಸಿಯಾ, ನ ಚೇತಂ ಯುತ್ತಂ ಅರುಣುಗ್ಗಮನಕಾಲೇ ಏವ ಅರುಣುಟ್ಠಾಪನಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ "ಕಾಲಸ್ಸೇವ ಪನ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ ಅಙ್ಗಯುತ್ತೇ ಠಾನೇ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬಂ। ಸಚೇ ಅರುಣುಟ್ಠಾನವೇಲಾಯಂ ತೇಸಂ ಆಬಾಧೋ ವಡ್ಢತಿ, ತೇಸಂ ಏವ ಕಿಚ್ಚಂ ಕಾತಬ್ಬಂ, ನ ಧುತಙ್ಗವಿಸುದ್ಧಿಕೇನ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೩೧)। ತಥಾ ಪಾರಿವಾಸಿಕಾದೀನಮ್ಪಿ ಅರುಣಂ ಅನುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ವತ್ತಂ ನಿಕ್ಖಿಪನ್ತಾನಂ ರತ್ತಿಚ್ಛೇದೋ ವುತ್ತೋ। "ಉಗ್ಗತೇ ಅರುಣೇ ನಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೯೭) ಹಿ ವುತ್ತಂ। ಸಹಸೇಯ್ಯಸಿಕ್ಖಾಪದೇಪಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸಹ ನಿವುತ್ಥಭಾವಪರಿಮೋಚನತ್ಥಂ "ಪುರಾರುಣಾ ನಿಕ್ಖಮಿತ್ವಾ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ಚೀವರವಿಪ್ಪವಾಸಾದೀಸು ಚ ಸಬ್ಬತ್ಥ ರತ್ತಿಪರಿಯೋಸಾನೇ ಆಗಾಮಿಅರುಣವಸೇನೇವ ಅರುಣುಟ್ಠಾಪನಂ ದಸ್ಸಿತಂ, ನ ಅತೀತಾರುಣವಸೇನ। ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವೇತ್ಥ ಅರುಣುಟ್ಠಾಪನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ ಅಞ್ಞಥಾ ವಸ್ಸಚ್ಛೇದತ್ತಾ।

ಯಂ ಪನ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗತಸ್ಸ ತದಹೇವ ಅರುಣಂ ಅನುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಸಕರಣೀಯಸ್ಸ ಪಕ್ಕಮನವಚನಂ, ತಂ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗತಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯದಾ ಕದಾಚಿ ನಿಮಿತ್ತೇ ಸತಿ ಗಮನಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ಯುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಸತ್ತಾಹವಾರೇನ ಗತಸ್ಸ ಅರುಣಂ ಅನುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ತದಹೇವ ಗಮನಂ "ಅರುಣೋ ಉಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಏವ। ಯಥಾ ವಾ "ಸತ್ತಾಹಂ ಅನಾಗತಾಯ ಪವಾರಣಾಯ ಸಕರಣೀಯೋ ಪಕ್ಕಮತಿ, ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯ ವಾ ಸೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖು ತಂ ಆವಾಸಂ, ನ ವಾ ಆಗಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಮಹಾವ॰ ೨೦೭) ಪಚ್ಛಿಮಸತ್ತಾಹೇ ಅನಾಗಮನೇ ಅನುಞ್ಞಾತೇಪಿ ಅಞ್ಞಸತ್ತಾಹೇಸು ನ ವಟ್ಟತಿ। ಏವಂ ಪಠಮಸತ್ತಾಹೇ ಅರುಣಂ ಅನುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಗಮನೇ ಅನುಞ್ಞಾತೇಪಿ ತತೋ ಪರೇಸು ಸತ್ತಾಹೇಸು ಆಗತಸ್ಸ ಅರುಣಂ ಅನುಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಗಮನಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ನಿಟ್ಠಮೇತ್ಥ ಗನ್ತಬ್ಬಂ। **ಇಧ ಆಹಟ**ನ್ತಿ ವಿಹಾರತೋ ಬಹಿ ಆಗತಟ್ಠಾನೇ ಆನೀತಂ।

ಅನ್ತರಾಯೇಅನಾಪತ್ತಿವಸ್ಸಚ್ಛೇದಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವಜಾದೀಸು ವಸ್ಸೂಪಗಮನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೩. **ಉಪಗನ್ತುಂ ೬ಲ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಕುಟಿಕಾದೀನಂ ಅಭಾವೇನ "ಇಧ ವಸ್ಸಂ ಉಪೇಮೀ"ತಿ ಏವಂ ವಚೀಭೇದಂ ಕತ್ವಾ ಉಪಗನ್ತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

೧೦೪. ಪಾಳಿಯಂ **ಪಿಸಾಚಿಲ್ಲಿಕಾತಿ** ಪಿಸಾಚದಾರಕಾ। **ಪವಿಸನದ್ವಾರಂ ಯೋಜೇತ್ವಾತಿ** ಸಕವಾಟದ್ವಾರಂ ಕತ್ವಾ। **ರುಕ್ಖಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾತಿ** ಸುಸಿರಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಉಪರಿಭಾಗಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ಖಾಣುಮತ್ಥಕೇತಿ** ಸುಸಿರಖಾಣುಮತ್ಥಕೇ। **ಟಙ್ಕಿತಮಞ್ಚೋ** ನಾಮ ದೀಘೇ ಮಞ್ಚಪಾದೇ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಅಟನಿಯೋ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಕತೋ, ಸೋ ಹೇಟ್ಠುಪರಿಯವಸೇನ ಪಞ್ಞತ್ತೋಪಿ ಪುರಿಮಸದಿಸೋವ ಹೋತಿ, ತಂ ಸುಸಾನೇ, ದೇವತಾಠಾನೇ ಚ ಠಪೇನ್ತಿ। ಚತುನ್ನಂ ಪಾಸಾಣಾನಂ ಉಪರಿ ಪಾಸಾಣಫಲಕೇ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ಕತಗೇಹಮ್ಪಿ "ಟಙ್ಕಿತಮಞ್ಚೋ"ತಿ ವುಚ್ಚತಿ।

ವಜಾದೀಸುವಸ್ಸೂಪಗಮನಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಧಮ್ಮಿಕಕತಿಕಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೫. **ಮಹಾವಿಭಙ್ಗೇತಿ** ಚತುತ್ಥಪಾರಾಜಿಕವಣ್ಣನಾಯಂ। ಪರತೋ ಸೇನಾಸನಕ್ಖನ್ಧಕೇಪಿ ಅಧಮ್ಮಿಕಂ ಕತಿಕವತ್ತಂ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ ಏವ।

೧೦೭. ಯಸ್ಮಾ ನಾನಾಸೀಮಾಯಂ ದ್ವೀಸು ಆವಾಸೇಸು ವಸ್ಸಂ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ "ದುತಿಯೇ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಪಚಾರತೋ ನಿಕ್ಖನ್ತಮತ್ತೇ ಪಠಮೋ ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। ತಸ್ಮಾ ಪಾಳಿಯಂ "ತಸ್ಸ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪುರಿಮಿಕಾ ಚ ನ ಪಞ್ಞಾಯತೀ"ತಿ ಪಠಮಂ ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ದುತಿಯೇ ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹೇ ಪನ ಪುರಿಮಿಕಾ ಪಞ್ಞಾಯತೇವ, ತತ್ಥೇವ ತೇಮಾಸಂ ವಸನ್ತೋ ಪುರಿಮವಸ್ಸಂವುತ್ಥೋ ಏವ ಹೋತಿ, ತತೋ ವಾ ಪನ ದುತಿಯದಿವಸಾದೀಸು "ಪಠಮಸೇನಾಸನೇ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ಉಪಚಾರಾತಿಕ್ಕಮೇ ಪುರಿಮಿಕಾಪಿ ನ ಪಞ್ಞಾಯತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೧೦೮. ಪಾಳಿಯಂ "ಸೋ ಸತ್ತಾಹಂ ಅನಾಗತಾಯ ಪವಾರಣಾಯ ಸಕರಣೀಯೋ ಪಕ್ಕಮತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪವಾರಣಾದಿವಸೇಪಿ ಸತ್ತಾಹಕರಣೀಯಂ ವಿನಾ ಗನ್ತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಕೋಮುದಿಯಾ ಚಾತುಮಾಸಿನಿಯಾತಿ** ಪಚ್ಛಿಮ-ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಾಯ। ಸಾ ಹಿ ತಸ್ಮಿಂ ಕಾಲೇ ಕುಮುದಾನಂ ಅತ್ಥಿತಾಯ **ಕೋಮುದೀ,** ಚತುನ್ನಂ ವಸ್ಸಿಕಮಾಸಾನಂ ಪರಿಯೋಸಾನತ್ತಾ **ಚಾತುಮಾಸಿನೀತಿ** ಚ ವುಚ್ಚತಿ।

ಅಧಮ್ಮಿಕಕತಿಕಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೪. ಪವಾರಣಾಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಅಫಾಸುವಿಹಾರಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೨೦೯. ಪವಾರಣಾಕ್ಖನ್ಧಕೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಪಿಣ್ಡಾಯ ಪಟಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯಾ**ತಿ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಪಟಿಕ್ಕಮೇಯ್ಯ। **ಅವಕ್ಕಾರಪಾತಿ**ನ್ತಿ ಅತಿರೇಕಪಿಣ್ಡಪಾತಠಪನಕಂ ಏಕಂ ಭಾಜನಂ। **ಅವಿಸಯ್ಹ**ನ್ತಿ ಉಕ್ಖಿಪಿತುಂ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯಂ। ವಿಲಙ್ಘನಂ ಉಕ್ಖಿಪನಂ ವಿಲಙ್ಘೋ, ಸೋ ಏವ ವಿಲಙ್ಘಕೋ, ಹತ್ಥೇಹಿ ವಿಲಙ್ಘಕೋ ಹತ್ಥವಿಲಙ್ಘಕೋತಿ ಆಹ **"ಹತ್ಥುಕ್ಖೇಪಕೇನಾ"**ತಿ। ಅಥ ವಾ ವಿಲಙ್ಘಕೇನ ಉಕ್ಖೇಪಕೇನ ಹತ್ಥೇನಾತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ, ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಂಸಿಬ್ಬಿತಹತ್ಥೇಹೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

೨೧೩. **ಸಚೇ ಪನ ವುಡ್ಢತರೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಪವಾರಣಾದಾಯಕೋ ಭಿಕ್ಖು ವುಡ್ಢತರೋ ಹೋತಿ। **ಏವಞ್ಹಿ ತೇನ ತಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಪವಾರಿತಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಏವಂ ತೇನ ಅಪ್ಪವಾರಿತೋಪಿ ತಸ್ಸ ಸಞ್ಞಪ್ಪತ್ತಿಮತ್ತೇನ ಸಙ್ಘಪವಾರಣಾಕಮ್ಮಂ ಸಮಗ್ಗಕಮ್ಮಮೇವ ಹೋತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ತೇನ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಾ**ತಿ ಪವಾರಣಾದಾಯಕೇನ ಭಿಕ್ಖುನಾ।

೨೩೪. **ಬಹೂಪಿ ಸಮಾನವಸ್ಸಾ ಏಕತೋ ಪವಾರೇತುಂ ಲಭನ್ತೀ**ತಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಸಂವಚ್ಛರೇ ಲದ್ಧೂಪಸಮ್ಪದತಾಯ ಸಮಾನುಪಸಮ್ಪನ್ನವಸ್ಸಾ ಸಬ್ಬೇ ಏಕತೋ ಪವಾರೇತುಂ ಲಭನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೨೩೭. ಪಾಳಿಯಂ **ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠೀ**ತಿ "ನತ್ಥಿ ದಿನ್ನ"ನ್ತಿಆದಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ೧.೧೭೧; ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೪೪೫; ೨.೯೪, ೯೫, ೨೨೫; ೩.೯೧, ೧೧೬, ೧೩೬; ಸಂ॰ ನಿ॰ ೩.೨೧೦; ಧ॰ ಸ॰ ೧೨೨೧) ನಯಪ್ಪವತ್ತಾ। **ಅನ್ತಗ್ಗಾಹಿಕಾ**ತಿ ಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಅನ್ತಸ್ಸ ಗಾಹಿಕಾ। **ಯಂ ಖೋ ತ್ವ**ನ್ತಿಆದೀಸು ಯಂ ಪವಾರಣಂ ಠಪೇಸಿ, ತಂ ದಿಟ್ಠೇನ ಠಪೇಸೀತಿ ತಂ-ಸದ್ದಂ ಅಜ್ಝಾಹರಿತ್ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

೨೩೯. **ವತ್ಥುಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ**ತಿ ಪುಗ್ಗಲೇ ಪರಿಸಙ್ಕುಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ನಿಮಿತ್ತಭೂತಂ ವತ್ಥುಮತ್ತಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ । ಯಂ ಪನ ವತ್ಥುಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಪುಗ್ಗಲೋ ಪಞ್ಞಾಯತಿ, ನ ವತ್ಥೂ"ತಿ ಆಹ, ನ ತಂ ಸನ್ಧಾಯೇತಂ ವುತ್ತಂ। ಯದಿ ಪನ ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ಪೋಕ್ಖರಣಿತೋ ಮಚ್ಛಗ್ಗಹಣಾದಿ ದಿಸ್ಸೇಯ್ಯ, ತದಾ "ವತ್ಥು ಚ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚ ಪಞ್ಞಾಯತೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಭವೇಯ್ಯ। ತೇನಾಹ **"ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಚೋರೇಹೀ"**ತಿಆದಿ। ಭಿಕ್ಖುನೋ ಸರೀರೇ ಮಾಲಾಗನ್ಧಞ್ಚ ಅರಿಟ್ಠಗನ್ಧಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾ ಏವಂ "ವತ್ಥು ಚ ಪುಗ್ಗಲೋ ಚ ಪಞ್ಞಾಯತೀ"ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಅಫಾಸುವಿಹಾರಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಭಣ್ಡನಕಾರಕವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೪೦. **ದ್ವೇ ಚಾತುದ್ದಸಿಕಾ ಹೋನ್ತೀ**ತಿ ತತಿಯಪಕ್ಖೇ ಚಾತುದ್ದಸಿಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ದ್ವೇ ಚಾತುದ್ದಸಿಕಾ ಹೋನ್ತಿ। **"ಭಣ್ಡನಕಾರಕಾನಂ ತೇರಸೇ ವಾ ಚಾತುದ್ದಸೇ ವಾ ಇಮೇ ಪನ್ನರಸೀಪವಾರಣಂ ಪವಾರೇಸ್ಸನ್ತೀ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಯಥಾಸಕಂ ಉಪೋಸಥಕರಣದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಚಾತುದ್ದಸೀಪನ್ನರಸೀವೋಹಾರೋ, ನ ಚನ್ದಗತಿಸಿದ್ಧಿಯಾ ತಿಥಿಯಾ ವಸೇನಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಏವಂ "ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ರಾಜೂನಂ ಅನುವತ್ತಿತು"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೧೮೬) ವಚನತೋ ಪನೇತ್ಥ ಲೋಕಿಯಾನಂ ತಿಥಿಂ ಅನುವತ್ತನ್ತೇಹಿಪಿ ಅತ್ತನೋ ಉಪೋಸಥಕ್ಕಮೇನ ಚಾತುದ್ದಸಿಂ ಪನ್ನರಸಿಂ ವಾ, ಪನ್ನರಸಿಂ ಚಾತುದ್ದಸಿಂ ವಾ ಕರೋನ್ತೇಹೇವ ಅನುವತ್ತಿತಬ್ಬಂ, ನ ಪನ ಸೋಳಸಮದಿವಸಂ ವಾ ತೇರಸಮದಿವಸಂ ವಾ ಉಪೋಸಥದಿವಸಂ ಕರೋನ್ತೇಹಿ। ತೇನೇವ ಪಾಳಿಯಮ್ಪಿ "ದ್ವೇ ತಯೋ ಉಪೋಸಥೇ ಚಾತುದ್ದಸಿಕೇ ಕಾತು"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಞ್ಞಥಾ ದ್ವಾದಸಿಯಂ, ತೇರಸಿಯಂ ವಾ

ಉಪೋಸಥೋ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ ವತ್ತಬ್ಬತೋ। “ಸಕಿಂ ಪಕ್ಖಸ್ಸ ಚಾತುದ್ದಸೇ, ಪನ್ನರಸೇ ವಾ”ತಿಆದಿವಚನಮ್ಪಿ ಉಪವುತ್ಥಕ್ಕಮೇನೇವ ವುತ್ತಂ, ನ ತಿಥಿಕ್ಕಮೇನಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಭಣ್ಡನಕಾರಕವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪವಾರಣಾಸಙ್ಗಹಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೪೧. **“ಪವಾರೇತ್ವಾ ಪನ ಅನ್ತರಾಪಿ ಚಾರಿಕಂ ಪಕ್ಕಮಿತುಂ ಲಭನ್ತೀ”**ತಿ ಇಮಿನಾ ಪವಾರಣಾಸಙ್ಗಹೇ ಕತೇ ಅನ್ತರಾ ಪಕ್ಕಮಿತುಕಾಮಾ ಸಙ್ಘಂ ಸನ್ನಿಪಾತಾಪೇತ್ವಾ ಪವಾರೇತುಂ ಲಭನ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪವಾರಣಾಸಙ್ಗಹಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪವಾರಣಾಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೫. ಚಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಸೋಣಕೋಳಿವಿಸಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೨೪೨. ಚಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಕೇ **ಉಣ್ಣಪಾವಾರಣ**ನ್ತಿ ಉಭತೋ ಲೋಮಾನಿ ಉಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕತಂ ಉಣ್ಣಮಯಂ ಪಾವಾರಣಂ, ಉಭತೋ ಕಪ್ಪಾಸಪಿಚುಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ವೀತಪಾವಾರೋಪಿ ಅತ್ಥಿ, ತತೋ ನಿವತ್ತನತ್ಥಂ "ಉಣ್ಣಪಾವಾರಣ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಅಡ್ಢಚನ್ದಪಾಸಾಣೇತಿ ಸೋಪಾನಮೂಲೇ ಉಪಡ್ಢಂ ಅನ್ತೋ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಠಪಿತೇ ಅಡ್ಢಪಾಸಾಣೇ। ಪಾಳಿಯಂ **ವಿಹಾರಪಚ್ಛಾಯಾಯ**ನ್ತಿ ವಿಹಾರಪಚ್ಚನ್ತೇ ಛಾಯಾಯ, ವಿಹಾರಸ್ಸ ವಡ್ಢಮಾನಚ್ಛಾಯಾಯನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ।

೨೪೩. **ಭೋಗಾ**ತಿ ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ। **ಅಚ್ಚಾಯತಾ**ತಿ ಅತಿಆಯತಾ ಖರಮುಚ್ಛನಾ। **ಸರವತೀ**ತಿ ಮಧುರಸರಸಂಯುತ್ತಾ। **ಅತಿಸಿಥಿಲಾ** ಮನ್ದಮುಚ್ಛನಾ। **ವೀರಿಯಸಮಥ**ನ್ತಿ ವೀರಿಯಸಮ್ಪಯುತ್ತಸಮಥಂ। **ತತ್ಥ ಚ ನಿಮಿತ್ತಂ ಗಣ್ಹಾಹೀ**ತಿ ತಸ್ಮಿಞ್ಚ ಸಮಭಾವೇ ಸತಿ ಯಂ ಆದಾಸೇ ಮುಖನಿಮಿತ್ತಂ ವಿಯ ನಿಮಿತ್ತಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಸಮಥನಿಮಿತ್ತಂ, ವಿಪಸ್ಸನಾನಿಮಿತ್ತಂ, ಮಗ್ಗನಿಮಿತ್ತಂ, ಫಲನಿಮಿತ್ತಞ್ಚ ಗಣ್ಹಾಹಿ ನಿಬ್ಬತ್ತೇಹೀತಿ, ಏವಮಸ್ಸ ಅರಹತ್ತಪರಿಯೋಸಾನಂ ಕಮ್ಮಟ್ಠಾನಂ ಕಥಿತಂ।

೨೪೪. **ಛಠಾನಾನೀ**ತಿ ಛ ಕಾರಣಾನಿ। **ಅಧಿಮುತ್ತೋ**ತಿ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಠಿತೋ। **ನೇಕ್ಖಮ್ಮಾಧಿಮುತ್ತೋ**ತಿಆದಿ ಸಬ್ಬಂ ಅರಹತ್ತವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಅರಹತ್ತಞ್ಹಿ ಸಬ್ಬಕಿಲೇಸೇಹಿ ನಿಕ್ಖನ್ತತ್ತಾ **ನೇಕ್ಖಮ್ಮಂ,** ತೇಹೇವ ಚ ಪವಿವಿತ್ತತ್ತಾ **ಪವಿವೇಕೋ,** ಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾಭಾವತೋ **ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಂ,** ಉಪಾದಾನಸ್ಸ ಖಯನ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ **ಉಪಾದಾನಕ್ಖಯೋ,** ತಣ್ಹಕ್ಖಯನ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ **ತಣ್ಹಕ್ಖಯೋ,** ಸಮ್ಮೋಹಾಭಾವತೋ **ಅಸಮ್ಮೋಹೋ**ತಿ ಚ ವುಚ್ಚತಿ।

ಕೇವಲಂ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕನ್ತಿ ಕೇವಲಂ ಪಟಿವೇಧಪಞ್ಞಾಯ ಅಸಮ್ಮಿಸ್ಸಂ ಸದ್ಧಾಮತ್ತಕಂ। **ಪಟಿಚಯ**ನ್ತಿ ಪುನಪ್ಪುನಂ ಕರಣೇನ ವಡ್ಢಿಂ। **ವೀತರಾಗತ್ತಾ**ತಿ ಮಗ್ಗಪಟಿವೇಧೇನ ರಾಗಸ್ಸ ವಿಗತತ್ತಾ ಏವ ನೇಕ್ಖಮ್ಮಸಙ್ಖಾತಂ ಅರಹತ್ತಂ ಪಟಿವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ ಸಚ್ಛಿಕತ್ವಾ ಠಿತೋ ಹೋತಿ। ಸೇಸಪದೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಪವಿವೇಕಾಧಿಮುತ್ತೋ**ತಿ "ಪವಿವೇಕೇ ಅಧಿಮುತ್ತೋ ಅಹ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಅರಹತ್ತಂ ಬ್ಯಾಕರೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸೀಲಬ್ಬತಪರಾಮಾಸನ್ತಿ ಸೀಲಞ್ಚ ವತಞ್ಚ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾ ಗಹಿತಗ್ಗಹಣಮತ್ತಂ। **ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚಾಗಚ್ಛನ್ತೋ**ತಿ ಸಾರಭಾವೇನ ಜಾನನ್ತೋ। **ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಾಧಿಮುತ್ತೋ**ತಿ ಅಬ್ಯಾಪಜ್ಜಂ ಅರಹತ್ತಂ ಬ್ಯಾಕರೋತಿ।

ಅಮಿಸ್ಸೀಕತನ್ತಿ ಅಮಿಸ್ಸಕತಂ। ಕಿಲೇಸಾ ಹಿ ಆರಮ್ಮಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಚಿತ್ತಂ ಮಿಸ್ಸಂ ಕರೋನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಅಭಾವಾ ಅಮಿಸ್ಸೀಕತಂ। **ಭುಸಾ ವಾತವುಟ್ಠೀ**ತಿ ಬಲವವಾತಕ್ಖನ್ಧೋ।

ಉಪಾದಾನಕ್ಖಯಸ್ಸ ಚಾತಿ ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಸಾಮಿವಚನಂ। **ದಿಸ್ವಾ ಆಯತನುಪ್ಪಾದ**ನ್ತಿ ಚಕ್ಖಾದಿಆಯತನಾನಂ ಉಪ್ಪಾದಞ್ಚ ವಯಞ್ಚ ದಿಸ್ವಾ। **ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತೀ**ತಿ ಇಮಾಯ ವಿಪಸ್ಸನಾಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಫಲಸಮಾಪತ್ತಿವಸೇನ ಚಿತ್ತಂ ವಿಮುಚ್ಚತಿ।

ಸೋಣಕೋಳಿವಿಸಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದಿಗುಣಾದಿಉಪಾಹನಪಟಿಕ್ಖೇಪಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೪೫. ಸಕಟವಾಹೇತಿ ದ್ವೀಹಿ ಸಕಟೇಹಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೇ ವಾಹೇ। **“ವಾಹೇ”**ತಿ ಬಹುವಚನಸ್ಸ ಹಿರಞ್ಞವಿಸೇಸನತ್ತೇಪಿ ಸಾಮಞ್ಞಾಪೇಕ್ಖಾಯ “ಹಿರಞ್ಞ”ನ್ತಿ ಏಕವಚನಂ ಕತಂ।

೧೪೬. ಅದ್ದಾರಿಟ್ಠಕವಣ್ಣಾತಿ ಅಲ್ಲಾರಿಟ್ಠಫಲವಣ್ಣಾ, ತಿನ್ತಕಾಕಪಕ್ಖವಣ್ಣಾತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ರಜನನ್ತಿ** ಉಪಲಿತ್ತಂ ನೀಲಾದಿವಣ್ಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ **“ಚೋಳಕೇನ ಪುಞ್ಛಿತ್ವಾ”**ತಿ। ತಞ್ಹಿ ತಥಾ ಪುಞ್ಛಿತೇ ವಿಗಚ್ಛತಿ। ಯಂ ಪನ ಚಮ್ಮಸ್ಸ ದುಗ್ಗನ್ಧಾಪನಯನತ್ಥಂ ಕಾಳರತ್ತಾದಿರಜನೇಹಿ ರಞ್ಜಿತತ್ತಾ ಕಾಳರತ್ತಾದಿವಣ್ಣಂ ಹೋತಿ, ತಂ ಚೋಳಾದೀಹಿ ಅಪನೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕಾ ಚಮ್ಮಗತಿಕಮೇವ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಖಲ್ಲಕನ್ತಿ ಸಬ್ಬಪಣ್ಹಿಪಿಧಾನಚಮ್ಮಂ, ಅಪರಿಗಳನತ್ಥಂ ಪಣ್ಹಿಉಪರಿಭಾಗೇ ಅಪಿಧಾಯ ಆರೋಪನಬನ್ಧನಮತ್ತಂ ವಟ್ಟತಿ। **ವಿಚಿತ್ರಾತಿ** ಸಣ್ಠಾನತೋ ವಿಚಿತ್ರಪಟಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ, ನ ವಣ್ಣತೋ ಸಬ್ಬಸೋ ಅಪನೇತಬ್ಬೇಸು ಖಲ್ಲಕಾದೀಸು ಪವಿಟ್ಠತ್ತಾ। ಬಿಳಾಲಸದಿಸಮುಖತ್ತಾ ಮಹಾಉಲೂಕಾ **“ಪಕ್ಖಿಬಿಳಾಲಾ”**ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ತೇಸಂ ಚಮ್ಮಂ ನಾಮ ಪಕ್ಖಲೋಮಮೇವ।

ದಿಗುಣಾದಿಉಪಾಹನಪಟಿಕ್ಖೇಪಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಜ್ಝಾರಾಮೇಉಪಾಹನಪಟಿಕ್ಖೇಪಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೧೫೧. ಉಣ್ಣಾಹಿ ಕತಪಾದುಕಾತಿ ಏತ್ಥ ಉಣ್ಣಾಮಯಕಮ್ಬಲೇಹಿ ಕತಾ ಪಾದುಕಾ ಸಙ್ಗಯ್ಹನ್ತಿ।

೧೫೩. ಗಙ್ಗಾಮಹಕೀಳಿಕಾಯಾತಿ ಗಙ್ಗಾಮಹೇ ಕೀಳಿಕಾಯ। ತತ್ಥ ಹಿ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾ ಯಾನೇಹಿ ಉದಕಕೀಳಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ। **ಪೀಠಕಸಿವಿಕನ್ತಿ** ಫಲಕಾದಿನಾ ಕತಂ ಪೀಠಕಯಾನಂ। **ಪಟಪೋತಲಿಕಂ** ಅನ್ದೋಲಿಕಾ। ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಯಾನಂ ಉಪಾಹನೇನಪಿ ಗನ್ತುಂ ಅಸಮತ್ಥಸ್ಸ ಗಿಲಾನಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತಂ।

೧೫೪. ವಾಳರೂಪಾನೀತಿ ಆಹರಿಮಾನಿ ವಾಳರೂಪಾನಿ। **ಚತುರಙ್ಗುಲಾಧಿಕಾನೀತಿ** ಉದ್ದಲೋಮೀಏಕನ್ತಲೋಮೀಹಿ ವಿಸೇಸದಸ್ಸನಂ। ಚತುರಙ್ಗುಲತೋ ಹಿ ಊನಾನಿ ಕಿರ ಉದ್ದಲೋಮೀಆದೀಸು ಪವಿಸನ್ತಿ। **ವಾನಚಿತ್ರೋ ಉಣ್ಣಾಮಯತ್ಥರಣೋತಿ** ನಾನಾವಣ್ಣೇಹಿ ಉಣ್ಣಾಮಯಸುತ್ತೇಹಿ ಭಿತ್ತಿಚ್ಛೇದಾದಿವಸೇನ ವಾಯಿತ್ವಾ ಕತಚಿತ್ತತ್ಥರಣೋ। **ಘನಪುಪ್ಫಕೋತಿ** ಬಹಲರಾಗೋ। **ಪಕತಿತೂಲಿಕಾತಿ** ತೂಲಪುಣ್ಣಾ ಭಿಸಿ। **ವಿಕತಿಕಾತಿ** ಸೀಹರೂಪಾದಿವಸೇನ ವಾನಚಿತ್ರಾವ ಗಯ್ಹತಿ। **ಉದ್ದಲೋಮೀತಿ** “ಉಭತೋದಸಂ ಉಣ್ಣಾಮಯತ್ಥರಣ”ನ್ತಿ **ದೀಘನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ। **ಕೋಸೇಯ್ಯಕಟ್ಟಿಸ್ಸಮಯನ್ತಿ** ಕೋಸಿಯಸುತ್ತಾನಂ ಅನ್ತರಾ ಸುವಣ್ಣಮಯಸುತ್ತಾನಿ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ವೀತಂ। ಸುವಣ್ಣಸುತ್ತಂ ಕಿರ “ಕಟ್ಟಿಸ್ಸಂ, ಕಸಟ”ನ್ತಿ ಚ ವುಚ್ಚತಿ। ತೇನೇವ “ಕೋಸೇಯ್ಯಕಸಟಮಯ”ನ್ತಿ **ಆಚರಿಯ-ಧಮ್ಮಪಾಲತ್ಥೇರೇನ** ವುತ್ತನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ರತನಪರಿಸಿಬ್ಬಿತನ್ತಿ** ಸುವಣ್ಣಲಿತ್ತಂ। **ಸುದ್ಧಕೋಸೇಯ್ಯನ್ತಿ** ರತನಪರಿಸಿಬ್ಬನರಹಿತಂ।

ಅಜಿನಮಿಗಚಮ್ಮಾನಂ ಅತಿಸುಖುಮತ್ತಾ ದುಪಟ್ಟತಿಪಟ್ಟಾನಿ ಕತ್ವಾ ಸಿಬ್ಬನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ **“ಅಜಿನಪ್ಪವೇಣೀ”**ತಿ। **ರತ್ತವಿತಾನೇನಾತಿ** ಸಬ್ಬರತ್ತೇನ ವಿತಾನೇನ। ಯಂ ಪನ ನಾನಾವಣ್ಣಂ ವಾನಚಿತ್ತಂ ವಾ ಲೇಪಚಿತ್ತಂ ವಾ, ತಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಉಭತೋಲೋಹಿತಕೂಪಧಾನೇಪಿ** ಏಸೇವ ನಯೋ। **“ಚಿತ್ರಂ ವಾ”**ತಿ ಇದಂ ಪನ ಸಬ್ಬಥಾ ಕಪ್ಪಿಯತ್ತಾ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಉಭತೋಉಪಧಾನೇಸು ಅಕಪ್ಪಿಯತ್ತಾ। ನ ಹಿ ಲೋಹಿತಕ-ಸದ್ದೋ ಚಿತ್ತೇ ವತ್ತತಿ, ಪಟಲಿಗ್ಗಹಣೇನೇವ ಚಿತ್ತಕಸ್ಸಪಿ ಅತ್ಥರಣಸ್ಸ ಸಙ್ಗಹೇತಬ್ಬಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ, ಕಾಸಾವಂ ಪನ ಲೋಹಿತಕವೋಹಾರಂ ನ ಗಚ್ಛತಿ। ತಸ್ಮಾ ವಿತಾನೇಪಿ ಉಭತೋಉಪಧಾನೇಪಿ ವಟ್ಟತಿ। **ಸಚೇ ಪಮಾಣಯುತ್ತನ್ತಿಆದಿ** ಅಞ್ಞಪ್ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಬಿಬ್ಬೋಹನಸ್ಸ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಉಚ್ಚಾಸಯನಮಹಾಸಯನಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ತಥಾ ಅವುತ್ತತ್ತಾ। ತಂ ಪನ ಉಪಧಾನಂ ಉಪೋಸಥಿಕಾನಂ ಗಹಟ್ಠಾನಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಉಚ್ಚಾಸಯನಮಹಾಸಯನಮೇವ ಹಿ ತದಾ ತೇಸಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ದೀಘನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾ**ದೀಸು ಕಿಞ್ಚಾಪಿ "ಠಪೇತ್ವಾ ತೂಲಿಕಂ ಸಬ್ಬಾನೇವ ಗೋನಕಾದೀನಿ ರತನಪರಿಸಿಬ್ಬಿತಾನಿ ವಟ್ಟನ್ತೀ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ, ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯೇವ ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಭಾವೇ ಪಮಾಣನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಅಜ್ಝಾರಾಮೇಉಪಾಹನಪಟಿಕ್ಖೇಪಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಗಿಹಿವಿಕತಾನುಞ್ಞಾತಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೫೬. ಅಭಿನಿಸ್ಸಾಯಾತಿ ಅಪಸ್ಸಾಯ। **ವಿಸುಕಾಯಿಕವಿಪ್ಫನ್ದಿತಾನ**ನ್ತಿ ಪಟಿಪಕ್ಖಭೂತಾನಂ ದಿಟ್ಠಿಚಿತ್ತವಿಪ್ಫನ್ದಿತಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೨೫೭. ಯತಿನ್ದ್ರಿಯನ್ತಿ ಮನಿನ್ದ್ರಿಯವಸೇನ ಸಞ್ಞತಿನ್ದ್ರಿಯಂ।

೨೫೮. ಪಾಳಿಯಂ **ಅಟ್ಠಕವಗ್ಗಿಕಾನೀ**ತಿ **ಸುತ್ತನಿಪಾತೇ** (ಸು॰ ನಿ॰ ೭೭೨ ಆದಯೋ) ಅಟ್ಠಕವಗ್ಗಭೂತಾನಿ ಸೋಳಸ ಸುತ್ತಾನಿ। **ಏವಂ ಚಿರಂ ಅಕಾಸೀ**ತಿ ಏವಂ ಚಿರಕಾಲಂ ಪಬ್ಬಜ್ಜಂ ಅನುಪಗನ್ತ್ವಾ ಅಗಾರಮಜ್ಝೇ ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ವಾಸಮಕಾಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೋ ಕಿರ ಮಜ್ಝಿಮವಯೇ ಪಬ್ಬಜಿತೋ, ತೇನ ಭಗವಾ ಏವಮಾಹ। **ಏತಮತ್ಥಂ ವಿದಿತ್ವಾ**ತಿ ಕಾಮೇಸು ದಿಟ್ಠಾದೀನವಾ ಚಿರಾಯಿತ್ವಾಪಿ ಘರಾವಾಸೇನ ಪಕ್ಕನ್ದನ್ತೀತಿ ಏತಮತ್ಥಂ ಸಬ್ಬಾಕಾರತೋ ವಿದಿತ್ವಾ।

ಆದೀನವಂ ಲೋಕೇತಿ ಸಙ್ಖಾರಲೋಕೇ ಅನಿಚ್ಚತಾದಿಆದೀನವಂ। **ನಿರುಪಧಿ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಾನಂ। "ಅರಿಯೋ ನ ರಮತೀ ಪಾಪೇ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಹೇತುಮಾಹ **"ಪಾಪೇ ನ ರಮತೀ ಸುಚೀ"**ತಿ। ತತ್ಥ **ಸುಚೀ**ತಿ ವಿಸುದ್ಧಪುಗ್ಗಲೋ।

೨೫೯. ಕಾಳಸೀಹೋತಿ ಕಾಳಮುಖವಾನರಜಾತಿ। **ಚಮ್ಮಂ ನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ನಿಸೀದನತ್ಥರಣಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಭೂಮತ್ಥರಣಾದಿವಸೇನ ಸೇನಾಸನಪರಿಭೋಗೋ ವಟ್ಟತೇವ।

ಗಿಹಿವಿಕತಾನುಞ್ಞಾತಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೬. ಭೇಸಜ್ಜಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಪಞ್ಚಭೇಸಜ್ಜಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೬೦. ಭೇಸಜ್ಜಕ್ಖನ್ಧಕೇ **ಪಿತ್ತಂ ಕೋಟ್ಠಬ್ಭನ್ತರಗತಂ ಹೋತೀತಿ** ಬಹಿಸರೀರೇ ಬ್ಯಾಪೇತ್ವಾ ಠಿತಂ ಅಬದ್ಧಪಿತ್ತಂ ಕೋಟ್ಠಬ್ಭನ್ತರಗತಂ ಹೋತಿ, ತೇನ ಪಿತ್ತಂ ಕುಪಿತಂ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೨೬೦-೧. ಪಾಳಿಯಂ **ನಚ್ಛಾದೇನ್ತೀತಿ** ರುಚಿಂ ನ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಿ। **ಸುಸುಕಾತಿ** ಸಮುದ್ದೇ ಏಕಾ ಮಚ್ಛಜಾತಿ, ಕುಮ್ಭಿಲಾತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಸಂಸಟ್ಠನ್ತಿ** ಪರಿಸ್ಸಾವಿತಂ।

೨೬೩. **ಪಿಟ್ಠೇಹೀತಿ** ಪಿಸಿತೇಹಿ। **ಕಸಾವೇಹೀತಿ** ತಚಾದೀನಿ ಉದಕೇ ತಾಪೇತ್ವಾ ಗಹಿತಊಸರೇಹಿ। **ಉಬ್ಭಿದನ್ತಿ** ಊಸರಪಂಸುಮಯಂ। **ಲೋಣಬಿಲನ್ತಿ** ಲೋಣವಿಸೇಸೋ।

೨೬೪-೫. **ಛಕಣನ್ತಿ** ಗೋಮಯಂ। **ಪಾಕತಿಕಚುಣ್ಣನ್ತಿ** ಅಪಕ್ಕಕಸಾವಚುಣ್ಣಂ, ಗನ್ಧಚುಣ್ಣಂ ಪನ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಪಾಳಿಯಂ **ಚುಣ್ಣಚಾಲಿನಿನ್ತಿ** ಉದುಕ್ಖಲೇ ಕೋಟ್ಟಿತಚುಣ್ಣಪರಿಸ್ಸಾವನಿಂ। **ಸುವಣ್ಣಗೇರುಕೋತಿ** ಸುವಣ್ಣತುತ್ಥಾದಿ। ಪಾಳಿಯಂ **ಅಞ್ಜನೂಪಪಿಸನನ್ತಿ** ಅಞ್ಜನೇ ಉಪನೇತುಂ ಪಿಸಿತಬ್ಬಭೇಸಜ್ಜಂ।

೨೬೭-೯. **ಕಬಳಿಕಾತಿ** ಉಪನಾಹಭೇಸಜ್ಜಂ। **ಘರದಿನ್ನಕಾಬಾಧೋ** ನಾಮ ಘರಣಿಯಾ ದಿನ್ನವಸೀಕರಣಭೇಸಜ್ಜಸಮುಟ್ಠಿತಆಬಾಧೋ। **ತಾಯ ಛಾರಿಕಾಯ ಪಗ್ಘರಿತಂ ಖಾರೋದಕನ್ತಿ** ಪರಿಸ್ಸಾವನೇ ತಚ್ಛಾರಿಕಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉದಕೇ ಅಭಿಸಿಞ್ಚಿತೇ ತತೋ ಛಾರಿಕತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಪಗ್ಘರಿತಂ ಖಾರೋದಕಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ಅಕಟಯೂಸೇನಾತಿ** ಅನಭಿಸಙ್ಖತೇನ ಮುಗ್ಗಯೂಸೇನ। **ಕಟಾಕಟೇನಾತಿ** ಮುಗ್ಗೇ ಪಚಿತ್ವಾ ಅಚಾಲೇತ್ವಾ ಪರಿಸ್ಸಾವಿತೇನ ಮುಗ್ಗಯೂಸೇನಾತಿ ವದನ್ತಿ।

ಪಞ್ಚಭೇಸಜ್ಜಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಗುಳಾದಿಅನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೭೨-೪. **ಗುಳಕರಣನ್ತಿ** ಉಚ್ಛುಸಾಲಂ। **ಅವಿಸ್ಸತ್ಥಾತಿ** ಸಾಸಙ್ಕಾ।

೨೭೬. **ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇಪಿ ವಾರೇನ್ತೀತಿ** ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೇ ದಿನ್ನೇ ದಾಯಕಾನಂ ಪೀಳಾತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ। **ಪಟಿಸಙ್ಖಾಪೀತಿ** ಏತ್ತಕೇನಪಿ ಯಾಪೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ, "ಅವಸೇಸಂ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಹೋತೂ"ತಿ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪನ್ತಿ।

೨೭೯. **ವತ್ಥಿಪೀಳನನ್ತಿ** ಯಥಾ ವತ್ಥಿಗತತೇಲಾದಿ ಅನ್ತೋಸರೀರೇ ಆರೋಹನ್ತಿ, ಏವಂ ಹತ್ಥೇನ ವತ್ಥಿಮದ್ದನಂ। ಸಮ್ಬಾಧೇ ಸತ್ಥಕಮ್ಮವತ್ಥಿಕಮ್ಮಾನಮೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ ದಹನಕಮ್ಮಂ ವಟ್ಟತಿ ಏವ।

ಗುಳಾದಿಅನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಯಾಗುಮಧುಗೋಳಕಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೮೨-೩. ಪಾಳಿಯಂ **ದಸಸ್ಸ ಠಾನಾನೀತಿ** ಅಸ್ಸ ಪಟಿಗ್ಗಾಹಕಸ್ಸ ದಸ ಠಾನಾನಿ ಕಾರಣಾನಿ ಧಮ್ಮೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನುಪ್ಪವೇಚ್ಛತೀತಿ** ದೇತಿ। ವಾತಞ್ಚ ಬ್ಯಪನೇತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ, ವಾತಞ್ಚ ಅನುಲೋಮೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಗ್ಗಾ ತೇ ಆರದ್ಧಾತಿ** ತಯಾ

ದೇವಲೋಕಾ ಆರಾಧಿತಾ।

ಯಾಗುಮಧುಗೋಳಕಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾಟಲಿಗಾಮವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೮೬. **ಪಾಟಲಿಗಾಮೇ ನಗರಂ ಮಾಪೇನ್ತೀ**ತಿ ಪಾಟಲಿಗಾಮಸ್ಸ ಸಮೀಪೇ ತಸ್ಸೇವ ಗಾಮಖೇತ್ತಭೂತೇ ಮಹನ್ತೇ ಅರಞ್ಞಪ್ಪದೇಸೇ ಪಾಟಲಿಪುತ್ತಂ ನಾಮ ನಗರಂ ಮಾಪೇನ್ತಿ। **ಯಾವತಾ ಅರಿಯಂ ಆಯತನ**ನ್ತಿ ಯತ್ತಕಂ ಅರಿಯಮನುಸ್ಸಾನಂ ಓಸರಣಟ್ಠಾನಂ। **ಯಾವತಾ ವಣಿಪ್ಪಥೋ**ತಿ ಯತ್ತಕಂ ವಾಣಿಜಾನಂ ಭಣ್ಡವಿಕ್ಕೀಣನಟ್ಠಾನಂ, ವಸನಟ್ಠಾನಂ ವಾ, ಇದಂ ತೇಸಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅಗ್ಗನಗರಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪುಟಭೇದನ**ನ್ತಿ ಸಕಟಾದೀಹಿ ನಾನಾದೇಸತೋ ಆಹಟಾನಂ ಭಣ್ಡಪುಟಾನಂ ವಿಕ್ಕೀಣನತ್ಥಾಯ ಮೋಚನಟ್ಠಾನಂ। **ಸರ**ನ್ತಿ ತಳಾಕಾದೀಸುಪಿ ವತ್ತತಿ , ತನ್ನಿವತ್ತನತ್ಥಂ **"ಸರನ್ತಿ ಇಧ ನದೀ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ ಸರತಿ ಸನ್ದತೀತಿ ಕತ್ವಾ। **ವಿನಾ ಏವ ಕುಲ್ಲೇನ ತಿಣ್ಣಾ**ತಿ ಇದಂ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕಉದಕಮ್ಪಿ ಅಫುಸಿತ್ವಾ ವಿನಾ ಕುಲ್ಲೇನ ಪಾರಪ್ಪತ್ತಾ।

ಪಾಟಲಿಗಾಮವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಕೋಟಿಗಾಮೇಸಚ್ಚಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೮೭. ಪಾಳಿಯಂ **ಸನ್ಧಾವಿತ**ನ್ತಿ ಭವತೋ ಭವಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಗ್ಗಹಣವಸೇನ ಸನ್ಧಾವನಂ ಕತಂ। **ಸಂಸರಿತ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸೇವ ವೇವಚನಂ। **ಮಮಞ್ಚೇವ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚಾ**ತಿ ಮಯಾ ಚ ತುಮ್ಹೇಹಿ ಚ, ಸಾಮಿವಸೇನೇವ ವಾ ಮಮ ಚ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ ಸನ್ಧಾವನಂ ಅಹೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಸಂಸರಿತ**ನ್ತಿ ಸಂಸರಿ। ಭವತಣ್ಹಾ ಏವ ಭವತೋ ಭವಂ ನೇತೀತಿ **ಭವನೇತ್ತೀ**ತಿ ವುತ್ತಾ।

೨೮೯. "ನೀಲಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿವರಿತುಂ **"ನೀಲವಣ್ಣಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ನೀಲವಣ್ಣಾ**ತಿ ನೀಲವಿಲೇಪನಾ। ಏಸ ನಯೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ। **ಪಟಿವಟ್ಟೇಸೀ**ತಿ ಪಹರಿ। **ಅಮ್ಬಕಾಯಾ**ತಿ ಅಮ್ಬಾಯ। ಉಪಚಾರವಚನಞ್ಹೇತಂ, ಮಾತುಗಾಮೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಪಸಂಹರಥಾ**ತಿ ಉಪನೇಥ, "ಈದಿಸಾ ತಾವತಿಂಸಾ"ತಿ ಪರಿಕಪ್ಪೇಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಂವೇಗಜನನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ನ ನಿಮಿತ್ತಗ್ಗಾಹತ್ಥಂ। ಲಿಚ್ಛವಿರಾಜಾನೋ ಹಿ ಸಬ್ಬೇ ನ ಚಿರಸ್ಸೇವ ಅಜಾತಸತ್ತುನಾ ವಿನಾಸಂ ಪಾಪುಣಿಸ್ಸನ್ತಿ।

ಕೋಟಿಗಾಮೇಸಚ್ಚಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸೀಹಸೇನಾಪತಿವತ್ಥುಆದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೯೦. **ಸನ್ಥಾಗಾರೇ**ತಿ ರಾಜಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಸನ್ಥರಣತ್ಥಾಯ ನಿಚ್ಛಿದ್ದಂ ಕತ್ವಾ ವಿಚಾರಣತ್ಥಾಯ ಕತಮಹಾಸಭಾಯ। **ಗಮಿಕಾಭಿಸಙ್ಖಾರೋ**ತಿ ಗಮನೇ ವಾಯಾಮೋ। **ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಚ ಅನುಧಮ್ಮ**ನ್ತಿ ತುಮ್ಹೇಹಿ ವುತ್ತಸ್ಸ ಕಾರಣಸ್ಸ ಅನುಕಾರಣಂ, ತುಮ್ಹೇಹಿ ವುತ್ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಅನುರೂಪಮೇವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಸಹಧಮ್ಮಿಕೋ ವಾದಾನುವಾದೋ**ತಿ ಪರೇಹಿ ವುತ್ತಕಾರಣೇನ ಸಕಾರಣೋ ಹುತ್ವಾ ತುಮ್ಹಾಕಂ ವಾದೋ ವಾ ಇತೋ ಪರಂ ತಸ್ಸ ಅನುವಾದೋ ವಾ। **ಕೋಚಿ** ಅಪ್ಪಮತ್ತಕೋಪಿ **ಗಾರಯ್ಹಂ ಠಾನಂ ನ ಆಗಚ್ಛತೀ**ತಿ ಕಿಂ ತವ ವಾದೇ ಗಾರಯ್ಹಕಾರಣಂ ನತ್ಥೀತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

೨೯೧. **ಅನುವಿಚ್ಚಕಾರ**ನ್ತಿ ಅನುವಿದಿತಾಕಾರಂ। ರತನತ್ತಯಸ್ಸ ಸರಣಗಮನಾದಿಕಿರಿಯಂ ಕರೋತಿ। ಸಹಸಾ ಕತ್ವಾ ಮಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಪ್ಪಟಿಸಾರೀ ಅಹೋಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಟಾಕಂ ಪರಿಹರೇಯ್ಯು**ನ್ತಿ ಧಜಪಟಾಕಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ "ಈದಿಸೋ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸರಣಂ ಗತೋ ಸಾವಕೋ ಜಾತೋ"ತಿ ನಗರೇ ಘೋಸೇನ್ತಾ ಆಹಿಣ್ಡನ್ತಿ।

೧೯೪. ನಿಮಿತ್ತಕಮ್ಮಸ್ಸಾತಿ ಮಂಸಖಾದನನಿಮಿತ್ತೇನ ಉಪ್ಪನ್ನಪಾಣಾತಿಪಾತಕಮ್ಮಸ್ಸ।

ಸೀಹಸೇನಾಪತಿವತ್ಥುಆದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಕಪ್ಪಿಯಭೂಮಿಅನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೯೫. ಅನುಪ್ಪಗೇ ಏವಾತಿ ಪಾತೋವ। ಓರವಸದ್ದನ್ತಿ ಮಹಾಸದ್ದಂ। **ತಂ ಪನ ಅವತ್ವಾಪೀತಿ ಪಿ**-ಸದ್ದೇನ ತಥಾವಚನಮ್ಪಿ ಅನುಜಾನಾತಿ। **ಅಟ್ಠಕಥಾಸೂತಿ** ಅನ್ಧಕಟ್ಠಕಥಾವಿರಹಿತಾಸು ಸೇಸಟ್ಠಕಥಾಸು। **ಸಾಧಾರಣಲಕ್ಖಣನ್ತಿ** ಅನ್ಧಕಟ್ಠಕಥಾಯ ಸಹ ಸಬ್ಬಟ್ಠಕಥಾನಂ ಸಮಾನಂ।

ಚಯನ್ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಉಚ್ಚವತ್ಥುಂ। **ಯತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾತಿ** ಯತೋ ಇಟ್ಠಕಾದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ, ಯಂ ಆದಿಂ ಕತ್ವಾ ಭಿತ್ತಿಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತುಕಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **"ಥಮ್ಭಾ ಪನ ಉಪರಿ ಉಗ್ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ವಟ್ಟನ್ತೀ"**ತಿ ಏತೇನ ಇಟ್ಠಕಪಾಸಾಣಾ ಹೇಟ್ಠಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪಿತಾಪಿ ಯದಿ ಚಯತೋ, ಭೂಮಿತೋ ವಾ ಏಕಙ್ಗುಲಮತ್ತಮ್ಪಿ ಉಗ್ಗತಾ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ, ವಟ್ಟನ್ತೀತಿ ಸಿದ್ಧಂ ಹೋತಿ।

ಆರಾಮೋತಿ ಉಪಚಾರಸೀಮಾಪರಿಚ್ಛಿನ್ನೋ ಸಕಲೋ ವಿಹಾರೋ। **ಸೇನಾಸನಾನೀತಿ** ವಿಹಾರಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ತಿಣಕುಟಿಆದಿಕಾನಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿವಾಸಗೇಹಾನಿ। **ವಿಹಾರಗೋನಿಸಾದಿಕಾ ನಾಮಾತಿ** ಸೇನಾಸನಗೋನಿಸಾದಿಕಾ। ಸೇನಾಸನಾನಿ ಹಿ ಸಯಂ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾನಿಪಿ ಆರಾಮಪರಿಕ್ಖೇಪಾಭಾವೇನ "ಗೋನಿಸಾದಿಕಾನೀ"ತಿ ವುತ್ತಾನಿ। **"ಉಪಡ್ಢಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋಪೀ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ತತೋ ಊನಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ನಾಮ, ತಸ್ಮಾ ಅಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಸಙ್ಖ್ಯಮೇವ ಗಚ್ಛತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಏತ್ಥಾತಿ** ಉಪಡ್ಢಾದಿಪರಿಕ್ಖಿತ್ತೇ। **ಕಪ್ಪಿಯಕುಟಿಂ ಲದ್ಧುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಗೋನಿಸಾದಿಯಾ ಅಭಾವೇನ ಸೇಸಕಪ್ಪಿಯಕುಟೀಸು ತೀಸು ಯಾ ಕಾಚಿ ಕಪ್ಪಿಯಕುಟಿ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತೇಸಂ ಗೇಹಾನೀತಿ ಏತ್ಥ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಾಸತ್ಥಾಯ ಕತಮ್ಪಿ ಯಾವ ನ ದೇನ್ತಿ, ತಾವ ತೇಸಂ ಸನ್ತಕಂಯೇವ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ವಿಹಾರಂ ಠಪೇತ್ವಾತಿ** ಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾನಂ ವಾಸತ್ಥಾಯ ಕತಗೇಹಂ ಠಪೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಗೇಹನ್ತಿ** ನಿವಾಸಗೇಹಂ, ತದಞ್ಞಂ ಪನ ಉಪೋಸಥಾಗಾರಾದಿ ಸಬ್ಬಂ ಅನಿವಾಸಗೇಹಂ ಚತುಕಪ್ಪಿಯಭೂಮಿವಿಮುತ್ತಾ ಪಞ್ಚಮೀ ಕಪ್ಪಿಯಭೂಮಿ। ಸಙ್ಘಸನ್ತಕೇಪಿ ಹಿ ಏತಾದಿಸೇ ಗೇಹೇ ಸುಟ್ಠು ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಾರಾಮತ್ತೇಪಿ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ ವಿಯ ಅನ್ತೋವುತ್ಥಾದಿದೋಸೋ ನತ್ಥಿ। ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಛನ್ನೇ, ಪರಿಚ್ಛನ್ನೇ ಚ ಸಹಸೇಯ್ಯಪ್ಪಹೋನಕೇ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ನಿವಾಸಗೇಹೇ ಅನ್ತೋವುತ್ಥಾದಿದೋಸೋ, ನ ಅಞ್ಞತ್ಥ। ತೇನಾಹ **"ಯಂ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **"ಸಙ್ಘಿಕಂ ವಾ ಪುಗ್ಗಲಿಕಂ ವಾ"**ತಿ ಇದಂ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತಂ, ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಪನ ಸಙ್ಘಿಕಂ ಪುಗ್ಗಲಿಕಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ, ತಾಸಂ ಸಙ್ಘಿಕಂ ಪುಗ್ಗಲಿಕಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಗಿಹಿಸನ್ತಕಟ್ಠಾನೇ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಮುಖಸನ್ನಿಧೀತಿ ಅನ್ತೋಸನ್ನಿಹಿತದೋಸೋ ಹಿ ಮುಖಪ್ಪವೇಸನನಿಮಿತ್ತಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಕರೋತಿ, ನಾಞ್ಞಥಾ। ತಸ್ಮಾ "ಮುಖಸನ್ನಿಧೀ"ತಿ ವುತ್ತೋ।

ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಖಣ್ಡಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ಉಪಡ್ಢತೋ ಅಧಿಕಂ ಖಣ್ಡಾ ಹೋನ್ತಿ। **ಸಬ್ಬಸ್ಮಿಂ ಛದನೇ ವಿನಟ್ಠೇತಿ** ತಿಣಪಣ್ಣಾದಿವಸ್ಸಪರಿತ್ತಾಯಕೇ ಛದನೇ ವಿನಟ್ಠೇ। ಗೋಪಾನಸೀನಂ ಪನ ಉಪರಿ ವಲ್ಲೀಹಿ ಬದ್ಧದಣ್ಡೇಸು ಠಿತೇಸುಪಿ ಜಹಿತವತ್ಥುಕಾ ಹೋನ್ತಿ ಏವ। **ಪಕ್ಖಪಾಸಕಮಣ್ಡಲನ್ತಿ** ಏಕಸ್ಮಿಂ ಪಸ್ಸೇ ತಿಣ್ಣಂ ಗೋಪಾನಸೀನಂ ಉಪರಿ ಠಿತತಿಣಪಣ್ಣಾದಿಚ್ಛದನಂ ವುಚ್ಚತಿ।

ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬೋ ಅಸ್ಸಾತಿಆದಿನಾ ಅಕಪ್ಪಿಯಕುಟಿಯಂ ವುತ್ಥಮ್ಪಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನಸ್ಸ ದಿನ್ನೇ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಹೋತಿ, ಸಾಪೇಕ್ಖದಾನಞ್ಚೇತ್ಥ ವಟ್ಟತಿ, ಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ವಿಯ ನ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೧೯೯. ಪಾಳಿಯಂ **ಕನ್ತಾರೇ ಸಮ್ಭಾವೇಸೀತಿ** ಅಪ್ಪಭಕ್ಖಕನ್ತಾರೇ ಸಮ್ಪಾಪುಣಿ।

ಕಪ್ಪಿಯಭೂಮಿಅನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಕೇಣಿಯಜಟಿಲವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೦೦. **ಜಟಿಲೋತಿ** ಆಹರಿಮಜಟಾಧರೋ ತಾಪಸವೇಸಧಾರಕೋ ಯಞ್ಞಯುತ್ತೋ ಲೋಕಪೂಜಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ। **ಪವತ್ತಾರೋ** ಪಾವಚನವಸೇನ ವತ್ತಾರೋ। ಯೇಸಂ ಸನ್ತಕಮಿದಂ, ಯೇಹಿ ವಾ ಇದಂ ಗೀತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಗೀತಂ ಪವುತ್ತಂ ಸಮಿಹಿತನ್ತಿ** ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸ್ಸ ಪರಿಯಾಯವಚನಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತದನುಗಾಯನ್ತೀತಿ** ತಂ ತೇಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ಗೀತಂ ಅನುಗಾಯನ್ತಿ। ಏವಂ ಸೇಸೇಸು ಚ।

ಯಾವಕಾಲಿಕಪಕ್ಕಾನನ್ತಿ ಪಕ್ಕೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಆಮಾನಿ ಪನ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸೀತುದಕೇ ಮದ್ದಿತ್ವಾ ಪರಿಸ್ಸಾವೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಪಾನಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಮ್ಪಿ ಕಪ್ಪತಿ ಏವ। ಅಯಞ್ಚ ಅತ್ಥೋ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ಸರೂಪತೋ ಅವುತ್ತೋತಿ ಆಹ **"ಕುರುನ್ದಿಯಂ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ। **"ಉಚ್ಛುರಸೋ ನಿಕಸಟೋ"**ತಿ ಇದಂ ಪಾತಬ್ಬಸಾಮಞ್ಞೇನ ಯಾಮಕಾಲಿಕಕಥಾಯಂ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಪನ ಸತ್ತಾಹಕಾಲಿಕಮೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಇಮೇ ಚತ್ತಾರೋ ರಸಾತಿ** ಫಲಪತ್ತಪುಪ್ಫಉಚ್ಛುರಸಾ ಚತ್ತಾರೋ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಅಗ್ಗಿಹುತ್ತಮುಖಾತಿ** ಅಗ್ಗಿಜುಹನಪುಬ್ಬಕಾ। **ಛನ್ದಸೋತಿ** ವೇದಸ್ಸ। **ಸಾವಿತ್ತೀ ಮುಖಂ** ಪಠಮಂ ಸಜ್ಝಾಯಿತಬ್ಬಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಪತನ್ತಿ** ವಿಜೋತನ್ತಾನಂ।

ಕೇಣಿಯಜಟಿಲವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ರೋಜಮಲ್ಲಾದಿವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೦೧. **ಬಹುಕತೋ ಬುದ್ಧೇ ವಾತಿ** ಬುದ್ಧೇ ಕತಬಹುಮಾನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಸೋ ಖೋ ಅಹಂ, ಭನ್ತೇ ಆನನ್ದ, ಞಾತೀನಂ ದಣ್ಡಭಯತಜ್ಜಿತೋ ಅಹೋಸಿನ್ತಿ ಸೇಸೋ। ಏವಞ್ಹಿ ಸತಿ "ಏವಾಹ"ನ್ತಿ ಪುನ ಅಹಂ-ಗಹಣಂ ಯುಜ್ಜತಿ। **ವಿವರೀತಿ** "ವಿವರತೂ"ತಿ ಚಿನ್ತಾಮತ್ತೇನ ವಿವರಿ, ನ ಉಟ್ಠಾಯ ಹತ್ಥೇನ।

೨೦೨. **ಅಞ್ಞತರೋತಿ** ಸುಭದ್ದೋ ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತೋ। **ದ್ವೇ ದಾರಕಾತಿ** ಸಾಮಣೇರಭೂಮಿಯಂ ಠಿತಾ ದ್ವೇ ಪುತ್ತಾ। **ನಾಳಿಯಾವಾಪಕೇನಾತಿ** ನಾಳಿಯಾ ಚೇವ ಥವಿಕಾಯ ಚ। **ಸಂಹರಥ** ಇಮೇಹಿ ಭಾಜನೇಹಿ ತಣ್ಡುಲಾದೀನಿ ಸಙ್ಕಡ್ಢಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭುಸಾಗಾರೇತಿ** ಪಲಾಲಮಯೇ ಅಗಾರೇ, ಪಲಾಲಪುಞ್ಜಂ ಅಬ್ಭನ್ತರತೋ ಪಲಾಲಂ ಸಙ್ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಅಗಾರಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ತತ್ಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ರೋಜಮಲ್ಲಾದಿವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚತುಮಹಾಪದೇಸಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೦೫. **ಪರಿಮದ್ದನ್ತಾತಿ** ಉಪಪರಿಕ್ಖನ್ತಾ। **ದ್ವೇ ಪಟಾ ದೇಸನಾಮೇನೇವ ವುತ್ತಾತಿ** ತೇಸಂ ಸರೂಪದಸ್ಸನಪದಮೇತಂ। ನಾಞ್ಞನಿವತ್ತನಪದಂ ಪತ್ತುಣ್ಣಪಟಸ್ಸಾಪಿ ದೇಸನಾಮೇನ ವುತ್ತತ್ತಾ।

ತುಮ್ಬಾತಿ ಭಾಜನಾನಿ। **ಫಲತುಮ್ಬೋ** ನಾಮ ಲಾಬುಆದಿ। **ಉದಕತುಮ್ಬೋ** ಉದಕಘಟೋ। **ಕಿಲಞ್ಜಚ್ಛತ್ತ**ನ್ತಿ ವೇಳುವಿಲೀವೇಹಿ ವಾಯಿತ್ವಾ ಕತಛತ್ತಂ। **ಸಮ್ಭಿನ್ನರಸ**ನ್ತಿ ಮಿಸ್ಸೀಭೂತರಸಂ।

ಚತುಮಹಾಪದೇಸಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಭೇಸಜ್ಜಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೭. ಕಥಿನಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಕಥಿನಾನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೦೬. ಕಥಿನಕ್ಖನ್ಧಕೇ **ಸೀಸವಸೇನಾ**ತಿ ಪಧಾನವಸೇನ। **ಕಥಿನ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚಾನಿಸಂಸೇ ಅನ್ತೋಕರಣಸಮತ್ಥತಾಯ ಥಿರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೋ ನೇಸಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಯುಜ್ಜತೀ**ತಿ "ಸೋ ತುಮ್ಹಾಕ"ನ್ತಿ ಅವತ್ವಾ "ನೇಸ"ನ್ತಿ ವಚನಂ ಯುಜ್ಜತಿ। **ಯೇ ಅತ್ಥತಕಥಿನಾ**ತಿ ನ ಕೇವಲಂ ತುಮ್ಹಾಕಮೇವ, ಯೇ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಅತ್ಥತಕಥಿನಾ, ತೇಸಂ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಅಥ ವಾ **ವೋ**ತಿ ತದಾ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸಮ್ಮುಖೀಭೂತೇ ಚ ಅನಾಗತೇ ಚ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಬ್ಬೇ ಏಕತೋ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ, ತುಮ್ಹಾಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೋ ನೇಸ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಸೋ ತೇಸನ್ತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ತೇನಾಹ "ಅತ್ಥತಕಥಿನಾನಂ ವೋ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಇಮಾನಿ ಪಞ್ಚ ಕಪ್ಪಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ। **ಮತಕಚೀವರ**ನ್ತಿ ಮತಸ್ಸ ಚೀವರಂ। "ವುತ್ಥವಸ್ಸವಸೇನಾ"ತಿ ಇದಂ ಪಚ್ಛಿಮವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾನಮ್ಪಿ ಸಾಧಾರಣನ್ತಿ ಆಹ **"ಪುರಿಮಿಕಾಯ ವಸ್ಸಂ ಉಪಗನ್ತ್ವಾ ಪಠಮಪವಾರಣಾಯ ಪವಾರಿತಾ ಲಭನ್ತೀ"**ತಿ। **ಉಪಗತಾ ವಾ ನ ಲಭನ್ತೀ**ತಿ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ವುತ್ಥವಸ್ಸೇಪಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಖಲಿಮಕ್ಖಿತಸಾಟಕೋತಿ ಅಹತವತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **"ಅಕಾತುಂ ನ ಲಬ್ಭತೀ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಅನಾದರಿಯೇ ಸತಿ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ।

"ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ"ತಿ ಇದಂ ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅದತ್ವಾ ದಾತುಕಾಮೇಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬವಿಧಿದಸ್ಸನಂ। ಯದಿ ಏವಂ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಏವ ದಾನಂ ಅವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **"ಕಮ್ಮವಾಚಾ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ। ಕಥಿನಚೀವರಂ ವಿಯ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ದಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾವ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೩೦೮. **ಮಹಾಭೂಮಿಕ**ನ್ತಿ ಮಹಾವಿಸಯಂ, ಚತುವೀಸತಿಆಕಾರವನ್ತತಾಯ ಮಹಾವಿತ್ಥಾರಿಕನ್ತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ। **ಪಞ್ಚಕ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚಖಣ್ಡಂ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಸೇಸೇಸುಪಿ। **ಪಠಮಚಿಮಿಲಿಕಾ**ತಿ ಕಥಿನವತ್ಥತೋ ಅಞ್ಞಾ ಅತ್ತನೋ ಪಕತಿಚಿಮಿಲಿಕಾ। **ಕುಚ್ಛಿಚಿಮಿಲಿಕಂ ಕತ್ವಾ ಸಿಬ್ಬಿತಮತ್ತೇನಾ**ತಿ ಥಿರಜಿಣ್ಣಾನಂ ಚಿಮಿಲಿಕಾನಂ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಸಿಬ್ಬನಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। ಮಹಾಪಚ್ಚರಿಯಂ, ಕುರುನ್ದಿಯಞ್ಚ ವುತ್ತವಚನನ್ತಿ ದಸ್ಸನಂ, ಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಏವ ಭೇದೋ, ನ ಅತ್ಥತೋತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಕತನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಪಿಟ್ಠಿಅನುವಾತಾರೋಪನಮತ್ತೇನಾ**ತಿ ದೀಘತೋ ಅನುವಾತಸ್ಸ ಆರೋಪನಮತ್ತೇನ। **ಕುಚ್ಛಿಅನುವಾತಾರೋಪನಮತ್ತೇನಾ**ತಿ ಪುಥುಲತೋ ಅನುವಾತಸ್ಸ ಆರೋಪನಮತ್ತೇನ। **ರತ್ತಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯೇನಾ**ತಿ ರತ್ತಿಅತಿಕ್ಕನ್ತೇನ।

೩೦೯. **ಹತವತ್ಥಕಸಾಟಕೇನಾ**ತಿ ಅತಿಜಿಣ್ಣಸಾಟಕೋ। **ನ ಹಿ ತೇನಾ**ತಿಆದೀಸು ತೇನ ಪರಿವಾರಾಗತಪಾಠೇನ ಇಧ ಆನೇತ್ವಾ ಅವುಚ್ಚಮಾನೇನ ಕಥಿನತ್ಥಾರಕಸ್ಸ ಜಾನಿತಬ್ಬೇಸು ನ ಕಿಞ್ಚಿ ಪರಿಹಾಯತಿ, ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸ್ಸ ಇಧೇವ ವುತ್ತತ್ತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೩೧೦. ಮಾತಾ ವಿಯಾತಿ **ಮಾತಿಕಾ,** ಇವತ್ಥೇ ಕ-ಪಚ್ಚಯೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ತೇನ ಸಿದ್ಧಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಮಾತಿಕಾತಿ ಮಾತರೋ"**ತಿಆದಿ। **ಅಸ್ಸಾ**ತಿ ಏತಿಸ್ಸಾ ಮಾತಿಕಾಯ। ಪಕ್ಕಮನನ್ತಿಕೋ ಕಥಿನುಬ್ಭಾರೋ ಏವ ಹಿ ಸಯಂ ಅತ್ತನೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಏವಮಭೇದೂಪಚಾರೇನ "ಮಾತಿಕಾ"ತಿ ವುತ್ತೋ ಉಬ್ಭಾರಸ್ಸೇವ ಪಕ್ಕಮನನ್ತೇ ಸಮುಪ್ಪತ್ತಿತೋ, ತಬ್ಬಿನಿಮುತ್ತಾಯ ಚ ಮಾತಿಕಾಯ ಅಭಾವಾ, ತಪ್ಪಕಾಸಿಕಾಪಿ ಚೇತ್ಥ ಪಾಳಿ "ಮಾತಿಕಾ"ತಿ ವತ್ತುಂ ಯುಜ್ಜತಿ। ಸಾಪಿ ಹಿ ಪಕ್ಕಮನನ್ತಿಕುಬ್ಭಾರಪ್ಪಕಾಸನೇನ "ಪಕ್ಕಮನನ್ತಿಕಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ। ಏಸೇವ ನಯೋ ಸೇಸುಬ್ಭಾರೇಸುಪಿ। **ಪಕ್ಕಮನ**ನ್ತಿ ಚೇತ್ಥ ಉಪಚಾರಸೀಮಾತಿಕ್ಕಮನಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಕಥಿನಾನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಆದಾಯಸತ್ತಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೧೧. “**ನ ಪುನ ಆಗಮಿಸ್ಸ**”ನ್ತಿ ಇದಂ ಆವಾಸಪಲಿಬೋಧುಪಚ್ಛೇದಕಾರಣದಸ್ಸನಂ। ಪಞ್ಚಸು ಹಿ ಚೀವರಮಾಸೇಸು ಯದಾ ಕದಾಚಿ ನ ಪಚ್ಚೇಸ್ಸನ್ತಿ ಚಿತ್ತೇನ ಉಪಚಾರಸೀಮಾತಿಕ್ಕಮೇನ ಆವಾಸಪಲಿಬೋಧೋ ಛಿಜ್ಜತಿ। ಪಚ್ಚೇಸ್ಸನ್ತಿ ಬಹಿಉಪಚಾರಗತಸ್ಸ ಪನ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ನ ಪಚ್ಚೇಸ್ಸನ್ತಿ ಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನಮತ್ತೇ ಛಿಜ್ಜತಿ। **ಪಠಮಂ ಚೀವರಪಲಿಬೋಧೋ ಛಿಜ್ಜತೀ**ತಿ ನ ಪಚ್ಚೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಕ್ಕಮನತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಚೀವರಸ್ಸ ನಿಟ್ಠಿತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। “ಕತಚೀವರಮಾದಾಯಾ”ತಿ ಹಿ ವುತ್ತಂ। ಅತ್ಥತಕಥಿನಸ್ಸ ಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಯಾವ “ಸಙ್ಘತೋ ವಾ ದಾಯಕಕುಲಾದಿತೋ ವಾ ಚೀವರಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಚೀವರಾಸಾ ವಾ ಲದ್ಧವತ್ಥಾನಂ ಸಹಾಯಸಮ್ಪದಾದಿಯೋಗಂ ಲಭಿತ್ವಾ ಸಜ್ಜುಟಿಆದಿಭಾವೇನ “ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಕರಣಿಚ್ಛಾ ವಾ ಪವತ್ತತಿ, ತಾವ ಚೀವರಪಲಿಬೋಧೋ ಅನುಪಚ್ಛಿನ್ನೋ ಏವ। ಯದಾ ಪನ ಯಥಾಪತ್ಥಿತಟ್ಠಾನತೋ ಚೀವರಾದೀನಂ ಸಬ್ಬಥಾ ಅಲಾಭೇನ ವಾ ಚೀವರಾಸಾ ಚೇವ ಲದ್ಧಾನಂ ಕತ್ವಾ ನಿಟ್ಠಾನೇನ ವಾ ನಟ್ಠವಿನಟ್ಠಾದಿಭಾವೇನ ವಾ ಚೀವರೇ ನಿರಪೇಕ್ಖತಾಯ ವಾ ಕರಣಿಚ್ಛಾ ಚ ವಿಗಚ್ಛತಿ, ತದಾ ಚೀವರಪಲಿಬೋಧೋ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನೋ ಹೋತಿ।

ಸೋ ಚ ಇಧ “ಕತಚೀವರಂ ಆದಾಯಾ”ತಿ ವಚನೇನ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏವಂ ಉಪರಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪಾಳಿವಚನಕ್ಕಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ನೇಸಂ ಪಠಮಂ, ಪಚ್ಛಾ ಚ ಉಪಚ್ಛಿಜ್ಜನಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ಚ ಇಮೇಸಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಪಲಿಬೋಧಾನಂ ಉಪಚ್ಛೇದೇನೇವ ಕಥಿನುಬ್ಭಾರೋ, ನ ಏಕಸ್ಸ। ತೇಸಞ್ಚ ಪುಬ್ಬಾಪರಿಯೇನ, ಏಕಕ್ಖಣೇ ಚ ಉಪಚ್ಛಿಜ್ಜನಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಇಮಾ ಅಟ್ಠ ಮಾತಿಕಾ ಠಪಿತಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯ**ನ್ತಿ ಚೀವರನಿಟ್ಠಾನಕ್ಖಣೇಯೇವ ಛಿನ್ನತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। **ನೇವಿಮಂ ಚೀವರಂ ಕಾರೇಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಚೀವರೇ ಅಪೇಕ್ಖಾಯ ವಿಗತತ್ತಾ ಕರಣಪಲಿಬೋಧಸ್ಸಾಪಿ ಉಪಚ್ಛಿನ್ನತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯೋ ಪನ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾಯ ವಾ ಅನತ್ಥಿಕತಾಯ ವಾ ಸಬ್ಬಥಾ ಚೀವರಂ ನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛತಿ, ತಸ್ಸ ಬಹಿಸೀಮಾಗತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ಚೀವರಪಲಿಬೋಧಾಭಾವೇನ ನ ಪಚ್ಚೇಸ್ಸನ್ತಿ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಮತ್ತೇನ **ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನನ್ತಿಕೋ** ಕಥಿನುಬ್ಭಾರೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಸೋ ಪನಾತಿ** ಪಲಿಬೋಧುಪಚ್ಛೇದೋ। **ಅಯಂ ಪನಾತಿ** ಆಸಾವಚ್ಛೇದಕೋ ಕಥಿನುಬ್ಭಾರೋ ವಿಸುಂ ವಿತ್ಥಾರೇತ್ವಾ ವುತ್ತೋ, ಇಧ ನ ವುತ್ತೋತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಅನಾಸಾಯ ಲಭತೀತಿ “ಯಸ್ಮಿಂ ಕುಲೇ ಚೀವರಂ ಲಭಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿ ಆಸಾ ಅನುಪ್ಪನ್ನಪುಬ್ಬಾ, ತತ್ಥ ಚೀವರಾಸಾಯ ಅನುಪ್ಪನ್ನಟ್ಠಾನೇ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಲಭತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಆಸಾಯ ನ ಲಭತೀತಿ** ಆಸೀಸಿತಟ್ಠಾನೇ ನ ಲಭತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇಧ ನ ವುತ್ತೋತಿ** ಇಧ ಸವನನ್ತಿಕಾನನ್ತರೇ ನ ವುತ್ತೋ। **ತತ್ಥಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಸೀಮಾತಿಕ್ಕನ್ತಿಕೇ। **ಸೀಮಾತಿಕ್ಕನ್ತಿಕೋ** ನಾಮ ಚೀವರಮಾಸಾನಂ ಪರಿಯನ್ತದಿವಸಸಙ್ಖಾತಾಯ ಸೀಮಾಯ ಅತಿಕ್ಕಮನತೋ ಸಞ್ಞಾತೋ। ಕೇಚಿ “ಬಹಿಸೀಮಾಯ ಕಾಲಾತಿಕ್ಕಮೋ ಸೀಮಾತಿಕ್ಕಮೋ”ತಿ ಮಞ್ಞನ್ತಿ, ತೇಸಂ ಅನ್ತೋಉಪಚಾರೇ ಚೀವರಕಾಲಾತಿಕ್ಕಮೇಪಿ ಕಥಿನುಬ್ಭಾರೋ ಅಸಮ್ಮತೋ ನಾಮ ಸಿಯಾತಿ ನ ಚೇತಂ ಯುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಕಾಲಾತಿಕ್ಕಮೋ ಸೀಮಾತಿಕ್ಕಮೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಏತ್ಥ ಚ ಪಾಳಿಯಂ “ಕತಚೀವರೋ”ತಿ ಇದಂ ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಂ, ಅಕತಚೀವರಸ್ಸಪಿ ಕಾಲಾತಿಕ್ಕಮೇನ ಸೀಮಾತಿಕ್ಕನ್ತಿಕೋ ಹೋತಿ, ದ್ವೇ ಚ ಪಲಿಬೋಧಾ ಏಕತೋ ಛಿಜ್ಜನ್ತಿ। ಏವಂ ಅಞ್ಞತ್ಥಾಪಿ ಯಥಾಸಮ್ಭವಂ ತಂತಂ ವಿಸೇಸನಾಭಾವೇಪಿ ಕಥಿನುಬ್ಭಾರತಾ, ಪಲಿಬೋಧುಪಚ್ಛೇದಪ್ಪಕಾರೋ ಚ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। “**ಸಹುಬ್ಭಾರೇ ದ್ವೇಪಿ ಪಲಿಬೋಧಾ ಅಪುಬ್ಬಂ ಅಚರಿಮಂ ಛಿಜ್ಜನ್ತೀ**”ತಿ ಇದಂ ಅಕತಚೀವರಸ್ಸ ಪಚ್ಚೇಸ್ಸನ್ತಿ ಅಧಿಟ್ಠಾನಸಮ್ಭವಪಕ್ಖಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ತೇಸು ಅಞ್ಞತರಾಭಾವೇಪಿ ಸಹುಬ್ಭಾರೋವ ಹೋತಿ।

೩೧೨-೩೨೫. ಸಮಾದಾಯವಾರೋ ಆದಾಯವಾರಸದಿಸೋವ। ಉಪಸಗ್ಗಮೇವೇತ್ಥ ವಿಸೇಸೋ। ತೇನಾಹ “**ಪುನ ಸಮಾದಾಯವಾರೇಪಿ...ಪೇ॰... ತೇಯೇವ ದಸ್ಸಿತಾ**”ತಿ । ವಿಪ್ಪಕತಚೀವರೇ ಪಕ್ಕಮನನ್ತಿಕಸ್ಸ ಅಭಾವತೋ “**ಯಥಾಸಮ್ಭವ**”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವ ವಿಪ್ಪಕತಚೀವರವಾರೇ ಛಳೇವ ಉಬ್ಭಾರಾ ವುತ್ತಾ, ಚೀವರೇ ಹತ್ಥಗತೇ ಚ ಆಸಾವಚ್ಛೇದಿಕಸ್ಸ ಅಸಮ್ಭವಾ, ಸೋ ಏತೇಸು ವಾರೇಸು ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ನ ವುತ್ತೋ, ವಿಸುಞ್ಞೇವ ವುತ್ತೋ। ವಿಪ್ಪಕತವಾರೇ ಚೇತ್ಥ ಆದಾಯವಾರಸಮಾದಾಯವಾರವಸೇನ ದ್ವೇ ಛಕ್ಕವಾರಾ ವುತ್ತಾ।

ತತೋ ಪರಂ ನಿಟ್ಠಾನಸನ್ನಿಟ್ಠಾನನಾಸನನ್ತಿಕಾನಂ ವಸೇನ ತೀಣಿ ತಿಕಾನಿ ದಸ್ಸಿತಾನಿ। ತತ್ಥ ತತಿಯತ್ತಿಕೇ **ಅನಧಿಟ್ಠಿತೇನಾತಿ** "ಪಚ್ಚೇಸ್ಸಂ, ನ ಪಚ್ಚೇಸ್ಸ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಅನಧಿಟ್ಠಿತೇನ, ನ ಏವಂ ಮನಸಿಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತತಿಯತ್ತಿಕತೋ ಪನ ಪರಂ ಏಕಂ ಛಕ್ಕಂ ದಸ್ಸಿತಂ। ಏವಂ ತೀಣಿ ತಿಕಾನಿ, ಏಕಂ ಛಕ್ಕಞ್ಚಾತಿ ಪಠಮಂ ಪನ್ನರಸಕಂ ವುತ್ತಂ, ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ದುತಿಯಪನ್ನರಸಕಾದೀನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಪಾಳಿಯಂ ಆಸಾದ್ವಾದಸಕೇ ಬಹಿಸೀಮಾಗತಸ್ಸ ಕಥಿನುದ್ಧಾರೇಸು ತೇಸಮ್ಪಿ ಚೀವರಾಸಾದಿವಸೇನ ಚೀವರಪಲಿಬೋಧೋ ಯಾವ ಚೀವರನಿಟ್ಠಾನಾ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಆಹ **"ಸೋ ಬಹಿಸೀಮಾಗತೋ ಸುಣಾತಿ 'ಉಬ್ಭತಂ ಕಿರ ತಸ್ಮಿಂ ಆವಾಸೇ ಕಥಿನನ್ತಿ...ಪೇ॰... ಸವನನ್ತಿಕೋ ಕಥಿನುದ್ಧಾರೋ'"**ತಿ। ಏತ್ಥ ಚ ಸವನಕ್ಖಣೇ ಆವಾಸಪಲಿಬೋಧೋ ಪಠಮಂ ಛಿಜ್ಜತಿ, ನಿಟ್ಠಿತೇ ಚೀವರಪಲಿಬೋಧೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ದಿಸಂಗಮಿಕನವಕೇ **ದಿಸಂಗಮಿಕೋ ಪಕ್ಕಮತೀತಿ** ನ ಪಚ್ಚೇಸ್ಸನ್ತಿ ಪಕ್ಕಮತಿ, ಇಮಿನಾ ಆವಾಸಪಲಿಬೋಧಾಭಾವೋ ದಸ್ಸಿತೋ ಹೋತಿ। ತೇನೇವ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾವಾಸೇ ಪುನ ಗನ್ತ್ವಾ ಚೀವರನಿಟ್ಠಾಪಿತಮತ್ತೇ ನಿಟ್ಠಾನನ್ತಿಕೋ ಕಥಿನುದ್ಧಾರೋ ವುತ್ತೋ। **"ಚೀವರಪಟಿವಿಸಂ ಅಪವಿಲಾಯಮಾನೋ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಚೀವರಪಲಿಬೋಧಸಮಙ್ಗಿಕತ್ತಮಸ್ಸ ದಸ್ಸೇತಿ, **ಅಪವಿಲಾಯಮಾನೋತಿ** ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ। ಸೇಸಂ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವ।

ಆದಾಯಸತ್ತಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಕಥಿನಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೮. ಚೀವರಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಜೀವಕವತ್ಥುಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೩೨೯. ಚೀವರಕ್ಖನ್ಧಕೇ **ಕಮ್ಮವಿಪಾಕ**ನ್ತಿ ಕಮ್ಮಪಚ್ಚಯಉತುಚಿತ್ತಾಹಾರಸಮುಟ್ಠಿತಂ ಅಪ್ಪಟಿಬಾಹಿಯರೋಗಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ ಕಮ್ಮಜಸ್ಸ ರೋಗಸ್ಸ ಅಭಾವಾ।

೩೩೦. ಪಾಳಿಯಂ **ಸಂಯಮಸ್ಸಾ**ತಿ ಸಙ್ಗಹಣಸ್ಸ। ಅವಿಸಜ್ಜನಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ ''ಯೋ ಸಂಯಮೋ ಸೋ ವಿನಾಸೋ''ತಿಆದೀಸು (ಪೇ॰ ವ॰ ೨೩೭) ವಿಯ। ಏತಸ್ಸ ಸಂಯಮಸ್ಸ ಫಲಂ ಉಪಜಾನಾಮಾತಿ ಯೋಜನಾ। ತಮೇವ ಫಲಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **''ವರಮೇತಂ...ಪೇ॰... ಆಸಿತ್ತ''**ನ್ತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ ''ಸಂಯಮಸ್ಸಾತಿ ಆನಿಸಂಸಸ್ಸ, ಉಪಯೋಗತ್ಥೇ ಚೇತಂ ಸಾಮಿವಚನ''ನ್ತಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಮಹಾವಗ್ಗ ೩.೩೨೯-೩೩೦) ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ।

೩೩೬. **ಉಸ್ಸನ್ನದೋಸೋ**ತಿ ಸಞ್ಜಾತಪಿತ್ತಾದಿದೋಸೋ। **ಸಬ್ಬತ್ಥಾ**ತಿ ಸಕಲಸರೀರೇ।

೩೩೭. **ಮಹಾಪಿಟ್ಠಿಯಕೋಜವ**ನ್ತಿ ಹತ್ಥಿಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಅತ್ಥರಿತಬ್ಬತಾಯ ''ಮಹಾಪಿಟ್ಠಿಯ''ನ್ತಿ ಲದ್ಧಸಮಞ್ಞಂ ಉಣ್ಣಾಮಯತ್ಥರಣಂ।

೩೩೮-೯. **ಉಪಡ್ಢಕಾಸಿನಂ ಖಮಮಾನ**ನ್ತಿ ಅಡ್ಢಕಾಸಿಅಗ್ಘನಕಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ಕಿಂ ನು ಖೋ**ತಿ ಕತಮಂ ನು ಖೋ।

೩೪೦-೩೪೧. **ಉಪಚಾರೇ**ತಿ ಸುಸಾನಸ್ಸ ಆಸನ್ನೇ ಪದೇಸೇ। **ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಗತಾ**ತಿ ಕಿಞ್ಚಿ ಅವತ್ವಾ ಏವ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ಗತಾ, ಏತೇನ ''ಭಿಕ್ಖೂ ಗಣ್ಹನ್ತೂ''ತಿ ಛಡ್ಡಿತೇ ಏವ ಅಕಾಮಾ ಭಾಗದಾನಂ ವಿಹಿತಂ, ಕೇವಲಂ ಛಡ್ಡಿತೇ ಪನ ಕತಿಕಾಯ ಅಸತಿ ಏಕತೋ ಬಹೂಸು ಪವಿಟ್ಠೇಸು ಯೇನ ಗಹಿತಂ, ತೇನ ಅಕಾಮಭಾಗೋ ನ ದಾತಬ್ಬೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಸಮಾನಾ ದಿಸಾ ಪುರತ್ಥಿಮಾದಿಭೇದಾ ಏತೇಸನ್ತಿ ಸದಿಸಾತಿ ಆಹ **''ಏಕದಿಸಾಯ ವಾ ಓಕ್ಕಮಿಂಸೂ''**ತಿ। **ಧುರವಿಹಾರಟ್ಠಾನೇ**ತಿ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಟ್ಠಾನೇ।

ಜೀವಕವತ್ಥುಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಭಣ್ಡಾಗಾರಸಮ್ಮುತಿಆದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೪೩. **ವಿಹಾರಮಜ್ಝೇ**ತಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಜಾನನತ್ಥಾಯ ವುತ್ತಂ। **ವಣ್ಣಾವಣ್ಣಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಪಟಿವೀಸಪ್ಪಹೋನಕತಾಜಾನನತ್ಥಂ ಹಲಿದ್ದಿಯಾದೀಹಿ ಖುದ್ದಕಮಹನ್ತವಣ್ಣೇಹಿ ಯುತ್ತೇ ಸಮೇ ಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಕತ್ವಾ। ತೇನಾಹ **''ಸಮೇ ಪಟಿವೀಸೇ ಠಪೇತ್ವಾ''**ತಿ। **ಇದನ್ತಿ** ಸಾಮಣೇರಾನಂ ಉಪಡ್ಢಪಟಿವೀಸದಾನಂ। **ಫಾತಿಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಪಹೋನಕಕಮ್ಮಂ। ಯತ್ತಕೇನ ವಿನಯಾಗತೇನ ಸಮ್ಮುಞ್ಜನೀಬನ್ಧನಾದಿಹತ್ಥಕಮ್ಮೇನ ವಿಹಾರಸ್ಸ ಊನಕತಾ ನ ಹೋತಿ, ತತ್ತಕಂ ಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಬ್ಬೇಸ**ನ್ತಿ ತತ್ರುಪ್ಪಾದವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಂ ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ, ಸಾಮಣೇರಾನಞ್ಚ। **ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಚೀವರೇಪೀ**ತಿ ಅಕಾಲಚೀವರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಏತ**ನ್ತಿ ಉಕ್ಕುಟ್ಠಿಯಾ ಕತಾಯ ಸಮಭಾಗದಾನಂ। **ವಿರಜ್ಝಿತ್ವಾ ಕರೋನ್ತೀ**ತಿ ಕತ್ತಬ್ಬಕಾಲೇಸು ಅಕತ್ವಾ ಯಥಾರುಚಿತಕ್ಖಣೇ ಕರೋನ್ತಿ।

ಏತ್ತಕೇನ ಮಮ ಚೀವರಂ ಪಹೋತೀತಿ ದ್ವಾದಸಗ್ಘನಕೇನೇವ ಮಮ ಚೀವರಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಹೋತಿ, ನ ತತೋ ಊನೇನಾತಿ ಸಬ್ಬಂ ಗಹೇತುಕಾಮೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಭಣ್ಡಾಗಾರಸಮ್ಮುತಿಆದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚೀವರರಜನಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೩೪೪. **ಏವಞ್ಚ ಕತೇ**ತಿ ವಟ್ಟಾಧಾರಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ರಜನೋದಕಂ, ಬಹಿ ಛಲ್ಲಿಕಞ್ಚ ಕತ್ವಾ ವಿಯೋಜನೇ ಕತೇ। **ನ ಉತ್ತರತೀ**ತಿ ಕೇವಲಂ ಉದಕತೋ ಫೇಣುಟ್ಠಾನಾಭಾವಾ ನ ಉತ್ತರತಿ। **ರಜನಕುಣ್ಡ**ನ್ತಿ ಪಕ್ಕರಜನಟ್ಠಪನಕಂ ಮಹಾಘಟಂ।

೩೪೫. **ಅನುವಾತಾದೀನಂ ದೀಘಪತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಆಯಾಮತೋ, ವಿತ್ಥಾರತೋ ಚ ಅನುವಾತಂ। **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ದ್ವಿನ್ನಂ ಖನ್ಧಾನಂ ಅನ್ತರಾ ಮಾತಿಕಾಕಾರೇನ ಠಪಿತಪತ್ತಞ್ಚ "ದೀಘಪತ್ತ"ನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಆಗನ್ತುಕಪತ್ತ**ನ್ತಿ ದಿಗುಣಚೀವರಸ್ಸ ಉಪರಿ ಅಞ್ಞಂ ಪಟ್ಟಂ ಅಪ್ಪೇನ್ತಿ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಂ ಕಿರ ಇದಾನಿ ನ ಕರೋನ್ತಿ।

೩೪೬. ಪಾಳಿಯಂ **ನನ್ದಿಮುಖಿಯಾ**ತಿ ತುಟ್ಠಿಮುಖಿಯಾ, ಪಸನ್ನದಿಸಾಮುಖಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೪೮. **ಅಚ್ಛುಪೇಯ್ಯ**ನ್ತಿ ಪತಿಟ್ಠಪೇಯ್ಯಂ। **ಹತವತ್ಥಕಾನ**ನ್ತಿ ಪುರಾಣವತ್ಥಾನಂ। **ಅನುದ್ಧರಿತ್ವಾವಾ**ತಿ ಅಗ್ಗಳೇ ವಿಯ ದುಬ್ಬಲಟ್ಠಾನಂ ಅನಪನೇತ್ವಾವ।

೩೪೯-೩೫೧. ವಿಸಾಖವತ್ಥುಮ್ಹಿ **ಕಲ್ಲಕಾಯಾ**ತಿ ಅಕಿಲನ್ತಕಾಯಾ। **ಗತೀ**ತಿ ಞಾಣಗತಿ ಅಧಿಗಮೋ। **ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ**ತಿ "ಸಕಿದೇವ ಇಮಂ ಲೋಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ದುಕ್ಖಸ್ಸನ್ತಂ ಕರೋತೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಸಂ॰ ನಿ॰ ೫.೧೦೪೮) ವುತ್ತೋ ಞಾಣಾಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ, ಮಗ್ಗಞಾಣಯುತ್ತೇಹಿ ಗನ್ತಬ್ಬಗತಿವಿಸೇಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಂ ಭಗವಾ ಬ್ಯಾಕರಿಸ್ಸತಿ। **"ದದಾತಿ ದಾನ"**ನ್ತಿ ಇದಂ ಅನ್ನಪಾನವಿರಹಿತಾನಂ ಸೇಸಪಚ್ಚಯಾನಂ ದಾನವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ಸೋವಗ್ಗಿಕ**ನ್ತಿ ಸಗ್ಗಸಂವತ್ತನಿಕಂ।

೩೫೯. **ಅಟ್ಠಪದಕಚ್ಛನ್ನೇನಾ**ತಿ ಅಟ್ಠಪದಕಸಙ್ಖಾತಜೂತಫಲಕಲೇಖಾಸಣ್ಠಾನೇನ।

೩೬೨. ಪಾಳಿಯಂ **ನದೀಪಾರಂ ಗನ್ತು**ನ್ತಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ನದೀಪಾರಗಮನಂ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಗ್ಗಳಗುತ್ತಿಯೇವ ಪಮಾಣ**ನ್ತಿ ಇಮೇಹಿ ಚತೂಹಿ ನಿಕ್ಖೇಪಕಾರಣೇಹಿ ಠಪೇನ್ತೇನಪಿ ಅಗ್ಗಳಗುತ್ತಿವಿಹಾರೇ ಏವ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ನಿಸ್ಸೀಮಾಗತ**ನ್ತಿ ವಸ್ಸಾನಸಙ್ಖಾತಂ ಕಾಲಸೀಮಂ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಂ, ತಂ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಚೀವರಂ ನ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಚೀವರರಜನಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಙ್ಘಿಕಚೀವರುಪ್ಪಾದಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೬೩. **ಪಞ್ಚ ಮಾಸೇ**ತಿ ಅಚ್ಚನ್ತಸಂಯೋಗೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ। **ವಡ್ಢಿಂ ಪಯೋಜೇತ್ವಾ ಠಪಿತಉಪನಿಕ್ಖೇಪತೋ**ತಿ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಸ್ಸತ್ಥಾಯ ದಾಯಕೇಹಿ ವಡ್ಢಿಂ ಪಯೋಜೇತ್ವಾ ಠಪಿತಉಪನಿಕ್ಖೇಪತೋ। **"ಇಧ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಸಙ್ಘಸ್ಸಾ"**ತಿ ಇದಂ ಅಭಿಲಾಪಮತ್ತಂ। ಇಧ-ಸದ್ದಂ ಪನ ವಿನಾ "ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಸಙ್ಘಸ್ಸ ದೇಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಸೋ ಏವ ನಯೋ। **ಅನತ್ಥತಕಥಿನಸ್ಸಾಪಿ ಪಞ್ಚ ಮಾಸೇ ಪಾಪುಣಾತೀ**ತಿ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಲಾಭವಸೇನ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಅನತ್ಥತಕಥಿನಸ್ಸಾಪಿ ವುತ್ಥವಸ್ಸಸ್ಸ ಪಞ್ಚ ಮಾಸೇ ಪಾಪುಣಾತಿ। ವಕ್ಖತಿ ಹಿ "ಚೀವರಮಾಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಹೇಮನ್ತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮೋ ದಿವಸೋ, ತಾವ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಂ ದೇಮಾತಿ ವುತ್ತೇ ಕಥಿನಂ ಅತ್ಥತಂ ವಾ ಹೋತು ಅನತ್ಥತಂ ವಾ, ಅತೀತವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾನಮೇವ ಪಾಪುಣಾತೀ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩೭೯)। **ತತೋ ಪರ**ನ್ತಿ ಪಞ್ಚಮಾಸತೋ ಪರಂ, ಗಿಮ್ಹಾನಸ್ಸ ಪಠಮದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **"ಕಸ್ಮಾ? ಪಿಟ್ಠಿಸಮಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ"**ತಿ ಇದಂ "ಉದಾಹು ಅನಾಗತವಸ್ಸೇ"ತಿ ಇಮಸ್ಸಾನನ್ತರಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಪೋತ್ಥಕೇಸು ಪನ "ಅನತ್ಥತಕಥಿನಸ್ಸಾಪಿ ಪಞ್ಚ ಮಾಸೇ ಪಾಪುಣಾತೀ"ತಿ ಇಮಸ್ಸಾನನ್ತರಂ "ಕಸ್ಮಾ ಪಿಟ್ಠಿಸಮಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ"ತಿ ಇದಂ ಲಿಖನ್ತಿ, ತಂ ಪಮಾದಲಿಖಿತಂ ಪಿಟ್ಠಿಸಮಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಅನತ್ಥತಕಥಿನಸ್ಸಾಪೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬತೋ। ವುತ್ಥವಸ್ಸೇ ಹಿ ಸನ್ಧಾಯ "ಅನತ್ಥತಕಥಿನಸ್ಸಾಪೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಚ ಪಿಟ್ಠಿಸಮಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನಂ

ವುತ್ಥವಸ್ಸಸ್ಸೇವ ಪಾಪುಣಾತೀತಿ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಾನಂ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಪಾಪುಣನತೋ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ಸಚೇ ಪನ ಗಿಮ್ಹಾನಂ ಪಠಮದಿವಸತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಏವಂ ವದತಿ, ತತ್ರ ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಾನಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಪಿಟ್ಠಿಸಮಯೇ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ"ತಿ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೭೯)।

ದುಗ್ಗಹಿತಾನೀತಿ ಅಗ್ಗಹಿತಾನಿ। ಸಙ್ಘಿಕಾನೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇತೋವಾತಿ** ಥೇರಾನಂ ದಾತಬ್ಬತೋವ, ಇದಾನೇವಾತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ।

ಸಙ್ಘಿಕಚೀವರುಪ್ಪಾದಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉಪನನ್ದಸಕ್ಯಪುತ್ತವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೬೪. **"ಸತ್ತಾಹವಾರೇನ ಅರುಣಮೇವ ಉಟ್ಠಾಪೇತೀ"**ತಿ ಇದಂ ನಾನಾಸೀಮಾವಿಹಾರೇಸು ಕತ್ತಬ್ಬನಯೇನ ಏಕಸ್ಮಿಮ್ಪಿ ವಿಹಾರೇ ದ್ವೀಸು ಸೇನಾಸನೇಸು ನಿವುತ್ಥಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ, ಅರುಣುಟ್ಠಾಪನೇನೇವ ತತ್ಥ ವುತ್ಥೋ ಹೋತಿ, ನ ಪನ ವಸ್ಸಚ್ಛೇದಪರಿಹಾರಾಯ। ಅನ್ತೋಉಪಚಾರಸೀಮಾಯಪಿ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇನ್ತೋ ಅತ್ತನಾ ಗಹಿತಸೇನಾಸನಂ ಅಪ್ಪವಿಟ್ಠೋಪಿ ವುತ್ಥವಸ್ಸೋ ಏವ ಹೋತಿ, ಗಹಿತಸೇನಾಸನೇ ಪನ ನಿವುತ್ಥೋ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಚ ಅರುಣುಟ್ಠಾಪನೇ ಪನ ಸತಿ ಹೋತಿ। ತೇನಾಹ **"ಪುರಿಮಸ್ಮಿಂ ಬಹುತರಂ ನಿವಸತಿ ನಾಮಾ"**ತಿ, ಏತೇನ ಚ ಇತರಸ್ಮಿಂ ಸತ್ತಾಹವಾರೇನಾಪಿ ಅರುಣುಟ್ಠಾಪನೇ ಸತಿ ಏವ ಅಪ್ಪಕತರಂ ನಿವಸತಿ ನಾಮ ಹೋತಿ, ನಾಸತೀತಿ ದೀಪಿತಂ ಹೋತಿ। **ನಾನಾಲಾಭೇಹೀತಿ** ವಿಸುಂ ವಿಸುಂ ನಿಬದ್ಧವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಲಾಭೇಹಿ। **ನಾನೂಪಚಾರೇಹೀತಿ** ನಾನಾಪರಿಕ್ಖೇಪನಾನಾದ್ವಾರೇಹಿ। **ಏಕಸೀಮಾವಿಹಾರೇಹೀತಿ** ದ್ವಿನ್ನಂ ವಿಹಾರಾನಂ ಏಕೇನ ಪಾಕಾರೇನ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ ಏಕಾಯ ಉಪಚಾರಸೀಮಾಯ ಅನ್ತೋಗತೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ವಿಹಾರೇಹಿ। **ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತೀತಿ** ಪಠಮಂ ಗಹಿತೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತಿ। **ತತ್ಥಾತಿ** ಯತ್ಥ ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧೋ, ತತ್ಥ।

ಉಪನನ್ದಸಕ್ಯಪುತ್ತವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಗಿಲಾನವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೬೫-೬. **ಭೂಮಿಯಂ ಪರಿಭಣ್ಡಂ ಅಕಾಸೀತಿ** ಗಿಲಾನೇನ ನಿಪನ್ನಭೂಮಿಯಂ ಕಿಲಿಟ್ಠಟ್ಠಾನಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಹರಿತೂಪಲಿತ್ತಂ ಕಾರೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭೇಸಜ್ಜಂ ಯೋಜೇತುಂ ಅಸಮತ್ಥೋತಿ** ಪರೇಹಿ ವುತ್ತವಿಧಿಮ್ಪಿ ಕಾತುಂ ಅಸಮತ್ಥೋ। ಪಾಳಿಯಂ ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕಾನಂ ಚೀವರದಾನೇ ಸಾಮಣೇರಾನಂ ತಿಚೀವರಾಧಿಟ್ಠಾನಾಭಾವಾ "ಚೀವರಞ್ಚ ಪತ್ತಞ್ಚಾ"ತಿಆದಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇಪಿ ಸಹಸ್ಸಂ ಅಗ್ಘತಿ, ಗಿಲಾನುಪಟ್ಠಾಕಾನಞ್ಞೇವ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ।

ಗಿಲಾನವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಮತಸನ್ತಕಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೩೬೯. **ಅಞ್ಞನ್ತಿ** ಚೀವರಪತ್ತತೋ ಅಞ್ಞಂ। **ಅಪ್ಪಗ್ಘನ್ತಿ** ಅತಿಜಿಣ್ಣಾದಿಭಾವೇನ ನಿಹೀನಂ। **ತತೋತಿ** ಅವಸೇಸಪರಿಕ್ಖಾರತೋ। **ಸಬ್ಬನ್ತಿ** ಪತ್ತಂ, ತಿಚೀವರಞ್ಚ।

ತತ್ಥ ತತ್ಥ ಸಙ್ಘಸ್ಸೇವಾತಿ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸೇವ। ಪಾಳಿಯಂ **ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಕಂ ಅವೇಭಙ್ಗಿಕನ್ತಿ** ಆಗತಾನಾಗತಸ್ಸ ಚಾತುದ್ದಿಸಸ್ಸ ಸಙ್ಘಸ್ಸೇವ ಸನ್ತಕಂ ಹುತ್ವಾ ಕಸ್ಸಚಿ ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಕಂ ಅವೇಭಙ್ಗಿಕಂ ಭವಿತುಂ ಅನುಜಾನಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೭೧-೨. **ಅಕ್ಕನಾಳಮಯನ್ತಿ** ಅಕ್ಕದಣ್ಡಮಯಂ। **ಅಕ್ಕದುಸ್ಸಾನೀತಿ** ಅಕ್ಕವಾಕೇನ ಕತದುಸ್ಸಾನಿ, ಪೋತ್ಥಕಗತಿಕಾನಿ ದುಕ್ಕಟವತ್ಥುಕಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದುಪಟ್ಟಚೀವರಸ್ಸ ವಾ ಮಜ್ಝೇತಿ** ಯಂ ನಿಟ್ಠಿತೇ ತಿಪಟ್ಟಚೀವರಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ ಪಟಲಂ ಕತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೭೪. “**ಸನ್ತೇ ಪತಿರೂಪೇ ಗಾಹಕೇ**”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಗಾಹಕೇ ಅಸತಿ ಅದತ್ವಾ ಭಾಜಿತೇಪಿ ಸುಭಾಜಿತಮೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೩೭೬. **ದಕ್ಖಿಣೋದಕಂ ಪಮಾಣನ್ತಿ** “ಏತ್ತಕಾನಿ ಚೀವರಾನಿ ದಸ್ಸಾಮೀ”ತಿ ಪಠಮಂ ಉದಕಂ ಪಾತೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ದೇನ್ತಿ। ತಂ ಯೇಹಿ ಗಹಿತಂ, ತೇ ಭಾಗಿನೋವ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಪರಸಮುದ್ದೇತಿ** ಜಮ್ಬುದೀಪೇ। ತಮ್ಬಪಣ್ಣಿದೀಪಞ್ಹಿ ಉಪಾದಾಯೇಸ ಏವಂ ವುತ್ತೋ।

ಮತಸನ್ತಕಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಟ್ಠಚೀವರಮಾತಿಕಾಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೭೯. **ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನನಯೇನ ವುತ್ತನ್ತಿ** “ಸೀಮಾಯ ದಾನ”ನ್ತಿಆದಿನಾ ವತ್ತಬ್ಬೇ “ಸೀಮಾಯ ದೇತೀ”ತಿಆದಿ ಪುಗ್ಗಲಾಧಿಟ್ಠಾನೇನ ವುತ್ತಂ। “**ಅಪಿಚಾ**”ತಿಆದಿನಾ ಪಠಮಲೇಡ್ಡುಪಾತಭೂತಪರಿಕ್ಖೇಪಾರಹಟ್ಠಾನತೋ ಬಹಿ ದುತಿಯಲೇಡ್ಡುಪಾತೋಪಿ ಉಪಚಾರಸೀಮಾ ಏವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಧುವಸನ್ನಿಪಾತಟ್ಠಾನಾದಿಕಮ್ಪಿ ಪರಿಯನ್ತೇ ಠಿತಮೇವ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಲೋಕೇ ಗಾಮಸೀಮಾದಯೋ ವಿಯ ಲಾಭಸೀಮಾ ನಾಮ ವಿಸುಂ ಪಸಿದ್ಧಾ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, ಕೇನಾಯಂ ಅನುಞ್ಞಾತಾತಿ ಆಹ “**ನೇವ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನಾ**”ತಿಆದಿ। ಏತೇನ ನಾಯಂ ಸಾಸನವೋಹಾರಸಿದ್ಧಾ, ಲೋಕವೋಹಾರಸಿದ್ಧಾ ಏವಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। “**ಜನಪದಪರಿಚ್ಛೇದೋ**”ತಿ ಇದಂ ಲೋಕಪಸಿದ್ಧಸೀಮಾಸದ್ದತ್ಥವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಪರಿಚ್ಛೇದಬ್ಭನ್ತರಂ ಪನ ಸಬ್ಬಂ ಜನಪದಸೀಮಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಜನಪದೋ ಏವ ಜನಪದಸೀಮಾ। ಏವಂ ರಟ್ಠಸೀಮಾದೀಸುಪಿ। ತೇನಾಹ “**ಆಣಾಪವತ್ತಿಟ್ಠಾನ**”ನ್ತಿಆದಿ।

ಪಥವೀವೇಮಜ್ಝೇ ಗತಸ್ಸಾತಿ ಯಾವ ಉದಕಪರಿಯನ್ತಾ ಖಣ್ಡಸೀಮತ್ತಾ ವುತ್ತಂ, ಉಪಚಾರಸೀಮಾದೀಸು ಪನ ಅಬದ್ಧಸೀಮಾಸು ಹೇಟ್ಠಾಪಥವಿಯಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಠಿತಾನಂ ನ ಪಾಪುಣಾತಿ, ಕೂಪಾದಿಪವೇಸಾರಹಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಾನಞ್ಞೇವ ಪಾಪುಣಾತೀತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ಸೀಮಾಕಥಾಯಂ ವುತ್ತನಯೇನ ತಂತಂಸೀಮಟ್ಠಭಾವೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ಚಕ್ಕವಾಳಸೀಮಾಯ ಪನ ದಿನ್ನಂ ಪಥವೀಸನ್ಧಾರಕಉದಕಟ್ಠಾನೇಪಿ ಠಿತಾನಂ ಪಾಪುಣಾತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಚಕ್ಕವಾಳವೋಹಾರತ್ತಾ।

ಬುದ್ಧಾಧಿವುತ್ಥೋತಿ ಬುದ್ಧೇನ ಭಗವತಾ ನಿವುತ್ಥೋ। **ಪಾಕವಟ್ಟನ್ತಿ** ನಿಬದ್ಧದಾನಂ। **ವತ್ತತೀತಿ** ಪವತ್ತತಿ। **ತೇಹೀತಿ** ಯೇಸಂ ಸಮ್ಮುಖೇ ಏಸ ದೇತಿ, ತೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ। **ದುತಿಯಭಾಗೇ ಪನ ಥೇರಾಸನಂ ಆರುಳ್ಹೇತಿ** ಯಾವ ಸಙ್ಘನವಕಾ ಏಕವಾರಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಭಾಗಂ ದತ್ವಾ ಚೀವರೇ ಅಪರಿಕ್ಖೀಣೇ ಪುನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ದಾತುಂ ದುತಿಯಭಾಗೇ ಥೇರಸ್ಸ ದಿನ್ನೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾನಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಏತ್ಥ “ತುಯ್ಹಂ ದೇಮಾ”ತಿ ಅವುತ್ತತ್ತಾತಿ ಕಾರಣಂ ವದನ್ತಿ। ಯದಿ ಏವಂ “ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದೇಮಾ”ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ವಟ್ಟೇಯ್ಯ, “ಭಿಕ್ಖೂನಂ ದೇಮ, ಥೇರಾನಂ ದೇಮ, ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದೇಮಾ”ತಿ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩೭೯) ವಚನತೋ ಭೇದೋ ನ ದಿಸ್ಸತಿ। ವೀಮಂಸಿತಬ್ಬಮೇತ್ಥ ಕಾರಣಂ।

ಪಾರುಪಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾನಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀನಞ್ಚ ದಮ್ಮೀತಿ ವುತ್ತೇ ಪನ ನ ಮಜ್ಝೇ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಪಕ್ಖೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಅಪರಾಮಟ್ಠತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಗಣನಾಯ ಭಾಗೋ ದಾತಬ್ಬೋತಿ

ದಾಯಕಸ್ಸ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋತಿ ಸಿಜ್ಝತಿ, ತಥಾ ದಾನಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖೂಪಿ ಗಣೇತ್ವಾ ದಿನ್ನೇ ಏವ ಯುಜ್ಜತಿ। ಇತರಥಾ ಹಿ ಕಿತ್ತಕಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ಕಿತ್ತಕಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನನ್ತಿ ನ ವಿಞ್ಞಾಯತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತವಚನಮ್ಪಿ "ಭಿಕ್ಖೂನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತವಚನಸದಿಸಮೇವಾತಿ ಆಹ **"ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ಗಣೇತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬ"**ನ್ತಿ। ತೇನಾಹ **"ಪುಗ್ಗಲೋ ...ಪೇ॰... ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಗ್ಗಹಣೇನ ಅಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ"**ತಿ। ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘ-ಸದ್ದೇನ ಭಿಕ್ಖೂನಞ್ಞೇವ ಗಹಿತತ್ತಾ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಪನ "ತುಯ್ಹಞ್ಚಾ"ತಿ ವಿಸುಂ ಗಹಿತತ್ತಾ ಚ ತತ್ಥಸ್ಸ ಅಗ್ಗಹಿತತಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ, "ಭಿಕ್ಖೂನಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುನೀನಞ್ಚ ತುಯ್ಹಞ್ಚಾ"ತಿ ವುತ್ತಟ್ಠಾನಸದಿಸತ್ತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಪುಗ್ಗಲಪ್ಪಧಾನೋ ಹೇತ್ಥ ಸಙ್ಘ-ಸದ್ದೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಗ್ಗಹಣೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ"ತಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಮಹಾವಗ್ಗ ೩.೩೭೯) ಪಾಠಂ ಲಿಖನ್ತಿ, ತಂ ನ ಸುನ್ದರಂ ತಸ್ಸ ವಿಸುಂ ಲಾಭಗ್ಗಹಣೇ ಕಾರಣವಚನತ್ತಾ। ತಥಾ ಹಿ ವಿಸುಂ ಸಙ್ಘಗ್ಗಹಣೇನ ಗಹಿತತ್ತಾತಿ ವಿಸುಂ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸಪಿ ಭಾಗಗ್ಗಹಣೇ ಕಾರಣಂ ವುತ್ತಂ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಗ್ಗಹಣಂ, ಏವಂ ಉಪರಿ "ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ತುಯ್ಹಞ್ಚಾ"ತಿಆದೀಸುಪಿ ಸಙ್ಘಾದಿ-ಸದ್ದೇಹಿ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅಗ್ಗಹಣಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಯದಿ ಹಿ ಗಹಣಂ ಸಿಯಾ, ಸಙ್ಘತೋಪಿ, ವಿಸುಮ್ಪೀತಿ ಭಾಗದ್ವಯಂ ಲಭೇಯ್ಯ ಉಭಯತ್ಥ ಗಹಿತತ್ತಾ।

ಪೂಜೇತಬ್ಬನ್ತಿಆದಿ ಗಿಹಿಕಮ್ಮಂ ನ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **"ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಹರಾ"**ತಿ ಇದಂ ಪಿಣ್ಡಪಾತಹರಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ **"ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ। **"ಅನ್ತೋಹೇಮನ್ತೇ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ಅನತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ವಸ್ಸಾನಂ ಪಚ್ಛಿಮೇ ಮಾಸೇ ದಿನ್ನಂ ಪುರಿಮವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾನಞ್ಞೇವ ಪಾಪುಣಾತಿ, ತತೋ ಪರಂ ಹೇಮನ್ತೇ ದಿನ್ನಂ ಪಚ್ಛಿಮವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾನಮ್ಪಿ ವುತ್ಥವಸ್ಸತ್ತಾ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಹೇಮನ್ತತೋ ಪನ ಪರಂ ಪಿಟ್ಠಿಸಮಯೇ "ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಸಙ್ಘಸ್ಸಾ"ತಿ ಏವಂ ವತ್ವಾ ದಿನ್ನಂ ಅನನ್ತರೇ ವಸ್ಸೇ ವಾ ತತೋ ಪರೇಸು ವಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ತಸ್ಮಿಂ ವುತ್ಥವಸ್ಸಾನಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾಪುಣಾತಿ। ಯೇ ಪನ ಸಬ್ಬಥಾ ಅವುತ್ಥವಸ್ಸಾ, ತೇಸಂ ನ ಪಾಪುಣಾತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪೀ**ತಿ ಹಿ ತಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುಭಾವೇ ವುತ್ಥವಸ್ಸಾನಂ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। **"ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಸಙ್ಘಸ್ಸಾ"**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ **ಸಮ್ಮುಖೀಭೂತಾನಂ ಸಬ್ಬೇಸ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಅತೀತವಸ್ಸ**ನ್ತಿ ಅನನ್ತರಾತೀತವಸ್ಸಂ।

ಉದ್ದೇಸಂ ಗಹೇತುಂ ಆಗತೋತಿ ಉದ್ದೇಸೇ ಅಗ್ಗಹಿತೇಪಿ ಅನ್ತೇವಾಸಿಕೋವಾತಿ ವುತ್ತಂ। **ಗಹೇತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ**ತಿ ಪರಿನಿಟ್ಠಿತಉದ್ದೇಸೋ ಹುತ್ವಾ ಗಚ್ಛನ್ತೋ। **"ವತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಉದ್ದೇಸಪರಿಪುಚ್ಛಾದೀನಿ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಚರನ್ತಾನ"**ನ್ತಿ ಇದಂ "ಉದ್ದೇಸನ್ತೇವಾಸಿಕಾನ"ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸೇವ ವಿಸೇಸನಂ, ತೇನ ಉದ್ದೇಸಕಾಲೇ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಉದ್ದೇಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ತ್ವಾ ಅಞ್ಞತ್ಥ ನಿವಸನ್ತೇ ಅನಿಬದ್ಧಚಾರಿಕೇ ನಿವತ್ತೇತಿ।

ಅಟ್ಠಚೀವರಮಾತಿಕಾಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚೀವರಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೯. ಚಮ್ಪೇಯ್ಯಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಕಸ್ಸಪಗೋತ್ತಭಿಕ್ಖುವತ್ಥುಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೩೮೦. ಚಮ್ಪೇಯ್ಯಕ್ಖನ್ಧಕೇ **ತನ್ತಿಬದ್ಧೋ**ತಿ ತನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ ಬ್ಯಾಪಾರೋ, ತತ್ಥ ಬದ್ಧೋ, ಉಸ್ಸುಕ್ಕಂ ಆಪನ್ನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **''ತಸ್ಮಿಂ ಆವಾಸೇ''**ತಿಆದಿ।

೩೮೭-೮. ಹಾಪನಂ ವಾ ಅಞ್ಞಥಾ ಕರಣಂ ವಾ ನತ್ಥೀತಿ ಞತ್ತಿಕಮ್ಮಸ್ಸ ಞತ್ತಿಯಾ ಏಕತ್ತಾ ಹಾಪನಂ ನ ಸಮ್ಭವತಿ, ತಸ್ಸಾ ಏಕತ್ತಾ ಏವ ಪಚ್ಛಾ ಞತ್ತಿಠಪನವಸೇನ, ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಠಪನವಸೇನ ಚ ಅಞ್ಞಥಾ ಕರಣಂ ನತ್ಥಿ। **ಪರತೋ**ತಿ ಪರಿವಾರೇ। **ತನ್ತಿ** ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಂ, ತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕಸ್ಸಪಗೋತ್ತಭಿಕ್ಖುವತ್ಥುಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದ್ವೇನಿಸ್ಸರಣಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೯೫. ಏಸಾತಿ ''ಬಾಲೋ''ತಿಆದಿನಾ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಪುಗ್ಗಲೋ, ಅಪ್ಪತ್ತೋತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತತ್ಥ ಕಾರಣಮಾಹ **''ಯಸ್ಮಾ''**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಆವೇಣಿಕೇನ ಲಕ್ಖಣೇನಾ**ತಿ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಸ್ಸ ನಿಮಿತ್ತಭಾವೇನ ಪಾಳಿಯಂ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಸಾಧಾರಣಭೂತೇನ ಕುಲದೂಸಕಭಾವೇನ। ಯದಿ ಹೇಸ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಅಪ್ಪತ್ತೋ, ಕಥಂ ಪನ ಸುನಿಸ್ಸಾರಿತೋತಿ ಆಹ **''ಯಸ್ಮಾ ಪನಸ್ಸ ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಸಙ್ಘೋ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಂ ಕರೇಯ್ಯಾತಿ ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಸುನಿಸ್ಸಾರಿತೋ''**ತಿ। **ತತ್ಥ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಕಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಕೇ (ಚೂಳವ॰ ೨೭) ವುತ್ತಂ।

ಏತ್ಥ ಪನ ಕುಲದೂಸಕಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಕತಸ್ಸ **ತೇರಸಕಕಣ್ಡಕಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ''ಯಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ವಸನ್ತೇನ ಯಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ಕುಲದೂಸಕಕಮ್ಮಂ ಕತಂ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ವಾ ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ ವಾ ನ ವಸಿತಬ್ಬ''ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೪೩೩) ಯಾ ಸಮ್ಮಾವತ್ತನಾ ವುತ್ತಾ, ಸಾ ಇತರೇನಾಪಿ ಪೂರೇತಬ್ಬಾ। ಯಂ ಪನ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕುಲದೂಸಕಸ್ಸ ತತ್ಥೇವ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ''ಯೇಸು ಕುಲೇಸು ಕುಲದೂಸಕಕಮ್ಮಂ ಕತಂ, ತತೋ ಪಚ್ಚಯಾ ನ ಗಹೇತಬ್ಬಾ''ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ನ ಪೂರೇತಬ್ಬಂ ಕುಲಸಙ್ಗಹಸ್ಸ ಅಕತತ್ತಾ। ಏವಂ ಸೇಸಕಮ್ಮೇಸುಪಿ। ಯದಿ ಏವಂ ''ತಜ್ಜನೀಯಕಮ್ಮಾರಹಸ್ಸ ನಿಯಸಕಮ್ಮಂ ಕರೋತಿ… ಪೇ॰… ಏವಂ ಖೋ, ಉಪಾಲಿ, ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮಂ ಹೋತೀ''ತಿಆದಿವಚನಂ (ಮಹಾವ॰ ೪೦೨) ವಿರುಜ್ಝತೀತಿ? ನ ವಿರುಜ್ಝತಿ ಸಙ್ಘಸನ್ನಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ತಜ್ಜನೀಯಾದಿಕಮ್ಮಾರಹತ್ತಸ್ಸ ಸಿಜ್ಝನತೋ। ಯಸ್ಸ ಹಿ ಸಙ್ಘೋ ''ತಜ್ಜನೀಯಕಮ್ಮಂ ಕರೋಮಾ''ತಿ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ, ಕಮ್ಮವಾಚಂ ಸಾವೇನ್ತೋ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮವಾಚಂ ಸಾವೇತಿ, ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಂ ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ। ಸಚೇ ಪನ ''ತಸ್ಸೇವ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಮೇವ ಕರೋಮಾ''ತಿ ಸನ್ನಿಟ್ಠಾನಂ ಕತ್ವಾ ತದೇವ ಕರೋತಿ, ತಸ್ಸ ತಂ ಕಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮಕಮ್ಮನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಏವಮಿಧ ''ನಿಸ್ಸಾರಣ''ನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಸ್ಸ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಸೇನ ಅತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ತದಞ್ಞೇಸಂ ತಜ್ಜನೀಯಾದೀನಂ ವಸೇನ ನಿಸ್ಸಾರಣೇ ಅಧಿಪ್ಪೇತೇ ''ಅಪ್ಪತ್ತೋ ನಿಸ್ಸಾರಣ''ನ್ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖವಸೇನ ಸಮ್ಪತ್ತೋ ನಿಸ್ಸಾರಣಂ, ''ತಞ್ಚೇ ಸಙ್ಘೋ ನಿಸ್ಸಾರೇತಿ। ಸುನಿಸ್ಸಾರಿತೋ''ತಿ ಅತ್ಥಸಮ್ಭವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ಪುನ **''ತಞ್ಚೇ ಸಙ್ಘೋ ನಿಸ್ಸಾರೇತೀತಿ ಸಚೇ ಸಙ್ಘೋ''**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತಜ್ಜನೀಯಾದಿಕಮ್ಮವಿಸಯೇ, ಏಕೇನಾಪಿ ಅಙ್ಗೇನ ನಿಸ್ಸಾರಣಾ ಅನುಞ್ಞಾತಾತಿ ಯೋಜನಾ। ಪಾಳಿಯಂ **ಅಪ್ಪತ್ತೋ ನಿಸ್ಸಾರಣ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಆಪನ್ನೋ ಆವೇಣಿಕವಸೇನ ತಜ್ಜನೀಯಾದಿಸಙ್ಖಾತಂ ನಿಸ್ಸಾರಣಂ ಪತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ದ್ವೇನಿಸ್ಸರಣಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚಮ್ಮೇಯ್ಯಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೧೦. ಕೋಸಮ್ಬಕಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಕೋಸಮ್ಬಕವಿವಾದಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೪೫೧. ಕೋಸಮ್ಬಕಕ್ಖನ್ಧಕೇ **ಸಚೇ ಹೋತಿ, ದೇಸೇಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ವಿನಯಧರಸ್ಸ ವಚನೇನ ಆಪತ್ತಿದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ। ತೇನೇವ ಪಾಳಿಯಂ "ಸೋ ತಸ್ಸಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿದಿಟ್ಠಿ ಹೋತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ನತ್ಥಿ ಆಪತ್ತೀ**ತಿ ಉದಕಸ್ಸ ಠಪನಭಾವಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ವಾ ಠಪಿತಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸರಿತ್ವಾ ವಾ ಗಮನೇ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಅಸತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿಪಕ್ಖೋಪಿ ಸಮ್ಭವತೀತಿ ವಿನಯಧರೋ ತತ್ಥ ಅನಾಪತ್ತಿದಿಟ್ಠಿಂ ಪಟಿಲಭಿತ್ವಾ ಏವಮಾಹ। ತೇನೇವ ಪಾಳಿಯಂ "ಅಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿದಿಟ್ಠಿನೋ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಪರಿಸಾಯಪಿಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತಿದಿಟ್ಠಿಯಾ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ "ಅಞ್ಞೇ"ತಿ ಬಹುವಚನಂ ಕತಂ। **ಅನಾಪತ್ತಿದಿಟ್ಠಿ ಅಹೋಸೀ**ತಿ ಸುತ್ತನ್ತಿಕತ್ಥೇರಸ್ಸ ವಿನಯೇ ಅಪಕತಞ್ಞುತಾಯ ವಿನಯಧರಸ್ಸ ವಚನಮತ್ತೇನ ಸೋ ಏವಮಹೋಸಿ, ಸಾ ಪನಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಏವ ಉದಕಾವಸೇಸಸ್ಸ ಠಪನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಠಪಿತತ್ತಾ। ವತ್ಥುಮತ್ತಜಾನನೇ ಏವ ಹಿ ಸೇಖಿಯಾ ಸಚಿತ್ತಕಾ, ನ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಿಜಾನನೇ। ತೇನೇವ ಪಾಳಿಯಂ "ತಸ್ಸಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿದಿಟ್ಠಿ ಹೋತೀ"ತಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಆಪತ್ತಿ ಇಚ್ಚೇವ ವುತ್ತಂ। "**ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನೋ**"ತಿ ಇದಂ ವಿನಯಧರತ್ಥೇರೋ "ತಯಾ ಇದಂ ಉದಕಂ ಠಪಿತ"ನ್ತಿ ಅತ್ತನಾ ಪುಟ್ಠೇನ ಸುತ್ತನ್ತಿಕತ್ಥೇರೇನ "ಆಮಾವುಸೋ"ತಿ ವುತ್ತವಚನಂ ಸರಿತ್ವಾ ಪಣ್ಣತ್ತಿಅಕೋವಿದತಾಯ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚೇವ ಅಕಾಸೀತಿ ಆಪತ್ತಿದಿಟ್ಠಿ ಹುತ್ವಾವ ಅವೋಚ। ತೇನೇವ ಪಾಳಿಯಂ "ಅಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ತಸ್ಸಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಆಪತ್ತಿದಿಟ್ಠಿನೋ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

೪೫೩. "**ನ ತಾವ ಭಿನ್ನೋ**"ತಿ ಇದಂ ಉಕ್ಖಿಪನತದನುವತ್ತನಮತ್ತೇನ ಸಙ್ಘೋ ಭಿನ್ನೋ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪನ ಉಭಯಪಕ್ಖಿಕಾನಂ ಪಕ್ಖಂ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕೋಧವಸೇನ ಕಾಯವಚೀಕಲಹವಡ್ಢನೇನೇವ ಹೋತೀತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ "**ಸೋ ಚ ಖೋ ಕಲಹವಸೇನಾ**"ತಿ। **ಸಮ್ಭಮಅತ್ಥವಸೇನಾ**ತಿ ತುರಿತತ್ಥವಸೇನ।

೪೫೪. **ಅಕಾರಣೇ**ತಿಆದಿ ಅನುಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾವ ಉಪಾಯೇನ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಹಿತೇಸಿತಾಯ ಆಪತ್ತಿತೋ ಮೋಚೇತುಂ ಯುತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಕೋಧಚಿತ್ತವಸೇನ ವಿಹೇಠನತ್ಥಾಯ ಕತಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಕಮ್ಮಙ್ಗಸ್ಸ ಅಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ। ತೇನೇವ ಪಾಳಿಯಂ "ಆಪತ್ತಿ ಏಸಾ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ನೇಸಾ ಅನಾಪತ್ತಿ…ಪೇ॰… ಉಕ್ಖಿತ್ತೋ ಏಸೋ ಭಿಕ್ಖೂ"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

೪೫೫. "**ಅಧಮ್ಮವಾದೀನಂ ಪಕ್ಖೇ ನಿಸಿನ್ನೋ**"ತಿ ಇದಂ ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಂ, ಧಮ್ಮವಾದೀನಂ ಪಕ್ಖೇ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಅಧಮ್ಮವಾದೀನಂ ಲದ್ಧಿಂ ಗಣ್ಹನ್ತೋಪಿ ಧಮ್ಮವಾದೀನಂ ನಾನಾಸಂವಾಸಕೋ ಹೋತಿ ಏವ। **ಕಮ್ಮಂ ಕೋಪೇತೀ**ತಿ ತಂ ವಿನಾ ಗಣಸ್ಸ ಅಪೂರಣಪಕ್ಖಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಯತ್ಥ ವಾ ತತ್ಥ ವಾ**ತಿ ಧಮ್ಮವಾದೀನಂ ಪಕ್ಖೇ ವಾ ಅಧಮ್ಮವಾದೀನಂ ಪಕ್ಖೇ ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಇಮೇ ಧಮ್ಮವಾದಿನೋತಿ ಗಣ್ಹಾತೀ**ತಿ ತಂತಂಪಕ್ಖಗತೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಯಾಥಾವತೋ ವಾ ಅಯಾಥಾವತೋ ವಾ "ಇಮೇ ಧಮ್ಮವಾದಿನೋ"ತಿ ಗಣ್ಹಾತಿ, ಅಯಂ ತಂತಂಪಕ್ಖಗತಾನಂ ಅತ್ತಾನಂ ಸಮಾನಸಂವಾಸಕಂ ಕರೋತಿ।

೪೫೬. **ಉಪದಂಸೇನ್ತೀ**ತಿ ಪವತ್ತೇನ್ತಿ। ಪಾಳಿಯಂ **ಏತ್ತಾವತಾ**ತಿ "ಏತ್ತಕಪದೇಸಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ನಿಸಿನ್ನಾ ಮಯಂ ಕೋಧಚಿತ್ತೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇಪಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅನನುಲೋಮಿಕಂ ಕಾಯಕಮ್ಮಾದಿಂ ಪವತ್ತೇತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಸಲ್ಲೇಕ್ಖೇತ್ವಾ ದೂರೇ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನಾಹ "**ಉಪಚಾರಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ**"ತಿ।

೪೫೭. ಪಾಳಿಯಂ **ಭಣ್ಡನಜಾತಾ**ತಿಆದೀಸು ಕಲಹಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಭಾಗೋ **ಭಣ್ಡನಂ** ನಾಮ। ಹತ್ಥಪರಾಮಾಸಾದಿ **ಕಲಹೋ** ನಾಮ। ವಿರುದ್ಧವಾದೋ **ವಿವಾದೋ** ನಾಮ।

೪೫೮. **ಪರಿಪುಣ್ಣಕೋಸಕೋಟ್ಠಾಗಾರೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕೋಸೋ ನಾಮ ಸುವಣ್ಣಮಣಿಆದಿಭಣ್ಡಾಗಾರಸಾರಗಬ್ಭೋ। ಕೋಟ್ಠಂ ವುಚ್ಚತಿ ಧಞ್ಞಸ್ಸ ಆವಸನಟ್ಠಾನಂ, ಕೋಟ್ಠಭೂತಂ ಅಗಾರಂ ಕೋಟ್ಠಾಗಾರಂ, ಧಞ್ಞಸಙ್ಗಹಟ್ಠಾನಂ। **ಅಬ್ಭುಯ್ಯಾಸೀ**ತಿ ಯುದ್ಧಾಯ ಅಭಿಮುಖೋ ನಿಕ್ಖಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಕಸಙ್ಘಾತಮ್ಪೀ**ತಿ ಏಕಯುದ್ಧಮ್ಪಿ। **ಧೋವನ**ನ್ತಿ ಧೋವನುದಕಂ।

೪೬೩. **ಪರಿಯಾದಿನ್ನರೂಪಾ**ತಿ ಕೋಧಚಿತ್ತೇನ ಪರಿಗ್ಗಹಿತಸಭಾವಾ।

೪೬೪. **ತಂ ನ ಜಾನನ್ತೀ**ತಿ ತಂ ಕಲಹಂ ನ ಜಾನನ್ತಿ। **ಯೇ ಉಪನಯ್ಹನ್ತೀ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಂ ಕೋಧಾಕಾರಂ ಚಿತ್ತೇ ಬನ್ಧನ್ತಿ। **ಪಾಕಟಪರಿಸ್ಸಯೇ**ತಿ ಸೀಹಾದಿಕೇ। **ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿಸ್ಸಯೇ**ತಿ ರಾಗಾದಿಕೇ। ಪಾಳಿಯಂ **ನತ್ಥಿ ಬಾಲೇ** ೯೭ **ಸಹಾಯತಾ**ತಿ ಬಾಲಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಸೀಲಾದಿಗುಣಸಙ್ಖಾತಾ ಸಹಾಯತಾ ನತ್ಥಿ, ನ ಸಕ್ಕಾ ಲದ್ಧುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೬೬. **ಅತ್ತಕಾಮರೂಪಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಹಿತಕಾಮಯಮಾನಸಭಾವಾ। **ಅನುರುದ್ಧಾ**ತಿ ಏಕಸೇಸನಯೇನ ತಿಣ್ಣಮ್ಪಿ ಕುಲಪುತ್ತಾನಂ ಆಲಪನಂ, ತೇನೇವ ಬಹುವಚನನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ। **ಖಮನೀಯಂ** ಸರೀರಂ **ಯಾಪನೀಯಂ** ಜೀವಿತಂ "ಕಚ್ಚಿ ವೋ ಸರೀರಞ್ಚ ಧಾರೇತುಂ, ಜೀವಿತಞ್ಚ ಯಾಪೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛತಿ। **ತಗ್ಘಾ**ತಿ ಏಕಂಸತ್ಥೇ ನಿಪಾತೋ, ಏಕಂಸೇನ ಮಯಂ ಭನ್ತೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಯಥಾ ಕಥ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ **ಯಥಾ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, **ಯಥಾಕಥ**ನ್ತಿ ವಾ ಏಕೋ ನಿಪಾತೋ ಕಾರಣಪುಚ್ಛನತ್ಥೋ, ಕೇನ ಪಕಾರೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏಕಞ್ಚ ಪನ ಮಞ್ಞೇ ಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಏಕಸ್ಸ ಚಿತ್ತವಸೇನ ಇತರೇಸಮ್ಪಿ ಪವತ್ತನತೋ ಸಬ್ಬೇಸಂ ನೋ ಏಕಂ ವಿಯ ಚಿತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಚ್ಚಿ ಪನ ವೋ ಅನುರುದ್ಧಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ವೋ**ತಿ ನಿಪಾತಮತ್ತಂ, ಪಚ್ಚತ್ತವಚನಂ ವಾ, ಕಚ್ಚಿ ತುಮ್ಹೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಮ್ಹಾಕ**ನ್ತಿ ನಿದ್ಧಾರಣೇ ಸಾಮಿವಚನಂ, ಅಮ್ಹೇಸು ತೀಸು ಯೋ ಪಠಮಂ ಪಟಿಕ್ಕಮತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕೋಸಮ್ಬಕವಿವಾದಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾಲಿಲೇಯ್ಯಕಗಮನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೪೬೭. **ಯೇನ ಪಾಲಿಲೇಯ್ಯಕ**ನ್ತಿ ಪಚ್ಚತ್ತೇ ಉಪಯೋಗವಚನಂ, ಯತ್ಥ ಪಾಲಿಲೇಯ್ಯಕೋ ಗಾಮೋ, ತತ್ಥ ಅವಸರೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಹರಪೋತಕೇಹೀ**ತಿ ಭಿಙ್ಕಚ್ಛಾಪೇಹಿ। "ಓಗಾಹಿ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ, ನಹಾನಪೋಕ್ಖರಣಿನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಉದಾನಗಾಥಾಯಂ ಪನ - ರಥಈಸಸದಿಸದನ್ತಸ್ಸ ನಾಗಸ್ಸ ಹತ್ಥಿನೋ ಏತಂ ವಿವೇಕನಿನ್ನಂ ಚಿತ್ತಂ ನಾಗೇನ ಬುದ್ಧನಾಗಸ್ಸ ವಿವೇಕನಿನ್ನಚಿತ್ತೇನ ಸಮೇತಿ। ಕಸ್ಮಾ? ಯಂ ಯಸ್ಮಾ ಏಕೋವ ರಮತಿ ವನೇ, ತಸ್ಮಾ ಏವಂ ಯೋಜನಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ।

ಪಾಲಿಲೇಯ್ಯಕಗಮನಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಟ್ಠಾರಸವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೪೬೮. **ಯಥಾ ಧಮ್ಮೋ ತಥಾ ತಿಟ್ಠಾಹೀ**ತಿ ಯಥಾ ಧಮ್ಮೋ ಚ ವಿನಯೋ ಚ ಠಿತೋ, ತಥಾ ತಿಟ್ಠ, ಧಮ್ಮವಾದೀಪಕ್ಖೇ ತಿಟ್ಠಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೭೩. **"ಯೋ ಪಟಿಬಾಹೇಯ್ಯ, ಆಪತ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಸ್ಸಾ"**ತಿ ಇದಂ ಸಾಮಗ್ಗೀಭೇದಸ್ಸ ಅಕಾರಕೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಯೇ ಪನ ಭೇದಕಾರಕಾ ವಿರುದ್ಧಾ ಅಲಜ್ಜಿನೋ , ತೇಸಂ ಪಟಿಬಾಹಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ ತೇಸಂ ಸನ್ತಕಸ್ಸಪಿ ಸೇನಾಸನಸ್ಸ ವಿನಾಸನವಚನತೋ। **"ವಿವಿತ್ತಂ ಕತ್ವಾಪಿ ದಾತಬ್ಬ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪನ ಯಥಾವುಡ್ಢಂ ವರಸೇನಾಸನಂ ಅದತ್ವಾ ವುಡ್ಢಾನಮ್ಪಿ ಅಸಞ್ಞತಾನಂ ಸಞ್ಞತೇಹಿ ವಿವಿತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೪೭೫. ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಓಸಾರೇತ್ವಾತಿ ಏತ್ಥ ಉಕ್ಖಿತ್ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಆಪತ್ತಿಯಾಪನ್ನಭಾವಂ ಪಟಿಜಾನಿತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾವತ್ತನೇನ ಉಕ್ಖೇಪಕಾನಂ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಓಸಾರಣಚ್ಛನ್ದಸ್ಸ ಪಗೇವ ಞಾತತ್ತಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಉಕ್ಖಿತ್ತಾನುವತ್ತಕಾ ಸಯಮೇವ ನಂ ಓಸಾರೇಸುನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೪೭೬. ಅತ್ಥತೋ ಅಪಗತಾತಿ ಸಾಮಗ್ಗೀಅತ್ಥವಿರಹಿತಾ, ತುಚ್ಛಬ್ಯಞ್ಜನಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೭೭. ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾಚಾರೋತಿ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತಬ್ಬಸುನ್ದರಾಚಾರೋ। **ಅನಪಗತನ್ತಿ** ಕಾರಣತೋ ಅನಪೇತಂ। ಆದಾತಬ್ಬತೋ ಗಹೇತಬ್ಬತೋ ಆದಾಯನ್ತಿ ಆಚರಿಯವಾದೋ ವುತ್ತೋತಿ ಆಹ **"ಆದಾಯಂ ಅತ್ತನೋ ಆಚರಿಯವಾದ"**ನ್ತಿ।

ಅಟ್ಠಹಿ ದೂತಙ್ಗೇಹೀತಿ "ಸೋತಾ ಚ ಹೋತಿ ಸಾವೇತಾ ಚ ಉಗ್ಗಹೇತಾ ಚ ಧಾರೇತಾ ಚ ವಿಞ್ಞಾತಾ ಚ ವಿಞ್ಞಾಪೇತಾ ಚ ಕುಸಲೋ ಚ ಸಹಿತಾಸಹಿತಸ್ಸ ನೋ ಚ ಕಲಹಕಾರಕೋ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೧೬) ಏವಂ ವುತ್ತೇಹಿ ಅಟ್ಠಹಿ ದೂತಙ್ಗೇಹಿ। ಸೇಸಮೇತ್ಥ, ಹೇಟ್ಠಾ ಚ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವಾತಿ।

ಅಟ್ಠಾರಸವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಕೋಸಮ್ಬಕಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಮತಿವಿನೋದನಿಯಂ

ಮಹಾವಗ್ಗವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಚೂಳವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೧. ಕಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ತಜ್ಜನೀಯಕಮ್ಮಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧. ಚೂಳವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮೇ ಕಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಕೇ ತಾವ **"ಬಲವಾಬಲವ"**ನ್ತಿ ಇದಂ ಏಕಪದಂ। "ಬಲವಬಲವ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಆಕಾರಂ ಕತ್ವಾ "ಬಲವಾಬಲವ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಞ್ಚ "ದುಕ್ಖದುಕ್ಖ"ನ್ತಿಆದೀಸು ವಿಯ ಅತಿಸಯತ್ಥೇ ವತ್ತತೀತಿ ಆಹ **"ಸುಟ್ಠು ಬಲವಂ ಪಟಿವದಥಾ"**ತಿ, ಅತಿ ವಿಯ ಬಲವಂ ಕತ್ವಾ ಪಟಿವಚನಂ ದೇಥಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೨. ಪಾಳಿಯಂ **ಆಪತ್ತಿ ಆರೋಪೇತಬ್ಬಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಕಿಞ್ಚಾಪಿ "ಮಾ ಖೋ ತುಮ್ಹೇ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಏಸೋ ಅಜೇಸೀ"ತಿಆದಿಕೇ ಭಣ್ಡನಾದಿಜನಕೇ ವಚನೇ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಕಾಚಿ ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ನತ್ಥಿ ಮುಸಾಪೇಸುಞ್ಞಾದೀಸು ಏತಸ್ಸ ಅಪ್ಪವಿಟ್ಠತ್ತಾ, ತಥಾಪಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ವಿಸುಂ, ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಚ "ಮಾ, ಆವುಸೋ, ಭಿಕ್ಖೂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪಯೋಜೇತ್ವಾ ಭಣ್ಡನಾದಿಂ ಅಕಾಸಿ, ನೇದಂ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾದೀನಂ ಅತ್ಥಾಯ ವತ್ತತೀ"ತಿ ಏವಂ ಅಪಞ್ಞತ್ತೇನ ವುಚ್ಚಮಾನಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅನಾದರಿಯೇನ ಅನೋರಮನಪಚ್ಚಯಾ ವಾ ಅಞ್ಞವಾದವಿಹೇಸಾದಿಕರಣಪಚ್ಚಯಾ ವಾ ಯಾ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತಿ, ಸಾ ಆಪತ್ತಿ ಆರೋಪೇತಬ್ಬಾ ದಿಟ್ಠಿವಿಪನ್ನಸ್ಸ ವಿಯಾತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಯಸ್ಸ ಪನ ಇದಂ ವಚನಂ ವಿನಾವ ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ಆಪನ್ನಾ ಲಹುಕಾಪತ್ತಿ ಅತ್ಥಿ, ತಸ್ಸಪಿ ಆರೋಪೇತಬ್ಬಾವ। ಯಂ ಪನ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ "ಅತ್ತನಾ ಭಣ್ಡನಕಾರಕಾ"ತಿ ಅತ್ತನಾ-ಸದ್ದಗ್ಗಹಣಂ, "ಯೇಪಿ ಚಞ್ಞೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಭಣ್ಡನಕಾರಕಾ…ಪೇ॰… ತೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ"ತಿಆದಿವಚನಞ್ಚ, ತಂ ವತ್ಥುವಸೇನ ಗಹಿತಂ। ಯೋ ಪನ ಸಯಮೇವ ಭಣ್ಡನಕಾರಕೋ ಹೋತಿ, ಅಞ್ಞೇ ಪನ ಭಣ್ಡನಕಾರಕೇ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ "ಮಾ ಖೋ ತುಮ್ಹೇ"ತಿಆದಿವಚನಂ ನ ವದತಿ, ತಸ್ಸಾಪೇತಂ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬಮೇವ। ಕರೋನ್ತೇಹಿ ಚ "ಸುಣಾತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಘೋ, ಅಯಂ ಇತ್ಥನ್ನಾಮೋ ಭಿಕ್ಖು ಭಣ್ಡನಕಾರಕೋ…ಪೇ॰… ಸಙ್ಘೇ ಅಧಿಕರಣಕಾರಕೋ। ಯದಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪತ್ತಕಲ್ಲ"ನ್ತಿಆದಿನಾವ ಕಮ್ಮವಾಚಾ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಯೋ ಚ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಕಲಹಾಯ ಸಮಾದಪೇತಿ, ತಸ್ಸಾಪಿ ಏವಮೇವ ಕಮ್ಮವಾಚಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಸಮಾದಾಪನಸ್ಸಪಿ ಭಣ್ಡನಕಾರಕತ್ತೇ ಏವ ಪವಿಸನತೋ। ಅಞ್ಞೇಸಂ ಸಮಾದಾಪನಾಕಾರಮ್ಪಿ ವತ್ವಾವ, ಕಮ್ಮವಾಚಂ ಕಾತುಕಾಮೇನಪಿ ಚ ತೇಹಿ ವುತ್ತವಚನತ್ಥಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ತದನುಗುಣಂ ಯೋಜೇತ್ವಾವ ಕಾತಬ್ಬಂ, ನ ಇಧಾಗತವಸೇನೇವ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಇಧಾಗತವಸೇನೇವ ವಚನಾಸಮ್ಭವಾ। ಭೂತೇನ ವತ್ಥುನಾ ಕತಮೇವ ಹಿ ಅವಿಪನ್ನಂ ಹೋತಿ, ನಾಞ್ಞನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಏಸ ನಯೋ ನಿಯಸ್ಸಕಮ್ಮಾದೀಸುಪಿ।

ತಜ್ಜನೀಯಕಮ್ಮಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮದ್ವಾದಸಕಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೪. **ಅಪ್ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಕತ**ನ್ತಿ ವತ್ಥುಂ ವಾ ಆಪತ್ತಿಂ ವಾ ಅಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ಕತಂ। ಯೋ ಪನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಸ್ಸನ್ತಾನಂ ಏವ ವತ್ಥುವೀತಿಕ್ಕಮಂ ಕತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಕಮ್ಮಕರಣಭಯೇನ "ನ ಕರೋಮೀ"ತಿ ಮುಸಾ ವದತಿ, ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಮ್ಮುಖೇ ವೀತಿಕ್ಕಮಕರಣಮೇವ ಪಟಿಞ್ಞಾ। ತಥತೋ ಜಾನನತ್ಥಮೇವ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಕರಣಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ। ಯತ್ಥ ಪನ ಸನ್ದೇಹೋ ಹೋತಿ, ತತ್ಥ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾವ ಕತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

"ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಯಾ ವಾ"ತಿ ಇದಂ ಲಿಙ್ಗನಾಸನನಿಮಿತ್ತತಾಯ ಪಾರಾಜಿಕಸ್ಸ ಕಮ್ಮೇನ ಅತಿಕಿಚ್ಚನೀಯತೋ ವುತ್ತಂ। **"ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾಪತ್ತಿಯಾ ವಾ"**ತಿ ಇದಂ ಪನ ಪರಿವಾಸಾದಿನಿಸ್ಸಾರಣಕಮ್ಮಸ್ಸ ಆವೇಣಿಕಸ್ಸ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಯಂ ಪನ ಪರತೋ "ಅಧಿಸೀಲೇ ಸೀಲವಿಪನ್ನೋ ಹೋತಿ…ಪೇ॰… ತಜ್ಜನೀಯಕಮ್ಮಂ ಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೬) ವುತ್ತಂ, ತಂ "ಆಯತಿಂ

ಸಂವರೇ ಠತ್ವಾ ವುಟ್ಠಾನಂ ಕರೋಹೀ"ತಿ ಓವದಿಯಮಾನಸ್ಸ ಅನಾದರಿಯಾದಿಪಚ್ಚಯಲಹುಕಾಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಮೂಲಕಞ್ಹಿ ಲಹುಕಾಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನೋ ಇಧ ಅಭೇದೂಪಚಾರೇನ "ಅಧಿಸೀಲೇ ಸೀಲವಿಪನ್ನೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ "ಅತಿದಿಟ್ಠಿಯಾ ದಿಟ್ಠಿವಿಪನ್ನೋ"ತಿ ಏತ್ಥ ವಿಯ।

ಯಥಾ ಚ ದಿಟ್ಠಿಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವೋಹರನ್ತಸ್ಸ "ಇತೋ ದಿಟ್ಠಿತೋ ಓರಮಾಹೀ"ತಿ ಅವತ್ವಾ ಕತಕಮ್ಮಂ ಕೇವಲಾಯ ದಿಟ್ಠಿವಿಪತ್ತಿಯಾ ಕತತ್ತಾ **ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ಕತಂ** ನಾಮ ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮೇ ಓಕ್ಕನ್ತೇ ಯಥಾಧಮ್ಮಂ ವುಟ್ಠಾಯ ಸಂವರೇ ಠಾತುಕಾಮಸ್ಸ ಕತಂ ತಜ್ಜನೀಯಾದಿಕಮ್ಮಂ ಕೇವಲಾಯ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಯಾ ಕತತ್ತಾ **ಅದೇಸನಾಗಾಮಿನಿಯಾ ಕತಂ** ನಾಮ ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ। ತೇನೇವ ನಿಯಸ್ಸಕಮ್ಮೇಪಿ "ಅಪಿಸ್ಸು ಭಿಕ್ಖೂ ಪಕತಾ ಪರಿವಾಸಂ ದೇನ್ತಾ"ತಿಆದಿನಾ ಸಂವರೇ ಅಟ್ಠಾನಮೇವ ಕಮ್ಮನಿಮಿತ್ತಭಾವೇನ ವುತ್ತಂ। ಅದನ್ತಂ ದಮನತ್ಥಮೇವ ಹಿ ತಜ್ಜನೀಯಾದಿಕಮ್ಮಾನಿ ಅನುಞ್ಞಾತಾನೀತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಅದೇಸನಾಗಾಮಿನಿಯಾತಿ ಇದಂ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಂಯೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸ"ನ್ತಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಚೂಳವಗ್ಗ ೩.೪) ವದನ್ತಿ, ತಂ ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೇ "ದೇಸನಾಗಾಮಿನಿಯಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕತಂ ಹೋತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ವಚನೇನ ವಿರುಜ್ಝತಿ। ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸ್ಸಾಪಿ ಚ ಪರಿಯಾಯತೋ ದೇಸನಾಗಾಮಿನಿವೋಹಾರೇ ಗಯ್ಹಮಾನೇ "ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕತಂ ಹೋತೀ"ತಿ ವುತ್ತವಾರತೋ ಇಮಸ್ಸ ವಾರಸ್ಸ ವಿಸೇಸೋ ನ ಸಿಯಾ, ಅಟ್ಠಕಥಾಯಮ್ಪೇತ್ಥ ವಿಸೇಸಭಾವೋ ನ ದಸ್ಸಿತೋ। ತಸ್ಮಾ ವುತ್ತನಯೇನೇವೇತ್ಥ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

೬. **ಸಬ್ಬಾನಿಪೀ**ತಿ ತಜ್ಜನೀಯನಿಯಸ್ಸಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಾನಿ ತೀಣಿಪಿ। **ಅಞ್ಞಕಮ್ಮಸ್ಸ ವತ್ಥುನಾ**ತಿ ತಜ್ಜನೀಯತೋ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವತ್ಥುನಾ ಅಞ್ಞಕಮ್ಮಕರಣಂ ನಾಮ ಕೋಚಿ ದೋಸೋಪಿ ನ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಕಾರಣಮಾಹ **"ಕಸ್ಮಾ"**ತಿಆದಿನಾ।

೮. **ಪನ್ನಲೋಮಾ**ತಿ ಪತಿತಮಾನಲೋಮಾ।

ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮದ್ವಾದಸಕಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಯಸ್ಸಕಮ್ಮಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೧೧. ನಿಯಸ್ಸಕಮ್ಮೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಅಪಿಸ್ಸೂ**ತಿ ಅಪಿಚಾತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ನಿಪಾತಸಮುದಾಯೋ। **ನಿಸ್ಸಾಯ ತೇ ವತ್ಥಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಕೇಚಿ ಕಲ್ಯಾಣಮಿತ್ತಾಯತ್ತವುತ್ತಿತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ವದನ್ತಿ, ಅಞ್ಞೇ ಪನ ನಿಸ್ಸಯಗ್ಗಹಣಮೇವಾತಿ, ಉಭಯೇನಪಿಸ್ಸ ಸೇರಿವಿಹಾರೋ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದೀಪಿತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೨೧. ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮೇ **"ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇತೂ"**ತಿ ಇದಂ ಪಕ್ಕಮನಾದಿಂ ಅಕತ್ವಾ ಸಮ್ಮಾವತ್ತನ್ತಾನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ।

೩೩. ಪಟಿಸಾರಣೀಯಕಮ್ಮೇ **ನೇವ ಭಿಕ್ಖುವಚನಂ, ನ ಗಿಹಿವಚನ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪರಿಯಾಯತೋಪಿ ಭಿಕ್ಖೂ ಪರಖುಂಸನಂ ನ ವದನ್ತಿ, ಗಹಟ್ಠಾ ಪನ ಸರೂಪೇನೇವ ಅಕ್ಕೋಸಿತುಂ ಸಮತ್ಥಾಪಿ ಉಪಕಾರೀಸು ಅಕಾರಣಂ ಏವರೂಪಂ ನ ವದನ್ತಿ, ತ್ವಂ ಗಿಹಿಗುಣತೋಪಿ ಪರಿಹೀನೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೩೯. **"ಅಙ್ಗಸಮನ್ನಾಗಮೋ ಪುರಿಮೇಹಿ ಅಸದಿಸೋ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ತಜ್ಜನೀಯಾದೀನಂ ವುತ್ತಕಾರಣಮತ್ತೇನ ಇದಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದೀಪೇತಿ। ಇಧ ವುತ್ತೇನ ಪನ ಗಿಹೀನಂ ಅಲಾಭಾಯ ಪರಿಸಕ್ಕನಾದಿನಾ ಅಙ್ಗೇನ ತಾನಿಪಿ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಏತ್ಥ ಚ "ಸದ್ಧಂ ಪಸನ್ನಂ ದಾಯಕಂ ಕಾರಕಂ ಸಙ್ಘುಪಟ್ಠಾಕಂ ಹೀನೇನ ಖುಂಸೇತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ತಾದಿಸೇಸು ಗಿಹೀಸು ಖುಂಸನಾದೀಹಿ ಗಿಹಿಪಟಿಸಂಯುತ್ತೇಹಿ ಏವ ಅಙ್ಗೇಹಿ ಕಮ್ಮಾರಹತಾ, ನ ಆರಾಮಿಕಚೇಟಕಾದೀಸು ಖುಂಸನಾದೀಹಿ। ತತ್ಥಾಪಿ

ದಾಯಕಾದೀಸು ಖಮಾಪಿತೇಸು ಕಮ್ಮಾರಹತಾ ನತ್ಥಿ, ಆಪತ್ತಿ ಚ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ದೇಸೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಯೋ ಚೇ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಖಮಾಪಿಯಮಾನೋಪಿ ನ ಖಮತಿ, ಅಕತಕಮ್ಮೇನಪಿ ದಸ್ಸನೂಪಚಾರೇ ಆಪತ್ತಿ ದೇಸೇತಬ್ಬಾ। ಸೋ ಚೇ ಕಾಲಕತೋ ಹೋತಿ, ದೇಸನ್ತರಂ ವಾ ಗತೋ, ಗತದಿಸಾ ನ ಞಾಯತಿ, ಅನ್ತರಾಮಗ್ಗೇ ವಾ ಜೀವಿತನ್ತರಾಯೋ ಹೋತಿ, ಕತಕಮ್ಮೇನಪಿ ಅಕತಕಮ್ಮೇನಪಿ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ ಯಥಾಭೂತಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ಆಪತ್ತಿ ದೇಸೇತಬ್ಬಾತಿ ವದನ್ತಿ। ಧಮ್ಮಿಕಪಟಿಸ್ಸವಸ್ಸ ಅಸಚ್ಚಾಪನೇ ಪನ ತೇಸಂ ಸನ್ತಿಕಂ ಗನ್ತ್ವಾ "ಮಯಾ ಅಸಮವೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಟಿಸ್ಸವಂ ಕತ್ವಾ ಸೋ ನ ಸಚ್ಚಾಪಿತೋ, ತಂ ಮೇ ಖಮಥಾ"ತಿಆದಿನಾ ಖಮಾಪನೇ ವಚನಕ್ಕಮೋ ಞಾಪೇತಬ್ಬೋ।

೪೧. ಪಾಳಿಯಂ **ಮಙ್ಕುಭೂತೋ ನಾಸಕ್ಖಿ ಚಿತ್ತಂ ಗಹಪತಿಂ ಖಮಾಪೇತು**ನ್ತಿ ತಿಂಸಯೋಜನಮಗ್ಗಂ ಪುನ ಗನ್ತ್ವಾಪಿ ಮಾನಥದ್ಧತಾಯ ಯಥಾಭೂತಂ ದೋಸಂ ಆವಿಕತ್ವಾ ಅಖಮಾಪನೇನ "ನಾಹಂ ಖಮಾಮೀ"ತಿ ತೇನ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಮಙ್ಕುಭೂತೋ ಖಮಾಪೇತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿ, ಸೋ ಪುನದೇವ ಸಾವತ್ಥಿಂ ಪಚ್ಚಾಗನ್ತ್ವಾಪಿ ಮಾನನಿಗ್ಗಹತ್ಥಾಯೇವ ಪುನಪಿ ಸತ್ಥಾರಾ ಪೇಸಿತೋ ಪುರಿಮನಯೇನೇವ ಖಮಾಪೇತುಂ ಅಸಕ್ಕೋನ್ತೋ ಪುನಾಗಚ್ಛಿ। ಅಥಸ್ಸ ಭಗವಾ "ಅಸನ್ತಂ ಭಾವನಮಿಚ್ಛೇಯ್ಯಾ"ತಿಆದಿನಾವ (ಧ॰ ಪ॰ ೭೩) ಧಮ್ಮಂ ದೇಸೇತ್ವಾ ಮಾನನಿಮ್ಮಥನಂ ಕತ್ವಾ ಅನುದೂತದಾನಂ ಅನುಞ್ಞಾಸೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೪೨. **"ಸೋ ಚೇ ಖಮತಿ...ಪೇ॰... ಆಪತ್ತಿಂ ದೇಸಾಪೇತಬ್ಬೋ"**ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಗೇವ ಗಹಟ್ಠೋ ಖಮತಿ ಚೇ, ದಸ್ಸನೂಪಚಾರೇ ಆಪತ್ತಿದೇಸನಾಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

೪೬. ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಕಮ್ಮೇಸು ತೀಸು ಅರಿಟ್ಠವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ **ಆಪತ್ತಿಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ**ತಿ ವಿಸುಂ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇವ ಪಾಪಿಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ಸಮನುಭಾಸನಪರಿಯೋಸಾನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವಾ ಆಪತ್ತಿಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ। ಏತ್ಥಾಪಿ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ "ತಥಾಹಂ ಭಗವತಾ"ತಿಆದಿ ವತ್ಥುವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಯೇನ ಯೇನ ಪಕಾರೇನ ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕಾ ವೋಹರಿಂಸು, ತೇನ ತೇನ ಪಕಾರೇನ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಕಮ್ಮವಾಚಾ ಕಾತಬ್ಬಾ। ಗಹಣಾಕಾರಂ ಪನ ವಿನಾಪಿ "ಸುಣಾತು ಮೇ, ಭನ್ತೇ, ಸಙ್ಘೋ, ಇತ್ಥನ್ನಾಮಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಾಪಿಕಂ ದಿಟ್ಠಿಗತಂ ಉಪ್ಪನ್ನಂ, ಸೋ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜತಿ, ಯದಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪತ್ತಕಲ್ಲ"ನ್ತಿ ಏವಂ ಸಾಮಞ್ಞತೋಪಿ ಕಮ್ಮವಾಚಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೭೫. **"ಯಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಭಣ್ಡನಾದೀನಿ ಕರೋತೀ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ದಿಟ್ಠಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪನ್ನಾನಿ ಏವ ಭಣ್ಡನಾದೀನಿ ಇಧ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾನಿ, ನ ಕೇವಲಾನೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯೋ ಪನ "ಭಣ್ಡನಾದೀನಂ ಕರಣೇ ದೋಸೋ ನತ್ಥೀ"ತಿ ದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹುತ್ವಾ ಭಣ್ಡನಾದಿಂ ಕರೋತಿ, ಸಾಪಿಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿ ಏವ ಹೋತಿ, ತಸ್ಸಪಿ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗೇ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ನಿಯಸ್ಸಕಮ್ಮಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಕಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೨. ಪಾರಿವಾಸಿಕಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಪಾರಿವಾಸಿಕವತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೭೫. ಪಾರಿವಾಸಿಕಕ್ಖನ್ಧಕೇ **ಅನ್ತಮಸೋ ಮೂಲಾಯಪಟಿಕಸ್ಸನಾರಹಾದೀನಮ್ಪೀ**ತಿ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಮಾನತ್ತಾರಹಮಾನತ್ತಚಾರಿಕಅಬ್ಭಾನಾರಹೇ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ತೇ ಹಿ ಪಾರಿವಾಸಿಕಾನಂ, ಪಾರಿವಾಸಿಕಾ ಚ ತೇಸಂ ಪಕತತ್ತಟ್ಠಾನೇ ಏವ ತಿಟ್ಠನ್ತಿ। **ಅಧೋತಪಾದಟ್ಠಪನಕ**ನ್ತಿ ಯತ್ಥ ಠತ್ವಾ ಪಾದೇ ಧೋವನ್ತಿ, ತಾದಿಸಂ ದಾರುಫಲಕಖಣ್ಡಾದಿಂ। **ಪಾದಘಂಸನ**ನ್ತಿ ಸಕ್ಖರಕಥಲಾದಿಂ। ‘‘**ವತ್ತಂ ಕರೋನ್ತೀ**’’ತಿ ಏತ್ತಕಮತ್ತಸ್ಸೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾದೀಹಿಪಿ ಅಭಿವಾದನಾದಿಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

‘‘**ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಉಪೋಸಥೇ ಕರಿಯಮಾನೇ**’’ತಿ ಇದಂ ಪವಾರಣಾದಿವಸೇಸು ಸಙ್ಘೇ ಪವಾರೇನ್ತೇ ಅನುಪಗತಛಿನ್ನವಸ್ಸಾದೀಹಿ ಕರಿಯಮಾನಪಾರಿಸುದ್ಧಿಉಪೋಸಥಮ್ಪಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅತ್ತನೋ ಪಾಳಿಯಾ**ತಿ ನವಕಾನಂ ಪುರತೋ।

‘‘**ಪಾರಿವಾಸಿಕಸ್ಸೇವಾ**’’ತಿ ಇದಂ ಅಬ್ಭಾನಾರಹಪರಿಯೋಸಾನೇ ಸಬ್ಬೇ ಗರುಕಟ್ಠೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇಸಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಓಣೋಜನಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ ತದವಸೇಸಾ ಪಕತತ್ತಾ ಏವ ತಂ ನ ಲಭನ್ತಿ।

ಚತುಸ್ಸಾಲಭತ್ತನ್ತಿ ಭೋಜನಸಾಲಾಯ ಪಟಿಪಾಟಿಯಾ ದಿಯ್ಯಮಾನಭತ್ತಂ। **ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಠಿತೇನಾ**ತಿ ದಾಯಕಸ್ಸ ಹತ್ಥಪಾಸೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಣರುಹನಟ್ಠಾನೇತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಮಹಾಪೇಳಭತ್ತೇಪೀ**ತಿ ಮಹನ್ತೇಸು ಭತ್ತಪಚ್ಛಿಆದಿಭಾಜನೇಸು ಠಪೇತ್ವಾ ದಿಯ್ಯಮಾನಭತ್ತೇಸುಪಿ।

೭೬. **ಪಾಪಿಟ್ಠತರಾ**ತಿ **ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತೀ**ತಿ ಉಕ್ಕಂಸವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಸಞ್ಚರಿತ್ತಾದಿಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜತೋ ಪನ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಾದಿಕಾ ಲೋಕವಜ್ಜಾವ, ತತ್ಥಾಪಿ ಸಙ್ಘಭೇದಾದಿಕಾ ಪಾಪಿಟ್ಠತರಾ ಏವ।

‘‘**ಕಮ್ಮನ್ತಿ ಪಾರಿವಾಸಿಕಕಮ್ಮವಾಚಾ**’’ತಿ ಏತೇನ ಕಮ್ಮಭೂತಾ ವಾಚಾತಿ ಕಮ್ಮವಾಚಾ-ಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥೋಪಿ ಸಿದ್ಧೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। **ಸವಚನೀಯ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ‘‘ಸದೋಸ’’ನ್ತಿ (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಚೂಳವಗ್ಗ॰ ೩.೭೬) ಅತ್ಥಂ ವದತಿ। ಅತ್ತನೋ ವಚನೇ ಪವತ್ತನಕಮ್ಮನ್ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ, ‘‘ಮಾ ಪಕ್ಕಮಾಹೀ’’ತಿ ವಾ ‘‘ಏಹಿ ವಿನಯಧರಾನಂ ಸಮ್ಮುಖೀಭಾವ’’ನ್ತಿ ವಾ ಏವಂ ಅತ್ತನೋ ಆಣಾಯ ಪವತ್ತನಕಕಮ್ಮಂ ನ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಏವಞ್ಹಿ ಕೇನಚಿ ಸವಚನೀಯೇ ಕತೇ ಅನಾದರೇನ ಅತಿಕ್ಕಮಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ಬುದ್ಧಸ್ಸ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಆಣಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಾ ನಾಮ ಹೋತಿ।

ರಜೋಹತಭೂಮೀತಿ ಪಣ್ಣಸಾಲಾವಿಸೇಸನಂ। **ಪಚ್ಚಯ**ನ್ತಿ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಚೀವರಂ। **ಸೇನಾಸನಂ ನ ಲಭತೀ**ತಿ ವಸ್ಸಗ್ಗೇನ ನ ಲಭತಿ।

ಅಪಣ್ಣಕಪಟಿಪದಾತಿ ಅವಿರದ್ಧಪಟಿಪದಾ। **ಸಚೇ ವಾಯಮನ್ತೋಪೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅವಿಸಯಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಅವಾಯಮನ್ತೋಪಿ ಸಙ್ಗಯ್ಹತಿ।

೮೧. **ಅವಿಸೇಸೇನಾ**ತಿ ಪಾರಿವಾಸಿಕುಕ್ಖಿತ್ತಕಾನಂ ಸಾಮಞ್ಞೇನ। **ಪಞ್ಚವಣ್ಣಛದನಬದ್ಧಟ್ಠಾನೇಸೂ**ತಿ ಪಞ್ಚಪ್ಪಕಾರಛದನೇಹಿ ಛನ್ನಟ್ಠಾನೇಸು।

ಓಬದ್ಧನ್ತಿ ಉಟ್ಠಾನಾದಿಬ್ಯಾಪಾರಪಟಿಬದ್ಧಂ। ಪೀಳಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಞ್ಚೇ ವಾ ಪೀಠೇ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ವಾ**-ಸದ್ದೋ ಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೋ, ತೇನ ತಟ್ಟಿಕಾಚಮ್ಮಖಣ್ಡಾದೀಸು ದೀಘಾಸನೇಸುಪಿ ನಿಸೀದಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದೀಪಿತಂ ಹೋತಿ।

ನ ವತ್ತಭೇದದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ವುಡ್ಢತರಸ್ಸ ಜಾನನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ವತ್ತಭೇದೇ ದುಕ್ಕಟಂ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। “**ವತ್ತಂ ನಿಕ್ಖಿಪಾಪೇತ್ವಾ**”ತಿ ಇದಂ ಪಾರಿವಾಸಾದಿಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಪಾರಿವಾಸಿಕವತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾರಿವಾಸಿಕಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೩. ಸಮುಚ್ಚಯಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೯೭. ಸಮುಚ್ಚಯಕ್ಖನ್ಧಕೇ **ವೇದಯಾಮಹನ್ತಿ** ಜಾನಾಪೇಮಿ ಅಹಂ, ಆರೋಚೇಮೀತಿಅತ್ಥೋ। ಅನುಭವಾಮೀತಿಪಿಸ್ಸ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ। ಪುರಿಮಂ ಪನ ಪಸಂಸನ್ತಿ ಆರೋಪನವಚನತ್ತಾ। **ಆರೋಚೇತ್ವಾ ನಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ದುಕ್ಕಟಪರಿಮೋಚನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಕೇಚಿ ಪನ "ತದಹೇವ ಪುನ ವತ್ತಂ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಅರುಣಂ ಉಟ್ಠಾಪೇತುಕಾಮಸ್ಸ ರತ್ತಿಚ್ಛೇದಪರಿಹಾರತ್ಥಮ್ಪೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ।

"ಸಭಾಗಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವಸನ್ತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ವಿಸಭಾಗಾನಂ ವಸನಟ್ಠಾನೇ ವತ್ತಂ ಅಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ ಬಹಿ ಏವ ಕಾತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **"ದ್ವೇ ಲೇಡ್ಡುಪಾತೇ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ"**ತಿ ಇದಂ ವಿಹಾರೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸಜ್ಝಾಯಾದಿಸದ್ದಸವನೂಪಚಾರವಿಜಹನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **"ಮಹಾಮಗ್ಗತೋ ಓಕ್ಕಮ್ಮಾ"**ತಿ ಇದಂ ಮಗ್ಗಪಟಿಪನ್ನಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಉಪಚಾರಾತಿಕ್ಕಮನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ಗುಮ್ಬೇನ ವಾತಿ**ಆದಿ ದಸ್ಸನೂಪಚಾರವಿಜಹನತ್ಥಂ।

"ಸೋಪಿ ಕೇನಚಿ ಕಮ್ಮೇನ ಪುರೇ ಅರುಣೇ ಏವ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಆರೋಚನಾಯ ಕತಾಯ ಸಬ್ಬೇಸುಪಿ ಭಿಕ್ಖೂಸು ವಿಹಾರಗತೇಸು ಊನೇ ಗಣೇ ಚರಣದೋಸೋ ವಾ ವಿಪ್ಪವಾಸದೋಸೋ ವಾ ನ ಹೋತಿ ಆರೋಚಿತತ್ತಾ ಸಹವಾಸಸ್ಸಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನಾಹ **"ಅಯಞ್ಚಾ"** ತಿಆದಿ। **ಅಬ್ಭಾನಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಕತಮ್ಪಿ ಅಕತಮೇವ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿವಾಸಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೦೨. **ಸುದ್ಧಸ್ಸಾತಿ** ಸಭಾಗಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಂ ಅನಾಪನ್ನಸ್ಸ, ತತೋ ವುಟ್ಠಿತಸ್ಸ ವಾ। **ಅಞ್ಞಸ್ಮಿನ್ತಿ** ಸುದ್ಧನ್ತಪರಿವಾಸವಸೇನ ಆಪತ್ತಿವುಟ್ಠಾನತೋ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಆಪತ್ತಿವುಟ್ಠಾನೇ। ಪಾಳಿಯಂ "ಪಟಿಕಸ್ಸಿತೋ ಸಙ್ಘೇನ ಉದಾಯಿ ಭಿಕ್ಖು ಅನ್ತರಾ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ...ಪೇ॰... ಮೂಲಾಯಪಟಿಕಸ್ಸನಾ"ತಿ ಇದಂ ಕರಣವಸೇನ ವಿಪರಿಣಾಮೇತ್ವಾ ಮೂಲಾಯಪಟಿಕಸ್ಸನಾಯ ಪಟಿಕಸ್ಸಿತೋತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಅಥ ವಾ "ಮೂಲಾಯ ಪಟಿಕಸ್ಸನಾ ಖಮತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸಾ"ತಿ ಉತ್ತರಪದೇನ ಸಹ ಪಚ್ಚತ್ತವಸೇನೇವ ಯೋಜೇತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ।

"ಉದಾಯಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅನ್ತರಾ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ...ಪೇ॰... ಮೂಲಾಯ ಪಟಿಕಸ್ಸಿತ್ವಾ"ತಿ ಏತ್ಥ ಅನ್ತರಾ ಏಕಿಸ್ಸಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಹೇತುಭೂತಾಯ ಉದಾಯಿಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಮೂಲಾಯ ಪಟಿಕಸ್ಸಿತ್ವಾ ಮೂಲದಿವಸೇ ಆಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ತಸ್ಸಾ ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿಯಾ ಸಮೋಧಾನಪರಿವಾಸಂ ದೇತೂತಿ ಯೋಜನಾ। **ಆವಿಕಾರಾಪೇತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬೋತಿ** ತಸ್ಸ ಅತೇಕಿಚ್ಛಭಾವಂ ತೇನೇವ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಪಾಕಟಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಲಜ್ಜಿಗಣತೋ ವಿಯೋಜನವಸೇನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಬ್ಬೋ।

ಸತಂ ಆಪತ್ತಿಯೋತಿ ಕಾಯಸಂಸಗ್ಗಾದಿವಸೇನ ಏಕದಿವಸೇ ಆಪನ್ನಾ ಸತಂ ಆಪತ್ತಿಯೋ। **ದಸಸತನ್ತಿ** ಸಹಸ್ಸಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ। ರತ್ತಿಸತಂ ಛಾದಯಿತ್ವಾನಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬೋ। **ಸಬ್ಬಪರಿವಾಸಕಮ್ಮವಾಚಾವಸಾನೇತಿ** ಹೇಟ್ಠಾ ದಸ್ಸಿತಾನಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಸುದ್ಧನ್ತಪರಿವಾಸಾನಂ, ತಿಣ್ಣಂ ಸಮೋಧಾನಪರಿವಾಸಾನಞ್ಚಾತಿ ಇಮೇಸಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪರಿವಾಸಾನಂ ಕಮ್ಮವಾಚಾಪರಿಯೋಸಾನೇ। **ಪುರಿಮನಯೇನೇವಾತಿ** ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿವಾಸೇ ವುತ್ತನಯೇನ।

ವಿಹಾರೂಪಚಾರತೋಪೀತಿ ಬಹಿಗಾಮೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಿಹಾರೂಪಚಾರತೋಪಿ। “**ದ್ವೇ ಲೇಡ್ಡುಪಾತಾ ಅತಿಕ್ಕಮಿತಬ್ಬಾ**”ತಿ ಇದಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಸವನೂಪಚಾರಾತಿಕ್ಕಮನಂ ವುತ್ತಂ। **ಗಾಮಸ್ಸಾತಿ ನ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ ಗಾಮಸ್ಸ ಉಪಚಾರಂ ಮುಞ್ಚಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ನ ವುತ್ತಂ। ತೇನ ಗಾಮೂಪಚಾರೇ ಠಿತಾಪಿ ತತ್ಥ ದಸ್ಸನಸವನೂಪಚಾರೇ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಠಿತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಚ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಚ ತಸ್ಸಾ ರತ್ತಿಚ್ಛೇದಂ ನ ಕರೋನ್ತೀತಿ ದೀಪೇತಿ।

ಅನಿಕ್ಖಿತ್ತವತ್ತಭಿಕ್ಖೂನಂ ವುತ್ತನಯೇನೇವಾತಿ ಉಪಚಾರಸೀಮಾಯ ಪವಿಟ್ಠಾನಂ ವಸೇನ ರತ್ತಿಚ್ಛೇದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ತಸ್ಮಿಂ ಗಾಮೇ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ನಿವಾಸನಗಾಮೇ। **ಅತ್ತಾನಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ**ತಿ ಯಥಾ ಆರೋಚೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ತಥಾ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ। “**ಸಮ್ಮನ್ನಿತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಾ**”ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಮ್ಮುತಾಯ ಸಹವಾಸೇಪಿ ರತ್ತಿಚ್ಛೇದೋ ನ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಮೂಲಾಯಪಟಿಕಸ್ಸಿತಸ್ಸಾತಿ ಮೂಲಾಯಪಟಿಕಸ್ಸಿತಸ್ಸ ಪುನ ಪರಿವುತ್ಥಪರಿವಾಸಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಿಸ್ಸನ್ನ**ನ್ತಿ ಮೂಲಾಪತ್ತಿಯಾ ಸಹ ದ್ವಿನ್ನಂ ಅನ್ತರಾಪತ್ತೀನಞ್ಚ।

೧೦೮. **ಸಚೇ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ**ತಿ ನಿಕ್ಖಿತ್ತವತ್ತೇನಾಪನ್ನಾಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಪಾಳಿಯಂ ಪಞ್ಚಾಹಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನವಾರೇ ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿಕಥಾಯಂ “**ಏವಞ್ಚ ಪನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಛಾರತ್ತಂ ಮಾನತ್ತಂ ದಾತಬ್ಬ**”ನ್ತಿ ಇದಂ ಮೂಲಾಯಪಟಿಕಸ್ಸನಾಕಮ್ಮವಾಚಾನನ್ತರಮೇವ ದಾತುಂ ವುತ್ತಂ ನ ಹೋತಿ। ಮೂಲಾಯಪಟಿಕಸ್ಸಿತಸ್ಸ ಪನ ಪಞ್ಚದಿವಸಾನಿ ಪರಿವಸಿತ್ವಾ ಯಾಚಿತಸ್ಸ ಮಾನತ್ತಚರಣಕಾಲೇ ಆಪನ್ನಾಯ ತತಿಯಾಯ ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿಯಾ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾಯ ಮಾನತ್ತದಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಏವಞ್ಚ ದಿನ್ನಮಾನತ್ತಸ್ಸ ಏಕೇನ ಛಾರತ್ತೇನ ಪುಬ್ಬೇ ದಿನ್ನಮಾನತ್ತಾಹಿ ತೀಹಿ ಆಪತ್ತೀಹಿ ಸಹ ಚತಸ್ಸನ್ನಮ್ಪಿ ಆಪತ್ತೀನಂ ಮಾನತ್ತಂ ಚಿಣ್ಣಮೇವ ಹೋತಿ। ಇಮಿನಾ ಪನ ನಯೇನ ಅಬ್ಭಾನಾರಹಕಾಲೇ ಆಪನ್ನಾಯ ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿಯಾ, ಪಕ್ಖಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನವಾರೇ ಅನ್ತರಾಪತ್ತೀಸು ಚ ಪಟಿಪಜ್ಜನಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। “**ಏಕಾಹಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾದಿವಸೇನ ಪಞ್ಚಾ**”ತಿ ಇದಂ ಏಕಾಹಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾದೀನಂ ಚತುನ್ನಂ ಪಚ್ಚೇಕಪರಿವಾಸದಾನಮಾನತ್ತದಾನಅಬ್ಭಾನಾನಿ ಏಕೇಕಂ ಕತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। “**ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿವಸೇನ ಚತಸ್ಸೋ**”ತಿ ಇದಮ್ಪಿ ಮಾನತ್ತದಾನಅಬ್ಭಾನಾನಿ ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ಮೂಲಾಯಪಟಿಕಸ್ಸನೇ ಏಕತ್ತಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ।

ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಪರಿವಾಸಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಮೋಧಾನಪರಿವಾಸಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೨೫. “**ಯಸ್ಮಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ ಅನ್ತರಾಪತ್ತೀ**”ತಿ ಇದಂ ಸಮೋಧಾನಪರಿವಾಸದಾನಸ್ಸ ಕಾರಣವಚನಂ, ನ ಪನ ಚಿಣ್ಣಪರಿವುತ್ಥದಿವಸಾನಂ ಮಕ್ಖಿತಭಾವಸ್ಸ, ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾಯ ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿಯಾ ಮೂಲಾಯಪಟಿಕಸ್ಸನೇ ಕತೇಪಿ ತೇಸಂ ಮಕ್ಖಿತಭಾವಸಮ್ಭವತೋ। ತಸ್ಮಾ “ಮಾನತ್ತಚಿಣ್ಣದಿವಸಾಪಿ ಪರಿವುತ್ಥದಿವಸಾಪಿ ಸಬ್ಬೇ ಮಕ್ಖಿತಾವ ಹೋನ್ತೀ”ತಿ ಇಮಸ್ಸಾನನ್ತರಂ “ಸಮೋಧಾನಪರಿವಾಸೋ ಚಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬೋ”ತಿ ಏವಮೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ ಕಾತಬ್ಬಾ। ತೇನಾಹ “**ತೇನೇವಾ**”ತಿಆದಿ।

ಸಮೋಧಾನಪರಿವಾಸಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಗ್ಘಸಮೋಧಾನಪರಿವಾಸಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೩೪. “**ಏಕಾಪತ್ತಿಮೂಲಕಞ್ಚಾ**”ತಿ ಇಮಿನಾ “ಏಕಾ ಆಪತ್ತಿ ಏಕಾಹಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ, ಏಕಾ ಆಪತ್ತಿ ದ್ವೀಹಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ”ತಿಆದಿನಯಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತು**ನ್ತಿ ಅಜಾನನಾದಿನಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾಯಪಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಮಾನತ್ತಾರಹತಾವಚನೇನ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಭಾವಂ ದಸ್ಸೇತುಂ। “ಏಕಸ್ಸ, ಆವುಸೋ, ಮಾಸಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖು ಮಾನತ್ತಾರಹೋ”ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೧೫೩) ಹಿ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಏಕಸ್ಸ ಅಜಾನನಪಟಿಚ್ಛನ್ನಮಾಸಸ್ಸ ಪರಿವಾಸಾರಹೋ ನ ಹೋತಿ, ಕೇವಲಂ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಪ್ಪಟಿಚ್ಛನ್ನತ್ತಾ ಮಾನತ್ತಾರಹೋ

ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಪಾಳಿಯಂ **ಮಕ್ಖಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಮದ್ದಿತುಕಾಮತಾ। ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾನಂ ಪರಿವಾಸದಾನಾದಿಸಬ್ಬವಿನಿಚ್ಛಯಸ್ಸ ಸಮುಚ್ಚಯತ್ತಾ ಪನೇಸ ಸಮುಚ್ಚಯಕ್ಖನ್ಧಕೋತಿ ವುತ್ತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಅಗ್ಘಸಮೋಧಾನಪರಿವಾಸಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಮುಚ್ಚಯಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೪. ಸಮಥಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಸತಿವಿನಯಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೧೯೫. ಸಮಥಕ್ಖನ್ಧಕೇ ಖೀಣಾಸವಸ್ಸ ವಿಪುಲಸತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ದಾತಬ್ಬೋ ವಿನಯೋ ಚೋದನಾದಿಅಸಾರುಪ್ಪಾನಂ ವಿನಯನುಪಾಯೋ **ಸತಿವಿನಯೋ**।

೧೯೬. **ಚಿತ್ತವಿಪರಿಯಾಸಕತೋ**ತಿ ಕತಚಿತ್ತವಿಪರಿಯಾಸೋ। **ಗಗ್ಗಂ ಭಿಕ್ಖುಂ...ಪೇ॰... ಚೋದೇನ್ತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪನ ಉಮ್ಮತ್ತಕಸ್ಸ ಇದಂ **ಉಮ್ಮತ್ತಕಂ,** ಅಜ್ಝಾಚಿಣ್ಣಂ। ತದೇವ ಚಿತ್ತವಿಪರಿಯಾಸೇನ ಕತನ್ತಿ ಚಿತ್ತವಿಪರಿಯಾಸಕತಂ। ತೇನ ಉಮ್ಮತ್ತಕೇನ ಚಿತ್ತವಿಪರಿಯಾಸಕತೇನ ಅಜ್ಝಾಚಿಣ್ಣೇನ ಅನಾಚಾರೇನ ಆಪನ್ನಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಗಗ್ಗಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಚೋದೇನ್ತೀತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಪಠಮಂ ಮೂಳ್ಹೋ ಹುತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಅಮೂಳ್ಹಭಾವಂ ಉಪಗತಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬೋ ವಿನಯೋ **ಅಮೂಳ್ಹವಿನಯೋ**।

೨೦೧. ಧಮ್ಮವಾದೀನಂ ಯೇಭುಯ್ಯಭಾವಸಮ್ಪಾದಿಕಾ ಕಿರಿಯಾ **ಯೇಭುಯ್ಯಸಿಕಾ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಅತ್ಥೇ ಸ-ಕಾರಾಗಮಸಹಿತೋ ಇಕ-ಪಚ್ಚಯನ್ತೋಯಂ ಸದ್ದೋತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಆಹ "**ಯಸ್ಸಾ**"ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಯಸ್ಸಾ ಕಿರಿಯಾಯಾ**ತಿ ಗೂಳ್ಹಕವಿವಟ್ಟಕಾದಿನಾ ಸಲಾಕಗ್ಗಾಹಾಪಕಕಿರಿಯಾಯ। ಯೇಭುಯ್ಯಭಾವಂ ನಿಸ್ಸಿತಸಮಥಕಿರಿಯಾ ಯೇಭುಯ್ಯಸಿಕಾತಿ ಏವಂ ಯೇಭುಯ್ಯಸಿಕಾಸದ್ದಸ್ಸ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ಏವಞ್ಹಿ ಅಯಂ ಅಧಿಕರಣಸಮಥೋ ನಾಮ ಹೋತಿ। ಯಥಾವುತ್ತಸಲಾಕಗ್ಗಾಹೇನ ಹಿ ಧಮ್ಮವಾದೀನಂ ಯೇಭುಯ್ಯಭಾವೇ ಸಿದ್ಧೇ ಪಚ್ಛಾ ತಂ ಯೇಭುಯ್ಯಭಾವಂ ನಿಸ್ಸಾಯೇವ ಅಧಿಕರಣವೂಪಸಮೋ ಹೋತಿ, ನ ಧಮ್ಮವಾದೀನಂ ಬಹುತರಭಾವಸಾಧಕಕಿರಿಯಾಮತ್ತೇನ।

೨೦೭. "**ಸೇಸಮೇತ್ಥ ತಜ್ಜನೀಯಾದೀಸು ವುತ್ತನಯಮೇವಾ**"ತಿ ಏತೇನ ತಜ್ಜನೀಯಾದಿಸತ್ತಕಮ್ಮಾನಿ ವಿಯ ಇದಮ್ಪಿ ತಸ್ಸಪಾಪಿಯಸಿಕಾಕಮ್ಮಂ ಅಸುಚಿಭಾವಾದಿದೋಸಯುತ್ತಸ್ಸ, ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಚ ವಿನಿಚ್ಛಯೇ ಅತಿಟ್ಠಮಾನಸ್ಸ ಕತ್ತಬ್ಬಂ ವಿಸುಂ ಏಕಂ ನಿಗ್ಗಹಕಮ್ಮನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏತಸ್ಮಿಞ್ಹಿ ನಿಗ್ಗಹಕಮ್ಮೇ ಕತೇ ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ "ಅಹಂ ಸುದ್ಧೋ"ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸುದ್ಧಿಯಾ ಸಾಧನತ್ಥಂ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝಂ ಓತರಿತುಂ, ಸಙ್ಘೋ ಚಸ್ಸ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ದಾತುಂ ನ ಲಭತಿ, ತಂ ಕಮ್ಮಕರಣಮತ್ತೇನೇವ ಚ ತಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸನ್ತಂ ಹೋತಿ।

ಕಥಂ ಪನೇತಂ ಕಮ್ಮಂ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭತೀತಿ? ಕೇಚಿ ಪನೇತ್ಥ "ಸೋ ತಥಾ ನಿಗ್ಗಹಿತೋ ನಿಗ್ಗಹಿತೋವ ಹೋತಿ, ಓಸಾರಣಂ ನ ಲಭತಿ। ತೇನೇವ ಪಾಳಿಯಂ ಓಸಾರಣಾ ನ ವುತ್ತಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ಅಞ್ಞೇ ಪನ "ಪಾಳಿಯಂ ನ ಉಪಸಮ್ಪಾದೇತಬ್ಬನ್ತಿಆದಿನಾ ಸಮ್ಮಾವತ್ತನಸ್ಸ ವುತ್ತತ್ತಾ ಸಮ್ಮಾವತ್ತಿತ್ವಾ ಲಜ್ಜಿಧಮ್ಮೇ ಓಕ್ಕನ್ತಸ್ಸ ಓಸಾರಣಾ ಅವುತ್ತಾಪಿ ತಜ್ಜನೀಯಾದೀಸು ವಿಯ ನಯತೋ ಕಮ್ಮವಾಚಂ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಓಸಾರಣಾ ಕಾತಬ್ಬಾ ಏವಾ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಇದಂ ಯುತ್ತಂ। ತೇನೇವ ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ ವಕ್ಖತಿ "ಸಚೇ ಸೀಲವಾ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ವತ್ತಂ ಪರಿಪೂರೇತ್ವಾ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸದ್ಧಿಂ ಲಭಿಸ್ಸತಿ। ನೋ ಚೇ, ತಥಾನಾಸಿತಕೋವ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨೩೮)। **ತಸ್ಸಪಾಪಿಯಸಿಕಾಕಮ್ಮ**ನ್ತಿ ಚ ಅಲುತ್ತಸಮಾಸೋಯೇವ। ತೇನಾಹ "**ಇದಂ ಹೀ**"ತಿ ಆದಿ।

ಸತಿವಿನಯಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಧಿಕರಣಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೧೫. ವಿರೂಪತೋ ವಿಪರಿಣಾಮಟ್ಠೇನ ಚಿತ್ತಂ ದುಕ್ಖಂ ವಿಪಚ್ಚತೀತಿ ಆಹ "**ಚಿತ್ತದುಕ್ಖತ್ಥಂ ವೋಹಾರೋ**"ತಿಆದಿ। **ಉಪವದನಾ**ತಿ ಚೋದನಾ। **ತತ್ಥೇವಾ**ತಿ ಅನುವದನೇ।

ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಚ ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾತತ್ತಾತಿ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಆಗತಕಮ್ಮವಗ್ಗಸ್ಸ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ವಣ್ಣನಾಮುಖೇನ ವಿಞ್ಞಾತತ್ತಾ ವಿನಿಚ್ಛಯೋ ಭವಿಸ್ಸತೀತಿ ಯೋಜನಾ।

೧೧೯. ಪಾಳಿಯಂ **ಅಜ್ಝತ್ತಂ ವಾತಿ** ಅತ್ತನಿ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಸಾಯ ವಾ। **ಬಹಿದ್ಧಾ ವಾತಿ** ಪರಸ್ಮಿಂ ವಾ ಪರಸ್ಸ ಪರಿಸಾಯ ವಾ। **ಅನವಸ್ಸವಾಯಾತಿ** ಅನುಪ್ಪಾದಾಯ।

೧೨೦. **"ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ ಕುಸಲಂ ಅಕುಸಲಂ ಅಬ್ಯಾಕತ"**ನ್ತಿ ಇದಂ ಪುಚ್ಛಾವಚನಂ। **ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ ಸಿಯಾ ಕುಸಲ**ನ್ತಿಆದಿ ವಿಸಜ್ಜನಂ। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸೇಸುಪಿ।

೧೨೧. ಸಮ್ಮುತಿಸಭಾವಾಯಪಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರಣೂಪಚಾರೇನ ಅಕುಸಲಾಬ್ಯಾಕತಭಾವೇನ ವುಚ್ಚಮಾನೇ ಕುಸಲಸ್ಸಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಕಾರಣತ್ತಾ ತದುಪಚಾರೇನ "ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಸಿಯಾ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಭವೇಯ್ಯ , ತಥಾ ಅವತ್ವಾ "ನತ್ಥಿ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ ಏವಂವಚನಸ್ಸ ಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಏತ್ಥ ಸನ್ಧಾಯಭಾಸಿತವಸೇನ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಏತ್ಥ ಚಾಯಮಧಿಪ್ಪಾಯೋ - ಯದಿ ಹಿ ಆಪತ್ತಿ ನಾಮ ಪರಮತ್ಥಧಮ್ಮಸಭಾವಾ ಭವೇಯ್ಯ, ತದಾ "ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಸಿಯಾ ಅಕುಸಲ"ನ್ತಿಆದಿವಚನಂ ಯುಜ್ಜೇಯ್ಯ। ಯಸ್ಮಾ ದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾದೀಸು ದಸ್ಸಿತದೋಸಪ್ಪಸಙ್ಗತೋ ಪರಮತ್ಥಸಭಾವತಾ ನ ಯುತ್ತಾ, ಏಕನ್ತಸಮ್ಮುತಿಸಭಾವಾ ಏವ ಸಾ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ "ಸಿಯಾ ಅಕುಸಲಂ ಸಿಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತ"ನ್ತಿಪಿ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯತೋ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾ। ಯದಿ ಪನ ಅಕುಸಲಅಬ್ಯಾಕತಧಮ್ಮಸಮುಟ್ಠಿತತ್ತಮೇವ ಉಪಾದಾಯ ಪರಿಯಾಯತೋ "ಸಿಯಾ ಅಕುಸಲಂ ಸಿಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತದಾ ಕುಸಲಧಮ್ಮಸಮಉಟ್ಠಿತತ್ತಮ್ಪಿ ಉಪಾದಾಯ ಪರಿಯಾಯತೋ "ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಸಿಯಾ ಕುಸಲ"ನ್ತಿಪಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಭವೇಯ್ಯ। ಯತೋ ಚೇತಂ ವಚನಂ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಕುಸಲಾಬ್ಯಾಕತೂಪಚಾರಾರಹತ್ತಸ್ಸ ಕುಸಲೂಪಚಾರಾನಾರಹತ್ತಸ್ಸ ವಿಸುಂ ಕಾರಣಸಬ್ಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ಭಾಸಿತಂ, ತಸ್ಮಾ ಯಂ ತಂ ಕಾರಣವಿಸೇಸಂ ಸನ್ಧಾಯ ಇದಂ ಭಾಸಿತಂ, ತಸ್ಸ ವಸೇನೇವೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಇದಾನಿ ಪನ ಯೋ ಅಙ್ಗಪ್ಪಹೋನಕಚಿತ್ತಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಕುಸಲಾದಿಭಾವೋ ವುತ್ತೋ, ನಾಞ್ಞಂ ವಿಸೇಸಕಾರಣಂ ಸನ್ಧಾಯಾತಿ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯ, ತಸ್ಸ ಗಾಹೇ ದೋಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ಯಸ್ಮಿಂ ಹೀ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ತತ್ಥ **ಪಥವೀಖಣನಾದಿಕೇತಿ** ಪಥವೀಖಣನಾದಿನಿಮಿತ್ತೇ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜೇ। **ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣೇ ಕುಸಲಚಿತ್ತಂ ಅಙ್ಗ**ನ್ತಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಚೇತಿಯಙ್ಗಣಾದೀಸು ಭೂಮಿಸೋಧನಾದಿವಸೇನ ಪಥವೀಭೂತಗಾಮವಿಕೋಪನಾದಿಕಾಲೇ ಕುಸಲಚಿತ್ತಂ ಕಾರಣಂ ಹೋತಿ। **ತಸ್ಮಿಂ ಸತೀತಿ** ತಸ್ಮಿಂ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣೇ ವಿಜ್ಜಮಾನೇ ಕುಸಲಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಿತತ್ತೇನ ಕುಸಲವೋಹಾರಾರಹಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ವಿಜ್ಜಮಾನಾಯಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಚೂಳವಗ್ಗ ೩.೨೨೧) ಪನ "ತಸ್ಮಿಂ ಸತೀ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ "ತಸ್ಮಿಂ ಕುಸಲಚಿತ್ತೇ ಆಪತ್ತಿಭಾವೇನ ಗಹಿತೇ"ತಿ ಅತ್ಥೋ ವುತ್ತೋ, ತಂ ನ ಯುಜ್ಜತಿ "ಯಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ ಯ-ಸದ್ದೇನ ಪರಾಮಟ್ಠಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಸ್ಸ "ತಸ್ಮಿ"ನ್ತಿ ಪರಾಮಸಿತಬ್ಬತೋ।

ನ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುನ್ತಿ ಯದಿ ಸಮ್ಮುತಿಸಭಾವಾಯಪಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಕುಸಲಾದಿಸಮುಟ್ಠಿತತ್ತೇನ ಅಕುಸಲಾದಿವೋಹಾರೋ ಕರೀಯತಿ, ತದಾ ಕುಸಲವೋಹಾರೋಪಿ ಕತ್ತಬ್ಬೋತಿ "ನತ್ಥಿ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ ನ ಸಕ್ಕಾ ವತ್ತುಂ, ಅಞ್ಞಥಾ ಅಕುಸಲಾದಿಭಾವೋಪಿಸ್ಸ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತಬ್ಬೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತಸ್ಮಾತಿ** ಯಸ್ಮಾ ಕುಸಲಾದೀನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಸಮಾನೇಪಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಙ್ಗಪ್ಪಹೋನಕತ್ತೇ ಕುಸಲವೋಹಾರೋವ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ, ನ ಅಕುಸಲಾದಿವೋಹಾರೋ, ತಸ್ಮಾ **ನಯಿದಂ ಅಙ್ಗಪ್ಪಹೋನಕಂ ಚಿತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತ**ನ್ತಿ "ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಸಿಯಾ ಅಕುಸಲಂ ಸಿಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತಂ, ನತ್ಥಿ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಕುಸಲ"ನ್ತಿ ಇದಂ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಸಮುಟ್ಠಾಪಕತ್ತೇನ ಅಙ್ಗಪ್ಪಹೋನಕಂ ಕಾರಣಭೂತಂ ಚಿತ್ತಮತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ನ ವುತ್ತಂ , ಅಞ್ಞಥಾ "ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಸಿಯಾ ಕುಸಲ"ನ್ತಿಪಿ ವತ್ತಬ್ಬತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಏತೇನ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಕುಸಲಾದಿಭಾವೋಪಿ ಕೇನಚಿ

ನಿಮಿತ್ತೇನ ಪರಿಯಾಯತೋವ ವುತ್ತೋ, ನ ಪರಮತ್ಥತೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯಥಾಹ "ಯಂ ಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಕುಸಲಂ, ಇತರೇಹಿ ಇತರ"ನ್ತಿ।

ಇದಂ ಪನಾತಿಆದೀಸು ಅಯಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ - "ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಸಿಯಾ ಅಕುಸಲಂ ಸಿಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತ"ನ್ತಿ ಇದಞ್ಹಿ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಕದಾಚಿ ಕತ್ಥಚಿ ಕಾರಣಂ ಭವನ್ತಂ ಅನಿಯತಕಾರಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ ನ ಹೋತಿ। ಯಂ ಪನ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರಣಂ ಭವಿತುಮರಹತಿ, ಇದಮೇವ ಕಾರಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅಕುಸಲಞ್ಹಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ ವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಾಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರಣಂ ಹೋತಿ, ಲೋಕವಜ್ಜಾಪತ್ತಿಯಾ ಪನ ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸಪಿ ಕಾರಣಂ ಹೋತಿ। ಕೇವಲಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಾಪತ್ತೀಸು ಕುಸಲಾಬ್ಯಾಕತಚಿತ್ತಪವತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ಏವ ಅಕುಸಲಂ ನ ವತ್ತತಿ, ತದಞ್ಞತ್ಥ ಸಯಮೇವ ಪವತ್ತತಿ। ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಪನ ಕಾಯವಚೀಭೂತಂ ಕುಸಲಾಕುಸಲಾದೀನಂ ಪವತ್ತಿಕ್ಖಣೇ ನಿರೋಧಸಮಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸಹಸೇಯ್ಯಾಪತ್ತಿಯನ್ತಿ ಸಬ್ಬಾಪತ್ತಿಯಾ ಅಙ್ಗಮೇವ ಹೋತಿ ಛನ್ನಂ ಆಪತ್ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಾನಂ ಕಾಯವಾಚಙ್ಗವಿರಹಿತತ್ತಾಭಾವಾ। ತಸ್ಮಾ ಇಮೇಸಂ ಅಕುಸಲಾಬ್ಯಾಕತಾನಂ ಸಬ್ಬಾಪತ್ತಿಮೂಲಕತ್ತಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ಇದಂ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಕುಸಲತ್ತಂ, ಅಬ್ಯಾಕತತ್ತಞ್ಚ ವುತ್ತಂ। ಯತ್ಥ ಪನ ಪಥವೀಖಣನಾದೀಸು ಕುಸಲಮ್ಪಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರಣಂ ಹೋತಿ, ತತ್ಥಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ತದುಪಚಾರೇನ ಕುಸಲತ್ತವೋಹಾರೋ ಅಯುತ್ತೋ ಸಾವಜ್ಜಾನವಜ್ಜಾನಂ ಏಕತ್ತವೋಹಾರಸ್ಸ ವಿರುದ್ಧತ್ತಾ। ಯದಗ್ಗೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ವಿರುದ್ಧಾ, ತದಗ್ಗೇನ ಕಾರಣಕಾರಿಯವೋಹಾರೋಪಿ ನೇಸಂ ಅಯುತ್ತೋ। ತಸ್ಮಾ ತತ್ಥ ವಿಜ್ಜಮಾನಮ್ಪಿ ಕುಸಲಂ ಅಬ್ಬೋಹಾರಿಕಂ, ಕಾಯವಚೀದ್ವಾರಮೇವ ಆವೇಣಿಕಂ ಕಾರಣನ್ತಿ।

ತತ್ಥ **ಏಕನ್ತತೋ ಅಕುಸಲಮೇವಾ**ತಿ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಸಮುಟ್ಠಹನತೋ ಕಾರಣೂಪಚಾರತೋ ಏವಂ ವುತ್ತಂ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ಲೋಕವಜ್ಜೇ। **ವಿಕಪ್ಪೋ ನತ್ಥೀ**ತಿ ಸಿಯಾ-ಸದ್ದಸ್ಸ ವಿಕಪ್ಪನತ್ಥತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಕುಸಲಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಅಕುಸಲಸಮುಟ್ಠಿತಾಯ ಕಾರಣೂಪಚಾರೇನ ಅಕುಸಲಂ ಹೋತಿ। **ಸಹಸೇಯ್ಯಾದಿವಸೇನ ಆಪಜ್ಜನತೋ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಹೋತೀ**ತಿ ಇತ್ಥಿಯಾದೀಹಿ ಸಹ ಪಿಟ್ಠಿಪಸಾರಣವಸಪ್ಪವತ್ತಕಾಯದ್ವಾರಸಙ್ಖಾತರೂಪಾಬ್ಯಾಕತವಸೇನೇವ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತೋ ಕಾರಣೂಪಚಾರೇನೇವ ಆಪತ್ತಿ ಅಬ್ಯಾಕತಂ ಹೋತಿ। **ತತ್ಥಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಾಪತ್ತಾಧಿಕರಣೇ। **ಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾಸಞ್ಚಿಚ್ಚವಸೇನಾ**ತಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ಞತ್ವಾ, ಅಞ್ಞತ್ವಾ ಚ ಆಪಜ್ಜನವಸೇನ **ಇಮಂ ವಿಕಪ್ಪಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ** ಅಕುಸಲತ್ತಅಬ್ಯಾಕತತ್ತಸಙ್ಖಾತಂ ಯಥಾವುತ್ತಂ ಇಮಂ ವಿಕಪ್ಪಸಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ ಇದಂ ವಚನಂ ವುತ್ತಂ।

ಯದಿ ಏವಂ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚಾಪಜ್ಜನಪಕ್ಖೇ ಕುಸಲೇನಾಪಿ ಆಪಜ್ಜನತೋ ತಮ್ಪಿ ವಿಕಪ್ಪಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಸಿಯಾ ಕುಸಲ"ನ್ತಿಪಿ ಕಸ್ಮಾ ನ ವುತ್ತನ್ತಿ ಆಹ **"ಸಚೇ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ। "ಅಚಿತ್ತಕಾನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಸಮುಟ್ಠಾನವಸೇನ ವಿಭಾವೇತುಂ **"ಏಳಕಲೋಮಪದಸೋಧಮ್ಮಾದಿಸಮುಟ್ಠಾನಾನಮ್ಪೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅಚಿತ್ತಕಸಮುಟ್ಠಾನಾನಂ **"ಕುಸಲಚಿತ್ತಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"**ತಿ ಏತೇನ ಸಾವಜ್ಜಭೂತಾಯ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರಣೂಪಚಾರೇನಾಪಿ ಅನವಜ್ಜಭೂತಕುಸಲವೋಹಾರೋ ಅಯುತ್ತೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **"ನ ಚ ತತ್ಥಾ"**ತಿಆದಿನಾ ಕುಸಲಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರಣತ್ತಂ ವಿಜ್ಜಮಾನಮ್ಪಿ ತಥಾ ವೋಹರಿತುಂ ಅಯುತ್ತನ್ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಕಾಯವಾಚಾಸಙ್ಖಾತಂ ಅಬ್ಯಾಕತಸ್ಸೇವ ಕಾರಣತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ತತ್ಥ **ಚಲಿತಪ್ಪವತ್ತಾನ**ನ್ತಿ ಚಲಿತಾನಂ, ಪವತ್ತಾನಞ್ಚ। ಚಲಿತೋ ಹಿ ಕಾಯೋ, ಪವತ್ತಾ ವಾಚಾ। ಏತ್ಥ ಚ ಕಾಯವಾಚಾನಮಞ್ಞತರಮೇವ ಅಙ್ಗಂ। **ತಞ್ಚ…ಪೇ॰… ಅಬ್ಯಾಕತ**ನ್ತಿ ಏವಂ ಅಬ್ಯಾಕತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಕಾರಣಭಾವೇನೇವ ವುತ್ತತ್ತಾ। "ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಂ ಸಿಯಾ ಅಕುಸಲಂ ಸಿಯಾ ಅಬ್ಯಾಕತ"ನ್ತಿ ಇದಂ ಕಾರಣೂಪಚಾರೇನ ಪರಿಯಾಯತೋ ವುತ್ತಂ, ನ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯತೋತಿ ಸಿಜ್ಝತಿ।

ಯಂ ಪನ **ಸಾರತ್ಥದೀಪನಿಯಂ** (ಸಾರತ್ಥ॰ ಟೀ॰ ಚೂಳವ॰ ೩.೨೨೨) ಆಪತ್ತಿಯಾ ನಿಪ್ಪರಿಯಾಯತೋವ ಅಕುಸಲಾದಿಸಭಾವತಂ ಸಮತ್ಥೇತುಂ ಬಹುಂ ಪಪಞ್ಚಿತಂ, ತಂ ನ ಸಾರತೋ ಪಚ್ಚೇತಬ್ಬಂ ದುಟ್ಠದೋಸಸಿಕ್ಖಾಪದಟ್ಠಕಥಾಯಮೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ। ತೇನೇವೇತ್ಥಾಪಿ "ಯಂ ಚಿತ್ತಂ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಙ್ಗಂ ಹೋತೀ"ತಿಆದಿನಾ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಕಾರಣತ್ತೇನ ಭಿನ್ನತಾವ ದಸ್ಸಿತಾ। ಯಂ ಪನೇತ್ಥ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ಹೇಟ್ಠಾ ದಸ್ಸಿತಮೇವಾತಿ ಇಧ ನ ವಿತ್ಥಾರಯಿಮ್ಹ। **ಏವಂ ವೀತಿಕ್ಕಮತೋ ಯೋ**

ವೀತಿಕ್ಕಮೋತಿ ಏತ್ಥ ಅಕುಸಲಚಿತ್ತೇನ ಇತ್ವಾ ವೀತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಕಾಯವಚೀವೀತಿಕ್ಕಮಸಮುಟ್ಠಿತಾ ಆಪತ್ತಿವೀತಿಕ್ಕಮೋತಿ ವುತ್ತೋ। ಏಸ ನಯೋ ಅಬ್ಯಾಕತವಾರೇಪಿ।

ಅಧಿಕರಣಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಧಿಕರಣವೂಪಸಮನಸಮಥಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೨೨೮. ಪಾಳಿಯಂ **ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ ಏಕಂ ಸಮಥಂ ಅನಾಗಮ್ಮಾ**ತಿಆದಿ ಪುಚ್ಛಾ। **ಸಿಯಾ**ತಿಆದಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ। **ಸಿಯಾತಿಸ್ಸ ವಚನೀಯ**ನ್ತಿ ಏತೇನೇವ ವೂಪಸಮಂ ಸಿಯಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬಂ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯಸ್ಮಿ**ನ್ತಿ ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯತ್ತಸ್ಮಿನ್ತಿ ಭಾವಪ್ಪಧಾನೋ ನಿದ್ದೇಸೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಸಬ್ಬವಾರೇಸು। "**ಕಾರಕೋ ಉಕ್ಕೋಟೇತೀ**"ತಿ ಇದಂ ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಂ, ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಉಕ್ಕೋಟೇನ್ತಸ್ಸ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮೇವ। ಉಬ್ಬಾಹಿಕಾಯ ಖೀಯನಕೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ನ ವುತ್ತಂ ತತ್ಥ ಛನ್ದದಾನಸ್ಸ ನತ್ಥಿತಾಯ।

೨೩೫. **ವಣ್ಣಾವಣ್ಣಾಯೋ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಖುದ್ದಕಮಹನ್ತೇಹಿ ಸಞ್ಞಾಣೇಹಿ ಯುತ್ತಾಯೋ ಕತ್ವಾ। ತೇನಾಹ "**ನಿಮಿತ್ತಸಞ್ಞಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ**"ತಿ।

೨೪೨. **ಕಿಚ್ಚಾಧಿಕರಣಂ ...ಪೇ॰... ಸಮ್ಮತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯೇನ ಅಪಲೋಕನಾದಿಕಮ್ಮಂ ಸಮ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಅಧಿಕರಣವೂಪಸಮನಸಮಥಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಮಥಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೫. ಖುದ್ದಕವತ್ಥುಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಖುದ್ದಕವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೨೪೩. ಖುದ್ದಕವತ್ಥುಕ್ಖನ್ಧಕೇ **ಅಟ್ಠಪದಾಕಾರೇನಾತಿ** ಜೂತಫಲಕೇ ಅಟ್ಠಗಬ್ಭರಾಜಿಆಕಾರೇನ। **ಮಲ್ಲಕಮೂಲಸಣ್ಠಾನೇನಾತಿ** ಖೇಳಮಲ್ಲಕಮೂಲಸಣ್ಠಾನೇನ। ಇದಞ್ಚ ವಟ್ಟಾಧಾರಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಕಣ್ಣಕೇ ಉಟ್ಠಾಪೇತ್ವಾ ಕತವಟ್ಟಕಪಾಲಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ।

೨೪೪. **ಪುಥುಪಾಣಿಕನ್ತಿ** ಮುಟ್ಠಿಂ ಅಕತ್ವಾ ವಿಕಸಿತಹತ್ಥತಲೇಹಿ ಪಿಟ್ಠಿಪರಿಕಮ್ಮಂ ವುಚ್ಚತಿ। ಏತಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ “**ಹತ್ಥಪರಿಕಮ್ಮ**”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

೨೪೫. **ಮುತ್ತೋಲಮ್ಬಕಾದೀನನ್ತಿ ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಕುಣ್ಡಲಾದಿಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಪಲಮ್ಬಕಸುತ್ತನ್ತಿ** ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಯಞ್ಞೋಪಚಿತಸುತ್ತಾದಿಆಕಾರಂ ವುಚ್ಚತಿ। **ವಲಯನ್ತಿ** ಹತ್ಥಪಾದವಲಯಂ।

೨೪೬. **ದ್ವಙ್ಗುಲೇತಿ** ಉಪಯೋಗಬಹುವಚನಂ, ದ್ವಙ್ಗುಲಪ್ಪಮಾಣಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏತ್ಥ ಚ ದುಮಾಸಸ್ಸ ವಾ ದ್ವಙ್ಗುಲಸ್ಸ ವಾ ಅತಿಕ್ಕನ್ತಭಾವಂ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸಾಪಿ ಕೇಸಮಸ್ಸುಗಣನಾಯ ಅಚಿತ್ತಕಾಪತ್ತಿಯೋ ಹೋನ್ತೀತಿ ವದನ್ತಿ।

ಕೋಚ್ಛೇನಾತಿ ಉಸೀರತಿಣಾದೀನಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಸಮಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಹಿತಕೋಚ್ಛೇನ। **ಚಿಕ್ಕಲೇನಾತಿ** ಸಿಲೇಸಯುತ್ತತೇಲೇನ। **ಉಣ್ಹಾಭಿತತ್ತರಜಸಿರಾನಮ್ಪೀತಿ** ಉಣ್ಹಾಭಿತತ್ತಾನಂ ರಜೋಕಿಣ್ಣಸಿರಾನಂ। **ಅದ್ದಹತ್ಥೇನಾತಿ** ಅಲ್ಲಹತ್ಥೇನ।

೨೪೮-೯. **ಸಾಧುಗೀತನ್ತಿ** ಅನಿಚ್ಚತಾದಿಪಟಿಸಞ್ಞುತ್ತಂ ಗೀತಂ। **ಚತುರಸ್ಸೇನ ವತ್ತೇನಾತಿ** ಪರಿಪುಣ್ಣೇನ ಉಚ್ಚಾರಣವತ್ತೇನ। ತರಙ್ಗವತ್ತಾದೀನಂ ಸಬ್ಬೇಸಮ್ಪಿ ಸಾಮಞ್ಞಲಕ್ಖಣಂ ದಸ್ಸೇತುಂ “**ಸಬ್ಬೇಸಂ...ಪೇ॰... ಲಕ್ಖಣ**”ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಯತ್ತಕಾಹಿ ಮತ್ತಾಹಿ ಅಕ್ಖರಂ ಪರಿಪುಣ್ಣಂ ಹೋತಿ, ತತೋಪಿ ಅಧಿಕಮತ್ತಾಯುತ್ತಂ ಕತ್ವಾ ಕಥನಂ **ವಿಕಾರಕಥನಂ** ನಾಮ, ತಥಾ ಅಕತ್ವಾ ಕಥನಮೇವ **ಲಕ್ಖಣನ್ತಿ** ಅತ್ಥೋ। **ಬಾಹಿರಲೋಮಿನ್ತಿ** ಭಾವನಪುಂಸಕನಿದ್ದೇಸೋ, ಯಥಾ ಬಹಿದ್ಧಾ ಲೋಮಾನಿ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಂ ಧಾರೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೨೫೦. ಪಾಳಿಯಂ **ತರುಣಞ್ಞೇವ ಅಮ್ಬನ್ತಿ** ತರುಣಂ ಅಸಞ್ಜಾತಬೀಜಂ ಏವ ಅಮ್ಬಫಲಂ। **ಪಾತಾಪೇತ್ವಾತಿ** ಛಿನ್ದಾಪೇತ್ವಾವ। “**ಮತ್ತಾವಣ್ಣಿತಾ**”ತಿ ಇದಂ “ಪರೇ ನಿನ್ದನ್ತೀ”ತಿ ಸಾಸನಹಿತೇಸಿತಾಯ ವುತ್ತಂ। **ನ ಪರಿಯಾಪುಣಿಂಸೂತಿ** ನಾಸಿಕ್ಖಿಂಸು।

೨೫೧. **ಚತ್ತಾರಿ ಅಹಿರಾಜಕುಲಾನೀತಿ** ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅಹಿಭೇದಾನಂ ಚತೂಸು ಏವ ಸಙ್ಗಹತೋ ವುತ್ತಂ। **ಅತ್ತಪರಿತ್ತಂ ಕಾತುನ್ತಿ** ಅತ್ತನೋ ಪರಿತ್ತಾಣಂ ಕಾತುಂ।

ವಿರೂಪಕ್ಖೇಹಿ ಮೇ ಮೇತ್ತನ್ತಿ ವಿರೂಪಕ್ಖಜಾತಿಕೇಹಿ ನಾಗೇಹಿ ಸಹ ಮಯ್ಹಂ ಮಿತ್ತಭಾವೋ ಹೋತು, ಮೇತ್ತಾ ಹೋತೂತಿ ಅತ್ಥೋ, ತೇ ಸುಖಿತಾ ನಿದ್ದುಕ್ಖಾ ಅವೇರಾ ಹೋನ್ತೂತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಏವಞ್ಹಿ ಮೇತ್ತಾಫರಣಂ ಹೋತಿ। ಸೇಸೇಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಅಪಾದಕೇಹೀತಿ** ಅಹಿಕುಲೇಹಿ ಸಹ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಓಧಿಸೋ ಮೇತ್ತಾಫರಣದಸ್ಸನಂ। **ಮಾ ಮಂ ಅಪಾದಕೋ ಹಿಂಸೀತಿ** ತಾಯ ಮೇತ್ತಾಯ ಅತ್ತರಕ್ಖಾವಿಧಾನದಸ್ಸನಂ।

ಸಬ್ಬೇ ಸತ್ತಾತಿಆದಿ ಅತ್ತಾನಂ ಉಪಮಂ ಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಸತ್ತೇಸು ಅನೋಧಿಸೋ ಮೇತ್ತಾಫರಣದಸ್ಸನಂ। ತತ್ಥ **ಮಾ ಕಞ್ಚಿ ಪಾಪಮಾಗಮಾತಿ** ಕಞ್ಚಿ ಸತ್ತಂ ಲಾಮಕಂ ದುಕ್ಖಹೇತು, ದುಕ್ಖಞ್ಚ ಮಾ ಆಗಚ್ಛತು।

ಏವಂ ಮೇತ್ತಾಯ ಅತ್ತಗುತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಇದಾನಿ ರತನತ್ತಯಾನುಸ್ಸರಣೇನ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ಅಪ್ಪಮಾಣೋ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಪಮಾಣಕರಧಮ್ಮಾ ಅಕುಸಲಾ, ತಬ್ಬಿಪಾಕಾ ಚ ಪಮಾಣಾ, ತಪ್ಪಟಿಪಕ್ಖಾ ಸೀಲಾದಯೋ ಗುಣಾ, ತಬ್ಬಿಪಾಕಾ ಚ ಲೋಕಿಯಲೋಕುತ್ತರಫಲಾನಿ ಅಪ್ಪಮಾಣಾ, ತೇ ಅಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಅಪ್ಪಮಾಣೋ,** ಅಪ್ಪಮಾಣಾ ವಾ ಅಪರಿಮೇಯ್ಯಗುಣಾ ಅಸ್ಸಾತಿಪಿ **ಅಪ್ಪಮಾಣೋ। ಪಮಾಣವನ್ತಾನೀ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತಪಮಾಣಕರಧಮ್ಮಯುತ್ತಾನಿ। **ಅಹಿವಿಚ್ಛಿಕಾ**ತಿ ಸರೀಸಪಾನಞ್ಞೇವ ಪಭೇದದಸ್ಸನಂ। **ಉಣ್ಣನಾಭೀ**ತಿ ಲೋಮಸನಾಭಿಕೋ ಮಕ್ಕಟೋ। **ಸರಬೂ**ತಿ ಘರಗೋಳಿಕಾ।

ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತೂತಿ ಅಪಗಚ್ಛನ್ತು, ಮಾ ಮಂ ವಿಹೇಸಯಿಂಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸೋಹಂ ನಮೋ**ತಿ ಏತ್ಥ "ಕರೋಮೀ"ತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ। ಯಸ್ಮಾ ಮಯಾ ಮೇತ್ತಾದೀಹಿ ತುಮ್ಹಾಕಞ್ಚ ಮಯ್ಹಞ್ಚ ರಕ್ಖಾ ಕತಾ, ಯಸ್ಮಾ ಚ ಸೋಹಂ ಭಗವತೋ ನಮೋ ಕರೋಮಿ, ವಿಪಸ್ಸೀಆದೀನಂ ಸತ್ತನ್ನಮ್ಪಿ ನಮೋ ಕರೋಮಿ, ತಸ್ಮಾ ಪಟಿಕ್ಕಮನ್ತು ಭೂತಾನೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ಅಞ್ಞಮ್ಪೀತಿ ಕಾಮರಾಗೇ ಅಸುಭಮನಸಿಕಾರಾದಿನಾ ಛೇತಬ್ಬೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಙ್ಗಜಾತ**ನ್ತಿ ಬೀಜವಿರಹಿತಂ ಪುರಿಸನಿಮಿತ್ತಂ। ಬೀಜೇ ಹಿ ಛಿನ್ನೇ ಓಪಕ್ಕಮಿಕಪಣ್ಡಕೋ ನಾಮ ಅಭಬ್ಬೋ ಹೋತೀತಿ ವದನ್ತಿ। ಏಕೇ ಪನ "ಬೀಜಸ್ಸಾಪಿ ಛೇದನಕ್ಖಣೇ ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿ ಏವ ಕಮೇನ ಪುರಿಸಿನ್ದ್ರಿಯಾದಿಕೇ ಅನ್ತರಹಿತೇ ಪಣ್ಡಕೋ ನಾಮ ಅಭಬ್ಬೋ ಹೋತಿ, ತದಾ ಲಿಙ್ಗನಾಸನಾಯ ನಾಸೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ। **ತಾದಿಸಂ ವಾ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಮುಟ್ಠಿಪ್ಪಹಾರಾದೀಹಿ ಅತ್ತನೋ ದುಕ್ಖಂ ಉಪ್ಪಾದೇನ್ತಸ್ಸ।

೨೫೨. ಪಾಳಿಯಂ **ತುಯ್ಹೇಸೋ ಪತ್ತೋ**ತಿ "ಯೋ ಚ ಅರಹಾ ಚೇವ ಇದ್ಧಿಮಾ ಚ, ತಸ್ಸ ದಿನ್ನಮೇವಾ"ತಿ ಸೇಟ್ಠಿನಾ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। **ತಂ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ರಾಜಗಹಂ ಅನುಪರಿಯಾಯೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ವೇಳುಪರಮ್ಪರಾಯ ಬದ್ಧಪತ್ತಸ್ಸ ಉಪರಿಭಾಗೇ ಆಕಾಸೇ ನಗರಂ ತಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಅನುಪರಿಯಾಯಿತ್ವಾ ಠಿತಭಾವಂ ಸನ್ಧಾಯ "ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಥೇರೋ ಹತ್ಥೇನ ಪತ್ತಂ ಸಯಮೇವ ಅಗ್ಗಹೇಸಿ। ಕೇಚಿ ಪನ ವದನ್ತಿ "ಇದ್ಧಿಬಲೇನ ತಂ ಪತ್ತಂ ವೇಳುಪರಮ್ಪರತೋ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಥೇರಂ ಅನುಬನ್ಧಮಾನೋ ಅಟ್ಠಾಸಿ, ಸೋ ಚ ಅನೇನ ಹತ್ಥೇನ ಗಹಿತೋ ವಿಯ ಅಹೋಸೀ"ತಿ। ತಥಾ ಠಿತಮೇವ ಪನ ಸನ್ಧಾಯ "ಭಾರದ್ವಾಜಸ್ಸ ಹತ್ಥತೋ ಪತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ। **ತೇ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ...ಪೇ॰... ಅನುಬನ್ಧಿಂಸೂ**ತಿ ಯೇ ಚ ಮನುಸ್ಸಾ ಪರಮಂ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ನಾದ್ದಸಂಸು, ತೇ ಅಮ್ಹಾಕಮ್ಪಿ ಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ದಸ್ಸೇಹೀತಿ ಥೇರಮನುಬನ್ಧಿಂಸು। ಥೇರೋ ಚ ಸೀಹಬ್ಯಗ್ಘಾದಿರೂಪಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿಕುಬ್ಬನಿದ್ಧಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ, ತೇ ಚ ಅಚ್ಛರಿಯಬ್ಭುತಜಾತಾ ಉಚ್ಚಾಸದ್ದಾ ಮಹಾಸದ್ದಾ ಅಹೇಸುಂ। ತೇನಾಹ **"ಕಿಂ ನು ಖೋ ಸೋ, ಆನನ್ದ, ಉಚ್ಚಾಸದ್ದೋ ಮಹಾಸದ್ದೋ"**ತಿ। **ಇದ್ಧಿಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ ನ ದಸ್ಸೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ "ಯೋ ಪಕತಿವಣ್ಣಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಕುಮಾರವಣ್ಣಂ ವಾ ದಸ್ಸೇತಿ, ನಾಗವಣ್ಣಂ ವಾ...ಪೇ॰... ವಿವಿಧಮ್ಪಿ ಸೇನಾಬ್ಯೂಹಂ ದಸ್ಸೇತೀ"ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೩.೧೩) ಏವಮಾಗತಾ ಅತ್ತನೋ ಸರೀರಸ್ಸ ವಿಕಾರಾಪಾದನವಸಪ್ಪವತ್ತಾ ವಿಕುಬ್ಬನಿದ್ಧಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾತಿ ಆಹ **"ಅಧಿಟ್ಠಾನಿದ್ಧಿ ಪನ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಾ"**ತಿ। ಪಕತಿಯಾ ಏಕೋ ಬಹುಕಂ ಆವಜ್ಜತಿ, ಸತಂ ವಾ ಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ಆವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಞಾಣೇನ ಅಧಿಟ್ಠಾತಿ "ಬಹುಕೋ ಹೋಮೀ"ತಿ (ಪಟಿ॰ ಮ॰ ೩.೧೦) ಏವಂ ದಸ್ಸಿತಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನವಸೇನ ನಿಪ್ಫನ್ನಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಿದ್ಧಿ ನಾಮ। **ಗಿಹಿವಿಕಟಾನೀ**ತಿ ಗಿಹಿಸನ್ತಕಾನಿ।

೨೫೩. ಪಾಳಿಯಂ ನ **ಅಚ್ಛುಪಿಯನ್ತೀ**ತಿ ನ ಫುಸಿತಾನಿ ಹೋನ್ತಿ। **ರೂಪಕಾಕಿಣ್ಣಾನೀ**ತಿ ಇತ್ಥಿರೂಪಾದೀಹಿ ಆಕಿಣ್ಣಾನಿ।

೨೫೪. **ಭೂಮಿಆಧಾರಕೇ**ತಿ ದನ್ತಾದೀಹಿ ಕತೇ ವಲಯಾಧಾರಕೇ। ಏತಸ್ಸ ವಲಯಾಧಾರಕಸ್ಸ ಅನುಚ್ಚತಾಯ ಠಪಿತಾ ಪತ್ತಾ ನ ಪರಿಪತನ್ತೀತಿ **"ತಯೋ ಪತ್ತೇ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ಅನುಚ್ಚತಞ್ಹಿ ಸನ್ಧಾಯ ಅಯಂ "ಭೂಮಿಆಧಾರಕೋ"ತಿ ವುತ್ತೋ। **ದಾರುಆಧಾರಕದಣ್ಡಾಧಾರಕೇಸೂ**ತಿ ಏಕದಾರುನಾ ಕತಆಧಾರಕೇ, ಬಹೂಹಿ ದಣ್ಡೇಹಿ ಕತಆಧಾರಕೇ ಚ। ಏತೇ ಚ ಉಚ್ಚತರಾ ಹೋನ್ತಿ ಪತ್ತೇಹಿ ಸಹ ಪತನಸಭಾವಾ। ತೇನ **"ಸುಸಜ್ಜಿತೇಸೂ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಭಮಕೋಟಿಸದಿಸೋ**ತಿ ಯತ್ಥ ಧಮಕರಣಾದಿಂ

ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಲಿಖನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ಭಮಕಸ್ಸ ಕೋಟಿಯಾ ಸದಿಸೋ। ತಾದಿಸಸ್ಸ ದಾರುಆಧಾರಕಸ್ಸ ಅವಿತ್ಥಿಣ್ಣತಾಯ ಠಪಿತೋಪಿ ಪತ್ತೋ ಪತತೀತಿ "**ಅನೋಕಾಸೋ**"ತಿ ವುತ್ತೋ।

ಆಲಿನ್ದಕಮಿಡ್ಢಿಕಾದೀನನ್ತಿ ಪಮುಖಮಿಡ್ಢಿಕಾದೀನಂ, ಉಚ್ಚವತ್ಥುಕಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬಾಹಿರಪಸ್ಸೇ**ತಿ ಪಾಸಾದಾದೀನಂ ಬಹಿಕುಟ್ಟೇ। **ತನುಕಮಿಡ್ಢಿಕಾಯಾ**ತಿ ವೇದಿಕಾಯ। ಸಬ್ಬತ್ಥ ಪನ ಹತ್ಥಪ್ಪಮಾಣತೋ ಅಬ್ಭನ್ತರೇ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ಆಧಾರೇ ಪನ ತತೋ ಬಹಿಪಿ ವಟ್ಟತಿ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಓಟ್ಠೋ**ತಿ ಮುಖವಟ್ಟಿ। **ಪತ್ತಮಾಳಕ**ನ್ತಿ ಉಪಚಿಕಾನಂ ಅನುಟ್ಠಹನತ್ಥಾಯ ಭೂಮಿತೋ ಉಚ್ಚತರಂ ಕತಂ ವೇದಿಕಾಕಾರಮಾಳಕಂ। **ಮಹಾಮುಖಕುಣ್ಡಸಣ್ಠಾನಾ**ತಿ ಮಹಾಮುಖಚಾಟಿಸಣ್ಠಾನಾ। **ಲಗ್ಗೇನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟ**ನ್ತಿ ಕೇವಲಂ ಪತ್ತಂ ಲಗ್ಗೇನ್ತಸ್ಸ, ನ ಥವಿಕಾಯ ಲಗ್ಗೇನ್ತಸ್ಸಾತಿ ವದನ್ತಿ। ವೀಮಂಸಿತಬ್ಬಂ। **ಅಞ್ಞೇನ ಪನ ಭಣ್ಡಕೇನಾ**ತಿ ಅಞ್ಞೇನ ಭಾರಬನ್ಧನೇನ ಭಣ್ಡಕೇನ। "**ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಓಲಮ್ಬೇತು**"ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪತ್ತತ್ಥವಿಕಾಯ ಅಂಸಬದ್ಧಕೋ ಯಥಾ ಲಗ್ಗಿತಟ್ಠಾನತೋ ನ ಪರಿಗಳತಿ, ತಥಾ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಬನ್ಧಿತ್ವಾಪಿ ಉಪರಿ ಠಪೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ಉಪರಿ ನಿಸೀದನ್ತಾ ಓತ್ಥರಿತ್ವಾ ಭಿನ್ದನ್ತೀತಿ ವುತ್ತಂ। **ತತ್ಥ ಠಪೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ**ತಿ ನಿಸೀದನಸಙ್ಖ್ಯಾಭಾವತೋ ವುತ್ತಂ। **ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಾ**ತಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಠಪಿತಭತ್ತೇ ವಾ। **ಯೋ ಕೋಚೀ**ತಿ ಭತ್ತಪೂರೋಪಿ ತುಚ್ಛಪತ್ತೋಪಿ।

೨೫೫. **ಪರಿಹರಿತು**ನ್ತಿ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಣತ್ಥಾಯ ಠಪೇತುಂ। ಪತ್ತಂ ಅಲಭನ್ತೇನ ಪನ ಏಕದಿವಸಂ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತ್ವಾ ಛಡ್ಡೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನಾಹ "**ತಾವಕಾಲಿಕಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ**"ತಿ। ಪಣ್ಣಪುಟಾದೀಸುಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಅಭುಂ ಮೇ**ತಿ ಅಭೂತಿ ಮಯ್ಹಂ, ವಿನಾಸೋ ಮಯ್ಹನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಾಳಿಯಂ **ಪಿಸಾಚೋ ವತಮ**ನ್ತಿ ಪಿಸಾಚೋ ವತಾಯಂ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ। **ಪಿಸಾಚಿಲ್ಲಿಕಾ**ತಿ ಪಿಸಾಚದಾರಕಾ। **ಛವಸೀಸಸ್ಸ ಪತ್ತೋ**ತಿ ಛವಸೀಸಮಯೋ ಪತ್ತೋ। ಪಕತಿವಿಕಾರಸಮ್ಬನ್ಧೇ ಚೇತಂ ಸಾಮಿವಚನಂ।

ಚಬ್ಬೇತ್ವಾತಿ ನಿಟ್ಠುಭಿತ್ವಾ। "**ಪಟಿಗ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ**"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಹತ್ಥೇನ ಉದಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪತ್ತಂ ಪರಿಪ್ಫೋಸಿತ್ವಾ ಧೋವನಘಂಸನವಸೇನ ಹತ್ಥಂ ಧೋವಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ಏತ್ತಕೇನ ಪತ್ತಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಂ ಕತ್ವಾ ಹತ್ಥೋ ಧೋವಿತೋ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ। **ಏಕಂ ಉದಕಗಣ್ಡುಸಂ ಗಹೇತ್ವಾ**ತಿ ಪತ್ತಂ ಅಫುಸಿತ್ವಾ ತತ್ಥ ಉದಕಮೇವ ಉಚ್ಛಿಟ್ಠಹತ್ಥೇನ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಗಣ್ಡುಸಂ ಕತ್ವಾ, ವಾಮಹತ್ಥೇನೇವ ವಾ ಪತ್ತಂ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಮುಖೇನ ಗಣ್ಡುಸಂ ಗಹೇತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। **ಬಹಿ ಉದಕೇನ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ**ತಿ ದ್ವೀಸು ಅಙ್ಗುಲೀಸು ಆಮಿಸಮತ್ತಂ ವಿಕ್ಖಾಲೇತ್ವಾ ಬಹಿ ಗಹೇತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। **ಪಟಿಖಾದಿತುಕಾಮೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ನ ಸಯಂ ಖಾದಿತುಕಾಮೋಪಿ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಖಾದನಾರಹಂ ಠಪೇತುಂ ಲಭತಿ । **ತತ್ಥೇವ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಪತ್ತೇಯೇವ ಯಥಾಠಪಿತಟ್ಠಾನತೋ ಅನುದ್ಧರಿತ್ವಾ। **ಉಞ್ಛಿತ್ವಾ**ತಿ ತತೋ ಮಂಸಮೇವ ನಿರವಸೇಸಂ ಉಪ್ಪಟ್ಟೇತ್ವಾ।

೨೫೬. **ಕಿಣ್ಣಚುಣ್ಣೇನಾ**ತಿ ಸುರಾಕಿಣ್ಣಚುಣ್ಣೇನ। **ಮಕ್ಖೇತು**ನ್ತಿ ಸೂಚಿಂ ಮಕ್ಖೇತುಂ। **ನಿಸ್ಸೇಣಿಮ್ಪೀ**ತಿ ಚತೂಹಿ ದಣ್ಡೇಹಿ ಚೀವರಪ್ಪಮಾಣೇನ ಆಯತಚತುರಸ್ಸಂ ಕತ್ವಾ ಬದ್ಧಪಟಲಮ್ಪಿ। ಏತ್ಥ ಹಿ ಚೀವರಕೋಟಿಯೋ ಸಮಕಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಯಥಾಸುಖಂ ಸಿಬ್ಬನ್ತಿ। **ತತ್ಥ ಅತ್ಥರಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ತಸ್ಸಾ ನಿಸ್ಸೇಣಿಯಾ ಉಪರಿ ಚೀವರಸ್ಸ ಉಪತ್ಥಮ್ಭನತ್ಥಾಯ ಅತ್ಥರಿತಬ್ಬಂ। ಕಥಿನಸಙ್ಖ್ಯಾತಾಯ ನಿಸ್ಸೇಣಿಯಾ ಚೀವರಸ್ಸ ಬನ್ಧನಕರಜ್ಜು ಕಥಿನರಜ್ಜೂತಿ ಮಜ್ಝಿಮಪದಲೋಪೀಸಮಾಸೋತಿ ಆಹ "**ಯಾಯಾ**"ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಟಲಾನಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಅಧಿಕೇ ಜಾತೇ ತತ್ಥ ವಲಿಯೋ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ದುಪಟ್ಟಚೀವರಸ್ಸ ಪಟಲದ್ವಯಮ್ಪಿ ಸಮಕಂ ಕತ್ವಾ ಬನ್ಧನಕರಜ್ಜು ಕಥಿನರಜ್ಜೂತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಕಥಿನಸ್ಸ ಅನ್ತೋ ಜೀರತೀ**ತಿ ಕಥಿನೇ ಬದ್ಧಸ್ಸ ಚೀವರಸ್ಸ ಪರಿಯನ್ತೋ ಜೀರತಿ। ಕಥಿನನಿಸ್ಸಿತಞ್ಹಿ ಚೀವರಂ ಇಧ ನಿಸ್ಸಯವೋಹಾರೇನ "ಕಥಿನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ "ಮಞ್ಚಾ ಘೋಸನ್ತೀ"ತಿಆದೀಸು ವಿಯ। **ಅನುವಾತಂ ಪರಿಭಣ್ಡ**ನ್ತಿ ಕಥಿನೇ ಬನ್ಧನರಜ್ಜೂಹಿ

ಚೀವರಸ್ಸ ಸಮನ್ತಾ ಪರಿಯನ್ತಸ್ಸ ಅಜೀರಣತ್ಥಂ ಯೇಹಿ ಕೇಹಿಚಿ ಚೋಳಕೇಹಿ ದೀಘತೋ ಅನುವಾತಂ, ತಿರಿಯತೋ ಪರಿಭಣ್ಡಞ್ಚ ಸಿಬ್ಬಿತ್ವಾ ಕಾತುಂ ಯತ್ಥ ರಜ್ಜುಕೇ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ದಣ್ಡೇಸು ಪಲಿವೇಠೇತ್ವಾ ಚೀವರಸಮಕಂ ಆಕಡ್ಢಿತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ತಾದಿಸನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಕಥಿನಸಙ್ಖಾತೇಸು ಕಿಲಞ್ಜಾದೀಸು ಏವ ಅಜೀರಣತ್ಥಾಯ ಅನುವಾತಪರಿಭಣ್ಡಕರಣಂ ಅನುಞ್ಞಾತ"ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ। **ತಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ**ತಿ ಪುರಾಣಕಥಿನಸ್ಸೇವ ಅನ್ತೋ। **ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಮಾಣೇನಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಚೀವರಸ್ಸ ಪಮಾಣೇನ। **ಅಞ್ಞಂ ನಿಸ್ಸೇಣಿ**ನ್ತಿ ದೀಘತೋ ಚ ತಿರಿಯತೋ ಚ ಅಞ್ಞಂ ದಣ್ಡಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಬನ್ಧಿತುಂ।

ಬಿದಲಕನ್ತಿ ದಿಗುಣಕರಣಸಙ್ಖಾತಕಿರಿಯಾವಿಸೇಸಸ್ಸ ಅಧಿವಚನಂ। ತೇನಾಹ "**ದುಗುಣಕರಣ**"ನ್ತಿ। **ಪವೇಸನಸಲಾಕ**ನ್ತಿ ವಲೀನಂ ಅಗ್ಗಹಣತ್ಥಾಯ ಪವೇಸನಕವೇಳುಸಲಾಕಾದಿ। ಪಾಳಿಯಂ **ಪಟಿಗ್ಗಹ**ನ್ತಿ ಅಙ್ಗುಲಿಕಞ್ಚುಕಂ।

೨೫೭. **ಪಾತಿ** ನಾಮ ಭಣ್ಡಟ್ಠಪನಕೋ ಭಾಜನವಿಸೇಸೋ। ಪಾಳಿಯಂ **ಪಟಿಗ್ಗಹಥವಿಕ**ನ್ತಿ ಪಾತಿಆದಿಭಾಜನತ್ಥವಿಕಂ। **ಚಿನಿತು**ನ್ತಿ ಉಚ್ಚವತ್ಥುಪರಿಯನ್ತಸ್ಸ ಅಪತನತ್ಥಾಯ ಇಟ್ಠಕಾದೀಹಿ ಚಿನಿತುಂ। **ಆಲಮ್ಬನಬಾಹ**ನ್ತಿ ಆಲಮ್ಬನರಜ್ಜುದಣ್ಡಾದಿ। **ಪರಿಭಿಜ್ಜತೀ**ತಿ ಕಟಸಾರಾದಿಕಂ ಕಥಿನಮಜ್ಝೇ ಭಙ್ಗಂ ಹೋತಿ। **ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ದಣ್ಡಕಥಿನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

೨೫೮-೯. **ಉದಕಂ ಅಕಪ್ಪಿಯ**ನ್ತಿ ಸಪ್ಪಾಣಕಂ। **ಉಪನನ್ಧೀ**ತಿ ವೇರಂ ಬನ್ಧಿ। **ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗೋ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅದ್ಧಯೋಜನಂ ಅದ್ಧಾನಮಗ್ಗೋ ನಾಮ, ತಂ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತುಕಾಮಸ್ಸ ಸಙ್ಘಿಚ್ಚ ವಿಹಾರೂಪಚಾರಾತಿಕ್ಕಮನೇ ಆಪತ್ತಿ। ಅಸಙ್ಘಿಚ್ಚ ಗತಸ್ಸ ಪನ ಯತ್ಥ ಸರತಿ, ತತ್ಥ ಠತ್ವಾ ಸಙ್ಘಾಟಿಕಣ್ಣಾದಿಂ ಅನಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಗಮನೇ ಪದವಾರೇನ ಆಪತ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ನ ಸಮ್ಮತೀ**ತಿ ನ ಪಹೋತಿ।

೨೬೦. **ಅಭಿಸನ್ನಕಾಯಾ**ತಿ ಸೇಮ್ಹಾದಿದೋಸಸನ್ನಿಚಿತಕಾಯಾ। **ತತ್ಥ ಮಜ್ಝೇ**ತಿ ಅಗ್ಗಳಪಾಸಕಸ್ಸ ಮಜ್ಝೇ। **ಉಪರೀ**ತಿ ಅಗ್ಗಳಪಾಸಕಸ್ಸ ಉಪರಿಭಾಗೇ। **ಉದಕಟ್ಠಪನಟ್ಠಾನ**ನ್ತಿ ಉದಕಟ್ಠಪನತ್ಥಾಯ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಕತಟ್ಠಾನಂ।

೨೬೧. ಪಾಳಿಯಂ **ಉದಪಾನ**ನ್ತಿ ಕೂಪಂ। **ನೀಚವತ್ಥುಕೋ**ತಿ ಕೂಪಸ್ಸ ಸಮನ್ತಾ ಕೂಲಟ್ಠಾನಂ, ಭೂಮಿಸಮಂ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉದಕೇನ ಓತ್ಥರಿಯ್ಯತೀ**ತಿ ಸಮನ್ತಾ ವಸ್ಸೋದಕಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಕೂಪೇ ಪತತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೨೬೨. **ವಾಹೇನ್ತೀ**ತಿ ಉಸ್ಸಿಞ್ಚನ್ತಿ। **ಅರಹಟಘಟಿಯನ್ತಂ** ನಾಮ ಚಕ್ಕಸಣ್ಠಾನಂ ಅನೇಕಾರಂ ಅರೇ ಅರೇ ಘಟಿಕಾನಿ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಏಕೇನ, ದ್ವೀಹಿ ವಾ ಪರಿಬ್ಭಮಿಯಮಾನಯನ್ತಂ।

೨೬೩. **ಆವಿದ್ಧಪಕ್ಖಪಾಸಕ**ನ್ತಿ ಕಣ್ಣಿಕಮಣ್ಡಲಸ್ಸ ಸಮನ್ತಾ ಠಪಿತಪಕ್ಖಪಾಸಕಂ। **ಮಣ್ಡಲೇ**ತಿ ಕಣ್ಣಿಕಮಣ್ಡಲೇ। **ಪಕ್ಖಪಾಸಕೇ ಠಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಸಮನ್ತಾ ಚತುರಸ್ಸಾಕಾರೇನ ಫಲಕಾದೀನಿ ಠಪೇತ್ವಾ।

೨೬೪. **ನಮತಕಂ** ನಾಮ ಸನ್ಥತಸದಿಸನ್ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ರುಕ್ಖತಚಮಯ"ನ್ತಿ। **ಚಮ್ಮಖಣ್ಡಪರಿಹಾರೇನಾ**ತಿ ಅನಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಸಯನಾಸನವಿಧಿನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪೇಳಾಯಾ**ತಿ ಅಟ್ಠಂಸಸೋಳಸಂಸಾದಿಆಕಾರೇನ ಕತಾಯ ಭಾಜನಾಕಾರಾಯ ಪೇಳಾಯ। ಯತ್ಥ ಉಣ್ಹಪಾಯಾಸಾದಿಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಭೋಜನಪಾತಿಂ ಠಪೇನ್ತಿ ಭತ್ತಸ್ಸ ಉಣ್ಹಭಾವಾವಿಗಮನತ್ಥಂ, ತಾದಿಸಸ್ಸ ಭಾಜನಾಕಾರಸ್ಸ ಆಧಾರಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ತೇನೇವ ಪಾಳಿಯಂ "ಆಸಿತ್ತಕೂಪಧಾನ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಸ ಚ ಪಾಯಾಸಾದೀಹಿ ಆಸಿತ್ತಕಾಧಾರೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ಇದಞ್ಚ ಆಸಿತ್ತಕೂಪಧಾನಂ ಪಚ್ಚನ್ತೇಸು ನ ಜಾನನ್ತಿ ಕಾತುಂ, ಮಜ್ಝಿಮದೇಸೇಯೇವ ಕರೋನ್ತಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಗಿಹಿಪರಿಭೋಗೋ ಅಯೋಮಯಾದಿ ಸಬ್ಬೋಪಿ ಆಧಾರೋ ಆಸಿತ್ತಕೂಪಧಾನಮೇವ ಅನುಲೋಮೇತೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ಏಕೇ ಪನ "ಕಪ್ಪಿಯಲೋಹಮಯೋ ಆಧಾರೋ ಮಳೋರಿಕಮೇವ ಅನುಲೋಮೇತೀ"ತಿ। ವೀಮಂಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಪುಬ್ಬೇ ಪತ್ತಗುತ್ತಿಯಾ

ಆಧಾರೋ ಅನುಞ್ಞಾತೋ। ಇದಾನಿ ಭುಞ್ಜಿತುಂ **ಮಳೋರಿಕಾ** ಅನುಞ್ಞಾತಾ। **ಭಿದ್ದನ್ತಿ** ಭಿದ್ದಯುತ್ತಂ। **ವಿದ್ಧನ್ತಿ** ಅನ್ತೋವಿನಿವಿದ್ಧಛಿದ್ದಂ। **ಆವಿದ್ಧನ್ತಿ** ಸಮನ್ತತೋ ಛಿದ್ದಂ।

೧೮೫. **ಪತ್ತಂ ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತುನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಅಸಮ್ಭೋಗಕರಣವಸೇನೇವ ನಿಕ್ಕುಜ್ಜನಂ, ನ ಪತ್ತಾನಂ ಅಧೋಮುಖಟ್ಠಪನೇನ। ತೇನಾಹ **"ಅಸಮ್ಭೋಗಂ ಸಙ್ಘೇನ ಕರೋತೂ"**ತಿಆದಿ, ತಂ ವಡ್ಢಂ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಸಙ್ಘೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಅಸಮ್ಭೋಗಂ ಸಙ್ಘೋ ಕರೋತೂತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪತ್ತಂ ನಿಕ್ಕುಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ ವಡ್ಢಸ್ಸ ಪತ್ತನಿಕ್ಕುಜ್ಜನದಣ್ಡಕಮ್ಮಂ ಕರೇಯ್ಯ। **ಅಸಮ್ಭೋಗಂ ಸಙ್ಘೇನ ಕರಣನ್ತಿ** ಸಙ್ಘೇನ ವಡ್ಢಸ್ಸ ಅಸಮ್ಭೋಗಕರಣಂ। ಯಥಾ ಅಸಮ್ಭೋಗೋ ಹೋತಿ, ತಥಾ ಕರಣನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತೋ…ಪೇ॰… ಅಸಮ್ಭೋಗಂ ಸಙ್ಘೇನಾತಿ** ಏತ್ಥ ಸಙ್ಘೇನ ಅಸಮ್ಭೋಗೋ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ಏವಂ ಭಗವತಾ ಅಸಮ್ಭೋಗಕರಣಸ್ಸ ಆಣತ್ತತ್ತಾ, ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಚ ಸಾವಿತತ್ತಾ, ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಚ "ಕೋಚಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮೋ ನ ಗಹೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪತ್ತೇ ನಿಕ್ಕುಜ್ಜಿತೇ ತಸ್ಸ ಸನ್ತಕಂ ಞತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

ಅಚ್ಚಯೋತಿ ಞಾಯಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಪವತ್ತಿ, ಅಪರಾಧೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಂ ಅಚ್ಚಗಮಾತಿ** ಮಂ ಅತಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪವತ್ತೋ। **ತಂ ತೇ ಮಯಂ ಪಟಿಗ್ಗಣ್ಹಾಮಾತಿ** ತಂ ತೇ ಅಪರಾಧಂ ಮಯಂ ಖಮಾಮ। **ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಲಾಭಾಯ ಪರಿಸಕ್ಕತೀತಿ**ಆದೀಸು ಅಲಾಭಾಯ ಪರಿಸಕ್ಕನಾದಿತೋ ವಿರತೋತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಅಸಮ್ಭೋಗಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇನಾತಿ** ಏತ್ಥ "ಕತೋ"ತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ।

೧೮೮. **ಯಾವ ಪಚ್ಛಿಮಾ ಸೋಪಾನಕಳೇವರಾತಿ** ಪಠಮಸೋಪಾನಫಲಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಞ್ಹಿ ಪಚ್ಛಾ ದುಸ್ಸೇನ ಸನ್ಥತತ್ತಾ ಏವ ವುತ್ತಂ। **"ಪಚ್ಛಿಮಂ ಜನತಂ ತಥಾಗತೋ ಅನುಕಮ್ಪತೀ"**ತಿ ಇದಂ ಥೇರೋ ಅನಾಗತೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಚೇಲಪಟಿಕಸ್ಸ ಅಕ್ಕಮನಪಚ್ಚಯಾ ಅಪವಾದಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಪಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ನಿವಾರಣೇನ ಭಗವತೋ ಅನುಕಮ್ಪಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ। **ಅಪಗತಗಬ್ಭಾತಿ** ವಿಜಾತಪುತ್ತಾ। ತೇನಾಹ **"ಮಙ್ಗಲತ್ಥಾಯಾ"**ತಿ।

೧೮೯-೧೯೦. **ಬೀಜನಿನ್ತಿ** ಚತುರಸ್ಸಬೀಜನಿಂ। **ಏಕಪಣ್ಣಛತ್ತನ್ತಿ** ತಾಲಪಣ್ಣಾದಿನಾ ಏಕೇನ ಪತ್ತೇನ ಕತಛತ್ತಂ।

೧೯೪-೫. **ಅನುರಕ್ಖಣತ್ಥನ್ತಿ** ಪರಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗೋಪನತ್ಥಂ। **ದೀಘಂ ಕಾರೇನ್ತೀತಿ** ಕೇಸೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಠಪಾಪೇನ್ತಿ। **ಚತುಕೋಣನ್ತಿ** ಯಥಾ ಉಪರಿ ನಲಾಟನ್ತೇಸು ದ್ವೇ, ಹೇಟ್ಠಾ ಹನುಕಪಸ್ಸೇ ದ್ವೇತಿ ಚತ್ತಾರೋ ಕೋಣಾ ಪಞ್ಞಾಯನ್ತಿ, ಏವಂ ಚತುರಸ್ಸಂ ಕತ್ವಾ ಕಪ್ಪಾಪನಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ದಾಠಿಕಂ ಠಪಾಪೇನ್ತೀತಿ** ಉತ್ತರೋಟ್ಠೇ ಮಸ್ಸುಂ ಅಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ ಠಪಾಪೇನ್ತಿ। **ರುಧೀತಿ** ಖುದ್ದಕವಣಂ।

೧೯೭. ಪಾಳಿಯಂ **ಲೋಹಭಣ್ಡಕಂಸಭಣ್ಡಸನ್ನಿಚಯೋತಿ** ಲೋಹಭಣ್ಡಸ್ಸ, ಕಂಸಭಣ್ಡಸ್ಸ ಚ ಸನ್ನಿಚಯೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಬನ್ಧನಮತ್ತನ್ತಿ** ವಾಸಿದಣ್ಡಾದೀನಂ ಕೋಟೀಸು ಅಪಾತನತ್ಥಂ ಲೋಹೇಹಿ ಬನ್ಧನಂ। **ತನ್ತಕನ್ತಿ** ಆಯೋಗವಾಯನತ್ಥಂ ತದಾಕಾರೇನ ಪಸಾರಿತತನ್ತಂ।

೧೯೮. **"ಯತ್ಥ ಸರತಿ, ತತ್ಥ ಬನ್ಧಿತಬ್ಬ"**ನ್ತಿ ಏತೇನ ಅಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಕಾಯಬನ್ಧನಂ ಅಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಪವಿಟ್ಠಸ್ಸ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಮುರಜವಟ್ಟಿಸಣ್ಠಾನಂ ವೇಠೇತ್ವಾ ಕತನ್ತಿ** ಏವಂ ಬಹುರಜ್ಜುಕೇ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ನಾನಾವಣ್ಣೇಹಿ ಸುತ್ತೇಹಿ ಕತನ್ತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ। ಏಕವಣ್ಣಸುತ್ತೇನಾಪಿ ವಲಯಘಟಕಾದಿವಿಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ವೇಠಿತಮ್ಪಿ ಮುರಜಮೇವ। ವಿಕಾರಂ ಪನ ಅದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಮಟ್ಠಂ ಕತ್ವಾ ನಿರನ್ತರಂ ವೇಠಿತಂ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನೇವ **ದುತಿಯಪಾರಾಜಿಕಸಂವಣ್ಣನಾಯಂ** ವುತ್ತಂ "ಬಹುರಜ್ಜುಕೇ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಏಕೇನ ನಿರನ್ತರಂ

ವೇಠೇತ್ವಾ ಕತಂ ‘ಬಹುರಜ್ಜುಕ’ನ್ತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಂ, ವಟ್ಟತೀ”ತಿ। **ಮುದ್ದಿಕಕಾಯಬನ್ಧನಂ** ನಾಮ ಚತುರಸ್ಸಂ ಅಕತ್ವಾ ಸಜ್ಜಿತಂ। **ಪಾಮಙ್ಗದಸಾ** ಚತುರಸ್ಸಾ। **ಮುದಿಙ್ಗಸಣ್ಠಾನೇನಾತಿ** ವರಕಸೀಸಾಕಾರೇನ। **ಪಾಸನ್ತೋತಿ** ದಸಾಪರಿಯೋಸಾನಂ।

೨೭೯. ಪಾಳಿಯಂ **ಗಣ್ಠಿಕಫಲಕಂ ಪಾಸಕಫಲಕನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ದಾರುದನ್ತಾದಿಮಯೇಸು ಫಲಕೇಸು ಗಣ್ಠಿಕಪಾಸಕಾನಿ ಅಪ್ಪೇತ್ವಾ ಚೀವರೇ ಠಪೇತುಂ ಅನುಞ್ಞಾತಂ। **ಕೋಟ್ಟೋ ವಿವರಿಯತೀತಿ** ಅನುವಾತೋ ವಿವರಿಯತಿ।

೨೮೦-೧. **ಪಾಳಿಕಾರಕೋತಿ** ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಯಥಾವುಡ್ಢಂ ಪಾಳಿಯಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪಕೋ। ತಸ್ಸಾಪಿ ತಥಾ ಪಾರುಪಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಪಾಳಿಯಂ **ಮುಣ್ಡವಟ್ಟೀತಿ** ಮಲ್ಲಾದಯೋ।

೨೮೨. **ಪಮಾಣಙ್ಗುಲೇನಾತಿ** ವಡ್ಢಕೀಅಙ್ಗುಲೇನ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಪಕತಿಅಙ್ಗುಲೇನಾ”ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ಚತುರಙ್ಗುಲಪಚ್ಛಿಮಕವಚನೇನ ನ ಸಮೇತಿ। ನ ಹಿ ಪಕತಙ್ಗುಲೇನ ಚತುರಙ್ಗುಲಪ್ಪಮಾಣಂ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಕಣ್ಠೇ ಅವಿಲಗ್ಗಂ ಖಾದಿತುಂ ಸಕಾತಿ।

೨೮೫. ಪಾಳಿಯಂ **ಸಕಾಯ ನಿರುತ್ತಿಯಾ ಬುದ್ಧವಚನಂ ದೂಸೇನ್ತೀತಿ** ಮಾಗಧಭಾಸಾಯ ಸಬ್ಬೇಸಂ ವತ್ತುಂ ಸುಕರತಾಯ ಹೀನಜಚ್ಚಾಪಿ ಉಗ್ಗಣ್ಹನ್ತಾ ದೂಸೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೨೮೯. **ಮಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಬ್ಯಾಬಾಧಯಿಂಸೂತಿ** ಲಸುಣಗನ್ಧೇನ ಭಿಕ್ಖೂ ಮಾ ಬಾಧಯಿಂಸು।

೨೯೧. **ಅವಲೇಖನಪೀಠರೋತಿ** ಅವಲೇಖನಕಟ್ಠಾನಂ ಠಪನಭಾಜನವಿಸೇಸೋ। **ಅಪಿಧಾನನ್ತಿ** ಪಿಧಾನಫಲಕಾದಿ।

ಖುದ್ದಕವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಖುದ್ದಕವತ್ಥುಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೬. ಸೇನಾಸನಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ವಿಹಾರಾನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೯೫. ಸೇನಾಸನಕ್ಖನ್ಧಕೇ **ಸಿಸಿರೇತಿ** ಸಿಸಿರಕಾಲೇ ಹಿಮಪಾತವಸೇನ ಸತ್ತಾಹವದ್ದಲಿಕಾದಿವಸ್ಸಪಾತವಸ್ಸೇನ ಚ ಉಪ್ಪನ್ನೋ ಖರೋ ಸೀತಸಮ್ಫಸ್ಸೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋತಿ ಆಹ **"ಸಮ್ಫುಸಿತಕೋ"**ತಿ। **"ತತೋ"**ತಿ ಇದಂ ಕತ್ತುಅತ್ಥೇ ನಿಸ್ಸಕ್ಕವಚನಂ, ತೇನ ಚ ವಿಹಾರೇನ ವಾತಾತಪೋ ಪಟಿಹಞ್ಞತೀತಿ ಅತ್ಥೋತಿ ಆಹ **"ವಿಹಾರೇನ ಪಟಿಹಞ್ಞತೀ"**ತಿ।

೧೯೬. **ಆವಿಞ್ಛನಛಿದ್ದನ್ತಿ** ಯತ್ಥ ಅಙ್ಗುಲಿಂ ವಾ ರಜ್ಜುಸಙ್ಖಲಿಕಾದಿಂ ವಾ ಪವೇಸೇತ್ವಾ ಕವಾಟಂ ಆಕಡ್ಢನ್ತಾ ದ್ವಾರಬಾಹಂ ಫುಸಾಪೇನ್ತಿ, ತಸ್ಸೇತಂ ಅಧಿವಚನಂ। ಸೇನಾಸನಪರಿಭೋಗೇ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ನಾಮ ನತ್ಥೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ **"ಸಚೇಪಿ ದೀಪಿನಙ್ಗುಟ್ಠೇನಾ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಚೇತಿಯೇ ವೇದಿಕಾಸದಿಸನ್ತಿ** ವಾತಪಾನದಾರುಂ ವಾ ಜಾಲಂ ವಾ ಅಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ದಾರುಟ್ಠಾನೇ ಚೇತಿಯೇ ವೇದಿಕಾಯ ಪಟ್ಟಾದೀನಿ ವಿಯ ಇಟ್ಠಕಾದೀಹಿ ಉದ್ಧಂ, ತಿರಿಯಞ್ಚ ಪಟ್ಟಿಕಾದಯೋ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಚತುಛಿದ್ದಯುತ್ತಂ ಕತಂ। **ಥಮ್ಭಕವಾತಪಾನಂ** ನಾಮ ತಿರಿಯಂ ದಾರೂನಿ ಅದತ್ವಾ ಉದ್ಧಂ ಠಪಿತದಾರೂಹಿ ಏವ ಕತಂ। **ಚೋಳಕಪಾದಪುಞ್ಛನಂ ಬನ್ಧಿತುನ್ತಿ** ವಾತಪಾನಪ್ಪಮಾಣೇನ ಪಾದಪುಞ್ಛನಸದಿಸಂ ಚೋಳಕಾದಿನಾ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ವಗ್ಗುಲಿಆದಿಪ್ಪವೇಸನನಿವಾರಣತ್ಥಂ, ಕಥೇತುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಿಡ್ಢಕನ್ತಿ** ಮಞ್ಚಾಕಾರೇನ ಕಟ್ಠಮತ್ತಿಕಾದೀಹಿ ಕತವೇದಿಕಾಕಾರಂ।

೧೯೭. **ಚತುರಸ್ಸಪೀಠನ್ತಿ** ಸಮಚತುರಸ್ಸಂ। **ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಪಾದಕಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಪಾದಕಮೇವ ವಟ್ಟತಿ। **ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತೋಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಸಮಚತುರಸ್ಸಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಆಯತಚತುರಸ್ಸಾ ಪನ ಸತ್ತಙ್ಗಪಞ್ಚಙ್ಗಾಪಿ ಉಚ್ಚಪಾದಾ ನ ವಟ್ಟನ್ತಿ। ವೇತ್ತೇಹೇವ ಚತುರಸ್ಸಾದಿಆಕಾರೇನ ಕತಂ ಭದ್ದಪೀಠನ್ತಿ ಆಹ **"ವೇತ್ತಮಯಂ ಪೀಠ"**ನ್ತಿ। **ದಾರುಪಟ್ಟಿಕಾಯ ಉಪರೀತಿ** ಅಟನಿಆಕಾರೇನ ಠಿತದಾರುಪಟಲಸ್ಸ ಹೇಟ್ಠಾ ಉದ್ಧಂ ಪಾದಂ ಕತ್ವಾ। ಪವೇಸನಕಾಲಞ್ಹಿ ಸನ್ಧಾಯ "ಉಪರೀ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಏಳಕಸ್ಸ ಪಚ್ಛಿಮಪಾದದ್ವಯಂ ವಿಯ ವಙ್ಕಾಕಾರೇನ ಠಿತತ್ತಾ ಪನೇತಂ **"ಏಳಕಪಾದಪೀಠ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಪಲೋಠೇನ್ತೀತಿ** ಸಹ ಮಞ್ಚೇಹಿ ಪವಟ್ಟೇನ್ತಿ। ರುಕ್ಖೇ , ಲತಾ ಚ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಅವಸೇಸಂ ಗಚ್ಛಾದಿಕಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ತಿಣಜಾತಿ ಏವಾತಿ ಆಹ **"ಯೇಸಂ ಕೇಸಞ್ಚಿ ತಿಣಜಾತಿಕಾನ"**ನ್ತಿಆದಿ।

ಉಪದಹನ್ತೀತಿ ಠಪೇನ್ತಿ। ಸೀಸಪ್ಪಮಾಣಂ ನಾಮ ಯತ್ಥ ಗೀವಾಯ ಸಹ ಸಕಲಂ ಸೀಸಂ ಠಪೇತುಂ ಸಕ್ಕಾ, ತಸ್ಸ ಚ ಮುಟ್ಠಿರತನಂ ವಿತ್ಥಾರಪ್ಪಮಾಣನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **"ವಿತ್ಥಾರತೋ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಇದಞ್ಚ ಬಿಮ್ಬೋಹನಸ್ಸ ಉಭೋಸು ಅನ್ತೇಸು ಠಪೇತಬ್ಬಚೋಳಪ್ಪಮಾಣದಸ್ಸನಂ। ತಸ್ಸ ವಸೇನ ಬಿಮ್ಬೋಹನಸ್ಸ ವಿತ್ಥಾರಪ್ಪಮಾಣಂ ಪರಿಚ್ಛಿಜ್ಜತಿ, ತಂ ವಟ್ಟಂ ವಾ ಚತುರಸ್ಸಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ಸಿಬ್ಬಿತಂ ಯಥಾ ಕೋಟಿತೋ ಕೋಟಿ ವಿತ್ಥಾರತೋ ಪುಥುಲಟ್ಠಾನಂ ಮುಟ್ಠಿರತನಪ್ಪಮಾಣಂ ಹೋತಿ, ಏವಂ ಸಿಬ್ಬಿತಬ್ಬಂ। ಇತೋ ಅಧಿಕಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, ತಂ ಪನ ಅನ್ತೇಸು ಠಪಿತಚೋಳಂ ಕೋಟಿಯಾ ಕೋಟಿಂ ಆಹಚ್ಚ ದಿಗುಣಂ ಕತಂ ತಿಕಣ್ಣಂ ಹೋತಿ। ತೇಸು ತೀಸು ಕಣ್ಣೇಸು ದ್ವಿನ್ನಂ ಕಣ್ಣಾನಮನ್ತರಂ ವಿದತ್ಥಿಚತುರಙ್ಗುಲಂ ಹೋತಿ, ಮಜ್ಝಟ್ಠಾನಂ ಕೋಟಿತೋ ಕೋಟಿಂ ಆಹಚ್ಚ ಮುಟ್ಠಿರತನಂ ಹೋತಿ, ಇದಮಸ್ಸ ಉಕ್ಕಟ್ಠಪ್ಪಮಾಣಂ। ತೇನಾಹ **"ತೀಸು ಕಣ್ಣೇಸೂ"**ತಿಆದಿ।

"ಕಮ್ಬಲಮೇವ...ಪೇ॰... ಉಣ್ಣಭಿಸಿಸಙ್ಖ್ಯಮೇವ ಗಚ್ಛತೀ"ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ ಗೋನಕಾದಿಅಕಪ್ಪಿಯಮ್ಪಿ ಉಣ್ಣಮಯತ್ಥರಣಂ ಭಿಸಿಯಂ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಸಯಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಮಸೂರಕೇತಿ ಚಮ್ಮಮಯಭಿಸಿಯಂ। ಚಮ್ಮಮಯಂ ಪನ ಬಿಮ್ಬೋಹನಂ ತೂಲಪುಣ್ಣಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಪಾಳಿಯಂ **ಸೇನಾಸನಪರಿಕ್ಖಾರದುಸ್ಸನ್ತಿ** ಸೇನಾಸನಪರಿಕ್ಖಾರಕರಣತ್ಥಾಯ ದುಸ್ಸಂ। **ಭಿಸಿಂ ಓನನ್ಧಿತುನ್ತಿ** ಭಿಸಿತ್ಥವಿಕಾಯ ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಬನ್ಧಿತುಂ।

ಪರಿಭಿಜ್ಜತೀತಿ ಮಞ್ಚಾದಿತೋ ಸಾರಿಯಮಾನಾ ಪೀಠಕೋಟಿಆದೀಸು ನಿಸೀದನ್ತೇಹಿ ಘಂಸಿಯಮಾನಾ ಭಿಸಿ ಪರಿಭಿಜ್ಜತಿ। **ಓನದ್ಧಮಞ್ಚನ್ತಿ** ಭಿಸಿಂ ಏಕಾಬದ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಬದ್ಧಮಞ್ಚಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ಛವಿಂ ಉಪ್ಪಾಟೇತ್ವಾ ಹರನ್ತೀತಿ** ಭಿಸಿಚ್ಛವಿಂ ಚೋರಾ ಹರನ್ತಿ। **ಘೋಸಿತುನ್ತಿ** ಚೋರೇಹಿ ಹರಿತಸ್ಸ ಪಚ್ಛಾ ಹರಿತಸಞ್ಞಾಣಫುಸಿತಬಿನ್ದೂನಿ ದಾತುಂ। **ಭಿತ್ತಿಕಮ್ಮನ್ತಿ** ನಾನಾವಣ್ಣೇಹಿ ವಿಭಿತ್ತಿರಾಜಿಕರಣಂ। **ಹತ್ಥಕಮ್ಮನ್ತಿ** ಹತ್ಥೇನ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಞ್ಞಾಕರಣಂ।

೧೯೮. ಪಾಳಿಯಂ **ನ ನಿಪತತೀತಿ** ನ ಅಲ್ಲೀಯತಿ। **ಪಟಿಬಾಹೇತ್ವಾತಿ** ಘಂಸಿತ್ವಾ। ನ ನಿಬನ್ಧತೀತಿ **ಅನಿಬನ್ಧನೀಯೋ,** ನ ಲಗ್ಗನಕೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೯೯. **“ಕರೋಹೀ”ತಿ ವತ್ತುಮ್ಪಿ ನ ಲಬ್ಭತೀತಿ** ಆಣತ್ತಿಯಾ ಏವ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ ದ್ವಾರಪಾಲಂ “ಕಿಂ ನ ಕರೋಸೀ”ತಿಆದಿನಾ ಪರಿಯಾಯೇನ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಜಾತಕಪಕರಣನ್ತಿ** ಜಾತಕಪಟಿಸಂಯುತ್ತಂ ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾದಿ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ರೂಪಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ। **“ಪರೇಹಿ ಕಾರಾಪೇತು”**ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಬುದ್ಧರೂಪಮ್ಪಿ ಸಯಂ ಕಾತುಂ ನ ಲಭತಿ। ಪಾಳಿಯಂ **ಪಞ್ಚಪಟಿಕನ್ತಿ** ಜಾತಿಆದಿಪಞ್ಚಪ್ಪಕಾರವಣ್ಣಮಟ್ಠಂ।

೨೦೦. **ಉಪಚಾರೋ ನ ಹೋತೀತಿ** ಗಬ್ಭಸ್ಸ ಬಹಿ ಸಮನ್ತಾ ಅನುಪರಿಗಮನಸ್ಸ ಓಕಾಸೋ ನಪ್ಪಹೋತಿ। **ರುಕ್ಖಂ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾತಿ** ತಚ್ಛಿತಸಾರದಾರುಂ ಅಗ್ಗಸಮೀಪೇ ವಿಜ್ಝಿತ್ವಾ। **ಕತ್ವಾತಿ** ಛಿದ್ದೇ ಕತ್ವಾ। ಕಪ್ಪಕತಂ ವಿಯ ಸಾರಖಾಣುಕೇ ಆಕೋಟೇತ್ವಾ ಏವಂ ಕತಮೇವ **“ಆಹರಿಮಂ ಭಿತ್ತಿಪಾದ”**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಉಪತ್ಥಮ್ಭನತ್ಥಂ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತು**ನ್ತಿ ಜಿಣ್ಣಭಿತ್ತಿಪಾದೇನ ಬಹಿ ಸಮಾನಭಾರಂ ಖಾಣುಕಪ್ಪಸೀಸೇನ ಉಸ್ಸಾಪೇತ್ವಾ ಮೂಲೇನ ಭೂಮಿಯಂ ಪತಿಟ್ಠಾಪೇತುಂ। **ಪರಿತ್ತಾಣತ್ಥನ್ತಿ** ಉಲ್ಲಿತ್ತಾವಲಿತ್ತಕುಟಿಯಾ ಓವಸ್ಸನಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಪರಿತ್ತಾಣತ್ಥಂ। **ಕಿಟಿಕನ್ತಿ** ತಾಲಪಣ್ಣಾದೀಹಿ ಕತಪದಲಂ। **ಮದ್ದಿತಮತ್ತಿಕನ್ತಿ** ಓವಸ್ಸನಛಿದ್ದಸ್ಸ ಪಿದಹನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ।

ಉಭತೋಕುಟ್ಟಂ ನೀಹರಿತ್ವಾ ಕತಪದೇಸಸ್ಸಾತಿ ಯಥಾ ಬಹಿ ಠಿತಾ ಉಜುಕಂ ಅನ್ತೋ ನಿಸಿನ್ನೇ ನ ಪಸ್ಸನ್ತಿ, ಏವಂ ದ್ವಾರಾಭಿಮುಖಂ ಪಿದಹನವಸೇನ ಭಿತ್ತಿಞ್ಚ ಅಞ್ಞತೋ ದ್ವಾರಞ್ಚ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಕತಟ್ಠಾನಂ ವದತಿ। **ಸಮನ್ತಾ ಪರಿಯಾಗಾರೋತಿ** ಸಮನ್ತತೋ ಆವಿದ್ಧಪಮುಖಂ। **ವಂಸಂ ದತ್ವಾತಿ** ಪುರಿಸಪ್ಪಮಾಣೇ ಪಾದೇ ನಿಖಣಿತ್ವಾ ತೇಸಂ ಉಪರಿ ಪಿಟ್ಠಿವಂಸಸದಿಸಂ ಪಸ್ಸವಂಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಓಸಾರೇತ್ವಾ। ಏಕಂ ದಣ್ಡಕೋಟಿಂ ಅತಿಉಚ್ಚಾಯ ವಿಹಾರಭಿತ್ತಿಕೋಟಿಯಾ ಏಕಂ ಕೋಟಿಂ ನೀಚೇ ವಂಸಪಿಟ್ಠಿಯಂ ಠಪನವಸೇನ ದಣ್ಡಕೇ ಪಸಾರೇತ್ವಾ। **ಚಕ್ಕಲಯುತ್ತೋ ಕಿಟಿಕೋತಿ** ಕವಾಟಂ ವಿಯ ವಿವರಣಥಕನಸುಖತ್ಥಂ ಚಕ್ಕಲಬನ್ಧಕಿಟಿಕಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ಉಗ್ಘಾಟನಕಿಟಿಕನ್ತಿ** ಆಪಣಾದೀಸು ಅನತ್ಥಿಕಕಾಲೇ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ, ಉಪರಿ ಚ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಓತರಣಕಿಟಿಕಂ, ಕಪ್ಪಸೀಸೇಹಿ ವಾ ಉಪತ್ಥಮ್ಭನೀಹಿ ಉಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಓತರಣಕಿಟಿಕಮ್ಪಿ।

೨೦೧. **ಪಾನೀಯಂ ಓತಪ್ಪತೀತಿ** ಪಾನೀಯಭಾಜನೇಸು ಠಪಿತಪಾನೀಯಂ ಆತಪೇನ ಸನ್ತಪ್ಪತಿ।

೨೦೨. **ತಯೋ ವಾಟೇತಿ** ತಯೋ ಪರಿಕ್ಖೇಪೇ। **ವೇಳುವಾಟನ್ತಿ** ಸಬ್ಬಂ ದಾರುಪರಿಕ್ಖೇಪಂ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। **ಕಣ್ಟಕವಾಟನ್ತಿ** ಸಬ್ಬಸಾಖಾಪರಿಕ್ಖೇಪಂ।

೨೦೫. **ಆಲೋಕೋ ಅನ್ತರಧಾಯೀತಿ** ಯೋ ಬುದ್ಧಾರಮ್ಮಣಾಯ ಪೀತಿಯಾ ಆನುಭಾವೇನ ಮಹನ್ತೋ ಓಭಾಸೋ ಅಹೋಸಿ, ಯೇನ ಚಸ್ಸ ಪದೀಪಸಹಸ್ಸೇನ ವಿಯ ವಿಗತನ್ಧಕಾರೋ ಮಗ್ಗೋ ಅಹೋಸಿ, ಸೋ ಬಹಿನಗರೇ ಛವಸರೀರಸಮಾಕುಲಂ ದುಗ್ಗನ್ಧಂ ಬೀಭಚ್ಛಂ ಆಮಕಸುಸಾನಂ ಪತ್ತಸ್ಸ ಭಯೇನ ಪೀತಿವೇಗೇ ಮನ್ದೀಭೂತೇ ಅನ್ತರಧಾಯಿ।

ಸತಂ ಹತ್ಥೀತಿ ಗಾಥಾಯ ಹತ್ಥಿನೋ ಸತಸಹಸ್ಸಾನೀತಿ ಏವಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಸಹಸ್ಸ-ಸದ್ದೇನ ಯೋಜೇತ್ವಾ ಅತ್ಥೋ ಞಾತಬ್ಬೋ। **ಪದವೀತಿಹಾರಸ್ಸಾ**ತಿ "ಬುದ್ಧಂ ವನ್ದಿಸ್ಸಾಮೀ"ತಿ ರತನತ್ತಯಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಗಚ್ಛತೋ ಏಕಪದವೀತಿಹಾರಸ್ಸ , ತಪ್ಪಚ್ಚಯಕುಸಲಫಲಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತಸ್ಸ ಸೋಳಸಮೋ ಭಾಗೋ **ಕಲಂ** ನಾಮ, ತಂ ಸೋಳಸಿಂ ಕಲಂ ಯಥಾವುತ್ತಾ ಹತ್ಥಿಆದಯೋ ಸಬ್ಬೇ ನಾಗ್ಘನ್ತಿ ನಾರಹನ್ತಿ, ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಞ್ಚೇತಂ। ಅನೇಕಸತಸಹಸ್ಸಭಾಗಮ್ಪಿ ನಾಗ್ಘನ್ತಿ।

ಅನ್ಧಕಾರೋ ಅನ್ತರಧಾಯೀತಿ ಪುನ ಬಲವಪೀತಿಯಾ ಆಲೋಕೇ ಸಮುಪ್ಪನ್ನೇ ಅನ್ತರಧಾಯಿ। **ಆಸತ್ತಿಯೋ**ತಿ ತಣ್ಹಾಯೋ। **ವಯಕರಣ**ನ್ತಿ ದೇಯ್ಯಧಮ್ಮಮೂಲಂ ನವಕಮ್ಮಂ।

೩೦೯. **ದದೇಯ್ಯಾ**ತಿ ನವಕಮ್ಮಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತುಂ ವಿಹಾರೇ ಇಸ್ಸರಿಯಂ ದದೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದಿನ್ನೋ**ತಿ ನವಕಮ್ಮಂ ಕಾತುಂ ವಿಹಾರೋ ದಿನ್ನೋ, ವಿಹಾರೇ ನವಕಮ್ಮಂ ದಿನ್ನನ್ತಿ ವಾ ಅತ್ಥೋ।

೩೧೩-೪. **ಸನ್ಥಾಗಾರೇ**ತಿ ಸನ್ನಿಪಾತಮಣ್ಡಪೇ। **ಓಕಾಸೇ**ತಿ ನಿವಾಸೋಕಾಸೇ। **ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಘಂ ಉದ್ದಿಸ್ಸ ಕತಂ। **ಗಿಹಿವಿಕಟ**ನ್ತಿ ಗಿಹೀಹಿ ಕತಂ ಪಞ್ಞತ್ತಂ, ಗಿಹಿಸನ್ತಕನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಿಹಾರಾನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೧೮. "**ಛಮಾಸಚ್ಚಯೇನ ಛಮಾಸಚ್ಚಯೇನಾ**"ತಿ ಇದಂ ದ್ವಿಕ್ಖತ್ತುಂ ಪಚ್ಚಯದಾನಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದದಸ್ಸನಂ, ಏವಂ ಉಪರಿಪಿ। "ತಂ ನ ಗಾಹೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ವಚನಸ್ಸ ಕಾರಣಮಾಹ "**ಪಚ್ಚಯೇನೇವ ಹಿ ತ**"ನ್ತಿಆದಿನಾ, ಪಚ್ಚಯಞ್ಞೇವ ನಿಸ್ಸಾಯ ತತ್ಥ ವಸಿತ್ವಾ ಪಟಿಜಗ್ಗನಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಉಬ್ಭಣ್ಡಿಕಾತಿ ಉಕ್ಖಿತ್ತಭಣ್ಡಾ ಭವಿಸ್ಸನ್ತಿ। **ದೀಘಸಾಲಾ**ತಿ ಚಙ್ಕಮನಸಾಲಾ। **ಮಣ್ಡಲಮಾಳೋ**ತಿ ಉಪಟ್ಠಾನಸಾಲಾ। **ಅನುದಹತೀ**ತಿ ಪೀಳೇತಿ। "**ಅದಾತುಂ ನ ಲಬ್ಭತೀ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಅದದನ್ತಸ್ಸ ಪಟಿಬಾಹನೇ ಪವಿಸನತೋ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ದೀಪೇತಿ।

"ನ ಗೋಚರಗಾಮೋ ಘಟ್ಟೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇತುಂ "**ನ ತತ್ಥ ಮನುಸ್ಸಾ ವತ್ತಬ್ಬಾ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ವಿತಕ್ಕಂ ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ**ತಿ "ಇಮಿನಾ ನೀಹಾರೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ದಿಸ್ವಾ ನಿವಾರೇತ್ವಾ ಪಚ್ಚಯೇ ದಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿ ಏವರೂಪಂ ವಿತಕ್ಕಂ ಅನುಪ್ಪಾದೇತ್ವಾ। **ಭಣ್ಡಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದನ**ನ್ತಿ ಪಟಿಚ್ಛಾದನಭಣ್ಡಂ। ಸರೀರಪ್ಪಟಿಚ್ಛಾದನಚೀವರನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। "**ಸುದ್ಧಚಿತ್ತತ್ತಾವ ಅನವಜ್ಜ**"ನ್ತಿ ಇದಂ ಪುಚ್ಛಿತಕ್ಖಣೇ ಕಾರಣಾಚಿಕ್ಖನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ ನ ಹೋತಿ ಅಸುದ್ಧಚಿತ್ತಸ್ಸಪಿ ಪುಚ್ಛಿತಪಞ್ಹವಿಸಜ್ಜನೇ ದೋಸಾಭಾವಾ। ಏವಂ ಪನ ಗತೇ ಮಂ ಪುಚ್ಛಿಸ್ಸನ್ತೀತಿಸಞ್ಞಾಯ ಅಗಮನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಪಟಿಜಗ್ಗಿತಬ್ಬಾನೀತಿ ಖಣ್ಡಫುಲ್ಲಪಟಿಸಙ್ಖರಣಸಮ್ಮಜ್ಜನಾದೀಹಿ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತಬ್ಬಾನಿ। **ಮುದ್ದವೇದಿಕಾಯಾ**ತಿ ಚೇತಿಯಸ್ಸ ಹಮ್ಮಿಯವೇದಿಕಾಯ ಘಟಾಕಾರಸ್ಸ ಉಪರಿ ಚತುರಸ್ಸವೇದಿಕಾಯ। **ಕಸ್ಮಾ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿಆದಿ ಯತೋ ಪಕತಿಯಾ ಲಭತಿ। ತತ್ಥಾಪಿ ಪುಚ್ಛನಸ್ಸ ಕಾರಣಸನ್ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ।

ಪಟಿಕ್ಕಮ್ಮಾತಿ ವಿಹಾರತೋ ಅಪಸಕ್ಕಿತ್ವಾ। ತಮತ್ಥಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ಯೋಜನದ್ವಿಯೋಜನನ್ತರೇ ಹೋತೀ**"ತಿ ಆಹ। **ಉಪನಿಕ್ಖೇಪಂ ಠಪೇತ್ವಾ**ತಿ ವಡ್ಢಿಯಾ ಕಹಾಪಣಾದಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ, ಖೇತ್ತಾದೀನಿ ವಾ ನಿಯಮೇತ್ವಾ। **ಇತಿ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯೇ**ತಿ ಏವಂ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಸದ್ಧಾಯ ದಾತಬ್ಬೇ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಲಾಭವಿಸಯೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವತ್ಥು ಪನಾತಿ ತತ್ರುಪ್ಪಾದೇ ಉಪ್ಪನ್ನರೂಪಿಯಂ, ತಞ್ಹಿ "ತತೋ ಚತುಪಚ್ಚಯಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ದಿನ್ನಖೇತ್ತಾದಿತೋ ಉಪ್ಪನ್ನತ್ತಾ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಾನಂ ಹತ್ಥೇ "ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಥಾ"ತಿ ದಾಯಕೇಹಿ ದಿನ್ನವತ್ಥುಸದಿಸಂ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **"ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕಾನಂ ಹೀ"**ತಿಆದಿ।

ಸಙ್ಘಸುಟ್ಠುತಾಯಾತಿ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಹಿತಾಯ। **ಪುಗ್ಗಲವಸೇನಾತಿ** "ಭಿಕ್ಖೂ ಚೀವರೇನ ಕಿಲಮನ್ತೀ"ತಿ ಏವಂ ಪುಗ್ಗಲಪರಾಮಾಸವಸೇನ, ನ "ಸಙ್ಘೋ ಕಿಲಮತೀ"ತಿ ಏವಂ ಸಙ್ಘಪರಾಮಾಸವಸೇನ।

"ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡವಸೇನಾ"ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇತುಂ **"ಚೀವರತಣ್ಡುಲಾದಿವಸೇನೇವ ಚಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಚ-**ಕಾರೋ ಚೇತ್ಥ ಪನ-ಸದ್ದತ್ಥೇ ವತ್ತತಿ, ನ ಸಮುಚ್ಚಯತ್ಥೇತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಪುಗ್ಗಲವಸೇನೇವ, ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡವಸೇನ ಚ ಅಪಲೋಕನಪ್ಪಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **"ತಂ ಪನ ಏವಂ ಕತ್ತಬ್ಬ"**ನ್ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಚೀವರಪಚ್ಚಯಂ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾತಿ ಸದ್ಧಾದೇಯ್ಯತತ್ರುಪ್ಪಾದಾದಿವಸೇನ ತಸ್ಮಿಂ ವಸ್ಸಾವಾಸೇ ಲಬ್ಭಮಾನಂ ಚೀವರಸಙ್ಖಾತಂ ಪಚ್ಚಯಂ "ಏತ್ತಕ"ನ್ತಿ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾ। **ಸೇನಾಸನಸ್ಸಾತಿ** ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹಾಪನಸ್ಸ। **"ನವಕೋ ವುಡ್ಢತರಸ್ಸ, ವುಡ್ಢೋ ಚ ನವಕಸ್ಸಾ"**ತಿ ಇದಂ ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹಸ್ಸ ಅತ್ತನಾವ ಅತ್ತನೋ ಗಹಣಂ ಅಸಾರುಪ್ಪನ್ತಿ ವುತ್ತಂ, ದ್ವೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಗಾಹೇಸ್ಸನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅಟ್ಠಪಿ ಸೋಳಸಪಿ ಜನೇ ಸಮ್ಮನ್ನಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಏಕಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಏಕತೋ ಸಮ್ಮನ್ನಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। ನಿಗ್ಗಹಕಮ್ಮಮೇವ ಹಿ ಸಙ್ಘೋ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ನ ಕರೋತಿ। ತೇನೇವ **ಸತ್ತಸತಿಕಕ್ಖನ್ಧಕೇ** "ಉಬ್ಬಾಹಿಕಕಮ್ಮಸಮ್ಮುತಿಯಂ ಅಟ್ಠಪಿ ಜನಾ ಏಕತೋವ ಸಮ್ಮತಾತಿ।

ಆಸನಘರನ್ತಿ ಪಟಿಮಾಘರಂ। **ಮಗ್ಗೋತಿ** ಉಪಚಾರಸೀಮಬ್ಭನ್ತರಗತೇ ಗಾಮಾಭಿಮುಖಮಗ್ಗೇ ಕತಸಾಲಾ ವುಚ್ಚತಿ। ಏವಂ ಪೋಕ್ಖರಣೀರುಕ್ಖಮೂಲಾದೀಸುಪಿ।

ಲಭನ್ತೀತಿ ತತ್ರವಾಸಿನೋ ಭಿಕ್ಖೂ ಲಭನ್ತಿ। **ವಿಜಟೇತ್ವಾತಿ** "ಏಕೇಕಸ್ಸ ಪಹೋನಕಪ್ಪಮಾಣೇನ ವಿಯೋಜೇತ್ವಾ। **ಆವಾಸೇಸು ಪಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾತಿ** "ಇತೋ ಉಪ್ಪನ್ನಂ ಅಸುಕಸ್ಮಿಂ ಅಸುಕಸ್ಮಿಞ್ಚ ಆವಾಸೇ ವಸನ್ತಾ ಪಾಪೇತ್ವಾ ಗಣ್ಹನ್ತೂ"ತಿ ವಾಚಾಯ ಉಪಸಂಹರಿತ್ವಾ। **ಪವಿಸಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ಮಹಾಲಾಭೇ ಪರಿವೇಣೇ ವಸಿತ್ವಾವ ಲಾಭೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಅಯಮ್ಪೀತಿ ಏತ್ಥ ಯೋ ಪಂಸುಕೂಲಿಕೋ ಪಚ್ಚಯಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತಿ। ತೇನೇವ ವಿಸ್ಸಟ್ಠೋ ಅಯಂ ಚೀವರಪಚ್ಚಯೋಪೀತಿ ಯೋಜನಾ। **ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇತ್ವಾ ಸಾಟಕಂ ದೇನ್ತೀತಿ** ಪಚ್ಚಯದಾಯಕಾ ದೇನ್ತಿ। ಏತೇನ ಗಹಟ್ಠೇಹಿ ಪಾದಮೂಲೇ ಠಪೇತ್ವಾ ದಿನ್ನಮ್ಪಿ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾನಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅಥ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಂ ದೇಮಾತಿ ವದನ್ತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಪಂಸುಕೂಲಿಕಾನಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅಜ್ಝಾಹರಿತ್ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಭಿಕ್ಖೂನನ್ತಿ** ಪಂಸುಕೂಲಿಕತೋ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ।

ಉಪನಿಬನ್ಧಿತ್ವಾ ಗಾಹಾಪೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಇಧ ರುಕ್ಖಾದೀಸು ವಸಿತ್ವಾ ಚೀವರಂ ಗಣ್ಹಥಾತಿ ಪಟಿಬನ್ಧಂ ಕತ್ವಾ ಗಾಹೇತಬ್ಬಂ।

ಪಾಟಿಪದಅರುಣತೋತಿಆದಿ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕದಿವಸಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅನ್ತರಾಮುತ್ತಕಂ ಪನ ಪಾಟಿಪದಂ ಅತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾಪಿ ಗಾಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ನಿಬದ್ಧವತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾತಿ** ಸಜ್ಝಾಯಮನಸಿಕಾರಾದೀಸು ನಿರನ್ತರಕರಣೀಯೇಸು ಕತ್ತಬ್ಬಂ ಕತಿಕವತ್ತಂ ಕತ್ವಾ। **ಕಸಾವಪರಿಭಣ್ಡನ್ತಿ** ಕಸಾವರಸೇಹಿ ಭೂಮಿಪರಿಕಮ್ಮಂ।

ತಿವಿಧಮ್ಪೀತಿ ಪರಿಯತ್ತಿಪಟಿಪತ್ತಿಪಟಿವೇಧವಸೇನ ತಿವಿಧಮ್ಪಿ। **ಸೋಧೇತ್ವಾತಿ** ಆಚಾರಾದೀಸು ಉಪಪರಿಕ್ಖಿತ್ವಾ। **ಏಕಚಾರಿಕವತ್ತನ್ತಿ** ಭಾವನಾಕಮ್ಮಂ। ತಞ್ಹಿ ಗಣಸಙ್ಗಣಿಕಂ ಪಹಾಯ ಏಕಚಾರಿಕೇನೇವ ವತ್ತಿತಬ್ಬತ್ತಾ ಏವಂ ವುತ್ತಂ। **ದಸವತ್ಥುಕಕಥಾ**

ನಾಮ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛಕಥಾ, ಸನ್ತುಟ್ಠಿ, ಪವಿವೇಕ, ಅಸಂಸಗ್ಗ, ವೀರಿಯಾರಮ್ಭ, ಸೀಲ, ಸಮಾಧಿ, ಪಞ್ಞಾ, ವಿಮುತ್ತಿ, ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಕಥಾತಿ ಇಮಾ ದಸ।

ದನ್ತಕಟ್ಠಖಾದನವತ್ತನ್ತಿ ದನ್ತಕಟ್ಠಮಾಳಕೇ ನಿಕ್ಖಿತ್ತೇಸು ದನ್ತಕಟ್ಠೇಸು "ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಏಕಮೇವ ದನ್ತಕಟ್ಠಂ ಗಹೇತಬ್ಬ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಪಾರಾ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧.೧೦೯) ಅದಿನ್ನಾದಾನೇ **ದನ್ತಪೋನಕಥಾಯಂ** ವುತ್ತಂ ವತ್ತಂ। **ಪತ್ತಂ ವಾ...ಪೇ॰... ನ ಕಥೇತಬ್ಬನ್ತಿ** ಪತ್ತಗುತ್ತತ್ಥಾಯ ವುತ್ತಂ। **ವಿಸಭಾಗಕಥಾತಿ** ತಿರಚ್ಛಾನಕಥಾ। **ಖನ್ಧಕವತ್ತನ್ತಿ ವತ್ತಕ್ಖನ್ಧಕೇ** (ಚೂಳವ॰ ૩೬૪) ಆಗತಂ ಪಿಣ್ಡಚಾರಿಕವತ್ತತೋ ಅವಸಿಟ್ಠವತ್ತಂ ತಸ್ಸ "**ಭಿಕ್ಖಾಚಾರವತ್ತ**"ನ್ತಿ ವಿಸುಂ ಗಹಿತತ್ತಾ।

ಇದಾನಿ ಯಂ ದಾಯಕಾ ಪಚ್ಛಿಮವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾನಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಂ ದೇನ್ತಿ, ತತ್ಥ ಪಟಿಪಜ್ಜನವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಪಚ್ಛಿಮವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕದಿವಸೇ ಪನಾ**"ತಿ ಆರದ್ಧಂ। ಆಗನ್ತುಕೋ ಸಚೇ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಚೀವರೇ ಗಾಹಿತೇ ಪಚ್ಛಾ ಆಗತೋ ಆಗನ್ತುಕೋ ಭಿಕ್ಖು। **ಪತ್ತಟ್ಠಾನೇತಿ** ವಸ್ಸಗ್ಗೇನ ಪತ್ತಟ್ಠಾನೇ। **ಪಠಮವಸ್ಸೂಪಗತಾತಿ** ಆಗನ್ತುಕಸ್ಸ ಆಗಮನತೋ ಪುರೇತರಮೇವ ಪಚ್ಛಿಮಿಕಾಯ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕಾಯ ವಸ್ಸೂಪಗತಾ। **ಲದ್ಧಂ ಲದ್ಧನ್ತಿ** ಪುನಪ್ಪುನಂ ದಾಯಕಾನಂ ಸನ್ತಿಕಾ ಆಗತಾಗತಸಾಟಕಂ।

ನೇವ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಸ್ಸ ಸಾಮಿನೋತಿ ಛಿನ್ನವಸ್ಸತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಪಠಮಮೇವ ಕತಿಕಾಯ ಕತತ್ತಾ "**ನೇವ ಅದಾತುಂ ಲಭನ್ತೀ**"ತಿ ವುತ್ತಂ, ದಾತಬ್ಬಂ ವಾರೇನ್ತಾನಂ ಗೀವಾ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ತೇಸಮೇವ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ** ವಸ್ಸೂಪಗತೇಸು ಅಲದ್ಧವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಾನಂ ಏಕಚ್ಚಾನಮೇವ ದಾತಬ್ಬಂ।

ಭತಿನಿವಿಟ್ಠನ್ತಿ ಪಾನೀಯುಪಟ್ಠಾನಾದಿಭತಿಂ ಕತ್ವಾ ಲದ್ಧಂ। **ಸಙ್ಘಿಕಂ ಪನಾತಿಆದಿ** ಕೇಸಞ್ಚಿ ವಾದದಸ್ಸನಂ। ತತ್ಥ **ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ಗಾಹಿತನ್ತಿ** "ಛಿನ್ನವಸ್ಸಾನಂ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಞ್ಚ ಇದಾನಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಞ್ಚ ಇಮೇಸಂ ದಾತುಂ ರುಚ್ಚತೀ"ತಿ ಅನನ್ತರೇ ವುತ್ತನಯೇನ ಅಪಲೋಕನಂ ಕತ್ವಾ ಗಾಹಿತಂ ಸಙ್ಘೇನ ದಿನ್ನತ್ತಾ ವಿಬ್ಭನ್ತೋಪಿ ಲಭತಿ। ಪಗೇವ ಛಿನ್ನವಸ್ಸೋ। **ಪಚ್ಚಯವಸೇನ ಗಾಹಿತಂ** ಪನ ತೇಮಾಸಂ ವಸಿತ್ವಾ ಗಹೇತುಂ ಅತ್ತನಾ, ದಾಯಕೇಹಿ ಚ ಅನುಮತತ್ತಾ ಭತಿನಿವಿಟ್ಠಮ್ಪಿ ಛಿನ್ನವಸ್ಸೋಪಿ ವಿಬ್ಭನ್ತೋಪಿ **ನ ಲಭತೀತಿ** ಕೇಚಿ ಆಚರಿಯಾ ವದನ್ತಿ। ಇದಞ್ಚ ಪಚ್ಛಾ ವುತ್ತತ್ತಾ ಪಮಾಣಂ। ತೇನೇವ ವಸ್ಸೂಪನಾಯಿಕದಿವಸೇ ಏವ ದಾಯಕೇಹಿ ದಿನ್ನವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಂ ಗಹಿತಭಿಕ್ಖುನೋ ವಸ್ಸಚ್ಛೇದಂ ಅಕತ್ವಾ ವಾಸೋವ ಹೇಟ್ಠಾ ವಿಹಿತೋ, ನ ಪಾನೀಯುಪಟ್ಠಾನಾದಿಭತಿಕರಣವತ್ತಂ। ಯದಿ ಹಿ ತಂ ನಿವಿಟ್ಠಮೇವ ಸಿಯಾ, ಭತಿಕರಣಮೇವ ವಿಧಾತಬ್ಬಂ। ತಸ್ಮಾ ವಸ್ಸಗ್ಗೇನ ಗಾಹಿತಂ ಛಿನ್ನವಸ್ಸಾದಯೋ ನ ಲಭನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

"**ಸಙ್ಘಿಕಂ ಹೋತೀ**"ತಿ ಏತೇನ ವುತ್ಥವಸ್ಸಾನಮ್ಪಿ ವಸ್ಸಾವಾಸಿಕಭಾಗೋ ಸಙ್ಘಿಕತೋ ಅಮೋಚಿತೋ ತೇಸಂ ವಿಬ್ಭಮೇನ ಸಙ್ಘಿಕೋ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಲಭತೀತಿ** "ಮಮ ಪತ್ತಭಾಗಂ ಏತಸ್ಸ ದೇಥಾ"ತಿ ದಾಯಕೇ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇನ್ತೇನೇವ ಸಙ್ಘಿಕತೋ ವಿಯೋಜಿತಂ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ।

ವರಭಾಗಂ ಸಾಮಣೇರಸ್ಸಾತಿ ತಸ್ಸ ಪಠಮಗಾಹತ್ತಾ, ಥೇರೇನ ಪುಬ್ಬೇ ಪಠಮಭಾಗಸ್ಸ ಗಹಿತತ್ತಾ, ಇದಾನಿ ಗಯ್ಹಮಾನಸ್ಸ ದುತಿಯಭಾಗತ್ತಾ ಚ ವುತ್ತಂ।

ಸೇನಾಸನಗ್ಗಾಹಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉಪನನ್ದವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

૩೧೯. ಪಾಳಿಯಂ **ಉಭಯತ್ಥ ಪರಿಬಾಹಿರೋತಿ** ಕಮೇನ ಉಭಯಸ್ಸಪಿ ಮುತ್ತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ, ನ ಸಬ್ಬಥಾ ಉಭಯತೋ ಪರಿಬಾಹಿರತ್ತಾ। ತೇನಾಹ "**ಪಚ್ಛಿಮೇ...ಪೇ॰... ತಿಟ್ಠತೀ**"ತಿ।

೩೨೦. **ಯಂ ತಿಣ್ಣಂ ಪಹೋತೀತಿ** ಮಞ್ಚಪೀಠವಿನಿಮುತ್ತಂ ಯಂ ಆಸನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಸುಖಂ ನಿಸೀದಿತುಂ ಪಹೋತಿ, ಇದಂ ಪಚ್ಛಿಮದೀಘಾಸನಂ। ಏತ್ಥ ಮಞ್ಚಪೀಠರಹಿತೇಸು ಅಸಮಾನಾಸನಿಕಾಪಿ ತಯೋ ನಿಸೀದಿತುಂ ಲಭನ್ತಿ। ಮಞ್ಚಪೀಠೇಸು ಪನ ದ್ವೇ। ಅದೀಘಾಸನೇಸು ಮಞ್ಚಪೀಠೇಸು ಸಮಾನಾಸನಿಕಾ ಏವ ದ್ವೇ ನಿಸೀದಿತುಂ ಲಭನ್ತಿ ದುವಗ್ಗಸ್ಸೇವ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ।

ಹತ್ಥಿನಖೋ ಹೇಟ್ಠಾಭಾಗೇ ಏತಸ್ಸ ಅತ್ಥೀತಿ **ಹತ್ಥಿನಖೋ,** ಪಾಸಾದೋ। **ಪಾಸಾದಸ್ಸ ನಖೋ** ನಾಮ ಹೇಟ್ಠಿಮಭಾಗೋ ಪಾದನಖಸದಿಸತ್ತಾ, ಸೋ ಸಬ್ಬದಿಸಾಸು ಅನೇಕೇಹಿ ಹತ್ಥಿರೂಪೇಹಿ ಸಮಲಙ್ಕತೋ ೞಿತೋ। ತಸ್ಸೂಪರಿ ಕತೋ ಪಾಸಾದೋ ಹತ್ಥಿಕುಮ್ಭೇ ಪತಿಟ್ಠಿತೋ ವಿಯ ಹೋತೀತಿ ಆಹ **"ಹತ್ಥಿಕುಮ್ಭೇ ಪತಿಟ್ಠಿತ"**ನ್ತಿ। **ಸುವಣ್ಣರಜತಾದಿವಿಚಿತ್ರಾನೀತಿ** ಸಙ್ಘಿಕಸೇನಾಸನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಪುಗ್ಗಲಿಕಂ ಪನ ಸುವಣ್ಣಾದಿವಿಚಿತ್ರಂ ಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಮೇವ ನ ವಟ್ಟತಿ "ನ ಕೇನಚಿ ಪರಿಯಾಯೇನ ಜಾತರೂಪರಜತಂ ಸಾದಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ (ಮಹಾವ॰ ೨೯೯) ವುತ್ತತ್ತಾ। ತೇನೇವೇತ್ಥ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯಂ** "ಸಙ್ಘಿಕವಿಹಾರೇ ವಾ ಪುಗ್ಗಲಿಕವಿಹಾರೇ ವಾ"ತಿ ನ ವುತ್ತಂ, ಗೋನಕಾದಿಅಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡವಿಸಯೇ ಏವ ವುತ್ತಂ ಏಕಭಿಕ್ಖುಸ್ಸಾಪಿ ತೇಸಂ ಗಹಣೇ ದೋಸಾಭಾವಾ। **ಗಿಹಿವಿಕಟನೀಹಾರೇನಾತಿ** ಗಿಹೀಹಿ ಕತನೀಹಾರೇನ, ಗಿಹೀಹಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ಅತ್ಥರಿತ್ವಾ ದಿನ್ನನಿಯಾಮೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಲಬ್ಭನ್ತೀತಿ** ನಿಸೀದಿತುಂ ಲಬ್ಭನ್ತಿ।

ಉಪನನ್ದವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಯವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೨೧. **ಅರಞ್ಜರೋತಿ** ಬಹುಉದಕಗಣ್ಹನಿಕಾ ಮಹಾಚಾಟಿ, ಜಲಂ ಗಣ್ಹಿತುಮಲನ್ತಿ ಅರಞ್ಜರೋ।

ಥಾವರೇನ ಚ ಥಾವರನ್ತಿಆದೀಸು ಪಞ್ಚಸು ಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು ಪುರಿಮದ್ವಯಂ ಥಾವರಂ, ಪಚ್ಛಿಮತ್ತಯಂ ಗರುಭಣ್ಡನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಸಮಕಮೇವ ದೇತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಊನಕಂ ದೇನ್ತಮ್ಪಿ ವಿಹಾರವತ್ಥುಸಾಮನ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ದೂರತರಂ ದುಕ್ಖಗೋಪಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ವಕ್ಖತಿ ಹಿ "ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಚೇ ಮಹಗ್ಘತರಂ…ಪೇ॰… ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩೨೧)। **ಜಾನಾಪೇತ್ವಾತಿ** ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸ ಜಾನಾಪೇತ್ವಾ, ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **"ನನು ತುಮ್ಹಾಕಂ ಬಹುತರಾ ರುಕ್ಖಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬ"**ನ್ತಿ ಇದಂ ಸಾಮಿಕೇಸು ಅತ್ತನೋ ಭಣ್ಡಸ್ಸ ಮಹಗ್ಘತಂ ಅಜಾನಿತ್ವಾ ದೇನ್ತೇಸು ತಂ ಞತ್ವಾ ಥೇಯ್ಯಚಿತ್ತೇನ ಗಣ್ಹತೋ ಅವಹಾರೋ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ।

ವಿಹಾರೇನ ವಿಹಾರೋ ಪರಿವತ್ತೇತಬ್ಬೋತಿ ಸವತ್ಥುಕೇನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಭೂಮಿಯಂ ಕತಪಾಸಾದಾದಿನಾ, ಅವತ್ಥುಕೇನ ವಾ ಸವತ್ಥುಕಂ ಪರಿವತ್ತೇತಬ್ಬಂ। ಅವತ್ಥುಕಂ ಪನ ಅವತ್ಥುಕೇನೇವ ಪರಿವತ್ತೇತಬ್ಬಂ। ಕೇವಲಂ ಪಾಸಾದಸ್ಸ ಭೂಮಿತೋ ಅಥಾವರತ್ತಾ। ಏವಂ ಥಾವರೇಸುಪಿ ಥಾವರವಿಭಾಗಂ ಞತ್ವಾವ ಪರಿವತ್ತೇತಬ್ಬಂ।

"ಕಪ್ಪಿಯಮಞ್ಚಾ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತಬ್ಬಾ"ತಿ ಇಮಿನಾ ಸುವಣ್ಣಾದಿವಿಚಿತ್ತಂ ಅಕಪ್ಪಿಯಮಞ್ಚಂ "ಸಙ್ಘಸ್ಸಾ"ತಿ ವುತ್ತೇಪಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। "ವಿಹಾರಸ್ಸ ದೇಮಾ"ತಿ ವುತ್ತೇ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಖೇತ್ತಾದಿ ವಿಯಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಏತೇಸೂತಿ** ಮಞ್ಚಾದೀಸು। **ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯಂ ವುತ್ತನಯಮೇವಾತಿ** ಆಸನ್ದಿತೂಲಿಕಾದಿವಿನಿಚ್ಛಯೇಸು ವುತ್ತನಯಮೇವ। **ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ವಾತಿ** ಆಸನ್ದಿಆದಿ, ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತಂ ಬಿಮ್ಬೋಹನಾದಿ ಚ। **ಮಹಗ್ಘಂ ಕಪ್ಪಿಯಂ ವಾತಿ** ಸುವಣ್ಣಾದಿವಿಚಿತ್ತಂ ಕಪ್ಪಿಯವೋಹಾರೇನ ದಿನ್ನಂ।

"ಕಾಳಲೋಹ…ಪೇ॰… ಭಾಜೇತಬ್ಬೋ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ವಟ್ಟಕಂಸಲೋಹಮಯಮ್ಪಿ ಭಾಜನಂ ಪುಗ್ಗಲಿಕಮ್ಪಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಮ್ಪಿ ಪರಿಹರಿತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ ಪುಗ್ಗಲಪರಿಹರಿತಬ್ಬಸ್ಸೇವ ಭಾಜೇತಬ್ಬತ್ತಾತಿ ವದನ್ತಿ। ತಂ ಉಪರಿ "ಕಂಸಲೋಹವಟ್ಟಲೋಹಭಾಜನವಿಕತಿ ಸಙ್ಘಿಕಪರಿಭೋಗೇನ ವಾ ಗಿಹಿವಿಕಟಾ ವಾ ವಟ್ಟತೀ"ತಿಆದಿಕೇನ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿವಚನೇನ ವಿರುಜ್ಝತಿ। ಇಮಸ್ಸ ಹಿ

“ವಟ್ಟಲೋಹಕಂಸಲೋಹಾನಂ ಯೇನ ಕೇನಚಿ ಕತೋ ಸೀಹಳದೀಪೇ ಪಾದಗ್ಗಣ್ಹನಕೋ ಭಾಜೇತಬ್ಬೋ”ತಿ ವುತ್ತಸ್ಸ ಮಹಾಅಟ್ಠಕಥಾವಚನಸ್ಸ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಾಯ ತಂ ಮಹಾಪಚ್ಚರಿವಚನಂ ಪಚ್ಛಾ ದಸ್ಸಿತಂ। ತಸ್ಮಾ ವಟ್ಟಲೋಹಕಂಸಲೋಹಮಯಂ ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಪಾದಗ್ಗಣ್ಹನಕವಾರಕಮ್ಪಿ ಉಪಾದಾಯ ಅಭಾಜನೀಯಮೇವ। ಗಿಹೀಹಿ ದಿಯ್ಯಮಾನಮ್ಪಿ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತುಮ್ಪಿ ನ ವಟ್ಟತಿ। **ಪಾರಿಹಾರಿಯಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ** ಪತ್ತಾದಿಪರಿಕ್ಖಾರಂ ವಿಯ ಸಯಮೇವ ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಗಿಹಿಸನ್ತಕಂ ವಿಯ ಆರಾಮಿಕಾದಯೋ ಚೇ ಸಯಮೇವ ಗೋಪೇತ್ವಾ ವಿನಿಯೋಗಕಾಲೇ ಆನೇತ್ವಾ ಪಟಿನೇನ್ತಿ, ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। “ಪಟಿಸಾಮೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ದೇಥಾ”ತಿ ವತ್ತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ।

ಪಣ್ಣಸೂಚಿ ನಾಮ ಲೇಖನೀತಿ ವದನ್ತಿ। **“ಅತ್ತನಾ ಲದ್ಧಾನಿಪೀ”**ತಿಆದಿನಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಣೇ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ, ಪರಿಹರಿತ್ವಾ ಪರಿಭೋಗೋವ ಆಪತ್ತಿಕರೋತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ, ಏವಂ ಉಪರಿ ಅಭಾಜನೀಯವಾಸಿಆದೀಸು ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕೇಸುಪಿ।

ಅನಾಮಾಸಮ್ಪೀತಿ ಸುವಣ್ಣಾದಿಮಯಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ತಂ ಆಮಸಿತ್ವಾಪಿ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಉಪಕ್ಖರೇತಿ** ಉಪಕರಣೇ। **ಅಡ್ಢಬಾಹುಪ್ಪಮಾಣಾ** ನಾಮ ಅಡ್ಢಬಾಹುಮತ್ತಾ। ಅಡ್ಢಬ್ಯಾಮಮತ್ತಾತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ಯೋತ್ತಾನೀತಿ** ಚಮ್ಮರಜ್ಜುಕಾ।

ಅಟ್ಠಙ್ಗುಲಸೂಚಿದಣ್ಡಮತ್ತೋಪೀತಿ ತಸರದಣ್ಡಾದಿಸೂಚಿಆಕಾರತನುದಣ್ಡಕಮತ್ತೋಪಿ। **ರಿತ್ತಪೋತ್ಥಕೋಪೀತಿ** ಅಲಿಖಿತಪೋತ್ಥಕೋ। ಇದಞ್ಚ ಪಣ್ಣಪ್ಪಸಙ್ಗೇನ ವುತ್ತಂ।

“ಘಟ್ಟನಫಲಕಂ ಘಟ್ಟನಮುಗ್ಗರೋ”ತಿ ಇದಂ ರಜಿತಚೀವರಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಮಟ್ಠೇ ದಣ್ಡಮುಗ್ಗರೇ ವೇಠೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಸ ಮಟ್ಠಫಲಕಸ್ಸ ಉಪರಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಉಪರಿ ಅಪರೇನ ಮಟ್ಠಫಲಕೇನ ನಿಕುಜ್ಜಿತ್ವಾ ಏಕೋ ಉಪರಿ ಅಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತಿ। ದ್ವೇ ಜನಾ ಉಪರಿ ಫಲಕಂ ದ್ವೀಸು ಕೋಟೀಸು ಗಹೇತ್ವಾ ಅಪರಾಪರಂ ಆಕಡ್ಢನವಿಕಡ್ಢನಂ ಕರೋನ್ತಿ, ಏತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಹತ್ಥೇ ಠಪಾಪೇತ್ವಾ ಹತ್ಥೇನ ಪಹರಣಂ ಪನ ನಿಟ್ಠಿತರಜನಸ್ಸ ಚೀವರಸ್ಸ ಅಲ್ಲಕಾಲೇ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಇದಂ ಪನ ಫಲಕಮುಗ್ಗರೇಹಿ ಘಟ್ಟನಂ ಸುಕ್ಖಕಾಲೇ ಥದ್ಧಭಾವವಿಮೋಚನತ್ಥನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಅಮ್ಬಣನ್ತಿ** ಏಕದೋಣಿಕನಾವಾಫಲಕೇಹಿ ಪೋಕ್ಖರಣೀಸದಿಸಂ ಕತಂ। ಪಾನೀಯಭಾಜನನ್ತಿಪಿ ವದನ್ತಿ। **ರಜನದೋಣೀತಿ** ಏಕದಾರುನಾವ ಕತಂ ರಜನಭಾಜನಂ। **ಉದಕದೋಣೀಪಿ** ಏಕದಾರುನಾವ ಕತಂ ಉದಕಭಾಜನಂ।

ಭೂಮತ್ಥರಣಂ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಚಮ್ಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಭೂಮತ್ಥರಣಸಙ್ಖೇಪೇನ ಸಯಿತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿಯೇವ। **“ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಗತಿಕ”**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಮಞ್ಚಾದೀಸು ಅತ್ಥರಿತಬ್ಬಂ ಮಹಾಚಮ್ಮಂ ಏಳಕಚಮ್ಮಂ ನಾಮಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಛತ್ತಮುಟ್ಠಿಪಣ್ಣನ್ತಿ ತಾಲಪಣ್ಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಪತ್ತಕಟಾಹನ್ತಿ** ಪತ್ತಪಚನಕಟಾಹಂ।

ಅವಿಸ್ಸಜ್ಜಿಯವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನವಕಮ್ಮದಾನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೨೩. ಪಾಳಿಯಂ **ಪಿಣ್ಡನಿಕ್ಖೇಪನಮತ್ತೇನಾ**ತಿಆದೀಸು ಖಣ್ಡಫುಲ್ಲಟ್ಠಾನೇ ಮತ್ತಿಕಾಪಿಣ್ಡಟ್ಠಪನಂ ಪಿಣ್ಡನಿಕ್ಖೇಪನಂ ನಾಮ। **ನವಕಮ್ಮನ್ತಿ** ನವಕಮ್ಮಸಮ್ಮುತಿ। **ಅಗ್ಗಳವಟ್ಟಿ** ನಾಮ ಕವಾಟಬನ್ಧೋ। **ಛಾದನಂ** ನಾಮ ತಿಣಾದೀಹಿ ಗೇಹಚ್ಛಾದನಂ। **ಬನ್ಧನಂ** ನಾಮ ದಣ್ಡವಲ್ಲಿಆದೀಹಿ ಛದನಬನ್ಧನಮೇವ। **ಚತುಹತ್ಥವಿಹಾರೇತಿ** ವಿತ್ಥಾರಪ್ಪಮಾಣತೋ ವುತ್ತಂ। ಉಬ್ಬೇಧತೋ ಪನ ಅನೇಕಭೂಮಕತ್ತಾ ವಡ್ಢಕೀಹತ್ಥೇನ ವೀಸತಿಹತ್ಥೋಪಿ ನಾನಾಸಣ್ಠಾನವಿಚಿತ್ತೋಪಿ ಹೋತಿ। ತೇನಸ್ಸ ಚತುವಸ್ಸಿಕಂ ನವಕಮ್ಮಂ ವುತ್ತಂ। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಸಬ್ಬೇ ವಿಹಾರೇ**ತಿ ಭುಮ್ಮತ್ಥೇ ಉಪಯೋಗಬಹುವಚನಂ। ಏಕಸ್ಸ ಸಬ್ಬೇಸು ವಿಹಾರೇಸು ನವಕಮ್ಮಂ ದೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಬ್ಬಕಾಲಂ ಪಟಿಬಾಹನ್ತೀ**ತಿ ನವಕಮ್ಮಿಕಾ ಅತ್ತನೋ ಗಾಹಿತಂ ವರಸೇಯ್ಯಂ ಸಮ್ಪತ್ತಾನಂ ಯಥಾವುಡ್ಢಂ ಅಕತ್ವಾ ಉತುಕಾಲೇಪಿ ಪಟಿಬಾಹನ್ತಿ।

"ಸಚೇ ಸೋ ಆವಾಸೋ ಜೀರತೀ"ತಿಆದಿ ಪಾಳಿಮುತ್ತಕವಿನಿಚ್ಛಯೋ। **ಮಞ್ಚಟ್ಠಾನಂ ದತ್ವಾ**ತಿ ಮಞ್ಚಟ್ಠಾನಂ ಪುಗ್ಗಲಿಕಂ ದತ್ವಾ। **ತಿಭಾಗ**ನ್ತಿ ತತಿಯಭಾಗಂ। ಏವಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಮ್ಪಿ ಥಾವರೇನ ಥಾವರಪರಿವತ್ತನಟ್ಠಾನೇ ಏವ ಪವಿಸತಿ, ನ ಇತರಥಾ ಸಬ್ಬಸೇನಾಸನಾನಂ ವಿನಸ್ಸನತೋ। **ಸಚೇ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾನಂ ದಾತುಕಾಮೋ ಹೋತೀ**ತಿ ಸಚೇ ಸೋ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಭಣ್ಡಕಟ್ಠಪನಟ್ಠಾನಂ ವಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಸನಟ್ಠಾನಂ ವಾ ದಾತುಂ ನ ಇಚ್ಛತಿ, ಅತ್ತನೋ ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಾನಞ್ಞೇವ ದಾತುಕಾಮೋ ಹೋತಿ, ತಾದಿಸಸ್ಸ ತುಯ್ಹಂ ಪುಗ್ಗಲಿಕಮೇವ ಕತ್ವಾ ಜಗ್ಗಾತಿ ನ ಸಬ್ಬಂ ತಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತತ್ಥ ಪನ ಕತ್ತಬ್ಬವಿಧಿಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಕಮ್ಮ"**ನ್ತಿಆದಿ। **ಏವಞ್ಹೀ**ತಿಆದಿಮ್ಹಿ ವಯಾನುರೂಪಂ ತತಿಯಭಾಗೇ ವಾ ಉಪಡ್ಢಭಾಗೇ ವಾ ಗಹಿತೇ ತಂ ಭಾಗಂ ದಾತುಂ ಲಭತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯೇನಾತಿ ತೇಸು ದ್ವೀಸು ಭಿಕ್ಖೂಸು ಯೇನ। **ಸೋ ಸಾಮೀ**ತಿ ತಸ್ಸಾ ಭೂಮಿಯಾ ವಿಹಾರಕರಣೇ ಸೋವ ಸಾಮೀ, ತಂ ಪಟಿಬಾಹಿತ್ವಾ ಇತರೇನ ನ ಕಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಸೋ ಹಿ ಪಠಮಂ ಗಹಿತೋ। **ಅಕತಟ್ಠಾನೇ**ತಿ ಚಯಾದೀನಂ ಅಕತಪುಬ್ಬಟ್ಠಾನೇ। **ಚಯಂ ವಾ ಪಮುಖಂ ವಾ**ತಿ ಸಙ್ಘಿಕಸೇನಾಸನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ತತೋ ಬಹಿ ಚಯಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ, ಏಕಂ ಸೇನಾಸನಂ ವಾ। **ಬಹಿಕುಟ್ಟೇ**ತಿ ಕುಟ್ಟತೋ ಬಹಿ, ಅತ್ತನೋ ಕತಟ್ಠಾನೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

ನವಕಮ್ಮದಾನಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಞ್ಞತ್ರಪರಿಭೋಗಪಟಿಕ್ಖೇಪಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೨೪. **ವಡ್ಢಿಕಮ್ಮತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಯಥಾ ತಮ್ಮೂಲಗ್ಘತೋ ನ ಪರಿಹಾಯತಿ, ಏವಂ ಕತ್ತಬ್ಬಸ್ಸ ಏವಂ ನಿಪ್ಫಾದೇತಬ್ಬಸ್ಸ ಮಞ್ಚಪೀಠಾದಿನೋ ಅತ್ಥಾಯ।

ಚಕ್ಕಲಿಕನ್ತಿ ಪಾದಪುಞ್ಛನತ್ಥಂ ಚಕ್ಕಾಕಾರೇನ ಕತಂ। **ಪರಿಭಣ್ಡಕತಭೂಮಿ ವಾ**ತಿ ಕಾಳವಣ್ಣಾದಿಕತಸಣ್ಹಭೂಮಿ ವಾ। **ಸೇನಾಸನಂ ವಾ**ತಿ ಮಞ್ಚಪೀಠಾದಿ ವಾ।

"ತಥೇವ ವಳಞ್ಜೇತುಂ ವಟ್ಟತೀ"ತಿ ಇಮಿನಾ ನೇವಾಸಿಕೇಹಿ ಧೋತಪಾದಾದೀಹಿ ವಳಞ್ಜನಟ್ಠಾನೇ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಅಧೋತಪಾದಾದೀಹಿ ವಳಞ್ಜನ್ತಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

"ದ್ವಾರಮ್ಪೀ"ತಿಆದಿನಾ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ವುತ್ತತ್ತಾ ದ್ವಾರವಾತಪಾನಾದಯೋ ಅಪರಿಕಮ್ಮಕತಾಪಿ ನ ಅಪಸ್ಸಯಿತಬ್ಬಾ। ಅಜಾನಿತ್ವಾ ಅಪಸ್ಸಯನ್ತಸ್ಸಪಿ ಇಧ ಲೋಮಗಣನಾಯ ಆಪತ್ತಿ।

ಅಞ್ಞತ್ರಪರಿಭೋಗಪಟಿಕ್ಖೇಪಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಙ್ಘಭತ್ತಾದಿಅನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೨೫. **ಉದ್ದೇಸಭತ್ತಂ ನಿಮನ್ತನನ್ತಿ ಇಮಂ ವೋಹಾರಂ ಪತ್ತಾನೀ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಇತಿ**-ಸದ್ದೋ ಆದಿಅತ್ಥೋ, ಉದ್ದೇಸಭತ್ತಂ ನಿಮನ್ತನನ್ತಿಆದಿವೋಹಾರಂ ಪತ್ತಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತಮ್ಪೀ**ತಿ ಸಙ್ಘಭತ್ತಮ್ಪಿ।

ಸಬ್ಬಭತ್ತಾದಿಅನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉದ್ದೇಸಭತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಭೋಜನಸಾಲಾಯಾತಿ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಟ್ಠಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಏಕವಳಞ್ಜ**ನ್ತಿ ಏಕದ್ವಾರೇನ ವಳಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ। **ನಾನಾನಿವೇಸನೇಸೂ**ತಿ ನಾನಾಕುಲಸ್ಸ ನಾನೂಪಚಾರೇಸು ನಿವೇಸನೇಸು।

ನಿಸಿನ್ನಸ್ಸಪಿ ನಿದ್ದಾಯನ್ತಸ್ಸಪೀತಿ ಅನಾದರೇ ಸಾಮಿವಚನಂ, ವುಡ್ಢತರೇ ನಿದ್ದಾಯನ್ತೇ ನವಕಸ್ಸ ಗಾಹಿತಂ ಸುಗ್ಗಹಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಿಸ್ಸಟ್ಠದೂತೋತಿ ಯಥಾರುಚಿ ವತ್ತುಂ ಲಭನತೋ ನಿರಾಸಙ್ಕದೂತೋ। **ಪುಚ್ಛಾಸಭಾಗೇನಾ**ತಿ ಪುಚ್ಛಾವಚನಪಟಿಭಾಗೇನ। “ಏಕಾ ಕೂಟಟ್ಠಿತಿಕಾ ನಾಮಾ”ತಿ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ವಿಭಾವೇತುಂ **“ರಞ್ಞೋ ವಾ ಹೀ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಸಬ್ಬಂ ಪತ್ತಸ್ಸಾಮಿಕಸ್ಸ ಹೋತೀತಿ ಚೀವರಾದಿಕಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬಂ ಪತ್ತಸ್ಸಾಮಿಕಸ್ಸೇವ ಹೋತಿ, ಮಯಾ ಭತ್ತಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಚೀವರಾದಿನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಗಹೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಕತಭಾಗೋನಾಮಾತಿ ಆಗನ್ತುಕಭಾಗೋ ನಾಮ, ಅದಿನ್ನಪುಬ್ಬಭಾಗೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕಿಂ ಆಹರೀಯತೀತಿ ಅವತ್ವಾತಿ “ಕತರಭತ್ತಂ ವಾ ತಯಾ ಆಹರೀಯತೀ”ತಿ ದಾಯಕಂ ಅಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ। **ಪಕತಿಟ್ಠಿತಿಕಾಯಾ**ತಿ ಉದ್ದೇಸಭತ್ತಟ್ಠಿತಿಕಾಯ।

ಉದ್ದೇಸಭತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಮನ್ತನಭತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ವಿಚ್ಛಿನ್ದಿತ್ವಾತಿ “ಭತ್ತಂ ಗಣ್ಹಥಾ”ತಿ ಪದಂ ಅವತ್ವಾ। ತೇನೇವಾಹ **“ಭತ್ತನ್ತಿ ಅವದನ್ತೇನಾ”**ತಿ।

ಆಲೋಪಸಙ್ಖೇಪೇನಾತಿ ಏಕೇಕಪಿಣ್ಡವಸೇನ, ಏವಞ್ಚ ಭಾಜನಂ ಉದ್ದೇಸಭತ್ತೇ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತತ್ಥ ಹಿ ಏಕಸ್ಸ ಪಹೋನಕಪ್ಪಮಾಣೇನೇವ ಭಾಜೇತಬ್ಬಂ।

ಆರುಳ್ಹಾಯೇವ ಮಾತಿಕಂ, ಸಙ್ಘತೋ ಅಟ್ಠ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಏತ್ಥ ಯೇ ಮಾತಿಕಂ ಆರುಳ್ಹಾ, ತೇ ಅಟ್ಠ ಭಿಕ್ಖೂತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಉದ್ದೇಸಭತ್ತನಿಮನ್ತನಭತ್ತಾದಿಸಙ್ಘಿಕಭತ್ತಮಾತಿಕಾಸು ನಿಮನ್ತನಭತ್ತಮಾತಿಕಾಯ ಠಿತಿವಸೇನ ಆರುಳ್ಹೇ ಭತ್ತುದ್ದೇಸಕೇನ ವಾ ಸಯಂ ವಾ ಸಙ್ಘತೋ ಉದ್ದಿಸಾಪೇತ್ವಾ ಗಹೇತ್ವಾ ಗನ್ತಬ್ಬಂ, ನ ಅತ್ತನೋ ರುಚಿತೇ ಗಹೇತ್ವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಮಾತಿಕಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ**ತಿ “ಸಙ್ಘತೋ ಗಣ್ಹಾಮೀ”ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಮಾತಿಕಾಭೇದಂ ದಾಯಕಸ್ಸ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪಟಿಬದ್ಧಕಾಲತೋ ಪನ ಪಟ್ಠಾಯಾತಿ ತತ್ಥೇವ ವಾಸಸ್ಸ ನಿಬದ್ಧಕಾಲತೋ ಪಟ್ಠಾಯ।

ನಿಮನ್ತನಭತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಲಾಕಭತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಉಪನಿಬನ್ಧಿತ್ವಾತಿ ಲಿಖಿತ್ವಾ। **ಗಾಮವಸೇನಪೀತಿ** ಯೇಭುಯ್ಯೇನ ಸಮಲಾಭಗಾಮವಸೇನಪಿ। **ಬಹೂನಿ ಸಲಾಕಭತ್ತಾನೀತಿ** ತಿಂಸಂ ವಾ ಚತ್ತಾರೀಸಂ ವಾ ಭತ್ತಾನಿ। "ಸಚೇ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ಅಜ್ಝಾಹರಿತ್ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾತಿ ತಾನಿ ಭತ್ತಾನಿ ಪಮಾಣವಸೇನ ಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ। **ನಿಗ್ಗಹೇನ ದತ್ವಾತಿ** ದೂರಂ ಗನ್ತುಂ ಅನಿಚ್ಛನ್ತಸ್ಸ ನಿಗ್ಗಹೇನ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾಪೇತ್ವಾ ದತ್ವಾ। **ಪುನ ವಿಹಾರಂ ಆಗನ್ತ್ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ವಿಹಾರಂ ಅನಾಗನ್ತ್ವಾ ಭತ್ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಿಹಾರೇ ಅತ್ತನೋ ಪಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ।

ಏಕಗೇಹವಸೇನಾತಿ ವೀಥಿಯಮ್ಪಿ ಏಕಪಸ್ಸೇ ಘರಪಾಳಿಯಾ ವಸೇನ। **ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾಪೀತಿ** ಅಸುಕಕುಲೇ ಸಲಾಕಭತ್ತಾನಿ ತುಯ್ಹಂ ಪಾಪುಣನ್ತೀತಿ ವತ್ವಾ।

ವಾರಗಾಮೇತಿ ಅತಿದೂರತ್ತಾ ವಾರೇನ ಗನ್ತಬ್ಬಗಾಮೇ। **ಸಟ್ಠಿತೋ ವಾ ಪಣ್ಣಾಸತೋ ವಾತಿ** ದಣ್ಡಕಮ್ಮತ್ಥಾಯ ಉದಕಘಟಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ವಿಹಾರವಾರೋತಿ** ಸಬ್ಬಭಿಕ್ಖೂಸು ಭಿಕ್ಖತ್ಥಾಯ ಗತೇಸು ವಿಹಾರರಕ್ಖಣವಾರೋ।

ತೇಸನ್ತಿ ವಿಹಾರವಾರಿಕಾನಂ। **ಫಾತಿಕಮ್ಮಮೇವಾತಿ** ವಿಹಾರರಕ್ಖಣಕಿಚ್ಚಸ್ಸ ಪಹೋನಕಪಟಿಪಾದನಮೇವ। **ಏಕಸ್ಸೇವ ಪಾಪುಣನ್ತೀತಿ** ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಏಕೇಕಸ್ಸೇವ ಪಾಪಿತಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ರಸಸಲಾಕನ್ತಿ ಉಚ್ಛುರಸಸಲಾಕಂ। **"ಸಲಾಕವಸೇನ ಗಾಹಿತತ್ತಾ ಪನ ನ ಸಾದಿತಬ್ಬಾ"**ತಿ ಇದಂ ಅಸಾರುಪ್ಪವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ನ ಧುತಙ್ಗಭೇದವಸೇನ। "ಸಙ್ಘತೋ ನಿರಾಮಿಸಸಲಾಕಾ...ಪೇ॰... ವಟ್ಟತಿಯೇವಾ"ತಿ (ವಿಸುದ್ಧಿ॰ ೧.೨೬) ಹಿ **ವಿಸುದ್ಧಿಮಗ್ಗೇ** ವುತ್ತಂ। **ಅಗ್ಗಭಿಕ್ಖಾಮತ್ತನ್ತಿ** ಏಕಕಟಚ್ಛುಭಿಕ್ಖಾಮತ್ತಂ। **ಲದ್ಧಾ ವಾ ಅಲದ್ಧಾ ವಾ ಸ್ವೇಪಿ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾಸೀತಿ** ಲದ್ಧೇಪಿ ಅಪ್ಪಮತ್ತತಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ **"ಯಾವದತ್ಥಂ ಲಭತಿ...ಪೇ॰... ಅಲಭಿತ್ವಾ 'ಸ್ವೇ ಗಣ್ಹೇಯ್ಯಾಸೀ'ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೋ"**ತಿ।

ತತ್ಥಾತಿ ತಸ್ಮಿಂ ದಿಸಾಭಾಗೇ। **ತಂ ಗಹೇತ್ವಾತಿ** ತಂ ವಾರಗಾಮೇ ಸಲಾಕಂ ಅತ್ತನೋ ಗಹೇತ್ವಾ। **ತೇನಾತಿ** ದಿಸಂಗಮಿಕತೋ ಅಞ್ಞೇನ ತಸ್ಮಿಂ ದಿಸಂಗಮಿಕೇ। **ದೇವಸಿಕಂ ಪಾಪೇತಬ್ಬಾತಿ** ಉಪಚಾರಸೀಮಾಯ ಠಿತಸ್ಸ ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ವಸ್ಸಗ್ಗೇನ ಪಾಪೇತಬ್ಬಾ। ಏವಂ ಏತೇಸು ಅಗತೇಸು ಆಸನ್ನವಿಹಾರೇ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಇತರಥಾ ಸಙ್ಘಿಕತೋ।

ಅಮ್ಹಾಕಂ ಗೋಚರಗಾಮೇವಾತಿ ಸಲಾಕಭತ್ತದಾಯಕಾನಂ ಗಾಮಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ವಿಹಾರೇ ಥೇರಸ್ಸ ಪತ್ತಸಲಾಕಭತ್ತನ್ತಿ** ವಿಹಾರೇ ಏಕೇಕಸ್ಸೇವ ಓಹೀನತ್ಥೇರಸ್ಸ ಸಬ್ಬಸಲಾಕಾನಂ ಅತ್ತನೋ ಪಾಪನವಸೇನ ಪತ್ತಸಲಾಕಭತ್ತಂ।

ಸಲಾಕಭತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಕ್ಖಿಕಭತ್ತಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

"ಸ್ವೇ ಪಕ್ಖೋ"ತಿ ಅಜ್ಜ ಪಕ್ಖಿಕಂ ನ ಗಾಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಟ್ಠಮಿಯಾ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಸತ್ತಮಿಯಾ ಭುಞ್ಜನತ್ಥಾಯ ನ ಗಾಹೇತಬ್ಬಂ, ದಾಯಕೇಹಿ ನಿಯಮಿತದಿವಸೇನೇವ ಗಾಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **"ಸಚೇ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ। **ಸ್ವೇ ಲೂಖನ್ತಿ** ಅಜ್ಜ ಆವಾಹಮಙ್ಗಲಾದಿಕರಣತೋ ಅತಿಪಣೀತಭೋಜನಂ ಕರೀಯತಿ, ಸ್ವೇ ತಥಾ ನ ಭವಿಸ್ಸತಿ, ಅಜ್ಜೇವ ಭಿಕ್ಖೂ ಭೋಜೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಪಕ್ಖಿಕಭತ್ತತೋ ಉಪೋಸಥಿಕಸ್ಸ ಭೇದಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಉಪೋಸಥಙ್ಗಾನಿ ಸಮಾದಿಯಿತ್ವಾ"**ತಿಆದಿ। **ನಿಬನ್ಧಾಪಿತನ್ತಿ** "ಅಸುಕವಿಹಾರೇ ಆಗನ್ತುಕಾ ಭುಞ್ಜನ್ತೂ"ತಿ ನಿಯಮಿತಂ।

ಗಮಿಕೋ ಆಗನ್ತುಕಭತ್ತಮ್ಪೀತಿ ಗಾಮನ್ತರತೋ ಆಗನ್ತ್ವಾ ಅವೂಪಸನ್ತೇನ ಗಮಿಕಚಿತ್ತೇನ ವಸಿತ್ವಾ ಪುನ ಅಞ್ಞತ್ಥ ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಆವಾಸಿಕಸ್ಸ ಪನ ಗನ್ತುಕಾಮಸ್ಸ ಗಮಿಕಭತ್ತಮೇವ ಲಬ್ಭತಿ। "**ಲೇಸಂ ಓಡ್ಡೇತ್ವಾ**"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಲೇಸಾಭಾವೇ ಯಾವ ಗಮನಪರಿಬನ್ಧೋ ವಿಗಚ್ಛತಿ, ತಾವ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಞಾಪಿತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ತಣ್ಡುಲಾದೀನಿ ಪೇಸೇನ್ತಿ...ಪೇ॰... ವಟ್ಟತೀತಿ ಅಭಿಹಟಭಿಕ್ಖತ್ತಾ ವಟ್ಟತಿ। **ತಥಾ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಾಮೇನ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತತ್ತಾ।

ಅವಿಭತ್ತಂ ಸಙ್ಘಿಕಂ ಭಣ್ಡನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚುಪ್ಪತ್ತಿಆಕಾರದಸ್ಸನಂ। ಏವಂ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬಕಿಚ್ಚಂ ನತ್ಥಿ, ಅಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಪಕ್ಖಿಕಭತ್ತಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸೇನಾಸನಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೭. ಸಙ್ಘಭೇದಕಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಛಸಕ್ಯಪಬ್ಬಜ್ಜಾಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೩೩೦. ಸಙ್ಘಭೇದಕಕ್ಖನ್ಧಕೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಅನುಪಿಯಂ ನಾಮಾ**ತಿ ಅನುಪಿಯಾ ನಾಮ। **ಹೇಟ್ಠಾ ಪಾಸಾದಾ**ತಿ ಪಾಸಾದತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಹೇಟ್ಠಿಮತಲಂ, "ಹೇಟ್ಠಾಪಾಸಾದ"ನ್ತಿಪಿ ಪಾಠೋ। **ಅಭಿನೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ವಪಿತಖೇತ್ತೇಸು ಪವೇಸೇತಬ್ಬಂ। **ನಿನ್ನೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ತತೋ ನೀಹರಿತಬ್ಬಂ। **ನಿದ್ಧಾಪೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಸಸ್ಸದೂಸಕತಿಣಾದೀನಿ ಉದ್ಧರಿತಬ್ಬಂ। **ಉಜುಂ ಕಾರಾಪೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಪುಞ್ಜಂ ಕಾರಾಪೇತಬ್ಬಂ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ।

೩೩೧. **ಪರದತ್ತೋ**ತಿ ಪರೇಹಿ ದಿನ್ನಪಚ್ಚಯೇಹಿ ಪವತ್ತಮಾನೋ। **ಮಿಗಭೂತೇನ ಚೇತಸಾ**ತಿ ಕತ್ಥಚಿ ಅಲಗ್ಗತಾಯ ಮಿಗಸ್ಸ ವಿಯ ಜಾತೇನ ಚಿತ್ತೇನ।

೩೩೩. **ಮನೋಮಯಂ ಕಾಯ**ನ್ತಿ ಝಾನಮನೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಂ, "ಕಿಂ ನು ಖೋ ಅಹಂ ಪಸಾದೇಯ್ಯಂ, ಯಸ್ಮಿಂ ಮೇ ಪಸನ್ನೇ ಬಹುಲಾಭಸಕ್ಕಾರೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾ"ತಿ ಪರಮಂ ಉಪ್ಪನ್ನಪರಿವಿತಕ್ಕಸ್ಸ ಮನ್ದಪರಿಯುಟ್ಠಾನತಾಯ ದೇವದತ್ತಸ್ಸ ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಝಾನಪರಿಹಾನಿ ನಾಹೋಸಿ, ಪಚ್ಛಾ ಏವ ಅಹೋಸೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತೇನಾಹ "**ಸಹ ಚಿತ್ತುಪ್ಪಾದಾ**"ತಿಆದಿ। **ದ್ವೇ ವಾ ತೀಣಿ ವಾ ಮಾಗಧಕಾನಿ ಗಾಮಖೇತ್ತಾನೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಮಗಧರಟ್ಠೇ ಖುದ್ದಕಂ ಗಾಮಖೇತ್ತಂ ಗಾವುತಮತ್ತಂ, ಮಜ್ಝಿಮಂ ಪನ ದಿಯಡ್ಢಗಾವುತಮತ್ತಂ, ಮಹನ್ತಂ ಅನೇಕಯೋಜನಮ್ಪಿ ಹೋತಿ। ತೇಸು ಮಜ್ಝಿಮೇನ ಗಾಮಖೇತ್ತೇನ ದ್ವೇ ವಾ ಖುದ್ದಕೇನ ತೀಣಿ ವಾ ಗಾಮಖೇತ್ತಾನಿ, ತಸ್ಸ ಸರೀರಂ ತಿಗಾವುತಪ್ಪಮಾಣೋ ಅತ್ತಭಾವೋತಿ ವುತ್ತಂ ಹೋತಿ।

೩೩೪. **ಸತ್ಥಾರೋ**ತಿ ಗಣಸತ್ಥಾರೋ। **ನಾಸ್ಸಸ್ಸಾ**ತಿ ನ ಏತಸ್ಸ ಭವೇಯ್ಯ। **ತ**ನ್ತಿ ಸತ್ಥಾರಂ। **ತೇನಾ**ತಿ ಅಮನಾಪೇನ। **ಸಮ್ಮನ್ನತೀ**ತಿ ಚೀವರಾದಿನಾ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸಮ್ಮಾನಂ ಕರೋತಿ, ಪರೇಹಿ ವಾ ಅಯಂ ಸತ್ಥಾ ಸಮ್ಮಾನೀಯತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೩೫. **ನಾಸಾಯ ಪಿತ್ತಂ ಭಿನ್ದೇಯ್ಯು**ನ್ತಿ ಅಚ್ಛಪಿತ್ತಂ ವಾ ಮಚ್ಛಪಿತ್ತಂ ವಾ ನಾಸಾಪುಟೇ ಪಕ್ಖಿಪೇಯ್ಯುಂ। **ಅಸ್ಸತರೀ**ತಿ ವಳವಾಯ ಕುಚ್ಛಿಸ್ಮಿಂ ಗದ್ರಭಸ್ಸ ಜಾತಾ। ತಸ್ಸಾ ಹಿ ಗಹಿತಗಬ್ಭಾಯ ವಿಜಾಯಿತುಮಸಕ್ಕೋನ್ತಿಯಾ ಉದರಂ ಫಾಲೇತ್ವಾ ಪೋತಕಂ ನೀಹರನ್ತಿ। ತೇನಾಹ "**ಅತ್ತವಧಾಯ ಗಬ್ಭಂ ಗಣ್ಹಾತೀ**"ತಿ।

೩೩೯. **ಪೋತ್ಥನಿಕ**ನ್ತಿ ಛುರಿಕಂ, "ಖುರ"ನ್ತಿಪಿ ವುಚ್ಚತಿ।

೩೪೧. **ಮಾ ಕುಞ್ಜರ ನಾಗಮಾಸದೋ**ತಿ ಹೇ ಕುಞ್ಜರ ಬುದ್ಧನಾಗಂ ವಧಕಚಿತ್ತೇನ ಮಾ ಉಪಗಚ್ಛ। **ದುಕ್ಖ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಖಕಾರಣತ್ತಾ ದುಕ್ಖಂ। **ಇತೋ**ತಿ ಇತೋ ಜಾತಿತೋ। **ಯತೋ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ, ಯನ್ತಸ್ಸ ವಾ, ಗಚ್ಛನ್ತಸ್ಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಮಾ ಚ ಮದೋ**ತಿ ಮದೋ ತಯಾ ನ ಕಾತಬ್ಬೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೪೩. **ತಿಕಭೋಜನ**ನ್ತಿ ತೀಹಿ ಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಭೋಜನಂ, ತತೋ ಅಧಿಕೇಹಿ ಏಕತೋ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜಿತುಂ ನ ವಟ್ಟನಕಂ ಗಣಭೋಜನಪಟಿಪಕ್ಖಂ ಭೋಜನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕೋಕಾಲಿಕೋ**ತಿಆದೀನಿ ದೇವದತ್ತಪರಿಸಾಯ ಗಣಪಾಮೋಕ್ಖಾನಂ ನಾಮಾನಿ। **ಕಪ್ಪ**ನ್ತಿ ಮಹಾನಿರಯೇ ಆಯುಕಪ್ಪಂ, ತಂ ಅನ್ತರಕಪ್ಪನ್ತಿ ಕೇಚಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಅಸಙ್ಖ್ಯೇಯ್ಯಕಪ್ಪ"ನ್ತಿ।

ಛಸಕ್ಯಪಬ್ಬಜ್ಜಾಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಙ್ಘಭೇದಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೪೫. ಪರಸ್ಸ ಚಿತ್ತಂ ಞತ್ವಾ ಕಥನಂ **ಆದೇಸನಾಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ**। ಕೇವಲಂ ಧಮ್ಮದೇಸನಾ **ಅನುಸಾಸನೀಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ**। ತದುಭಯಮ್ಪಿ **ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ** ನಾಮ। ತಾಯ ಥೇರೋ ಓವದಿ। ಇದ್ಧಿವಿಧಂ **ಇದ್ಧಿಪಾಟಿಹಾರಿಯಂ** ನಾಮ। ತೇನ ಸಹಿತಾ ಅನುಸಾಸನೀ ಏವ **ಧಮ್ಮೀ ಕಥಾ**। ತಾಯ ಥೇರೋ ಓವದಿ।

"ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಂ ದೇಸಾಪೇಹೀ"ತಿ ಇದಂ ಭೇದಪುರೇಕ್ಖಾರಸ್ಸ ಉಪೋಸಥಾದಿಕರಣೇ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಸ್ಸ ಉಪೋಸಥಕ್ಖನ್ಧಕಾದೀಸು ಪಠಮಮೇವ ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾ ವುತ್ತಂ, ಇತರಥಾ ಏತೇಸಂ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕತ್ತಾ ಅನಾಪತ್ತಿಯೇವ ಸಿಯಾ।

೩೪೬. **ಸರಸೀತಿ** ಸರೋ। **ಮಹಿಂ ವಿಕುಬ್ಬತೋತಿ** ಮಹಿಂ ದನ್ತೇಹಿ ವಿಲಿಖನ್ತಸ್ಸ। ಇದಞ್ಚ ಹತ್ಥೀನಂ ಸಭಾವದಸ್ಸನಂ। **ನದೀಸೂತಿ** ಸರೇಸು। ಭಿಸಂ ಘಸಮಾನಸ್ಸಾತಿ ಯೋಜನಾ। **ಜಗ್ಗತೋತಿ** ಯೂಥಂ ಪಾಲೇನ್ತಸ್ಸ।

೩೪೭. **ದೂತೇಯ್ಯಂ ಗನ್ತುನ್ತಿ** ದೂತಕಮ್ಮಂ ಪತ್ತುಂ, ದೂತಕಮ್ಮಂ ಕಾತುನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸಹಿತಾಸಹಿತಸ್ಸಾತಿ** ಯುತ್ತಾಯುತ್ತಸ್ಸ, ಯಂ ವತ್ತುಂ, ಕಾತುಞ್ಚ ಯುತ್ತಂ, ತತ್ಥ ಕುಸಲೋ। ಅಥ ವಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾನಾಧಿಪ್ಪೇತಸ್ಸ ವಚನಸ್ಸ ಕುಸಲೋ, ಬ್ಯಞ್ಜನಮತ್ತೇ ನ ತಿಟ್ಠತಿ, ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ಥಮೇವ ಆರೋಚೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೫೦. ಗಾಥಾಸು **ಜಾತೂತಿ** ಏಕಂಸೇನ। **ಮಾ ಉದಪಜ್ಜಥ** ಮಾ ಹೋತೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಾಪಿಚ್ಛಾನಂ ಯಥಾಗತೀತಿ** ಪಾಪಿಚ್ಛಾನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಯಾದಿಸೀ ಗತಿ ಅಭಿಸಮ್ಪರಾಯೋ। **ತಂ** ಅತ್ಥಜಾತಂ। **ಇಮಿನಾಪಿ** ಕಾರಣೇನ **ಜಾನಾಥಾತಿ** ದೇವದತ್ತಸ್ಸ "ಪಣ್ಡಿತೋ"ತಿಆದಿನಾ ಉಪರಿ ವಕ್ಖಮಾನಾಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪಮಾದಂ ಅನುಚಿಣ್ಣೋತಿ ಪಮಾದಂ ಆಪನ್ನೋ। **ಆಸೀಸಾಯನ್ತಿ** ಅವಸ್ಸಂಭಾವೀಅತ್ಥಸಿದ್ಧಿಯಂ। ಸಾ ಹಿ ಇಧ ಆಸೀಸಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ, ನ ಪತ್ಥನಾ। ಈದಿಸೇ ಅನಾಗತತ್ಥೇ ಅತೀತವಚನಂ ಸದ್ದವಿದೂ ಇಚ್ಛನ್ತಿ।

ದುಬ್ಭೇತಿ ದುಬ್ಭೇಯ್ಯ। **ವಿಸಕುಮ್ಭೇನಾತಿ** ಏಕೇನ ವಿಸಪುಣ್ಣಕುಮ್ಭೇನ। **ಸೋತಿ** ಸೋ ಪುಗ್ಗಲೋ। **ನ ಪದೂಸೇಯ್ಯ** ವಿಸಮಿಸ್ಸಂ ಕಾತುಂ ನ ಸಕ್ಕೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಭಯಾನಕೋತಿ** ವಿಪುಲಗಮ್ಭೀರಭಾವೇನ ಭಯಾನಕೋ। ತೇನಾಪಿ ದೂಸೇತುಂ ನ ಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ವಾದೇನಾತಿ** ದೋಸಕಥನೇನ। **ಉಪಹಿಂಸತೀತಿ** ಬಾಧತಿ।

ಸಙ್ಘಭೇದಕಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಉಪಾಲಿಪಞ್ಹಾಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೫೧. **ನ ಪನ ಏತ್ತಾವತಾ ಸಙ್ಘೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತೀತಿ** ಸಲಾಕಗ್ಗಾಹಾಪನಮತ್ತೇನ ಸಙ್ಘಭೇದಾನಿಬ್ಬತ್ತಿತೋ ವುತ್ತಂ। ಉಪೋಸಥಾದಿಸಙ್ಘಕಮ್ಮೇ ಕತೇ ಏವ ಹಿ ಸಙ್ಘೋ ಭಿನ್ನೋ ಹೋತಿ। ತತ್ಥ ಚ ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಾಸು ಞತ್ತಿನಿಟ್ಠಾನೇನ, ಸೇಸಕಮ್ಮೇಸು ಅಪಲೋಕನಾದಿಕಮ್ಮಪರಿಯೋಸಾನೇನ ಸಙ್ಘಭೇದೋ ಸಮತ್ಥೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

"ಅಭಬ್ಬತಾ ನ ವುತ್ತಾ"ತಿ ಇದಂ "ಭಿಕ್ಖವೇ, ದೇವದತ್ತೇನ ಪಠಮಂ ಆನನ್ತರಿಯಕಮ್ಮಂ ಉಪಚಿತ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ಆನನ್ತರಿಯತ್ತಂ ವದತಾ ಭಗವತಾ ತಸ್ಸ ಅಭಬ್ಬತಾಸಙ್ಖಾತಾ ಪಾರಾಜಿಕತಾ ನ ಪಞ್ಞತ್ತಾ। ಏತೇನ ಆಪತ್ತಿ ವಿಯ ಅಭಬ್ಬತಾಪಿ ಪಞ್ಞತ್ತಿಅನನ್ತರಮೇವ ಹೋತಿ, ನ ತತೋ ಪುರೇತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇಧ ಪನ ಆದಿಕಮ್ಮಿಕಸ್ಸಪಿ ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ಅವುತ್ತತ್ತಾ ದೇವದತ್ತಾದಯೋಪಿ ನ ಮುತ್ತಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ತಯೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾತಿಆದೀಸು ತಯೋ ಏವ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ, ನ ತತೋ ಪರನ್ತಿ ಏಕಸ್ಸ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಪಟಿಕ್ಖೇಪೋವ ಇಧ **ಅಧಮ್ಮೋ,** ನ ಪನ ತಿಣ್ಣಂ ಸತಿಪಟ್ಠಾನತ್ತವಿಧಾನಂ ತಸ್ಸ ಧಮ್ಮತ್ತಾ। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ ಹಾಪನಕೋಟ್ಠಾಸೇಸು। ವಡ್ಢನೇಸು ಪನ **ಛ ಇನ್ದ್ರಿಯಾನೀ**ತಿ ಅನಿನ್ದ್ರಿಯಸ್ಸಪಿ ಏಕಸ್ಸ ಇನ್ದ್ರಿಯತ್ತವಿಧಾನಮೇವ **ಅಧಮ್ಮೋ**। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಏತೇವ, "ಚತ್ತಾರೋ ಖನ್ಧಾ, ತೇರಸಾಯತನಾನೀ"ತಿಆದಿನಾ ಯತ್ಥ ಕತ್ಥಚಿ ವಿಪರೀತತೋ ಪಕಾಸನಂ ಸಬ್ಬಂ **ಅಧಮ್ಮೋ**। ಯಾಥಾವತೋ ಪಕಾಸನಞ್ಚ ಸಬ್ಬಂ **ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಪಕಾಸನ**ನ್ತಿ ಚೇತ್ಥ ತಥಾ ತಥಾ ಕಾಯವಚೀಪಯೋಗಸಮುಟ್ಠಾಪಿಕಾ ಅರೂಪಕ್ಖನ್ಧಾವ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ, ಏವಮೇತ್ಥ ದಸಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಾದೀಸು ಅನವಜ್ಜಟ್ಠೇನ ಸರೂಪತೋ ಧಮ್ಮೇಸು, ಅಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಾದೀಸು ಸಾವಜ್ಜಟ್ಠೇನ ಸರೂಪತೋ ಅಧಮ್ಮೇಸು ಚ ತದಞ್ಞೇಸು ಚ ಅಬ್ಯಾಕತೇಸು ಯಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಕೋಟ್ಠಾಸಸ್ಸ ಭಗವತಾ ಪಞ್ಞತ್ತಕ್ಕಮೇನೇವ ಪಕಾಸನಂ "ಧಮ್ಮೋ"ತಿ ಚ ವಿಪರೀತತೋ ಪಕಾಸನಂ "ಅಧಮ್ಮೋ"ತಿ ಚ ದಸ್ಸಿತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕಾಮಞ್ಚೇತ್ಥ ವಿನಯಾದಯೋಪಿ ಯಥಾಭೂತತೋ, ಅಯಥಾಭೂತತೋ ಚ ಪಕಾಸನವಸೇನ ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮೇಸು ಏವ ಪವಿಸನ್ತಿ, ವಿನಯಾದಿನಾಮೇನ ಪನ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ವಿಸುಂ ಗಹಿತತ್ತಾ ತದವಸೇಸಮೇವ ಧಮ್ಮಾಧಮ್ಮಕೋಟ್ಠಾಸೇ ಪವಿಸತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಇಮಂ ಅಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೋತಿ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾತಿಆದಿ ಧಮ್ಮಞ್ಚ ಅಧಮ್ಮಞ್ಚ ಯಾಥಾವತೋ ಞತ್ವಾವ ಪಾಪಿಚ್ಛಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ವಿಪರೀತತೋ ಪಕಾಸೇನ್ತಸ್ಸೇವ ಸಙ್ಘಭೇದೋ **ಹೋತಿ,** ನ ಪನ ತಥಾಸಞ್ಞಾಯ ಪಕಾಸೇನ್ತಸ್ಸಾತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। ಏಸ ನಯೋ "ಅವಿನಯಂ ವಿನಯೋತಿ ದೀಪೇನ್ತೀ"ತಿಆದೀಸುಪಿ। ತತ್ಥ **ನಿಯ್ಯಾನಿಕ**ನ್ತಿ ಉಕ್ಕಟ್ಠನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **"ತಥೇವಾ"**ತಿ ಇಮಿನಾ "ಏವಂ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಆಚರಿಯಕುಲ"ನ್ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಮತ್ಥಂ ಆಕಡ್ಢತಿ।

ಸಂವರೋ ಪಹಾನಂ ಪಟಿಸಙ್ಖಾತಿ ಸಂವರವಿನಯೋ, ಪಹಾನವಿನಯೋ, ಪಟಿಸಙ್ಖಾವಿನಯೋ ಚ ವುತ್ತೋ। ತೇನಾಹ **"ಅಯಂ ವಿನಯೋ"**ತಿ। "ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಅಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿ ದುಕಂ "ಭಾಸಿತಂ ಅಭಾಸಿತ"ನ್ತಿ ದುಕೇನ ಅತ್ಥತೋ ಸಮಾನಮೇವ, ತಥಾ ದುಟ್ಠುಲ್ಲದುಕಂ ಗರುಕದುಕೇನ। ತೇನೇವ ತೇಸಂ **"ಚತ್ತಾರೋ ಸತಿಪಟ್ಠಾನಾ...ಪೇ... ಇದಂ ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ ನಾಮಾ"**ತಿಆದಿನಾ ಸದಿಸನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ। **ಸಾವಸೇಸಾಪತ್ತಿ**ನ್ತಿ ಅವಸೇಸಸೀಲೇಹಿ ಸಹಿತಾಪತ್ತಿಂ। ನತ್ಥಿ ಏತಿಸ್ಸಂ ಆಪನ್ನಾಯಂ ಸೀಲಾವಸೇಸಾತಿ **ಅನವಸೇಸಾಪತ್ತಿ**।

೩೫೪. ಪಾಳಿಯಂ **ಸಮಗ್ಗಾನಞ್ಚ ಅನುಗ್ಗಹೋ**ತಿ ಯಥಾ ಸಮಗ್ಗಾನಂ ಸಾಮಗ್ಗೀ ನ ಭಿಜ್ಜತಿ, ಏವಂ ಅನುಗ್ಗಹಣಂ ಅನುಬಲಪ್ಪದಾನಂ।

೩೫೫. **ಸಿಯಾ ನು ಖೋ**ತಿ ಸಮ್ಭವೇಯ್ಯ ನು ಖೋ। **ತಸ್ಮಿಂ ಅಧಮ್ಮದಿಟ್ಠೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ "ಅಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೋ"ತಿ ಏತಸ್ಮಿಂ ದೀಪನೇ ಅಯುತ್ತದಿಟ್ಠಿ। **ಭೇದೇ ಅಧಮ್ಮದಿಟ್ಠೀ**ತಿ "ಅಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೋ"ತಿ ದೀಪೇತ್ವಾ ಅನುಸ್ಸಾವನಸಲಾಕಗ್ಗಾಹಾಪನಾದಿನಾ ಅತ್ತಾನಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಚತುವಗ್ಗಾದಿಕಂ ಸಙ್ಘಂ ಏಕಸೀಮಾಯಮೇವ ಠಿತತೋ ಚತುವಗ್ಗಾದಿಸಙ್ಘತೋ ವಿಯೋಜೇತ್ವಾ ಏಕಕಮ್ಮಾದಿನಿಪ್ಫಾದನವಸೇನ ಸಙ್ಘಭೇದಕರಣೇ ಅಧಮ್ಮದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿನಿಧಾಯ ದಿಟ್ಠಿ**ನ್ತಿ ಯಾ ತಸ್ಮಿಂ "ಅಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೋ"ತಿ ದೀಪನೇ ಅತ್ತನೋ ಅಧಮ್ಮದಿಟ್ಠಿ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ವಿನಿಧಾಯ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇತ್ವಾ "ಧಮ್ಮೋ ಏವಾಯ"ನ್ತಿ ವಿಪರೀತತೋ ಪಕಾಸೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಭೇದೇ ಧಮ್ಮದಿಟ್ಠೀತಿ ಯಥಾವುತ್ತನಯೇನ ಸಙ್ಘಭೇದನೇ ದೋಸೋ ನತ್ಥೀತಿ ಲದ್ಧಿಕೋ। ಅಯಂ ಪನ "ಅಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೋ"ತಿ ದೀಪನೇ ಅಧಮ್ಮದಿಟ್ಠಿಕೋ ಹುತ್ವಾಪಿ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ ವಿನಿಧಾಯ ಕರಣೇನ ಸಙ್ಘಭೇದಕೋ ಅತೇಕಿಚ್ಛೋ ಜಾತೋ। **ಏವಂ ಭೇದೇ ವೇಮತಿಕೋ**ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಪನ ಭೇದೇ ವೇಮತಿಕದಿಟ್ಠಿಯಾ ವಿನಿಧಾನಮ್ಪಿ ಅತ್ಥಿ। ಸೇಸಂ ಸಮಮೇವ। **ತಸ್ಮಿಂ ಧಮ್ಮದಿಟ್ಠಿಭೇದೇ ಅಧಮ್ಮದಿಟ್ಠೀ**ತಿ ಅಯಂ ಪನ ಭೇದೇ ಅಧಮ್ಮದಿಟ್ಠಿಂ ವಿನಿಧಾಯ ಕತತ್ತಾ ಸಙ್ಘಭೇದಕೋ ಅತೇಕಿಚ್ಛೋ ಜಾತೋ। ಸುಕ್ಕಪಕ್ಖೇ ಪನ ಸಬ್ಬತ್ಥ "ಅಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೋ"ತಿಆದಿದೀಪನೇ ವಾ ಭೇದೇ ವಾ ಧಮ್ಮದಿಟ್ಠಿತಾಯ ದಿಟ್ಠಿಂ ಅವಿನಿಧಾಯೇವ ಕತತ್ತಾ ಸಙ್ಘಭೇದಕೋಪಿ

ಸತೇಕಿಚ್ಛೋ ಜಾತೋ। ತಸ್ಮಾ ‘‘ಅಧಮ್ಮಂ ಧಮ್ಮೋ’’ತಿಆದಿದೀಪನೇ ವಾ ಸಙ್ಘಭೇದೇ ವಾ ಉಭೋಸುಪಿ ವಾ ಅಧಮ್ಮದಿಟ್ಠಿ ವಾ ವೇಮತಿಕೋ ವಾ ಹುತ್ವಾ ತಂ ದಿಟ್ಠಿಂ, ವಿಮತಿಞ್ಚ ವಿನಿಧಾಯ ‘‘ಧಮ್ಮೋ’’ತಿ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ ವುತ್ತನಯೇನ ಸಙ್ಘಭೇದಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸೇವ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಹೋತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಉಪಾಲಿಪಞ್ಹಾಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಙ್ಘಭೇದಕಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೮. ವತ್ತಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಆಗನ್ತುಕವತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೫೭. ವತ್ತಕ್ಖನ್ಧಕೇ **ಪತ್ಥರಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ಆತಪೇ ಪತ್ಥರಿತಬ್ಬಂ। ಪಾಳಿಯಂ **ಅಭಿವಾದಾಪೇತಬ್ಬೋತಿ** ವನ್ದನತ್ಥಾಯ ವಸ್ಸಂ ಪುಚ್ಛನೇನ ನವಕೋ ಸಯಮೇವ ವನ್ದತೀತಿ ವುತ್ತಂ। **ನಿಲ್ಲೋಕೇತಬ್ಬೋತಿ** ಓಲೋಕೇತಬ್ಬೋ।

ಆಗನ್ತುಕವತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಆವಾಸಿಕವತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೫೯. "ಯಥಾಭಾಗ"ನ್ತಿ ಠಪಿತಟ್ಠಾನಂ ಅನತಿಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ಮಞ್ಚಪೀಠಾದಿಂ ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ಪತ್ಥರಿತ್ವಾ ಉಪರಿ ಪಚ್ಚತ್ಥರಣಂ ದತ್ವಾ ದಾನಮ್ಪಿ ಸೇನಾಸನಪಞ್ಞಾಪನಮೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **"ಪಪ್ಫೋಟೇತ್ವಾ ಹಿ ಪತ್ಥರಿತುಂ ಪನ ವಟ್ಟತಿಯೇವಾ"**ತಿ।

ಆವಾಸಿಕವತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅನುಮೋದನವತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೬೨. **ಪಞ್ಚಮೇ ನಿಸಿನ್ನೇತಿ** ಅನುಮೋದನತ್ಥಾಯ ನಿಸಿನ್ನೇ। **ನ ಮಹಾಥೇರಸ್ಸ ಭಾರೋ ಹೋತೀತಿ** ಅನುಮೋದಕಂ ಆಗಮೇತುಂ ನ ಭಾರೋ। **ಅಜ್ಝಿಟ್ಠೋವ ಆಗಮೇತಬ್ಬೋತಿ** ಅತ್ತನಾ ಅಜ್ಝಿಟ್ಠೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಅನುಮೋದನ್ತೇಯೇವ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅನುಮೋದನವತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಭತ್ತಗ್ಗವತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೬೪. **ಮನುಸ್ಸಾನಂ ಪರಿವಿಸನಟ್ಠಾನನ್ತಿ** ಯತ್ಥ ಅನ್ತೋವಿಹಾರೇಪಿ ಮನುಸ್ಸಾ ಸಪುತ್ತದಾರಾ ಆವಸಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ನೇತ್ವಾ ಭೋಜೇನ್ತಿ। **ಆಸನೇಸು ಸತೀತಿ** ನಿಸೀದನಟ್ಠಾನೇಸು ಸನ್ತೇಸು। **ಇದಂ, ಭನ್ತೇ, ಆಸನಂ ಉಚ್ಚನ್ತಿ** ಆಸನ್ನೇ ಸಮಭೂಮಿಭಾಗೇ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ಥೇರಾಸನೇನ ಸಮಕಂ ಆಸನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ಥೇರಾಸನತೋ ಪನ ಉಚ್ಚತರೇ ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾಪಿ ನಿಸೀದಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ಯದಿ ತಂ ಆಸನ್ನಮ್ಪಿ ನೀಚತರಂ ಹೋತಿ, ಅನಾಪುಚ್ಛಾಪಿ ನಿಸೀದಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ। **ಮಹಾಥೇರಸ್ಸೇವ ಆಪತ್ತೀತಿ** ಆಸನೇನ ಪಟಿಬಾಹನಾಪತ್ತಿಯಾ ಆಪತ್ತಿ। **ಅವತ್ಥರಿತ್ವಾತಿ** ಪಾರುತಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಅವತ್ಥರಿತ್ವಾ, ಅನುಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪಾಳಿಯಂ **"ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ...ಪೇ॰... ಓದನೋ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬೋ"**ತಿ ಇದಂ ಹತ್ಥತಲೇ ವಾ ಪಚ್ಛಿಪಿಟ್ಠಿಆದಿದುಸ್ಸಣ್ಠಿತಾಧಾರೇ ವಾ ಪತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಓದನಸ್ಸ ಗಹಣಕಾಲೇ ಪತ್ತಸ್ಸ ಅಪತನತ್ಥಾಯ ವುತ್ತಂ, ಸುಸಜ್ಜಿತೇ ಪನ ಆಧಾರೇ ಪತ್ತಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಏಕೇನ ಹತ್ಥೇನ ತಂ ಪರಾಮಸಿತ್ವಾಪಿ ಓದನಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ ಏವ। **ಉಭೋಹಿ ಹತ್ಥೇಹಿ...ಪೇ॰... ಉದಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತಬ್ಬನ್ತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಹತ್ಥಧೋವನಉದಕನ್ತಿ ಭೋಜನಾವಸಾನೇ ಉದಕಂ। ತೇನಾಹ **"ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಾ ಧೋವಿತಬ್ಬಾ"**ತಿ। ತೇನ ಪರಿಯೋಸಾನೇ ಧೋವನಮೇವ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ಭೋಜನನ್ತರೇ ಪನ ಪಾನೀಯಪಿವನಾದಿನಾ ನಯೇನ ಹತ್ಥಂ ಧೋವಿತ್ವಾ ಪುನ

ಭುಞ್ಜಿತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ಪೋತ್ಥಕೇಸು ಪನ "ಪಾನೀಯಂ ಪಿವಿತ್ವಾ ಹತ್ಥಾ ನ ಧೋವಿತಬ್ಬಾ"ತಿ ಲಿಖನ್ತಿ, ತಂ ಪುರಿಮವಚನೇನ ನ ಸಮೇತಿ ಪರಿಯೋಸಾನೇ ಉದಕಸ್ಸೇವ "ಹತ್ಥಧೋವನಉದಕ"ನ್ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ। **ಸಚೇ ಮನುಸ್ಸಾ ಧೋವಥ, ಭನ್ತೇ**ತಿಆದಿ ನಿಟ್ಠಿತಭತ್ತಂ ನಿಸಿನ್ನಂ ಥೇರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಧುರೇ** ದ್ವಾರಸಮೀಪೇ।

ಭತ್ತಗ್ಗವತ್ತಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಿಣ್ಡಚಾರಿಕವತ್ತಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೩೬೬. ಪಾಳಿಯಂ **ಠಾಪೇತಿ ವಾ**ತಿ ತಿಟ್ಠ ಭನ್ತೇತಿ ವದನ್ತಿ।

೩೬೭. **ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ, ನಕ್ಖತ್ತಪದಾನೀ**ತಿ ನಕ್ಖತ್ತಪದವಿಸಯಾನಿ ಞಾತಾನಿ ಅತ್ಥಿ, ಅಸ್ಸಯುಜಾದಿನಕ್ಖತ್ತಂ ಜಾನಾಥಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನಾಹ "**ನ ಜಾನಾಮ, ಆವುಸೋ**"ತಿ। **ಅತ್ಥಿ, ಭನ್ತೇ , ದಿಸಾಭಾಗ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಕೇನಜ್ಜ, ಭನ್ತೇ, ಯುತ್ತ**ನ್ತಿ ಕೇನ ನಕ್ಖತ್ತೇನ ಚನ್ದೋ ಯುತ್ತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೩೬೯. **ಅಜ್ಝೋಕಾಸೇ**ತಿ ಅಬ್ಭೋಕಾಸೇ। **ಏವಮೇವ ಪಟಿಪಜ್ಜಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಉದ್ದೇಸದಾನಾದಿ ಆಪುಚ್ಛಿತಬ್ಬನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

೩೭೪. **ನಿಬದ್ಧಗಮನತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋವ ನಿರನ್ತರಗಮನತ್ಥಾಯ। ಊಹದಿತಾತಿ ಏತ್ಥ ಹದ-ಧಾತುಸ್ಸ ವಚ್ಚವಿಸ್ಸಜ್ಜನತ್ಥತಾಯಾಹ "**ಬಹಿ ವಚ್ಚಮಕ್ಖಿತಾ**"ತಿ।

ಪಿಣ್ಡಚಾರಿಕವತ್ತಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವತ್ತಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೯. ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಟ್ಠಪನಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಯಾಚನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೮೩. ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಟ್ಠಪನಕ್ಖನ್ಧಕೇ ಪಾಳಿಯಂ **ನನ್ದಿಮುಖಿಯಾ**ತಿ ಓದಾತದಿಸಾಮುಖತಾಯ ತುಟ್ಠಮುಖಿಯಾ। "ಉದ್ಧಸ್ತಂ ಅರುಣ"ನ್ತಿ ವತ್ವಾಪಿ "ಉದ್ದಿಸತು, ಭನ್ತೇ, ಭಗವಾ"ತಿ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಯಾಚನಂ ಅನುಪೋಸಥೇ ಉಪೋಸಥಕರಣಪಟಿಕ್ಖೇಪಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ ಅಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾ ಥೇರೇನ ಕತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಕಸ್ಮಾ ಪನ ಭಗವಾ ಏವಂ ತುಣ್ಹೀಭೂತೋವ ತಿಯಾಮರತ್ತಿಂ ವೀತಿನಾಮೇಸೀತಿ? ಅಪರಿಸುದ್ಧಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಉಪೋಸಥಾದಿಸಂವಾಸಕರಣಸ್ಸ ಸಾವಜ್ಜತಂ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘೇ ಪಾಕಟಂ ಕಾತುಂ, ತಞ್ಚ ಆಯತಿಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ತಥಾಪಟಿಪಜ್ಜನತ್ಥಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಞಾಪೇತುಂ। ಕೇಚಿ ಪನೇತ್ಥ "ಅಪರಿಸುದ್ಧಮ್ಪಿ ಪುಗ್ಗಲಂ ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾ 'ಅಪರಿಸುದ್ಧೋ'ತಿ ವತ್ತುಂ ಮಹಾಕರುಣಾಯ ಅವಿಸಹನ್ತೋ ಭಗವಾ ತಥಾ ನಿಸೀದೀ"ತಿ ಕಾರಣಂ ವದನ್ತಿ। ತಂ ಅಕಾರಣಂ ಪಚ್ಛಾಪಿ ಅವತ್ತಬ್ಬತೋ, ಮಹಾಮೋಗ್ಗಲ್ಲಾನತ್ಥೇರೇನಾಪಿ ತಂ ಬಾಹಾಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಬಹಿ ನೀಹರಣಸ್ಸ ಅಕತ್ತಬ್ಬತಾಪಸಙ್ಗತೋ। ತಸ್ಮಾ ಯಥಾವುತ್ತಮೇವೇತ್ಥ ಕಾರಣನ್ತಿ। ತೇನೇವ "ಅಟ್ಠಾನಮೇತಂ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅನವಕಾಸೋ, ಯಂ ತಥಾಗತೋ ಅಪರಿಸುದ್ಧಾಯ ಪರಿಸಾಯ ಉಪೋಸಥಂ ಕರೇಯ್ಯ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಉದ್ದಿಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ (ಅ॰ ನಿ॰ ೮.೨೦; ಚೂಳವ॰ ೩೮೬; ಉದಾ॰ ೪೫) ವತ್ವಾ "ನ ಚ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸಾಪತ್ತಿಕೇನ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಂ ಸೋತಬ್ಬ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಚೂಳವ॰ ೩೮೬) ಸಾಪತ್ತಿಕಪರಿಸಾಯ ಕತ್ತಬ್ಬವಿಧಿ ದಸ್ಸಿತೋ।

ಸಙ್ಕಸ್ಸರಸಮಾಚಾರನ್ತಿ ಕಿಞ್ಚಿದೇವ ಅಸಾರುಪ್ಪಂ ದಿಸ್ವಾ "ಇದಂ ಇಮಿನಾ ಕತಂ ಭವಿಸ್ಸತೀ"ತಿ ಪರೇಹಿ ಸಙ್ಕಾಯ ಸರಿತಬ್ಬಸಮಾಚಾರಂ, ಅತ್ತನಾ ವಾ "ಮಮ ಅನಾಚಾರಂ ಏತೇ ಜಾನನ್ತೀ"ತಿ ಸಙ್ಕಾಯ ಸರಿತಬ್ಬಸಮಾಚಾರಂ। ಸಮಣವೇಸಧಾರಣೇನ, ಸಙ್ಘಿಕಪಚ್ಚಯಭಾಗಗಹಣಾದಿನಾ ಚ ಜೀವಿಕಂ ಕಪ್ಪೇನ್ತೋ "ಅಹಂ ಸಮಣೋ"ತಿ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಅದೇನ್ತೋಪಿ ಅತ್ಥತೋ ದೇನ್ತೋ ವಿಯ ಹೋತೀತಿ **"ಸಮಣಪಟಿಞ್ಞಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಪಟಿಞ್ಞ"**ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅವಸ್ಸುತ**ನ್ತಿ ಕಿಲೇಸಾವಸ್ಸನೇನ ತಿನ್ತಂ। ಸಞ್ಜಾತದುಸ್ಸಿಲ್ಯಕಚವರತ್ತಾ **ಕಸಮ್ಬುಜಾತಂ** , ಅಸಾರತಾಯ ವಾ ಕಸಮ್ಬು ವಿಯ ಜಾತಂ। **ಬಹಿದ್ವಾರಕೋಟ್ಠಕಾ ನಿಕ್ಖಾಮೇತ್ವಾ**ತಿ ದ್ವಾರಸಾಲತೋ ಬಹಿ ನಿಕ್ಖಮಾಪೇತ್ವಾ।

೩೮೪. **ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಅಭಿರಮನ್ತೀ**ತಿ ಬಹುಸೋ ದಸ್ಸನಪವಿಸನಾದಿನಾ ಮಹಾಸಮುದ್ದೇ ಅಭಿರತಿಂ ವಿನ್ದನ್ತಿ। ನ **ಆಯತಕೇನೇವ ಪಪಾತೋ**ತಿ ಛಿನ್ನತಟಮಹಾಸೋಬ್ಭೋ ವಿಯ ನ ಆದಿತೋವ ನಿನ್ನೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಠಿತಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಅವಟ್ಠಿತಸಭಾವೋ। **ಪೂರತ್ತ**ನ್ತಿ ಪುಣ್ಣತ್ತಂ। **ನಾಗಾ**ತಿ ಸಪ್ಪಜಾತಿಕಾ।

ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಯಾಚನಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸವನಾರಹಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೩೮೬. **ಉದಾಹರಿತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಪಾಳಿಯಾ ಅವತ್ವಾ ತಮತ್ಥಂ ಯಾಯ ಕಾಯಚಿ ಭಾಸಾಯ ಉದಾಹಟಮ್ಪಿ ಉದಾಹಟಮೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಪುರೇ ವಾ ಪಚ್ಛಾ ವಾತಿ ಇತ್ತಿಆರಮ್ಭತೋ ಪುಬ್ಬೇ ವಾ ಇತ್ತಿನಿಟ್ಠಾನತೋ ಪಚ್ಛಾ ವಾ।

೩೮೭. **ಕತಞ್ಚ ಅಕತಞ್ಚ ಉಭಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ**ತಿ ಯಸ್ಸ ಕತಾಪಿ ಅತ್ಥಿ ಅಕತಾಪಿ। ತಸ್ಸ ತದುಭಯಂ ಗಹೇತ್ವಾ। **ಧಮ್ಮಿಕಂ ಸಾಮಗ್ಗಿ**ನ್ತಿ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಸಮಗ್ಗಕಮ್ಮಂ। **ಪಚ್ಚಾದಿಯತೀ**ತಿ ಉಕ್ಕೋಟನಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಪುನ ಕಾತುಂ ಆದಿಯತಿ।

೩೮೮. **ಆಕಾರಾದಿಸಞ್ಞಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ**ತಿ ಆಕಾರಲಿಙ್ಗನಿಮಿತ್ತನಾಮಾನಿ ವುತ್ತಾನೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ।

ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಸವನಾರಹಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅತ್ತಾದಾನಅಙ್ಗಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೩೯೮. ಪುನ ಚೋದೇತುಂ ಅತ್ತನಾ ಆದಾತಬ್ಬಂ ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಅಧಿಕರಣಂ ಅತ್ತಾದಾನನ್ತಿ ಆಹ ''**ಸಾಸನಂ ಸೋಧೇತುಕಾಮೋ**''ತಿಆದಿ। **ವಸ್ಸಾರತ್ತೋ**ತಿ ವಸ್ಸಕಾಲೋ। ಸೋಪಿ ಹಿ ದುಬ್ಭಿಕ್ಖಾದಿಕಾಲೋ ವಿಯ ಅಧಿಕರಣವೂಪಸಮತ್ಥಂ ಲಜ್ಜಿಪರಿಸಾಯ ದೂರತೋ ಆನಯನಸ್ಸ, ಆಗತಾನಞ್ಚ ಪಿಣ್ಡಾಯ ಚರಣಾದಿಸಮಾಚಾರಸ್ಸ ದುಕ್ಕರತ್ತಾ ಅಕಾಲೋ ಏವ।

ಸಮನುಸ್ಸರಣಕರಣನ್ತಿ ಅನುಸ್ಸರಿತಾನುಸ್ಸರಿತಕ್ಖಣೇ ಪೀತಿಪಾಮೋಜ್ಜಜನನತೋ ಅನುಸ್ಸರಣುಪ್ಪಾದಕಂ। **ವಿಗತೂಪಕ್ಕಿಲೇಸ... ಪೇ॰... ಸಂವತ್ತತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಥಾ ಅಬ್ಭಹಿಮಾದಿಉಪಕ್ಕಿಲೇಸವಿರಹಿತಾನಂ ಚನ್ದಿಮಸೂರಿಯಾನಂ ಸಸ್ಸಿರೀಕತಾ ಹೋತಿ, ಏವಮಸ್ಸಾಪಿ ಚೋದಕಸ್ಸ ಪಾಪಪುಗ್ಗಲೂಪಕ್ಕಿಲೇಸವಿಗಮೇನ ಸಸ್ಸಿರೀಕತಾ ಹೋತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೩೯೯. **ಅಧಿಗತಂ ಮೇತ್ತಚಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಅಪ್ಪನಾಪ್ಪತ್ತಂ ಮೇತ್ತಝಾನಂ।

೪೦೦-೧. ''ದೋಸನ್ತರೋ''ತಿ ಏತ್ಥ ಅನ್ತರ-ಸದ್ದೋ ಚಿತ್ತಪರಿಯಾಯೋತಿ ಆಹ ''**ನ ದುಟ್ಠಚಿತ್ತೋ ಹುತ್ವಾ**''ತಿ।

ಕಾರುಞ್ಞಂ ನಾಮ ಕರುಣಾ ಏವಾತಿ ಆಹ ''**ಕಾರುಞ್ಞತಾತಿ ಕರುಣಾಭಾವೋ**''ತಿ। **ಕರುಣ**ನ್ತಿ ಅಪ್ಪನಾಪ್ಪತ್ತಂ ವದತಿ। ತಥಾ **ಮೇತ್ತ**ನ್ತಿ।

ಅತ್ತಾದಾನಅಙ್ಗಕಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾತಿಮೋಕ್ಖಟ್ಠಪನಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೧೦. ಭಿಕ್ಖುನಿಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಮಹಾಪಜಾಪತಿಗೋತಮೀವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೪೦೩. ಭಿಕ್ಖುನಿಕ್ಖನ್ಧಕೇ **“ಮಾತುಗಾಮಸ್ಸ ಪಬ್ಬಜಿತತ್ತಾ”**ತಿ ಇದಂ ಪಞ್ಚವಸ್ಸಸತತೋ ಉದ್ಧಂ ಸದ್ಧಮ್ಮಸ್ಸ ಅಪ್ಪವತ್ತನಕಾರಣದಸ್ಸನಂ। **ಸುಕ್ಖವಿಪಸ್ಸಕಖೀಣಾಸವವಸೇನ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸನ್ತಿ**ಆದಿ **ಖನ್ಧಕಭಾಣಕಾನಂ** ಮತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। **ದೀಘನಿಕಾಯಟ್ಠಕಥಾಯಂ** ಪನ “ಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾಪ್ಪತ್ತೇಹಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಂ ಅಟ್ಠಾಸಿ, ಛಳಭಿಞ್ಞೇಹಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಂ, ತೇವಿಜ್ಜೇಹಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಂ, ಸುಕ್ಖವಿಪಸ್ಸಕೇಹಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಂ, ಪಾತಿಮೋಕ್ಖೇಹಿ ವಸ್ಸಸಹಸ್ಸಂ ಅಟ್ಠಾಸೀ”ತಿ (ದೀ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩.೧೬೧) ವುತ್ತಂ। **ಅಙ್ಗುತ್ತರ** (ಅ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೩.೮.೫೧) -**ಸಂಯುತ್ತಟ್ಠಕಥಾಸುಪಿ** (ಸಂ॰ ನಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೨.೨.೧೫೬) ಅಞ್ಞಥಾವ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಸಬ್ಬಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞವಿರುದ್ಧಮ್ಪಿ ತಂತಂಭಾಣಕಾನಂ ಮತೇನ ಲಿಖಿತಸೀಹಳಟ್ಠಕಥಾಸು ಆಗತನಯಮೇವ ಗಹೇತ್ವಾ ಆಚರಿಯೇನ ಲಿಖಿತಂ ಈದಿಸೇ ಕಥಾವಿರೋಧೇ ಸಾಸನಪರಿಹಾನಿಯಾ ಅಭಾವತೋ, ಸೋಧನುಪಾಯಾಭಾವಾ ಚ। ಪರಮತ್ಥವಿರೋಧೋ ಏವ ಹಿ ಸುತ್ತಾದಿನಯೇನ ಸೋಧನೀಯೋ, ನ ಕಥಾಮಗ್ಗವಿರೋಧೋತಿ।

ಮಹಾಪಜಾಪತಿಗೋತಮೀವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಭಿಕ್ಖುನೀಉಪಸಮ್ಪದಾನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೪೦೪-೮. ಪಾಳಿಯಂ **ಯದಗ್ಗೇನಾತಿ** ಯಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ। **ತದಾತಿ** ತಸ್ಮಿಂಯೇವ ದಿವಸೇ। **ವಿಮಾನೇತ್ವಾತಿ** ಅವಮಾನಂ ಕತ್ವಾ।

೪೧೦-೧. **ಆಪತ್ತಿಗಾಮಿನಿಯೋತಿ** ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನಾಯೋ। **ಕಮ್ಮವಿಭಙ್ಗೇತಿ** ಪರಿವಾರೇ ಕಮ್ಮವಿಭಙ್ಗೇ (ಪರಿ॰ ೪೮೨ ಆದಯೋ)।

೪೧೩-೫. ಪಾಳಿಯಂ **ದ್ವೇ ತಿಸ್ಸೋ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋತಿ** ದ್ವೀಹಿ ತೀಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ। **ನ ಆರೋಚೇನ್ತೀತಿ** ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಕಸ್ಸ ನ ಆರೋಚೇನ್ತಿ।

೪೧೬. **ದುಸ್ಸವೇಣಿಯಾತಿ** ಅನೇಕದುಸ್ಸಪಟ್ಟೇ ಏಕತೋ ಕತ್ವಾ ಕತವೇಣಿಯಾ।

೪೧೭. **ವಿಸೇಸಕನ್ತಿ** ಪತ್ತಲೇಖಾದಿವಣ್ಣವಿಸೇಸಂ। **ಪಕಿಣನ್ತೀತಿ** ವಿಕ್ಕಿಣನ್ತಿ। **ನಮನಕನ್ತಿ** ಪಾಸುಕಟ್ಠಿನಮನಕಬನ್ಧನಂ।

೪೨೨-೫. **ಸಂವೇಲ್ಲಿಯನ್ತಿ** ಕಚ್ಛಂ ಬನ್ಧಿತ್ವಾ ನಿವಾಸನಂ। **ತಯೋ ನಿಸ್ಸಯೇತಿ** ರುಕ್ಖಮೂಲಸೇನಾಸನಸ್ಸ ತಾಸಂ ಅಲಬ್ಭನತೋ ವುತ್ತಂ।

೪೨೬-೮. **ಅಟ್ಠೇವ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಯಥಾವುಡ್ಢಂ ಪಟಿಬಾಹನ್ತೀತಿ** ಅಟ್ಠ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ವುಡ್ಢಪಟಿಪಾಟಿಯಾವ ಗಣ್ಹನ್ತಿಯೋ ಆಗತಪಟಿಪಾಟಿಂ ಪಟಿಬಾಹನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅನುವಾದಂ ಪಟ್ಠಪೇನ್ತೀತಿ** ಇಸ್ಸರಿಯಂ ಪವತ್ತೇನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥಂ ವದನ್ತಿ।

೪೩೦. **ಭಿಕ್ಖುದೂತೇನಾತಿ** ಭಿಕ್ಖುನಾ ದೂತಭೂತೇನ। **ಸಿಕ್ಖಮಾನದೂತೇನಾತಿ** ಸಿಕ್ಖಮಾನಾಯ ದೂತಾಯ।

೪೩೧. **ನ ಸಮ್ಮತೀತಿ** ನಪ್ಪಹೋತಿ। **ನವಕಮ್ಮನ್ತಿ** “ನವಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ವಸತೂ”ತಿ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಸಙ್ಘಿಕಭೂಮಿಯಾ ಓಕಾಸದಾನಂ।

೪೩೧-೬. ಸನ್ನಿಸಿನ್ನಗಬ್ಭಾತಿ ದುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಗಬ್ಭಾ। **ಮಹಿಲಾತಿತ್ಥೇತಿ** ಇತ್ಥೀನಂ ಸಾಧಾರಣತಿತ್ಥೇ।

ಭಿಕ್ಖುನೀಉಪಸಮ್ಪದಾನುಜಾನನಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಭಿಕ್ಖುನಿಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೧೧. ಪಞ್ಚಸತಿಕಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ಖುದ್ದಾನುಖುದ್ದಕಸಿಕ್ಖಾಪದಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೪೩೭. ಪಞ್ಚಸತಿಕಕ್ಖನ್ಧಕೇ ಪಾಳಿಯಂ **“ಅಪಾವುಸೋ, ಅಮ್ಹಾಕಂ ಸತ್ಥಾರಂ ಜಾನಾಸೀ”**ತಿ ಇದಂ ಥೇರೋ ಸಯಂ ಭಗವತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬುತಭಾವಂ ಜಾನನ್ತೋಪಿ ಅತ್ತನಾ ಸಹಗತಭಿಕ್ಖುಪರಿಸಾಯ ಞಾಪನತ್ಥಮೇವ, ಸುಭದ್ದಸ್ಸ ವುಡ್ಢಪಬ್ಬಜಿತಸ್ಸ ಸಾಸನಸ್ಸ ಪಟಿಪಕ್ಖವಚನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ವಿಞ್ಞಾಪನತ್ಥಞ್ಚ ಏವಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಸುಭದ್ದೋ ಹಿ ಕುಸಿನಾರಾಯಂ ಭಗವತಿ ಅಭಿಪ್ಪಸನ್ನಾಯ ಖತ್ತಿಯಾದಿಗಹಟ್ಠಪರಿಸಾಯ ಮಜ್ಝೇ ಭಗವತೋ ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಂ ಸುತ್ವಾ ಹಟ್ಠಪಹಟ್ಠೋಪಿ ಭಯೇನ ಪಹಟ್ಠಾಕಾರಂ ವಾಚಾಯ ಪಕಾಸೇತುಂ ನ ಸಕ್ಖಿಸ್ಸತಿ, ಇಧೇವ ಪನ ವಿಜನಪದೇಸೇ ಸುತ್ವಾ ಯಥಾಜ್ಝಾಸಯಂ ಅತ್ತನೋ ಪಾಪಲದ್ಧಿಂ ಪಕಾಸೇಸ್ಸತಿ, ತತೋ ತಮೇವ ಪಚ್ಚಯಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮುಸ್ಸಾಹೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಸಙ್ಗಹಂ ಕಾರೇತ್ವಾ ಏತಸ್ಸ ಪಾಪಭಿಕ್ಖುಸ್ಸ, ಅಞ್ಞೇಸಞ್ಚ ಈದಿಸಾನಂ ಮನೋರಥವಿಘಾತಂ, ಸಾಸನಟ್ಠಿತಿಞ್ಚ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಜಾನನ್ತೋವ ತಂ ಪುಚ್ಛೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ ಥೇರೋ “ಏಕಮಿದಾಹಂ, ಆವುಸೋ, ಸಮಯ”ನ್ತಿಆದಿನಾ ಸುಭದ್ದವಚನಮೇವ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಧಮ್ಮವಿನಯಂ ಸಙ್ಗಾಯಾಪೇಸಿ। **ನಾನಾಭಾವೋ**ತಿ ಸರೀರೇನ ನಾನಾದೇಸಭಾವೋ, ವಿಪ್ಪವಾಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿನಾಭಾವೋ**ತಿ ಮರಣೇನ ವಿಯುಜ್ಜನಂ। **ಅಞ್ಞಥಾಭಾವೋ**ತಿ ಭವನ್ತರೂಪಗಮನೇನ ಅಞ್ಞಾಕಾರಪ್ಪತ್ತಿ।

೪೪೧. **“ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ…ಪೇ॰… ಸಮೂಹನೇಯ್ಯಾ”**ತಿ ಇದಂ ಭಗವಾ ಮಯಾ “ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ”ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಏಕಸಿಕ್ಖಾಪದಮ್ಪಿ ಸಮೂಹನಿತಬ್ಬಂ ಅಪಸ್ಸನ್ತಾ, ಸಮೂಹನೇ ಚ ದೋಸಂ ದಿಸ್ವಾ ಧಮ್ಮಸಙ್ಗಹಕಾ ಭಿಕ್ಖೂ “ಅಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಪಞ್ಞಾಪೇಸ್ಸಾಮ, ಪಞ್ಞತ್ತಂ ನ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ದಿಸ್ಸಾಮಾ”ತಿಆದಿನಾ ಪುನ “ಪಞ್ಞತ್ತಿಸದಿಸಾಯ ಅಕುಪ್ಪಾಯ ಕಮ್ಮವಾಚಾಯ ಸಾವೇತ್ವಾ ಸಮಾದಾಯ ವತ್ತಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತತೋ ಯಾವ ಸಾಸನನ್ತರಧಾನಾ ಅಪ್ಪಟಿಬಾಹಿಯಾನಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಭವಿಸ್ಸನ್ತೀ”ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಅವೋಚಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ ಮಹಾಥೇರಾಪಿ ತಥೇವ ಪಟಿಪಜ್ಜಿಂಸು।

ಗಿಹಿಗತಾನೀತಿ ಗಿಹೀಸು ಗತಾನಿ। ಖತ್ತಿಯಮಹಾಸಾರಾದಿಗಿಹೀಹಿ ಞಾತಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಚಿತಕಧೂಮಕಾಲೋ ಅತ್ತನೋ ಪವತ್ತಿಪರಿಯೋಸಾನಭೂತೋ ಏತಸ್ಸಾತಿ **ಧೂಮಕಾಲಿಕಂ**।

೪೪೩. **ಓಳಾರಿಕೇ ನಿಮಿತ್ತೇ ಕರಿಯಮಾನೇಪೀ**ತಿ “ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ, ಆನನ್ದ, ತಥಾಗತೋ ಕಪ್ಪಂ ವಾ ತಿಟ್ಠೇಯ್ಯ ಕಪ್ಪಾವಸೇಸಂ ವಾ”ತಿ ಏವಂ ಥೂಲತರೇ “ತಿಟ್ಠತು, ಭಗವಾ, ಕಪ್ಪ”ನ್ತಿ ಯಾಚನಹೇತುಭೂತೇ ಓಕಾಸನಿಮಿತ್ತೇ ಕಮ್ಮೇ ಕರಿಯಮಾನೇ। **ಮಾರೇನ ಪರಿಯುಟ್ಠಿತಚಿತ್ತೋ**ತಿ ಮಾರೇನ ಆವಿಟ್ಠಚಿತ್ತೋ।

೪೪೫. **ಉಜ್ಜವನಿಕಾಯಾ**ತಿ ಪಟಿಸೋತಗಾಮಿನಿಯಾ। ಕುಚ್ಛಿತೋ ಲವೋ ಛೇದೋ ವಿನಾಸೋ **ಕುಲವೋ,** ನಿರತ್ಥಕವಿನಿಯೋಗೋ। ತಂ ನ ಗಚ್ಛನ್ತೀತಿ **ನ ಕುಲವಂ ಗಮೇನ್ತಿ**।

ಖುದ್ದಾನುಖುದ್ದಕಸಿಕ್ಖಾಪದಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಞ್ಚಸತಿಕಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

೧೨. ಸತ್ತಸತಿಕಕ್ಖನ್ಧಕೋ

ದಸವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೪೪೬. ಸತ್ತಸತಿಕಕ್ಖನ್ಧಕೇ **ಭಿಕ್ಖಗ್ಗೇನಾತಿ** ಭಿಕ್ಖುಗಣನಾಯ। **ಮಹೀತಿ** ಹಿಮಂ।

೪೪೭. ಅವಿಜ್ಜಾನಿವುತಾತಿ ಅವಿಜ್ಜಾನೀವರಣೇನ ನಿವುತಾ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಾ। **ಅವಿದ್ದಸೂತಿ** ಅಞ್ಞಾಣಿನೋ। **ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾ ವುತ್ತಾತಿ** ತೇಸಂ ಸಮಣಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಂ ಏತೇ ಸುರಾಪಾನಾದಯೋ ಉಪಕ್ಕಿಲೇಸಾತಿ ವುತ್ತಾ। ನೇತ್ತಿಯಾ ತಣ್ಹಾಯ ಸಹಿತಾ **ಸನೇತ್ತಿಕಾ**।

೪೫೦-೧. ಅಹೋಗಙ್ಗೋತಿ ತಸ್ಸ ಪಬ್ಬತಸ್ಸ ನಾಮಂ। **ಪಟಿಕಚ್ಚೇವ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯನ್ತಿ** ಯತ್ಥ ನಂ ಅಧಿಕರಣಂ ವೂಪಸಮಿತುಂ ಭಿಕ್ಖೂ ಸನ್ನಿಪತಿಸ್ಸನ್ತಿ, ತತ್ಥಾಹಂ ಪಠಮಮೇವ ಗಚ್ಛೇಯ್ಯಂ। **ಸಮ್ಭಾವೇಸುನ್ತಿ** ಸಮ್ಪಾಪುಣಿಂಸು।

೪೫೨. ಅಲೋಣಿಕನ್ತಿ ಲೋಣರಹಿತಂ ಭತ್ತಂ, ಬ್ಯಞ್ಜನಂ ವಾ। **ಆಸುತಾತಿ** ಸಬ್ಬಸಮ್ಭಾರಸಜ್ಜಿತಾ, "ಅಸುತ್ತಾ"ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ।

೪೫೩. ಉಜ್ಜವಿಂಸೂತಿ ನಾವಾಯ ಪಟಿಸೋತಂ ಗಚ್ಛಿಂಸು। **ಪಾಚೀನಕಾತಿ** ಪುರತ್ಥಿಮದಿಸಾಯ ಜಾತತ್ತಾ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಪಾವೇಯ್ಯಕಾತಿ** ಪಾವೇಯ್ಯದೇಸವಾಸಿನೋ।

೪೫೪. ನನು ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ, ವುಡ್ಢೋತಿ ನನು ತ್ವಂ ಥೇರೋ ನಿಸ್ಸಯಮುತ್ತೋ, ಕಸ್ಮಾ ತಂ ಥೇರೋ ಪಣಾಮೇಸೀತಿ ಭೇದವಚನಂ ವದನ್ತಿ। **ಗರುನಿಸ್ಸಯಂ ಗಣ್ಹಾಮಾತಿ** ನಿಸ್ಸಯಮುತ್ತಾಪಿ ಮಯಂ ಏಕಂ ಸಮ್ಭಾವನೀಯಗರುಂ ನಿಸ್ಸಯಭೂತಂ ಗಹೇತ್ವಾವ ವಸಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೪೫೫. ಮೂಲಾದಾಯಕಾತಿ ಪಠಮಂ ದಸವತ್ಥೂನಂ ದಾಯಕಾ, ಆವಾಸಿಕಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಥಬ್ಯಾ ಸಙ್ಘತ್ಥೇರೋತಿ** ಲೋಕೇ ಸಬ್ಬಭಿಕ್ಖೂನಂ ತದಾ ಉಪಸಮ್ಪದಾಯ ವುಡ್ಢೋ। **ಸುಞ್ಞತಾವಿಹಾರೇನಾತಿ** ಸುಞ್ಞತಾಮುಖೇನ ಅಧಿಗತಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

೪೫೭. ಸುತ್ತವಿಭಙ್ಗೇತಿ ಪದಭಾಜನೀಯೇ। ಇದಞ್ಚ "ಯೋ ಪನ ಭಿಕ್ಖು ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಕಂ ಖಾದನೀಯಂ ವಾ ಭೋಜನೀಯಂ ವಾ"ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೨೫೩) ಸುತ್ತೇ ಯಾವಕಾಲಿಕಸ್ಸೇವ ಪರಾಮಟ್ಠತ್ತಾ ಸಿಙ್ಗೀಲೋಣಸ್ಸ ಯಾವಜೀವಿಕಸ್ಸ ಸನ್ನಿಧಿಕತಸ್ಸ ಆಮಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಪರಿಭೋಗೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವಿಭಙ್ಗನಯೇನೇವ ಸಿಜ್ಝತೀತಿ ವುತ್ತಂ, ತಂ ಪನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ವಿಭಙ್ಗೇ ಆಗತಭಾವಂ ಸಾಧೇತುಂ **"ಕಥಂ ಸುತ್ತವಿಭಙ್ಗೇ"**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ ಹಿ ಲೋಣಮೇತ್ಥ ಸನ್ನಿಧಿಕತಂ, ನ ಖಾದನೀಯಂ ಭೋಜನೀಯನ್ತಿ ಲೋಣಮಿಸ್ಸಭೋಜನೇ ವಜ್ಜಿಪುತ್ತಕಾ ಅನವಜ್ಜಸಞ್ಞಿನೋ ಅಹೇಸುಂ। ತಥಾಸಞ್ಞೀನಮ್ಪಿ ನೇಸಂ ಆಪತ್ತಿದಸ್ಸನತ್ಥಂ "ಸನ್ನಿಧಿಕಾರೇ ಅಸನ್ನಿಧಿಕಾರಸಞ್ಞೀ"ತಿ ಇದಂ ಸುತ್ತವಿಭಙ್ಗಂ ಉದ್ಧಟನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ತೇನ ಸದ್ಧಿನ್ತಿ ಪುರೇಪಟಿಗ್ಗಹಿತಲೋಣೇನ ಸದ್ಧಿಂ। **ದುಕ್ಕಟೇನೇತ್ಥ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ** "ಯಾವಕಾಲಿಕೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಯಾವಜೀವಿಕಂ ಪಟಿಗ್ಗಹಿತ"ನ್ತಿ ಅವತ್ವಾ "ತದಹುಪಟಿಗ್ಗಹಿತ"ನ್ತಿ ವಚನಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ ಪುರೇಪಟಿಗ್ಗಹಿತಂ ಯಾವಜೀವಿಕಂ ಯಾವಕಾಲಿಕೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮ್ಭಿನ್ನರಸಂ ಕಾಲೇಪಿ ನ ಕಪ್ಪತೀತಿ ಸಿಜ್ಝತಿ, ತತ್ಥ ದುಕ್ಕಟೇನ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ದುಕ್ಕಟೇನಪಿ ನ ಭವಿತಬ್ಬನ್ತಿ** ಯದಿ ಹಿ ಸನ್ನಿಧಿಕಾರಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ ಮಞ್ಞಥ, ಯಾವಜೀವಿಕಸ್ಸ ಲೋಣಸ್ಸ ಸನ್ನಿಧಿದೋಸಾಭಾವಾ ದುಕ್ಕಟೇನ ನ ಭವಿತಬ್ಬಂ, ಅಥ ಆಮಿಸೇನ ಸಮ್ಭಿನ್ನರಸಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಆಮಿಸಗತಿಕತ್ತಾ ದುಕ್ಕಟಂ ಮಾ ಮಞ್ಞಥ। ತದಾ ಚ ಹಿ ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನೇವ ಭವಿತಬ್ಬಂ ಆಮಿಸತ್ತುಪಗಮನತೋತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ನ ಹಿ ಏತ್ಥ ಯಾವಜೀವಿಕನ್ತಿ**ಆದಿನಾಪಿ ದುಕ್ಕಟಾಭಾವಂ ಸಮತ್ಥೇತಿ।

ಪಾಳಿಯಂ **ರಾಜಗಹೇ ಸುತ್ತವಿಭಙ್ಗೇ**ತಿಆದೀಸು ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸುತ್ತೇ ಚ ವಿಭಙ್ಗೇ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ವಿಕಾಲಭೋಜನಾದಿನೋ ಸುತ್ತೇಪಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ ವಿನಯಸ್ಸ ಅತಿಸರಣಂ ಅತಿಕ್ಕಮೋ **ವಿನಯಾತಿಸಾರೋ**। **"ನಿಸೀದನಂ ನಾಮ ಸದಸಂ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಆಗತ**"ನ್ತಿ ಇದಂ ವಿಭಙ್ಗೇ ಚ ಆಗತದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ತಂ ಪಮಾಣಂ ಕರೋನ್ತ**ಸ್ಸಾತಿ ಸುಗತವಿದತ್ಥಿಯಾ ವಿದತ್ಥಿತ್ತಯಪ್ಪಮಾಣಂ ಕರೋನ್ತಸ್ಸ, ದಸಾಯ ಪನ ವಿದತ್ಥಿದ್ವಯಪ್ಪಮಾಣಂ ಕತಂ। ಅದಸಕಮ್ಪಿ ನಿಸೀದನಂ ವಟ್ಟತಿ ಏವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಸೇಸಮಿಧ ಹೇಟ್ಠಾ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವ।

ದಸವತ್ಥುಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸತ್ತಸತಿಕಕ್ಖನ್ಧಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಮತಿವಿನೋದನಿಯಂ

ಚೂಳವಗ್ಗವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

॥ ನಮೋ ತಸ್ಸ ಭಗವತೋ ಅರಹತೋ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಸ್ಸ॥

ಪರಿವಾರವಣ್ಣನಾ

ಮಹಾವಗ್ಗೋ

ಪಣ್ಣತ್ತಿವಾರವಣ್ಣನಾ

೧. ವಿಸುದ್ಧಪರಿವಾರಸ್ಸ ಸೀಲಕ್ಖನ್ಧಾದಿಧಮ್ಮಕ್ಖನ್ಧಸರೀರಸ್ಸ ಭಗವತೋ ವಿನಯಪರಿಯತ್ತಿಸಾಸನೇ ಖನ್ಧಕಾನಂ ಅನನ್ತರಂ ಪರಿವಾರೋತಿ ಯೋ ವಿನಯೋ ಸಙ್ಗಹಂ ಸಮಾರುಳ್ಹೋ, ತಸ್ಸ ದಾನಿ ಅನುತ್ತಾನತ್ಥವಣ್ಣನಂ ಕರಿಸ್ಸಾಮೀತಿ ಯೋಜನಾ।

ಸಮನ್ತಚಕ್ಖುನಾತಿ ಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನ। **ಅತಿವಿಸುದ್ಧೇನ ಮಂಸಚಕ್ಖುನಾತಿ** ರತ್ತಿನ್ದಿವಂ ಸಮನ್ತಾ ಯೋಜನಪ್ಪಮಾಣೇ ಅತಿಸುಖುಮಾನಿಪಿ ರೂಪಾನಿ ಪಸ್ಸನತೋ ಅತಿವಿಯ ಪರಿಸುದ್ಧೇನ ಪಸಾದಚಕ್ಖುನಾ। ''ಅತ್ಥಿ ತತ್ಥ ಪಞ್ಞತ್ತೀ''ತಿಆದೀಸು ಅತ್ಥಿ ನು ಖೋ ತತ್ಥ ಪಞ್ಞತ್ತೀತಿಆದಿನಾ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋತಿ ಆಹ **''ತತ್ಥ ಪಞ್ಞತ್ತಿ...ಪೇ॰... ಕೇನಾಭತನ್ತಿ ಪುಚ್ಛಾ''**ತಿ।

೨. **ಪುಚ್ಛಾವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇತಿ** ಪುಚ್ಛಾಯ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇ। **ವಿನೀತಕಥಾತಿ** ವಿನೀತವತ್ಥುಕಥಾ, ಅಯಮೇವ ವಾ ಪಾಠೋ।

ದ್ವಙ್ಗಿಕೇನ ಏಕೇನ ಸಮುಟ್ಠಾನೇನಾತಿ ಅಙ್ಗದ್ವಯಸಮುದಾಯಭೂತೇನ ಏಕೇನ। ಅಙ್ಗದ್ವಯವಿಮುತ್ತಸ್ಸ ಸಮುಟ್ಠಾನಸ್ಸ ಅಭಾವೇಪಿ ತೇಸು ಏಕೇನಙ್ಗೇನ ವಿನಾ ಅಯಂ ಆಪತ್ತಿ ನ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಮೇವ ''ಏಕೇನ ಸಮುಟ್ಠಾನೇನಾ''ತಿ ವುತ್ತಂ। ಇದಾನಿ ತೇಸು ದ್ವೀಸು ಅಙ್ಗೇಸು ಪಧಾನಙ್ಗಂ ದಸ್ಸೇತುಮಾಹ **''ಏತ್ಥ ಹಿ ಚಿತ್ತಂ ಅಙ್ಗಂ ಹೋತೀ''**ತಿಆದಿ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಮಗ್ಗೇನಮಗ್ಗಪ್ಪಟಿಪತ್ತಿಸಙ್ಖಾತಾಯ ಕಾಯವಿಞ್ಞತ್ತಿಯಾ ಸೇವನಚಿತ್ತೇನೇವ ಸಮ್ಭವೇ ಸತಿ ಅಯಂ ತಂ ಅಙ್ಗದ್ವಯಂ ಉಪಾದಾಯ ಭಗವತಾ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿಸಮ್ಮುತಿ ಹೋತಿ, ನಾಸತಿ। ತಸ್ಮಾ ತಂ ಚಿತ್ತಂ ಕಾಯವಿಞ್ಞತ್ತಿಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಕಾಯಸ್ಸ ಅಙ್ಗಂ ಕಾರಣಂ ಹೋತಿ, ನ ಆಪತ್ತಿಯಾ। ತಸ್ಸ ಪನ ತಂಸಮುಟ್ಠಿತಕಾಯೋ ಏವ ಅಙ್ಗಂ ಅಬ್ಯವಹಿತಕಾರಣಂ, ಚಿತ್ತಂ ಪನ ಕಾರಣಕಾರಣನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಏವಂ ಉಪರಿಪಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಚಿತ್ತಙ್ಗಯುತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನೇಸು ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ। ''ಏಕೇನ ಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಸಮುಟ್ಠಾತೀ''ತಿಆದಿಪರಿವಾರವಚನೇನೇವ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅಕುಸಲಾದಿಪರಮತ್ಥಸಭಾವತಾ ಪಾಳಿಅಟ್ಠಕಥಾಸು ಪರಿಯಾಯತೋವ ವುತ್ತಾ, ಸಮ್ಮುತಿಸಭಾವಾ ಏವ ಆಪತ್ತೀತಿ ಸಿಜ್ಝತಿ ಸಮುಟ್ಠಾನಸಮುಟ್ಠಿತಾನಂ ಭೇದಸಿದ್ಧಿತೋತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಇಮಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯಾತಿ** ಆಪನ್ನಾಯ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಯಾ ಕೇಹಿಚಿಪಿ ಸಮಥೇಹಿ ಅನಾಪತ್ತಿಭಾವಾಪಾದನಸ್ಸ ಅಸಕ್ಕುಣೇಯ್ಯತ್ತಸಙ್ಖಾತಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ।

೩. **ಪೋರಾಣಕೇಹಿ ಮಹಾಥೇರೇಹೀತಿ** ಸಙ್ಗೀತಿತ್ತಯತೋ ಪಚ್ಛಾ ಪೋತ್ಥಕಸಙ್ಗೀತಿಕಾರಕೇಹಿ ಛಳಭಿಞ್ಞಾಪಟಿಸಮ್ಭಿದಾದಿಗುಣಸಮುಜ್ಜಲೇಹಿ ಮಹಾಥೇರೇಹಿ। ಚತುತ್ಥಸಙ್ಗೀತಿಸದಿಸಾ ಹಿ **ಪೋತ್ಥಕಾರೋಹಸಙ್ಗೀತಿ**।

೧೮೮. **ಮಹಾವಿಭಙ್ಗೇತಿ** ಭಿಕ್ಖುವಿಭಙ್ಗೇ। **ಸೋಳಸ ವಾರಾ ದಸ್ಸಿತಾತಿ** ಯೇಹಿ ವಾರೇಹಿ ಆದಿಭೂತೇಹಿ ಉಪಲಕ್ಖಿತತ್ತಾ ಅಯಂ ಸಕಲೋಪಿ ಪರಿವಾರೋ ಸೋಳಸಪರಿವಾರೋತಿ ವೋಹರೀಯತಿ, ತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ।

ಪಣ್ಣತ್ತಿವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಸೀಸವಣ್ಣನಾ

೧೫೭. ಪಾಳಿಯಂ **ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚೇವ ಪಞ್ಞತ್ತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಸಙ್ಖತಧಮ್ಮೇ ಉಪಾದಾಯ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಸಮ್ಮುತಿಸಚ್ಚಭೂತಾ ಪುಗ್ಗಲಾದಿಪಞ್ಞತ್ತಿ ಪರಮತ್ಥತೋ ಅವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ ಉಪ್ಪತ್ತಿವಿನಾಸಯುತ್ತವತ್ಥುಧಮ್ಮನಿಯತೇನ ಅನಿಚ್ಚದುಕ್ಖಲಕ್ಖಣದ್ವಯೇನ ಯುತ್ತಾತಿ ವತ್ತುಂ ಅಯುತ್ತಾ, ಕಾರಕವೇದಕಾದಿರೂಪೇನ ಪನ ಪರಿಕಪ್ಪಿತೇನ ಅತ್ತಸಭಾವೇನ ವಿರಹಿತತ್ತಾ "ಅನತ್ತಾ"ತಿ ವತ್ತುಂ ಯುತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ ಅಯಂ ಪಞ್ಞತ್ತಿಪಿ ಅಸಙ್ಖತತ್ತಸಾಮಞ್ಞತೋ ವತ್ಥುಭೂತೇನ ನಿಬ್ಬಾನೇನ ಸಹ "**ಅನತ್ತಾ ಇತಿ ನಿಚ್ಛಯಾ**"ತಿ ವುತ್ತಾ। ಅವಿಜ್ಜಮಾನಾಪಿ ಹಿ ಸಮ್ಮುತಿ ಕೇನಚಿ ಪಚ್ಚಯೇನ ಅಕತತ್ತಾ ಅಸಙ್ಖತಾ ಏವಾತಿ।

ಕರುಣಾಸೀತಲತ್ತಂ, ಪಞ್ಞಾಪಭಾಸಿತತ್ತಞ್ಚ ಭಗವತೋ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಬುದ್ಧಚನ್ದೇ, ಬುದ್ಧಾದಿಚ್ಚೇ**"ತಿ ಏತಂ ಉಭಯಂ ವುತ್ತಂ। ಹಾಯತಿ ಏತೇನಾತಿ ಹಾನಿ, ದುಕ್ಖಸ್ಸ ಹಾನಿ **ದುಕ್ಖಹಾನಿ,** ಸಬ್ಬದುಕ್ಖಾಪನೂದನಕಾರಣನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಿಟಕೇ ತೀಣಿ ದೇಸಯೀ**ತಿ ಯಸ್ಮಾ ಅಞ್ಞೇಪಿ ಮಹಾವೀರಾ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧಾ ಸದ್ಧಮ್ಮಂ ದೇಸಯನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಙ್ಗೀರಸೋ ಪಿಟಕಾನಿ ತೀಣಿ ದೇಸಯೀತಿ ಯೋಜನಾ। **ಮಹಾಗುಣ**ನ್ತಿ ಮಹಾನಿಸಂಸಂ। **ಏವಂ ನೀಯತಿ ಸದ್ಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಯದಿ ವಿನಯಪರಿಯತ್ತಿ ಅಪರಿಹೀನಾ ತಿಟ್ಠತಿ, ಏವಂ ಸತಿ ಪಟಿಪತ್ತಿಪಟಿವೇಧಸದ್ಧಮ್ಮೋಪಿ ನೀಯತಿ ಪವತ್ತೀಯತಿ, ನ ಪರಿಹಾಯತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಿನಯಪರಿಯತ್ತಿ ಪನ ಕಥಂ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಆಹ "**ಉಭತೋ ಚಾ**"ತಿಆದಿ। ಪರಿವಾರೇನ ಗನ್ಥಿತಾ ತಿಟ್ಠತೀತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ತಸ್ಸೇವ ಪರಿವಾರಸ್ಸಾ**ತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಏವ ಪರಿವಾರೇ। **ಸಮುಟ್ಠಾನಂ ನಿಯತೋ ಕತ**ನ್ತಿ ಏಕಚ್ಚಂ ಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ನಿಯತಂ ಕತಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಪರಿವಾರೇ ಕಿಞ್ಚಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ನಿಯತಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಅಸಾಧಾರಣಂ, ತಂ ಪಕಾಸಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಮ್ಭೇದಂ ನಿದಾನಞ್ಚಞ್ಞನ್ತಿ ಸಮ್ಭೇದೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಸಂಕಿಣ್ಣತಾ, ನಿದಾನಞ್ಚ ಪಞ್ಞತ್ತಿಟ್ಠಾನಂ, ಅಞ್ಞಂ ಪುಗ್ಗಲಾದಿವತ್ಥಾದಿ ಚ। **ಸುತ್ತೇ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ ಉಪರೀ**ತಿ ಹೇಟ್ಠಾ ವುತ್ತೇ, ಉಪರಿ ವಕ್ಖಮಾನೇ ಚ ಪರಿವಾರಸುತ್ತೇ ಏವ ದಿಸ್ಸನ್ತಿ। ಯಸ್ಮಾ ಚ ಏವಂ, ತಸ್ಮಾ ಸಕಲಸಾಸನಾಧಾರಸ್ಸ ವಿನಯಸ್ಸ ಠಿತಿಹೇತುಭೂತಂ ಪರಿವಾರಂ ಸಿಕ್ಖೇತಿ, ಏವಮೇತ್ಥ ಯೋಜನಾ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ।

ಸಮ್ಭಿನ್ನಸಮುಟ್ಠಾನಾನೀತಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಸಾಧಾರಣಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ। **ಆದಿಮ್ಹಿ ತಾವ ಪುರಿಮನಯೇ**ತಿ ಸಬ್ಬಪಠಮೇ ಪಞ್ಞತ್ತಿವಾರೇ ಆಗತನಯಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ, ತತ್ಥ ಪನ ಪಞ್ಞತ್ತಿವಾರೇ "ಪಠಮಂ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಕತ್ಥ ಪಞ್ಞತ್ತನ್ತಿ, ವೇಸಾಲಿಯಂ ಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿಆದಿನಾ (ಪರಿ॰ ೧) ನಿದಾನಮ್ಪಿ ದಿಸ್ಸತಿ ಏವ। **ಪರತೋ**ತಿ ಆಗತಭಾವಂ ಪನ ಸನ್ಧಾಯ ಪರತೋ ಆಗತೇ ಸುತ್ತೇ ದಿಸ್ಸತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗಪರಿಯಾಪನ್ನಸ್ಸ ಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ।

೧೫೮. ಅನಿಯತಾ ಪಠಮಿಕಾತಿ ಆಪತ್ತಿಂ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾವ ಇತ್ಥಿಲಿಙ್ಗಂ ಕತಂ, ಪಠಮಾನಿಯತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಾಳಿಯಂ **ನಾನುಬನ್ಧೇ ಪವತ್ತಿನಿ**ನ್ತಿ ವುಟ್ಠಾಪಿತಂ ಪವತ್ತಿನಿಂ ಅನನುಬನ್ಧನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

೧೬೦. ಏಳಕಲೋಮಸಿಕ್ಖಾಪದವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ "ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಏಳಕಲೋಮಾನಿ ಧೋವನ್ತಿಯೋ ರಜನ್ತಿಯೋ ವಿಜಟೇನ್ತಿಯೋ ರಿಞ್ಚನ್ತಿ ಉದ್ದೇಸಂ ಪರಿಪುಚ್ಛ"ನ್ತಿ (ಪಾರಾ॰ ೫೭೬) ಆಗತತ್ತಾ ಇಮಂ ರಿಞ್ಚನ್ತಿ-ಪದಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಉಪಲಕ್ಖಿತನ್ತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ "**ವಿಭಙ್ಗೇ 'ರಿಞ್ಚನ್ತಿ ಉದ್ದೇಸ'ನ್ತಿ ಆಗತಂ ಏಳಕಲೋಮಧೋವಾಪನಸಿಕ್ಖಾಪದ**"ನ್ತಿ ಆಹ।

ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಸಿಕ್ಖಾಪದನ್ತಿ ಅಸಮಯೇ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಪರಿಯೇಸನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ (ಪಾರಾ॰ ೬೨೬ ಆದಯೋ)। **ರತನಸಿಕ್ಖಾಪದ**ನ್ತಿ ರತನಂ ವಾ ರತನಸಮ್ಮತಂ ವಾ ಪಟಿಸಾಮನಸಿಕ್ಖಾಪದಂ (ಪಾಚಿ॰ ೫೦೨ ಆದಯೋ)।

೧೭೫. ಪಾಳಿಯಂ **ಬುದ್ಧಞಾಣೇನಾ**ತಿ ಪಟಿವಿದ್ಧಸಬ್ಬಞ್ಞುತಞ್ಞಾಣೇನ।

೧೭೭. “**ನ ದೇಸೇನ್ತಿ ತಥಾಗತಾ**”ತಿ ಏತೇನ ಛತ್ತಪಾಣಿಸ್ಸ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಪಟಿಕ್ಖೇಪಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

೧೭೯. **ಅಕತ**ನ್ತಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಅಮಿಸ್ಸೀಕತಂ, ನಿಯತಸಮುಟ್ಠಾನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಕತ**ನ್ತಿ ವಾ ಪುಬ್ಬೇ ಅನಾಗತಂ, ಅಭಿನವನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

೧೮೦. **ಸಮುಟ್ಠಾನಞ್ಹಿ ಸಙ್ಖೇಪ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಸಙ್ಖಿಪನ್ತಿ ಸಙ್ಗಯ್ಹನ್ತಿ ಸದಿಸಸಮುಟ್ಠಾನಾನಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಸಙ್ಖೇಪೋ, ಸಮುಟ್ಠಾನಸೀಸಂ। ನೇತಿ ವಿನೇತಿ ಕಾಯವಚೀದುಚ್ಚರಿತನ್ತಿ ನೇತ್ತಿ, ವಿನಯಪಾಳಿ, ಸಾ ಏವ ಧಮ್ಮೋತಿ ನೇತ್ತಿಧಮ್ಮೋತಿ ಆಹ “**ವಿನಯಪಾಳಿಧಮ್ಮಸ್ಸಾ**”ತಿ।

ಸಮುಟ್ಠಾನಸೀಸವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅನ್ತರಪೇಯ್ಯಾಲಂ

ಕತಿಪುಚ್ಛಾವಾರವಣ್ಣನಾ

೨೭೧. **ಕತಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ**ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಾದೀಸು ಪಞ್ಚಸು ಆಪತ್ತೀಸು ಮೇಥುನಾದಿನ್ನಾದಾನಾದಿಅನ್ತೋಗಧಭೇದಂ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಜಾತಿವಸೇನ ಏಕತ್ತಂ ಆರೋಪೇತ್ವಾ ಪುಚ್ಛಾ ಕತಾ। **ಕತಿ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾ**ತಿ ಅನ್ತೋಗಧಭೇದಂ ಅಪೇಕ್ಖಿತ್ವಾ ಪಚ್ಚೇಕಂ ರಾಸಟ್ಠೇನಾತಿ ಏತ್ತಕಮೇವೇತ್ಥ ಭೇದೋ। **ವಿನೀತಾನಿಯೇವ ವಿನೀತವತ್ಥೂನೀ**ತಿ ಆಪತ್ತಿತೋ ವಿರಮಣಾನಿ ಏವ ಅವಿಪ್ಪಟಿಸಾರಪಾಮೋಜ್ಜಾದಿಧಮ್ಮಾನಂ ಕಾರಣತ್ತಾ ವತ್ಥೂನೀತಿ ವಿನೀತವತ್ಥೂನಿ, ತಾನಿ ಏತ್ಥ ಅತ್ಥತೋ ವಿರತಿಆದಿಅನವಜ್ಜಧಮ್ಮಾ ಏವ। **ವೇರಂ ಮಣತೀ**ತಿ ವೇರಹೇತುತ್ತಾ "ವೇರ"ನ್ತಿ ಲದ್ಧನಾಮಂ ರಾಗಾದಿಅಕುಸಲಪಕ್ಖಂ ವಿನಾಸೇತಿ।

ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಗ್ಗಂ ಭಿನ್ದಿತ್ವಾ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಬಹೂಸು ಏಕತೋ ನಿಸೀದಿತ್ವಾ ಧಮ್ಮಂ ಸುಣನ್ತೇಸು ತಂ ಧಮ್ಮಸ್ಸವನಸಮಾಗಮಂ ಕೋಪೇತ್ವಾ ಉಟ್ಠಾಯ ಗಚ್ಛತಿ। **ಅನಾದರೋವಾ**ತಿ ತುಸ್ಸಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನೇ ತುಟ್ಠಿಂ, ಸಂವಿಜಿತಬ್ಬಟ್ಠಾನೇ ಸಂವೇಗಞ್ಚ ಅಪವೇದೇನ್ತೋ ಏವ। **ಕಾಯಪಾಗಬ್ಭಿಯ**ನ್ತಿ ಉನ್ನತಿವಸೇನ ಪವತ್ತನಕಾಯಾನಾಚಾರಂ।

೨೭೪. ಮೇತ್ತಾಯ ಸಮ್ಭೂತಂ **ಮೇತ್ತಂ,** ಕಾಯಕಮ್ಮಂ। **ಉಭಯೇಹಿಪೀ**ತಿ ನವಕೇಹಿ, ಥೇರೇಹಿ ಚ। **ಪಿಯಂ ಕರೋತೀ**ತಿ ತಂ ಪುಗ್ಗಲಂ ಪೇಮಟ್ಠಾನಂ ಕರೋತಿ, ಕೇಸನ್ತಿ ಆಹ "**ಸಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀನ**"ನ್ತಿ।

ಪುಗ್ಗಲಂ ಪಟಿವಿಭಜಿತ್ವಾ ಭುಞ್ಜತೀತಿ ಪಕತೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತಮೇವ ಪುಗ್ಗಲಪಟಿವಿಭಾಗಂ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಅಸುಕಸ್ಸಾ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಭುಜಿಸ್ಸಭಾವಕರಣತೋತಿ ತಣ್ಹಾದಾಸಬ್ಯತೋ ಮೋಚೇತ್ವಾ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಸು ಸೇರಿವಿಹಾರಿತಾಕರಣತೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ನಿಯ್ಯಾತೀ**ತಿ ಪವತ್ತತಿ। ಸಮ್ಮಾದುಕ್ಖಕ್ಖಯಾಯ ಸಂವತ್ತತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕತಿಪುಚ್ಛಾವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಛಆಪತ್ತಿಸಮುಟ್ಠಾನವಾರವಣ್ಣನಾ

೨೭೬. **ಪಠಮೇನ ಆಪತ್ತಿಸಮುಟ್ಠಾನೇನಾ**ತಿ ಕೇವಲಂ ಕಾಯೇನ। ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಯಾ ಏಕನ್ತಸಚಿತ್ತಕಸಮುಟ್ಠಾನತ್ತಾ "**ನ ಹೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬ**"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಾದೀನಂ ದುಕ್ಕಟಪರಿಯೋಸಾನಾನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ಅಚಿತ್ತಕಾನಮ್ಪಿ ಸಮ್ಭವತೋ "**ಸಿಯಾ**"ತಿ ವುತ್ತಂ, ಆಪಜ್ಜನಂ ಸಿಯಾ ಭವೇಯ್ಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಹೀನುಕ್ಕಟ್ಠೇಹಿ ಜಾತಿಆದೀಹಿ ಓಮಸನೇ ಏವ ದುಬ್ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಪಞ್ಞತ್ತತ್ತಾ ಸಾ ಏಕನ್ತವಾಚಾಚಿತ್ತಸಮುಟ್ಠಾನಾ ಏವಾತಿ।

ದುತಿಯಸಮುಟ್ಠಾನನಯೇ ವಾಚಾಯ ಏವ ಸಮಾಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಪಾಟಿದೇಸನೀಯಸ್ಸ ಅಭಾವಾ "**ನ ಹೀ**"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ತತಿಯೇ ಪನ ವೋಸಾಸಮಾನರೂಪಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಂ ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ಅನಪಸಾದನಪಚ್ಚಯಾ ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಸಮ್ಭವತೋ "**ಸಿಯಾ**"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಓಮಸನೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸ್ಸ ಅದಿನ್ನಾದಾನಸಮುಟ್ಠಾನತ್ತೇಪಿ ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ಪಞ್ಞತ್ತಸ್ಸ ದುಬ್ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಪಞ್ಚಮೇನೇವ ಸಮುಪ್ಪತ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ ಚತುತ್ಥವಾರೇ "**ದುಬ್ಭಾಸಿತಂ ಆಪಜ್ಜೇಯ್ಯಾತಿ ನ ಹೀತಿ ವತ್ತಬ್ಬ**"ನ್ತಿ ವತ್ವಾ ಪಞ್ಚಮವಾರೇ "**ಸಿಯಾತಿ ವತ್ತಬ್ಬ**"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಕಾಯವಿಕಾರೇನೇವ ಓಮಸನ್ತಸ್ಸ ಪನೇತ್ಥ ದುಬ್ಭಾಸಿತಭಾವೇಪಿ ಕಾಯಕೀಳಾಭಾವಾಭಾವತೋ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಛಟ್ಠವಾರೇ ಪನ ವಿಜ್ಜಮಾನೋಪಿ ಕಾಯೋ ದುಬ್ಭಾಸಿತಸ್ಸ ಅಙ್ಗಂ ನ ಹೋತಿ, ಪಞ್ಚಮಸಮುಟ್ಠಾನೇ ಏವ ಛಟ್ಠಮ್ಪಿ ಪವಿಸತೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ನ ಹೀ**"ತಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಂ, ನ ಪನ ತತ್ಥ ಸಬ್ಬಥಾ ದುಬ್ಭಾಸಿತೇನ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ। ನ ಹಿ ದವಕಮ್ಯತಾಯ ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ಓಮಸನ್ತಸ್ಸ ದುಬ್ಭಾಸಿತಾಪತ್ತಿ ನ ಸಮ್ಭವತಿ। ಯಞ್ಹಿ ಪಞ್ಚಮೇನೇವ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ, ತಂ ಛಟ್ಠೇನಪಿ ಸಮಾಪಜ್ಜತಿ ಏವ ಧಮ್ಮದೇಸನಾಪತ್ತಿ ವಿಯಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। ಸೇಸಂ ಸಮುಟ್ಠಾನವಾರೇ ಸುವಿಞ್ಞೇಯ್ಯಮೇವ।

ಛಆಪತ್ತಿಸಮುಟ್ಠಾನವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಕತಾಪತ್ತಿವಾರವಣ್ಣನಾ

೧೭೭. ದುತಿಯೇ ಪನ ಕತಿವಾರೇ ಪಠಮಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾನಂ ಆಪತ್ತೀನಂ ಲಹುದಸ್ಸನಸುಖತ್ಥಂ ಕುಟಿಕಾರಾದೀನಿ ಏವ ಸಮುದ್ಧಟಾನಿ, ನ ಅಞ್ಞೇಸಂ ಅಭಾವಾ, ಸಞ್ಚರಿತ್ತಾದೀನಮ್ಪಿ ವಿಜ್ಜಮಾನತ್ತಾ। ಏವಂ ದುತಿಯಸಮುಟ್ಠಾನಾದೀಸುಪಿ। "**ಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞೀ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಚಿತ್ತಕತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। "**ಕುಟಿಂ ಕರೋತೀ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ವಚೀಪಯೋಗಾಭಾವಂ। ಉಭಯೇನಾಪಿ ಕೇವಲಂ ಕಾಯೇನೇವ ದುಕ್ಕಟಾದೀನಂ ಸಮ್ಭವಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಏವಂ ಉಪರಿಪಿ ಯಥಾನುರೂಪಂ ಕಾತಬ್ಬಂ।

"**ಏಕೇನ ಸಮುಟ್ಠಾನೇನ ಸಮುಟ್ಠಹನ್ತೀ**"ತಿ ಇದಂ ಇಧ ವಿಸೇಸೇತ್ವಾ ದಸ್ಸಿತಾನಂ ಕಾಯತೋವ ಸಮುಟ್ಠಿತಾನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಅವಿಸೇಸತೋ ಪನ ತಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಇತರಸಮುಟ್ಠಾನೇಹಿಪಿ ಯಥಾರಹಂ ಸಮುಟ್ಠಹನ್ತಿ ಏವ। ಏವಂ ಉಪರಿಪಿ।

"**ತಿಣವತ್ಥಾರಕೇನ ಚಾ**"ತಿ ಇದಂ ಸಚ್ಚಾದಿಸೇಸವಜ್ಜಿತಾನಂ ಚತುನ್ನಂ ಆಪತ್ತೀನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ।

೧೭೯. **ಸಂವಿದಹಿತ್ವಾ ಕುಟಿಂ ಕರೋತೀ**ತಿ ವಾಚಾಯ ಸಂವಿದಹತಿ, ಸಯಞ್ಚ ಕಾಯೇನ ಕರೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಕತಾಪತ್ತಿವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಆಪತ್ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ

೧೮೩. ತತಿಯೋ ಪನ ಗಾಥಾವಾರೋ ದುತಿಯವಾರೇನ ವುತ್ತಮೇವತ್ಥಂ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತೋ। ತತ್ಥ ಕಾಯೋವ ಕಾಯಿಕೋತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ ವಚನವಿಪಲ್ಲಾಸೇನ "**ಕಾಯಿಕಾ**"ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ "**ತೇನ ಸಮುಟ್ಠಿತಾ**"ತಿ, ಕಾಯೋ ಸಮುಟ್ಠಾನಂ ಅಸ್ಸಾತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಿವೇಕದಸ್ಸಿನಾತಿ ಸಬ್ಬಸಙ್ಖತವಿವಿತ್ತತ್ತಾ, ತತೋ ವಿವಿತ್ತಹೇತುತ್ತಾ ಚ ನೀವರಣವಿವೇಕಞ್ಚ ನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ದಸ್ಸನಸೀಲೇನ। **ವಿಭಙ್ಗಕೋವಿದಾ**ತಿ ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗಕುಸಲಾತಿ ಆಲಪನಂ। ಇಧ ಪನೇವಂ ಅಞ್ಞೋ ಪುಚ್ಛನ್ತೋ ನಾಮ ನತ್ಥಿ, **ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೋ** ಸಯಮೇವ ಅತ್ಥಂ ಪಾಕಟಂ ಕಾತುಂ ಪುಚ್ಛಾವಿಸಜ್ಜನಞ್ಚ ಅಕಾಸೀತಿ ಇಮಿನಾ ನಯೇನ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಆಪತ್ತಿಸಮುಟ್ಠಾನಗಾಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವಿಪತ್ತಿಪಚ್ಚಯವಾರವಣ್ಣನಾ

೧೮೪. ಚತುತ್ಥೇ ಪನ ವಿಪತ್ತಿಪಚ್ಚಯವಾರೇ **ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಪಚ್ಚಯಾ**ತಿ ಸೀಲವಿಪತ್ತಿಪಟಿಚ್ಛಾದನಪಚ್ಚಯಾ।

೧೮೬. **ದಿಟ್ಠಿವಿಪತ್ತಿಪಚ್ಚಯಾ**ತಿ ದಿಟ್ಠಿವಿಪತ್ತಿಯಾ ಅಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜನಪಚ್ಚಯಾ।

೧೮೭. **ಆಜೀವವಿಪತ್ತಿಪಚ್ಚಯಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಆಗಮ್ಮ ಜೀವನ್ತಿ ಏತೇನಾತಿ ಆಜೀವೋ, ಚತುಪಚ್ಚಯೋ, ಸೋವ ಮಿಚ್ಛಾಪತ್ತಿಯಾ ವಿಪನ್ನತ್ತಾ ವಿಪತ್ತೀತಿ **ಆಜೀವವಿಪತ್ತಿ,** ತಸ್ಸಾ ಆಜೀವವಿಪತ್ತಿಯಾ ಹೇತು, ತದುಪ್ಪಾದನತಪರಿಭೋಗನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಿಪತ್ತಿಪಚ್ಚಯವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಧಿಕರಣಪಚ್ಚಯವಾರವಣ್ಣನಾ

೧೯೧. ಪಞ್ಚಮೇ ಅಧಿಕರಣಪಚ್ಚಯವಾರೇ **ಕಿಚ್ಚಾಧಿಕರಣಪಚ್ಚಯಾ**ತಿ ಅಪಲೋಕನವಚನಞತ್ತಿಕಮ್ಮವಾಚಾಸಙ್ಖಾತಕಮ್ಮವಾಚಾಪಚ್ಚಯಾ। **ಪಞ್ಚಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಧಮ್ಮಿಕಕತಿಕಾದಿಂ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ಕರೋನ್ತಾನಂ ಅನಿಮಿತ್ತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ಪಞ್ಚಮೇ ಅಧಿಕರಣಪಚ್ಚಯವಾರೇ ಕಿಚ್ಚಾಧಿಕರಣಪಚ್ಚಯಾ ಅಪಲೋಕನಾವಸಾನೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅಧಿಪ್ಪಾಯಾದಿನಾ ಞತ್ತಿಕಮ್ಮಾದಿಂ ಕರೋನ್ತಾನಂ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾದಿ ಚ ಸಙ್ಗಯ್ಹತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಅವಸೇಸಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ**ತಿ ಸೋತಾಪತ್ತಿಫಲಸಮಾಪತ್ತಿಆದಯೋ। “**ನತ್ಥಞ್ಞಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ**”ತಿ ಇದಂ ವಿಪತ್ತಿಆದಿಭಾಗಿನಿಯೋ ಸಾವಜ್ಜಾಪತ್ತಿಯೋ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಅಧಿಕರಣಪಚ್ಚಯವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಮಥಭೇದಂ

ಅಧಿಕರಣಪರಿಯಾಯವಾರವಣ್ಣನಾ

೧೯೩. ಛಟ್ಠೇ ಪರಿಯಾಯವಾರೇ **ಅಲೋಭೋ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ**ತಿಆದಿ ಸಾಸನಟ್ಠಿತಿಯಾ ಅವಿಪರೀತತೋ ಧಮ್ಮವಾದಿಸ್ಸ ವಿವಾದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಅಟ್ಠಾರಸ ಭೇದಕರವತ್ಥೂನಿ ಠಾನಾನೀ**ತಿ ಧಮ್ಮಾದೀಸು ಅಧಮ್ಮೋತಿಆದಿನಾ ಗಹೇತ್ವಾ ದೀಪನಾನಿ ಇಧೇವ ಭೇದಕರವತ್ಥೂನಿ, ತಾನಿ ಏವ ಕಾಯಕಲಹಾದಿವಿವಾದಸ್ಸ ಕಾರಣತ್ತಾ **ಠಾನಾನಿ,** ಓಕಾಸತ್ತಾ **ವತ್ಥೂನಿ,** ಆಧಾರತ್ತಾ **ಭೂಮಿಯೋ**ತಿ ಚ ವುತ್ತಾನಿ। **ಅಬ್ಯಾಕತಹೇತೂ**ತಿ ಅಸೇಕ್ಖಾನಂ ವಿವಾದಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ದ್ವಾದಸ ಮೂಲಾನೀ**ತಿ ಕೋಧೋ ಉಪನಾಹೋ, ಮಕ್ಖೋ ಪಲಾಸೋ, ಇಸ್ಸಾ ಮಚ್ಛರಿಯಂ, ಮಾಯಾ ಸಾಠೇಯ್ಯಂ, ಪಾಪಿಚ್ಛತಾ ಮಹಿಚ್ಛತಾ, ಸನ್ದಿಟ್ಠಿಪರಾಮಾಸಿತಾ ಆಧಾನಗ್ಗಾಹೀದುಪ್ಪಟಿನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಾನೀತಿ ಇಮೇಸಂ ಛನ್ನಂ ಯುಗಳಾನಂ ವಸೇನ ಛ ಧಮ್ಮಾ ಚೇವ ಲೋಭಾದಯೋ ಛ ಹೇತೂ ಚಾತಿ ದ್ವಾದಸ ಧಮ್ಮಾ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಸ್ಸ ಮೂಲಾನಿ।

೧೯೪. **ಚುದ್ದಸ ಮೂಲಾನೀ**ತಿ ತಾನೇವ ದ್ವಾದಸ ಕಾಯವಾಚಾಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಚುದ್ದಸ ಅನುವಾದಾಧಿಕರಣಸ್ಸ ಮೂಲಾನಿ।

೧೯೫. ಪಥವೀಖಣನಾದೀಸು ಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜೇಸು ಕುಸಲಾಬ್ಯಾಕತಚಿತ್ತಮೂಲಿಕಾ ಆಪತ್ತಿ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತುಂ "**ಅಲೋಭೋ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ**"ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ। **ಸತ್ತ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾ ಠಾನಾನೀ**ತಿಆದಿ ಸತ್ತನ್ನಂ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾನಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದನಪಚ್ಚಯಾ ಆಪತ್ತಿಸಮ್ಭವತೋ ವುತ್ತಂ। "ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಪಚ್ಚಯಾ ಚತಸ್ಸೋ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಆಪಜ್ಜತೀ"ತಿ (ಪರಿ॰ ೨೯೦) ಹಿ ವುತ್ತಂ। "**ಛ ಹೇತೂ**"ತಿ ಇದಂ ಕುಸಲಾನಂ ಆಪತ್ತಿಹೇತುವೋಹಾರಸ್ಸ ಅಯುತ್ತತಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಪನ ಕುಸಲಹೇತೂನಂ ಅಭಾವತೋ। "ಅಲೋಭೋ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮೋ"ತಿ ಹಿ ಆದಿ ವುತ್ತಂ। ಆಪತ್ತಿಹೇತವೋ ಏವ ಹಿ ಪುಬ್ಬಙ್ಗಮನಾಮೇನ ವುತ್ತಾ।

೧೯೬. **ಚತ್ತಾರಿ ಕಮ್ಮಾನಿ ಠಾನಾನೀ**ತಿಆದೀಸು ಅಪಲೋಕನವಾಚಾ, ಞತ್ತಿಆದಿವಾಚಾಯೋ ಚ ಕಮ್ಮಾನೀತಿ ವುತ್ತಂ। ತಾ ಏವ ಹಿ ಏಕಸೀಮಾಯಂ ಸಾಮಗ್ಗಿಮುಪಗತಾನಂ ಕಮ್ಮಪ್ಪತ್ತಾನಂ ಅನುಮತಿಯಾ ಸಾವನಕಿರಿಯಾನಿಪ್ಫತ್ತಿಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಸಙ್ಘಗಣಕಿಚ್ಚಸಭಾವಸ್ಸ ಕಿಚ್ಚಾಧಿಕರಣಸ್ಸ ಅಧಿಟ್ಠಾನಭಾವೇನ "ಠಾನವತ್ಥುಭೂಮಿಯೋ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ। **ಏಕಂ ಮೂಲಂ ಸಙ್ಘೋ**ತಿ ಯೇಭುಯ್ಯವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ಗಣಞತ್ತಿಅಪಲೋಕನಾನಞ್ಹಿ ಗಣೋಪಿ ಮೂಲನ್ತಿ। **ಞತ್ತಿತೋ ವಾ**ತಿ ಞತ್ತಿಞತ್ತಿದುತಿಯಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮವಾಚಾನಂ ಞತ್ತಿರೂಪತ್ತಾ, ಞತ್ತಿಪುಬ್ಬಕತ್ತಾ ಚ ವುತ್ತಂ। ಕಮ್ಮಞತ್ತಿಕಮ್ಮವಾಚಾಞತ್ತಿವಸೇನ ಹಿ ದುವಿಧಾಸು ಞತ್ತೀಸು ಅನುಸ್ಸಾವನಾಪಿ ಕಮ್ಮಮೂಲಕನ್ತ್ವೇವ ಸಙ್ಗಯ್ಹನ್ತಿ। ಞತ್ತಿವಿಭಾಗೋ ಚಾಯಂ ಉಪರಿ ಆವಿ ಭವಿಸ್ಸತಿ।

"**ಇಮೇ ಸತ್ತ ಸಮಥಾ...ಪೇ॰... ಪರಿಯಾಯೇನಾ**"ತಿ ಇದಂ ಪುಚ್ಛಾವಚನಂ। "**ಸಿಯಾ**"ತಿ ಇದಂ ವಿಸಜ್ಜನಂ। "**ಕಥಞ್ಚ ಸಿಯಾ**"ತಿ ಇದಂ ಪುನ ಪುಚ್ಛಾ। **ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಸ್ಸ ದ್ವೇ ಸಮಥಾ**ತಿಆದಿ ಪುನ ವಿಸಜ್ಜನಂ। ತತ್ಥ "**ವತ್ಥುವಸೇನಾ**"ತಿ ಇದಂ "ಸತ್ತ ಸಮಥಾ ದಸ ಸಮಥಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಕಾರಣವಚನಂ। "**ಪರಿಯಾಯೇನಾ**"ತಿ ಇದಂ "ದಸ ಸಮಥಾ ಸತ್ತ ಸಮಥಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಕಾರಣವಚನಂ। ಚತುಬ್ಬಿಧಾಧಿಕರಣಸಙ್ಖಾತವತ್ಥುವಸೇನ ಚ ದೇಸನಾಕ್ಕಮಸಙ್ಖಾತಪರಿಯಾಯವಸೇನ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಅಧಿಕರಣಪರಿಯಾಯವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಾಧಾರಣವಾರಾದಿವಣ್ಣನಾ

೧೯೭. ಸತ್ತಮೇ ಸಾಧಾರಣವಾರೇ **ಸಾಧಾರಣಾ**ತಿ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಸ್ಸ ವೂಪಸಮನಕಿಚ್ಚಸಾಧಾರಣಾ। ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ।

೧೯೮. ಅಟ್ಠಮೇ ತಬ್ಭಾಗಿಯವಾರೇ **ತಬ್ಭಾಗಿಯಾ**ತಿ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಸ್ಸ ವೂಪಸಮನತೋ ತಪ್ಪಕ್ಖಿಕಾ।

ಸಾಧಾರಣವಾರಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಮಥಾಸಮಥಸ್ಸಸಾಧಾರಣವಾರವಣ್ಣನಾ

೧೯೯. ನವಮೇ ಸಮಥಾಸಮಥಸಾಧಾರಣವಾರೇ "ಸಬ್ಬೇ ಸಮಥಾ ಏಕತೋವ ಅಧಿಕರಣಂ ಸಮೇನ್ತಿ ಉದಾಹು ನಾನಾ"ತಿ ಪುಚ್ಛನ್ತೇನ **"ಸಮಥಾ ಸಮಥಸ್ಸ ಸಾಧಾರಣಾ, ಸಮಥಾ ಸಮಥಸ್ಸ ಅಸಾಧಾರಣಾ"**ತಿ ವುತ್ತಂ। ವಿವಾದಾದಿಅಧಿಕರಣಕ್ಕಮೇನ ತಬ್ಬೂಪಸಮಹೇತುಭೂತೇ ಸಮಥೇ ಉದ್ಧರನ್ತೋ **"ಯೇಭುಯ್ಯಸಿಕಾ"**ತಿಆದಿಮಾಹ। ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯಂ ವಿನಾ ಕಸ್ಸಚಿ ಸಮಥಸ್ಸ ಅಸಮ್ಭವಾ ಸೇಸಾ ಛಪಿ ಸಮಥಾ ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯಸ್ಸ ಸಾಧಾರಣಾ ವುತ್ತಾ, ತೇಸಂ ಪನ ಛನ್ನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಾಪೇಕ್ಖಾಭಾವತೋ ತೇ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಸಾಧಾರಣಾ ವುತ್ತಾ। ತಬ್ಭಾಗಿಯವಾರೇಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಸಮಥಾಸಮಥಸ್ಸಸಾಧಾರಣವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಮಥಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯವಾರಾದಿವಣ್ಣನಾ

೨೦೧-೩. ಏಕಾದಸಮವಾರೇಪಿ **ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯೋ**ತಿಆದಿ ಪುಚ್ಛಾ। **ಯೇಭುಯ್ಯಸಿಕಾ ಸತಿವಿನಯೋ**ತಿಆದಿ ವಿಸಜ್ಜನಂ। ಏವಂ ವಿನಯವಾರೇ ಕುಸಲ-ವಾರೇ ತತೋ ಪರೇಸುಪಿ ಪುಚ್ಛಾವಿಸಜ್ಜನಪರಿಚ್ಛೇದೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ತತ್ಥ **ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯೋ ಸಿಯಾ ಕುಸಲೋ**ತಿಆದೀಸು ತಸ್ಮಿಂ ತಸ್ಮಿಂ ವಿನಯಕಮ್ಮೇ, ವಿವಾದಾದಿಮ್ಹಿ ಚ ನಿಯುತ್ತಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಸಮುಪ್ಪಜ್ಜನಕಕುಸಲಾದೀನಂ ವಸೇನ ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯಾದೀನಂ, ವಿವಾದಾದೀನಞ್ಚ ಕುಸಲಾದಿಭಾವೋ ತೇನ ತೇನ ಉಪಚಾರೇನ ವುತ್ತೋ। ಯಸ್ಮಾ ಪನೇತಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯೋ ನಾಮ ಸಙ್ಘಸಮ್ಮುಖತಾದಯೋ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಸಞ್ಚ ಅನವಜ್ಜಸಭಾವತ್ತಾ ಅಕುಸಲೇ ವಿಜ್ಜಮಾನೇಪಿ ಅಕುಸಲತ್ತೂಪಚಾರೋ ನ ಯುತ್ತೋ ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣಸ್ಸ ಅಕುಸಲತ್ತೂಪಚಾರೋ ವಿಯ, ತಸ್ಮಾ ನತ್ಥಿ ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯೋ ಅಕುಸಲೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೨೦೪. ತತೋ ಪರೇಸು **ಯತ್ಥ ಯೇಭುಯ್ಯಸಿಕಾ ಲಬ್ಭತಿ, ತತ್ಥ ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯೋ ಲಬ್ಭತೀ**ತಿಆದಿ ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯಸ್ಸ ಇತರೇಹಿ ಸಮಥೇಹಿ ನಿಯಮೇನ ಸಂಸಟ್ಠತಂ, ಇತರೇಸಂ ಪನ ಛನ್ನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಂಸಗ್ಗಾಭಾವಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ।

ಸಮಥಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯವಾರಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಂಸಟ್ಠವಾರಾದಿವಣ್ಣನಾ

೨೦೬. **ಅಧಿಕರಣನ್ತಿ ವಾ ಸಮಥಾತಿ ವಾ ಇಮೇ ಧಮ್ಮಾ ಸಂಸಟ್ಠಾ**ತಿಆದಿ ಸಮಥಾನಂ ಅಧಿಕರಣೇಸು ಏವ ಯಥಾರಹಂ ಪವತ್ತಿಂ, ಅಧಿಕರಣಾನಿ ವಿನಾ ತೇಸಂ ವಿಸುಂ ಅಟ್ಠಾನಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। **ವಿನಿಬ್ಭುಜಿತ್ವಾ ನಾನಾಕರಣಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತು**ನ್ತಿ ಅಧಿಕರಣತೋ ಸಮಥೇಹಿ ವಿಯೋಜೇತ್ವಾ ಅಸಂಸಟ್ಠೇ ಕತ್ವಾ ನಾನಾಕರಣಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಅಸಂಸಟ್ಠತಾಯ ಠಿತಭಾವಸಙ್ಖಾತಂ ನಾನತ್ತಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಅಧಿಕರಣವೂಪಸಮಕ್ಖಣೇ ಏವ ತೇಸಂ ಅಸಂಸಗ್ಗಂ ಪಞ್ಞಾಪೇತುಂ ಕಿಂ ಸಕ್ಕಾತಿ ಪುಚ್ಛತಿ।

ಅಧಿಕರಣನ್ತಿಆದಿ ಗಾರಯ್ಹವಾದದಸ್ಸನಂ। **ಸೋ ಮಾ ಹೇವ**ನ್ತಿ ಯೋ ಏವಂ ವದತಿ, ಸೋ "ಮಾ ಏವಂ ವದಾ"ತಿ ವಚನೀಯೋ ಅಸ್ಸ, ನ ಚ ಲಬ್ಭತಿ ಸಮಥಾನಂ ಅಞ್ಞತ್ರ ಅಧಿಕರಣಾ ವೂಪಸಮಲಕ್ಖಣನ್ತಿ ಪಹಾನಾವತ್ಥಾನಸಙ್ಖಾತಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಪಟಿಕ್ಖಿಪತಿ। ಲಕ್ಖಣತೋ ಪನ ಅಧಿಕರಣೇಹಿ ಸಮಥಾನಂ ನಾನಾಕರಣಂ ಅತ್ಥೇವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಸಮಥಾ ಅಧಿಕರಣೇಹಿ ಸಮ್ಮನ್ತೀ**ತಿ

ಅಪಲೋಕನಾದೀಹಿ ಚತೂಹಿ ಕಿಚ್ಚಾಧಿಕರಣೇಹಿ ಸಬ್ಬೇಪಿ ಸಮಥಾ ನಿಟ್ಠಾನಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ, ನಾಞ್ಞೇಹೀತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯೋ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣೇನ ನ ಸಮ್ಮತಿ। ಅನುವಾದ...ಪೇ॰... ಆಪತ್ತಾಧಿಕರಣೇನ ನ ಸಮ್ಮತಿ, ಕಿಚ್ಚಾಧಿಕರಣೇನ ಸಮ್ಮತೀ"ತಿಆದಿ (ಪರಿ॰ ೩೧೧)।

೩೦೭-೩೧೩. ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ ಕತಿಹಿ ಸಮಥೇಹಿ ಸಮ್ಮತೀತಿಆದಿಕೋ ಸಮ್ಮತಿವಾರೋ। ತದನನ್ತರೋ ಸಮ್ಮತಿನಸಮ್ಮತಿವಾರೋ ಚ ಅಧಿಕರಣೇಹಿ ಸಮಥಾನಂ ಸಂಸಟ್ಠತಂ, ವಿಸಂಸಟ್ಠತಞ್ಚ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತೋ। **ಸಮಥಾ ಸಮಥೇಹಿ ಸಮ್ಮನ್ತೀ**ತಿಆದಿಕೋ ಸಮಥಾಧಿಕರಣವಾರೋ ಸಮಥಾನಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ, ಅಧಿಕರಣೇಹಿ ಚ ಅಧಿಕರಣಾನಞ್ಚ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ, ಸಮಥೇಹಿ ಚ ವೂಪಸಮಾವೂಪಸಮಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತೋ।

೩೧೪. ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತಿವಾರೋ ಪನ ಅಧಿಕರಣೇಹಿ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ಉಪ್ಪತ್ತಿಪ್ಪಕಾರದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತೋ। **ನ ಕತಮಂ ಅಧಿಕರಣ**ನ್ತಿ ಅತ್ತನೋ ಸಮ್ಭವಮತ್ತೇನ ಏಕಮ್ಪಿ ಅಧಿಕರಣಂ ನ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಥಞ್ಚರಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತೀತಿ ಆಹ "**ಅಪಿ ಚಾ**"ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಜಾಯನ್ತೀ**ತಿ ಅನನ್ತರಮೇವ ಅನುಪ್ಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಪರಮ್ಪರಪಚ್ಚಯಾ ಜಾಯನ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। "**ಧಮ್ಮೋ ಅಧಮ್ಮೋ**"ತಿಆದಿನಾ ಉಭಿನ್ನಂ ಪುಗ್ಗಲಾನಂ ವಿವಾದಪಚ್ಚಯಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಖೇಮಭಙ್ಗಾ ಹೋನ್ತಿ, ತಪ್ಪಚ್ಚಯಾ ತೇಸಂ ಪಕ್ಖಂ ಪರಿಯೇಸನೇನ ಕಲಹಂ ವಡ್ಢನ್ತಾನಂ ವಿವಾದೋ ಕಞ್ಚಿ ಮಹಾಪರಿಸಂ ಸಙ್ಘಪರಿಣಾಯಕಂ ಲಜ್ಜಿಂ ಆಗಮ್ಮ ವೂಪಸಮಂ ಗಚ್ಛತಿ। ತಥಾ ಅವೂಪಸಮನ್ತೋ ಪನ ವಿವಾದೋ ಕಮೇನ ವಡ್ಢಿತ್ವಾ ಸಕಲೇಪಿ ಸಙ್ಘೇ ವಿವಾದಂ ಸಮುಟ್ಠಾಪೇತಿ, ತತೋ ಅನುವಾದಾದೀನೀತಿ ಏವಂ ಪರಮ್ಪರಕ್ಕಮೇನ ವೂಪಸಮಕಾರಣಾಭಾವೇ ಚತ್ತಾರಿ ಅಧಿಕರಣಾನಿ ಜಾಯನ್ತಿ। ತಂ ಸನ್ಧಾಯಾಹ "**ಸಙ್ಘೋ ವಿವದತಿ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣ**"ನ್ತಿ। ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಿವದತೋ ಯೋ ವಿವಾದೋ, ತಂ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏಸ ನಯೋ ಸೇಸೇಸುಪಿ।

ಸಂಸಟ್ಠವಾರಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಭಜತಿವಾರವಣ್ಣನಾ

೩೧೮. ತದನನ್ತರವಾರೇ ಪನ **ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ ಚತುನ್ನಂ ಅಧಿಕರಣಾನ**ನ್ತಿಆದಿ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ವುತ್ತನಯೇನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಪಚ್ಚಯತ್ತೇಪಿ ಸಂಸಗ್ಗಭಾವದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ ಚತುನ್ನಂ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ ಭಜತೀ**ತಿಆದೀಸು ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ ಚತೂಸು ಅಧಿಕರಣೇಸು ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಭಾವಮೇವ ಭಜತಿ, ನಾಞ್ಞಾಧಿಕರಣಭಾವಂ, ಚತೂಸು ಅಧಿಕರಣೇಸು ವಿವಾದಾಧಿಕರಣತ್ತಮೇವ ನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಮೇವ ಪರಿಯಾಪನ್ನಂ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಭಾವೇನೇವ ಸಙ್ಗಹಿತನ್ತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

೩೧೯. ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ ಸತ್ತನ್ನಂ ಸಮಥಾನಂ ಕತಿ ಸಮಥೇ ಭಜತೀತಿಆದಿ ಪನ ಚತುನ್ನಂ ಅಧಿಕರಣಾನಂ ವೂಪಸಮನೇ ಸತಿ ನಿಯತಸಮಥೇ ದಸ್ಸೇತುಂ ವುತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಕತಿ ಸಮಥೇ ಭಜತೀ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಉಪಸಮತ್ಥಾಯ ಕಿತ್ತಕೇ ಸಮಥೇ ಉಪಗಚ್ಛತಿ, ಕಿತ್ತಕೇ ಸಮಥೇ ಆಗಮ್ಮ ವೂಪಸಮಂ ಗಚ್ಛತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕತಿ ಸಮಥಪರಿಯಾಪನ್ನ**ನ್ತಿ ಅತ್ತಾನಂ ವೂಪಸಮೇತುಂ ಕತಿಸು ಸಮಥೇಸು ತೇಹಿ ಸಮಾನವಸೇನ ಪವಿಟ್ಠಂ। **ಕತಿಹಿ ಸಮಥೇಹಿ ಸಙ್ಗಹಿತ**ನ್ತಿ ವೂಪಸಮಂ ಕರೋನ್ತೇಹಿ ಕತಿಹಿ ಸಮಥೇಹಿ ವೂಪಸಮಕರಣತ್ಥಂ ಸಙ್ಗಹಿತಂ।

ಭಜತಿವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಖನ್ಧಕಪುಚ್ಛಾವಾರೋ

ಪುಚ್ಛಾವಿಸ್ಸಜ್ಜನಾವಣ್ಣನಾ

೩೨೦. **ಉಪಸಮ್ಪದಕ್ಖನ್ಧಕನ್ತಿ** ಪಬ್ಬಜ್ಜಾಖನ್ಧಕಂ (ಮಹಾವ॰ ೮೪)। ಸಹ ನಿದ್ದೇಸೇನಾತಿ **ಸನಿದ್ದೇಸಂ।** "ಸನ್ನಿದ್ದೇಸ"ನ್ತಿ ವಾ ಪಾಠೋ, ಸೋ ಏವತ್ಥೋ। **ನಿದಾನೇನ ಚ ನಿದ್ದೇಸೇನ ಚ ಸದ್ಧಿನ್ತಿ** ಏತ್ಥ ಪಞ್ಞತ್ತಿಟ್ಠಾನಪುಗ್ಗಲಾದಿಪ್ಪಕಾಸಕಂ ನಿದಾನವಚನಂ ನಿದಾನಂ ನಾಮ, ತನ್ನಿದಾನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ನಿದ್ದಿಟ್ಠಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ನಿದ್ದೇಸೋ ನಾಮ, ತೇಹಿ ಅವಯವಭೂತೇಹಿ ಸಹಿತಂ ತಂಸಮುದಾಯಭೂತಂ ಖನ್ಧಕಂ ಪುಚ್ಛಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉತ್ತಮಾನಿ ಪದಾನೀತಿ** ಆಪತ್ತಿಪಞ್ಞಾಪಕಾನಿ ವಚನಾನಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾನಿ। **ತೇಸಂ...ಪೇ॰... ಕತಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಹೋನ್ತೀತಿ** ತೇಹಿ ವಚನೇಹಿ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಕತಿ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ನನು ಆಪತ್ತಿಯೋ ನಾಮ ಪುಗ್ಗಲಾನಞ್ಞೇವ ಹೋನ್ತಿ, ನ ಪದಾನಂ, ಕಸ್ಮಾ ಪನ "ಸಮುಕ್ಕಟ್ಠಪದಾನಂ ಕತಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ"ತಿ ಸಾಮಿವಸೇನ ನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋತಿ ಆಹ **"ಯೇನ ಯೇನ ಹಿ ಪದೇನಾ"**ತಿಆದಿ। ಪಾಳಿಯಂ **ಉಪೋಸಥನ್ತಿ**ಆದಿ ಉಪೋಸಥಕ್ಖನ್ಧಕಾದೀನಞ್ಞೇವ (ಮಹಾವ॰ ೧೩೨ ಆದಯೋ) ಗಹಣಂ।

ಪುಚ್ಛಾವಿಸ್ಸಜ್ಜನಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಏಕುತ್ತರಿಕನಯಂ

ಏಕಕವಾರವಣ್ಣನಾ

೩೨೧. ಏಕುತ್ತರಿಕನಯೇ ಪನ **ಅಜಾನನ್ತೇನ ವೀತಿಕ್ಕನ್ತಾ**ತಿ ಪಣ್ಣತ್ತಿಂ ವಾ ವತ್ಥುಂ ವಾ ಅಜಾನನ್ತೇನ ವೀತಿಕ್ಕನ್ತಾ ಪಥವೀಖಣನಸಹಸೇಯ್ಯಾದಿಕಾ, ಸಾಪಿ ಪಚ್ಛಾ ಆಪನ್ನಭಾವಂ ಞತ್ವಾ ಪಟಿಕಮ್ಮಂ ಅಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಅನ್ತರಾಯಿಕಾವ ಹೋತಿ।

ಪಾರಿವಾಸಿಕಾದೀಹಿ ಪಚ್ಛಾ ಆಪನ್ನಾತಿ ವತ್ತಭೇದೇಸು ದುಕ್ಕಟಾನಿ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ತಸ್ಮಿಂ ಖಣೇ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಅನ್ತರಾಪತ್ತಿಯೋ ಸನ್ಧಾಯಾತಿ ಕೇಚಿ ವದನ್ತಿ, ತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಾಪತ್ತೀನಂಅನ್ತರಾಪತ್ತಿ-ಪದೇನೇವ ವಕ್ಖಮಾನತ್ತಾ ಪುರಿಮಮೇವ ಯುತ್ತತರಂ। **ಮೂಲವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಅನ್ತರಾಪತ್ತೀ**ತಿ ಮೂಲಾಯಪಟಿಕಸ್ಸನಾದೀನಿ ಅಕತ್ವಾ ಸಬ್ಬಪಠಮಂ ದಿನ್ನಪರಿವಾಸಮಾನತ್ತವಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಚರಣಕಾಲೇ ಆಪನ್ನಅನ್ತರಾಪತ್ತಿಸಞ್ಞಾತಸಞ್ಚಾದಿಸೇಸೋ। **ಅಗ್ಘವಿಸುದ್ಧಿಯಾ**ತಿ ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿಂ ಆಪನ್ನಸ್ಸ ಮೂಲಾಯ ಪಟಿಕಸ್ಸಿತ್ವಾ ಓಧಾನಸಮೋಧಾನವಸೇನ ಓಧುನಿತ್ವಾ ಪುರಿಮಾಪತ್ತಿಯಾ ಸಮೋಧಾಯ ತದಗ್ಘವಸೇನ ಪುನ ದಿನ್ನಪರಿವಾಸಾದಿಸುದ್ಧಿಯಾ ಚರಣಕಾಲೇ ಪುನ ಆಪನ್ನಾ ಅನ್ತರಾಪತ್ತಿ।

ಸಉಸ್ಸಾಹೇನೇವಾತಿ ಪುನಪಿ ತಂ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತುಕಾಮತಾಚಿತ್ತೇನ, ಏವಂ ದೇಸಿತಾಪಿ ಆಪತ್ತಿ ನ ವುಟ್ಠಾತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಅಕತ್ವಾ ಆಪಜ್ಜನೇ ಸಿಖಾಪ್ಪತ್ತದೋಸಂ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ ಆಹ **“ಅಟ್ಠಮೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವಾ”**ತಿ। ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಏವ, ಭಿಕ್ಖೂನಮ್ಪಿ ಧುರನಿಕ್ಖೇಪಂ ಅಕತ್ವಾ ಥೋಕಂ ಥೋಕಂ ಸಪ್ಪಿಆದಿಕಂ ಥೇಯ್ಯಾಯ ಗಣ್ಹನ್ತಾನಂ ಪಾದಗ್ಘನಕೇ ಪುಣ್ಣೇ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ। ಕೇಚಿ ಪನ “ಅಟ್ಠಮೇ ವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪಾರಾಜಿಕಮೇವ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅಟ್ಠವತ್ಥುಕಮೇವೇತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತ”ನ್ತಿ ವದನ್ತಿ।

ಧಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸವಸ್ಸಾತಿ “ಇಧ ವಸ್ಸಂ ವಸಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿಆದಿನಾ ಗಿಹೀನಂ ಸಮ್ಮುಖಾ ಕತಸ್ಸ ಧಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸವಸ್ಸ, ಅಧಮ್ಮಿಕಸ್ಸ ಪನ “ಅಸುಕಂ ಪಹರಿಸ್ಸಾಮೀ”ತಿಆದಿಕಸ್ಸ ಪಟಿಸ್ಸವಸ್ಸ ಅಸಚ್ಚಾಪನೇನ ಆಪತ್ತಿ ನತ್ಥಿ।

ತಥಾ ಚೋದಿತೋತಿ ಅಧಮ್ಮೇನ ಚೋದಿತೋ, ಸಯಂ ಸಚ್ಚೇ, ಅಕುಪ್ಪೇ ಚ ಅಟ್ಠತ್ವಾ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇನ್ತೋಪಿ ಅಧಮ್ಮಚುದಿತಕೋ ಏವ। ಪಞ್ಚಾನನ್ತರಿಯನಿಯತಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಯೇವ **ಮಿಚ್ಛತ್ತನಿಯತಾ** ನಾಮ। ಚತ್ತಾರೋ ಮಗ್ಗಾ **ಸಮ್ಮತ್ತನಿಯತಾ** ನಾಮ।

ಏಕಕವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ದುಕವಾರವಣ್ಣನಾ

೩೨೨. ದುಕೇಸು ಸಯಮೇವ ಸಪುಗ್ಗಲೋತಿ ಆಹ **“ಮುದುಪಿಟ್ಠಿಕಸ್ಸಾ”**ತಿಆದಿ। **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಅಙ್ಗಜಾತಚ್ಛೇದಅತ್ತಘಾತಾದಿಆಪತ್ತಿಯೋ ಸಙ್ಗಹಿತಾ।

ಭಣ್ಡಾಗಾರಿಕಚಿತ್ತಕಮ್ಮಾನಿ ವಾತಿ ಗಹಟ್ಠಾನಂ ಭಣ್ಡಪಟಿಸಾಮನಂ, ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಾದಿಪಟಿಭಾನಚಿತ್ತಕಮ್ಮಾನಿ ವಾ। **“ಚೀವರಾದೀನಿ ಅದೇನ್ತೋ ಆಪಜ್ಜತೀ”**ತಿ ಇದಂ “ಉಪಜ್ಝಾಯೇನ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕೋ ಸಙ್ಗಹೇತಬ್ಬೋ ಅನುಗ್ಗಹೇತಬ್ಬೋ…ಪೇ॰… ಪತ್ತೋ ದಾತಬ್ಬೋ”ತಿಆದಿ (ಮಹಾವ॰ ೬೭) ವಚನತೋ ಅನಾದರಿಯೇನ ಆಮಿಸಸಙ್ಗಹಂ ಅಕರೋನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಂ, ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಞ್ಚ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ನಿಸ್ಸಟ್ಠಚೀವರಾದೀನಂ ಅದಾನಆಪತ್ತಿಪಿ ಏತ್ಥೇವ ಸಙ್ಗಹಿತಾ।

ಪಾಳಿಯಂ **ದೇಸೇನ್ತೋ**ತಿ ಸಭಾಗಾಪತ್ತಿಂ, ಅದೇಸನಾಗಾಮಿನಿಆದಿಞ್ಚ ದೇಸೇನ್ತೋ। ನಿದಾನುದ್ದೇಸೇ ಆಪತ್ತಿಂ ಅನಾವಿಕರೋನ್ತೋ, ನ ದೇಸೇನ್ತೋ ಚ ಆಪಜ್ಜತಿ ನಾಮ। **ಓವಾದಂ ಅಗಣ್ಹನ್ತೋ**ತಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಭಿಕ್ಖುನಿಓವಾದತ್ಥಾಯ ವುತ್ತಂ ವಚನಂ ಅಗಣ್ಹನ್ತೋ ಬಾಲಗಿಲಾನಗಮಿಯವಿವಜ್ಜಿತೋ। ಅತ್ತನೋ ಪರಿಭೋಗತ್ಥಂ ದಿನ್ನಂ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ದಾನೇ, ಸಙ್ಘಾಟಿಂ ಅಪಾರುಪಿತ್ವಾ ಸನ್ತರುತ್ತರೇನ ಗಾಮಪ್ಪವೇಸನಾದೀಸು ಚ ಆಪತ್ತಿಯೋಪಿ ಅಪರಿಭೋಗೇನ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾಪತ್ತಿಯೋವ। **ಪಮಾಣ**ನ್ತಿ ಸಙ್ಘಭೇದಾನನ್ತರಿಯನಿಪ್ಫತ್ತಿಯಾ ಲಕ್ಖಣಂ। **ಬಾಲಸ್ಸಾ**ತಿ ನಿಸ್ಸಯಗ್ಗಹಣವಿಧಿಂ ಅಜಾನನ್ತಸ್ಸ ಲಜ್ಜಿಬಾಲಸ್ಸೇವ। **ಲಜ್ಜಿಸ್ಸಾ**ತಿ ಬ್ಯತ್ತಸ್ಸ ನಿಸ್ಸಯದಾಯಕಸಭಾಗತಂ ಪರಿವೀಮಂಸನ್ತಸ್ಸ। ವಿನಯೇ ಆಗತಾ ಅತ್ಥಾ ವೇನಯಿಕಾತಿ ಆಹ **"ದ್ವೇ ಅತ್ಥಾ ವಿನಯಸಿದ್ಧಾ"**ತಿ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಅಪ್ಪತ್ತೋ ನಿಸ್ಸಾರಣ**ನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಂ ವಿಹಾರತೋ ನಿಸ್ಸಾರಣತ್ತಾ ನಿಸ್ಸಾರಣನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ತಞ್ಚ ಯಸ್ಮಾ ಕುಲದೂಸಕಂ ಅಕರೋನ್ತೋ ಪುಗ್ಗಲೋ ಆಪತ್ತಿಬಹುಲೋಪಿ ಆವೇಣಿಕಲಕ್ಖಣೇನ ಅಪ್ಪತ್ತೋ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಸ್ಮಾ ಅಪ್ಪತ್ತೋ ನಿಸ್ಸಾರಣಂ। ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಆಪತ್ತಾದಿಬಹುಲಸ್ಸಾಪಿ "ಆಕಙ್ಖಮಾನೋ ಸಙ್ಘೋ ಪಬ್ಬಾಜನೀಯಕಮ್ಮಂ ಕರೇಯ್ಯಾ"ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೨೭) ವುತ್ತಂ, ತಸ್ಮಾ ಸುನಿಸ್ಸಾರಿತೋ, ಸಬ್ಬಥಾ ಪನ ಸುದ್ಧೋ ನಿರಾಪತ್ತಿಕೋ ದುನ್ನಿಸ್ಸಾರಿತೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ।

ಅಪ್ಪತ್ತೋ ಓಸಾರಣನ್ತಿಆದೀಸು ಉಪಸಮ್ಪದಾಕಮ್ಮಂ ಏತ್ಥ ಓಸಾರಣಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತಂ, ತಞ್ಚ ಹತ್ಥಚ್ಛಿನ್ನಾದಿಕೋ ಏಕಚ್ಚೋ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ ಅಪ್ಪತ್ತೋಪಿ ಸೋಸಾರಿತೋ, ಪಣ್ಡಕಾದಿಕೋ ದೋಸಾರಿತೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ದುಕವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ತಿಕವಾರವಣ್ಣನಾ

೩೨೩. ತಿಕೇಸು **ಲೋಹಿತುಪ್ಪಾದಾಪತ್ತಿ**ನ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಾಪತ್ತಿಂ। **ಆವುಸೋವಾದೇನಾ**ತಿ "ಆವುಸೋ"ತಿ ಆಲಪನೇನ। **ಆಪತ್ತಿ**ನ್ತಿ ದುಕ್ಕಟಾಪತ್ತಿಂ। **ಸೇಸಾ ರತ್ತಿಞ್ಚೇವ ದಿವಾ ಚಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅರುಣುಗ್ಗಮನೇ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾ ಪಠಮಕಥಿನಾದೀ (ಪಾರಾ॰ ೪೫೯) ಸಬ್ಬಾ ಆಪತ್ತಿಯೋಪಿ ರತ್ತಿನ್ದಿವಾನಂ ವೇಮಜ್ಝೇಯೇವ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ ತತಿಯಕೋಟ್ಠಾಸಞ್ಞೇವ ಪವಿಟ್ಠಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ। ಅಥ ವಾ ಉದ್ಧಸ್ತೇ ಅರುಣೇ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬತ್ತಾ ದಿವಾ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬೇಸು ಏವ ಪವಿಟ್ಠಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ, ಅತ್ಥಙ್ಗತೇ ಸೂರಿಯೇ ಭಿಕ್ಖುನಿಯೋ ಓವಾದನಾಪತ್ತಿಯೋ, ಪನ ರತ್ತನ್ಧಕಾರೇ ಪುರಿಸೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸನ್ತಿಟ್ಠನಾಪತ್ತಿ ಚ ರತ್ತಿಯಞ್ಞೇವ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾ।

ಪುರೇಭತ್ತಂ ಕುಲಾನಿ ಉಪಸಙ್ಕಮನಅನತಿರಿತ್ತಭೋಜನಾದೀನಿ ದಿವಾ ಏವ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾನಿ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಭೋಜನಪಟಿಸಂಯುತ್ತಾನಿ ಸೇಖಿಯಾನಿ, ಗಣಭೋಜನಾದೀನಿ ಚ ದಿವಾ ಏವ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾನೀ"ತಿ ವದನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಈದಿಸಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಸೇಸಾವ ತತಿಯಕೋಟ್ಠಾಸಂ ಭಜನ್ತೀತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ನ ಊನದಸವಸ್ಸೋತಿ ದಸವಸ್ಸಸ್ಸ ಬಾಲಸ್ಸೇವ ಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದತ್ತಾ ವುತ್ತಂ। ಸದ್ಧಿವಿಹಾರಿಕಅನ್ತೇವಾಸಿಕೇಸು ಅಸಮ್ಮಾವತ್ತನಾಪತ್ತಿಂ, ಅಲಜ್ಜೀನಂ ನಿಸ್ಸಯದಾನಾದಿಮ್ಪಿ ದಸವಸ್ಸೋವ ಆಪಜ್ಜತಿ, ವುಟ್ಠಾಪಿನಿಂ ದ್ವೇ ವಸ್ಸಾನಿ ಅನನುಬನ್ಧಾದಿಮ್ಪಿ ಊನದಸವಸ್ಸಾ ಆಪಜ್ಜನ್ತಿ। **ಅಬ್ಯಾಕತಚಿತ್ತೋ**ತಿ ಸುಪನ್ತಸ್ಸ ಭವಙ್ಗಚಿತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಅಪ್ಪವಾರೇನ್ತೋತಿ ಅನಾದರಿಯೇನ ಅಪ್ಪವಾರೇನ್ತೋ ಕೇನಚಿ ಪಚ್ಚಯೇನ ಅಪ್ಪವಾರೇತ್ವಾ ಕಾಳಪಕ್ಖಚಾತುದ್ದಸೇ ಸಙ್ಘೇ ಪವಾರೇನ್ತೇ ತತ್ಥ ಅನಾದರಿಯೇನ ಅಪ್ಪವಾರೇನ್ತೋ ತಮೇವ ಆಪತ್ತಿಂ ಕಾಳೇಪಿ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ಜುಣ್ಹೇ ಏವಾತಿ ನಿಯಮೋ ನ ದಿಸ್ಸತಿ, ಪಚ್ಛಿಮವಸ್ಸಂವುತ್ಥೋ ಪನ ಪಚ್ಛಿಮಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಿಯಮೇವ ಪವಾರೇತುಂ ಲಬ್ಭತೀತಿ ತತ್ಥ ಅಪ್ಪವಾರಣಾಪಚ್ಚಯಾ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಮಾನೋ ಏವ ಜುಣ್ಹೇ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ ನಿಯಮೇತಬ್ಬೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। **ಜುಣ್ಹೇ ಕಪ್ಪತೀ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

“ಅಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತ್ವಾ ಹೇಮನ್ತೇ ಆಪಜ್ಜತೀ”ತಿ ಇಮಿನಾ “ವಸ್ಸಾನಂ ಚಾತುಮಾಸಂ ಅಧಿಟ್ಠಾತು”ನ್ತಿ ನಿಯಮವಚನೇನೇವ ಅಪಚ್ಚುದ್ಧರನ್ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ವಸ್ಸಾನುಪಗಮನಅಕರಣೀಯೇನ ಪಕ್ಕಮಾದಯೋಪಿ ವಸ್ಸೇ ಏವ ಆಪಜ್ಜತಿ। ವತ್ಥಿಕಮ್ಮಾದಿಮ್ಪಿ ಗಿಲಾನೋ ಏವ। ಅಧೋತಪಾದೇಹಿ ಅಕ್ಕಮನಾದೀನಿಪಿ ಅನ್ತೋ ಏವ ಆಪಜ್ಜತಿ । ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಅನಾಪುಚ್ಛಾ ಆರಾಮಪ್ಪವೇಸನಾದಿ ಚ ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯಮೇವ। ನಿಸ್ಸಯಪಟಿಪನ್ನಸ್ಸ ಅನಾಪುಚ್ಛಾದಿಸಾಪಕ್ಕಮನಾದಿ ಚ ಬಹಿಸೀಮಾಯಮೇವ। ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸೇ ಸನ್ತಿಯಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅನಾವಿಕರಣಾಪತ್ತಿಸಮನುಭಾಸನಊನವೀಸತಿವಸ್ಸೂಪಸಮ್ಪಾದನಾದಿಸಬ್ಬಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮಾಪತ್ತಿಯೋಪಿ ಸಙ್ಘೇ ಏವ। ಅಧಮ್ಮೇನ ಗಣುಪೋಸಥಾದೀಸುಪಿ ಗಣಾದಿಮಜ್ಝೇ ಏವ। ಅಲಜ್ಜಿಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ನಿಸ್ಸಯಗ್ಗಹಣಾದಿಪಿ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಏವ ಆಪಜ್ಜತಿ।

ತೀಣಿ ಅಧಮ್ಮಿಕಾನಿ ಅಮೂಳ್ಹವಿನಯಸ್ಸ ದಾನಾನೀತಿ ಯೋ ಉಮ್ಮತ್ತಕೋಪಿ ವೀತಿಕ್ಕಮಕಾಲೇ, ಅನುಮ್ಮತ್ತೋ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚೇವ ಆಪತ್ತಿಂ ಆಪಜ್ಜಿತ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಪಚ್ಛಾ ಚೋದಿತೋ ಸರಮಾನೋ ಏವ “ನ ಸರಾಮೀ”ತಿ ವದತಿ, ಯೋ ಚ “ಸುಪಿನಂ ವಿಯ ಸರಾಮೀ”ತಿ ವಾ ಮುಸಾ ವದತಿ, ಯೋ ಚ ಉಮ್ಮತ್ತಕಕಾಲೇ ಕತಂ ಸಬ್ಬಮ್ಪಿ ಸಬ್ಬೇಸಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ವದತಿ, ಇಮೇಸಂ ತಿಣ್ಣಂ ದಿನ್ನಾನಿ ತೀಣಿ ಅಮೂಳ್ಹವಿನಯಸ್ಸ ದಾನಾನಿ ಅಧಮ್ಮಿಕಾನಿ।

ಅಪಕತತ್ತೋತಿ ವಿನಯೇ ಅಪಕತಞ್ಞೂ। ತೇನಾಹ “ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿಂ ನ ಜಾನಾತೀ”ತಿ (ಪರಿ॰ ೩೨೫)। **“ದಿಟ್ಠಿಞ್ಚ ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜನ್ತಾನಂಯೇವ ಕಮ್ಮಂ ಕಾತಬ್ಬ”**ನ್ತಿ ಇದಂ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಓವದಿಯಮಾನಸ್ಸ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಅನಿಸ್ಸಜ್ಜನಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಮ್ಪಿ ವಾ ಅವಸ್ಸಮೇವ ಸಮ್ಭವತೀತಿ ವುತ್ತಂ।

ಮುಖಾಲಮ್ಬರಕರಣಾದಿಭೇದೋತಿ ಮುಖಭೇರೀವಾದನಾದಿಪ್ಪಭೇದೋ। **ಉಪಘಾತೇತೀ**ತಿ ವಿನಾಸೇತಿ। **ಬೀಜನಿಗ್ಗಾಹಾದಿಕೇ**ತಿ ಚಿತ್ತಂ ಬೀಜನಿಂ ಗಾಹೇತ್ವಾ ಅನುಮೋದನಾದಿಕರಣೇತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತಿಕವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚತುಕ್ಕವಾರವಣ್ಣನಾ

೩೨೪. ಚತುಕ್ಕೇಸು **ಸೋ**ತಿ ಗಿಹಿಪರಿಕ್ಖಾರೋ। **ಅವಾಪುರಣಂ ದಾತು**ನ್ತಿ ಗಬ್ಭಂ ವಿವರಿತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಪರಿಕ್ಖಾರಟ್ಠಪನತ್ಥಾಯ ವಿವರಣಕುಞ್ಚಿಕಂ ದಾತುಂ। ಸಙ್ಘತ್ಥಾಯ ಉಪನೀತಂ ಸಯಮೇವ ಅನ್ತೋ ಪಟಿಸಾಮಿತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನಾಹ **“ಅನ್ತೋ ಠಪಾಪೇತುಞ್ಚ ವಟ್ಟತೀ”**ತಿ।

ಆದಿಕಮ್ಮಿಕೇಸು ಪಠಮಂ ಪುರಿಸಲಿಙ್ಗಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತೀತಿ ಆಹ **“ಪಠಮಂ ಉಪ್ಪನ್ನವಸೇನಾ”**ತಿ। ಪಾಳಿಯಂ **ಅನಾಪತ್ತಿ ವಸ್ಸಚ್ಛೇದಸ್ಸಾ**ತಿ ವಸ್ಸಚ್ಛೇದಸಮ್ಬನ್ಧಿನಿಯಾ ಅನಾಪತ್ತಿಯಾ ಏವಮತ್ಥೋ। **ಮನ್ತಭಾಸಾ**ತಿ ಮನ್ತಾಯ ಪಞ್ಞಾಯ ಕಥನಂ। **“ನವಮಭಿಕ್ಖುನಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯಾ”**ತಿ ಇದಂ “ಅನುಜಾನಾಮಿ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಯಥಾವುಡ್ಢಂ ಅವಸೇಸಾನಂ ಯಥಾಕತಿಕ”ನ್ತಿ (ಚೂಳವ॰ ೪೨೬) ವಚನತೋ ಆದಿತೋ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಪಚ್ಚುಟ್ಠಾತಬ್ಬತ್ತಾ ವುತ್ತಂ।

“ಇಧ ನ ಕಪ್ಪನ್ತೀತಿ ವದನ್ತೋಪಿ ಪಚ್ಚನ್ತಿಮೇಸು ಆಪಜ್ಜತೀ”ತಿಆದಿನಾ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಕಪ್ಪಿಯಂ ಅಕಪ್ಪಿಯನ್ತಿ ವಾ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ಕಪ್ಪಿಯನ್ತಿ ವಾ ಕಥೇನ್ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬತ್ಥ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪುಬ್ಬಕರಣನ್ತಿ ವುಚ್ಚತೀತಿ ಅಟ್ಠಕಥಾಸು ವುತ್ತಂ, ತಾನಿ ಇಧ ಪರಿವಾರೇ ಉದ್ಧಟಾನೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಇಧಾಧಿಪ್ಪೇತಾನಿ ಪನ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಛನ್ದಪಾರಿಸುದ್ಧೀ”**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಚತುಕ್ಕವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಞ್ಚಕವಾರವಣ್ಣನಾ

೩೨೫. ಪಞ್ಚಕೇಸು **ಆಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಚಾರಸ್ಸ ಅಭಾವೋ**ತಿ ಪಿಣ್ಡಪಾತಿಕಸ್ಸ “ನಿಮನ್ತಿತೋ ಸಭತ್ತೋ”ತಿ ಇಮಸ್ಸ ಅಙ್ಗಸ್ಸ ಅಭಾವಾ ತೇನ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ತಸ್ಸ ಸಬ್ಬಥಾ ಅನಾಪತ್ತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ । **ಸುಸಾನಂ ನೇತ್ವಾ ಪುನ ಆನೀತಕ**ನ್ತಿ ಸುಸಾನೇ ಪೇತಕಿಚ್ಚಂ ಕತ್ವಾ ನಿಕ್ಖನ್ತೇಹಿ ನ್ಹತ್ವಾ ಛಡ್ಡಿತಾನಿ ನಿವತ್ಥಪಾರುತವತ್ಥಾನಿ ಏವಂ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಪಞ್ಚಹಾಕಾರೇಹೀ**ತಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಅವಹಾರಙ್ಗೇಹಿ। ವತ್ಥುತೋ ಪನ ಗರುಕಲಹುಕಭೇದೇನ ಪಾರಾಜಿಕಥುಲ್ಲಚ್ಚಯದುಕ್ಕಟಾನಿ ವುತ್ತಾನಿ। ಇತ್ಥಿಪುರಿಸಸಂಯೋಗಾದಿಕಂ ಕಿಲೇಸಸಮುದಾಚಾರಹೇತುಕಂ **ಪಟಿಭಾನಚಿತ್ತಕಮ್ಮಂ** ನಾಮ। **ಪಞ್ಹಾಸಹಸ್ಸಂ ಪುಚ್ಛೀ**ತಿ ಸಮಥವಿಪಸ್ಸನಾಕಮ್ಮಟ್ಠಾನೇಸು ಪಞ್ಹಾಸಹಸ್ಸಂ ಸಮ್ಮಜ್ಜಿತ್ವಾ ಠಿತಂ ದಹರಂ ಪುಚ್ಛಿ। ಇತರೋಪಿ ದಹರೋ ಅತ್ತನೋ ಗತಮಗ್ಗತ್ತಾ ಸಬ್ಬಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇಸಿ, ತೇನ ಥೇರೋ ಪಸೀದಿ। **ವತ್ತಂ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ದೀ**ತಿ ವತ್ತಂ ನಿಟ್ಠಾಪೇಸಿ। **ಕಿಂ ತ್ವಂ ಆವುಸೋ**ತಿಆದಿಕಂ ಥೇರೋ ಖೀಣಾಸವೋ ಸಮ್ಮಜ್ಜನಾನಿಸಂಸಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಪಾಕಟಂ ಕಾತುಂ ಅವೋಚಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

“ಜಣ್ಣುಕೇಹಿ ಪತಿಟ್ಠಾಯ ಪದಚೇತಿಯ”ನ್ತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ। **ಚೋದನಂ ಕಾರೇಸ್ಸಾಮೀ**ತಿ ಭಗವತಾ ಅತ್ತಾನಂ ಚೋದಾಪೇಸ್ಸಾಮಿ, ಅತ್ತಾನಂ ನಿಗ್ಗಣ್ಹಾಪೇಸ್ಸಾಮೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಏತ್ತಕಂ ಗಯ್ಹೂಪಗನ್ತಿ ಏತ್ತಕಂ ಅಧಿಕರಣವೂಪಸಮತ್ಥಾಯ ಗಹೇತಬ್ಬವಚನನ್ತಿ ಯಥಾ ಸುತ್ವಾ ವಿಞ್ಞಾತುಂ ಸಕ್ಕೋತಿ, ಏವಂ ಅನುಗ್ಗಣ್ಹನ್ತೋತಿ ಯೋಜನಾ। ಏತ್ಥ ಚ “ಅತ್ತನೋ ಭಾಸಪರಿಯನ್ತಂ ಅನುಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಸ್ಸ ಭಾಸಪರಿಯನ್ತಂ ಅನುಗ್ಗಹೇತ್ವಾ”ತಿ ಏಕಂ, “ಅಧಮ್ಮೇನ ಕರೋತೀ”ತಿ ಏಕಂ, “ಅಪ್ಪಟಿಞ್ಞಾಯಾ”ತಿ ಏಕಞ್ಚ ಕತ್ವಾ ಪುರಿಮೇಹಿ ದ್ವೀಹಿ ಪಞ್ಚಙ್ಗಾನಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾನಿ। **ವತ್ಥು**ನ್ತಿ ಮೇಥುನಾದಿವೀತಿಕ್ಕಮಂ। **ಕಥಾನುಸನ್ಧಿವಿನಿಚ್ಛಯಾನುಲೋಮಸನ್ಧಿವಸೇನ ವತ್ಥುಂ ನ ಜಾನಾತೀ**ತಿ ಚೋದಕೇನ ವಾ ಚುದಿತಕೇನ ವಾ ವುತ್ತಕಥಾನುಸನ್ಧಿನಾ ತೇಸಂ ವಚನಪಟಿವಚನಾನುರೂಪೇನ ವದನ್ತೋ ಕಥಾನುಸನ್ಧಿನಾ ವತ್ಥುಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನಾಮ, ತಞ್ಚ ಸುತ್ತವಿಭಙ್ಗೇ ವಿನೀತವತ್ಥುಸಙ್ಖಾತೇನ ವಿನಿಚ್ಛಯಾನುಲೋಮೇನೇವ ವದನ್ತೋ ವಿನಿಚ್ಛಯಾನುಲೋಮಸನ್ಧಿವಸೇನ ವತ್ಥುಂ ನ ಜಾನಾತಿ ನಾಮ। **ಞತ್ತಿಕಮ್ಮಂ ನಾಮ ಹೋತೀ**ತಿ ಞತ್ತಿಕಮ್ಮಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನಾಮ ಹೋತೀತಿ ನ ಜಾನಾತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಞತ್ತಿಯಾ ಕಮ್ಮಪ್ಪತ್ತೋ**ತಿ ಞತ್ತಿಯಾ ನಿಟ್ಠಿತಾಯಪಿ ಕಮ್ಮಪ್ಪತ್ತೋ ಏವ ಹೋತಿ। ಅನುಸ್ಸಾವನಟ್ಠಾನೇ ಏವ ಕಮ್ಮಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ಹೋತೀತಿ ಞತ್ತಿಕಮ್ಮಂ ನಿಟ್ಠಿತಂ ನಾಮ ಹೋತಿ, ತಂ ಞತ್ತಿಯಾ ಕಾರಣಂ ನ ಜಾನಾತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಪಞ್ಚ ವಿಸುದ್ಧಿಯೋ**ತಿ ಆಪತ್ತಿತೋ ವಿಸುದ್ಧಿಹೇತುತ್ತಾ, ವಿಸುದ್ಧೇಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬತೋ ಚ ಪಾತಿಮೋಕ್ಖುದ್ದೇಸಾ ವುತ್ತಾ।

ಪಞ್ಚಕವಾರವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಛಕ್ಕವಾರಾದಿವಣ್ಣನಾ

೩೨೬. ಛಕ್ಕಾದೀಸು ಪಾಳಿಯಂ **ಛ ಅಗಾರವಾ**ತಿ ಬುದ್ಧಧಮ್ಮಸಙ್ಘಸಿಕ್ಖಾಸು, ಅಪ್ಪಮಾದೇ, ಪಟಿಸನ್ಥಾರೇ ಚ ಛ ಅಗಾರವಾ, ತೇಸು ಏವ ಚ ಛ ಗಾರವಾ ವೇದಿತಬ್ಬಾ। **“ಛಬ್ಬಸ್ಸಪರಮತಾ ಧಾರೇತಬ್ಬ**”ನ್ತಿ ಇದಂ ವಿಭಙ್ಗೇ ಆಗತಸ್ಸ ಪರಮಸ್ಸ ದಸ್ಸನಂ।

೩೨೮. ಪಾಳಿಯಂ **ಆಗತೇಹಿ ಸತ್ತಹೀ**ತಿ “ಪುಬ್ಬೇವಸ್ಸ ಹೋತಿ ಮುಸಾ ಭಣಿಸ್ಸ”ನ್ತಿಆದಿನಾ **ಮುಸಾವಾದಸಿಕ್ಖಾಪದೇ** (ಪಾಚಿ॰ ೪) ಆಗತೇಹಿ ಸತ್ತಹಿ।

೩೨೯. ತಂ ಕುತೇತ್ಥ ಲಬ್ಭಾತಿ ತಂ ಅನತ್ಥಸ್ಸ ಅಚರಣಂ ಏತ್ಥ ಏತಸ್ಮಿಂ ಪುಗ್ಗಲೇ, ಲೋಕಸನ್ನಿವಾಸೇ ವಾ ಕುತೋ ಕೇನ ಕಾರಣೇನ ಸಕ್ಕಾ ಲದ್ಧುನ್ತಿ **ಆಘಾತಂ ಪಟಿವಿನೇತಿ**।

೩೩೦. ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋತಿಆದಿನಾ ವಸೇನಾತಿ "ಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ, ಅಸಸ್ಸತೋ ಲೋಕೋ। ಅನ್ತವಾ ಲೋಕೋ, ಅನನ್ತವಾ ಲೋಕೋ। ತಂ ಜೀವಂ ತಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ, ಅಞ್ಞಂ ಜೀವಂ ಅಞ್ಞಂ ಸರೀರನ್ತಿ ವಾ। **ಹೋತಿ** ತಥಾಗತೋ ಪರಮ್ಮರಣಾ, ನ **ಹೋತಿ** ತಥಾಗತೋ ಪರಮ್ಮರಣಾ। **ಹೋತಿ** ಚ ನ **ಹೋತಿ** ಚ ತಥಾಗತೋ ಪರಮ್ಮರಣಾ, ನೇವ **ಹೋತಿ** ನ ನ **ಹೋತಿ** ತಥಾಗತೋ ಪರಮ್ಮರಣಾ"ತಿ (ಮ॰ ನಿ॰ ೧.೨೬೯) ಏವಂ ಆಗತಾ ದಸ ಅನ್ತಗ್ಗಾಹಿಕಾ ದಿಟ್ಠಿಯೋ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಆದಯೋ**ತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಮಿಚ್ಛಾಸಙ್ಕಪ್ಪಾದಯೋ ಅಟ್ಠಮಿಚ್ಛಾಞಾಣಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತೀಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ದಸ ಮಿಚ್ಛತ್ತಾ। ತತ್ಥ **ಮಿಚ್ಛಾಞಾಣ**ನ್ತಿ ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಸಮ್ಪಯುತ್ತೋ ಮೋಹೋ। ಅವಿಮುತ್ತಸ್ಸೇವ ವಿಮುತ್ತಸಞ್ಞಿತಾ **ಮಿಚ್ಛಾವಿಮುತ್ತಿ** ನಾಮ।

ವಿಪರೀತಾತಿ ಸಮ್ಮಾದಿಟ್ಠಿಆದಯೋ ಸಮ್ಮಾಞಾಣಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿಪರಿಯೋಸಾನಾ ದಸ। ತತ್ಥ **ಸಮ್ಮಾವಿಮುತ್ತಿ** ಅರಹತ್ತಫಲಂ, ತಂಸಮ್ಪಯುತ್ತಂ ಪನ ಞಾಣಂ ವಾ ಪಚ್ಚವೇಕ್ಖಣಞಾಣಂ ವಾ **ಸಮ್ಮಾಞಾಣ**ನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಏಕುತ್ತರಿಕನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಉಪೋಸಥಾದಿಪುಚ್ಛಾವಿಸ್ಸಜ್ಜನಾವಣ್ಣನಾ

೩೩೨. ಉಪೋಸಥಾದಿಪುಚ್ಛಾಸು **ಪವಾರಣಗಾಥಾ**ತಿ ದಿಟ್ಠಾದೀಹಿ ತೀಹಿ ಠಾನೇಹಿ ಪವಾರಣಾವಾಚಾ ಏವ। ಏವಂ ವುತ್ತಾನಂ ಪನ ಛನ್ದೋವಿಚಿತಿಲಕ್ಖಣೇನ ವುತ್ತಜಾತಿಭೇದಾ ಗಾಥಾ।

ಛಕ್ಕವಾರಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಮಹಾವಗ್ಗವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಪಣ್ಣತ್ತಿವಗ್ಗೋ

ಪರಮಗಾಥಾಸಙ್ಗಣಿಕಂ

ಸತ್ತನಗರೇಸು ಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೩೩೫. **ಅಡ್ಢುಡ್ಢಸತಾನೀ**ತಿ ಪಞ್ಞಾಸಾಧಿಕಾನಿ ತೀಣಿ ಸತಾನಿ। ವಿಗ್ಗಹಪದೇನ ಮನುಸ್ಸವಿಗ್ಗಹಂ ವುತ್ತಂ।

ಅತಿರೇಕನ್ತಿ ಪಠಮಕಥಿನಂ। **ಕಾಳಕ**ನ್ತಿ ಸುದ್ಧಕಾಳಕಂ। **ಭೂತ**ನ್ತಿ ಭೂತಾರೋಚನಂ। **ಭಿಕ್ಖುನೀಸು ಚ ಅಕ್ಕೋಸೋ**ತಿ "ಯಾ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೀ ಭಿಕ್ಖುಂ ಅಕ್ಕೋಸೇಯ್ಯಾ"ತಿ (ಪಾಚಿ॰ ೧೦೨೯) ವುತ್ತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ದ್ವೇಪಿ ಚ ಭೇದಾತಿ ದ್ವೇ ಸಙ್ಘಭೇದಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ। **ಅನ್ತರವಾಸಕ**ನಾಮೇನ ಅಞ್ಞಾತಿಕಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಹತ್ಥತೋ ಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಹಣಂ ವುತ್ತಂ। **ಸುತ್ತ**ನ್ತಿ ಸುತ್ತಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ವಾಯಾಪನಂ। **ವಿಕಾಲೇ**ತಿ ವಿಕಾಲಭೋಜನಂ। **ಚಾರಿತ್ತ**ನ್ತಿ ಪುರೇಭತ್ತಂ ಪಚ್ಛಾಭತ್ತಂ ಚಾರಿತ್ತಂ। **ನಹಾನ**ನ್ತಿ ಓರೇನದ್ಧಮಾಸನಹಾನಂ।

ಚೀವರಂ ದತ್ವಾತಿ ಸಮಗ್ಗೇನ ಸಙ್ಘೇನ ಚೀವರಂ ದತ್ವಾ ಖಿಯ್ಯನಂ। **ಗಿರಗ್ಗ**ನ್ತಿ ನಚ್ಚಗೀತಂ। **ಚರಿಯಾ**ತಿ ಅನ್ತೋವಸ್ಸಂ ಚಾರಿಕಚರಣಂ। **ತತ್ಥೇವಾ**ತಿ ವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾಯ ಚಾರಿಕಂ ಅಪಕ್ಕಮಿತ್ವಾ ತತ್ಥೇವ ನಿವಾಸನಂ ಪಟಿಚ್ಚ ಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। **ಛನ್ದದಾನೇನಾ**ತಿ ಪಾರಿವಾಸಿಕೇನ ಛನ್ದದಾನೇನ।

ಪಾರಾಜಿಕಾನಿ ಚತ್ತಾರೀತಿ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಅಸಾಧಾರಣಾನಿ। **ಸೋಳಸಾ**ತಿ ಆದಿತೋ ಪಞ್ಚ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ, ಕುಲದೂಸನಞ್ಚಾತಿ ಛ, ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಅಸಾಧಾರಣಾನಿ ದಸ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ।

ಚತುತ್ತಿಂಸಾತಿ ಪಠಮಕಥಿನಸುದ್ಧಕಾಳಕಚೀವರಪಟಿಗ್ಗಹಣರೂಪಿಯಚೀವರವಾಯಾಪನಕೋಸೇಯ್ಯಮಿಸ್ಸಕಏಳಕಲೋಮಧೋವಾಪನದುತಿಯಪತ್ತವಜ್ಜಿತಾನಿ ಭಿಕ್ಖುವಿಭಙ್ಗೇ ದ್ವಾವೀಸತಿ, ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಅಸಾಧಾರಣಾನಿ ದ್ವಾದಸ ಚಾತಿ ಚತುತ್ತಿಂಸ। **ಛಪಞ್ಞಾಸಸತ**ನ್ತಿ ವೇಸಾಲಿಯಾದೀಸು ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿ ದ್ವತ್ತಿಂಸಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಸಾ ಛಪಞ್ಞಾಸಸತಂ।

ದಸ ಗಾರಯ್ಹಾತಿ ವೋಸಾಸಅಪ್ಪಟಿಸಂ ವಿದಿತಸಿಕ್ಖಾಪದದ್ವಯಞ್ಚ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಸಾನಿ ದಸ ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಾನಿ। **ದ್ವೇ ಸತ್ತತಿ ಸೇಖಿಯಾನಿ** ಸುರುಸುರುಕಾರಕಸಾಮಿಸೇನಹತ್ಥೇನಪಾನೀಯಥಾಲಕಪಟಿಗ್ಗಹಣಸಸಿತ್ಥಕಪತ್ತಧೋವನಾನಿ ತೀಣಿ ಠಪೇತ್ವಾ ಸೇಸಾನಿ ಸೇಖಿಯಾನಿ।

ಸೇಯ್ಯಾತಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇನ ಸಹಸೇಯ್ಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। **ಖಣನೇ**ತಿ ಪಥವೀಖಣನಂ। **ಗಚ್ಛ ದೇವತೇ**ತಿ ಭೂತಗಾಮಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ವುತ್ತಂ। **ಸಪ್ಪಾಣಕಂ ಸಿಞ್ಚ**ನ್ತಿ ಸಪ್ಪಾಣೋದಕಸಿಞ್ಚನಂ। **ಮಹಾವಿಹಾರೋ**ತಿ ಮಹಲ್ಲಕವಿಹಾರೋ।

ಅಞ್ಞನ್ತಿ ಅಞ್ಞವಾದಕಂ। **ದ್ವಾರ**ನ್ತಿ ಯಾವ ದ್ವಾರಕೋಸಾ ಅಗ್ಗಳಟ್ಠಪನಂ। **ಸಹಧಮ್ಮೋ**ತಿ ಸಹಧಮ್ಮಿಕಂ ವುಚ್ಚಮಾನೋ। **ಪಯೋಪಾನ**ನ್ತಿ ಸುರುಸುರುಕಾರಕಸಿಕ್ಖಾಪದಂ।

ಏಳಕಲೋಮೋತಿ ಏಳಕಲೋಮಧೋವಾಪನಂ। **ಪತ್ತೋ ಚಾ**ತಿ ದುತಿಯಪತ್ತೋ। **ಓವಾದೋ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುನುಪಸ್ಸಯಂ ಉಪಸಙ್ಕಮಿತ್ವಾ ಓವಾದೋ। **ಭೇಸಜ್ಜ**ನ್ತಿ ಚತುಮಾಸಪಚ್ಚಯಪವಾರಣಾಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। **ಆರಞ್ಞಿಕೋ**ತಿ ಚತುತ್ಥಪಾಟಿದೇಸನೀಯಂ। **ಓವಾದೋ**ತಿ ಓವಾದಾಯ ವಾ ಸಂವಾಸಾಯ ವಾ ಅಗಮನಂ।

೩೩೭. "ಯೇ ಚ ಯಾವತತಿಯಕಾ"ತಿ ಪಞ್ಹಸ್ಸ "ಇಮೇ ಖೋ ಯಾವತತಿಯಕಾ"ತಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ವತ್ವಾ ತದನನ್ತರಂ "ಸಾಧಾರಣಂ ಅಸಾಧಾರಣ"ನ್ತಿಆದಿಪಞ್ಹಾನಂ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇ ವತ್ತಬ್ಬೇ ಯಸ್ಮಾ ತಂ ಅವತ್ವಾ "ಕತಿ ಛೇದನಕಾನೀ"ತಿಆದಿಕೇ ಅಟ್ಠ ಪಞ್ಹೇ ಅನ್ತರಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜೇತ್ವಾ

ತೇಸಂ ಅನನ್ತರಾ “ವೀಸಂ ದ್ವೇ ಸತಾನಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ…ಪೇ॰… ಛಚತ್ತಾರೀಸಾ ಭಿಕ್ಖೂನಂ, ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಅಸಾಧಾರಣಾ”ತಿಆದಿನಾ ಉಕ್ಕಮೇನೇವ ಸಾಧಾರಣಾದಿಪಞ್ಹಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಾ, ತಸ್ಮಾ ತಂ ಉಕ್ಕಮವಿಸ್ಸಜ್ಜನಕಾರಣಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಯಸ್ಮಾ ಪನ ಯೇ ಚ ಯಾವತತಿಯಕಾತಿ ಅಯಂ ಪಞ್ಹೋ”**ತಿಆದಿಮಾಹ।

೩೩೮. ಧೋವನಞ್ಚ ಪಟಿಗ್ಗಹೋತಿಆದಿಗಾಥಾ ಅಟ್ಠಕಥಾಚರಿಯಾನಂ ಗಾಥಾವ। **ಛಬ್ಬಸ್ಸಾನಿ ನಿಸೀದನ**ನ್ತಿ ದ್ವೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ। **ದ್ವೇ ಲೋಮಾ**ತಿ ತಿಯೋಜನಾತಿಕ್ಕಮಧೋವಾಪನವಸೇನ ದ್ವೇ ಏಳಕಲೋಮಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ। **ವಸ್ಸಿಕಾ ಆರಞ್ಞಕೇನ ಚಾ**ತಿ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾ ಪರಿಯೇಸನಅರಞ್ಞಕೇಸು ಸೇನಾಸನೇಸು ವಿಹರಣಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಸಹ।

ಪಣೀತನ್ತಿ ಪಣೀತಭೋಜನವಿಞ್ಞಾಪನಂ। **ಊನ**ನ್ತಿ ಊನವೀಸತಿವಸ್ಸೂಪಸಮ್ಪಾದನಂ। **ಮಾತುಗಾಮೇನ ಸದ್ಧಿ**ನ್ತಿ ಸಂವಿಧಾಯ ಗಮನಂ ವುತ್ತಂ। **ಯಾ ಸಿಕ್ಖಾ**ತಿ ಯಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। **ನಿಸೀದನೇ ಚ ಯಾ ಸಿಕ್ಖಾ**ತಿ ಪಮಾಣಾತಿಕ್ಕನ್ತನಿಸೀದನಕಾರಾಪನೇ ಯಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತಥಾ **ವಸ್ಸಿಕಾ ಯಾ ಚ ಸಾಟಿಕಾ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಸತಂ ಸತ್ತತಿ ಛಚ್ಚೇವಿಮೇ ಹೋನ್ತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ಅಸಾಧಾರಣಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಅಸಾಧಾರಣಾ ಛಚತ್ತಾರೀಸ, ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಅಸಾಧಾರಣಾ ತಿಂಸಾಧಿಕಂ ಸತಞ್ಚಾತಿ ಏವಂ ಉಭಿನ್ನಂ ಅಸಾಧಾರಣಾ ಚ ಛಸತ್ತತಿಅಧಿಕಂ ಸತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಸತಂ ಸತ್ತತಿ ಚತ್ತಾರೀ**ತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ಸಾಧಾರಣಸಿಕ್ಖಾನಂ ಗಣನಾ ಚತುಸತ್ತತಿಅಧಿಕಂ ಸತಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ವಿಭತ್ತಿಯೋತಿ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾ ಚೇವ ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಾದಯೋ ಚ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ತೇ ಹಿ ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಭೇದೇನ, ಭಿಕ್ಖುಉಪೋಸಥಾದಿಭೇದೇನ ಚ ವಿಭಜೀಯನ್ತಿ। ತೇನಾಹ “ವಿಭತ್ತಿಯೋ”ತಿಆದಿ। **ತೇಸ**ನ್ತಿ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಪಾರಾಜಿಕಾದೀನಂ। **ದ್ವೀಹೀ**ತಿಆದಿ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಾದೀನಂ ಸಮಥೇಹಿ ವೂಪಸಮದಸ್ಸನಂ।

ಸತ್ತನಗರೇಸು ಪಞ್ಞತ್ತಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಆಪತ್ತಿವಣ್ಣನಾ

೩೩೯. ಇದನ್ತಿ “ಪಾರಾಜಿಕನ್ತಿ ಯಂ ವುತ್ತ”ನ್ತಿಆದಿನಾ ವುತ್ತಂ ವಚನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ಇದಞ್ಹಿ ಹೇಟ್ಠಾ “ಗರುಕ ಲಹುಕ”ನ್ತಿಆದಿನಾ ಉದ್ಧಟಪಞ್ಹೇಸು ಅನಾಗತಮ್ಪಿ “ಸಬ್ಬಾನಿಪೇತಾನಿ ವಿಯಾಕರೋಹಿ, ಹನ್ದ ವಾಕ್ಯಂ ಸುಣೋಮ ತೇ”ತಿ ಏತ್ಥ ಯಥಾವುತ್ತಾನಿ ಅಞ್ಞಾನಿಪಿ “ಸಬ್ಬಾನಿಪೇತಾನಿ ವಿಯಾಕರೋಹಿ, ಹನ್ದ ವಾಕ್ಯಂ ಸುಣೋಮಾ”ತಿ ಏವಂ ಗಹಿತಮೇವಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಇಮಿನಾ ಪನ ಆಯಾಚನವಚನೇನ ಸಙ್ಗಹಿತಸ್ಸಾ”**ತಿಆದಿ ವುತ್ತಂ।

ಅತಿವಸ್ಸತೀತಿ ಓವಸ್ಸತಿ, ವಸ್ಸೋದಕಂ ಪವಿಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಧಮ್ಮಾನ**ನ್ತಿ ಯಥಾ ಚತುಪಚ್ಚಯೇ ಧಾರಯತೀತಿ ಧಮ್ಮೋ, ತೇಸಂ। ತೇನಾಹ **“ಸಚ್ಛನ್ನತಧಮ್ಮಾನ”**ನ್ತಿ। **ಗಾಥಾಸಙ್ಗಣಿಕ**ನ್ತಿ ಗಾಥಾಸಙ್ಗಹೋ, ತೇ ತೇ ಅತ್ಥಾ ಗಾಥಾಹಿ ಸಙ್ಗಹೇತ್ವಾ ಗಣೀಯನ್ತಿ ಕಥೀಯನ್ತಿ ಏತ್ಥಾತಿ ಹಿ ಗಾಥಾಸಙ್ಗಣಿಕಂ।

ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಆಪತ್ತಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಠಮಗಾಥಾಸಙ್ಗಣಿಕವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಅಧಿಕರಣಭೇದಂ

ಉಕ್ಕೋಟನಭೇದಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೩೪೧. **“ಅಲಂ ಆವುಸೋ”ತಿ ಅತ್ತಪಚ್ಚತ್ಥಿಕೇ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ**ತಿ ಪತ್ತಚೀವರಾದಿಅತ್ಥಾಯ ಅಲಂ ಭಣ್ಡನಾದಿಕರಣನ್ತಿ ವಿವಾದಾದೀಸು ದೋಸದಸ್ಸನಮತ್ತೇನ ಸಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಖಮಾಪೇತ್ವಾ ವೂಪಸಮೇನ್ತಿ, ನ ಪನ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿದಸ್ಸನವಸೇನಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನಾಹ **“ಪಾಳಿಮುತ್ತಕವಿನಿಚ್ಛಯೇನೇವಾ”**ತಿ।

ವಿಸಮಾನಿ ಕಾಯಕಮ್ಮಾದೀನಿ ನಿಸ್ಸಿತೋ ಭಿಕ್ಖು **ವಿಸಮನಿಸ್ಸಿತೋ** ನಾಮ, ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿನಿಸ್ಸಿತೋ **ಗಹನನಿಸ್ಸಿತೋ,** ಬಲವನ್ತೇ ಪುರಿಸೇ ನಿಸ್ಸಿತೋ **ಬಲವನಿಸ್ಸಿತೋ** ನಾಮಾತಿ ದಸ್ಸೇನ್ತೋ **“ಏಕೋ ವಿಸಮಾನೀ”**ತಿಆದಿಮಾಹ।

ಉಕ್ಕೋಟನಭೇದಾದಿಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಧಿಕರಣನಿದಾನಾದಿವಣ್ಣನಾ

೩೪೨. **ಆಪತ್ತಿಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಆಪತ್ತಿವಸೇನಾ**ತಿ ಪರೇಸಂ, ಅತ್ತನೋ ಚ ಆಪತ್ತಿಂ ಪಟಿಚ್ಛಾದೇನ್ತಾನಂ ವಜ್ಜಪಟಿಚ್ಛಾದೀನಂ ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಆಪತ್ತಿಮೇವ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ನ ಸಬ್ಬಾಪತ್ತಿಯೋ। **ಕಿಚ್ಚಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಕಿಚ್ಚಾನ**ನ್ತಿ ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಾದಿಕಮ್ಮಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಾನಂ ತದನುವತ್ತಿಕಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಯಾವತತಿಯಾನುಸ್ಸಾವನಾನಂ ಕಿಚ್ಚಾನಂ ವಸೇನ, ನ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಕಿಚ್ಚಾನಂ ವಸೇನಾತಿ।

೩೪೪. ಪಾಳಿಯಂ “ಕತಿಹಿ ಅಧಿಕರಣೇಹೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಾಯ “ಏಕೇನ ಅಧಿಕರಣೇನ ಕಿಚ್ಚಾಧಿಕರಣೇನಾ”ತಿ ವುತ್ತಂ। “ಕತಿಸು ಠಾನೇಸೂ”ತಿ ಪುಚ್ಛಾಯ “ತೀಸು ಠಾನೇಸು ಸಙ್ಘಮಜ್ಝೇ, ಗಣಮಜ್ಝೇ, ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ”ತಿ ವುತ್ತಂ। “ಕತಿಹಿ ಸಮಥೇಹೀ”ತಿ ಪುಚ್ಛಾಯ “ತೀಹಿ ಸಮಥೇಹೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ತೀಹಿಪಿ ಏತೇಹಿ ಏಕೋ ವೂಪಸಮನಪ್ಪಕಾರೋವ ಪುಚ್ಛಿತೋ, ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತೋ ಚಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೩೪೮. **ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ ಹೋತಿ ಅನುವಾದಾಧಿಕರಣ**ನ್ತಿಆದೀಸು ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಮೇವ ಅನುವಾದಾಧಿಕರಣಾದಿಪಿ ಹೋತೀತಿ ಪುಚ್ಛಾಯ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಂ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣಮೇವ ಹೋತಿ, ಅನುವಾದಾದಯೋ ನ ಹೋತೀತಿ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ।

ಅಧಿಕರಣನಿದಾನಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸತ್ತಸಮಥನಾನಾತ್ಥಾದಿವಣ್ಣನಾ

೩೫೪. ಅಧಿಕರಣಪುಚ್ಛಾವಿಸ್ಸಜ್ಜನೇ ಪಾಳಿಯಂ **ವಿಪಚ್ಚಯತಾಯ ವೋಹಾರೋ**ತಿ ವಿರೂಪವಿಪಾಕಾಯ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ದುಕ್ಖುಪ್ಪಾದನಾಯ ಕಾಯವಚೀವೋಹಾರೋ। **ಮೇಧಗ**ನ್ತಿ ವುದ್ಧಿಪ್ಪತ್ತೋ ಕಲಹೋ।

ಅನುಸಮ್ಪವಙ್ಕತಾತಿ ವಿಪತ್ತಿಚೋದನಾಯ ಅನು ಅನು ಸಂಯುಜ್ಜನವಸೇನ ನಿನ್ನತಾ।

ಅಬ್ಭುಸ್ಸಹನತಾತಿ ಅತಿವಿಯ ಸಞ್ಜಾತುಸ್ಸಾಹತಾ। **ಅನುಬಲಪ್ಪದಾನ**ನ್ತಿ ಚೋದಕಾನಮ್ಪಿ ಉಪತ್ಥಮ್ಭಕರಣಂ। **ಕಮ್ಮಸಙ್ಗಹಾಭಾವೇನಾ**ತಿ ಸಙ್ಘಸಮ್ಮುಖತಾದಿಮತ್ತಸ್ಸ ಸಮ್ಮುಖಾವಿನಯಸ್ಸ ಸಙ್ಘಾದೀಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಕಿಚ್ಚೇಸು ಸಙ್ಗಹಾಭಾವಾ।

ಸತ್ತಸಮಥನಾನಾತ್ಥಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಧಿಕರಣಭೇದವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ದುತಿಯಗಾಥಾಸಙ್ಗಣಿಕಂ

ಚೋದನಾದಿಪುಚ್ಛಾವಿಸ್ಸಜ್ಜನಾವಣ್ಣನಾ

೩೫೯. ದುತಿಯಗಾಥಾಸಙ್ಗಣಿಕಾಯ "ಚೋದನಾ ಕಿಮತ್ಥಾಯಾ"ತಿಆದಿಕಾ ಪುಚ್ಛಾ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೇನ ಕತಾ। "ಚೋದನಾ ಸಾರಣತ್ಥಾಯಾ"ತಿಆದಿವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಭಗವತಾ ವುತ್ತಂ। ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೋ ಸಯಮೇವ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಅಕಾಸೀತಿಪಿ ವದನ್ತಿ।

ಮನ್ತಗ್ಗಹಣನ್ತಿ ತೇಸಂ ವಿಚಾರಣಾಗಹಣಂ, ಸುತ್ತನ್ತಿಕತ್ಥೇರಾನಂ, ವಿನಯಧರತ್ಥೇರಾನಞ್ಚ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಗಹಣನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಾಟೇಕ್ಕಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಸನ್ನಿಟ್ಠಾಪನತ್ಥನ್ತಿ** ತೇಸಂ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಅಧಿಪ್ಪಾಯಂ ಞತ್ವಾ ತೇಹಿ ಸಮುಟ್ಠಾಪಿತನಯಮ್ಪಿ ಗಹೇತ್ವಾ ವಿನಿಚ್ಛಯಪರಿಯೋಸಾಪನತ್ಥನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

"ಮಾ ಖೋ ತುರಿತೋ ಅಭಣೀ"ತಿಆದಿನಾ ಅಭಿಮುಖೇ ಠಿತಂ ಕಞ್ಚಿ ಅನುವಿಜ್ಜಕಂ ಓವದನ್ತೇನ ವಿಯ ಥೇರೇನ ಅನುವಿಜ್ಜಕವತ್ತಂ ಕಥಿತಂ।

ಅನುಯುಞ್ಜನವತ್ತನ್ತಿ ಅನುಯುಜ್ಜನಕ್ಕಮಂ, ತಂ ಪನ ಯಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬಸಿಕ್ಖಾಪದವೀತಿಕ್ಕಮವಿಸಯೇಪಿ ತಂತಂಸಿಕ್ಖಾಪದಾನುಲೋಮೇನ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ತಸ್ಮಾ "ಸಿಕ್ಖಾಪದಾನುಲೋಮಿಕ"ನ್ತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅತ್ತನೋ ಗತಿಂ ನಾಸೇತೀತಿ** ಅತ್ತನೋ ಸುಗತಿಗಮನಂ ವಿನಾಸೇತಿ।

ಅನುಸನ್ಧಿತ-ಸದ್ದೋ ಭಾವಸಾಧನೋತಿ ಆಹ **"ಅನುಸನ್ಧಿತನ್ತಿ ಕಥಾನುಸನ್ಧೀ"**ತಿ। **ವತ್ತಾನುಸನ್ಧಿತೇನಾತಿ** ಏತ್ಥಾಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ವತ್ತಾನುಸನ್ಧಿತೇನಾತಿ** ಆಚಾರಾನುಸನ್ಧಿನಾ, ಆಚಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಮೇನ್ತಿಯಾ ಪಟಿಞ್ಞಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **"ಯಾ ಅಸ್ಸ ವತ್ತೇನಾ"**ತಿಆದಿ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಆಪತ್ತಿನ್ತಿ**ಆದಿ ಅಲಜ್ಜಿಲಜ್ಜಿಲಕ್ಖಣಂ ಭಿಕ್ಖುಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ ತೇಸಞ್ಞೇವ ಸಬ್ಬಪ್ಪಕಾರತೋ ಸಿಕ್ಖಾಪದಾಧಿಕಾರತ್ತಾ। ಸಾಮಣೇರಾದೀನಮ್ಪಿ ಸಾಧಾರಣವಸೇನ ಪನ ಸಞ್ಚಿಚ್ಚ ಯಥಾಸಕಂ ಸಿಕ್ಖಾಪದವೀತಿಕ್ಕಮನಾದಿಕಂ ಅಲಜ್ಜಿಲಜ್ಜಿಲಕ್ಖಣಂ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

ಕಥಾನುಸನ್ಧಿವಚನನ್ತಿ ಚುದಿತಕಅನುವಿಜ್ಜಕಾನಂ ಕಥಾಯ ಅನುಸನ್ಧಿಯುತ್ತಂ ವಚನಂ ನ ಜಾನಾತಿ, ತೇಹಿ ಏಕಸ್ಮಿಂ ಕಾರಣೇ ವುತ್ತೇ ಸಯಂ ತಂ ಅಸಲ್ಲಕ್ಖೇತ್ವಾ ಅತ್ತನೋ ಅಭಿರುಚಿತಮೇವ ಅಸಮ್ಬನ್ಧಿತತ್ಥನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿನಿಚ್ಛಯಾನುಸನ್ಧಿವಚನಞ್ಚಾತಿ** ಅನುವಿಜ್ಜಕೇನ ಕತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಾನಾಪತ್ತಿವಿನಿಚ್ಛಯಸ್ಸ ಅನುಗುಣಂ, ಸಮ್ಬನ್ಧವಚನಞ್ಚ।

ಚೋದನಾದಿಪುಚ್ಛಾವಿಸ್ಸಜ್ಜನಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚೋದನಾಕಣ್ಡಂ

ಅನುವಿಜ್ಜಕಕಿಚ್ಚವಣ್ಣನಾ

೩೬೦. ಪಾಳಿಯಂ **ಯಂ ಖೋ ತ್ವ**ನ್ತಿಆದೀಸು ತ್ವಂ, ಆವುಸೋ, ಯಂ ಇಮಂ ಭಿಕ್ಖುಂ ಚೋದೇಸಿ, ತಂ ಕಿಮ್ಹಿ ದೋಸೇ ಚೋದೇಸಿ, ಕತರಾಯ ವಿಪತ್ತಿಯಾ ಚೋದೇಸೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ।

೩೬೧. **ಅಸುದ್ಧಪರಿಸಙ್ಕಿತೋ**ತಿ ಅಸುದ್ಧಾಯ ಅಟ್ಠಾನೇ ಉಪ್ಪನ್ನಾಯ ಪರಿಸಙ್ಕಾಯ ಪರಿಸಙ್ಕಿತೋ। ತೇನಾಹ "**ಅಮೂಲಕಪರಿಸಙ್ಕಿತೋ**"ತಿ।

೩೬೪. ಪಾಳಿಯಂ **ಉಪೋಸಥೋ ಸಾಮಗ್ಗತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ವಿಸುದ್ಧಾನಂ ಭಿಕ್ಖೂನಂ ಅಞ್ಞೋಞ್ಞನಿರಪೇಕ್ಖೋ ಅಹುತ್ವಾ ಉಪೋಸಥೋ ಉಪೋಸಥಟ್ಠಾನಂ ಸನ್ನಿಪತಿತ್ವಾ "ಪಾರಿಸುದ್ಧಿಂ ಆಯಸ್ಮನ್ತೋ ಆರೋಚೇಥ, ಪರಿಸುದ್ಧೇತ್ಥಾಯಸ್ಮನ್ತೋ, ಪರಿಸುದ್ಧೋ ಅಹಂ ಆವುಸೋ"ತಿಆದಿನಾ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಪರಿಸುದ್ಧಿವೀಮಂಸನಾರೋಚನವಸೇನ ಅಯುತ್ತೇ ವಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ಯುತ್ತೇಹೇವ ಕಾಯಚಿತ್ತಸಾಮಗ್ಗೀಕರಣತ್ಥಾಯ।

ವಿಸುದ್ಧಾಯ ಪವಾರಣಾತಿ ದಿಟ್ಠಸುತಾದೀಹಿ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಕಥಾಪೇತ್ವಾ ವಿಸುದ್ಧಿಸಮ್ಪಾದನತ್ಥಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಭೋ ಏತೇ**ತಿ ಆಮಿಸಪುಗ್ಗಲನಿಸ್ಸಯನೇ ಏತೇ ಉಭೋ।

ಅನುವಿಜ್ಜಕಕಿಚ್ಚವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಚೂಳಸಙ್ಗಾಮಂ

ಅನುವಿಜ್ಜಕಸ್ಸ ಪಟಿಪತ್ತಿವಣ್ಣನಾ

೩೬೫. ತತ್ರ ಹೀತಿ ತಸ್ಮಿಂ ಸನ್ನಿಪಾತೇ। **ಅತ್ತಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ**ತಿ ಲಜ್ಜಿಪೇಸಲಸ್ಸ ಚೋದಕಪಾಪಗರಹೀಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಅನತ್ಥಕಾಮಾ ವೇರೀಪುಗ್ಗಲಾ। **ಸಾಸನಪಚ್ಚತ್ಥಿಕಾ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅನಾಚಾರಾನುಗುಣಂ ಬುದ್ಧವಚನಂ ಪಕಾಸೇನ್ತೋ ತಣ್ಹಾಗತಿಕಾ, ದಿಟ್ಠಿಗತಿಕಾ ಚ। **ಅಜ್ಝೋಗಾಹೇತ್ವಾ**ತಿ ಅಲಜ್ಜಿಅಭಿಭವನವಸೇನ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝಂ ಪವಿಸಿತ್ವಾ। **ಸೋ ಸಙ್ಗಾಮಾವಚರೋ**ತಿ ಸೋ ಚೋದಕೋ ಸಙ್ಗಾಮಾವಚರೋ ನಾಮ। **ದಿಟ್ಠಸುತಮುತಮ್ಹಿ ರಾಜಕಥಾದಿಕ**ನ್ತಿ ದಿಟ್ಠಸುತವಸೇನೇವ ರಾಜಚೋರಾದಿಕಥಂ, ಮುತವಸೇನಪಿ ಅನ್ನಾದಿಕಥಞ್ಚ ಅಕಥೇನ್ತೇನಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಕಪ್ಪಿಯಾಕಪ್ಪಿಯನಿಸ್ಸಿತಾ ವಾ**ತಿಆದೀಸು ರೂಪಾರೂಪಪಟಿಚ್ಛೇದಪದೇನ ಸಕಲಅಭಿಧಮ್ಮತ್ಥಪಿಟಕತ್ತಂ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಸಮಥಾಚಾರಾದೀಹಿ ಪಟಿಸಂಯುತ್ತ**ನ್ತಿ ಸಕಲಸುತ್ತನ್ತಪಿಟಕತ್ತಂ। ತತ್ಥ **ಸಮಥಾಚಾರೋ** ನಾಮ ಸಮಥಭಾವನಾಕ್ಕಮೋ। ತಥಾ **ವಿಪಸ್ಸನಾಚಾರೋ**। **ಠಾನನಿಸಜ್ಜವತ್ತಾದಿನಿಸ್ಸಿತಾ**ತಿ ಸಙ್ಘಮಜ್ಝಾದೀಸು ಗರುಚಿತ್ತೀಕಾರಂ ಪಚ್ಚುಪಟ್ಠಪೇತ್ವಾ ಠಾನಾದಿಕ್ಕಮನಿಸ್ಸಿತಾ ಚೇವ ಚುದ್ದಸಮಹಾವತ್ತಾದಿವತ್ತನಿಸ್ಸಿತಾ ಚ, **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಅಪ್ಪಿಚ್ಛತಾದಿನಿಸ್ಸಿತಾ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಞ್ಹೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ**ತಿ ಕೇನಚಿ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪಞ್ಹೇ ಪುಚ್ಛಿತೇ। ಇದಞ್ಚ ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತಂ, ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಉಪಟ್ಠಿತಂ ಧಮ್ಮಂ ಭಾಸಸ್ಸೂತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಕುಲಪದೇಸೋ ನಾಮ ಖತ್ತಿಯಾದಿಜಾತಿಯಮ್ಪಿ ಕಾಸಿಕರಾಜಕುಲಾದಿಕುಲವಿಸೇಸೋ। ಏತಮೇವಾಹ "**ಕುಲಪದೇಸೋ ಖತ್ತಿಯಕುಲಾದಿವಸೇನೇವ ವೇದಿತಬ್ಬೋ**"ತಿ। **ಸನ್ನಿಪಾತಮಣ್ಡಲೇ**ತಿ ಅತ್ತನೋ ಅನುವಿಜ್ಜಮಾನಪ್ಪಕಾರಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಞಾಪನತ್ಥಂ ಉಟ್ಠಾಯ ಸಙ್ಘಸನ್ನಿಪಾತಮಜ್ಝೇ ಇತೋ ಚಿತೋ ಚ ಪರೇಸಂ ಮುಖಂ ಓಲೋಕೇನ್ತೇನ ನ ಚರಿತಬ್ಬಂ। ಯಥಾನಿಸಿನ್ನೇನೇವ ಧಮ್ಮವಿನಯಾನುಗುಣಂ ವಿನಿಚ್ಛಯಂ ಯಥಾ ಸಬ್ಬೇ ಸುಣನ್ತಿ, ತಥಾ ವತ್ತಬ್ಬನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಅಚಣ್ಡಿಕತೇನಾ**ತಿ ಅಕತಚಣ್ಡಭಾವೇನ, ಅಫರುಸೇನಾತಿ ಅತ್ಥೋ। "**ಹಿತಾನುಕಮ್ಪಿನಾ**"ತಿ ಏತೇನ ಮೇತ್ತಾಪುಬ್ಬಭಾಗೋ ವುತ್ತೋ। "**ಕಾರುಣಿಕೇನ ಭವಿತಬ್ಬ**"ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಅಪ್ಪನಾಪ್ಪತ್ತಕರುಣಾ ವುತ್ತಾ। "**ಹಿತಪರಿಸಕ್ಕಿನಾ**"ತಿ ಇಮಿನಾ ಕರುಣಾಪುಬ್ಬಭಾಗೋ। ತೇನಾಹ "**ಕರುಣಾ ಚ ಕರುಣಾಪುಬ್ಬಭಾಗೋ ಚ ಉಪಟ್ಠಾಪೇತಬ್ಬೋತಿ ಅಯಂ ಪದದ್ವಯೇಪಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ**"ತಿ। **ಲಜ್ಜಿಯಾ**ತಿ ಲಜ್ಜಿನೀ।

ಅನುಯೋಗವತ್ತಂ ಕಥಾಪೇತ್ವಾತಿ "ಕಾಲೇನ ವಕ್ಖಾಮೀ"ತಿಆದಿನಾ (ಪರಿ॰ ೩೬೨) ವುತ್ತವತ್ತಂ। ಅನುಯುಞ್ಜನಾಚಾರಕ್ಕಮೇನೇವ ಅನುಯುಞ್ಜನಂ **ಅನುಯೋಗವತ್ತಂ** ನಾಮ, ತಂ ಕಥಾಪೇತ್ವಾ ತೇನೇವ ಕಮೇನ ಅನುಯುಞ್ಜಾಪೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಉಜುಮದ್ದವೇನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಜ್ಝಾಹರಿತಬ್ಬಪದಂ ದಸ್ಸೇತಿ "**ಉಪಚರಿತಬ್ಬೋ**"ತಿ। "ಧಮ್ಮೇಸು ಚ ಪುಗ್ಗಲೇಸು ಚಾ"ತಿ ಇದಂ "ಮಜ್ಝತ್ತೇನ ಭವಿತಬ್ಬ"ನ್ತಿ ಪಕತೇನ ಸಮ್ಬನ್ಧಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಆಹ "**ಧಮ್ಮೇಸು ಚ ಪುಗ್ಗಲೇಸು ಚ…ಪೇ॰… ಮಜ್ಝತ್ತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ**"ತಿ। ಯಞ್ಹಿ ಯತ್ಥ ಕತ್ತಚಿ ಕತ್ತಬ್ಬಂ, ತಂ ತತ್ಥ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತೋ ಮಜ್ಝತ್ತೋ ನಾಮ ನ ಹೋತಿ, ಧಮ್ಮೇಸು ಚ ಗಾರವೋ ಕತ್ತಬ್ಬೋ। ಪುಗ್ಗಲೇಸು ಪನ ಮೇತ್ತಾಭಾವೇನ ಪಕ್ಖಪಾತಗಾರವೋ। ತಸ್ಮಾ ಇಮಂ ವಿಧಿಂ ಅನತಿಕ್ಕನ್ತೋವ ತೇಸು ಮಜ್ಝತ್ತೋತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೩೬೬. ಸಂಸನ್ದನತ್ಥನ್ತಿ ಆಪತ್ತಿ ವಾ ಅನಾಪತ್ತಿ ವಾತಿ ಸಂಸಯೇ ಜಾತೇ ಸಂಸನ್ದಿತ್ವಾ ನಿಚ್ಛಯಕರಣತ್ಥಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। **ಅತ್ಥದಸ್ಸನಾಯಾ**ತಿ ಸಾಧೇತಬ್ಬಸ್ಸ ಆಪತ್ತಾದಿಉಪಮೇಯ್ಯತ್ಥಸ್ಸ ಚೋದಕಚುದಿತಕೇ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಏವ ಸರೂಪವಿಭಾವನತ್ಥಂ। **ಅತ್ಥೋ ಜಾನಾಪನತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಏವಂ ವಿಭಾವಿತೋ ಅತ್ಥೋ ಚೋದಕಚುದಿತಕಸಙ್ಘಾನಂ ಞಾಪನತ್ಥಾಯ ನಿಜ್ಝಾಪನತ್ಥಾಯ, ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಾಪನತ್ಥಾಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಠಪನತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಚೋದಕಚುದಿತಕೇ ಅತ್ತನೋ ಪಟಿಞ್ಞಾಯ ಏವ

ಆಪತ್ತಿಯಂ, ಅನಾಪತ್ತಿಯಂ ವಾ ಪತಿಟ್ಠಾಪನತ್ಥಾಯ। **ಸಾರಣತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಪಮುಟ್ಠಸರಾಪನತ್ಥಾಯ। **ಸವಚನೀಯಕರಣತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ದೋಸೇ ಸಾರಿತೇಪಿ ಸಮ್ಪಟಿಚ್ಛಿತ್ವಾ ಪಟಿಕಮ್ಮಂ ಅಕರೋನ್ತಸ್ಸ ಸವಚನೀಯಕರಣತ್ಥಾಯ। "**ನ ತೇ ಅಪಸಾದೇತಬ್ಬಾ**"ತಿ ಇದಂ ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ಥದಸ್ಸನಂ। ತತ್ಥ ಅವಿಸಂವಾದಕಟ್ಠಾನೇ ಠಿತಾ ಏವ ನ ಅಪಸಾದೇತಬ್ಬಾ, ನ ಇತರೇತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಪರಿನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಾಯಾತಿ ಆಯತಿಂ ಪಟಿಸನ್ಧಿಯಾ ಅಕಾರಣಭೂತಪರಿನಿಬ್ಬಾನತ್ಥಾಯ। ಪರಿನಿಬ್ಬಾನಞ್ಚ ನಾಮ ಖೀಣಾಸವಾನಂ ಸಬ್ಬಪಚ್ಛಿಮಾ ಚುತಿಚಿತ್ತಕಮ್ಮಜರೂಪಸಙ್ಖಾತಾ ಖನ್ಧಾ, ತೇ ಚ ಸಬ್ಬಾಕಾರತೋ ಸಮುಚ್ಛಿನ್ನಾನುಸಯತಾಯ ಪುನಬ್ಭವಾಯ ಅನನ್ತರಾದಿಪಚ್ಚಯಾ ನ ಹೋನ್ತಿ ಅಞ್ಞೇಹಿ ಚ ತಣ್ಹಾದಿಪಚ್ಚಯೇಹಿ ವಿರಹಿತತ್ತಾ। ತಸ್ಮಾ "**ಅಪ್ಪಚ್ಚಯಪರಿನಿಬ್ಬಾನ**"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ। **ತ**ನ್ತಿ ವಿಮುತ್ತಿಞಾಣದಸ್ಸನಂ। ತೇನೇವಾಹ "**ತಸ್ಮಿ**"ನ್ತಿ। **ವಿನಯಮನ್ತನಾ**ತಿ ವಿನಯವಿನಿಚ್ಛಯೋ। **ಸೋತಾವಧಾನ**ನ್ತಿ ಸೋತಸ್ಸ ಓದಹನಂ, ಸವನನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ "**ಯಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ ಞಾಣ**"ನ್ತಿ। ಯಥಾವುತ್ತಾಯ ವಿನಯಸಂವರಾದಿಕಾರಣಪರಮ್ಪರಾಯ ವಿಮುತ್ತಿಯಾ ಏವ ಪಧಾನತ್ತಾ ಸಾ ಪುನ ಚಿತ್ತಸ್ಸ ವಿಮೋಕ್ಖೋತಿ ಉದ್ಧಟೋತಿ ಆಹ "**ಅರಹತ್ತಫಲಸಙ್ಖಾತೋ ವಿಮೋಕ್ಖೋ**"ತಿ। ಅಥ ವಾ **ಯೋ** ಯಂ ಕಿಞ್ಚಿ ಧಮ್ಮಂ **ಅನುಪಾದಿಯಿತ್ವಾ** ಪರಿನಿಬ್ಬಾನವಸೇನ **ಚಿತ್ತಸ್ಸ** ಚಿತ್ತಸನ್ತತಿಯಾ, ತಪ್ಪಟಿಬದ್ಧಕಮ್ಮಜರೂಪಸನ್ತತಿಯಾ ಚ **ವಿಮೋಕ್ಖೋ** ವಿಮುಚ್ಚನಂ ಅಪುನಪ್ಪವತ್ತಿವಸೇನ ವಿಗಮೋ, **ಏತದತ್ಥಾಯ** ಏತಸ್ಸ ವಿಗಮಸ್ಸತ್ಥಾಯ ಏವಾತಿ ಏವಂ ನಿಗಮನವಸೇನಪೇತ್ಥ ಅತ್ಥೋ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

೩೬೭. ಅನುಯೋಗವತ್ತಗಾಥಾಸು **ಕುಸಲೇನ ಬುದ್ಧಿಮತಾ**ತಿ ಸಮ್ಮಾಸಮ್ಬುದ್ಧೇನ। **ಕತ**ನ್ತಿ ನಿಬ್ಬತ್ತಿತಂ, ಪಕಾಸಿತನ್ತಿ ಅತ್ಥೋ। **ತೇನೇವಾ**ತಿಆದೀಸು ತೇನೇವ ಕತಾಕತಸ್ಸ ಅಜಾನನೇವ ಪುಬ್ಬಾಪರಂ ಅಜಾನನಸ್ಸ, ಅಞ್ಞಸ್ಸಪಿ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಯಂ ಕತಾಕತಂ ಹೋತಿ, ತಮ್ಪಿ ನ ಜಾನಾತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅತ್ತನೋ ಸದಿಸಾಯಾ**ತಿ ಯಥಾವುತ್ತೇಹಿ ದೋಸೇಹಿ ಯುತ್ತತಾಯ ಅತ್ತನಾ ಸದಿಸಾಯ।

ಅನುವಿಜ್ಜಕಸ್ಸ ಪಟಿಪತ್ತಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಮಹಾಸಙ್ಗಾಮಂ

ವೋಹರನ್ತೇನ ಜಾನಿತಬ್ಬಾದಿವಣ್ಣನಾ

೩೭೮-೩೭೪. ಮಹಾಸಙ್ಗಾಮೇ ಪಾಳಿಯಂ **ಸಙ್ಗಾಮಾವಚರೇನಾ**ತಿ ಅನುವಿಜ್ಜಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ವತ್ಥೂ**ತಿ ಮೇಥುನಾದಿವೀತಿಕ್ಕಮೋ। **ನಿದಾನ**ನ್ತಿ ವೇಸಾಲಿಆದಿಪಞ್ಞತ್ತಿಟ್ಠಾನಂ। **ಪುಗ್ಗಲೋ ಅಕಾರಕೋ ಜಾನಿತಬ್ಬೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಸಙ್ಘೇ ವಾ ಗಣೇ ವಾ ಪರಿಣಾಯಕಭೂತೋ ಪುಗ್ಗಲೋತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

೩೭೫. **ವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಸಿಕ್ಖಾಪದ**ನ್ತಿ ನೀಲಾದಿದಸನ್ನಂ ಸುಕ್ಕಾನಂ ಮೋಚನವಸೇನ ವುತ್ತಂ ಸುಕ್ಕವಿಸ್ಸಟ್ಠಿಸಿಕ್ಖಾಪದಂ। ತಞ್ಹಿ ತೇಲಾದಿಮನ್ದವಣ್ಣಾನಂ ನೀಲಾದಿಪಚುರವಣ್ಣಾನಂ ವಸೇನ "**ವಣ್ಣಾವಣ್ಣಾ**"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಪಚುರತ್ಥೇ ಹಿ ಇಧ ಅವಣ್ಣೋತಿ **ಅ**-ಕಾರೋ।

೩೭೯. **ಯಾವ ಅಕನಿಟ್ಠಬ್ರಹ್ಮಾನೋ ದ್ವಿಧಾ ಹೋನ್ತೀ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅವಿಹಾದಿಸುದ್ಧಾವಾಸಿಕಾ ಅಞ್ಞಭೂಮೀಸು ಅರಿಯಾ ಧಮ್ಮವಾದೀಪಕ್ಖಂ ಏವ ಭಜನ್ತಿ, ಇತರೇ ದುವಿಧಮ್ಪೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ।

ವೋಹರನ್ತೇನ ಜಾನಿತಬ್ಬಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಕಥಿನಭೇದಂ

ಕಥಿನಅತ್ಥತಾದಿವಣ್ಣನಾ

೪೦೪. ಕಥಿನೇ **ಅನಾಗತವಸೇನಾ**ತಿ ಉದಕಾಹರಣಾದಿಪಯೋಗೇ ಉಪ್ಪನ್ನೇ ಪಚ್ಛಾ ಧೋವನಾದಿಪುಬ್ಬಕರಣಸ್ಸ ಉಪ್ಪತ್ತಿತೋ ತಪ್ಪಯೋಗಸ್ಸ ಅನಾಗತವಸೇನೇವ ಅನನ್ತರಪಚ್ಚಯೋ। ಪಚ್ಚಯತ್ತಞ್ಚಸ್ಸ ಕಾರಿಯಭೂತಸ್ಸ ಯಸ್ಮಾ ನಿಪ್ಫಾದೇತಬ್ಬತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಪಚ್ಚಯಾ ಪವತ್ತಾ, ನ ವಿನಾ ತೇನ, ತಸ್ಮಾ ತೇನ ಪರಿಯಾಯೇನ ವುತ್ತಂ, ನ ಸಭಾವತೋ ಸಬ್ಬತ್ಥ। ತೇನಾಹ **"ಪಯೋಗಸ್ಸ ಹೀ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ ಪಯೋಗಸ್ಸ ಸತ್ತವಿಧಮ್ಪಿ ಪುಬ್ಬಕರಣಂ ಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ಕಾರಣಮಾಹ **"ಯಸ್ಮಾ"**ತಿಆದಿ। **ಪುಬ್ಬಕರಣಸ್ಸತ್ಥಾಯಾ**ತಿ ಪುಬ್ಬಕರಣಸ್ಸ ನಿಪ್ಫಾದನತ್ಥಾಯ। **ಪುರೇಜಾತಪಚ್ಚಯೇ**ತಿ ಪುರೇಜಾತಪಚ್ಚಯಸ್ಸ ವಿಸಯೇ। **ಏಸಾ**ತಿ ಪಯೋಗೋ। ಧೋವನಾದಿಧಮ್ಮೇಸು ಏಕಮ್ಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪುರೇಜಾತಪಚ್ಚಯಭೂತಂ ಧಮ್ಮಂ ನ ಲಭತಿ, ಅತ್ತನೋ ಉಪ್ಪತ್ತಿತೋ ಪುರೇಜಾತಸ್ಸ ಪುಬ್ಬಕರಣಸ್ಸ ಅಭಾವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಲಭತೀ**ತಿ ಪಚ್ಛಾಜಾತಪಚ್ಚಯಂ ಪುಬ್ಬಕರಣಂ ಲಭತಿ, ಪಚ್ಛಾಜಾತಪಚ್ಚಯೋ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಪನ್ನರಸ ಧಮ್ಮಾ ಸಹಜಾತಪಚ್ಚಯೇನ ಪಚ್ಚಯೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ಪುಬ್ಬಕರಣಸ್ಸಾತಿ ವಾ ಪಯೋಗಸ್ಸಾತಿ ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಕಸ್ಸಚಿ ಪಚ್ಚಯುಪ್ಪನ್ನಸ್ಸ ಅಪರಾಮಟ್ಠತ್ತಾ ಪನ್ನರಸ ಧಮ್ಮಾ ಸಯಂ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಸಹಜಾತಪಚ್ಚಯೇನ ಪಚ್ಚಯೋತಿ ಏವಮತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ, ತೇಹಿ ಸಹ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಸ್ಸ ಅಞ್ಞಸ್ಸ ಅಭಾವಾ। ಏವಂ ಉಪರಿ ಸಬ್ಬತ್ಥ। ತೇನಾಹ **"ಸಹಜಾತಪಚ್ಚಯಂ ಪನಾ"**ತಿಆದಿ। **ಮಾತಿಕಾ ಚ ಪಲಿಬೋಧಾ ಚಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಚ**-ಸದ್ದೇನ ಪಞ್ಚಾನಿಸಂಸಾನಿ ಗಹಿತಾನೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏವಂ **ಮಾತಿಕಾನಞ್ಚ ಪಲಿಬೋಧಾನಞ್ಚಾ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ। ತೇಹಿಪಿ ಅತ್ಥೋ ಅನನ್ತರಮೇವ ಮಾತಿಕಾದೀಹಿ ಸಹ ಜಾಯನ್ತಿ। ತೇನೇವ "ಪನ್ನರಸ ಧಮ್ಮಾ ಸಹಜಾತಪಚ್ಚಯೇನ ಪಚ್ಚಯೋ"ತಿ ವುತ್ತಾ। **ಆಸಾ**ತಿ ಚೀವರಾಸಾ। **ವತ್ಥೂ**ತಿ ಆಸಾಯ ನಿಮಿತ್ತಭೂತಂ ಅನುಪ್ಪನ್ನಚೀವರಂ। "ದಸ್ಸಾಮ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾ"ತಿ ಹಿ ದಾಯಕೇಹಿ ಪಟಿಞ್ಞಾತಚೀವರಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅನನ್ತರಂ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾ ಚೀವರಾಸಾ ಅನನ್ತರಪಚ್ಚಯಾದಿಭಾವೇನ ವುತ್ತಾ। **ಆಸಾನಞ್ಚ ಅನಾಸಾನಞ್ಚಾ**ತಿ ಲಬ್ಭಮಾನಕಚೀವರೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಚೀವರಾಸಾನಞ್ಚೇವ ಅಲಬ್ಭಮಾನೇ ಚೀವರೇ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಅನಾಸಾನಞ್ಚ, ಆಸಾನಂ, ತಬ್ಬಿಗಮಾನಞ್ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಖಣೇ ಖಣೇ ಉಪ್ಪತ್ತಿಭೇದಂ ಸನ್ಧಾಯ **"ಆಸಾನ"**ನ್ತಿ ಬಹುವಚನಂ ಕತಂ, ಆಸಾಯ , ಅನಾಸಾಯ ಚಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **"ಆಸಾ ಚ ಅನಾಸಾ ಚಾ"**ತಿ।

ಕಥಿನಅತ್ಥತಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪುಬ್ಬಕರಣನಿದಾನಾದಿವಿಭಾಗವಣ್ಣನಾ

೪೦೬-೭. **ಛ ಚೀವರಾನೀ**ತಿ ಖೋಮಾದೀಸು ಛಸು ಅಞ್ಞತರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸಬ್ಬಸಙ್ಗಾಹಿಕವಸೇನ ಪನ **"ಚೀವರಾನೀ"**ತಿ ಬಹುವಚನಂ ಕತಂ। ಪಾಳಿಯಂ ಪನೇತ್ಥ **ವತ್ಥು, ಆಸಾ ಚ ಅನಾಸಾ ಚಾ**ತಿಆದೀಸು ಅತ್ಥತೇ ಕಥಿನೇ ಆನಿಸಂಸವಸೇನ ಉಪ್ಪಜ್ಜನಕಪಚ್ಚಾಸಾಚೀವರಂ "ವತ್ಥೂ"ತಿ ವುತ್ತಂ। ಕಥಿನಚೀವರಂ ಹೇತುಪಚ್ಚಯ-ಸದ್ದೇಹಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ।

೪೦೮. **ಪಚ್ಚುದ್ಧಾರೋ ತೀಹಿ ಧಮ್ಮೇಹೀ**ತಿಆದಿ ಕಥಿನತ್ಥಾರತ್ಥಾಯ ತಿಚೀವರತೋ ಅಞ್ಞಂ ವಸ್ಸಿಕಸಾಟಿಕಾದಿಂ ಪಚ್ಚುದ್ಧರಿತುಂ, ಅಧಿಟ್ಠಹಿತ್ವಾ ಅತ್ಥರಿತುಞ್ಚ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸನತ್ಥಂ ವುತ್ತಂ। **"ವಚೀಭೇದೇನಾ"**ತಿ ಏತೇನ ಕೇವಲಂ ಕಾಯೇನ ಕಥಿನತ್ಥಾರೋ ನ ರುಹತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ।

ಪುಬ್ಬಕರಣನಿದಾನಾದಿವಿಭಾಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಕಥಿನಾದಿಜಾನಿತಬ್ಬವಿಭಾಗವಣ್ಣನಾ

೪೧೭. **ಯೇಸು ರೂಪಾದಿಧಮ್ಮೇಸೂತಿ** “ಪುರಿಮವಸ್ಸಂವುತ್ಥಾ ಭಿಕ್ಖೂ, ಪಞ್ಚಹಿ ಅನೂನೋ ಸಙ್ಘೋ, ಚೀವರಮಾಸೋ, ಧಮ್ಮೇನ ಸಮೇನ ಸಮುಪ್ಪನ್ನಂ ಚೀವರ”ನ್ತಿ ಏವಮಾದೀಸು ಯೇಸು ರೂಪಾರೂಪಧಮ್ಮೇಸು। **ಸತೀತಿ** ಸನ್ತೇಸು। **ಮಿಸ್ಸೀಭಾವೋತಿ** ಸಂಸಗ್ಗತಾ ಸಮೂಹಪಞ್ಞತ್ತಿಮತ್ತಂ। ತೇನಾಹ **“ನ ಪರಮತ್ಥತೋ ಏಕೋ ಧಮ್ಮೋ ಅತ್ಥೀ”**ತಿ।

೪೧೮. **ಏಕತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀ**ತಿ ಕಥಿನುದ್ಧಾರೇನ ಸಹ ಉಪ್ಪಜ್ಜಮಾನಾರಹಾ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಕಥಿನತ್ಥಾರತೋ ಹಿ ಪಭುತಿ ಸಬ್ಬೇ ಕಥಿನುದ್ಧಾರಾ ತಂ ತಂ ಕಾರಣನ್ತರಮಾಗಮ್ಮ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ಸಬ್ಬೇ **ಏಕುಪ್ಪಾದಾ** ನಾಮ ಜಾತಾ। ತೇಸು ಅನ್ತರುಬ್ಭಾರಸಹುಬ್ಭಾರಾ ದ್ವೇ ಏವ ತಂ ವಿಹಾರಂ ಅನತ್ಥತಕಥಿನವಿಹಾರಸದಿಸಂ ಕರೋನ್ತಾ ಸಯಂ ಸಕಲೇನ ಕಥಿನತ್ಥಾರೇನ ಸಹ ನಿರುಜ್ಝನ್ತಿ ಉದ್ಧಾರಭಾವಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ । ಅವಸೇಸಾ ಪನ ತಂ ತಂ ಪಾಟಿಪುಗ್ಗಲಿಕಮೇವ ಕಥಿನತ್ಥಾರಂ ದ್ವಿನ್ನಂ ಪಲಿಬೋಧಾನಂ ಉಪಚ್ಛಿನ್ದನವಸೇನ ನಿರೋಧೇನ್ತಾ ಸಯಂ ಉದ್ಧಾರಭಾವಂ ಪಾಪುಣನ್ತಿ, ನ ಸಕಲಂ ಕಥಿನತ್ಥಾರಂ। ಕಥಿನುದ್ಧಾರಾನಞ್ಚ **ನಿರೋಧೋ** ನಾಮ ತಂ ತಂ ಕಾರಣಮಾಗಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರಭಾವಪ್ಪತ್ತಿ, ಏವಞ್ಚ ಉಪ್ಪತ್ತಿ ನಾಮ ಕಥಿನುದ್ಧಾರೋ ಏವ। ತೇನಾಹ **“ಸಬ್ಬೇಪಿ ಅತ್ಥಾರೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಏಕತೋ ಉಪ್ಪಜ್ಜನ್ತೀ”**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಪುರಿಮಾ ದ್ವೇ**ತಿ “ಏಕುಪ್ಪಾದಾ ಏಕನಿರೋಧಾ”ತಿ ಪಾಳಿಯಂ ಪಠಮಂ ವುತ್ತಾ ಅನ್ತರುಬ್ಭಾರಸಹುಬ್ಭಾರಾ ದ್ವೇ। **ತೇಸೂತಿ** ಪಕ್ಕಮನನ್ತಿಕಾದೀಸು। **ಉದ್ಧಾರಭಾವಂ ಪತ್ತೇಸೂತಿ** ಉದ್ಧಾರಭಾವಪ್ಪತ್ತಿಸಙ್ಖಾತನಿರೋಧಂ ಪತ್ತೇಸೂತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅತ್ಥಾರೋ ತಿಟ್ಠತೀ**ತಿ ಕತಚೀವರಂ ಆದಾಯ ಪಕ್ಕನ್ತಾದಿಪುಗ್ಗಲಂ ಠಪೇತ್ವಾ ತದವಸೇಸಾನಂ ಪಲಿಬೋಧಸಬ್ಭಾವತೋ ಕಥಿನತ್ಥಾರೋ ತಿಟ್ಠತಿ।

ಕಥಿನಾದಿಜಾನಿತಬ್ಬವಿಭಾಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಞ್ಞತ್ತಿವಗ್ಗವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಸಙ್ಗಹವಗ್ಗೋ

ಉಪಾಲಿಪಞ್ಚಕಂ

ನಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೪೨೧. **ಸಮಗ್ಗೇಹಿ ಕರಣೀಯಾನೀ**ತಿ ವಿವಾದಾಧಿಕರಣೇಹಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅಸಮಗ್ಗಾ ಹುತ್ವಾ ಪಚ್ಛಾ ಸಾಮಗ್ಗಿಂ ಉಪಗತೇಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬಾನಿ। ಕಿಂ ಪನ ಅಸಞ್ಞತಮಿಸ್ಸಪರಿಸಾಯ ಸದ್ಧಿಂ ಲಜ್ಜಿನೋ ಸಾಮಗ್ಗಿಂ ಕರೋನ್ತೀತಿ ಆಹ **"ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಾದೀಸು ಹೀ"**ತಿಆದಿ। ತತ್ಥ **ಠಿತಾಸೂ**ತಿ ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಾಸು ಅಪ್ಪವತ್ತೀಸು। **ಉಪತ್ಥಮ್ಭೋ ನ ದಾತಬ್ಬೋ**ತಿ ಉಪರೂಪರಿ ಅಪ್ಪವತ್ತನತ್ಥಾಯ ಮಯಮ್ಪಿ ಉಪೋಸಥಂ ನ ಕರಿಸ್ಸಾಮಾತಿಆದಿನಾ ಕಲಹಸ್ಸ ಉಪತ್ಥಮ್ಭೋ ನ ದಾತಬ್ಬೋ, ಧಮ್ಮೇನ ವಿನಯೇನ ಸಾಮಗ್ಗಿಂ ಕತ್ವಾ ಸಮಗ್ಗೇಹೇವ ಅಸಞ್ಞತಾ ಭಿಕ್ಖೂ ವಿನೇತಬ್ಬಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ತೇನಾಹ **"ಸಚೇ ಸಙ್ಘೋ ಅಚ್ಚಯಂ ದೇಸಾಪೇತ್ವಾ"**ತಿಆದಿ। **ಭಿಕ್ಖುನೋ ನಕ್ಖಮತೀ**ತಿ ಕೇಸುಚಿ ಪುಗ್ಗಲೇಸು ಅಪ್ಪಮತ್ತಕದೋಸದಸ್ಸನೇನ ನ ರುಚ್ಚತಿ। **ದಿಟ್ಠಾವಿಕಮ್ಮಮ್ಪಿ ಕತ್ವಾ**ತಿ "ನ ಮೇತಂ ಖಮತೀ"ತಿ ಸಭಾಗಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಅತ್ತನೋ ದಿಟ್ಠಿಂ ಆವಿಕತ್ವಾ। **ಉಪೇತಬ್ಬಾ**ತಿ ಸಾಸನಹಾನಿಯಾ ಅಭಾವಾ ಸಾಮಗ್ಗಿಂ ಅಕೋಪೇತ್ವಾ ಕಾಯಸಾಮಗ್ಗೀ ದಾತಬ್ಬಾ, ಈದಿಸೇ ಠಾನೇ ಅಲಜ್ಜಿಪರಿಭೋಗೋ ಆಪತ್ತಿಕರೋ ನ ಹೋತಿ, ವಟ್ಟತಿಯೇವ। ಯೇ ಪನ ಸಾಸನವಿನಾಸಾಯ ಪಟಿಪನ್ನಾ, ತೇಹಿ ಸಹ ನ ವತ್ತತಿ, ಆಪತ್ತಿ ಏವ ಹೋತಿ ಸಾಸನವಿನಾಸೋ ಚ। ತೇನಾಹ **"ಯತ್ರ ಪನ ಉದ್ಧಮ್ಮ"**ನ್ತಿಆದಿ। **"ದಿಟ್ಠಾವಿಕಮ್ಮಂ ನ ವಟ್ಟತೀ"**ತಿ ಇಮಿನಾ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಆವಿಕತಾಯಪಿ ಆಪತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತಿ।

೪೨೨. **ಕಣ್ಹವಾಚೋ**ತಿ ರಾಗದೋಸಾದೀಹಿ ಕಿಲಿಟ್ಠವಚನೋ। ಅನತ್ಥಕವಚನಸ್ಸ ದೀಪನಂ ಪಕಾಸನಂ ಅಸ್ಸಾತಿ **ಅನತ್ಥಕದೀಪನೋ। ಮಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯಾ**ತಿ ವಿನಿಚ್ಛಯಕರಣಂ ತವ ಭಾರೋತಿ ಸಙ್ಘೇನ ಭಾರೇ ಅಕತೇಪಿ "ಅಹಮೇವೇತ್ಥ ವೋಹರಿತುಂ ಅರಹರೂಪೋ"ತಿ ಮಾನಂ ನಿಸ್ಸಾಯ। **ಯಥಾದಿಟ್ಠಿಯಾ**ತಿ ಅನುರೂಪಲದ್ಧಿಯಾ। ಯಸ್ಸ ಹಿ ಅತ್ಥಸ್ಸ ಯಾದಿಸೀ ದಿಟ್ಠಿ ಅನುರೂಪಾ, ತಂ ಗಹೇತ್ವಾ ನ ಬ್ಯಾಕತಾತಿ ಅತ್ಥೋ ।**ಅಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ**ತಿ ಅಧಮ್ಮಾದಿಅತ್ಥಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ, ನ ಪುಗ್ಗಲಂ, ಅಸ್ಸ ಅಧಮ್ಮಾದಿಅತ್ಥಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಅತ್ತನೋ ಸರೂಪಸ್ಸ ಯಾ ಅನುರೂಪಾ ದಿಟ್ಠೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಲದ್ಧಿಂ ನಿಕ್ಖಿಪಿತ್ವಾ**ತಿ ಅನುರೂಪಲದ್ಧಿಂ ಛಡ್ಡೇತ್ವಾ, ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **"ಅಧಮ್ಮಾದೀಸು ಧಮ್ಮಾದಿಲದ್ಧಿಕೋ ಹುತ್ವಾ"**ತಿ। ಅಥ ವಾ ಅತ್ತನೋ ಲದ್ಧಿಂ ನಿಗೂಹಿತ್ವಾ ಪುಗ್ಗಲಾನುಗುಣಂ ತಥಾ ಬ್ಯಾಕರೋನ್ತೋ ನ ಯಥಾದಿಟ್ಠಿಯಾ ಬ್ಯಾಕತಾ ನಾಮ। ಇಮಸ್ಮಿಂ ಪಕ್ಖೇ **ಅಧಮ್ಮಾದೀಸು ಧಮ್ಮಾದಿಲದ್ಧಿಕೋ ಹುತ್ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಅಧಮ್ಮಾದೀಸು ಧಮ್ಮಾದಿಲದ್ಧಿಕೋ ವಿಯ ಹುತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ।

ನಪ್ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭನವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ವೋಹಾರವಗ್ಗಾದಿವಣ್ಣನಾ

೪೨೪. **ಕಮ್ಮಞತ್ತೀ**ತಿ ಕಮ್ಮಭೂತಾ ಞತ್ತಿ। ಅನುಸ್ಸಾವನನಿರಪೇಕ್ಖಾ ಞತ್ತಿಕಮ್ಮಭೂತಾ ಞತ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಮ್ಮಪಾದಞತ್ತಿ** ನಾಮ ಞತ್ತಿದುತಿಯಕಮ್ಮಾದೀಸು ಅನುಸ್ಸಾವನಕಮ್ಮಸ್ಸ ಪಾದಭೂತಾ ಅಧಿಟ್ಠಾನಭೂತಾ ಞತ್ತಿ। **ನವಸು ಠಾನೇಸೂ**ತಿ ಓಸಾರಣಾದೀಸು ನವಸು ಠಾನೇಸು। **ದ್ವೀಸು ಠಾನೇಸೂ**ತಿ ಞತ್ತಿದುತಿಯಞತ್ತಿಚತುತ್ಥಕಮ್ಮೇಸು।

ಸುತ್ತಾನುಲೋಮನ್ತಿ ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗೇ ಸುತ್ತಾನುಲೋಮಭೂತೇ ಮಹಾಪದೇಸೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ವಿನಯಾನುಲೋಮ**ನ್ತಿ ಖನ್ಧಕಪರಿವಾರಾನುಲೋಮಭೂತೇ ಮಹಾಪದೇಸೇ। **ಸುತ್ತನ್ತಿಕೇ ಚತ್ತಾರೋ ಮಹಾಪದೇಸೇ**ತಿ ಸುತ್ತಾಭಿಧಮ್ಮಪಿಟಕೇಸು ಅನುಞ್ಞಾತಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಸುತ್ತಾನುಲೋಮವಸೇನ ನಯತೋ ಗಹೇತಬ್ಬೇ ಚತ್ತಾರೋ ಅತ್ಥೇ।

೪೨೫. **ದಿಟ್ಠೀನಂ ಆವಿಕಮ್ಮಾನೀ**ತಿ ಆಪತ್ತಿಲದ್ಧೀನಂ ಪಕಾಸನಾನಿ, ಆಪತ್ತಿದೇಸನಾಕಮ್ಮಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಯಥಾ ಚತೂಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ದಿಟ್ಠಿ ಆವಿಕತಾ ಹೋತೀತಿ ಯಥಾ ಆವಿಕತೇ ಚತೂಹಿ ಪಞ್ಚಹಿ ಏಕೀಭೂತೇಹಿ ಏಕಸ್ಸ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ಆಪತ್ತಿ ದೇಸಿತಾ ನಾಮ ಹೋತಿ, ಏವಂ ದೇಸೇತೀತಿ ಅತ್ಥೋ। ಏವಂ ದೇಸೇನ್ತೋ ಚ ಅತ್ತನಾ ಸದ್ಧಿಂ ತಯೋ ವಾ ಚತ್ತಾರೋ ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಗಹೇತ್ವಾ ಏಕಸ್ಸ ಸನ್ತಿಕೇ ದೇಸೇತಿ। ಏವಂ ದೇಸೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ದೇಸಿತಾ ಚ ಆಪತ್ತಿ ನ ವುಟ್ಠಾತಿ, ದೇಸನಾಪಚ್ಚಯಾ ದುಕ್ಕಟಞ್ಚ ಹೋತಿ। ದ್ವಿನ್ನಂ ತಿಣ್ಣಂ ಪನ ಏಕತೋ ದೇಸೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

೪೪೪. **ಅದಸ್ಸನೇನಾತಿ** ಇಮಸ್ಸ ಅಕಪ್ಪಿಯಂ ಪರಿವಜ್ಜೇನ್ತಾನಂ ವಿನಯಧರಾನಂ ಪಟಿಪತ್ತಿಯಾ ಅದಸ್ಸನೇನ , ತೇಸಂ ದಿಟ್ಠಾನುಗತಿಂ ಅನಾಪಜ್ಜನೇನಾತಿಪಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। **ಅಕಪ್ಪಿಯೇ ಕಪ್ಪಿಯಸಞ್ಞಿತಾಯಾತಿ** ರಜತಾದಿಅಕಪ್ಪಿಯೇ ತಿಪುಆದಿಸಞ್ಞಿತಾಯ । **ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಾ ಅಞ್ಞೇಸಂ ವಾ ವುಚ್ಚಮಾನಂ ಅಸುಣನ್ತೋ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ** ಏತ್ಥ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ಅಸುಣನ್ತೋ ವಾ ಪುಚ್ಛಿಯಮಾನಂ ಅಸುಣನ್ತೋ ವಾತಿ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। **ಏಕರತ್ತಾತಿಕ್ಕಮಾದಿವಸೇನಾತಿ** ಅಧಿಟ್ಠಿತಚೀವರೇನ ವಿಪ್ಪವಸಿತ್ವಾ ಏಕರತ್ತಾತಿಕ್ಕಮೇನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ ಆಪಜ್ಜತಿ। **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಛರತ್ತಾತಿಕ್ಕಮಾದೀನಂ ಸಙ್ಗಹೋ।

೪೫೦. **ಅನತ್ಥಂ ಕಲಿಸಾಸನನ್ತಿ** ಅನತ್ಥಾವಹಂ ಕೋಧವಚನಂ ಆರೋಪೇನ್ತೋ ದೋಸಂ ಆರೋಪೇನ್ತೋ ಉಪದ್ದವಾಯ ಪರಿಸಕ್ಕತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೫೪. **ವೋಹಾರನಿರುತ್ತಿಯನ್ತಿ** ತಸ್ಸ ತಸ್ಸ ಅತ್ಥಸ್ಸ ವಾಚಕಸದ್ದೇ ಪಭೇದಗತಞಾಣಪ್ಪತ್ತೋ ನ ಹೋತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೫೫. **ಪರಿಮಣ್ಡಲಬ್ಯಞ್ಜನಾರೋಪನೇ ಕುಸಲೋ ನ ಹೋತೀತಿ** ಪರಿಮಣ್ಡಲೇನ ಪದಬ್ಯಞ್ಜನೇನ ವತ್ಥುಂ, ಪರೇಹಿ ವುತ್ತಂ ಜಾನಿತುಞ್ಚ ಅಸಮತ್ಥೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೫೮. **ಅನುಸ್ಸಾವನೇನಾತಿ** ಅನು ಅನು ಕಥನೇನ। ತೇನಾಹ **"ನನು ತುಮ್ಹೇ"**ತಿಆದಿ, ಯಂ ಅವೋಚುಮ್ಹ, ಸ್ವಾಯಂ ಪಕಾಸಿತೋತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತತ್ಥ **ಯನ್ತಿ** ಇದಂ ಯಸ್ಮಾ ವಚನಾಪೇಕ್ಖಂ ನ ಹೋತಿ, ವಚನತ್ಥಾಪೇಕ್ಖಮೇವ, ತಸ್ಮಾ ತೇನ ವಚನೇನ ನಾನಾಕರಣಾಭಾವಂ ಪಕಾಸಯಿಸ್ಸಾಮಾತಿ ಯಮತ್ಥಂ ಅವೋಚುಮ್ಹಾತಿ ಅತ್ಥೋ ಗಹೇತಬ್ಬೋ। ತೇನೇವ **"ಸ್ವಾಯ"**ನ್ತಿ ಪುಲ್ಲಿಙ್ಗವಸೇನ ಪಟಿನಿದ್ದೇಸೋ ಕತೋ, ತಸ್ಸ ಸೋ ಅಯಂ ನಾನಾಕರಣಾಭಾವೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೬೭. **ಮಞ್ಚಪದಾದೀಸುಪಿ ನಳಾಟಂ ಪಟಿಹಞ್ಞೇಯ್ಯಾತಿ** ಅನ್ಧಕಾರೇ ಚಮ್ಮಖಣ್ಡಂ ಪಞ್ಞಪೇತ್ವಾ ವನ್ದಿತುಂ ಓನಮನ್ತಸ್ಸ ನಳಾಟಂ ವಾ ಅಕ್ಖಿ ವಾ ಮಞ್ಚಾದೀಸು ಪಟಿಹಞ್ಞತಿ। ಏತೇನ ವನ್ದತೋಪಿ ಆಪತ್ತಿಅಭಾವಂ ವತ್ವಾ ವನ್ದನಾಯ ಸಬ್ಬಥಾ ಪಟಿಕ್ಖೇಪಾಭಾವಞ್ಚ ದೀಪೇತಿ। ಏವಂ ಸಬ್ಬತ್ಥ ಸುತ್ತನ್ತರೇಹಿ ಅಪ್ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೇಸು। ನಗ್ಗಾದೀಸು ಪನ ವನ್ದಿತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ। **ಏಕತೋ ಆವಟ್ಟೋತಿ** ಏಕಸ್ಮಿಂ ದೋಸಾಗತಿಪಕ್ಖೇ ಪರಿವತ್ತೋ ಪವಿಟ್ಠೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **"ಸಪತ್ತಪಕ್ಖೇ ಠಿತೋ"**ತಿ। **ವನ್ದಿಯಮಾನೋತಿ** ಓನಮಿತ್ವಾ ವನ್ದಿಯಮಾನೋ। ವನ್ದಿತಬ್ಬೇಸು ಉದ್ದೇಸಾಚರಿಯೋ, ನಿಸ್ಸಯಾಚರಿಯೋ ಚ ಯಸ್ಮಾ ನವಕಾಪಿ ಹೋನ್ತಿ, ತಸ್ಮಾ ತೇ ವುಡ್ಢಾ ಏವ ವನ್ದಿಯಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಾ।

೪೭೦. **ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಮೇವಾತಿ** ಸಹಸೇಯ್ಯಾದಿಪಣ್ಣತ್ತಿವಜ್ಜಂ। **ಇತರನ್ತಿ** ಸಚಿತ್ತಕಂ।

ವೋಹಾರವಗ್ಗಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಪರದುತಿಯಗಾಥಾಸಙ್ಗಣಿಕಂ

ಕಾಯಿಕಾದಿಆಪತ್ತಿವಣ್ಣನಾ

೪೭೪. **“ಕತಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ”**ತಿಆದಿನಾ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೇನ ವಿನಯಸ್ಸ ಪಾಟವತ್ಥಂ ಸಯಮೇವ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಕತಂ। **ಭಿಕ್ಖುನೀನಂಯೇವ...ಪೇ॰... ಅಟ್ಠವತ್ಥುಕಾ ನಾಮಾ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಪಞ್ಞತ್ತಾ ಏಕಾ ಏವ ಆಪತ್ತಿ ಅಟ್ಠವತ್ಥುಕಾ ನಾಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೭೫. **ಕಮ್ಮಞ್ಚ ಕಮ್ಮಪಾದಕಾ ಚಾ**ತಿ ಏತ್ಥ ಯಸ್ಮಾ ಞತ್ತಿಕಮ್ಮೇಸು ಞತ್ತಿ ಸಯಮೇವ ಕಮ್ಮಂ ಹೋತಿ, ಞತ್ತಿದುತಿಯಞತ್ತಿಚತುತ್ಥೇಸು ಕಮ್ಮೇಸು ಅನುಸ್ಸಾವನಸಙ್ಖಾತಸ್ಸ ಕಮ್ಮಸ್ಸ ಞತ್ತಿಪಾದಕಭಾವೇನ ತಿಟ್ಠತಿ, ತಸ್ಮಾ ಇಮಾನಿ ದ್ವೇ “ಞತ್ತಿಕಿಚ್ಚಾನೀ”ತಿ ವುತ್ತಾನಿ।

ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ದುಕ್ಕಟಾ ಕತಾತಿ ದಸಸುಪಿ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇಸು ಏಕತೋಉಪಸಮ್ಪನ್ನಾಯ ವಸೇನ ವುತ್ತದುಕ್ಕಟಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದಮ್ಹೀ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದವಗ್ಗಸ್ಸ ಪಠಮಸಿಕ್ಖಾಪದವಿಭಙ್ಗೇ (ಪಾಚಿ॰ ೧೪೪ ಆದಯೋ)। **ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇ**ತಿ ಭಿಕ್ಖುನೋವಾದಕಸಮ್ಮುತಿಕಮ್ಮೇ ಅಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇ ಜಾತೇ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾ ದ್ವೇ ಆಪತ್ತಿನವಕಾ, ಧಮ್ಮಕಮ್ಮೇ ದ್ವೇ ಆಪತ್ತಿನವಕಾತಿ ಚತ್ತಾರೋ ನವಕಾ ವುತ್ತಾ। **ಆಮಕಧಞ್ಞಂ ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಿಯಾ** ವಿಞ್ಞಾಪನಾದಿಪುಬ್ಬಪಯೋಗೇ ದುಕ್ಕಟಂ, ಅಜ್ಝೋಹಾರೇ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ। ಪಾಚಿತ್ತಿಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ದುಕ್ಕಟಾ ಕತಾಯೇವಾತಿ ವುತ್ತಂ।

ವಿಜಹನ್ತೀ ತಿಟ್ಠತೀತಿಆದೀಸು ಯದಾ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಏಕೇನ ಪಾದೇನ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಠತ್ವಾ ಕಿಞ್ಚಿ ಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ ತತೋ ಅಪರೇನ ಪಾದೇನ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಠಾತುಕಾಮತಾ ಉಪ್ಪಜ್ಜತಿ, ತದಾ ಸಾ ಯಥಾಕ್ಕಮಂ “ವಿಜಹನ್ತೀ ತಿಟ್ಠತಿ, ವಿಜಹಿತ್ವಾ ತಿಟ್ಠತೀ”ತಿ ಇಮಂ ವೋಹಾರಂ ಲಭತಿ। ಅಞ್ಞಥಾ ಹಿಸ್ಸಾ ಗಾಮೂಪಚಾರಮೋಕ್ಕನ್ತಿಯಾ ವಿಸೇಸೋ ನ ಸಿಯಾ ಹತ್ಥಪಾಸವಿಜಹನಸ್ಸಾಪಿ ಗಮನತ್ತಾ। **ನಿಸೀದತಿ ವಾ ನಿಪಜ್ಜತಿ ವಾ**ತಿ ಏತ್ಥಾಪಿ ಯಥಾವುತ್ತಾಧಿಪ್ಪಾಯೇನ ಅದ್ಧಾಸನೇನ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ವಿಜಹನ್ತೀ ನಿಸೀದತಿ, ಸಕಲೇನ ವಾ ಆಸನೇನ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ನಿಸೀದತಿ, ಅದ್ಧಸರೀರೇನ ವಿಜಹನ್ತೀ ನಿಪಜ್ಜತಿ, ಸಕಲೇನ ಸರೀರೇನ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ನಿಪಜ್ಜತೀತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ।

ಕಾಯಿಕಾದಿಆಪತ್ತಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾಚಿತ್ತಿಯವಣ್ಣನಾ

೪೭೬. **ಸಬ್ಬಾನಿ ನಾನಾವತ್ಥುಕಾನೀ**ತಿ ಸಪ್ಪಿನವನೀತಾದೀನಂ ಪಞ್ಚನ್ನಂ ವತ್ಥೂನಂ ಭೇದೇನ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನಿ ಪಞ್ಚ ನಾನಾವತ್ಥುಕಾನಿ। ಏಸ ನಯೋ ಪಣೀತಭೋಜನವಿಸಯೇ **ನವ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಾನೀ**ತಿಆದೀಸುಪಿ। ಏತೇನ ಭೇಸಜ್ಜಪಣೀತಭೋಜನಸಿಕ್ಖಾಪದಾನಿ ಏಕೇಕಸಿಕ್ಖಾಪದವಸೇನ ಪಞ್ಞತ್ತಾನಿಪಿ ವತ್ಥುಭೇದೇನ ಪಚ್ಚೇಕಂ ಪಞ್ಚಸಿಕ್ಖಾಪದನವಸಿಕ್ಖಾಪದಸದಿಸಾನಿ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಪಾಟಿದೇಸನೀಯಾಪತ್ತಿಯೋ ವಿಯಾತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। ತೇನೇವ “ನಾನಾವತ್ಥುಕಾನೀ”ತಿ ವುತ್ತಂ। ಸಪ್ಪಿಂ ಏವ ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಅನೇಕಭಾಜನೇಸು ಠಪೇತ್ವಾ ಸತ್ತಾಹಂ ಅತಿಕ್ಕಾಮೇನ್ತಸ್ಸ ಭಾಜನಗಣನಾಯ ಸಮ್ಭವನ್ತಿಯೋ ಬಹುಕಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಏಕವತ್ಥುಕಾ ಏವ ಹೋನ್ತಿ, ಏವಂ ಸಪ್ಪಿಭೋಜನಮೇವ ಬಹೂಸು ಠಾನೇಸು ವಿಞ್ಞಾಪೇತ್ವಾ ಏಕತೋ ವಾ ವಿಸುಂ ವಿಸುಮೇವ ವಾ ಭುಞ್ಜನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಏಕವತ್ಥುಕಾ ಏವಾತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಾ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಏಕವಾಚಾಯ ದೇಸೇಯ್ಯ, ವುತ್ತಾ ಆದಿಚ್ಚಬನ್ಧುನಾ**ತಿ ಏತ್ಥ “ದೇಸೇಯ್ಯಾತಿ ವುತ್ತಾ”ತಿ ಇತಿ-ಸದ್ದಂ ಅಜ್ಝಾಹರಿತ್ವಾ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಏವಂ ಸೇಸೇಸುಪಿ।

ಭೇದಾನುವತ್ತಕಾನನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಆದಿ-ಸದ್ದೋ ಲುತ್ತನಿದ್ದಿಟ್ಠೋ। ಯಾವತತಿಯಕಾ ಚ ಸಬ್ಬೇ ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗೇ ಆಗತಾ, ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಾಮಞ್ಞೇನ ಏಕಂ, ಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಾಮಞ್ಞೇನ ಚ ಏಕಂ ಕತ್ವಾ **"ಯಾವತತಿಯಕೇ ತಿಸ್ಸೋ"**ತಿ ವುತ್ತನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಏತ್ಥ ಚ ಇತ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟಂ, ದ್ವೀಹಿ ಕಮ್ಮವಾಚಾಹಿ ಥುಲ್ಲಚ್ಚಯಾಪಿ ಸನ್ತಿ ಏವ। ತಾನಿ ಮಾತಿಕಾಯ ನ ಆಗತಾನಿ। ಮಾತಿಕಾಗತವಸೇನ ಹೇತ್ಥ "ತಿಸ್ಸೋ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಸಙ್ಘಾದೀಹೀತಿ ಸಙ್ಘಗಣಪುಗ್ಗಲೇಹಿ ಕಾರಣಭೂತೇಹಿ। **ಅಬ್ಭುಣ್ಹಸೀಲೋತಿ** ಪರಿಸುದ್ಧಭಾವೂಪಗಮನೇನ ಅಭಿನವುಪ್ಪನ್ನಸೀಲೋ। ಅಭಿನವುಪ್ಪನ್ನಞ್ಹಿ "ಅಬ್ಭುಣ್ಹ"ನ್ತಿ ವುಚ್ಚತಿ, ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲೋತಿ ಅತ್ಥೋ। ತೇನಾಹ **"ಪಾಕತಿಕೋ"**ತಿ।

"ಕೋಸಮ್ಬಕಕ್ಖನ್ಧಕೇ ವುತ್ತಾನಿಸಂಸೇ"ತಿ ಇದಂ ಕೋಸಮ್ಬಕಕ್ಖನ್ಧಕೇ "ಸಚೇ ಮಂ ಇಮೇ ಭಿಕ್ಖೂ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅದಸ್ಸನೇ ಉಕ್ಖಿಪಿಸ್ಸನ್ತಿ, ನ ಮಯಾ ಸದ್ಧಿಂ ಉಪೋಸಥಂ ಕರಿಸ್ಸನ್ತೀ"ತಿಆದಿನಾ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಅದಸ್ಸನೇ ಆದೀನವಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪರೇಸಮ್ಪಿ ಸದ್ಧಾಯ ಆಪತ್ತಿದೇಸನಾವಿಧಾನಮುಖೇನ ಸಾಮತ್ಥಿಯತೋ ಪಕಾಸಿತೋ। ಏಕತೋ ಉಪೋಸಥಕರಣ, ಪವಾರಣಾಕರಣ, ಸಙ್ಘಕಮ್ಮಕರಣ, ಆಸನೇನಿಸೀದನ, ಯಾಗುಪಾನೇನಿಸೀದನ, ಭತ್ತಗ್ಗೇನಿಸೀದನ, ಏಕಚ್ಛನ್ನೇಸಯನ, ಯಥಾವುಡ್ಢಅಭಿವಾದನಾದಿಕರಣಸಙ್ಖಾತೇ ಅಟ್ಠಾನಿಸಂಸೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಚತುನ್ನನ್ತಿ ವಿನಯಪಿಟಕೇ ಆಗತಾನಂ ವಸೇನ ವುತ್ತಂ। **ಕತಮಾ ಪನ ಸಾತಿ** ಸಾ ಚತುಬ್ಬಿಧಾ ಅಚ್ಚಯದೇಸನಾ ಕತಮಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಅಭಿಮಾರಾನನ್ತಿ** ಮಾರಣತ್ಥಾಯ ಪಯೋಜಿತಧನುಗ್ಗಹಾನಂ। **ಉಪಟ್ಠಾಯಿಕಾಯಾತಿ** ಸಹಸೇಯ್ಯಸಿಕ್ಖಾಪದವತ್ಥುಸ್ಮಿಂ ಆಗತಾಯ।

ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನನ್ತಿ ಥೇರಾಸನತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಅಟ್ಠಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಇತರಾಯ ಆಗತಾಯ ವುಡ್ಢಾಯ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಆಸನಂ ದಾತಬ್ಬಂ। ಅಟ್ಠನ್ನಂ ಪನ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ನವಕಾಯ ಆಗತಾಯ ಅದಾತುಮ್ಪಿ ವಟ್ಟತಿ। ತಾಯ ಪನ ಸಙ್ಘನವಕಾಸನೇ ಲದ್ಧೋಕಾಸೇ ನಿಸೀದಿತಬ್ಬಂ। ಅಥ ವಾ ಅಟ್ಠನ್ನಂ ವುಡ್ಢಾನಂ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಇತರಾಯ ನವಕತರಾಯ ಆಸನಂ ದಾತಬ್ಬಂ। **ಕಮ್ಮಾನಿ ನವಾತಿ** ಓಸಾರಣಾದೀನಿ ನವ ಏವ।

ಪಾಚಿತ್ತಿಯವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅವನ್ದನೀಯಪುಗ್ಗಲಾದಿವಣ್ಣನಾ

೪೭೭. **ದಸ ಜನಾತಿ** "ದಸ ಇಮೇ, ಭಿಕ್ಖವೇ, ಅವನ್ದಿಯಾ"ತಿಆದಿನಾ (ಪರಿ॰ ೩೩೦) ವುತ್ತಾ ನವಕಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನನಾನಾಸಂವಾಸಕಮಾತುಗಾಮಪಣ್ಡಕಾ ಪಞ್ಚ, ಪಾರಿವಾಸಿಕಾದಯೋ ಚ ಪಞ್ಚಾತಿ ದಸ ಜನಾ।

ದ್ವಾದಸ ಕಮ್ಮದೋಸಾತಿ ದೋಸಯುತ್ತಕಮ್ಮಾನಿ ದ್ವಾದಸಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಕಮ್ಮಸಮ್ಪತ್ತಿಯೋತಿ** ಸಮ್ಪನ್ನಕಮ್ಮಾನಿ, ವಿಸುದ್ಧಕಮ್ಮಾನೀತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಏತದೇವಾತಿ** ಧಮ್ಮೇನ ಸಮಗ್ಗಮೇವ।

ಅನನ್ತಂ ನಿಬ್ಬಾನಂ ಅಜಿನಿ ಜಿನಿತ್ವಾ ಪಟಿಲಭತೀತಿ ಅನನ್ತಜಿನೋತಿ ಆಹ **"ಪರಿಯನ್ತ"**ಇಚ್ಚಾದಿ। **ಸ್ವೇವಾತಿ** ಸೋ ಏವ ಭಗವಾ।

"ವಿನಯಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಸ್ಸ, ವಿನಯಾನಿ ಸುಣೋಮ ತೇ"ತಿಆದಿನಾ ಉಪಾಲಿತ್ಥೇರೇನೇವ ಏಕಂ ವಿನಯಧರಂ ಸಮ್ಮುಖೇ ಠಿತಂ ಪುಚ್ಛನ್ತೇನ ವಿಯ ಪುಚ್ಛಿತ್ವಾ ತೇನ ವಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಂ ವಿಯ ವಿಸ್ಸಜ್ಜನಂ ಕತಂ। ತತ್ಥ **ವಿನಯಂ ಪಟಿಜಾನನ್ತಸ್ಸಾತಿ** ವಿನಯಂ ಜಾನಾಮೀತಿ ಪಟಿಜಾನನ್ತಸ್ಸ। **ವಿನಯಾನೀತಿ** ವಿನಯೇ ತಯಾ ವುಚ್ಚಮಾನೇ ಸುಣೋಮ।

೪೭೮. ಪಾಳಿಯಂ **ಪಾರಾಜಿಕಾ**ತಿಆದಿ ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗೇಸು ಆಗತೇಸು ಅಗ್ಗಹಿತಗ್ಗಹಣವಸೇನ ವುತ್ತಂ।

ಅವನ್ದನೀಯಪುಗ್ಗಲಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸೇದಮೋಚನಗಾಥಾ

ಅವಿಪ್ಪವಾಸಪಞ್ಹಾವಣ್ಣನಾ

೪೭೯. ಸೇದಮೋಚನಗಾಥಾಸು **ಅಕಪ್ಪಿಯಸಮ್ಭೋಗೋ**ತಿ ಅನುಪಸಮ್ಪನ್ನೇಹಿ ಸದ್ಧಿಂ ಕಾತುಂ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತೋ ಉಪೋಸಥಾದಿಸಂವಾಸೋ ಏವ ವುತ್ತೋ। **ಪಞ್ಹಾ ಮೇಸಾ**ತಿ ಏತ್ಥ **ಮ**-ಕಾರೋ ಪದಸನ್ಧಿಕರೋ। **ಏಸಾ**ತಿ ಚ ಲಿಙ್ಗವಿಪಲ್ಲಾಸವಸೇನ ವುತ್ತಂ, ಪಞ್ಹೋ ಏಸೋತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಪಞ್ಹ**-ಸದ್ದೋ ವಾ ದ್ವಿಲಿಙ್ಗೋ ದಟ್ಠಬ್ಬೋ। ತೇನಾಹ **"ಏಸಾ ಪಞ್ಹಾ"**ತಿಆದಿ।

ಗರುಭಣ್ಡಂ ಸನ್ಧಾಯಾತಿ ಗರುಭಣ್ಡೇನ ಗರುಭಣ್ಡಪರಿವತ್ತನಂ ಸನ್ಧಾಯ। **ದಸಾ**ತಿ ದಸ ಅವನ್ದಿಯಪುಗ್ಗಲೇ। **ಏಕಾದಸೇ**ತಿ ಅಭಬ್ಬಪುಗ್ಗಲೇ। **ಸಿಕ್ಖಾಯ ಅಸಾಧಾರಣೋ**ತಿ ಖುರಭಣ್ಡಂ ಧಾರೇತುಂ ಅನುಞ್ಞಾತಸಿಕ್ಖಾಪದೇನ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ಅಸಾಧಾರಣಸಿಕ್ಖಾಪದೋತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಉಬ್ಭಕ್ಖಕೇ ನ ವದಾಮೀತಿ ಅಕ್ಖತೋ ಉದ್ಧಂ ಸೀಸೇ ಠಿತಮುಖಮಗ್ಗೇಪಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ ಸನ್ಧಾಯ ನ ವದಾಮಿ। **ಅಧೋನಾಭಿ**ನ್ತಿ ನಾಭಿತೋ ಹೇಟ್ಠಾ ಠಿತವಚ್ಚಪಸ್ಸಾವಮಗ್ಗೇಪಿ ವಿವಜ್ಜಿಯ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ಸರೀರಪ್ಪದೇಸೇ ಮೇಥುನಧಮ್ಮಪಚ್ಚಯಾ ಕಥಂ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಸಿಯಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಛೇಜ್ಜವತ್ಥುನ್ತಿ ಪಾರಾಜಿಕಂ।

ಅವಿಪ್ಪವಾಸಪಞ್ಹಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಪಞ್ಹಾವಣ್ಣನಾ

೪೮೦. **ದುಸ್ಸಕುಟಿಆದೀನೀ**ತಿ **ಆದಿ**-ಸದ್ದೇನ ಅಚ್ಛತರತಿಪುಪಟ್ಟಾದೀಹಿ, ತಿಣಪಣ್ಣಾದೀಹಿ ಚ ಪಟಿಚ್ಛನ್ನಕುಟಿಯೋ ಸಙ್ಗಣ್ಹಾತಿ। ತಾದಿಸಾಯ ಹಿ ಕುಟಿಯಾ ಬಹಿ ಠತ್ವಾ ಅನ್ತೋ ಠಿತಾಯ ಇತ್ಥಿಯಾ ಮಗ್ಗೇ ದುಸ್ಸಾದಿನಾ ಸನ್ಥತಂ ಕತ್ವಾ ಪವೇಸೇನ್ತೋಪಿ ಪಾರಾಜಿಕೋ ಸಿಯಾ। **ಲಿಙ್ಗಪರಿವತ್ತಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಾ**ತಿ ಲಿಙ್ಗೇ ಪರಿವತ್ತೇ ಪಟಿಗ್ಗಹಣಸ್ಸ ವಿಜಹನತೋ ಪುನ ಅಪ್ಪಟಿಗ್ಗಹೇತ್ವಾ ಪರಿಭುಞ್ಜನಾಪತ್ತಿಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಪಾಳಿಯಂ **ಭಿಕ್ಖೂ ಸಿಯಾ ವೀಸತಿಯಾ ಸಮಾಗತಾ**ತಿ ವೀಸತಿಯಾ ಸಙ್ಘಾತಾಯ ಭಿಕ್ಖೂ ಸಮಾಗತಾ, ಏತೇನ ಸಬ್ಬಕಮ್ಮಾರಹತಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಸ್ಸೇತಿ।

ನಿವತ್ಥೋತಿ ಗಾಥಾಯ ಅನ್ತರವಾಸಕೇನ ನಿವತ್ಥೋ ಉತ್ತರಾಸಙ್ಗೇನ ದಿಗುಣಂ ಕತ್ವಾ ಪಾರುತಸಙ್ಘಾಟಿಯೋ। ಇತಿ ತಾನಿ ತೀಣಿಪಿ ಚೀವರಾನಿ ಕಾಯೇ ಗತಾನೇವ ಭಿಕ್ಖುನಿಯಾ ಬಿನ್ದುಮತ್ತಂ ಕಾಳಕಂ ಉದಕೇನ ಧೋವಿತಮತ್ತೇ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಾನಿ ಹೋನ್ತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಇತ್ಥಿಂ ಹನೇತಿ ಗಾಥಾಯ ನ ಮಾತುಭೂತಂ ಇತ್ಥಿಂ ಹನೇಯ್ಯ, ನ ಪಿತುಭೂತಂ ಪುರಿಸಂ ಹನೇಯ್ಯ। **ಅನರಿಯ**ನ್ತಿ ತಞ್ಚ ಅನರಹನ್ತಮೇವ ಹನೇಯ್ಯ, ಏತೇನ ಅರಹನ್ತಘಾತಕೋಪಿ ನ ಹೋತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಅನನ್ತರಂ ಫುಸೇ**ತಿ ಆನನ್ತರಿಯಂ ಫುಸತೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

೪೮೧. **ಸುಪ್ಪತಿಟ್ಠಿತ-ನಿಗ್ರೋಧಸದಿಸ**ನ್ತಿ ಯೋಜನವಿತ್ಥತಂ ರುಕ್ಖಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ।

ಸತ್ತರಸಕೇಸೂತಿ ಭಿಕ್ಖುನೀನಂ ಪಞ್ಞತ್ತಸತ್ತರಸಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸೇಸು।

ಪಾರಾಜಿಕಾದಿಪಞ್ಹಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಪಞ್ಚವಗ್ಗೋ

ಕಮ್ಮವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ

೪೮೩. ಕಮ್ಮವಗ್ಗೇ ಠಪಿತಉಪೋಸಥಪವಾರಣಾನಂ ಕತ್ತಿಕಮಾಸೇ ಸಾಮಗ್ಗಿಯಾ ಕತಾಯ ಸಾಮಗ್ಗೀಪವಾರಣಂ ಮುಞ್ಚಿತ್ವಾ ಉಪೋಸಥಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಆಹ **"ಠಪೇತ್ವಾ ಕತ್ತಿಕಮಾಸ"**ನ್ತಿ। ಸಚೇ ಪನ ತೇಸಂ ನಾನಾಸೀಮಾಸು ಮಹಾಪವಾರಣಾಯ ವಿಸುಂ ಪವಾರಿತಾನಂ ಕತ್ತಿಕಮಾಸಬ್ಭನ್ತರೇ ಸಾಮಗ್ಗೀ ಹೋತಿ, ಸಾಮಗ್ಗೀಉಪೋಸಥೋ ಏವ ತೇಹಿ ಕತ್ತಬ್ಬೋ, ನ ಪವಾರಣಾ। ಏಕಸ್ಮಿಂ ವಸ್ಸೇ ಕತಪವಾರಣಾನಂ ಪುನ ಪವಾರಣಾಯ ಅವಿಹಿತತ್ತಾ। **ಸಾಮಗ್ಗೀದಿವಸೋ**ತಿ ಅನುಪೋಸಥದಿವಸೇ ಸಾಮಗ್ಗೀಕರಣಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಸಚೇ ಪನ ಚಾತುದ್ದಸಿಯಂ, ಪನ್ನರಸಿಯಂ ವಾ ಸಙ್ಘೋ ಸಾಮಗ್ಗಿಂ ಕರೋತಿ, ತದಾ ಸಾಮಗ್ಗೀಉಪೋಸಥದಿವಸೋ ನ ಹೋತಿ, ಚಾತುದ್ದಸೀಪನ್ನರಸೀಉಪೋಸಥೋವ ಹೋತಿ। ಉಪರಿ ಪವಾರಣಾಯಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ।

ಪಚ್ಚುಕ್ಕಡ್ಢಿತ್ವಾ ಠಪಿತದಿವಸೋತಿ ಭಣ್ಡನಕಾರಕೇಹಿ ಉಪದ್ದುತಾ ವಾ ಕೇನಚಿದೇವ ಕರಣೀಯೇನ ಪವಾರಣಾಸಙ್ಗಹಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ಠಪಿತೋ ಕಾಳಪಕ್ಖಚಾತುದ್ದಸೀದಿವಸೋವ। **ದ್ವೇ ಚ ಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯೋ**ತಿ ಪುಬ್ಬ-ಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಾ, ಪಚ್ಛಿಮಕತ್ತಿಕಪುಣ್ಣಮಾ ಚಾತಿ ದ್ವೇ ಪುಣ್ಣಮಾಸಿಯೋ। **ಏವಂ ಚತುಬ್ಬಿಧಮ್ಪೀ**ತಿ ಪುಣ್ಣಮಾಸೀದ್ವಯೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಸಾಮಗ್ಗೀಪವಾರಣಂ, ಚಾತುದ್ದಸೀಪವಾರಣಞ್ಚ ಸಮ್ಪಿಣ್ಡೇತ್ವಾ ವುತ್ತಂ। ಇದಞ್ಚ ಪಕತಿಚಾರಿತ್ತವಸೇನ ವುತ್ತಂ। ತಥಾರೂಪಪಚ್ಚಯೇ ಪನ ಸತಿ ಉಭಿನ್ನಂ ಪುಣ್ಣಮಾಸೀನಂ ಪುರಿಮಾ ದ್ವೇ ಚಾತುದ್ದಸಿಯೋಪಿ ಕಾಳಪಕ್ಖಚಾತುದ್ದಸಿಯಾ ಅನನ್ತರಾ ಪನ್ನರಸೀಪೀತಿ ಇಮೇಪಿ ತಯೋ ದಿವಸಾ ಪವಾರಣಾದಿವಸಾ ಏವಾತಿ ಇಮಂ ಸತ್ತವಿಧಮ್ಪಿ ಪವಾರಣಾದಿವಸಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಅಞ್ಞಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇ ಪವಾರೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

೪೮೪. **ಅನುಸ್ಸಾವನಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಪಠಮಂ ಅನುಸ್ಸಾವನಂ ಸಾವೇತ್ವಾ "ಏಸಾ ಞತ್ತೀ"ತಿ ಅನುಸ್ಸಾವನಾನನ್ತರಮೇವ ಸಕಲಂ ಞತ್ತಿಂ ವತ್ವಾ, ಪರಿಯೋಸಾನೇ "ಏಸಾ ಞತ್ತೀ"ತಿ ವತ್ವಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

೪೮೫. **ಯ್ವಾಯನ್ತಿ** ಬ್ಯಞ್ಜನಪ್ಪಭೇದೋ ಅಧಿಪ್ಪೇತೋ। **ದಸಧಾ ಬ್ಯಞ್ಜನಬುದ್ಧಿಯಾ ಪಭೇದೋ**ತಿ ಏತ್ಥ ದಸಧಾ ದಸವಿಧೇನ ಬ್ಯಞ್ಜನಾನಂ ಪಭೇದೋತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಂ। ಕೇನಾಯಂ ಪಭೇದೋತಿ ಆಹ **"ಬ್ಯಞ್ಜನಬುದ್ಧಿಯಾ"**ತಿ। ಯಥಾಧಿಪ್ಪೇತತ್ಥಬ್ಯಞ್ಜನತೋ ಬ್ಯಞ್ಜನಸಙ್ಖಾತಾನಂ ಅಕ್ಖರಾನಂ ಜನಿಕಾ ಬುದ್ಧಿ ಬ್ಯಞ್ಜನಬುದ್ಧಿ, ತಾಯ ಬ್ಯಞ್ಜನಬುದ್ಧಿಯಾ , ಅಕ್ಖರಸಮುಟ್ಠಾಪಕಚಿತ್ತಭೇದೇನೇವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। ಯಂ ವಾ ಸಂಯೋಗಪರಂ ಕತ್ವಾ ವುಚ್ಚತಿ, ಇದಮ್ಪಿ ಗರುಕನ್ತಿ ಯೋಜನಾ।

ತತ್ಥ **ಆಯಸ್ಮತೋ**ತಿಆದೀಸು ಯಾನಿ ಅನನ್ತರಿತಾನಿ **ಸ**-ಕಾರ**ಮ**-ಕಾರಾದಿಬ್ಯಞ್ಜನಾನಿ "ಸಂಯೋಗೋ"ತಿ ವುಚ್ಚನ್ತಿ, ಸೋ ಸಂಯೋಗೋ ಪರೋ ಯಸ್ಸ **ಅ**-ಕಾರಾದಿನೋ, ಸೋ **ಸಂಯೋಗಪರೋ** ನಾಮ। **ರಸ್ಸನ್ತಿ** ಅಕಾರಾದಿಬ್ಯಞ್ಜನರಹಿತಂ ಸರಂ। **ಅಸಂಯೋಗಪರನ್ತಿ** "ಯಸ್ಸ ನಕ್ಖಮತೀ"ತಿಆದೀಸು **ಯ**-ಕಾರ ನ-ಕಾರಾದಿಬ್ಯಞ್ಜನಸಹಿತಸರಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। **ತ**-ಕಾರಸ್ಸ **ಥ**-ಕಾರಂ ಅಕತ್ವಾ ವಗ್ಗನ್ತರೇ ಸಿಥಿಲಮೇವ ಕತ್ವಾ "ಸುಣಾಟು ಮೇ"ತಿಆದಿಂ ವದನ್ತೋಪಿ ದುರುತ್ತಂ ಕರೋತಿಯೇವ ಠಪೇತ್ವಾ ಅನುರೂಪಂ ಆದೇಸಂ। ಯಞ್ಹಿ "ಸಚ್ಚಿಕತ್ಥಪರಮತ್ಥೇನಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಸಚ್ಚಿಕಟ್ಠಪರಮಟ್ಠೇನಾ"ತಿ ಚ "ಅತ್ಥಕಥಾ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಅಟ್ಠಕಥಾ"ತಿ ಚ ತತ್ಥ ತತ್ಥ ವುಚ್ಚತಿ, ತಾದಿಸಂ ಪಾಳಿಅಟ್ಠಕಥಾಸು ದಿಟ್ಠಪಯೋಗಂ, ತದನುರೂಪಞ್ಚ ವತ್ತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ತತೋ ಅಞ್ಞಂ ನ ವಟ್ಟತಿ। ತೇನಾಹ **"ಅನುಕ್ಕಮಾಗತಂ ಪವೇಣಿಂ ಅವಿನಾಸೇನ್ತೇನಾ"**ತಿಆದಿ।

ದೀಘೇ ವತ್ತಬ್ಬೇ ರಸ್ಸನ್ತಿಆದೀಸು "ಭಿಕ್ಖೂನ"ನ್ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಭಿಕ್ಖುನ"ನ್ತಿ ವಾ "ಬಹೂಸೂ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಬಹುಸೂ"ತಿ ವಾ "ನಕ್ಖಮತೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ನ ಖಮತೀ"ತಿ ವಾ "ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಕ್ಖೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಉಪಸಮ್ಪದಾಪೇಖೋ"ತಿ ವಾ ಏವಂ

ಅನುರೂಪಟ್ಠಾನೇಸು ಏವ ದೀಘರಸ್ಸಾದಿ ರಸ್ಸದೀಘಾದಿವಸೇನ ಪರಿವತ್ತೇತುಂ ವಟ್ಟತಿ, ನ ಪನ "ನಾಗೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ನಗೋ"ತಿ ವಾ "ಸಙ್ಘೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಸಘೋ"ತಿ ವಾ "ತಿಸ್ಸೋ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ತಿಸೋ"ತಿ ವಾ "ಯಾಚತೀ"ತಿ ವತ್ತಬ್ಬೇ "ಯಾಚನ್ತೀ"ತಿ ವಾ ಏವಂ ಅನನುರೂಪಟ್ಠಾನೇಸು ವತ್ತುಂ। ಸಮ್ಬನ್ಧಂ, ಪನ ವವತ್ಥಾನಞ್ಚ ಸಬ್ಬಥಾಪಿ ವಟ್ಟತೀತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ।

೪೮೯. ಸೇಸಸೀಮಾಸುಪೀತಿ ಅತಿಮಹತೀಆದೀಸು ದಸಸುಪಿ।

೪೮೮. ಚತುವಗ್ಗಕರಣೇತಿ ಚತುವಗ್ಗೇನ ಸಙ್ಘೇನ ಕತ್ತಬ್ಬೇ। **ಅನಿಸ್ಸಾರಿತಾತಿ** ಉಪೋಸಥಟ್ಠಪನಾದಿನಾ ವಾ ಲದ್ಧಿನಾನಾಸಂವಾಸಕಭಾವೇನ ವಾ ನ ಬಹಿಕತಾ। ಅಟ್ಠಕಥಾಯಞ್ಹಿ "ಅಪಕತತ್ತಸ್ಸಾತಿ ಉಕ್ಖಿತ್ತಕಸ್ಸ ವಾ, ಯಸ್ಸ ವಾ ಉಪೋಸಥಪವಾರಣಾ ಠಪಿತಾ ಹೋನ್ತೀ"ತಿ (ಪರಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೪೨೫) ವುತ್ತತ್ತಾ ಠಪಿತಉಪೋಸಥಪವಾರಣೋ ಭಿಕ್ಖು ಅಪಕತತ್ತೋ ಏವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ। **ಪರಿಸುದ್ಧಸೀಲಾತಿ** ಪಾರಾಜಿಕಂ ಅನಾಪನ್ನಾ ಅಧಿಪ್ಪೇತಾ। ಪರಿವಾಸಾದಿಕಮ್ಮೇಸು ಪನ ಗರುಕಟ್ಠಾಪಿ ಅಪಕತತ್ತಾ ಏವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ । **ಅವಸೇಸಾ...ಪೇ... ಛನ್ದಾರಹಾವ ಹೋನ್ತೀತಿ** ಸಙ್ಘತೋ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಠಿತೇ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ। ಅವಿಜಹಿತ್ವಾ ಠಿತಾ ಪನ ಛನ್ದಾರಹಾ ನ ಹೋನ್ತಿ, ತೇಪಿ ಚತುವಗ್ಗಾದಿತೋ ಅಧಿಕಾ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾವ ಛನ್ದಾರಹಾ ಹೋನ್ತಿ। ತಸ್ಮಾ ಸಙ್ಘತೋ ಹತ್ಥಪಾಸಂ ವಿಜಹಿತ್ವಾ ಠಿತೇನೇವ ಛನ್ದೋ ವಾ ಪಾರಿಸುದ್ಧಿ ವಾ ದಾತಬ್ಬಾ।

ಕಮ್ಮವಗ್ಗವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮಕಥಾವಣ್ಣನಾ

೪೯೬. ಏತರಹಿ ಸಚೇಪಿ ಸಾಮಣೇರೋತಿಆದೀಸು ಬುದ್ಧಾದೀನಂ ಅವಣ್ಣಭಾಸನಮ್ಪಿ ಅಕಪ್ಪಿಯಾದಿಂ ಕಪ್ಪಿಯಾದಿಭಾವೇನ ದೀಪನಮ್ಪಿ ದಿಟ್ಠಿವಿಪತ್ತಿಯಞ್ಞೇವ ಪವಿಸತಿ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ "ತಂ ಲದ್ಧಿಂ ನಿಸ್ಸಜ್ಜಾಪೇತಬ್ಬೋ"ತಿ। ಭಿಕ್ಖೂನಮ್ಪಿ ಏಸೇವ ನಯೋ। **ಮಿಚ್ಛಾದಿಟ್ಠಿಕೋತಿ** ಬುದ್ಧವಚನಾಧಿಪ್ಪಾಯಂ ವಿಪರೀತತೋ ಗಣ್ಹನ್ತೋ, **ಸೋ ಏವ ಅನ್ತಗ್ಗಾಹಿಕಾಯ ದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋತಿ** ಚ ವುತ್ತೋ। ಕೇಚಿ ಪನ "ಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದಾನಂ ಅಞ್ಞತರದಿಟ್ಠಿಯಾ ಸಮನ್ನಾಗತೋ"ತಿ ವದನ್ತಿ, ತಂ ನ ಯುತ್ತಂ, ಸಸ್ಸತುಚ್ಛೇದಗ್ಗಾಹಸ್ಸ ಸಾಮಣೇರಾನಂ ಲಿಙ್ಗನಾಸನಾಯ ಕಾರಣತ್ತೇನ ಹೇಟ್ಠಾ **ಅಟ್ಠಕಥಾಯ**ಮೇವ (ಮಹಾವ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೧೦೮) ವುತ್ತತ್ತಾ, ಇಧ ಚ ದಣ್ಡಕಮ್ಮನಾಸನಾಯ ಏವ ಅಧಿಪ್ಪೇತತ್ತಾ।

ತಸ್ಸಾಪಿ ದಾತಬ್ಬೋತಿ ವಿಜ್ಜಮಾನಂ ಮುಖರಾದಿಭಾವಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಅಪ್ಪಟಿಪುಚ್ಛಿತ್ವಾಪಿ ಪಟಿಞ್ಞಂ ಅಗ್ಗಹೇತ್ವಾಪಿ ಆಪತ್ತಿಂ ಅನಾರೋಪೇತ್ವಾಪಿ ದೇಸಿತಾಯಪಿ ಆಪತ್ತಿಯಾ ಖುಂಸನಾದಿತೋ ಅನೋರಮನ್ತಸ್ಸ ದಾತಬ್ಬೋವ। ಓರಮನ್ತಸ್ಸ ಪನ ಖಮಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ನ ದಾತಬ್ಬೋ।

ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡಸ್ಸ ದಾನನ್ತಿ ಖರದಣ್ಡಸ್ಸ ಉಕ್ಕಟ್ಠದಣ್ಡಸ್ಸ ದಾನಂ। ತಜ್ಜನೀಯಾದಿಕಮ್ಮೇ ಹಿ ಕತೇ ಓವಾದಾನುಸಾಸನಿಪ್ಪದಾನಪಟಿಕ್ಖೇಪೋ ನತ್ಥಿ। ದಿನ್ನಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡೇ ಪನ ತಸ್ಮಿಂ ಸದ್ಧಿಂ ತಜ್ಜನೀಯಾದಿಕಮ್ಮಕತೇಹಿ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತಮ್ಪಿ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ, "ನೇವ ವತ್ತಬ್ಬೋ"ತಿಆದಿನಾ ಆಲಾಪಸಲ್ಲಾಪಾದಿಮತ್ತಸ್ಸಾಪಿ ನಕಾರೇನ ಪಟಿಕ್ಖಿತ್ತತ್ತಾ। ತಞ್ಹಿ ದಿಸ್ವಾ ಭಿಕ್ಖೂ ಗೀವಂ ಪರಿವತ್ತೇತ್ವಾ ಓಲೋಕನಮತ್ತಮ್ಪಿ ನ ಕರೋನ್ತಿ, ಏವಂ ವಿವಜ್ಜೇತಬ್ಬಂ ನಿಮ್ಮದನಕರಣತ್ಥಮೇವ ತಸ್ಸ ದಣ್ಡಸ್ಸ ಅನುಞ್ಞಾತತ್ತಾ। ತೇನೇವ ಛನ್ನತ್ಥೇರೋಪಿ ಉಕ್ಖೇಪನೀಯಾದಿಕಮ್ಮಕತೋಪಿ ಅಭಾಯಿತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡೇ ದಿನ್ನೇ "ಸಙ್ಘೇನಾಹಂ ಸಬ್ಬಥಾ ವಿವಜ್ಜಿತೋ"ತಿ ಮುಚ್ಛಿತೋ ಪಪತಿ। ಯೋ ಪನ ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡಕತೇನ ಸದ್ಧಿಂ ಞತ್ವಾ ಸಂಸಟ್ಠೋ ಅವಿವಜ್ಜೇತ್ವಾ ವಿಹರತಿ, ತಸ್ಸ ದುಕ್ಕಟಮೇವಾತಿ ಗಹೇತಬ್ಬಂ ಅಞ್ಞಥಾ ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡವಿಧಾನಸ್ಸ ನಿರತ್ಥಕತಾಪಸಙ್ಗತೋ। **ತೇನಾತಿ** ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡಕತೇನ। ಯಥಾ ತಜ್ಜನೀಯಾದಿಕಮ್ಮಕತೇಹಿ, ಏವಮೇವ ತತೋ ಅಧಿಕಮ್ಪಿ ಸಙ್ಘಂಆರಾಧೇನ್ತೇನ ಸಮ್ಮಾವತ್ತಿತಬ್ಬಂ। ತಞ್ಚ "ಸೋರತೋ

ನಿವಾತವುತ್ತೀ”ತಿಆದಿನಾ ಸರೂಪತೋ ದಸ್ಸಿತಮೇವ। ತೇನಾಹ **“ಸಮ್ಮಾವತ್ತಿತ್ವಾ ಖಮಾಪೇನ್ತಸ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮದಣ್ಡೋ ಪಟಿಪ್ಪಸ್ಸಮ್ಭೇತಬ್ಬೋ”**ತಿ।

ಯಂ ತಂ ಭಗವತಾ ಅವನ್ದಿಯಕಮ್ಮಂ ಅನುಞ್ಞಾತನ್ತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **“ತಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ದಣ್ಡಕಮ್ಮಂ ಕಾತು”**ನ್ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ಅನುಞ್ಞಾತಪ್ಪಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತ್ವಾ ಪುನ ವಿಸೇಸತೋ ಅನುಞ್ಞಾತಪ್ಪಕಾರಂ ದಸ್ಸೇತುಂ **“ಅಥ ಖೋ”**ತಿಆದಿಪಾಳಿ ಉದ್ಧಟಾತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ಇಮಸ್ಸ ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮಸ್ಸ ಠಾನಂ ಹೋತೀತಿ** ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸಾಮಞ್ಞಸ್ಸ ಪವತ್ತಿಟ್ಠಾನಂ ಹೋತೀತಿ। ವಿಸೇಸಬ್ಯತಿರೇಕೇನ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಮ್ಪಿ ತದಞ್ಞತ್ಥ ಅಪ್ಪವತ್ತಿಂ ದಸ್ಸೇತುಂ ವಿಸೇಸನಿಸ್ಸಿತಂ ವಿಯ ವೋಹರೀಯತಿ। **“ಕಮ್ಮಞ್ಞೇವ ಲಕ್ಖಣ”**ನ್ತಿ ಇಮಿನಾ ಓಸಾರಣಾದಿವಸೇನ ಗಹಿತಾವಸೇಸಾನಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮಸ್ಸ ಸಾಮಞ್ಞಲಕ್ಖಣವಸೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ ಕಮ್ಮಞ್ಞೇವ ಲಕ್ಖಣಮಸ್ಸಾತಿ ಕಮ್ಮಲಕ್ಖಣನ್ತಿ ನಿಬ್ಬಚನಂ ದಸ್ಸೇತಿ। ಇದಞ್ಚ ವುತ್ತಾವಸೇಸಾನಂ ಕಮ್ಮಾನಂ ನಿಟ್ಠಾನಟ್ಠಾನಂ, ಸಙ್ಖಾರಕ್ಖನ್ಧಧಮ್ಮಾಯತನಾನಿ ವಿಯ ವುತ್ತಾವಸೇಸಖನ್ಧಾಯತನಾನನ್ತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ತೇನೇವ ವಕ್ಖತಿ “ಅಯಂ ಪನೇತ್ಥ ಪಾಳಿಮುತ್ತಕೋಪಿ ಕಮ್ಮಲಕ್ಖಣವಿನಿಚ್ಛಯೋ”ತಿಆದಿ (ಪರಿ॰ ಅಟ್ಠ॰ ೪೯೫-೪೯೬)। ಯಥಾ ಚೇತ್ಥ, ಏವಂ ಉಪರಿ ಞತ್ತಿಕಮ್ಮಾದೀಸುಪಿ ಕಮ್ಮಲಕ್ಖಣಂ ವುತ್ತನ್ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬಂ। **ತಸ್ಸ ಕರಣ**ನ್ತಿ ಅವನ್ದಿಯಕಮ್ಮಸ್ಸ ಕರಣವಿಧಾನಂ।

“ನ ವನ್ದಿತಬ್ಬೋ”ತಿ ಇಮಿನಾ ವನ್ದನ್ತಿಯಾ ದುಕ್ಕಟನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತೀತಿ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ಸಙ್ಘೇನ ಕತಂ ಕತಿಕಂ ಞತ್ವಾ ಮದ್ದನಂ ವಿಯ ಹಿ ಸಙ್ಘಸಮ್ಮುತಿಂ ಅನಾದರೇನ ಅತಿಕ್ಕಮನ್ತಸ್ಸ ಆಪತ್ತಿ ಏವ ಹೋತಿ।

ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸಾಪಿ ಪನೇತಂ ಲಬ್ಭತಿಯೇವಾತಿ ಅವನ್ದಿಯಕಮ್ಮಸ್ಸ ಉಪಲಕ್ಖಣಮತ್ತೇನ ಗಹಿತತ್ತಾ ಭಿಕ್ಖುಸಙ್ಘಸ್ಸಾಪಿ ಕಮ್ಮಲಕ್ಖಣಂ ಲಬ್ಭತಿ ಏವ।

ಸಲಾಕದಾನಟ್ಠಾನಂ **ಸಲಾಕಗ್ಗಂ** ನಾಮ। ಯಾಗುಭತ್ತಾನಂ ಭಾಜನಟ್ಠಾನಾನಿ **ಯಾಗಗ್ಗಭತ್ತಗ್ಗಾನಿ** ನಾಮ। ಏತೇಸುಪಿ ಹಿ ಠಾನೇಸು ಸಬ್ಬೋ ಸಙ್ಘೋ ಉಪೋಸಥೇ ವಿಯ ಸನ್ನಿಪತಿತೋ, ಕಮ್ಮಞ್ಚ ವಗ್ಗಕಮ್ಮಂ ನ ಹೋತಿ, “ಮಯಮೇತಂ ನ ಜಾನಿಮ್ಹಾ”ತಿ ಪಚ್ಛಾ ಖಿಯ್ಯನ್ತಾಪಿ ನ ಹೋನ್ತಿ। ಖಣ್ಡಸೀಮಾಯ ಪನ ಕತೇ ಖಿಯ್ಯನ್ತಿ। ಸಙ್ಘಿಕಪಚ್ಚಯಞ್ಹಿ ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಾದೀನಂ ದಾತುಂ ಅಪಲೋಕೇನ್ತೇಹಿ ಉಪಚಾರಸೀಮಟ್ಠಾನಂ ಸಬ್ಬೇಸಂ ಅನುಮತಿಂ ಗಹೇತ್ವಾವ ಕಾತಬ್ಬಂ। ಯೋ ಪನ ವಿಸಭಾಗಪುಗ್ಗಲೋ ಧಮ್ಮಿಕಂ ಅಪಲೋಕನಂ ಪಟಿಬಾಹತಿ, ತಂ ಉಪಾಯೇನ ಬಹಿಉಪಚಾರಸೀಮಾಗತಂ ವಾ ಕತ್ವಾ ಖಣ್ಡಸೀಮಂ ವಾ ಪವಿಸಿತ್ವಾ ಕಾತುಂ ವಟ್ಟತಿ।

ಯಂ ಸನ್ಧಾಯ “ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮಂ ಕರೋತೀ”ತಿ ಸಾಮಞ್ಞತೋ ದಸ್ಸೇತಿ, ತಂ ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮಂ ಸರೂಪತೋ ದಸ್ಸೇತುಮಾಹ **“ಅಚ್ಛಿನ್ನಚೀವರಂ”**ಇಚ್ಚಾದಿ। ಯದಿ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾವ ಚೀವರಂ ದಾತಬ್ಬಂ, ಕಿಂ ಪನ ಅಪ್ಪಮತ್ತಕವಿಸ್ಸಜ್ಜಕಸಮ್ಮುತಿಯಾತಿ ಆಹ **“ಅಪ್ಪಮತ್ತಕವಿಸ್ಸಜ್ಜನಕೇನ ಪನಾ”**ತಿಆದಿ। **ನಾಳಿ ವಾ ಉಪಡ್ಢನಾಳಿ ವಾತಿ** ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಸ್ಸ ಪಮಾಣದಸ್ಸನಂ। ತೇನ ಯಾಪನಮತ್ತಮೇವ ಅಪಲೋಕೇತಬ್ಬಂ, ನ ಅಧಿಕನ್ತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಏಕದಿವಸಂಯೇವ ವಾತಿ**ಆದಿ ದಸವೀಸತಿದಿವಸಾನಂ ಏಕಸ್ಮಿಂ ದಿವಸೇಯೇವ ದಾತಬ್ಬಪರಿಚ್ಛೇದದಸ್ಸನಂ, ತೇನ ಯಾವ ಜೀವನ್ತಿ ವಾ ಯಾವ ರೋಗಾ ವುಟ್ಠಹತೀತಿ ವಾ ಏವಂ ಅಪಲೋಕೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ದಸ್ಸೇತಿ। **ಇಣಪಲಿಬೋಧ**ನ್ತಿ ಇಣವತ್ಥುಂ ದಾತುಂ ವಟ್ಟತೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। ತಞ್ಚ ಇಣಾಯಿಕೇಹಿ ಪಲಿಬುದ್ಧಸ್ಸ ಲಜ್ಜಿಪೇಸಲಸ್ಸ ಸಾಸನುಪಕಾರಕಸ್ಸ ಪಮಾಣಯುತ್ತಮೇವ ಕಪ್ಪಿಯಭಣ್ಡಂ ನಿಯಮೇತ್ವಾ ಅಪಲೋಕೇತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ, ನ ಪನ ಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ಸತಸಹಸ್ಸಂ ವಾ ಮಹಾಇಣಂ। ತಾದಿಸಞ್ಹಿ ಭಿಕ್ಖಾಚರಿಯವತ್ತೇನ ಸಬ್ಬೇಹಿ ಭಿಕ್ಖೂಹಿ ತಾದಿಸಸ್ಸ ಭಿಕ್ಖುನೋ ಪರಿಯೇಸಿತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ।

ಉಪನಿಕ್ಖೇಪತೋತಿ ಚೇತಿಯಪಟಿಜಗ್ಗನತ್ಥಾಯ ವಡ್ಢಿಯಾ ಪಯೋಜೇತ್ವಾ ಕಪ್ಪಿಯಕಾರಕೇಹಿ ಠಪಿತವತ್ಥುತೋ। **ಸಙ್ಘಿಕೇನಪೀತಿ** ನ ಕೇವಲಞ್ಚ ತತುಪ್ಪಾದತೋ ಪಚ್ಚಯದಾಯಕೇಹಿ ಚತುಪಚ್ಚಯತ್ಥಾಯ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ದಿನ್ನವತ್ಥುನಾಪೀತಿ ಅತ್ಥೋ।

ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ ಕಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಮಹಾದಾನಂ ದೇನ್ತೇಹಿಪಿ ಕರಿಯಮಾನಂ ಸಙ್ಘಭತ್ತಂ ವಿಯ ಕಾರೇತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

"ಯಥಾಸುಖಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ರುಚ್ಚತೀ"ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಭೋಗಪ್ಪಹೋನಕಂ ಅಪ್ಪಂ ವಾ ಬಹುಂ ವಾ ಗಹೇತಬ್ಬಂ, ಅಧಿಕಂ ಪನ ಗಹೇತುಂ ನ ಲಭತಿ। **ಉಪೋಸಥದಿವಸೇ**ತಿ ನಿದಸ್ಸನಮತ್ತಂ, ಯಸ್ಮಿಂ ಕಿಸ್ಮಿಞ್ಚಿ ದಿವಸೇಪಿ ಕತಂ ಸುಕತಮೇವ ಹೋತಿ। ಕರೋನ್ತೇನ "ಯಂ ಇಮಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ ಅನ್ತೋಸೀಮಾಯ ಸಙ್ಘಸನ್ತಕಂ…ಪೇ॰… ಯಥಾಸುಖಂ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತುಂ ಮಯ್ಹಂ ರುಚ್ಚತೀ"ತಿ ಏವಂ ಕತಿಕಾ ಕಾತಬ್ಬಾ, ತಥಾ ದ್ವೀಹಿ ತೀಹಿಪಿ "ಆಯಸ್ಮನ್ತಾನಂ ರುಚ್ಚತೀ"ತಿ ವಚನಮೇವ ಹೇತ್ಥ ವಿಸೇಸೋ। **ತೇಸಮ್ಪೀ**ತಿ ರುಕ್ಖಾನಂ। **ಸಾ ಏವ ಕತಿಕಾ**ತಿ ವಿಸುಂ ಕತಿಕಾ ನ ಕಾತಬ್ಬಾತಿ ಅತ್ಥೋ।

ತೇಸನ್ತಿ ರುಕ್ಖಾನಂ। ಸಙ್ಘೋ ಸಾಮೀತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಪುರಿಮವಿಹಾರೇ**ತಿ ಪುರಿಮೇ ಯಥಾಸುಖಂ ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಕತಕತಿಕೇ ವಿಹಾರೇ। **ಪರಿವೇಣಾನಿ ಕತ್ವಾ ಜಗ್ಗನ್ತೀ**ತಿ ಯತ್ಥ ಅರಕ್ಖಿಯಮಾನೇ ಫಲಾಫಲಾನಿ, ರುಕ್ಖಾ ಚ ವಿನಸ್ಸನ್ತಿ, ತಾದಿಸಂ ಠಾನಂ ಸನ್ಧಾಯ ವುತ್ತಂ, ತತ್ಥ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ಕತಿಕಾ ನ ಪವತ್ತತೀತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಯೇ ಪನ ರುಕ್ಖಾ ಬೀಜಾನಿ ರೋಪೇತ್ವಾ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಪಟಿಜಗ್ಗಿತಾ, ತೇಪಿ ದಸಮಭಾಗಂ ದತ್ವಾ ರೋಪಕೇಹೇವ ಪರಿಭುಞ್ಜಿತಬ್ಬಾ। **ತೇಹೀ**ತಿ ಜಗ್ಗಕೇಹಿ।

ತತ್ಥಾತಿ ತಸ್ಮಿಂ ವಿಹಾರೇ। **ಮೂಲೇ**ತಿ ಆದಿಕಾಲೇ, ಪುಬ್ಬೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ದೀಘಾ ಕತಿಕಾ**ತಿ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನಕಾಲಾ ಯಥಾಸುಖಂ ಪರಿಭೋಗತ್ಥಾಯ ಕತಿಕಾ। **ನಿಕ್ಕುಕ್ಕುಚ್ಚೇನಾ**ತಿ "ಅಭಾಜಿತಮಿದ"ನ್ತಿ ಕುಕ್ಕುಚ್ಚಂ ಅಕತ್ವಾತಿ ಅತ್ಥೋ। **ಖಿಯ್ಯನಮತ್ತಮೇವೇತ**ನ್ತಿ ತೇನ ಖಿಯ್ಯನೇನ ಬಹುಂ ಖಾದನ್ತಾನಂ ದೋಸೋ ನತ್ಥಿ ಅತ್ತನೋ ಪರಿಭೋಗಪ್ಪಮಾಣಸ್ಸೇವ ಗಹಿತತ್ತಾ, ಖಿಯ್ಯನ್ತೇಪಿ ಅತ್ತನೋ ಪಹೋನಕಂ ಗಹೇತ್ವಾ ಖಾದಿತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ।

ಗಣ್ಹಥಾತಿ ನ ವತ್ತಬ್ಬಾತಿ ತಥಾವುತ್ತೇ ತೇನೇವ ಭಿಕ್ಖುನಾ ದಿನ್ನಂ ವಿಯ ಮಞ್ಞೇಯ್ಯುಂ, ತಂ ನಿಸ್ಸಾಯ ಮಿಚ್ಛಾಜೀವಸಮ್ಭವೋ ಹೋತೀತಿ ವುತ್ತಂ। ತೇನಾಹ **"ಅನುವಿಚರಿತ್ವಾ"**ತಿಆದಿ। **ಉಪಡ್ಢಭಾಗೋ**ತಿ ಏಕಭಿಕ್ಖುನೋ ಪಟಿವೀಸತೋ ಉಪಡ್ಢಭಾಗೋ। ದೇನ್ತೇನ ಚ "ಏತ್ತಕಂ ದಾತುಂ ಸಙ್ಘೋ ಅನುಞ್ಞಾಸೀ"ತಿ ಏವಂ ಅತ್ತಾನಂ ಪರಿಮೋಚೇತ್ವಾ ಯಥಾ ತೇ ಸಙ್ಘೇ ಏವ ಪಸೀದನ್ತಿ, ಏವಂ ವತ್ವಾ ದಾತಬ್ಬಂ।

ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೇನಾತಿ ಗಿಲಾನಗಮಿಕಿಸ್ಸರಾದೀನಂ ಅನುಞ್ಞಾತಪುಗ್ಗಲಾನಮ್ಪಿ ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಂ ದೇನ್ತೇನ ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೇನೇವ ದಾತಬ್ಬಂ, ಅನನುಞ್ಞಾತಪುಗ್ಗಲಾನಂ ಪನ ಅಪಚ್ಚಾಸೀಸನ್ತೇನಾಪಿ ದಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ। ಸಙ್ಘಿಕಮೇವ ಯಥಾಕತಿತಾಯ ದಾಪೇತಬ್ಬಂ। ಅತ್ತನೋ ಸನ್ತಕಮ್ಪಿ ಪಚ್ಚಯದಾಯಕಾದೀ ಸಯಮೇವ ವಿಸ್ಸಾಸೇನ ಗಣ್ಹನ್ತಿ, ನ ವಾರೇತಬ್ಬಾ, ಲದ್ಧಕಪ್ಪಿಯನ್ತಿ ತುಣ್ಹೀ ಭವಿತಬ್ಬಂ। **ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಮೇವಾ**ತಿ "ಕುದ್ಧೋ ಹಿ ಸೋ ರುಕ್ಖೇಪಿ ಛಿನ್ದೇಯ್ಯಾ"ತಿಆದಿನಾ ತುಣ್ಹೀಭಾವೇ ಕಾರಣಂ ಪುಬ್ಬೇ ವುತ್ತಮೇವ। ತೇಹಿ ಕತಅನತ್ಥಾಭಾವೇಪಿ ಕಾರುಞ್ಞೇನ ತುಣ್ಹೀ ಭವಿತುಂ ವಟ್ಟತಿ, "ಗಣ್ಹಥಾ"ತಿಆದಿ ಪನ ವತ್ತುಂ ನ ವಟ್ಟತಿ।

ಗರುಭಣ್ಡತ್ತಾ…ಪೇ॰… ನ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಜೀವರುಕ್ಖಾನಂ ಆರಾಮಟ್ಠಾನೀಯತ್ತಾ, ದಾರೂನಞ್ಚ ಗೇಹಸಮ್ಭಾರಾನುಪಗತತ್ತಾ "ಸಬ್ಬಂ ತ್ವಮೇವ ಗಣ್ಹಾ"ತಿ ದಾತುಂ ನ ವಟ್ಟತೀತಿ ವುತ್ತಂ। **ಅಕತಾವಾಸಂ ವಾ ಕತ್ವಾ**ತಿ ಪುಬ್ಬೇ ಅವಿಜ್ಜಮಾನಂ ಸೇನಾಸನಂ ಕತ್ವಾ ಜಗ್ಗಿತಕಾಲೇ ಫಲವಾರೇ ಸಮ್ಪತ್ತೇ।

ಅಪಲೋಕನಕಮ್ಮಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಅತ್ಥವಸವಗ್ಗಾದಿವಣ್ಣನಾ

೪೯೮. ವಿಪಾಕದುಕ್ಖಸಙ್ಖಾತಾನಂ ಸಮ್ಪರಾಯಿಕವೇರಾನನ್ತಿ ಏತ್ಥ ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿವೇರೇನ ನಿಬ್ಬತ್ತತ್ತಾ, ವೇರಪ್ಪತ್ತಿಯಾ ಹೇತುತ್ತಾ ಚ "ವಿಪಾಕದುಕ್ಖವೇದನಾ"ತಿ ವುತ್ತಾ। ಪಾಣಾತಿಪಾತಾದಿಪಞ್ಚವೇರವಿನಿಮುತ್ತಾನಮ್ಪಿ ಅಕುಸಲಾನಂ ವೇರೇಹಿ ಸಹ ಏಕತೋ ಸಙ್ಗಣ್ಹನತ್ಥಂ "**ದಸಅಕುಸಲಕಮ್ಮಪಥಪ್ಪಭೇದಾನ**"ನ್ತಿ ಪುನ ವುತ್ತಂ।

೪೯೯-೫೦೦. ತಂ ಕಮ್ಮನ್ತಿ ತಜ್ಜನೀಯಾದಿಕಮ್ಮಮೇವ, ಸತ್ತಾ ಆಪತ್ತಿಕ್ಖನ್ಧಾ ಪಞ್ಞತ್ತಂ ನಾಮಾತಿ ಸಮ್ಬನ್ಧೋ। **ಅನ್ತರಾ ಕೇನಚಿ ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇ**ತಿ ಇಮಸ್ಮಿಂ ಕಪ್ಪೇ ಆದಿತೋ ಪಟ್ಠಾಯ ಯಾವ ಅಮ್ಹಾಕಂ ಭಗವತೋ ಅಭಿಸಮ್ಬೋಧಿ, ತಾವ ಅನ್ತರಾಕಾಲೇ ಕಕುಸನ್ಧಾದಿಂ ಠಪೇತ್ವಾ ಕೇನಚಿ ಅಪಞ್ಞತ್ತೇ ಸಿಕ್ಖಾಪದೇತಿ ಅತ್ಥೋ। **ವಿನೀತಕಥಾ ಸಿಕ್ಖಾಪದ**ನ್ತಿ ವಿನೀತವತ್ಥೂನಿ ಏವ। ತಾನಿ ಹಿ ತಂತಂಸಿಕ್ಖಾಕೋಟ್ಠಾಸಾನಂ ಪಕಾಸನತೋ "ಸಿಕ್ಖಾಪದ"ನ್ತಿ ಚ ಆಪತ್ತಿಅನಾಪತ್ತೀನಂ ಅನುಪಞ್ಞಾಪನತೋ "ಅನುಪಞ್ಞತ್ತ"ನ್ತಿ ಚ ವುಚ್ಚನ್ತಿ।

ಅತ್ಥವಸವಗ್ಗಾದಿವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಙ್ಗಹವಗ್ಗವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ಇತಿ ಮಹಾವಗ್ಗೋ, ಪಞ್ಞತ್ತಿವಗ್ಗೋ, ಸಙ್ಗಹವಗ್ಗೋತಿ ತೀಹಿ ಮಹಾವಗ್ಗೇಹಿ ಪಟಿಮಣ್ಡಿತೋ **ಪರಿವಾರೋ**ತಿ ವೇದಿತಬ್ಬೋ।

ಇತಿ ಸಮನ್ತಪಾಸಾದಿಕಾಯ ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ವಿಮತಿವಿನೋದನಿಯಂ

ಪರಿವಾರವಣ್ಣನಾನಯೋ ನಿಟ್ಠಿತೋ।

ನಿಗಮನಕಥಾವಣ್ಣನಾ

ಅವಸಾನಗಾಥಾಸು ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗ-ಖನ್ಧಕ-ಪರಿವಾರೇಹಿ ವಿಭತ್ತತ್ತಾ ವಿಭಾಗಪಟಿದೇಸನಾ ಯಸ್ಮಿಂ ವಿನಯಪಿಟಕೇ। ಸೋ ಉಭತೋವಿಭಙ್ಗ-ಖನ್ಧಕ-ಪರಿವಾರವಿಭತ್ತದೇಸನೋ ಆಹಾತಿ ಯೋಜನಾ। **ತಸ್ಸಾ**ತಿ ವಿನಯಪಿಟಕಸ್ಸ।

ಸತ್ಥು ಮಹಾಬೋಧೀತಿ ದಕ್ಖಿಣಸಾಖಂ ಸನ್ಧಾಯ ವದತಿ। ಯಂ ಪಧಾನಘರಂ ನಾಮ ಪರಿವೇಣಂ, ತತ್ಥ ಚಾರುಪಾಕಾರೇನ ಸಞ್ಚಿತಂ ಪರಿಕ್ಖಿತ್ತಂ ಯಂ ಪಾಸಾದಂ ಕಾರಯಿ, ತತ್ರ ತಸ್ಮಿಂ ಮಹಾನಿಗಮಸಾಮಿನೋ ಪಾಸಾದೇ ವಸತಾತಿ ಯೋಜೇತಬ್ಬಾ।

ಬುದ್ಧಸಿರಿಂ ಉದ್ದಿಸಿತ್ವಾ ನಿಸ್ಸಾಯ, ತಸ್ಸ ವಾ ಅಜ್ಝೇಸನಮ್ಪಿ ಪಟಿಚ್ಚ ಯಾ ಇದ್ಧಾ ಪರಿಪುಣ್ಣವಿನಿಚ್ಛಯತಾಯ ಸಮಿದ್ಧಾ ವಿನಯಸಂವಣ್ಣನಾ ಆರದ್ಧಾತಿ ಯೋಜನಾ।

ಸಿರಿನಿವಾಸಸ್ಸಾತಿ ಸಿರಿಯಾ ನಿವಾಸನಟ್ಠಾನಭೂತಸ್ಸ **ಸಿರಿಪಾಲ**ನಾಮಕಸ್ಸ ರಞ್ಞೋ। **ಜಯಸಂವಚ್ಛರೇ**ತಿ ವಿಜಯಯುತ್ತೇ ಸಂವಚ್ಛರೇ। ಆರದ್ಧಕಾಲದಸ್ಸನತ್ಥಂ ಪುನ "ಜಯಸಂವಚ್ಛರೇ ಅಯಂ ಆರದ್ಧಾ"ತಿ ವುತ್ತಂ।

ಕಾಲೇ ವಸ್ಸನ್ತಿ ಯುತ್ತಕಾಲೇ ವಸ್ಸನಸೀಲೋ। **ದೇವೋ**ತಿ ಮೇಘೋ।

ನಿಗಮನಕಥಾವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ನಿಗಮನಕಥಾ

ಏತ್ತಾವತಾ ಚ ಆರದ್ಧಾ, ವಿನಯಟ್ಠಕಥಾಯ ಯಾ।

ವಣ್ಣನಾ ನಾತಿವಿತ್ಥಿಣ್ಣಾ, ಪರಿಪುಣ್ಣವಿನಿಚ್ಛಯಾ॥

ಪಞ್ಞಾಸಭಾಣವಾರಾಯ, ತನ್ತಿಯಾ ಪರಿಮಾಣತೋ।
ಸಮಿಜ್ಝನಿಟ್ಠಿಪರಮಾ, ಯಾ **ವಿಮತಿವಿನೋದನೀ**॥

ಅನನ್ತರಾಯೇನ ಕತಾ, ಅಯಂ ನಿಟ್ಠಮುಪಾಗತಾ।
ಯಂ ತಂ ನಿಟ್ಠಂ ತಥಾ ಸಬ್ಬೇ, ಪಾಣಿನೋ ಸಮನೋರಥಾ॥

ಥೇರೇಹಿ ವಿನಯಞ್ಞೂಹಿ, ಸುಚಿಸಲ್ಲೇಖವುತ್ತಿಹಿ।
ಅವಿಸ್ಸತ್ಥಾತಿವಿತ್ಥಿಣ್ಣ-ಗನ್ಥಭೀರೂ ಹಿಪತ್ಥಿತಂ॥

ಕರೋನ್ತೇನ ಮಯಾ ಏವಂ, ವಿನಯಅತ್ಥವಣ್ಣನಂ।
ಯಂ ಪತ್ತಂ ಕುಸಲಂ ತೇನ, ಪತ್ವಾ ಸಮ್ಬೋಧಿಮುತ್ತಮಂ॥

ವಿನಯತ್ಥಂ ಪಕಾಸೇತ್ವಾ, ಯೋ ಸೋಪಾಯೇನ ಲಕ್ಖಣಂ।
ಸೋಪಾಯಂ ವಿಮತಿಚ್ಛೇದ-ಞಾಣಚಕ್ಖುಪದಾಯಕಂ॥

ವಿರದ್ಧತ್ಥವಿಪಲ್ಲಾಸ-ಗನ್ಥವಿತ್ಥಾರಹಾನಿಯಾ।
ವಿಸುದ್ಧಿಂ ಪಾಪಯಿಸ್ಸಾಮಿ, ಸತ್ತೇ ಸಂಸಾರದುಕ್ಖತೋ॥

ಲೋಕಿಯೇಹಿ ಚ ಭೋಗೇಹಿ, ಗುಣೇಹಿ ನಿಖಿಲಾ ಪಜಾ।
ಸಬ್ಬೇಹಿ ಸಹಿತಾ ಹೋನ್ತು, ರತಾ ಸಮ್ಬುದ್ಧಸಾಸನೇತಿ॥

ವಿಮತಿವಿನೋದನೀಟೀಕಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।